FRANCISCI
DE FARGNA
CIVITATIS PLEBIS PATRITII,
Philoſophiæ, Sacræ Theologiæ, ac J. U. Doctoris, & in Romana Curia in Beneficialibus, ſive in Jure Canonico Advocati,

COMMENTARIA
IN SINGULOS CANONES
DE JUREPATRONATUS,

Qui ſparſim tam intra, quàm extra corpus JURIS CANONICI vagantur.

IN QUIBUS PLURES DECIDUNTUR CASUS ad materiam JURISPATRONATUS *concernentes,*

ET QUIBUS ACCEDUNT QUAMPLURES DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ nullibi adhuc impreſſæ, & recentiſſima Decreta SACRÆ CONGREGATIONIS CONCILII, unà cum Votis AUCTORIS in Cauſis in eadem Sacra Congregatione ventilatis, & ad materiam JURISPATRONATUS ſpectantibus.

TOMUS SECUNDUS.

RAVENNÆ, MDCCXLIV.
SUMPTIBUS BALLEONIANIS.

SUPERIORUM PERMISSU.

INDEX ARGUMENTORUM,

Quæ in Secunda Parte Operis continentur.

In Canones de Jurepatronatus deſumptos ex Decretalibus Gregorii IX. Lib. 3. tit. 38.

COMMENTARIA.

Pars Secunda.

CANON I. & II.

Canones iſti diſponunt Juſpatronatus eſſe individuum, & tranſire ad Heredes.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

JUſpatronatus eſt individuum tam ſecundùm ſui naturam, quàm ſecundùm Juris diſpoſitionem. pag. 1.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

An, & quando Judex Laicus dividendo hæreditatem inter hæredes adjudicare poſſit uni ex illis Juſpatronatus? Et an Teſtator poſſit hoc facere? pag. 2.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus hæreditarium tranſit ad quoſcumque hæredes etiam extraneos univerſaliter inſtitutos. pag. 2.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus non tranſit ad hæredem inſtitutum in re certa. Quod tamen limitatur in aliquibus caſibus. pag. 3.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus ab initio hæreditarium, an fieri poſſit per ſucceſſorem Fundatoris gentilitium. pag. 4.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus relictum à Fundatore pro *Filiis*, & ejus *Deſcendentibus*, & *Succeſſoribus* eſt gentilitium, & in eo ſuccedunt filii una cum Patre. pag. 13.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Mandante Teſtatore, in teſtamento erigi Beneficium, & reſervari Juſpatronatus pro ejus *hæredibus*, & *Propinquioribus*, ſi Epiſcopus in erectione Beneficii reſervet Juſpatronatus pro *Filiis*, & *deſcendentibus Teſtatoris*, an hujuſmodi Juſpatronatus ſit Gentilitium, vel potius mixtum? pag. 21.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Fundator Beneficii ſi mandet in Teſtamento reſervari Juſpatronatus pro *ejus hæredibus*, & *ſucceſſoribus quibuſcumque*, & deinde in alio teſtamento mandet reſervari Juſpatronatus pro *ejus conſanguineis, aut conſanguineis conſanguineorum*, & Epiſcopus in erectione reſervet Juſpatronatus ad formam primi teſtamenti, & non ad formam ſecundi; An hujuſmodi Juſpatronatus ſit hæreditarium, aut potius mixtum, vel gentilitium. pag. 25.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus activo, vel paſſivo à Fundatore pro ejus *Deſcendentibus*, qui prætendit ad ſe ſpectare Juſpatronatus tamquam deſcendens, quomodo, & ex quibus probare teneatur hujuſmodi deſcendentiam? pag. 27.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

Filius naturalis, aut adoptivus an ſuccedere poſſit in Jurepatronatus Gentilitio, & quando conſtare dicatur de filiatione naturali? pag. 33.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

Vocata à Fundatore familia ſua ad Juſpatronatus activum, aut paſſivum, an nomine *Familiæ ſuæ* veniat ſolum familia effectiva diſponentis, vel potius etiam alii de familia contentiva. pag. 37.

CASUS XII.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus à Fundatore favore *Primogeniti* de ejus familia, quis in eo ſuccedere debeat Primogenitus Juris, vel potius Primogenitus facti? Et ſi unico partu naſcantur duo gemelli de dicta familia, quis eorum dicendus ſit Primogenitus ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Primogeniali, pag. 40.

CASUS XIII.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus favore Primogeniti de familia, an, & quando in eo ſuccedere poſſit fœmina? pag. 46.

CASUS XIV.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus activo, vel paſſivo à Fundatore pro ejus *Nepotibus*, an illud cenſeatur reſervatum tantum pro Nepotibus ex fratre, vel pro Nepotibus tam ex fratre, quàm ex ſorore? pag. 48.

CASUS XV.

ARGUMENTUM.

Subſtituta à Fundatore in Jurepatronatus Eccleſia Cathedrali in defectum eorum de familia, iſtis deficientibus, Juſpatronatus, ad quem ſpectare dicatur ad Epiſcopum, vel potius ad Capitulum? Et ſi ſpectaret ad Epiſcopum, an eo defuncto, ſeu Sede Vacante Juſpatronatus tranſiret in Capitulum. pag. 51.

CASUS XVI.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de familia ſit hæreditarium, & an fiat hæreditarium, quando deficientibus ejus de familia, à Teſtatore fuiſſet facta ſubſtitutio favore cauſæ Piæ. pag. 53.

CASUS XVII.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus gentilitium lineale in ultimo de linea non ſit hæreditarium, obſtante contraria lege fundationis; Er an Beneficiatus, qui ſimul ſit Patronus liberè reſignando Beneficium, poſſit ad illud præſentare? pag. 53.

CASUS XVIII.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus reſervatum à Fundatore pro hæredibus ac ſucceſſoribus alicujus ex affectione, & obligatione erga familiam, aut Domum illius eſt mixtum, concurrentibus præſertim præſentationibus factis uti *hæredes de familia*, & in Jurepatronatus mixto qualitas hæreditaria non requiritur actu, ſed ſufficit in potentia. pag. 55.

CANON III.

Canon iſte diſponit Præſentatum à majori Parte Patronorum eſſe præferendum præſentato à minori Parte, & quod Juſpatronatus competat Patrono ex gratia, & tolerantia Eccleſiæ.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

JUſpatronatus an competat Patrono ex gratia, & tolerantia Eccleſiæ quoad omnes ſuos effectus? pag. 60.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Ad effectum Prælationis præſentati à majori parte Patronorum, an major pars deſumatur reſpectu ſingularum partium, an reſpectu omnium. pag. 60.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus pluribus perſonis, ſi major pars præſentet ſcienter abſolutè non idoneum, aut indignum; Minor autem pars præſentet Idoneum, & deinde eadem major pars variando præſentet alium Idoneum, an iſte ſecundus præſentatus à majori parte ſit inſtituendus, excluſo præſentato à minori parte. pag. 61.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus quinquaginta Civibus, Loci A. uti univerſis, præſentatus à triginta, quorum aliqui præſentarunt eum per Procuratorem ſine debitis requiſitis, alii per Epiſtolam, & alii, qui propriè non erant cives, ſed Territoriales Loci A. & unus ex eis erat excommunicatus, an dicatur præſentatus à majori parte Patronorum reſpectivè ad alium præſentatum à viginti Civibus. pag. 64.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus Parocho, & Parochianis, præſentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis, an dicatur præſentatus à majori parte Patronorum? pag. 68.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Gratia diſpenſationis obtenta à præſentato inhabili à majori parte Patronorum abſque expreſſione compræſentati à minori parte habilis, an ſit ſubreptitia. pag. 71.

CANON IV. V. VI. VII. & VIII.

Canones iſti diſponunt quòd Patronus non poſſit propria auctoritate inſtituere Clericum in Eccleſia Patronali.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

PAtronus Laicus, an ex præſcriptione poſſit habere jus inſtituendi, & conferendi Beneficium Patronale? pag. 73.

CA-

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Si Papa mandet Patrono, quod provideat Eccleſiæ, an iſte poſſit eam validè conferre? pag. 75.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Cappellania Laicalis poteſt conferri à Patrono, ſive Clerico, ſive Laico, ſecus ſi deinde fiat erectio formalis illius auctoritate Ordinarii, quia tunc mutat ſtatum, & naturam. pag. 76.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Patronus ſi fiat Epiſcopus illius Diœceſis, ubi exiſtit Beneficium Patronale, an poſſit illud conferre; & quid ſi ipſe ſit translatus ad aliam Diœceſim? pag. 78.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Clericus qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, an teneatur reſtituere fructus ejuſdem Beneficii? pag. 79.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Qui recepit, aut retinuit Eccleſiam, vel Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, an ſit ipſo jure excommunicatus, vel potius excommunicandus. Et an poſſit ad illud præſentari. pag. 80.

CANON IX. X. & XI.

Canones iſti concedunt Patrono Laico jus variandi & Epiſcopo gratificationem inter plures præſentatos.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus quando, & quomodo poſſit variare correctivè ne, & privativè, aut potius accumulativè? pag. 82.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

An Patronus Laicus poſſit ſemel tantum, aut pluries variare. Et ſi præſentatio facta à Patrono Eccleſiaſtico ſit nulla, an poſſit idem Patronus alium præſentare, & an in Jurepatronatus mixto competat Patrono Eccleſiaſtico jus variandi? pag. 84.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus an poſſit variare, novum præſentatum accumulando lite pendente inter præſentatos, quorum nullus ceſſit liti, aut deceſſit. pag. 85.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus facta promiſſione, aut facto mandato procuræ præſentandi aliquem cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè; Si deinde variet alteram Perſonam accumulativè præſentando, an hujuſmodi præſentatio accumulativa ſuſtineatur, & an ſit locus abſolutioni à juramento ad effectum agendi pro reſciſſione dictæ promiſſionis, aut mandati procuræ? pag. 87.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Epiſcopus inſtituens ſecundum præſentatum à Patrono, rejiciendo primum, an ſit puniendus. pag. 90.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Præſentatus antiquior in ordine Presbyterali, aut major natu, aut ornatior moribus cæteris paribus eſt præferendus, & gratificandus. pag. 90.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Originarius, ſeu Patrimonialis quoad aſſecutionem Beneficii in concurſu extranei dignoris an, & quando ſit præferendus, & gratificandus ab Ordinario? pag. 93.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Conſanguineus Fundatoris, aut Patroni in paritate vocum an, & quando ſit gratificandus, & præferendus alteri compræſentato; pag. 96.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Præſentatus habens pinguiorem vocem cæteris paribus de jure eſt gratificandus, & præferendus in paritate vocum. pag. 99.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

Quando Maritus, & uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & ſuos vocarunt Conſanguineos, an gratificandi, & præferendi ſint, qui ſunt ex linea Mariti, vel potius qui ſunt ex linea uxoris, & quid ſi ille, qui eſt de linea Mariti ſit Laicus, ille verò, qui eſt de linea uxoris, ſit Clericus. pag. 99.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

Gratificatio, aut derogatio pro medietate an habeat locum in Jurepatronatus ſpectante ad univerſitatem? pag. 103.

CASUS XII.

ARGUMENTUM.

Ex duobus inhabilibus ad obtinendam Cappellaniam Sacerdotalem ex defectu ætatis, & æquè ſupplicantibus in Dataria pro diſpenſatione, quorum unus ſit remotior, & alius propinquior ætati requiſitæ, Papa quem gratificare debeat, ſeu cui concedere debeat diſpenſationem, pag. 110.

CANON XII. & XIII.

Canones iſti diſponunt quod Juſpatronatus per ſeipſum emi, vel vendi non poſſit abſque labe ſimoniæ ſub pœna privationis illius.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

SUbſtituta à Fundatore in Jurepatronatus gentilitio cauſa Pia, ſi ultimus de familia ejus vita durante donet alicui Juſpatronatus, & fiat concordia inter Donatarium, & Cauſam Piam ſubſtitutam, per quam cedatur ab hac eidem Donatario, ejuſque deſcendentibus ad tertiam generationem Juſpatronatus, & econtra relaxetur à Donatario favore Cauſæ Piæ certa ſumma pecuniarum, an hujuſmodi concordia ſit approbanda, vel potius improbanda tamquam Simoniaca, pag. 112.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Simonia, an committatur, ſi quis nominetur ad Canonicatum erigendum cum pacto, ut futurus Canonicus teneatur reficere expenſas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione? pag. 113.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Simoniam committit, qui convenit cum Patrono, ſe aucturum dotem Beneficii, dummodo ad illud præſentetur, ſecus autem ſi ſolum ſupplicet pro præſentatione ſui ipſius, pag. 114.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Præſentatio facta à Patrono cum pacto, ut Beneficiatus de fructibus Beneficii ei ſolvat certam penſionem, an ſit Simoniaca? pag. 115.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

An jus nominandi ad Beneficium Eccleſiaſticum donari poſſit ſponſo in Capitulis Matrimonialibus abſque labe Simoniæ. pag. 116.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Præſentatus ad Beneficium, ſi tempore præſentationis dederit Patrono certa munera, & accuſetur de Simonia, an dictum Beneficium obtinere poſſit, & in eo inſtitui in concurſu alterius præſentati, qui de Simonia non ſit accuſatus, pag. 116.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Jus nominandi ad Cappellanias merè Laicales an vendi, & emi poſſit abſque Simonia, pag. 118.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Emens univerſitatem bonorum principaliter, ut emat Juſpatronatus ei annexum, an incurrat in pœnas ſimoniacis inflictas, & quæ ſint hujuſmodi pœnæ. pag. 119.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Patronus poteſt præſentare Filium ad Eccleſiam Vacantem. pag. 120.

CANON XIV. & XV.

Canones iſti diſponunt Juſpatronatus tranſire cum univerſitate bonorum, & quando ad Exemptos transfertur, non minui Jus Epiſcopale in Eccleſia Patronali.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

JUſpatronatus an tranſeat in conductorem ex contractu locationis inito ſuper univerſitate, cui illud ſit annexum, pag. 121.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus titulo venditionis univerſitatis, cui ſit annexum, an tranſeat in Emptorem, & ex quibus probetur annexio Juriſpatronatus? pag. 122.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus cum univerſitate bonorum renunciata à Religioſo occaſione ingreſſus in Religionem tranſit ad renunciatarium, & ad alios in renunciatione contemplatos, His autem defunctis, an ceſſet effectus renunciationis, adeo, ut Juſpatronatus redeat ad renunciantem, ſeu ad Monaſterium ex Perſona Religioſi renunciantis? pag. 125.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

An Juſpatronatus tranſeat in creditorem cum re pignorata? pag. 127.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

An Juſpatronatus tranſeat cum univerſitate ſequeſtrata ad ſequeſtrem. pag. 128.

CA-

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus an tranſeat ad Maritum titulo dotis. pag. 128.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

An in confiſcatione univerſitatis bonorum Patroni delinquentis facta à Judice Laico, comprehendatur etiam Juſpatronatus. pag. 130.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Translato Jurepatronatus Eccleſiæ Parochialis una cum univerſitate bonorum empta à Regularibus ad eorum Monaſterium, viſitatio ejuſdem Eccleſiæ, ad quem ſpectet, ad Abbatem, vel potius ad Epiſcopum; & an Epiſcopus poſſit viſitare Hoſpitale annexum eidem Eccleſiæ. pag. 131.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Translato Jurepatronatus Eccleſiæ Parochialis unà cum univerſitate bonorum ad Monaſterium Epiſcopus an poſſit exigere, ut ſibi erigatur ibi Baldacchinum, occaſione viſitationis ejuſdem Eccleſiæ. pag. 135.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

Epiſcopo habenti ex Privilegio uſum Crucis, an liceat occaſione Jubilei, aut expoſitionis Venerabilis ingredi Eccleſiam Patronalem translatam una cum Univerſitate bonorum ad Monaſterium cum Cruce erecta. pag. 136.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

Epiſcopus, an poſſit exigere Cathedraticum, ſubſidium charitativum, portionem Canonicam, & occaſione viſitationis procurationem ab Eccleſia Patronali, translatu hujus Jurepatronatus cum univerſitate bonorum ad Exemptos. pag. 137.

CASUS XII.

ARGUMENTUM.

Translata Eccleſia Patronali cum univerſitate bonorum ad Monaſterium, deputatio Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum in dicta Eccleſia, nec non earum adminiſtratio an ſpectet ad Epiſcopum, vel potiùs ad Abbatem, & an Epiſcopus, ſeu ejus Vicarius Generalis poſſit exigere redditionem rationis bonorum ejuſdem Eccleſiæ, ac onerum Miſſarum ad dictam Eccleſiam ſpectantium, revidendo ibi libros adminiſtrationis privatim è ad Abbatem. pag. 139.

CASUS XIII.

ARGUMENTUM.

Parocho in aſſociatione cadaverum, an liceat ingredi Eccleſiam Patronalem exiſtentem intra ejus limites translata cum univerſitate bonorum ad Exemptos, cum ſtola, & Cruce elevata, ibique dare ultimum vale, & exequias peragere, & exigere quartam funeralem pro cadaveribus ibi tumulandis. pag. 142.

CANON XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX.

Canones iſti diſponunt, quòd non poſſit Patronus Laicus concedere Eccleſiam non vacantem Loco Religioſo, & quòd poſſit donari Juſpatronatus Loco Religioſo ſine conſenſu Epiſcopi.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

Conceſſa Eccleſia, aut Beneficio Patronali à Patrono loco Religioſo de conſenſu Epiſcopi, per hanc conceſſionem, quid cenſeatur dicto loco conceſſum? Subminiſtratio hoſtiarum, & vini pro ſacrificio Miſſæ an ſpectet ad Patronum, cui ex Privilegio competunt decimæ, & primitiæ Eccleſiæ Patronalis conceſſæ loco Religioſo, vel potiùs ad hujus Superiorem. pag. 152.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium, an donari poſſit per eos de familia, & ali reſervato Jurepatronatus favore familiæ, hoc competat tam Nobilibus, quàm Ignobilibus ejuſdem familiæ. pag. 155.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Donato donatione inter vivos Jurepatronatus ab ultimo de familia Fundatoris, ſi iſte vergat ad inopiam, an Eccleſia teneatur ei præſtare alimenta; Et ſi tam donans, quàm Donatarius ſit pauper, quis eorum ſit præferendus. pag. 157.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem donationis Juriſpatronatus favore Laici requiritur conſenſus Epiſcopi, & non ſufficit conſenſus Vicarii Capitularis, Sede Vacante, aut Vicarii Generalis, abſque ſpeciali mandato, ſecus in donatione Juriſpatronatus facta Compatrono, aut Eccleſiæ. Et an hujuſmodi conſenſus Ordinarii intervenire poſſit ex poſt facto, & retrotrahi ad diem donationis. pag. 159.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus facta à Sene an, & quando ſuſtineatur, & an in donatione Juriſpa-

riſpatronatus requirantur ſolemnitates ſtatutariæ, pag. 162.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Donatio univerſitatis bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus facta à Minore, an ſuſtineatur, pag. 164.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus facta à Novitio Patrono tempore ſuæ probationis, an, & quando ſuſtineatur, pag. 168.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Donatio ſecunda Juriſpatronatus, an ſuſtineatur, quando conditio, ſub qua fuit concepta prima donatio non fuit impleta per primum Donatarium intrà terminum ſtatutum. pag. 170.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus, an reſolvatur per ſupervenientiam filiorum Patroni donantis. pag. 171.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

Patronus donato Jure præſentandi dumtaxat, an cenſeatur illud donaſſe cumulativè, vel privativè, & an donatio Juris præſentandi ab eo facta pro una vice tantùm ad Beneficium vacaturum ſuſtineatur. pag. 173.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

Donatarius Juriſpatronatus, an poſſit præſentare Donatorem. pag. 174.

CANON XXI.

Canon iſte diſponit quòd Patronus non poſſit mutare, ſeu amovere Rectorem inſtitutum in Eccleſia.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

AN Patronus poſſit mutare, & amovere Cappellanum à Cappellania ad nutum amovibili. pag. 176.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Tutor Pupilli Patroni, an poſſit amovere Cappellanum ad nutum amovibilem. pag. 179.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

An liceat Patrono ad libitum, & ad nutum amovere Rectorem ſeu Curatum Eccleſiæ Parochialis, pag. 181.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Vicarii deputandi in Eccleſiis Parochialibus pleno Jure unitis Monaſterio Regularium, an ſint deputandi per Abbatem perpetui, ſeu potius temporanei, & an deputari poſſint in Vicarios etiam Regulares, & an unus Vicarius inſervire poſſit pluribus Parochiis pleno Jure unitis Monaſterio. pag. 182.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Appoſita in limine fundationis Beneficii à Fundatore conditione, quòd præſentatus ad illud non poſſit obtinere aliud Beneficium Eccleſiaſticum, an ſi hoc obtineat, poſſit Epiſcopus illum privare, & amovere à Beneficio ad inſtantiam Patroni, adeout iſte poſſit alium præſentare. pag. 189.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Beneficiatus ſi onera, ad quæ tenetur adimplere omiſerit, an Epiſcopus poſſit illum à Beneficio removere, & Patronus alium præſentare. pag. 192.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Beneficiatus incedens publicè, & palàm abſque habitu, & tonſura, an privari, & removeri poſſit per Epiſcopum à Beneficio Patronali, & hoc impetrari in Dataria Apoſtolica. pag. 192.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Præſentatus, ſeu nominatus ad Cappellaniam Laicalem, ſive Legatum Pium debitum Clericis, ſi contrahat Matrimonium, an removeri poſſit per Patronum à dicta Cappellania, ſeu legato Pio. pag. 194.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

An ex cauſa delictorum carnis poſſit amoveri Parochus, aut cogi ad permutandam Eccleſiam Parochialem de Jurepatronatus cum aliqua Cappellania. pag. 195.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

Patronus an poſſit removere Confeſſarium ab ipſo nominatum, & ab Epiſcopo deputatum in Eccleſia Patronali ad nutum, & abſque cauſa. pag. 196.

CA-

CANON XXII. XXIII. & XXIV.

Canones iſti diſponunt, quòd vacante Eccleſia, ſi controverſia de Jurepatronatus inter Patronos non fuerit intrà terminum Juris definita, poſſit Epiſcopus liberè ordinare Eccleſiam de Perſona idonea.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

PAtroni litigantes ſuper pertinentia Juriſpatronatus, ſi recurrant ad Judicem Laicum, in quam pœnam incidant? pag. 198.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Mota lite à Patrono contra Regulares ſuper pertinentia Juriſpatronatus Cappellæ exiſtentis in eorum Eccleſia, an illorum Conſervator cognoſcere poſſit hujuſmodi cauſam, ſive potius cognitio ſpectet ad ordinarium? pag. 200.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Tempus à Jure præfinitum, quando currat, & quando non currat lite pendente ſuper Jurepatronatus, & ejus poſſeſſione? pag. 203.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Lite pendente ſuper proprietate Juriſpatronatus, an Judex poſſit dare inſtitutionem Præſentato per Patronum putativum exiſtentem in poſſeſſione præſentandi? pag. 207.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Derogatio Juriſpatronatus Laicalis in totum attenta lite, an, & quando habeat locum? pag. 217.

CANON XXV.

Canon iſte diſponit quòd præſentatio fieri debeat Eccleſia vacante.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

QUibus, & quot modis vacet Beneficium de Jurepatronatus. pag. 221.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Per adeptionem Epiſcopatus, an vacet Commenda, & an Summus Pontifex cum promoto ad Epiſcopatum diſpenſare poſſit, ut Beneficia Patronalia retineat in præjudicium Patroni? pag. 222.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Præſentatio ad Beneficium vacaturum an, & quando ſuſtineatur? pag. 227.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Fructus Eccleſiæ Patronalis vacantis exacti, & non conſumpti, vel inexacti, & pendentes ante obitum Rectoris Regularis, vel decurrentes à die obitus, vel vacationis uſque ad novam collationem ejuſdem Eccleſiæ ad quem ſpectent? pag. 229.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

An in Beneficiis, ſeu Canonicatibus vacantibus de Jurepatronatus habeat locum optio? pag. 232.

CANON XXVI.

Canon iſte diſponit, quòd exiſtens in poſſeſſione præſentandi poſſit præſentare.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

AD acquirendam quaſi poſſeſſionem quid requiratur? quomodo hujuſmodi poſſeſſio probetur, & quibus modis amittatur. pag. 235.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Poſſeſſio præſentandi anteceſſoris, an tranſmitti poſſit in hæredes, & ſucceſſores, & an ab iſtis validè allegari, etiamſi actualiter non præſentaverint? pag. 243.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Exiſtens in poſſeſſione præſentandi ad unum Beneficium, dicitur etiam eſſe in poſſeſſione quoad alium Beneficium ejuſdem fundationis? pag. 252.

CANON XXVII.

Canon iſte diſponit, quòd fundator non poſſit exigere ab Eccleſia Patronali, niſi id, quod fuerit ei reſervatum in limine fundationis, & quòd in eodem limine poſſit apponere conditiones, quas vult de conſenſu ordinarii.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

SUper Beneficiis Patronalibus ad hoc, ut reſervari poſſit penſio, an requiratur conſenſus Patroni; aut illius favore, cujus reſervatum fuit Juſpatronatus paſſivum, & an poſſeſſio exigendi Penſionem contra Anteceſſorem ſuffragari poſſit Penſionario pro manutentione, etiam contrà Succeſſorem? pag. 254.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Penſio reſervata ſuper Beneficio patronali, an extinguatur ipſo Jure per aſſumptionem militiæ Pontificiæ? pag. 225.

CA-

CASUS III.

ARGUMENTUM.

An, & quæ conditiones apponi à Fundatore in limine fundationis Beneficii, & approbari poſſint ab Epiſcopo? pag. 264.

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

An Patronus in actu nominationis poſſit imponere Cappellano nova onera, & conditiones? pag. 269.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Legato Dotium jam inſtituto, an Epiſcopus poſſit adjicere conditionem, quod Perſonæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, & an poſſit prohibere habentibus Jus nominandi, ne nominent Perſonas ſibi dependentes, & familiares? pag. 270.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Pactum appoſitum in limine Fundationis, quod Cappellania remaneat ſemper vacans, uſque quò habilis ex Deſcendentibus adveniret ad illam obtinendam, & in tali caſu interim bona aſſignata in Dotem ejdem Cappellaniæ poſſiderentur à Patrono approbatum ab Ordinario cum clauſula -- *Quæ tamen à diſpoſitione Sacr. Canonum diſcreparent, approbare non intendit* -- non ſuſtinetur. pag. 271.

CASUS VII.

ARGUMENTUM.

Appoſita lege in fundatione Archipresbyteratus in Eccleſia Cathedrali erecti, ut Archipresbyter teneatur exercere curam Animarum, an ipſe Archipresbyter vigore hujus legis teneatur, etiam ad explicationem verbi Dei in diebus Dominicis? pag. 272.

CASUS VIII.

ARGUMENTUM.

Quando in diſpoſitione Teſtatoris fit mentio de pluribus oneribus Miſſarum, An omnia bona ibi relicta habeant annexa dicta onera? pag. 273.

CASUS IX.

ARGUMENTUM.

Erecto Beneficio in Eccleſia Cathedrali, & appoſito onere Beneficiato celebrandi Miſſas, & Divina Officia, ac inſerviendi, & reſidendi in Eccleſia, an Beneficium ſit reſidentiale? pag. 273.

CASUS X.

ARGUMENTUM.

An Beneficium, cujus oneribus ſatisfieri non poteſt per alium, niſi in caſu infirmitatis, & quod conferri poteſt Clerico, ſit reſidentiale? pag. 274.

CASUS XI.

ARGUMENTUM.

Appoſito pacto in limine fundationis Canonicatus, quod Canonicus teneatur reſidere, & non reſideat, an, & quando amittat diſtributiones? pag. 275.

CASUS XII.

ARGUMENTUM.

Appoſito à Fundatore Collegiatæ de Jurepatronatus onere Miſſæ Conventualis, an, & quando Canonici teneantur ad illius applicationem pro Anima ejuſdem Fundatoris? pag. 282.

CASUS XIII.

ARGUMENTUM.

Impoſito à Fundatore in limine fundationis onere Cappellano, quod celebret quotidiè, an teneatur, etiam quotidiè applicare Miſſam pro ejus Anima? pag. 287.

CASUS XIV.

ARGUMENTUM.

Cappellania ex lege fundationis, an, & quando dicatur Sacerdotalis, & an Cappellano laboranti morbo Paralytico, poſſit concedi facultas celebrandi Miſſam, ad quam teneatur, cum aſſiſtentia Sacerdotis? pag. 288.

CASUS XV.

ARGUMENTUM.

Requiſita à Fundatore in limine fundationis Canonicatus qualitate actualis Sacerdotii reſpectu exterorum in actu præſentationis; An dicta qualitas cenſeatur, etiam volita reſpectu Conſanguineorum, vel potius ſufficiat, quod iſti ad effectum obtinendi Canonicatum promoveri poſſint infra annum, quando nullus eorum eſt actu Sacerdos, & an cum Conſanguineis ſit quoad hoc diſpenſandum? pag. 293.

CASUS XVI.

ARGUMENTUM.

Mandante Fundatore, quod ad Canonicatum erectum in Eccleſia Collegiata, aut Cathedrali præſentandus ſit aliquis in Sacris conſtitutus, ſive Presbyter, qui debeat celebrare, aut celebrari facere Miſſas, an hujuſmodi Canonicatus ſit Sacerdotalis; Et quid ſi qualitas Sacerdotalis fuiſſet Canonicatui adjecta poſt ejus erectionem? pag. 294.

CASUS XVII.

ARGUMENTUM.

Ex eo, quod Fundator exegerit in Perſona præſentanda qualitates de Jure communi requiſitas,

ſitas, exemplificando unam ex his qualitatibus, an, & quando inferatur voluiſſe conſtituere Juſpatronatus paſſivum favore habentis dictam qualitatem exemplificatam? pag. 295.

CASUS XVIII.

ARGUMENTUM.

Exigente Fundatore in præſentando ad Beneficium gradus magiſterii in Sac. Theologia, aut Doctoratus in Decretis, aut Licentiaturæ in approbata Univerſitate, an poſſit præſentari ad Beneficium ille, qui habet ſolum gradum Baccalaureatus, aut gradum magiſterii obtentum à Collegio Doctorum? pag. 298.

CASUS XIX.

ARGUMENTUM.

Sacerdos gravatus oneribus Miſſarum non poteſt recipere nova onera, niſi utriſque intrà modicum tempus poſſit ſatisfacere? pag. 299.

CASUS XX.

ARGUMENTUM.

Impoſito onere Miſſarum à Fundatore in limine fundationis Cappellaniæ, & diminutis Redditibus pro earum celebratione aſſignatis, an, & quando earumdem reductio concedenda ſit? pag. 299.

CASUS XXI.

ARGUMENTUM.

Quando onus eſt injunctum Legatario *taxativè* ad fructus rei legatæ, diminutis fructibus conceditur reductio oneris. pag. 300.

CASUS XXII.

ARGUMENTUM.

An, & quando obligatio Anteceſſorum non liget Succeſſores ad effectum eis denegandi reductionem Miſſarum? pag. 301.

CASUS XXIII.

ARGUMENTUM.

Reductio Miſſarum facta ab Epiſcopo in limine fundationis Cappellaniæ ſuſtinetur, & hæredes facta donatione in quantitate expreſſa per Teſtatorem ad nihil amplius tenentur, ſi ea tractu temporis minuatur quoad fructus? pag. 301.

CASUS XXIV.

ARGUMENTUM.

An, & quando Beneficiatus teneatur ad omnia onera Beneficii non obſtante ultimo ſtatu in contrarium? pag. 302.

CASUS XXV.

ARGUMENTUM.

An reductio onerum à Fundatore facta ab eo, qui exceſſit limites Commiſſionis reductionis ſuſtineatur? pag. 302.

CASUS XXVI.

ARGUMENTUM.

An ſit locus reductioni Miſſarum à Fundatore in limine fundationis Cappellano impoſitarum, quando injunctum fuit hæredi onus ſubrogandi alium fundum tutum, & ſufficientem pro illarum celebratione? pag. 303.

CASUS XXVII.

ARGUMENTUM.

A quibus debeatur ſupplementum annui redditus pro Sacris Suppellectilibus, cæterorumque Utenſilium conſumptione in celebrandis Miſſis à Teſtatore in limine fundationis Cappellaniæ volitis? pag. 303.

CASUS XXVIII.

ARGUMENTUM.

An poſſit imponi Cenſus ſuper Bonis à Fundatore pro Cappellaniis ad effectum dicta Bona reſtaurandi, ſuſpenſa interim Cappellaniarum erectione, donec ex Penſionibus reſtauratorum Bonorum Cenſus extinguatur? pag. 305.

CANON XXVIII.

Canon iſte diſponit Juſpatronatus acquiri ex fundatione, conſtructione, & dotatione Eccleſiæ, & ad hoc, ut acquiratur ex aliqua ex dictis cauſis requiri conſenſum Epiſcopi.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

Accedente Epiſcopo ad Eccleſiam Cathedralem, aut Collegiatam de Jurepatronatus Laicali, an liceat Patrono, eum aſſociare ad ſiniſtram, & uni ex Canonicis ad dexteram tam in ingreſſu, quàm in egreſſu ab Eccleſia; ſeu potius talis inceſſus, tam ad ſiniſtram, quàm ad dexteram ſpectet privativè ad ſolos Canonicos? pag. 306.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Conſenſus Epiſcopi requiſitus ad effectum acquirendi Juſpatronatus Beneficii, quando intervenire debeat, ex quibus tacitè inducatur, & an Epiſcopus compelli poſſit ad conſentiendum, & an præſtari valeat per inferiorem? pag. 307.

CASUS III.

ARGUMENTUM.

Conſenſus Epiſcopi, an requiratur in fundatione, conſtructione, aut dotatione Cappellaniarum merè Laicalium, necnon Hoſpitalis, aut Collegii ad effectum acquirendi in eis Juſpatronatus, ſeu Jus præſentandi? pag. 308.

CA-

CASUS IV.

ARGUMENTUM.

Conſenſus Ordinarii requiſitus in erectione Beneficii in Eccleſia Titulari cum reſervatione Juriſpatronatus, an ſit præſtandus per Cardinalem Titularem, vel potiùs per Cardinalem Vicarium Urbis, pag. 309.

CASUS V.

ARGUMENTUM.

Ad effectum acquirendi Juſpatronatus in limine fundationis, conſtructionis, aut dotationis Eccleſiæ, ſivè Beneficii; an requiratur expreſſa ejuſdem Juriſpatronatus reſervatio. pag. 313.

CASUS VI.

ARGUMENTUM.

Ædificato, ac dotato Monaſterio Monialium propriis Bonis, & expenſis communitatis pro Puellis Nobilibus Civitatis, an Moniales poſſint recuſare admittere in Educandas Puellas Nobiles ejuſdem Civitatis, & his præferre Puellas Nobiles Exteras. pag. 314.

CANON XXIX.

Canon iſte diſponit, quod Patronus non poſſit ſe ipſum præſentare ad Beneficium, ſeu Eccleſiam vacantem.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

Patronus, an poſſit nominare ſe ipſum ad Cappellaniam merè Laicalem. pag. 317.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

An Patronus poſſit præſentare ſe ipſum ad Beneficium Eccleſiaſticum per viam precum. pag. 318.

CANON XXX.

Canon iſte diſponit, quòd Legatus à Latere poſſit ſibi reſervare, & liberè conferre Beneficia de Jurepatronatus Eccleſiaſtico invito, & irrequiſito Patrono, non verò Beneficia de Jurepatronatus laicali.

CASUS UNICUS.

ARGUMENTUM.

Legatus à Latere, quæ Beneficia Juriſpatronatus poſſit, & quæ non poſſit ſibi reſervare, & liberè conferre. pag. 319.

CANON XXXI.

Canon iſte diſponit, quòd Rector Eccleſiæ Parochialis poſſit eligere pro ſervitio ſuæ Eccleſiæ Clericos ordinandos, etiam invito Patrono.

CASUS I.

ARGUMENTUM.

Electio Sacriſtæ, Clerici inſervientis Miſſis, ac deputatio Cappellani in Coadjutorem in Eccleſia Parochiali Patronali, caſu, quo Parochus nequeat per ſe ipſum adimplere onera Parochiæ, ad quem ſpectet; Et an Patronus condemnari poſſit ad aſſignandam eidem Coadjutori Congruam. pag. 320.

CASUS II.

ARGUMENTUM.

Canonico ſeni, aut infirmo Poſſidenti Canonicatum de Jurepatronatus, an dari poſſit Coadjutor cum futura ſucceſſione abſque conſenſu Patroni. pag. 323.

IN

IN CANONES DE JUREPATRONATUS,

Deſumptos ex Decretalibus Gregorii IX. lib. 3. tit. 38.

COMMENTARIA.

PARS SECUNDA.

CAN. I.

Ex Concilio Mediolanen.

PErlatum ad nos eſt, quòd inter hæredes, Eccleſiæ in rebus propriis conſtitutæ dividantur, ut unius Altaris quatuor partes fiant, & ſingulæ partes ſingulos habeant Presbyteros, &c. Unde nobis viſum eſt, quòd hujuſcemodi Eccleſiæ inter hæredes dividi non debeant; & ſi in contentionem venerint, & ſimultates inter eos ſurrexerint, per quas Sacerdos ſuo ibi officio canonicè fungi non poſſit, præcipiatur ab Epiſcopo Civitatis, ut nullo modo ibi Miſſarum ſolemnia celebrentur, donec ad concordiam redeant, & Eccleſia Sacerdotem canonicè habeat, qui liberè ſuum miniſterium valeat exercere.

CAN. II.

Ex Concilio Triburien.

QUæcumque, &c. ſi contingat pro Eccleſia diffidere Patronos, ut eam nolint ſub uno Presbytero procurari, Epiſcopus (ſi aliter non poterit ipſi conſulere) tollat indè reliquias, atque ejuſdem Eccleſiæ claudat oſtia, ut ſacrùm Myſterium nullus in ea celebret, antequam unum eligant Presbyterum, qui ſacroſanctâ ſit idoneus procurare.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus ſequentes deduco concluſiones.

Prima: JUSPATRONATUS EST INDIVIDUUM.

Secunda: EST TRANSITORIUM AD HÆREDES.

Tertia: SI PROPTER HÆREDUM DISCOR-

DIAM PRESBYTER NON PRÆSENTETUR, CESSATUR A MISSÆ SACRIFICIO, DONEC UNUS PARI VOTO, ET CONSILIO PRÆSENTETUR.

Quas concluſiones probant etiam *Text. in cap. Conſiderandum, & in cap. Si plures 16. quæſt. 7.* (quos in PRIMA PARTE exponere omiſi, eo, quia in eis continetur quicquid à præſentibus Canonibus ſtatuitur) Innoc. Abb. Joann. de Anania, Berous, Butr. Fagnan. Gonzal. & alii hìc, Ancharan. *in Clement. Plures de Jurepatr. num. 7.* Rot. *deciſ. 73. num. 2.* coram Pæn. *& deciſ. 364. n. 3.* coram Seraphin.

Ratio autem quare à Jure Canonico etiam hæredi- 1
bus Fundatorum Eccleſiarum concedatur Juſpatronatus eſt, quia hæredes repræſentant Perſonam Authoris, Unde juſtum, & congruum eſt, ut eadem Jura honorifica, oneroſa, & utilia, quæ competunt Fundatoribus Eccleſiarum, competant etiam eorum hæredibus, ut ſic magis alliciantur Chriſtifideles ad fundandas, conſtruendas, & dotandas Eccleſias. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæſt. 2. art. 1. num. 28.* Et quia rerum communio plerumque diſcordias parit,
juxta *Text. in L. Cum Pater 77. §. Dulciſſimis, ff.* 2
de Legat. 2. L. In re communi 26. de ſervit. urban. Ideo Textus in caſu diſcordiæ hæredum Fundatoris in præſentando Rectorem tradidit hìc remedium reducendi illas ad concordiam, concedendo ſcilicet Epiſcopo facultatem interdicendi Eccleſiam, claudendo oſtia, & auferendo reliquias, donec ad concordiam redeant.

Quoad Tertiam Concluſionem dicam infra in PARTE IV. Quoad verò Primam & Secundam examinantur ſequentes Caſus.

ARGUMENTUM.

Juspatronatus eſt individuum tam ſecundùm ſui naturam, quàm ſecundùm Juris diſpoſitionem.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus eſt individuum ſecundùm ſui naturam.*
2 *Juſpatronatus eſt jus incorporale.*
3 *Honor proceſſionis pro parte præſtari non poteſt ab Eccleſia Patrono, ſed ei præſtari debet totus, & adæquatus honor.*
4 *Patronus tenetur ſufficienter, & non pro parte defendere Eccleſiam.*
5 *Effectus juriſpatronatus ſunt in ſe individui;*

ſecundùm verò uſum, modum, exercitium, & commoditatem ſunt dividui.

C A S U S I.

QUæritur hic: An Juſpatronatus ſit individuum tam ſecundùm ſui naturam, quàm ſecundùm juris diſpoſitionem?

1 Reſpondeo Juſpatronatus eſſe individuum ſecundùm ſui naturam, itaut quoad proprietatem deferatur apud omnes Patronos inſolidum. Garz. *de Benef. par. 5. cap. 1. num.* 240. Card. de Luc. *de jurepatr. diſc. 61. n. 6.* Rota *in Landen. Canonicatus* coram Emerix Jun. *decis.* 1361. *n. 4. confirmata ſub die 3. Martii* 1697. §. *individuitas* coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Tremoiſle. Quia omne jus incorporale, & intellectuale eſt individuum ſecundùm ſui naturam, ut
2 *in L. 1. §. Quædam, ff. de rer. div.* Cùm autem Juſpatronatus ſit jus intellectuale, & incorporale, quia tangi, & videri non poteſt, ſequitur, quòd ſecundùm ſui naturam ſit individuum. Et ita tenent hic Abbas Berous *num.* 62. Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 3. num.* 32. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. queſt. 3. art. 8. n. 2.* Rocc. de Curt. *eodem tract. in verb. Jus quæſt. 6. num.* 16. Barbat. *in cap. Quanto, de Judiciis*, idem Lambertin. *lib. 1. par. 2. quæſt. 2. art.* 36.

Ad cognoſcendum verò an Juſpatronatus ſit individuum etiam quoad juris diſpoſitionem, attenduntur effectus in Jurepatronatus contenti, an ſint dividui, vel individui, qui ſi ſint individui, Juſpatronatus erit etiam individuum ſecundùm juris diſpoſitionem: Effectus Juriſpatronatus ſunt Honor proceſſionis, Utilitas alimentorum, Onus defenſionis, & Jus præſentandi juxta Canones ſupra relatos; in *Prima Parte*.

3 Honor proceſſionis eſt effectus in ſe individuus, quia pro parte præſtari non poteſt ab Eccleſia Patrono, ſed debet præſtari ab ea totus, & adæquatus honor conveniens Patrono, aliàs Eccleſia afficeretur nota ingratitudinis, ſicuti eſſet ingratus ille filius, qui non præſtaret totum honorem convenientem Patri.

Utilitas alimentorum eſt effectus in ſe etiam individuus; quia Eccleſia deductis neceſſariis, ſufficienter alimentare tenetur Patronum egenum, & non pro parte.

Onus etiam defenſionis eſt quid in ſe individuum,
4 quia Patronus tenetur ſufficienter, & non pro parte defendere Eccleſiam; *argum. text. in L. 4. §. fin. ff. de verb. oblig. L. Loci corpus, §. Si fundus in fin. ff. Si ſervi vend.*

Jus denique præſentandi eſt individuum, quia eſt jus; adeoque quid incorporale, & intellectuale, quod eſt indiviſibile juxta prædicta. Unde cùm iſti effectus
5 Juriſpatronatus ſint in ſe individui, ſequitur, quod Juſpatronatus etiam ſecundùm juris diſpoſitionem ſit individuum, ut eſt Textus hic, & optimè Berous *ibi num. 68. & ſeqq.*

Sed licèt iſti effectus juris præſentandi ſint in ſe individui, tamen ſecundùm uſum, modum, exercitium, & commoditatem ſunt dividui; quia plus honoris debetur ab Eccleſia Patrono Regi, quàm Patrono ſimplici; & in pluribus ſuccurrendum eſt Patrono egeno nobili, quàm ignobili, ita Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 4. num. 3. & quæſt. 5. num.* 39. Lambertin. *ubi ſupra num.* 9. Rot. in Alexanen. *beneficii* 11. *Aprilis* 1712. §. *final.* coram R. P. D. Aldrovando, & notavi ſuperius in *Prima Parte Can. I. & II. & Can. III.* Et quia inter Patronos conveniri poteſt, ut unus præſentet pro una vice, & alius pro alia, & quòd unus præſentet in una Eccleſia, & alius in alia. Berous *hic num. 74. §. non obſtat.* Gonzal. *in d. cap. Quæcumque num. 9. & ſeqq.* Rot. *in Lauden. Canonicatus 3. Martii* 1697. §. *Individuitas* coram Eminentiſſimo de la Tremoille. Et dicam infra in *Parte IV.*

A R G U M E N T U M.

An, & quando Judex Laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, adjudicare poſſit uni ex illis Juſpatronatus? Et an Teſtator poſſit hoc facere?

S U M M A R I U M.

1 *Judex laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, non poteſt inter ipſos dividere Juſpatronatus.*

2 *Judex laicus, quando in hæreditate ſunt plura Jurapatronatus, poteſt in diviſione hæreditatis uni hæredi adjudicare unum, alteri aliud Juſpatronatus.*

3 *Judex laicus poteſt acceſſoriè adjudicare uni ex hæredibus Juſpatronatus.*

4 *Patronus dividendo hæreditatem in ſuos hæredes, poteſt uni ex illis aſſignare Juſpatronatus, excluſis aliis.*

C A S U S II.

QUidam Judex laicus dividendo hæreditatem inter hæredes, adjudicavit uni ex illis Juſpatronatus: Quæritur, an hoc fieri poſſit per Judicem laicum?

Reſpondeo diſtinguendo plures caſus, Primo: Quan- 1
do Judex laicus dividit hæreditatem inter hæredes, non poteſt inter ipſos dividere Juſpatronatus; tum quia eſt Judex incompetens, ut eſt *Text. in cap. Quanto de Judic.* ibique Barbat. tum quia Juſpatronatus eſt indiviſibile, ut hic eſt Textus; tum denique quia vel dividit hæreditatem inæqualiter, vel æqualiter: ſi inæqualiter, non poteſt adjudicare Juſpatronatus uni ex illis habenti minorem partem in recompenſationem temporalitatis, quia alias committeretur ſimonia, *cap. De jure, de Jurepatr.* Ripa *reſponſ. 2. tit. de Jurepatr. num.* 1. Si verò æqualiter, nec poteſt uni ex illis adjudicare Juſpatronatus, tum quia eſt Judex laicus; tum quia non eſt ratio, quare potius uni, quàm alteri adjudicari debeat, tum quia cùm diſpoſitio legis ſit, quòd Juſpatronatus tranſeat inſolidum apud omnes hæredes, hujuſmodi diſpoſitio tolli non poteſt per diſpoſitionem humanam, *cap. Querimoniam de Jurepatronatus.*

Secundò. Si in hæreditate ſunt plura Jurapatrona- 2
tus, poteſt Judex laicus in diviſione hæreditatis uni hæredi adjudicare unum, alteri aliud Juſpatronatus, de conſenſu autem hæredum, qui cum hoc inter ipſos facere poſſunt, juxta Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæſt. 2. art. 36. n.* 13. Factum Judicis cenſetur factum eorundem hæredum, *L. Si ob cauſam, Cod. de evictione.*

Tertiò. Judex Laicus poteſt acceſſoriè adjudicare uni
ex hæredibus Juſpatronatus, ſcilicet adjudicando uni 3
ex hæredibus Caſtrum, aut Villam, cui eſſet annexum Juſpatronatus, nihil tamen dicendo, aut diſponendo de ipſo Jurepatronatus, ita Berous *hic n. 38. & ſeqq.* Lambertin. *ubi ſup. art.* 37. Barbat. *in cap. Quantò de judic.* Anan. *in cap. Querimoniam de Jurepatron.* ſicuti ipſemet Patronus dividendo hæreditatem inter ſuos hæredes, poteſt uni ex illis aſſignare 4
Juſpatronatus, itaut aliis non competat. Ita Berous *hic num.* 41.

A R G U M E N T U M.

Juſpatronatus hæreditarium tranſit ad quoſcunque hæredes, etiam extraneos, univerſaliter inſtitutos.

S U M M A R I U M.

1 *Juſpatronatus tranſit ad quoſcumque hæredes, etiam extraneos, univerſaliter inſtitutos, non ut hæredes, ſed quia hæredes, & n. 3. 6. limitant n. 7. & 8.*

2 *Nomine hæredum veniunt quicumque hæredes tam ſanguinis, quàm extranei.*

4 *In habentibus ſymbolum facilior eſt tranſitus.*

5 *Pro aſſequutione Juriſpatronatus merè hæreditarii unicè ſpectatur qualitas hæreditaria.*

C. A-

C A S U S III.

PAtronus inſtituit hæredem univerſalem Cajum ejus
amicum: quæritur an una cum hæreditate tranſi-
verit etiam ad Cajum Juſpatronatus?

1 Reſpondeo affirmativè; quoniam Juſpatronatus tran-
ſit ad quoſcumque hæredes, etiam extraneos: etenim
Canones ſupradicti loquuntur de hæredibus ſimplici-
2 ter, & indiſtinctè; ſed nomine hæredum, veniunt
quicunque hæredes, tam ſanguinis quàm extranei,
tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, ut in *L. He-
redi appell. ff. de verb. ſign.* Igitur Juſpatronatus tran-
ſit ad quoſcumque hæredes etiam extraneos, Vivian.
de Jurepatr. L. 4. p. 1. cap. 2. n. 1. Capon. *diſcep. 66.
num. 4.* Gratian. *diſc. 645. n. 10.* Rota *deciſ. 409.
num. 1. par. 18.* & coram Emerix Jun. *deciſ. 234.
num. 1.* Molin. *de primogen. l. 1. C. 24. n. 3.* & in
Mediolanen. Archipresbyteratus 27. Januar. 1710.
§. *Quæ veritas* coram R. P. D. Falconerio.

3 Quod mirificè comprobatur paritate, nam Juſpa-
tronatus tranſit ad extraneos cum univerſitate rerum,
& corporum titulo particulari donationis, & vendi-
tionis, ut ex *Text. in cap. ex literis, & cap. Cum
ſæculum de Jurepatr.* de quibus infra *Can. XIV. & XV.*
Ergo à fortiori tranſibit ad hæredes extraneos ſucce-
dentes in univerſum jus Teſtatoris titulo univerſali
4 ſucceſſionis. Ratio eſt; quia in habentibus ſymbolum
facilior eſt tranſitus, *L. In rem, §. Item quæcumque;
ff. de rei vindic.* Major ſimilitudo eſt inter Teſtato-
rem, & ejus hæredem univerſalem, cùm iſte Perſo-
nam defuncti repræſentet, & una eademque Perſona
cum defuncto cenſeatur, ut in *auth. de jur. juran.
à mor. præſt.* quam inter donatorem, & donatarium;
aut inter venditorem, & emptorem. Ergo ſi cum uni-
verſitate rerum, & corporum titulo particulari dona-
tionis, aut venditionis tranſit ad extraneos, à fortiori
cum univerſitate rerum, & jurium tranſibit ad hære-
des univerſales titulo univerſali ſucceſſionis: al[illegible], ſi
Juſpatronatus non tranſiret, niſi ad eos de ſanguine,
non daretur tranſitus illius titulo particulari donatio-
nis, aut venditionis contra *dictos Text. cap. Ex li-
teris, & cap. Cùm ſæculum.*

5 Ad aſſequendum autem hujuſmodi Juſpatronatus
merè hæreditarium non requiritur, nec ſufficit habè-
re qualitatem deſcendentiæ, ſed unicè ſpectatur qua-
litas hæreditaria, & qui illam habet Juſpatronatus
obtinere debet, Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt. 11.
num. 28.* Rot. *in Pennen. Beneficii ſuper Pertinen-
tia 17. Martii* 1710. §. *Hoc inquam*, coram R. P.
D. Lancetta.

Nec etiam ad aſſequendum exercitium Juriſpatrona-
tus, ſeu ut quis validè præſentare poſſit in patronatu
hæreditario, non requiritur, quòd actu poſſideat hæ-
reditatem dum patronus poteſt validè præſentare,
etiam antequam ſit immiſſus in poſſeſſionem hæredi-
tatis, ea ratione, quia in juribus incorporalibus pro
eorum exercitio ſufficit habere jus citra facti poſſeſſio-
nem: ut expreſsè teſtatur Lotther. *de re benef. lib. 3.
quæſt. 19. num.* 30.

6 Sed Juſpatronatus tranſit ad hæredes univerſales etiam
extraneos, non *hæredes*, quia non tranſit ad illos pro
hæreditariis portionibus, ut hìc eſt Textus, ſed *quia
hæredes*, ſcilicet tranſit ad omnes inſolidum. Et ita
tenent Innoc. Anania, Berous, Burrius, *& alii* hìc
Calderin. *de Jurepatron. conſ.* 2. Lambertin. *eodem tit.
lib. 1. par. 2. quæſt. 2. princip.* Fagnan. Gonzal. *hìc*
Ancharan. *conſ.* 81. Barbat. *in cap. Quanto de judic.
ſub n. 12. §. Sed* Bald. Gabriel. *conſ. 196. n. 1.* Anania
in cap. Cùm ſæculum de Jurepatr. num. 5.

7 Quæ tamen concluſio limitatur in caſu, quo Teſta-
tor expreſsè excluſerit à Jurepatronatus hæredes extra-
neos, ut poteſt illos excludere juxta *Decium ſuper De-
cretal. in cap. Edoceri, & in cap. Significatum de Præ-
ben.* Lambert. *ubi ſupra art.* 2. Berous *hìc num.* 34.

8 Aut in caſu, quo Teſtatori competeret Juſpatronatus
non ex fundatione, nec dotatione, nec conſtructione,
ſed ex mero Privilegio Perſonali; quo caſu Juſpatrona-
tus extingueretur cum Perſona Teſtatoris, & non tran-
ſiret ad hæredes extraneos, Ciarlin. *controv. 159. n. 13.
& ſeq.* D. meus Advòc. Pitonius *diſcept. Eccleſ. 33.
par. 1. rec.*

A R G U M E N T U M.

Juſpatronatus non tranſit ad hæredem inſtitu-
tum in re certa. Quod tamen limitatur in
aliquibus caſibus.

S U M M A R I U M.

1 *Juſpatronatus non tranſit ad hæredem particula-
rem inſtitutum in re certa, nec ad merum exe-
cutorem, & num. 2. ſed limita, ut n. 3. & 4.*
2 *Inſtitutus in re certa non eſt propriè hæres.*
5 *Teſtator non poteſt ſpecialiter legare Juſpatrona-
tus uni Perſonæ, abſque conſenſu Epiſcopi, po-
teſt tamen illud legare compatrono, aut Eccle-
ſiæ abſque hujuſmodi conſenſu, ut n. 6. & 7.*

C A S U S IV.

QUidam Patronus habens duos filios; Unum ex
eis inſtituit hæredem in re certa, nimirum in
certa quota bonorum; alio univerſaliter inſtituto hæ-
rede; quæritur an Juſpatronatus tranſeat ad filium in
re certa inſtitutum?

Reſpondeo negativè, quia Juſpatronatus tranſit cum 1
univerſitate rerum, & bonorum, non autem cum re-
bus particularibus, juxta *Text. in cap. Ex literis, &
in cap. Cùm ſæculum de Jurepatr.* de quibus infra
Can. XIV. & XV. Ergo non tranſit ad hæredem par-
ticularem inſtitutum in re certa. Item inſtitutus in re 2
certa non eſt propriè hæres, ſed legatarius, vel potiùs
tertia ſpecies participans de hærede, & legatario, *L.
Quoties, ff. de hæred. inſtit.* ac proinde in materia Ju-
riſpatronatus non comprehenditur ſub ſimplici nomine
hæredis, quia in exorbitanti, & materia ſtricta ſub
ſimplicibus non comprehenditur caſus mixtus, *L. 2.
in princ. ubi* Bart. & Alex. *ff. de verbor. oblig.* ſed
materia Juriſpatronatus eſt materia exorbitans: igitur
ubi dicitur, Juſpatronatus tranſire ad hæredem, no-
mine hæredis non venit inſtitutus in re certa; & hanc
concluſionem communiter tenent ferè omnes Docto-
res, Abb. Berous *n. 22. & ſeqq. hic* Lambertin. *de
Jurepatr. lib. 1. p. 2. quæſt. 2. art. 16. n. 6.* Lotther.
de re benefic. lib. 2. quæſt. 11. n. 28. Rota *deciſ. 24.
n. 2.* poſt Vivian. *de Jurepatr. & deciſ. 70. num. 16.
par. 12. & deciſ. 413. num. 11. & deciſ. 560. num. 2.
par. 18. & deciſ. 223. n. 1. par. 19. recen.* Garz. *de
benef. par. 5. cap. 9. n.* 17. Ex quo ſequitur, quod ſi
Juſpatronatus non tranſit ad hæredem inſtitutum in re
certa, multò minus tranſibit ad merum Executorem te-
ſtamentarium patroni; qui nullatenus eſt hæres, ut fir-
mavit Rot. *in Barchinon. beneficii 14. Maji* 1685.
§. *Cæterum in fine*, coram R. P. D. Florez.

Limitatur tamen hæc concluſio in caſu, quo non 3
eſſet inſtitutus hæres univerſalis; vel eſſet inſtitutus hæ-
res univerſalis, ſed non potuerit ſic inſtitui; vel eſſet
inſtitutus, ſed non acceptaverit, nec adierit hæredita-
tem; in quibus caſibus Juſpatronatus tranſit ad hære-
dem inſtitutum in re certa, quia per jus accreſcendi
univerſa hæreditas conſolidatur in ipſo; & ad repu-
diantem hæreditatem univerſalem Juſpatronatus non
tranſit, Anan. *conſ.* 86. Calderin. *conſ.* 2. Abbas *hìc*.

Limitatur etiam in caſu, quo hæres eſſet inſtitutus 4
in re certa, quæ eſſet aliqua univerſitas, puta Villa,
Caſtrum, cui eſſet annexum Juſpatronatus; vel in ca-
ſu, quo Teſtator ſpecialiter legaſſet de conſenſu Ordi-
narii Juſpatronatus inſtituto in re certa; in quibus caſi-
bus Juſpatronatus tranſit ad hæredem inſtitutum in re
certa, ut bene advertunt hìc Berous *n. 30. & ſeqq.* Lam-
bertin. *ubi ſupra, & art.* 17. ſecus autem ſi Teſtator le-
gaſſet hujuſmodi Juſpatronatus eidem inſtituto in re
certa abſque conſenſu Ordinarii; tunc enim non tranſi-
ret ad illum Juſpatronatus, dum Teſtator non poteſt 5
ſpecialiter legare Juſpatronatus uni perſonæ, abſque con-
ſenſu Epiſcopi, Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2.
quæſt. 1. art. 9. n. 1.* Rocc. *de Curt. eodem tractat. in
verb. is, vel ipſe, à quo num.* 38. Abbas *in cap. Cùm
ſæculum hoc tit. num.* 6. ibique Anania *num.* 4. Butr.
in cap. Cùm ſæculum num. 2. Berouſin. *cap. illud de
Jurepatron. num.* 12. niſi illa perſona ſit compatrona,
Rot. coram Achill. *deciſ. 10. de Jurepatr.* Vivian. 6

de Jurepatr. lib. 4. cap. 1. n. 31. & cap. 4. num. 6. & coram Vetall. *deciſ. 284. par. 1. & deciſ. 131. p. 2.* & coram Coccin. *deciſ. 464. num,* 8. & coram Dunoz. Jun. *deciſ. 79. num, 5. & deciſ, 96. num, 9.*
7 Aut niſi ſit aliquis locus Religioſus, vel Eccleſia, Butr. *in cap. Cùm ſæculum de Jurepatr, n.* 2. Boreus *in cap. Illud de Jurepatr. num.* 13.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus ab initio hæreditarium, an fieri poſſit per ſucceſſorem fundatoris gentilitium.

SUMMARIUM.

1 *Fundator poteſt mutare qualitatem Juriſpatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium.*
2 *Patroni hæredes Fundatoris, an poſſint mutare qualitatem Juriſpatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium? & num.* 3.
4 *Patronus poteſt mutare Juſpatronatus, ut de laicali efficiatur Eccleſiaſticum, & de non Sacerdotali efficiatur Sacerdotale.*
5 *Patronus poteſt ſucceſſoribus præjudicare, & Juſpatronatus hæreditarium ſupprimere, & ei renunciare.*
6 *Conditio, quòd Juſpatronatus ſit Gentilitium, eſt favorabilis Eccleſiæ.*
7 *Conditiones novæ, quando ſunt præjudiciales Eccleſiæ patronatæ non poſſunt apponi poſt fundationem, nec à Fundatore, nec ab ejus ſucceſſoribus, ſecus ſi ſunt utiles, & non præjudiciales eidem Eccleſiæ.*
8 *Juſpatronatus hæreditarium fieri poteſt gentilitium per obſervantiam ſubſecutam.*
9 *In Jurepatronatus gentilitio ſucceditur in capita, & non in ſtirpes.*
10 *Juſpatronatus tranſit ad hæredem univerſalem, non verò ad hæredem inſtitutum in re certa.*
11 *Juſpatronatus in dubio cenſetur hæreditarium.*
12 *Patronus poteſt mutare Juſpatronatus hæreditarium in gentilitium, & num.* 14.
13 *Juſpatronatus eſſe gentilitium arguitur ex præſentatione etiam ineffectuata.*
15 *Præſentatio facta cum expreſſione, quod Juſpatronatus ſit de domo, aut familia de talibus, an probet illud eſſe familiare, & num.* 31.
16 *Literæ Apoſtolicæ pro præſentato, in quibus enunciatur Juſpatronatus eſſe laicorum de domo, aut familia de talibus probant Juſpatronatus eſſe gentilitium; & num. 17. amplia ut num.* 18.
19 *Præſentatio expleta in capita, & non in ſtirpes, probat qualitatem gentilitiam, & num.* 20.
21 *Reſervato Jurepatronatus pro omnibus de familia in genere, præſentatio explenda eſt per modum Collegiativum, & major pars prævalere debet minori.*
22 *Juſpatronatus gentilitium defertur ad ſolos maſculos agnatos, ad fœminas verò nonniſi per poſterius, ut num.* 23.
24 *Ex præſentatione incerta, & erroneè admiſſa, non acquiritur quaſi poſſeſſio præſentandi, nec dicta præſentatio eſt attendibilis.*
25 *Præſentatus à majore parte patronorum eſt præferendus.*
26 *Gratiæ derogatoriæ pro medietate reſolvuntur in ſimplicem gratificationem.*
27 *Mutatio Juriſpatronatus hæreditarii in gentilitium non præſumitur, & onus illam probandi incumbit aſſerenti.*
28 *Præſentatio facta à patrono cum expreſſione,* uti filius, & hæres, *demonſtrat Juſpatronatus eſſe mixtum, & non omnino gentilitium.*
29 *Reſervato Jurepatronatus ſibi, & hæredibus ſuis in perpetuum, an cenſeatur reſervatum, tam pro deſcendentibus, quàm pro extraneis, & n.* 30.
32 *Enunciativæ editæ præter neceſſitatem, & impertantiam actus non attenduntur.*
33 *Præſentationes magis conſonæ fundationi, & juris præſumptioni conformes præferendæ ſunt aliis præſentationibus.*
34 *Res judicata non comprehendit, quod non apparet effectivè declaratum, ſeu definitum.*
35 *Voluntas elicitur etiam ex actu nullo.*
36 *In Jurepatronatus gentilitio an, & quando omnes de familia, & etiam pater cum filio admittantur ad præſentandum.*

CASUS V.

POſſidet Nobilis Familia A, titulo hæreditario Juſpatronatus ad diverſa Beneficia, & Cappellanias, præſertim ad Cappellaniam SS. Samalidis, Nicodemi, & Abibonis. De anno 1596. illi de familia, ad formam *Clment. plures de Jurepatr.* diviſerunt dictum Juſpatronatus per turnum, & alternativam; in qua diviſione de communi conſenſu ſtatuerunt præfatum Juſpatronatus, extantibus deſcendentibus maſculis de familia A, ad eos ſpectare, excluſis fœminis, ut ex Inſtrumento tranſactionis ibi: *Item volſero, convennero, e dichiarorono, che ſtante li deſcendenti maſchi legitimi, e naturali della Famiglia A, le femine non poſſino, nè debbano ſuccedere nel padronato di detti Benefizii Eccleſiaſtici ſpettanti à detta famiglia, mà vogliono, che ſiano in tutto, e per tutto eſcluſe, nè ragione alcuna abbino, ò poſſino avere in detti loro padronati.*

Poſtremò tota familia A, conſolidata fuit in Julio, qui cùm ab hac vita migraſſet, reliquit quatuor filios maſculos, nempe Joannem Franciſcum Primogenitum, quem hæredem univerſalem inſtituit, Gherardum, Flaminium, & Federicum nunc defunctum, quibus titulo inſtitutionis reliquit ſolam legitimam.

Vacante nunc per obitum ultimi Rectoris præfata Cappellania SS. Samalidis, Nicodemi, & Abibonis, Joannes Franciſcus præſentavit ad illam Titium; alii duo fratres verò nempe Gherardus, & Flaminius præſentarunt Sempronium. Quo poſito ad effectum agnoſcendi, quis ex dictis Præſentatis ſit inſtituendus, & obtinere debeat Cappellaniam, propoſita mihi fuerunt ſequentia dubia.

Primò: An Juſpatronatus ab initio hæreditatium vigore dictæ tranſactionis initæ anno 1596. ſit gentilitium, & quatenus negativè?

Secundò: Ad quem ex dictis Fratribus de Familia A, & pro qua portione ſpectet?

Et videtur, quoad primum negativè reſpondendum; 1
licèt enim fundator poſt perfectam fundationem Beneficii valeat ita mutare qualitatem Juriſpatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium, & quandocumque poſſit per eum imponi qualitas gentilitia Juripatronatus hæreditario, accedente conſenſu Ordinarii, Rota *deciſ. 675. n. 2. in fin. par.* 1. tamen ſucceſſores ipſius Fundatoris in Jurepatronatus, ſeu patròni non poſſunt mutare qualitatem Juriſpatronatus, ut de hæreditario efficiatur gentilitium, ut expreſsè tuetur, Lotther. *de re benefic. lib. 2. q. 47. num. 64. & 65,* aſſerens hoc eſſe de mente Fælin. *in cap. Cum acceſſiſſent ſub num. 19. verſic. ſecundus caſus de conſtit.* & Rotæ *deciſ. 346. num, 6.* coram Merlin.

Ea ratione, quia hæres, & ſucceſſor non poteſt immutare ſtatum præſcriptum à Fundatore in Jurepatronatus, nec etiam de conſenſu Ordinarii, abſque beneplacito Apoſtolico alterare voluntatem Fundatoris in forma ſpecifica ſervandam, adeoque illi de familia A, non poterant Juſpatronatus, quod erat ab initio hæreditarium, vigore tranſactionis initæ anno 1596. reddere gentilitium, Ferretti *conſ. 134. per tot.* Bald. *in L. Si teſtam. n. 1. & ſeqq. C. de teſtam.* Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 47. num. 6.* 2

Contrarium tamen verius de jure cenſeo; quoniam quando plures ſunt Patroni hæredes, & ſucceſſores Fundatoris poſſunt iſti unanimi conſenſu donare, & reſervare Juſpatronatus hæreditarium eis de familia maſculis, excluſis fœminis, & ſic reddere illud gentilitium, immo poſſunt qualitatem hæreditariam in gentilitiam ad formam majoratus, & primogenituræ immutare etiam ſinè conſenſu Ordinarii, quidquid ſecus eſſet, ſi unus ex dd. patronis diſſentiret, & nollet, Juſpatronatus hæreditarium eſſe gentilitium; ſicuti competente Jurepatronatus omnibus de parentela, poſſunt iſti omnibus concurrentibus, & nemine diſcrepante admittere extraneum ad 3

præ-

præſentandum cum eis; ſecus uno ſolo diſcrepante, Lambertin. *de jurepat. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *&* *quæſt.* 4. *art.* 4. *num.* 3. *& lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 16. Ciarlin. *controv.* 159. *num.* 22. *lib.* 2. & juxta magiſtralem Deciſionem Sacræ Rotæ *in Romana Cappellania S. Nicolai* 8. *Junii* 1709. coram R. P. D. Anſaldo *confirmata* 17. *Martii* 1710. coram eodem *inferiùs legen. & in Tuden. Parochialis de Reverteme* 7. *Decembris* 1708. §. *Si quidem omiſſo* coram R. P. D. Lanectta, *& in Compoſtellana Parochialis de Pardeſſoa* 2. *Julii* 1710. §. *Serotinum* coram R. P. D. Falconerio, *& in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1711. §. *In hoc igitur* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 9. *Junii* 1713. §. *Rurſus* coram R. P. D. Anſaldo. *Tuden. Parochialis de Reverteme* 25. *Junii* 1708. §. *Cæterum* coram R. P. D. Anſaldo.

Ratio eſt, quia licèt translatio patronatus non poſſit attentari in præjudicium illius, cui eſt jus quæſitum, nihilominus cum hæreditario patronatui imprimitur ab omnibus intereſſe habentibus hæc qualitas gentilitia, non ſolùm ceſſat præjudicium iſtud, eo quia, quod introductum eſt in favorem patronorum, poſſunt ipſi ei renunciare, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 4. *num.* 3. ſed etiam impreſſio hæc tendit in favorem Eccleſiæ, cui aperitur ſpes libertatis poſt extinctam familiam, Achill. de Graſſ. *deciſ.* 10. *num.* 3. *de Jurepatr.* Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 5. Rota *deciſ.* 163. *num.* 3. *par.* 1. *recent.*

4 Quam ſententiam expreſsè tuetur, Vivian. *de Jurepatr. d. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 28. & quidem veriorem puto utpote principiis magis ſolidis innixam, nam patronus poteſt donare Juſpatronatus laicale hæreditarium Eccleſiæ, & ſic ita mutare illud, ut de laicali efficiatur Eccleſiaſticum, juxta *Text. in cap. Si laicus de Jurepatr. in* 6. ibique Monach. Gemin. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 59. *num.* 13. Rota *in Aprutina Beneficii* 19. *Junii* 1705. §. *Etiamſi* coram R. P. D. Scotto. Inſuper patronus reſervando Juſpatronatus hæreditarium favore aliquorum poteſt apponere modum, quòd præſentandus ſit Sacerdos, aut in ſacris conſtitutus, & ſic de non Sacerdotali reddere illud Sacerdotale, non obſtante, quòd fundator impreſſerit in eo ſolam qualitatem laicalem, & non Sacerdotalem, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 4. *num.* 3. Ergo etiam patronus poterit Juſpatronatus hæreditarium reddere gentilitium, & imprimere in illo qualitatem gentiliam, non obſtante, quòd fundator in ejus fundatione impreſſerit
5 in Jurepatronatus ſolam qualitatem hæreditariam: Patronus enim poteſt ſucceſſoribus præjudicare, & uni totum Juſpatronatus hæreditarium prælegare, & etiam in extraneum transferre, immo poteſt ſupprimere, & ei renunciare, ita quod Eccleſia remaneret libera etiam ſinè conſenſu Epiſcopi, nec hæredibus competit querela, juxta *Text. in cap. Significavit de teſt.* Alex. *conſ.* 13. *n.* 10. *& conſ.* 20. *num.* 6. *lib.* 5. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verb. pro eo, quæſt.* 14. *n.* 30. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 7. *num.* 1. *& ſeqq.* Covarr. *reſolut. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 10. Rota *deciſ.* 653. *n.* 1. *&* 2. coram Pamphil.

6 Et ratio hujus eſt, quia conditio, quòd Juſpatronatus ſpectet ad ſolos maſculos de familia excluſis fœminis, ſeu quòd ſit gentilitium, non eſt contra jus, nec eſt præjudicialis, immo favorabilis Eccleſiæ; adeoque in tranſactione anni 1596. potuit apponi ab
7 eis de Familia A, patronis. Licèt enim novæ conditiones, vel nova pacta, quando ſunt præjudicialia Eccleſiæ patronatæ, & illi oneroſa non poſſint apponi poſt fundationem, nec à fundatore, nec ab ejus ſucceſſoribus, etiam cum conſenſu Epiſcopi; tamen quando ſunt utilia Eccleſiæ, vel non præjudicialia, poſſunt apponi poſt fundationem, quia nihil eſt, quod repugnet, Gloſſ. *in cap. Cùm dilectus in verb. conſtitutum de conſuetud.* ibique Abb. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. pro eo, quæſt.* 13. *num.* 29. Lambertin. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 4.

8 Eoque magis dictum Juſpatronatus eſt Gentilitium, ſi adſit obſervantia, nimirum ſi ab anno 1596. uſque nunc tantùm illi de Familia A maſculi, & nullatenus fœminæ præſentaſſent ad Beneficia de eorum Jurepatronatus cum ſubſecuto effectu, dum Juſpatronatus, ab initio hæreditarium, fieri poteſt gentilitium per obſervantiam ſubſecutam, quæ attendi debet ad effectum diſcernendi, an Juſpatronatus ſit hæreditarium, vel gentilitium. Gabriel. *conſ.* 196. *num.* 6. *lib.* 2. ut *notat* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *n.* 29. Rot. *deciſ.* 346. *n.* 13. coram Merlin. *& in Firmana Juriſpatr.* 21. *Aprilis* 1704. coram bon. mem. Muto.

Non obſtat Doctrina *Falini in dicto capit. cùm acceſſiſſent* citatus à *Lotterio* contrarium ſentiente ubi ſupra num. 1. quia ipſe loquitur de conditionibus favorabilibus Eccleſiæ mutandis, dicens, quòd non poſſint mutari ab Epiſcopo etiam cum conſenſu Patroni abſque cauſa neceſſaria; non verò de conditionibus favorabilibus, & utilibus Eccleſiæ apponendis, dum non dicit, quòd non poſſint apponi conditiones utiles Eccleſiæ in translatiouo Juriſpatronatus, ut legenti patet.

Deciſio autem Rotæ 346. *num.* 6. coram Merlin. non adverſatur, quia Partes in ea deciſione non definierunt Juſpatronatus ab initio hæreditarium non poſſe fieri gentilitium, ſed ſolùm ibi dicitur, quod aliqui ex Dominis dubitabant, an Jacobus ſucceſſor potuerit immutare naturam, & ſtatum Juriſpatronatus, itaut de hæreditario efficeretur gentilitium.

Poſito igitur, quod præfatum Juſpatronatus vigore 9
d. tranſactionis ſit Gentilitium, ſequitur, quòd ſpectet ad Joann. Franciſcum Gherardum, & Flaminium de Familia A. in capita, & non in ſtirpes, itaut unuſquiſque eorum habeat propriam vocem Gabriel. *conſ.* 196. *num.* 4. *lib.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 123. Rota *deciſ.* 289. *n.* 4. *par.* 5. *recent.* Ex quo concludo, quòd Sempronius præſentatus à Gherardo, & Flaminio ſit inſtituendus in dicta Cappellania, & præferendus Titio præſentato à ſolo Joanne Franciſco, utpote præſentatus à majori parte Patronorum ad *Text. in cap. Quoniam de Jurepatr.* ibique Innocent. Abb. Butr. Berō: *num.* 23. §. *Plus placet*, Gonzal. & Fagnan.

Quoad ſecundum dubium, videtur reſpondendum, Juſpatronatus prædictum, quatenus ſit hæreditarium, ſpectare inæqualiter ad dictos Fratres de Familia A., nam cùm hæreditas Julii fuerit diviſa inæqualiter inter dictos fratres, nempe in quinque partes, quarum duæ fuerunt aſſignatæ Joanni Franciſco Primogenito, & aliæ tres aliis tribus Fratribus, quorum uno decedente fuit ejus pars ſubdiviſa in tres partes, quarum una fuit aſſignata eidem Joanni Franciſco, aliæ verò duæ aliis duobus Fratribus: & ſic de dicta hæreditate Julii duas partes cum una tertia obtinuit idem Joannes Franciſcus; alius verò duas partes cum duabus tertiis obtinuerunt alii duo Fratres, ſequitur quòd etiam Juſpatronatus, quod cum hæreditate defertur, quoad ejus uſum, & exercitium ſpectet ad dictos Fratres inæqualiter, nempe pro duabus partibus cum una tertia ad Joannem Franciſcum, pro verò aliis duabus partibus cum duabus tertiis ad alios duos Fratres juxta Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *par.* 1. *cap.* 2. *n.* 1. Capon. *diſcept.* 66. *n.* 4. Gratian. *diſcept.* 645. *n.* 10. Rota *deciſ.* 409. *num.* 1. *par.* 18. Et ſic etiam in hoc caſu eſſet præferendus, & inſtituendus Sempronius, utpote præſentatus à duobus Fratribus habentibus majorem partem Juriſpatronatus.

His tamen non obſtantibus ſentio, quòd in caſu, quo Juſpatronatus ſit hæreditarium, illud ſpectare ſolùm ad Joannem Franciſcum, & nullatenus ad alios Fratres de Familia A. Quoniam Teſtator univerſalem hæredem inſtituit Joannem Franciſcum primogenitum; Aliis verò Fratribus titulo inſtitutionis reliquit ſolam
legitimam; quapropter cùm certum ſit de Jure, quòd 10
Juſpatronatus tranſeat ad hæredem univerſalem, non verò ad hæredem inſtitutum in re certa pro ſua legitima juxta Abbat. Bero *num.* 22. *& ſeqq. in cap. Perlatum de Jurepatr.* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 26. *num.* 6. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 28. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 17. & ſuperiùs probavi *Caſ. IV.* Nam etſi legitima ſit Jus quoddam univerſale; non tamen eſt univerſitas, cui Juſpatronatus accedit, cùm

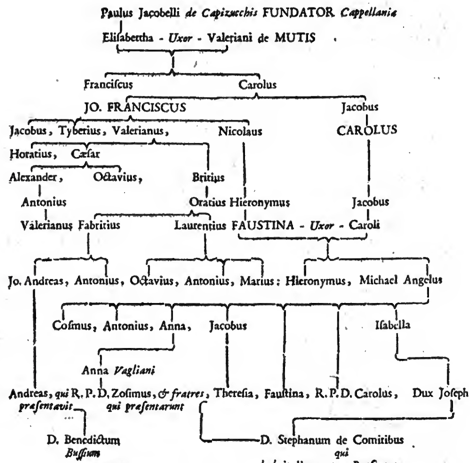
legitima ſit quotâ Bonorum hæreditaris pars, *Text. in L. Papinianus §. Quarta ff. de inoff. teſtam.* Barth. *in L. ex facto ff. de hæred. inſtit. colum.* 2. Jaſon. *in L. Quoties column.* 3. *cod. eodem tit.* Sequitur, quod ad ſolum Joannem Franciſcum hæredem univerſalem inſtitutum à Patrono, & non ad alios de Familia A. ſpectet præſens Juſpatronatus. Quo poſito in hoc caſu inſtituendus eſſet in dicta Cappellania Titius præſentatus ab eodem Joanne Franciſco vero Patrono, & nullatenus Sempronius præſentatus ab aliis Fratribus, ad quos non ſpectat Juſpatronatus; ad *Text. in capit. Decernimus 16. quæſt. 7. Vivian. de Jurepatronat. lib. 12. capit. 7. num. 2.* Rota *in Verulana Abbatiæ 23. Aprilis* 1706. coram R. P. D. Caprara.

Hæc omnia pro meo ſtudio ſcribebam in una *Piſana Juriſpatronatus* ex commiſſione Domini mei Advocati Pitonii, cui fuit commiſſum ut ſcriberet pro veritate in eadem cauſa prout poſtea ſcripſit cum ſuo particulari Reſponſo.

R. P. D. ANSALDO

Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai.

Veneris 28. Junii 1709.

UTi dicebatur in illa *Urbanien. Canonicatus*, quæ habetur impreſſa inter *meas Deciſiones* in ordine *la 9.* ubicumque non conſtat de rerum initio, vel ante ævo ad ſimilitudinem Nili in ſeptemplici poſtmodum propagatione ora pandentis in Mare caput, ſive principium, neceſſe eſt per ſubſequuta indicia, & argumenta fontem eo modo, quo poſſumus attingere, ut adamuſſim evenit in præſenti controverſia; cùm enim de poſitiva fundatione Beneficii, de quo diſceptabatur per aſſueta publica documenta minimè liqueret, & prætenderet D. Abbas Buſſii veluti per obitum Philippi præſentatus à D. Andrea de Mutis præcellere, ſeu tranſcendere jura D. Stephani Abbatis de Comitibus, ex quo ſignanter verſaremur in Jurepatronatus familiare, ſeu gentilitio, unde non forent exequibiles literæ, quas idem Abbas de Comitibus cum præſuppoſito præſentationis obtentæ à majori parte, vel ſaltem medietate Patronorum hactenus exiſtentium obtinuerat, ſibique idcirco majus concedenda eſſet inſtitutio; Scribentes è converſo pro D. Abbate de Comitibus, nec etiam diffitebantur aſſequi exequutionem præfatarum literarum, adhuc vigente enunciato ſuppoſito familiaris, ſeu gentilitiæ qualitatis, multoque evidentius quoties ex prædictis ſubſequutis indiciis & argumentis evinceretur revera Juſpatronatus emicare ſimpliciter hæreditarium, unde *Domini* in hoc conflictu, & in hac trium ferme ſæculorum obumbratione lucem veritatis ſedulò perquirentes, nihil ſtatuendo ad cujus favorem protenderet ſequela, ſi Juſpatronatus reputandum eſſet gentilitium, vel familiare, crediderunt ſupermergere ſigna qualitatis hæreditariæ, qua profectò triumphante ambigere fas non erat, quin, uti reſcripſerunt, *Literæ Apoſtolicæ Abbatis de Comitibus omnimodam merentur executionem, & Benedicto Abbati Buſſio danda non foret inſtitutio.*

Quatenus enim pertinebat ad eruendam, atque ſtabiliendam gentilitiam, ſive familiarem qualitatem, non inficiebantur quidem defenſores D. Abbatis Buſſii, quod introſpecta præfata obſcuritate circa fundamentalem erectionem hujus Beneficii, ſeu Cappellaniæ nuncupatæ *S. Nicolai* ſitæ in Eccleſia, quæ vulgò compellatur *S. Mariæ in Campitello*, regula potiùs aſſiſteret pro hæreditaria qualitate. Tum quia non conſtito de expreſſo tenore erectionis, ſeu fundationis in contrarium per authentica documenta Sacri Canones, qui citra poſitivam reſervationem fundantibus, & erigentibus Beneficia Eccleſiaſtica ubere benignitatis pleno largiuntur Juſpatronatus Fundatoribus, eorumque hæredibus in perpetuum ad

Tex-

Textum in cap. 1. *& cap. cùm ſæculum de Jurepatrona-*
11 *tus*, Gloſ. *in cap. conſiderandum* 16. *quæſt.* 7. Viam conſequutivam ſternunt præſumptioni, quod in dubio Juſpatronatus cenſendum veniat hæreditarium, & proindè cum terminis teſtatæ, vel inteſtatæ ſucceſſionis pro regulandis, ſeu diſcriminandis vocibus Patronorum, procedatur per ea, quæ reſpectu primæ concluſionis paſſim affirmant Calderin. *conſil.* 4. *eodem tit. de Jurepatronat.* Lotther. *de re Beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 19. *&* 20. Card. de Luc. *de Jurepatronat. diſcept.* 21. *n.* 4. Rot. *deciſ.* 172. *n.* 20. *penès* Poſth. *de manutent. deciſ.* 183. *n.* 1. *deciſ.* 411. *n.* 2. coram Durand. coram Buratt. *deciſ.* 798. *n.* 7. coram Merlin. *deciſ.* 367. *n.* 2. *&* 3. *& deciſ.* 489. *n.* 6. *&* 7. coram Emerix Jun. *deciſ.* 102. *num.* 13. *par.* 19. *recent. in Firmana Juriſpatronatus ſuper negocio principali* 15. *Decembris* 1702. §. *Hæc autem* coram bon. mem. Muto, *& in Romana Cappellania* 16. *Martii* 1708. §. *Licet enim* coram Me. Et quoad ſecundam ad normam *Clem. plures de Jurepatronatus* ſubnectunt Abb. *in cap. cùm ſæculum, & ibi* Gloſſ. *de Jurepatronat. Covarruv. var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 6. Ricc. *in prax. rer. forenſ. Eccleſ. deciſ.* 212. *n.* 273. Vivian. *de Jurepatr. p.* 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 3. *alleg.* 71. *num.* 2. *&* 3. Card. de Luc. *de Jurepatronat. diſc.* 60. *num.* 1.

Tum etiam, quia prima veſtigia hujus fundationis manifeſtè ſic ſuadebant, vel potiùs oſtendebant, perſpectis ſiquidem literis, ſeu Breve *Pauli* hoc nomine *Secundi* editis ſub *anno* 1466. ad literam coruſcabat, quòd Paulus Jacobelli de Capizucchis præſentandi facultatem reliquerat Eliſabetthæ ejus filiæ, & univerſali hæredi, ipſa verò Eliſabeth de ſubſequenti *anno* 1467. enunciando Teſtamentum, & fundationem à præfato Paulo Jacobellio promanantem in exequutionem ejus voluntatis præſentando quemdam Nicolaum explicitè aſſeruerat, Paulum ipſius Patrem reſervaſſe *ſibi* (ſunt verba præciſa,) *& hæredibus ſuis in perpetuum in dicta Cappella Jus præſentandi, Summario D. Abbatis de Comitibus num.* 1. *litt. C. & D. Abbatis Buſſii num.* 2. proindeque licèr de tali Teſtamento, de tali reſervatione ex injuria fortaſſe temporum non appareret, nihilominus duplicata hæc enunciativa, & ſuppoſitio facta per Summum Pontificem, & per unicam Pauli filiam, & hæredem paternis adhuc cineribus incaleſcentibus omnem auferebat, juncta præſertim juridica præſumptione, de qua proximè, fluctuandi anſam quemadmodum in ordine ad tam antiquas, & effectum ſortitas enunciativas, videre eſt penès Gabriel. *in tit. de probation. concluſ.* 2. *num.* 59. *verſ.* 3. *& limit.* Vivian. *de Jurepatronat. p.* 2. *lib.* 11. *cap.* 5. *n.* 49. Rot. *deciſ.* 445. *n.* 15. coram Cerr. *deciſ.* 29. *n.* 19. *par.* 7. *deciſ.* 679. *n.* 4. *par.* 18. *recent.* cum aliis in fortioribus relatis concordan. *in Faventina Jurium Parochialium* 28. *Junii* 1697. §. *Prætermiſſo cum ſeqq.* coram Me.

12 Verùm admiſſa quoque hac ſuppoſitione, & præciſivè pro nunc à ſolito ſicuti opinabantur fundamento derivante à nimiùm famigerata ſanctione Alexandri III. *in cap. conſultationibus de Jurepatronat.* ratione ultimi ſtatus, de quo inferiùs adhuc introeundo, penetrandoque viſcera meritorum replicabant prænominati Defenſores D. Abbatis Buſſi, quòd prædicta præſumptio juris, & gemina vetuſtiſſima enunciativa, volebat tantummodò indicare, quòd Juſpatronatus fuiſſet à ſui primordio quidem hæreditarium, illudque tanquam tale ſteterit penès Eliſabettham primam hæredem, & filiam Pauli fundatoris, & deinceps deſcenderit in Joannem Franciſcum ex perſona Caroli ejus filii nepotem uſque ad expletam de *anno* 1492. ad limites cujuſdam diviſorii laudi antecedentis per eundem Joannem Franciſcum præſentationem pro duabus ex tribus partibus, ſeu ratis hæreditariis, ſed abindè citra tranſitum indubitatum feciſſe affirmabant in aliam prorſus naturam, ſeu qualitatem gentilitiam, ſive familiarem, jam enim (& in hoc bene ſubdebant) nulla coincidebat amaritudo quin ſinè earumdem Sacrorum Canonum læſione, & reluctantia valeret Juſpatronatus hanc metamorphòſim, ſeu immutationem ad libitum Patronorum pro tempore ſubire non obſtante litera fundationis in oppoſitum ex rationibus latè perpenſis, ſæpiuſque approbatis per Sanchez. *conſil. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 91. *& ſeqq.* Marc. Antonin. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 87. *n.* 9. Vivian. *de Jurepatronat. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *n.* 28. *&* 47. *cum ſeqq.* Card. de Luc. *de eod. tract. diſc.* 60. *n.* 22. Rot. *deciſ.* 267. *n.* 5. *cum ſeqq. par.* 6. *deciſ.* 430. *num.* 23. *par.* 9. *deciſ.* 122. *n.* 6. *& ſeqq. par.* 11. *rec. in Aſten. Juriſpatronatus* 14. *Februarii* 1698. §. *quia in fine* coram Eminentiſſimo Caprara *impreſſ.* apud Balducc. *rer. judicatar. tom.* 3. *tit.* 3. *deciſ.* 2. *n.* 10. *in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Ex qua præſentatione* coram eodem *in Firmana Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *Prout nihil urget* coram bon. mem. Muto, *& in Tuden. Parochialis de Reverten.* 7. *Decembr.* 1708. §. *Siquidem omiſſo* coram R. P. D. meo Lancetta.

Ad rem itaque applicando proſequebantur, quod vacante hoc beneficio de anno 1547. Nicolaus, Cæſar, & Horatius à memorato Joanne Franciſco deſcendentes ad poſitivam devenere præſentationem ſub ea literali expreſſione videlicet — *Cum fuerit, & ſit, quod aliàs præſentatio ad Altare, ſeu Cappellam S. Nicolai ſitam in Eccleſia S. Mariæ de Campitello ad Dominos, & familiam de Mutis, quæ vacare contigerit de Jurepatronatus pertineat* — Ac propterea cùm in hujuſmodi præſentatione nec ulla, vel minima facta legeretur indigitatio tituli, aut ſucceſſionis hæreditariæ, ſed pertinentia attributa appareret *familiæ de Mutis* quiſnam ambigere poterat, quod Juſpatronatus eſſet verè effectum familiare de tempore intermedio ab anno ſcilicet 1492. ad prædictum annum 1547. dum quando mentio fit de familia *de Talibus* citra imaginabilem mentionem, & mixturam qualitatis hæreditariæ Juſpatronatus reputari debet undique familiare, cadente dumtaxat diſceptatione an Univerſa familia in genere in his terminis dicatur Patrona, vel potiùs, & hæc, & illa ſtirps, Linea, aut Columnellus, ut de his omnibus habetur in *Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. *ex* §. *Dicebat igitur cum ſeqq. & ferè per tot.* coram Me.

Immò dum Patroni de prædicto anno 1543. non fuerint obloquuti ſimpliciter de pertinentia ad familiam de Mutis per verba ſolummodo temporis præſentis, ſed expreſſerint verba ſignificativa, & ſuppoſitiva temporis præteriti in ordine ad eandem pertinentiam, ut ibi — *Cùm fuerit, & ſit* — Ecce quod eo faciliùs per decurſum annorum 60. & ultra nimirum veriſimiliter poterat poſt ingreſſum Juſpatronatus in Linea Joannis Franciſci fieri talis immutatio, quæ tanquam favorabilior Eccleſiæ in reducenda ſervitute ad minorem numerum Patronorum valuerat ſubſequi, ſtatim ac idem Joannes Franciſcus, vel ejus filii, & deſcendentes diſpoſuerant; vel inter vivos, vel in ultima voluntate ſavore maſculorum, & agnatorum, itaut de facto quemadmodum per viam fideicommiſſi de hæreditate diſponitur ad commodum agnationis excluſivè ad ſucceſſores ſimpliciter indifferentes, ita practicari poterat reſpectu Juriſpatronatus, de quo propterea quotidie diſputari videmus, an illud veniat ſub fideicommiſſo ex traditis per Bartol. *in l. quia perinde ff. ad Trebell.* Ciarlin. *controverſ. jur. lib.* 1. *cap.* 1. *à num.* 40. *ad ſeq.* Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 634. *num.* 2. Peregrin. *de fideic. art.* 6. *num.* 37. Vivian. *de Jurepatron. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 28. Card. de Luca *eod. tit. diſc.* 36. *à num.* 3. *& diſc.* 60. *à num.* 2. *ad ſeqq.* Panimoll. *deciſ.* 10. *annot.* 3. *num.* 42. *& ſequent.* Rot. *deciſ.* 170. *par.* 7. *& deciſ.* 190. *par.* 12. *& deciſ.* 64. *num.* 4. *& ſeqq. par.* 13. *rec.*

Neque ad elidendam efficaciam hujuſce præſentationis anni 1547. refragari quibat, quod prædicta expreſſio deflecteret in ſimplicem enunciativam non habilem de per ſe fortaſſe ad intervertendam naturam Juriſpatronatus, vel quod in omnem eventum minimè probaretur, quod hæc præſentatio facta à Nicolao, Cæſare, & Horatio ſortita fuiſſet ſuum effectum per actualem inſtitutionem præſentati juxta *Conſil. Calderin.* 12. *de Jurepatronat.* de quo Rot. *deciſ.* 144. *num.* 5. coram Ubald. *deciſ.* 62. *num.* 1. coram Durand. *deciſ.* 648. *num.* 10. *par.* 9. *deciſ.* 254. *num.* 20. *par.* 11. *& deciſ.* 17. *num.* 3. *par.* 18. *recent.*

Siquidem circa hanc poſtremam objecti partem reſpondebatur, quòd cùm nullatenus ageretur de acqui-

renda quaſi poſſeſſione pro conſequenda inſtitutione
13 præſentati tam importante ad plenè demonſtrata in illa Mediolanen. *Beneficii prima Aprilis* 1707. *in principio*, coram Me, in quibus utique terminis factum conſtitutivum, & inductivum quaſi poſſeſſionis profectò debuiſſet effectum eſſe ſortitum, ut diceretur verè factum, & manutenibile, ſed tractaretur de ſimplici intelligentia, ſeu declaratione voluntatis, quam de præterito habuiſſent Patroni, in ordine ad meram qualitatem, nemini præjudicialem, & obſervantiam merè interpretativam enunciativa Prædeceſſorum conſimilis effectuationis juſtificationem non requirit Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 521. *n.* 26. *verſ. iſta effectuatio* Rot. *in Florentina Juriſpatronatus de Ricaſolis apud* Vivian. *de Jurepatron. lib.* 4. *cap.* 1. *ſub n.* 71. §. *Non obſtat in contrarium, & in Mediolanen, Prioratus* 11. *Decembris* 1699. §. *Nec ad elidendam* coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.

Et ad totalem diviſionem objecti firmo remanente
14 mox allato principio, quòd Patroni poſſint immutare Patronatum hæreditarium in gentilitium, quodque potiùs beneficium inferatur Eccleſiæ, quam injuria de plano ſequebatur, quod aſſertio qualitatis pertinentiæ beneficii facta per actuales Patronos pluſquam probabiliter informatos, illorumque manus potiùs ligans, & coarctans ſemper attendi conſuevit, ut ſignanter ad probandam qualitatem gentilitiam habetur teſte Gabriel. *conſil.* 196. *n.* 10, Rot. *deciſ.* 159, *n.* 8. coram Priol. *in Comen. Cappell.* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmatur* coram Eminentiſſimo de la Tremoille, & 4. *Maji* 1703. §. *Sublata* coram R. P. D. meo Priol. *& in Faventino Beneficii* 12. *Decembris* 1702. §. *Ex qua præſentatione*, & §. *Accedit*, & §. *Subſequitur* coram Eminentiſſimo Caprara.

Sed non ſiſtebat demonſtratio hujus immutatæ qualitatis in geſtis de prædicto anno 1547. ſed abundantiùs in cæteris quoque optimè firmabatur ſtatibus, ac præſentationibus, de anno namque 1555. Nicolaus, & Cæſar, ut diximus deſcendentes ex linea Joannis Franciſci ſub aſſertiva, quod Cappellania foret de *Jurepatronatus familiæ Dominorum de Mutis* non tantùm in facto præſentarunt; verùm & hæc præſentatio ſuum plenarium ſortita erat effectum *Summario præfati D. Abbatis Ruſſii num.* 11. & 12. *lit. A,*
15 *& B.* & de anno 1563. præſentantibus Alexandrum Horatio, & Cæſare, aliiſque de Mutis, Alexander Literas Apoſtolicas impetravit, quas nuncupant *pro præſentato*, & in eis cubitaliter etiam affirmatur, & dicitur de *Jurepatronatus Laicorum videlicet de Domo de Mutis de Urbe*; unde quis rationabiliter valebat ampliùs ambigere de gentilitia qualitate, dum per dictionem, *videlicet* ſupra naturam declarativam, & reſtrictivam per *Text. in cap. novimus de verb. ſignific.* & *in l. videlicet ff. quib. conſ. Major.* & *in l. videlicet ff. de pact.* adeò præcisè, & ſingillariter explicabatur vera, & propria qualitas gentilitii characteris; verbum quippe *Domus* cum additamento pronominis de *Mutis* magis etiam ſtrictum, & ſignificativum exiſtit, quàm ſimplex vocabulum *Familia*, ſicut in propoſito ratiocinatur Anchatan. *conſ.* 154. *n.* 4. Ciarlin. *controverſ.* 107. *n.* 76. & *ſeqq.* Gratian. *diſcept. forenſ.* 645. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 162. *n.* 1. *par.* 11. *recent. in Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1705. §. *Quinimmò* coram R. P. D. meo Muto, & *in Romana Cappellania* 25. *Novembris* 1705. §. *Et ob id* coram Me.

Fortiora reddebantur præmiſſa, proſequendo ſeriem
16 aliarum præſentationum, cùm enim, & de ſequenti *anno* 1564. Antonius Sirletus adeptus extitiſſet præſentationem, illiuſque vigore gratiam pariter reportaſſet pro præſentato, non minùs eadem gratia emanavit ſub expreſſione, quòd Cappellania eſſet *de Jurepatronatus Laicorum Nobilium, videlicet dilectorum filiorum Familiæ de Mutis*; Quamobrem ex hac toties repetita, & continuata expreſſione pertinentiæ juris præſentandi ad illos de Familia citra ſcrupulum emergere dilucidationem qualitatis gentilitiæ, & familiaris ſæpiſſimè dixit Rota, & præſertim *deciſ.* 183. *num.* 19. & 20. coram Buratto, *deciſ.* 679. *num.* 6. *par.* 18. *recent. in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmatur* coram Eminentiſſimo de la Tremoille, *Foſſanen. Juriſpatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *Accedente*, coram Eminentiſſimo Caprara, *Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Conſonat*, coram R. P. D. meo Scotto, *& in Firmana Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704.
§. *Quarta præſentatio*, coram bonæ memoriæ Muto. 17

Quid ultra dum etiam magis de recenti de *anno* 1636. conceſſa Joanni Paulo de Mutis conſimili gratia pro præſentato R. P. D. Torricellus Eminentiſſimi tunc Vicarii Viceſgerens, cui ſpecificè delegata fuerat executio ejuſdem gratiæ *pro verificatione*, ut dicitur in ſententia *Literarum Apoſtolicarum* ad normam aſſuetæ clauſulæ, *verificato prius Jurepatronatus, &c.* quæ conditionem, & in caſu contrario ablationem Juriſdictionis ſignificat ad notata per *de* Roſ. *de Executor. Literar. Apoſtolicar. par.* 1. *cap.* 4. *n.* 124. Rota *in Mediolanen, Juriſpatronatus ſuper executione Literarum Apoſtolicarum* 21. *Februarii* 1707. §. *Minus denique*, coram R. P. D. meo Scotto, ex quo in eiſdem literis ſuppoſitum fuerat Altare, ſeu Cappellam eſſe de Jurepatronatus Laicorum Nobilium, videlicet Familiæ *illorum de Mutis*. Longa in prædicta ſententia ſerie relata inſtrumentorum, ac præſentationum præcedentium poſitivè pronunciavit — *Conſtitiſſe, & verè conſtare prædictam Cappellaniam ſub invocatione Sancti Nicolai in Eccleſia Sanctæ Mariæ in Campitello de Urbe fore, & eſſe de Jurepatronatus dictæ bonæ memoriæ Eliſabethæ, & Laicorum Nobilium, videlicet Familiæ illorum de Mutis, ac illam in erectione dictæ Cappellaniæ dotaſſe, &c. & ad illam, & Laicos Nobiles videlicet Familiæ, & illorum de Mutis ſpectare, & pertinere jus præſentandi ad præfatam Cappellaniam* — Ideoque ſi quid defuiſſet ad coronamentum 18
præcedentium demonſtrationum, & quæ major manifeſtatio, & certitudo deſiderari poterat, quàm promanans à ſententia tam maturè viſis omnibus videndis, & inibi gradatim enunciatis prolata per executorem nominatim delegatum cum ulteriori demum pacifico tranſitu in rem judicatam, ut quodammodò conclamans poſitivè effata eſt Rota *deciſ.* 220. *n.* 9. & 10. *par.* 11. *deciſ.* 192. *n.* 7. *par.* 19. *Recent. in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Omnem denique*, coram R. P. D. meo Scotto, *in Majoricen. Beneficii* 28. *Novembris* 1704. §. *Haud relevante in fine*, coram bonæ memoriæ Muto, *& in præfata Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Evidentius*, coram Me.

At ob id lucem velle addere Soli videbatur ulteriùs
progredi, ſed nec iſtæ clariſſimæ de cætero juſtificationes deſtituebantur ſolidis adminiculis, & fulcimentis tam ab intrà, quàm ab extra; ab intrà nempe quia præciſivè à ſupradictis expreſſionibus modus ipſe præmiſſarum præſentationum palàm oſtendebat Juſpatronatus effectum fuiſſe gentilitium, & familiare, quoniam tam *de anno* 1547. quàm *de anno* 1563. præſentationes nequaquam celebratæ noſcebantur, habito reſpectu ad ordinem præſcriptum in Succeſſionibus, & Patronatibus hæreditariis, ſed inſimul ad præſentationem devenere ſibi tranſverſantes in capita, videlicet Nicolaus, & Jacobus fratres, Cæſar nepos, & Horatius pronepos, nil verò efficacius eſt ad arguendam, comprobandamque qualitatem gentilitiam, quàm præſentatio expleta in capita, & non in ſtirpes, ſivè non per modum unius per perſonas plures repræſentativas ſuum gradum, & reſpectivè ratam, & vocem, ſicuti quotidie obſervatum, firmatumque fuit, & ſignanter penès Lotther. *de re beneficiar. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 23. Rota *deciſ.* 46. *n.* 11. & *ſeqq.* coram Buratto, *deciſ.* 106. *n.* 8. coram Celſo, *deciſ.* 159. *à n.* 1. & *ſeqq.* coram Priolo, *deciſ.* 220. *n.* 12. *par.* 11. *Recent. in Florentin. Juriſpatronatus* 4. *Junii* 1681. §. *De exiſtentia verò*, coram bonæ memoriæ Paulutio, *in Parmen. Juriſpatronatus* 5. *Aprilis* 1683. §. *Tum ex eo*, coram bonæ memoriæ Urſino, *in Bononien. Beneficiorum* 28. *Junii* 1690. §. *Secundò quia*, coram eodem, *& in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Colliminante*, coram R. P. D. meo Scotto. 19

Ab extra autem à geminis, & à duobus diſtinctis Pontificibus in occaſione proportionata editis enunciativis, poſſidente etenim Cardinali Tybetio de Mutis hujuſmodi beneficium, eoque locante Tenutam, ſeu Caſale ejuſdem beneficii, prodiit à ſanctæ memo-

memoriæ Urbano VIII. Beneplacitum ſub expreſſione, quòd prædictum beneficium foret *de Jurepatronatus Familiæ de Mutis*, & hoc idem extitit practicatum in altero Breve conceſſo à ſanctæ memoriæ Innocentio X. occaſione alterius locationis initæ per Joannem Paulum Mutum, proindèque toti contextui præfatarum probationum ſuperaccedentibus his quoque Apoſtolicis enunciativis, quis dixerit, quod hæ enunciativæ emiſſæ in Literis Apoſtolicis validam non præbeant demonſtrationem qualitatis gentilitiæ, prout aliàs cenſuit, & reſpondit Rota *deciſ.* 8. *num.* 5. coram Ubago, *deciſ.* 159. *num.* 8. coram Priolo, *deciſ.* 662. *num.* 6. *par.* 19. *recent. in Foſſanen. Juriſpatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *Accedente*, coram Eminentiſſimo Caprara, *& in Florentina Canonicatus* 8. *Maji* 1705. §. *Maximè*, coram R. P. D. meo Lancetta, *&* 2. *Julii* 1706. §. *Præſertim*, coram R. P. D. meo Priolo.

20 Nil penitùs officiente, quòd in aliquibus præſentationibus, quandoque facta legeretur expreſſio filiationis, & qualitatis hæreditariæ; quoniam pluſquam ſuperlativè probata ex hucuſque deductis qualitate gentilitia ſcrupulum injicere nequibat cumulativa expreſſio qualitatis hæreditariæ, cùm ea compatiatur, & non deſtruat veram, & propriam qualitatem gentilitiam, illaque æquè referatur ad hæredes ſanguinis, & bonorum ſecundùm ea, quæ egregiè animadvertit Soccin. Sen. *conſil.* 57. *num.* 4. *lib.* 3. Peregrin. *conſil.* 49. *n.* 4. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 46. *n.* 18. coram Priolo, *deciſ.* 24. *num.* 19. coram Ubago, *deciſ.* 563. *num.* 20. *&* 21. coram Merlino, *deciſ.* 106. *num.* 11. coram Celſo, *deciſ.* 446. *num.* 9. coram Royas, *deciſ.* 237. *nu.* 16. *par.* 13. *& deciſ.* 679. *num.* 19. *par.* 18. *recent. & in dicta Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Quoniam* coram Me.

Minuſve turbante, quòd præcisè in præſentationibus *annorum* 1590. *&* 1636. præſentatio noſcatur inita per quotas propriè cadentes in portione hæreditatis, & non in juribus ſanguinis admittentibus quidem numerationem, ſed non partitionem. Siquidem cùm jam ingenuè ſuperiùs ſuppoſitum, & admiſſum fuerit, quòd Juſpatronatus foret ab initio hæreditarium, & in tali ſtatu probabiliter perduraverit etiam poſt obitum Eliſabethæ primæ filiæ Fundatoris, de facili ſequebatur, quod nonniſi per quotas hæreditarias ſucceſſio in hoc Jurepatronatus deſcenderit in Joannem Franciſcum; cumque attenta perſona Caroli, ſive Jacobi ejus fratris, nequiviſſet Joannes Franciſcus ex propria perſona ſortiri, niſi unam vocem, ſeu quotam reſpectivè, hinc ſi ulteriùs ad ipſum Joannem Franciſcum pervenerat etiam portio Patrui nomine Franciſci alterius filii Eliſabethæ, neceſſe prorſus erat tunc, ut ejus voces, illarumque importantia diſtinguerentur, quodque præſentationes cantarent pro duabus partibus, Joannes Franciſcus etenim computata portione paterna, & altera ejus Patrui pro totidem ſucceſſerat in originaria hæreditate Eliſabethæ, cùmque ex liquidiſſimè oſtenſis ab indè citra Juſpatronatus in linea prænominati Joannis Franciſci remanſiſſet transfuſum in gentilitium, utique ne Joannes Franciſcus, ejuſque deſcendentes per hanc transfuſionem deperderent præponderantiam
21 orientem ab ingreſſu acquiſitivo duarum ex tribus partibus, conſequens erat, quod præſentarent pro eiſdem duabus partibus; eſtque de natura Juriſpatronatus, ut præciſivè à caſu quo fuerit ab initio cautum, ut jus præſentandi pertineat ad omnes de familia in genere, in quibus ſanè terminis non fit diſtinctio vocum, & quotarum, ſed præſentationes explentur per modum collegiativum, majorque pars prævalet minori, ut ait Carol. Marant. *controv. jur. par.* 5. *reſponſ.* 81. *n.* 17. *& ſeqq. & num.* 29. Tondut. *quæſt. benefic. par.* 2. *cap.* 32. *à num.* 5. *ad* 14. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 28. *& ſeqq.* Cardin. de Luca *de Jurepatr. deciſ.* 61. *num.* 11. Rot. *deciſ.* 82. *n.* 8. *&* 9. *par.* 7. *recent. in Cracovien. Scolaſtria* 16. *Junii* 1698. §. *De reliquo*, coram Me, *inter hactenus impreſſas deciſ.* 52. *num.* 20. *in Mediolanen. Prioratus* 15. *Februarii* 1700. §. *Concurrente*, coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano, *& in eadem ſuper dubio filiorum familias* 18. *Junii* 1703. *per totam* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Piſana Juriſpatronat.* 26. *Junii* 1709. §. *Juſtificatio autem*, *juncto* §. *Procedendo etiam*, coram R. P. D. meo Priolo.

Sanè quoties vel à primordio Juſpatronatus relictum fuit pluribus Lineis, vel in progreſſu per inæquales portiones deſcendit ad plures Lineas ſemper perpenduntur quotæ pertinentes ad unamquamque Lineam, itaut præſentatio Collegiativa poſita qualitate gentilitia, vel in ſui origine, vel in progreſſu fiat in qualibet Linea; ſed hæc præſentatio collegiativa non excedit illam ratam, & præponderantiam, quam in ſe continebat unaquæque Linea ab initio ad ea, quæ optimè arguentes ex hujuſmodi quoque modo præſentandi qualitatem Juriſpatronatus Gentilitii tradiderunt Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 41. *&* 47. Tondut. *quæſt. benefic. par.* 3. *cap.* 157. *n.* 6. de Luca *de Jurepatron. diſc.* 33. *num.* 2. *diſc.* 54. *num.* 6. *& diſc.* 61. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 47. *num.* 13. *&* 16. poſt Tondut. *de Penſionib. deciſ.* 267. *num.* 6. *par.* 6. *& deciſ.* 2. *num.* 8. *par.* 7. *recent. & in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *Quia ad effectum*, coram bon. mem. Muto.

Oſtenſo itaque quod hujuſmodi Juſpatronatus foret à principio hæreditarium, & deindè certò certiùs trans-
fuſum in gentilitium robuſtè inſurgentes Defenſores 22
D. Abbatis Buſſii concludebant, quòd nuſquam amplius verificari poterat, quòd Juſpatronatus ex perſona Nicolai, & Hieronymi, qui præſentaverant de annis 1529. 1547. & reſpectivè 1563. & 1564. translatum fuerit uti ex adverſo prætendebatur in Fauſtinam Hieronymi filiam, unde oporteret ſubalternantes, ſeu deſcenſivas voces, & capita ab eadem Fauſtina provenientia diſcutere, contrarium quippe adamuſſim ſibi vindicat Juſpatronatus verè gentilitium, ut ſcilicet jus præſentandi deferatur ad ſolos maſculos Agnatos, & vera jura ſanguinis, & maſculinitatis, & non Hæreditatis, & Bonorum induentes, ex congeſtis per Tondut. *quæſt. benefic.* 158. *num.* 1. Caten. *reſol.* 10. *n.* 8. *in fin.* benè Vivian. *de Jurepatr. par.* 3. *lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 56. Rot. *deciſ.* 106. *num.* 6. coram Celſ. *& deciſ.* 446. *num.* 6. coram Royas. Jus namque patronatus verè gentilitium cenſetur directum, & ordinatum ad ſplendorem ſolius Agnationis, quæ per ſolos maſculos conſervatur, ut proſequitur Cadin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 25. *num.* 4. *& diſc.* 26. *num.* 6. *&* 8.

Quod ſi fœminæ quandoque, ac etiam ſæpe ſæpius 23
appareant a Doctoribus, & Tribunalibus admiſſæ ad præſentandum etiam in Jurepatronatus gentilitio, id evenit in purum ſubſidium, & ut dicitur per poſterius defectis, nempè maſculis Agnatis; fœminæ quippè ſaltem vita durante reputantur, & ſunt Agnatæ, ſicuti commonent Covarruv. *var. reſol. lib.* 3. *cap.* 50. *n.* 5. Mell. *obſerv. forenſ.* 61. *num.* 25. Ciatlin. *controv.* 222. *num.* 4. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 28. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 248. *ſub num.* 3. coram Royas *deciſ.* 667. *num.* 9. *par.* 18. *recent. in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *At ſecus quidem*, coram bon. mem. Muto, *& in Romana Cappellania* 16. *Martii* 1708. §. *Stabilita itaque cum ſeq.* coram Me, etiam ſi ſint Moniales, ex firmatis *in celebri deciſ.* 40. *num.* 6. *&* 7. poſt Cenſal. ad Peregrin. *de fideicom.*

Quapropter parùm opitulabatur, quòd de facto prædicta Fauſtina recepta extiterit ad præſentandum ſub anno 1590. veluti unica filia, & hæres Hieronymi pro tertia, *ſeu quavis altera parte*, & ob id D. Abbas de Comitibus metiendo hanc quotam Fauſtinæ, junctim cum altera tertia proveniente à Carolo ſeniore filio immediato Eliſabeth, ſeu Jacobo ejus filio, & reſpectivè nepote duas tertias pro ſe magis numerate poſſet, quàm D. Abbas Buſſius; quoniam talis præſentatio Fauſtinæ detegebatur vel penitùs æquivoca, vel nullatenus attendibilis, & quidem æquivoca; nam ultra incertitudinem quotæ reſultantem ab illis verbis — *ſeu quavis alia parte* — præſentatio Fauſtinæ facta extitit ſeparatim, non autem ſimultaneè cum maſculis ſeorſim præſentantibus. Cùm enim neſciatur qua ratione, & cui præciſo fundamento innixus tunc temporis Ordinarius præſentatum diviſim ab omnibus inſtituerit, dici neutiquam valet, quòd eadem præſentatio Fauſtinæ revera extiterit admiſſa, per ea, quæ
in ſpecie obſervavit Rot. [illegible] *num.* [illegible] *&* 15. 24
par. 11. *recent. & in* [illegible] 21. *Ju-*

nii 1706. §. *Hinc non obſtat in fine* coram R. P. D. meo Priolo, & quòd talis incertitudo ſuperabundet ad effectum, ut nulla exinde quaſi poſſeſſio cenſeri poſſit acquiſita Præſentanti, ſeu, prout hic, Fauſtinæ generaliter tradiderunt relati per Rot. *deciſ.* 368. *n.* 13. per Bicch. *deciſ.* 290. *num.* 21. *par.* 18. *recent.* & *in Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Sinè difficultate* coram R. P. D. meo Lancetta, & *in dicta Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Ceterum*, coram Me.

Diximus *etiam inattendibilis*, quia talis admiſſio fuiſſet in omnem eventum erronea, cùm Fauſtina ex jam clarè demonſtratis tamquam fœmina nullatenus capax eſſet præſentandi cum maſculis, eoque maximè, quia neque præcedenter aliæ fœminæ, quas inveriſimile erat, non adfuiſſe in hac numeroſa familia uſquam præſentaverant, neque ex poſt; quodque evidentius erat, dum de anno 1636. ſoli maſculi præſentarunt, mediante ſententia canonizante jura veræ familiæ, & agnationis, idque effecerunt pro duabus ex tribus partibus, ineluctabile idcirco reddebatur, quòd nulla ſubdiviſio, nulla, vel minima portio, & ut dicamus gleba, quæ poſſet integrare aliquam tertiam duarum partium promanantium à Joanne Franciſco fuerat acquiſita Fauſtinæ, aliàs ſoli maſculi minimè valuiſſent implere, & facere prædictam præſentationem pro duabus ex tribus partibus; unde vel prædictus ſtatus anterior anni 1590. remanſit per hanc poſteriorem præſentationem correctus, & caſtigatus, vel per ſpatium 40. annorum præſcriptus, ut in propoſito animadvertunt Federic. *de Sen. conſil.* 234. *num.* 4. Dec. *conſil.* 134. *ſub num.* 1. *verſ.* & *in caſu noſtro* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 11. *art.* 5. *num.* 4. *in fin.* Rot. *in Placentina Juriſpatronatus* 10. *Maji* 1704. §. *Cumque* coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano, & *in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Multoque minus* coram R. P. D. meo Scotto.

Hæc itaque ſuperabundare aſſerebant memorati Defenſores D. Buſſii, etiam ad ſtateram appendendo totam negotii medullam, & ſic in plenario judicio petitorio, quia de cætero perſpecta definitione *Text. in dicto cap. Conſultationibus*, quæ contentatur ultimo ſtatu, & ſimplici quaſi poſſeſſione præſentandi in ultima vacatione, in judicio, prout hic, poſſeſſorio, inſtitutio debita erat Benedicto habenti pro ſe ultimum ſtatum; Cùm etenim ille, qui in rei veritate erat noviſſimus *anni* ſcilicet 1678. non mereretur in ulla haberi conſideratione, dum promiſcuè, & ut dicitur in Divina Scriptura *tamquam cor unum*, & *tamquam anima una*, de prædicto *anno* 1678. præſentaverunt Jacobus Dux Mutus, Coſmus, Ferdinandus, Philippus, & Antonius fratres, necnon altera Fauſtina ſoror, & reſpectivè inter ſe omnes deſcendentes de linea Jacobi ſenioris, & inſimul cum eis modernus D. Andreas unicus ſuperſtes maſculus ex linea Joannis Franciſci, quodque plus eſt, id egerint abſque aliqua expreſſione portionum, & ratarum, profectò cùm hic ſtatus ex hac commixtione, vel majus confuſione nullum ſtatum effectivè poſſet efformare, recurrendum neceſſariò erat pro dilucidatione, atque ſtabilimento ultimi, ac veri ſtatus ad toties laudatum antecedentem anni 1636. ut circa primam propoſitionem in ſpecie firmatum fuit in *deciſ.* 268. *num.* 14. *par.* 11. & *deciſ.* 181. *num.* 11. *verſ. Etenim ſunt confuſa par.* 19. *recent.* & *in Tuden. Parochialis de Bertuzido* 20. *Junii* 1701. §. *Ex his* coram R. P. D. meo Scotto, & *in Florentina Canonicatus* 2. *Julii* 1706. §. *Hinc non obſtat in fin.* coram R. P. D. meo Priolo, & quoad ſecundam liquet ex Cyriac. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 24. Gratian. *diſcept.* 113. *num.* 67. Poſth. *de manut. obſerv.* 49. *n.* 4. *cum ſeqq.* quos in propoſito reaſſumpſit, & ſequuta eſt Rot. *in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Ubique hanc* coram Me, *Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Facilè fuit in fine* coram R. P. D. meo Lancetta, & *in Lucana Beneficii* 24. *Febr. currentis anni* 1709. §. *Deſcendendo modo*, coram R. P. D. meo Falconerio.

Introſpecto itaque præfato præcedenti ſtatu anni 1636. quo ſoli maſculi præſentarunt, & declaratum extitit jus præſentandi attinere ad Familiam, & Domum de Mutis, adeò ille coruſcabat limpidus, ut præciſivè etiam ab efformatione ſtatus undique manutenibilis ad limites prælaudati *Text. in cap. Conſultationibus*, veluti non admittens diſputabilitatem, idoneus quoque foret ad abſorbendum quodlibet poſſeſſorium, ſi pro parte fœminarum, vel D. Abbatis de Comitibus ſtetiſſet, atque militaſſet, juxta plenè firmata, & demonſtrata in ſæpiùs laudata *Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. coram Me, cum concordan. relatis in *Aſtoricen. Parochialis* 6. *Februarii* 1699. §. *Ipſe enim* coram R. P. D. meo Scotto, *in Mediolanen. Prioratus* 11. *Decembris* 1699. §. *Quo verò*, & 15. *Februarii* 1700. §. *Idque procedit* coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano, & 7. *Maji* 1702. §. *Reſolutionis* coram R. P. D. meo Priolo, & *in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Quod autem* coram bon. mem. Muto.

Verùm his omnibus, & ſi non parum impellentibus, adhuc minimè obſtantibus Domini reſcribendo, ut ſupra juſtiùs, & firmiùs prægnantiora jura pugnare pro D. Abbate de Comitibus cenſuerunt; Quia quidquid nihilominus dicendum foret, ſubſiſtente hypotheſi, quòd Juſpatronatus, de quo quærebatur, foret gentilitium, & familiare; utique cùm illud ex longè validioribus rationibus, & fundamentis reputaverint eſſe undique hæreditarium, res protſus plana efficiebatur pro præfato D. Abbate de Comitibus. Stabilito ſiquidem, quòd in ipſius primordiò totum, atque integrum Juſpatronatus fuerit conquiſitum ab Eliſabetha tanquam unica filia, & hærede Pauli fundatoris, quòdque retento eodem titulo hæreditario deſcenderit in illius filios, & hæredes, ſive ſucceſſores ab ea cauſam habentes, palàm erat, ut ex Arbore quòd major pars vocum hujuſmodi ſucceſſorum unitim conſpiraverant in præſentatione ipſius D. Abbatis, ac ſtaret pro ejus parte, ideoque ei deberetur beneficium etiam ad terminos juris in ſimili diſſidio inter duos Præſentatos ſemper concedentis prælationem numeranti plura ſuffragia, ſeu Patronorum voces, ad *Text. apertiſſimos in cap. Cùm Bertholdus in fine de ſentent.* & *re judicata, cap. Quoniam* 3. ibique Gloſſ. *verb. Qui majoribus de Jurepatr. Can. Decernimus*, & *Can. Monaſterium* 16. *quæſt.* 7. Capon. *diſcept. forenſ.* 67. *n.* 5. *tom.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 13. *n.* 19. Cardin. de Luc. *de Juriſdict. diſc.* 61. *num.* 20. Rot. *deciſ.* 375. *num.* 11. coram Cerr. *deciſ.* 363. *num.* 10. *par.* 19. *rec. in Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. §. *Manentibus igitur*, & *in Pampilonen. Parochialis* 6. *Martii* 1702. §. *In principio in utroque*, coram Me.

Lucidiùs: cùm D. Abbas de Comitibus prævéniſſet in aſſequendo Gratiam, & Literas Apoſtolicas pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum, in quibus circumſtantiis non eſt neceſſe ſuperare medietatem, & in numero Præſentantium vincere Adverſarium; ſed ſufficit in æquilibrio verſari, & habere ſimplicem medietatem, ut unanimiter oſtendunt Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 101. Corrad. *in prax. benef. lib.* 9. *cap.* 6. *n.* 3. Rot. *deciſ.* 293. *n.* 8. *par.* 10. *recent.* & *in Compoſtellana Parochialis* 8. *Junii* 1696. §. *Præſuppoſita*, & §. *Attamen* coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.

Applicando etenim ad caſum Eliſabeth prima, & unica Patrona tres hæreditatis ſuæ partes effecit in teſtamento, unam favore Franciſci filii; & quia geminos habebat ex altero filio prædefuncto Carolo nuncupato nepotes, videlicet Joannem Franciſcum, & Jacobum, ſingulis pariter conſimilem virilem, ſeu tertiam reliquit: obeunte verò Franciſco, & exorta difficultate ſuper partitione hæreditatis, promanavit laudum à nullis ex hodie contendentibus impugnatum, in quo definitum extitit, duas ex tribus partibus hæreditatis Eliſabethæ ſpectare ad Joannem Franciſcum, & alteram ad Jacobum; Cùmque tota vox, ſeu tertia Jacobi, dubio procul mediante organo Præſentantium, ut pariter in Arbore hodie diſtributa, delata fuerit in D. Abbatem de Comitibus abſque ulla, vel minima ſciſſura; ecce quod de tertia parte ad ejus favorem computanda dubitari non poterat, ut in ſimili dictum fuit in *Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Quod autem* coram Me.

Amaritudo itaque redigebàtur ad examen duarum illa-

illarum portionum hæreditariarum, quæ mediante laudo fuerant attributæ Joanni Franciſco; ſed & hoc ſatis perſpicuè evincebatur, quippe Joannes Franciſcus duos filios obtinuerat, & fecerat hæredes, Valerianum nempe, & Nicolaum, & illorum unicuique obvenit ſua tertia, & ad hujuſmodi menſuram, vel numerum de facto ſubinde exaratæ fuerunt præſentationes, Valeriani verò vox, ſivè altera tertia, licèt quandoque ſubdiviſa tandem per deceſſum, & prædeceſſum Anteceſſorum indubitanter deſcenderat in D. Andream, qui cum D. Abbatem Buſſium præſentaſſet, hæc pariter tertia pars, ſeu vox adſcribenda erat ipſi D. Buſſio, & ſic rebus eodem modo hucuſque verſantibus in æquilibrio, niſi ad D. Andream ulteriùs pertinuiſſet, prænominata quoque tertia vox Nicolai, certi
26 juris erat, quòd in hac paritate tertiarum, triumpharet Abbas de Comitibus gratificationem conſecutus à Papa, dum ſubſtantialiter in ſimplicem gratificationem reſolvuntur hæ Gratiæ derogatoriæ pro medietate, ut inquit, & notat Amayden. *de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 15. §. 15. *num.* 4. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 103. cum aliis relatis concordan. *in præfata Mediolanen. Beneficii prima Aprilis* 1707. §. *Eoque robuſtiùs* coram Me.

Subalternans propterea colluctatio, iterum reſtringebatur ad tertiam ſupradicti Nicolai partem, ſeu vocem; verùm hæc ex perſona Hieronymi patris, habito reſpectu ad ſucceſſibilitatem delapſa fuerat in Fauſtinam nepotem, quæve, juxta ſuperius tradita, admiſſa etiam poſitivè remanſerat ad præſentandum de anno 1590. à Fauſtina autem, quæ nupſerat Carolo Duci Muto, deſcendebant per plura media iidem adamuſſim, qui ex alio latere ejuſdem Ducis Caroli ſecundùm primò factam diviſionem adepti apparebant aliam tertiam primi Jacobi nepotis Eliſabethæ, illiuſque immediati hæredis, & ob id unito concurſu duarum ex tribus ab initio sciſſarum portionum in Præſentantibus D. Abbatem de Comitibus, manifeſtiſſimè idem D. de Comitibus numerabat pro ſe non ſolùm medietatem, ſed etiam duas ex tribus partibus; ideòque à fortiori ejus literæ derogatoriæ, veluti pluſquàm abunde juſtificatæ nullam pati poterant retardationem executionis, per *Text. in cap. ſuper literis de reſcript. & cap. ſi Capitulum*, ubi Gloſſ. *verb. Exequat. de præbend. in* 6. ubi communiter Doctores Rota *deciſ.* 57. *num.* 1. *&* 16. poſt Tondut. *de Penſion. deciſ.* 298. *& deciſ.* 322. *utrobique num.* 1. coram bon. mem. Emerix *deciſ.* 141. *num.* 2. *par.* 19. *recent. & in Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper executione literarum Apoſtolicarum* 21. *Februarii* 1707. §. *Arbitrium enim* coram R. P. D. meo Scotto.

Hocque firmato reſtabat maturè diſcutiendus articulus, qualenam ſuppoſitum præcelleret, utrum ſcilicet ad ſenſum D. Abbatis Buſſii Juſpatronatus controverſum exiſteret gentilitium; vel potius hæreditarium; &, ut præmiſimus, robuſtiora jura, rationeſve ſuadebant qualitatem hæreditariam, quàm neque Defenſores D. Abbatis Buſſii in ſuo principio imbibitam fuiſſe eidem Juripatronatus ut ſupra denegabant. Aſt eorum ſubſidiaria prætenſio continebat, quòd ſucceſſivis temporibus fuerit hæc qualitas immutata, & transfuſa in familiarem, & gentilitiam: id verò oculis Dominorum nullatenus apparuit comprobatum; & tamen cùm mutatio non præſumatur onus illam uni-
27 vocè juſtificandi infallanter incumbebat prænominatis defenſoribus ejuſdem Domini Buſſii ad puntualiter firmata per Rot. *deciſ.* 108. *num.* 5. poſt Vivian. *de Jurepatron. deciſ.* 273. *num.* 5. *& deciſ.* 285. *num.* 21. coram Duran. *deciſ.* 3. *num.* 13. coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ.* 381. *num.* 19. *&* 25. coram Priolo, *& in Romana Cappellania* 5. *Maji* 1688. §. *In nihilo relevante* coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano.

Tantum verò aberat, quòd hujuſmodi immutationem in gradu perſtringente, ut oportuiſſet, edoceretur,
28 tur, quin potiùs à facilioribus, magiſque proximis exordiendo certum erat, & præfulgebat *in Summ. D. de Comitibus num.* 18. *lit. D.* quod D. Andreas, à quo cauſam ſuæ noviſſimæ præſentationis habebat idem D. Buſſius ad limites immediatè præcedentis præſentationis anni 1678. non alio jure ad eam devenerat, quàm uti filius, & hæres Joannis Andreæ ejus Patris, ac propterea inevitabile reddebatur, quod ex confeſſione proprii Authoris Juſpatronatus foret, & perſeveraverit eſſe hæreditarium, & ad ſummum mixtum; non autem prorſus agnatitium, & gentilitium, ut in propoſito talis expreſſionis uti filius, & hæres affirmarunt Soccin. *ſen. conſ.* 57. *num.* 4. *lib.* 3. Peregrin. *conſ.* 49. *num.* 4. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 70. *num.* 5. poſt Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 106. *num.* 10. *&* 11. coram Celſ. *deciſ.* 166. *à num.* 21. *ad* 24. *par.* 6. *& deciſ.* 272. *num.* 10. *par.* 13. *recent.* hancque confeſſionem impugnare nequibant Dominus Buſſius, tanquam à confitente cauſam ſortitus, vulgatis juribus, de quibus Bald. *conſ.* 364. *num.* 2. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 849. *num.* 2. *par.* 2. *& deciſ.* 336. *num.* 21. *&* 22. *par.* 5. *recent. & in Novarien. Beneficiorum* 27. *Junii* 1703. §. *In facto erga finem*, coram R. P. D. meo Scotto.

Multoque minùs (etiam redeundo ad ſuperiores ſtatus) de hac immutatione conſtabat; quia ponderando præmiſſam aſperitatem, quam Dominus Buſſius ſuperare debebat, ſcilicet præſumptionem juris vigentis pro Jurepatronatus hæreditario, inſtrumentalem concomitantiam teſtamenti Eliſabethæ, Brevis ſan. mem. Pauli Secundi, necnon neceſſitatem in ipſo Domino Buſſio procedendi cum eadem præſumptione, & ad hoc, ut ad formam laudi duæ tertiæ partes tranſire valuiſſent in Joannem Franciſcum, ac denique confeſſionem ſuimet Authoris, utique arctabatur oſtendere, quòd ex præcedentibus ſtatibus talis emergeret comprobatio, quæ nullum pateretur æquivocum, & conciliationem, & univocè ſuffocaret eandem præſumptionem juris veſtitam cum tot primis, & noviſſimis argumentis aliàs exuberat ſemper habenti regulam pro ſe, & regulam, prout hìc, geminatam de non præſumendo Patronatu gentilitio, & de non præſumenda immutatione, dubiam reddere limitationem, ac contrariam juſtificationem, Surd. *conſ.* 199. *nu.* 9. Guttierez *pract. quæſt. lib.* 3. *quæſt.* 4. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 260. *num.* 12. *par.* 11. *recent. in Monaſterien. Præpoſituræ* 26. *Junii* 1702. §. *Addebat, & in Volaterrana Beneficii* 7. *Junii* 1709. §. *Baſis reſolutionis in utraque* coram Me.

Et quidem toties laudati defenſores Domini Buſſii
ſentiebant vim hujus oneris; proindeque contra ea, 29
quæ ſuperiùs faſſi videbantur debilitare, ſatagebant in parte primordium, oriens à teſtamento Eliſabethæ, ac literis Apoſtolicis Pauli Secundi, ex quo reſervatio liberè non ſonaret pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque Pauli fundatoris: *ſed ſibi, & hæredibus ſuis in perpetuum* prætendentes: idcirco quod vigore illius dictionis *ſuis* tanquam collectiva cum alio verbo *in perpetuum* futurum tempus reſpiciente valeret idem reſultare, & emergere intellectus, ac ſi dictum fuiſſet *Deſcendentibus* ſecundùm expoſitionem, quam in fraternizante materia fideicommiſſorum faciunt; Dec. *conſ.* 217. *ad fin.* Cravett. *conſ.* 22. *num.* 7. Simon. de Præt. *de interpr. ultim. volunt. in ſubſtitut. de ſuis, & deſcendentibus lib.* 3. *dub.* 1. *ſolut.* 5. *n.* 46. Rot. *deciſ.* 127. *ſub num.* 10. coram Ubald. *tom.* 3. *deciſ.* 344. *num.* 3. *in fin. par.* 2. *recent. & in Avenionen. Primogenituræ, ſive concurſus ſuper executione mandati* 3. *Julii* 1702. §. *Neque perpetuitas* coram R. P. D. meo Caffarello.

Cæterùm fragile nimiùm palpabatur iſtud refugium,
ſeu præſidium; nam quoties hujuſmodi verbum *ſuis* 30
conjunctum legitur alteri *hæredibus*, ſequitur faciliùs naturam ſui adjacentis, & extranei non ſunt minùs hæredes ſui in ordine ad diſponentem, quàm ſint ex corpore deſcendentes, & præcipuè in proprioribus terminis Juriſpatronatus hujuſmodi ſecumferentis præſumptionem, ut omiſſis contrariis ferientibus eamdem materiam Fideicommiſſariam in præciſo propoſito Juriſpatronatus validiùs oſtenderunt Abb. *in cap. in præſentia col.* 9. & ibi Dec. *num.* 18. *de probat.* Cyriac. *controv. jur. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 32. *&* 33. Rot. *deciſ.* 372. *num.* 20. *par.* 11. *recent. & in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Finali* coram R. P. D. meo Scotto.

Citra hæſitationem verò; quoniam, ut mox connotavimus, iidem defenſores D. Buſſii nequibant abſque

deſtru-

deſtructione eorum defenſionis recedere ab eo, quod jam conceſſerant, dum duæ ex tribus partibus obvenire Joanni Franciſco, illiſque hodie reſpectivè favere nequiviſſent, ſi Juſpatronatus non extitiſſet hæreditarium, ipſumque laudum declarativum obventionis harum duarum partium in Joannem Franciſcum non loquebatur niſi de hæreditate Eliſabethæ, ut ibi — *Nell' altre due terze parti di detta eredità dichiaramo ſuccedere il detto Giovanni Franceſco, Summarium D. Buſſii num. 6. in fin.* ſub cujus profectò hæreditatis nuncupatione veniebat Juſpatronatus, de reliquo enim peragi non potuiſſet de partibus, & portionibus, quæ verificantur in juribus dumtaxat hæreditariis, & non in gentilitiis, in quibus jus præſentandi defertur merè perſonaliter in capita, ut præter ſupra Collaudatos uno ore conveniunt, Tondut. *queſt. benef. tom. 1. cap. 32. num. 4.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. queſt. 1. art. 25. num. 17. & art. 28. num. 5.* Rot. *deciſ. 798. num. 13.* coram Merlin. *deciſ. 583. num. 3.* coram Emerix Jun. *deciſ. 251. num. 5. par. 2. deciſ. 82. n. 8. par. 7. & deciſ. 73. num. 21. par. 13. recent.*

31 Magis magiſque idcirco ſemper ſubſiſtentibus regulis, ut ſupra ſtabilitis, in nihilo relevabant cunctæ in oppoſitum allegatæ præſentationes, ac ſtatus præcedentes; nam illæ *anni* 1547. *anni* 1555. necnon *anni* 1563. ac demum *anni* 1564. quid aliud præſeferebant, niſi quòd in eis dicebatur, quòd *Juſpatronatus ad Altare, ſeu Cappellam S. Nicolai ſpectabat ad Dominos, ſeu familiam de Mutis*, & hoc ipſum concludebant Literæ Apoſtolicæ ſuper his præſentationibus emanatæ, atque etiam Brevia Pontificia ſan. mem. Urbani VIII. & Innocentii X. Aſt non proinde univocè, ſeu ullo modo certitudinariè ſequebatur, quòd Juſpatronatus fuiſſet per hanc loquendi formulam immutatum, & à tot regulis receſſum; tum quia ſimiles enunciativæ abſque ullo reſtrictivo, ac taxativo *tantùm*, vel *ſolùm*, ſimpliciter emiſſæ *de familia, de domo, &c.* ſtare rectiùs cenſebantur ad demonſtrandum, ac deſignandum, quòd jus præſentandi eo tempore reſideret, quemadmodum de facto erat in familia illorum de Mutis, ſecundùm bene ponderata per Rot. *deciſ. 173. num. 3.* coram Durand. *deciſ. 78. num. 2. & 15.* coram Merlin. *deciſ. 27. n. 8.* coram Ninot. *deciſ. 73. num. 17. par. 13. deciſ. 82. n. 10. & deciſ. 181. num. 13. par. 19. rec. & in Firmana Juriſpatronatus 15. Decembris 1702. §. quod attinet* coram bon. mem. Muto, *& in Balneoregien. Beneficii 21. Januarii 1707. §. Multoque minus* coram R. P. D. Meo Kauniz.

Et abſonum dicere fuiſſet, quòd Juſpatronatus ſpectaret ad hæredes Dominorum de Mutis, vel ad Dominos de Mutis, & eorum hæredes: jam enim hæredes includebantur ſuapte natura, vel per comprehenſionem, ſeu vocationem legis, vel hominis; præſertim quia ſubſtantia negocii, ſuper quo cadebant enunciativæ, non exquirebat hujus articuli diſcuſſionem; cùm ſatis eſſet, quòd exponeretur, & reſpectivè veri-
32 ficaretur, quòd Beneficium, ſeu Cappella foret de Jurepatronatus laicorum, & exprimerentur illi laici, apud quos erat jus, & quaſi poſſeſſio præſentandi, idque ad reſervationes, & regulas Cancellariæ evitandas; ideoque eò fortiùs enunciativæ editæ præter neceſſitatem, & importantiam actus non attenduntur, Surd. *conſ. 423. num. 22.* Ruin. *conſ. 141. num. 10.* Gen. *de verb. enunciat. queſt. 32.* Palm. *deciſ. Lucenſ. tom. 4. deciſ. 341. n. 11.* Rot. *deciſ. 31. n. 9. par. 18. & deciſ. 119. num. 11. par. 11. recent.*

Potiſſimè quia eædem enunciativæ, & conſequutivæ iidem ſtatus prædictorum annorum minimè continuatæ legebantur, quinimò deſtruebantur; nedum, quia Fauſtina æquè fuit in concurſu maſculorum admiſſa ad præſentandum de anno 1590. ſed etiam quia
33 omnes præfati maſculi ad actum devenere præſentationis diſcriminatim per viam quotæ, quæ non cadit, ut toties demonſtravimus in juribus gentilitiis, ſed tantummodo in hæreditariis juxta legalem partitionem aſſis, & per conſequens non ſolùm hæ poſteriores præſentationes, ut fuit illa 1590. & altera 1636. & 1678. dubiam ſaltem efficiebant quamcumque prætenſam qualitatem gentilitiam, necnon aſſertam immutationem, (quod ſemper exuberaret ex præmiſſis,), verùm quoque præferri merebantur in hac ipſamet dubietate cæteris, tamquam fundationi magis conſonæ, & juris præſumptioni conformes, Abb. *in cap. Audītis num. 15. de præſcript.* Cravett. *conſ. 46. num. 4.* Honded. *conſ. 53. num. 24. lib. 1.* Rot. *deciſ. 381. num. 24.* coram Priol. *deciſ. 472. n. 2.* coram Buratt. *deciſ. 367. num. 8.* coram Emerix Jun. *& deciſ. 236. num. 6. & 7. par. 5. recent.*

Comperto itaque, quòd & præſentatio anni 1636. reſpectu modi quotam exprimentis repugnare Juripatronatus verè gentilitio, non videbatur idcirco etiam ea deſervire poſſe ad caſtigationem, & receſſum à prædictis regulis in contrarium, ex quo conceſſa fuerit inſtitutio Joanni Paulo Muto vigore præcitatæ ſententiæ R. P. D. Tornielli, declarantis, ut ſupra, Cappellaniam pertinere *ad Laicos Nobiles familiæ de Mutis*, & nihilominus ultra prædictum contrarium Judicium quotæ in præſentationibus enunciatæ, & ultra expreſſionem quoque literalem tituli hæreditarii, in primis recurrebant ſuperius animadverſa; quia ibi tractabatur tantummodo principaliter de canonizatione, & verificatione Juriſpatronatus Laicorum: nec quæſtio fuerat per imaginationem ſuper indagine, an hujuſmodi Juſpatronatus laicale exiſteret poſtea, necne hæreditarium, vel potius gentilitium, & propterea apertè nimis corruebat exaggerata efficacia rei judicatæ, quæ tanquam ſemper ſtrictè de jure intelligenda 34
nuſquam comprehendit, quod non apparet effectivè declaratum, ſeu definitum; & inter Partes diſputatum, ad firmata per DD. *in l. Paulus reſpondit ff. de Judic.* Cravett. *conſ. 188. num. 6.* Surd. *deciſ. 250. num. 6.* Rot. *deciſ. 1137. n. 1. & 2.* coram Coccin. *deciſ. 335. num. 20.* coram Dunoz. jun. *& deciſ. 622. num. 9. par. 19. recent.*

Perſtringentiùs, quia R. P. D. Tornellus adeò probabiliter contentus dumtaxat fuerat recognoſcere an Cappellania revera foret de Jurepatronatus Laicorum demonſtrativè ſeſe gerendo ſimpliciter ad Laicos Patronos, qui actualiter erant in quaſi poſſeſſione præſentandi citra ullam intentionem præcisè canonizandi qualitatem gentilitiam, ut in ea parte ſententiæ, ſub qua continebantur jura per eum viſa, numeraretur teſtamentum Eliſabethæ, numeraretur præſentatio facta de anno 1590. quando fundatio, ſeu teſtamentum Eliſabethæ, ut vidimus, præſeferebat innegabilem qualitatem hæreditariam, & ſtatus anni 1590. includebat Fauſtinam, quæ profectò extantibus maſculis, ad ſenſum Defenſorum D. Buſſii, præſentare nequiviſſet ad Beneficium propriè gentilitium; unde quis dicat, quòd præter ſupradictam meram demonſtrationem ſolius verificationis hujus Patronatus R. P. D. Torniellus cogitaverit differere de qualitate Juriſpatronatus Cappellaniæ, illudque definire pro gentilitio, dum jura per eum viſa, relata, & laudata ſecumferebant oppoſitum; ſententia quippe ſemper recipit declarationem ex actis, *l. ſi ex teſtam. 20. ff. de re judic.* Rot. *deciſ. 194. num. 5.* coram Emerix jun. *& deciſ. 469. num. 34. par. 19. recent.* Sicque cùm eadem acta ſaltem forent æquivoca, impoſſibile reddebatur cauſare actum univocum, & neceſſariò concludentem (uti in præſenti theſi requirebatur ex ſupradictis) tale quippe eſt cauſatum, qualis eſt cauſa, *l. quominus ff. de flumin.* Bald. *conſ. 150. in fin. lib. 5.* Caſtill. *controverſ. jur. lib. 5. par. 2. cap. 103. num. 14.* Marant. *controv. jur. par. 1. reſp. 23. à num. 16. ad ſeq.* Oſaſch. *deciſ. 167. num. 27. & 28.* Palm. *deciſ. Lucen. tom. 4. deciſ. 363. num. 65.* Rot. *deciſ. 287. num. 1. par. 1. recent.*

Abſque eo quòd (incidenter reſpondendo) ullo modo reſpectu admiſſionis Fauſtinæ de cætero concordantis in perſona Præſentati, ab aliis, nempe Tyberii de Mutis teneret replicatio, de qua ſupra, quòd illa vel pariter, ſeu è converſo eſſet æquivoca, vel nullatenus attendibilis, nullum namque ſomniabile æquivocum erui poterat, ex quo non appareret cui præſentationi fuerit innixus Ordinarius, ſtante ſeorſim facta ab unoquoque Patrono præſentatione; prædicta namque præſentatio, cui adhæſit Ordinarius, erat pluſquam univoca, dum nemo ex Patronis ſibi arrogaverat illam tertiam partem, qua uſa noſcebatur Fauſtina in ſua præſentatione, dum Alexander, & Horatius de linea Valeriani filii, & hæredis Joannis Franciſci præſen-

præſentaverant ſolùm pro tertia parte, & idipſum effecerat Carolus pronepos, & hæres Jacobi ſenioris; cùmque hæ duæ tertiæ, ſive præſentationes non excederent duas ex tribus partibus, & pro altera tertia præſentaſſet Fauſtina, veluti filia Hieronymi patris, & Nicolai avi, cæteroquin pariter filii Joannis Franciſci, & in æquali gradu exiſtentis cum Valeriano; & quis non videt, quòd eadem præſentatio Fauſtinæ erat in adjunctione alterius tertiæ deficientis integrativa totius, ſicuti tertia pars reputatur legitima relativè ad totam hæreditatem, bona, vel ſucceſſionem, ad notiſſimam cenſuram Auth. *de triente, & ſemiſſ. cum concordan.*

Erat quoque talis præſentatio ultra abſterſum hactenus vitium æquivocationis neceſſariò admiſſibilis, & hodie magis admittenda; quia non tantùm hujuſmodi præſentatio concordabat cum teſtamento Eliſabethæ, necnon memorato laudo, & ex præmiſſis erat integrativa totius, verùm etiam quia quoquomodo hodie valebat D. Andreas hanc tertiam controvertere, ſibique duas partes vindicare; dum eam non impugnavit Alexander ejus abavus, qui haſce duas tertias neque per umbram prætendit, & ſolùm pro unica tertia parte præſentavit, indubitati quippe juris eſt, quòd ipſe D. Andreas veluti mediatus hæres ejuſdem Alexandri, illius factum, & agnitionem intervertere nequibat, ex notiſſimis juribus, de quibus *in deciſ.* 446. *num.* 3. *&* 4. coram Royas *deciſ.* 251. *num.* 3. coram Peutinger. *deciſ.* 293. *num.* 6. *par.* 10. *& deciſ.* 88. *n.* 5. *& deciſ.* 194. *num.* 7. *&* 8. *par.* 11. *recent. & in Foſſanen. Beneficii* 11. *Martii* 1703. §. *Et magis* coram Eminentiſs. D. meo Caprara.

Hæcque ſuperabundarent, ſed redeundo ad prædictam præſentationem anni 1636. rurſus tantùm longè erat, quòd R. P. D. Torniellus aliud perpendiſſet, quàm ſimplicem expoſitam verificationem exiſtentiæ Juriſpatronatus Laicorum, ut nec de perſonis Præſentantium, nec de vocum numeratione verbum fecerit, & tamen neceſſe extitiſſet inquirere de hiſce vocibus ſtante altera præſentatione præcedenter inita per Hieronymum, & Michaelem Angelum tam Caroli Ducis Muti, quàm prænominatæ Fauſtinæ filium, & reſpectivè nepotem: hi enim copulativè præſentantes eamdem perſonam ab aliis quoque præſentatam expreſſerunt, quòd nominibus, de quibus ſupra, illis duæ ex tribus partibus competebant, proindeque cùm ſtare non poſſet, quòd cæteri Præſentantes efficerent duas tertias, & pariter duas tertias Hieronymus, & Michael Angelus; ecce quod extitiſſent non tres, ſed quatuor tertiæ, quod eſt abſurdum, prout abſonum eſſet diſcurrere in prædicto ſimili legitimæ, quòd idem foret quarta priùs à jure definita per *leg. Papinian.* §. *quarta, & in* §. *ſi quis mortis ff. de inofficioſo teſtam. & l. Parentibus Cod. de eod. tit.* quàm tertia, ad quam fuit peraucta per jus noviſſimum Auth. *de triente, & ſemiſſe*, & in Auth. *noviſſima C. de inoffic. teſtam.*

Quin robur habere viſa ſit ea replicatio, quòd cuandum non eſſet de hujuſmodi præſentatione Hieronymi, & Michaelis Angeli; dum ea liquidò apparebat neglecta, ſive nullum effectum ſortita, veluti emiſſa ſub conditione reſervationis annuæ penſionis ſcut. 200. ſub Apoſtolica authoritate, quando Literæ Pontificiæ, ſuper quarum verificatione prodiit ſententia R. P. D. Tornielli, nihil penitùs continebant in ordine ad hujuſmodi penſionem; ſiquidem ultra quod in Reſponſionibus, ſeu *novo Summario Reſponſionis* attributæ pro parte Domini Abbatis de Comitibus, fuerat Dominis exhibita ſupplicatio penſionis ſub eadem die ſignata, ſub qua legebantur ſubſignatæ, & editæ literæ collationis Beneficii, ſeu gratiæ pro Præſentato, & conſequenter rueret objectum in facto, adhuc nonne aliqua mentio fieri debuiſſet per R. P. D. Torniellum, nonne fieri trutinatio harum duarum partium,
35 ut ſupra incompatibilium; nonne tandem liquebat, quod filii Fauſtinæ proſequebantur præcedentem ab ea factam præſentationem, uti illius hæredes; cùm etiam ex actu nullo eliciatur, ut fert adagium, voluntas, per *Text. in leg. final. ff. de reb. dub. leg. final. ff. de reb. eorum, qui ſub tutel.* Rip. *in cap. cùm Eccleſia num.* 93. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & in conjuncti num.* 136. *ff. de legat.* 3. Rota *deciſ.* 447. *num.* 16. coram Merlin. *deciſ.* 382. *num.* 25. *&* 26. coram Bicch. *& deciſ.* 304. *n.* 4. coram Emerix Jun.

Evanida effecta, imò potius retorquibili prætenſa re judicata, necnon efficacis præſentationis anni 1636. opus non eſſet ulteriùs progredi, quin etiam ad corroborationem præmiſſarum regularum, quæ ſunt fatales in hac Cauſa, ſupervacaneum reddebatur evellere illud argumentum, quod pro juſtificanda qualitate gentilitia adducebatur, videlicet, quòd in Præſentationibus annorum 1547. 1555. & 1563. Præſentationes celebratæ extitiſſent in capita, & per tranſverſos gradus inæquales; quoniam hujuſmodi pariter argumentum violentam patiebatur retorſionem ad finem concludendi oppoſitum; quia ſi Juſpatronatus fuiſſet gentilitium, non omnes præſentare valuiſſent in capita, ſicuti valet repræſentativè ad quotam hæreditariam, atque ſucceſſionis dari concurſus graduum tranſverſantium inæqualium, ut eſt nepos cùm patruo, per obviam diſpoſitionem Auth. *poſt fratres C. de legit. hered.* licèt enim nil magis familiare videatur, quàm quod in Patronatibus verè familiaribus omnes de fa- 36
milia, & ſi in gradu inæquales, ipſeque pater cum filio in capita admittantur ad præſentandum; id tamen locum ſibi vindicat, prout ſupra tetigimus, quoties Juſpatronatus relictum eſt toti familiæ per modum Collegii, & Univerſitatis, ſecus verò quando ab initio Juſpatronatus quantumvis gentilitium relictum dignoſcitur certis perſonis de familia, à quibus poſtea lineales producerentur deſcendentiæ; tunc etenim aut ordo intraret charitatis, & ſucceſſionis inter proximiores, & remotiores, vel capitum numerus calcularetur pro conſtituenda voce illius lineæ, illius primi acquirentis, ſecundùm tacta ſuperius, & uberius diſcuſſa *in annot. ad meas deciſiones inter hactenus impreſſ. tom.* 1. *deciſ.* 52. *num.* 23. *& ſeqq. & in Piſana Juriſpatronatus* 26. *Junii currentis* coram R. P. D. meo Priolo *ex* §. *Verùm quamvis cum ſeqq. ubi concordan.*

Cùm igitur à primo ad ultimum crediderint abſolutè Domini, quòd Juſpatronatus digladiatum fuerit in ſui nativitate hæreditarium, ſimulque in progreſſu, ſeu in ingreſſu in lineam Joannis Franciſci pariformiter, ac ineluctabiliter hæreditarium, quòdque ex hucuſque deductis obſervantia, & ſtatus deinceps ſubſequuti lubentiùs faverent eidem primordiali naturæ in ortu, & progreſſu demonſtratæ, quàm quod arctarent ad receſſum regularum tam ſæpe allatarum, minimè in ſequelam reputarunt neceſſe inquirere de vero ultimo ſtatu, non ſine probabili aſpectu, quòd is potius militaret pro D. Abbate de Comitibus; nam ultimus revera anni 1678. præſeferebat confeſſionem D. Andreæ non impugnabilem à D. Abbate de Buſſis, & data quoque illius turbiditate, vel ſtatus anni 1636. opitulabatur ipſi D. de Comitibus, vel erat pariter intricatus, parumve idoneus ad deciſionem, & applicationem *Text. in cap. Conſultationibus*; limpidiſſimus verò effulgebat ille antecedens anni 1590. ab omnibus objectionibus vindicatus; ideoque præfatum *cap. Conſultationibus* urgeret magis, ut enunciavimus pro D. de Comitibus ſi vera erat, prout erat veriſſima propoſitio, de qua ſupra, ut per viam ſchalaris aſcenſus ultimus ille ſtatus diceretur, qui etſi anterior, & remotior, comparativè ad noviſſimos æquivocos, & intricatos foret clarior, & evidentior, ſicuti ultra jam allegatos etiam monuerunt adducti per Rot. *in præfata Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1709. §. *Idemque eveniret, & in Aſten. Parochialis de Maliano* 12. *Decembris ejuſdem anni.* §. *In ſuo igitur* coram Me.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus relictum à Fundatore pro Filiis, & ejus Deſcendentibus, & Succeſſoribus eſt Gentilitium, & in eo ſuccedunt Filii unà cum Patre.

SUMMARIUM.

1 *Nomine Succeſſorum, pleruméque veniunt ſucceſſores in hæreditate, vel ſucceſſores in hæreditate ſimul, & ſanguinis, &* num. 50.

2 Juſ-

2 *Juſpatronatus relictum pro Filiis, Deſcendentibus, & Heredibus, ſeu Succeſſoribus, an ſit Gentilitium?*

3 *Juſpatronaus an, & quando dicatur hereditarium, aut mixtum ex obſervantia, & ex præſentationibus ſequutis cum expreſſiva uti filii, & heredes?*

4 *Juſpatronatus eſſe hereditarium, an & quare arguatur ex præſentationibus factis à deſcendentibus plurium Fundatorum ejuſdem Beneficii hereditario nomine? & num. 20.*

5 *Juſpatronatus reſervatum pro filiis, deſcendentibus, & ſucceſſoribus eſt gentilitium minùs rigoroſè ſumptum, & num. 38. & 49. Amplia, ut num. 9. 10. & 11.*

6 *Juſpatronatus reſervatum pro Parentibus, & Conſanguineis eſt gentilitium.*

7 *In Jurepatronatus gentilitio ſuccedunt omnes de ſanguine, ſive ſint Agnati, ſive Cognati; ſed limita, ut ibi.*

8 *A Patronatu reſtricto taxativè ad certum genus perſonarum excluduntur omnes illi, qui non ſunt de illo genere.*

12 *Filii unà cum Patre admittuntur ad præſentandum in Jurepatronatus gentilitio, & num. 27. 48. & 55. Quo ſenſu hoc precedat. Vide n. 22. 58. 59. 60. & 61.*

13 *Verbum* ſucceſſores *an, & quando comprehendat ſucceſſores ſanguinis, aut ſucceſſores bonorum ſimul, & ſanguinis? & n. 14. 16. 39. & 51.*

15 *Juſpatronatus reſervatum pro heredibus, & ſucceſſoribus an, & quando eſſe poſſit gentilitium, aut mixtum, & num. 57.*

17 *De duplici ſpecie Juriſpatronatus gentilitii.*

18 *Mentio heredum in præſentationibus an, & quando ſtet demonſtrativè, & non taxativè?*

19 *Concurrentibus pluribus præſentationibus hinc inde tam pro qualitate hereditaria, quàm pro qualitate gentilitia, an, & quando ſint attendendæ præſentationes, quæ ſtant pro qualitate gentilitia, rejectis præſentationibus pro hereditaria, & num. 45. uſque ad 47.*

21 *Enunciativa, quod Juſpatronatus ſpectet ad familiam emiſſa ab Ordinariis an, & quando ſtent demonſtrativè ad declarandam qualitatem Juriſpatronatus?*

22 *Status anterior per poſteriorem immutatur, & n. 37.*

23 *Deficiente fundationis Inſtrumento qualitas agnatitiæ Juriſpatronatus, ex quibus probetur, & arguatur, & num. 24. uſque ad 31. & n. 41. uſque ad 44. & num. 52. uſque ad 54.*

32 *Sententia ſi explicitè non contineat qualitatem agnatitiam Juriſpatronatus, tacitè dicitur illam continere ex actis, & deciſionibus eam præcedentibus.*

33 *Juſpatronatus præſumitur hereditarium, ubi non conſtat de fundatione, ſed limita, ut ibi.*

34 *Verba* poſteri, & ſucceſſores, *licèt comprehendant etiam heredes, tamen ex ſubjecta materia reſtringuntur ad ſucceſſores ſanguinis.*

35 *Conceſſio facultatis alienandi Juſpatronatus in alios de familia an, & quando arguat potiùs qualitatem agnatitiam, & familiarem?*

36 *Præſentationes non effectuatæ non probant qualitatem Juriſpatronatus.*

40 *Nomine heredum an, & quando veniant heredes ſanguinis?*

56 *Literæ Apoſtolicæ in omnibus juſtificatæ debitam merentur exequutionem.*

CASUS VI.

IN limine fundationis Beneficii A. fuit de conſenſu Ordinarii reſervatum à Fundatore Juſpatronatus ad illud pro ejus Filiis, Deſcendentibus, & Succeſſoribus. Quæro an hujuſmodi Juſpatronatus ſit gentilitium, itaut in eo ſuccedere valeant omnes de ſanguine, & deſcendentes, à Fundatore, ſive hæredes ſint, ſive non, ſive agnati, ſive cognati; vel potiùs ſit hæreditarium, aut mixtum, itaut ad effectum ſuccedendi illi requiratur qualitas hæreditaria, vel qualitas hæreditaria ſimul, & ſanguinis?

Pro reſolutione hujus dubii videtur dicendum, præ-
fatum Juſpatronatus non eſſe gentilitium, ſed hæredi-
tarium, aut ſaltem mixtum; eſt enim reſervatum non
ſolùm pro Filiis, & Deſcendentibus, ſed etiam pro
Succeſſoribus, quæ reſervatio ſic concepta etiam pro
ſucceſſoribus, reddit Juſpatronatus hæreditarium, vel
ſaltem mixtum; cùm nomine Succeſſorum, plerumque 1
veniant ſucceſſores in hæreditate, vel ſucceſſores in
hæreditate ſimul, & ſanguinis. Rota *in Mediolanen.
Prioratus ſuper mixtura 29. Januarii* 1706. §. *Non
obſtat* coram bon. mem. Caffarello, *& in Romana
Cappellania 16. Martii* 1708. §. *Licèt* coram R. P. D.
Anſaldo, *& 3. Junii* 1711. §. *Facti* coram eodem.
Sicuti Juſpatronatus relictum pro Filiis, Deſcendenti- 2
bus, & Hæredibus, ſeu Succeſſoribus non eſt gentili-
tium, ſed hæreditarium, vel ſaltem mixtum, Cardin.
de Luca *de Jurepatr. diſc. 24. num. 6.* Tondut. *quæſt.
benef. par. 3. cap. 157. num. 19.* Buratt. *deciſ. 674.
num. 5. & in recent. deciſ. 267. num. 3. & 6. par. 6.*

Ratio autem videtur eſſe, quia Juſpatronatus gen-
tilitium eſt aptum ſolùm comprehendere eos, qui ha-
bent cognomen Domus, & Familiæ, & non extenditur
ad eos, qui licèt de ſanguine non habent hujuſmodi
cognomen; Juſpatronatus autem relictum pro Filiis,
& ejus Deſcendentibus, ac Succeſſoribus comprehendit
non ſolùm illos, qui habent cognomen Domus, &
Familiæ; ſed etiam quoſcumque deſcendentes etiam
cognatos, ſive ſint fœminæ, ſive maſculi; adeòque
non eſt gentilitium, Gratian. *diſcept. 577. num. 45.*
Palm. *nep. allegat. 159. num. 23.*

Eoque magis Juſpatronatus non eſſet gentilitium, 3
ſed hæreditarium, aut mixtum, ſi filii, & deſcenden-
tes Fundatoris in quem pluribus vacationibus Beneficii
præſentaſſent hæreditario nomine, nimirum cum ex-
preſſiva, uti Filii, & Hæredes, aut præſentaſſent in
ſtirpes, & per quotas, & non in capita: quæ quidem
obſervantia, & præſentationes cum qualitate hæredi-
tatia à Patronis emiſſæ ſatis demonſtrarent Juſpatro-
natus ab initio reſervatum pro Filiis, & Deſcenden-
tibus, ac Succeſſoribus non eſſe merè gentilitium, ſed
hæreditarium, vel ſaltem mixtum, juxta Cardin. de
Luca *de Jurepatr. diſc. 60. num. 29.* Rota *deciſ. 288.
num. 4. par. 5. recent. & in Aſculana Juriſpatronatus
24. Februarii* 1616. coram Veroſpio apud Vivian. *&
in Imolen. Juriſpatronatus 27. Januarii* 1710. §. *Ori-
gini* coram Lancetta, *& in Piſana Prioratus 11. Apri-
lis* 1712. §. *Verùm etiam* coram R. P. D. Anſaldo.

Et probatur paritate, ſi Beneficium fuiſſet erectum 4
à pluribus perſonis, itaut unus fundaſſet, alius con-
ſtruxiſſet, & alius dotaſſet Eccleſiam, ſeu Beneficium;
& concurrerent præſentationes eorum deſcendentium
hæreditario nomine factæ; in hoc caſu Juſpatronatus
eſſet hæreditarium, & non gentilitium, ut firmavit
Rota *in Firmana Juriſpatronatus ſuper negotio princi-
pali 15. Decembris* 1702. §. *Et clariùs* coram bon.
mem. Muto, *& in Imolen. Juriſpatronatus 27. Janua-
rii* 1710. §. *Satis, & ſeqq.* coram R. P. D. Lan-
cetta. Ergo etiam quando Beneficium eſt erectum ab
una tantùm perſona, ſi concurrant præſentationes ejus
filiorum, & deſcendentium hæreditario nomine; hoc
erit hæreditarium, aut ſaltem mixtum, & non merè
gentilitium.

Sed his minimè attentis cenſeo Juſpatronatus, ut
ſupra reſervatum favore filiorum, deſcendentium, & 5
ſucceſſorum Fundatotis eſſe merè gentilitium, & de-
ferri jure ſanguinis, nullatenus attenta qualitate hæ-
reditaria, cùm nomine filiorum, & deſcendentium,
veniant omnes de ſanguine, licèt non hæredes, Lam-
bertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæſt. 2. artic. 8.*
Vivian. *eodem tract. lib. 4. cap. 2. in fine*, Lotther.
de re benefic. lib. 2. quæſt. 1. num. 54. Tondut. *quæſt.
benefic. par. 1. cap. 32. num. 19. & par. 3. cap. 157.
num. 20.* Rota *deciſ. 288. num. 10. par. 7. recent. &
deciſ. 183. num. 21.* coram Buratt. *& in Celſonen.
Beneficii 20. Februarii* 1702. §. *Reſpectu* coram bon.
mem. Muto, *& in Anagnina Cappellania 26. Janua-
rii* 1711. coram Molines Decano, *& in Mediolanen.
Prioratus ſuper mixtura, & filiis familias 15. Junii*
1705. coram Eminentiſs. Priolo, *& 29. Januarii* 1706.
coram bon. mem. Caffarello *inferiùs legen. num. 38.
& 49.* Eodem modo, quo ſi Juſpatronatus fuiſſet reſer- 6

vatum

vatum pro Parentibus, & Conſanguineis eſſet gentilitium, cùm nomine Parentum, & Conſanguineorum veniant omnes illi, qui ſanguinis vinculo conjuncti ſunt, tam ex latere agnatitio, & cognatitio Patris, quàm ex latere cognatitio Matris, Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 28. *num.* 11. Peregrin. *de fideicom. art.* 22. *num.* 31. *&* 34. Rota *in Interamnen. Juriſpatronatus* 22. *Martii* 1706. §. *Ulterius*, *&* 10. *Decembris ejuſdem anni* §. *Quod* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Carpentoraten. donationis* 4. *Februarii* 1709. §. *De intentione* coram Reverendiſs. Molines Decano.

Ratiò autem eſt, quia Fundator reſervando Juſpatronatus pro ejus filiis, deſcendentibus, & ſucceſſoribus nullatenus reſpexit ad qualitatem hæreditariam, ſed ſolùm ad qualitatem ſanguinis, & conſtituere vo-
7 luit Juſpatronatus gentilitium deſcenſivum minus rigorosè ſumptum, & comprehenſivum omnium de ſanguine, in quo quidem omnes de ſanguine per modum unius Collegii ſuccedunt, & admittuntur, ſive hæredes ſint, ſive non, ſive agnati, ſive cognati, Rot. *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Pro ipſo* coram R. P. D. Kaunitz; Niſi conſtaret de contraria mente Fundatoris; ut ſi fuiſſet ab ipſo reſervatum, & limitatum Juſpatronatus pro eis de familia de certo loco; ex. gr. fuiſſet reſervatum pro ejus filiis, & deſcendentibus, & ſucceſſoribus de loco, aut Civitate A. Tunc enim licèt Juſpatronatus eſſet gentilitium deſcenſivum, & minus rigorosè ſumptum; tamen ſi de tempore hujus reſervationis adeſſent alii filii, deſcendentes, & ſucceſſores ejuſdem Fundatoris morantes in alia Civitate; iſti non ſuccederent, nec eſſent admittendi ad Juſpatronatus gentilitium, ut ſolidiſſimis fundamentis reſolutum fuit à Sac. Rota *in Mediolanen. Beneficii* 30. *Januarii* 1711. §. *Et ſanè cum ſeqq.* coram R. P. D. Anſaldo. Aut niſi à Fundatore fuiſſent vocati ejus conſanguinei prælativè ad conſanguineos conſanguineorum; tunc non omnes conſanguinei, & deſcendentes Fundatoris ſuccederent in Jurepatronatus, ſed conſanguinei Fundatoris prælativè ad conſanguineos conſanguineorum, ad *Text. in l. quoties ff. de uſufruct. l. generaliter* §. *proinde ff. de fideicom. Libert.* Capon. *diſcept.* 101. *num.* 1. Rota *in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. co-
8 ràm R. P. D. Lancetta. Ea ratione, quia à Patronatu reſtricto taxativè ad certum genus perſonarum, excluduntur omnes illi, qui non ſunt de illo genere, Rota *in Lucana Beneficii* 26. *Junii* 1709. §. *Non quidem* coram R. P. D. Falconerio.

9 Quod quidem abſque difficultate procederet, ſi concurreret obſervantia, nimirum ſi in ſucceſſivis vacationibus Beneficii, filii, & deſcendentes præſentaverint abſque qualitate hæreditaria, ſeu non uti hæredes, quæ obſervantia ſola ſufficeret pro concludenti probatione qualitatis Patronatus gentilitii, Tondut. *quæſt. benef. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 41. Capon. *diſcept. forenſ.* 233. *num.* 9. *tom.* 4. Rota *deciſ.* 41. *num.* 20.
10 poſt Vivian. Aut ſi concurrerent præſentationes factæ non in ſtirpes, ſed in capita, quibus arguitur qualitas Patronatus gentilitia; dum Juſpatronatus tale cenſetur, quale deſignatur in præſentationibus effectum ſortitis, ut docent Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 521. *num.* 17. *&* 19. Rota *deciſ.* 482. *num.* 6. *par.* 1. *rec. & deciſ.* 163. *num.* 9. coram Merlin. *& in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Ad rem* coram R. P. D. Anſaldo *ſuperius impreſſ. caſu anteced. in fin. & in Tiburtina Cappellaniæ* 16. *Martii* 1711. coram Eminentiſs. Priolo §. *De qualitate*, *& in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Confirmatur* coram Emin. Scotto *inferius legen. num.* 23. *& ſuper mixturâ*, *& filiis familias* §. *Veteribus*, *&* §. *Et demum* 15. *Junii* 1705. coram Eminentiſſimo Priolo, *&* 29. *Januarii* 1706. §. *Accedit* coram bon. mem. Caffarello.

11 Aut denique ſi filii unà cum Patre in vacationibus Beneficii fuerint admiſſi ad præſentandum; ex hujuſmodi enim præſentationibus factis à filiis unà cum Patre optimè arguitur qualitas gentilitia Juriſpatrona-
12 tus; dum ſolum in Jurepatronatus gentilitio minus rigorosè ſumpto filii admittuntur ſimul cum Patre ad præſentandum, non verò in Jurepatronatus hæreditario, aut mixto, ut firmavit Rota *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Exordiendo* coram Eminentiſs. de la Tremoille, *& in Mediolan. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. coram R. P. D. Anſaldo; *in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Evanida* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Piſana Juriſpatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Procedendo* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in dicta Mediolanen. Prioratus tam ſuper qualitate agnatitia* §. *Rurſus*, *quàm ſuper mixtura* §. *Firmata inferius legenè*

Firmata ex his qualitate agnatitia hujuſmodi Juriſpa- 13
tronatus ſic reſervati pro filiis, deſcendentibus, & ſucceſſoribus Fundatoris non obſtant ſuperius in contrarium deducta. Sciendum eſt enim, quòd verbum *ſucceſſores* eſt univerſale, & genericum, & æquè indifferens comprehendendi ſucceſſores bonorum, & ſucceſſores ſanguinis, aut ſucceſſores bonorum ſimul, & ſanguinis, Rota *in Romana Cappellania* 3. *Junii* 1711. §. *Agnito* coram R. P. D. Anſaldo. Si enim illud eſt adjectum verbo *filiis*, *& deſcendentibus*, comprehendit ſolum ſucceſſores ſanguinis, juxta Rotam *in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* §. *Minùs relevat* coram Eminentiſs. Scotto, *& ſuper mixtura*, *& filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Abſque eo quod* coram Eminentiſs. Priolo, *&* 29. *Januarii* 1706. §. *Si quidem* coram bon. mem. Caffarello. Si eſt ad-
jectum verbo *hæredibus*, ut ſi fuiſſet dictum pro hæ- 14
redibus, & ſucceſſoribus, comprehendit ſolum ſucceſſores in hæreditate, & reddit Juſpatronatus hæreditarium, ea ratione, quia quoties nulla deſcendentium mentio facta eſt in fundatione Juriſpatronatus, illud dicitur hæreditarium, ad *Text. in Clement. Plures de Jurepatr.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 12. *& ſeqq.* Gratian. *cap.* 577. *num.* 44. *in fin.* Tondut. *quæſt. benefic. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 16. *& cap.* 118. *num.* 13. *par.* 1. Rota *deciſ.* 122. *num.* 7. coram Durano, *& deciſ.* 275. *num.* 5. *par.* 7. *recent. & in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Docuit* coram Reverendiſs. Molines Decano. Præcipuè ſi fuiſſet adjectum verbum *hæredibus* cum dictione *quibuſcumque*, nimirum fuiſſet dictum pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque; tunc enim comprehenderet omnes hæredes tam ſanguinis, quàm extraneos; tam univerſaliter, quàm particulariter inſtitutos: Dictio enim *quibuſcumque* eſt adeò effrænata, ut comprehendat etiam perſonas, quæ aliàs in diſpoſitionibus non comprehenderentur, Rot. *deciſ.* 46. *n.* 41. *& ſeqq. in annot. par.* 9. *tom.* 1. *recent.*

Quod tamen limitatur in caſu, quò aliter conſtaret
de mente Fundatoris; fieri namque poteſt, quòd Juſ- 15
patronatus, licèt reſervatum pro hæredibus, & ſucceſſoribus, adhuc non ſit hæreditarium, ſed gentilitium, aut mixtum; quando ex verbis fundationis eruitur, Fundatorem reſpexiſſe ad hæredes, & ſucceſſores ſanguinis: ex. gr. ſi Fundator deficientibus hæredibus, & ſucceſſoribus progreſſus fuiſſet ad alios ſubſtitutionum gradus favore plurium ejus conſanguineorum; tunc nomine hæredum, & ſucceſſorum non venirent hæredes extranei, ſed ſanguinis; aliàs ſubſtitutio favore conſanguineorum impleri non poſſet, juxta Rot. *in dicta Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Quia* coram Reverendiſs. Molines Decano, *& in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1711. §. *Facti cum ſeqq.* coram R. P. D. Anſaldo.

Si verò eſt adjectum verbo *hæredibus* cum dictione 16
ſuis, ut fuiſſet dictum pro hæredibus, & ſucceſſoribus ſuis, tunc verbum *ſucceſſores* comprehenderet ſucceſſores hæreditatis ſimul & ſanguinis, & redderet Juſpatronatus mixtum; cùm nomine ſuorum veniant omnes deſcendentes ſanguinis in infinitum, omneſque conſanguinei per cognationem deſcendentes, Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 338. *n.* 1. *& ſeq.* Peregrin. *de fideicom. art.* 22. *num.* 38. Rota *deciſ.* 112. *num.* 5. *par.* 6. *& deciſ.* 46. *num.* 12. *& ſeq. par.* 9. *tom.* 1. *recent. & in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Multoque magis* coram R. P. D. Kaunitz; In caſu præſenti verbum *ſucceſſores* fuit adjectum filiis, & deſcendentibus, & conſequenter comprehendit omnes de ſanguine Fundatoris, nullatenus attenta qualitate hæreditaria, juxta auctoritates ſuperiùs relatas §. *Firmata*.

Abſolutè non ſubſiſtit, quòd ad hoc, ut Juſpatro-

natus

natus dicatur gentilitium, requiratur, quòd comprehendat ſolùm eos, qui habent cognomen Domus, & Familiæ; non verò extendatur ad eos, qui licèt de
17 ſanguine, non habent hujuſmodi cognomen. Quoniam diſtinguendum eſt inter Juſpatronatus gentilitium familiare, & agnatitium, & rigoroſè ſumptum, & Juſpatronatus gentilitium deſcenſivum, & minus rigoroſè ſumptum, juxta diſtinctionem deſumptam à Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 60. *num.* 30. *&* *diſc.* 22. *num.* 10. & à Rota *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Pro ipſo, & ſeqq.* coram R. P. D. Kaunitz; Ad hoc, ut Juſpatronatus dicatur gentilitium rigoroſè ſumptum requiritur, quòd comprehendat ſolùm eos, qui habent cognomen Domus, & Familiæ; ſed ad hoc, ut Juſpatronatus dicatur gentilitium minus rigoroſè ſumptum, prout eſt illud reſervatum pro filiis, & deſcendentibus, & ſucceſſoribus, non requiritur, quòd comprehendat ſolùm eos, qui habent ſanguinem agnatitium, & cognomen Domus, & Familiæ; ſed poteſt, & debet comprehendere omnes de ſanguine, ſive ſint agnati, ſive cognati, Carol. Anton. de Luca *de linea legal. art.* 23. *n.* 11. *verſ. verius eſt*, Rota *in Mediolanen. Præpoſituræ* 1. *Martii* 1704. §. *Quoties* coram R. P. D. Anſaldo.

Nec obſtaret ſi filii, & deſcendentes fundatoris in aliquibus vocationibus beneficii præſentaſſent hæreditario nomine, & cum expreſſiva uti filii, & hæredes. Ex hoc enim argui non poſſet præfatum Juſpatronatus eſſe hæreditarium, aut ſaltem mixtum; ratio eſt,
18 quia hujuſmodi mentio hæredum in illis præſentationibus ſtaret demonſtrativè ad demonſtrandum ſcilicet, quòd ipſi non ſolum erant filii, ſed etiam hæredes fundatoris, non verò taxativè, ſcilicet, quòd ad obtinendum hujuſmodi Juſpatronatus requiratur in ipſis qualitas hæreditaria; & ratio eſt, quam dat Soccin. *ſen. conſ.* 57. *num.* 4. *& ſeqq. lib.* 3. quia quando fit mentio de hærede in materia non tranſitoria ad hæredes extraneos verbum *hæredes* exponitur, ideſt liberi, & deſcendentes; ſed ex diſpoſitione fundatoris apparet, quod ſupradictum Juſpatronatus non eſt tranſitorium ad hæredes extraneos, exiſtentibus ejus deſcendentibus, cùm pro eis fuit ab eodem fundatore reſervatum; igitur verbum *hæredes* intelligi debet de deſcendentibus ad *Text. in L. Divus ff. de integr. reſtit.* Cap. *afferre de præſumpt.* Soccin. *ubi ſupra*. Rota *deciſ.* 563. *num.* 22. coram Merlin.

19 Multo minus ex hujuſmodi præſentationibus hæreditario nomine factis argui poſſet præfatum Juſpatronatus eſſe hæreditarium, aut ſaltem mixtum, & non gentilitium; ſi adeſſet Inſtrumentum fundationis, ex quo clarè conſtaret de qualitate gentilitia Juriſpatronatus, aut ſi concurrerent aliæ præſentationes in contrarium factæ cum expreſſione uti filii, & deſcendentes; Quoniam licèt eædem præſentationes factæ hæreditario nomine aliquam vim facere poſſent, quando non conſtaret de pertinentia, & proprietate Juriſpatronatus, eo quia eſſet deperditum Inſtrumentum fundationis, aut non adeſſent aliæ præſentationes in contrarium emiſſæ cum ſola expreſſione ſanguinis, ſtante generica Juris præſumptione militante potius in dubio pro Jurepatronatus hæreditario, quam gentilitio, juxta Gloſſ. *in Clement. Plures in princip. ſub* §. *Colligo aliqua de Jurepatr.* Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 19. *& ſeqq.* Rota *in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Hoc igitur* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Nolana beneficii* 2. *Maji* 1712. §. *Nil juvante* coram R. P. D. Falconerio. Tamen quando adeſt Inſtrumentum fundationis clarè præferens qualitatem gentilitiam Juriſpatronatus, illæ dicuntur abſortæ à petitorio. Abb. *in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* Rota *in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quinimo* coram R. P. D. Falconerio. Et in concurſu aliarum præſentationum, quæ apparent factæ ad formam diſpoſitionis Teſtatoris, Erectionis beneficii, & Reſervationis Juriſpatronatus, & collegialiter in capita, & cum expreſſione uti filii, & deſcendentes, non ſunt attendendæ ad effectum declarandi Juſpatronatus hæreditarium, aut mixtum contra expreſſam erectionem, & fundationem beneficii, dum præſumuntur clandeſtinæ, & factæ ignoranter à filiis, & deſcendentibus, Rota *in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* §. *Neque demum* coram Eminentiſſimo Scotto; *& ſuper mixtura, & filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Maxime, &* §. *Coadjuvantibus* coram Eminentiſs. Priolo.

Minuſque adverſatur paritas in contrarium ſuperiùs 20
adducta; diſparitas enim eſt evidens dum in caſu *dictæ Imolen. Juriſpatronatus* deficiebat poſitiva reſervatio Juriſpatronatus pro filiis, & deſcendentibus, itaut ex præſentationibus ſubſecutis hæreditario nomine, & per quotas, & portiones, & effectum ſortitis argui poterat qualitas hæreditaria Juriſpatronatus, maximè attenta admixtione diverſarum perſonarum erigentium Beneficium; quæ excludit quamcumque præſumptionem, quòd illi propriæ agnationis decori conſulere voluerint, etiamſi in inſtitutionibus concurrerent enunciativæ ab ordinariis emiſſæ, quòd Juſpatronatus ſpe- 21
ctaret ad familias earum perſonarum, quæ erexerunt beneficium; quia ut proſequitur eadem Rota in §. *Atque ex his* hujuſmodi enunciativæ non ſtarent taxativè ad declarandam qualitatem Juriſpatronatus, ſed demonſtrativè ad ſignificandum, quòd præſentantes erant dictarum familiarum; at in caſu præſenti adeſt poſitiva reſervatio pro filiis deſcendentibus, & ſucceſſoribus fundatoris; Et etiamſi deficeret hujuſmodi reſervatio; adhuc ad arguendam qualitatem Juriſpatronatus potius eſſent attendendæ præſentationes factæ cum expreſſiva uti filii, & deſcendentes, quàm illæ factæ hæreditario nomine, ſtante unicitate perſonæ fundantis beneficium, quæ præſumitur conſulere voluiſſe propriæ agnationis decori, maximè ſi eſſent effe-
ctum ſortitæ, & poſteriores, cùm ſtatus anterior per 22
poſteriorem immutetur, juxta Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 7. *n.* 26. *& ſeqq.* & alios, quos refert Rota *in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* §. *Sed quatenus* coram Eminentiſs. Scotto.

Dixi ſuperius *num.* 12. quòd in Jurepatronatus Gentilitio Filii admittantur ſimul cum Patre ad præſentandum. Sed quo ſenſu hoc procedat præſupponenda eſt theorica, & diſtinctio communiter à Doctoribus admiſſa inter vocationem ad Juſpatronatus collectivam perſonarum, & vocationem collectivam perſonarum, & Graduum. Quando agitur de vocatione collectiva perſonarum, ut ſi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum pro Domo, Familia, Cippo, Parentibus, Proſapia; tunc omnes de dicta collectiva tam fœminæ, quàm maſculi; tam proximiores, quàm remotiores admittuntur ad præſentandum, niſi huic collectivæ perſonarum adjecta fuerit qualitas maſculinitatis, ut ſi fuiſſet reſervatum Juſpatronatus pro eis de Domo, Familia, Cippo maſculis, ſeu per lineam maſculinam; tunc enim ſi in dicta collectiva perſonarum eſſent plures perſonæ maſculi, & fœminæ; maſculi, ſeu habentes qualitatem maſculinitatis habere deberent Juſpatronatus, excluſis fœminis de dicta collectiva, quæ non niſi per poſterius, & in defectum maſculorum admitti poſſent ad præſentandum; ut nomine Domus, Familiæ, Cippi, venire omnes de dicta Domo, Familia, Cippo tam maſculi, quàm fœminæ firmant Cardin. de Luca *de fideicom. diſc.* 35. *num.* 6. *&* 7. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 9. *& ſeq.* Rot. coram Coccin. *deciſ.* 1666. *num.* 7. *& deciſ.* 97. *n.* 7. *& deciſ.* 268. *num.* 4. *par.* 19. *recent. & in Interamnen. Juriſpatronatus* 22. *Martii* 1706. §. *Quod enim cum ſeqq.* coram Eminentiſſimo Scotto.

Quando verò agitur de vocatione collectiva perſonarum, & graduum, ut ſi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum pro Conſanguineis deſcendentibus, aut pro conſanguineis proximioribus; tunc non omnes perſonæ de dicta collectiva admittuntur ad præſentandum; ſed ſucceſſio in Jurepatronatus defertur gradatim in magis proximos, etiam ſi ſint fœminæ excluſis remotioribus. Vitalin. *in Clement. plures ſub num.* 42. *in fin. de Jurepatron.* Lambert. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *artic.* 16. *ſub num.* 3. Vivian. *tractat. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 111. R. P. D. Anſaldus *in Adnotat. ad ſuam deciſ. inter impreſſas in ordine* 52. *num.* 23. *cum ſeq.* Præſuppoſita hujuſmodi theorica; quòd filii admittantur unà cum patre ad præſentandum in Jurepatronatus gentilitio, procedit quando agitur de vocatione collectiva perſonarum ad Juſpatronatus; ſecus ſi vocatio ſit collectiva ne dum perſonarum, ſed etiam

gra-

graduum, tunc filii non poſſunt concurrere cum eorum patre, ſed ſucceſſio eſt gradatim facienda in magis proximos, ut expreſsè reſolutum fuit à Sac. Rota *in Piſana Jurispatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Procedendo cum ſeqq.* coram Eminentiſs. Priolo; Quæ deciſio cùm ſit magiſtralis, hìc eam imprimi congruum duxi.

R. P. D. SCOTTO

Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia.

Lunæ 18. *Junii* 1703.

QUalitatem merè agnatitiam controverſi Jurispatronatus Sanctæ Mariæ de Campo Mortuo, quam Marchio Angelus tam nomine proprio, quàm uti Procurator aliorum Patronorum de familia Mantegatia in vacatione anni 1673. præ viribus ſubſtinuerat, ut probant informationes ad ejus inſtantiam tunc diſtributæ, & habetur ex Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 76. & quod magis eſt, obtinuerat etiam in noſtro Tribunali canonizari, ut patet ex *deciſ.* 503. *par.* 18. *recent.* & coram Ubago *deciſ.* 24. *&* 30. controvertebat hodie unà cum nonnullis aliis Patronis, qui pariter, vel quorum Authores in dicto ſtatu anni 1673. in cauſa extiterant, ſed pugnantibus cæteris Compatronis pro dicta qualitate agnatitia, DD. in hodierna audientia materiam, ut par erat, in hoc petitorio judicio, altiùs reaſſumentes, non dubitarunt ſub congruo dubio requiſiti reſpondere – *Juſpatronatus eſſe merè agnatitium.*

Deficiente ſiquidem ex temporis antiquitate, & edacitate fundationis Inſtrumento, agnatitiam qualitatem
23 abunde comprobant ea omnia documentorum genera, quæ illius defectum in hac materia ſupplere ſolent. Et primò quidem ſe offerunt monumenta, & inſcriptiones antiquæ, quarum altera in Eccleſia exiſtens ita cantat – *Mantegatia Domus Templum hoc ſtruxit Agro pingui, multoque redditu, Patronatus titulo donavit* – altera verò in Turri Campanaria inſculpta – *Patronatus de Mantegatiis* – quæ quidem verba qualitatem agnatitiam apertiſſimè comprobant, ut dixit Rota *deciſ.* 159. *num.* 8. coram Priolo, *& in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmantur* coram R. P. D. meo de la Tremoille, & de hoc eodem Jurepatronatus *in deciſ.* 24. *num.* 6. *&* 7. coram Ubago.

Conſonat ſecundò præſentatio anni 1490. effectum ſortita, in qua dicitur Prioratum eſſe de Jurepatrona-
24 tus agnationis de Mantegatiis ibi – *Prioratus de Jurepatronatus infraſcriptorum de agnatione de Mantegatiis* – quæ quidem enunciativa qualitatem agnatitiam præſeferens, tamquam antiquiſſima plurimùm attendi debet ad qualificandum Juſpatronatus Rota *deciſ.* 482. *num.* 3. *par.* 1. *recent. & in dicta Comen. Cappellaniæ* §. *Neque iſtius* coram R. P. D. meo Tremoille, *& in dicta deciſ.* 24. *n.* 2. *&* 3. coram Ubago.

Tertiò hujuſmodi qualitas magis eluceſcit ex Indul-
25 tis Apoſtolicis Pauli II. Sixti IV. & Innocentii VIII. ex quibus plura habentur argumenta concludentia qualitatem familiarem; in illis enim iteratè declaratur Juſpatronatus ſpectare ad domum, & familiam de Mantegatiis, ex quibus verbis potiſſimùm argui qualitatem gentilitiam, & familiarem probant Gabriel. *conſ.* 196. *num.* 2. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 159. *num.* 8. coram Priolo, *& in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Ex qua præſentatione, & ſeqq. & in Foſſanen. Jurispatronatus* 12. *Martii proximè præteriti* §. *Accedente* coram R. P. D. meo Caprara.

Ulteriùs in iiſdem Indultis pertinentia Patronalis
26 tribuitur pluribus, & diverſis perſonis ſub ea quidem expreſſione, quod ſint de familia, & ſanguine de Mantegatiis, ſed nulla facta mentione qualitatis hæreditariæ, nec reſpectu fundatorum, nec quoad ultimos poſſeſſores, ex quo reſultat validiſſimum argumentum, quòd Summi Pontifices ex antiquis documentis in eorum Indultis enunciatis recognoverint qualitatem hæreditariam non requiri, ſed ſufficere illam ſanguinis, Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *ſub num.* 71. §. *tertio quia*, Rota coram Priolo *deciſ.* 159. *n.* 2. *deciſ.* 220. *num.* 12. *par.* 11. *recent. in Bononien. Beneficiorum*

Franc. de Fargna, Tom. II.

28. *Junii* 1690. §. *Secundò quia* coram bon. mem. Urſino, *& in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Similiter* coram R. P. D. meo de la Tremoille.

Rurſus Summi Pontifices, & ſignanter Paulus II. & Innocentius VIII. admiſerunt ad præſentandum
filiosfamilias unà cum Patribus viventibus, quod pa- 27
riter probat qualitatem familiarem excluſivè à quacumque mixtura hæreditaria, cùm filius non poſſit eſſe hæres Patris viventis, Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 521. *num.* 23. Rota coram Priolo, *deciſ.* 43. *num.* 11. *&* 15. *& deciſ.* 159. *num.* 5. *& in dicta Bononien. Beneficiorum* §. *Tertiò, quia* coram bon. mem. Urſino.

Collimante in idem altera parte diſpoſitiva Indulti
Paulini, in qua dictus Summus Pontifex voluit jus 28
præſentandi in prima, & ſecunda vacatione ſpectare ad Simonem, & Franciſcum illius filium; in ulterioribus verò prævalere præſentationem majoris partis Patronorum conſortium, ſcilicet de domo, & familia Mantegatia, & eorum deſcendentium, & poſterorum; cum enim vigore dictæ diſpoſitionis ſucceſſio deferatur in capita, nulla habita diſtinctione gradus, vel proximitatis, exinde elicitur, quòd Juſpatronatus ſit merè agnatitium, & familiare, non autem mixtum, in quo ſucceſſio defertur gradatim, & in ſtirpes, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 33. *à num.* 8. *ad* 10. *& diſc.* 61. *num.* 9. *ad* 12. Rota coram Priolo *deciſ.* 43. *num.* 8. *& ſeqq. & deciſ.* 159. *num.* 12. *& ſeqq.* cum aliis cumulatis in deciſ. Reverendiſſimi Domini mei Decani emanata in hac Cauſa *ſub die* 11. *Decembris* 1699. §. *Nec ad minuendum, & ſeqq.*

Confirmatur quartò aſſumptum ex ſubſequuta ob-
ſervantia, juxta quam in omnibus ſtatibus, & ſignan- 29
ter in tribus poſterioribus Patroni præſentarunt in capita, & non in ſtirpes, nulla in eis facta probatione, vel mentione qualitatis hæreditariæ, ſed tantùm; quòd eſſent Conſortes de familia Mantegatia, & admiſſi fuere filiifamilias unà cum Patribus, quæ omnia ſicuti repugnant cum qualitate mixta, & congruunt gentilitiæ, ita hujuſmodi obſervantia, quam omnes Patroni totis viribus, etiam in ſtatu anni 1673. ad hunc effectum promovebant in noſtro Tribunali coràm Taya, & Ubago, præfefert plenam probationem qualitatis merè familiaris, ut probant Card. de Luca *de Jurepatr. diſcurſ.* 60. *num.* 9. Vivian. *eodem tractatu lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 28. *& ſeqq.* Caren. *reſol.* 10. *n.* 1. Rota *deciſ.* 46. *num.* 4. *&* 5. coram Priolo, *in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Et nihilominus, &* §. *Ex his itaque, & in Foſſanen. Jurispatr.* 12. *Martii proximè præteriti* §. *De Jurepatronatus* coram R. P. D. meo Caprara.

Quintò. Comprobata remanebat qualitas gentilitia
ex confeſſione Patronorum in dicto ſtatu anni 1673. 30
cùm enim in illo Patroni omnes non ſolùm judicialiter admiſerint, ſed acriter propugnaverint controverſum Juſpatronatus eſſe merè agnatitium, non poſſunt nunc iidem, vel habentes cauſam ab eis ampliùs hanc qualitatem controvertere, cùm dicta confeſſio contra illos plenè probet, ut in his terminis dixit Rota *deciſ.* 183. *num.* 6. *& ſeqq. & deciſ.* 792. *per tot.* coram Buratt. *deciſ.* 194. *num.* 8. *par.* 11. *recent. in dicta Faventina Jurispatronatus* §. *Habetur denique, & in dicta Foſſanen. Jurispatronatus* §. *Et magis* coram R. P. D. meo Caprara.

Omnem denique ambagem removebat res judicata emanata in dicto ſtatu anni 1673. Siquidem cùm Or-
dinarius Mediolanen. per ejus ſententiam canoniza- 31
verit *conſtare de pertinentia patronali DD. de domo Mantegatia*, & illius ſententia fuerit confirmata per geminas conformes noſtri Tribunalis coram Taya, & Ubago, utique viſum eſt DD. nihil ulteriùs ſupereſſe, quin hoc Juſpatronatus dicendum eſſet agnatitium, & familiare, cùm res judicata pro veritate haberi debeat *l. res judicata ff. de regul. jur.* & tamquam lata cum legitimis contradictoribus, & patronis in Cauſa exiſtentibus faciat jus, non ſolùm quoad tunc citatos, ſed etiam quoad alios, ſi qui forſan in judicio tunc non extitiſſent *l. ingenuum Cod. de ſtat. hom.* & in his terminis dixit Rota *deciſ.* 482. *n.* 5. *par.* 1. *recent. & in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Et his quoque* coram R. P. D. meo de la Tremoille.

B Et

32 Et licèt in dictis ſententiis explicitè non fuerit firmatum, quòd Juſpatronatus ſit merè agnatitium, ſed tantùm, quòd ſpectet ad illos de domo, & familia Mantegatia; ex quo inferebatur per ſcribentes pro Marchione Angelo, & litis conſortibus non repugnare, quòd nunc canonizetur mixtum: Tamen cùm ex documentis productis, informationibus à patronis tunc diſtributis, & ex deciſionibus in cauſa emanatis habeatur hujuſmodi qualitas agnatitia, tacitè etiam dicitur ineſſe in ſententiis, quæ declarantur ex actis, & deciſionibus illas præcedentibus *cap. Dilectus de offic. Ordin. Scacc. de ſentent. & re judic. gloſſ.* 14. *par.* 17. *num.* 13. Rota *deciſ.* 76. *num.* 16. *& ſeq. par.* 9. *& deciſ.* 349. *num.* 12. *par.* 13. *recent.*

33 Probata ex hactenus dictis qualitate agnatitia controverſi Juriſpatronatus, tum ex monumentis antiquis, & Pontificiis declarationibus, tum ex ſubſecuta obſervantia, confeſſionibus Patronorum, & re judicata; non obſtat, quòd præſumptio juris, ubi non conſtat de fundatione, ſtet pro qualitate hæreditaria, juxta *Text. in Clement. plures de Jurepatr.* nam ultra quod in concurſu tot probationum veritatem rei conſtituentium non poterat eſſe locus præſumptioni, cùm agatur de Jurepatronatus antiquiſſimo, neque habet locum dicta præſumptio, quòd ſit hæreditarium ad normam præcitatæ *Clement.* ſed intrat contraria, quòd ſit gentilitium, ne dentur quæſtiones inextricabiles, ut in puncto dixit Rota *deciſ.* 159. *num.* 20. coram Priolo, *in Bononien. Beneficiorum* 28. *Junii* 1690. §. *Qualitas* coram bon. mem. Urſino, *& in dicta Comen. Cappellaniæ* §. *Non enim* coram R. P. D. meo Tremoille,

Minùs relevat, quod indulta Apoſtolica, & ſignanter illud Sixti IV. declarent Juſpatronatus ſpectare ad familiam Mantegatiam, illiuſque poſteros, & ſucceſ-
34 ſores; Nam licèt verba *poſteri, & ſucceſſores* de ſui natura apta ſint comprehendere etiam hæredes, & importare valeant mixturam, tamen cùm ex toto contextu Indulti appareat Pontificem loqui de Jurepatronatus gentilitio; verbum *ſucceſſores* ex ſubjecta materia reſtringitur ad ſucceſſores ſanguinis, ut explicando hæc eadem Indulta reſpondit Rota coram Ubago *deciſ.* 24. *num.* 17. *& ſeqq. & deciſ.* 503. *num.* 13. *& ſeqq. par.* 18. *recent.* & in fortioribus, quòd etiam verbum *hæredibus* ex ſubjecta materia intelligatur de hæredibus ſanguinis, in noſtris terminis Rota *deciſ.* 46. *num.* 28. *deciſ.* 159. *num.* 19. coram Priolo, *& deciſ.* 662. *num.* 10. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.*

Prout nec magis urget, quod Innocentius VIII.
35 conceſſerit facultatem Thomaſio alienandi dictum Juſpatronatus in alios de familia. Etenim hujuſmodi conceſſio vel intelligi debet compatibiliter cum qualitate gentilitia, nempe temporaliter, & durante vita alienantis, eo modo quo facultas alienandi non deſtruit naturam inveſtituræ pactionatæ, ut dixit Rota *deciſ.* 79. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 16. *deciſ.* 83. *num.* 3. *& ſeqq. par.* 18. *& in Amerina emphyteuſis* 12. *Junii* 1693. §. *Idque* coram Reverendiſs. D. Turonen. *&* 15. *Februarii* 1694. *à* §. *Suppoſita, ad finem* coram bon. mem. Urſino; Vel quatenus etiam dicta conceſſio intelligenda ſit indefinitè, tantum abeſt, ut probet qualitatem mixtam, quin potiùs convincat agnatitiam, & familiarem; cùm enim talis facultas fuerit conceſſa per modum privilegii, & privilegium ſit conceſſio contra juris diſpoſitionem *Can. fin.* 25. *quæſt.* 1. *cap. Privilegia diſtinct.* 3. Barboſ. *in cap. Sanè de privil. num.* 10. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 35. *num.* 5. *& ſeqq.* Exinde arguitur, quòd natura Juriſpatronatus eſſet in contrarium, quodque talis facultas non potuiſſet competere, niſi Pontifex expreſsè conceſſiſſet *l. jus ſingulare ff. de leg.* Rot. *deciſ.* 19. *num.* 10. poſt Antonell. *de jur. & oner. Cleric. & in Salisburgen. juris Metropolitici* 26. *Novembris* 1691. §. *Ex quibus* coram R. P. D. meo Priolo.

Neque demum refert, quòd in antiquis præſenta-
36 tionibus annorum 1490. 1496. & 1587. habita fuerit mentio qualitatis hæreditariæ; quia in concurſu tot aliarum præſentationum, quæ apparent factæ collegialiter in capita, & ſub unica expreſſione, quòd Nominantes eſſent de domo, & familia, attendi non merentur paucæ præſentationes, quæ præſumuntur clandeſtinæ, nec docentur effectuatæ, prout eſſet neceſſarium, ut ex illis deſumi poſſet qualitas Juriſpatronatus, Tondut. *reſol. benefic. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 41. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 45. §. 2. *num.* 37. Rota *deciſ.* 563. *n.* 23. coram Merlino, *& deciſ.* 43. *num.* 18. *&* 19. coram Priolo.

Sed quatenus etiam doceretur de illarum effectua-
tione, adhuc nihil relevarent ad intentum: quia cùm 37
ex poſt, & ſignanter ab anno 1643. habeamus ſtatus uniformes legitimè præſcriptos ſpatio 40. annorum, ſtatus anterior contrarius dicitur immutatus Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 7. *num.* 26. *& ſeqq.* Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 539. §. *Limitatur*, Rota *in Barchinonen. Parochialis del Prat* 2. *Decembris* 1695. §. *Expediti* coram bon. mem. Urſino.

Et ita omiſſa reſponſione ad ea, quæ objiciebantur adversùs tres ultimos ſtatus tamquam latè confutata in omnibus deciſionibus in Cauſa emanatis, ad quos Domini in hac parte relativè ſe habuerunt reſponſum fuit utraque Parte informante.

R. P. D. PRIOLO

Mediolanen. Prioratus ſuper mixturas, & filiisfamilias.

Lunæ 15. *Junii* 1705.

CEnſuerunt Domini confirmandam eſſe Sententiam Rotalem prolatam ad R. P. D. meo Scotto ſu-
per qualitate gentilitia controverſi Juriſpatronatus San- 38
ctæ Mariæ de Campo Mortuo Nobilis, & antiquæ familiæ de Mantegatiis, & ſuper admiſſione filiorumfamilias ad præſentandum unà cum eorum patribus; quia licèt deficiat fundationis Inſtrumentum injuria temporum deperditum, agnatitia tamen qualitas illius ſatis, ſuperque deprehendi poſſe viſa fuit ab antiquiſſimo Indulto ſan. mem. Pauli II. ad inſtantiam nonnullorum Civium de domo, & familia de Mantegatiis, prævio maturo examine edito uti literaliter præferente Juſpatronatus fuiſſe reſervatum pro domo, & familia Mantegatia, eorumque poſteris, & deſcendentibus, quo ſtante in dubium venire nequit quin illud dici debeat familiare, & gentilitium, non autem mixtum, ut probat Covar. *variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 10. cum aliis relatis per Carol. Anton. de Luca *de linea legal. art.* 23. *num.* 10. §. *Gentilitas*, & firmat deciſio R. P. D. mei Scotti *ſuper qualitate Agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Tertiò hujuſmodi qualitas.*

Abſque eo quòd mixtura argui poſſit ex eo, quòd
in ſucceſſivis Brevibus ſan. mem. Sixti IV. & Inno- 39
centii VIII. exprimatur, Juſpatronatus fuiſſe reſervatum ipſis Fundatoribus, eorumque poſteris, & ſucceſſoribus; qui alii eſſe nequeunt, quàm hæredes ſanguinis admixtam habentibus utramque qualitatem, nempe ſanguinis, explicatam per verbum *poſteris*, hæreditariam verò inductam expreſsè per verbum *ſucceſſores*, ut advertunt Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 24. *num.* 6. Covarr. *variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 18. *nu.* 6. *& ſeqq.* & Carol. Anton. de Luc. *de lin. legal. cit. art.* 23. *eodem num.* 10. Quia cùm in dictis poſterioribus Brevibus habita fuerit expreſſa relatio ad illud Pauli II. vigore cujus illi de familia Mantegatia reintegrati fuerunt ad Juſpatronatus, quod ex negligentia in præſentando amiſerant, & ex eo appareat illud fuiſſe reſervatum tunc ſupplicantibus de Domo Mantegatia, eorumque poſteris, & deſcendentibus; verbum *ſucceſſores* appoſitum in dictis poſterioribus Indultis Sixti IV. & Innocentii VIII. accipi non debet in tota ſui latitudine, apta comprehendere hæredes ſanguinis admixtam habentes qualitatem hæreditariam; ſed reſtrictionem perneceſſe patitur ex ſubjecta materia ad ſolos ſucceſſores ſanguinis, cùm præſertim Innocentius VIII. promiſcuè uſus fuerit verbis *poſteri, & ſucceſſores, ac poſteri, & deſcendentes*, adeòque ſemper creſcat inveriſimilitudo, quòd eiſdem pro ſynonimis habitis derogare voluerit ex illis naturæ Juriſpatronatus pro gentilitia, priùs recognitæ à Paulo II. ut hæc eadem Indulta explicando reſpondit Rot. coram Ubago *deciſ.* 24. *n.* 18. *& in recent. deciſ.* 503. *num.* 13. *& ſeqq. par.* 18. & in fortioribus terminis

de no-

40 de nomine hæredum, quòd reſtringatur ad hæredes ſanguinis, nec comprehendat deſcendentes ex fœminis, ſi aliunde pateat agi de Jurepatronatus gentilitio firmavit coram Priol. *deciſ.* 46. *num.* 28. coram Ubag. *deciſ.* 24. *num.* 19. *in Comen. Cappellania* 31. *Martii* 1702. §. *Quin dici valeat* coram R. P. D. meo de la Tremoille, cum aliis relatis in dicta deciſione R. P. D. mei Scotti §. *Minùs relevat*.

41 Certiùs, quia in ipſa Bulla Innocentii filii fuerunt admiſſi ad præſentandum inſimul cum patre; quo circa eo minus præſumi poteſt, quòd dictus Summus Pontifex imprimere voluerit in Jurepatronatus prætenſam mixturam, vigore cujus proximiores præferuntur remotioribus, & perſonæ diſparis gradus admittuntur tantùm ordine ſucceſſivo, ut optimè notat Spad. *conſil.* 12. *num.* 8. *&* 19. *tom.* 2. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 521. *num.* 25. Rot. *in Florentina Juriſpatronatus de Riccaſolis relat.* per Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 71. coram Priol. *deciſ.* 159. *n.* 5. & bene advertit Rot. coram Ubag. *dict. deciſ.* 24. *num.* 18. & pleniùs *deciſ.* 503. *num.* 14. *par.* 18. *rec.*

42 Clariorque evadit hìc intellectus, dum eidem conſonant vetera monumenta, & inſcriptiones antiquæ, quarum altera exiſtens in Eccleſia legitur ſub his verbis concepta -- *Mantegatia Domus Templum ſtruxit, agro pingui, multoque redditu Patronatus titulo donavit,* -- altera verò in Turri Campanaria inciſa, & inſculpta aliis componitur ibi -- *Patronatus de Mantegatia* -- ex his enim qualitatem gentilitiam, & familiarem Juriſpatronatus concludi teſtatur Rota, & quidem de hoc ipſomet Jurepatronatus *in dicta deciſ.* 24. *num.* 6. *&* 7. coram Ubago, & generaliter *deciſ.* 159. *num.* 8. coram Priolo, *& in Comen. Cappellania* 31. *Martii* 1702. §. *Confirmatur* coram R. P. D. meo de la Tremoille, cum aliis adductis in dicta altera deciſione R. P. D. mei Scotti §. *Deficient ſiquidem*.

43 Veteribus, æternïſque inſcriptionibus adſtipulantur pervetuſtæ præſentationes, & præſertim illa ſequuta, & effectum ſortita anno 1490. in qua cum claris notis dictum fuerit Prioratum eſſe de Jurepatronatus illorum de agnatione de Mantegatiis, ibi -- *Qui Prioratus de jure infraſcriptorum de agnatione de Mantegatiis exiſtit* -- manifeſtè pariter comprobatur Juſpatronatus eſſe merè Agnatitium, abſque ulla penitùs mixtura Rota coram Ubago *dict. deciſ.* 24. *num.* 2. *&* 3. & proſequitur deciſio R. P. D. mei Scotti §. *Conſonat ſecundò*.

44 Et demum hoc idem concludit continuata obſervantia, juxta quam in omnibus ſtatibus, & præcipuè ſequutis de anno 1643. 1650. & 1673. Patroni, nedum præſentarunt in capita, & non in ſtirpes, & abſque ulla mentione qualitatis hæreditariæ; verùm etiam uti tales, & cum ſola narrativa, quòd eſſent conſortes de vera familia Mantegatia in eiſdem abſque gradus diſtinctione filiifamilias admiſſi fuerunt ad præſentandum, unà cum Parentibus, quod nullatenus congruit Juripatronatus mixto exigenti de ſui natura præſentationes factas in ſtirpes, aut pro ratis portionibus, non verò in capita, & collegiativè, ut præter adductos in ſuperiori §. *Certiùs quia* docent Bald. *in lib.* 2. *ſub num.* 4. *verſic. ſicut eſt Juſpatronatus C. de ſuis & legit.* Spad. *conſil.* 12. *n.* 6. Peregrin. *conſil.* 33. *num.* 4. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 60. *num.* 9. Caren. *reſol.* 10. *num.* 1. Rota coram Priol. *deciſ.* 46. *num.* 4. *&* 5. *& in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Et nihilominus*, *&* §. *Ex his itaque* coram R. P. D. meo Caprata.

Nec eiſdem contrariari viſæ ſunt quædam aliæ præ-
45 ſentationes emiſſæ de annis 1490. 1496. & 1587. ſub expreſſa enunciativa qualitatis hæreditariæ; quia eædem nullum effectum ſortitæ, ſed tantùm aliæ expletæ collegialiter nomine conſortum Nobilis Familiæ Mantegatiæ, ac proinde tantum abeſt, ut contrariam obſervantiam conſtituere valeant, ut nec adminiculum faciant pro verificanda qualitate Juriſpatronatus, juxta *conſil.* Calderin. 12. *de Jurepatr.* alioſque relatos in deciſ. R. P. D. mei Scotti §. *Neque demum*.

Maximè quia ex poſt, & ſignanter ab anno 1643.
46 uſque in præſens habemus contrarios ſtatus uniformes legitimè præſcriptos; nam ſi in hac materia beneficiali probatio qualitatis Juriſpatronatus ex ultimo ſtatu ſufficienter evincitur, ut tradunt Peregrin. *conſil.* 33. *num.* 4. *lib.* 1. Mareſcott. *variar. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 1. *cum ſeqq.* Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *q.* 34. *num.* 40. Rota coram Priol. *deciſ.* 46. *num.* 20. *& deciſ.* 159. *num.* 2. potiori jure probata dici debet à tribus præſentationibus conformibus effectum ſortitis, & metam quadraginta, & ultra annorum excedentibus, quo temporis ſpatio nemo dubitat qualitatem Juriſpatronatus immutari poſſe, ſtatumque contrarium anteriorem præſcribi Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 7. *num.* 26. *&* 28. Adden. ad Gregor. *deciſ.* 77. *num.* 12. §. *Prædictis*, Rot. coram Seraphin. *deciſ.* 950. *num.* 2. *& in Barchinon. Parochialis* del Prat 2. *Decembris* 1695. §. *Expediti & ſeqq.* coram bon. mem. Urſino.

Maximè quia dictæ poſteriores præſentationes ſunt
conformes Indulto Pauli II. quod ſtat loco fundatio- 47
nis, eædemque canonizatæ fuerunt per rem judicatam ſubortam occaſione vacationis anni 1673. ex ſententiis Ordinarii Mediolanenſis, aliiſque geminis Rotalibus coram bon. mem. Taya, & Ubago, nedum approbatam à Marchione Angelo, qui hodie qualitatem agnatitiam adeò acriter impugnat, verùm etiam ab ipſomet juſtificatam per productiones præſentationum, & conſenſuum, qui fuerant collegialiter præſtiti reſignationi à Compatronis cum conſortio filiorumfamilias de anno 1643. & 1650. quo circa cùm qualitas Juriſpatronatus gentilitii ex facto proprio Marchionis Angeli ad evidentiam uſque comprobata fuerit, aliud ſupereſſe non videbatur deducendum pro concludentiori verificatione qualitatis ejuſdem, ut probant omnes deciſiones hujus Cauſæ, & præcipuè dicta deciſio R. P. D. mei Scotti §. *Quinto*, *&* §. *Omnem demum*.

Ea autem ſubſiſtente neceſſariò ſubſequitur etiam
confirmatio Sententiæ Rotalis reſpectu admiſſionis filio- 48
rumfamilias ad præſentandum, juxta veriorem ſententiam, quam tradit Federic. de Sen. *in conſil.* 3. & amplectitur Rot. coram Pœn. *deciſ.* 934. & formiter diſcuſſo articulo *in Florentina Juriſpatronatus* de Riccaſolis 10. *Martii* 1603. coram Lancelloto, confirmata 10. *Decembris* 1604. per extenſum relatas à Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *poſt num.* 1. cum concordantibus adductis in omnibus deciſionibus hujus Cauſæ coram Reverendiſs. D. meo Decano 11. *Decembris* 1699. §. *Nec ad minuendam* 15. *Febr.* 1700. §. *Concurrente* coram R. P. D. meo Anſaldo 25. *Junii ejuſdem anni* §. *Dicebat igitur uſque ad* §. *Deſperans*, & coram R. P. D. meo Scotto 14. *Februarii* 1701. §. *Prædicta*, *&* 18. *Junii* 1703. *ſuper dubio filiorumfamilias* §. *primo*.

Coadjuvantibus præſertim juris aſſiſtentiam Indultis Pauli II. & Innocentii VIII. explicitè filios, unà cum patribus invitantibus, & ſubſequuta obſervantia reſultante ex dictis tribus ultimis ſtatibus anni 1643. 1650. & 1673. ut firmant omnes prædictæ deciſiones; Idque non obſtante, quòd in aliis antiquis ſtatibus non appareat illos fuiſſe admiſſos, tum quia cùm præſentare, & non præſentare pendeat ab animo præſentare volentis, aut nolentis, ac reputetur actus merè facultativus, obſervantia contraria probari debuiſſet cum neceſſariis requiſitis prohibitionis nempe & acquieſcentiæ præſentare debentis Spad. *conſil.* 12. *num.* 9. *& num.* 22. *&* 23. *lib.* 2. Vivian. *de Jurepatron. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 25. Rot. *in recent. deciſ.* 220. *num.* 24. *par.* 11. cum aliis notatis in dicta deciſione Reverendiſſimi Dom. mei Decani 15. *Februarii* 1700. §. *Hinc ſuperfluum*, *&* §. *Caterùm*; tum etiam quia in concurſu attendi debet ſtatus firmatus in ultimis vacationibus, uti habens quoque aſſiſtentiam juris, & Indultis dictorum duorum Summorum Pontificum, juxta plenè firmata *in deciſione edita ſuper dubio filiorumfamilias* 18. *Junii* 1703. §. *Certiùs*, & comprobant omnes aliæ deciſiones tam Reverendiſs. D. mei Decani, quàm R. P. D. mei Anſaldi, ad quas Domini relativè ſe habuerunt.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. CAFFARELLO

Mediolanen. Prioratus ſuper mixturas, & filiisfamilias.

Veneris 29. Januarii 1706.

DElegata mihi ad inſtantiam Marchionis Angeli iterum provocantis Cauſa appellationis à ſententia R. P. D. mei Prioli confirmatoria alterius R. P. D. mei Scotti, declarantis Patronatum, de quo agitur, eſſe gentilitium Domus de Mantegaria, & filiosfamilias jus habere nominandi; in hodierna Audientia dubitavi: *An Sententia Rotalis eſſet confirmanda*, eamque confirmandam DD. cenſuerunt.

Qualitatem enim gentilitiam, & familiarem Juriſ-
49 patronatus DD. deſumpſerunt ex conceſſionibus Apoſtolicis Pauli II. Sixti IV. & Innocentii VIII. qui hujuſmodi Juſpatronatus reſervaverunt ad conſortes de Domo, & Familia Mantegaria, & ad illorum poſteros, & deſcendentes in futurum: quæ verba indicant Juſpatronatus ſpectare ad familiam, & eſſe gentilitium Vivian. *de Jurepatr. lib. 4. cap. 2. num. 29. cum ibi allegat.* & firmatum fuit in deciſ. R. P. D. mei Scotti 18. *Junii* 1703. §. *Hujuſmodi*, & in deciſ. R. P. D. mei Prioli 15. *Junii* 1701. §. *Abſque eo quod*.

Non obſtat, quòd in conceſſionibus Sixti IV. &
50 Innocentii VIII. quandoque legantur verba *poſteri, & ſucceſſores*, ex quibus verbis argui poſſit qualitas hæreditaria; cùm ſub nomine *ſucceſſorum* veniant hæredes.

Siquidem cùm conceſſiones Sixti IV. & Innocen-
51 tii VIII. ſe habeant relativè ad illam Pauli II. quæ habetur loco fundationis ex temporis antiquitate, & injuria deperditæ, & in illa legatur Juſpatronatus reſervatum conſortibus de Domo, & Familia de Mantegatia, & illorum poſteris, & deſcendentibus; illud verbum *ſucceſſoribus* debet reſtringi ad ſucceſſores ſanguinis, non ad quoſcumque ſucceſſores ampliari, ut firmatum fuit in deciſione R. P. D. mei Prioli §. *Abſque eo quod*, & in deciſione R. P. D. mei Scotti §. *Minùs obſtat*. Quodque Innocentius VIII. in ſua conceſſione intelligere voluit per verbum *ſucceſſores* ſolùm ſucceſſores ſanguinis, & de familia, non autem ſucceſſores quoſcumque, ex eo patuit, quod illis conceſſit facultatem donandi, transferendi Juſpatronatus de quo agitur *in alios de familia tamen dd. de Mantegatiis, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato, & non aliàs, &c.* ex quibus apparet voluiſſe Juſpatronatus ſemper ad illos de familia ſpectare debere, & non ad exteros, & ideo ad ſucceſſores ſanguinis tantùm Bald. *in l. 2. C. de in jus voc.* Bart. *in l. 1. §. Perſonis ff. de jure imm.* Din. *in cap. privilegium n. 7. de regul. jur.* Caſſad. *de Jurepatr. deciſ.* 1. Vivian. *de Jurepatr. lib. 4. quæſt. 9. n.* 30. Mill. *deciſ.* 330. *n.* 1.

Idipſum ſuadebant vetera inſcriptionum monumen-
52 ta; quorum unum extat in Eccleſia, nempe *Mantegatia Domus Templum hoc ſtruxit, agro pingui, multoque redditu Patronatus titulo dotavi*, & alterum in Campanili – *Patronatus de Mantegatiis*, – quæ ſcripturæ in marmore accedente temporis antiquitate probant Juriſpatronatus qualitatem Gloſſ. *in cap. Cum cauſam de prob. & in cap. Quanto verb. patris de jur. jur.* Specul. *lib. 2. par. 2. de prob. §. videndum n.* 12. *verſ. Nonò per libros* 7. Bald. *conſ.* 310. *lib.* 5. Coccin. *deciſ.* 1108. *num.* 30. & firmatum fuit in deciſion. RR. PP. DD. meorum Scotti §. *Deficiente ſiquidem*, & Prioli §. *Clarior evadit*.

Accedit inconcuſſa obſervantia, quia ſemper ad hu-
53 juſmodi Patronatum præſentaverunt illi de agnatione, quæ obſervantia eſt optima Interpres qualitatis Juriſpatronatus, & ipſorummet Patronorum confeſſio emiſſa in tot præſentationibus effectum ſortitis, & ipſius Marchionis Angeli modò illam impugnantis, ut laudatæ deciſiones advertunt, & quidem illa R. P. D. mei Scotti *in §. Quinto comprobata cum ſeq.* & R. P. D. mei Prioli §. *Veteribus, æternîſque*.

Quin hujuſmodi qualitas gentilitia fuit canonizata
54 per tres ſententias conformes, unam Ordinarii Mediolanen. alteras Rotales bon. mem. Tayæ, & Ubaghi, quæ conſtituunt rem judicatam, ut contra illam non poſſit opponi, ut concluditur in deciſ. R. P. D. mei Scotti §. *Omnem denique*.

Firmata ex his qualitate gentilitia Juriſpatronatus, plana fuit reſolutio, quòd etiam filiiſfamilias ad hu- 55
juſmodi Patronatus præſentationem admitti debebant, cùm etiam illi ſint de Domo, & Familia, quorum favore fuerat reſervatum Juſpatronatus Peregr. *de fideic. art.* 17. *num.* 39. Pæn. *deciſ.* 934. *num* 1. 9. maximè cùm fuerint in conceſſionibus Apoſtolicis, & ſucceſſivis præſentationibus admiſſi, R. P. D. meus Priolus *in laudata deciſ. §. Ea autem cum ſeqq.* & R. P. D. meus Scottus *in deciſ.* 18. *Junii* 1703. *edita ſuper hiſce filiisfamilias*.

Quare agnita juſtitia ſententiarum DD. oppoſitam nullitatem deficientiæ, & revocationis mandati procuræ nonnullorum de Mantegatiis, utpote rejectam in altera deciſione ſuper ignobilibus hac ipſa die editâ coram Me non eſſe attendendam arbitrati ſunt.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. PRIOLO

Piſana Juriſpatronatus.

Mercurii 26. Junii 1709.

AD Archipresbyteratum Eccleſiæ Collegiatæ Liburni fundatum à Michaele Tana, Leonardus, & Antonius ejus filii in vacatione nuper ſequuta, diverſas fecerunt præſentationes, nam primus ſub die 3. Novembris præſentavit Petrum Erculanum, qui cum tunc temporis non eſſet Clericus, denuò præſentatus fuit ſub die 7. Decembris, Antonius verò interim præſentavit Lucam Lacca, qui gratiam pro præſentato à Sanctiſſimo cum derogatione medietatis vocum reportavit ſub data diei 23. Novembris. Unde Petrus agnoſcens, quòd nec ſibi ſuffragaretur dicta ſecunda præſentatio, aliam obtinere curavit ab eodem Leonardo tam nomine iſtius proprio, quàm duorum ejus filiorum ſub die 29. Decembris. Cùm autem Ordinarius prædictæ Gratiæ Apoſtolicæ executor pro illius executione pronunciaverit, cauſa appellationis ad Petri inſtantiam in hoc Sacro Auditorio mihi commiſſa juxta reſcriptum Signaturæ, dubium hodie propoſui – *An eſſet locus arbitrio pro retardatione Literarum Apoſtolicarum* – reſolutum – *negativè*.

Arbitrium enim regulatur à jure, quod cùm exigat, ut Literæ Apoſtolicæ, quando prout hic, ſunt juſtificatæ, debitam habeant executionem, ad *Text. in* 56
cap. ſi quando de reſcriptis, & in cap. ſi Capitulo, ubique Gloſſ. *verbo exequatur de conceſſ. præben. in* 6. intrare per conſequens non poteſt pro retardanda executione Literarum, de quibus agitur, ut perſæpe reſponſum fuit coram Mohedan. *deciſ.* 3. *ut lite penden.* coram Gregor. *deciſ.* 221. *num.* 1. *in Oxomen. Beneficii* 11. *Maji* 1703. §. *Fundamentum, &c.* coram Eminentiſſimo Cardinali Caprara, *& in Orton. Beneficii* 23. *Martii* 1708. §. *Arbitrium* coram R. P. D. meo Scotto.

Juſtificatio autem earumdem Literarum, in cæteris à Petro non controverſa, acriter impugnabatur, quoad qualitatem Juriſpatronatus; prætendendo illud cenſeri debere gentilitium, ſeu familiare, itaut vocum dinumeratio facienda eſſet in capita, computatis cum Leonardo etiam duobus ejus filiis, juxta deciſiones emanatas *in Mediolanen. Prioratus* 11. *Decembris* 1699. *&* 15. *Februarii* 1700. §. *Concurrente* coram Rever. D. meo Molines Decano, confirmatas 25. *Junii* 1700. §. *Atque hæc* coram R. P. D. meo Anſaldo, 14. *Februarii* 1701. §. *Prædicta, &c.* coram R. P. D. meo Scotto, *& in eadem ſuper dubio filiorumfamilias* 18. *Junii* 1703. *per tot.* coram eodem R. P. D. meo Scotto.

Verùm quamvis Domini pro majori parte exiſtimarent, quòd tale Juſpatronatus dicendum eſſet potiùs 57
mixtum; nam, & ſi Fundator voluerit – *Che la Collazione, e juſpatronato ſia d'eſſo Oratore, e ſuoi Diſcendenti maſchi in infinito, e in difetto de' maſchi ſia delle femine, che ſaranno viventi durante la loro vita ſolamente;* – In actuali tamen Archiepiſcopatus erectione declaravit eamdem Dignitatem fundare pro ſe, ſuis hæredibus, & ſucceſſoribus; unde Juſpatronatus non gentilitium, ſed mixtum videtur, & conſequen-

ſequenter præſentatio facienda venit in ſtirpes, & non in capita, rejectis filiis, à ſimultaneo concurſu cum patre; quia, eo vivente, non poſſunt eſſe illius hæredes Rota *deciſ.* 647. *num.* 4. *&* *deciſ.* 679. *num.* 3. *&* 8. coram Buratt. *deciſ.* 352. *num.* 8. *juncto n.* 23. *cum ſeqq. par.* 16. *deciſ.* 99. *à num.* 3. *par.* 17. & diſtinguendo effectum ſucceſſionis pro excluſione extraneorum ab alio computandi voces Patronorum in capita, vel in ſtirpes, *in Romana Beneficiatus Sancti Laurentii in Damaſo 6. Februarii* 1688. coram clar. mem. Cardinali Caccia, impreſſa apud Piton. *diſcept. Eccleſiaſt.* 4. *num.* 23.

Procedendo etiam, quòd ageretur de Jurepatronatus gentilitio, adhuc pro comperto viſum fuit admitti non poſſe concurſum filiorum ad præſentandum unà
58 cum Patre; quia id ſolùm ſibi vindicat locum in Jurepatronatus gentilitio familiari, reſervato favore agnationis, Domus, vel Familiæ, quam fundator in genere, & per modum Univerſitatis conſideravit; tunc enim cùm cenſeatur, quòd ipſe reſpexerit tantummodo ad pluralitatem perſonarum, non verò graduum, bene omnes de Familia, ſeu de Agnatione poſſunt per capita concurrere ad ſimul præſentandum, & in his terminis procedunt Deciſiones ſupra in objecto, aliæque authoritates in contrarium allegatæ; ſecus autem dicendum eſt, quando, ut in præſenti caſu, Fundator vocavit non omnes de familia, vel agnatione; ſed tantùm certas perſonas, nempe ſuos deſcendentes maſculos in infinitum; hoc enim caſu, cùm vocatio ſit collectiva nedum plurium perſonarum, ſed etiam graduum, filii non poſſunt concurrere cum eorum patre, ſed ſucceſſio eſt gradatim deferenda in magis proximos, remotioribus excluſis, ut firmant Vitalin. *in Clement. plures ſub num.* 42. *in fine de Jurepatronatus*, Lambert. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 8. *ſub num.* 3. *verſ. unde pro eorum intelligentia*, *&c. & num.* 8. Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *n.* 111. Riccius *in prax. par.* 1. *reſol.* 181. Franc. Marc. *deciſ.* 1133. *num.* 5. *par.* 1. Panimoll. *deciſ.* 137. *num.* 31. *&* 46. benè Spada *conſ.* 9. *num.* 5. *&* 6. *lib.* 3. & optimè unum ab altero caſu diſtinguendo R. P. D. meus Anſald. *in adnot. ad ſuam deciſ. inter impreſſas in ordine* 52. *num.* 23. *cum ſeqq.*

Taliſque gradualis ordo ſuccedendi inter deſcendentes in fundatione vocatos apprimè congruit, tam
59 inſpecta mente Fundatoris, qui non præſumitur inæquales reddere voluiſſe proprios filios per ſupervenientiam nepotum, & pronepotum ab altero ex eis procreandorum, cùm major affectio urgeat erga filios primò vocatos, quàm erga alios deſcendentes incognitos, & non adeò arctè conjunctos, prout omiſſis generalibus conſiderat Vivian. *dict. lib.* 4. *cap.* 9. *poſt num.* 55. §. *Quia reſpondetur in fine*; Quàm etiam attenta diſpoſitione juris, juxta quam in materia fideicommiſſaria, à qua rectè arguitur ad iſtam Jurispatronatus de Luca *de Jurepatr. diſc.* 50. *num.* 5. Rota *deciſ.* 71. *num.* 4. poſt Vivian. *deciſ.* 64. *num.* 3. *par.* 13. *& in Auximana Juriſpatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Quoniam*, *&c. cum ſeq.* coram R. P. D. meo Anſaldo, de natura illius verbi collectivi — *deſcendentes* — non omnes ſimul, nec filii cum patre; ſed quiſque juxta gradus proximitatem, & ordine ſucceſſivo dicitur vocatus, ex firmatis per Doctores *in l. cum ita* §. *In fideicommiſſo ff. de legat.* 2. cum aliis penè Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 358. *à num.* 1. Mantic. *de conjectur. lib.* 8. *tit.* 12. *num.* 3. Bellon. *de jure accreſcen. cap.* 5. *quæſt.* 26. *num.* 125. *&* 136. Rot. *in rec. deciſ.* 125. *num.* 3. *par.* 1. *deciſ.* 98. *num.* 10. *par.* 4. *tom.* 1. *in Romana hereditatis de Ruſpolis* 13. *Junii* 1704. §. *Hujuſmodi autem*, *&c.* coram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano, & noviſſimè R. P. D. Fattinell. *in ejus reſp.* 70. *num.* 5.

Eoque fortiùs concurrentibus verbis, tractum temporis ſucceſſivum importantibus, ut hic, nempe — *ſuoi diſcendenti maſchi in infinito*; — Iſti namque tali caſu admittuntur ſolùm de gradu in gradum, itaut filii
60 cum patre concurrere nunquam poſſint, ut in fideicommiſſis præter ſupra allegatos notat Peregrin. *art.* 19. *num.* 7. & in terminis Juriſpatronatus gentilitii, quòd in eo non ſuccedatur in capita, quando in teſtamento, vel fundatione adſunt verbi tractum temporis importantia probat Tondut. *quæſt. benef. par.* 1. *c.* 32. *n.* 5.

Quibus non refragatur, quòd Fundator in defectum deſcendentium maſculorum, fœminas indiſtinctè invitaverit ad jus præſentandi, ex quo infertur, quòd ſicut vocatæ ſunt ſimul omnes fœminæ, ita etiam maſculi omnes concurrere debeant ad ſimul præſentandum: Quia ultra quòd diverſa eſt ratio in fœminis, quæ honoratæ fuerunt durante tantùm earum vita, nec etiam iſtæ dici poſſunt collectivè vocatæ, ſed tantùm juxta earum proximitatem, & in omnem caſum tale argumentum potius retorquetur, dum apparet, quòd Fundator per ſubſtitutionem fœminarum non conſideravit omnes deſcendentes ſimul & in genere, ſed ſucceſſivè, & gradatim, ad tradita per Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 382. *num.* 44.

Hanc denique juridicam interpretationem magis, magiſque comprobavit ſubſequuta uniformis obſervantia interpretativa, cui, ut concludit Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 61. *num.* 12. *in fine*, omnino deferendum venit in hoc articulo, an in Jurepatronatus 61
gentilitio, ſeu familiari, ſucceſſio regulari debeat juxta ordinem fideicommiſſariæ ſucceſſionis, ſervata gradus proximitate, vel potius competat omnibus de genere, vel familia; itaut dari debeat ſimultaneus concurſus patris, & filiorum; In ipſo enim primordio, Fundator præſentavit ſolus, non autem cum ejus filiis tunc exiſtentibus; iſti verò non ſemel, ſed repetitè, abſque interventu filiorum præſentarunt tam in vacatione præcedenti, quàm in hac ultima, ubi Leonardus per duas vices filios non admiſit ad ſecum præſentandum; ex hac enim obſervantia omnis removetur, ſi quæ ſupereſſet, difficultas circa intelligentiam verborum fundationis, ut dixit Rota coram Rembold. *deciſ.* 639. *num.* 4. *deciſ.* 26. *num.* 14. coram ſan. mem. Alex. VIII. *deciſ.* 52. *num.* 6. *par.* 13. *& in Orbitellen. Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1696. §. *Accedente*, *&c. confirmata* 4. *Julii ejuſdem anni* §. *Concurrente*, *&c.* coram Reverendiſſimo dell'Olmo Epiſcopo Conchen.

Haud relevante, quòd ultima præſentatio facta fuerit extra legitimum tempus; ideoque tanquam nulla non ſit attendenda, à duabus verò ultimis Leonardus receſſerit. Quandoquidem obſervantia reſultat etiam ex præſentationibus nullis, ſeu ineffectuatis; dum hic non dubitatur, an Beneficium ſit de Jurepatronatus, vel non, quo caſu inſpicitur, utrum præſentationes habuerint, necne, ad effectum, ſed eſt ſola controverſia inter Patronos de modo præſentandi, in quibus terminis effectuatio conſiſtit ſolùm in hoc, quod quis fuerit, vel non fuerit admiſſus ad præſentandum Spada *conſ.* 12. *num.* 16. *lib.* 2. Rota *in Florentina Juriſpatronatus de Ricaſolis penes* Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 1. *ſub num.* 71. §. *Effectuatio verò*, *&c. in fine*, *& in illius confirmatoria ibidem impreſſa* §. *Non obſtant*, *&c. & in Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. §. *Supereſt*, *&c.* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Et ita utraque Parte informante, &c.

ARGUMENTUM.

Mandante Teſtatore in teſtamento erigi Beneficium, & reſervari Juſpatronatus pro ejus Hæredibus, & Propinquioribus; ſi Epiſcopus in erectione Beneficii reſervet Juſpatronatus pro Filiis, & Deſcendentibus Teſtatoris, an hujuſmodi Juſpatronatus ſit Gentilitium, vel potius mixtum?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus an, & quando dicatur mixtum?*
2 *Quilibet præſumitur habere majorem affectionem erga Proximiores, quàm erga Remotiores.*
3 *Epiſcopus in erectione Beneficii an poſſit reſervare Juſpatronatus pro perſonis diverſis ab eis deſignatis à Teſtatore in teſtamento?*
4 *Teſtatorum diſpoſitiones ſunt omnino ſervandæ.*
5 *Epiſcopo reſervante Juſpatronatus pro perſonis diverſis ab eis deſignatis à Teſtatore in teſta-*

mento, ſi iſtæ perſonæ deſignatæ non ſe opponant, huic reſervationi an, & quando ex hujuſmodi non oppoſitione ſequi poſſit alteratio, & mutatio qualitatis Juriſpatronatus?

6 *Fundator ante erectionem Beneficii poteſt tollere, & adjicere quaſcumque ſubſtitutiones ſibi beneviſas, ſecus poſt erectionem.*

7 *Negligentia hæredis non poteſt præjudicare aliis venientibus ex propria perſona.*

8 *Non eſt in poteſtate Patronorum contemnere legem à Fundatoribus præſcriptam.*

9 *Si Fundator relinquat in teſtamento Juſpatronatus pro ejus Hæredibus, & Propinquioribus, & Epiſcopus in erectione reſervet illud pro Filiis, & Deſcendentibus, Juſpatronatus cenſendum eſt merè Gentilitium, donec, & quouſque non reſcindatur, aut non reformetur erectio.*

10 *Lex fundationis, & non diſpoſitio teſtamentaria attendenda eſt ad effectum agnoſcendi qualitatem Juriſpatronatus, & num. 11.*

12 *Fundator an, & quando vigore facultatis ſibi reſervatæ mutandi poſt erectionem Beneficii ſubſtitutiones in Jurepatronatus, poſſit illas mutare, & num. 13. & ſeqq.*

21 *Tranſactio continens derogationem, & commutationem voluntatis Fundatoris ad effectum acquiſitionis Juriſpatronatus non poteſt approbari ab Ordinario, ſed eſt approbanda à Sede Apoſtolica.*

CASUS VII.

IN ultimo, quo deceſſit elogio quidam Teſtator mandavit erigi Beneficium in Eccleſia N. & reſervari Juſpatronatus ad illud pro ejus Hæredibus, & Propinquioribus. Defuncto Teſtatore Epiſcopus erexit in dicta Eccleſia Beneficium, & reſervavit Juſpatronatus pro ejus Filiis, & Deſcendentibus. Quæritur an hujuſmodi Patronatus ſit gentilitium in quo ſuccedere valeant omnes de ſanguine Teſtatoris, ſive hæredes ſint, ſive non; ſive propinquiores, ſive remotiores, & nullatenus attenta qualitate hæreditaria, aut proximioritatis; vel potius ſit mixtum, in quo ſuccedere non poſſint indiſtinctè omnes de ſanguine, ſed ſolùm illi, qui ſint Hæredes ſimul & Proximiores?

Quòd hujuſmodi Patronatus non ſit gentilitium, ſed mixtum clarè deſumi videtur ex diſpoſitione teſtamentaria, qua Teſtator voluit reſervari Juſpatronatus non pro omnibus de ejus ſanguine, ſed expreſsè pro ejus Hæredibus, & Propinquioribus, & ſic cùm reſpexerit ad qualitatem hæreditariam ſimul & ſanguinis, conſtituere voluit Juſpatronatus mixtum; dum
1 tale illud cenſetur, quoties præter qualitatem hæreditariam habita fuit ratio ſanguinis, & proximioritatis in ſucceſſoribus, ut docent Pariſ. *conſ.* 48. *lib.* 4. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 4. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 24. *n.* 9. Rota *deciſ.* 267. *par.* 6. *& in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1711. §. *Cæterum* coram R. P. D. Anſaldo.

2 Quæ quidem teſtamentaria diſpoſitio eſt rationi conſona, & ordini charitatis omnino conformis; dum quilibet ſemper præſumitur habere majorem dilectionem erga hæredes, & conſanguineos ſtrictioris ſanguinis vinculo ſibi conjunctos, quàm erga remotiores; ita dictante naturali affectione, quæ ſemper in proximiores deſcendit, juxta *Text. in l. Publius* §. *primo ff. de condit. & demonſtr.* Rot. *in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. §. *Tantoque magis* coram R. P. D. Lancetta, & 27. *Aprilis* 1714. §. *Maximè* coram R. P. D. Criſpo.

Non obſtat erectio, & reſervatio Juriſpatronatus facta ab Epiſcopo pro filiis, & deſcendentibus Fundatoris, præſeferens qualitatem merè gentilitiam, cùm
3 nomine filiorum, & deſcendentium veniant omnes de ſanguine, ut dixi in ſuperiori *Caſu*. Quoniam Epiſcopus ſtante diſpoſitione teſtamentaria, qua Teſtator voluit reſervari Juſpatronatus pro hæredibus, & proximioribus, non poterat ei contraveniendo in erectione Beneficii reſervare Juſpatronatus pro perſonis diverſis ab eis deſignatis à Teſtatore; Ratio eſt, quia licèt conſenſus Epiſcopi ſit cauſa efficiens Juriſpatronatus, quæ dat ei formam, & perfectionem, tamen hæc cauſa efficiens in erectione Juriſpatronatus regulari debet à cauſa motiva, quæ eſt voluntas Fundatoris Beneficii tam quoad eſſentiam, quàm quoad qualitatem ejuſdem Juriſpatronatus; Sicuti enim non poteſt Epiſcopus creare abſolutè, & ſimpliciter Juſpatronatus, & imponere hanc ſervitutem Beneficio, aut Eccleſiæ, quando adeſt voluntas Teſtatoris tacitè, vel expreſsè excludens Juſpatronatus, & volens Beneficium eſſe liberum, ita nec poterit creare, & reſervare Juſpatronatus pro talibus perſonis. Ex. gr. pro filiis, & deſcendentibus, & ſic reddere illud gentilitium, quando adeſt voluntas Teſtatoris expreſsè, vel tacitè excludens illas perſonas, & quando Teſtator vult reſervationem Juriſpatronatus pro aliis perſonis, nimirum pro hæredibus, & propinquioribus, & Juſpatronatus eſſe mixtum; ſed conſenſus Epiſcopi ſequi debet voluntatem Teſtatoris,
& reſervare Juſpatronatus pro perſonis à Teſtatore de- 4
ſtinatis, cùm Teſtatorum diſpoſitiones ſint omnino ſervandæ, ad *Text. in l. Conditionibus* 19. *ff. de condit. & demonſtrat. & l. cum quæſtio* 23. *C. de legat.* 1. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 1042. & alios quos refert Rot. *in Aſten. Beneficii* 10. *Decembris* 1704. §. *Juſtinian.* coram R. P. D. Anſaldo.

Minuſque adverſatur, quòd Hæres propinquior, favore cujus loquitur præfata diſpoſitio teſtamentaria, quando Epiſcopus contraveniendo erexit Beneficium cum reſervatione Juriſpatronatus pro filiis, & deſcendentibus, non ſe oppoſuerit, itaut renunciando juri ſuò permiſerit, quòd Juſpatronatus de mixto volito à Teſtatore efficeretur merè gentilitium.

Etenim in duplici caſu ex non oppoſitione vocati 5
à Teſtatore ad Juſpatronatus contra erectionem, & reſervationem Juriſpatronatus factam ab Epiſcopo ſequi poteſt alteratio, & mutatio qualitatis Juriſpatronatus, nimirum primò quando fuit à Teſtatore contemplata in vocato ſola qualitas hæreditaria, & nullatenus qualitas ſanguinis, ut ſi fuiſſet in teſtamento reſervatum Juſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus; tunc enim quia Juſpatronatus hæreditarium, conſentiente hærede, fieri poteſt gentilitium, ut firmavi ſuperiùs *Caſ. V.* ſi vocatus à Teſtatore ad hujuſmodi Juſpatronatus hæreditarium non ſe opponat erectioni, & reſervationi Juriſpatronatus factæ ab Epiſcopo pro filiis, & deſcendentibus Teſtatoris; ſequitur, quòd voluerit permittere, quòd de hæreditario volito à Teſtatore Juſpatronatus efficeretur gentilitium. Secundò, quando vocatus in Teſtamento haberet facultatem ab eodem Fundatore variandi, & mutandi ſucceſſionem in Jurepatronatus; tunc enim ſi iſte tacitè, vel expreſsè conſenſiſſet erectioni, & reſervationi Juriſpatronatus factæ ab Epiſcopo pro filiis, & deſcendentibus, Juſpatronatus eſſet gentilitium; non obſtante, quòd in teſtamento fuiſſet reſervatum ab ipſomet Fundatore pro hæredibus, & propinquioribus; Ratio eſt, quia ſubſequens variatio, & mutatio ſucceſſorum facta ab Epiſcopo de conſenſu tacito, vel expreſſo ejus, qui habebat facultatem variandi ſucceſſionem deſignatam à Fundatore in teſtamento, habetur ac ſi ab initio in eodem teſtamento regiſtrata fuiſſet, juxta Monet. *de commut. ult. volunt. cap.* 10. *tit. de derogat. qualit. in fundat. benefic. appoſit. quæſt.* 5. *num.* 230. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 14. *cap.* 3. *num.* 5. & alios quos refert Rot. *in Aſten. Priorat. ſuper pertinentia* 20. *Martii* 1709. §. *Neque obſtare* coram R. P. D. Aldrovando, & *in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Certius* coram Reverendiſs. Molines Decano, & *in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quamvis* coram R. P. D. Falconerio.

Quæ facultas alterandi, & mutandi ſubſtitutiones
in Jurepatronatus abſque dubio concedi poteſt à Fun- 6
datore vocato in teſtamento; ſicuti enim ipſemet Fundator ante erectionem Beneficii perfectè ſequutam poteſt tollere, & adjicere quaſcumque ſubſtitutiones ſibi beneviſas (quidquid ſecus eſſet poſt perfectam erectionem) ita & poterit dare facultatem alteri hujuſmodi ſubſtitutiones tollendi, ac adjiciendi, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 5. & 6. *num.* 9. Gratian. *diſcept.* 177. *num.* 4. & *ſeq.* Tondut. *quæſt. benef. par.* 1. *cap.* 91. *num.* 1. & *ſeqq.* Rot. *in Vaden. Canonicatus* 31. *Junii* 1704. §. *Hac poſita*, & §. *Secus* coram Reverendiſs. Molines Decano.

In

In caſu præſenti Fundator in præfata diſpoſitione teſtamentaria non dedit hæredibus, & propinquioriubs facultatem mutandi, & alterandi ſubſtitutiones, & qualitatem Juriſpatronatus, nec reſpexit ad ſolam qualitatem hæreditariam, ſed ad qualitatem hæreditatem ſimul & ſanguinis; adeòque hæres propinquior non ſe opponendo erectioni factæ ab Epiſcopo pro ſolis filiis, & deſcendentibus Fundatoris, præjudicare non poterat aliis hæredibus propinquioribus: nec in omit-
7 tendo; quia negligentia hæredis proximioris nullum præjudicium irrogare poteſt aliis proximioribus hæredibus, utpote independenter ab eo, & ex propria perſona ad Juſpatronatus vocatis Rot. *deciſ.* 220. *n.* 27. *par.* 11. *recent.* & *in Cuſentina Beneficii* 12. *Februarii* 1703. §. *final.* coram Eminentiſs. Scotto, & *in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. §. *final.* coram
8 R. P. D. Lancetta; nec in committendo, quia non eſt in poteſtate Patronorum contemnere legem à Fundatoribus præſcriptam. Vivian. *de Jurepatron. par.* 2. *lib.* 2. *cap.* 9. Card. de Luca *eodem tit. diſc.* 78. *n.* 3. Rot. *in Auximana Juriſpatronatus* 25. *Junii* 1701. §. *At quando* coram R. P. D. Anſaldo, & *in Barchinonen. Beneficii* 2. *Decembris* 1711. §. *Beneficium* coram clar. mem. Eminentiſs. Caprara, & *in Valentina Beneficii* 27. *Aprilis* 1714. §. *Cum juxta* coram R. P. D. Criſpo.

His præmiſſis non obſtantibus cenſeo, hujuſmodi
9 Juſpatronatus eſſe gentilitium: Licèt namque verum ſit, quòd Epiſcopus contra formam teſtamentariæ diſpoſitionis non poterat reſervare Juſpatronatus perſonis diverſis, & cum qualitatibus diverſis ab eis ab eodem Teſtatore in teſtamento deſignatis; ſed teneatur admittere eas conditiones, & Juriſpatronatus reſervationes, quæ non ſunt turpes, nec impoſſibiles, nec contra ſubſtantiam Beneficii, ut dicam infra *in Canone XXVII.* itaut vocati à Teſtatore in teſtamento, & venientes ex propria perſona tamquam prætermiſſis ab Epiſcopo in reſervatione Juriſpatronatus poſſint dare de nullitate hujuſmodi reſervationis; tamen ſemper verum eſt, quòd donec, & quouſque erectio præfati Beneficii per tres conformes non reſcindatur, aut non reformetur, prævalere debeat teſtamento, utpote munita conſenſu Ordinarii, & Juſpatronatus ibi reſervatum pro filiis, & deſcendentibus cenſendum eſt gentilitium, ut expreſsè docet Ripa *reſponſ.* 6. *tit. de Jurepatr. num.* 7. ibi — *Dubium ergo ſtat in hoc, an authorizatio prævaleat fundationi, breviter ſecundùm ea, quæ proponuntur, arbitror, quòd authorizatio prævaleat* — quem ſequitur Rot. *in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Martii* 1709. §. *Quamvis* coram R. P. D. Aldrovando *inferius legen. num.* 10. & *in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Inutiliterque* coram eodem, & *in Mediolan. Juriſpatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Lex*, & §. *Et ex hac*, & *ſuper exequutione Literarum Apoſtolicarum* 21. *Februarii* 1707. §. *Nec relevare* coram Eminentiſs. Scotto.

10 Ratio autem eſt, quia ad effectum agnoſcendi pertinentiam, & qualitatem Juriſpatronatus attendenda non eſt teſtamentaria diſpoſitio authoritate, & conſenſu Epiſcopi deſtituta, ſed unicè ſpectanda venit Lex fundationis eodem conſenſu munitæ; eo quia hujuſmodi conſenſus dicitur cauſa efficiens Juriſpatronatus, & ſinè eo illud acquiri non poteſt. Mantic. *deciſ.* 86. *num.* 5. & 6. Rot. *in dicta Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* §. *Quamvis*, & *in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Enim verò* coram Reverendiſs. Molines Decano, & *in Lucana Beneficii* 26. *Junii* 1709. §. *Inſuper* coram R. P. D. Falconerio, & *in dicta Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Minimè* coram R. P. D. Aldrovando, & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Concordien. Cappellaniæ* 1. *Aprilis* 1713. *ad Primum*.

R. P. D. ALDROVANDO

Aſten. Prioratus ſuper Pertinentia.

Mercurii 20. *Martii* 1709.

Excluſis à Patronali pertinentia Prioratus, de quo agitur, fratribus de Rayneriis ad illam aſpirantibus cumulativè, & ſimultaneè cum Carolo Joſepho Ratto, tum vigore Inſtrumenti fundationis anni 1627. tum ſucceſſivæ tranſactionis ſtipulatæ anno 1633. ad compeſcendam litem exortam ex teſtamento per Budericum Fundatorem præcedenter condito anno 1632. prout ex deciſionibus coram R. P. D. meo Lancetta, & ex altera à me evulgata 7. Decembris proximè elapſi. Tandem poſt has reſolutiones, ferientes quoque jura Elenæ Catharinæ uti deſcendentis ab Antonia Lunella, excuſſa per iſtam ſua jam longa contumacia; commiſſionem admiſſionis ad cauſam obtinuit, impetrataque nova audientia ſub fundamento recenſiti teſtamenti eamdem patronalem pertinentiam privativè ad ipſum Carolum Joſephum vendicare autumabat; ſed hodie repropoſita Cauſa Domini perſtiterunt in deciſis.

Quamvis enim Budericus poſt fundationem Prioratus à Delegato Ordinarii approbatam condiderit dictum teſtamentum, in quo præ cæteris abrogando ſucceſſionem Juriſpatronatus, & nominandi prius in fundatione ordine Primogenituræ præſcriptam favore deſcendentium Secundini ex Quilico fratre nepotis, mandavit jus nominandi in totum pertinere ad Antoniam ſuam ſobrinam uxorem Gaſpardi Lunelli, eorumque filios, & deſcendentes: Nihilominus quia hujuſmodi teſtamentum nunquam fuit authoritate Ordinarii approbatum, cùm Epiſcopus viſa fundatione, & teſtamento conſenſum ſuum præſtare, ſeu renovare ma- 11
luerit fundationi, quàm eidem teſtamento; idcirco rurſus dicebant Domini, quòd ad effectum controverſæ pertinentiæ modò ſpectanda, ſive attendenda non ſit teſtamentaria diſpoſitio, authoritate, & conſenſu Epiſcopi deſtituta; ſed unicè procedendum eſſe inſpecta lege fundationis eodem conſenſu munitæ, ſine tali namque conſenſu, qui dat formam, & perfectionem actui, diciturque cauſa efficiens, Juſpatronatus acquiri non poteſt, per ea, quæ ultra allegatos in alia mea deciſione, quæ revidetur §. *Adhuc tamen*, & *in* §. *Vis igitur*, punctualiſſimè firmat Ripa *reſponſ. tom.* 2. *tit. de Jurepatr. reſp.* 6. *à num.* 1. *ad* 8. & coram Mantica *deciſ.* 86. *num.* 5. & 6. & *in Mediolanen. Juriſpatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Et ex hac* coram R. P. D. meo Scotto, itaut donec, & quouſque talis fundatio, ſive erectio per tres conformes non reſcindatur, ſeu non reformetur, prævaleat teſtamento, ſicut egregiè in terminis approbatæ erectionis, & exauctorati teſtamenti probat deciſio in eadem Cauſa *Mediolanen. ſuper exequutione Literarum Apoſtolicarum edita eadem die* §. *Nec relevare* coram eodem R. P. D. Scotto.

Neque obſtare viſum fuit, quòd in ipſo fundatio-
nis Inſtrumento Budericus ſibi reſervaverit facultatem, 12
& authoritatem *ſua vita durante di poter rivocare, diſporre, e mutare circa la ſucceſſione ſudetta della parentela*, in qua reſervatione ſtabat tota defenſio Elenæ prætendentis, exinde neceſſarium minimè fuiſſe novum Epiſcopi conſenſum favore Antoniæ, ejuſque deſcendentium, cùm ipſa reſervatio operetur, ut variatio, ſive tranſlatio Juriſpatronatus de uno in alium diverſum Patronum poſtea ex intervallo peracta uti profluens ab eadem reſervatione cenſeatur ineſſe in primæva fundatione, adeò ut Juſpatronatus acquiſitum remaneat ſinè ope novi vigore primi conſenſus per Epiſcopum, ſive ejus Delegatum præſtiti in limine fundationis cum reſervatione dictæ facultatis celebratæ, ſicuti docuerunt Moneta *de commut. ult. volunt. cap.* 10. *tit. de derogat. qualit. in fundat. Benef. appoſit. quæſt.* 5. *num.* 230. *fol.* 1304. & *cap.* 11. *tit. de mutat. ſtat. Eccleſ. Benef. quæſt.* 5. *num.* 202. *fol.* 1538. Pirr. Corrad. *in prax. Benef. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 150. & 151. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 14. *cap.* 3. *num.* 5. Alphonſ. de Leon. *de offic. Cappellan. quæſt.* 4. *prax.* 6. *à num.* 101. *cum pluribus ſeqq.* ubi adnectuntur deciſiones coram Card. Veroſpio, & coram Merlino *deciſ.* 318. *à num.* 6. *ad* 10. & generaliter, quòd ſubſequens actus expletus in vim reſervationis habeatur ac ſi ab initio in Inſtrumento reſervationis regiſtratus eſſet, Balduc. *deciſ.* & *rer. judic. de legat.* & *fideicom. tit.* 3. *deciſ.* 35. *à num.* 41. & *ſeq.* & poſt Modern. Aſculan. *deciſ.* 120. *num.* 18. & *deciſ.* 293. *num.* 7. idque eò magis quando ſubſequens actus variationis factus non fuit in perſonas Epiſcopo incognitas, ſed in alios Patronos qualis erat dicta Antonia

ejuſque deſcendentes per poſterius in ipſa fundatione vocatos, & per Epiſcopum approbatos, ex deductis per Actolin. *reſol.* 58. *num.* 64.

13 Quoniam reſervatio hujuſmodi facultatis variandi, & revocandi modum ſuccedendi in Jurepatronatus non eſt ſimplex, & abſoluta; ſed modificata fuit mediante conditione *quatenus nimirum placeret Epiſcopo variationi conſentire* ibi – *Si riſerva eſpreſſamente ragione, ed autorità, &c. di poter rivocare, &c. circa la ſucceſſione ſudetta della Parentela, e di fare alienazione, contratto, e diſtratto in ſervizio di detto Beneſizio mediante l'approvazione di Monſignor Illuſtriſſimo*, quæ verba per ablativum abſolutum concepta, expreſſam præſeferunt conditionem, Fælin. *in cap. dilecta num.* 6. *de reſcript.* Rot. *deciſ.* 189. *n.* 3. *par.* 4. *diverſ. deciſ.* 184. *num.* 4. *par.* 16. *deciſ.* 34. *nu.* 33. *& deciſ.* 344. *num.* 5. *par.* 17. ac proinde dato etiam, quòd novus Epiſcopi conſenſus ob dictam reſervationem non fuiſſet de jure neceſſarius, talis profectò in hoc themate evaſit ex voluntate Fundatoris, qui ſicuti poterat hanc facultatem ſibi nullomodo reſervare, ita etiam potuit illam reſervare ſub conditione futuræ, ac novæ approbationis, ut optimè probant auctoritates adductæ *in dicta mea præterita deciſione* §. *Sed in hoc*.

14 Hinc propterea cùm Epiſcopus ſubinde renuerit approbare diſpoſita in dicto teſtamento ex defectu conditionis, reſervatio facultatis caduca, ac nullius effectus remanſit, perinde ac ſi appoſita non fuiſſet, minimeque ademptum remanſit Juſpatronatus deſcendentibus à Secundino, quibus authoritate Ordinaria in erectione acquiſitum fuerat, ut advertit deciſio alterius inſtantiæ 11. *Junii* 1708. §. *At omnem* coram R. P. D. Lancetta, & altera coram Me §. *Hujuſmodique*.

15 Nullatenus ſubſiſtente, quòd dicta conditio – *mediante l'approvazione di Monſignor Illuſtriſſimo* – referri debeat dumtaxat ad proximiora, ſcilicet ad contractus, & diſtractus pro ſervitio Beneficii ubi immediatè cohæret, non autem ad facultatem revocandi ſucceſſionem; etenim, ut conſtat ex verbis ſupra tranſcriptis, Fundator ſub unica oratione, & periodo facultatem ſibi reſervavit faciendi duos actus, & utroſque copulavit, parificavit, & conjunxit mediante particula *&*; proptereaque eadem conditio utpote in fine poſita, ſcindi, ac ſeparari non poteſt; qui ambos actus inter ſe parificatos, & copulatos informat, & ad utroſque refertur, ad tradita per Bald. *conſil.* 153. *num.* 3. *lib.* 5. Cyriac. *controv.* 406. *num.* 101. Rocc. *diſput. jur. cap.* 31. *n.* 25. Balduc. *dec. & rer. judic. tit.* 3. *deciſ.* 23. *num.* 26. Cavaler. *deciſ.* 643. *num.* 3. *&* 4. Merlin. *deciſ.* 93. *num.* 5. *in rer. deciſ.* 280. *num.* 17. *par.* 10. *cum aliis in deciſione quæ revidetur* §. *Fruſtraque*.

16 Nihilque profecit animadverſio educta ex diverſitate rationis, quæ prætendebatur intercedere inter unum, & alterum caſum, eò nimirum, quia alienatio bonorum Beneficii in ejus utilitatem expleri de jure nequiret ſine approbatione, ſeu beneplacito, quod tamen non erat de novo impetrandum in variatione, & mutatione ſucceſſionis in Jurepatronatus, attenta ſæpedicta reſervatione in limine fundationis, data autem diſparitate rationis relatio fieri debet ad proximiora, quibus ratio congruit, non autem ad remotiora, cùm non procedat tali caſu regula determinabilium, ex Saminiat. *controv.* 19. *n.* 39. Rodulphin. *allegat.* 10. *n.* 4. Coccin. *deciſ.* 2283. *n.* 61. Merlin. *deciſ.* 263. *num.* 6. *in recent. deciſ.* 144. *n.* 4. *par.* 7. *deciſ.* 175. *num.* 8. *par.* 14. *deciſ.* 80. *num.* 20. *& deciſ.* 642. *num.* 17. *par.* 19. *& in Romana, ſeu Savonen. Legati* 9. *Junii* 1689. §. *Tertiò demum cum ſeq.* coram bon. mem. Urſino.

17 Siquidem non regit ſuppoſitum, quòd eſſet neceſſarium beneplacitum; ſive conſenſus circa alienationem bonorum in utilitatem Beneficii; quia ſicuti virtute reſervationis mutandi ſucceſſionem in Patronatu, non erat amplius neceſſarius novus conſenſus, & approbatio ipſius variationis, ex allegatis, ita etiam conſenſus, ſivè beneplacitum haud exigebatur in alienatione bonorum Beneficii, ex eadem ratione, quòd facultas alienandi in eodem limine fundationis reſervata fuerat, permiſſumque erat in fundatione apponere conditiones etiam juri contrarias; Si igitur in neutro caſu neceſſaria erat approbatio, & conſenſus Epiſcopi vigore ejuſdem reſervationis, & nihilominus in fine orationis, & expreſſionis utriuſque caſus indiſtinctè, & indefinitè conditionem impetrationis aſſenſus adjicere voluit; patens eſt, quòd talis conditio excluſa diſparitate rationis ex eadem Fundatoris voluntate debeat qualificare, & informare æqualiter eoſdem geminos caſus, ex jam allegatis, & bene Merlin. *deciſ.* 581. *num.* 4. *&* 5.

18 Concurrente potiſſimùm nimis clara diſcretiva in eodem capitulo appoſita; reſpectu enim alterius tertii caſus exequendi contenta in Inſtrumento fundationis, circa quod idem Fundator pollere voluit latiori facultate apertis verbis expreſſit – *e di eſſere Eſecutore del contenuto nel preſente Iſtromento, ſenza eſſer tenuto a torre licenza, nè beneplacito alcuno*, exinde namque inſurgit, quòd ubi in ſuperioribus caſibus idem deſideraſſet, ac teneri noluiſſet ad impetrandam licentiam, hoc dubio procul expreſſiſſet, ſicut fecit in poſteriori, nec rem ſaltem ſub dubio reliquiſſet, an verba – *mediante l'approvazione*, potius ad unum, quàm ad alium caſum referibilia eſſent, quòd ſi apertius ſibi Legem non dixit, diſpoſitio debet recipere regulam à diſcretivo modo loquendi, ex deductis *in deciſione, quæ revidetur* §. *Idque magis*, & per Rot. *deciſ.* 36. *num.* 11. *par.* 16. *& in Termulen. Beneficii* 25. *Junii* 1699. §. *Minimè attento* coram bon. mem. Muto.

19 Et verè quod talis fuerit Fundatoris voluntas, ex eodem ipſius teſtamento manifeſtatur, quia ipſe ad revocationem Patronatus devenit aliis diverſis expreſſis cauſis, quàm vigore facultatis ſibi reſervatæ, cujus non meminit, & quod plus eſt, mandavit ſupplices porrigi preces Epiſcopo pro præſtatione conſenſus diſpoſitioni teſtamentariæ ibi – *Caricando li ſudetti Amminiſtratori di voler ſupplicare Monſignor Illuſtriſſimo Veſcovo per l'approvazione del preſente mio teſtamento* – Unde conſtat, ipſum benè agnoviſſe, quod ſinè novo Epiſcopi conſenſu intervertere nequibat ordinem in fundatione præſcriptum, non obſtante clauſula – *Quando ſii di biſogno, e non altrimenti* – quia licèt hæc operetur, ut diſpoſitio dicatur facta per modum prægnantioris cautelæ, *ut in Romana, ſeu Ceſenaten. Fideicommiſſi ſuper reſervatis* 14. *Aprilis* 1705. §. *Hujuſmodi* coram R. P. D. meo Anſaldo, attamen patefecit quoque Teſtatorem non fuiſſe certum, quòd vigore reſervationis adjectæ in fundatione ipſe potuerit liberè ab eadem recedere ſinè ſupervenientia novæ approbationis, & tamen de hoc non debuiſſet hæſitare quandocumque crediviſſet liberam ſibi reſervaſſe facultatem variandi, illamque conditionem *mediante l'approvazione, &c.* eſſe tantùm referendam ad caſum alienationis bonorum, ut de ſe patet.

20 Eoque libentiùs amplexa fuit præmiſſa interpretatio, quia hujuſmodi quæſtio non eſt nova, ſed aliàs, & quidem immediatè poſt obitum Buderici fuit diſcuſſa, & deciſa à peritiſſimis Juris Conſultis, in quos cauſa fuerat compromiſſa, ipſi enim in laudo, quem promulgarunt, expreſsè declaraverunt firmam, & validam remanere reſervationem Juriſpatronatus in fundatione factam attenta confirmatione, & approbatione Epiſcopi, Fundatoremque non potuiſſe in teſtamento mutare, nec variare circa ſucceſſionem eorum de parentela, *Niſi accedente etiam poſt mortem Fundatoris approbatione ejuſdem Illuſtriſſimi Epiſcopi*, quos credere fas eſt fuiſſe motos ex recenſitis rationibus, quæ proinde ex authoritate eorumdem Doctorum, inter quos numerabatur notiſſimus Bellonus, majus robur aſſumunt, prout dictum fuit in præterita deciſione §. *Potiſſimum*.

Ex quibus parum relevat, quòd variatio fuerit facta in Patronos Epiſcopo cognitos, & in erectione approbatos, quodque etiam fuerit utilis Eccleſiæ ob ſpem magis proximam acquirendi libertatem, cum in teſtamento ſublata fuerit à Jurepatronatus tota deſcendentia Secundini, & reſtricta ad illam Antoniæ; quippe ſemper urget, quod Juſpatronatus à deſcendentibus Secundini primo loco vocatis adimi nequibat, niſi mediante nova Epiſcopi authoritate; utilitas verò ſta-

tim

tim ceſſat eo ipſo, quòd etiam in teſtamento poſt evacuatam deſcendentiam Antoniæ Juſpatronatus tranſire debere ſancitur ad Hoſpitale loci, itaut per tranſitum ad manum mortuam deſperata ſit libertas Eccleſiæ; at quando utilitas conſiderari valeret, non proficeret, quia una cum ipſa utilitate quæ eſt cauſa, requiritur quoque pro forma indiſpenſabili ſolemnitas conſenſus legitimi Superioris, ut probat Rot. *in Peruſina Cenſus 27. Junii 1707. §. Neque obſtat* coram R. P. D. meo Scotto.

Conſenſus autem Epiſcopi ordini ſucceſſionis in hoc Jurepatronatus in teſtamento præſcripto, qui ex premiſſis deficit, & fuit expreſsè denegatus, nullo modo deſumi poteſt ex tranſactione ſtipulata an. 1633. in qua idem Ordinarius intervenit, & ſuam præſtitit authoritatem, quia talis conſenſus, ſeu authoritas non fuit conformis fundationi, minuſque teſtamento; in fundatione enim per prius vocati fuerunt ordine primogenituræ deſcendentes à Secundino, & per poſterius deſcendentes ab Antonia Lunella; in teſtamento autem adempta penitùs vocatione deſcendentium à Secundino privativè vocata fuit dicta Antonia ejuſque deſcendentes; at verò dicta tranſactio continebat promiſcuam diviſionem, & ſimultaneam ſucceſſionem in-
21 ter deſcendentes Secundini, & Antoniæ ſinè primogenitura; quo circa talis tranſactio utpotè continens derogationem, & commutationem voluntatis defuncti Fundatoris ad effectum acquiſitionis Juriſpatronatus approbari nequibat authoritate Ordinarii ad id poteſtatem non habentis, ſed erat approbanda authoritate Principis Supremi, qualis eſt Sedes Apoſt. mediante ipſius beneplacito, prout in eadem tranſactione fuit reſervatum, ad *Text. in Clement. quia contingit de Relig. dom. Moneta de commut. ult. volunt. quæſt.* 11. *cap.* 5. *num.* 132. Pirr. Corrad. *prax. beneficial. lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 33. Tondut. *reſol. benefic. cap.* 112. *num.* 3. *& ſeqq.* Rot. coram Emerix *deciſ.* 979. *& deciſ.* 1042. *ubique num.* 1. & punctualiter *in deciſ.* 1241. *num.* 6.

Cæterùm ea, quæ promovebantur circa irrationabilitatem, & injuſtitiam denegati ab Epiſcopo conſenſus, ultra quod ex deductis à Scribentibus pro Carolo Joſepho excludebantur, extranea prorſus erant à præſenti diſputatione; quia ſublata de medio tranſactione anni 1633. poſt dictum laudum celebrata, ex rationibus in deciſionibus expenſis, ſemper extat in ſuo robore idem laudum, quod juxta Partium conventionem venit attendendum, nec incidenter revocari poteſt, proptereaque Cauſa ad præſens ſuper Patronali pertinentia unicè venit judicanda ex Inſtrumento erectionis anni 1627. tam ab Ordinario, quàm in dicto laudo approbato, niſi per tres conformes talis erectio reſciſſa remaneat, ex ſuperiùs adductis in §. *Quamvis enim*.

Et ita Domini approbantes reliqua in deciſionibus Cauſæ deducta reſponderunt ſtandum eſſe in reſolutis pro confirmatione Sententiæ Rotalis canonizantis privativam Patronalem pertinentiam vigore Inſtrumenti fundationis anni 1627. favore Mariæ Eliſabeth defunctæ hac lite pendente, ejuſque filii Caroli Joſephi utraque Parte informante.

ARGUMENTUM.

Fundator Beneficii ſi mandet in teſtamento reſervari Juſpatronatus pro ejus Hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque, & deinde in alio teſtamento mandet reſervari Juſpatronatus pro ejus Conſanguineis, aut Conſanguineis Conſanguineorum; & Epiſcopus in erectione reſervet Juſpatronatus ad formam primi teſtamenti, & non ad formam ſecundi; An hujuſmodi Juſpatronatus ſit hæreditarium, aut potiùs mixtum, vel gentilitium?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus reſervatum ab Epiſcopo in limine erectionis Beneficii pro Hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque eſt hæreditarium. Amplia, ut ibi.*

2 *Pro cognoſcenda qualitate Juriſpatronatus eſt attendenda lex fundationis, & non diſpoſitio teſtamentaria.*

3 *Mutatio voluntatis non præſumitur, nec cenſetur Teſtator receſſiſſe à prima voluntate; ſed in quo caſu hæc procedant Vide num.* 11.

4 *An, & quando qualitas Juriſpatronatus hæreditaria volita in primo teſtamento cenſeatur repetita in ſecundo? & num.* 6.

5 *Juſpatronatus relictum in teſtamento pro Hæredibus, & Succeſſoribus, & poſtea relictum in codicillo pro Conſanguineis an ſit mixtum?*

7 *Juſpatronatus relictum in primo teſtamento pro Hæredibus, & Succeſſoribus, ſi deinde in alio teſtamento ab eodem Teſtatore relinquatur pro Conſanguineis eſt merò gentilitium, & n.* 10.

8 *Novum teſtamentum irritat primum. Amplia, ut num.* 13. *&* 14.

9 *An, & quando poſterior diſpoſitio ſit potiùs attenda, quàm prima?*

12 *Codicillus cùm ſit pars teſtamenti ſemper debet cum eo conciliari.*

15 *Conſanguinei Fundatoris inſtare poſſunt apud legitimum Superiorem, ut reſervatio Juriſpatronatus facta ab Epiſcopo ad formam primi teſtamenti pro Hæredibus reſcindatur, & redigatur ad formam ſecundi pro Conſanguineis.*

CASUS VIII.

Pietate, ac religione ductus quidam Teſtator mandavit in ejus teſtamento erigi Beneficium in Eccleſia A., ac reſervari Juſpatronatus pro ejus Hæredibus, ac Succeſſoribus quibuſcumque; Deinde mutato conſilio aliud condidit teſtamentum, in quo mandavit reſervari Juſpatronatus pro ejus Conſanguineis, aut Conſanguineis Conſanguineorum: Defuncto Teſtatore Epiſcopus in executionem hujus piæ voluntatis erexit quidem Beneficium in præfata Eccleſia; ſed non reſervavit Juſpatronatus ad formam ſecundi teſtamenti, nimirum pro Teſtatoris Conſanguineis, aut Conſanguineis Conſanguineorum; ſed ad formam primi, videlicet pro ejus Hæredibus quibuſcumque. In quampluribus ſucceſſivis vacationibus ejuſdem Beneficii ſemper præſentarunt ad illud Hæredes Teſtatoris, uti hæredes, abſque ulla expreſſione qualitatis ſanguinis; nuper autem adinvento ſecundo teſtamento, quod fuit deperditum, & prætendentibus Teſtatoris conſanguineis, vigore illius, hujuſmodi Juſpatronatus eſſe merè gentilitium, & conſequenter ad ipſos ſpectare, nulla habita ratione qualitatis hæreditariæ. Quæro proinde, an revera hujuſmodi Juſpatronatus ſit gentilitium, vel potiùs hæreditarium, aut mixtum?

Certum eſt, quòd attenta reſervatione Juriſpatro- 1
natus ab Epiſcopo facta in limine erectionis Beneficii, hujuſmodi Juſpatronatus ſit hæreditarium; fuit enim ab Epiſcopo reſervatum ad formam primi teſtamenti pro Hæredibus, & Succeſſoribus quibuſcumque; quam reſervationem reddere Juſpatronatus hæreditarium in nullius eſt controverſia, maximè concurrente obſervantia; nimirùm, quòd ſemper hæredes in ſucceſſivis vacationibus Beneficii præſentaverint abſque ulla expreſſione ſanguinis, juxta *Textum in Clement. Plures de Jurepatr.* Rot. *in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Docuit* coram Reverendiſſimo Molines Decano, & alios ſuperiùs relat. *Caſ. VI. num.* 14. Itaut donec, & quouſque non reformetur, aut non reſcindatur præfata reſervatio, Juſpatronatus ſemper cenſendum ſit hæreditarium, & hæredes ſemper ſunt admittendi ad præſentandum,
nulla habita ratione ad qualitatem ſanguinis, ob eam 2
rationem nimirum, quia pro cognoſcenda qualitate Juriſpatronatus unicè attendenda venit Lex fundationis, & non teſtamentaria diſpoſitio, authoritate, & conſenſu Epiſcopi deſtituta, ut notavi *Caſu præcedenti num.* 10. *& ſeq.* & concurrentibus pluribus diſpoſitionibus ſemper illa attendenda, & præferenda venit, quæ munita dignoſcitur eodem Epiſcopi conſenſu Rot. *in Tridentina Cappellaniæ* 2. *Martii* 1714. §. *Ex illo* coram R. P. D. Falconerio.

Tota igitur difficultas, & dubium verſatur, & reducitur ad hoc, videlicet, an attenta, purè, & præ-

cisè

ciſè voluntate Teſtatoris præfatum Juſpatronatus ſit hæreditarium, vel potiùs mixtum, aut gentilitium.

3 Et videtur dicendum eſſe mixtum; Regula enim generalis eſt, quòd mutatio voluntatis non præſumatur, & quòd credi non debeat Teſtatorem pœnituiſſe prioris voluntatis Natt. *conſ.* 476. *num.* 7. *&* 16. Rot. *deciſ.* 168. *n.* 6. coram Buratt. Axioma etiam indubitatum eſt, quòd Teſtator non cenſeatur receſſiſſe à teſtamento, & à prima voluntate, niſi adſit omnimoda incompatibilitas, contrarietas, & repugnantia ſecundæ voluntatis cum prima. Pariſ. *conſ.* 61. *num.* 48. *tom.* 1. Menoch. *conſ.* 317. *num.* 29. *& conſ.* 333. *num.* 18. Rot. *deciſ.* 168. *num.* 4. coram Buratt. *& deciſ.* 237. *num.* 1. *& ſeq.* coram Merlin. 4 *& deciſ.* 67. *num.* 29. *par.* 13. *rec.* His principiis præmiſſis, cùm in caſu præſenti ſecundum teſtamentum reſervans Juſpatronatus pro *conſanguineis* non ſit incompatibile, nec contrarietur, nec repugnet cum primo reſervante Juſpatronatus pro *hæredibus*, *& ſucceſſoribus*; qualitas ſanguinis non repugnat, nec contrariatur qualitati hæreditariæ, ut per ſe patet, dicendum eſt Teſtatorem non revocaſſe primum teſtamentum, ſed Juſpatronatus pro *hæredibus* relictum in primo eſſe repetitum in ſecundo, & hoc ſecundum ſtare non correctivè, & revocativè, ſed declarativè primi; declarando pro quibus hæredibus, & ſucceſſoribus Teſtator voluerit reſervare Juſpatronatus in primo, nimirum pro hæredibus, & ſucceſſoribus conſanguineis; Et ſic videtur, voluntas Teſtatoris fuiſſe conſtituere Juſpatronatus mixtum, quale dicitur illud relictum pro hæredibus conſanguineis, ex ſuperiùs deductis *in Caſu VI. num.* 16. & dicam infra.

5 Et patet in codicillis; ſi enim Teſtator in teſtamento relinquat Juſpatronatus pro *hæredibus*, *& ſucceſſoribus*, & poſtea in codicillo relinquat illud pro *conſanguineis*, hujuſmodi Juſpatronatus dicitur mixtum; quia codicillus in hoc caſu ſtaret declarativè, declarando nimirum Juſpatronatus fuiſſe relictum pro hæredibus, & ſucceſſoribus conſanguineis, & non ſtaret correctivè, aut revocativè, dum per codicillum numquam cenſetur receſſum à diſpoſitis in teſtamento, niſi adſit omnimoda repugnantia, & ſemper capi debet interpretatio, ne codicillus contradicat teſtamento, & ne illud corrigat, & ſi corrigat, quòd corrigat minus, quàm ſit poſſibile Natt. *conſ.* 106. *n.* 3. *tom.* 9. Cyriac. *controv.* 584. *n.* 22. *& ſeq.* Roland. *conſ.* 31. *lib.* 4. Rot. *deciſ.* 73. *num.* 23. coram Ottholon. Ita pariter in caſu duorum teſtamentorum, in quorum primo ſit reſervatum Juſpatronatus pro *hæredibus*, & *ſucceſſoribus*, & in ſecundo pro *conſanguineis*, Juſpatronatus cenſeretur mixtum; quia ſecundum teſtamentum ſtaret declarativè, & non revocativè, & idem importaret, ac ſi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum pro hæredibus, & ſucceſſoribus conſanguineis.

6 Eòque magis hujuſmodi Juſpatronatus eſſet mixtum, ſi ſecundum teſtamentum reſervans Juſpatronatus pro conſanguineis non contineret clauſulam *caſſans primum teſtamentum*, aut eſſe confirmatorium primi; quia tunc Juſpatronatus relictum in primo teſtamento pro *hæredibus*, *& ſucceſſoribus* cenſeretur repetitum in ſecundo, & qualitas hæreditaria contenta in teſtamento confirmato ita injungeretur cum qualitate ſanguinis, quæ in teſtamento confirmante ſcripta eſt, ut in eo ineſſe cenſeretur, & Juſpatronatus in eodem teſtamento confirmante relictum pro *conſanguineis*, haberetur ac ſi fuiſſet relictum pro *conſanguineis, hæredibus, ac ſucceſſoribus*, ut docent Cephal. *conſ.* 63. *&* 64. *per tot.* Natta *conſ.* 483. *&* 484. *&* 527. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 451. *num.* 5. Surd. *deciſ.* 38. *num.* 17. *&* 230. *num.* 21.

7 Hæc omnia torquere videntur intellectum, & illum inclinare pro qualitate mixta præfati Juriſpatronatus; ſed eis minimè attentis cenſeo, inſpecta purè, & præciſè voluntate Teſtatoris hujuſmodi Juſpatronatus eſſe merè gentilitium. Quoniam Teſtator, poſtquam reſervavit Juſpatronatus in primo teſtamento pro ejus *hæredibus*, *& ſucceſſoribus quibuſcumque*, devenit ex intervallo ad ſecundum teſtamentum, ibique reſervavit Juſpatronatus pro *conſanguineis*, aut *conſanguineis conſanguineorum*, nulla habita mentione de qualitate hæreditaria: Ex quo ſequitur Juſpatronatus hæreditarium relictum in primo teſtamento non eſſe repetitum, ſed ademptum in ſecundo; & Juſpatronatus eſſe regulandum non ad formam primi teſtamenti, ſed ad formam ſecundi; in quo cùm reſervetur abſolutè, & ſimpliciter pro eis de ſanguine, dicendum eſt eſſe merè gentilitium, juxta Anſald. *in adnotatione ad ſuam deciſionem inter impreſſas in ordine* 52. *num.* 23.

Stabilis namque, & immota eſt concluſio, quòd 8 novum teſtamentum ſuaptè natura revocet, & irritet primum cum omnibus in eo contentis, *l. jure ff. de legat.* 3. *& l. ſi quis priore ff. ad Senat. Conſult. Trebell.* Natta *conſ.* 476. *num.* 17. Mantic. *de conjectur. lib.* 12. *tit.* 1. *n.* 36. *& ſeqq.* Rota *deciſ.* 222. *num.* 9. *par.* 18. *tom.* 1. *rec.* 9 Et quòd poſterior diſpoſitio, & ſcriptura ſit attendenda, quoties iſta ſit facta per intervallum, & non incontinenti; quia ſcilicet quando ex intervallo ſecunda diſpoſitio diverſimodè concipitur à prima, arguitur mutatio voluntatis, & correctio; ſed ubi incontinenti legitur talis diverſitas, non præſumitur correctio, ut rectè explicant Gloſſ. *in l. ſi tibi ff. de adim. leg. verb. præſens* ibi – *Item, quæ eſt ratio incontinenti, vel ex intervallo: reſponde, quia non eſt veriſimile, ut corrigat, quod incontinenti fecerat, & facit* – Caſtren. *in l. quod traditum* 86. *de condit. & demonſtr.* ibi – *Ut tunc inſpiciatur ultima forma, vel ſcriptura, quando ex intervallo fiunt, ſecus ſi incontinenti, vel continuata ſcriptura; quia non cenſetur una prior, quàm alia, & ſic non cenſetur receſſum à præcedenti.* Quapropter totum id, quod in ſecundo teſtamento non legitur repetitum, cenſetur revocatum, ut tuentur Bart. *in l. Statius Florius ff. de jur.* Fiſc. Ruin. *conſ.* 93. *num.* 14. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 451. *num.* 1. 10 Cùm autem in caſu præſenti qualitas hæreditaria non legatur repetita in ſecundo teſtamento, ſed ſolùm ibi volita reperitur qualitas gentilitia; ſequitur hujuſmodi Juſpatronatus, inſpecta voluntate Teſtatoris, eſſe merè gentilitium, & ejus hæredes titulo hæreditario non poſſe ad illud adſpirare, nec vigore primi teſtamenti; quia illud eſt revocatum per ſecundum, nec vigore ſecundi; quia in eo Juſpatronatus relictum pro illis non legitur, ſed ſolùm pro conſanguineis, ut in terminis fideicommiſſi diſpoſitum fuit per *Text. in l. Statius Florus ff. de jur. Fiſc.* ibi – *fideicommiſſum non præſtatur ex primo teſtamento per ſecundum revocato, non ex ſecundo, quia in eo relictum non fuit.*

11 Non obſtant concluſiones, & axiomata ſuperius pro concludenda qualitate mixta hujus Juriſpatronatus, deducta nimirum, quòd mutatio voluntatis præſumi non debeat, & quòd Teſtator non cenſeatur receſſiſſe à prima voluntate, niſi adſit omnimoda incompatibilitas, & repugnantia ſecundæ. Etenim iſta omnia procedunt in terminis teſtamenti, & codicilli, & in his terminis loquuntur authoritates ibi adductæ, non verò in terminis duorum teſtamentorum. 12 Ratio autem differentiæ inter utrumque eſt, quia cùm codicillum ſit pars teſtamenti, ac una, & eadem diſpoſitio cum teſtamento Rot. *deciſ.* 207. *num.* 43. *par.* 9. *tom.* 1. *rec.* omnes præſumptiones dictant, omneſque capi debent interpretationes, ut ita concilietur teſtamentum cum codicillo, ut unum non remaneat revocatum per alterum. Rot. *in Narnien. Primogenitura de Arca* 15. *Februarii* 1700. §. *Quoniam* coram clar. mem. Cardinali Caprara. At verò in caſu duorum teſtamentorum, cùm ſecundum teſtamentum ſit actus, qui ſua natura tendit ad deſtructionem primi teſtamenti, & omnium in eo contentorum Manſ. *conſult.* 545. *num.* 2. *tom.* 6. ſequitur in dubio reſpondendum in excluſionem repetitionis qualitatis hæreditariæ, & in admiſſionem qualitatis Juriſpatronatus merè gentilitiæ in ſecundo teſtamento à Teſtatore volitæ, juxta differentiam, quam aſſignat Rot. inter unum, & alterum caſum *in Romana Canonum de Salviatis* 14. *Februarii* 1707. §. *His* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

13 Quod procedit etiamſi ſecundum teſtamentum non haberet clauſulam *caſſans primum teſtamentum*, quoniam etiam ſinè hujuſmodi clauſula revocatoria primum teſtamentum reſervans Juſpatronatus pro *hæredibus*,

bus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, dicitur ipſo jure caſſatum, & ruptum per ſecundum. Decius *conſ.* 512. *ſub num.* 1. maximè ſi in ſecundo teſtamento fuiſſet reſervatum Juſpatronatus pro conſanguineis tantùm, tunc enim expreſsè revocaretur primum teſtamentum, & excluderentur hæredes, uti hæredes à conſecutione hujuſmodi Juriſpatronatus propter dictionem *tantùm*, quæ eſt incluſiva expreſſorum, & reliquorum excluſiva. Barboſ. *de dictionibus dict.* 401. *num.* 2.

14 Procedit inſuper etiam ſi ſecundum teſtamentum eſſet confirmatorium primi; diſtinguendum eſt enim inter ſecundum teſtamentum continens confirmationem primi generalem quoad omnia, & ſecundum teſtamentum continens confirmationem primi ſpecialem quoad aliqua. Licèt enim teſtamentum confirmatorium primi generaliter quoad omnia illud non rumpat, nec revocet; ſed quidquid diſpoſitum fuit in primo cenſeatur repetitum in ſecundo, ex authoritatibus ſuperiùs adductis §. *Eòque magis*, tamen teſtamentum confirmatorium primi ſpecialiter quoad aliqua, quoad non confirmata cenſetur revocatum. Unde cùm in caſu præſenti licèt admittatur ſecundum teſtamentum confirmaſſe primum quoad aliqua ibi diſpoſita, tamen cùm non legatur confirmaſſe primum quoad qualitatem Juriſpatronatus hæreditarium; iſta non dicitur repetita in ſecundo teſtamento præſeferente qualitatem Juriſpatronatus merè gentilitiam, & cenſetur mutata voluntas Teſtatoris quoad dictam qualitatem hæreditariam Manſ. *conſult.* 545. *num.* 2. *tom.* 1.

15 Probato autem ex his, quòd hujuſmodi Juſpatronatus, attenta purè, & præcisè voluntate Teſtatoris, ſit merè gentilitium, & quòd Teſtator voluerit ſuccedere in eo omnes ejus conſanguineos, nulla habita ratione qualitatis hæreditariæ; iidem conſanguinei vigore ſecundi teſtamenti revocatorii primi, poterunt inſtare apud legitimum Superiorem, ut ſupradicta reſervatio facta ab Epiſcopo in limine erectionis Beneficii pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque ad formam primi teſtamenti reſcindatur, aut reformetur, & redigatur ad formam ſecundi teſtamenti, nimirum pro conſanguineis, aut conſanguineis conſanguineorum, juxta voluntatem Teſtatoris in eodem ſecundo teſtamento expreſſam, quam Epiſcopus non poterat alterare, nec adversùs eam aliquid agere. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 7. *& ſeq.* Rot. *in Tridentina Cappellaniæ* 2. *Martii* 1714. §. *Inſuper* coram R. P. D. Falconerio.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus Activo, vel Paſſivo à Fundatore pro ejus Deſcendentibus; Qui prætendit ad ſe ſpectare Juſpatronatus tamquam Deſcendens, quomodo, & ex quibus probare teneatur hujuſmodi deſcendentiam?

SUMMARIUM.

1 *Ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus gentilitio tam activo, quàm paſſivo rigoroſè ſumpto, non ſufficit probare deſcendentiam in genere à Fundatore, ſecus ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus gentilitio minùs rigoroſè ſumpto, & num.* 2. *&* 18.

3 *Juſpatronatus ſimpliciter reſervatum à Fundatore pro ejus Deſcendentibus, & Conſanguineis eſt gentilitium minùs rigoroſè ſumptum.*

4 *Ad probandam deſcendentiam in genere admitti ſolent leviores probationes, & num.* 25.

5 *Deſcendentia à Fundatore probari poteſt per fidem Baptiſmatis.*

6 *Per Teſtamentum, ſed intellige, ut ibi.*

7 *Per Capitula matrimonialia.*

8 *Per declarationes, ſeu confeſſiones eorum de familia Fundatoris.*

9 *An, & ex quibus enunciativis probari poſſit hujuſmodi deſcendentia?*

10 *Deſcendentia à Fundatore probari poteſt ex identitate Patriæ, Inſignium, & Cognominis, ſed limita, ut ibi.*

11 *Ex Libris.*

12 *Ex Epiſtolis.*

13 *Per publicam vocem, & famam.*

14 *Per Teſtes; ſed intellige, ut ibi, & num.* 24. *& num.* 27. *uſque ad* 30.

15 *His mediis etiam probari poteſt deſcendentia ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus paſſivo gentilitio tam ſtricto, quàm late modo ſumpto.*

16 *In Jurepatronatus gentilitio paſſivo lato modo ſumpto Patronus habet liberam facultatem præſentandi quemcumque intrà genus Conſanguineorum.*

17 *Reſervato Jurepatronatus favore Clerici de cognomine Fundatoris, vel de ejus parentela, Clericus, ut præſentari poſſit, ſufficit, quòd probet in ſe concurrere alternativè unam ex dictis qualitatibus.*

19 *Vocatis Conſanguineis ad Juſpatronatus paſſivum vocatione directa Proximior præferri debet.*

20 *Reſervato Jurepatronatus pro Conſanguineis Fundatoris, aut pro Conſanguineis Conſanguineorum, Conſanguineus Fundatoris præſentari debet prælativè ad Conſanguineos Conſanguineorum.*

21 *Reſervato Jurepatronatus paſſivo pro familia effectiva Patronus non poteſt præſentare eum de familia contentiva.*

22 *Paſſivè vocatus non indiget præſentatione Patroni, ſed præſentatus dicitur ab ipſomet Fundatore.*

23 *Reſtitutio in integrum ſemel denegata an, & quando concedi poſſit?*

26 *Quæ ſint requiſita Textus in cap. licèt ex quadam de Teſtibus.*

31 *Inſtitutio debetur legitimè præſentato.*

32 *Patronus an, & quando poſſit præſentare quem maluerit intrà certum genus perſonarum, nullatenus attenta qualitate proximioritatis, vel remotioritatis? & num.* 35.

33 *Vocatio directa quæ ſit, & quæ vocatio mediata, & quæ ſit differentia inter utramque?*

34 *Prima vocatio ſemper in prædilectos dirigi ſolet.*

CASUS IX.

Reſervatum fuit Juſpatronatus à Fundatore in limine fundationis Beneficii A. pro ejus Deſcendentibus, & Conſanguineis. Vacato eodem Beneficio, Titius prætendens deſcendere à Fundatore, & ad ſe ſpectare Juſpatronatus, præſentavit ad illud Rectorem: E contra alii verè deſcendentes; exiſtimantes Titium nullatenus deſcendere à Fundatore, ſe oppoſuerunt, nolentes eum admittere unà cum ipſis ad præſentandum. Quæro an, & quibus mediis Titius probare teneatur hujuſmodi deſcendentiam ad effectum, ut poſſit unà cum aliis verè deſcendentibus concurrere ad præſentandum?

In hac quæſtione, ut clarè procedatur diſtinguendum eſt inter reſervationem Juriſpatronatus activi factam à Fundatore pro ejus Deſcendentibus, & Conſanguineis per modum unius Corporis, & Collegii, nulla habita dictione graduum proximioritatis, & inter reſervationem Juriſpatronatus pro ejus Deſcendentibus, & Conſanguineis, habito reſpectu ad gradus proximioritatis, & agnationis, ſeu quod idem eſt, inter Juſpatronatus gentilitium lato modo, & Juſpatronatus gentilitium ſtricto modo ſumptum. Ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus gentilitio activo rigoroſè ſumpto, non ſufficit probare deſcendentiam in genere à Fundatore, ſed eſt ea probanda per gradus diſtinctos, & in gradu proximioritatis, & agnationis; maximè ſi concurrat alius, qui prætendat ſe proximiorem, ea ratione, quia, ubi in reſervatione Juriſpatronatus terminus pro Deſcendentibus qualificatur cum termino Proximioribus, & Agnatis, non ſufficit eum probare in abſtracto, ſed debet probari concurſus termini qualificantis, juxta Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 5. Rot. *deciſ.* 372. *n.* 8. *par.* 17. *recent. & deciſ.* 71. *num.* 8. poſt Vivian. *de Jurepatr. & in Gerunden. Beneficii* 5. *Maji* 1692. coram Benincaſa apud Bertachin. *vot. deciſ.* 89. *n.* 11. *& in Tuden. Parochialis de Reverteme* §. *Nec obſtat* coram R. P. D. Falconerio *inferiùs legen. num.* 22. 1

Ad effectum verò ſuccedendi in Jurepatronatus gentilitio 2

litio minùs rigoroſè ſumpto, ſufficit probare deſcendentiam in genere; & quòd quis habeat qualitatem ſanguinis deſcendentalem, nulla habita ratione proximioritatis, cùm in eo ſuccedant remotiores æquè ac proximiores Rot. *deciſ.* 255. *num.* 6. *par.* 10. *& deciſ.* 422. *num.* 10. *& ſeq. par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

3 Præſuppoſita hujuſmodi diſtinctione, cùm in caſu præſenti agatur de Jurepatronatus gentilitio minùs rigoroſè, ſeu lato modo ſumpto; nimirum reſervato à Fundatore ſimpliciter pro *ejus deſcendentibus, & conſanguineis*, Titius ad effectum concurrendi cum aliis deſcendentibus ad præſentandum, & ſuccedendi in dicto Jurepatronatus, tenetur probare ejus deſcenden-
4 tiam à Fundatore in genere; ad quam probandam cùm admitti ſoleant indicia, conjecturæ, & aliæ leviores probationes, juxta Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 28. Rot. *deciſ.* 145. *num.* 1. *par.* 10. *& deciſ.* 511. *num.* 12. *par.* 5. *tom.* 2. *rec. & deciſ.* 309. *num.* 3. coram Peutinger. *& deciſ.* 154. *num.* 13. coram Bich. *& in dicta Tuden. Parochialis de Reverteme* §. *Nec obſtat*, poterit illam probare.

5 Primò per fidem Baptiſmatis, in qua enuncietur Titium eſſe filium ejus, qui eſt de ſanguine, & deſcendens à Fundatore. Surd. *conſ.* 1. *num.* 45. Rot. *deciſ.* 162. *num.* 12. *par.* 12. *rec. & deciſ.* 70. *n.* 3. coram Buratt. *& in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 9. *Junii* 1700. §. *Lucidiſſimè* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *& in Spoletana fideicommiſſi* 6. *Februarii* 1702. §. *Minùs adverſatur* coram R. P. D. Lancetta, *& in Ferrarien. Primogenitura* 4. *Februarii* 1709. §. *De hac deſcendentia verſ. fidium Baptiſmatis* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *& in Faventina ſucceſſionis* 22. *Aprilis* 1712. §. *Si quidem* coram R. P. D. Criſpo, *& in Caſſanen. Beneficii* 2. *Martii* 1714. §. *Et quidem* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Foſſanen. Juriſpatronatus* 13. *Martii* 1703. §. *Quod verò* coram clar. mem. Card. Caprara.

6 Secundò, per teſtamentum, dummodo ſit in forma publica, & non ſit ſimplex copia carens requiſitis *cap.* 1. *de fid. Inſtrum.* juxta Rot. coram Ubald. *deciſ.* 66. *num.* 6. *& deciſ.* 90. *num.* 7. coram Cerro, *& in dicta Caſſanen. Beneficii* 2. *Martii* 1714. §. *Et quidem*, *&* §. *Hujuſmodi cum ſeq.* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Gerunden. Juriſpatronatus* 4. *Februarii* 1715. §. *De hac, & prima Julii ejuſdem anni* §. *Benè etiam* coram R. P. D. Lancetta. Etenim ſi ſit ſimplex copia confecta abſque ſolemnitatibus à jure in exemplatione ſcripturarum requiſitis, nimirum abſque interventu Judicis, abſque cauſa exemplationis, citatione intereſſe habentium, & abſque ſubſcriptione Notarii nihil probaret, & nullam fidem mereretur Menoch. *conſ.* 107. *num.* 14. Pax Jordan. *var. elucubrat. tom.* 3. *lib.* 14. *tit.* 20. *num.* 88. *&* 297. & alii relat. à Rot. *in Pampilonen. Beneficii, ſeu Portionis de Licdena* 23. *Martii* 1703. coram Omanna.

7 Tertiò, Poterit illam probare ex Capitulis matrimonialibus, in quibus aſſeratur ejus Patrem, aut matrem deſcendere, & eſſe de ſanguine fundatoris, Rot. *deciſ.* 148. *n.* 6. coram Comitulo, *& deciſ.* 755. *num.* 7. coram Buratt. *& deciſ.* 219. *num.* 5. coram Coccin. *& deciſ.* 347. *num.* 3. coram Celſo, *& in Neapolitana, ſeu Civitatis Caſtelli deſcendentiæ* 14. *Junii* 1700. §. *Cùm enim* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Quod autem* coram R. P. D. Anſaldo.

8 Quartò: Per declarationes, ſeu confeſſiones factas ab aliis de familia Fundatoris, qui ſemper habuerunt, tenuerunt, ac reputarunt Titium de dicta familia. Quæ quidem declarationes, & confeſſiones præcellunt cuicumque alteri probationi, & probant deſcendentiam etiam in præjudicium tertii utpotè factæ ab illis qui præſumuntur ſcire jura ſanguinis *ad Text. in cap. per tuas de probat.* Rot. *deciſ.* 264. *num.* 6. coram Priolo, *& deciſ.* 488. *num.* 9. coram Merlin. *& in Neapolitana, ſeu Civitatis Caſtelli deſcendentiæ* §. *Quo verò*, *&* §. *ad comprobandum* 14. *Junii* 1700. coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Oveten. Beneficii* 21. *Januar.* 1707. §. *Præterquamquod* coram Omanna, *& in Romana Succeſſionis* 9. *Martii* 1707. §. *Solumque* coram R. P. D. Anſaldo.

Quintò, Ex enunciativis emiſſis à Principe in ejus
Diplomate, quibus enuncietur Titium eſſe deſcenden- 9
tem, & de ſanguine Fundatoris, Rota *in d. Neapolitana, ſeu Civitatis Caſtelli deſcendentiæ* 14. *Junii* 1700. §. *Sed quatenus* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Ferrarien. Primogenituræ* 4. *Februarii* 1709. §. *De hac* coram Reverendiſſimo Molines Decano. Ex enunciativis emiſſis in aliis Inſtrumentis probari quidem poteſt deſcendentia, dummodo tamen illæ ſint adminiculatæ aliis publicis documentis, Rota *deciſ.* 359. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 6. *& deciſ.* 145. *n.* 4. *& ſeq. par.* 10. *& in Caſſanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Verùm* coram R. P. D. Criſpo.

Sextò, Ex Identitate Patriæ, Inſignium, & cogno- 10
minis cum illo Fundatoris; ſed hujuſmodi identitas non eſt ſufficiens argumentum conjunctionis ſanguinis, & deſcendentiæ à Fundatore, niſi concurrant alia adminicula; fieri namque poteſt, quod quis habeat agnominationem, & tamen, quod non habeat veram ſanguinis conjunctionem cum Fundatore, ea ratione, quia aſſumptio nominis, & cognominis eſt unicuique libera, Capyc. Latr. *conſult.* 50. *num.* 27. Card. de Luca *de fideicom. diſc.* 50. *num.* 17. *&* 21. Capon. *conſ. forenſ.* 52. *num.* 19. Rota *deciſ.* 511. *num.* 8. *par.* 2. *rec. & in Ferrarien. primogenituræ* 4. *Febr.* 1709. §. *Ex illis* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *& in Faventina ſucceſſionis* 27. *Aprilis* 1712. §. *Quin ſubſiſtat* coram R. P. D. Criſpo, *& in Vaden. Canonicatus* 14. *Martii* 1712. coram R. P. D. Lancetta.

Septimò, Ex libris Decimarum, & Mortuorum, & 11
Cataſtri, in quibus ſingulis gradus, & perſonæ reperiantur deſcriptæ, & ex libris publicis extractionis officialium, ubi omnes, qui naſcuntur propter diſtributionem officiorum diligenter adnotantur, Rota *deciſ.* 90. *num.* 2. *& deciſ.* 84. *num.* 8. *& deciſ.* 232. *num.* 16. *par.* 5. *tom.* 1. *rec. & deciſ.* 133. *num.* 12. *par.* 12. *rec.*

Octavò, Ex Epiſtolis, in quibus enuncietur Ti- 12
tium eſſe de familia, & deſcendentem à Fundatore; Rota *in d. Ferrarien. Primogenituræ* 4. *Feb.* 1709. §. *Nil autem* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *& in dicta Faventina Succeſſionis* 22. *Apr.* 1712. §. *Addito* coram R. P. C. Criſpo.

Nonò, Per publicam vocem, & famam, Rota *de-* 13
ciſ. 276. *num.* 7. *par.* 3. *& deciſ.* 331. *num.* 2. *& ſeqq. par.* 6. *rec.*

Decimò, Denique probare poterit Titius eamdem 14
deſcendentiam per Teſtes, cum hac tamen diſtinctione, quod ſi non verſemur in antiquis, ideſt ſupra centum annos, admittendi ſunt Teſtes, qui deponant de ſcientia, ſeu qui cognoverint Titium, & eum eſſe deſcendentem à Fundatore, ſi verò verſemur in antiquis, ſufficit admittere Teſtes, qui deponant de auditu, & fama Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 100. *& ſeq.* dummodo tamen deponant cum omnibus aliis requiſitis, *Textus in cap. licet de atteſtat. enumeratis* à Sac. Rota *in dicta Tuden. Parochialis de Reverteme* §. *Requiſita inferiùs legen. n.* 22. Et dummodo eorum atteſtationes conquaſſatæ, & conflictatæ non reddantur à contrariis teſtibus deponentibus Titium non deſcendere, nec cognationem ſanguinis habere cum Fundatore, Rota *in d. Tuden. Parochialis* §. *non omittendo*, *& in Caſſanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Verùm* coram R. P. D. Criſpo.

His omnibus, quibus probari poteſt deſcendentia, 15
& conjunctio ſanguinis cum Fundatore beneficii ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Gentilitio activo, probari etiam poteſt eadem deſcendentia ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Gentilitio Paſſivo lato modo ſumpto, ſeu reſervato à Fundatore pro ejus *Conſanguineis, & Deſcendentibus*, nullo habito reſpectu ad gradum proximioritatis, & agnationis. Ad hoc enim, ut quis ſuccedere valeat in hujuſmodi Jurepatronatus Paſſivo non requiritur, quod probet ejus deſcendentiam à Fundatore in gradu proximioritatis, aut agnationis, ſed ſufficit eam probare in ge-
nere. Ratio eſt, quia in Jurepatronatus Gentilitio 16
Paſſivo lato modo ſumpto omnes conſanguinei, & deſcendentes Fundatoris per modum unius generis, & Collegii Perſonarum cenſentur vocari vocatione mediata,

ta, ſeu cenſetur data libera, & ampla facultas Patrono præſentandi, quem maluerit intrà dictum genus perſonarum, ſive ſit proximior, ſive remotior, Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 14. *num.* 8. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 45. *num.* 3. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 37. Rota *in Civitatis Caſtelli Canonicatus* 12. *Martii* 1714. §. *Conciliari* coram Eminentiſſimo Scotto inferiùs legen. *num.* 31. ſicuti reſervato Jurepatronatus paſſivo favore Clerici de cognomine Fundatoris, vel de ejus Parentela, ad effectum, ut Clericus validè præſentari poſſit ad Benefi-
17 cium, non tenetur probare copulativè qualitatem cognominis, & qualitatem Parentelæ, ſed ſufficit, quòd unam, vel alteram probet ſe habere, quia in hoc caſu Patronus habet liberam facultatem præſentandi alternativè, vel Clericum de parentela, vel Clericum de cognomine Fundatoris, Rot. *in Majoricen. Beneficii* 26. *Januarii* 1703. §. *Idque* coram R. P. D. Lancetta.

18 Ad effectum verò ſuccedendi in Jurepatronatus Gentilitio Paſſivo rigoroſè ſumpto, uti eſſet, quando fuiſſent vocati conſanguinei, aut deſcendentes Fundatoris vocatione directa, aut fuiſſet reſervatum pro Conſanguineis Fundatoris, aut pro Conſanguineis Conſanguineorum, aut fuiſſet reſervatum pro familia effectiva Fundatoris, tunc non ſufficeret probare deſcendentiam in genere, ſed probari deberet in ſpecie, nimirum in
19 gradu proximioritatis, aut agnationis. Ea ratione quia ſi fuiſſent vocati conſanguinei, & deſcendentes Fundatoris vocatione directa; Proximior deberet præferri, quia vocatio dirigeretur ad Judicem, & facta cenſeretur cum relatione ad diſpoſitionem juris præferentis proximiorem juxta diſtinctionem, quam ſupra inſinuavi in *Apparatum num.* 11. firmatam à D. Advocato Pitonio meo Præceptore in ejus novo *tract. de contr. Patr. alleg.* 1. *& ſecutum* à S. Rota *in d. Civitatis Caſtelli* 12. *Martii* 1714. §. *Conciliari* co-
20 ram Eminentiſſimo Scotto. Si verò Juſpatronatus paſſivum fuiſſet reſervatum pro conſanguineis Fundatoris, aut conſanguineis conſanguineorum, conſanguineus ipſius Fundatoris præſentari deberet prælativè quoad omnes alios conſanguineos conſanguineorum, itaut ſi Patronus exiſtente conſanguineo Fundatoris habili ad obtinendum beneficium, præſentaſſet conſanguineum conſanguineorum, huic non deberetur inſtitutio, ſed eſſet adjudicandum beneficium conſanguineo Fundatoris, licèt non præſentato à Patrono, quia in hoc caſu haberetur pro præſentato ab ipſo Fundatore, ut expreſsè reſolutum fuit à S. Rota *in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. §. *Clara cum ſequentibus* coram R. P. D. Lancetta *confirmata* 27. *Apr.* 1714. coram R. P.
21 D. Criſpo §. *Cum juxta*. Et ſi Juſpatronatus paſſivum fuiſſet, reſervatum pro familia effectiva Fundatoris, deberet præſentari ille, qui eſt de hujuſmodi familia, & non poſſet Patronus præſentare alium licèt conſanguineum, & de linea contentiva Fundatoris, itaut ſi hunc præſentaſſet præſentatio eſſet nulla, & inſtitutio eſſet concedenda illi de familia effectiva licèt non præſentato à Patrono, ſicuti vocato certo genere perſonarum ad Juſpatronatus paſſivum, ſi Patronus præſentaret extraneum, & non illum de genere voca-
to, inſtitutio eſſet huic concedenda ad excluſionem
22 præſentati à Patrono; quia paſſivè vocatus nullis indiget Patronorum ſuffragiis, dum præſentatus dicitur ab ipſo Fundatore; & conſequenter, ut quis ſuccedere valeat in hujuſmodi Jurepatronatus paſſivo ſtricto modo ſumpto, non ſufficit probare qualemcumque deſcendentiam, & conjunctionem ſanguinis cum Fundatore, ſed eſt probanda deſcendentia cum eo gradu proximioritatis, & agnationis à Fundatore deſignato, ut docent Abb. *in cap. cum in cunctis* §. *Inferior num.* 10. *& ſeqq. de elect.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quaſt.* 8. *art.* 4. *num.* 15. Et deciſum fuit à S. Rota *in Sutrina Canonicatus* 21. *Jun.* 1706. §. *Cum enim* coram Eminentiſſimo Priolo, *in Aſten. Beneficii* 10. *Decembris* 1714. §. *Et è contra* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Tridentina Cappellania* 5. *Aprilis* 1715. §. *Verumtamen* coram R. P. D. Cerro.

R. P. D. FALCONERIO

Tuden. Parochialis de Reverteme.

Veneris 17. *Junii* 1712.

POſt tres Sententias Rotales, totidemque deciſiones editas coram R. P. D. meo Anſaldo ſub die 25. Junii 1708. coram R. P. D. meo Lancetta die 7. Decembris ejuſdem anni, & coram R. P. D. meo Polignac die 11. Martii 1709. diſcuſſa in devolutivo, ac in gradu reſtitutionis in integrum cauſa coram Eminentiſſimo Priolo ſub die 7. Aprilis 1710. canonizata fuit res judicata cum taxatione expenſarum; at quia Petrus ad effectum probandi ſuam deſcendentiam à Fundatore controverſæ Parochialis obtinuerat coram R. P. D. Lancetta Remiſſoriam, & Compulſoriam cum clauſula *non retardata;* Proceſſus verò remiſſorialis, nonniſi poſt judicatum Eminentiſſimi Prioli ad Urbem delatus fuit, idcirco Signatura juſtitiæ iterum in devolutivo cauſam appellationis mihi delegavit cum clauſula *S. P. rei judicata*, unde opus fuit ad tenorem commiſſionis denuò ad trutinam revocare dubium -- *An conſtet de cauſis reſtitutionis in integrum, ſeu potius de re judicata*, ſuper quo DD. -- *non conſtare de cauſis mihi præbuere reſponſum*. Quo- 23
tieſcunque enim à Sacra Rota jam fuerat ſemel denegata reſtitutio in integrum coram Eminentiſſimo Priolo, non videbatur Petrum poſſe amplius in gradu reſtitutionis in integrum audiri, ne admittatur reſtitutio reſtitutionis contra Signaturæ ſtylum, & juris determinationem expenſam à Saliceto *in l. quamquam ſub num.* 3. *C. ſæpius in integrum reſtit. poſtul.* ſed quia ſecunda reſtitutio non fuit incoloratè petita, ut ait *Textus in l. Minor autem* §. *Denique ff. de minor.* 25. *annorum*, ſed ex novis defenſionibus à proceſſu remiſſoriali reſultantibus in præcedentibus inſtantiis non diſcuſſis, juridicè à Signatura juſtitiæ iterum delegata fuit reſtitutionis in integrum cognitio, & cum iterato dubio coram me diſputata juxta *Textum in dicta l. quamquam, & l. final. C. ſi ſæpius in integr. reſtit. poſtulat.* ubi latè Salicetus Rota *in Calaguritana reſtitutionis in integr.* 12. *Febr.* 1590. §. *Nullo vero* coram Orano *impreſſ. apud Marcheſ. de commiſſ. par.* 2. §. *Primo fol.* 118. Cùmque aliud ſit, quòd quis reſtituatur ad appellandum, aliud verò, quòd reſtituatur ad totam cauſam; Cùm in primo caſu ſufficiat nova cauſa oriens ex novis defenſionibus; in ſecundo autem caſu oporteat, ut ex dictis novis defenſionibus plenè, concludenter, ac plenariè probetur læſio, & injuſtitia præcedentium Sententiarum, ſive illarum gravamen ab initio latens, ut diſtinguendo probat Gloſſ. *in l. prima verbo reſtituimus C. ſi ſæpius in integrum reſtitut. poſtulat. ubi Salicetus ſub num.* 5. *cap. final.* ibique pariter Gloſſ. *de in integrum reſtitut. ubi* Innoc. *in verſ. Sed dices, & Panormit. ſub num.* 5. Ideo DD. dd. novis defenſionibus rimatis, ac plenè diſcuſſis nullam cauſam invenerunt concedendi petitam reſtitutionem, cùm nulla ex eis læſio probata remaneat, ſine qua præcluſa eſt omnis via, ut illa concedi poſſit ad *Text. in cap. primo, & ibi* Abbas *num.* 2. *de reſtitut. in integrum l. ſi verum* §. *Sciendum, & l. quod ſi minor. ff. de minor.* Rota *in Romana, ſeu Januen. Legati* 7. *Junii præteriti in fine principii* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, & paſſim alibi.

Controverſia ſanè inter Collitigantes verſatur circa inſtitutionem ad beneficium Parochiale S. Jacobi de Reverteme, ad quod Petrus aſpirabat uti præſentatus à veris, & legitimis Patronis, Hyacinthus verò uti de genere Fundatoris ſuam prælationem adſtruebat in verbis ipſius Fundationis Inſtrumenti ibi -- *con queſto, che ſempre nelle tali vacanze ſiano preferiti alcun Chierico, ò Chierici, che ſaranno nella mia generazione; e che eſſendovene, & avendoſi oppoſto ad eſſo non poſſino preſentare altro* -- Quorum efficaciam idem Petrus agnoſcens geminas propoſuit exceptiones, alteram ſcilicet, quòd dictum Inſtrumentum eſt minùs legale, uti ſumptum de ſumpto: Alteram verò quòd ipſe eſt de eodem genere Fundatoris; ideoque tamquam

quam habens præſentationem Patronorum, & qualitatem deſcendentiæ à Fundatore dicto Hyacintho præferendus ſit, & præſertim in caſu dubio, ne Patroni remanerent privati ſuo jure præſentandi, Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ. 7. num.* 14. Rota *in Valentina Beneficii 7. Junii* 1694. §. *Addebatur in fine* coram Eminentiſſimo Priolo *impreſſ. poſt diſcept.* 7.

Aſt prima exceptio reſpiciens illegalitatem Inſtrumenti fundationis non quidem coadjuvata, ſed penitùs deſtructa viſa fuit à novis defenſionibus: nam vigore literarum compulſorialium ſervatis ſervandis compulſato prædicto Inſtrumento cum originali exiſtente in Protocollo Notarii rogati, recognitum fuit in omni ſui parte legale, & nec in ſyllaba ab eo diſcordare, ac proinde de illius fide nequit amplius in judicio hæſitari juxta ſtylum Sac. Rotæ, de quo ipſa teſtatur in *deciſ.* 43. *de probat. in antiq.*

Secunda verò, quod idem Petrus ſit de genere Al-
24 vari Fundatoris, etſi hæc qualitas fuiſſet coram Ordinario articulata examinatis etiam deſuper quatuor teſtibus, attamen quia depoſuerunt de ſolo auditu abſque ullo fulcimento aliorum requiſitorum, quæ dinumerat *Textus in cap. licet ex quadam de Teſtibus*, eo merito fuerunt à Sacra Rota inſufficientes reputati, ut in deciſione R. P. D. mei Anſaldi *Non ſic dici poterat de Petro*, & in altera R. P. D. mei Lancettæ §. *Poſita*; *Verſ. qui licet ad probandum*, & in ultima R. P. D. mei Polignae §. *Nec quidquam*.

Nec obſtat, quòd diſpoſitio *d. Textus in cap. licet*
25 ex quadam habeat tantummodo locum in cauſis matrimonialibus, in quibus Sacri Canones magis rigorosè proceſſerunt Aretin. *conſ.* 37. *num.* 3. Dec. *conſ.* 595. *num.* 8. *verſ. non obſtant alia*, Maſcard. *de probat. concluſ.* 410. *num.* 9. Garzias *de benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 35. præſertim quando non agitur de probanda deſcendentia per gradus diſtinctos, cum à Fundatore non fuerit vocatus proximior, ſed de ea probanda in genere, in quo caſu tot requiſita non requiruntur, ſed ſufficiunt leviores probationes etiam per indicia, & conjecturas Paxiordan. *elucubrat. lib.* 10. *tit.* 27. *num.* 38. Garzias *de benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 28. Rota *deciſ.* 145. *num.* 1. *par.* 10. *rec.* & coram Bichio *deciſ.* 154. *num.* 13. *& ſeq.* Quia dicto objecto individualiter reſpondent Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quaeſt.* 11. *n.* 97. *& ſeq.* & Rota coram Mantica *deciſ.* 307. *ſub num.* 3. *verſ. neque obſtat* ajentes ex identitate rationis diſpoſitionem dicti Textus vindicare ſibi locum, quotieſcumque agitur de gravi præjudicio, ut in materia ſucceſſionis, & fortiùs in illa Juriſpatronatus, in qua ne præjudicium inferatur Eccleſiæ, non ſufficit generica, & qualiſcumque deſcendentia, ſed exigitur deſcendentia legitima, quæ aliter non poteſt conſtitui, quam expoſitione graduum, ut ad verbum tradit idem Lotther. *loc. cit. & num.* 99. & cum hac opinione proceſſit Rota *in dicta deciſ. diei* 25. *Junii* 1708. §. *Non ſic* coram R. P. D. meo Anſaldo, ubi concordantes, & in altera diei 7. Decembris ejuſdem anni §. *Fin.* coram R. P. D. meo Lancetta, ac in ultima diei 12. Martii 1709. §. *Pariter fin.* coram R. P. D. meo Polignac *in cauſa editis*.

Et abſque ullo dubio in hypotheſi, in qua Hyacinthus de ſua deſcendentia, & parentela docuerat per gradus diſtinctos publicis mediantibus Inſtrumentis, ac ſententiis in judicatum tranſactis; Ideoque in concurſu cum dicto Hyacintho nullo modo ſuffragari poteſt Petro generica ejuſdem deſcendentiæ probatio: Rota coram Bichio *deciſ.* 232. *n.* 16. coram Royas *deciſ.* 254. *num.* 17. cum aliis latè congeſtis in Marſicen. *Cappellaniæ* 4. *Julii* 1698. §. *Non tamen* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Et quamvis vigore Literarum remiſſorialium fuerint examinati alii ſex Teſtes, attamen Domini perſcrutando illorum depoſitiones non ſolùm eas denudatas agnoverunt requiſitis *dicti Textus in cap. licet ex quadam*, ſed inſuper illas invenerunt totaliter repugnantes, & deſtruentes depoſitiones dd. quatuor Teſtium coram Ordinario examinatorum, nec non etiam continentes inveriſimilia, ac ultro patientes quamplura in oppoſitum adminicula.
26 Requiſita quippe prædicti Textus in *Cap. licet, ex quadam* de Teſtibus ſex ſunt, quæ reſpiciunt perſonas, & alia ſex, quæ ad earum dicta pertinent. Ex iis, quæ perſonas reſpiciunt, primum eſt, ut ſint perſonæ graves, quibus meritò fides ſit adhibenda: Secundum, ut ante litem motam teſtificata didicerint: Tertium ab antiquioribus quidem ſuis: Quartum non utique ab uno, cùm non ſufficeret ille, ſi viveret, ſed à duobus ad minus: Quintum non ab infamibus, & à ſuſpectis, ſed à fide dignis, & omni exceptione majoribus: Sextum nec tamen ſi unus à pluribus, vel infames ab hominibus bonæ famæ acceperint, quod teſtantur. Quæ verò reſpiciunt dicta: Primum eſt, quod proprio juramento affirment ad ferendum teſtimonium in cauſa ipſa odio, amore, timore, vel commodo non procedere: Secundum, ut perſonas expreſſis nominibus, vel demonſtratione, vel circumlocutione ſufficienti deſignent: Tertium, ut ab utroque latere ſingulos gradus clara computatione diſtinguant: Quartum, ut ſuo juramento concludant ſe accepiſſe à ſuis majoribus, quod deponunt: Quintum ipſos credere ita eſſe: Sextum, quòd cum juramento affirment ſe vidiſſe perſonas, vel ſaltem in uno prædictorum graduum conſtitutas pro conſanguineis ſe habere; quæ omnia requiſita ſimul concurrere debent, aliàs teſtimonium de auditu nil prodeſt, ut optimè ex ipſo Textu colligitur, & ferè omnes Canoniſtæ concordant.

Deſcendendo modò ad ſcrutinium Teſtium, eis defi- 27
cere viſum fuit primum requiſitum, quòd ſint perſonæ graves, quibus meritò fides ſit adhibenda; quia ultra contrarietates, & exceptiones infra examinandas quinque ex eis nec ipſi Judici Subdelegato, nec pariter Notario erant noti, dum nomen, cognomen, & habitatio, uniuſcujuſque ex eis a propria tantùm aſſertione habebatur ibi — *il quale così diſſe chiamarſi, & eſſere abitante, &c.* ideoque in eis verificari non poſſunt ſancita à *Textu in leg. Teſtium fides* §. *Ideoque ff. de Teſtibus*, in quo Imperator Adrianus Junio Varo Legato Provinciæ Ciliciæ ita ſcripſit — *Tu magis ſcire potes, quanta fides habenda ſit Teſtibus, quinam, & cujus dignitatis, & cujus exiſtimationis ſint* — nec ullo modo ad teſtificandum admitti poterant, ut ait *Textus in authent. de Teſtib.* §. *ſi verò ignoti*, ibique Gloſſ. *in eiſdem verbis ſi verò ignoti* ibi — *Nota ignotum non admitti*, & concordat Gloſſ. *in leg. fin. verſ. cognoſcant C. de jure deliber.* Inſuper neutiquam dici poſſunt perſonæ graves; nam à Teſtibus reprobatoriis pecuniis, & muneribus aſſeruntur corrupti à patruo Petri, & redarguuntur ulteriùs de paupertate, ebrietate, & viliſſima conditione: Quocirca cùm illis tot levitates imputentur, haudquaquam graves reputari poſſunt, cùm illi Teſtes dicantur graves, qui non ſunt leves, ſed antiquiores, ac bonæ famæ, & opinionis Gloſſ. *in d. cap. licet ex quadam verbo Perſona*, ibique Hoſtien. *n.* 4. *&* 5. *& cæteri Scribentes.*

Secundum, tertium, quartum, quintum, & ſex- 28
tum requiſita non indigent particulari examine, cùm de medio ſublata remaneant ab inferius diſcutiendis ſuper Teſtium contrarietate, ſuper inveriſimili eorum depoſitione, & ſuper aliis exceptionibus, quibus gravati reperiuntur; itaut ab eis convicti, improbabile reddatur teſtificata audiviſſe à fide dignis, & omni exceptione majoribus, cùm iſti tale nomen non mereantur, niſi longè ab eis abſit quælibet umbra exceptionis Gloſſ. *in* §. *Item verbor. verſ. idoneos inſtit. de inutil. ſtip. & in cap. primo verb. majores de conſanguin. & affin.* Alex. *conſil.* 18. *num.* 6. *lib.* 1. *& conſil.* 70. *num.* 14. *verſ. ſed Teſtis ille lib.* 2. *& conſil.* 146. *num.* 29. *verſic. præterea lib.* 5. *& conſil.* 180. *ſub num.* 5. *& conſil.* 183. *ſub n.* 11. *lib.* 6. Dec. *conſ.* 162. *num.* 12.

Progrediendo nunc ad examen requiſitorum reſpicientium dicta Teſtium, deficit primum requiſitum, quòd proprio juramento affirment ad ferendum teſtimonium in cauſa, odio, amore, timore, vel commodo non procedere; dum dicti Teſtes unicum præſtiterunt juramentum de veritate dicenda, & nihilominus tenebantur ad duplicatum juramentum. Alterum ſcilicet circa dictum, & alterum, quòd non deponebant odio, amore, timore, vel commodo, prout de utro-

utroque juramento adeſt literalis diſpoſitio *Text. in cap. quoties*, ubi Gloſſ. *verſ. duplici juramento de Teſtib. & atteſt. Can. de Parentel. il* 2. 35. *queſt.* 6. Hoſtien. *in d. cap. licèt ex quadam ſub n.* 10. *eod. tit.*

De ſecundo, & tertio requiſito, nempe, quòd perſonas expreſſis nominibus, vel demonſtratione, vel circumlocutione ſufficienti deſignent, & ut ab utroque latere ſingulos gradus clara computatione diſtinguant, inferius itidem erit agendum, cùm de contrarietate, & variatione in primo gradu erit ſermo; qua de re inutilis redditur diſcuſſio aliorum requiſitorum, dum aliquo ex eis abſque dubio ex præmiſſis deficiente inanis extat integra Teſtium depoſitio, ut probat ſumma dicti *Text. in cap. licèt ex quadam de Teſtib. & atteſtat.* ibi -- *Ponit Concilium duodecim res, ſinè quibus ad probandam conſanguinitatem in cauſa matrimoniali non valet teſtimonium de auditu*, & in verbis concordant *Panormitan. in princ. & cæteri Scribentes.*

Probato, quòd Teſtes non deponant ſervata forma dicti *Textus in cap. licet ex quadam:* Quamvis abſoluta videatur omnis quæſtio, nihilominus Domini ne quid intactum remaneat percurrendo contrarietates, eas tam in Petro articulante, quàm in teſtibus invenerunt; In Petro quippe articulante, dum primo loco coram Ordinario articulavit Petrum Gil ſuum tritavum fuiſſe fratrem Alvari Gil Abbatis, & Rectoris Parochialium Eccleſiarum Sancti Jacobi, & Sancti Cypriani, fundatoris Cappellæ *del Remedio*, & Majoratus: Succeſſivè Teſtes induxit, qui dictam articulatam deſcendentiam depoſuerunt. Secundo loco in Rota exhibuit novos articulos, quibus probare prætendebat Alvarum Gil fuiſſe ſuum avum, ac pariter avum Alvari junioris patris Hyacinthi: Tertio loco coram Judice Remiſſoriali, cum ſuppoſito, quòd fuiſſet erratum in dictis articulis in Curia exhibitis diverſos produxit articulos, in quorum ſexto articulavit Petrum, quem in prima inſtantia articulaverat, & Teſtium depoſitione probaverat fuiſſe ſuum tritavum, & fratrem Alvari fundatoris fuiſſe quidem ſuum tritavum, ſed non amplius fratrem, ſed filium Alvari fundatoris, prout Teſtes conati ſunt concludere.

29 Inexcuſabilis idcirco eſt Petri contrarietas in modo articulandi, & à Jure improbata; Quoniam licèt articulans non fateatur, tamen quando articulos judicialiter reproduxit, & Teſtes ſuper eis examinavit, tunc nequit amplius ſibi contradicere, neque contrariam confeſſionem in judicio emittere, cùm in iſto caſu articulans habeatur pro confeſſo, Jo. Andreas *in cap. cum impoſitionibus num.* 1. *de jur. jur. in* 6. *Scacc. de judic. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 687. Michelor. *de poſit. cap.* 4. *num.* 24. quos ſequitur Rota *in Firmana Salviani* 4. *Februarii* 1711. *ſub* §. *final.* coram me, & licèt aliquando admittatur inconſtantia in articulis, attamen hæc procedit vel quando probatur error, vel quando veteres atteſtationes fuerunt deperditæ abſque dolo, & culpa Partis, vel quando Teſtes in prima inſtantia non fuerunt ritè, & legitimè recepti, vel demum quando altera Pars conſentiat; ſed numquam in caſu quo primi articuli fuerunt judicialiter producti, Teſtes legitimè ſuper eis examinati, & Cauſa ſuper eorum depoſitione fuit coram Judice diſcuſſa; cùm in his terminis illicita ſit inconſtantia, & contraria articulans non audiatur, ut latè probat Card. Albit. *de inconſtan. in judic. quæſt.* 23. *per tot.* & ratio videtur eſſe, quia non ſolùm per productionem articulorum approbata cenſetur materia articulata, ſed etiam quia Teſtes ſuper eis examinati plenè probant contra inducentem, & contra eum, qui pluries uſus fuit eorum depoſitionibus in judicio, idem Card. Albit. *quæſt.* 36. *per tot.* Rot. *deciſ.* 669. *num.* 10. *par.* 19. *tom.* 2. *rec.* & in his terminis *in dicta Firmana Salviani* 4. *Februarii* 1711. §. *finali* coram me.

Concomitans eſt altera Teſtium contrarietas, dum illi in prima inſtantia examinati depoſuerunt Petrum Gil fuiſſe fratrem Alvari Gil Abbatis, & Rectoris Parochialium Eccleſiarum Sancti Jacobi, & Sancti Cypriani, & fundatoris tam Cappellæ S. Mariæ *del Remedio*, quàm dicti Majoratus: Illi verò examinati coram Judice Remiſſoriali concordando cum inconſtantia Interrogatoriorum depoſuerunt eumdem Petrum fuiſſe filium Alvari fundatoris; Unde cùm iſti Teſtes non ſolùm conquaſſentur ab ipſis Teſtibus ab ipſo Petro in prima inſtantia examinatis, qui omnes uti ab ipſo producti nullo modo valent ad concordiam revocari, ut latè probat Farinac. *de Teſt. quæſt.* 65. *num.* 96. ſed etiam à Teſtibus in eadem pariter prima inſtantia examinatis à Hyacintho, qui diverſam genealogiam per gradus diſtinctos probant, indigitando aſcendentes Petri provenire à diverſo ſtipite, atque è diverſa familia Guilli, & per conſequens nullam habere conſanguinitatem cum hac familia nuncupata Gil del Barro, prout pariter concordant alii Teſtes coram Judice Remiſſoriali ab eo examinati, qui optimè contradiſtinguunt utramque familiam, nempe illam Guilli, à qua deſcendere teſtantur Petrum, ab illa Gilli, à qua ſuam originem trahit Hyacinthus, qui poſſidet Domum, & Turrim del Barro ad veram familiam Gil pertinentem, qua de re cùm à tot contrariis Teſtibus eorum depoſitiones conquaſſatæ remaneant, nullum probationis gradum de jure conſtituunt Rota coram Coccin. *deciſ.* 1087. *num.* 89. & paſſim cum cæteris relatis à Rota *in Valentina Beneficii* 7. *Junii* 1694. §. *Verùm ſicuti* coram Eminentiſſimo Priolo impreſſ. apud Modern. Roman. *poſt diſcept. Eccleſ.* 7.

Inconſtantia igitur Petri in articulando, atque contrarietas Teſtium ab ipſo inductorum in deponendo, 30
& probando ſuam deſcendentiam, quamcumque probationem elidunt; quia quotieſcumque deſcendentia probatur per Teſtes de auditu, & per famam: oportet, ut omnis exulet varietas, ſive contrarietas, cùm teſtimonium debeat eſſe conſtans apud omnes, perpetuum, ac perpetuo tenore, ſinè variatione, ſinè contrarietate, & ſinè repugnantia conſiſtens Can. *de parentela il ſecondo* 35. *quæſt.* 6. Valenzuel. *conſ.* 92. *num.* 193. *& ſeqq.* Garz. *de Nobilit. gloſſ.* 18. §. 1. *num.* 13. Menoch. *de arbitr. caſ.* 475. *n.* 13. *& ſeqq.*

Nec Teſtium contradictio conciliari poteſt cum ſuppoſito, quòd illi in prima inſtantia examinati loquantur de Alvaro uno ex Primogenitis nominatis in Inſtrumento anni 1552. & Teſtes examinati coram Judice Remiſſoriali deponant de Alvaro fundatore; quia primi Teſtes ſermonem faciunt de illo Alvaro, qui fuit Abbas, & Rector Eccleſiarum Sanctorum Jacobi, & Cypriani, cujus qualitates non verificantur in Alvaro Primogenito; imò iſte non fuit unicus Patronus dictarum Eccleſiarum, ſed pro medietate cum Ferdinando altero Primogenito: Ulterius ajunt Alvarum, de quo teſtantur fuiſſe fundatorem Cappellæ del Remedio, & hic fuit Alvarus ſenior, qui dictam Cappellam dotavit de anno 1552. non autem Alvarus Primogenitus. Inſuper iidem Teſtes eumdem Alvarum aſſerunt fundatorem Majoratus, qui pariter fuit Alvarus ſenior, cùm Alvarus junior fuerit unus ex Primogenitis ab eo nominatis: Quo circa apertè conjicitur, depoſitiones Teſtium non eſſe conciliabiles, dum una deſtruit alteram, Rota *in Valentina Beneficii* 7. *Junii* 1698. §. *Verùm ſicuti* coram Eminentiſſimo Priolo impreſſ. apud Modernum Romanum *poſt diſcept. Eccleſ.* 7.

Inſuper dictorum Teſtium depoſitiones proſternuntur ab inveriſimilitudine, & à publicis documentis: Nimis inveriſimile videtur, Alvarum fundatorem Abbatem, & Rectorem Parochialium Eccleſiarum Sanctorum Jacobi, & Cypriani potuiſſe habere Petrum filium, niſi ſuſceptum dicatur ex ſacrilego coitu, & quamvis Teſtes conentur aſſerere, eumdem Petrum fuiſſe filium legitimum, & naturalem dicti Alvari, qui deinde diſſoluto matrimonio per obitum uxoris ad ſacros ordines aſcendit, & fuit Abbas, & Rector dictarum Parochialium, & quòd tunc ex ſacrilego coitu ſuſcepit Alvarum juniorem, & Ferdinandum, ad quorum favorem idem Alvarus ſenior erexit Primogenituram, ſeu Majoratum de anno 1552. tamen quia de anno 1554. Alvarus prædictus condidit pariter teſtamentum, in quo hæredes inſtituit Franciſcum Gil extraneum, proinde ab omni veriſimilitudine aberrat, Petrum fuiſſe ſuum filium legitimum, & naturalem, & non fuiſſe à patre conſideratum nec in erectione Majoratus, nec in teſtamento, atque illum voluiſſe acquieſcere paternæ diſpoſitioni, nec umquam

eum

eam contratabulare curaſſe, quæ omnia cùm repugnent juris diſpoſitioni, & ipſa juris diſpoſitio ſit vera, & propria probatio, eo ipſo, quòd diſpoſitio dicti Alvari non eſt juri conformis, ab ipſo jure remanſit eliſa, ex traditis per Menoch. *de præſumpt. lib.* 1. *quæſt.* 37. *num.* 6. *& ſeqq.*

Tanto magis, quia juxta Canonicas ſanctiones Alvarus fundator nil potuiſſet ſuis filiis ſacrilegis, & ex damnato coitu ſuſceptis relinquere, aut donare, niſi ex ſola alimentorum cauſa *cap. perven. in fin. qui fil. ſint legit.* Alex. *conſ.* 202. *num.* 9. *lib.* 6. Surd. *de alim. tit.* 1. *quæſt.* 10. *num.* 1. *& ſeqq.* ideoque ipſa ſola inveriſimilitudo Teſtes de falſitate redarguit, vel ſaltem de falſitate ſuſpectos reddit. Bald. *in leg. prima num.* 16. *C. de ſerv. fugit.* Rot. coram Pænia *deciſ.* 446. *ſub num.* 7. *& in rec. deciſ.* 79. *num.* 18. *par.* 11. *& deciſ.* 619. *num.* 5. *&* 6. *par.* 18.

Addito præſertim, quòd paulò poſt obitum Alvari orta fuit lis ſuper pertinentia Juriſpatronatus Eccleſiæ Parochialis Sanctæ Chriſtinæ, quod ſupponebatur annexum Cappellæ del Remedio inter Baſilium Donatarium Franciſci hæredis dicti Alvari, & Primogenitos Majoratus ab illo erecti, & nihilominus neque dictus Petrus, neque ejus filius ſe opponere auſi fuerunt ſub prætextu, quòd legitimam à dicto Alvaro traherent deſcendentiam, ut conſtat ex deciſionibus in dicta Cauſa emanatis coram Ubaldo 29. 48. & 62. & ulterius nullus umquam ex aſcendentibus Petri, atque deſcendentibus à dicto Petro ejus tritavo habuerunt aliquam poſſeſſionem tam ſuper iſto Patronatu, quàm ſuper altero Sanctæ Chriſtinæ, non obſtante, quod uterque deberetur illis de genere Fundatoris, prout in terminis Patronorum, qui numquam præſentaverant; firmavit Rota *in Sorana Juriſpatronatus ſuper inſtitutione* 27. *Januarii* §. *Non attenta, &* 10. *Decembris* 1710. §. *Ex quibus* coram R. P. D. meo Scotto *Almæ Urbis Gubernatore*.

Neque aliquod fundamentum conſtitui valet ſuper aſſertiva Teſtium coram Judice Remiſſoriali examinatorum, quòd Progenitores Hyacinthi, & Progenitores Petri pro conſanguineis ſe habuerint; Nam ultra quod neque in iſta parte concordant cum primis Teſtibus, qui nil penitùs de hujuſmodi tractatu depoſuerunt, & regulare eſt, quòd conquaſſati in parte, remaneant conquaſſati in totum, quatenus etiam iſte tractatus fuiſſet legitimè probatus, adhuc nil prodeſſet, cùm eſſet unus ex duodecim requiſitis præſcriptis à *dicto Textu in cap. licèt ex quadam de teſtibus, & atteſt.* quando omnes concurrere debent, ut ſupra fuit oſtenſum in §. *Requiſita quippe, & in* §. *De ſecundo*.

Minuſque vis fieri poteſt in depoſitione Alvari patris Hyacinthi exarata de anno 1698. occaſione, qua Thomas frater conſanguineus Petri ingredi intendebat in Collegium Studentium S. Clementis, & indiguit probare ſuam puritatem ſanguinis; quæ dicta depoſitio ſupponitur concluſa ſtante aſſertione, quòd idem Thomas deſcendebat ab Alvaro Gil avo ipſius deponentis: Quoniam licèt dicta depoſitio fuiſſet de falſitate redarguta, attamen vigore literarum compulſorialium non fuit formiter compulſata: quinimò ipſe Alvarus habita de ea notitia in mortis articulo, præſente Confeſſario, Notario, & Teſtibus, publico mediante Inſtrumento declaravit dictam depoſitionem numquam emiſiſſe. Et revera valde inveriſimile videtur eum voluiſſe dictam patenielam teſtificari favore fratris conſanguinei Petri, quando jam ſuper ea pendebat lis inter proprium filium, & dictum Petrum; ideoque iſta ſola inveriſimilitudo præſefert ſpeciem falſitatis, juxta jam firmata in §. *Inſuper*, & dixit Rota *in deciſ.* 3. *num.* 10. *deciſ.* 114. *num.* 6. *& deciſ.* 305. *num.* 18. *par.* 18. *rec.*

Et ita utraque, &c.

R. P. D. SCOTTO

Civitatis Caſtelli Canonicatus.

Lunæ 12. *Martii* 1714.

Conmunis pietas Annibalis, & Camillæ conjugum fundavit de anno 1678. ex communibus bonis patrimonialibus videlicet, & reſpectivè dotalibus in Eccleſia Cathedrali duos Canonicatus, reſervando communiter illorum Juſpatronatus activum Capitulo, & Canonicis mox dictæ Eccleſiæ; paſſivum verò primo loco favore natu majoris de familia Vincentii de Fuccis, & illius deſcendentium; qua extincta Patronis injunxerunt legem præſentandi, ſeu nominandi ad antedictos Canonicatus *un congiunto per cognazione, o affinità de i Signori Erettori*, inter quos eligi voluerunt illum, qui eſſet Civis Nobilis, aut Patritius dictæ Civitatis.

Sequuta nuper vacatione alterius ex dictis Canonicatibus per obitum Caroli de Fuccis; ideoque defectis perſonis in primam ſpem ad Juſpatronatus paſſivum vocatis, gemini comparuerunt Oppoſitores in vim ulterioris vocationis præſentationem, & electionem petentibus, videlicet Scipio de Marcheſanis per vinculum non minùs cognationis, quàm affinitatis dictis conjugibus, & fundatoribus conjunctus, necnon Sebaſtianus de Longinis agnatus Annibalis viri, & reſpectivè etiam affinis; Cùmque Sebaſtianus fuerit rejectus, non ſolùm ex judicio Capituli Patroni, qui capitulariter congregatus præelegit per votorum pluralitatem Scipionem;

Sed etiam ex judicio Reverendiſſimi Epiſcopi pronunciantis eidem Scipioni dandam eſſe inſtitutionem; reclamante propterea ab hujuſmodi rejectione antedicto Sebaſtiano, mihique commiſſa ulteriori diſcuſſione Cauſæ, dubitavi in hodierna audientia apud Dominos — *An, & cui ſit adjudicandus Canonicatus?* & reſponſum accepi — *Canonicatum eſſe adjudicandum Scipioni*.

Ratio fuit, quia Scipio docuit, ſe ipſum eſſe qualificatum ad formam Juriſpatronatus paſſivi; videlicet 31
conjunctum per cognationem, & affinitatem Fundatoribus, ut ex arbore plenè juſtificata, & in contrarium non impugnata, & inter Nobiles Civitatis adſcriptum, & ulterius probavit ſe præelectum à Capitulo vero & legitimo Patrono, & judicio Ordinarii etiam approbatum, ex quibus viſa fuit eidem debita adjudicatio Canonicatus in concurſu Sebaſtiani nullam præſentationem habentis, & non minùs à Patrono, quàm etiam ab Ordinario rejecti Rota *deciſ.* 37. *par.* 15. *& in Majoricen. Beneficii* 1. *Februarii* 1709. §. *Illi enim* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in Camerinen. Beneficiatus* 10. *Maji* 1709. §. *primo* coram Reverendiſſimo D. meo Decano, *& alibi paſſim*.

Abſque eo, quòd viſa fuerit, ſuffragari poſſe Sebaſtiano duplex qualitas, ut prætendebatur præponderans, nempe, quòd eſſet agnatus, & proximior; neutram enim ex dictis qualitatibus crediderunt Domini eſſe præponderantem; inſpecta voluntate Erectorum, ac litera fundationis Juriſpatronatus, in qua data fuerat Patrono abſoluta libertas præeligendi quem maluerit inter cognatos, & affines ibi — *congionto per cognazione, o affinità delli Signori Erettori* — ſub quibus verbis non poteſt inferri ad prædilectionem agnationis, cùm ad ſummum omnes æqualiter dicantur vocati tam agnati, quàm cognati, & omnes per naturalem ſanguinem, ſive per affinitatem conjuncti, ut dixit Rota *in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *finali* coram Eminentiſſimo Priolo, quando aliàs juxta ſtrictam juris interpretationem appellatione cognationis, & minùs affinitatis non comprehenditur agnatio, ut *in l. Juris conſultus ff. de grad. affinitat.*

Minuſque juvare poterat altera qualitas proximioritatis, quia ubicumque in lege fundationis non eſt re- 32
frænatum abſolutum arbitrium Patrono datum ad præſentationem Proximioris; ſed libera, & ampla eidem tributa legitur facultas præſentandi quem maluerit intra certum genus Perſonarum; ſufficit, quòd Præſentatus ſit de genere deſignato, non attento an ſit proximior, vel remotior Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 18. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 45. *n.* 3. & articulo ex profeſſo examinato Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 37. Rota *in Hortana Beneficii prima Junii* 1708. §. *Hinc* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Majoricen. Beneficii prima Februarii* 1709. §. *Poſt ita* coram R. P. D. meo Falconerio, & quamvis aliquando dd. qualitates agnationis, & proximioritatis expreſsè non conſideratæ, tacitè

tamen

tamen ſubintelligantur de Jure ineſſe, & eminenter contineri ſub nomine collectivo, & comprehenſivo certi generis Perſonarum, ut *in Valentina Beneficii 6. Decembris* 1713. §. *Prælationem cum ſeqq.* coram R. P. D. meo Lancetta, *aliiſque auctoritatibus in contrarium adductis*.

Conciliari nihilominus viſa fuit Dominis quælibet
33 opinionum antinomia, & contrarietas, ac objectum ſubverti ex fœdere diſtinctionis communiter receptæ, quòd ſcilicet aut ſumus in vocatione directa, puta ſi Fundator vocet perſonas de certo genere, & tunc proximior debet præferri; quia vocatio dirigitur ad Judicem, & facta cenſetur cum relatione ad diſpoſitionem juris præferentis proximiorem, in quibus terminis intelligendæ ſunt auctoritates in objecto allegatæ. Aut verò, in præſenti, agitur de vocatione mediata, videlicet, ubi Fundator verba non dirigit directè in vocatos, ſed in Patronum, eidem committendo facultatem præeligendi unum de certo genere, & tunc cenſetur data Patrono libertas præeligendi quem maluerit de illo genere etiam remotiorem, ut diſtinguendo tradit Card. Anton. de Luca *de lin. legal. artic.* 24. *num.* 16. *& Modern. Roman. in parergon. ad diſcept. Eccleſ. num.* 12. *tom.* 2. ratione illa à priori deducta, quia aliàs libertas conceſſa Patrono eligendi intrà certum genus remaneret fruſtratoria, & de vento, ſi teneretur proximiorem eligere, adeòut non poſſet utendo ſua facultate præeligere remotiorem intrà genus comprehenſum, & forſan magis qualificatum, ac magis dignum, quàm ſit proximior, ut proſequuntur Amuſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 7. *num.* 37. *&* Rota *in dicta Hortana Beneficii* coram Eminentiſſimo Priolo, *aliiſque ſupra allegatis*.

Animadvertentibus DD. quamcumque removeri amaritudinem in præſenti ex eo, quòd Fundatores primo loco Juſpatronatus paſſivum reliquerunt favore familiæ Vincentii de Fuccis, vel extraneæ, vel ſaltem ſimpliciter cognatitiæ, & remotæ in ordine ad Annibalem confundatorem, & ex quo excludi videbatur, &
34 removeri quælibet prædilectio ex voluntate Fundatorum favore agnati, vel proximioris; cùm prima vocatio, quæ ſolet ſemper in prædilectos dirigi, fuerit directa ad familiam, vel extraneam, vel per remotam cognationem dumtaxat conjunctam, & quidem quod magis, magiſque urget de tempore quo aderant agnati, ut præcisè reſpondit Rota *in dicta Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *final.* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Interamnen. Jurisſpatronatus* 10. *Decembris* 1706. §. *final.* coram me, *&* 15. *Martii* 1709. §. *Tollitur* coram Eminentiſſimo Polignac.

Levioris roboris apparuit poſtremum objectum, quòd Canonicatus fuerit dotatus ex bonis Annibalis viri, non autem Camillæ uxoris; unde Sebaſtianus tamquam illius agnatus eſſet præferendus: perluſtrato enim Inſtrumento fundationis, agnoverunt Domini erectionem fuiſſe factam de bonis communibus, videlicet patrimonialibus Annibalis, & dotalibus Camillæ, quæ contulit propriam dotem ſcutorum 2000. pro qua habebat obligata omnia bona viri in qualibet gleba, ut literaliter exprimitur in dicto Inſtrumento, in quo ſemper Conjuges dicuntur in ſolidum Erectores, & apertè, ac indefinitè vocantur in genere omnes con-
35 juncti cognatione, & affinitate *delli Signori Erettori*; unde fruſtraneum viſum fuit inquirere, an unus, vel alter contulerit majorem bonorum partem ad effectum præferendi magis conjunctum uni, quàm alteri; quando nimis aperta reſiſtebat voluntas, quòd erectio fuerit communis, & quòd communis eſſet vocatio omnium cognatorum, & affinium utriuſque, inter quos Patronus libertatem haberet præeligendi quem maluerit Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 22. & magis præcisè deinde finita vocatione Conjunctorum utriuſque Erectoris, conjugis videlicet & viri, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 24. *&* 36.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Filius naturalis, aut adoptivus an ſuccedere poſſit in Jurepatronatus Gentilitio, & quando conſtare dicatur de filiatione naturali?

SUMMARIUM.

1 *Reſervato Jurepatronatus pro Conſanguineis, an ſub nomine Conſanguineorum comprehendantur illegitimi, aut ſpurii? & num.* 5.

2 *Inveſtitis à Teſtatore certis Perſonis in feudo, præſumuntur ſolùm inveſtitæ Perſonæ Nobiles, non verò ignobiles.*

3 *Valet arguere à feudo, aut emphyteuſi ad Juſpatronatus.*

4 *Illegitimi, aut ſpurii ſunt inhabiles ad ea, quæ in honore, & decore conſiſtunt.*

6 *Vocatio eorum de ſanguine ad Juſpatronatus fieri poteſt vel per verba civilia, vel per verba naturalia, & quando ſic fieri dicatur. Vide num.* 7. *&* 10.

7 *Vocatis ad Juſpatronatus eis de ſanguine per verba civilia non ſuccedunt in eo illegitimi, aut ſpurii, ſecus ſi illi de ſanguine eſſent vocati per verba naturalia, ut num.* 8. *ſed limita ut num.* 9. *& num.* 14.

11 *Vocatis à Fundatore ad Juſpatronatus eius Conſanguineis in eo ſuccedere poſſunt per poſterius illegitimi; Et quare? num.* 12.

13 *Lambertinus lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 26. *num.* 11. *quo ſenſu loquatur?*

15 *Filii ſpurii ſunt odioſiſſimi, nec merentur filii appellare.*

16 *Filii ſpurii, licèt odioſiſſimi, an, & quando ſuccedere poſſint in Jurepatronatus Gentilitio? & num.* 17.

18 *Quæ ſint conjecturæ excluſivæ filiationis tam reſpectu patris, quàm reſpectu matris?*

19 *Finis procreandi tam in maſculis, quàm in fœminis, quis ſit? & num.* 35.

20 *Ad probandam filiationem reſpectu patris admittuntur præſumptiones, & conjecturæ.*

21 *Filiatio probari poteſt ad tres effectus, & qui ſint iſti effectus? Vide ibi.*

22 *Probatio filiationis naturalis ad effectum excludendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Jurisſpatronatus debet eſſe rigoroſa, & concludens, ſecus ad effectum ſuccedendi per poſterius in defectum legitimorum, aut ad effectum excludendi Fiſcum, & num.* 26.

23 *Arcta cuſtodia ventris prægnantis ad hunc effectum eſt probanda, & ex quibus non probetur? Vide num.* 24.

25 *Filiatio ad prædictum effectum ex quibus non probetur?*

27 *Filiatio naturalis ex quibus probari poſſit? Vide ibi, & num.* 28. *uſque ad* 34.

36 *Filius adoptivus ſuccedre non poteſt in Jurepatronatus Gentilitio.*

37 *Conſanguineus Fundatoris an, & quando poſſit adoptare extraneum in filium, aut illum aggregare in parentelam, & ei communicare Juſpatronatus? & num.* 38.

CASUS X.

FUndator Beneficii A. reſervavit Juſpatronatus ad illud pro ejus Conſanguineis, quibus deficientibus ſubſtituit nonnullos de certa familia omnino extranea. Vacante Beneficio cùm non adeſſet ullus conſanguineus legitimè deſcendens à Fundatore, ſed ſolùm adeſſet unus filius illegitimus, & naturalis conſanguineus ejuſdem Fundatoris, illi de familia ſubſtituta prætendere cœperunt eſſe factum locum ſubſtitutioni favore ſui ipſorum, & ad ſe ſpectare Juſpatronatus, non verò in eo poſſe ſuccedere præfatum illegitimum, & naturalem, ſeu baſtardum. Quæritur proinde in hoc caſu, an, & ad quem ſpectet hujuſmodi Juſpatronatus?

Et videtur ſpectare ad eos de familia ſubſtituta, & 1

C non

non ad baſtardum, ſeu illegitimum, aut ſpurium; tum ex præſumpta mente Fundatoris, tum ratione; Et quidem inſpecta mente Fundatoris, hic reſervando Juſpatronatus pro ejus conſanguineis, nullam expreſsè mentionem fecit de illegitimis, aut ſpuriis; nec præſumitur de hujuſmodi perſonis turpibus, & infectis cogitaſſe, adeòque non ſub nomine conſanguineorum comprehendere voluiſſe illegitimos, aut ſpurios, & eos ſuccedere in Jurepatronatus Bald. *conſ.* 207. *n.* 7. *vol.* 2. Menoch. *conſ.* 85. *n.* 86. *& ſeq.* Rot. *in Januen. Juriſpatronatus penès* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2, *verſ. quòd autem.*

2 Sic inveſtitis à Teſtatore certis perſonis in feudo, aut in emphyteuſi honorifici Caſtri præſumuntur in eis inveſtitæ ſolùm Perſonæ Nobiles, non verò ignobiles, Bald. *d. conſ.* 207. *n.* 7. *vol.* 2. Ergo etiam inveſtitis à Fundatore in limine fundationis Beneficii ejus conſanguineis in Jurepatronatus, præſumuntur in eo inveſtiti
3 ſolùm conſanguinei legitimi, & naturales, non verò illegitimi, baſtardi, aut ſpurii; Valet enim arguere à feudo, aut emphyteuſi ad Juſpatronatus, cùm hujus materia reguletur ſecundùm terminos feudi, & emphyteuſis Ciarlin. *contr.* 172. *n.* 71. Et ita ſentire videtur Lambertin. qui non ſolùm tuetur illegitimum non poſſe ſuccedere in Jurepatronatus gentilitio, ſed nec in hæreditario, niſi ſit inſtitutus hæres, ut *in lib.* 1, *par.* 2. *queſt,* 2. *art.* 26. *n.* 11. ibi — *Et ſic ex omnibus ſuprascriptis poſſet fieri unica concluſio generalis, ut ita demum filii illegitimi ſuccedant patri, vel matri ſi ſunt illorum hæredes, aliàs nullo modo eis ſuccedunt in Jurepatronatus* — Et *art.* 27. *n.* 1. ibi — *Tamen contrarium eſt verius, quia tales illegitimi non dicuntur, nec ſunt de parentela* — Ciarlin. *d. controv.* 172. *n.* 41. & fuit reſolutum à Sac. Congregatione Concilii *in Mutinen, Beneficiorum 6, Junii* 1687.

4 Ratio autem videtur eſſe, quia Juſpatronatus eſt jus honorificum, vigore cujus Patrono debentur honores, & præeminentiæ, ut dixi *Par.* 1. *Can.* 1. *&* 2. *Caſ.* 1. Illegitimi autem cùm ſint indecori, & ſpurii, cùm ſint perſonæ inhoneſtæ, & infames, ſunt inhabiles ad ea, quæ in honore, & decore conſiſtunt, ad *Text. in cap. In decorem de fil, Presbyter. præpoſit, in cap. Per Venerabilem, qui filii ſint legitimi*; Ac proinde Fundator in reſervatione Juriſpatronatus favore ejus conſanguineorum, non cenſetur umquam vocaſſe ad Juſpatronatus hujuſmodi perſonas indecoras, inhoneſtas, & infames, & has conſtituere Patronos Eccleſiæ, cùm omnino inveriſimile ſit perſonas inhoneſtas, & infames voluiſſe ab Eccleſia honorari, & ibi præeſſe, ut ratiocinatur Bald. *conſ.* 373. *vol.* 1. *n.* 4. ibi — *Item, quia etiam Patronatus Eccleſiæ eſt quædam prærogativa, & præeminentia, & honor, qui non congruit ſpuriis in Eccleſia Dei habere talem ſupra verticem, & in loco honeſto inhoneſtas avocare perſonas.*

5 Sed his minimè obſtantibus, cenſeo in hoc caſu præfatum Juſpatronatus ſpectare ad filium illegitimum, aut ſpurium conſanguinei Fundatoris, & non ad eos
6 de familia ſubſtituta omnino extranea; Diſtinguendum eſt enim inter vocationem eorum de ſanguine ad Juſpatronatus per verba civilia, & vocationem per verba naturalia, juxta dictionem, quam inſinuare videntur Ciarlin. *controv.* 172. *n.* 22. *Palma alleg.* 241. *n.* 3. Rot. *in Comen, Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Minoris* coram Eminentiſſimo Priolo.

7 Vocatis ad Juſpatronatus eis de ſanguine per verba civilia, nimirum ſub nomine Domus, aut ſub nomine Familiæ, non ſuccedunt in eo illegitimi, & naturales, aut ſpurii; quia iſti non dicuntur nec de domo, nec de familia, Præpoſit. *in cap. Per Venerabilem qui fil. ſint legit. n.* 9. Ancharan. *conſ.* 389. *n.* 2. Rocch. de Curt, *de Jurepatr. verb. Competens n.* 19. Ciarlin. *controv,* 172. *n.* 23. Gratian. *diſcept.* 218. *n.* 13. Rot. *deciſ.* 393. *n.* 2, *tom.* 1. *recent. & deciſ.* 251. *num.* 6. *par.* 2. *rec. & in Comen, Cappellania* 18. *Aprilis* 1071. §. *Fruſtraque* coram Eminentiſſimo de la Tremoille;

8 Vocatis verò eis de ſanguine per verba naturalia ad Juſpatronatus, in eo ſuccedere poſſunt baſtardi, ſpurii, & alii illegitimi Lotther. *de re benef. lib.* 2. *q.* 11. *n.* 91. Rot. *in dicta Comen. Cappellania* 4. *Maji* 1703. §. *Minoris* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Mediolanen. Cappellania* 23. *Martii* 1703. §. *Neque obſtat* coram Reverendiſs. Molines Decano, *& in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quod autem*, *&* §. *Non adverſante* coram R. P. D. Falconerio.

Niſi adeſſet conſuetudo, aut Statutum particulare ex- 9
cluſivum ſpurii, illegitimi, & naturalis, aut niſi Juſpatronatus competeret ex mero privilegio, aut niſi fuiſſet requiſita aliqua qualitas excluſiva illegitimitatis, videlicet fuiſſet reſervatum Juſpatronatus pro conſanguineis Clericis, aut denique niſi aliud conſtaret de mente Fundatoris, tunc enim etiamſi illi de ſanguine in reſervatione Juriſpatronatus vocentur per verba naturalia, adhuc in eo ſuccedere non poſſunt illegitimi, aut ſpurii, ut docent Bald. *conſ.* 207. *n.* 1. *volum.* 2. Gratian. *diſcept,* 218, *n.* 11, Rot. *dec.* 112. *n.* 2. *tom.* 1. *rec.*

Dicuntur autem vocati illi de ſanguine per verba 10
naturalia, ſi vocentur ſub nomine Conſanguineorum, aut eorum de Parentela, aut Deſcendentium, aut Proximiorum, aut quando eſſemus in dubio, & deficeret Inſtrumentum fundationis, tunc enim, quia mens hominis naturalis eſt, & de facili naturam ſequitur, Fundator præſumeretur vocaſſe eos de ſanguine potiùs per verba naturalia, quàm civilia, Rocch. de Curt, *de Jurepatr. verb. Ipſe num.* 80, Lambertin. *eodem tractatu lib,* 1. *queſt,* 2. *art,* 9, *num.* 9. & alii quos refert Rot. *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Jam verò* coram Eminentiſſimo de la Tremoille; Quod procederet, etiamſi concurrerent enunciativæ, quibus enuncietur ad Juſpatronatus eſſe vocatos eos de ſanguine per verba civilia, nimirum Juſpatronatus eſſe reſervatum pro eis de familia; quoniam optimè ſtare poteſt, maximè ſi enunciativæ ſint antiquæ, quòd in illis enuncietur verbum Familia, & quòd in Inſtrumento fundationis Juſpatronatus reſervetur per verba naturalia comprehenſiva etiam naturalium Rot. *deciſ.* 262. *n.* 6. *& ſeqq. par.* 8. *& deciſ.* 241. *num.* 10. *par.* 16. *& deciſ.* 867. *num.* 2. coram Emerix Jun.

Præmiſſa hac diſtinctione in caſu præſenti Funda- 11
tor vocavit ad Juſpatronatus eos de ſanguine per verba naturalia ſignificantia potiùs jus naturæ, quàm jus ſcriptum, nimirum ſub nomine Conſanguineorum, reſervando Juſpatronatus pro ejus conſanguineis, ex quo ſequitur, eumdem Fundatorem comprehendere voluiſſe non ſolùm conſanguineos legitimos, & naturales, ſed etiam illegitimos, & ſanguine infectos, & conſequenter iſti ſuccedere valeant in hujuſmodi Jurepatronatus, maximè cùm non concurrant ad ejus ſucceſſionem legitimi, ſed perſonæ extraneæ familiæ ſubſtitutæ, juxta auctoritates ſuperius relatas, quibus addo Bald. *in l. eam, quam C. de fideicom. in fin.* Paul. de Citad. *de Jurepatr. par.* 9. *num.* 9. *Præpoſit, in cap. Per Venerabilem, qui fil. ſint legitim. num.* 11. *in fin.* ibi — *Ubicumque ſumus in tali materia, in qua attenditur potius jus ſanguinis, vel naturæ, vel verba ſignificant jus naturæ potiùs, quàm jus ſcriptum, tunc in illa diſpoſitione comprehenduntur baſtardi ita ſicut legitimi* — Gratian. *diſcept.* 218. *n.* 1. *&* 16. *Palma allegat.* 241. *num.* 3. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 126. *n.* 1. *&* 2. *par.* 1. *rec. & deciſ.* 11, *n.* 7. *par.* 16. *& deciſ.* 615. *num.* 3. *par.* 3. *recent.* & Rot. penes Ciarlin. *controv.* 172. *n.* 77. *& in dicta Comen. Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Hæc autem* coram Eminentiſſimo Priolo.

Ratio verò deducitur ex præſumpta mente Funda- 12
toris, quia iſte vocando ad Juſpatronatus eos de ſanguine per verba naturalia, ſub nomine Conſanguineorum, aut Poſterorum, &c. præſumitur ſic eos vocaſſe ex affectione erga proprium ſanguinem; cùm autem proprius ſanguis ſit etiam in venis illegitimorum; ſequitur reſpectu horum eſſe etiam eamdem affectionem Fundatoris, & ſic præſumuntur etiam illi vocati ad hujuſmodi Juſpatronatus; De jure enim naturæ nulla eſt differentia inter legitimos, & illegitimos, cùm hæc differentia procedat ſolùm à jure poſitivo, *Palma allegat.* 241. *num.* 9.

Non obſtat authoritas Lambertini ſuperius in con- 13
trarium deducta; ea enim procedit in vocatione eorum de ſanguine ad Juſpatronatus per verba civilia, ſeu, quod idem eſt, in Jurepatronatus gentilitio rigorosè ſumpto, reſervato pro eis de domo, & familia, in quo quidem juxta diſtinctionem ſupra inſinuatam
ſuccedere non poſſunt naturales, illegitimi, aut ſpurii, 14
niſi adſit generalis conſuetudo, & uſus loquendi, juxta

quem

quem filii illegitimi dicantur de domo, & familia, aut niſi filii illegitimi agnati ſint tamquam de domo, & familia, aut niſi ſint legitimati: Quoniam ſi adeſſet hujuſmodi conſuetudo, & uſus loquendi, ſi filii illegitimi agniti eſſent de domo, & familia, aut eſſent legitimati, ſuccedere poſſent in Jurepatronatus, etiamſi eſſent vocati illi de ſanguine per verba civilia; ea ratione, quia tunc Fundator præſumeretur ſe conformare voluiſſe cum dicta conſuetudine, & uſu loquendi, ut tradunt *Prapoſit. in cap. per Venerabilem* §. *Quod autem qui fil. ſint legit. n.* 99. ibi — *Tales naturales non dicuntur de domo, nec de ſanguine, &c. niſi communi uſu loquendi alicujus Civitatis, vel loci tales ſic vulgo conceptos accipiant, & affirmant illi de domo* — Menoch. *conſ.* 754. *n.* 16. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 361. *n.* 16. Palma *alleg.* 241. *n.* 8. *& alleg.* 242. *num.* 13. Rot. *in dicta Comen. Cappellania* 31. *Martii* 1702. §. *Applicando* coram Eminentiſſ. de la Tremoille, *&* 4. *Maji* 1703. §. *Minoris, &* §. *In caſu* coram Eminentiſſ. Priolo, *& in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januar.* 1710. §. Eoque magis coram R. P. D. Falconerio.

15 • Nec replicare valet, quòd filii ſpurii ſint odioſiſſimi, nec merantur filii appellari, adeòque iſti tamquam ſpecies magis qualificata ſuccedere non poſſint in Jurepatronatus reſervato per verba naturalia, licèt admittatur in eo ſuccedere poſſe illegitimos naturales. Auth. *licet C. de natural. lib.* Jaſon. *conſ.* 102. *n.* 8. *lib.* 4.

16 Quoniam hæc replicatio nullam vim habere poteſt in caſu præſenti, ubi Juſpatronatus fuit reſervatum pro eis de ſanguine per verba naturalia univerſalia, nimirum ſub nomine conſanguineorum, quod eſt aptum comprehendere omnes ſanguine conjunctos, ſive ſpurii ſint, ſive merè naturales, Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 71. *&* 145. Fuſar. *de ſubſtit.*
17 *quæſt.* 405. *n.* 2. *& ſub n.* 10. Imò nec obſtare poſſet, etiamſi vocatio eorum de ſanguine eſſet facta per verba naturalia minùs univerſalia, ex. gr. ſub nomine liberorum, aut deſcendentium. Etenim diſtinguendum eſt, aut diſponens de Jurepatronatus favore eorum de ſanguine per verba naturalia eſt vinculo naturæ conjunctus cum ſpuriis, & tunc licèt iſti ſint odioſiſſimi, & ſpecies magis qualificata, quàm merè naturales, tamen ſuccedere poſſunt ſimul cum eis in Jurepatronatus; quia affectio, quæ oritur à vinculo naturæ intercedente inter diſponentem, & ſpurios, purgat illud majus odium, quod de ipſis prædicatur. Abb. *in cap. nonnulli num.* 11. *de reſcript.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 145. Garz. *de benef. par.* 7. *c.* 15. *num.* 36. *& ſeqq.* Aut diſponens per verba naturalia de Jurepatronatus favore eorum de ſanguine eſt omnino extraneus, & nullo naturæ vinculo cum ſpuriis conjunctus, & tunc regulariter ſpurii non dicuntur comprehenſi tamquam ſpecies magis qualificata, ſed ſoli naturales, niſi concurrant circumſtantiæ oſtendentes mentem Diſponentis fuiſſe comprehendere etiam ſpurios, ex. gr. ſi ipſe Diſponens eſſet ſpurius, aut in diſpoſitione primo loco eſſet ab eo vocatus filius alicujus ſpurii, quo caſu non diceretur abhorruiſſe natalia ſimilia ſuis, juxta diſtinctionem, quam eruditè conciliando Doctorum opiniones tradit Palma *allegat.* 241. *num.* 6. *& ſeqq.*

Patet igitur ex ſupradictis, quòd filius naturalis, illegitimus, aut ſpurius conſanguinei Fundatoris ſuccedere debeat in hujuſmodi Jurepatronatus reſervato pro conſanguineis ad excluſionem eorum de familia ſubſtituta extranea; ſed ſi iſti objicerent, quòd ille,
18 qui prætendit eſſe filius illegitimus conſanguinei Fundatoris, revera non ſit ejus filius, & afferrent conjecturas excluſivas filiationis tam reſpectu patris, quàm reſpectu matris, nimirum ſi dicerent, quòd ille abſque ulla neceſſitate, utpote non natus ex adulterio, legatur deſcriptus in libro Baptiſmatum ex patre incerto, & non ex conſanguineo Fundatoris; quòd conſanguineus Fundatoris prætericrit illum in teſtamento, non relinquendo ei alimenta, nec legitimam, ſed potiùs inſtituendo in omnibus ejus bonis hæredem extraneum; quòd ipſe conſanguineus habuerit modicam curam, & ſollicitudinem illius tam in pueritia, quàm in adoleſcentia; & probarent ex Teſtibus bonos mores, & vitam ejuſdem conſanguinei; ſi dicerent, quòd mater, reſpectu cujus aſſeritur filius, de tempore conceptionis, fuerit in longæva ætate conſtituta, ex. gr. in anno ferè quinquageſimo; mirabile enim eſt, & rariſſimè contingit mulierem ea ætate concipere, ad *Text. in l. ſi major* 12. *C. de legit. hæred.* Zacch. *quæſt. Medico legal. lib.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 9. *n.* 6. *tom.* 1. (dum 19
finis procreandi pro viris eſt annus ſexageſimus quintus, pro fœminis verò annus quadrageſimus quintus, juxta Ariſtotel. *lib.* 5. *Hiſtor. Animal. cap.* 14. Albert. Magn. *lib.* 5. *de Animal. tract.* 2. *c.* 1. Tiraquell. *ad leg. connub. par.* 6. *gloſ.* 1. *n.* 48.) Ex his omnibus conjecturis excluderetur filiatio tam reſpectu patris, quàm reſpectu matris Rot. *deciſ.* 317. *num.* 2. *par.* 9. *& deciſ.* 100. *n.* 28. *& ſeqq. & deciſ.* 544. *n.* 10. *par.* 19. *rec. & in Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *Fortius, &* §. *Quæ veritas* §. *Quantum, &* §. *Plus quoque* coram R. P. D. Aldrovando. Si, inquam, illi de familia extranea ſubſtituta id objicerent; qui prætendit eſſe filius illegitimus, & naturalis præfati conſanguinei Fundatoris, an, & quomodo probare teneretur hujuſmodi filiationem?

Cùm filiationis probatio reſpectu patris ſit ferè im- 20
poſſibilis, dum hominum conceptio ſub certo ſenſu non cadit, ideo laxato juris rigore admittuntur ad eam probandam præſumptiones, & conjecturæ. Gonzal. *in cap. Per tuas n.* 10. *de probat.* Rot. *deciſ.* 830. *n.* 12. *par.* 5. *& deciſ.* 310. *n.* 1. *par.* 11. Et quidem filiationis probatio diverſimodè requiri poteſt, modò nempe magis concludens, modò minus, prout diverſi ſunt effectus, ad quos probari poteſt filiatio. Hujuſmodi enim filiatio 21
probari poteſt ad tres effectus. Primò, ad effectum excludendi Fiſcum à ſucceſſione Juriſpatronatus (ſuppoſita vera ea ſententia, quòd extinctis omnibus de familia Patronis abſque hærede, Fiſcus ſuccedit in Jurepatronatus, ſicuti ſuccedit in tota eorum hæreditate, & Eccleſia non fiat libera, quam ſententiam veritati conſonam non exiſtimat Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 79.) Secundò, ad effectum excludendi extraneos. Tertiò, ad effectum excludendi legitimos, & naturales.

Si filiatio illegitima, & naturalis probari debeat ad 22
effectum excludendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Juriſpatronatus, probatio debet eſſe rigoroſa, & concludens, & probari debet ad hunc effectum arcta 23
cuſtodia ventris mulieris prægnantis in propria domo, aut alibi (quando agitur de perſona privata, ſecus ſi agatur de perſona Potente; quia Præpotentes ſola protectione domus limites cuſtodiunt) itaut ad ipſam non potuerit habere acceſſum, niſi ille, reſpectu cujus probare contenditur filiationem, aliàs ob plurium hominum acceſſum deſignari non poſſet quiſnam verè filium concepiſſet, ad *Text. in l. vulgo conceptus ff. de ſtatu homin.* §. *ſi adverſus inſtit. de nupt.* Rot. *in Romana filiationis ſuper bono jure* 8. *Aprilis* 1707. §. *Suntque, &* §. *Contrariis* coram Omanna, *& in Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *At, &* §. *Non obſtante* coram R. P. D. Aldrovando.

Quæ arcta cuſtodia ventris mulieris prægnantis, & 24
excluſio interventus aliorum in domo mulieris non probatur ex monitionibus factis mulieri à Parocho, ut relinqueret concubinatum cum illo, reſpectu cujus prætenditur filiatio, nec ex præcepto expedito contra eumdem à Curia Epiſcopali de non converſando cum dicta muliere; fieri namque poteſt, quòd non obſtantibus hujuſmodi monitionibus, & præcepto mulier habuerit commercium cum aliis hominibus Rot. *in dicta Romana filiationis ſuper bono jure* 8. *Aprilis* 1707. §. *Abſque eo quod* coram Omanna.

Non probata arcta cuſtodia ventris, imò conſtito de
publico meretricio mulieris, Filiatio ad effectum exclu- 25
dendi legitimos, & naturales à ſucceſſione Juriſpatronatus, probari non poteſt per tractatus, & agnitiones in filium, nec per ſimplices, & privatas denominationes, nec per ſubminiſtrationem alimentorum, niſi hujuſmodi agnitiones, & denominationes eſſent emiſſæ in actibus ſeriis, & proportionatis, nimirum in legitimationes partus, donatione, aut inſtitutione cum expreſſione paternitatis. Quoniam iſta omnia licèt haberent vim probandi filiationem, præſuppoſita arcta cuſtodia ventris, tamen, poſita latitudine mulieris peccandi, ex eis probari non poteſt filiatio, dum

tractatur, & agnitiones in filium præfatæ provenire potuerint ex ſalſa credulitate viri, & privatæ denominationes perfunctoriè emiſſæ, ac ſubminiſtratio alimentorum derivare potuerint ex cauſa amoris, vel ex motivo pietatis, vel pro mercede concubinæ extra titulum filiationis Pariſ. *conſ.* 29. *n.* 13. *lib.* 2. Cravet. *conſ.* 249. *num.* 10. Gratian. *diſcept. forenſ.* 562. *num.* 24. cum aliis plenè relatis à Rota *in dicta Romana filiationis ſuper bono jure* §. *Atque hinc*, & §. *Præſertim*, & §. *Contrariis* coram Omanna, & *in d. Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *Nec aliquod*, & §. *Non obſtante* coram R. P. D. Aldrovando.

26 Si verò filiatio probari debeat ad effectum excludendi Fiſcum, aut ad effectum excludendi extraneos à ſucceſſione Juriſpatronatus, aut ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus in defectum filiorum legitimorum, aut unà cum filiis legitimis; Probatio non debet eſſe ita rigoroſa,. & concludens, ſed admittitur probatio levior, & minùs concludens, maximè ſi concurrat temporis antiquitas. Fælin. *In cap. Paſtoralis ſub n. 6. de reſcript.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 72. *num.* 5. Redenaſch. *conſ.* 62. *n.* 22. & *ſeqq.* Peregrin. *de fideicom. art.* 43. *ſub num.* 68. Gratian. *diſcept. forenſ.* 157. *n.* 11. Rot. coram Bich. *deciſ.* 79. *num.* 8. & *deciſ.* 981. *num.* 4. coram Dunozett. & *deciſ.* 165. *n.* 11. & *deciſ.* 725. *n.* 15. coram Buratt.

In caſu præſenti filiatio probari non debet ad effectum excludendi à Jurepatronatus conſanguineos legitimos, & naturales; Quoniam in tota collectiva conſanguineorum, pro quâ fuit reſervatum à Fundatore Juſpatronatus, non adeſt, niſi iſte filius naturalis, & illegitimus conſanguinei Fundatoris, ſed probari debet ad effectum excludendi à ſucceſſione in eodem Jurepatronatus eos de familia ſubſtituta omnino extraneos; Unde ſi iſti ei objicerent, quòd ipſe non ſit filius illegitimus prædicti conſanguinei Fundatoris, idem probare poterit hanc filiationem.

27 Primò, ex tractatibus ipſi factis à conſanguineo Fundatoris tamquam filio Burſatt. *conſ.* 17. *num.* 1. & *conſ.* 88. *n.* 8. *lib.* 1. Barboſ. *vot. deciſ.* 22. *num.* 25. *lib.* 2. Ciarlin. *controv. forenſ. cap.* 23. *n.* 28. & *ſeqq. lib.* 1. Rot. *in Neapolitana, ſeu Civitatis Caſtelli deſcendentiæ* penes Balduc. *deciſ.* 11. *num.* 10.

28 Secundò, ex tractatibus ipſi factis à conſanguineis, amicis, & cognoſcentibus ejuſdem conſanguinei Pariſ. *conſ.* 10. *n.* 61. *lib.* 2. Ferrett. *conſ.* 49. *n.* 3. Maſcard. *de probat. concluſ.* 790. *n.* 12. Rot. *deciſ.* 155. *n.* 10. coram Buratt. & *deciſ.* 672. *n.* 18. coram Cerro.

29 Tertiò, ex eo, quòd conſanguineus Fundatoris illum educaverit Rot. in Romana, *ſeu Peruſina filiationis* 13. *Martii* 1690. coram clar. mem. Card. Caprara, & *in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Minuſque* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

31 Quartò, ex ſubminiſtratione alimentorum ei facta ab eodem conſanguineo per longum tempus; quia hæc ſubminiſtratio, quando dignoſcitur continuata per longi temporis ſpatium, non eſt referibilis ad titulum ſimplicis charitatis, aut largitionis Spad. *conſ.* 26. *n.* 16. *tom.* 3. Poſth. *de manutent. obſerv.* 53. *n.* 20. Rot. *deciſ.* 162. *num.* 15. coram Gregor.

Quintò, per fides Baptiſmatis, per retentionem ejuſdem cognominis, & inſignium, per ſententias, & per confeſſiones Partis Rot. *in Comen. Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Nec ad evertendum* coram Eminentiſſ. Priolo.

32 Sextò, ex literis ſcriptis ab eo cum expreſſione filiationis eidem conſanguineo Fundatoris, & ab hoc retentis, ea ratione, quia recipiens, legens, & retinens literas miſſivas, fateri dicitur omnia in eis contenta, quoties illi poſitivè non contradicit, ut expreſsè docet Jaſon. *in l. Admonendi num.* 142. *in repetit. ff. de jur. juran.* cui concordant Batt. *in l. Titius Sejo* 24. *n.* 2. *de conſtit. pecun.* ibique Bald. *num.* 2. *in fin.* Barboſ. *vot. deciſ.* 22. *num.* 28. & *ſeq. lib.* 2.

33 Septimò, ex publica voce, & fama, & communi opinione Everard. Jun. *conſ.* 24. *n.* 8. *lib.* 1. Gozadin. *conſ.* 13. *n.* 20. & 30. Barboſ. *vot. deciſ.* 24. *n.* 32. Rot. *in dicta Mediolan. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Minuſque* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

34 Octavò, denique idem filius illegitimus conſanguinei Fundatoris, licèt probare non poſſit hanc ſuam filiationem per Teſtes ſuſpectos de mendacio, & de ſubornatione, aut criminaliter inquiſitos, aut in ſubſtantialibus contrarios, juxta Rot. *in dicta Romana filiationis ſuper bono jure* 8. *Aprilis* 1707. §. *Et quidem* coram Omanna, & *in dicta Romana filiationis* 21. *Novembris* 1710. §. *Ex quibus* coram R. P. D. Aldrovando. Tamen probare eam poſſet per Teſtes etiam non formiter examinatos, dummodo ſint in magno numero, aut ſint nobiles. Bald. *In l. Teſtium n.* 36. *C. de Teſtibus.* Cravett. *conſ.* 6. *n.* 28. Gratian. *diſcept. forenſ.* 95. *n.* 4. Rot. *dec.* 92. *n.* 10. coram Cavaler. & *dec.* 351. *n.* 14. coram Gregor. & *deciſ.* 775. *num.* 3. coram Buratt.

Probata autem his conjecturis, & probationibus à filio illegitimo conſanguinei Fundatoris ejus filiatione, reſolutæ, & conquaſſatæ remanerent conjecturæ contrariæ excluſivæ filiationis ſuperiùs inſinuatæ §. *Patet.* ſi allegarentur, & afferrentur ab eis de familia extranea ſubſtituta, maximè illa excluſiva filiationis reſ-
pectu matris deſumpta ab hujus longæva ætate; Quo- 35
niam fœminæ uſque ad ætatem 50. annorum ſunt capaces concipiendi, ut teſtantur Fagnan. *in cap. cùm ſis ſub n.* 6. & *ſeqq. de converſ. conjugum.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 5. *præſumpt.* 24. *n.* 4. & *lib.* 6. *præſumpt.* 42. *n.* 29. Rot. *deciſ.* 360. *num.* 15. & *ſeqq. par.* 18. adeòque cùm revera potuerit concipere filium in dicta ætate, ex raritate caſus conceptionis in eadem ætate argui, & præſumi non poteſt, quòd illum non conceperat, cùm quælibet præſumptio ſemper debeat veritati cedere. Pariſ. *conſ.* 29. *num.* 44. & 82. *lib.* 2. Rot. coram Cerro *deciſ.* 672. *num.* 20.

Et hic etiam quærere congruum duxi, an ſicuti in Jurepatronatus reſervato à Fundatore pro ejus conſanguineis, quibus deficientibus ſubſtituti fuerint illi de quadam familia extranea, poteſt ſuccedere filius naturalis, ſpurius, aut illegitimus conſanguinei Fundatoris, ita etiam poſſit in eo ſuccedere filius adoptivus.

Reſpondeo in hoc caſu non poſſe ſuccedere filium 36
adoptivum conſanguinei Fundatoris in hujuſmodi Jurepatronatus, tum attenta diſpoſitione, & mente ejuſdem Fundatoris, tum attenta diſpoſitione conſanguinei adoptantis; Et quidem inſpectæ diſpoſitione Fundatoris hic reſervavit Juſpatronatus pro ejus Conſanguineis, nomine autem conſanguineorum non veniunt filii adoptivi, qui naturaliter ſunt omnino extranei, & nullatenus de ſanguine, adeòque inſpecta mente Fundatoris non poteſt ſuccedere in dicto Jurepatronatus filius adoptivus; Et patet in feudo, emphyteuſi, aut fideicommiſſo; vocatis ad feudum, emphyteuſim, aut fideicommiſſum, agnatis, cognatis, & aliis conſanguineis, in eis ſuccedere non poſſunt, nec ad ea admittuntur filii adoptivi, juxta authoritates, quas refert, & ſequitur Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 316. *num.* 1. Ergo nec vocatis conſanguineis ad Juſpatronatus, vigore hujus vocationis ſuccedere poterunt in eo filii adoptivi, ut expreſsè tuetur Rocch. *de Curt. de Jurepatr. verb. Ipſe, vel Is num.* 74. & *ſeqq.*

Attenta verò diſpoſitione conſanguinei adoptantis, 37
per quam ab ipſo adoptatus fuit in filium extraneus, nec vigore hujus diſpoſitionis iſte filius adoptivus poteſt ſuccedere in dicto Jurepatronatus; Ratio eſt, quia licèt reſervato Jurepatronatus abſolutè, & ſimpliciter pro conſanguineis, aut pro eis de parentela, unus ex his de communi omnium conſanguineorum conſenſu poſſit adoptare aliquem extraneum in filium, & ei communicare omnia jura tam activa, quàm paſſiva parentelæ, adeòque etiam Juſpatronatus, quando non adeſt præjudicium aliorum vocatorum; quia in hoc caſu ſicuti Juſpatronatus poteſt transferri de communi omnium conſenſu in extraneum, ita poterit transferri in filium adoptivum Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 9. *num.* 13. Tamen quando adeſt præjudicium aliorum, prout in caſu præſenti, in quo conſanguinei Fundatoris fuerunt ab eo ſubſtituti illi de certa familia extranea, tunc unus de conſanguineis, aut parentela, nec de communi omnium conſanguineorum conſenſu poteſt, adoptando extraneum in filium eum admittere ad Juſpatronatus, & præjudicium inferre illis de familia ſubſtituta venientibus ex propria perſona, & jura ſua à Fundatore metientibus Molin. *de Primog. lib.* 1. *cap.* 23. *n.* 31. Garz. *de benef. lib.* 5. *cap.* 9. *n.* 7. Rot. *in Tridentina Juriſpatronatus* 26. *Martii* 1703. §. *Reſpectu*, cor. Eminentiſs. Scotto.

Sicuti

Sicuti reſervato Jurepatronatus à Fundatore pro ejus
38 conſanguineis cum taxativa tantùm, iſti nec de communi omnium conſenſu poſſunt aggregare in parentelam aliquem extraneum, & hunc aggregatum perpetuò admittere ad Juſpatronatus in præjudicium libertatis volitæ à fundatore in defectum eorum de ſanguine, vigore dictæ taxarivæ tantùm, Lambertin. *ubi ſupra dicto art. 9. num.* 12. Ergo neque reſervato Jurepatronatus pro conſanguineis, & in eorum defectu ſubſtitutis aliis de familia extranea, poterunt iidem conſanguinei de communi conſenſu adoptare extraneum, & huic perpetuò communicare Juſpatronatus in præjudicium vocatorum de familia ſubſtituta.

ARGUMENTUM.

Vocata à Fundatore familia ſua ad Juſpatronatus activum, aut paſſivum, an nomine familiæ ſuæ veniat ſolùm familia effectiva Diſponentis, vel potiùs etiam alii de familia contentiva.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium de Jurepatronatus adjudicandum eſt Præſentato à veris, & legitimis Patronis.*

2 *Nomine familiæ ſuæ propriè venit familia effectiva, & propria Diſponentis, non autem contentiva, concurrentibus præcipuè conjecturis, de quibus num. 3. uſque ad 6.*

7 *Juſpatronatus familiare effectivum ſpectare debet ad habentes qualitatem ſanguinis, & familiæ effectivæ.*

8 *Una, & eadem cognominatio familiæ poteſt habere diverſas derivationes, & deſcendentias, & vocata à Teſtatore familia, venit illa, quæ eſt propria ipſius Teſtatoris.*

9 *Nomine familiæ venit fœmina etiam nupta in aliena familia.*

10 *Juſpatronatus pluribus reſervatum, inter quos nullus cadit diſpar ordo ſucceſſionis, cenſetur eis relictum æqualiter, & pro virili.*

11 *Paſſivè vocatus ad Juſpatronatus non indiget præſentatione Patroni.*

12 *Juſpatronatus paſſivum relictum à Fundatore pro eis de familia ſua, dicitur reſtrictum, & coarctatum ad eos de familia effectiva, & num. 13.*

14 *Non exiſtentibus capacibus in linea effectiva Fundatoris, præſentari poteſt, & debet à Patrono ille de familia contentiva.*

15 *Cappellania an, & quando dicatur Sacerdotalis actu, vel habitu, & num. 16. 17. & 18.*

CASUS XI.

QUidam Fundator in limine fundationis Beneficii reſervavit Juſpatronatus pro eis de ſua familia, ac voluit, ut iſti ſuccederent in Jurepatronatus gradatim, & ordine ſucceſſivo, nimirum prius maſculi de ſua familia, & poſtmodum fœminæ; deinde in ejus teſtamento quo deceſſit, inſtituit univerſalem hæredem proprium filium, qui vita functus reliquit poſt ſe unicam filiam, quæ ſe nupſit in aliena familia. Vacato nuper Beneficio, hæc fœmina unica de familia effectiva Fundatoris præſentavit ad Beneficium Titium Sacerdotem; verùm quia contemporaneè ad idem Beneficium præſentatus etiam fuit Cajus à filio fratris ejuſdem Fundatoris. Hinc quæro, an, & cui ſit adjudicandum dictum Beneficium?

Cenſeo eſſe adjudicandum Præſentato à præfata fœ-
1 mina, ea ratione, quia Beneficium de Jurepatronatus adjudicandum venit Præſentato à veris, & legitimis Patronis, ad *Text. in cap. Decernimus* 16. *quæſt.* 7. *de quo ſupra Par. I. Can. V.* Gloſſ. *in cap. unic. de Jurepatr. in* 6. Bero. *in cap. Illud de Jurepatr. n.* 3. Lambertin. *eodem tract. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 4. Ventrigl. *in praxi annot.* 1. §. 3. *num.* 12. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 14. *num.* 49.

Quòd autem prædicta fœmina deſcendens, & de familia effectiva Fundatoris ſit vera, & legitima Patrona, clarè colligitur ex teſtamentaria diſpoſitione ejuſdem Fundatoris, qui reſervavit Juſpatronatus favore ſuæ familiæ, ſive ſint maſculi, ſive fœminæ: Nomine
autem familiæ ſuæ intelligitur ſolùm familia effectiva 2
directa, & propria Diſponentis, non autem contentiva, & inflexa; & veniunt illi, qui ſunt de propria familia, & proſapia Teſtatoris, non autem alii de cognomine, qui ſub alia familia propriè ſunt, ut docent Bart. *in l. Peto §. Fratre n.* 1. *de leg.* 2. Pariſ. *conſ.* 51. *n.* 5. *& ſeqq. lib.* 2. Surd. *conſ.* 247. *n.* 12. Menoch. *conſ.* 106. *n.* 226. *& ſeqq.* Ruin. *conſ.* 153. *n.* 10. *lib.* 2. Rota *deciſ.* 362. *n.* 6. *par.* 5. *rec. & in Mediolanen. Beneficii* 30. *Januarii* 1711. §. *Quid plus* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Alexanen. Beneficii* 11. *Aprilis* 1712. coram R. P. D. Aldrovando §. *Nec ſubſiſtere.*

Sicuti reſervato Jurepatronatus à Fundatore pro deſcendentibus à ſua linea; nomine lineæ intelligi debet de linea directa, non de inflexa, ſeu tranſverſali, juxta Bald. *conſ.* 171. *volum.* 3. Caſtrenſ. *conſ.* 199. *num.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 61. Et ut quis habere poſſit Juſpatronatus, non ſufficit, quòd ſit de eodem cognomine, ſeu familia Fundatoris, Ruin. *conſ.* 153. *n.* 10. *lib.* 2. Cuman. *conſ.* 2. ſed neceſſe eſt, quòd deſcendat à dicta linea Fundatoris, Roland. *conſ.* 23. *n.* 39. *&* 40. *lib.* 4. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 33. *& ſeqq.* Et ſicuti ſi fuiſſet reſervatum Juſpatronatus paſſivum à Fundatore pro illis de ejus familia, & diſpoſuiſſet, quòd iſti præſentarentur ad Beneficium, Juſpatronatus paſſivum diceretur reſtrictum, & coarctatum ad familiam effectivam, adeòut illi de hac familia præſentari, & præferri deberent a Patrono ad excluſionem eorum de familia contentiva, ut deciſum fuit à Sacra Rota *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §. *Facilè, &* §. *Vel ſaltem* coram R. P. D. Certo *inferius impreſſ.*

Et quidem, quòd Fundator voluerit hujuſmodi Juſ- 3
patronatus conſervare, & pertinere ad eos de familia effectiva manifeſtè deſumitur ex eo, quia magis dilexit familiam effectivam, quàm contentivam, & tranſverſalem, dum illam inſtituit hæredem in omnibus ſuis bonis, ac proinde reſervando Juſpatronatus familiæ ſuæ, nomine familiæ præſumitur intellexiſſe potiùs de familia effectiva, quam amavit, quàm de familia contentiva, & illam huic præferre voluiſſe, ut docet Pariſ. *conſ.* 51. *num.* 20. *tom.* 2.

Eòque magis, dum Fundator reſervavit Juſpatrona- 4
tus familiæ ſuæ, & uſus eſt dictione ſuæ, quæ utpote ambigua, & referibilis ad diverſas perſonas, referenda eſt potius ad perſonam Teſtatoris, & ad ejus deſcendentes, quàm ad tranſverſales Pariſ. *conſ.* 51. *n.* 34. *tom.* 2. Sicuti ſi Teſtator relinqueret uxori Juſpatronatus, & poſt ejus mortem vellet illud pervenire ad ejus hæredes, & ſucceſſores; dictio ejus potiùs intelligenda eſſet de ſucceſſoribus Teſtatoris, quàm uxoris, juxta *Text. in l. ex pacto in princip. cum gloſſ. ff. de aur. & arg. leg.* Alexand. *conſ.* 56. *num.* 2. *vol.* 1.

Inſuper eidem Fundator voluit, quòd ſua propria 5
familia ſuccederet in Jurepatronatus gradatim, & ordine ſucceſſivo, & priùs maſculi de ſua propria familia, & poſtmodum fœminæ: Ergo intellexit de familia propria, & ſpecifica, non autem de generali cognominatione familiæ, ut maſculi de propria, & ſpecifica familia excluderent fœminas, & fœminæ ſuccederent, & admitterentur talibus maſculis non extantibus, ut arguit Pariſ. *conſ.* 51. *num.* 18. *tom.* 2.

Hancque voluntatem Fundatoris, quòd ſolùm fa- 6
miliam effectivam admiſerit ad hujuſmodi Juſpatronatus benè ſuadet obſervantia ſubſecuta, dum ſolus filius, quem inſtituit hæredem, & non illi de familia tranſverſali ſui fratris, præſentavit Rectorem controverſi Beneficii, qui Beneficium pacificè poſſedit uſque ad diem obitus, quæ quidem obſervantia eſt optima interpres voluntatis ejuſdem Fundatoris, nimirum, quòd voluerit Juſpatronatus ſpectare ad eos de familia effectiva, ſive ſint maſculi, ſive ſint fœminæ, non verò, his extantibus, ad eos de familia contentiva, & tranſverſali, *l. ſi de interpret. ff. de leg.* Rom. *conſ.* 271. *n.* 4. Surd. *conſ.* 140. *n.* 43. *& conſ.* 362. *num.* 10. Rota *deciſ.* 362. *num.* 12. *par.* 5. *rec.*

Probato igitur hujuſmodi Juſpatronatus eſſe fami- 7
liare effectivum, & eſſe reſervatum eis de familia effectiva, non autem eis de familia contentiva, & tranſverſali; ſequitur per neceſſariam conſequentiam,

quòd, cùm præfata fœmina, quæ præſentavit Titium
ſit deſcendens, & de familia effectiva Fundatoris; ad
eam pertineat hujuſmodi Juſpatronatus, utpote haben-
tem qualitatem ſanguinis, & familiæ effectivæ requi-
ſitam à Fundatore, juxta Decium *conſ.* 208. *num.* 4.
Pariſ. *conſ.* 48. *num.* 9. *lib.* 4. Surd. *conſ.* 63. *n.* 15.
lib. 1. & alios relatos per Rotam *deciſ.* 267. *num.* 6.
par. 6. *rec.* ac ejus Præſentato concedenda venit in-
ſtitutio ad excluſionem Caji præſentati à filio fratris
Fundatoris.

Hic namque aſpirare non poteſt ad hujuſmodi
Juſpatronatus, quia non eſt de linea effectiva dicti
Fundatoris, cui reſervatum fuit Juſpatronatus, ſed de
linea tranſverſali, & contentiva; & licèt habeat eam-
dem cognominationem cum Fundatore, tamen dici
8 non poteſt de linea, & familia effectiva illius. Ra-
tio eſt, quia una, & eadem cognominatio familiæ
poteſt habere diverſas derivationes, & deſcendentias,
unam ſpecialem, & propriam de domo ipſius Teſta-
toris, aliam generalem de agnatione, familia, & co-
gnominatione, & vocata à Fundatore familia ad Juſ-
patronatus; illa tantùm ſpecialis venit, quæ concer-
nit propriam, & ſpecialem familiam Teſtatoris, non
autem illa generalis, ut præter ſupra relatos, teſtatur
Pariſ. *conſ.* 51. *num.* 10. *tom.* 2.

Non obſtat, quòd ſæpedicta fœmina ſit nupta in
aliena familia, & conſequenter, cùm dici non poſ-
ſit amplius de familia Fundatoris, ſequitur, quòd ſal-
tem per poſterius ſuccedere debeat filius fratris Funda-
toris tanquam de cognominatione, & de familia:
Quoniam licèt hoc procedat, ſtante Statuto excluden-
te fœminas dotatas, quo caſu appellatione familiæ
non veniunt filiæ nuptæ, ut docet Curt. *conſ.* 39.
9 *num.* 11. tamen ſecluſo præfato Statuto, terminus fa-
milia continet omnes, qui ex eodem ſanguine pro-
creati ſunt, & ex maſculis nati, adeòque venit fœ-
mina nata ex maſculo, & virili ſexu, quæ de fami-
lia Teſtatoris dicitur, etiamſi ſit nupta, & maritata,
juxta Alex. *conſ.* 161. *vol.* 2. & *conſ.* 56. *n.* 4. *vol.* 1.
Soccin. *conſ.* 84. Rot. *deciſ.* 166. *n.* 15. *par.* 6. *rec.* &
in Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus 1. *Februarii* 1715.
§. *Vocatio* coram R. P. D. Scotto, & alias auctori-
tates inferiùs relatas *Caſ. XIII. num.* 9.

R. P. D. CERRO

Tridentina Cappellaniæ.

Ven. 5. *Aprilis* 1715.

DImicantibus inter ſe Leonardo Sigiſmundo, ac
Conſtantino Felice ſuper adjudicatione Cappella-
niæ erectæ ab Antonia Saracena; poſt tertium, acrem-
que conflictum ſub die 14. Maji anni proximè præte-
riti ob ſuffragiorum præponderantiam prævaluerunt jura
Leonardi Sigiſmundi, ex fundamentis expenſis in mea
deciſione, iis tamen revocatis ad cenſuram die 11. Ja-
nuarii mox elapſi eædem redierunt difficultates, quæ
ſicuti ſub dicta die obicem præbuerunt Cauſæ reſolu-
tioni, ſic in hodierno iterato examine DD. in con-
trarium ſenſum deduxerunt pro receſſu à deciſis.

Juxta enim piæ Fundatricis diſpoſitionem nullo
pacto ſubſiſtere videbatur privilegium illud, quod in
præterita deciſione adſtruebatur Leonardo Sigiſmundo
ex nominatione reportata ab Antonio, utpote ſeniore
Leonardo Compatrono; Nam collatis invicem teſta-
mento, & codicillis ejuſdem Antoniæ Saracenæ, con-
ſtitit, quòd licèt in teſtamento Juſpatronatus activum
relictum fuerit ſeniori ex familia Saracena in genere
ibi — *laſciando il jus di nominare, &c. al più vec-
chio della famiglia Saracina*, adhuc in poſtremo co-
dicillo de eodem Jurepatronatus honorati noſcun-
10 tur — *Antonio, e Leonardo, e loro deſcendenti maſ-
chi, ſin tanto durerà eſſa loro famiglia*, quare cùm
iſtorum vocatio facta fuerit propriis, & appellativis
nominibus, nec inter vocatos ullus cadat diſpar ordo
ſucceſſionis, nequaquam compatibilis eſt cum præla-
tione ſenioris, juxta id, quod diſpoſitum fuerat in
teſtamento, ſed Juſpatronatus relictum ambobus cen-
ſetur æqualiter, & pro virili, ut optimè tenent Rip.
conſil. tom. 2. *tit. de Jurepatr. conſ.* 6. *num.* 1. & 6.
Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 12. *n.* 128. & teſtatur
Rot. coram Burat. *deciſ.* 481. *n.* 1. & ibi Adden. *lit.
A.* & *in recen. deciſ.* 248. *n.* 2. & *ſeq. par.* 16. & *in
Mediolanen. Juriſpatronatus* 3. *Julii* 1684. §. *Verum*
coram bon. mem. Paulutio impreſſ. apud Modern. Ro-
man. *diſcept. Eccleſ.* 38. *num.* 9. & *in Bononien. Be-
neficiorum de Caſtello* 9. *Junii* 1713. §. *Id ipſum* co-
ram R. P. D. meo Anſaldo.

Verumtamen inutilis reddebatur inſpectio iſta, an
nempe Juſpatronatus activum ſpectaret ad utrumque
juxta ordinem ſenioritatis, vel pro virili; quia quo-
modocumque res accipiatur Patroni ædes liberas non
habebant nominandi, quem maluerint; ſed præcisè
præſentare tenebantur unum de propria ipſorum fami-
lia: unde eis integrum minimè fuerat nominationem
explere in perſonam Leonardi Sigiſmundi, poſthabito
Conſtantino Felice exiſtente in eadem familia Patro-
norum, utpote filio Leonardi, & nepote Antonii,
cui propterea debita eſt adjudicatio Cappellaniæ con-
troverſæ, tametſi à Patronis præſentatus non fuerit,
ex ea regulari juris propoſitione, quòd paſſivè ad Juſ- 11
patronatus vocatus nullus indiget Patronorum ſuffra-
giis, dum præſentatus, & prælectus dicitur ab ipſo
Fundatore, de qua paſſim Rot. antiqua coram Cre-
ſcent. *deciſ.* 7. *de Jurepatr.* & *moderna* coram Bich.
deciſ. 661. *n.* 1. & *in rec. deciſ.* 122. *n.* 2. *par.* 11.
& *in Valentina Beneficii* 9. *Januarii* 1693. §. *Moti*,
& 3. *Aprilis ejuſdem anni* §. *In nihilo*, coram Reve-
rendiſſimo D. meo Molines, impreſſ. apud eumdem
Modernum Roman. *diſcept. Eccleſ.* 7. *ſub n.* 31. & *in
Nullius, ſeu Orbitellen. Juriſpatronatus* 13. *Jan.* 1696.
§. *primo* coram R. P. D. meo Scotto *Urbis Gubernato-
re*, & *in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *Cùm
enim* coram Eminentiſſimo Priolo.

Facile autem fuit oſtendere Juſpatronatus paſſivum 12
reſtrictum, ac coarctatum fuiſſe ad familiam effecti-
vam, & deſcendentiam dictorum Patronorum ex con-
textu ultimi codicilli, in quo Teſtatrix relicto jure
nominandi, ſeu præſentandi prædictis Antonio, &
Leonardo, eorumque deſcendentibus in infinitum — *ſin
tanto durerà eſſa loro famiglia* — eiſdem præcepit — *ma
ritrovandoſi della ſteſſa loro famiglia Sacerdoti, ven-
ghino preferiti* — ſubdendo poſtea — *ed eſtinta tal
loro famiglia, vuole, ordina, e comanda, che il detto
jus di nominare, e preſentare caſchi ſotto le condizio-
ni, come ſopra, al prenominato Signor Giuſeppe Fran-
ceſco Saracino, figliuoli, e deſcendenti da loro maſchi
in infinitum:* Quibus ex verbis vel arguendum eſt
Fundatricem pari modo, quo Juſpatronatus activum
priùs in teſtamento omnibus de familia Saracina in-
definitè conceſſum reſtrinxit ad perſonas Antonii, &
Leonardi, eorumque deſcendentium, ac ſolùm in iſto-
rum defectum voluit ſubſtituere Joſephum Franciſcum,
ac ejus lineam maſculinam, coercuiſſe etiam eodem
ordine Juſpatronatus paſſivum, cùm nulla ſit aſſigna-
bilis ratio prædilectionis, ob quam diverſimodè in
uno, ac in altero immutare intellexerit, per ea, quæ
in ſpecie notavit Rot. *in recent. deciſ.* 374. *num.* 20.
par. 11. & *in Auximana Juriſpatronatus* 27. *Ju-
nii* 1701. §. *Minuſque cum ſeqq.* coram R. P. D. meo
Anſaldo, & *in Interamnen. Juriſpatronatus* 22. *Mar-
tii* 1706. §. *Ulterius* coram R. P. D. meo Scotto,
& *in Hortana Beneficii* 1. *Junii* 1708. §. *Taliſque*
coram Eminentiſſimo Priolo.

Vel ſaltem exiſtente in deſcendentia Leonardi alterius 13
ex Compatronis Conſtantino Felice, iſtum cogebantur
Patroni præcisè ad Cappellaniam anteferre, attentis mox
relatis verbis — *ma ritrovandoſi della ſteſſa loro famiglia
Sacerdoti, venghino preferiti a qualunque altro* — cujus
familiæ appellatione ex vi dictionis *loro*, latinè *ipſorum*
dubitari non valet, quin veniat familia tantùm effecti-
va in deſcendentia dictorum Patronorum, juxta tradita
per Gratian. *diſcept.* 645. *n.* 5. Card. de Luc. *de Jure-
patr. diſc.* 24. *n.* 2. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 10.
& docuit Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 1335. *n.* 4.
& *in Mediolanen. Beneficii* 30. *Januar.* 1711. §. *Quid
plus* coram R. P. D. meo Anſaldo, & *in Alexanen.
Beneficii* 11. *Decembris ejuſdem anni* §. *Non attento*,
& 11. *Aprilis* 1712. §. *Nec ſubſiſtere* coram R. P.
D. meo Aldrovando; Itaut illo neglecto haud queat
ſubſtineri præſentatio Leonardi Sigiſmundi, qui uti
filius

filius Joſephi Franciſci exiſtit in linea protſus poſtpoſita, & ſolùm invitata per poſterius, ubi familia dictorum Antonii, & Leonardi penitùs perimeretur] – *ed eſtinta tal loro famiglia, &c.* quique propterea admitti non debet in concurſu alterius deſcendentis à linea prædilecta, ad *Text. in l. cùm ita* §. *In fideicommiſſo, ubi* Gloſſ. *in verbo nominati ſunt ff. de legat.* 2. & dixit Rot. *in Aſten. Prioratus ſuper inſtitutione* 20. *Januarii* 1708. §. *Maximè cum duob. ſeqq.* coram R. P. D. meo Lancetta, *&* 7. *Decembris ejuſdem anni* §. *Eoque magis* coram R. P. D. meo Aldrovando, *& in Faventina Juriſpatronatus* 12. *Maji* 1710. §. *Stante igitur* coram R. P. D. meo Anſaldo.

14 Abſque eo quòd urgeat animadverſio illa, quòd ſi prima vocatio limitata ſic fuiſſet ad ſolos deſcendentes de familia effectiva; ſequeretur, quòd iſtis non exiſtentibus, liberum eſſet Patronis nominare etiam extraneum, quamvis in concurſu, & ad excluſionem illius, qui exiſteret in linea contentiva. Siquidem, omiſſis aliis reſponſionibus, ſatis eſſet ad ſubmovendum hujuſmodi abſurdum ipſa providentia, qua uſa fuit Antonia Teſtatrix, dum extincta eorum familia, ſcilicet Antonii, & Leonardi, præcepit, ut idem Juſpatronatus devolveretur ſub prædictis conditionibus ad Joſephum Franciſcum, illiuſque filios, & deſcendentes maſculos, ac propterea quoties in linea dictorum Patronorum non adſint paſſivè vocati capaces nominationis, non ideo eſt in illorum facultate præſentationem explere in perſonam extranei, ſed ſubingreditur linea Joſephi Franciſci immediatè ſubſtituta, non quia iſtius deſcendentes comprehenſi intelligantur in prima vocatione Juriſpatronatus paſſivi, ſed quia peremptis lineis antecedentibus, fit locus ſubſtitutioni deſcendentium ejuſdem Joſephi Franciſci, cùm in jure æquiparetur lineam eſſe extinctam, ac in ea non adeſſe capacem, ad firmata per Surd. *conſ.* 237. *num.* 3. Card. de Luc. *de fideic. diſc.* 90. *num.* 3. cum aliis per Rot. *in Romana fideicommiſſi de Maffiolis* 20. *Januarii* 1702. §. *Ut minus* coram R. P. D. meo Scotto.

Negocium minimè faceſcente, quòd ſupra relata verba codicilli – *ma ritrovandoſi della ſteſſa loro famiglia Sacerdoti venghino preferiti a qualunque altro* – nil aliud importent, quàm prælationem Sacerdotis ubicumque exiſtat in dictis lineis, nec ideo excludant, quòd per poſteriùs vocati non cenſeantur alii de familia, licèt contentiva, unde ſubſumebatur in præterita contraria deciſione §. *Quod ſi cum ſeq.* quòd dum Conſtantinus Felix, licèt de linea antelata, non erat actu Sacerdos de tempore ſequutæ vacationis, impedimenti eſſe non poterat, quo minùs aperiretur vocatio favore Leonardi Sigiſmundi jus ſibi nanciſcentis, æquè ex ſubſtitutione lineæ Joſephi Franciſci patris facta in eodem codicillo, ac ex appellatione Sa-
15 cerdotis indefinitè concepta in teſtamento pro omnibus de familia Saracena. Nam Domini iterum perpenſis prædictis verbis, non propterea ex ſola nuncupatione Sacerdotis, quem mandavit præſentari, ac præferri ubi adeſſent de linea Patronorum, autumarunt Cappellaniam conſtitutam fuiſſe in ſtatu Sacerdotali, in modum, ut requireret qualitatem Sacerdotalem actu, cùm juxta conſtantem noſtri Tribunalis ſententiam frequentiſſimis Sac. Congregationis Concilii oraculis comprobatam, ubi deſint verba præceptiva celebrandi per ſeipſum, vel prohibitiva ne Miſſæ per alium celebrari valeant, nominatio Sacerdotis, ſeu Presbyteri ſub certo Miſſarum onere adjecta præſumitur ad demonſtrandum Inſtrumentum, non autem qualificativè ad perſonam Sacerdotis pro celebratione Miſſarum, in qua plus attenditur opus operatum, quàm operantis, ut ex originali doctrina Lap. *alleg.* 35. pluribus adductis Rot. *deciſionibus, ac Sac. Congregationis reſolutionibus, & præ cæteris in una Nepeſina Cappellaniæ* 16. *Novembris* 1708. ubi per ſeptem vices dictum fuerat ab uno Sacerdote de familia, quatenus adſit, ſin minùs ab aliis Sacerdotibus, qui quidem Sacerdotes ſint Cappellani, videre eſt *in Cremonen. Beneficii* 9. *Martii anni præteriti* coram R. P. D. meo Lancetta, *&* 4. *Februarii nuper elapſi* §. *Ex Inſtrumento*, coram me.

Quòd ſi ex ipſa juris cenſura, ubi contrarium non exigat Fundatoris voluntas, deſiderata non intelligi- 16
tur qualitas Sacerdotalis actu, ſed habitu tantùm ſufficiat, libentiùs adhærendum eſt legali huic præſumptioni in hypotheſi, in qua illi non ſolùm non reſiſtit, ſed potiùs Fundatricis menti famulatur. Ea quippe in teſtamento cogitando, quòd non adeſſent Sacerdotes in familia, impartita fuit Patrono facultatem – *di far dire eſſe Meſſe per mezzo d'altro Sacerdote, ſinche alcun altro d'eſſa famiglia Saracina ne ſarà capace da poter eſſer nominato* – & ſucceſſivè in primo codicillo Patronis, quando juſtificari contigiſſet, permiſit – *di celebrare, o far celebrare per il detto tempo le ſudette Meſſe per qualſivoglia Sacerdote tanto preſentato à detto Beneficio, quanto non preſentato* – quamobrem perſpicuè declaravit non requiſiviſſe pro adimplemento injuncti Miſſarum oneris Sacerdotium actuale, ſed ſolùm habituale, & in potentia, cui optimè congruit elargita permiſſio celebrandi per interpoſitam alterius Presbyteri perſonam, ut in ſpecie adnotavit Rot. coram Celſ. *deciſ.* 367. *n.* 14. *&* 15. *& in Farfen. Canonicatus* 11. *Decembris* 1711. §. *In prædictorum* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Melphicten. Beneficii* 21. *Junii* §. *Quin potius*, *&* 5. *Decembris* 1712. §. *Incontrovertibilis* coram R. P. D. meo Lancetta.

Quin oppoſitum ſuaderi queat ab eo, quod ſerva- 17
vit Fundatrix, dum in ſecundo codicillo præelegit pro primo Cappellano Conſtantinum, poſtquam ad Presbyteralem aſcenderat ordinem, tametſi ab Antonio, & Leonardo non deſcendentem, ut inquit antedicta mea Deciſio §. *Neceſſarium*. Quandoquidem cùm ex aliis teſtamenti, & codicillorum locis non ſolùm deſumi non poſſit requiſiviſſe Sacerdotium actuale, quinimo colligatur permiſiſſe celebrationem Miſſarum fieri per alium; non ex eo, quod præelegit Sacerdotem, referri hoc debet ad prærogativam Sacerdotii, quando non probatur, quòd de eodem tempore adfuerint Clerici capaces iſtius Cappellaniæ in lineis Antonii, & Leonardi; ſed tribuendum eſt privilegio conſanguinitatis, ac vinculo ſanguinis cum ipſa Teſtatrice, quo adſtrictus reperiebatur Conſtantinus primus nominatus, utpote de familia prædilecta Antonii, & Leonardi, quorum erat frater germanus; unde non rectè ex prima nominatione Cappellani collata in perſonam Conſtantini, licèt Sacerdotis, deduci valet fuiſſe qualificatam Cappellaniam in ſtatu Sacerdotali, ut ſenſit Rot. *in Ortonen. Beneficii* 23. *Martii* 1708. §. *Parum relevante* coram R. P. D. meo Scotto, *& dicta Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Minus* coram Eminentiſſimo Priolo, *confirmata die* 21. *Junii* 1712. §. *Inſubſiſtens* coram R. P. D. meo Lancetta.

Eòque faciliùs Cappellania adjudicanda eſt Conſtan- 18
tino Felici, quia intrà annum, & longè ante quàm ſuperaccederet ſententia Ordinarii favore Leonardi Sigiſmundi Sacerdotali charactere fuerat inſignitus, atque ideo eò minùs ille contemnendus erat, licèt de tempore ſequutæ vacationis ea qualitate non polleret; nam cùm eſſet de genere à Fundatrice prædilecto, ſat erat potentiæ dictæ habilitationis, ne tranſitus fieri debuerit ad deſcendentes Joſephi Franciſci ſubſidiariè ſubſtitutos, per ea, quæ in propoſito cenſuit Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 82. *num.* 5. Potiſſimum quia linea Joſephi Franciſci non aliàs invitata legitur, quàm extincta familia Leonardi, & Antonii; unde exuberat ſola ſpes, quòd adeſſe potuerint Sacerdotes in illorum deſcendentia, ut interim repellerentur alii de linea minùs dilecta, qui concurrere non poſſunt, niſi in caſu deſperatæ exiſtentiæ Sacerdotis prius vocati, ut benè concludit Carol. Ant. de Luc. *de lin. legal. reſp.* 22. *n.* 5. Add. ad Greg. *dec.* 338. *n.* 16. *verſ. & in ſimili*, & conferunt deciſa per Rot. *in rec. deciſ.* 325. *num.* 5. *par.* 17.

Et ita omnibus DD. ſuffragium ferentibus reſolutum fuit utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus à Fundatore favore Primogeniti de ejus familia, quis in eo ſuccedere debeat, Primogenitus juris, vel potius Primogenitus facti? Etſi unico partu naſcantur duo gemelli de dicta familia, quis eorum dicendus ſit Primogenitus ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Primogeniali?

SUMMARIUM.

1 *Quæ, & quot ſint cauſæ efficientes Juſpatronatus Primogeniale?*

2 *Juſpatronatus Primogeniale quotuplex ſit?*

3 *Ad cognoſcendum, an in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti veniat Primogenitus facti, vel Primogenitus juris, attendenda eſt voluntas Teſtatoris, & num. 32.*

4 *Fundator reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti, aut Majoris natu, in dubio, an præſumatur intellexiſſe potiùs de Primogenito naturali, quàm civili? & num. 15. & num. 26. uſque ad 30.*

5 *Reſervato Jurepatronatus favore Majoris natu familiæ, an in eo ſuccedere debeat Patruus, excluſo Nepote? Et an idem ſit Major natu, aut Primogenitus, & num. 16. 29. & 35.*

6 *Juſpatronatus præſumitur reſervatum favore illius, erga quem Fundator majorem affectionem habuit.*

7 *Juſpatronatus, attentis ejus fructibus, an magis congruat Primogenito facti, quàm Primogenito juris? & num. 9. 18. & 19.*

8 *Jus retinendi claves, ſcripturas, cuſtodiendi Caſtrum, ac diſtribuendi eleemoſynas ſpectat ad Natu majorem, & ſeniorem familiæ.*

10 *Reſervato Jurepatronatus favore Primogeniti familiæ, in eo ſuccedere debet Primogenitus juris, & non Primogenitus facti; ſeu nepos ad excluſionem Patrui, & n. 31. 33. & 34. Et quare? Vide num. 13. Amplia, ut num. 14.*

11 *In Jurepatronatus Primogeniali, quæ ſint conſideranda?*

12 *Juſpatronatus radicatum in linea Primogeniali non poteſt tranſire ad ſecundam lineam, niſi prima penitus evacuata.*

17 *Proximior in Primogenituris quis dicatur?*

20 *Referuntur plures caſus, & conjecturæ, quibus dignoſci valet, quando Fundator reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti voluerit comprehendere potius Primogenitum juris, quàm facti. Vel è contra, & num. 21. uſque ad 24. & num. 35. uſque ad 43.*

25 *Natis duobus gemellis unico partu, quis eorum dicendus ſit Primogenitus ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus Primogeniali?*

41 *Juſpatronatus activum rectiùs convenit facienti primam figuram in familia, quàm ſimpliciter habenti majorem ætatem. Paſſivum verò è contra.*

44 *Obſervantia erronea, aut æquivoca nihil operatur.*

CASUS XII.

PRæter alia laudabiliter diſpoſita in ſuo poſtremo, quo deceſſit elogio, quidam Patronus reſervavit Juſpatronatus ad Beneficium propriis bonis à ſe fundatum favore Primogeniti ejus familiæ, conſiſtentis in tribus fratribus, & ingreſſo Jurepatronatus vigore hujus diſpoſitionis in uno ex tribus fratribus Primogenito ad excluſionem ſecundo, & tertio geniti, ac per eum emiſſis quamplurimis præſentationibus in ſucceſſivis vacationibus Beneficii; tandem idem frater Primogenitus vita functus, reliquit poſt ſe filium, qui prætendit ſuccedere in hoc Jurepatronatus, excluſo altero fratre ſecundogenito, ſeu Patruo. Quæritur proinde quis ſuccedere debeat in hujuſmodi Jurepatronatus primogeniali filius Primogeniti præmortui, an ejus Patruus, ſeu Primogenitus juris, vel potius Primogenitus facti?

Celebris, & antiqua hæc controverſia, nimirum, an Nepos excludat Patruum à jure primogenituræ, adeò Doctorum ingenia contorſit, ut in duas ipſi ſeſe claſſes contrarias diviſerint, ut videre eſt apud Tiraquell. *de Jure Primogen. quæſt.* 40. Fuſar. *de ſubſtit. par.* 2. *quæſt.* 387. Ego verò in hac materia Primogenituræ, & Majoratus, quæ mare magnum à Doctoribus nuncupatur, ſeligendo ſolùm ea, quæ ad deciſionem præſentis caſus conducere poſſunt, remittendo in reliquis Lectorem ad proprios Authores, qui de illis ſpecificè, 1
ac diffuſè pertractarunt; pro clariore reſolutione quæſtionis, præmittendum duxi: Primò, quòd tres poſſunt eſſe cauſæ efficientes, & reddentes Juſpatronatus Primogeniale, videlicet Statutum, Conſuetudo, & Diſpoſitio Fundatoris. Juſpatronatus poteſt eſſe Primogeniale ex Statuto, ſi adſit Statutum, quòd Primogenitus familiæ ſuccedat in hæreditate defuncti, tunc enim ſi Juſpatronatus ſit annexum hæreditati; ſicuti vigore Statuti hæreditas tranſit ad Primogenitum, ita vigore ejuſdem Statuti Juſpatronatus hæreditati annexum tranſibit in Primogenitum, ad *Text. in cap. ex literis, & cap. Cùm ſæculum de Jurepatr.* de quibus infra *Can. XIV. & XV.* Tiraquell. *de jure Primog. qu.* 36. *num.* 1. Poteſt eſſe Primogeniale ex Conſuetudine, ſi adſit Conſuetudo deferendi hæreditatem, cui adſit annexum Juſpatronatus ad Primogenitum familiæ; aut ſi adſit Conſuetudo deferendi Juſpatronatus de per ſe ſumptum ad eumdem Primogenitum. Tiraquell. *ubi ſupra quæſt.* 36. *&* 38. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 58. *& ſeq.* Denique poteſt eſſe Primogeniale ex Diſpoſitione Fundatoris, ſi Fundator in limine fundationis diſponat, quòd Primogenitus ſolus familiæ ſuccedat in Jurepatronatus Lambertin. *de Jure-* 2
patr. lib. 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 10. *num.* 10. Secundò, præmittendum eſt, Juſpatronatus Primogeniale dividi poſſe in Primogeniale facti, ſeu ſaltuarium, & irregulare, & Primogeniale juris, ſeu regulare, quorum primum eſt, quando pro ejus ſucceſſione in tota collectiva perſonarum familiæ, ſeu deſcendentiæ, cui fuit reſervatum, habetur ratio ad ſolam majorem ætatem, nullatenus ad lineam; Secundum eſt, quando habetur ratio ad lineam, non verò ad ætatem, niſi in linea, ad ſimilitudinem diſtinctionis Majoratus, de qua Torr. *de Majorat. cap.* 6. §. 1. *&* 3. *tom.* 1.

His præmiſſis; Pro reſolutione hujus quæſtionis at- 3
tendenda venit voluntas Fundatoris, nimirum, an reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti ejus familiæ, voluerit anteferre lineam, vel ætatem, quòd ſi voluerit anteferre ætatem; certum eſt, quòd in Jurepatronatus primogeniali ſuccedere debeat Primogenitus facti, ſeu ille, qui in tota collectiva vocatorum reperitur conſtitutus in majori ætate, & ſic patruus ad excluſionem nepotis; ſi verò voluerit præferre lineam, ſuccedere debet Primogenitus juris, cùm linea vincat gradum, ætatem, & ſexum. Torr. *de Major. & Primog. par.* 1. *cap.* 41. *&* §. 7. *num.* 14. *& in par.* 3. *deciſ.* 6. *n.* 20. *& ſeq.* Card. de Luc. *de fideic. diſc.* 4. *n.* 4. *& diſc.* 15. *n.* 4. *& diſc.* 16. *n.* 6. Et quidem prima facie in caſu præſenti dicendum videtur voluntatem Fundatoris in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti ejus familiæ fuiſſe præferre ætatem, ſeu Primogenitum facti, Primogenito juris, ac in eo ſuccedere voluiſſe patruum ad excluſionem nepotis.

Plures enim concurrunt conjecturæ, quæ ſuadere 4
videntur hujuſmodi voluntatem. Prima eſt ipſum nomen Primogeniti, quod cùm ſit aptum comprehendere Primogenitum tam naturalem, quàm civilem, Fundator reſervando abſolutè, & ſimpliciter Juſpatronatus favore Primogeniti ejus familiæ, præſumitur in dubio potiùs intellexiſſe de Primogenito naturali, quàm civili; dum verba, quæ intelligi poſſunt de actu naturali, & civili, ſemper de naturali ſunt intelligenda; Alex. *conſ.* 4. *num.* 3. *lib.* 4. Manſ. *conſult.* 95. *n.* 2.
Gratian. *diſcept.* 834. *num.* 2. Eodem modo, quo ſi 5
Fundator reliquiſſet Juſpatronatus favore Majoris natu familiæ ex vi hujus verbi præſumeretur relictum favore illius, qui in dicta familia reperiretur in majori ætate conſtitutus, & ſic favore patrui, excluſo nepote: ergo etiam relinquendo Juſpatronatus favore Primogeniti, præſumendum eſt, illud reliquiſſe favore habentis majorem ætatem in tota collectiva vocatorum, & in eo ſuccedere voluiſſe patruum, excluſo filio Primoge-

moge-

mogeniti defuncti, idem enim eſt Major natus, ac Primogenitus, Cardin. de Luc. *de Fideicom. diſc.* 1. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 92. *num.* 8. *& ſeq.* apud Balduc. ad conſ. Ramon. *tom.* 4.

6 Secunda conjectura eamdem voluntatem ſuadens eſt ipſa major affectio Fundatoris erga patruum, quàm erga nepotem; Patruus enim, ſeu frater Primogeniti defuncti eſt proximior, ſeu in gradu proximiori conjunctus cum Fundatore, quàm ſit nepos, ſeu filius ejuſdem Primogeniti defuncti; Unde Fundator vocando ad Juſpatronatus Primogenitum, præſumitur nomine Primogeniti comprehendere voluiſſe fratrem Primogeniti defuncti, & non hujus filium, & illum ſuccedere in hoc Jurepatronatus, ita dictante naturali affectione, quæ ſemper in conſanguineos ſtrictioris ſanguinis vinculo ſibi conjunctos, quàm in remotiores deſcendit, ad *Text. in l. Publius* §. *primo ff. de condict. & demonſtr.* Rot. *in Valentina Beneficii* 27. *Aprilis* 1714. §. *Maximè* coram R. P. D. Criſpo.

7 Tertia denique conjectura in idem tendens eſt ipſa qualitas, & natura Juriſpatronatus, quæ attentis ejus fructibus magis congruit Primogenito facti, ſeu ſeniori, & habenti majorem ætatem veram, & realem, quàm Primogenito juris, qui tantùm jure repræſentationis dicitur Primogenitus; Patrono enim vigore Juriſpatronatus competit præſentatio Rectoris Beneficii, ut dixi *Parte I. Can. V.* Præſentatio autem requirit in Præſentante prudentiam, cognitionem, & capacitatem diſcernendi aptum ab inepto, habilem ab inhabili pro regimine ejuſdem Beneficii, adeòut cùm major prudentia, cognitio, & capacitas ſit in habente majorem ætatem, quàm in juniore, ratione cujus melius providetur Beneficium de Rectore; ſequitur Fundatorem, cui ſemper præſumitur eſſe in optatis optimus ſtatus Beneficii, reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti, nomine Primogeniti comprehendere voluiſſe Primogenitum facti, & illum, qui in tota familia contemplata habet prærogativam ætatis naturalis, & veram majorem ætatem. Bero. *conſ.* 71. *lib.* 1. Tiraquell. *de Primogen. in præfat. num.* 79. *& quæſt.* 40. *num.* 203. Cardin. de Luca *de Fideic. diſc.* 1. *num.* 9. *& diſc.* 4. *num.* 6. & in terminis Juriſpatronatus Gratian. *diſcept. forenſ.* 645. *num.* 7.

8 Et ob hanc rationem majoris prudentiæ, & capacitatis in ſeniore, quàm in juniore videmus, quòd competente pluribus fratribus in communione viventibus jure retinendi claves, ſcripturas, cuſtodiendi Caſtrum, adminiſtrandi feudum, ac diſtribuendi eleemoſynas; exercitium iſtorum jurium, nimirum, retentio clavium, ſcripturarum, cuſtodia Caſtri, ac diſtributio eleemoſynarum ſpectat ad fratrem natu majorem, & ſeniorem ex tota collectiva eorumdem fratrum, nec ingreſſis hujuſmodi juribus in fratre primogenito, hoc defuncto poteſt in illis ſuccedere ejus filius ad excluſionem alterius fratris, ſeu patrui ſenioris. Honded. *conſ.* 70. *lib.* 2. Michalot. *de fratr. par.* 3. *cap.* 37. *num.* 3. *& ſeqq.* Tiraquell. *de Primogen. in præfat. num.* 147. Cardin. de Luc. *de Fideic. diſc.* 3. *num.* 4. *& ſeq.* Manſ. *conſult.* 96. *num.* 35. *& ſeq.*

Ergo etiam competente Jurepatronatus ex diſpoſitione Fundatoris Primogenito ejus familiæ, præſumitur Fundator vigore hujus diſpoſitionis voluiſſe, quòd in tota collectiva perſonarum familiæ, faciendo tranſitum de una linea ad aliam ejuſdem familiæ, ille ſuccedere debeat in dicto Jurepatronatus, qui pollet prærogativa majoris ætatis, ac contemplaſſe propriam familiam ad inſtar Capituli, Collegii, aut Civitatis, quibus ſi competit jus explendi aliquem actum, iſte ſemper expletur à primo, & digniore, ac antiquiore de Capitulo, Collegio, aut Civitate. Card. de Luc. *de Præem. diſc.* 19. *num.* 11.

9 Competunt etiam Patrono vigore Juriſpatronatus alii duo fructus, nimirum defenſio Eccleſiæ, & honor, ut latè probavi *Prima Parte Can. I. & II. Caſ. I. & Can. IV.* Eccleſia autem melius defenditur per ſeniorem, quàm per juniorem, dum juxta commune dicterium, plus valet umbra ſenis, quàm gladius juvenis, Lara *de Anniverſ. & Cappellan. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 7. & ſemper de jure naturæ, ac civili eſt in honoribus juniori præferendus. Jaſon. *conſ.* 192. *tom.* 2. Tiraquell. *de Jure primog. in præfat. num.* 16.

Ac proinde ex hoc ipſo, quòd Juſpatronatus quoad ejus fructus congruentius conveniat ſeniori, quàm juniori, arguitur voluntas Fundatoris in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti fuiſſe comprehendere Primogenitum facti, non verò Primogenitum juris, & in eo ſuccedere voluiſſe patruum ad excluſionem nepotis.

10 Quibus minimè obſtantibus, cenſeo in hoc caſu ſuccedere debere in præfato Jurepatronatus Filium Primogeniti defuncti, ſeu Nepotem, non verò ejus Patruum, ſeu ſuccedere debere Primogenitum juris, & non Primogenitum facti.

11 Certæ enim, & elementares ſunt in jure hæ propoſitiones, nimirum, quòd in Jurepatronatus primogeniali, ſicuti in quacumque alia Primogenitura quatuor ſint conſideranda, Linea, nempe, Gradus, Sexus, & Ætas, & qui habet prærogativam, ſeu potioritatem lineæ primogenialis, ſive ſit filius, ſive nepos, ſive ulterior deſcendens, ſemper antecellit patruum, & quemlibet alium tranſverſalem exiſtentem in linea ſecundo, & tertiogeniti, nullatenus attento gradu, niſi in eadem linea; nec ſexu, niſi in eodem gradu; nec ætate, niſi in eodem ſexu: Fuſar. *de ſubſtitut. par.* 2. *quæſt.* 387. *num.* 55. Rot. *deciſ.* 18. *num.* 4. *&* 5. *par.* 18. *recent. & in Fulginaten. Primogenituræ* 14. *Junii* 1700. §. *Sic præmiſſis* coram Reverendiſs. Molines Decano.

12 Et quòd Juſpatronatus radicatum in linea primogeniali ſemper deferatur de Primogenito in Primogenitum uſque ad totalem ejus conſummationem, nec per antea ab ea evelli poſſit, niſi fuerit penitùs evacuata. Altograd. *conſ.* 89. *num.* 56. *lib.* 2. Tiraquell. *de Jure primog. quæſt.* 10. *num.* 21. Molin. *eod. tract. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 14. *& cap.* 6. *num.* 29. Torr. *de Maiorat. cap.* 10. §. 2. *num.* 16. *tom.* 1. Card. de Luc. *de Fideicom. diſc.* 1. *num.* 14. *& diſc.* 15. *num.* 7. Andreol. *controv.* 254. *num.* 43. Rot. *deciſ.* 622. *n.* 1. coram Bicch. Unde cùm in caſu præſenti vocato per Fundatorem ad Juſpatronatus Primogenito ejus familiæ conſiſtentis de tempore vocationis in tribus fratribus, unuſquiſque eorum conſtituat propriam lineam, videlicet Primogenitus primam, Secundogenitus ſecundam, & Tertiogenitus tertiam: Altograd. *controv.* 73. *nu.* 8. *tom.* 2. & cùm Juſpatronatus ingreſſum, & radicatum fuerit in linea Primogeniti, & hujus filius habeat prærogativam, & potioritatem lineæ, ſequitur juxta præfatas propoſitiones, quòd iſte ſuccedere debeat in hujuſmodi Jurepatronatus ad excluſionem patrui, & aliorum conſtituentium ſecundam, & tertiam lineam; nec poſſit idem Juſpatronatus tranſire ad ſecundam lineam, niſi penitùs evacuata prima ad ſimilitudinem Juriſpatronatus libertorum, quod competit filio patre mortuo. Tiraquell. *de Jure primog. q.* 40. *num.* 1. *& num.* 20. Molin. *de Primogen. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 4. *n.* 13. Fuſar. *de ſubſtit. par.* 2. *quæſt.* 387. *num.* 1. *& ſeqq.* Torr. *de Majorat. cap.* 7. §. 5. *n.* 48. Tondut. *quæſt. & reſol. civil. cap.* 89. *n.* 1. Altograd. *controv.* 73. *num.* 7. *&* 29. *tom.* 2. Manſ. *conſult.* 97. *num.* 28. Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 59. Card. de Luca *eodem tract. diſc.* 21. *num.* 8. *verſ. Attamen, & de Feud. diſc.* 13. *num.* 9. *& de Fideic. diſc.* 1. *num.* 24. *& diſc.* 2. *num.* 2. & reſolutum fuit à Sac. Rota *in Aſten. Prioratus de Coſta ſuper pertinentia* 6. *Martii* 1711. coram R. P. D. Anſaldo, inferiùs impreſſa num. 26. *& in Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *E conſpectu*, coram Eminentiſſimo Scotto.

13 Ratio autem eſt, quia præfatus filius Primogeniti defuncti, ſeu reſpectivè nepos, verè, & propriè dicitur Primogenitus, dum Primogenitus non tantùm dicitur ille, qui primò natus eſt in ipſa linea, quam conſtituit, ſed eo defuncto, nomen Primogeniti convenit etiam deſcendentibus ab eodem, licèt ætate junioribus, & iſti reputantur una, & eadem perſona cum Primogenito, à quo deſcendunt; Forma enim, & origo, quæ à radice deducitur in quolibet derivato experitur, ad *Text. in l. ratione* §. *ſi filio ff. ad leg. falcid.* Bald. *conſ.* 309. *lib.* 2. Abb. *conſ.* 85. *num.* 6. *lib.* 1. Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 6. *n.* 9. Rota *in Saliſburgen. Primogenituræ de Lodron* 8. *Junii* 1711. §. *Ratio*, coram Eminentiſs. Scotto.

Lege

14 Eoque magis Filius Primogeniti defuncti, aut alius ab hoc deſcendens ſuccedere deberet in hujuſmodi Jurepatronatus ad excluſionem Patrui, & aliorum de linea ſecundogeniti, ſi concurreret obſervantia, ſeu ſi per plurium annorum decurſum Juſpatronatus, quod fuit ingreſſum in linea Fratris Primogeniti ſemper ſteterit in illa, & numquam fuerit ullus admiſſus de linea Fratris ſecundogeniti, quamvis in hac extiterit perſona conſtituta in majori ætate, ex quo ſequeretur, quòd prærogativa lineæ in hoc Jurepatronatus omnes qualitates vinceret, & antecelleret, itaut, qui in illa non exiſteret haberetur pro excluſo, & merè extraneo. Tiraquell. *de Jur. primog. quæſt.* 40. *num.* 228. Palma Nep. *alleg.* 101. *num.* 15. Rot. *in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Hec qua* coram R. P. D. Omanna, *& in Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Potentiores*, coram Eminentiſſimo Scotto.

15 His omnibus minimè nocent conjecturæ ſuperiùs in contrarium deductæ; licèt enim nomen Primogeniti aptum ſit comprehendere Primogenitum tam naturalem, quàm civilem, tamen cùm Juſpatronatus primogeniale ſaltuatium reputetur odioſiſſimum, ut evitetur hæc ſaltuaria ſucceſſio, in dubio præſumendum eſt Fundatorem nomine Primogeniti intellexiſſe de Primogenito civili, non verò de Primogenito naturali, ſeu facti; Torr. *de Major. & primog. Ital. par.* 1. *cap.* 41. Manſ. *conſult.* 97. *num.* 25. Rot. *deciſ.* 165. *num.* 1. *par.* 8. *& in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Et quamvis* coram R. P. D. Omanna, *& in dicta Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Super accedebat* coram Eminentiſſimo Scotto.

16 Paritas autem deducta ex reſervatione Juriſpatronatus facta favore Majoris natu familiæ nullatenus officere poteſt; quoniam aut ſumus apud Hiſpanos, & tunc licèt ſit idem Major natu, ac Primogenitus, tamen reſervato Jurepatronatu favore Majoris natu, apud ipſos intelligitur non de Majori natu naturali, ſed de Majori natu civili, & lineali; Torr. *de Majorat. Ital. cap.* 41. §. 1. *num.* 6. *tom.* 1. Cardin. de Luc. *de Fideic. diſc.* 1. *num.* 4. Rot. *in Fulginaten. Primogeniture* 14. *Junii* 1700. §. *Cùm enim* coram Reverendiſs. Molines Decano, *& in Compoſtellana Parochialis de Pardenoa* 22. *Junii* 1711. §. *Minuſque* coram R. P. D. Anſaldo. Aut ſumus in noſtra Regione, & apud Italos, & tunc diſtinguendum eſt, aut ſermo eſt de uno filio ex pluribus ejuſdem gradus, & reſpectu fratrum ſuorum, & tunc Major natu, & Primogenitus ſunt inter ſe ſynonima; & Juſpatronatus reſervatum favore majoris natu ex pluribus ejuſdem gradus, & reſpectu fratrum ſuorum diceretur reſervatum favore habentis majorem ætatem, ſed tamen in eadem linea, ita ut ætas non conſideraretur niſi in eodem ſexu, & in eadem linea juxta auctoritates ſuperiùs relatas in §. *Certe*: Aut ſermo eſt de uno reſpectu plurium tranſverſalium ulterioris gradus exiſtentium in diverſis lineis collateralibus; & hoc caſu Juſpatronatus reſervatum favore Majoris natu familiæ, diceretur reſervatum favore majoris natu naturalis, ſeu habentis majorem ætatem in tota collectiva dictarum perſonarum; Rot. *in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Et quamvis* coram R. P. D. Omanna; ſed non ex hoc argui poſſet, quòd etiam reſervato Jurepatronatus favore Primogeniti, intelligendum ſit de Primogenito naturali, quia in hoc caſu major natu, ac Primogenitus apud noſtros differunt inter ſe: Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 387. *n.* 48. Attolin. *reſol.* 81. *num.* 9. Manſ. *conſult.* 95. *num.* 3. §. *Et pro tutiori*; Rot. *in dicta Fulginaten. Primogeniture* 14. *Junii* 1700. §. *Cum enim* coram Rev. Molines Decano.

17 Nec obſtat ſecunda conjectura deducta ex majori affectione Fundatoris erga patruum, quàm erga nepotem, ſeu filium primogeniti; quia in hoc caſu verum non eſt, quòd Patruus dicatur proximior: Ratio eſt, quia proximior in primogenituris dicitur, qui eſt in linea potiori, & proximiori cum defuncto, non vero qui in gradu proximior eſt; Torr. *de Majorat. cap.* 12. §. 3. *num.* 22. *tom.* 1. Altograd. *controv.* 73. *num.* 8. *& ſeqq. lib.* 2. Cùm autem filius fratris Primogeniti defuncti ſit in linea potiori, & proximiori cum defuncto, non verò frater ſecundogenitus, ſeu patruus, ſequitur quod filius Primogeniti defuncti, qui conſideratur tanquam portio patris, & non tanquam perſona ſeparata à patre, jure repræſentationis dicatur proximior, non verò patruus. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 387. *num.* 26. *par.* 2. Cardin. de Luc. *de Fideic. diſc.* 15. *num.* 5. Tondut. *quæſt. civil. cap.* 89. *num.* 19. *tom.* 1. Ac proinde Fundator reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti familiæ, ex ejus veriſimili mente præſumitur prædilexiſſe omnes exiſtentes in linea Primogeniti, non verò eos, qui eſſent ætate majores, & proximiores in gradu. Amat. *reſol.* 1. *ſub n.* 29. Palm. Nepos *alleg.* 91. *num.* 6. Rot. *deciſ.* 622. coram Bicchio.

Denique tertia conjectura deducta ex qualitate, & 18
natura Juriſpatronatus non adverſatur, quoniam non eſt abſolutè verum, quod Juſpatronatus, attenta ejus qualitate, & natura, congruentius conveniat ſeniori naturaliter, quam Juniori, ſeu ſeniori civiliter juxta prærogativam lineæ, immò indecorum, atque incongruum eſſet, ſi neglecto ſeniori civiliter juxta prærogativam lineæ, in quo ſplendor, & decor familiæ conſervari ſolet, admitteretur ſenior ſolùm juxta prærogativam ætatis, dum quàm ſæpe experimur, quod iſte, qui habet prærogativam ætatis, & non lineæ in familia, tractu temporis juxta caſuum contingentiam efficiatur vilis, ac pauper, ac proinde fieri poſſet, quòd iſte vilis, ac pauper familiæ, habens ſolùm prærogativam ætatis, honoraretur ab Eccleſia patronali, & hanc defenderet ad excluſionem ſenioris civiliter de familia juxta prærogativam lineæ, quod eſt inconveniens, dum honores, & defenſio Eccleſiæ congruentius conveniunt perſonæ diviti & conſervanti decorem familiæ, licet Juniori, quam perſonæ pauperi, & vili, licet ſeniori; Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 21. *num.* 8.

Et quidem ex eo, quod major cognitio, & pru- 19
dentia ſit in ſeniore naturaliter, quam in juniore, ſeu ſeniore civiliter, non exinde ſequitur, quod Juſpatronatus, & præſentandi congruentius conveniat primo, quam ſecundo; etenim videmus, quod Juſpatronatus non ſolùm competit Mulieribus, ſed etiam Infantibus, ut notavi *Prima par. Can. IV. Caſ. XII.* Nec beneficium meliùs providetur de Rectore, ſi Jus præſentandi ſpectet ad ſeniorem, ſeu Primogenitum facti potius, quàm ad Primogenitum Juris; quoniam proviſio beneficii non dependet totaliter à Patrono, ſed ab ordinario habente inſtituere; itaut æquè bene provideretur beneficium, ſive præſentatio ſpectaret ad ſeniorem naturaliter, ſive ad ſeniorem, ſeu Primogenitum civiliter; nam aut Primogenitus civilis, ſeu Juris præſentaret ad beneficium perſonam idoneam, & hoc caſu bene eſſet proviſum beneficium, aut præſentaret perſonam inhabilem, & non idoneam ſcienter abſolutè, aut inhabilem ignoranter juxta legem fundationis; & tunc talis perſona inhabilis non admitteretur ab Ordinario; Primogenitus Juris privaretur pro ea vice Jure præſentandi, & beneficium liberè provideretur ab eodem Ordinario de perſona idonea, ſi Primogenitus Juris intrà terminum datum ad præſentandum non corrigeret proprium errorem: Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 10. *art.* 4. *num.* 16. *& ſeqq.* Pax Jordan. *tom.* 2. *lucubr. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 370. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 43. *n.* 11. *& diſc.* 47. *ſub num.* 4. Rot. *in Regien. Juriſpatr.* 16. *Januarii* 1708. §. *Tantum* coram Reverendiſſimo Molines Decano; *& in Volaterrana Beneficii* 7. *Decembris* 1708. §. *Nec voluit* coram R. P. D. Criſpo: & dicam infra *Can. III. Caſ. III.* Aut præſentaret perſonam inhabilem ſcienter non abſolute, ſed ſub conditione, & ſpe habilitatis (ut fieri poſſe teſtantur Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 45. *n.* 7. *& diſc.* 64. *num.* 27. Vivian. *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 19. Rot. *deciſ.* 1173. *num.* 1. coram Seraph.) Et hoc caſu ſuperveniente habilitate perſonæ inhabili ſic præſentatæ intus quadrimeſtre, hæc eſſet inſtituenda, & bene provideretur beneficium; non ſuperveniente verò habilitate intrà dictum terminum, Primogenitus Juris poterit aliam perſonam idoneam præſentare intrà tamen eundem terminum, non verò intrà novum à die notitiæ non obtentæ habilitatis, ut docet Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *in praxi par.* 2. *annot.* 6. §. 1. *n.* 7. *in fin.*

in fin. & de linea legal. par. 1. *art.* 24. *num.* 10. Ex quibus patet, quòd jus præſentandi ſive ſpectet ad Primogenitum facti, ſive ad Primogenitum juris, non meliùs, ſed æquè bene providetur beneficium.

20 Sed quia, ut prænotavi *in §. His præmiſſis*, totum hoc negotium dependet à voluntate Fundatoris, congruum duxi hìc diſtinguere plures caſus, ad cognoſcendum quando Fundator in reſervatione Juriſpatronatus voluerit comprehendere Primogenitum facti, & quando Primogenitum Juris.

Primus caſus eſt ubi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum à Fundatore favore Primogeniti abſolutè, & ſimpliciter, dicendo ex. gr. -- *Voglio, che il Juſpatronato ſpetti al Primogenito maſchio*, aut -- *che il Juſpatronato vadi de primogenito in primogenitum* -- quo caſu præſumitur illud fuiſſe reſervatum favore Primogeniti Juris, ſeu habentis qualitatem lineæ primogenialis, nullatenus attenta qualitate majoris ætatis, niſi in eadem linea, ſeu reſpectu eorum, qui ſint de eadem linea: Torr. *de Major. cap.* 10. §. 2. *num.* 12. *& ſeqq. tom.* 1. Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 3. *cap.* 222. *ſub num.* 59. *& ſeqq.* Palm. Nep. *allegat.* 48. *num.* 23. *& allegat.* 50. *num.* 1. *& ſeqq.* Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 5. *num.* 9. Andreol. *controv.* 218. *n.* 1. *tom.* 2.

21 Secundus caſus eſt, ſi à Fundatore fuiſſet reſervatum Juſpatronatus favore Majoris natu primi filii, ejuſque lineæ, & deſcendentiæ de majori in majorem natu, & ea extincta favore Majoris natu ſecundi filii, ejuſque lineæ, & deſcendentiæ, pariter de majori in majorem natu; tunc Juſpatronatus diceretur reſervatum favore Primogeniti, ſeu majoris natu juris, quia ut ſuperius dixi §. *Paritas* idem eſt Primogenitus, ac Major natus, quando ſermo eſt de uno filio ex pluribus ejuſdem gradus, & reſpectu fratrum ſuorum. Torr. *de Major. cap.* 11. §. 1. *tom.* 1.

Tertius caſus eſt, ſi in reſervatione Juriſpatronatus Fundator dixiſſet -- *Voglio, che ſempre quello di più tempo abbia da ſuccedere in detto Juſpatronato* -- Quo caſu Juſpatronatus diceretur reſervatum favore Primogeniti facti, itaut nullatenus attenta linea, & deſcendentia primogeniti ſemel admiſſi, ille in eo ſuccedere deberet, qui reperiretur major ætate. Gratian. *diſcept.* 695. *num.* 6. Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 4. *num.* 7. Rot. *deciſ.* 66. *num.* 3. *par.* 14. *recent.*

22 Quartus caſus eſt, ſi Fundator diſpoſuerit, quòd duo, vel tres ſeniores, ſeu majores natu de familia habeant Juſpatronatus, tunc ſub nomine majoris natu, vel ſenioris venit ille, qui naturaliter eſt major natu, nullatenus attenta linea. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 21. *num.* 8.

23 Quintus caſus eſt, ubi fundator vocaſſet ad Juſpatronatus -- *il più anziano, il più antico, o il più vecchio della famiglia* -- tunc præſumeretur vocaſſe primogenitum facti, ſeu illum, qui verè habet majorem ætatem, & iſte admitteretur ad præſentandum, excluſis aliis junioribus de familia; illa enim verba Italico idiomate prolata, juxta communem loquendi uſum conveniunt illi, qui naturaliter eſt ætate major. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 358. *num.* 24. Lotther. *de re beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 93. Gratian. *diſceptat. forenſ.* 645. *num.* 13. *tom.* 4. Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 5. *num.* 7. Rot. *deciſ.* 362. *num.* 11. *par.* 5. *rec.*

24 Sextus denique caſus eſt, ſi Fundator reſervaſſet Juſpatronatus favore Majoris natu pro tempore de familia: ex. gr. ſi dixiſſet -- *debba ſuccedere il Maggior nato, che ſarà allora* -- aut favore Majoris natu abſolutè, & ſimpliciter; tunc præſumeretur conſtituere voluiſſe Juſpatronatus primogeniale facti; dum verbum *Major natu* reſpectu plurium etiam tranſverſalium ſimpliciter prolatum, naturaliter eſt intelligendum pro eo, qui major eſt ætate ſucceſſionis tempore, ita exigente natura, & indole verborum -- *che ſarà allora* -- Alex. *conſ.* 4. *num.* 13. *lib.* 4. Bero. *conſ.* 120. *n.* 55. *lib.* 2. Amat. *reſol.* 1. *num.* 4. *& ſeqq. & reſol.* 81. *num.* 21. *& ſeqq.* Rot. *in Romana fideicommiſſi de Alveris ſuper reſervatis* §. *Quo fortius* coram R. P. D. Criſpo. Et notavi ſuperiùs §. *Paritas*.

25 Quæro etiam in hoc caſu, ſi unico partu naſcantur duo gemelli de eadem familia, quis eorum dicendus ſit primogenitus, ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus primogeniali?

Quæſtio hæc cùm ſit, ut ait *Textus in l. Idem erit* 10. *de ſtat. homin.* potiùs facti, quàm juris, pro ejus reſolutione diſtinguendum eſt: Aut certum eſt quis ex Gemellis priùs exierit ex utero materno; & tunc ille, qui priùs exiit, & præceſſit in nativitate alium, etiam in momento, dicendus eſt primogenitus, & ſuccedere debet in Jurepatronatus primogeniali, ad exemplum Eſau, qui ex eo, quod priùs exivit à ventre matris, quàm Jacob, dictus fuit primogenitus, & obtinuit jus primogenituræ. Tiraquell. *de Jure primogen. quæſt.* 2. *per tot.* Merlin. *de Primogen. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 17. *& ſeq.* Lara *de vita homin. cap.* 12. *num.* 17.

Aut eſt incertus, & ignoratur quis ex dictis Gemellis priùs exivit è ventre matris, eo quia hæc peperit ſola, aut in loco obſcuro, aut ex eo, quia iidem Gemelli ſint adeò ſimiles, ut revera dici, & diſcerni non poſſit quis eorum fuerit priùs natus, & in hoc caſu quis ex dictis Gemellis dicendus ſit primogenitus, variæ ſunt opiniones Doctorum, quas videre poteris apud Tiraquell. *de Jure primogen. quæſt.* 17. Ego autem veriorem exiſtimarem ſententiam illam, quæ dicit in hoc caſu, illum dicendum eſſe Primogenitum, qui ut talis tractatur, & reputatur à Patre; aut qui eſt in poſſeſſione denominationis Primogeniti, & Juris primogenituræ; Et hunc in hoc caſu dicerem ſuccedere debere in Jurepatronatus reſervato favore Primogeniti, ad excluſionem alterius Gemelli, qui à Patre, & ab eis de familia non tractatur, nec reputatur ut Primogenitus, nec eſt in poſſeſſione Juris primogenituræ; Pater enim in ſuis filiis, cùm habeat liberam poteſtatem, in dubio poterit potiùs denominare Primogenitum unum, quàm alium ex duobus Gemellis, ſicuti poteſt, quòd in ſuis bonis potiùs ſuccedat unus, quàm alius, per ea, quæ tradit Tiraquell. *ubi ſupra in decima, & undecima opinione.*

R. P. D. ANSALDO

Aſten. Prioratus de Coſta ſuper pertinentia.

Veneris 6. Martii 1711.

Famoſa quæſtio nedum ab antiquo exagitata, ſed etiam quotidiè apud Tribunalia exardeſcens, utrum 26
per Teſtatorem, vel alium Diſponentem vocato majori natu de aliqua deſcendentia, ſeu familia, iſte ſit intelligendus de majori natu naturaliter, vel de majori natu civiliter, ideſt, de illo, qui deſcendens à linea recta primogeniali repræſentativè ad ſuos Aſcendentes, major æquè dici poteſt; Cenſentibus nonnullis inſpiciendum eſſe ſubjectum, de quo agatur, & Regionem, in qua diſputari contingat, quòd ſcilicet in Hiſpania, ſive Regnis, & Feudis dignitatum individuis præpolleat qualitas civilis, ſeu linealis, aut primogenituræ cuicumque prærogativæ gradus, vel ætatis naturalis, ut in celebri contentione Regni Neapolis inter Patruum, & Nepotem celebre non minùs eſt *conſilium* 10. Barbatii *tom.* 2. qui ſub *num.* 2. teſtatur etiam de prædicta conſuetudine in tota Hiſpania, Gratian. *conſ.* 6. *&* 7. Menoch. *conſ.* 886. *num.* 25. *& ſeqq. & conſ.* 981. *ex num.* 1. *& per tot.* Molin. *de Primogen. Hiſpan. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 10. *&* 12. Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 1. *num.* 5. cum cæteris relatis in deciſione Tribunalis Siciliæ regiſtrat. penès eumdem Card. de Luc. *de Feud. art.* 1. *ſub num.* 29.

Cenſentibus idcirco aliis, quòd extra Regna Hiſpa- 27
niarum, & reſpectivè cætera quoque Regna, & feuda Dignitatum in ſucceſſionibus privatis bonorum indifferentium diverſimodè, & præſertim in Italia capeſſendus veniat intellectus, ut ſcilicet prævaleat ille, qui ſit naturaliter ætate præcellens, ſeu major; variato, quatenus opus ſit, tenore ſuccedendi de una linea ad alteram cum antelatione ſemper favore illius, qui exiſtat in qualibet linea primo natus, & conſequenter major naturalis ætate; unde hunc modum ſuccedendi compellavere Doctores, ſive dixere Majoratum ſaltuarium, juxta alterum *conſilium* 4. Alexandri *n.* 4. *lib.* 4. *& conſil.* Soccin. 88. Surd. *conſ.* 445. *num.* 14. Menoch. *conſ.* 886. Mangil. *de imputation. quæſt.* 77.

quæſt. 77. *num.* 169. Gratian. *diſceptat. forenſ.* 456. *num.* 82. *& diſcept.* 695. *num.* 1. *&* 2. Amat. *var. reſol. cap.* 1. *num.* 12. *&* 27. cum quampluribus aliis congeſtis per Cardin. de Luc. *in tract. de Fideicom. diſc.* 1. *ſub num.* 4. & aliis, quos refert, & ſequitur Rot. *in celebri voto* Seraph. & Pamphil. *emanat. in illa Januen. Majoratus de Grimaldis impreſſ. penès* Manſ. *conſult.* 201. *num.* 39. & apud Torr. *de Primog. & Major. Ital. deciſ.* 19. *ſub num.* 2. *& in Florentina Majoratus de Griffonibus* pariter regiſtrata penès prædictum Torr. *deciſ.* 20. *num.* 127. *& in deciſ.* 66. *num.* 2. *par.* 14. *recent.*

28 Aliis verò ex oppoſito pro regula exiſtimantibus, ut etiam in Italia odioſa ſit hujuſmodi ſaltuariatio, & ob id in eadem ſubjecta materia bonorum indifferentium linea vincat gradum, ætatem, & ſexum; ſemperque Primogenitus civilis, ſive linealis admittendus veniat ad ſucceſſionem, quæ ob id dicitur regularis, ad differentiam alterius irregularis, teſte Surd. *in conſ.* 241. *num.* 28. Valenzuol. *conſ.* 69. *num.* 7. Abb. Panorm. *in conſ.* 85. *num.* 5. Caſtill. *quotid. controv. lib.* 2. *cap.* 22. *num.* 16. Alciat. penès Gratian. *reſponſ.* 8. *lib.* 1. *num.* 2. *& ſeq.* Simon. de Præt. *de interpret. ultim. volunt. lib.* 3. *interpr.* 3. *dub.* 1. *ſolut.* 10. *n.* 20. *verſ. Hæc autem*, quorum verba in puncto refert, & approbat idem Torr. *in Tractatu de quo ſupra q.* 43. *num.* 55. *&* 67.

29 Quodque dictum eſt in terminis vocationis majoris natu, idem & ſub eiſdem diſtinctionibus decidendum eſſe reputarunt, plerique in vocatione etiam Primogeniti, quaſi quòd ſtante perpetuitate, & ſucceſſivitate fideicommiſſi idem in ſubſtantia præſeferat vocabulum *Primogeniti*, ac vocabulum *Majoris natu*, ex quo ille, qui reperitur ætate major in qualibet deſcendentia, vel familia collectivè tamen vocata ſit etiam Primogenitus, hoc eſt Primò natus, ut adductis Bald. *in leg. cùm in antiquioribus num.* 11. *verſ. quod præmitto C. de jur. delib.* Menoch. *conſ.* 981. *in princ. & ſupra dicta deciſ. Sicil. penès* Card. de Luc. *de Feud. ſub num.* 185. firmat Rot. *in præcitata Florentina Majoratus de Griffonibus ſub num.* 129. cum cæteris ibi copioſè relatis, & abundè etiam videre eſt penès dict. Torr. *de ſucceſſ. in Primogen. & Major. Ital. par.* 1. *cap.* 40. *num.* 143. & Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 3. *num.* 9. *cap.* 222. ubi plures cumulantur, *& in Tiburtina Fideicommiſſi* coram Arguell. quæ eſt *deciſ.* 1. *num.* 12. *par.* 10. *recent.* ubi quòd in Italia Primogenitus, & Major natu pro ſynonimis habentur.

30 Verùm præciſivè à materia ſucceſſoria bonorum indifferentium, quatenus tractetur de interpretando uno, vel altero vocabulo in propoſito alicujus ſucceſſionis in aliquo jure, & ſignanter honorifico, vel adminiſtratorio, in quibus requiratur major intellectus, ſive prudentia in ſucceſſore adminiſtrare, vel actum exercere debente, à contrario videtur indiſtinctè receptum, quòd vincat prærogativa ætatis naturalis, ſive vera major ætas, ſicuti tenent Berous *in conſ.* 71. *lib.* 1. Onded. *conſ.* 70. *lib.* 2. Tiraquell. *de Primogenit. in præfat. à num.* 79. *uſque ad n.* 217. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 645. *num.* 7. *& diſcept.* 695. *à num.* 5. *& ſeq.* Cardin. de Luc. *de Fideicom. diſc.* 1. *num.* 9. *& in Piſauren. Majoratus*, de qua *in ejus diſc.* 4. *pariter de Fideicom. num.* 6. ubi dicitur, quòd in eademmet Cauſa reſolutum fuerat per Rot. ad favorem Majoris natu, eo quia ageretur de Caſtro juriſdictionali exigente adminiſtrationem juſtitiæ, ac regimen vaſſallorum, ut videre pariter eſt in *deciſ.* 66. *par.* 14. *recent.*

31 Aſt ab hiſce generalibus theoriis, & propoſitionibus deſcendendo ad jus activum Patronatus, in quo conſpicimus de jure, & praxi admitti ad hujuſmodi exercitium præſentandi non ſolùm mulieres, ſed etiam infantes; idcirco ſive vocetur ad idem Juſpatronatus activum Major natu, ſive Primogenitus, probabiliùs videtur, quòd amplius non intrent mox inſinuata circa jura honorifica, & adminiſtratoria prudentiam deſiderantia, ſed procedatur cum prælatione lineæ promogenialis, ſive qualitatis majoris natu civilis, ſicuti proceditur communiùs in cæteris bonis indifferentibus; maximè quia etiam illud decus, quod regulariter repræſentatur in omni familia per Primogenitos attrahere ad ſe quoque promeretur hunc actum cujuſdam majoris decoris, qui ineſt in induente, ſeu repræſentante patronalem qualitatem, ut in ſpecie Juriſpatronatus affirmarunt Rebuff. *ſuper concordat. rubr.* 3. *de collat.* §. *Movemus ad fin. fol.* 250. *& de nominat. quæſt.* 4. *n.* 3. *&* 4. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 834. *num.* 10. Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 1. *n.* 8. *&* 11. ubi ſic in ſimilibus ex memorata cauſa majoris conſpicuæ figuræ pro Primogenito concludit.

32 Omnes tamen Scribentes in hac materia, aut amplexantes unam, aut alteram opinionem, ac reſpectivè unam, vel alteram diſtinctionem fatentur unanimiter, quod poſtea revera tota definitio in utroque caſu particulari dependeat à particularibus facti circumſtantiis, & verbis adhibitis per Teſtatorem, aut alium Diſponentem, cujus uti voluntas obtineatur, aliud non ſit genericè inquirendum, niſi ad effectum, ut majores conjecturæ, & claviora verba exigantur, & demonſtrentur ab eo, qui juxta præmiſſas propoſitiones communiorem habere videtur ſenſum, & opinionem, ſeu regulam contra ſe, quàm ab eo, qui in oppoſitum ſulciatur communiori ſenſu, & opinione, ſive regula pro ſe, quemadmodum videre eſt apud Gabriel. *in conſ.* 93. *num.* 38. *&* 46. *lib.* 2. Cephal. *conſ.* 517. *num.* 65. *& ſeqq. lib.* 4. Decian. *conſ.* 26. *num.* 87. *lib.* 2. Manſ. *conſult.* 311. *num.* 18. Cardin. de Luc. *de Fideic. diſc.* 127. *num.* 13. & in propoſito inducendi Majoratum ſaltuarium Palma Nep. *allegat.* 86. *num.* 12. & apud Rot. *in deciſ.* 587. *num.* 13. coram Coccin. *deciſ.* 274. *n.* 5. *par.* 18. *tom.* 1. *& deciſ.* 638. *num.* 4. *eadem par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

33 His itaque fortaſſe non inopportunè prænotaris, atque præmiſſis, eamdem utique abſtractivè amaritudinem, & quæſtionem in hodierna audientia excitavit Inſtrumentum fundationis Cappellæ, ſeu Prioratus ſub titulo Sanctiſſimæ Mariæ *della Pietà* exaratum à Petrino Coſta, qui cùm in reſervatione Juriſpatronatus genericè antepoſuiſſet ſemetipſum, ſuoſque hæredes, & ſucceſſores maſculos *della Caſata de Coſta*, magis deinceps ſe explicavit, ſeu implicavit diſponendo, *che ogni volta, e ſempre verrà a vacare detto Priorato, che dopo ſe, e ſuoi ſucceſſori maſchi della medema linea abbino ragione di nominare, e provvedere, ſpettando però al Primogenito maſchio, e ſervata però ſempre la prerogativa della maſcolina età, talmente che il ſudetto Juſpatronato ſia ſempre appreſſo ad una ſol perſona di detta linea*. Vacato ſiquidem nuper hujuſmodi Prioratu ſub annò 1709. exorta eſt contentio inter Joannem Baptiſtam ſuffultum prærogativa lineæ primogenialis ex una, & Franciſcum ejus Patruum ætate naturali majorem ex altera ſuper pertinentia, & conſecutivo exercitio præfati juris præſentandi, ſed in ea prætulit Ordinarius Jo: Baptiſtam; quod & approbavit hodie Sacrum Tribunal reſolvendo *Conſtare de pertinentia ad favorem Jo: Baptiſtæ.*

34 Baſis reſolutionis ſtabilita fuit nedum ſuper aliquibus propoſitionibus generalibus, ut ſupra inſinuatis, & communiori calculo receptis, quod cùm in jure præſentandi ſive in vocatione Primogeniti, ſeu Majoris natu ad Juſpatronatus ambuletur, ut communiùs receptum eſt etiam reſpectu bonorum indifferentium, favore Primogeniti, ſive Majoris natu civilis, indubitanter talis erat Jo: Baptiſta, qui juxta arborem non controverſam continebatur ſub linea primogeniali, & ob id aſſiſtentia, ſive regula juris præmiſſa indubitanter pro eodem Jo: Baptiſta pugnabat, juxta collaudatas ſuperiùs in §. *Aliis verò*, & præciſiùs ſub §. *Aſt deſcendendo*, quibus addi poſſunt in terminis Juriſpatronatus Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 59. qui plurimos refert, & Card. de Luc. *eodem tract. diſc.* 21. *num.* 8. *verſ. Attamen.*

35 Cæterùm progrediendò quoque ad conjecturandam mentem Fundatoris, à quo totam in ſubſtantia, ut præmiſimus, pendet, longè urgentiores viſæ ſunt conjecturæ, ſeu demonſtrationes militantes pro Joanne Baptiſta, quàm ea, quæ videbantur opitulari Franciſco, licèt de cætero ſecundùm ſuperius ponderata quoque ſuffeciſſent debiliores fortaſſe conjecturæ ex parte ejuſdem Jo: Baptiſtæ tamquam habentis regulam, vel communiorem ſenſum pro ſe, juxta firmata

per

per Mantic. *de conject. lib.* 3. *tit.* 5. *num.* 3. & Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 123. *num.* 3. §. *Adhuc*, & alibi quotidie.

Et ſanè in primis per Dominos ponderabantur illa verba – *ſpettante però al Primogenito maſchio.* – Nam quamvis, ut ſupra innuimus ſub §. *Quodque*, multi Scribentes parum reſpiciant ad ſolam materialitatem vocabuli, nempe Primogeniti, vel Majoris natu, nihilominus denegari non poterat, quod prædictum verbum materiale, & inſimul literale *il Primogenito* magis congrueret ad incluſionem Joannis Baptiſtæ ſuffulti qualitate lineæ primogenialis, quàm Franciſci illa deſtituti, & tantummodo veſtientis illam Majoris natu, inſpecto etenim ſtricto, & literali modo loquendi, aliud eſt Primogenitus, aliud eſt Major natu, ut appoſitè conſiderant Bellon. Jun. *in conſ.* 11. *num.* 48. Menoch. *conſ.* 442. *n.* 20. *& ſeqq.* Gratian. *diſc.* 95. cum cæteris relat. per Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 3. *cap.* 222. *ſub num.* 59. 60. *&* 61. Palm. Nep. *alleg.* 48. *num.* 23. *& alleg.* 50. *num.* 1. 2. *&* 3. & de Luc. *de Fideicom. diſc.* 5. *num.* 9.

Deinceps quando etiam hæc ſola materialitas loquu-
36 tionis non admodum perſtringeret, urgebat tamen admixta, & copulata mentio facta de linea, ut ibi – *ſucceſſori maſchi della medema linea,* – & inferius – *una ſol perſona di detta linea,* – quoties quippe Fundator vocationi *Primogeniti* bis adjunxit vocabulum, & terminos lineæ, nempe tam ſupra, quàm infra in ipſiſmet viſceribus controverſæ diſpoſitionis, quis dicat non fuiſſe in mente ipſius Fundatoris invitare verum, & proprium Primogenitum civilem, præſertim in hac ſucceſſoria materia, quæ penitùs regulatur à jure civili ad differentiam Majoris natu, qui naturaliter dumtaxat vocatur, ſeu vocari poteſt Primogenitus, cùm Scribentes in hac cæteroquin nodoſa altercatione pro diſſolvenda quæſtione in concreto toti deſudent ad inquirendum, An Diſponens voluerit anteferre lineam, vel ætatem; Præcognito autem, quòd voluerit præferre lineam; jam, ut enunciavimus, hæc vincit gradum, ætatem, & ſexum, ex congeſtis per Giurb. *de Feud.* §. 2. *gloſ.* 10. *n.* 28. *& ſeq. & gloſ.* 2. *n.* 70. Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 15. *num.* 4. *& diſc.* 16. *num.* 6. Torr. *de ſucceſ. in Major. & Primogen. par.* 2. *cap.* 41. §. 7. *num.* 14. *& in par.* 3. *deciſ.* 6. *num.* 20. *&* 21.

Evidentius, quia progrediendo ad verba, ſeu mo-
37 dum adhibitum per Fundatorem circa Juſpatronatus paſſivum, à quo ſive inferatur in ſuis caſibus ad activum, ſive non, non tamen ambigi valet, quin illud tamquam pars ejuſdem diſpoſitionis admodum non inſerviat pro eruenda magis voluntate, vel intentione ejuſdem Diſponentis, ſicuti quotidie dicimus, quòd una pars teſtamenti alteram declarat, ad *Text. in l. qui filiabus ff. de leg.* 1. Mantic. *de Conject. lib.* 6. *tit.* 13. *num.* 10. Rot. coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 611. *num.* 5. *& in recent. deciſ.* 410. *num.* 7. *&* 8. *par.* 14. *& in Ceſenaten. ſucceſſionis num.* 8. *inter impreſſas la* 34. coram Me.

Utique liquebat, quòd Fundator in eodem Jurepatronatus paſſivo invitando deſcendentes maſculos de linea, mandaverat præferri in concurſu eos, qui forent majoris ætatis, videlicet *il più Anziano*. Quapropter ex hac patefacta voluntate in Jurepatronatus paſſivo, duæ emergebant ulteriores demonſtrationes; altera, quòd ubi voluit diſtinguere Primogenitum à Majori natu, videlicet *dall'Anziano*, ſcivit ſe planè explicare, dando prælationem Majori natu, ſive *all'Anziano*; Cùmque proinde tale vocabulum Majoris natu, ſive *dell'Anziano* minimè uſurpaverit in Jurepatronatus activo: Ecce, quòd ab hac diſcretiva formula loquendi, diſcreta, & omnino diverſa coruſcabat voluntas, ſive intentio, ex conſueta vi, & efficacia diſcretivæ loquutionis, de qua generaliter argumento *Text. in l. unica* §. *ſin autem ad deficientis C. de caduc. tollen.* Rot. *in deciſ.* 12. *num.* 4. *inter impreſſas* coram Me, & in ſpecie Juriſpatronatus activi contradiſtincti per Fundatores à paſſivo Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 28. *num.* 11. *& diſc.* 29. *per tot. & ſignanter num.* 7. *& in Aſten. Prioratus* 7. *Decembris* 1708. §. *Idque magis*, *&* 20. *Martii* 1709. §. *Concurrente* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Altera non minùs præpotens exoriebatur demonſtra- 38
tio, quòd ſi voluiſſet Juſpatronatus paſſivum, quemadmodum effectivè voluit deferri majori natu, & inſimul quoque voluiſſet (uti prætendebat Franciſcus) Juſpatronatus, ſive exercitium activum præſentandi ſpectare ad majorem natu, non daretur diſtinctio inter præſentantem, & præſentatum; quando tamen vix Sacri Canones permittunt, quod Patronus volens præſentare ſe ipſum contra legis reſiſtentiam, vix poſſit exaudiri, non per viam ullo modo præſentationis, ſed per viam ſupplicationis porrectæ ordinario, vel Summo Pontifici ut hi dignentur eidem ſupplicanti concedere hujuſmodi beneficium, quemadmodum ſancitur per Innocentium III. *in cap. per noſtras ſive, ut alii legunt per veſtras de jur. pat.* ubi Abb. *num.* 2. *verſ. Credo poſſe num.* 4. cum quo procedunt Ugolin. *de offic. Epiſc. par.* 2. *cap.* 51. §. 2. *num.* 1. *in fin.* Vivian. *de Jurepatron. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 8. *num.* 4. Lambert. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 3. Ciarlin. *controv. forenſ. cap.* 69. *num.* 16. Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 72. *num.* 85. Cardin. de Luc. *de jur. pat. diſc.* 31. *num.* 6. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 316. *lit. A.* Rot. coram Celſo *deciſ.* 20. *n.* 3. *& deciſ.* 430. *num.* 39. *par.* 9. *recent.*

Oſtenſo igitur ex hucuſque deductis, quod Juris 39
regulæ, & propoſitiones aſſiſterent etiam in abſtracto Joanni Baptiſtæ, quodque eamdem aſſiſtentiam roborarent tot circumſtantiæ, ſeu demonſtrationes, reſtabat unicè diſpungendum, quid in contrarium adduci prætenderetur per Franciſcum, verùm demonſtrationes per eum allatæ nullius coæquiponderis ad lancem appenſæ compertæ ſunt; Adducebatur quippe pro prima in oppoſitum demonſtratione mox ponderata declaratio Fundatoris in invitando majorem natu ad Juſpatronatus paſſivum, quaſi quod idem præſumendum foret in ordine ad Juſpatronatus activum; ſed quam manifeſtam hæc animadverſio retorſionem pateretur, jam vidimus, & proinde in nihilo prorſus veniebat attendenda, ut ad propoſitum inquit Rocch. *in tract. de Jurepatr. in verbo ipſe, vel is à quo n.* 37. *quæſt.* 20. Lambert. *de Jurepatr. in prima parte lib.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 9. Cardin. de Luc. *de Jurepat. diſc.* 31. *num.* 7. *verſ. Et quoad alteram*, & Rot. *in deciſ.* 185. *n.* 1. *par.* 2. *diverſ.* & generaliter de conjectura æquivoca, & retorquibili, Rot. *in deciſ.* 377. *num.* 4. coram Manzanedo, *deciſ.* 104. *num.* 7. coram Emerix Jun. cum aliis *in Reatina juris piſcandi* 13. *Januarii* 1710. §. *Verùm nihil*, coram Me, & alibi ſæpiſſimè.

Quatenus verò adjiciebatur, quod vocationi majoris 40
natu Fundator appoſuiſſet dictionem illam – *anche* – ut ibi – *il più Anziano reſti anche preferito* – non per hoc ex ſubjecta materia hujuſmodi dictio cenſeri poterat explicativa ſuperioris diſpoſitionis, quando vix eadem dictio eſt implicativa, quin etiam ſæpe ſæpius reſtrictiva, & ut notat cum aliis Barboſ. *dict.* 112. *num.* 10. præſertim dum in ſubjecta materia ea facilè referri poterat oculariter ad concurſum inter deſcendentes maſculos de linea à principio vocatos; cùm enim Fundator deſcendentes maſculos de linea vocaſſet pariter ad Juſpatronatus paſſivum, voluit ulteriùs per hanc dictionem – *anche* – explicare, ſeſe non ſolùm reſervaſſe Juſpatronatus paſſivum inter præfatos Deſcendentes, ſed etiam mandavit, quod præferretur *il più Anziano*, & in his terminis, ſive ſenſu talis dictio *anche* conſervabat ſuam magis propriam, & germanam naturam augmentativam adjacentem veteri, & proximè immediatæ diſpoſitioni, ſicuti regulariter importat ipſa dictio *anche*, latinè *etiam*, ut habemus *in l.* 2. *C. de Teſtib. l. etiam, ff. de verb. ſignific. l. etiam, Cod. de Tutorib. & Curat.* Archidiac. *in cap. in illis de Prebend. in* 6. Surd. *conſ.* 445. *n.* 28. cum aliis per Rot. *in deciſ.* 2221. *num.* 3. coram Coccino, *& deciſ.* 762. *num.* 10. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

Rationabilius autem ad rem applicando, quia ad 41
normam eorum, quæ tetigimus ſuperiùs, Juſpatronatus activum tamquam importans quemdam majorem decorem rectiùs adaptatur facienti figuram Primogeniti in Familia, quàm ſimpliciter habenti majorem ætatem, paſſivum verò è converſo magis convenit ſeniori ſubſtinere debenti gradum Beneficiati, & Rectoris Eccleſiaſtici, unde conſpicimus, quòd etiam ad

mentem

mentem Sacrorum Canonum in quibuslibet concurſibus, cæteris paribus præferri debet provectior, & majoris ætatis, ſicuti monent *Text. in cap. Cum in cunctis*, ibi – *Maturitas de elect. & in cap. ult.* ibi – *Maturiores ætate 74. diſtinct.* Barbat. *conſ.* 23. *poſt num.* 13. *vol.* 1. Tiraquell. *de Primogen. in præfat. num.* 182. Lambert. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *princ. art.* 26. *num.* 4. & Barboſ. *de Paroch. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 109.

Quare præcognita hac palmari differentia rationis in Jurepatronatus activo, ac paſſivo, amplius non aptabatur eadem diſpoſitio, & voluntas explicata in paſſivo – *il più Anziano reſti anche poi preferito* – per ea, quæ quotidie habentur apud Bonden. *colluct. leg.* 35. *num.* 45. Palm. Nep. *alleg.* 50. *num.* 39. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 602. *num.* 3. *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Validius*, coram R. P. D. meo Aldrovando.

42 Minus ad adſtruendam aliquam probabilem conjecturam ſuffragabatur, quòd Fundator in ſuo Teſtamento deputaſſet in Exequutores Antiquiores Domus; Siquidem ad tenorem propoſitionum, quæ fuerunt ab initio præmiſſæ, hic adamuſſim erat caſus contradiſtinctus, vel à ſucceſſione in bonis indifferentibus, vel à jure activo præſentandi; nam cum munus Exequutoris ſuapte natura exigat majorem prudentiam, ſolicitudinem, & capacitatem, ut ait Bald. *in conſ.* 165. *relat.* per Tiraquell. *de Jure primogenit. in præfat. num.* 163. & Card. de Luc. *de Fideic. diſc.* 1. *nu.* 7. opportunum profectò erat, quòd Antiquiores pro hoc munere implendo eſſent majores natu, & ſeniores ex jam allatis ſupra in §. *Verùm præciſive*.

43 Ejuſdemque pariter irrelevantiæ viſum eſt, & præcipuè correſpectivè ad regulas, & demonſtrationes pro Joanne Baptiſta militantes, quòd Fundator in Jurepatronatus activo poſt vocationem Primogeniti maſculi, in continenti ſubjunxerit – *oſſervata però ſempre la prerogativa della maſcolina età* – perindè, ac ſi Teſtator præ oculis habuiſſet in prælatione ætatem; nihil enim commune habebat terminus, *di maſcolina età*, cum termino *di maggior età*, dum ſexus, ſive illius differentia, quam præbet vocabulum *maſculina* eſt ultimus, qui habeatur in conſideratione in his ſucceſſionibus Primogenialibus, dum, ut diximus, linea vincit ætatem, gradum, & ſexum, ſed adhuc ponderabant Domini, quod hæc verba *maſculina età* prolapſa fuerint oſcitanter de calamo Notarii, vel amanuenſis, cum ſolum exinde colligi poſſet, quòd maſculineitatem unà cum Primogenitura, non verò majorem ætatem cum maſculina ætate prædilexit; & de facto, ſicuti accipiendo verbum *maſculina età*, pro duplici verbo, ſonaret in nimiam improprietatem, dum ætas nihil habet commune cum ſexu, nec ſexus cum ætate, ut rectè contradiſtinguunt enunciati Auctores tractantes de Primogenituris, & Majoratibus; ita talem modum loquendi accipiendo pro unico dumtaxat verbo *maſculinità* relativa ad ſolum ſexum intrabant minus quidem Grammaticales, ſed explicatiores modi, quibus utuntur Logici & Philoſophi, & quandoque etiam Juriſtæ, & Theologi, inter quos ſæpe ſæpius D. Bonaventura, nempè *ecceitas, corporeitas*, & latinè *maſculinitas*, quæ ſine aliàs neceſſaria prolixiori phraſe explicaretur in Italica verſione *maſculinità*, ut non abs re videre eſt apud Palm. Nep. *alleg.* 61. *num.* 14. *& alleg.* 63. *num.* 20. 21. *&* 23. Odd. *in conſ.* 46. *num.* 51. *&* 52. relat. in propoſito per Rot. *in deciſ.* 454. *num.* 3. coram Buratt.

44 Denique parum cenſuere Domini immorandum ſuper prætenſa per Franciſcum obſervantia practicata in præcedenti vacatione de anno 1681. ex quo Petrus Vincentius, qui vigore hujuſcemet fundationis tunc devenit ad præſentationem, ſeſe expreſſerit, quòd triplici polleret qualitate, nempe, quòd eſſet Patronus hujuſce Juriſpatronatus, ac ſenior de familia, & proximior Fundatoris; quia non idcirco dixit, aut dicere ſomniavit, quòd ideo eſſet Patronus, quia erat ſenior, ſed contradiſtinctè priùs expreſſit Patronalem qualitatem, & poſtea in quamdam abundantiam, ne dicamus jactantiam, expreſſit quoque ſenioritatem, & denique finaliter proximioritatem, ibi – *Patrono dicti Juriſpatronatus, ac ſeniore dictæ familiæ, & proximiore Fundatori* – ex quo nimirum in eo caſualiter verificabantur omnes hæ tres prærogativæ inter illos de familia, primò tamen præferendo in nominando qualitatem magis importantem, quòd eſſet Patronus; Quinimo ſicut de proximioritate nulla fuit habita mentio in fundatione; oporteret, ſi quoquo modo argumentum procedere poſſet, inferre, quòd Fundator deſideraverit etiam proximioritatem, de qua nullum, ut diximus, verbum in fundatione; Unde talis expreſſio, & ſubextorta obſervantia, vel tamquam in ſemetipſa non exiſtens, vel tamquam erronea; vel ſaltem tamquam æquivoca nequibat in aliquo attendi, aut quidquam operari, ex paſſim collectis quoad obſervantiam non exiſtentem, & erroneam, per Palm. Nep. *alleg.* 153. *num.* 66. & Rot. *in deciſ.* 16. *n.* 16. *par.* 6. *recent.* & quoad obſervantiam æquivocam, Card. de Luc. *de Regal. diſc.* 68. *num.* 5. *& de Jurepatron. diſc.* 60. *num.* 12. Rota coram Buratt. *deciſ.* 464. *num.* 6. *& deciſ.* 414. *num.* 22. *par.* 19. *tom.* 1. *rec.* & alibi paſſim.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus favore Primogeniti de familia, an, & quando in eo ſuccedere poſſit fœmina?

SUMMARIUM.

1 *Fundator reſervando Juſpatronatus favore Primogeniti familiæ videtur reſpexiſſe ad agnationem.*

2 *Obſervantia declarat qualitatem Juriſpatronatus.*

3 *Fœmina ſuccedere poteſt per poſterius, & in defectum maſculorum lineæ Primogeniti in Jurepatronatus Primogeniali. Et quare? Vide n. 4. Amplia, ut num. 6. 7. & 8.*

5 *Fœmina eſt capax ſuccedendi in Jurepatronatus gentilitio, aut mixto.*

9 *Fœmina eſt capax ſuccedendi in Jurepatronatus primogeniali, etiamſi eſſet nupta in aliena familia; & quare? Vide ibi.*

10 *Et etiamſi profeſſionem emiſiſſet in aliqua Religione capaci acquirendi, & retinendi bona.*

11 *An fœmina ſuccedere poſſit per poſterius in Jurepatronatus primogeniali, ſi occaſione matrimonii, aut profeſſionis in Religione validè renunciaverit omnia bona, & jura tam paterna, quàm materna. Vide ibi, & n. 12. uſque ad 14.*

15 *Fœmina quouſque vivit dicitur de agnatione, & in ea conſervatur Juſpatronatus agnatitium.*

16 *Ex unico actu, an, & quando induci poſſit obſervantia interpretativa?*

17 *Fœmina ſuccedere non poteſt in Jurepatronatus primogeniali, nec per poſterius concurrentibus conjecturis, de quibus num. 18. 19. & 20.*

CASUS XIII.

INgreſſo Jurepatronatus Primogeniali in linea Primogeniti, ſi contingat in ea deficere omnes maſculos, & ſupereſſe ſolùm fœminam, in ſequelam præcedentis Caſus, quæro an hæc ſuccedere poſſit in Jurepatronatus favore Primogeniti Familiæ, ſeu Domus reſervato, defectis omnibus maſculis lineæ Primogeniti. Vel potius fieri debeat tranſitus ad ſecundam lineam, & in eo ſuccedere debeat filius maſculus Primogenitus de linea ſecundogeniti, ad excluſionem fœminæ de linea Primogeniti?

In hac quæſtione reſpondendum videtur fœminam, defectis maſculis de linea Primogeniti, ſuccedere non poſſe in hoc Jurepatronatus. Quoniam Fundator in 1
reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti Familiæ, ſeu Domus, videtur reſpexiſſe ad Agnationem; cùm nomen Primogeniti, ſicuti nomen Senioris, & Antiquioris de Domo, Familia, Cippo, &c. ſit nomen ſignificans veram, & propriam Agnationem, & ejus mens fuiſſe conſervare Juſpatronatus in Agnatis, inter quos connumerari non videtur fœmina, quæ non conſervat propriam, ſed alienam Agnationem.

Gratian.

Gratian. *diſcept. forenſ.* 645. *num.* 1. Ciarlin. *controv. forenſ.* 107. *num.* 76. *& ſeqq.* Andreol. *controv.* 218. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 313. *num.* 4. coram Pamphil.

Quodque hanc fuiſſe mentem Fundatoris non comprehendendi fœminam ſub nomine Primogeniti de Familia, ſeu Domo, ſatis reſultaret, ſi defectis omnibus maſculis primæ lineæ maſculus Primogenitus ſecundæ lineæ præſentaſſet, & ejus præſentatus inſtitutus fuiſ-
2 ſet. Obſervantia enim utpote cujuſcumque diſpoſitionis interpres non ſolùm declarat qualitatem Juriſpatronatus, ſed etiam quales perſonæ in eo comprehendantur. Gratian. *diſceptat.* 521. *num.* 7. *&* 19. Rot. *deciſ.* 563. *num.* 9. *& ſeqq.* coram Merlin.

3 At his nullatenus attentis cenſeo in hoc caſu fœminam per poſterius, & in defectum maſculorum lineæ Primogeniti ſuccedere debere in Jurepatronatus primogeniali, ſeu reſervato favore Primogeniti de Familia, Domo, aut Cippo, &c. ad excluſionem maſculi Primogeniti ſecundæ lineæ. Quoniam, ut dixi in Caſu præcedenti §. *Certè*, ingreſſo Jurepatronatus in linea Primogeniti non poteſt fieri tranſitus ad ſecundam lineam, niſi prima penitùs evacuata, & defectis omnibus in ea contentis, juxta auctoritates ibi relatas, quibus addo Rot. *in Romana Juriſpatronatus* 3. *Junii* 1705. §. *Ex lectura* coram Reverendiſs. Molines Decano, *&* 20. *Junii* 1707. §. *Juſtitia* coram Eminentiſs. Scotto, *&* 1. *Junii* 1708. §. *Sententiarum* coram R. P. D. Anſaldo, ac proinde defectis omnibus maſculis lineæ Primogeniti, ſi in hac reperiatur fœmina deſcendens ab ultimo maſculo, cùm hæc dicatur de linea Primogeniti, & quouſque vivit, conſervet Agnationem, non poterit ab ea evelli Juſpatronatus primogeniale; ſed hoc ad ipſam ſpectabit, ad excluſionem maſculi Primogeniti. Molin. *de Primog. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 4. *& ſeqq.* Torr. *de Primogen. tom.* 1. *cap.* 25. §. 4. *num.* 36. Tondut. *quæſt. benef. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 33. Rot. *in Comen. Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Sublata* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Romana Cappellania* 25. *Novembris* 1705. §. *Quoniam*, *&* 16. *Martii* 1708. §. *Stabilito*, *&* 3. *Junii* 1711. §. *Certè*, *&* §. *Profectò* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Quatenus* coram R. P. D. Kaunitz, & in terminis Rot. *in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Repugnantibus cum ſeqq.* coram Rev. P. D. Omanna, *& in Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Super accedebat* coram Eminentiſſimo Scotto.

4 Ratio eſt, quia in caſu præſenti reſervatio Juriſpatronatus fuit à Fundatore concepta ſub nomine collectivo apto comprehendere, & includere etiam fœminas, nimirum ſub nomine Primogeniti de Domo, Familia, aut Cippo, &c. quod comprehendit etiam fœminas, dum iſtæ deſcendentes ab ultimo maſculo de familia dicuntur de Domo, & Familia. Molin. *de Primog. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 8. *& ſeqq.* Quo caſu licèt fœmina extantibus maſculis lineæ primogenialis remaneat in ſuſpenſo, prohibeatur, & ſit excluſa à Jurepatronatus primogeniali. Rot. *in Comen. Cappellaniæ* 4. *Maji* 1703. §. *Subſiſtere* coram Eminentiſs.
5 Priolo. Tamen maſculis defectis eſt capax ſuccedendi in Jurepatronatus non ſolum primogeniali, ſed etiam gentilitio, aut mixto. Rot. *deciſ.* 69. *num.* 2. poſt Vivian. *de Jurepatr. & in Mantuana Beneficii* coram Urſin. impreſs. apud meum Præceptorem *poſt diſcept. Eccleſ.* 14. *per tot. & deciſ.* 527. *num.* 3. *par.* 14. *rec. & deciſ.* 313. *num.* 16. coram Pamphil. Quidquid ſecus eſſet ſi reſervatio non fuiſſet concepta ſub nomine apto comprehendere etiam fœminas, juxta diſtinctionem, quam tradit Gabriel. *conſ.* 132. *quæſt.* 5. *per tot.*

6 Fœmina igitur de linea Primogeniti excludi non poteſt ab hoc Jurepatronatus primogeniali à Tranſverſalibus maſculis ſecundæ, & tertiæ lineæ, & multò minùs ab aliquo extraneo, nimirum ab Ordinario, ſi iſte in caſu, quo in tota familia nullus adeſſet maſculus, & unica reperiretur fœmina, prætenderet illam excludere à ſucceſſione hujuſmodi Juriſpatronatus, & Beneficium eſſe liberæ collationis, tunc enim fœmina in eo omnino ſuccedere deberet ad excluſionem extranei Collatoris, juxta præſumptam mentem Fundatoris, qui ſemper de jure præſumitur admittere voluiſſe eos de propria familia, & de ſanguine in excluſionem extraneorum. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 4. *num.* 11. Rot. *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Quod ita* coram R. P. D. Kaunitz.

Et quidem fœmina ſuperſtes in linea Primogeniti 7
ſuccedere poteſt in Jurepatronatus primogeniali ad excluſionem maſculi Primogeniti ſecundæ, aut tertiæ lineæ, etiamſi Juſpatronatus fuiſſet reſervatum Primogenito cum dictione *filii*. Ex. gr. diſpoſitum fuiſſet, quòd in Jurepatronatus ſuccedere debeat filius Primogenitus, cùm ſub nomine *filii* comprehendatur etiam fœmina, ad *Text. in l. filii appellatione ff. de verb. ſignific.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 311. *per tot.* Rot. *deciſ.* 122. *num.* 22. *cum ſeqq. par.* 19. *& in Ferrarien. fideicommiſſi* 18. *Martii* 1707. §. *Minùs urgere* coram Eminentiſs. Priolo. Et etiamſi idem Juſpatrona- 8
tus fuiſſet reſervatum favore Laici Primogeniti de Domo per lineam maſculinam, dum fœmina immediatè deſcendens à maſculo verè dicitur de Domo, & per lineam maſculinam deſcendens; hæc namque verba *per lineam maſculinam* important maſculinitatem in Generante, non verò in Generato: *Text. in l. duodecim tabularum C. de legitim. hered.* Palm. *alleg.* 101. *num.* 20. Rot. *in Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Vocatio* coram Emin. Scotto.

Immo fœmina de linea Primogeniti ſuccedere poſſit 9
in eodem Jurepatronatus primogeniali, etiamſi eſſet nupta in aliena familia. Ratio eſt, quia licèt ejus filii, ſive maſculi, ſive fœminæ ab ea deſcendentes non conſervent, ſed deſtruant agnationem, ac proinde iſti ſuccedere non poſſint in dicto Jurepatronatus, ſed defectis omnibus tam maſculis, quàm fœminis lineæ Primogeniti fieri debet tranſitus ad maſculum Primogenitum ſecundæ, aut tertiæ lineæ. Rodulph. *alleg.* 34. *num.* 1. Peregrin. *de fideicom. art.* 25. *ſub num.* 47. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 352. *num.* 9. *& quæſt.* 499. *num.* 1. Rot. *in Foroſempronien. legatorum ſuper fideicommiſſo Antonii* 2. *Maji* 1712. §. *Jure*, *&* §. *Et omnem* coram R. P. D. Aldrovando. Tamen ipſa fœmina, licèt tranſlata in aliam familiam quouſque vivit retinet jura agnationis, Surd. *conſ.* 140. *num.* 63. Cyriac. *controv.* 271. *num.* 89. Palma *alleg. jur. tom.* 2. *alleg.* 101. *num.* 28. Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 30. *n.* 3. Rot. *in Romana Cappellania* 16. *Martii* 1708. §. *Applicando* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Valentina Juriſpatronatus* 4. *Decembris* 1713. §. *Litera*, *& ſeq.* coram R. P. D. Anſaldo, *&* 26. *Junii* 1715. §. *Ratio* coram R. P. D. Falconerio, *& in dicta Lunen. Sarzanen. Juriſpatronatus* 1. *Februarii* 1715. §. *Quibus* coram Emin. Scotto.
Et denique etiamſi profeſſionem emiſiſſet in aliqua Re- 10
ligione capaci acquirendi, & retinendi bona; ea ratione, quia eo ipſo, quòd fœmina profeſſionem emiſit in Monaſterio capaci acquirendi, & obtinendi bona, dicitur ſervare jura proximioritatis agnationis, & ſanguinis, ad effectum ſucceſſionis Bald. *in l. prima num.* 55. *C. de Summa Trinit. & Fid. Catholic.* Molin. *de Primog. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 73. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 20. *ſub num.* 8. Rot. *in Bononien. fideicommiſſi* 28. *Januarii* 1707. §. *Accedendo* coram Kaunitz, *& in dicta Valentina Juriſpatronatus* 4. *Decemb.* 1713. §. *final.* coram R. P. D. Anſaldo.

An autem eadem fœmina ſuperſtes in linea Primo- 11
geniti ſuccedere poſſit per poſterius in Jurepatronatus primogeniali, ſi occaſione matrimonii, aut profeſſionis in Religione validè renunciaverit omnia bona, & jura tam paterna, quàm materna?

Reſpondeo dupliciter fœminam occaſione conjugii ſive temporalis, ſive ſpiritualis renunciare poſſe, nimirum vel realiter renunciando abſolutè, & ſimpliciter bona, nulla habita ratione, & contemplatione ad perſonas, vel perſonaliter, renunciando bona favore certæ perſonæ juxta duplicem ſpeciem renunciationis realis, & perſonalis, quam diſtinguunt Doctores, præſertim Cardin. de Luc. *de Renunciat. diſc.* 1. *num.* 8. Palm. Nepos *allegat.* 293. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 48. *num.* 18, poſt Merlin. *de legit. & deciſ.* 641. *num.* 32. coram Dunoz. Jun. *& deciſ.* 23. *num.* 4. *par.* 15. *rec.* Quomodocumque fœmina renunciaverit omnia, & ſingula bona, & jura tam paterna, quàm materna, ſive realiter,

liter, ſive perſonaliter, poteſt per poſterius ſuccedere in ſupradicto Jurepatronatus à Fundatore reſervato favore Primogeniti de Familia, aut Domo, vel etiam in Jurepatronatus Gentilitio, attentis tum mente Renunciantis, tum verbis.

12 Et quidem attenta mente fœmlnæ renunciantis, hæc non fuit renunciare etiam Juripatronatus. Quoniam renunciatio ſupradicta aut fuit ſubſequens, aut antecedens ad reſervationem Juriſpatronatus favore Primogeniti de familia. Si fuit ſubſequens, cùm de tempore renunciationis extarent maſculi in linea Primogeniti, non poterat fœmina cogitare de ſucceſſione in dicto Jurepatronatus, quæ ſolùm locum habet in caſu inopinato deficientiæ maſculorum de eadem linea, adeoque renunciando bona, & jura paterna, & materna, non cenſetur renunciaſſe ſucceſſioni Juriſpatronatus, de qua non cogitavit. Bardellon. *conſ.* 30. *num.* 43. *lib.* 1. Saminiat. *controv.* 73. *ſub num.* 27. §. *Removetur tom.* 1. Rot. *in Ariminen. Succeſſionis* 16. *Januarii* 1708. §. *Concurrit* coram R. P. D. Aldrovando.

13 Si verò fuit antecedens, multo minus in ea comprehendi poteſt dictum Juſpatronatus; quia cùm de tempore renunciationis ſucceſſio in Jurepatronatus nec erat in re, nec in ſpe; Fœmina renunciando bona paterna, & materna, ſicuti non poterat cogitare de Jurepatronatus, ita nec ei renunciare, idem Bardellon. *ubi ſupra num.* 45. Rocch. *reſponſ.* 87. *num.* 4. *tom.* 1, Rot. *in Romana Renunciationis* 23. *Januarii* 1708. *per tot.* coram Eminentiſs. Scotto.

14 Attentis verò verbis renunciationis cùm hæc reſtricta ſit ad bona, & jura paterna, & præfatum Juſpatronatus non dicitur de bonis, & juribus paternis, dum non competit fœminæ ex perſona patris, ſed ex perſona Fundatoris; ſequitur, quòd illud comprehendere non poſſit, cùm in materia renunciationis procedi debeat reſtrictivè, nunquam verò ampliativè eas intelligendo, itaut tantùm capiant, quantùm verba de neceſſitate ſonant, Rot. *in Melevitana Fideicommiſſi* 21. *Februarii* 1710. §. *Poſita* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Ferrarien. Fideicommiſſi* 18. *Martii* §. *final. &* 1. *Julii* §. *Præterea* 1707. coram eodem, *& in dicta Romana Renunciationis* 23. *Januarii* 1708. §. *Siquidem*, *&* 15. *Junii ejuſdem anni* §. *Nihilominus* coram Eminentiſs. Scotto.

Probato ex his, quòd fœmina de linea Primogeniti per poſterius ſuccedere poſſit in Jurepatronatus, non obſtant ſuperiùs in contrarium deducta. Etenim Fundator, licèt in reſervatione Juriſpatronatus favore Primogeniti de familia, aut domo, reſpexerit ad veram, & propriam agnationem, non proinde ſequitur excluſiſſe per poſterius fœminam deſcendentem ex maſculo
15 de linea Primogeniti, cùm hæc verè dicatur de agnatione, & in ea conſervari Juſpatronatus agnatitium primogeniale, ex auctoritatibus ſuperiùs relatis §. *At his*, quibus addo Rot. *in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Aſt etiam*, *&* 3. *Julii* 1711. §. *Certè*, *&* §. *Eoque fortius* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Valentina Juriſpatronatus* 4. *Decembris* 1713. §. *Nihilominus* coram eodem.

16 Nec adverſaretur, ſi defectis omnibus maſculis primæ lineæ, non fœmina ibi exiſtens, ſed maſculus Primogenitus ſecundæ lineæ præſentaſſet, & ejus præſentatus inſtitutus fuiſſet: Ex hoc enim actu nulla deduci poteſt obſervantia, & interpretatio mentis Fundatoris non comprehendendi fœminas, nec per poſterius: Quoniam aut fœmina habuit ſcientiam exiſtentiæ hujus Juriſpatronatus, ejuſque purificationis ad ſui favorem, aut non; Si non habuit ſcientiam, contra ipſam nulla inducta eſt obſervantia, ſi ſcientiam habuit, debet hoc probari, ad hoc, ut contra eam ex hac taciturnitate induci poſſet obſervantia, illique præjudicium irrogari, & etiam hoc probato non relevaret, cùm vigore ſupradictæ reſervationis Juriſpatronatus clarè comprehendatur fœmina, itaut non poſſit eſſe locus obſervantiæ interpretativæ in contrarium. Fattinell. *reſponſ.* 16. *num.* 4. Rot. *in Melevitana Fideicommiſſi* 21. *Februarii* 1710. §. *Vis nulla* coram Eminentiſs. Priolo.

17 Hæc omnia procedunt attenta diſpoſitione juris communis; cæterùm ſi concurrerent conjecturæ relevantes in contrarium; aut Statutum, ſeu lex municipalis, ex quibus argui poſſet Fundatorem recedere à diſpoſitione juris communis, & omnino fœminas excludere, tunc fœmina non eſſet capax ſuccedendi nec per poſterius in Jurepatronatus primogeniali, ſed defectis omnibus maſculis de prima linea fieri deberet tranſitus ad ſecundam lineam. Torr. *de Majorat. cap.* 25. §. 5. *n.* 53. Rot. *in Melevitana Fideicommiſſi* 21. *Februarii* 1710. coram Eminentiſs. Priolo.

Prima autem conjectura eſſet ſi Fundator reſervaſ- 18
ſet Juſpatronatus pro ſe, & filio Primogenito per rectam lineam maſculinam deſcendente, qua defecta ſubſtituiſſet Primogenitum maſculum lineæ ſuarum filiarum; tunc enim ſi in prima linea vocata adeſſet fœmina, aut maſculus deſcendens ex fœmina, nec illa, nec iſte ſuccedere poſſet in Jurepatronatus primogeniali, defectis maſculis per lineam rectam maſculinam deſcendentibus, ſed fieri deberet tranſitus ad maſculum ſecundæ lineæ ſubſtitutæ; ea ratione, quia cùm in ſubſtitutione Fundator excluſerit proprias filias, præſumitur etiam in inſtitutione excluſiſſe neptes, aut proneptes, & quia nec fœmina, nec maſculi deſcendentes ex fœmina ſunt de linea recta maſculina, dum hæc ſolùm efformatur per maſculos ex maſculis, Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 69. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 346. *num.* 17. 32. *& ſeq.* Rot. *in Faventina Juriſpatronatus* 12. *Junii* 1711. *per tot.* coram R. P. D. Anſaldo.

Secunda, ſi Fundator reſervaſſet Juſpatronatus fa- 19
vore Primogeniti familiæ, fœminis ſemper excluſis, tunc fœmina, defectis maſculis primæ lineæ, ſuccedere non poſſet in Jurepatronatus, Rodulph. *alleg.* 34. *num.* 5. Rot. *in Foroſempronien. legatorum ſuper fideicommiſſo Antonii* 2. *Maji* 1712. §. *At reſpectu* coram R. P. D. Aldrovando.

Tertia conjectura eſſet. Si Fundator reſervaſſet Juſ- 20
patronatus favore ſuorum deſcendentium maſculorum de primogenito in primogenitum, tunc fœmina non poſſet ſuccedere in hoc Jurepatronatus nec per poſterius, quia non comprehenditur ſub nomine maſculorum, Rot. *in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Fundatorem* coram Reverendiſs. Molines Decano. An autem hoc caſu ſuccedere poſſit in eo Primogenitus maſculus ex fœmina, vel ſolùm Primogenitus maſculus ex maſculo, dicendum eſt ſuccedere poſſe non ſolùm Primogenitum maſculum ex maſculo, ſed etiam Primogenitum maſculum ex fœmina; cùm nomen *maſculorum* ſit æquè prædicabile tam de maſculo ex fœminis, quàm de maſculo ex maſculis, Fulgoſ. *conſ.* 58. *per tot.* Caſtill. *cap.* 129. *num.* 5. *& ſeqq. lib.* 5. Card. de Luc. *de Fideicom. diſc.* 24. *num.* 5. niſi conſtaret de contraria mente Fundatoris, ſeu niſi hic nomine *Deſcendentium maſculorum* intellexerit vocare ſolos maſculos ex maſculis. Gabriel. *conſ.* 116. *num.* 1. *lib.* 2. & alii, quos refert Rot. *in dicta Mediolanen. Capellaniæ* §. *Prima*, *&* §. *Veruntamen* 23. *Martii* 1703. coram Reverendiſs. Molines Decano.

ARGUMENTUM.

Reſervato Jurepatronatus activo, vel paſſivo à Fundatore pro ejus Nepotibus, an illud cenſeatur reſervatum tantùm pro nepotibus, ex fratre, vel pro nepotibus tam ex fratre, quàm ex ſorore?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus relictum pro filiis, an cenſeatur etiam relictum pro nepotibus?*

2 *Verbum* nepos *eſt collectivum, & aptum comprehendere omnes nepotes tam ex filio, quàm ex fratre, quàm ex ſorore, & num.* 19.

3 *Vocatis à Fundatore ad Juſpatronatus nepotibus prius ſunt admittendi nepotes ex filio.*

4 *Nomine nepotum ex communi uſu loquendi veniunt nepotes ex fratre, & num.* 19.

5 *Teſtator præſumitur ſe conformaſſe communi uſui loquendi.*

6 *Reſervato Jurepatronatus tam activo; quàm paſſivo pro nepotibus æqualiter ſunt admittendi tam nepo-*

nepotes ex fratre, quàm ex ſorore. Et quare. Vide num. 8. *Amplia, ut num.* 9. *&* 10. *Limita, ut num.* 11. 20. 21. *&* 22.

7 *Relicto Jurepatronatus abſolutè à Fundatore pro ejus deſcendentibus indiſtinctè in eo ſuccedunt tam deſcendentes ex maſculis, quàm ex fœminis.*

10 *Referuntur conjecturæ pro æquali comprehenſione utriuſque generis nepotum.*

12 *Numerantur conjecturæ ex quibus argui poteſt Fundatorem voluiſſe proſpicere ſolùm nepotibus ex fratre, aut prælativè ad nepotes ex ſorore. Et num.* 13. *uſque ad* 17.

18 *Cappellania eſt adjudicanda habenti qualitates à Teſtatore volitas.*

23 *Beneficiorum incompatibilitas operatur, ut retineri non poſſit utrumque Beneficium, non verò quod obtinens primum non valeat ſecundum aſſequi.*

24 *Incompatibilitas an, & quando obſtet retentioni, non autem aſſecutioni Beneficii.*

C A S U S XIV.

QUæſtionem movet D. Advocatus Pitonius Præceptor meus in ejus novo Tractatu *de Controv. Patron. alleg.*

1 An Juſpatronatus relictum pro filiis cenſeatur etiam relictum pro nepotibus, & concludit affirmativè ſaltem ſubſidiariè in defectum filiorum, ductus ex diſpoſitione *Textus in l. Liberorum §. Sed & Papirius,* ubi ſic habetur — *Filii enim appellatione ſæpe, & nepotes accipi multifariam placere* — quem ſecuta eſt Rota *in Romana Fideicommiſſi de Alveris ſuper reſervatis* 19. *Junii* 1711. §. *Sed quæſtionis* coram R. P. D. Criſpo; & ex multis rationibus, quas ibi eruditè deductas legere poteris. Ego verò in hoc caſu quæro, ſi Fundator Beneficii reſervet Juſpatronatus ad illud non pro filiis, ſed pro ejus nepotibus, an illud cenſeatur reſervatum tantùm pro nepotibus ex fratre, vel pro nepotibus tam ex fatre, quàm ex ſorore?

Ut clariùs procedatur, præſupponendum eſt verbum
2 *nepos* eſſe æquivocum, generale, & collectivum, & aptum comprehendere nepotes tam ex filio, quàm ex fratre, & ex ſorore, ſive maſculi ſint, ſive fœminæ, immò etiam pronepotes, & trinepotes, niſi in contrarium eſſent conjecturæ, juxta Fulgoſ. *conſ.* 68. *num.* 4. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 323. *n.* 1. *& ſeqq. & quæſt.* 324. *num.* 1. Tuſch. *concluſ. jur.* 54. *lit. N. num.* 1. Manſ. *conſult.* 258. *num.* 103. Cardin. de Luca *de emphyt. diſc.* 16. *num.* 7. Barboſ. *de Appellat. appellat.* 163. *num.* 6. *&* 10. Rot. *deciſ.* 6. *num.* 37. *par.* 5. *recent.*

3 Certum eſt, quòd ſi Fundator de tempore reſervationis Juriſpatronatus favore nepotum haberet filios, nomine nepotum intelligerentur nepotes ex filiis, & iſti ſuccederent in Jurepatronatus tam activo, quàm paſſivo, ad excluſionem nepotum ex fratre, & ex ſorore, dum nepotum appellatione ex proprietate ſermonis veniunt nepotes ex filio, & cùm in dubio non ſit recedendum à proprietate ſermonis *l. non aliter ff. de leg.* 3. Menoch. *conſ.* 215. *num.* 9. *& ſeqq.* ſequitur, quòd vocatis à Fundatore ſimpliciter nepotibus ad Juſpatronatus priùs admittendi ſunt nepotes ex filio Rot. *deciſ.* 534. *n.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *rec. & deciſ.* 291. *n.* 14. *&* 15. *par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 53. *par.* 12. *recent.*

Quæſtio igitur procedit in caſu, quo Fundator non habeat filios, ſed habeat nepotes ex fratre, & ex ſorore, an reſervando Juſpatronatus ſimpliciter pro nepotibus, cenſeantur comprehenſi indiſtinctè, & æqualiter utrique nepotes ex fratre, & ex ſorore, itaut æqualiter in eo ſuccedere poſſint, vel potiùs ſint comprehenſi nepotes ex fratre prælativè ad nepotes ex ſorore?

Et videtur dicendum eſſe comprehenſos nepotes ex fratre, & iſtos ſuccedere in Jurepatronatus prælativè
4 ad nepotes ex ſorore; Etenim nomine nepotum ex communi uſu loquendi veniunt nepotes ex fratre, ut teſtantur Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 324. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 534. *num.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *recent. & deciſ.* 72. *num.* 1. poſt Vivian. *de Jurepatr.* Teſtator autem vo-
5 luntatem ſuam ſemper præſumitur communi uſui loquendi accommodaſſe, & ſic nomine nepotum non omnes nepotes indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore vocaſſe, ſed ſolùm nepotes ex fratre, & ita ſentire videtur Rota *in Sabinen. Cappellaniæ inferius legen. num.* 18. 21. *Januarii* 1707. coram Eminentiſſimo Scotto §. *Et quidem,* ibi — *Quia licet ſub generali appellatione nepotum venire valeant non minùs nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, tamen juxta magis commune votum diſponentium, ac uſum loquendi in concurſu prælativè potiùs cenſentur comprehenſi nepotes ex fratre, quàm ex ſorore.*

Verùm re maturè perpenſa cenſeo in hujuſmodi Ju- 6
repatronatus ſive activo, ſive paſſivo ſuccedere æqualiter, & indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, & utroſque nepotes æqualiter poſſe præſentare ſuccedente vacatione Beneficii, aut æqualiter præſentari, ſi ſint ejuſdem Beneficii capaces. Quoniam ex diſpoſitione juris naturalis, ac civilis nulla eſt differentia inter fratres, & ſorores, & inter nepotes ex fratribus, & nepotes ex ſororibus *l. maximum vitium C. de liber. præter.* Unde Fundator reſervando Juſpatronatus ſimpliciter pro nepotibus includere præſumitur æqualiter tam nepotes ex fratre, quàm nepotes ex ſorore, nullamque facere inter eos differentiam, cum voluntas Teſtatoris in dubio præſumatur ſemper eſſe conformis diſpoſitioni juris, & talis, qualis de jure eſſe debet. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 311. *num.* 2.

Sic videmus, quòd relicto Jurepatronatus abſolutè, 7
& ſimpliciter à Fundatore pro ejus conſanguineis, aut deſcendentibus, indiſtinctè in eo ſuccedant tam deſcendentes ex maſculis, quàm deſcendentes ex fœminis. Fagnan. *in hoc cap. Perlatum num.* 13. *&* 14. *de Jurepatr.* Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 11. *num.* 21. Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 70. *& ſeqq.* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 44. Rot. *deciſ.* 755. *num.* 11. coram Buratt. *& in Lauretana Canonicatus* 13. *Februarii* 1693. coram Urſino apud Bertacchin. *vot. deciſ.* 89. *num.* 22. *&* 35. Ergo etiam relicto Jurepatronatus ſimpliciter pro nepotibus in eo ſuccedent æqualiter tam nepotes ex fratre, quàm nepotes ex ſorore, dum, ut ſuperiùs præſuppoſui, verbum *nepos* eſt univerſale, & collectivum, tanta autem eſt vis verborum univerſalium, ut per ea comprehendatur in diſpoſitione, id quod aliàs non contineretur. Maſcard. *de probat. concl.* 1252. *& concl.* 1264. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 311. *num.* 105.

Ratio autem potiſſima mihi videtur eſſe, quia tam 8
nepotes ex fratre, quàm ex ſorore ſunt æquali ſanguinis vinculo conjuncti cum Fundatore, nec inter ipſos datur ordo charitatis, cùm non ſint nec proximiores, nec remotiores, ſed æqualiter proximi. Unde ſicuti ex ſtrictiori, vel latiori ſanguinis vinculo arguitur major, vel minor affectio Teſtatoris, quæ cauſat, ut in uno magis pendere dicatur diſpoſitio, quam in altero, quando illa eſt dubia, & ex qua dicitur præſumpta voluntas Teſtatoris excluſiva æqualitatis in ſucceſſione. Rot. *in Lauretana Canonicatus* 13. *Februarii* 1693. coram Urſino apud Bertacchin. *vot. deciſ.* 89. *num.* 24. Ita ex ſanguinis vinculo æquè ſtricto argui debet æqualitas affectionis, ex qua elicietur præſumpta voluntas Teſtatoris incluſiva æqualitatis inter vocatos, ſeu quòd nomine nepotum voluerit comprehendere æqualiter tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore; Ubi enim viget eadem ratio dilectionis tam in nepotibus ex fratre, quàm in nepotibus ex ſorore, ibi vigere debet eadem diſpoſitio, & dicendum eſt ſuccedere in hujuſmodi Jurepatronatus æqualiter utriuſque generis nepotes.

Quod nullam admitteret difficultatem, ſi adeſſet 9
obſervantia ſubſecuta, nimirum ſi in vacationibus Beneficii fuerint admiſſi indiſtinctè ad præſentandum utrique nepotes, aut ſi indiſtinctè fuerint præſentati ad Beneficium, quæ obſervantia clarè demonſtraret mentem Fundatoris fuiſſe nomine nepotum vocare æquè omnes nepotes, & quæ cùm non ſit inductiva novi juris, ſed merè interpretativa, ſatis eſſet pro ea concludenda etiam unicus actus remotus à fundatione, quando alius præcedens contrarius non exhiberetur. Caſtren. *conſ.* 347. *ſub num.* 4. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 316. *num.* 15. *par.* 9. *& deciſ.* 647. *num.* 12. *& ſeq.* coram Buratt. *& in Gerunden. Beneficii de Olor* 7. *Maji* 1703. §. *His omnibus* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Iſtaque omnia* coram Muto.

10 Aut ſi concurrerent conjecturæ pro æquali comprehenſione utriuſque generis nepotum, videlicet ſi de tempore vacationis extaret unus nepos ex fratre, & unus nepos ex ſorore, tunc vocatis nepotibus in numero plurali intelligerentur vocari indiſtinctè utrique nepotes. Cephal. *conſ.* 262. *n.* 11. Mantic. *de conject. ultim. volunt. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 22. *in fin.* Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 320. *num.* 62. Vel ſi Teſtator vocaſſet ad Juſpatronatus ejus nepotes in infinitum, & in perpetuum, tunc venirent tam nepotes ex fratre, quàm ex ſurore ob vim verborum denotantium perpetuitatem, quæ operatur, ut Juſpatronatus extendatur ad omnes nepotes in infinitum. Pariſ. *conſil.* 37. *n.* 23. *& ſeqq. lib.* 2. Fuſar. *de ſubſtitut. dicta quæſt.* 320. *num.* 74. *& ſeq.* Vel quando nepotes ex ſorore una cum nepotibus ex fratre erant ſucceſſuri Teſtatori, nam tunc ex illius præſumpta mente æqualiter debent admitti ad Juſpatronatus, ut in terminis fideicommiſſi, quod eiſdem regulis cum Jurepatronatus terminatur. Rot. *deciſ.* 71. *num.* 3. poſt Vivjan. *de Jurepatr. & in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quod autem* coram R. P. D. Anſaldo, loquuntur Aretin. *conſ.* 145. *col.* 2. *circa fin. verſ. Eſt autem.* Alexand. *conſ.* 5. *num.* 4. *lib.* 3. Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 8. *tit.* 8. *num.* 15. Menoch. *præſumpt.* 94. *num.* 30. *lib.* 4. Vel quando aliàs ſequeretur abſurdum; ſi nepotes ex ſorore non continerentur æqualiter ſub nomine nepotum, nimirum, quia non admiſſo nepote ex ſorore extraneus admitteretur. Roland. *conſ.* 93. *n.* 25. Barboſ. *de Appellat. appell.* 99. *num.* 109. Vel denique, & fortius ſi nepotes eſſent vocati cum dictione univerſali quicumque, aut omnes, cujus natura eſt includere indiſtinctè, & æqualiter omnes vocatos.

11 Nec aliter cenſerem recedendum eſſe ab hac ſententia, quam ſi ex conjecturis, & concludenti argumento appareret Fundatorem voluiſſe proſpicere ſolùm nepotibus ex fratre, aut nepotibus ex fratre prælativè ad nepotes ex ſorore, Concurrentibus namque hujuſmodi conjecturis in dicto Jurepatronatus non ſuccederent æqualiter nepotes ex fratre, & ex ſorore; Conjecturæ autem ex quibus argui, & apparere poſſit, Fundatorem voluiſſe proſpicere ſolùm nepotibus ex fratre, aut prælativè ad nepotes ex ſorore præcipuæ poſſunt eſſe;

12 Prima: Si in Civitate extaret Statutum excluſivum nepotum ex ſorore, extantibus nepotibus ex fratre, tunc nomine nepotum non venirent æquè, ac indiſtinctè tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, ſed ſolùm nepotes ex fratre; ex ratione, quia in eo caſu voluntas Teſtatoris præſumeretur fuiſſe conformis Statuto, & Teſtator præſumeretur potius ſe conformare voluiſſe cum Statuto municipali, quàm cum diſpoſitione juris communis. Soccin. Jun. *conſ.* 168. *n.* 88. *lib.* 2. Menoch. *conſ.* 95. *num.* 93. *lib.* 1.

13 Secunda: Si Fundator implicitè, vel explicitè agnationem contemplaſſet. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 311. *num.* 28. Rot. *deciſ.* 144. *num.* 6. *par.* 7. *recent.*

14 Tertia; Si vocando nepotes Fundator appoſuiſſet aliquam qualitatem, quæ non conveniret nepoti ex ſorore, Ex. gr. ſi vocaſſet nepotem cum qualitate Archipresbyteratus ad Juſpatronatus, tunc ſi non extaret ullus nepos ex ſorore, qui eſſet Presbyter, non ſuccederent nepotes ex ſorore. Menoch. *conſ.* 938. *n.* 12. *lib.* 10. *& conſ.* 1075. *n.* 7. *lib.* 11. Rot. *deciſ.* 270. *num.* 1. coram Otthobon.

15 Quarta: Si tempore vocationis non adeſſent nepotes ex ſorore, ſed ſolùm nepotes ex fratre, tunc enim præſumerentur ſolùm iſti priùs vocati. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 321. *num.* 51. *& quæſt.* 324. *num.* 6. Barboſ. *de Appellat. appell.* 163. *num.* 4.

16 Quinta: Si Fundator diſcretivè loquutus fuiſſet in eadem diſpoſitione de nepotibus ex fratre, & ex ſorore, tunc enim, quia ſpecialitas circa res, vel perſonas derogat generi, nomine nepotum potius venirent nepotes ex fratre, quàm nepotes ex ſorore. Decian. *conſ.* 29. *num.* 26. *lib.* 1. *& conſ.* 47. *num.* 16. *lib.* 3. Menoch. *conſ.* 110. *num.* 26. *conſ.* 321. *num.* 4. *& præſumpt.* 94. *num.* 6.

17 Sexta: ſi Teſtator vocaſſet ad Juſpatronatus fratres, & nepotes ſuos, tunc intelligeretur de nepotibus ex fratre propter copulam &, cujus natura eſt copulare ea, quæ ſunt de eodem genere, & qualitate Corn. *conſ.* 139. *& conſ.* 140. *lib.* 2. Fuſar. *de ſubſtitut. quæſt.* 324. *num.* 9. *& ſeqq.* Barboſ. *de Appellat. appell.* 163. *num.* 5.

Non obſtat Rota *in dicta Sabinen. Cappellaniæ* ſuperius allegata; quia, ut inferiùs legi poteſt §. *Attenta*, & §. *Altera*, ibi concurrebant duæ conjecturæ, ex quibus deducebatur, voluntatem Teſtatoris fuiſſe ſub nomine nepotum comprehendere nepotes ex fratre, prælativè ad nepotes ex ſorore, non verò Sac. Rota ibi firmavit, quòd ſecluſis hujuſmodi conjecturis Fundator reſervando Juſpatronatus abſolutè, & ſimpliciter pro nepotibus, noluerit æqualiter ſuccedere in eo tam nepotes ex fratre, quàm ex ſorore.

R. P. D. SCOTTO

Sabinen. Cappellaniæ.

Ven. 22. *Januarii* 1707.

IN ultimis tabulis, quas de anno 1688. exaravit Columba de Maggis, ex omnibus ejus bonis erigi mandavit ad Altare Sancti Præſepis in Eccleſia Cathedrali Malleani perpetuam Cappellaniam conferendam Sacerdoti, qui per ſeipſum quotidie celebraret, per hæc verba — *qual Cappellano io per la prima volta nomino il Sig. D. Marco Antonio Panfili, e venendo queſto a morire, nomino il Sign. D. Giuſeppe Panfili fratello, e dopo di queſti un loro nipote, ed indi in poi la denominazione ſpetti a Monſignor Suffraganeo.*

Vacante nuper dicta Cappellania per obitum Marci Antonii, cui jam prædeceſſerat Joſeph frater, & concurrentibus ad illius aſſequutionem Philippo Panfilo ex Joanne Baptiſta fratre, ac Canonico Antonio Sebaſtiano ex Anna Maria ſorore nepotibus, Eminentiſſimus Urbis Vicarius, etiam uti Epiſcopus Sabinen. ad quem delata fuit controverſia, per ejus ſententiam pronunciavit inſtituendum eſſe Philippum, excluſo Antonio, ad cujus inſtantiam commiſſa mihi appellationis Cauſa, cùm hodie dubitaverim *An, & cui ſit adjudicanda Cappellania*, Domini reſponderunt — *Adjudicandam eſſe Philippo.*

Ipſe enim probat ſe actu Sacerdotem, & nepotem 18
ex Joanne Baptiſta fratre prædicti Joſephi, & Marci Antonii à Teſtatrice nominatorum, unde concurrentibus in eodem qualitatibus à dicta Teſtatrice volitis, Cappellaniæ adjudicatio denegari non poterat. Rot. *deciſ.* 209. *num.* 6. *par.* 17. *rec. in Hydruntina Cappellania ſuper confirmatione ſententiæ* 9. *Maji* 1698. §. *Primo* coram bon. mem. Pio, *& in Barchinonen. Beneficii* 26. *Martii* 1703. §. *Nulla quippe* coram R. P. D. meo Lancetta.

Et quidem etiam in concurſu, & ad excluſionem 19
Antonii ex ſorore nepotis, quia licèt ſub generali appellatione nepotum venire valeant non minùs nepotes ex fratre, quàm ex ſorore, tamen juxta magis commune votum Diſponentium, ac uſum loquendi in concurſu prælativè potius cenſentur comprehenſi nepotes ex fratre, quàm ex ſorore. Bald. *in l. ſi Curiæ n.* 3. *C. de ſucceſſ. edict.* Mandell. Alb. *conſ.* 83. *num.* 2. Barboſ. *appell.* 163. *num.* 5. Rot. *deciſ.* 176. *n.* 6. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 737. *num.* 9. *&* 10. coram Pamphil.

Attenta præſertim duplici circumſtantia in hypotheſi 20
concurrente, altera videlicet, quòd Teſtatrix præcedenter ad Cappellaniam nominaverat Marcum Antonium, & Joſephum de familia Pamphila; unde dum poſtmodum nominavit *un loro nipote*, cenſetur voluiſſe nepotem ex fratre, qui ſit de eadem familia Pamphila Felin. *in cap. Per tuas ſub num.* 6. *verſ. & tenendo de probat.* Alexand. *conſ.* 49. *num.* 8. *lib.* 1. Tuſch. *verbo Nepos concluſ.* 44. *num.* 18. ponderata ſignanter dictione prædicta *un loro*, latinè *eorum*, de cujus natura eſt repetere omnes qualitates ſuperiùs expreſſas, Barboſ. *dict.* 103. *n.* 3. Menoch. *præſumpt.* 173. *n.* 20. *lib.* 4. Rota *in Romana Fideicommiſſi* 2. *Junii* 1698. §. *Ex his* coram R. P. D. meo Lancetta.

Altera verò circumſtantia oſtendens veriſimiliter Te- 21
ſtatricem intellexiſſe potius de nepote ex fratre, quàm ex ſorore, ea eſt, quia de tempore conditi teſtamenti Anna Maria ſoror erat innupta, & quod magis eſt, domi vitam cælibem, ſeu ſanctimonialem ducebat;

quapro-

quapropter de illius filiis Teſtatrix veriſimiliter cogitare non potuit; è converſo autem Philippus de tempore teſtamenti jam natus erat, & Teſtatrici cognitus, & conſequenter de illo potius Diſponentem ſenſiſſe credendum eſt, argumento ducto à veriſimili, quòd in interpretandis ultimis voluntatibus præcipuè attendendum eſſe dixit Rota *deciſ.* 1153. *la prima num.* 12. coram Emerix Jun. *in Peruſina Fideicommiſſi* 11. *Decembris* 1702. §. *Præſertim quia* coram Me, *& in Camerinen. Immiſſionis* 13. *Martii* 1705. §. *Attamen* coram R. P. D. meo Anſaldo.

22 Cæterum ubi etiam ſub vocatione nepotum æquè venire poſſent, ac concurrere nepotes ex fratre, & ex ſorore, adhuc ſemper præferendus erat Philippus in adjudicatione Cappellaniæ ob majores, & præponderantes qualitates, quæ in illo concurrunt, ad *Text. in Can. Decernimus Can. Monaſterium* 16. *quæſt.* 3. *cap. Si ex inſinuatione de Jurepatron.* Rot. *deciſ.* 68. *num.* 2. *par.* 10. coram Emerix Jun. *deciſ.* 125. *n.* 1. *&* 2. *& in Hildeſimen. Vicariæ* 6. *Junii* 1703. §. *finali* coram Me. Eſt enim major ætate annorum quindecim Vivian. *de Jurepatr. lib.* 12. *cap.* 9. *n.* 25. Rot. *deciſ.* 458. *num.* 2. coram Cerr. & coram Emerix Jun. *deciſ.* 821. *num.* 3. Antiquior in Sacerdotio per multos annos Rot. *deciſ.* 123. *num.* 9. coram ſan. mem. Alexandro VIII. & coram Emerix Jun. *deciſ.* 125. *ſub num.* 3. *& deciſ.* 815. §. *Ex his autem*. Actu Animarum Curam exercet, Confeſſiones audit, & Sacramenta miniſtrat. Rot. *deciſ.* 371. *num.* 19. coram Bicch. *dict. deciſ.* 815. §. *Ex his autem* coram Emerix Jun. *& deciſ.* 175. *ſub num.* 4. *par.* 18. *recent.* Et eſt in dignitate Archipresbyterali conſtitutus, Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 4. *art.* 13. Vivian. *eodem tract. lib.* 12. *cap.* 6. *num.* 26. Et demum habet pro ſe ſententiam ſuper inſtitutione latam ab Ordinario, cujus judicio in hac materia pro adjudicatione Beneficii plurimùm deferri debet, ut dixit Rot. *deciſ.* 415. *num.* 3. coram Peutinger. *deciſ.* 467. *n.* 9. coram Cerr. *& deciſ.* 356. *n.* 9. *par.* 10. *recent.*

Neque hujuſmodi qualitatibus contraponi poſſe viſæ ſunt illæ, quæ afferebantur pro Antonio, ex quo ſcilicet ſtudiis legalibus in Urbe per nonnullos annos operam dederit, ſit Sacerdos, Canonicus, & Protonotarius, quia hæc non ſunt tanti ponderis, ut ſuffragari valeant ad obtinendam prælationem adversùs Philippum, qui ultra qualitates longè præſtantiores, ac eminentes ſuperiùs enunciatas, habet ulteriùs pro ſe judicium Ordinarii, ut reſpondit Rot. *deciſ.* 564. *n.* 8. *& deciſ.* 699. *num.* 4. *&* 5. coram Emerix Jun.

23 Minùs relevat, quòd Philippus tamquam addictus exercitio Curæ Animarum in Diœceſi Narnien. ſit incapax controverſæ Cappellaniæ, quæ eſt incompatibilis cum altero Beneficio requirente reſidentiam in altera Diœceſi, ex quo juxta legem fundationis Cappellanus tenetur per ſeipſum celebrare in Eccleſia Cathedrali Malleani: Nam Beneficiorum incompatibilitas operatur ſolùm, ut retineri non poſſit utrumque Beneficium, non autem ut obtinens primum, non valeat ſecundum aſſequi Rot. *deciſ.* 101. *num.* 5. *par.* 4. *deciſ.* 131. *num.* 8. *par.* 11. *deciſ.* 116. *n.* 11. *par.* 36. *recent. & in Colonien. Canonicatus primæ Gratiæ* 17. *Februarii* 1696. §. *Minuſque obreptio* coram Reverendiſſimo D. meo Decano.

Non ſubſiſtente, quòd voluntas Teſtatricis injungentis celebrationem per ſeipſum, reſiſtat principio acquiſitionis in Philippo, qui coactus alibi reſidere vigore Beneficii cum Animarum cura non poteſt dictam celebrationem per ſeipſum explere, ex firmatis per Rot. *in Aſculana Cappellaniæ* 26. *Junii* 1693. coram bon.
24 mem. Benincaſa. Etenim cùm Teſtatrix non excluſerit expreſsè Poſſidentes alia Beneficia reſidentialia, & de jure, ut mox dictum eſt, incompatibilitas obſtet retentioni, non autem aſſequutioni, non habet Philippus obicem ullum, per quem, vel ex voluntate Teſtatricis, vel ex juris diſpoſitione arceri valeat ab acquiſitione dictæ Cappellaniæ, & inapplicabilis remanet mox dicta deciſio coram bon. mem. Benincaſa, quia in illius caſu Teſtatrix literaliter, & expreſsè excluſerat ab aſſequutione, ejuſdem Priorem, & Canonicos tam præſentes, quàm futuros; unde habentes hujuſmodi qualitatem reddebantur incapaces Cappellaniæ ob reſiſtentiam voluntatis Teſtatricis impeditivam cujuſcumque juris etiam in actu primo, quod non concurrit in præſenti, ut bene explicat eadem deciſio §. *Allata verò diſtinctio*.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Subſtituta à Fundatore in Jurepatronatus Eccleſia Cathedrali in defectum eorum de familia, illis deficientibus, Juſpatronatus ad quem ſpectare dicatur ad Epiſcopum, vel potiùs ad Capitulum? & ſi ſpectaret ad Epiſcopum, an eo defuncto, ſeu ſede vacante Juſpatronatus tranſiret in Capitulum?

SUMMARIUM.

1 *Nomine Eccleſiæ Cathedralis an veniat ſolùm Capitulum, vel Capitulum ſimul & Epiſcopus? & num.* 4. *&* 8.

2 *An Epiſcopus poſſit habere jus præſentandi ſimul, & inſtituendi reſpectu unius ejuſdem Beneficii? & num.* 9.

3 *Juſpatronatus relictum Epiſcopo an cenſeatur relictum Eccleſiæ Cathedrali? & num.* 10. *&* 12.

4 *Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali ſpectat ad Epiſcopum ſimul & Capitulum, & quare. Vide n.* 6. *Et quidem ſpectat ad Epiſcopum ſimul & Capitulum per modum unius Collegii, ſecus ſi eſſet relictum Epiſcopo, & Capitulo. Vide n.* 7.

5 *Legatum factum Eccleſiæ Cathedrali extenditur ad Epiſcopum.*

11 *Juſpatronatus relictum Capitulo, ſeu Canonicis, non dicitur relictum Epiſcopo.*

13 *Relicto Jurepatronatus Eccleſiæ Cathedrali, ſi de tempore diſpoſitionis eſſent duæ Eccleſiæ Cathedrales æquè principaliter unitæ ſub uno Epiſcopo, de qua ex dictis Eccleſiis eſſet intelligendum?*

14 *Sede Epiſcopali vacante, an Juſpatronatus ſpectans ad Epiſcopum tranſeat in Capitulum?*

CASUS XV.

IN limine erectionis Beneficii reſervatum fuit Juſpatronatus à Fundatore pro omnibus de ejus familia, quibus deficientibus, ſubſtituta fuit Eccleſia Cathedralis A. Cùm in præſenti evacuata ſit prima vocatio per defectum omnium de dicta familia, & factus ſit locus ſubſtitutioni favore Eccleſiæ Cathedralis, Epiſcopus prætendere cœpit ad ſe ſpectare hujuſmodi Juſpatronatus; cui ſe oppoſuit Capitulum Cathedralis pro ſe eamdem prætenſionem fovens. Quæritur proinde, An Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali ſpectet ad Epiſcopum, vel potiùs ad Capitulum; Et quatenus ſpectet ad Epiſcopum, An eo defuncto, ſeu ſede Epiſcopali vacante, Juſpatronatus tranſeat in Capitulum?

1 Quoad primam partem hujus Dubii reſpondendum videtur ſpectare ad Capitulum, & nullatenus ad Epiſcopum; Quoniam nomine Eccleſiæ Cathedralis abſolutè loquendo, comprehendi videtur ſolum Capitulum, adeoque Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali, cenſetur relictum ſoli Capitulo, ad quod dumtaxat ſpectabit jus præſentandi Rectorem in vacatione Beneficii, non verò ad Epiſcopum; ſub hac enim ſignificatione ſumitur illud nomen Eccleſia Cathedralis à *Textu in cap. Cùm Clerici de verb. ſignif.* ibi – *Cùm Clerici Placentini juramentum præſtant ſub hac forma verborum* – Ego talis ab hac hora in antea fidelis ero, & obediens Placentinæ Eccleſiæ, & Domino meo Epiſcopo; *Nos conſulere voluiſtis, utrum intelligi debet Clerus totius Diœceſis, An Capitulum Eccleſiæ Cathedralis. Nos igitur taliter reſpondemus, quod per Eccleſiæ Placentina vocabulum in forma juramenti præſcripti non debeat intelligi totius Diœceſis Clerus, etſi Capitulum intelligatur Eccleſiæ Cathedralis* – quem ſequuntur Federic. de Sen. *conſ.* 296. *n.* 2. Beto. *conſ.* 148. *num.* 2. *vol.* 3. Coſta *de ratione ratæ quæſt.* 199.

2 Nec eſt veriſimile, quòd Fundator reſervando Juſpatronatus favore Eccleſiæ Cathedralis in defectum eorum de familia voluerit comprehendere Epiſcopum, dum Epiſcopus, cùm reſpectu præfati Beneficii habeat jus inſtituendi, non præſumitur Fundator ei con-

ceſſiſſe etiam jus præſentandi ad idem Beneficium, aliàs ignoratur in hoc caſu, coram quo Epiſcopus præſentare deberet; Præſentans enim debet eſſe perſona diſtincta ab Inſtituente, juxta naturam præſentationis requirentis concurſum trium perſonarum, nimirum Inſtituentis, Præſentantis, & Præſentati. Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 6. num.* 33. Rot. *in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1707. §. *Verùm* coram Eminentiſſimo Scotto.

3 Et probatur paritate; nam Juſpatronatus relictum Epiſcopo, non cenſetur relictum Eccleſiæ Cathedrali, nec huic tenetur Epiſcopus illud communicare, ut in terminis legati tuetur Imol. *in cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 1, Ergo nec relictum Eccleſiæ Cathedrali præſumi debet relictum Epiſcopo, ſed ſoli Capitulo, ad quod ſpectabit præſentatio in ſucceſſivis vacationibus Beneficii privativè.

4 Verùm his non obſtantibus cenſeo Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali ſpectare ad Epiſcopum ſimul, & Capitulum; Eccleſia namque Cathedralis eſt nomen collectivum comprehendens Epiſcopum tamquam caput, & Capitulum tamquam membra, & ejus appellatione venit Epiſcopus ſimul, & Capitulum, ut expreſsè docet Gloſs. *in cap. cùm Cleric. de verb. ſignif. verb. cùm Clerici*, ibi -- *Nota, quod cùm dico, Eccleſia Cathedralis, nomine Eccleſiæ intelligitur Epiſcopus, & Capitulum; quia Epiſcopus eſt in Eccleſia, & Eccleſia in Epiſcopo*, ibique Butr. *num.* 2. ibi -- *Nota quòd appellatione Eccleſiæ comprehendi videtur Prælatus* -- idem Butr. *in cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 4. Imol. *num.* 27. *in fin.* Federic. de Sen. *conſ.* 296. *n.* 2. Tuſch. *concl.* 19. *lit. E. num.* 1. Barboſ. *de appellat. verb. Eccleſia num.* 9. Et conſequenter Juſpatronatus relictum Eccleſiæ Cathedrali, dicitur relictum Epiſcopo ſimul, & Capitulo, Fagnan. *in cap. Cùm Eccleſia Vulterana num.* 20. *& ſeq. de elect.* ſicut juramentum præſtitum Eccleſiæ Cathedrali, dicitur etiam præſtitum Epiſcopo, Butr. *in dict. cap. Cum Clerici num.* 7. ubi dat rationem ibi -- *Quia in ſpiritualibus non eſt diviſa adminiſtratio inter Epiſcopum, & Capitulum* --

5 Et ſicuti legatum factum Eccleſiæ Cathedrali ex ſolo ſono verborum extenditur ad Epiſcopum, & hic includitur, cùm Epiſcopus ſit in Eccleſia, & Eccleſia non poſſit eſſe ſine Epiſcopo, *Text. in cap. Scire 7. quæſt.* 1. Butr. *in cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 18. ibique Barbat. *num.* 12. *prope fin. & num.* 17.

6 Ratio autem videtur eſſe, quia inter Eccleſiam, & Epiſcopum datur ſpirituale conjugium, & Eccleſia Cathedralis conſtituitur ex Epiſcopo, & Capitulo tamquam unum corpus. Unde Fundator relinquendo Juſpatronatus Eccleſiæ Cathedrali non poteſt contemplare Eccleſiam ſine Epiſcopo, cùm Eccleſia non poſſit eſſe Acephala. *Text. in cap. Novit, & in cap. Quanto de his, quæ fiunt à Prælat.* Abb. *in cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 6. ibique Barbat. *num.* 12. 18. & 32. Imol. *num.* 19. ſed dicendum comprehendere voluiſſe Epiſcopum ſimul, & Capitulum, & utrumque in eo
7 ſuccedere. Et quidem crederem in dicto Jurepatronatus utrumque ſuccedere per modum unius Collegii, ſeu præſentationem ſpectare ad Epiſcopum, & Canonicos omnes in ſolidum, non verò pro medietate ad Epiſcopum, & pro alia medietate ad Capitulum; ad differentiam alterius Caſus, ubi Juſpatronatus fuiſſet relictum Epiſcopo, & Capitulo, in quo pro medietate competeret Epiſcopo, & pro alia medietate Capitulo, eodem modo quo datæ poteſtate conſulendi Rectori, & Univerſitati Scholarium, tantam poteſtatem habet Rector, quantam Univerſitas Scholarium, per ea, quæ tradit Barbat. *in cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 11. ibique Abb. *num.* 2.

8 Quæ autem ſuperiùs exadverſo objiciebantur, nullatenus officiunt; Conſtat enim ex ſupra deductis §. *Verùm*, quòd nomine Eccleſiæ Cathedralis non veniat ſolum Capitulum, & quòd Fundator relinquendo Juſpatronatus Eccleſiæ Cathedralis non præſumatur comprehendere voluiſſe ſolum Capitulum, niſi ex communi uſu loquendi Loci, ubi fuit facta diſpoſitio nomine Eccleſiæ Cathedralis veniret ſolum Capitulum, aut niſi Fundator haberet particularem affectionem erga Capitulum, aut niſi Canonici eſſent ejus Amici; tunc enim propter has circumſtantias diſpoſitio Juriſpatronatus favore Eccleſiæ Cathedralis præſumeretur facta à Fundatore favore ſolius Capituli, Barbat. *in dict. cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 13. *& ſeqq.* ibique Abb. *num.* 2. Imol. *num.* 3. 10. & 18.

Nec implicat, quòd Epiſcopus habeat in hoc caſu 9
jus præſentandi ſimul, & inſtituendi reſpectu unius ejuſdem Beneficii; Quoniam poteſt Epiſcopus, quando ei competit Juſpatronatus ratione Epiſcopatus, & adſunt alii Patroni, præſentare, ut Patronus, & inſtituere, ut Epiſcopus; & ſic repræſentare duplicem perſonam Inſtituentis ſcilicet, & Præſentantis, ſecus ſi non adſint alii Compatroni; quia tunc procedere debet per viam ſimplicis collationis, abſque præſentatione, ut expreſsè docet Abb. *in cap. Significaſti de Jurepatr. num.* 3. ibi -- *Cùm autem inſtitutio pertineret ad Epiſcopum, & de novo acquiſivit Juſpatronatus, ſunt opiniones, qualiter Epiſcopus debeat providere Eccleſiæ. Goffredus dicit, quod ipſe præſentabit ſibi ipſi tamquam Patronus, & tamquam Epiſcopus inſtituet, &c. Hoſtienſis dicit, quòd præſentatio confunditur cum inſtitutione. Unde Epiſcopus providebit per viam collationis, ſicut facit in aliis Beneficiis non patronatis, & hæc opinio placet Joanni Andreæ, ſi Epiſcopus eſt ſolus Patronus, ſed ſi habet Compatronos, procedit opinio Goffredi, & hoc ſatis poteſt ſubſtineri* -- Lambert. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 10. *per tot.* Vivian. *eodem tract. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 8. Vide infra *Can. IV. V. VI. VII. VIII. Caſ. IV.*

Paritas autem ſuperiùs deducta non obſtat: Epiſco- 10
pus enim duplicem reſpectum habere poteſt, nimirum perſonæ privatæ, aut Dignitatis; ſi Fundator relinquendo Juſpatronatus Epiſcopo, illud reliquerit reſpectu, & contemplatione perſonæ, uti eſſet ſi Fundator eſſet propinquus, aut amicus Epiſcopi, aut dixiſſet -- *Relinquo Juſpatronatus Epiſcopo tantum* -- Barbat. *in dict. cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 13. & 36. Imol. *num.* 23. Tunc certum eſt, quòd Juſpatronatus relictum Epiſcopo, non cenſetur relictum Eccleſiæ Cathedrali, quia nomine Eccleſiæ Cathedralis non comprehenditur Epiſcopus tamquam perſona privata; ſicuti
Juſpatronatus relictum Capitulo, ſeu Canonicis non 11
dicitur relictum Epiſcopo, quia Capitulum eſt quid diverſum ab Eccleſia, & non comprehendit totam Eccleſiam; non enim comprehendit Epiſcopum, & alios Clericos. Barbat. *ubi ſupra num.* 23. ibique Abb. *n.* 27.
Butr. *num.* 25. Si verò Fundator relinquendo Juſpa- 12
tronatus Epiſcopo, illud reliquerit intuitu, & contemplatione Dignitatis, tunc cenſeretur reliquiſſe ipſi Eccleſiæ, ad *Text. in l. Annua §. Attia ff. de ann. legat.* Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 8. *tit.* 6. *num.* 20. *& ſub num.* 23. §. *Secundò reſpondeo*, Rot. *in Leodien. Beneficii* 29. *Novembris* 1706. §. *Non attento* coram R. P. D. Omanna, *& in Mediolanen. Juriſpatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Quòd autem* coram Eminentiſſimo Scotto.

Sed ſi eſſent duæ Eccleſiæ Cathedrales æquè princi- 13
paliter unitæ ſub uno Epiſcopo, & Fundator relinqueret Juſpatronatus Eccleſiæ Cathedrali, de qua ex dictis duabus Eccleſiis eſſet intelligendum? Reſpondeo, quòd in hoc caſu attendenda eſſent locus, & affectio Fundatoris, & præſumeretur intellexiſſe de illa Eccleſia Cathedrali illius loci, in quo Fundator eſſet de tempore diſpoſitionis, aut erga quam habuit affectionem, & ſi non appareat de qua Eccleſia intellexerit, dividi poterit exercitium Juriſpatronatus quoad illas, ut in terminis legati loquitur Barbat. *in dict. cap. Requiſiſti de teſtam. num.* 16.

Deſcendendo ad examen ſecundæ partis propoſiti 14
dubii, nimirum, an defuncto Epiſcopo, ſeu ſede Epiſcopali vacante, Juſpatronatus, quod ad ipſum ſpectabat, tranſeat in Capitulum?

Reſpondeo affirmativè, Licèt enim quando Juſpatronatus, ſeu præſentatio ſpectat ad ſolum Epiſcopum, eo defuncto, & ſede Epiſcopali vacante, non tranſeat in Capitulum, tamen quando Juſpatronatus, prout in caſu præſenti, ſpectat ad Epiſcopum ſimul, & Capitulum, ſede Epiſcopali vacante, tranſit in Capitulum, & conſolidatur totum in illo, juxta diſtinctionem, quam tradit Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 14. *num.* 8. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 14. *& ſeq.*

A R-

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de familia fit hæreditarium, & an fiat hæreditarium, quando, deficientibus eis de familia, à Teſtatore fuiſſet facta ſubſtitutio favore cauſæ piæ.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de familia fit hæreditarium. Limita, ut num.* 2. *&* 3.

2 *Juſpatronatus competens eis de ſanguine ex mero privilegio, non tranſit ad illegitimos.*

5 *Subſtituta cauſa pia per vulgarem in Jurepatronatus gentilitio, hoc exiſtentibus eis de familia in ultimo fit hæreditarium.*

6 *Subſtituta cauſa pia per fideicommiſſariam abſolutè, Juſpatronatus gentilitium in ultimo de familia non fit hæreditarium, ſed tranſit ad cauſam piam. Secus ſi cauſa pia fuiſſet ſubſtituta conditionatè, & conditio non fuiſſet purificata, vel ſubſtitutio fuiſſet à Fundatore per codicillos adempta.*

CASUS XVI.

IN limine erectionis Beneficii reſervatum fuit Juſpatronatus à Fundatore pro eis de propria familia; quibus deficientibus ſubſtituta fuit cauſa pia, nempe Monaſterium A. hinc quæro?

Primò, An Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de familia fiat hæreditarium?

Secundò, An fiat hæreditarium, quando deficientibus eis de familia, fuit ſubſtituta cauſa pia.

1 Quoad primum, celebre eſt, ac vulgatum *Conſilium Ancharani* 81. ubi firmatur Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de familia fieri hæreditarium, quod conſilium nullatenus attentis deductis à Geminiano *conſ.* 45. *num.* 7. fuit communiter à Doctoribus receptum, ſignanter à Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. ipſe, vel is num.* 19. Lambert. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 4. *num.* 1. *& ſeq.* Calderin. *conſ.* 4. *de Jurepatr.* Cardin. de Luca *eodem tract. diſc.* 35. *num.* 3. Rot. *deciſ.* 285. *num.* 1. *& ſeqq. par.* 1. *diverſ. in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Quatenus* coram R. P. D. Kaunitz, *& in Granaten. Cappellania* 27. *Novembris* 1713. §. *Regulare* coram R. P. D. Falconerio, *& in Nolana Beneficii* 23. *Februarii* 1714. §. *Minuſque* coram R. P. D. Criſpo.

2 Solùm tamen patitur limitationem in duplici caſu. Primò in caſu, quo in reſervatione Jurispatronatus pro eis de familia fuiſſent à Fundatore appoſitæ clauſulæ limitativæ, & reſtrictivæ ejuſdem Jurispatronatus favore Eccleſiæ, ſecus ſi fuiſſent appoſitæ clauſulæ limitativæ favore maſculorum, aut agnatorum; Sciendum eſt enim, quòd aliæ ſunt clauſulæ limitativæ Jurispatronatus favore Eccleſiæ, ſeu quæ ſtant ad limitandum Juſpatronatus, ut ſunt iſtæ ex. gr. & non ultra, non aliis, ac etiam iſtæ tantùm, ſolùm, dumtaxat appoſitæ reſpectu omnium de ſanguine. Et aliæ limitativæ Jurispatronatus favore maſculorum agnatorum, ſeu quæ ſtant ad limitandas perſonas, ut ſunt iſtæ tantùm, dumtaxat appoſitæ reſpectu eorumdem maſculorum, & agnatorum. Si Juſpatronatus gentilitium ſit reſervatum à Fundatore pro eis de familia cum clauſulis limitativis favore Eccleſiæ. Ex. gr. pro eis de familia, & non ultra, aut non aliis, aut pro omnibus Conſanguineis tam agnatis, quàm cognatis tantùm, dumtaxat, in ultimo de familia, aut de ſanguine non fit hæreditarium, ſed eo defuncto, Eccleſia evadit libera; Si verò Juſpatronatus gentilitium ſit reſervatum cum clauſulis limitativis favore maſculorum agnatorum, ex. gr. pro maſculis, aut agnatis tantùm, dumtaxat in ultimo de maſculis, aut agnatis fit hæreditarium, ſicuti fit hæreditarium in ultimo de parentela, aut domo, ſi Juſpatronatus ſit reſervatum pro eis de parentela, domo, caſata tantùm; quia illa taxativa tantùm non ſtat ad limitandum Juſpatronatus, ſed ſolùm ad limitandas perſonas, juxta Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 4. *n.* 4. *& ſeqq. & art.* 6. *num.* 1. *& ſeqq.* Gratian. *diſcept. Eccleſ.* 218. *n.* 13. & bene Rot. *deciſ.* 581. *num.* 4. *& ſeq.* quam ſequitur Præceptor meus *diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 5. & noviſſimè *in Granaten. Cappellaniæ* 27. *Novembris* 1713. §. *Parum* coram R. P. D. Falconerio.

Secundam limitationem patitur idem *Conſilium Ancharani* in caſu quo Juſpatronatus Gentilitium non competeret eis de ſanguine, & familia titulo oneroſo, nimirum ex Fundatione, Conſtructione, aut dotatione, aut ex augmento dotis uſque ad medietatem veri valoris beneficii, ſed ſolùm ex mero Privilegio poſt Concilium Tridentinum (Privilegium enim Jurispatronatus conceſſum ante Concilium perſonis privatis fuit ab eo revocatum *in ſeſſ.* 25. *cap.* 9. ut dicam infra *par.* 5.) Si igitur Juſpatronatus Gentilitium competat eis de Familia ex mero Privilegio in ultimo de Familia non fit hæreditarium, ſed Eccleſia conſequitur libertatem; Ratio eſt, quia cùm privilegia utpote odioſa ſint reſtringenda, tantum capiunt, quantum loquuntur ad *Text. in cap. Privilegium de reg. jur. in* 6. Unde cùm privilegium loquatur ſolùm de eis de ſanguine, extendi non poteſt ad eorum Hæredes extraneos Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 6. *n.* 4. Et eſt opinio Ciarlini *lib.* 2. *controv.* 159. *n.* 13. *& ſeqq.* quam refert, & ſequitur idem Præceptor meus *dicta diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 9. *& ſeqq.* 3

Et ob hanc rationem videmus quod licèt Juſpatronatus Gentilitium, competens eis de ſanguine titulo oneroſo tranſeat ad illegitimos, & naturales, aut ad legitimatos in defectum legitimorum, ut ſuperiùs probavi *Caſ. X.* tamen competens eis de ſanguine ex mero Privilegio deficientibus legitimis non tranſit ad illegitimos, nec ad legitimatos etiam authoritate Apoſtolica Gratian. *diſceptat. Eccleſ.* 218. *num.* 11. *& ſeq.* Ciarlin. *dicta controv.* 119. *num.* 18. 4

Quoad ſecundum Dubium procedendum eſt cum diſtinctione. Aut cauſa pia ſubſtituta fuit in Jurepatronatus per *Vulgarem*, ideſt inſtituta fuit in Jurepatronatus in caſu, quo non extarent illi de ſanguine, & familia, & in hoc caſu Juſpatronatus Gentilitium in ultimo de Familia fit hæreditarium, & non tranſit ad cauſam piam; quia illis de ſanguine exiſtentibus, & ſemel admiſſis, expiravit, & caducata dicitur ſubſtitutio cauſæ piæ, juxta naturam *Vulgaris*, quæ expirat per exiſtentiam primi vocati ad *Text. in l.* 5. *C. de Impuberum, & aliis ſubſtitutionibus*. Rot. *in Valentina Jurispatronatus* 26. *Junii* 1715. §. *Nec dubitari* coram R. P. D. Falconerio. 5

Aut fuit ſubſtituta per Fideicommiſſariam, ſeu fuit gravatus ultimus de ſanguine reſtituere Juſpatronatus cauſæ piæ, & tunc aut fuit ſubſtituta per Fideicommiſſariam abſolutè & Juſpatronatus in ultimo de ſanguine non fit hæreditarium, ſed tranſit ad cauſam, & hæc in eo ſuccedere debet, juxta Rot. *in Romana Jurispatronatus* 7. *Junii* 1705. §. *Ex lectura* coram Reverendiſs. Molines Decano, & alios, quos refert eadem Rota *in dicta Valentina Jurispatronatus* 26. *Junii* 1715. §. *Ratio* coram R. P. D. Falconerio. Aut ſubſtituta fuit conditionatè ex. gr. ſubſtitutum fuit Monaſterium Regularium caſu, quo in eorum Eccleſia erigeretur Cappellania, aut ſub alia conditione, & tunc aut conditio eſt purificata, & non fit hæreditarium in ultimo de ſanguine, aut conditio non eſt purificata, vel ſubſtitutio Cauſæ piæ fuit per Codicillos adempta à Fundatore, & Jurispatronatus in ultimo de ſanguine fit hæreditarium, & non tranſit ad Cauſam piam, ut reſolutum fuit à Sac. Rota *in Mediolanen. Jurispatronatus* 21. *Februarii* 1707. §. *Animadvertebant* coram Eminentiſſimo Scotto. 6

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium Lineale in ultimo de Linea non fit hæreditarium, obſtante contraria Lege Fundationis. Et an Beneficiatus, qui ſimul ſit Patronus, liberè reſignando Beneficium, poſſit ad illud præſentare?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus Lineale in ultimo de linea fit hæreditarium, ſecus obſtante Lege Fundationis; & num.* 5.

2 *Juſpatronatus quando poſſit eſſe, & quando non pro parte Gentilitium, & pro parte hæreditarium; & num.* 3.

4 *In Jurepatronatus familiari non conſideratur diſtinctio linearum, & quotarum.*

6 *De natura Juriſpatronatus familiaris eſt, ut defecta una linea, conſolidetur in altera.*

7 *Beneficiatus, qui ſimul ſit Patronus reſignando Beneficium, poteſt ad illud præſentare.*

8 *Quod Beneficiatus non poſſit ſibi eligere Succeſſorem, quo ſenſu procedat?*

CASUS XVII.

QUidam fundavit, & erexit auctoritate Ordinarii Beneficium reſervando Juſpatronatus activum favore Titii, & Caji de familia A. eorumque Filiorum in infinitum, & decedentibus Titio, & Cajo ſine Filiis, ſubſtituit Sempronium, ejuſque Filios de eadem Familia in infinitum, ac voluit, quod pro ea vice Rector dicti Beneficii eſſet Franciſcus Frater prædictorum de Familia A. qui cupiens reſignare Beneficium liberè in manibus Ordinarii, & ſimul præſentare ad illud quemdam Clericum prætendit ad ſe ſpectare Juſpatronatus, non obſtante, quòd exiſtant Filii Sempronii ſubſtituti, eo ſub fundamento quod defunctis Titio, & Cajo de Familia A. ſupradictis abſque Filiis, iſti inſtituerunt eum Hæredem Univerſalem, & ſic cum hæreditate ad ipſum tranſiverit Juſpatronatus.

Quæritur proinde in hoc caſu Primo. An hujuſmodi Juſpatronatus ſpectet ad Franciſcum Rectorem Beneficii, & quatenus affirmative,

Secundò, An reſignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, poſſit ad illud validè præſentare.

Et prima facie primum dubium affirmativè reſolvendum videtur. Agitur enim de Jurepatronatus gentilitio, lineali reſervato, nempe pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque Filiis in infinitum. Unde deficiente linea Titii, & Caji, & inſtituto ab eis Hærede Franciſco Rectore Beneficii ad hunc pro duabus vocibus ſpectare dicitur Juſpatronatus, cùm de natura
1 Juriſpatronatus linealis ſit, quod in qualibet linea fiat hæreditarium, & tranſmiſſibile etiam ad Hæredes extraneos juxta theoricas firmatas per Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 35. *num.* 5. & per Rot. *in Nolana Beneficii* 4. *Junii* 1685. §. *Omiſſo & 1. Aprilis* 1680. §. *Nullam* coram bon. mem. Rondanino, *& in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Nec refert* coram R. P. D. Kaunitz, *& in Romana Cappellaniæ Sancti Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Evanida* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Imolen. Juriſpatronatus* 27. *Januarii* 1710. §. *Final.* coram R. P. D. Lancetta, *& in Alexanen. Beneficii* 11. *Decembris* 1711. §. *Nulla cum ſeqq.* coram R. P. D. Aldrovando, *& in Nolana Beneficii* 23. *Februarii* 1714. §. *Final.* coram R. P. D. Criſpo.

Non obſtat, quòd adſint Filii Sempronii, & ſic ſuperſit hujus linea, in qua proinde deficientibus lineis Titii, & Caji conſolidatum dicitur totum Juſpatronatus, & nullatenus pro duabus vocibus tranſmiſſum ad præfatum Rectorem Beneficii titulo Hæreditario,
2 cùm Juſpatronatus non poſſit eſſe pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, reſiſtente regula, quòd una, & eadem res non debeat diverſo Jure cenſeri Rocch. *diſput. jur. ſelect. cap.* 193. *num.* 13. Rot. *decif.* 102. *num.* 4. coram Cerro. Quoniam hujuſmodi repugnantia, quòd Juſpatronatus ſit pro parte Gentilitium, & pro parte Hæreditarium, conſideratur tantummodo in Jurepatronatus Gentilitio familiari reſervato pro una Familia, Domo, ſeu Caſata, ſecùs in Jurepatronatus Gentilitio lineali diverſis lineis relicto, quæ tot corpora diſtincta conſtituunt, quot ſunt Lineæ, eo enim in caſu non implicat quin ultimus de una Linea ſuam vocem tranſmittat ad ſuos Hæredes, & altera penès aliam lineam ſuperſtitem remaneat, & ſic partim Hæreditarium, & partim Gentilitium efficiatur, ut in terminis firmavit Rot. *decif.* 446. *num.* 10. coram Royas, *& decif.* 90. *ſub num.* 16. coram Benincaſa, *& decif.* 667. *num.* 13. *&* 14. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.* & firmavit D. meus Pitonius *Diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 2. Rot. *in Imolen. Beneficii* 27. *Januarii* 1710. §. *Final.* coram Lancetta.

His tamen non obſtantibus contrarium verius de jure cenſeo, nempe hujuſmodi Juſpatronatus nullatenus ſpectare ad præfatum Rectorem Beneficii. Licèt enim vera ſit ſupradicta theorica, quòd Juſpatronatus gen- 3
tilitium lineale poſſit eſſe pro parte hæreditarium, & pro parte gentilitium, ſecus Juſpatronatus gentilitium familiare, ea ratione, quia in Jurepatronatus gentilitio lineali ab initio pluribus reſervato, conſideratur diviſio, & diſtinctio linearum, & quotarum, ſeu ratarum, quæ non conſideratur in Jurepatronatus fami- 4
liari, reſervato pro domo, & familia per modum unius corporis, ut notat Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 54. *num.* 5. *& ſeq.* Rot. *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Nec refert* coram R. P. D. Kaunitz, *& in Alexanen. Beneficii* 11. *Decembris* 1711. §. *Agnoverunt*, coram R. P. D. Aldrovando.

Tamen hujuſmodi theorica, ſeu regula limitatur, 5
quando adeſt contraria lex fundationis tacitè, vel expreſsè, prohibentis Juſpatronatus fieri hæreditarium in ultimo uniuſcujuſque lineæ, una ex eis ſuperſtite, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 2. *num.* 2. In caſu præſenti Fundator non ſolùm reſervavit Juſpatronatus pro Titio, Cajo, & Sempronio, eorumque filiis, ſed prævidendo caſum defectus Titii, & Caji abſque liberis ulteriùs progreſſus fuit, eis ſubſtituendo Sempronium, ejuſque filios in infinitum, itaut noluit fieri hæreditarium in ultimo de unaquaque linea Titii, & Caji, ſed conſervare voluit totum Gentilitium, donec ſuperſit linea Sempronii: Quapropter hujuſmodi Juſpatronatus etiamſi ſit in re, & ſubſtantia Gentilitium lineale, tamen quoad effectum juris ex præcipua Fundatoris diſpoſitione, eſt familiare, cu- 6
jus natura eſt, ut defecta una linea eorum conſolidetur in altera, & in ultimo ſuperſtite de familia, juxta firmata per Rot. *decif.* 217. *num.* 18. coram Bicchio, *& decif.* 200. *num.* 4. *& ſeq. par.* 6. *recent. & in Bononien. Beneficiorum* 29. *Januarii* 1692. §. *Et jure quidem* coram bon. mem. Urſino, *& in Firmana Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *Finali* coram bon. mem. Muto, *& in Aſtenien. Beneficii* 25. *Junii* 1708. §. *In nihilo*, coram R. P. D. Falconerio. Unde præfatus Rector Beneficii, etſi ſit inſtitutus hæres à Titio, & Cajo defunctis abſque filiis, non proinde ad eum titulo hæreditariæ ſucceſſionis tranſitum fecit Juſpatronatus, ſed conſolidatum remanſit totum in linea Sempronii, ad quam ſpectabit præſentare, caſu quo idem Rector voluerit liberè reſignare Beneficium in manibus Ordinarii.

Quoad ſecundum Dubium: Admiſſo, quòd ſupradictus Rector ſit Patronus, & quòd ad eum ſpectet Juſpatronatus pro duabus vocibus; videtur, quòd reſignando Beneficium liberè in manibus Ordinarii, non poſſit ad illud præſentare, quia Beneficiatus non poteſt ſibi eligere, & deſignare ſucceſſorem, ut patet in Epiſcopo, & Papa, quibus prohibitum eſt eligere ſibi ſucceſſorem, Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 21. *num.* 2. *& ſeq.* ſed tamen contrarium verius de jure cenſeo. Etenim Rector Beneficii, 7
qui ſimul ſit Patronus, eo ipſo, quod reſignat Beneficium liberè in manibus Ordinarii, illud dicitur per ſimplicem reſignationem vacare. Stante autem vacatione Beneficii Patronus habet liberam facultatem præſentandi, etiamſi ſit Rector Beneficii, ad *Text. in cap. Decernimus* 16. *quæſt.* 7. & diximus ſupra *prima parte Can. V.* & in terminis firmavit Barboſ. *in Collect.* 650. *verb. Reſignans, Reſignatio.*

Nihil obſtante, quòd Beneficiatus non poſſit ſibi 8
eligere ſucceſſorem; quia hoc procedit ſtante Beneficio pleno, ut evitetur votum captandæ mortis, ad *Text. in cap. fin. de conceſſ. preben.* & quando Beneficiatus non eſt ſimul Patronus; quia tunc nec ſolus, nec cum conſenſu Epiſcopi poteſt ſibi eligere ſucceſſorem, cùm hoc tenderet in præjudicium Patroni, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *artic.* 21. *num.* 1. *& ſeqq.* ſecus quando Beneficium per ſimplicem reſignationem vacat, & Beneficiatus habet qualitatem Patroni, itaut ad ipſum ſpectet Juſpatronatus, tunc enim non eſt, cur vacante Beneficio non poſſit præſentare.

AR-

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus reſervatum à Fundatore pro hæredibus, ac ſucceſſoribus alicujus ex affectione, & obligatione erga Familiam, aut Domum illius eſt Mixtum, concurrentibus præſertim præſentationibus factis uti hæredes, & de familia. Et in Jurepatronatus mixto qualitas hæreditaria non requiritur actu, ſed ſufficit in potentia.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus reſervatum pro Deſcendentibus, & Succeſſoribus, aut pro Hæredibus, & Deſcendentibus eſt mixtum; ſed limita, ut num.* 2.

3 *Mens Fundatoris eſt habenda pro regula in materia Juriſpatronatus.*

4 *Juſpatronatus reſervatum pro Hæredibus, & Succeſſoribus alicujus ex affectione erga illius domum, & familiam, an ſit hæreditarium, vel gentilitium, aut mixtum? Vide ibi, & num.* 5. 6. *&* 19. *uſque ad* 24. *Amplia, ut num.* 10.

5 *Verba debent ſervire intentioni, & non intentio verbis.*

7 *Ex affectione arguitur mens Diſponentis.*

8 *Concurrentibus conjecturis hinc indè militantibus tam pro qualitate hæreditaria, quàm familiari eſt locus conciliationi conſtituendo tertiam ſpeciem.*

9 *Juſpatronatus quando dicatur mixtum.*

11 *Ad ſuccedendum in Jurepatronatus mixto præter qualitatem ſanguinis requiritur etiam qualitas hæreditaria, & quomodo hæc qualitas hæreditaria requiratur. Vide ibi, & n.* 12. 27. *&* 30.

13 *Qualitas hæreditaria in habitu an requiratur tam reſpectu primi acquirentis, quàm ultimi morientis, vel ſufficiat ſolùm reſpectu primi acquirentis?*

14 *Qui non poteſt eſſe hæres, nec primi acquirentis, nec ultimi morientis, non poteſt ſuccedere in Jurepatronatus mixto.*

15 *In Jurepatronatus mixto filii non admittuntur unà cum patre ad præſentandum.*

16 *Exiſtentibus eis de familia Juſpatronatus mixtum transferri non poteſt ad hæredem extraneum.*

17 *Juſpatronatus in dubio præſumitur hæreditarium.*

18 *Inſtitutio debetur legitimè præſentato.*

25 *Juſpatronatus mixtum an reddi poſſit ſimpliciter gentilitium?*

26 *Conſulentes non attenduntur in eo, quod dicunt ad opportunitatem Cauſæ, ſed unicè ſpectatur, quid fuerit ſubinde judicatum.*

28 *Repudiatio hæreditatis eſt nulla, non ſervatis ſolemnitatibus requiſitis.*

29 *Juſpatronatus non cadit ſub hypotheca Creditorum.*

CASUS XVIII.

EXaminatis quampluribus Caſibus reſpicientibus Juſpatronatus tam hæreditarium, quàm gentilitium, reſtat in hoc *Canone* nonnulla pertractare de Jurepatronatus mixto, quod eſt tertia ſpecies, quam in *Apparatu num.* 9. præventivè diſtinxi, ac inſinuavi.

1 Certum eſt, quòd Juſpatronatus expreſsè reſerva-
tum à Fundatore pro Deſcendentibus, & Succeſſori-
bus, aut pro Hæredibus, & Deſcendentibus, aut pro
ſe, ſuiſque Liberis, & Hæredibus, aut pro Poſteris,
& Succeſſoribus ſit mixtum, ut docent Pariſ. *conſ.* 48.
num. 11. *cum ſeqq. lib.* 4. Alexand. *conſ.* 44. *num.* 1.
lib. 1. Covarr. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 6. *&*
ſeqq. Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 24. *num.* 6.
Præceptor meus diſcept. Eccleſ. 4. *num.* 15. §. *Non pri-*
mum, Tondut. *quæſt. beneſ. par.* 3. *cap.* 153. *num.* 19.
Rot. *deciſ.* 647. *num.* 2. coram Buratt. niſi concur-
2 rant conjecturæ contrarium ſuadentes; fieri namque
poteſt, quòd Juſpatronatus, ut ſupra reſervatum, ſit
merè gentilitium, & nomine ſucceſſorum, aut hære-
dum veniant ſucceſſores, aut hæredes ſanguinis, &
non bonorum, ex circumſtantiis, & ex præſumpta
mente Fundatoris, ut habetur apud Rot. *in Mediolan.*

Prioratus ſuper mixtura, & filiisfamilias 15. *Junii*
1705. *per tot.* coram Eminentiſs. Priolo.

Sed quia qualitas Juriſpatronatus deſumitur non ſo- 3
lùm ex expreſſa, verùm etiam ex conjecturata mente
Fundatoris, quæ in hac materia haberi debet pro re-
gula Lotther. *de re beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 2.
Rot. *deciſ.* 155. *num.* 1. *par.* 1. *recent.* Si contingat,
quòd Fundator in limine erectionis Beneficii reſervet
Juſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus Titii,
exprimendo ſe ad hanc reſervationem devenire ex amo-
re, & affectione, qua proſequitur familiam, & do-
mum ejuſdem Titii, juxta Caſum diſputatum in Sac.
Rota *in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. *&*
3. *Junii* 1711. coram R. P. D. Anſaldo inferiùs re-
giſtrata. Quæro, An hujuſmodi Juſpatronatus ita re-
ſervatum ſit hæreditarium, vel gentilitium, aut potiùs
mixtum?

Quòd hujuſmodi Juſpatronatus ſit merè hæredita- 4
rium ſuadere videtur ratio illa, nimirum, quòd diſpo-
ſitio ſimpliciter loquens, ſimpliciter, & generaliter de-
beat intelligi, ad *Text. in l. Item* §. *Generaliter ff.*
de injuriis. In caſu præſenti Fundator diſpoſuit de
Jurepatronatus ſimpliciter pro hæredibus, & ſucceſſo-
ribus Titii, proinde dici debet ſimpliciter hæredita-
rium; tale enim cenſetur Juſpatronatus ita reſerva-
tum, & tale in dubio ſemper præſumitur, juxta *Text.*
in Clement. Plures de Jurepatr. de quo infra *Par. IV.*
Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 1.
num. 1. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 20.
& 21. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 22. *num.* 2.
& diſc. 60. *n.* 1. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 32. *n.* 3.
Rot. *deciſ.* 647. *num.* 1. coram Buratt. *& in Imolen.*
Juriſpatronatus 27. *Januarii* 1710. §. *Satis* coram
R. P. D. Lancetta, *& in Piſana Prioratus* 11. *Apri-*
lis 1712. §. *Hoc igitur* coram R. P. D. Anſaldo.

E contra videtur eſſe merè gentilitium, quoniam 5
Fundator in reſervatione Juriſpatronatus favore hære-
dum, ac ſucceſſorum Titii motus fuit ex affectione
erga ejus domum, & familiam. Regula namque eſt,
quòd in omni ſermone priùs ad intentionem recur-
rendum ſit, & quòd verba debeant ſervire intentioni,
& non intentio verbis, ad *Text. in cap. Cùm olim*
de Præben. ibique Gloſſ. *in* 3. *notab. & in cap. Intel-*
ligentia de verb. ſignific. ibi — *Intelligentia dictorum*
ex cauſis eſt aſſumenda dicenti, quia non ſermoni res,
ſed rei eſt ſermo ſubjectus — Cùm autem intentio Fun-
datoris primariò fuerit reſpicere ad familiam, & ad eos
de ſanguine Titii, ex cujus amore motus fuit relin-
quere Juſpatronatus pro ejus hæredibus, & ſucceſſo-
ribus; ſequitur eamdem intentionem fuiſſe reddere Juſ-
patronatus merè gentilitium, prout nonnulli ex Au-
ditoribus exiſtimarunt *in dicta Romana Cappellaniæ*
3. *Junii* 1711. §. *Et quidem.*

Nullatenus obſtantibus verbis pro hæredibus, &
ſucceſſoribus; cùm enim iſta ſint de ſui natura indif-
ferentia, & referibilia tam ad hæredes, & ſucceſſores
bonorum, quàm ad hæredes ſanguinis, ex ſuperiùs
notatis, potiùs attenta mente Fundatoris referenda ſunt
ad hæredes ſanguinis, quàm bonorum.

Ego verò in hoc caſu abſolutè cenſeo hujuſmodi 6
Juſpatronatus eſſe mixtum; Etenim concurrunt conje-
cturæ, militantes, & urgentes pro qualitate hæredita-
ria, ut clarè reſultat ex expreſſa mente Fundatoris ex-
preſsè reſervantis Juſpatronatus pro hæredibus, & ſuc-
ceſſoribus Titii, ac etiam concurrunt ſimul conjecturæ
urgentes pro qualitate familiari, & ſanguinis, dum
Fundator motus fuit ad reſervandum Juſpatronatus pro
dictis hæredibus, & ſucceſſoribus Titii, ex affectione
erga hujus domum, & familiam, ex quo ſequitur,
quòd ejus mens non fuit admittere quoſcumque hæ-
redes etiam extraneos, ſed hæredes de domo, & fa-
milia Titii; ex affectione namque, & ratione mo- 7
vente arguitur, & colligitur mens Diſponentis, juxta
Angel. *conſ.* 28. *num.* 2. Ancharan. *conſ.* 237. *num.* 2.
§. *Contrarium*, Soccin. Sen. *conſ.* 26. *num.* 4. *lib.* 4.
Cravet. *conſ.* 62. *num.* 8. Maſcard. *de probat. con-*
cluſ. 1422. *num.* 2. *&* 32. Concurrentibus autem hu- 8
juſmodi conjecturis hinc indè urgentibus, & militan-
tibus tam pro qualitate hæreditaria, quàm pro quali-
tate familiari, ipſæ conciliandæ ſunt, & reducendæ
ad concordiam, conſtituendo tertiam ſpeciem partici-

pantem de utraque qualitate, per quam Juſpatronatus dicitur mixtum, juxta doctrinam Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 60. *num.* 15. ibi — *Quando verò adminicula fluctuent hinc inde, quòd ſcilicet nimis urgeant ea, quæ pro ſanguinis, vel agnationis qualitate faciunt, & è contra urgeant quoque ſuadentia qualitatem hæreditariam, tunc pariter pro facti qualitate locus fieri ſolet conciliationi, ſtatuendo tertiam ſpeciem de utraque participantem, per quam Juſpatronatus mixtum dicitur. Unde omnia, quæ videntur incompatibilia, invicem compati poſſunt ob utramque qualitatem, quæ frequenter per Fundatores deſiderari ſolet eodem modo, quo in feudo, vel emphyteuſi habemus.*

Fundator igitur reſervando Juſpatronatus pro hæredibus, & ſucceſſoribus Titii ex affectione erga hujus domum, & familiam, non contentus fuit ſola qualitate hæreditaria, nec ſola qualitate familiari; ſed
9 utrumque requiſivit, ac proinde voluit Juſpatronatus eſſe mixtum; tale enim dicitur quando requiritur concurſus ſanguinis, & qualitatis hæreditariæ, ad tradita per Pariſ. *conſ.* 48. *n.* 9. *lib.* 4. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 4. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 24. *num.* 6. D. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 207. *num.* 5. *& ſeq. par.* 6. *& deciſ.* 223. *num.* 16. *par.* 19. *recent. & in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. *Id itaque* coram R. P. D. An-
10 ſaldo. Quod abſque difficultate procederet, ſi adeſſet ſubſequuta obſervantia, & concurrerent præſentationes factæ à ſucceſſoribus Titii cum expreſſione, uti hæredes, & de familia, aut uti filii, & hæredes; ex his enim præſentationibus cum tali expreſſione factis inevitabile reſultaret argumentum Juriſpatronatus mixti. Soccin. Sen. *conſ.* 57. *num.* 4. *lib.* 3. Rot. *deciſ.* 70. *num.* 5. poſt Vivian. *de Jurepatr. & deciſ.* 106. *n.* 10. coram Celſo, *& in Romana Cappellania S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Tantum* coram R. P. D. Anſaldo ſuperiùs impreſs.

11 Firmato, quòd hujuſmodi Juſpatronatus ſit mixtum, ad ſuccedendum in eo licèt duplex requiratur qualitas, nimirum ſanguinis, & hæreditatis Lambert. *de Jurepatron. lib.* 1. *par.* 2. *art.* 8. *quæſt.* 2. *num.* 1. *& ſeq.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 41. *& ſeq.* Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 30. *num.* 2. Tondut. *quæſt. benef.* 32. *num.* 2. *&* 16. *par.* 1. *& par.* 3. *quæſt.* 157. *num.* 16. Rot. *deciſ.* 19. *par.* 2. *rec. & deciſ.* 267. *num.* 6. *par.* 6. *& deciſ.* 3. *num.* 9. coram Otthobon. *& deciſ.* 183. *num.* 24. coram Buratt. tamen qualitas hæc hæreditaria non requiritur in actu, ſeu quod, qui ſuccedere prætendit in Jurepatronatus ſit actu hæres, ſed ſufficit in habitu, & in potentia Lotther. *ubi ſupra num.* 48. Rot. *in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Ex his probata* coram Reverendiſs. Molines Decano, *& in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Qualitas* coram R. P. D. Kaunitz. Niſi in limine fundationis eſſet appoſitum pactum actualis qualitatis hæreditariæ, juxta Pariſ. *conſ.* 48. *num.* 8. 10. *&* 23. *lib.* 4. *& in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *Nec habitualis* coram Urſino impreſs. poſt Piton. *diſceptat.*
12 *Eccleſ.* 14. Et non ſufficit, quod ſit qualitas hæreditaria in re certa, quia inſtitutus in re certa non dicitur propriè hæres, ſed requiritur qualitas hæreditaria in actu, vel in habitu univerſalis Alexand. *conſ.* 44. *num.* 3. *lib.* 1. & dixi ſuperiùs *Caſ. III. & IV.* Et
13 quidem qualitas hujuſmodi hæreditaria in potentia requiſita ad effectum ſuccedendi in Jurepatronatus mixto ſufficit reſpectu primi acquirentis, ſeu quod quis poſſit eſſe hæres in potentia reſpectu primi acquirentis & non requiritur reſpectu ultimi morientis in tranſverſalibus, ſecus in immediatè Deſcendentibus, uti ſunt filii; iſti enim debent eſſe Hæredes ſaltem in potentia ultimi morientis, quia iſti non poſſunt eſſe hæredes in potentia primi acquirentis, niſi mediatè ultimi, nimirum Patris, per quem mediatè efficiuntur hæredes primi. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 30. *num.* 2. *& diſc.* 60. *num.* 26. *Præceptor meus Diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 16. §. *Probatur* Rot. *deciſ.* 254. *par.* 11. Itaut,
14 qui non poteſt eſſe hæres non ſolùm actualis, ſed nec in potentia tam primi acquirentis, quàm ultimi morientis, vel eo quòd renunciaverit, & repudiaverit hæreditatem utriuſque; vel eo, quòd ſit incapax ſuccedendi ex teſtamento, vel ab inteſtato non poteſt ſuccedere in Jurepatronatus mixto. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 48. Rot. *deciſ.* 64. *n.* 16. *par.* 13. *rec.*

In hoc autem Jurepatronatus mixto filii non ad- 15
mittuntur unà cum patre ad præſentandum, cùm Juſpatronatus mixtum exigat de ſui natura, quòd præſentationes fiant in ſtirpes, & non in capita, & collegiativè, Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 60. *num.* 9. Tondut. *quæſt. benef.* 32. *num.* 19. *par.* 1. Rot. *in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Et nihilominus, &* §. *Ex his itaque* coram bon. mem. Card. Caprara, *& in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura, & filiisfamilias* 15. *Junii* 1705. §. *Certius; &* §. *Et demum* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Piſana Juriſpatronatus* 26. *Junii* 1709. §. *Verùm quamvis* coram eodem; Nec illud transferri poteſt ad hæredem 16
extraneum, niſi deficiente tota familia vocata. Tondut. *dicta quæſt.* 32. *num.* 18. *par.* 1. Rot. *deciſ.* 166. *num.* 24. *par.* 6. *recent.*

R. P. D. ANSALDO

Romana Cappellaniæ.

Mercurii 3. Junii 1711.

Scalpri ſalubris ictibus,
Et tunſione plurima
Saxa polita malleo
Locantur in faſtigio.

Quotannis canit *Eccleſia*; & quidam *Vates* ſubjunxit;

Se non percuote più d'un colpo crudo,
Dir non ſi puote adamantin lo ſcudo.

QUapropter nil mirum, ſi in primæva hujuſce Cauſæ propoſitione ſequuta in ordine ad nudam manutentionem ſub die 12. Decembris 1707. ut ſolidiùs in illius reſolutione Domini procederent, demandarunt, quòd videretur de bono jure, eoque ſucceſſivè maturè deguſtato ſub die 16. Martii 1708. de bono jure Hippolytæ Principiſſæ Ludoviſiæ conſtare reſponderunt; deinceps verò ad majorem firmitatem ejuſdem captæ reſolutionis conceſſere novam audientiam Franciſco illam acriter expetenti, imò repropoſito negotio ſub die 13. Junii anni præter elapſi 1710. iteratam demandarunt diſcuſſionem adſcito (licèt in ipſa ſubſtantia major etiam eo tempore Dominorum pars foret concors) ſuffragio quinti, & ſexti Correſponſalis, donec illo quoque hodie peraudito, & comperta fundamentali conſiſtentia prioris Deciſionis, permanſerunt tandem in deciſis.

Facti theſis apparenter conſiſtebat in examine, ſive interpretatione paucorum verborum cujuſdam fundationis Cappellaniæ, quam in Liberiana Baſilica erigi deſideraverat Paulus Quagliatus; is enim inſtituerat hæredem clar. mem. Cardinalem Ludoviſium — *con condizione però, che ſii obbligato aſſegnare ſempre, ed in perpetuo ad un Sacerdote ſecolare un'entrata di annui ſcudi cento, quale, &c. ſia eletto da detto Signor Cardinale, ſuoi eredi, e ſucceſſori, e ſia amovibile ad nutum, &c. tanto di detto Signor Cardinale, quanto de' ſuoi ſucceſſori*; Prætendente enim Franciſco, quòd hæc 17
formula præſeferret ſimplicem qualitatem hæreditariam, prout quoque de jure ſemper præſumitur, ad *Text. in Clement. Plures de Jurepatr.* & ibi DD. Gonzal. *in cap. Quæcumque eodem tit.* Gabr. *conſ.* 126. *num.* 1. *lib.* 2. Dec. *conſ.* 149. *ſub num.* 1. *verſ. ſive etiam* cum aliis cumulatis per Gratian. *cap.* 577. *num.* 44. *in fine*, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 12. 20. *&* 21. Pax Jordan. *tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 7. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 22. *n.* 2. Buratt. *deciſ.* 183. *num.* 1. Rot. coram Merlin. *deciſ.* 94. *num.* 7. *& in deciſ.* 185. *num.* 1. *&* 2. *par.* 9. *recent.* cum cæteris viden. *in Tridentina Cappellania* 11. *Martii* 1699. §. *In nihilo, &* 17. *Junii ejuſdem anni* §. *Clarius* coram bon. mem. Muto.

Hinc ſubjungebat Franciſcus talem hactenus non extitiſſe Principiſſam Ludoviſiam, etſi ſolam de hac præcelſa, & magnaritia familia ſuperſtitem; ſed è converſo mediatum Cardinalis hæredem remanſiſſe præ-

deſun-

defunctum Principem Joannem Baptiſtam ejuſdem familiæ, poſteaque illius filium, qui paulò poſt fato cedens, reliquerat ſuccedirricem ab inteſtato Principiſſam Arduinam ejus matrem, vigore illius luctuoſæ ſucceſſionis, quam matri ſuperviventi tribuunt jura in bonis filii, niſi aliud obſiſtat, ab inteſtato, juxta alterum *Text.* ſcilicet *in l. Nam & ſi parentibus ff. de inoffic. teſtam. & l. vult. C. de ſubſtit. & inſtit.* Peregrin. *conſ.* 21. *num.* 2. Bald. *conſ.* 258. *n.* 3. *lib.* 3. Decian. *conſ.* 314. *num.* 4. cum cæteris per Gratian. *diſcept. for. cap.* 684. *num.* 7. *& diſcept.* 971. *n.* 49. cum cæteris per Rot. *in deciſ.* 8. *num.* 10. coram Emerix Jun. Mart. *de ſucceſſ. legal. par.* 4. *quæſt.* 30. *art.* 2. *num.* 5.

Hiſque præſuppoſitis concludebat idcirco Franciſcus, quòd cùm ipſe nactus fuiſſet ſuam præſentationem ad hanc Cappellaniam à memorata Principiſſa Arduina
18 vera, & ultima mediata hærede Cardinalis Ludoviſii, ille procul dubio fuiſſet manutenendus, & inſtituendus, quemadmodum Sacri Canones injungunt favore ejus, qui exhibet ſuam præſentationem obtentam à vero legitimo Patrono, ad paſſim affirmata ex *cap. Cùm Bertoldus de re judic. & cap. Quoniam de Jurepatr.* per Rotam *in Romana Cappellania* 8. *Junii* 1707. §. *Siquidem* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Anagnina Cappellania* 26. *Januarii currentis anni* §. *Injuſtitia*, *&* §. *finali* coram Reverendiſſimo Molines Decano, & recentius *in Aſten. Prioratus ſuper inſtitutione* 6. *Martii hujus anni* §. *Atque ad hujuſmodi*, coram Me.

Et quidem utique quando res, ſive hypotheſis ita
19 ſimpliciter ſtetiſſet, negotium facilè vacaſſet omni difficultate ad commodum ejuſdem Franciſci, ſed plura tam reſpectu verborum fundationis ſupra recenſitæ, quàm circa facta poſtmodum ſubſequuta, variare adeò faciebant ſuppoſitum, ut contrarium omnino viſum fuerit ad lances juſtitiæ appenſa contentione judicandum. Quoniam incipiendo à verbis, illa in teſtamento per Paulum prolata ſic incipiebant – *E perche in queſto Mondo non tengo maggior obbligo, che all' Eccellentiſſima Caſa Ludoviſia*, immediatè ſubdendo, *però in tutte, e ſingole altre mie robbe, &c. erede mio univerſale faccio l' Illuſtriſſimo, e Reverendiſſimo Signor Cardinal Ludoviſio, &c. con condizione, che ſii obbligato aſſegnare, &c. un' entrata, &c.* juxta verba à principio jam præmiſſa, fruſtràque ob id repetenda, quo ſanè modo loquendi purè, & ſolùm abſque ulteriori progreſſu conſiderato non deerant ex Dominis,
20 qui reputarent, quòd citra alium diſcurſum ex hoc tantùm fundamento jus præſentandi ad hujuſmodi Cappellaniam foret formiter, vel ſufficienter agnatitium. Cùm etenim ad eruendam mentem Teſtantis perpendenda veniat vera cauſa motiva expreſſa in verbis teſtamenti, ex quibus in omni materia elicitur voluntas, ad *Text. in leg. Cùm pater* §. *Dulciſſimis ff. de leg.* 2. prout tradit etiam Bart. *in l. Pater filium* §. *Fundum in fine ff. de leg.* 3. Cravett. *conſ.* 227. *num.* 7. optimè Manſ. *conſult.* 299. *num.* 18. & cæteris relatis Rot. *in deciſ.* 1323. *num.* 9. coram Emerix Jun.

Certè ſi eadem cauſa motiva unicè verſabatur, ex quo – *in queſto Mondo non tengo maggior obligo, che all' Eccellentiſſima Caſa Ludoviſia*, abſque ulla imaginabili reſtrictione ad perſonam dumtaxat ſolius Cardinalis; ecce, quòd objectum initæ diſpoſitionis reſpiciebat totam Domum, & proinde etiam Principiſſam Hippolytam, quæ erat de hoc ſanguine benemerito, &, ut præmiſimus, unica ſuperſtes Domus Ludoviſiæ, & ſub ea licèt fœmina, verè, & propriè indubitanter comprehenſa, ad paſſim connotata adducto *Textu in l. Cùm unus in principio*, ubi Gloſs. *in verb. Domus ff. de alim. & cib. l. Et* Bart. *in l. in princip. ff.* ad Syllan. per Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 346. *num.* 19. & Rota *in deciſ.* 282. *n.* 1. *in fine par.* 2. *rec. deciſ.* 1036. *num.* 8. coram Coccin. Adden. ad Ludoviſ. *deciſ.* 293. *num.* 23. cum aliis latè adductis *in meis Addit. ad deciſ.* 46. *inter impreſſ. num.* 16.

21 Evidentiùs autem ſtante illa immediata additione dictionis *però*, ibi – *però in tutti, e ſingoli Beni, &c. erede mio univerſale, &c. faccio, &c.* in tantùm quippe Teſtator ſcribebat hæredem Cardinalem Ludoviſium, & conſecutivè eidem relinquebat jus præſentandi, ſeu nominandi, in quantum obſtrictus erga totam Domum ab uno debebat incipere, qui foret de eadem Domo Ludoviſia, magiſque de cætero congruebat, quòd inchoaret ab eodem Cardinali, qui ſublimiùs, & eminentiùs ipſam Domum Ludoviſiam tunc temporis repræſentabat, quòd enim eadem dictio *però* explicet, & dilucidet cauſam motivam, & ad eam reſtringat concomitantem diſpoſitionem, & ſignanter inſtitutionem hæredis punctualiter demonſtravit Hercules Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 105. *num.* 18. *cum duobus ſeqq.* ubi examinat adamuſſim conſimilia verba – *però iſtituiſco, e nomino erede, &c.* & in ſpecie etiam reſpectu ejuſdem dictionis *però*, quòd ea denotet cauſam finalem, ſeu motivam diſpoſitionis, eamque regulet, pleno ore conſonant, & conveniunt Soccin. ſen. *conſ.* 159. *num.* 21. *lib.* 2. Ayman. *conſ.* 192. *num.* 2. *verſ. tertiò arguitur*, cum reliquis adductis per Barboſ. *dict.* 144. *n.* 3. & Rotam *deciſ.* 1471. *num.* 47. coram Coccino.

Agnito igitur ex his, quòd Paulus Teſtator dubio 22
procul reſpexerit tantummodo ad ſanguinem, ob prædictam cauſam finalem inſtituendi Cardinalem Ludoviſium, eumque obligandi ad erigendam controverſam Cappellaniam, & correlativè concedendam ipſi nominationem, & præſentationem, in nihilo amplius relevare poſſe videbantur illa ſubſequentia verba *Eredi, e Succeſſori*, jam ſuperiùs in objecto ponderata. Quoniam cùm talia vocabula *Eredi, e Succeſſori* ſint de ſui natura indifferentia, & æquè referri poſſint tam ad hæredes, & ſucceſſores bonorum, quàm ad hæredes, & ſucceſſores ſanguinis, ex plenè diſſertis per Rimin. Jun. *conſ.* 252. *num.* 22. *&* 47. Gabr. *conſ.* 132. *num.* 28. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 158. *n.* 11. Peregrin. *conſ.* 64. *lib.* 5. cum aliis abundè relatis per Bonden. *collect. legal. collect.* 34. *concluſ.* 2. *num.* 60. *vol.* 1. latè Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 339. *num.* 1. qui pariter innumeros cumulat Card. de Luc. *de fideic. diſc.* 36. *num.* 2. Rota *deciſ.* 793. *num.* 5. coram Emerix Junior.

Profectò poſito prædicto principio, quòd Teſtator 23
finaliter, & objectivè gratitudinem ſuam, atque diſpoſitionem dirigere intellexerit ad illos de Familia, & de Domo Ludoviſia pluſquam perſpicuè conſequebatur, quòd poſt eumdem Cardinalem ſemper invitati intelligerentur, & forent ad nominandum, & præſentandum non jam quilibet hæredes extranei nihil commune habentes cum ſanguine, & domo Ludoviſia, ſed hæredes, & ſucceſſores ejuſdem ſanguinis, & domus, quemadmodum firmo remanente eodem principio cauſæ motivæ, & intentionis paſſim circa prædicta verba – *Eredi, e Succeſſori* videmus declarari, & interpretari in emphyteuſi Eccleſiaſtica, & in aliis ſimilibus diſpoſitionibus redditis ex facti circumſtantiis, vel ex ſubjecta materia differentibus, ſicuti patet ex deductis per Rolan. *conſ.* 96. *num.* 60. *& ſeqq. lib.* 1. Gabr. *conſ.* 84. *num.* 51. *lib.* 2. Cald. *de nominat. emphyt. lib.* 2. *quæſt.* 23. *num.* 15. *& ſeqq.* Cardin. de Luc. *de fideicomm. diſc.* 145. *num.* 5. *& de feud. diſc.* 111. *ex n.* 3. *& de emphyt. diſc.* 31. *n.* 14. & firmatis per Rotam *in deciſ.* 1150. *num.* 3. *deciſ.* 1218. *num.* 1. *& deciſ.* 1239. *num.* 2. coram Emerix Jun. nec non *in deciſ.* 26. *num.* 2. *par.* 17. *recent.* & in terminis Juriſpatronatus Rot. cor. Priolo *deciſ.* 48. *num.* 28. coram Ubago *deciſ.* 24. *n.* 19. *& in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura, & filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Abſque eo, quod* coram R. P. D. meo Priolo, *&* 29. *Januarii* 1706. §. *Siquidem* coram R. P. D. meo Caffarello *Almæ Urbis Gubernatore*.

Cæterùm non hìc ſiſtebat ſolummodo baſis, & fun- 24
damentum captæ hodie de novo reſolutionis favore Principiſſæ Hippolytæ; nam millies etiam ad exuberantiam gratis conceſſo, quod inſpecta prima ordinatione Teſtatoris, jus præſentandi, ſeu nominandi ad hanc Cappellaniam vigore illorum verborum, *Eredi, e Succeſſori*, foret fortaſſe hæreditarium; Denegari tamen nullo modo poterat, quòd attenta prædicta contemplatione copulativa domus Ludoviſiæ non exiſteret ſimul, ac redderetur mixtum, ſicuti tale cenſetur, ac ſtabilitur à Scribentibus Juſpatronatus, quoties eodem

tem-

tempore præter qualitatem hæreditariam inſimul fuit habita ratio ſanguinis, & agnationis in Succeſſoribus ejuſdem ſanguinis ad tradita quotidie, & ſignanter per Pariſ. *conſ.* 48. *lib.* 4. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt*, 11. *n.* 4. Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 24. *num.* 9. Panimoll. *deciſ.* 127. *n.* 21. Rota *deciſ.* 267. *num.* 3. *par.* 6. *& deciſ.* 254. *num.* 16. *par.* 11. *deciſ.* 223. *num.* 16. *par.* 19. *recent. & in addit. ad meam deciſion. impreſſ. la* 38. *ſub num.* 28.

25 In hoc igitur ſtatu, ſive hypotheſi jam latè fuit oſtenſum in præterita deciſione, quòd ea pars qualitatis hæreditariæ efficiens in omnem caſum mixturam, fuerat deinde penitùs abſumpta, atque redacta ad ſimplicitatem veræ agnationis per ſucceſſivum Teſtamentum tam Cardinalis, quàm Principis Nicolai illius fratris ab eo inſtituti, præmiſſa etenim illa infallibili propoſitione, quòd citra aliam mentionem, ſeu explicationem de ſui natura Juſpatronatus tranſeat cum univerſitate bonorum; nec non ſuppoſita altera non minùs indubitata concluſione, quòd Patroni poſſeſſores, ſeu quaſi Juriſpatronatus quomodolibet hæreditarii valent per ſucceſſivam ordinationem reddere idem Juſpatronatus à principio hæreditarium merè poſtmodum agnatitium, & familiare, ita nedum exigente majori Eccleſiæ, ſive Beneficii favore, ſed etiam libera facultate ipſius Patroni, qui eodem modo, quo valet bona ſua libera, & hæreditaria ſupponere cuilibet fideicommiſſo agnatitio, ita non reſiſtente, imò beneficium reportante Eccleſia valet Juſpatronatus hæreditarium ex ſui voluntate flectere in agnatitium, & familiare, ut tradunt Vivian. *de Jurepatr. par.* 3. *lib.* 14. *cap.* 1. *num.* 26. *&* 36. *modern. Roman. in ejus diſcept.* 53. *num.* 19. Rota *deciſ.* 20. *num.* 10. *&* 11. poſt Antonell. *de jur. & oner. Cleric. & in Majoricen. Beneficii* 11. *Junii* 1705. §. *Nullatenus refragante* cor. bon. mem. Muto, ultra cæteros abunde relatos in eadem præterita deciſione *diei* 16. *Martii* 1708. §. *Nihilominus, &* §. *Verùm* coram Me.

Profectò de voluntate ad præſens tam Cardinalis, quàm Principis Nicolai ejus fratris, & ſucceſſoris nequaquam ambigi poſſe liquebat, dum Cardinalis in ſua teſtamentaria diſpoſitione inſtituendo hæredem eundem Principem Nicolaum, ejuſque filios maſculos deſcendentes per lineam maſculinam declarare melius ſuam intentionem pollicitus fuerat in particulari Inſtrumento Primogenituræ, hortando, & exorando interim hæredem, ac poſteros, ut majorum ſuorum gloria amplificaretur, & creſceret ſecundum verba ulterius recenſita in prædicta deciſione §. *Quod autem*; Quapropter cùm idem Princeps Nicolaus hæres immediatus profitendo adimplere mentem, & ſervitium (ſunt verba præciſa) *di mio fratello* Cardinal Ludoviſio, inſtituerit ſibi hæredem Joannem Baptiſtam ejus filium, *per via di Primogenitura, & in maniera, che paſſi da lui alli ſuoi figliuoli, e deſcendenti in infinito, con prelazione ſempre delli uomini alle donne*, quis dixerit, quòd prælatio hæc maſculorum non ſupponat quoque vocationem fœminarum ſaltem per poſterius, ut latiùs fuit demonſtratum in præfata præterita deciſione ab enunciato §. *Abſque eo quod* uſque ad §. *Itaque*, maxime in Primogenituris, & Majoratibus ordinatis adinſtar illorum, qui uſu, & ratione invaluerunt apud Hiſpanos, à quorum Monachis hæc præclariſſima Familia quampluribus feudis majoris dignitatis juſtè fuerat locupletata, admittendi ſcilicet ſemper ſubſidiariè fœminas Molin. *de Primog. Hiſpan. lib.* 3. *cap.* 4. *num.* 6. *& ſeq.* & in individuo Juriſpatronatus in ordine ad Primogenituram, idem Molin. *lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 26. *&* 27. cum aliis inutiliter cumulandis, atque tranſcribendis, dum plenè hæc omnia in præcitata anteacta deciſione cum reſponſione ad quælibet objecta enucleantur.

Addebatur ad ſuperabundantiam tantummodò, quod tantum aberat Principem Nicolaum voluiſſe, quin etiam cogitare unquam valuiſſe fœminas immediatas à ſe deſcendentes arcere à ſua ſucceſſione, & Primogenitura, quantumvis Dominum Principiſſam in concurſu maſculorum temporaliter tacitaſſet, relinquendo ei, ejuſque ſorori Laviniæ ſcut. 40000. quin potiùs adeò allaboravit ad incluſionem earumdem propriarum filiarum, & fœminarum, ut non ſinè magnis incommodis, & impenſis curaverit, & obtinuerit, ut inveſtituræ ab eodem reportatæ ad Principatum Plumbini, & Venuſiæ etiam contra antiquam formam, & cancellos earumdem præcedentium inveſtiturarum, amplecterentur quoque, & comprehenderent eaſdem ſuas filias, ac fœminas deſcendentes; Quapropter cùm præciſè etiam effectivè diſpoſuerit de iiſdem Principatibus in ſua Primogenitura, illos ſubjugando eidem Primogenituræ, quomodo idcirco ſomniari poterat, quod illas poſtea ab eadem Primogenitura eliminare cogitaverit, cùm voluntas ex ſe citra diſtinctionem bonorum, & territoriorum ſemper ſit individua, & unica, niſi diverſimodè limitetur, & explicetur per diſponentem ad ea, quæ in propoſito *Text. in l. nihil eſt aliud ff. de verbor. ſignific.* notat Surd. *in conſ.* 535. *num.* 19. *& conſ.* 553. *num.* 11. Giovagnon. *conſ.* 47. *num.* 2. *lib.* 1. Mantic. *de tacit. lib.* 6. *tit.* 8. *num.* 14. Bellon. *de jur. accreſcen. cap.* 10. *quæſt.* 2. *num.* 135. *& ſeq.* Donat. de Marin. *reſol.* 141. *num.* 6. cum cæteris per Manſ. *in conſult.* 678. *n.* 13. & præcipuè *num.* 15. Rota *deciſ.* 437. *num.* 2. coram Cavaler. *& deciſ.* 497. *num.* 12. *& ſeqq.* coram Merlino.

Et ob id irritus labor, & improbus viſus eſt reſpondere ad ea, quæ quodammodo indigeſtè non ponderatis circumſtantiis; omnibuſque conjecturis, & verbis noſtrarum diſpoſitionum ad defenſam ſui Clientis in oppoſitum ſcribere tentavit Turr. *var. reſol. tom.* 3. *tit.* 12. *quæſt.* 70. exitus quippe ejus conſultationis, ut fert adagium, acta comprobavit, dum nihil Turres potuit obtinere pro ſuo Cliente adverſùs D. Principiſſam Hippolytam ſemper in poſitiva poſſeſſione Primogenituræ Ludoviſiæ, ut tamen temporum vices patiuntur, juridicè remanſam; non enim in eo, 26
quod dicant ad opportunitatem cauſæ, & in gratiam ſuſcepti patrocinii attenduntur Conſulentes, ſed unicè ſpectatur, atque ſervatur, quod fuerit ſubindè judicatum, atque in ſubſtantia concluſum, juxta monitum Card. de Luca *alienat. diſc.* 25. *ſub num.* 13. *& de ſucceſſ. diſc.* 16. *num.* 15. & Franch. *in deciſ.* 260. *num.* 5. *&* 6.

Eoque fortiùs quia alibi idem Turres extra Clientelæ ſtudium, & affectionem materiam pertractans contrarium ex diametro ſubſtinuit *in ſuo tract. de ſucceſſ. in Primogenit. & Majorat. Ital. par.* 2. *qu.* 38. ubi expreſsè firmat, quod data contemplatione agnationis expreſſa in hiſce Primogenialibus ordinationibus, ſucceſſio defertur ad omnes de familia, & agnatione, non obſtante quod Primogenitura appareat per ſimplicitatem verborum reſtricta ad aliquam deſcendentiam citra ſpecialem nominationem, ſeu vocationem aliorum de agnatione, & familia, ideoque quid dicere debuiſſet, quando Teſtator, ſive Princeps Nicolaus adimplens, & executioni demandans, ut diximus, mentem Cardinalis, & invitando explicitè fœminas per poſteriùs ſeſe tam enixè declaravit per illa verba -- *atteſo che la mia intenzione è che duri in perpetuo nelli miei Deſcendenti*, ut præter eumdem Turrem perpendendo conſimilem intentionem, & declarationem Teſtantis præciſè favore filii, ſeu filiæ immediatæ contra matrem extraneam ultimi maſculi in aſperiori, fortiorique caſu optimè deciſum fuit jam allegata *Romana Primogenituræ de Fabiis, &c.* 12. *Decembris* 1707. coram Reverendiſſ. Omanna *Epiſcopo Giennenſi*, quibus in propoſito quoque concordant introſpecta natura Majoratuum Hiſpaniæ, cujus erat Prorex Princeps Nicolaus in Regno Sardiniæ de tempore conditæ Primogenituræ, in qua profeſſus fuerat Hiberiæ leges obſervare ſub illis verbis -- *Obſervandoſe en todos las leges del Mayoraſco* plenè relati per Caſtill. *quotid. quæſt. lib.* 5. *cap.* 143. *n.* 1. *&* 2.

Conſtabilito itaque, vel ſeorſim alterutro, vel inſi- 27
mul utroque palàm fundamento, nimirum, quòd aut Juſpatronatus à Paulo Teſtatore relictum foret in ſe merè, & veriſimiliùs agnatitium, vel quod data ſaltem inevitabili neceſſitate mixturæ, mixtura hæc remanſerit penitùs ſublata per ſucceſſivas teſtamentarias diſpoſitiones Cardinalis, & Principis Nicolai, utique non oportuiſſet ulteriùs progredi pro aſſerenda firmitate perſiſtentiæ in deciſis, ſed adhuc Domini ulteriùs, ſolida ſemper de reliquo reſtante innegabili mixtura, minimè tertio loco ambegerunt, quod etiam in his

termi-

jerminis, quatenus oportuiſſet, ad abundantiam ſuſfulta undique dici mereretur D. Principiſſa Hippolyta utraque qualitate, ſanguinis ſcilicet, de qua dubium non aderat, ac etiam altera hæredis Cardinalis Ludoviſii, ad hoc enim aſſumptum palpabiliter demonſtrandum ſat erat dicere, quod hujuſmodi qualitas hæreditaria in feudis, Beneficiis, & Patronatibus mixtis conjunctivè exoptata, non requiritur actu poſitivè, ſed pluſquàm ſufficit in potentia, itaut per concupiſcentem illa pollere ſatis exiſtat apud eum, per quem non ſtetiſſet, quominùs foret hæres, ut præter ad ſatietatem cumulatos in præſenti *Deciſione* §. *Nihil obſiſtebat*, dixerat etiam moderniùs Rota *in Balneoregien. Beneficii* 21. *Januarii* 1707. §. *Qualitas* coram R. P. D. Kaunitz Epiſcopo Labacen. & aliàs in idem accumulavit Modernus Romanus *diſcept. Eccleſ. diſcept.* 4. *num.* 4.

28 Quin ullo modo ad everſionem hujuſce fundamentalis propoſitionis ullatenùs obſiſtere valeret, quod D. Principiſſa laceſſita in Tribunali Fabricæ ad declarandum, utrum vellet eſſe hæres Cardinalis Ludoviſii, paſſa fuiſſet deputari Curatorem hæreditati jacenti; prætermiſſo enim, quod omnia hæc geſta extiterunt, ignara ipſa D. Principiſſa, per quemdam Procuratorem nullo mandato procuræ conſtipatum, nihilominus ex multiplici capite ceſſabat quoque omnis amaritudo, & quidem primò, quia poſito etiam ſufficienti (prout non aderat) mandato procuræ in permittente iſta geri in Tribunali Fabricæ, utique talis repudiatio, vel renunciatio D. Principiſſæ tanquam fœminæ, reddebatur ipſo jure irrita prorſus, & nulla, dum nullæ adhibitæ apparebant ſolemnitates præſcriptæ per *Statutum Urbis in cap.* 151. quas omnino deſiderari in repudiatione hæreditatum de veriori profitetur Pic. *ac idem Statutum Urbis in cap.* 151. *qu.* 8. per tot. modernus Aſculanus *ad dictum cap.* 151. *annot.* 44. *art.* 6. *num.* 615. *& ſeqq.* & individualiter ad finem evitandi præjudicium amiſſionis Juriſpatronatus firmavit quoque Rota noſtra coram Celſo *deciſ.* 85. *num.* 8. parum curata, ſive applicabili limitatione, nimirum quando hujuſmodi renunciatio, ſive repudiatio emiſſa fuit in judicio, ex Cardin. de Luc. *de hæred. diſc.* 14. *num.* 6. nam Card. de Luc. *in ſeq. num.* 7. optimè ſe explicat id procedere in ſolo caſu, quo actus ſit quidem geſtus coram Judice, ſub opportuna tamen ſimul, & plena Cauſæ cognitione, de qua nihil in illo Fabricæ Tribunali.

Secundò validiùs, quoniam iſtæ recuſationes, & repudiationes, quæ quotidie ſiunt à divexatis in præfato Tribunali, nuſquam acceptæ fuerunt pro veris recuſationibus, & repudiationibus, ſed tantummodo pro practicatis ad finem ſeſe eximendi à moleſtiis ejuſdem Tribunalis, & à conſequutiva conſequentiarum caterva, atque gravamine, quemadmodum in noſtris adamuſſim terminis Juriſpatronatus, exigentis qualitatem hæreditariam, eaque in Fabrica denegata per Patronum concluſum fuit ſub hac ratione in prædicta *deciſ.* 86. *num.* 8. coram Celſo, *& deciſ.* 16. *num.* 24. *par.* 19. *recent.* & in fortioribus de eo, qui ſe negavit hæredem in judicio solùm præ timore ſolvendi debita, pro quibus conveniebatur Rota *in Peruſina Dotis* 20. *Junii* 1701. §. *Quod actus* coram clar. mem. Cardinali Caprara, *& in Romana, ſeu Sabinen. Bonorum* 7. *Martii* 1704. §. *Fortius* coram bon. mem. Muto, & recentiùs *in Viterbien. Salviani* 18. *Junii* 1708. §. *Hæc demùm* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

Tertiò non minùs robuſtè, quoniam ſi D. Principiſſa detrectavit in omnem caſum ſeſe hæredem declarare Cardinalis, id evenerat, ex quo præ multitudine Creditorum confluentium ad Congregationem Baronum, & omnia fermè Urbis Tribunalia, nec obolum ei reliquerat Cardinalis; Undè ſicuti quotieſcumque Cardinalis eamdem D. Principiſſam deſpexiſſet non relinquendo eam, ſed alterum hæredem, parùm obfuiſſet pro auferendo indumento aliàs neceſſario hujuſce qualitatis hæreditariæ ad finem ineundi præſentationem, ex quo per eam non extitiſſet non fuiſſe hæredem, dum ad hunc effectum præciſum diſtinguitur inter hæredem actu, & hæredem in potentia, ita eidem Principiſſæ nocere non poterat, ſi hæres deſinebat eſſe, ex quo Cardinalis vice ſcribendi alium hæredem quodammodo per indirectum, & virtualiter illam in ſubſtantia excluderet, totam ſuam hæreditatem relinquendo, ſeu ſubjugando Creditoribus, & æri alieno; Unde bene Merlin. *de pignor. lib.* 2. *quæſt.* 22. *per tot.* oſtendit, quod Juſpatronatus non cadit ſub hypotheca Creditorum, ſed avulſis etiam per Creditores omnibus bonis hæreditariis, jus remanet penès legitimum hæredem, optimè pariter, & in ſimili omnino Rota coram Coccino *deciſ.* 351. *ſub num.* 3. 4. *& 6.* ubi in propoſito patronatus hæreditarii inquit ſufficere, quod quis ſit hæres ſanguinis, nulluſque alius de ſanguine compareat, etiamſi fuerit Comparenti ad præſentandum ex aliquo facto, ut in eo caſu per confiſcationem, impedita illa ſucceſſio æqualis bonorum cæteroquin competens potentialiter ad normam juris, & ſanguinis ſucceſſori ab inteſtato. 29

30 Atque ex his ſupervacaneum effulſit quarto etiam loco reſpondere, quod vel ſatis ſeſe ad effectum hodie juris præſentandi D. Principiſſa declarabat hæredem, dum actu præſentabat ex individualiter connotatis per Rotam *in dicta deciſ.* 85. *num.* 5. coram Celſo, vel ſemper ſuppetebat D. Principiſſæ remedium reaſſumendi quamcumque potentiam ſuccedendi, & exiſtendi hæres, etiamſi eam millies ex ſubſequutis in fabrica deperdidiſſet, dum tanquam mulier poterat ſemper adire Signaturam Principis adversùs repudiationem quomodocumque, vel ſaltem ad hunc effectum læſivam, & conſequenter ſemper perdurabat in ea illa potentia, qua unicè contentantur Scribentes, & Tribunalia ex jam copioſè in præterita dicta mea Deciſione congeſtis, & quibus addi poſſunt etiam firmata *in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 13. *Decembris* 1700. §. *Et reprobabat*, *&* 17. *Februarii* 1702. §. *Ex quibus* coram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano.

Ad malleum itaque tam actis contradictionis aſſerta, & vindicata priori deciſione in ordine ad bonum jus, ſupervacaneum remanſerat diſcurrere ampliùs de manutentione, de qua ab initio tractabatur, dum ultra quod D. Principiſſa, ſive ejus Præſentatus de tempore motæ litis exiſtebat in actuali quaſi poſſeſſione Cappellaniæ, & per conſequens erat de natura hujus interdicti retinendæ manutenendus, hodie præciſivè à certis particularibus circumſtantiis, in quibus bonum fortaſſe jus non extiterit tam clarum, manutentio ſemper eſt pediſſequa boni juris ex conſtanti Rotæ opinione, de qua *in deciſ.* 228. *num.* 11. coram Emerix Jun. *& in Camerinen. Cenſuum* 23. *Januarii* 1698. §. *Non obſtat* coram Reverendiſs. D. meo Molines Decano, *& in Romana Communantiarum, & Fontanilis* 20. *Januarii* 1702. §. *Neque propterea* coram Me, *& in Beneventana Manutentionis* 4. *Maji* 1703. §. *Nec obſtat* coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen. *& in Peruſina Manutentionis* 21. *Junii* 1704. §. *Non attento* coram R. P. D. meo Scotto.

Utraque, &c.

CAN. III.

Ex Concilio Lateranenſi.

QUoniam in quibuſdam locis Fundatores Eccleſiarum, aut Hæredes eorum, poteſtate, in qua eos Eccleſia uſque huc ſuſtinuit, abutuntur, & cùm una Eccleſia unius eſſe debeat Rectoris, pro ſua defenſione, plurimos repræſentant: Præſenti Decreto ſtatuimus, ut ſi fortè in plures partes Fundatorem ſe vota diviſerint, ille præficiatur Eccleſiæ, qui majoribus juvatur meritis, & plurimorum eligitur, & approbatur aſſenſu; Si autem hoc ſinè ſcandalo eſſe nequiverit,

odi-

ordinet Antiſtes Eccleſiam, ſicut meliùs eam ſecundùm Deum viderit ordinandam, & id ipſum etiam faciat, ſi de Jurepatronatus quæſtio emerſerit inter aliquos, & cui competat infra quatuor menſes, non fuerit diffinitum.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone ſequentes deduco Concluſiones. Prima: JUSPATRONATUS COMPETIT PATRONO EX GRATIA, ET TOLERANTIA ECCLESIÆ.

Secunda: PRÆSENTATUS A MAJORI PARTE PATRONORUM SI SIT IDONEUS EST INSTITUENDUS, ET PRÆFERENDUS PRÆSENTATO A MINORI PARTE.

Tertia: ORTA LITE INTER PATRONOS SUPER JUREPATRONATUS, SI HÆC NON FUERIT DEFINITA INFRA QUATUOR MENSES, COLLATIO ECCLESIÆ PATRONATÆ LIBERE DEVOLVITUR AD EPISCOPUM.

Quas Concluſiones probant Innocent. Abb. Anania, Butrius, Berous *n.* 23. §. *Plus placet*, *&* *n.* 34. Gonzal. & Fagnan. hic Calderin. *de Jurepatr. conſ.* 11. Zacchias *de Benefic. & Penſ. cap.* 12. *n.* 35. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 4. *art.* 1. 4. 6. & alii apud Vivian. *par.* 2. *lib.* 12. *cap.* 8. Garz. *de Benef. par.* 9. *cap.* 2. *num.* 257. Rota *deciſ.* 3. *n.* 34. coram Otthobon. *&* *deciſ.* 175. *n.* 15. *&* *deciſ.* 84. *num.* 1. coram Priolo, *&* *deciſ.* 294. *num.* 1. coram Pamphil. *& in Valentina Beneficii* 16. *Januarii* 1704. §. *Quamvis*, *& in Mediolanen. Beneficii* 2. *Julii* 1708. §. *Dic itaque* coram R. P. D. Lancetta, *& in Comen. Parochialis ſuper inſtitutione* 23. *Junii* 1710. §. *Conſtitit*, *& in Comen. Archipresbyteratus* 17. *Junii* 1715. §. *Atque*, *&* 2. *Junii* 1716. §. *Et jure*, coram R. P. D. Falconerio, *& in Luccana Cappellaniæ* 3. *Martii* 1716. §. *Siquidem*, coram R. P. D. Criſpo.

Laici fundando, conſtruendo, ac dotando Eccleſias, de jure antiquo nullum jus acquirebant in illis, ſed Eccleſiæ ab eis fundatæ, conſtructæ, & dotatæ ſpectabant ad liberam ordinationem Epiſcoporum, juxta *Text. in cap. Noverint* 10. *quæſt.* 1. ibi — *Noverint Conditores Baſilicarum, in rebus, quas eiſdem Eccleſiis conferunt, nullam ſe poteſtatem habere, ſed juxta Canonum Inſtituta, ſicut Eccleſiam, ita & dotem ejus ad ordinationem Epiſcopi pertinere* — ſed frigeſcente charitate, cùm Eccleſiæ non ampliùs conſtruerentur, ac indotatæ remanerent, Sedes Apoſtolica ad alliciendos Chriſtifideles ad conſtruendas, & dotandas Eccleſias, eis conceſſit gratiam, & privilegium Juriſpatronatus, ut patet ex quinque prioribus Canonibus in Prima Parte relatis. Agnovit Concilium Lateranenſe, quòd nonnulli Patroni abutebantur hujuſmodi gratia, & privilegio, eo quia plures Rectores præſentabant ad unam Eccleſiam; ac eo quia litigantibus inter ſe ſuper Jurepatronatus proviſio Eccleſiæ differebatur; proinde diſpoſuit hic, quòd inter plures præſentatos à Patronis, ille inſtituatur ab Epiſcopo, qui pluribus juvatur meritis, & qui majorem partem vocum habet; & quidem optima ratione, quia habens majorem partem vocum, dicitur habere pinguius jus ad effectum prælationis in Beneficio, dum major pars ſuffocat, & abſorbet minorem, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 8. *num.* 1. *verſic. ſed quod ejus fructus*, *& lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 24. *num.* 8. *verſic. dum dicit*, *& lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 16. *num.* 3. *verſic. Et ideo*, Rota *in Aprutina Parochialis* 15. *Januarii* 1703. §. *Non obſtante* coram Eminentiſſimo Priolo; Ac inſuper diſpoſuit, quòd Epiſcopus liberè provideret Eccleſiam, ſi lis inter Patronos Laicos ſuper jure præſentandi intrà quatuor menſes non fuerit terminata, ne eſſet in libertate Patronorum, ob eorum particulares paſſiones, differre proviſiones Eccleſiarum in tam grave earumdem præjudicium, quod oritur ex diutina vacatione.

Quoad tertiam Concluſionem agemus infra *in Can. XXII. XXIII. & XXIV.* Quoad verò primam, & ſecundam ſequentes differuntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus an competat Patrono ex gratia, & tolerantia Eccleſiæ, quoad omnes ſuos effectus?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus, quoad effectus honoris, oneris defendendi Eccleſiam, & juris alimentorum non competit Patrono ex gratia, ſecus quoad effectum juris præſentandi? Et num.* 2.

CASUS I.

QUæritur, An Juſpatronatus competat Patrono ex
gratia, & tolerantia Eccleſiæ, quoad omnes ſuos
effectus? Reſpondeo, quòd Juſpatronatus, quoad effe- 1
ctus honoris, oneris defendendi Eccleſiam, & juris alimentorum non competat Patrono ex gratia, ſed de jure communi; quia omnes Chriſti-fideles ſive Reges, ſive Principes ſint, ſive Perſonæ privatæ, etiamſi non ſint Patroni, tenentur defendere Eccleſiam, ac ejus libertatem, immunitatem, & bona protegere, ad *Text. in cap. Principis*, *& cap. Rex* 23. *quæſt.* 5. *cap. non liceat* 12. *quæſt.* 2. *cap. ſi quis de rebus Eccleſ. non alienan.* Abb. *in cap. de hoc num.* 10. *de ſimon.* Archid. & Gemin. *in cap. lectis deciſ.* 63. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *qu.* 11. *art.* 2. *num.* 3. *&* 4. Rota *deciſ.* 436. *n.* 15. coram Pænia. Et unuſquiſque fidelis in caſu inopiæ poteſt petere alimenta ab Eccleſia de eis, quæ ſuperſunt, dum Rectores Eccleſiarum, & Beneficiorum, reditus ſuperfluos, & ſuperextantes propriæ ſubſtentationi erogare tenentur Pauperibus in eleemoſynam, juxta auctoritates relatas à Sacra Rota *in Salernitana Alimentorum* 12. *Januarii* 1712. coram Eminentiſſimo Scotto ſuperiùs impreſſ. *Par. I. Can. III. Caſ. III. num.* 18. Ac Eccleſia cuicumque Fidelium præſtare debet honorem, licèt majorem præſtare teneatur Patrono, ut dixi *Par. I. Can. I. & II.* & ita in ſpecie tenet Berous hic *num.* 7.

Quoad effectum verò juris præſentandi Patrono competit Juriſpatronatus ex gratia; Tum quia hujuſmodi jus eſt ſpirituale, aut ſpiritualitati annexum, cujus eſt incapax Patronus Laicus; Tum etiam, quia juxta *Text. in cap. Noverint* 10. *quæſt.* 1. ſuperiùs relat. in Commentario, de jure communi collatio, & ordinatio Eccleſiæ alicujus Diœceſis liberè ſpectat ad Ordinarium; cùm autem ratione Juriſpatronatus Ordinarius non poſſit liberè providere de re Eccleſiis Patronatis, ſed ſolùm ad præſentationem Patroni, ut firmavi *Par. I. Can. V.* ſequitur, quòd jus præſentandi competat Patrono ex gratia, & tolerantia Eccleſiæ, ut ſic alliciantur Chriſtifideles ad fundandas, dotandas, & conſtruendas Eccleſias: ſed hodie cùm conceſſio juris præſentandi ſit redacta in corpore juris, ſcilicet in *dicto cap. Decernimus*, de quo *d. Canon. V.* non dicitur ampliùs gratia, ſed jus commune. Ita Bero. *ubi ſupra*, Geminian. *conſ.* 50. Ancharan. *conſ.* 113. Abb. *conſ.* 59. Fagnan. hic *Archidiac. in Can. Hortamur diſt.* 71. ibique Bellamer. *n.* 5.

ARGUMENTUM.

Ad effectum prælationis præſentati à majori parte Patronorum, an major pars deſumatur reſpectu ſingularum partium, aut reſpectu omnium?

SUMMARIUM.

1 *Major pars Patronorum deſumitur reſpectu ſingularum partium, ſi Juſpatronatus competat pluribus uti ſingulis; ſi verò competat pluribus uti univerſis, major pars deſumitur reſpectu omnium. Et num.* 2.

3 *Major pars deſumitur reſpectu vocum, & non reſpectu Perſonarum.*

4 *Ma-*

4 *Major pars deſumitur reſpectu omnium de Univerſitate vocatorum, & intervenientium, non verò vocatorum, & non intervenientium.*

CASUS II.

COmpetit Juſpatronatus Eccleſiæ A. quatuor Perſonis, quarum duæ præſentarunt Titium, una Sempronium, & alia Cajum. Quæritur, an Titius in hoc caſu dicatur præſentatus à majori parte Patronorum?

1 Reſpondeo ad effectum cognoſcendi, quando quis dicatur præſentatus à majori parte Patronorum, diſtinguendum eſt inter Juſpatronatus competens pluribus Patronis uti ſingulis, & inter Juſpatronatus competens Collegio, Univerſitati, aut pluribus Patronis uti univerſis. Si Juſpatronatus competit pluribus uti ſingulis, tunc major pars deſumitur reſpectu ſingularum, & minorum partium. Et ſic in iſto caſu, in quo Juſpatronatus Eccleſiæ A. competit quatuor Perſonis uti ſingulis, Titius dicitur præſentatus à majori parte; quia duæ voces, quas habet Titius, ſunt major pars reſpectu vocis, quam habet Sempronius, & reſpectu vocis, quam habet Cajus, licèt non ſint major pars reſpectu harum duarum vocum ſimul ſumptarum.

2 Si verò Juſpatronatus competit pluribus uti univerſis, tunc major pars deſumitur reſpectu omnium, & non ſingularum partium. Et ſic, ex. gr. ſi Juſpatronatus competeret centum perſonis uti univerſis, quarum quinquaginta præſentarent Petrum, triginta Paulum, & viginti Antonium; Petrus non diceretur præſentatus à majori parte; Quia licèt quinquaginta ſint major pars reſpectu triginta, & reſpectu viginti ſingulariter ſumptarum, tamen non ſunt major pars reſpectu omnium. Fagnan. hic *num.* 13. & ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Pennen. juris præſentandi* 12. *Novembris* 1689. ubi ſequuta vacatione Præpoſituræ Homines Communitatis Pennen. ad præſentationem convenerunt in num. 275. ex quibus 109. uni 104. alteri, 50. alteri, 11. alteri, & unus alteri ſuffragati fuerunt. Inſtante Communitate Sacerdotem Pompilium, in quem 109. vota ceſſere, ab Epiſcopo inſtitui tamquam præſentatum à majori parte, habita comparatione minorum, Epiſcopus ipſi inſtitutionem denegavit; Habito proinde recurſu ad Sacram Congregationem, & propoſito dubio: *An Sacerdos Pomphilius dici debeat præſentatus à majori parte, itaut inſtituendus ſit?* Reſponſum fuit *negativè*, quia præſentatus ad Beneficium à Communitate, vel Collegio debet eſſe præſentatus à majori parte reſpectu totius, non autem reſpectu minoris numeri.

3 Inſuper major pars deſumitur reſpectu vocum, & non reſpectu perſonarum; fieri namque poteſt, quòd Juſpatronatus pro duabus vocibus competat duabus perſonis, & pro una voce tribus perſonis; & tamen præſentatus à tribus perſonis habentibus unam vocem, non dicitur præſentatus à majori parte Patronorum, reſpectu præſentati à duabus perſonis habentibus duas voces; Ita Berous hic *num.* 105. & *n.* 24. Abb. hic *num.* 13. Butrius *num.* 11. Gonzal. hic.

4 Ac etiam major pars deſumitur reſpectu omnium de Univerſitate vocatorum, & intervenientium intrà terminum juris ad actum præſentationis, & perſiſtentium in loco præſentationis, non verò reſpectu etiam eorum vocatorum, & non intervenientium, aut intervenientium, ſed non perſiſtentium in loco præſentationis; quia iſti faciunt ſe alienos ab actu præſentationis, nec computant in numero intervenientium, & per voluntarium eorum diſceſſum integra poteſtas præſentandi conſolidata remanet in Patronis perſiſtentibus in loco præſentationis. Unde ſi ex eis de Univerſitate vocatis ad præſentationem interveniant intra terminum juris ſolùm duæ partes, præſentatus à majori parte iſtarum duarum partium præferendus eſt, & inſtituendus. Abb. *in cap. cùm nobis de elect. n.* 3. & *in cap. cùm Eccleſia eodem tit.* Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 19. *num.* 15. Palm. *conſ.* 10. *num.* 4. Paſſerin. *de electiion. cap.* 11. *num.* 101. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 17. *num.* 7. Rota *in Comen. Parochialis ſuper inſtitutione* 23. *Junii* 1710. §. *Parum*, & §. *Congregatis* coram R. P. D. Falconerio.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus pluribus Perſonis, ſi major pars præſentet ſcienter abſolutè non idoneum, aut indignum; Minor autem pars præſentet idoneum, & deinde eadem major pars variando præſentet alium idoneum, An iſte ſecundus præſentatus à majori parte ſit inſtituendus, excluſo præſentato à minori parte.

SUMMARIUM.

1 *Major pars Patronorum præſentans ſcienter abſolutè non idoneum, aut indignum, An, & quando jus præſentandi devolvatur ad minorem partem, vel devolvatur ad Epiſcopum jus liberè conferendi? Et num.* 2. & 10.

3 *Collator conferens ſcienter Beneficium non idoneo, privatur pro ea vice jure conferendi, & quare? Vide num.* 11.

4 *Patronus Eccleſiaſticus præſentans ſcienter abſolutè non idoneum, privatur ſtatim pro ea vice jure præſentandi, & quare? Vide num.* 11.

5 *Major pars Patronorum præſentans ſcienter non idoneum, An, & quando dicatur contemnere legem fundationis, & abuti Jurepatronatus? Et num.* 12. & 16.

6 *Major pars Patronorum præſentans ſcienter abſolutè non idoneum non privatur ſtatim pro ea vice jure præſentandi, ſed durante termino poteſt alium præſentare, & iſte eſt ab Epiſcopo inſtituendus, & quare. Vide num.* 7. & 17.

8 *Contraria opinio fundari non poteſt in cap. Cùm in cunctis de elect.* §. *Clerici, nec in Authentic. de Sanctiſſ. Epiſcop.* §. *Si quis Oratorii domum, & quare? Vide ibi, & num.* 9.

13 *Patronus præſentans ignoranter non idoneum contra legem fundationis non privatur pro ea vice jure præſentandi. Amplia, ut num.* 14. & 15.

CASUS III.

VAcante Beneficio actu Sacerdotali de Jurepatronatus Laicali quamplurium Patronorum, major pars iſtorum ſcienter abſolutè præſentavit ad illud ſimplicem Clericum; Minor autem pars præſentavit actu Sacerdotem; ſed dum minor pars Patronorum inſtabat coram Ordinario pro inſtitutione ſui præſentati tamquam idonei; Major pars, durante adhuc termino à jure conceſſo, variando præſentavit aliam perſonam actu Sacerdotem: Quæritur in hoc caſu, an Epiſcopus teneatur inſtituere ſecundò præſentatum à majori parte, vel potiùs debeat inſtituere præſentatum à minori parte?

Et videtur dicendum, Epiſcopum debere inſtituere 1
Sacerdotem præſentatum à minori parte, excluſo ſecundo præſentato à majori parte, licèt habili. Etenim major pars Patronorum præſentando ſcienter non Sacerdotem ad Beneficium Sacerdotale, caducata fuit à jure præſentandi, & totum jus conſolidatum fuit in minori parte, quæ præſentavit Sacerdotem, & in ejus præſentato, itaut huic debetur inſtitutio, non verò Sacerdoti ſecundò præſentato à majori parte; dum hæc, quæ priùs ſcienter, abſolutè præſentavit ſimplicem Clericum non idoneum, & inhabilem ad ſecundam præſentationem devenire non poterat. Regula namque eſt, Juſpatronatus vel competit pluribus uti ſingulis, vel uti univerſis; Competente Jurepatronatus pluribus uti ſingulis, ſi major pars Patronorum præſentat ſcienter non idoneum, Ex. gr. illiteratum, Clericum conjugatum, bigamum, Monachum; aut non habentem qualitates à Teſtatore requiſitas, vel indignum, Ex. gr. ſimoniacum, laicum, puerum, illegitimum, & omnino illiteratùm, totum Juſpatronatus, & præſentandi conſolidatur, & devolvitur ad minorem partem Patronorum præſentantem idoneum, & dignum, adeout major pars in hoc caſu perinde eſſet, ac ſi non præſentaret, & ſe haberet ad inſtar

Patro-

Patroni non præſentantis, qui elapſo termino amittit ſuum jus, & totum jus conſolidatur, & devolvitur ad Compatronum præſentantem, Lambertin. *de Jurepatr, lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art. 5. num,* 1. Bellon. *de jur. accreſcen. cap. 9. quæſt. 48. num.* 28. Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. cap. 118. num.* 33. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc. 31. num. 3. & diſc. 47. n. 2.* Rota *deciſ. 11. de Jurepatr.* apud Creſcent. *& deciſ. 568. num. 2. par. 2. & deciſ. 539. num. 22. par. 19. tom. 2. recent. & deciſ. 231. n. 2.* coram Cavaler. *& in Mediolanen. Præpoſituræ 3. Martii 1704. §. Amaritudo* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Auguſtana Canonicatus, & Parochialis 10. Junii 1712. §. Non enim,* coram R. P. D. Criſpo, *& in Valentina Beneficii 29. Januarii 1717. §. Quamobrem* coram R. P. D. Falconerio, *nunc meritiſſimo Almæ Urbis Gubernatore.*

2 Competente verò Jurepatronatus pluribus uti univerſis ad inſtar Collegii, & Univerſitatis, ſi major pars præſentat ſcienter non idoneum, aut indignum, jus præſentandi non devolvitur ad minorem partem, ſed devolvitur ad Epiſcopum jus liberè conferendi; quia cùm jus præſentandi reſideat penès Univerſitatem, vel penès majorem partem Univerſitatis, aut Collegii, & nullatenus penès minorem partem, ſi major pars non præſentet, aut nulliter præſentet jure devoluto poterit Epiſcopus liberè conferre Beneficium, Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. qu. 4. art. 5. num.* 1. Rota *deciſ. 568. num. 2. par. 2. recent.*

3 Et patet in collatione Beneficii, in qua ſi Collator illud conferat alicui non idoneo ſcienter, privatur pro ea vice jure conferendi, Gonzal. *ad regul. 8. Cancell.*
4 *§. 3. gloſſ. 45. num.* 53. Et in Patrono Eccleſiaſtico, qui ſi præſentat ſcienter abſolutè non idoneum, aut indignum, privatur ſtatim pro ea vice jure præſentandi, Fagnan. *in cap. cùm vos de offic. Ordin. num.* 28. Ergo etiam Patronus Laicus, ſeu major pars Patronorum Laicorum, ſcienter præſentando indignum, privabitur pro ea vice jure præſentandi, & conſequenter ſecundò præſentatus ab eo inſtitui non poterit, ſed erit inſtituendus præſentatus à minori parte Patronorum tanquam dignus, & idoneus.

5 Ratio autem horum omnium videtur eſſe, quia major pars Patronorum præſentans ſcienter non idoneum, aut indignum, præſertim contra legem fundationis, non ſolùm contemnit voluntatem Fundatoris, verùm etiam quia cùm Juſpatronatus competat Patrono ex gratia, & privilegio, juxta primam propoſitionem, quam deduxi ex hoc Canone in Commentario, abutitur eadem gratia, & privilegio, ac proinde digna eſt, ut privetur pro ea vice jure præſentandi, & Juſpatronatus devolvatur ad minorem partem præſentantem idoneum, ſi Juſpatronatus competat pluribus uti ſingulis, aut devolvatur ad Epiſcopum jus liberè conferendi, ſi competat pluribus uti univerſis; Privilegium enim omnino meretur amittere, qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate, per *Text, in cap. Privilegium 11. quæſt.* 3.

Verùm his non obſtantibus cenſeo in hoc caſu Epiſcopum teneri inſtituere in dicto Beneficio vacante Sacerdotem ſecundò præſentatum à majori parte Patronorum, penitùs excluſo præſentato à minori par-
6 te. Quoniam major pars Patronorum Laicorum præſentans ſcienter abſolutè non idoneum, aut indignum, non privatur ſtatim pro ea vice jure præſentandi, ſed durante adhuc quatrimeſtre poteſt corrigere ſuum errorem, & ad iteratam præſentationem devenire, ac Ordinarius non debet inſtituere, niſi tranſacto priùs quatrimeſtri, juxta *Text. in cap. Cum vos de offic. Ordin.* ibique Gloſſ. *verb. minùs idonei, gloſſ. in cap. final. de Jurepatr. verb. ex vi circa finem* ibi — *Propter hoc non patiuntur, quia correxerunt factum ſuum præſentando, prout debebant* — Abb. *in d. cap. Cum vos num.* 5. ibique Butr. *num. 4. & 13.* Imol. *n.* 6. ibi — *Nam Laicus ſcienter præſentans non erit privandus* — Bellamer. *num.* 2. Fagnan. *num.* 46. Beron. *in cap. quod autem de Jurepatr. num.* 10. Vitalin. *in Clement. 1. de exceſſ. Prælat. num.* 10. ibi — *Pro quo facit, quod præſentatio facta per Patronum Eccleſiaſticum habetur loco electionis, & ideo ſcienter præſentans indignum, privatur illa vice jure præſentandi,*

ſecus in Laico — Lambertin. *de Jurepatr. par. 1. lib. 2. quæſt. 10. art. 4. num.* 16. Licèt *num.* 20. de Patrono præſentante ſcienter indignum aliud ſentiat, quod tamen reprobatur à Fagnan. *in d. cap. Cùm vos n.* 56. Tondut. *quæſt. benefic.* 118. *num. 3. par.* 1. Amoſtaz. *de cauſ. piis par. 1. lib. 3. cap. 3. num.* 35. Rota *deciſ. 91. num.* 4. coram Priolo, *& in Barchinonen. Beneficii 20. Junii* 1701. §. *Quæ ſanè,* coram Eminentiſſimo Priolo.

Ratio verò hujus clarior mihi videtur eſſe illa, quæ 7
reſultat ex *Textu in cap. Cùm autem de Jurepatr.* Iſte enim Textus, ut dicam infra in *Can. IX. X. & XI.* concedit Patronis Laicis jus variandi, itaut Patronus Laicus poſtquam præſentavit unum etiam idoneum ad Beneficium Eccleſiaſticum, poteſt alium durante quatrimeſtre præſentare; Si igitur major pars Patronorum Laicorum poſt præſentationem unius idonei poteſt ad præſentationem alterius idonei devenire, multò magis poterit præſentare alium idoneum, & habilem, quando primus præſentatus eſt indignus, aut non idoneus; nam jura faciliùs admittunt variationem contra actum nullum, ad *Text. in cap. Noſti de elect.* Et hæc videtur fuiſſe mens præfati Textus *in cap. Cùm autem* in concedendo Patronis Laicis facultatem variandi, nimirum, ut Laici, qui non ſunt ita expertes in jure, nec ita exacti in perquirendo habilitatem præſentati, ſicuti tenentur eſſe Patroni Eccleſiaſtici, ſi præſentaverint indignum, aut non idoneum, poſſint corrigere errorem, & durante quatrimeſtre alium idoneum præſentare. Butr. *in d. cap. Cùm vos de offic. Ordin, num.* 13. ibi — *Et hæc fuit mens juris, ut Patronus accumulando emendare poſſit, quod malè fecit* — Imol. *num.* 5. ibi — *Et hæc videtur fuiſſe mens juris, ut Patronus accumulando poſſit emendare, quod malè fecit* — Fagnan. *num.* 37. Unde cùm in caſu præſenti major pars Patronorum poſtquam præſentavit ad Beneficium Sacerdotale ſcienter ſimplicem Clericum inhabilem, correxerit proprium errorem, & præſentaverit durante adhuc quatrimeſtri Sacerdotem, iſte ab Epiſcopo eſt inſtituendus, excluſo præſentato à minori parte, juxta diſpoſitionem *præſentis Canonis.*

Et quidem eòque magis hæc ſententia verior, & 8
æquior mihi videtur tam in conſulendo, quàm in judicando; reflectendo ad fundamenta, quibus innititur contraria opinio: Fundatur enim hæc in duplici Textu, nimirum *in cap. cùm in cunctis de elect. §. Clerici,* per quem Eligentes indignum ad dignitates Eccleſiaſticas, privantur pro ea vice jure eligendi ibi — *Clerici ſanè ſi contra formam iſtam quemcumque elegerint, & eligendi tunc poteſtate privatos, & ab Eccleſiaſticis Beneficiis triennio noverint ſe ſuſpenſos* — *& in Auth. de Sanctiſſ. Epiſcop. §. ſi quis Oratorii domum,* per quam decernitur devolutio, liberè ordinandi Eccleſiam ad Epiſcopum, in caſu quo Patroni eligunt indignum ibi — *Si verò qui ab eis eliguntur tamquam indignos prohibent Sacræ Regulæ ordinari, cùm Sanctiſſimus Epiſcopus quoſcumque putaverit meliores ordinari procuret.*

Sed in neutra utriuſque juris diſpoſitione validè, & inconcuſsè fundari poteſt contraria opinio, non quidem *in dicto cap. cùm in cunctis* hoc enim loquitur de electione, & cùm ſit pœnale, & conſequenter odioſum, reſtringi debet ad ſuos proprios limites electionis, de qua loquitur, & non extendi ad præſentationem, nec ex eo deduci, quod ſicuti Eligentes ſcienter indignum ipſo facto privantur pro ea vice jure eligendi, ita eodem modo privari debent Laici præſentantes ſcienter abſolutè indignum, aut non idoneum jure præſentandi. Card. de Luca *de dote diſc. 109. ſub num. 3. de ſucceſſ. diſc. 15. num. 5. de judic. diſc. 35. n.* 66. Manſ. *conſult. 165. n. 30. & ſeqq. tom.* 2. Andreol. *controv. 138. n. 6. & ſeq.* Magna enim eſt differentia inter electionem, & præſentationem, & inter Eligentes, & Præſentantes, dum electio dat jus in re, præſentatio verò ſolùm jus ad rem; Eligentibus elargita fuit facultas eligendi, ut perſona in dignitatibus præficienda eſſet ipſis accepta, & grata. Præſentantibus autem, ſeu Patronis conceſſum fuit jus præſentandi, ut ſic Laici allicerentur ad conſtruendas, & dotandas Eccleſias; Unde ne Laici retrahantur à fundationibus, & dotationibus Eccleſia-

rum

rum minùs eſt tum eis agendum ſi præſentent ſcienter indignum, quàm cum Eligentibus, concedendo nimirum Patronis Laicis poteſtatem corrigendi durante termino, quod malè egerint, præſentando alium dignum, & idoneum. Fagnan. *in dict. cap. Cùm vos num.* 50. *& ſeqq.* ibique Imol. *num.* 6.

9 Aliud fundamentum contrariæ opinionis conſiſtens in *dicta Authentica de Sanctiſſ. Epiſcop. §. Si quis Oratorii domum* eſt valde debile, tum quia iſta Lex non dicit, quòd Epiſcopus ordinet, ſed quòd ordinari procuret, quod intelligi poteſt ſolicitando Patronum, quòd alium præſentet, juxta Butr. *in dict. cap. Cùm vos num.* 13. *in fin.* ibique Imol. *num.* 6. tum quia eſt lex emanata à Principe Laico, qui nullam habet poteſtatem condendi Leges circa Eccleſias, & bona Eccleſiaſtica, ſive temporalia, ſive ſpiritualia, aut ſpiritualitati annexa, ad *Text. in cap. quæ in Eccleſiarum de Conſtit.* ibique Fagnan. *n.* 25. Gonzal. *n.* 6. *& in cap. Cùm Eccleſia S. Mariæ*, ibique idem Fagnan. *num.* 7. In qua proinde Lege utpote nulla ex defectu juriſdictionis circa bona Eccleſiaſtica in Legislatore non eſt ſtandum, ſed potiùs eſt deferendum præfato Canoni *Cùm vos de offic. Ordin.* diſponenti, quòd Patronus præſentans indignum, ſeu inhabilem non privatur jure præſentandi, Fagnan. ibi *num.* 53. Imol. *num.* 6.

10 Ea verò, quæ in contrarium ſuperiùs objiciuntur, non obſtant; nam quòd major pars Patronorum ſi præſentet ſcienter abſolutè indignum, aut non idoneum, totum Juſpatrònatus, & præſentandi conſolidetur, & devolvatur ad minorem partem præſentantem dignum; ſi Juſpatronatus competat pluribus uti ſingulis, aut devolvatur ad Epiſcopum Jus liberè conferendi; ſi competat pluribus uti univerſis, procedit in caſu, quo major pars perſiſteret per totum quatrimeſtre in ſua præſentatione indigni, aut inhabilis, & in hoc ſenſu intellige, quæ ſcripſi *Par. I. Can. V. Caſ. VII. num.* 11. & in hoc ſenſu dicendum eſt procedere, Rota *in dicta Auguſtana Canonicatus, & Parochialis §. Non enim* coram R. P. D. Criſpo. Secus ſi corrigeret durante adhuc quatrimeſtre proprium errorem præſentando alium dignum, & habilem, tunc enim iſte eſſet inſtituendus, non verò præſentatus à minori parte. Butr. *in cap. Cùm vos de offic. Ordin. ſub num.* 13. Imol. *num.* 5. Abb. *num.* 5. Bellamer. *n.* 2. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 4. *num.* 16. *&* 18.

11 Et licèt collator ſi conferat ſcienter beneficium indigno privetur pro ea vice Jure conferendi, & Patronus Eccleſiaſticus, ſi præſentet ſcienter, & abſolutè indignum, aut inhabilem, privetur ipſo facto jure præſentandi, non proinde ſequitur, quòd eadem privatione ſit obnoxius etiam Patronus Laicus, in caſu ſimilis præſentationis. Conſiderabilis namque diſparitas eſt inter Collatorem beneficiorum, aut Patronum Eccleſiaſticum, & Patronum Laicum; Collator namque ſi malè conferat, & Patronus Eccleſiaſticus ſi malè ſcienter præſentat, non poſſunt corrigere proprium errorem, quia eis non competit Jus variandi, quod eſt proprium ſolius Patroni Laici; inſuper Patronus Eccleſiaſticus habet majus tempus ad deliberandum circa præſentationem Rectoris Eccleſiæ, quàm Patronus Laicus, dum ille habet ſex menſes, & iſte quatuor, ut dicam infra *Par.* 3. *Canon. Unic.* Unde ſi Patronus Eccleſiaſticus ſpatio tanti temporis non bene ſe deliberet in præſentando, juſtè punitur in hoc, quòd ſtatim pro ea vice privetur Jure præſentandi, maximè cùm Patronus Eccleſiaſticus teneatur ſcire Jura, & perquirere exactè circa habilitatem præſentati, ad quam non ſolent Laici advertere, utpote deditì ſæcularibus negotiis, Butr. *in d. cap. Cùm vos de offic. Ord. n.* 13. ibique Imol. *num.* 6. Fagnan. *num.* 38.

12 Nec major pars Patronorum in hoc caſu præſentando ſcienter abſolutè ad beneficium actu Sacerdotale, ſimplicem Clericum, & ſic non idoneum, dicitur contemnere voluntatem Fundatoris, & abuti Gratia, & Privilegio præſentandi, quia ipſa non continuavit per totum quatrimeſtre in hac præſentatione non idonei, ſed recedendo ab ea devenit intra eumdem terminum quatrimeſtris ad aliam præſentationem in Perſonam Sacerdotis habilem ad conſequendum dictum beneficium, ex quo manifeſtè reſultat ipſam noluiſſe contemnere voluntatem Fundatoris nec abuti gratia, & Privilegio Juris præſentandi, quod reverà non dicitur ampliùs gratia, ſed jus commune, ut dixi ſuperiùs, *Caſ. I. num.* 2. Rota *in Barchinonen. beneficii* 20. *Junii* 1701. *§. Et eò libentiùs* coram Eminentiſſimo Priolo hic immediatè leg. multo quo minùs Major Pars privari poſſet jure præſentandi per inhabilitatem præſentati, ſi hæc contracta fuiſſet poſt præſentationem. Capon. *diſcept.* 238. *n.* 41. *tom.* 4.

R. P. D. PRIOLO

Barchinonen. Beneficii.

Lunæ 20. *Junii* 1701.

AD Beneficium ſimplex ſub invocatione S. Jacobi de Jurepatronatus laicali Franciſcus Junyent, qui tanquam verus, & unicus Patronus reperiebatur in quaſi poſſeſſione præſentandi, nominavit Raymundum filium Clericum primæ Tonſuræ, ſed in actu, quo fuerunt per iſtum expedita conſueta edicta, ſe oppoſuit Capitulum Cathedralis Barchinonæ, ſub prætextu, quod ad ipſum jure hæreditario delatum fuiſſet Jus præſentandi; unde ad ejus inſtantiam exhibito in actis tranſumpto cujuſdam teſtamenti conditi de anno 1268. per quemdam Jacobum Sebaſtianum, compertum fuit, quod juxta leges à fundatore præſcriptas, non poterat præſentari ad controverſum Beneficium, niſi unus Sacerdos, qui perpetuò celebraret pro anima ſua, & omnium ſuorum Parentum. Et quamvis ex hoc tranſumpto non aliunde verificato non appareat uſque adhuc concludenter probata voluntas Fundatoris, Franciſcus tamen illi obſequendo, non expirato adhuc quadrimeſtri dato ad præſentandum, recedendo à prima præſentatione, devenit ad aliam nominationem in perſonam Joſephi Villæ Sacerdotis, cui cùm Ordinarius denegaſſet inſtitutionem, jure devoluto, contulit Beneficium ad favorem Didaci cum ſubſequuta etiam illius poſſeſſione, quæ fuit per Signaturam circumſcripta; quocirca delata mihi cauſa in gradu appellationis hodie propoſui Dubium: An, & cui eſſet adjudicandum Beneficium, quod favore Joſephi fuit reſolutum.

Ratio reſolutionis in eo ſtetit, quòd cùm Franciſcus exiſteret in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ex multiplicatis præſentationibus per ipſum expletis reputaretur verus, & unicus Patronus controverſi Beneficii, quoties intrà tempus datum ad præſentandum, ad illud nominavit perſonam habilem, & idoneam, qualis erat Joſephus, debebat illius præſentatio per ordinarium admitti, ad *Text. in cap.* 3. *de Jurepatr.*

Nec ex præſentatione primo loco facta in perſonam Raymundi ſimplicis Clerici ob violatam legem Fundatoris requirentis actualem Sacerdotem, dici poteſt, Franciſcum pro hac vice cecidiſſe à jure præſentandi, & conſequenter potuerit Ordinarius Beneficium conferre jure devoluto.

Nam hoc objectum, ſuper quo toti erant Scribentes 13 pro Didaco, facili negocio ſubmoveri viſum eſt ex eo, quòd Franciſcus non deſumebat jus præſentandi à tranſumpto teſtamenti nuper exhibito; ipſe enim per præſentationes plures expletas jam reperiebatur in quaſi poſſeſſione præſentandi, & cum perantea vidiſſet ad hoc Beneficium modò fuiſſe præſentatos ſimplices Clericos, modo verò actuales Sacerdotes, quatenus etiam teſtamentum fuiſſet in forma probanti, potuit tamen veriſimiliter ignorare qualitates in illo præſcriptas; & quia agitur de teſtamento non exiſtente penes acta alicujus publici Notarii, ſed ſolùm in privato Archivio Capituli, & quod magis eſt, conditio ante quatuor ſæcula, & ultra, illius ignorantia in tanto temporis defluxu, eò magis redditur certa, & probabilis; unde ex hoc ſolo capite ceſſare videtur prætenſa devolutio, quia iſta non intrat ubi Patronus rationabiliter ignoravit qualitates à Fundatore requiſitas, ad *Text. in cap. ſi electio de elect. in* 6. cùm aliis relatis per Fagnan. *in cap. cùm vos num.* 27. *cum ſeqq. de offic. Ordin.* Paſſerin. *de elect. cap.* 29. *de elect. digni num.* 78. Rochus de Curte *de Jurepatr. verb. is num.* 16.

num. 16. Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi allegat.* 72. *ſub num.* 105. & Rot. *in Eugubina Canonicatus* 10. *Martii* 1690. §. *Ratio reſolutionis* coram clar. mem. Card. Caccia.

14 Et tanto magis ceſſare viſa eſt prætenſa devolutio; quia totum illius fundamentum reſidet in abuſu, & contemptu præcepti Fundatoris; iſte autem abuſus, & contemptus conſiderari non poteſt in Patrono, qui non ſolùm ignorabat leges fundationis, ſed totum oppoſitum ſervatum videtat per ſuos Anteceſſores in anteactis vacationibus, nam ad illorum nominationem fuerunt plures præſentati, & etiam per Ordinarios inſtituti ſimplices Clerici, ut videre eſt in præſentationibus factis de annis 1384. 1499. 1534. 1549. 1527. & 1633. & datis *in Summ. Joſephi num.* 6. Hæc autem obſervantia, quæ fuit etiam continuata uſque ad hæc moderna tempora, excuſare debet Franciſcum ab illa ignorantia craſſa, & ſupina, quæ requiritur ad inducendum contemptum voluntatis Fundatoris, & pœnam devolutionis, ad *Text. in cap. commiſſa de elect. in* 6. Rot. coram Melodan. *deciſ. ultim. de tranſact. & in recent. deciſ.* 268. *ſub n.* 3. *par.* 2. & apud Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 139. *n.* 23. *cum pluribus ſeqq.*

Et ex his quoque ceſſare videtur illa neceſſitas per-
15 quirendi leges Fundatoris, nam quando Franciſcus vidit non unica vice, ſed pluries ab Ordinariis inſtitutos, & admiſſos ſimplices Clericos, ex iſtorum facto non ſolùm remanet excuſatus, ſed potiùs credere debuit, quòd talis fuiſſet ab initio lex Fundatoris; quia cùm iſti ratione proprii muneris, ſoleant eſſe diligentiſſimi in perquirenda qualitate Beneficiorum, ſi fuerunt per ipſos admiſſi ſimplices Clerici de tempore magis proximo confectioni ipſius teſtamenti, præſumendum eſt, quod ex obſervantia perantea, & ſucceſſivè continuata talis fuerit lex præſentandi, ut tradit Rot. coram Gregor. *deciſ.* 466. *num. fin.* & poſt Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 16. *num.* 10. *cum ſeqq. & in rec. deciſ.* 290. *num.* 20. *& deciſ.* 302. *num.* 7. *cum ſeqq. par.* 18. *& in Burgi S. Sepulchri Juriſpatronatus* 11. *Decemb.* 1690. §. *Atque*, coram bon. mem. Benincaſa, *&* 6. *Martii* 1693. §. *Prædictaque* coram Reverendiſſimo Zamoren.

Et eò libentiùs DD. inclinarunt in hanc ſenten-
16 tiam, quia ſtatim ac fuit exhibitum Teſtamentum, licèt illud non fuiſſet obſervatum, & conſequenter Franciſcus non teneretur illi debitam fidem præſtare, recedendo tamen à nominatione præcedenter facta in perſonam ſimplicis Clerici, non elapſo adhuc quadrimeſtri, fecit aliam nominationem in perſonam Sacerdotis, quod manifeſtè convincit, ipſum noluiſſe contemnere præceptum Teſtatoris, & propterea ſi ipſe non fuit contumax, & durante adhuc termino quatuor menſium voluit corrigere ſuum errorem, faciendo præſentationem, juxta legem fundationis, debet illius nominatio omni jure ſuſtineri per *Text. in cap. cum vos de off. & poteſt. Ordin.* ibique Gloſſ. *verb. minus idonei*, & Fagnan. *num.* 48. & eadem Gloſſ. *in cap. fin. verb. ex vi de Jurepatr. circa finem* ibi — *propter hoc non puniuntur, quia correxerunt factum ſuum præſentando, prout debebant*, & admittit etiam Tondut. *in contrarium allegat. reſol. benef. quæſt.* 118. *num.* 32. ubi loquens de præſentatione facta in perſonam ſimplicis Clerici monet Ordinarium, ne confeſtim de Beneficio patronato provideat, ſed expectare debeat finem quadrimeſtris, & clariùs probat Rot. coram Caval. *deciſ.* 231. *num.* 3. in contrarium pariter allegata, ubi fuit admiſſa præſentatio Covi tanquam de perſona habili, qui Patroni poſt præſentatum Pirovanum inhabilem, durante quadrimeſtri, alium non præſentarunt, & dictum fuit *in dicta Eugubina Canonicatus* 10. *Martii* 1690. §. *Fin.* coram clar. mem. Card. Caccia.

17 Quæ ſanè correctio eò magis admitti debet in caſu præſenti, quia quando agitur, de perſonis laicis præſentantibus non idoneum, prout hic, facultas eligendi non devolvitur ad Ordinarium, nec Patroni privantur illa vice jure præſentandi, ſed infra quadrimeſtre poſſunt, emendato errore, ad iteratam electionem devenire, cùm non ſoleant Laici exactè perquirere habilitatem Præſentati, ad notata per Burr. *in cap. cum vos ſub n.* 13. *de offic. Ordin.* ibique Imol. *n.* 6. Goozal. *ad Reg. Cancell. gloſſ.* 45. §. 3. *n.* 55. & Rot. coram Priol. *deciſ.* 991. *num.* 4. *cum ſeqq.*

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus quinquaginta Civibus, Loci A. uti Univerſis; Præſentatus à triginta, quorum aliqui præſentarunt eum per Procuratorem ſinè debitis requiſitis; alii per Epiſtolam, & alii qui propriè non erant Cives, ſed Territoriales loci A, & unus ex eis erat excommunicatus, an dicatur præſentatus à majori Parte Patronorum reſpectivè ad alium præſentatum à viginti Civibus.

SUMMARIUM.

1 *Reſervato Jurepatronatus pro Civibus, an, & quando Territoriales præſentare poſſint? Et n.* 7.
2 *Ad validitatem præſentationis faciendæ per Procuratorem an concurrere debeant requiſita cap. Quia propter de elect. & quæ ſint hujuſmodi requiſita? Vide ibi & num.* 8.
3 *Patronus an poſſit præſentare per literas? Et n.* 9.
4 *Præſentatio facta ab excommunicato an & quando ſit irrita? Et num.* 19.
5 *Præſentatio non dicitur concluſa, quando Patroni præſentantes jure Collegii ſe diviſerunt in æqualia vota. Sed limita ut ibi.*
6 *Ad effectum ut quis dicatur præſentatus à majori parte ſufficit quòd ſuperet etiam unico ſuffragio.*
10 *Patronus præſentare poteſt per Nuncium, per Scripturam, aut per Apocam.*
11 *Conſanguineus præſentare poteſt pro Conſanguineo Patrono etiam ſinè mandato, & præſentatio ſuſtinetur. Sed intellige, ut ibi.*
12 *Patronus præſentare poteſt in articulo mortis in voce mediante Confeſſario.*
13 *Patronus an, & quomodo præſentare poſſit in teſtamento?*
14 *Nominatio, aut præſentatio eſt fructus Juriſpatronatus.*
15 *Patronus intrà terminum juris poteſt colligere fructum Juriſpatronatus tam in vita, quam in morte.*
16 *Patronus poteſt præſentare per literas; dummodo habeant literæ in ſe ſua ſolemnia.*
17 *Ad validitatem præſentationis ſufficit, quòd voluntas Patroni quoquo modo innoteſcat Ordinario.*
18 *Præſentatio in ſcriptura, in literis, in voce, in teſtamento, ſi non exhibeatur coram Ordinario, habetur pro ſimplici nominatione.*

CASUS IV.

AD effectum præſentandi Rectorem Eccleſiæ vacantis de Jurepatronatus quinquaginta Civium Loci A. prævia omnium intimatione, iidem Cives ſe congregarunt in loco conſueto; quorum viginti præſentarunt Titium, & triginta Cajum. Sed inter hos triginta, qui præſentarunt Cajum; tres erant, qui propriè non erant Cives, ſed ſolùm Territoriales, qui tamen in antecedentibus vacationibus præſentarunt. Tres præſentarunt eumdem Cajum per Procuratorem ſine debitis requiſitis; Alii tres per epiſtolam; & unus erat occultè excommunicatus. Quæritur proinde in hoc caſu, an Cajus dicatur præſentatus à majori parte Patronorum ad effectum, ut vigore hujus Canonis ſit ab Ordinario inſtituendus prælativè ad Titium præſentatum à ſolis viginti Civibus?

In hac quæſtione prima facie reſpondendum videtur Cajum dici non poſſe præſentatum à majori parte Patronorum. Licèt enim iſte pro ſe numeret triginta ſuffragia; tamen ex his decem demenda videntur, nimirum tria illorum, qui non erant propriè Cives, ſed ſolùm Territoriales Loci A. iſti enim devenire non poterant ad præſentationem. Quoniam, cùm lex fundationis reſervaverit Juſpatronatus activum pro Ci-

vibus

vibus Loci A. & exegerit qualitatem Civilitatis in præſentante, Territoriales, qui hac qualitate non pollebant, præſentare validè non poterant. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 2. art. 10. num. 3. in fin. & num. 4.* Rot. *in Comen. Parochialis ſuper inſtitutione 22. Junii 1710. §. Nil obſtante* coram R. P. D. Falconerio.

2 Demenda ſunt etiam tria ſuffragia illorum, qui præſentarunt per Procuratorem; iſti enim conſtituerunt in Procuratorem ad præſentandum Cajum perſonam extraneam, & quæ non erat de Loco A. cui competit Juſpatronatus; nec erant abſentes, nec impediti; ex quo ſequitur, quòd præſentatio ab eis facta mediante hujuſmodi Procuratore taliter conſtituto ſuſtineri non valeat; tum quia præſentatio, ſeu electio facienda eſt per eos ſolos de Univerſitate, & Collegio, cui competit præſentare, & eligere, nec alii ſunt admittendi etiam tamquam Procuratores, niſi fuerint de eadem Univerſitate, & Collegio; tum quia fuit ab eis conſtitutus Procurator ſinè debitis requiſitis; Tria namque requiruntur ad validitatem præſentationis, ſeu electionis per Procuratorem. Primò, quòd habens præſentare, ſeu eligere ſit abſens in loco unde vocari poſſit; ſi enim ſit abſens, & commorans extra Provinciam, aut intrà Provinciam, ſed in loco adeò diſtanti, ut commodè vocari non poſſit, aut ejus abſentia fuerit affectata, non eſt vocandus, juxta *Text. in cap. Coram dilecto de elect.* ibique Gloſſ. *in verb. Provincia cap. cupientes de elect. in 6.* Garz. *de benef. par. 5. cap. 9. n. 227. propè fin.* Rot. *in Comen. Parochialis ſuper inſtitutione 23. Junii 1710. §. Neque etiam* coram R. P. D. Falconerio. Secundò, quòd juſto impedimento detentus venire non poſſit. Tertiò, quòd Procurator habeat mandatum ad jurandum ſuper dicto impedimento. Abb. *in cap. quia propter §. illud de elect. n. 1. & 2.* ibique Bellamer. *num. 2.* Imol. *n. 8.* Barboſ. *n. 28. & 37.* Gonzal. *n. 11. Archidiac. in cap. ſi quis de elect. in 6.*

3 Nec connumerari poſſunt alia tria ſuffragia illorum, qui præſentarunt Cajum per literas; quia præſentare, aut dare votum per literas videtur eſſe prohibitum, per *Text. in cap. ſi quis §. Abſens de elect. in 6.* ibi – *Abſens, &c. non poterit aliquatenus per literas exprimere votum ſuum* – ibique Gloſſ. *in additione* Gemin. *n. 5.* Gonzal. *in cap. quia propter de elect. n. 12.*

4 Et denique detrahendum videtur ſuffragium illius, qui erat excommunicatus; præſentatio namque ab iſto facta eſt irrita, & nullatenus conſiderabilis, per *Text. in cap. Poſtulaſti de Cleric. excommunic.* Fagnan. *in cap. Quòd à Prædeceſſore num. 78. & 80. de ſchiſmat.* Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt. 41. num. 15. & ſeq.*

Demptis igitur, ac detractis his decem ſuffragiis ex eis triginta, quæ pro ſe connumeravit Cajus, iſte
5 dici non valet præſentatus à majori parte Patronorum, immo nulla præſentatio dici poteſt in hoc caſu concluſa. Quoniam demptis ſupradictis ſuffragiis, tota poteſtas præſentandi conſolidata fuit in ſolis quadraginta Civibus Loci A. quorum viginti cùm præſentaverint Titium, & alii viginti Cajum, neutra præſentatio ſuſtinetur, nec ulla præſentatio dicitur concluſa. Ratio eſt, quia ad effectum, ut Patroni, quibus competit Juſpatronatus per modum unius Collegii, aut Univerſitatis, præſentaſſe dicantur; requiritur, quod vel omnes, vel ſaltem major eorum pars conſentiat, ut tuentur Abb. *in cap. Poſtulaſti n. 14. de conceſſ. praben.* Lotther. *de re benef. lib. 3. quæſt. 13. n. 170. & 176.* Card. de Luc. *de benef. diſc. 130. n. 3. & 7.* Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *in praxi par. 2. annot. 2. §. 1. n. 3. Præceptor meus diſcept. Eccleſ. 4. n. 31.* Rot. *in Oſnabrugen. Canonicatus 11. Decembris 1714. §. Itidemque* coram R. P. D. Criſpo. Niſi fortè cum paritate vocum concurrerent inæqualia merita Præſentatorum; tunc enim non obſtante hujuſmodi paritate præſentatio diceretur concluſa favore illius, qui haberet majora merita; ea ratione, quia majoritas non ſolùm coaleſcit ex numero, ſed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur major pars; cùm illa cenſeatur major pars, quæ eſt juſtior, & majori nititur ratione, & æquitate. Gloſſ. *in cap. In Geneſi in verb. ad zelum de elect.* & his expreſſis verbis docet Rot. *deciſ. 26. num. 33.* coram Cerro.

At re ſerio perpenſa cenſeo in hoc caſu Cajum dici præſentatum à majori parte Patronorum, & huic deberi inſtitutionem ab Ordinario in Beneficio, excluſo Titio præſentato à ſolis viginti Civibus. Cajus namque ſuperat Titium in decem ſuffragiis, & ſic nulli dubium eſſe poteſt, quin dicatur præſentatus à majori parte Patronorum, quando omnibus notum eſt, quòd 6
ad effectum, ut quis dicatur præſentatus à majori parte ſufficiat, quòd ſuperet etiam unico ſuffragio, juxta Abb. *in cap. Poſtulaſtis n. 14. de conceſſ.* Barboſ. *de poteſt. Epiſcop. alleg. 72. n. 198.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 12. cap. 8. n. 3.* Card. de Luc. *de Canon. diſc. 28. n. 2.* Rot. *deciſ. 809. n. 1.* coram Buratt. *& in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. §. Quamobrem, & 12. Junii 1716. §. Et jure quidem* coram R. P. D. Falconerio.

Nec iſta decem ſuffragia, in quibus Cajus ſuperat 7
Titium demi, ac detrahi debent propter defectus ſuperiùs in contrarium adductos. Et quidem demenda non ſunt tria ſuffragia illorum, qui non erant propriè Cives Loci A. ſed ſimplices Territoriales. Licèt enim juxta legem fundationis iſti præſentare non poterant tamquam deſtituti qualitate Civilitatis à Fundatore requiſitæ, tamen cùm in antecedentibus vacationibus fuerint admiſſi ad præſentandum, validè præſentare poterant etiam in hac ultima vacatione, utpote conſtituti in quaſi poſſeſſione præſentandi, ad *Text. in cap. cùm Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 3. art. 17. num. 9. & lib. 2. par. 2. quæſt. 2. art. 16. num. 2.* Rot. *in Papien. Rectoria 10. Decembr. 1714. §. Prædictus* coram R. P. D. Cerro, *& in Comen. Archipresbyteratus 17. Junii 1715. §. Contra* coram R. P. D. Falconerio.

Minuſque delenda veniunt alia tria vota illorum, 8
qui præſentarunt Cajum per Procuratorem extraneum, ac ſinè debitis requiſitis, *cap. quia propter §. illud de elect.* Quoniam hujuſmodi Textus habet ſolùm locum in electione Canonica, non verò in præſentatione, quæ licèt impropriè ſuſtinere poſſit nomen Electionis, tamen propriè dici nequit Electio, quæ valde differt à Præſentatione, juxta plures differentias, quas legere poteris apud Vivian. *de Jurepatr. par. 2. lib. 5. cap. 1. à n. 7. uſque ad 42.* itaut Patroni Laici non arctentur præſentare ad formam præfati *cap. quia propter*, ſed poſſunt conſtituere Procuratorem, & validè per eum præſentare etiam præſentes, & non impediti ad præſentandum, niſi lex fundationis, aut obſervantia aliud determinaverit. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 2. art. 18.* per tot. Lap. *alleg. 8. num. 3. & alleg. 79. num. 4.* Vivian. *d. cap. 1. num. 22. Tuſch. concluſ. jur. 598. num. 3. lit. P.*

Multoque minùs detrahenda ſunt tria vota illorum, 9
qui præſentarunt per epiſtolas. Etenim Patrono permiſſum eſt à jure nominare, aut præſentare per literas, ut expreſsè ſtatutum fuit *in cap. Ea noſcitur de his quæ fiunt à Prælat.* ibi – *Eorum Abbates aut per ſe, aut per literas, perſonas idoneas Epiſcopis præſentant* – ibique Gloſſ. *verb. per literas*, Abb. *n. 3.* Anan. *n. 3. & in Clement. 1. §. Præſentatos de exceſſ. Prælat.* ibi – *Præſentatos per Exemptos ad ordines, vel beneficia, quorum præſentatio ad eos pertinet nolunt admittere, niſi Præſentantes ponant obedientiam in ſalutatione literarum, quas pro hujuſmodi præſentatione tranſmittunt* – ibique Gloſſ. *verb. literarum*, Vitalin. *n. 66.* Bonden. *collect. legal. 13. num. 14.* Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc. 3. n. 18. & diſc. 34. n. 23. & diſc. 58. n. 8.* Rot. *in Auguſtana Canonicatus, & Parochialis 10. Junii 1712. §. Minùs* coram R. P. D. Criſpo. Nullatenus obſtante Textu *in cap. ſi quis §. Abſens de elect. in 6.* quia iſte procedit in electione, ſecus in præſentatione.

Et quidem, quòd Patronus præſentare poſſit per li- 10
teras, nulla adeſſe videtur difficultas, dum valet Patronus præſentare per Nuncium, per ſcripturam, per apocam ad Beneficium vacans intrà terminum juris. Vitalin. *in d. Clement. 1. de exceſſ. Prælat. n. ...* Rot. *deciſ. 239. par. 18. tom. 2. recent.* Ac etiam præſentare poteſt per alium abſque alio mandato, dummodo iſte

ſit perſona ſibi conjuncta, dum conſanguineus præſen-
11 tare poteſt pro conſanguineo Patrono, & præſentatio
valet etiam ſine mandato, & expreſſa ratificatione,
dummodo non reclamet, nec contradicat alterum præ-
ſentando, quia in hoc caſu Patronus diceretur tacitè
præſentare, quæ tacita præſentatio ſufficit ad obtinen-
dam Inſtitutionem in Beneficio vacante. Lambertin.
de Jurepatr. lib. 2. par. 1. *quæſt.* 4. *art.* 7. *per tot.*
Rot. *in dicta Comen. Archipresbyteratus* 12. *Ju-
nii* 1716. §. *Nec expungendum* coram R. P. D. Fal-
conerio; Imò præſentare poteſt quacumque die etiam
feriata, & etiam de nocte, ac etiam extra Diœceſim,
Vivian. *de Jurepatr. lib.* 7. *cap.* 4. *per tot. & lib.* 8.
cap. 1. *num.* 5. *&* 10. Bonden. *collect. legal.* 13. *n.* 6.
& ſequen. tom. 1.

Præſentare etiam poteſt in articulo mortis tum in
12 voce notificando proprio Confeſſario poſitivam volun-
tatem ſuam præſentandi certam perſonam, quo caſu
ſi Confeſſarius notificet habenti inſtituere intrà termi-
num juris hanc voluntatem Patroni defuncti, illa per-
ſona dicitur præſentata à Patrono, & inſtando coram
Ordinario pro inſtitutione debet inſtitui, dum Con-
feſſario atteſtanti ſuper hac voluntate Patroni eſt de-
ferendum, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Par. I.
Can. III. Caſ.* 8. *num.* 25.

Tum etiam in teſtamento, & per ultimam volun-
13 tatem abſolutè, & ſimpliciter dicendo ex. gr. — *no-
mino, e preſento al Beneficio, o Cappellania Laicale
vacante Tizio* — etiamſi poſt ejus mortem adeſſent
alii ſubſtituti à Fundatore in Jurepatronatus, quia
cùm de tempore teſtamenti ſit Patronus, & ei com-
petat jus præſentandi, poteſt validè præſentare, ad
Text. in cap. decernimus, de quo *Par. I. Can. V.* nec
adeſſet ullum præjudicium vocatorum, quia iſtis non
competit jus præſentandi, niſi in caſu, quo Patronus
primò inſtitutus intrà terminum juris decederet abſque
præſentatione. Non verò præſentare poſſet in teſtamen-
to tali modo. Ex. gr. *nomino, e preſento adeſſo per
allora, e quando ſarò morto* — tunc enim nulliter præ-
ſentaret, quia transferret præſentationem in tempus
inhabile, nimirum poſt mortem, quando Diſponens
non eſt amplius Patronus.

Non obſtat, quòd nominatio, aut præſentatio ſit
14 fructus Juriſpatronatus, juxta Gall. *de fructibus diſp.* 3.
cap. 11. *n.* 5. Rota *in Salernitana Alimentorum* 12.
Januarii 1712. coram Eminentiſſ. Scotto ſuperiùs im-
preſſ. *Par. I. Can. III. Caſ. III. num.* 15. Fructus au-
tem pendentes de tempore obitus ſpectant ad ſucceſ-
ſorem, & non ad eum, qui moritur, & conſequen-
ter præſentatio de tempore obitus Patroni ſpectabit ad
ſubſtitutos in Jurepatronatus, Antonell. *de jurib. Cle-
ric. cap.* 10. *num.* 2. *& cap.* 35. *num.* 10.

Quia hoc procedit in fructibus pendentibus, &
15 ante obitum non collectis, ſecus in fructibus penden-
tibus, & ante obitum collectis, prout eſt in caſu præ-
ſenti nominatio, aut præſentatio, quæ à Patrono ante
obitum de tempore teſtamenti fuit collecta, ſeu facta;
de iſtis namque fructibus poteſt quis diſponere tam
in vita, quàm in morte. Gloſſ. *in cap. præſenti* §. *por-
rò de offic. Ordin. in* 6. Imol. *in cap. final. de pecul.
Cleric.* & alii apud Antonell. *de juribus Cleric. cap.* 10.
num. 10. Unde ex hoc potiùs deſumitur argumentum,
quòd Patronus etiam in articulo mortis per teſtamen-
tum poſſit præſentare ad Beneficium vacans, durante
termino juris: Etenim ſicuti Clericus poteſt ex ſupra
adductis diſponere de fructibus Beneficii collectis tam
in vita, quàm in morte, ita etiam Patronus poterit
diſponere de hoc fructu Juriſpatronatus tam in vita,
quàm in morte. Et ita ſentire videtur Pariſ. *conſ.* 46.
vol. 4. *num.* 21. ibi — *Eligendi poteſtas alicui conceſſa
exerceri poteſt, & per actum inter vivos, & per actum
ultimæ voluntatis* — Et *num.* 34. ibi — *Volentes, quod ſi
data eſt facultas eligendi quandocumque talis poteſt eli-
gere uſque ad mortem.*

Igitur ſi Patronus præſentare valet per ſcripturam,
16 per Nuncium, per perſonam ſibi conjunctam abſque
mandato, tacitè ratificando hujus præſentationem in
articulo mortis, tam in voce, quàm in teſtamento
non eſt cur non poſſit etiam validè præſentare per li-
teras, dummodo hujuſmodi literæ non ſint ſuſpectæ
de falſitate, ſint ſubſcriptæ ab eodemmet Patrono,
contineant diem, menſem, annum, ac nomen Præ-
ſentati appoſitum ab ipſomet Patrono, aut ab alio
de mandato ejuſdem Patroni, aliàs non eſſent atten-
dendæ; quia actus, qui per literas exercetur non eſt
approbandus, quando literæ non habent in ſe ſua ſo-
lemnia. Vitalin. *in Clement.* 1. *de exceſſ. Prælat. n.* 76.
Rot. *deciſ.* 739. *num.* 9. *par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

Ratio autem horum omnium eſt, quia in hac ma-
teria non eſt præſcripta certa forma; ſed ſufficit, quòd 17
voluntas Patroni circa præſentationem vacantis Bene-
ficii quoquo modo innoteſcat Ordinario, ut his ex-
preſſis verbis docet Rot. *deciſ.* 30. *n.* 5. coram Emerix
Jun. *& deciſ.* 739. *n.* 2. *par.* 18. *tom.* 2. *rec.* Unde
præſentatio ſive fiat per literas, ſive per Nuncium, ſive
in voce, ſive in teſtamento, dummodo innoteſcat Or-
dinario, ſubſtinetur, & taliter Præſentatus venit inſti-
tuendus, ſecus ſi non innoteſceret Ordinario, eo quia
literæ, ſcriptura, teſtamentum, &c. continentia præ-
ſentationem Patroni non fuerint exhibita coram Or-
dinario; Etenim donec Patronus, vel Procurator ad
præſentandum non exhibuerit præſentationem, vel per- 18
ſonam nominatam oculis habentis inſtituere, ſola præ-
ſentatio in ſcriptura, in literis, in voce, in teſtamen-
to habetur pro ſimplici nominatione, quæ nullum jus
tribuit conſiderabile. Abb. *in cap. fin. n.* 2. *de Jure-
patr.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 2. *n.* 36. Rot.
d. deciſ. 739. *n.* 14. *& ſeq. par.* 18. *tom.* 2. *rec. &
in Melevitana Beneficiorum* 10. *Junii* 1712. §. *His*
coram R. P. D. Aldrovando ſuperiùs impreſſ. *Par. I.
Can. V. Caſ. XIV.*

Demum non eſt demendum votum illius, qui erat
excommunicatus. Quoniam iſte non erat excommu- 19
nicatus notoriè, nec excommunicatione majori, ſed
tantùm minori; Licèt enim excommunicatus notoriè,
aut excommunicatione majori, præſentare, & eligere
non poſſit, poteſt tamen excommunicatus occultè, aut
excommunicatione minori validè præſentare. Engel.
in Jus Canonic. lib. 1. *tit.* 7. §. 1. *n.* 7. *verſ. demum
de electiòn. & elect. poteſt.* Matta *de Cauſ. Conſiſto-
rial. ſect.* 19. §. 2. *num.* 10. *&* 11. Gonzal. *in cap. ſi
celebrat num.* 5. *de Cleric. excommunic.* & alii quos re-
fert, & ſequitur Rot. *in Vuormatien. Canonicatus* 1.
Aprilis 1715. §. *Ex literis, &* §. *Quia relevare* co-
ram R. P. D. Criſpo.

R. P. D. CRISPO

Comen. Archipresbyteratus.

Veneris 5. *Martii* 1717.

INſtitutionem ad Archipresbyteratum Eccleſiæ Colle-
giatæ S. Joannis Baptiſtæ Terræ Morbinei de Jure-
patronatus Communitatis, & Hominum illius Loci
per obitum Raphaelis Paravicini ultimi illius Poſſeſſo-
ris in partibus, & deinde ab hoc Supremo Tribunali
per ſententiam R. P. D. mei Falconerii reportavit Jo-
annes Petrus, uti in Comitiis generalibus ejuſdem
Communitatis electus, & Ordinario præſentatus, ex-
cluſo Franciſco Delphino Competitore, ad cujus pro-
vocationem delegata mihi Cauſa in ulteriori inſtantia
dubium propoſui — *An ſententia Rotalis ſit confirman-
da, vel infirmanda*, & Domini pro illius confirma-
tione reſpondere non dubitarunt.

Validitas ſiquidem non controvertebatur; Juſtitia
verò magis clara reſultare viſa fuit ex luculenter de-
ductis in deciſionibus coram eodem R. P. D. meo
Falconerio, quæ de more ſententiam Rotalem præceſ-
ſerunt, quarum fundamenta adeò ſolida, & juri con-
ſona apparuerunt, ut nec antiquis, nec noviter exci-
tatis objectionibus concuti valerent, & proinde con-
firmationem promererentur, ad tradita per Rot. coram
Gregor. *deciſ.* 176. *n.* 1. *& deciſ.* 218. *n.* 1. *& de-
ciſ.* 165. *& deciſ.* 235. *n.* 1. *par.* 13. *rec.* & coram
Royas *deciſ.* 286. *in princip. & deciſ.* 423. *n.* 1. *&
deciſ.* 471. *num.* 2. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.*

Firmum namque in facto ſtetit, quòd in Conſilio
Communitatis ad hunc individuum electionis effe-
ctum, præviis ſolemnibus publicationibus habito in
eadem Eccleſia Collegiata die 13. Decembris 1713.
ex

ex centum viginti duobus ſuffragiis, ſeptuaginta tres, & ſic major pars Caſtello adhæſerunt; Reliqua verò minot pars in numero quadraginta novem Delphinum elegit; Quaprópter juſtè abſque dubio conceſſa fuit inſtitutio Caſtello, tamquam à majori Conſiliariorum nnmero præſentato, juxta diſpoſitionem *Text. in cap. Quoniam*, ibique Gloſſ. *in verb. Quæ majoribus de Jurepatr. Panormit. in cap. poſtulaſti num.* 47. *de conceſſ. preben. in rec. deciſ.* 129. *n.* 7. *par.* 19. Rebuff. *conſ.* 89. *num.* 1. *&* 10. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 12. *cap.* 8. *n.* 3. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. alleg.* 72. *n.* 198. Card. de Luca *de Canon. diſc.* 28. *n.* 2. Rota coram Buratt. *deciſ.* 809. *n.* 1. *& in Comen. Parochialis ſuper inſtitutione* 23. *Junii* 1710. §. *Conſiſtit* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in altera Comen. Juriſpatronatus* 11. *Martii* 1715. §. *fin.* coram R. P. D. meo Cerro, ubi quòd major pars reputatur etiam unico tantùm ſuperante ſuffragio.

Et licèt prædictum ſuffragiorum numerum Scribentes pro Delphino coarctare prætenderent tantùm ad quadraginta, & unum, rejectis aliis triginta duobus, ſub prætextu, quod lata fuerint ab hominibus non pollentibus quatuor qualitatibus, ut ajebant, neceſſariis, quòd nempe forent copulativè Cives, Habitatores, Capita familias, & ſubjecti eidem Archipresbyteratui; Attamen conſtitit hujuſmodi ſuppoſitum in facto non ſubſiſtere, dum Juſpatronatus, & præſentandi competit ſolùm Terrigenis Capitibus familias ejuſdem Communis Morbinei, quod componitur ex omnibus locis ſparſis per dorſum Montis nulla alia requiſita qualitate habitationis, aut ſubjectionis eidem Archipresbyteratui, ut liquidò reſultare viſum fuit ex præcedentibus ſtatibus annorum 1595. 1636. bis anno 1645. 1676. & 1700. ac denique ex Bulla ſan. mem. Clementis VIII. erectionis Eccleſiæ Parochialis Terræ Morbinei in Archipresbyteratum, ac ex literis Apoſtolicis ſan. mem. Urbani VIII. ubi facta fuit proviſio Archipresbyteratus favore Chriſtini Donati, in quibus omnibus ſemper illa habetur expreſſio de pertinentia Patronali ad Communitatem, & Homines loci Morbinei abſque ulla alia ſuperadditione alterius qualitatis, juncta præſertim obſervantia, juxta quas patet, & à Scribentibus pro Delphino non negabatur, quòd in omnibus ſtatibus ſemper fuerint ſinè contradictione ad eligendum admiſſi Habitatores de Artio, della Valle, del Camperbolo, aliarumque Villarum, & Locorum adjacentium immediatè ſubjectorum Parochiali Eccleſiæ S. Matthæi della Valle, & præcipuè in ſtatu anni 1636. admiſſi leguntur cum effectu ſubſecuto Habitatores Locorum de Albaredo, & de Bemà, *Summario Caſtelli num. 6. lit. B. & C.*

Hinc deſcendendo ad examen illorum triginta duorum votorum, quæ à calculo Caſtelli deleri prætendebantur, compertum extitit non omnia triginta duo in univerſum ſpernenda fore, ſed quamplura ex illis extra omnem dubietatis aleam ſuperaddenda favore Caſtelli, & præcipuè undecim prolata ab Hominibus ex familiis *Petrella*, *Tarabina*, *& de Nigris* Loci de Albaredo, citra quod poſſet de eorum computatione dubitari, eo quia non eſſent de Communitate Terræ Morbinei, ad quem ſpectat electio; Communitas enim, & Homines de Albaredo, ac Contratæ Locorum della Valle, de Artio, de Tartuſellis, & de Camplano vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbinei jam dudum ſubjecta Eccleſiæ Parochiali ejuſdem Loci de anno 1480. Supplicarunt quidem, & ab Ordinario obtinuerunt ab illa diſmembrari, attenta ipſius Eccleſiæ diſtantia, & in Parochialem erigi Eccleſiam S. Matthæi de Valle. Verùm ex ipſamet diſmembratione reſultat eamdem Eccleſiam Collegiatam, & Archipresbyteralem Morbinei remanſiſſe Matricem, & Eccleſiam S. Matthæi noviter in Parochialem erectam illius filialem, & ratione filiationis ei ſubjectam, ac per conſequens etiam Homines huic novæ Parochiæ ſubjecti reputari debent de eadem Communitate Morbinei, & tanquam tales dijudicari, ita quod poſſint ferre ſuffragium in electione Archipresbyteri, ut optimè obſervat ſecunda hujus Cauſæ deciſio §. *Et profectò*, *&* §. *Nihilque turbat* coram R. P. D. meo Falconerio.

Idque ipſum optimè conſtitit apud Dominos comprobatum ab obſervantia ſubſecuta in ſucceſſivis electionibus anni 1636. 1645. 1676. & 1700. in quibus admiſſi fuerunt inter Eligentes abſque ulla reclamatione Homines eorumdem Locorum, & præſertim ipſiuſmet Loci de Albaredo, ac in individuo ex eiſdemmet familiis Tarabina, & de Nigris, ex qua admiſſione ipſi abſque ulla hæſitatione conſtituti remanſerunt in quaſi poſſeſſione eligendi, per *Text. in cap. cum Eccleſia de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *qu.* 2. *art.* 16. *n.* 2. Rota coram ſan. mem. Gregor. XV. *deciſ.* 517. *num.* 5. & Rota poſt Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 110. *num.* 7. & proinde cùm Habitatores prædicti habeant pro ſe ferè centenariam, Inutiliter hodie eorumdem habilitas ad eligendum impugnatur, ſed debent in pervetuſta poſſeſſione confirmari, ut advertit Rota *in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 2. *Maji* 1712. §. *Hæc juris præſumptio* coram Me, *& in illius confirmatoria ſub die* 9. *Junii* 1713. §. *Atque hæc* coram Reverendiſſ. D. meo Anſaldo.

Fruſtrà autem hujuſmodi obſervantiæ efficacia elidi prætenditur ex juribus per Delphinum noviter exhibitis, quibus probari contenditur ab anno 1556. uſque ad annum 1636. etiam in dicto Loco Morbinei habitaſſet eaſdem familias *del Negro*, *de Petrellis*, *de Tarabinis*, *& de Tacchinis*, quæ in dictis ſtatibus enunciantur, ex quo Defenſores Delphini arguebant, quòd perſonæ de dictis familiis in eiſdem ſtatibus numeratæ reputari deberent potiùs de Habitantibus Morbinei, quàm de Incolis Albaredi: Quandoquidem quòd dictæ familiæ in dictis ſtatibus enunciatæ eſſent familiæ habitantes in Loco Albaredi, non autem Morbinei, ſatis clarè colligitur ex ipſo ſtatu anni 1636. ubi poſt enumerationes omnium, qui ad votum ferendum acceſſerunt, enunciantur etiam omnes Habitatores partim Morbinei, partim Albaredi, *Summario Caſtelli num. 6. lit. C.* In aliis verò ſtatibus bis annis 1645. & 1676. facta fuit diſtinctio Hominum de Morbineo ab illis aliis Hominibus del Monte, mediante illa particula diſtinctiva appoſita poſt deſcriptionem Hominum del Morbineo, ibi -- *Omnes de Morbineo* -- ac etiam altera appoſita poſt deſcriptionem aliorum Hominum diverſorum Locorum Montis Morbinei, ibi: *Omnes del Monte dicti Communis Morbinei*. Cumque inter iſtos tantùm del Monte reperiantur deſcripti præcitati Homines dictarum familiarum del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis, *Summario Caſtelli num.* 5. *lit. F. & G. ac num.* 8. *lit. B. & C. ac n.* 9. *lit. D. & E.* Illico in conſequens naſcitur, quòd prædictæ familiæ del Negro, de Petrellis, de Tarabinis, & de Tacchinis, quæ votarunt in omnibus mox ſupra relatis ſtatibus, non potuerunt eſſe familiæ de hoc cognomento inhabitantes in Terra Morbinei, ſed perneceſſe debuerunt eſſe illæ familiæ de hoc eodem cognomento exiſtentes in Loco de Albaredo, cùm in prædictis Inſtrumentis electionum deſcriptæ non reperiantur inter Homines de Morbineo, ſed inter Homines del Monte, ubi ſitus eſt Locus de Albaredo.

Certoque certius in hypotheſi, ubi impugnari nullatenus poteſt, quòd Eccleſia Parochialis Albaredi, ratione matricitatis ſit ſubjecta Eccleſiæ Archipresbyterali Morbinei, cùm ab eadem anno 1480. diſmembrata fuerit, & in ipſo actu diſmembrationis Ordinarius declaraverit id feciſſe ad inſtantiam Communitatis, & Hominum de Albaredo Locorum *della Valle*, *de Artio*, *de Camplano* vicinantiæ Communitatis, & Montis Morbinei, ex qua profectò declaratione optimè elicitur omnia ſuper enunciata loca comprehendi ſub dicta Communitate Morbinei.

In nihilo obſtantibus ſtatibus annorum 1645. 1676. & 1700. quia etſi in illis explicitè nominatus non appareat locus de Albaredo, deſignatus tamen extitit per æquipollens, & illi de Albaredo cenſeri debent comprehenſi ſub denominatione in illos del Monte, ibi -- *Omnes del Monte* dictæ Communitatis Morbinei, & in omnem caſum cùm iidem ſtatus non ita ſint clari pro excluſione, ſicuti eſt clarus pro incluſione ſtatus anni 1636. utique iſte debet præferri, taliterque familiæ ibidem præſentantes ad præſentationem perpetuò admitti. Adden. ad Gregor. *deciſ.* 434. *num.* 20. Bu-

Buratt. *decis. 776. n. 12. verſ. ex prædictis*, Rota *deciſ. 423. n. 12. par. 14. & deciſ. 215. n. 7. par. 15. rec.*

Accedente potiſſimè confeſſione ipſiuſmet Delphini Collitigantis, qui ultro fatetur, Homines della Valle, & de Attio in eadem diſmembratione anni 1480. comprehenſos pacificè gaudere jure in hac electione votandi, unde ad evidentiam confirmatur pariter Homines de Albaredo conſimili jure frui debere, ne una, & eadem diſpoſitio diverſo jure reguletur, ad *Text. in l. nam loci jure ff. de vulgari, & pupill.* Rot. coram Priolo *deciſ. 176. n. 7. & in Romana donationis de Corſinis* 3. *Julii* 1711. §. *Nulluſque* coram R. P. D. Aldrovando.

Neque obſiſtere viſum fuit, quòd in ultimo ſtatu non fuerint admiſſi ad præſentandum Homines de Albaredo, quia ex eodem palàm fit, expleviſſe præſentationem Paulum Tarabinum, Joannem, & Jacobum Tacchinum, quæ familiæ ſicuti reputantur de habitantibus in Loco Arbaredi, ita innegabilis redditur eorumdem concurſus, & promiſcua admiſſio ad præſentandum.

Vindicatis igitur ab omnibus exceptionibus ſupradictis undecim vocibus illorum de Albaredo, eiſdemque adſcriptis catalogo Caſtelli, cenſuerunt Domini illos quoque de Talamona ejus favore eſſe adſcribendos, & ita alias quinque voces pro eo enumerandas; Neque pro delatione iſtarum vocum ſuffragantur exceptiones per Delphinum promotæ tam circa ſeparationem, & diſtinctionem formalem, quàm etiam circa illorum excluſionem in ſtatibus præcedentibus perperam elicitam, quia ultra proximè animadverſa circa illos de Albaredo, quæ coæquali jure procedunt reſpectu illorum de Talamona, urget inſuper validior circumſtantia, quòd dicti Homines de Talamona pluries exercuerunt munus Syndicatus Morbinei, *Summar. Caſtelli num.* 5. ex quo quidem civilitas dicti Loci manifeſtè eruitur, ut inquit *Text. in l. 1. ff. ad municip.* Rebuff. *in l. Municipes ff. de verb. ſignific.* Cyriac. *controv.* 13. *num.* 6. Gobb. *conſult.* 45. *num.* 33. *& conſult.* 113. *num.* 3.

Prædicta exuberarent, at citra ullam neceſſitatem rigidè etiam proſequentes Domini examen aliarum vocum pro præſentatione Caſtelli, cenſuerunt iſtius favore eſſe addendas voces Antonii Guarinoni, & Franciſci Petrelli, qui, ut juſtificatur *Summar. Additionali Caſtelli num.* 7. ortum habuerunt à Morbineo, & licèt opponatur eorumdem habitationem extitiſſe extra Morbineum; nihilominus cùm iſta habitatio ſortiri potuerit accidentaliter, & ipſi ſint verè oriundi, exinde amittere civilitatem non potuerunt, prout inſpecta etiam juris cenſura, ille, qui in aliquo Loco naſcitur, dicitur Civis, & Terrigena ejuſdem Loci, licèt ibidem non commoretur, ad *Text. in l. aſſumpt. ff. ad municipal. leg. Civis C. de Incolis lib.* 10. Surd. *conſil.* 343. *num.* 21. Menoch. *conſil.* 80. *n.* 10. Rota coram Merlin. *deciſ.* 63. *num.* 19. *in rec. deciſ.* 647. *num.* 1. *par.* 1. *deciſ.* 137. *n.* 4. *par.* 5. *& deciſ.* 364. *num.* 3. *par.* 15. *recent.*

Ulteriùs connumeranda eſt vox Joſephi Vicedomini de Morbineo, cui licèt objiciatur, quòd non ſit caput familiæ, tollitur tamen objectum ex facto diviſionis ſequutæ de anno 1688. & ideo pro capite, & patre familias reputari debet, & recipi ad votum ferendum, prout etiam videtur adſcribenda vox Joannis Fontanæ, qui tamquam legitimè impeditus potuit per ſchedulam ritè nominare, & denique augendæ ſunt infallibiliter voces Matthæi Mariani, & Ambroſii Caſalis, quorum jus non controverſum, licèt elidi velit ſub obtutu, quòd illorum vota fuerint extorta per minas, quippe cùm de hoc non doceatur niſi per ſimplices, & informes probationes, utique in facti theſi, qua magis rigoroſa, & ſtricta requiruntur documenta, exceptiones hujuſmodi non poſſunt juvare; Taliterque hiſce omnibus vocibus, abſque dubio Caſtello adſcribendis, conſtituentibus pluralitatem, meritò illis ſuperaddita extitit vox Grierii, qui explicitè proteſtatus fuit concurrere velle cum pluralitate, ſive cum majori numero.

Ex his omnibus ad evidentiam conſtito, numerum ſuffragantium pro Caſtello eſſe longè majorem, autumarunt Domini tale quid ſatis eſſe ad convincendam juſtitiam ſententiæ Rotalis confirmantis inſtitutionem Caſtello delatam, abſque eo quod opus ſit inquirere ſuffragia lata pro Delphino, quibus tamen ad exuberantiam etiam rimatis, eò magis clarum apparuit jus Caſtelli; Quoniam Domini ex quadraginta ſex demendas eſſe exiſtimarunt voces Canonici Malaguzini, ac Damiani Ronconi, quorum votum, tanquam ſinè ullo mandato in Conſilio exhibitum, non videtur admittendum, non refragante ſuccedanea ratificatione, quia tanquam lata extra Conſilium nullius remanſit efficaciæ, ut firmatum fuit in antecedentibus deciſionibus, ac propterea ſemper ſubſiſtere majoritatem vocum pro Caſtello, & conſecutivè inſtitutionem ejus favore demandatam.

Et ita in reliquis approbando ea omnia deducta in antecedentibus deciſionibus coram R. P. D. meo Falconerio, & ad ea ſeſe remiſſivè habendo Domini reſponderunt. Utraque parte acerrimè informante.

ARGUMENTUM.

Competente Jurepatronatus Parocho, & Parochianis, præſentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis, An dicatur præſentatus à majori parte Patronorum?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus reſervatum Parocho, & Parochianis, pro medietate ſpectat ad Parochum, & pro alia medietate ad Parochianos; ſed limita num.* 2.
3 *Refertur ſententia Hoſtienſis, & Gonzalez.*
4 *Qui non eſt præſentatus ab omnibus Parochianis, An dicatur habere integram medietatem juriſpatronatus ad eos ſpectantem?*
5 *Præſentatus à Parocho, & à nonnullis Parochianis non dicitur præſentatus à majori parte Patronorum, ſed eſſe in paritate vocum cum præſentato à cæteris Parochianis. Limita ut num.* 12.
6 *Electus ab Epiſcopo, & à nonnullis Capitularibus non dicitur electus à majori parte, reſpectu electi à cæteris Capitularibus.*
7 *Præſentatus ab una familia, cui competat una medietas, & à nonnullis alterius familiæ, cui competat altera medietas juriſpatronatus, non dicitur eſſe præſentatus à majori parte, ſed eſſe in paritate vocum cum cæteris alterius familiæ.*
8 *Minor pars unius vocis, quæ adhæret alteri voci, hanc non impinguat, nec auget.*
9 *Major pars ſuffocat, & attrahit ad ſe minorem.*
10 *Juſpatronatus relictum Parochianis cenſetur relictum uti ſingulis, non uti univerſis, ex juris præſumptione.*
11 *Juſpatronatus ſi ex obſervantia competat Parochianis uti univerſis, præſentatio eſt ab eis facienda collegialiter, & aliter facta eſt nulla.*

CASUS V.

Reſervato Jurepatronatus à Fundatore in limine fundationis Parocho, & Parochianis Loci A. Parochus, & quatuor ex Parochianis in ſucceſſiva vacatione Beneficii præſentarunt Titium; Alii verò Porochiani in numero ſexaginta præſentarunt Cajum. Quæritur, An Titius præſentatus à Parocho, & ab iſtis quatuor Parochianis dicatur præſentatus à majori parte Patronorum ad effectum aſſequendi inſtitutionem ab Ordinario vigore diſpoſitionis præſentis Canonis.

Certum eſt, quòd hujuſmodi Juſpatronatus reſervatum Parocho, & Parochianis pro medietate ſpectat ad Parochum, & pro alia medietate ad Parochianos uti univerſos, & per modum unius Collegii, & Univerſitatis, dum quando plures vocantur ſub nomine collectivo, & alius ſub nomine proprio; Vocati ſub nomine collectivo, cenſentur vocati pro æquali portione cum vocato ſub nomine proprio *l. ſi quis Titio, & hæredibus ff. de uſufructu accreſcen.* Gonzal. *in hoc cap. quoniam de Jurepatr.* Gonzal. *ſuper reg. 8. Cancell. gloſ. 3. n. 17.* Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc. 34. n. 3.* Barboſ. *vot. dec. 121. lib. 3. n. 1. & ſeqq.* Rota apud Creſcent. *dec. 4. de Jurepatr. & dec. 408. n. 1. & dec. 730. par. 1.* 1

diverſ.

diverſ. Cùm non concurrant hic obſervantia, & con-
2 jecturæ contrariam voluntatem Fundatoris ſuadentes. Etenim ſi concurreret obſervantia in contrarium, nimirum ſi Parochiani uti ſinguli cum ipſo Parocho ſemper præſentaſſent, & unuſquiſque pro ſua æquali voce; aut ſi Fundator relinquendo Juſpatronatus Parocho, & Parochianis tacitè, vel expreſsè voluerit ad illos ſpectare collegialiter, & per modum unius Collegii Perſonarum, cujus caput ſit Parochus, membra verò Parochiani, tunc etiam ſi Parochus ſit vocatus ſub nomine proprio, & Parochiani ſint vocati ſub nomine collectivo, non proinde cenſentur conſtituti duo diſtincti Patroni pro medietate, ita quod medietas Juriſpatronatus ſpectet ad Parochum, & alia medietas ad Parochianos collectivè vocatos. Dec. *conſ.* 122. *num.* 2. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 34. *num.* 4. Rota *in Cremonen. Beneficii 9. Martii* 1714. §. *Extranea* coram R. P. D. Lancetta, *&* 4. *Februarii* 1715. §. *Idque mirificè* coram R. P. D. Cerro, & plenè *in Lucana Cappellania 2. Martii* 1716. *per tot. & ſignanter* §. *Efficatia cum ſequentib.* coram R. P. D. Criſpo.

3 Hoc poſito. Dicendum videtur in hoc caſu Titium eſſe præſentatum à majori parte Patronorum, ac inſtituendum eſſe ab Ordinario in Beneficio vacante ad excluſionem Caji præſentati à cæteris Parochianis. Vox enim Parochi conſtituens medietatem Juriſpatronatus, & collimans in perſonam Titii, impinguata remanet à quatuor ſuffragiis quatuor Parochianorum, qui adhæſerunt Parocho, itaut Titius non ſolùm dicitur habere integram medietatem ſpectantem ad Parochum, verùm etiam partem alterius medietatis ſpectantis ad Parochianos, & ſic dicitur præſentatus à majori parte Patronorum, & præferendus venit Cajo præſentato à cæteris Parochianis, ut docere videtur Hoſtien. *in rubric. de conceſſ. prœbet n.* 3. *propè finem* ibi – *Si verò invenias, quòd ipſe ſolus (ſcilicet Epiſcopus) habito conſenſu unius Canonici, vel duorum vinceret omnes alios, tunc habet vocem tamquam Prælatus, ſic fuit in Eccleſia Antipolitana, antequam eſſet Sedes tranſlata apud Graſſum, quia D. Bertrandus de Aquis, qui tunc præſidebat, ex quo habebat conſenſum unius, vel duorum Canonicorum in omnibus obtinebat* – Et expreſsè tuetur Gonzal. *in hoc cap. Quoniam num.* 2. *in fine* ibi – *quare ſi Rectori accedat unus ex Parochianis, ab eis præſentatus præfertur præſentato ab omnibus Parochianis.*

4 Ratio autem videtur eſſe, quia Cajus cùm non ſit præſentatus ab omnibus Parochianis, non dicitur habere integram medietatem Juriſpatronatus ſpectantem ad Parochianos, ſed eſſe in diſparitate vocis, ac in inferiori conditione conſtitutus cum Titio præſentato à Parocho, & à quatuor ex dictis Parochianis, ad effectum enim, ut quis dicatur habere integram medietatem Juriſpatronatus Parochianorum requiritur, quòd in eo concurrant eorum omnium ſuffragia, juxta ſententiam Seraphini *in Clement. Plures de Jurepatr.* relat. à Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 1. *art.* 27. *num.* 1. *verſ. & primam.*

5 Verùm opinionem hanc Gonzalez cenſeo inſubſiſtentem, & contrariam ſententiam magis veritati conſonam; Quoniam Cajus cùm habeat pro ſe majorem partem Parochianorum, qui eum præſentarunt, dicitur habere integram medietatem Juriſpatronatus ad eos ſpectantem, & ſic eſſe in paritate vocum cum Titio præſentato à Parocho habente aliam medietatem Juriſpatronatus, itaut inter ipſos ſit locus gratificationi, ut dicam infra in *Can. IX. X. & XI.* Rocc. de Curt. *de Jurepatr. in verbo ipſe, vel is ſub n.* 7. Angel. *de impenſ. opuſc.* 3. *pag. mihi* 335. *num.* 11. Rota *deciſ.* 519. *n.* 4. coram Cavaler. *& deciſ.* 424. *num.* 30. *cum ſeqq. par.* 18. *tom.* 2. *rec.* & nullatenus Titius dici poteſt præſentatus à majori parte Patronorum, non obſtante, quòd una cum voce Parochi habeat quatuor ſuffragia, quatuor ex Parochianis, quibus jure Collegii competit altera medietas Juriſpatronatus.

6 Quod comprobatur paritate. Si Epiſcopus in electione ad Canonicatum habeat votum æquale voto totius Capituli, & ipſi eligenti ad Canonicatum adhæreant nonnulli Capitulares, non proinde electus ab Epiſcopo, & ab iſtis paucis Capitularibus diceretur electus à majori parte reſpectu electi à cæteris Capitularibus, ut rejecta opinione *Hoſtienſis ubi ſupra* firmant Card. de Luca *de Beneſic. diſcurſ.* 30. *num.* 8. Carol. Anton. de Luca ad Ventrigl. *par.* 2. *annot.* 2. §. 1. *n.* 3. Lotther. *de re beneſ. lib.* 1. *quæſt.* 15. *n.* 36.
Si Juſpatronatus reſideat penès unam familiam pro me- 7
dietate, & pro alia medietate penès aliam familiam, & una familia præſentaret. Ex. gr. B. & altera diviſa in octo voces, quarum duæ adhærerent dicto B. præſentato ab alia familia, non ex hoc diceretur B. præſentatus à majori parte, ſed eſſe in paritate vocum. Angel. *de impenſ. d. opuſcul.* 3. *pag.* 334. *n.* 10. Rota *deciſ.* 519. *n.* 2. coram Cavaler. *& deciſ.* 153. *num.* 4. *par.* 18. *tom.* 1. *recent.* Ergo etiam in caſu præſenti Titius præſentatus à Parocho habente medietatem Juriſpatronatus, & à quatuor ex ſexaginta quatuor Parochianis habentibus aliam medietatem, dici non poteſt præſentatus à majori parte Patronorum, ſed eſſe in paritate vocum cum Cajo præſentato à ſexaginta Parochianis.

Ratio eſt, quia illa quatuor ſuffragia eorum qua- 8
tuor Parochianorum, qui ſe ſegregarunt à cæteris Parochianis, & adhæſerunt Parocho, non impinguant, nec augent vocem Parochi, nec ei aliquid addunt, ſed abſorpta, ſuffocata, & attracta remanſerunt ab aliis
Parochianis, juxta naturam majoris partis alicujus 9
Univerſitatis, aut Collegii, quæ eſt ſuffocare, & attrahere ad ſe minorem. Abb. *in cap. Poſtulaſtis de conceſſ. præben. num.* 14. & expreſsè docent Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 27. *num.* 2. *verſic. non omittam*, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 32. *n.* 6. *&* 7. *& de Beneſic. diſc.* 30. *num.* 9. Lotther. *de re beneſ. lib.* 2. *qu.* 11. *n.* 136. Rota *deciſ.* 21. *n.* 1. *& deciſ.* 436. *n.* 1. coram Cavaler. *& in Aprutina Parochialis* 15. *Januarii* 1703. §. *Non obſtante* coram Eminentiſſimo Priolo inferiùs legen.

Multoque magis hujuſmodi quatuor ſuffragia, quæ adhæſerunt Parocho, nullatenus adaugere poſſent vocem Parochi, & tribuere Titio aliquod jus ad effectum, ut dicatur præſentatus à majori parte Patronorum, ſi ipſi quatuor Parochiani non collegialiter, ſed ſingulariter, & ſeparatim, & in locis diverſis deve-
niſſent ad actum præſentationis unitim cum Parocho. 10
Etenim licèt ex juris præſumptione Parochiani ſeparatim, & uti ſinguli præſentare poſſint, eo quia cùm ſint homines particulares, & non habentes ullam notam Univerſitatis, vel Collegii, jus præſentandi cenſetur eis conceſſum uti ſingulis, non uti univerſis, Abb. *conſ.* 76. *num.* 1. *lib.* 2. Calderin. *de jurepatr. conſ.* 9. *num.* 1. *&* 2. *de jurepatron.* Lambertin. *de jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *qu.* 2. *art.* 19. *n.* 15. Barboſ. *vot. deciſiv.* 125. *n.* 23. *lib.* 2. Rota *in Hipporegien. Parochia-*
lis 21. *Junii* 1700. §. *In hypotheſi* coram Reverendiſſ. 11
Molines Decano. Tamen in caſu præſenti, ubi concurrit conſuetudo, & obſervantia explendi præſentationem ab omnibus præfatis Parochianis jure Collegii, illi quatuor Parochiani debebant præſentationem exarare cum aliis 60. Parochianis per ſcrutinium uti univerſis, & non poterant abſque vitio nullitatis præſentare ſeparatim, & conſequenter eorum præſentationes, & ſuffragia tanquam nulla, & irrita computari non poſſent, & in nulla conſideratione haberi mererentur, nec vocem Parochi augere, & impinguare valerent, juxta Abb. *in cap. ſcriptum n.* 6. *in fin. de elect.* Fælin. *in cap. Paſtoralis num.* 9. *verſic. duo corpora de reſcript.* Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 9. *num.* 2. Vivian. *eodem tract. lib.* 8. *cap.* 3. *num.* 15. & alios, quos refert, & ſequitur Rota *in Bononien. Parochialis* 26. *Januarii* 1711. §. *Verùm* coram R. P. D. Caffarello.

Cæterùm ſi ex obſervantia, vel ex expreſſa, aut ta- 12
cita mente Fundatoris, Juſpatronatus non competeret pro medietate Parocho, nec pro medietate Parochianis uti univerſis per modum unius Collegii, tunc Titius, & Cajus præfati non dicerentur eſſe in paritate vocum, ſed Cajus diceretur præſentatus à majori parte Patronorum, cùm haberet pro ſe 60. ſuffragia Parochianorum, Titius verò ſolùm quinque ſuffragia, nimirum Parochi, & quatuor Parochianorum, ac proinde præfatus Cajus eſſet in hoc caſu inſtituendus,

Juxta diſpoſitionem præſentis Canonis, & Doctores in Commentario relatos.

R. P. D. PRIOLO

Aprutina Parochialis.

Lunæ 15. Januarii 1703.

IN vacatione Parochialis ſequuta per obitum Martini, Epiſcopus ad illam præſentavit pro ſua voce Sabbatinum, & pro alia fuit à Patronis Laicis præſentatus Carminus; Cumque iſte literas Apoſtolicas obtinuiſſet cum derogatione medietatis vocum, illarum exequutionem reportavit in partibus; & proſequuta deinde Cauſa coram me in gradu appellationis, dubitatum fuit, An intraret arbitrium pro earumdem literarum tetardatione, & comperta illarum verificatione favore Carmini tunc informantis, prodiit negativa reſolutio, & hodie DD. non obſtantibus iis, quæ in contrarium adducebantur à Scribentibus pro Sabbatino, approbando reſoluta, ſteterunt in deciſis.

Valor quippe Parochialis narratus in ducatis 24. anni de Camera juſtificatus remanet ex Teſtibus, & ex fide Subcollectoris datis pro parte Carmini; Cumque agatur de narrativa per non exceſſum, tales juſtificationes exuberare videntur, quia ad iſtum effectum ſufficit etiam ſemiplena probatio, per ea, quæ tradunt Card. de Luca *de benef. diſc. 90. num.* 18. & Roſ. *de execut. lit. Apoſt. par. 1. cap. 7. num. 142. cum ſeqq.*

Nec pro augmento valoris attendi merentur duo Teſtes in contrarium dati; nam prætermiſſo, quòd illorum atteſtatio eſt extrajudicialis, & pendente lite emanata, adhuc tamen inter fructus certos Parochialis numerant oblationes, quartam funeralem, & alia emolumenta, quæ exegit tamquam Cappellanus Confraternitatis S. Annæ; Cùm enim iſta percipiat non quidem ratione Eccleſiæ, ſed potius contemplatione particularis ſervitii, quod præſtat in munere Cappellani illius Confraternitatis, augere proinde non debent valorem Parochialis, ad tradita per Perez *de Anniverſ. & Cappell. lib. 2. cap. 1. n. 35. & ſeqq.* Caſtropal. *oper. moral. par. 2. tract. 13. diſput. 2. punct. 26. ſub num. 27. verſ. nihilominus*, Rota coram Bichio *deciſ. 255. num. 21. & in rec. deciſ.* 120. *num. 19. par. 19.*

17 Sicuti ex his verificatus remanſit valor Parochialis, ita faciliùs quoque juſtificata fuit narrativa quoad ſubſtantiam Beneficii; nam quod illud ſit de Jurepatronatus, & pro medietate ſpectet ad Epiſcopum, & pro alia ad diverſos Patronos Laicos, non ambigebatur inter Partes; Cumque Carminus fuerit præſentatus ab univerſo cœtu Patronorum, in quo juxta ultimos ſtatus radicata fuit alia medietas juris præſentandi, poſtquam iſte obtinuit derogationem alterius medietatis, haberi debet perinde ac ſi fuiſſet ab omnibus præſentatus; nam ſatis eſt, quòd præſentatio facta fuerit à deſcendentibus eorum, qui attento ultimo ſtatu fuerunt in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut gratia pro Præſentato dicatur pleniſſimè juſtificata, Rot. coram Dunoz. *deciſ. 344. num. 4. & ſeqq. & in rec. deciſ. 73. num. 12. pariter cum ſeqq. par. 11. & in Iſclana Beneficii 16. Martii 1696. §. Contra verò* coram R. P. D. Tremoille.

Non obſtante, quòd radicato jure præſentandi in octo ſtipitibus diverſarum familiarum, unus de familia Piſtilla, & alius de familia de Déo, concurrendo cum Epiſcopo adhæſerint illius præſentationi, ideoque dici non poteſt, quòd Carminus habuerit integram medietatem, dum pro ſe numerare non valet integras voces iſtorum ſtipitum; nam reſponſum fuit in deciſione, quæ revidetur, quòd computatis omnibus ſuffragiis Patronorum Laicorum compertum fuit, quòd exceptis his duobus (quorum tamen voces ſuas patiuntur difficultates) unanimiter omnes aliis fecerunt præſentationem favore Carmini, unde iſte habere di-
18 citur integram illorum medietatem; quia in hac materia major pars ſuffocat, & abſorbet minorem, ut ſequendo magiſtralem theoricam Lapi *in Clement. Plures de Jurepatr.* firmant præter allegatos *in deciſ.* Rot. coram Caſſador. *deciſ. 2. de Jurepatr.* Cavalet. *deciſ. 519. per tot.* Duran. *deciſ. 198. n. 8. & deciſ.* 230. *num.* 2. & coram Dunoz. Jun. *deciſ. 956. num.* 4.

Ad evertendam tamen reſponſionem datam in de- 19
ciſione replicabant Scribentes in contrarium, quòd nempe doctrina Lapi, & auctoritates ſuperiùs relatæ procedunt quando plures Patroni conſtituendo unicum corpus, & efformando quamdam ſpeciem Univerſitatis præſentant per modum unius, quia tunc integralitas vocis, quæ conſiſtit in illo corpore, ſcindi non poteſt in plures quotas, & ut conſervetur in ſua integralitate neceſſe eſt, ut major pars præjudicet minori, ſecus tamen eſt, quando Patronatus exiſtere reperitur apud plures, & diverſas familias, ex diverſis, & diſparatis ſtipitibus provenientes, quia tunc unuſquiſque dicitur habere ſuam vocem, ideoque una non ſuffocatur ab altera, & niſi in Præſentato concurrant omnium Patronorum ſuffragia, non dicitur habere integram vocem, ut explicando tradit Garz. *de benef. par. 5. cap. 9. num.* 225. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc. 147. num. 6. tum ſeqq.* & Rot. coram Pen. *deciſ. 32. n. 11. & in rec. deciſ. 667. n. 7. verſ. neque in hoc par.* 18. & in iſto caſu verſari contendebant Defenſores Sabbatini, quia medietas controverſi Patronatus pertinet ad familias omnino diverſas, & ſeparatas, ut præſefert Arbor exhibita ab ipſomet Carmino, & quando vacationes evenerunt, nulla facta convocatione Patronorum, unuſquiſque ſeparatim præſentavit proprio jure ſingulari.

Verùm hæc replicatio, ſuper qua tota erat defenſio 20
Sabbatini, ceſſare viſa eſt ex facto; nam quidquid ſit, an iſtæ octo familiæ, quæ modò ſunt in quaſi poſſeſſione præſentandi procedant ab unico ſtipite, quamvis attenta identitate cognominis, & parentelæ, quoad quatuor columnellos, non leve deſumi poſſit argumentum, quod reliquæ omnes proveniant ab unico Patrono, & ab unico, eodemque ſtipite, ut advertit Card. de Luc. *de præem. diſc.* 32. *num.* 17. *& de fideic. diſc. 50. num.* 14. certum tamen eſt, quòd in vacationibus ſequutis de annis 1633. 1651. & 1676. apparet præſentationes fuiſſe expletas pro una medietate ab Epiſcopo, & pro alia à Compatronis Laicis in ſtirpes, & non in capita. Cùmque nullibi doceatur Compatronos ſeparatim deveniſſe ad actum nominationis, dicendum eſt, quòd ad ipſos collectivo nomine ſpectat medietas dicti Juriſpatronatus; nam in tanto temporis decurſu, & in tanta actuum multiplicitate, ſi nominationes factæ fuiſſent ſingulari nominatione Patronorum, darentur illorum ſingulares præſentationes; unde ſi Epiſcopus in actu inſtitutionis toties enunciavit, Juſpatronatus ſpectare pro una medietate ad ſe ipſum, ratione Epiſcopatus, & nulla facta ſpecificatione quoad perſonas particulares Compatronorum, eorumque quotas, uncias, & portiones generaliter faſſus fuit pro alia medietate ad ipſos ſpectare, hæc generalis, & collectiva expreſſio clarè demonſtrat, Patronos Laicos unitim ſemper, & in ſolidum præſentaviſſe non uti ſingulos, ſed tamquam univerſos, & per modum collectionis plurium perſonarum unum, & eumdem ſtipitem repræſentantes, ut tradunt Abb. *in cap. ſcriptum num. 6. de elect.* ibique Imol. *num. pariter 6. verſ. nota*, Fælin. *in cap. Paſtoralis num. 9. verſ. adde etiam de reſcript.* Lambert. *de Jurepatr. 2. par. primi lib. prima quæſt. art. 25. n.* 18. & Rota *in Florentina de Ricaſolis impreſſ.* apud Vivian. *de Jurepatr. par. 1. lib. 4. cap. 1. n. 71. §. Non obſtat*, & in ejus confirmatoria, quæ habetur ibidem *§. Præterea, & in recent. deciſ. 237. num. 2. par.* 13.

Ex hac obſervantia elicita ab ultimis ſtatibus, & cum qua etiam juſtificatur methodus præſentandi, remanet quoque ſublata conſuetudo, quæ dicitur vige-
re Neapoli, dividendi nempe Juſpatronatus in un- 21
cias. Nam prætermiſſo, quòd illa locum ſibi non vindicat, niſi in ſola Civitate Neapolis, nec extenditur ad cæteras Regni partes, ut ex Gofred. & Jo. Andrea probat Lambert. *de Jurepatr. par. 2. lib. 1. qu. 2. art. 36. n. 3. & quæſt. 1. art. 24. n.* 10. adhuc tamen DD. reflectebant, quòd hæc conſuetudo procedit in illis Patronatibus hæreditariis, ad cujus ſucceſſionem concurrunt plures hæredes inæqualiter inſtituti; iſti enim vigore conſuedinis, tantam partem habere debent in Jurepatronatus, quantam partem habent in ipſa

hære-

hæreditate; itaut ipſorum quota, & portio in jure præſentandi menſuram recipiat à quota, & portione hæreditatis. Talis autem conſuetudo redditur inapplicabilis caſui præſenti, in quo cùm Patroni alio modo præſentare non poſſint, quàm in ſtirpes, quia æquale eſt illorum jus in præſentando vigore conſuetudinis, non poteſt habere plus unus, quàm alius, ut ad caſum ponderat Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 61. *num.* 4. *cum ſeqq.* & Vivian. *eod. tract. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 56. *pariter cum ſeqq.*

Cæterùm deveniendo etiam ad numerationem vocum in quolibet ſtipite, ſex ex iſtis incontrovertibiliter numerabantur pro Carmino; quo verò ad alios duos DD. ponderabant, quòd ſtipes illorum de Piſtillis erat pariter integre computandus pro Carmino; nam ex tribus, qui præſentarunt de anno 1633. deſcendentes duorum modò præſentarunt Carminum; alter verò defecit, & ultimus ex illo deſcendens erexit Cappellaniam, & nominavit Cappellanos; Cumque iſti, qui ſucceſſerunt in tota hæreditate pariter adhæſerint præſentationi Carmini, attendi non debet in concurſu hæredum præſentatio facta ab Executore Teſtamentario; Et quoad ſtipitem illorum de Deo recognoverunt, quòd illo ſubdiviſo in duas voces, una præſentavit Carminum, & alia Sabbatinum; unde in caſu hujus diſcordiæ putarunt, quòd ſepoſitis his vocibus inter ſe diſcordantibus, totum jus præſentandi conſolidatum fuerit in aliis Compatronis, qui juxta pluralitatem ſuffragiorum unanimiter collimarunt in perſonam Carmini, ut bene exemplificat Ripa *in l. re conjuncti* 89. *ſub num.* 234. *ff. de legat.* 3. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 19. Bellon. *de jur. accreſc. cap.* 6. *quæſt.* 48. *num.* 28. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 61. *num.* 16. & Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 1254. *num.* 3.

Et ita utraque Parte informante reſolutum fuit, &c.

ARGUMENTUM.

Gratia diſpenſationis obtenta à Præſentato inhabili à majori parte Patronorum abſque expreſſione Compræſentati à minori parte habilis, an ſit ſubreptitia?

SUMMARIUM.

1 *Taciturnitas veri malitioſa, ac doloſa vitiat Gratiam, & Reſcriptum.*

2 *Taciturnitas veri etiam ex ignorantia proveniens, quæ ſit inductiva Gratiæ, cauſat ſubreptionem.*

3 *Sacra Congregatio Concilii denegare ſolet Præſentatis inhabilibus diſpenſationes ſuper inhabilitate, concurrentibus aliis Præſentatis habilibus.*

4 *Minori parte Patronorum habilem præſentanti conſolidatur totum jus majoris partis inhabilem Præſentantis.*

5 *Gratia diſpenſationis obtenta à Præſentato inhabili à majori parte Patronorum abſque expreſſione Compræſentati à minori parte habilis, non eſt ſubreptitia.*

6 *In diſpenſatione Apoſtolica eſt facienda mentio juris certi alterius, non verò juris incerti, & merè eventualis.*

7 *Præſentatus à minori parte impedire non poteſt, quòd Præſentatus à majori parte capacitatem conſequatur intrà terminum juris.*

7 *Præjudicium quando dicatur eſſe?*

9 *Non quæcumque veritas eſt in ſupplicatione Apoſtolica exprimenda.*

CASUS VI.

Competebat Juſpatronatus ad Beneficium pluribus Perſonis uti ſingulis, quarum duæ Partes vacante eodem Beneficio præſentarunt ad illud Titium inhabilem non habentem ex. gr. ſufficientem ætatem ſub conditione capacitatis, Tertia verò Cajum habilem. Hinc Titius obtinuit diſpenſationem ſuper defectu ætatis intrà terminum juris, abſque expreſſione, quòd Cajus præſentatus à minori parte erat habilis. Quæritur in hoc caſu, An Gratia diſpenſationis obtenta à Titio præſentato à majori parte Patronorum ſit ſubreptitia?

In hac quæſtione reſpondendum videtur affirmativè. Titius namque incapax obtinendi Beneficium ob defectum ex. gr. ætatis, & præſentatus à majori parte Patronorum ſub conditione capacitatis obtinuit gratiam diſpenſationis ſuper dicto defectu, tacendo, & occultando Summo Pontifici concurſum, ſeu præexiſtentiam alterius compræſentati à minori parte habilis, & quidem malitioſè, ac doloſè, ne Summus Pontifex ſciens adeſſe alium compræſentatum habilem, ei denegaret petitam diſpenſationem, ex quo ſequitur, quòd gratia diſpenſationis per eum obtenta 1
ſit ſubreptitia, nulla, & irrita, dum taciturnitas veri malitioſa, ac doloſa in pœnam doli, & malitiæ abſolutè, ac indiſtinctè vitiat Gratiam, & Reſcriptum, cùm nemo ex dolo commodum reportare debeat, ad *Text. in cap. ſuper literis de reſcript.* ibique Abb. *num.* 1. & 5. Anan. *num.* 1. Butr. *num.* 1. Fagnan. *num.* 10. Roſ. *de execut. lit. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 93.

Sed etiam ſi hujuſmodi taciturnitas præexiſtentiæ 2
alterius compræſentati habilis non eſſet malitioſa, ſed ex ſimplicitate, vel ignorantia proveniens, adhuc redderet gratiam nullam, & ſubreptitiam, quia eſſet inductiva, & cauſa gratiæ, dum ſi Papa ſciviſſet adeſſe alium compræſentatum à minori parte Patronorum habilem, gratiam diſpenſationis Titio præſentato à majori parte ſub conditione capacitatis, aut non conceſſiſſet, aut difficiliùs; Princeps enim per ſuas gratias numquam præjudicium alicui inferre velle præſumitur, juxta Gloſſ. *in d. cap. ſuper literis verb. Literas dediſſemus de reſcr.* ibique Abb. *num.* 4. & 6. Anan. *num.* 8. Fælin. *num.* 6. Butr. *num.* 3. & 10. Bellam. *num.* 13. Fagnan. *num.* 62. & *ſeq.* Et de facto Sacra 3
Congregatio Concilii denegare ſolet hujuſmodi diſpenſationes præſentatis inhabilibus, concurrentibus aliis præſentatis habilibus, ut ſequutum fuit in una *Bononien.* 16. *Julii* 1695. apud Monacell. *Formul. legal.* 7. *tit.* 2. *num.* 11. *par.* 3. Et in *Cremonen. Cappellaniæ* 8. *Julii* 1702. ubi cum Joſeph Antonius Gaſpar præſentatus à Pompeo ejus Patre tanquam ex proximioribus de agnatione Fundatoris ſupplicationem Sanctiſſimo porrexerit, ut dignaretur ſecum diſpenſare ſuper defectu ætatis, ſe oppoſuit alter Joſeph ex proximioribus de cognatione ejuſdem Fundatoris, contendens ſe præferri debere ob incapacitatem prædicti Joſephi Antonii attento defectu legitimæ ætatis, ſuper quo in ſui præjudicium diſpenſandum non ſit, quo ſtante propoſito dubio in Sacra Congregatione – An ſit concedenda petita diſpenſatio – fuit ab ea reſponſum – *Negative* – Unde in hoc caſu cùm præſentatus à majori parte Patronorum inhabilis ſub conditione capacitatis, non poſſit obtinere diſpenſationem in præjudicium præſentati à minori parte habilis, nec compareat alius intrà terminum Juris, qui ſit præſentatus à majori parte habilis; ſequitur, quòd inſtitutio in ſupradicto beneficio ſit concedenda Cajo habili præſentato à minori parte Patronorum, cui conſolidatum fuit totum Jus majoris partis juxta Palm. *al-* 4
leg. 135. *num.* 1. *tom.* 2. Rota *in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. §. *Amaritudo* coram R. P. D. Anſaldo, & *alios ſuperiùs relat. Caſ. III. n.* 1.

Verùm his omnibus poſthabitis cenſeo gratiam diſpenſationis ſuper defectu ætatis obtentam à Titio abſque expreſſione, quòd aderat Cajus habilis præſentatus à minori parte Patronorum non eſſe ſubreptitiam; 5
quoniam præſentatus à majori parte Patronorum inhabilis ſub conditione capacitatis non tenebatur exprimere Summo Pontifici, quòd aderat alius compræſentatus à minori parte habilis, iſte enim non habebat jus quæſitum certum, & indubitatum ad Beneficium, ſed Jus quærendum, incertum, & eventuale, & in ſpe nimirum; ſi & quatenus intrà terminum Juris, & in ultimo die quatrimeſtris, præſentatus à majori parte Patronorum effectus non fuiſſe capax, vel naturaliter, vel per diſpenſationem, ac proinde non erat hoc exprimendum Summo Pontifici; licèt 6
namque in diſpenſatione Apoſtolica ſit facienda mentio Juris certi, & de præſenti radicati, eo quia ſi Papa ſciret adeſſe hujuſmodi Jus alterius, gratiam diſpenſationis

tionis ſupplicanti non concederet, aut difficilius; tamen non eſt facienda mentio Juris incerti merè eventualis, & in ſpe alterius, & cùm tacetur, non cauſat ſubreptionem, eo quia etiam ſi Papa hoc ſciviſſet, adhuc gratiam eadem facilitate conceſſiſſet, ut docent Fagnan. *in cap. ſuper literis de reſcript. num.* 70. §. *Doctores in fine* Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1, *cap.* 6, *num.* 101. Rota *in Mediolanen. Præpoſitura* 3. *Martii* 1704. §. *Amaritudo* coram R. P. D. Anſaldo, & 23. *Januarii* 1705. §. *Quin hujuſmodi* coram R. P. D. Molines Decano.

7 Nec præſentatus à minori parte Patronorum habilis poteſt ſe opponere, & impedire, quòd præſentatus à majori parte Patronorum inhabilis ſub conditione capacitatis intrà terminum Juris ſe habilitet, ſicuti enim non poteſt impedire, quòd major pars variando præſentet alium habilem intus eumdem terminum, aut ſi eadem major pars peteret expectari, & differret præſentationem uſque ad finem termini, ut fieri poſſe, docet Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 45. *num.* 8. Præſentatus à minori parte non poſſet impedire, quòd interim præſentandus obtineret capacitatem; Ita nec poterit impedire, quo minus præſentatus à majori parte capacitatem intra terminum Juris conſequatur.

8 Ratio autem evidens eſt, quia Summus Pontifex concedendo gratiam diſpenſationis ſuper defectu ætatis præſentato à majori parte Patronorum, verè, & propriè nullum præjudicium infert præſentato à minori parte; illud enim verè, & propriè adeſſe dicitur, quando tollitur jus certum, & de præſenti radicatum, non verò jus merè eventuale, & in ſpe, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 55. *num.* 20. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 70. *num.* 17. Præceptor meus *in Parergon. num.* 20. Dum quando tollitur jus merè eventuale, adeſſe dicitur præjudicium merè eventuale, quod non meretur nomen præjudicii, nec eſt ulla conſideratione dignum. Gomeſ. *ſuper reg. de non tollen. jur. quaeſ. quæſt.* 3. *fol.* 71. *num.* 9. Fagnan. *in cap. cum ſimus num.* 17. *de Regul.* Gonzal. *ſuper reg.* 8. *Cancell. gloſſ.* 45. §. 1. *num.* 48. Rota *deciſ.* 267. *num.* 12. & *ſeq. par.* 15. & *deciſ.* 107. *num.* 18. *par.* 4. *tom.* 2. *rec.*

Ex quibus patet reſponſio ad ea, quæ ſuperiùs in contrarium deducebantur. Titius enim inhabilis præſentatus à majori parte Patronorum, ſub conditione capacitatis non expreſſit Summo Pontifici in literis diſpenſationis, quòd aderat alius à minori parte compræſentatus habilis, nec ex malitia, nec ex ignoran-
9 tia, ſed quia non tenebatur hoc exprimere; dum non quæcumque veritas eſt in ſupplicatione exprimenda, ſed solùm illa, quam ſi Papa ſciret, aut non concederet, aut difficilius, juxta ſupradictum *Text. in cap. ſuper literis de reſcript.* ibique Doctores omnes Rot. *in Caurien. Beneficii ſuper manutentione* 3. *Martii* 1704. §. *Nec illum* coram R. P. D. Lancetra.

Supradictæ autem reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii non applicantur; procedunt enim quando concurrit alius præſentatus habilis, qui habet Jus magis certum, & non ita eventuale, ut eſt proximior de cognatione per poſterius vocatus, capax, & habilis, qui cùm ſit præſentatus directè ab ipſomet Fundatore, dicitur habere jus certum ad Beneficium in caſu, quo præſentatus de agnatione ſit inhabilis, cùm in hoc caſu Patronus neque poteſt præſentare illum de agnatione inhabilem ſub conditione capacitatis, & conſequenter neque hæc ei concedi valet, in præjudicium directè vocati ab ipſomet Fundatore, Licèt enim quando Patronus habet jus præſentandi ad ſui libitum cum reſtrictione ad eorum genus, poſſit præſentare unum de genere quamvis incapacem ſub conditione capacitatis, tamen quando agitur de directa vocatione, non poteſt Patronus præſentare aliquem de genere ſub conditione capacitatis, Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 45. *num.* 7.

CAN. IV.

Ex eodem Concilio Lateranenſi.

PRæterea, quia in tantum quorumdam Laicorum proceſſit audacia, ut Epiſcoporum auctoritate neglecta, Clericos inſtituant in Eccleſiis, & removeant, cùm voluerint; poſſeſſionem quoque, atque alia Eccleſiaſtica bona pro ſua voluntate plerumque diſtribuant, ipſos anathemate decernimus feriendos. Clericus autem, qui Eccleſiam per Laicos ſinè proprii Epiſcopi auctoritate receperit, communione privetur, & ſi perſtiterit, à miniſterio Eccleſiaſtico, & ordine deponatur.

CAN. V.

Alexander III. Eboracen. Archiepiſcopo.

CUM Laici, Epiſcopis neſcientibus, aut non conſentientibus, Eccleſias Clericis concedunt, in quibus habent Juſpatronatus, & poſtea pœnitentia ducti, alios ad eaſdem Epiſcopis repræſentant, & illi ad eorum præſentationem in eiſdem Eccleſiis ab Epiſcopis inſtituuntur: Eorum debet inſtitutio ſtare, qui auctoritate ſunt Epiſcopi inſtituti; conceſſione priori, quæ nulla eſt, omnino evacuata. Non enim licet Laicis Clericos in Eccleſiis præſumptione propria ordinare.

CAN. VI.

Idem Adonen. Epiſcopo.

COnſuluit nos, & infra, &c. Cùm Sanctuarium Dei jure hæreditario teneri non poſſit, non decet aliquatenus ſuſtineri, ut Clerici Eccleſias à Parentibus ſuis fundatas propria auctoritate detineant, aut Laici filiis, vel aliquibus aliis concedant eaſdem.

CAN. VII.

Idem Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Angliam conſtitutis.

REIatum eſt nobis, quòd nonnulli occaſione Laicæ recognitionis, non requiſita Epiſcopi audientia, Beneficia Eccleſiaſtica ſibi præſumunt in veſtris Parochiis vendicare. Quoniam igitur hujuſmodi Perſonæ non intrant per oſtium, ſed aliunde conſcendunt, ac per hoc indigni ſunt Paſtoris nomine, vel prærogativa gaudere. Mandamus, quatenus eos ſi commoniti prædicta minimè reſignaverint (niſi Epiſcopali conceſſione muniti fuerint) de officio reddatis, & beneficio alienos, & infra.

CAN.

CAN. VIII.

Gregorius IX. Epiſcopo Eboracen.

TRanſmiſſæ ad nos tuæ literæ continebant, quòd cùm Capitulum Eboracen. Eccleſiam de Gameforde vacantem, in qua jus obtinent Patronatus, Roderigo Clerico conceſſiſſent; Ipſi poſtmodum Lucium Clericum tibi ad eamdem Eccleſiam præſentarunt poſt appellationem ab eodem Roderigo ad Sedem Apoſtolicam interjectam, &c. Conſultationi tuæ taliter reſpondemus, quòd cùm ex vi Juriſpatronatus non conceſſio, ſed præſentatio pertineat ad Patronum, præſentatum (ſi ei aliquid non obſiſtat Canonicum) inſtituere in ipſa Eccleſia poteris, utpote potiorem.

COMMENTARIUM.

ISTos Canones hìc ſimul expoſui, quia per eos idem diſponitur; ſed adverte, quòd in Decretalibus, Quintus Canon ſupra tranſcriptus eſt in ordine il 10. Sextus eſt il 15. Septimus eſt il 214 & Octavus eſt il 31. Ex illis igitur ſequentes deduco Concluſiones.

Prima: PATRONUS, SIVE LAICUS, SIVE CLERICUS NON POTEST AUCTORITATE PROPRIA INSTITUERE CLERICUM IN ECCLESIA PATRONALI, NEC ISTE POTEST A PATRONO RECIPERE, ET RETINERE ECCLESIAM PATRONALEM SUB POENA EXCOMMUNICATIONIS.

Secunda: PATRONUS SI CONTULERIT PROPRIA AUCTORITATE ECCLESIAM CLERICO, POTEST HOC NON OBSTANTE PRÆSENTARE AD DICTAM ECCLESIAM ALIUM, QUI AB EPISCOPO INSTITUI DEBET, PRIORI CONCESSIONE EVACUATA.

Tertia: BENEFICIA JURE HÆREDITARIO POSSIDERI NON POSSUNT.

Quarta: PRÆSENTATIO FIERI DEBET CORAM EPISCOPO HABENTI INSTITUERE: Ita in his Canonibus Abb. Innocent. Butr. Gonzal. Bero. *in cap. Præterea*, Navarr. *lib.* 5. *conſ.* 37. *de Simonia num.* 1. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 14. *& par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 7. *num.* 1. *& ſeqq.* Barboſ. *in cap. Cùm Laici num.* 1. *&* 2.

Prima Concluſio probatur etiam ex variis Canonibus à Gratiano congeſtis *in Cauſa* 16. *quæſt.* 7. præſertim ex *Can. Nullus* ibi – *Nullus omnino Archidiaconus, aut Archipresbyter, ſive Præpoſitus, vel Decanus Animarum Curam, vel Præbendas Eccleſiæ, ſine judicio, vel conſenſu Epiſcopi alicui tribuat, &c.* – Ex Canone *Per Laicos* ibi – *Per Laicos nullo modo quilibet Clericus, vel Presbyter obtineat Eccleſiam, nec gratis, nec pretio, &c.* Et ex Canone *Si quis Clericus* ibi – *Si quis Clericus, Abbas, vel Monachus per Laicos Eccleſias obtinuerit, ſecundùm Sanctorum Apoſtolorum Canones, & Antiocheni Concilii Capitulum excommunicationi ſubjaceat* – Et ex Canone *Inventum* ibi – *Inventum eſt, quòd multi arbitrii ſui temeritate, & (quod eſt gravius) ducti cupiditate, Presbyteris quibuslibet abſque conſenſu Epiſcoporum Eccleſias dant, vel auferunt. Unde oportet, ut Canonica regula ſervata, nullus abſque conſenſu Epiſcopi ſui cuilibet Presbytero Eccleſiam det* – Gloſſ. *in cap. Cura Paſtoralis de Jurepatr. verb. Laicorum*, de quo infra *Can. XVII.*

Ratio autem principalis Concluſionis eſt, quia Patronis, ſive Laicis, ſive Eccleſiaſticis, ratione fundationis, conſtructionis, aut dotationis Eccleſiarum non fuit conceſſum à Sacris Canonibus jus inſtituendi, & conferendi eaſdem Eccleſias, ne privarentur Epiſcopi ordinatione Eccleſiarum, & ne hæ providerentur de Perſonis minus dignis; cùm Patroni, præſertim Laici, non facilè poſſunt idoneitatem Perſonarum, quæ ſunt Eccleſiis præficiendæ, agnoſcere; Et denique ne minueretur libertas Eccleſiaſtica; ſed ſolùm fuit eis conceſſum Jus præſentandi, ut deduxi ſuperiùs *Par. I.* ex *Can. V.* Unde Patroni inſtituere, & concedere Eccleſias non valent, ſed contenti eſſe debent ſola præſentatione, & ſe gerere ad inſtar Patris reſpectu matrimonii carnalis. Sicuti enim in matrimonio carnali Pater non poteſt propria auctoritate conjungere filiam in matrimonium, dum hoc ſpectat ad Parochum, ſed ſolùm poteſt eligere, & deputare ſponſum propriæ filiæ, ita in matrimonio ſpirituali reſpectu Eccleſiæ Patronalis, Patronus, qui eſt veluti Pater, poterit eligere, & deputare propriæ Eccleſiæ Rectorem, non verò poterit inſtituere, ſeu conjungere in matrimonium ſpirituale illam cum Clerico, ſed hoc pertinet ad habentem inſtituere, ſeu ad Epiſcopum, cùm ſit Jus juriſdictionale ejuſdem, ad *Text. in cap. Conquerente de offic. Judic. Ordin.*

Reſpectu quartæ Concluſionis agemus infra *Par. V. Can. II. & III.* Quoad verò primam, ſecundam, & tertiam Concluſionem ſequentes diſſeruntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus An ex præſcriptione poſſit habere jus inſtituendi, & conferendi Beneficium Patronale?

SUMMARIUM.

1 *Jura Epiſcopalia præſcribi poſſunt per Inferiorem, dummodo concurrant longæva poſſeſſio, & titulus ſolùm coloratus.*
2 *Scientia, & patientia Epiſcopi an præbere poſſit Patrono Laico ſufficientem titulum ad præſcribendum jus inſtituendi? & num.* 13. *&* 15.
3 *Epiſcopus concedere poteſt jus inſtituendi Patrono Laico, accedente conſenſu, & confirmatione Apoſtolica.*
4 *Immemorabilis poſſeſſio juris inſtituendi, & conferendi Beneficium, an faciat præſumere in Patrono Laico privilegium Apoſtolicum? & n.* 17.
5 *Jus inſtituendi, & conferendi Beneficia poteſt competere Patrono Laico, immo etiam fœminæ ex privilegio Apoſtolico.*
6 *Quidquid eſt ex privilegio conceſſibile, an etiam ſit præſcriptibile? & num.* 19.
7 *Converſi ſunt capaces jurium ſpiritualium, & quare? Vide num.* 21.
8 *Inſtitutio eſt triplex.*
9 *Patrono Laico ex ſola præſcriptione competere non poteſt inſtitutio collativa, & quare. Vide n.* 10.
11 *Nec inſtitutio authorizabilis eidem Laico ex præſcriptione competere poteſt.*
12 *Ad præſcribendum jus ſpirituale non ſufficit quæcumque longæva poſſeſſio illius.*
14 *Epiſcopus in limine fundationis non poteſt reſervare jus Inſtituendi favore Patroni Laici.*
16 *Patronus Laicus poſſidens ex immemorabili jus inſtituendi ſciente, & patiente Papa, dicitur illud jus præſcripſiſſe, & quare? Vide ibi.*
18 *Patrono Laico poteſt competere jus conferendi ex privilegio, non verò ex præſcriptione, & quænam ſit hujus differentia? Vide ibi.*
20 *Explicantur Textus* in cap. Cùm inter de conſuetudine, & in cap. Dilectus 34. de Præben.
22 *Patronus Clericus ex præſcriptione poteſt habere jus inſtituendi, & conferendi Beneficia.*
23 *Patrono Laico competere poteſt ex præſcriptione inſtitutio corporalis.*

CASUS I.

REſidet ex lege fundationis Juſpatronatus cujuſdam Beneficii, vel Eccleſiæ penès eos de familia A. qui non contenti ſola præſentatione per centum annorum decurſum, & ultra in ſucceſſivis vacationibus contulerunt præfatum Beneficium, ac in eo Perſonas idoneas inſtituerunt patientibus, ac conſentientibus Epiſcopis pro eo tempore. Vacante nunc eodem Beneficio moder-

modernus Epiſcopus ſtatim prohibuit Patronis, ne amplius auderent illud conſerre, qua prohibitione non obſtante illi de familia A. Patroni devenerunt ad illius collationem, & inſtitutionem in perſonam certi Clerici, prætendentes ſe per tanti temporis ſpatium præſcripſiſſe jus inſtituendi, ſeu conferendi hujuſmodi Beneficium. Quæritur proinde An præfati Patroni Laici præſcribere valuerint jus inſtituendi, & conferendi dictum Beneficium, ſeu an eis competere poſſit inſtitutio ex præſcriptione.

1 Huic quæſtioni reſpondendum videtur affirmativè; Omnia enim jura Epiſcopalia, juriſdictionalia præſcribi poſſunt per inferiorem, ad *Textum in cap. Auditis de præſcript.* ubi permiſſa fuit hujuſmodi præſcriptio contra Epiſcopos negligentes, deſides, & ſui juris contemptores ob bonum publicum univerſalis Eccleſiæ, ad quam pertinet, ut jura propria ab Epiſcopis non negligantur, juxta Gloſs. *in cap. Vigilanti de præſcript.* Gonzal. *in cap. de Quarta de præſcript. n. 7.* dummodo concurrant longæva poſſeſſio, & titulus ſaltem coloratus, & putativus, qui præbeat juſtam cauſam præſcribendi, ut de longæva poſſeſſione diſponit *Text. in cap. Auditis*, ibique Gloſs. Abb. *num.* 5. Anan. *num.* 1. & 5. Bellamer. *num.* 1. 5. & 11. Butr. *num.* 1. Alex. de Nevo *num.* 12. & de titulo ſaltem colorato adeſt *Text. in cap. Si diligenti de præſcript.* ibique Gloſſ. *verb. Bona fides, & verb. Juſtus titulus,* Gloſs. *in cap. 1. de præſcript. in verbo Cauſam tribuat*, & docent Imol. *in cap. præpoſuit num. 5. de conceſs. præben.* Lotther. *de re benefic. lib. 1. quæſt.* 24. *num.* 216. Cardin. de Luc. *de Juriſdict. diſc.* 1. *n.* 1. & alii apud Rotam *in Nullius, ſeu Fulden. Juriſdictionis ſuper bono jure 1. Junii* 1708. §. *Firmato* coram R. P. D. Anſaldo.

In caſu præſenti concurrit longæva poſſeſſio, dum præfati Patroni Laici per centum annos, & ultra ſemper, & abſque ulla interruptione contulerunt dictum
2 Beneficium ſciente, & patiente Epiſcopo; concurrit etiam titulus ſaltem coloratus, & putativus, nimirum ſcientia, & patientia Epiſcopi, quæ præbuit eis juſtam cauſam, ac titulum ſufficientem ad præſcribendum; Crediderunt enim, quòd ſi conferre Beneficium non potuiſſent, hoc eis Epiſcopus non permiſiſſet, juxta Gloſs. *in cap. Cùm Eccleſia verb. brevitatem temporis de cauſ. poſſeſs.* ibique Fagnan. *num.* 38. Ac proinde dicti Patroni Laici præſcribere valuerint jus inſtituendi, & conferendi hujuſmodi Beneficium, & eis competere poteſt inſtitutio ex præſcriptione, juxta auctoritates ſuperiùs relatas; Nec Epiſcopus amplius inſurgere poteſt contra illos, & eis prohibere collationem, & inſtitutionem in dicto Beneficio; ſibi enim imputet, ſi tanto tempore per Patronos Laicos geſta taciturnitate firmavit, juxta monitum Gloſſ. *in dict. cap. Auditis de præſcript. verb. Imponentes.*

Non obſtat, quòd Epiſcopus non poſſit concedere Laico jus inſtituendi, & conferendi, cùm nequeat abdicare à ſe juriſdictionem Epiſcopalem, & conſequenter ejus patientia tribuere non potuit Patronis titu-
3 lum ſufficientem ad præſcribendum. Licèt enim Epiſcopus jus inſtituendi à ſe abdicare, & illud Laico de per ſe concedere non poſſit; Hoc tamen facere valet accedente conſenſu, & confirmatione Pontificis, ſeu beneplacito Apoſtolico, Gloſs. *in Can. Viſis 16. quæſt. 2. verb. tradit*, Gonzal. *in cap. Paſtoralis n.* 2.
4 *de donat.* Quod beneplacitum Apoſtolicum ex lapſu tanti temporis interveniſſe, & acceſſiſſe præſumitur, dum ſi in præſcriptione juriſdictionis Epiſcopalis cum Territorio ſeparato ſola centenaria, ſeu immemorabilis de per ſe ſumpta inducit titulum præſumptum privilegii Apoſtolici, multò magis præſumere faciet privilegium Apoſtolicum in præſcriptione ſolius juris inſtituendi, quod eſt quid minus, Card. de Luca *de judic. diſc.* 35. *num.* 63. Rota *in Theatina Juriſdictionis 14. Maji* 1708. §. *Et licèt* coram Eminentiſs. Scotto.

5 Ratio autem eſt, quia jus inſtituendi, & conferendi Beneficia competere poteſt Laico ex privilegio Apoſtolico, *Text. in cap. Adrianus, cap. in Synodo diſt.* 63. Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 1. artic.* 11. Garzias *de Benefic. par. 1. cap. 2. num.* 33. immo etiam fœminæ, ut reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Mediolanen. Juris conferendi 17. Decembris* 1701. ubi prætendente Abbatiſſa Monaſterii Monialium Sancti Mauritii ſibi competere jus conferendi Parochialem Sanctæ Mariæ ad Circulum, diſputatum fuit dubium – *An ad Abbatiſſam ſpectet jus conferendi Parochialem Curam Sanctæ Mariæ ad Circulum ei, quem Ordinarius ad regimen Animarum idoneum approbaverit* – & Sacra Congregatio reſpondit *Affirmativè:* Adeoque competere etiam poterit ex præſcriptione, quidquid enim eſt poſſedibile ex conceſſione Papæ, eſt etiam præſcriptibile, ad *Text. in cap.* 6
duo de offic. Ordin. Fælin. *in cap. Si diligenti de præſcript.* Kochier. *de Juriſdict. Ordin. in exempt. par. 1. quæſt. 6. per tot.* Rota *in Nullius, ſeu Fulden. Juriſdictionis ſuper bono jure 1. Junii* 1708. §. *Attamen* 109. coram R. P. D. Anſaldo.

Nec dici poteſt, quòd Laicus ſit incapax juris inſtituendi, & conferendi Beneficia, contrarium enim inſinuare videtur *Text. in cap. Cùm inter de conſuetud.* integrè relat. per Gonzal. *in ſuis Commentariis tom.* 1. ubi deducitur, quòd etiam ex Fundatione Laicus acquirere poſſit jus inſtituendi, & conferendi ibi – *Procurator verò ipſorum propoſuit exadverſo, quòd ipſa Eccleſia S. P. ab ipſa ſui fundatione libera extitit, & exempta, & de bonis Progenitorum Chariſſimi in Chriſto filii noſtri I. Anglorum Regis illìc fundata fuerat, & dotata firmiter aſſeverans, & ex hoc credens ſuam intentionem fundare, quòd Decanatum, & Præbendam illius Eccleſiæ Rex, & Progenitores ſui conferebant, Diœceſano Epiſcopo inconſulto* – Et *in cap. Dilectus* 34. *de præben.* ubi Patronus Laicus poteſt alteri donare collationem Eccleſiæ ibi – *Quòd præfatus Decanus ex donatione Regis Præbendarum ejuſdem Eccleſiæ collationem haberet* – Et reſolutum vidi à Sacra Congregatione Concilii *in Boſcuducen. Præbendarum 21. Auguſti* 1677. ubi Comes de Baſſiegnes habet jus conferendi Beneficia. Et patet in Converſis, qui licèt ſint Laici, tamen ſunt capaces jurium 7
ſpiritualium, Gloſs. *in cap. Ex eo verb. Electionibus de elect.* Abb. *in cap. in Eccleſ. num. 7. de inſtit.*

Hæc omnia movere videntur intellectum ad aſſentiendum, quòd Patrono Laico competere poſſit inſtitutio, ſeu jus inſtituendi, & conferendi Beneficium Patronale ex præſcriptione. Sed eis non obſtantibus 8
contrarium eſt veritas; Pro cujus aſſecutione præſupponendum eſt triplicem eſſe ſpeciem inſtitutionis, alia enim eſt inſtitutio collativa, & hæc eſt collatio juris, ſeu tituli Beneficii, vel libera, & propriè dicitur collatio, impropriè verò inſtitutio, vel non libera, ſeu ad præſentationem alterius, & propriè dicitur inſtitutio. Alia authorizabilis, & hæc eſt collatio, & traditio Curæ, ſeu juris adminiſtrandi Curam, & poteſtatis ligandi, & ſolvendi in foro pœnitentiali. Et alia corporalis; Et hæc eſt traditio nudæ poſſeſſionis, totali jure jam tranſlato, juxta diſtinctionem, quam tradit Gloſs. *in cap. Beneficium de regul. jur. in 6.* & ſequuntur Abb. *in cap. Cùm ſatis num. 1. de offic. Archidiac.* ibique Anan. *num.* 1. & 2. Gonzal. *n.* 3. Bellamer. *num.* 8. Butr. *num.* 6. Fagnan. *in cap. Cùm Eccleſia de cauſ. poſſeſs. num. 28. & ſeqq.* Imol. *in cap. Super eo num. 17. de offic. delegat.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 1. art. 12. n.* 16. Hac inſtitutionis diſtinctione præſuppoſita.

Cenſeo Patrono Laico, ſecluſo privilegio, ex ſola 9
præſcriptione, & conſuetudine, competere non poſſe inſtitutionem collativam, ſeu jus inſtituendi, & conferendi titulum Beneficii, ita tuentur Abb. *in cap. Quod autem de Jurepatr.* de quo infra, ibique Bero. *n.* 54. idem Abb. *in cap. de hoc de ſimon. n.* 10. ibi – *Sicut audio Regem Franciæ, & aliquos Principes Orbis habere ex privilegio poteſtatem conferendi certa Beneficia, de conſuetudine tamen hoc non poſſet acquiri per Laicum, etiam ſi eſſet tanti temporis, cujus initii memoria non eſſet* – Zabarell. *in cap. Præterea de Jurepatr. num.* 1. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verb. Honoricum quæſt.* 62. Imol. *in cap. Super de eo offic. deleg. num.* 17. Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 1. art. 12. num.* 5. ibi – *Et ſic conclude Laicum non poſſe habere jus inſtituendi ex conſuetudine, ſeu præſcriptione tanti temporis, cujus initii memoria non exiſtit, niſi fuerit per Papam approbata, & tunc tantùm militabit, in quantum approbatio ſonabit* – Garz. *de Benefic.*

par. 1.

par. 1. *cap.* 2. *num.* 36. Oliva *de for. Eccleſ. par.* 1. *queſt.* 7. *num.* 56. Rot. *in Aquinaten. Monaſterii* 26. *Januarii* 1601. *penès eumdem num.* 37.

10 Ratio verò hujus deſumitur ex eo, quia inſtitutio collativa, ſeu jus inſtituendi, & conferendi titulum Beneficii eſt jus ſpirituale, cujus Laicus eſt omnino incapax, & mero jure attento illud poſſidere non poteſt, ergo nec præſcribere, præſcriptio enim habet locum, data capacitate perſonæ præſcribentis, *Text. in cap. Cauſam de præſcript. & in cap. Sine poſſeſſione de regul. jur. in* 6, ibique Gloſs. Monach. *in cap. Licèt de præben. in* 6. *num.* 5. Gonzal. *in cap. Dilectus* 34. *de præben. num.* 2. Alexand. *conſ.* 74. *n.* 17. *lib.* 4. Rot. *deciſ.* 5. *n.* 1. *de Jurepatr.* apud Creſcen. *deciſ.* 795. *num.* 10. *& ſeq. & deciſ.* 807. *num.* 9. coram Merlin.

11 Multò minùs competere poterit Patrono Laico ex præſcriptione inſtitutio authorizabilis in Eccleſiis Parochialibus de Jurepatronatus. Ad hoc enim, ut quis poſſit eſſe capax inſtitutionis authorizabilis, ſeu juris conferendi alicui Curam, omnino, & indiſpenſabiliter requiritur, quòd ſit Sacerdos, dum Prælatus etiam inferior, aut alia Perſona Eccleſiaſtica, ſi non ſit Sacerdos, non poteſt habere jus inſtituendi authorizabiliter, juxta *Text. in cap. Cum ſatis de offic. Archidiac.* ibique Abb. *num.* 2. Anan. *num.* 1. Butr. *num.* 4. Bellamer. *num.* 12. Gonzal. *num.* 4.

12 Nec ſuffragari poſſunt ſupradictis Patronis Laicis ea, quæ ſuperiùs deducebantur; nimirum, quòd ipſi per centum, & ultra annos poſſederint inſtitutionem collativam, ſeu jus conferendi Beneficium; nam etiam ſi illud poſſediſſent per mille annos, adhuc illud non præſcripſiſſent, ſicuti etiam ſi per mille annos exercuiſſent officium Sacerdotale, non proinde dicerentur præſcripſiſſe ordinem Sacerdotalem, Alexand. *conſ.* 74. *num.* 30, *lib.* 4. Joann. Andr. *in cap.* 2. *de præben. in* 6, quem refert idem Alexand. *num.* 19. ibi – *Ubi voluit, quòd quantumcumque ipſe Laicus exercuerit actum collationis Beneficiorum, & ſic actum ſpiritualem, numquam tamen poteſt illum actum præſcribere, quia non eſt in eo capacitas poſſeſſionis illius actus* – Ratio eſt, quia ad præſcribendum jus ſpirituale non ſufficit nuda, & ſimplex poſſeſſio, ſeu detentatio illius, ſed requiritur poſſeſſio civilis, ideſt, ut perſona ſit talis, in qua cadere poſſit hujuſmodi poſſeſſio, juxta Gloſſ. *in dict. cap. Cauſam de præſcript. verb. detinere.*

13 Quòd autem iidem Patroni poſſederint per tanti temporis decurſum dictum jus inſtituendi ſciente, & patiente Epiſcopo, non exinde ſequitur, quòd hæc ſcientia, & patientia Epiſcopi tribuerit ipſis titulum ſaltem coloratum, & putativum ſufficientem ad præ-
14 ſcribendum. Epiſcopus enim non poteſt concedere Laico jus inſtituendi, immo nec illud reſervare favore ejuſdem Laici in limine fundationis, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *queſt.* 9. *art.* 1. *num.* 70. 96. *&* 105. Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 35. dum ſolus Summus Pontifex poteſt ex privilegio concedere Laico
15 hujuſmodi jus. Unde ſcientia, & patientia Epiſcopi nec titulum coloratum eis præbere potuerit, Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *queſt.* 24. *num.* 166. Cæterùm ſi
16 præfati Patroni ſpatio tanti temporis poſſediſſent jus inſtituendi, & contuliſſent in omnibus vacationibus Beneficium Patronale ſciente, & patiente Summo Pontifice, vigore hujus longævæ poſſeſſionis, ſeu præſcriptionis competeret eis dictum jus; quia hæc poſſeſſio, ſeu præſcriptio nota ei, qui poteſt privilegiare, æquipolleret privilegio, juxta Fælin. *in cap. Cum contingat de foro competen. num.* 4. ibi – *Conſuetudo nota ei, qui poteſt privilegiare, ſemper æquipollet privilegio, videtur enim tacitè privilegiare.*

Non controvertitur, quòd licèt Epiſcopus non poſſit
17 propria auctoritate concedere Patrono Laico jus inſtituendi, poteſt tamen hoc facere de conſenſu Papæ, & accedente confirmatione, ſeu beneplacito Apoſtolico; ſed in caſu præſenti ubi Laicus eſt in radice incapax inſtituendi in Beneficiis Eccleſiaſticis, hujuſmodi beneplacitum Apoſtolicum acceſſiſſe non præſumitur. Etenim & ſi poſſeſſio immemorabilis, & tanti temporis, de cujus initio memoria non exiſtit, habeat vim tituli, & ex ea præſumi valeat privilegium, ad *Text. in cap.* 1. *de præſcript. in* 6. hoc tamen procedit, quando datur capacitas in exercente actus; ubi enim adeſt incapacitas ſola immemorabilis etiam cum allegatione privilegii non ſuffragatur, niſi fama privilegii concurrat. Fælin. *in cap. Cauſam de præſcript. à num.* 2. *& in cap. Cum contingat de for. compet. num.* 5. Alexand. *conſ.* 74. *num.* 18. *lib.* 4. Rot. penès Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 38.

Verum eſt, quòd Patrono Laico inſtitutio collativa 18
competere poſſit ex privilegio Apoſtolico, ſed ex hoc non ſequitur, quòd poſſit ei competere etiam ex præſcriptione. Ratio enim differentiæ eſt, quia Princeps poteſt facere incapacem capacem, ſed præſcriptio niſi ſit privilegio ſuffulta, numquam incapacem facit capacem, Prob. ad Monach. *in cap. Licèt de præben. in* 6. *num.* 6. *&* 9. Gonzal. *in cap. Dilectus* 34. *de præben.*
& dignit. num. 2. Nec obſtat regula, quòd quidquid 19
eſt ex privilegio conceſſibile, eſt etiam præſcriptibile, hoc enim habet locum in ſubjecto capace, ut reſpondet Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 3. *queſt.* 1. *art.* 12. *num.* 4.

Hæc autem capacitas Laicorum conferendi Benefi- 20
cia deduci non poteſt ex Textu ſuperiùs in contrarium relato §. *Nec dici poteſt in cap. Cùm inter de conſuetud.* ibi enim non deciditur à Summo Pontifice, collationem dictæ Eccleſiæ ſpectare ad Regem Angliæ, vel ejus Progenitores ex fundatione, ſed ſolùm ibi continetur ſimplex narratio, & prætenſio Partis, ex qua narratione probari non poteſt ſupradicta capacitas; Minuſque ex alio Textu *in cap. Dilectus*, ex eo enim ſolùm deducitur, quòd Rex Galliæ donaverit Præbendas de ejus Jurepatronatus prædicto Decano, quod fieri poſſe dicemus infra, non verò, quòd donaverit jus conferendi, ut explicat Gonzal. *in cap. Quiſquis de elect. num.* 10. *& in dict. cap. Dilectus num.* 2. Nec ex allegata reſolutione Sacræ Congregationis Concilii, ibi enim non dicitur, quòd Comes de Baſſiegnes haberet jus conferendi Beneficia ex præſcriptione.

Exemplum verò deſumptum à Converſis non adver- 21
ſatur, quia iſti non ſunt ſimpliciter Laici habitu, & profeſſione, ſed ſunt Perſonæ Religioſæ, & Eccleſia-
ſticæ; unde non mirum ſi ſint capaces jurium ſpiri- 22
tualium; Patronus enim Clericus, & Eccleſiaſticus poteſt ex præſcriptione habere jus inſtituendi, & conferendi Beneficia, ad *Text. in cap. Cum contingat de foro competen.* Fælin. *in cap. Cum Venerabilis de exception. num.* 35. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *queſt.* 9. *art.* 3. *num.* 18. *cum ſeqq. & lib.* 2. *par.* 3. *queſt.* 1. *art.* 10. *num.* 1.

Patet igitur ex ſupradictis, quòd Patrono Laico 23
competere non poſſit ex præſcriptione inſtitutio collativa, nec inſtitutio authorizabilis; Crederem tamen poſſe ei competere ex præſcriptione inſtitutionem corporalem; hæc enim eſt nuda traditio, & inductio in poſſeſſionem bonorum, & jurium Eccleſiæ, ſeu Beneficii; quæ non eſt quid ſpirituale, ſed merè temporale, & executorium tituli ſpiritualis jam tranſlati; Unde poſtquam Clerico fuerit ab Ordinario collatum Beneficium Patronale, poterit Patronus ex præſcriptione tradere, & inducere eum in poſſeſſionem etiam domus, vel aliarum rerum, bonorum, & jurium ſpectantium ad idem Beneficium, & per hujuſmodi inductionem Clericus acquiret poſſeſſionem, ſeu inſtitutionem corporalem Beneficii. Bellamer. *in cap. In literis num.* 15. *& ſeqq. de reſtit. ſpoliat.* Cùm Laicus poſſit præſcribere merè temporalia, ut patet in decimis, ubi Laicus, licèt non poſſit præſcribere jus decimandi, poteſt tamen præſcribere ipſas decimas uti fructus temporales. Giovagnon. *reſponſ.* 27. *num.* 30. *lib.* 2. Card. de Luc. *de Decim. diſc.* 6. *num.* 13. Lagunez *de Fructib. par.* 2. *cap.* 7. *num.* 23. *& ſeqq.*

ARGUMENTUM.

Si Papa mandet Patrono, quòd provideat Eccleſiæ, An iſte poſſit eam validè conferre?

SUMMARIUM.

1 *Verbum* providere, *aut* ordinare *idem eſt ac inſtituere, & conferre.*

2 *Pa-*

2 *Patrono, ſive Laico, ſive Clerico competere poteſt jus inſtituendi, & conferendi ex privilegio.*

3 *Mandante Papa Patrono, quòd provideat, aut ordinet Eccleſiam, non poteſt Patronus vigore hujus reſcripti illam conferre, quando inſtitutio, & collatio ſpectat ad Ordinarium, & num. 5. Et quare? Vide num. 6.*

4 *Verbum* provideat *eſt generale continens omnes modos, per quos Eccleſiæ providetur.*

7 *Summus Pontifex per ſua reſcripta non videtur velle alteri præjudicare.*

8 *Quando inſtitutio ſpectat ad Summum Pontificem, hoc mandante Patrono, quòd provideat Eccleſiæ, Patronus ſi ſit Clericus, non ſolùm poterit præſentare, ſed etiam conferre; ſecus ſi Patronus ſit Laicus.*

CASUS II.

POntifex reſcripſit, & mandavit Patrono, ut provideret Eccleſiæ Patronali vacanti: Patronus autem vigore hujus reſcripti non ſolùm præſentavit, verùm etiam contulit dictam Eccleſiam Titio. Quæritur an hoc validè fieri potuerit per Patronum?

Videtur reſpondendum affirmativè. Pontifex enim reſcribendo Patrono, ſive Laico, ſive Clerico, ut provideat Eccleſiæ Patronali vacanti, videtur eum privilegiare, & concedere jus inſtituendi, & conferendi
1 Eccleſiam, dum verbum *providere*, ſicuti & verbum *ordinare* idem eſt ac inſtituere, & conferre, Gonzal. *in cap. Cùm ſatis de offic. Archidiacon. num.* 7. Unde
2 Patronus hoc jure ſibi ex privilegio conceſſo potuit validè conferre Titio præfatam Eccleſiam; nec eſt novum, nec à jure alienum, quòd Patrono, ſive Laico, ſive Clerico competere poſſit jus inſtituendi, & conferendi Beneficia ex privilegio, juxta auctoritates in ſuperiori *Caſu* relatas *num.* 5. quibus addo Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 7. *num.* 4. *prope finem*, Vivian. *eodem tract. lib.* 12. *cap.* 3. *n.* 11.

Verùm in hac quæſtione procedendum cenſeo cum diſtinctione. Diſtinguo igitur inter caſum, quo inſtitutio, & collatio Eccleſiæ ſpectat ad Ordinarium, & caſum, quo eadem inſtitutio, & collatio pertineat ad Summum Pontificem. Primo caſu reſcriptum Summi
3 Pontificis, quo mandatur Patrono, ut provideat Eccleſiæ, ei non concedit privilegium conferendi, & inſtituendi, nec vigore illius poteſt Patronus validè in-
4 ſtituere, & conferre, dum verbum *provideat*, quod eſt generale continens omnes modos, per quos Eccleſiæ providetur, nimirum nominationem, poſtulationem, electionem, præſentationem, confirmationem, inſtitutionem, & collationem, juxta Gloſs. *in Clemens. final. verb. Proviſioni de elect.* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 12. *num.* 1. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 17. *n.* 1. Barboſ. *de appellat. verb. appell.* 238. *num.* 1. ſumi non debet in hoc caſu ſtrictè pro collatione, ſeu inſtitutione, ſed largè pro nominatione, aut præſentatione, itaut præfatum reſcriptum, quo demandatur Patrono, ut provideat Eccleſiæ, intelligi debet, quòd provideat Eccleſiæ eo modo, quo poteſt Patronus illum providere, ſcilicet nominando, & præſentando, non verò conferendo, aut
5 inſtituendo. Sicuti reſcriptum Pontificis, ubi mandatur Patrono, quòd ordinet Eccleſiam, non concedit Patrono privilegium illam conferendi, quando collatio, & inſtitutio ſpectat ad Ordinarium; ordinatio enim Eccleſiæ Patronalis non eſt ſimplex præſentatio, nec ſimplex inſtitutio, ſed quid compoſitum ex inſtitutione, & præſentatione, dum nec inſtitutio ſine præſentatione, nec præſentatio ſine inſtitutione eſt ordinatio Eccleſiæ, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 6. *num.* 4. Unde mandante Summo Pontifice Patrono, quòd ordinet Eccleſiam, intelligitur ei demandaſſe, quòd ordinet eo modo, quo poteſt illam ordinare, ſcilicet, quòd utatur jure ſuo in præſentando, præſentare enim dicitur largo modo ordinare, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in prælud. num.* 8. *in fine* ibi – *largo modo loquendo præſentatio dici poteſt ordinatio* – & non, quòd inſtituat, ſeu conferat.

6 Ratio eſt, quia ſi præfatum reſcriptum in hoc caſu concederet Patrono, ſive Laico, ſive Clerico jus inſtituendi, & conferendi, & verbum *provideat* ibi ſumeretur ſtrictè pro inſtitutione, & collatione, læderetur jus Epiſcopi, eique præjudicium inferretur, & abſque ulla cauſa privaretur pro ea vice ſuo jure inſtituendi;
quod non eſt præſumendum fuiſſe volitum à Summo 7
Pontifice, qui per ſua reſcripta non intendit alteri præjudicare, niſi expreſsè deroget regulæ *de jure quæſit. non tollen.* Ac proinde, ut excludatur hujuſmodi præjudicium Ordinarii, verbum *provideat* in reſcripto prolatum latius interpretari debet pro nominatione, & præſentatione, itaut vigore illius Patronus poſſit præſentare, non verò inſtituere, & conferre, Imol. *in cap. Super eo de offic. delegat. num.* 2. & 4. Cardin. de Luca *de Canonic. diſc.* 39. *num.* 2. & 3. *de renunciat. diſc.* 17. *n.* 17. *de Jurepatr. diſc.* 70. *n.* 15. *de ſucceſſ. diſc.* 53. *num.* 24. Rota *deciſ.* 174. *nu.* 3. *par.* 1. & *deciſ.* 119. *num.* 7. & 370. *n.* 5. & 449. *num.* 10. *par.* 5. *recent.* & *deciſ.* 531. *num.* 22. *par.* 4. *recent.* & *deciſ.* 305. *num.* 18. *par.* 9. *tom.* 1. *recent.* & *deciſ.* 14. *num.* 17. *par.* 10.

Si verò inſtitutio, & collatio Eccleſiæ ſpectet ad 8
Summum Pontificem, tunc aut Summus Pontifex reſcribit Patrono Clerico, ut provideat, aut ordinet Eccleſiam, & tunc videtur illum privilegiare, & concedere privilegium inſtituendi, itaut Patronus Clericus vigore hujus reſcripti non ſolùm poterit præſentare, ſed etiam validè inſtituere, & conferre; quia in hoc caſu non adeſt præjudicium tertii, ſed ſolùm ipſius Papæ concedentis, cui ipſemet Papa renunciare poteſt; Aut reſcribit Patrono Laico, & quia iſte in radice eſt incapax juris conferendi, & inſtituendi, non præſumitur in dubio Pontifex per hujuſmodi reſcriptum voluiſſe ei concedere privilegium conferendi, & ſic non poterit iſte validè conferre, & inſtituere, ut expreſsè docet Imol. *in dict. cap. Super eo de offic. deleg. num.* 20. ibi – *Et per hoc videtur, quòd ſi ſcribat Patronis Clericis, quòd provideant Eccleſiæ, quòd nedum poterunt præſentare, ſed etiam inſtituere, non ſic in Laicis Patronis.*

ARGUMENTUM.

Cappellania Laicalis poteſt conferri à Patrono, ſive Clerico, ſive Laico, ſecus ſi deinde fiat erectio formalis illius auctoritate Ordinarii, quia tunc mutat ſtatum, & naturam.

SUMMARIUM.

1 *Cappellania merè Laicalis conferri poteſt propria auctoritate à Patrono, ſive Laico, ſive Clerico.*

2 *Relicto legato Miſſarum in Eccleſia Regularium à Teſtatore abſque deſignatione perſonæ, an ſit in libertate Patroni committere celebrationem Sacerdotibus tam Regularibus, quàm Sæcularibus, vel potius teneatur illam committere Regularibus, & num.* 3. *Amplia num.* 4. & 5.

6 *Cappellaniæ merè Laicalis ſunt capaces Laici etiam pueri, & fœminæ.*

7 *Voluntas Fundatoris eſt omnino attendenda.*

8 *Ordinarius non poteſt erigere Cappellaniam merè Laicalem in Beneficium Eccleſiaſticum contra voluntatem Fundatoris.*

9 *Cappellania Laicalis, ſi erigatur in titulum Beneficii, non poteſt amplius conferri à Patrono propria auctoritate, & quare? Vide ibi.*

10 *Quænam ſint requiſita Beneficii Eccleſiaſtici. Vide num.* 11. 13. 14. & 15.

12 *Prohibitio Fundatoris, quòd Ordinarius non ſe intromittat in Cappellania proviſione, procedit in Cappellaniis merè Laicalibus, ſecus in Cappellaniis erectis auctoritate Ordinarii.*

16 *Beneficia manualia ſunt vera Beneficia.*

CASUS III.

TItius mandavit erigi, ac fundari de nonnullis ejus Bonis in quodam Altari Cappellaniam cum onere Miſſarum, reſervando Juſpatronatus activum favore ſui Conſanguinei, & ejus deſcendentium in infinitum, cum declaratione, & expreſſione, quòd dicta Cappellania eſſet merè laicalis, & manualis ad inſtar legati pii, itaut ad ipſam poſſent præſentari etiam

etiam Laici, & quòd in ejus proviſione, & diſpoſitione non ſe intromitterent nec Dataria Apoſtolica, neque Epiſcopus, niſi tanquam Executor legalis legatorum piorum.

Erecta igitur, & fundata per ipſummet Titium hujuſmodi Cappellania merè Laicali, per plurium annorum decurſum Conſanguinei Titii Patroni illam propria auctoritate contulerunt modò uni, modò alteri Sacerdoti, qui Miſſas à Titio injunctas celebraret; ſed quia deinde hujuſmodi Cappellaniæ fuit facta erectio formalis in Cancellaria cum decreto Vicarii, non contradicente eodem Titio fundatore. Hinc oritur dubium, an Patroni poſſint in poſterum illam propria auctoritate conferre?

1 Certum eſt, quòd Fundator in limine fundationis Cappellaniæ merè Laicalis diſponere poſſit, quòd Ordinarius non ſe intromittat in illius proviſione. Garz. *de Benef. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 105. & quòd Cappellania merè Laicalis, ſeu legatum Miſſarum adimplendum in aliquo Altari, ſeu Eccleſia conferri poſſit propria auctoritate à Patrono, ſive Laico, ſive Clerico, Ballett. *diſquiſit. Clerical. par.* 1. §. 8. *n.* 23. *pag. mihi* 78. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellar. gloſs.* 5. *n.* 35. Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 2. *& ſeq.* Rota *deciſ.* 182. *num.* 2. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 264. *num.* 1. *par.* 2. *diverſ. & in Senogallien. Cappellaniæ* 16. *Aprilis* 1696. §. *Excluſa* coram Molines, & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Indiarum Cappellaniæ* 11. *Decembris* 1677. cum hac tamen diſtinctione, quòd ſi Cappellania merè Laicalis, aut legatum Miſſarum fuerit relictum à Teſtatore adimplendum in aliquo Altari, aut Eccleſia, deſignata per eumdem Teſtatorem Perſona, ſeu Sacerdote, qui
2 debeat illud adimplere, conferri debet à Patrono Perſonæ deſignatæ; ſi verò fuerit à Teſtatore adimplendum in Eccleſia Regularium abſque deſignatione, & ſpecificatione Perſonæ, tunc illud conferri debet à Patrono Regularibus, & fieri Miſſas celebrari per Regulares, non verò per Sacerdotes Sæculares, uti ſentiebam in una *Romana Eleemoſynæ Miſſarum* ſtudens apud R. P. D. Anſidæum digniſſimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ubi cùm Paulus de Matthæis in teſtamento condito anno 1592. legaverit Archiconfraternitati Sanctiſſimi Crucifixi in Eccleſia Sancti Marcelli erectæ, loca quadraginta octo montium, cum onere ex fructibus eorum puellas à die ſui obitus dotandi, *e che* (ſunt verba ejuſdem Teſtatoris) *nella mia Cappella in Araceli ogn'anno in detto giorno ſi celebri una Meſſa Alta alle ſpeſe de' frutti di detti luoghi de' monti* — Et cùm hujuſmodi Miſſa fuerit ſemper celebrata per Fratres Conventus Aracœli, inſurrexit ex abrupto præfata Societas prætendens in poſterum dictam Miſſam celebrandam Sæcularibus Sacerdotibus committere. Unde inter cætera propoſito dubio in Sacra Congregatione: *An Archiconfraternitas poſſit celebrationem Miſſæ, de qua agitur, committere Sacerdotibus Sæcularibus, ſeu illam potius teneatur celebrari facere per PP. S. Franciſci.*

3 Reſpondendum dicebam — *negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem, quatenus Patres Miſſis ſatisfacere non recuſent.* Miſſæ enim celebrandæ in Eccleſia Regularium ex diſpoſitione Teſtatoris abſque ſpecificatione Perſonæ, quando non conſtat de voluntate ejuſdem Teſtatoris in dubio ſunt celebrandæ per ipſos Regulares, & iſti ſunt præferendi Sacerdotibus Sæcularibus, juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Epiſcoporum relat. per Nicol. *lucubr. Canon. lib.* 3. *tit.* 31. *num.* 15. Monacell. *tit.* 10. *formul.* 159. *num.* 17. *tom.* 1. Matthæuc. *de offic. Cur. cap.* 9. *num.* 8. Talis enim videtur eſſe mens Teſtatoris, maximè in caſu præſenti, ubi legatum Miſſæ non videtur directum ad Confraternitatem, ſed ad Cappellam intus Eccleſiam Regularium, dum in dubio legatum pro Miſſis dicendis cenſetur relictum intuitu Eccleſiæ, Rota *deciſ.* 1149. *num.* 6. coram Seraphin. & legatum Miſſarum factum intuitu Eccleſiæ eſt adimplendum per Rectorem Eccleſiæ, & ſic in hoc caſu per Regulares Rota *deciſ.* 294. *num.* 1. *par.* 9. *recent.*

4 Concurrente præſertim obſervantia, ipſe enim met Teſtator adhuc vivens celebrare fecit Miſſas in ejus Cappella per Religioſos. Ex qua obſervantia ab ipſomet Teſtatore proveniente, & uſque nunc continuata etiam per Confraternitatem elicitur ejuſdem Teſtatoris voluntas eſſe, quòd dicta Miſſa celebretur per ipſos Patres, & quòd iſti ſint præferendi Sacerdotibus Sæcularibus, Card. de Luc. *de Benef. diſc.* 61. *num.* 13. Rota *in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *finali* coram Eminentiſſimo Priolo.

Ac attenta etiam qualitate Miſſæ, quæ non eſt le- 5
cta, ſed cantata; quæ ſi permitteretur celebrari per Sacerdotes Sæculares ad excluſionem Regularium, imponeretur onus nimis grave eiſdem Regularibus, eorum quietem perturbans, quod non eſt permittendum Matthæuc. *offic. Cur. Eccleſ. cap.* 9. *num.* 8. §. *Verum.*

Quibus non obſtat reſolutio Sac. Congregationis Concilii *in Maceraten.* 15. *Martii* 1692. relat. per Monacell. & Matthæuc. *ubi ſupra*, ubi enim ſolùm reſolutum fuit, electionem Cappellani pro celebratione Miſſarum in Eccleſia Minorum Conventualium Montis Miloni à Teſtatore non nominati ſpectare ad hæredem, & non ad Regulares, quod non controvertitur, & ſolùm dicimus, quòd in hoc caſu Archiconfraternitas, quæ habet eligere, & nominare Sacerdotem pro adimplendo legato Miſſæ à Teſtatore demandatæ teneatur nominare, & committere hanc celebrationem potius Regularibus, quàm Sacerdotibus Sæcularibus.

Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *die* 5. *Septembris* 1716. in reſponſione ad *ſecundum dubium.*

Dubium igitur eſt in caſu præſenti, ubi Cappellania enixè volita à Fundatore pro Laicali, deinde fuit erecta in Beneficium Eccleſiaſticum: *An ſupradicti Patroni poſſint continuare in poſſeſſione illam liberè conferendi propria auctoritate?*

Et videtur reſpondendum *Affirmativè*, quia per hujuſmodi erectionem non videtur præfata Cappellania mutare ſtatum, & naturam, dum Fundator expreſsè, & clarè voluit hujuſmodi Cappellaniam eſſe laica- 6
lem, & manualem, & nullatenus affectam Datariæ, aut Epiſcopo, cujus ſunt capaces Laici, etiam pueri, & fœminæ, ut bene notant Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancell. gloſs.* 5. *num.* 26. Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 43. & Dom. meus Pitonius *diſcept. Eccleſ.* 19. *num.* 16. *in fine*, quæ voluntas expreſſa Fundatoris 7
non poteſt alterari, ſed eſt omnino attendenda, juxta *Text. in l. quia poterant ff.* ad Trebellin. Aretin. *conſ.* 143. *num.* 5. *verſ. quia quantum*, Jaſon. *conſ.* 205. *num.* 16. *verſ. tertio dicitur lib.* 2. Rota *deciſ.* 54. *num.* 37. *par.* 13. *recent.* Ac proinde non obſtante hac erectione, quæ videtur nulla, utpote facta contra voluntatem Fundatoris, dum non eſt in poteſtate Ordinariorum facere Cappellanias collativas, & erigere in 8
Beneficia Eccleſiaſtica contra Fundatorum voluntatem, ad Clement. *quia contigit verſ. cùm tamen ea de Relig. domib.* Mand. *in Reg.* 34. *quæſt.* 11. *num.* 2. & alii apud Garz. *de Benefic. par.* 11. *cap.* 2. *num.* 105. poterunt iidem Patroni continuare in poſſeſſione conferendi, & illam propria auctoritate liberè conferri.

His tamen non obſtantibus, veritas de jure eſt, 9
quòd non poſſint amplius Patroni in hoc caſu præfatam Cappellaniam propria auctoritate conferre, quia hujuſmodi actus formalis erectionis mutavit ſtatum, & naturam dictæ Cappellaniæ, & reddidit illam collativam, & Eccleſiaſticam, & nullatenus illa retinet amplius naturam laicalitatis, & legati pii, juxta Gloſs. 1. *in Clem.* 2. *de Decimis in fine*, Fælin. *in cap. Ex parte ſecunda num.* 2. *de reſcript. & conſ.* 41. *&* 45. Decius *conſ.* 210. *num.* 1. Rebuff. *in praxi tit. Sæculare beneficium quotuplex num.* 14. *&* 15. *& de pacific. poſſeſs. num.* 102.

Et revera, quòd præfata Cappellania non amplius 10
retineat naturam laicalitatis, & legati pii, patet ex eo, quod poſita ejus erectione auctoritate Ordinarii, jam in ea concurrunt omnia requiſita neceſſaria ad conſtituendum Beneficium Eccleſiaſticum, juxta doctrinam, & theoricam Abbatis *conſ.* 47. *lib.* 2. quam ſequuntur omnes Canoniſtæ, ac etiam Corrad. *in praxi benefic. lib.* 1. *cap.* 2. *uſque ad* 6. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſs.* 5. *num.* 6. *& ſeqq.* Ricc. *collect. deciſ.* 1657.

Primò enim collatio, ſeu inſtitutio illius ſpectat ad 11,
Perſonam Eccleſiaſticam, nempe ad Epiſcopum, non

quidem

quidem liberè, ſed ad præſentationem Patroni, cùm Cappellania fiat collativa per ejus erectionem formalem auctoritate Ordinarii, juxta auctoritates ſuperiùs relatas.

12 Nec obſtat prohibitio Fundatoris, quòd Ordinarius non ſe intromittat in Cappellaniæ proviſione, ſed ad ſolum Patronum ſpectet; quoniam hæc prohibitio valet, & tenet in Cappellaniis inſtitutis à ſolis Fundatoribus abſque ulla auctoritate, ſecus in Cappellaniis ſpiritualizatis, ſeu erectis auctoritate Ordinarii, ut bene notant Garz. *de Benefic. par.* 1, *cap.* 2. & alii apud eum relati *num.* 97. *&* 105. & dicam infra *Par. IV. Can. II. & III.*

13 Secundò, habet annexum aliquid ſpiritualitatis, quia habet annexam celebrationem Miſſarum.

14 Tertiò, conferri debet Clerico, & ad illam non poteſt amplius Patronus præſentare perſonam laicam, quæ cùm ſit de ſe incapax rerum, & jurium ſpiritualium, juxta *Text. in cap. Cauſam quæ de præſcript.* non poteſt tenere dictam Cappellaniam, utpote ſpiritualizatam per formalem erectionem auctoritate Ordinarii, ut obſervant Fælin. *in cap. Cum adeò num.* 1. *de reſcript.* Probus ad Monach. *in cap. Nullus de tempor. ordin. in 6. num.* 11. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 7. *&* 29.

15 Quartò denique dicta Cappellania eſt perpetua ſaltem aptitudine, ut ſunt omnia Beneficia manualia, quod ſufficit ad eſſentiam Beneficii, ſcilicet non confertur ad tempus certum, & definitum, ſed incertum, & indefinitum, nimirum quouſque voluerit Patronus; Perpetuum enim in Jure dicitur, quod poteſt eſſe perpetuum, & quòd certo tempore non terminatur, *cap. Clericos de cohab. Cleric. ibi perpetuum, & l. ſi ſufficit de condit. indebit.*

16 Et licèt hujuſmodi Cappellania ſit manualis, & ad nutum amovibilis, non ex hoc inferri poteſt, quòd non ſit verè Beneficium, quia eſt amovibilis, juxta doctrinam Garz. *de Benef. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 82. & Beneficia manualia ſunt vera Beneficia, ut idem notat *num.* 77.

Hinc objecta ſuperiùs allata nihil concludunt. Verum enim eſt, quòd voluntas Fundatoris ſit attendenda, & quòd non poſſit mutari, nec quidquam fieri contra illam ab Ordinario, ſed in præſenti ipſemet Fundator mutavit voluntatem ſuam, permittendo, & conſentiendo erectioni formali dictæ Cappellaniæ auctoritate Ordinarii, dum videns illam erigi ab Ordinario in titulum Beneficii non ſe oppoſuit, nec ei contradixit, & conſequenter tacitè ratum habuit quidquid per Ordinarium fuit diſpoſitum.

ARGUMENTUM.

Patronus ſi fiat Epiſcopus illius Diœceſis ubi exiſtit Beneficium Patronale, an poſſit illud conferre, & quid ſi ipſe ſit tranſlatus ad aliam Diœceſim.

SUMMARIUM.

1 *Duo correlativa an, & quando adeſſe poſſunt in una, eademque Perſona?*

2 *Patronus effectus Epiſcopus poteſt conferre Beneficium Patronale exiſtens intrà propriam Diœceſim.*

3 *Præſentatio, & inſtitutio an, & quando adeſſe poſſint in una, eademque Perſona. Et num.* 4.

5 *Patronus Epiſcopus tranſlatus ad aliam Diœceſim non poteſt conferre, ſed ſolum præſentare ad Beneficium Patronale prioris Diœceſis.*

6 *Per tranſlationem Epiſcopus amittit omnia jura prioris Eccleſiæ, nec poteſt amplius colligere hujus fructus. Et num.* 8.

7 *Inſtitutio, ſeu collatio eſt unus ex majoribus fructibus Epiſcopatus.*

9 *Per tranſlationem vacat prior Epiſcopatus tam quoad titulum, quàm quoad poſſeſſionem.*

CASUS IV.

PAtronus ratione proprii patrimonii cujuſdam Beneficii exiſtentis intrà Diœceſim A. effectus fuit Epiſcopus ejuſdem Diœceſis, & propria auctoritate in ſucceſſivis vacationibus non contentus pura, & ſimplici præſentatione illud contulit Perſonis idoneis; deinde juſtis intervenientibus cauſis authoritate Apoſtolica tranſlatus fuit ad aliam Diœceſim, & ſuccedente interim vacatione ejuſdem Beneficii continuare intendebat in poſſeſſione illud conferendi, cui ſe oppoſuit modernus Epiſcopus Diœceſis A. intrà cujus fines aſſurgit præfatum Beneficium. Hinc duo quæro in hoc Caſu.

Primò, *An Patronus effectus Epiſcopus poſſit conferre Beneficium Patronale intrà propriam Diœceſim exiſtens. Et quatenus affirmativè?*

Secundò, *An poſſit illud conferre, ſi fuerit tranſlatus ad aliam Diœceſim?*

Et quoad primum reſpondendum videtur *negativè.* Clara eſt enim diſpoſitio ſupradictorum *Canonum* prohibentium Patronis inſtitutionem, & collationem Beneficiorum Patronalium; Unde Patronus, licèt promotus ad Epiſcopatum, non poteſt conferre proprium Beneficium Patronale, ſuadente præſertim ratione illa, quòd ſi Patronus Epiſcopus poſſet Beneficium conferre; cùm deberet etiam ad illud præſentare, jam concurrerent in ipſo præſentatio, & inſtitutio, quod videtur impoſſibile; quoniam cùm præſentatio, & inſtitutio, ſeu collatio ſint inter ſe correlativa, exigunt concur- 1
ſum duarum Perſonarum, & impoſſibile eſt adeſſe in una, eademque Perſona, Butr. *in cap. Poſtulaſtis de conceſſ. præben. num.* 4. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 15. *num.* 38.

His tamen poſthabitis cenſeo Patronum promotum 2
ad Epiſcopatum, & effectum Epiſcopum poſſe propria auctoritate conferre Beneficium Patronale exiſtens intrà limites ſuæ Diœceſis, cùm Epiſcopus habeat aſſiſtentiam, & intentionem in jure fundatam conferendi omnia Beneficia propriæ Diœceſis, ad *Text. in cap. omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.* 3. *& cap. Conquerente de offic. Ordin.* ibique Fagnan. *num.* 18. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 1. Et ita in terminis tuetur Barboſa *in cap. Præterea num.* 3. *& in cap. Transmiſſæ num.* 2. *de Jurepatr.*

Non obſtat diſpoſitio horum Canonum, illa enim procedit in Patronis ſimplicibus, ſecus in Patronis habentibus facultatem conferendi, aut extraordinariam, ſeu ex privilegio, aut ordinariam ratione Epiſcopatus. Et licèt præſentatio, & inſtitutio ſint inter ſe corre- 3
lativa, & adeſſe non poſſint in una, eademque perſona, hoc procedit reſpectu unius qualitatis in eadem Perſona inhærentis, ex. gr. reſpectu Epiſcopatus, ſeu quando Epiſcopus eſt Patronus, ut Epiſcopus, & ratione Epiſcopatus, tunc quidem non poteſt præſentare, & poſtea conferre, ſed debet procedere per viam ſolius collationis, niſi habeat alios Compatronos, ex auctoritatibus ſuperiùs relatis *in Can. I. & II. Caſ. XV. num.* 6. quibus addo Anan. *in cap. Significaſti nu.* 5. *de Jurepatr.* ibique Butr. *num.* 2. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 4 *allegat.* 72. *num.* 196. ſecus reſpectu plurium qualitatum in eadem Perſona concur- 4
rentium; ex. gr. quando Epiſcopus eſt Patronus non ratione Epiſcopatus, ſeu ut Epiſcopus, ſed ratione proprii patrimonii, eò quia, prout in caſu præſenti, fundavit, & dotavit beneficium de propriis bonis; quia tunc reſpectu illarum qualitatum gerere poteſt vices plurium Perſonarum, & ut una Perſona, ſeu ut Patronus ratione proprii patrimonii præſentare, & ut alia Perſona, ſeu ut Epiſcopus inſtituere. Et patet in una, & eadem Perſona, in qua concurrant qualitates Canonicatus, & Epiſcopatus, ſeu, quæ ſit Canonicus ſimul, & Epiſcopus; Etenim, ut Canonicus poteſt eſſe Elector, ut Epiſcopus Confirmator, & ſic electio, & confirmatio, licèt duo correlativa, poſſunt eſſe in una, & eadem perſona. Ergo etiam præſentatio, & inſtitutio, licèt ſint correlativa, poterunt eſſe in una, & eadem perſona, reſpectu tamen diverſarum qualitatum, ut docent Abb. *in cap. Poſtulaſtis de conceſſ. præben. num.* 4. ibique Butr. *n.* 5. Fagnan. *num.* 12. Gemin. *in cap. à collatione de appellat. n.* 3. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 13. *num.* 39. *& ſeqq.*

Quoad ſecundum dubium venit reſpondendum: *Non* 5
poſſe Patronum Epiſcopum tranſlatum ad aliam Diœceſim amplius conferre beneficium patronale exiſtens in Diœceſi A. à qua fuit tranſlatus; In hoc enim caſu inſtitutio, ſeu collatio dicti Beneficii vacantis poſt

trans-

tranſlationem ſpectat ad modernum Epiſcopum dictæ Diœceſis A. & ad Epiſcopum tranſlatum ſolùm ſpectabit præſentatio, juxta ſanctionem Concilii Arauſicani I. *Can.* 10. relat. per Gonzal. *in cap. Significaſti de Jurepatron.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 15. *num.* 15.

6 Ratio eſt, quia Epiſcopus per tranſlationem amiſit
omnia jura prioris Eccleſiæ, ac ſi quoad illam mor-
tuus fuiſſet, Garz. *de Beneſic. par.* 5. *cap.* 1. *in addit.*
num. 245. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2.
7 *alleg.* 57. *num.* 92. *in fine*, & cùm inſtitutio, & col-
latio Beneficiorum, ſit fructus, & quidem ex majori-
bus prioris Epiſcopatus, à quo fuit tranſlatus Butr.
in cap. Noſti num. 3. *de Elect.* Barboſ. *de Canon.*
cap. ult. ſub num. 109. Rota coram Puteo *deciſ.* 406.
8 *num.* 2. *lib.* 1. non poteſt amplius illam colligere,
cùm non poſſit amplius facere ſuos fructus prioris
Epiſcopatus Bellamer. *in Can. Si quis num.* 12. *c.* 25.
quæſt. 2. Solorzan. *de jur. Indiar. lib.* 3. *cap.* 5. *n.* 46.
& ſeq. Garz. *de Benef. par.* 11. *cap.* 6. *num.* 45.

Nec adverſatur, quòd licèt per tranſlationem prior
Eccleſia vacet de jure quoad titulum, non tamen vacet
de facto reſpectu poſſeſſionis, quam Epiſcopus trans-
latus retinet uſque ad notitiam ſuæ tranſlationis, ad-
eoque ratione hujus poſſeſſionis poterit Patronus Epi-
ſcopus tranſlatus ad alium Epiſcopatum conferre di-
9 ctum Beneficium Patronale; Quoniam cùm Epiſcopus
per tranſlationem abſolvatur à vinculo prioris Epiſco-
patus, & jus acquirat ad ſecundum; ceſſat in eodem
momento quodcumque jus tam quoad titulum, quàm
quoad poſſeſſionem reſpectu prioris Epiſcopatus, Ho-
ſtien. *in Summ. de tranſlat. num.* 6. Bellamer. *in di-
cto Canon. Si quis ſub num.* 12. Rota *deciſ.* 475. *ſub
num.* 7. *par.* 1. *recent.*

ARGUMENTUM.

Clericus, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, an teneatur reſtituere fructus ejuſdem Beneficii?

SUMMARIUM.

1 *Fructus Beneficii dividuntur in tres ſpecies, & quæ ſint? Vide ibi.*

2 *Clericus à Patrono beneficiatus, & bonæ fidei poſſeſſor Beneficii uſque ad obitum, non tenetur reſtituere fructus perceptos, & conſumptos, nec datur actio contra ejus hæredes pro eorum reſtitutione. Quid autem de fructibus extantibus? Vide ibi.*

3 *Clericus ab initio bonæ fidei poſſeſſor Beneficii ex poſt facto vero malæ fidei poſſeſſor, an, & pro quo tempore teneatur fructus Beneficii reſtituere?*

4 *Clericus ſemper malæ fidei poſſeſſor Beneficii tenetur reſtituere omnes fructus.*

5 *Clericus, qui nulliter recepit à Patrono Canonicatum, an teneatur reſtituere diſtributiones quotidianas? Vide ibi, & num. 6.*

7 *Diſtributiones quotidianæ, licèt non computentur ſub valore fructuum, comprehenduntur tamen ſub fructibus.*

8 *Ad acquirendas diſtributiones requiritur ſervitium præſtitum in Eccleſia cum titulo vero, ſecus cum titulo nullo, & infecto.*

CASUS V.

Clericus quidam retinuit per multum tempus Beneficium ei collatum in titulum à Patrono propria auctoritate, & abſque privilegio illud conferendi. Quæritur, an teneatur reſtituere fructus Beneficii perceptos?

1 Sciendum eſt fructus Beneficii conſiderari poſſe in triplici ſpecie, alii enim ſunt fructus naturales, & ſunt illi, in quibus nulla, vel modica induſtria hominis verſatur, ut poma; alii induſtriales, in quibus plus induſtria hominis, quàm natura verſatur, ut ſegetes uvæ; alii civiles, qui non ex re, ſed ex proviſione hominis propter rem percipiuntur, ut penſiones domorum, vectutæ, navium, & animalium; Et iſti omnes fructus alii ſunt percepti, alii percipiendi, alii conſumpti, & alii extantes, juxta diviſionem, quam tradunt Abb. *in cap. Gravis de reſtit. ſpoliat. num.* 3. ibique Bellamer. *num.* 43. *& ſeq.* Butr. *n.* 8. Fagnan. *num.* 18. *& ſeqq.* Tuſch. *concluſ. jur.* 485. *lit. F.* Rot. *deciſ.* 3. *num.* 53. *par.* 7. *recent.*

Ut autem clariùs procedatur in hac quæſtione, tres diſtinguo Caſus. Primus eſt, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono ſemper bona fide, & cum opinione, quòd Patronus poterat illud conferre, eo quia vidit, & ſcivit Patronum in anterioribus vacationibus ſemper contuliſſe Beneficium, & Beneficiatos uſque ad obitum illud poſſediſſe, ac ejus fructus liberè percepiſſe, & conſumpſiſſe. Secundus Caſus eſt, quando Clericus recepit, & retinuit à Patrono Beneficium patronale ab initio bona fide; ex poſt facto autem mala fide, eo quia ipſe poſtea habuit notitiam, quòd Patronus non habebat jus illud conferendi, vel eo quia fuit cum eo lis conteſtata ab Ordinario ſuper titulo, aut poſſeſſione ejuſdem Beneficii. Tertius Caſus eſt, quando Clericus recepit, & retinuit Beneficium patronale à Patrono ſemper mala fide, & quia ſcivit Patronum non habere jus inſtituendi, & conferendi. Hac diſtinctione præſuppoſita reſpondendo ad quæſtionem,

In primo Caſu cenſeo, quòd Clericus Beneficiatus, 2
qui ſemper fuit bonæ fidei poſſeſſor Beneficii, & cum hac opinione obiit, non teneatur reſtituere fructus beneficii, nec naturales, nec induſtriales, nec civiles perceptos, & conſumptos, nec agi poſſit contra ejus hæredes pro eorum reſtitutione, quia bonæ fidei Poſſeſſor pro eo tempore, quo fuit in bona fide, & poſſedit opinione Domini fecit fructus ſuos, & juſto errore ductus non tenetur ad eorum reſtitutionem, Abb. *in cap. Ex frequentibus de inſtitut. num.* 11. Fagnan. *in cap. Gravis de reſtit. ſpoliat. num.* 45. *cum ſeqq.* Si verò non ſunt conſumpti, & adhuc extant tunc, aut ſunt fructus naturales, & ſtatim ac hæredes Beneficiati defuncti habent notitiam ad alium ſpectare, intrat eis oblatio reſtitutionis; aut ſunt fructus induſtriales, aut civiles, quos facto, opera, & proviſione ſua, aut alterius percepit, & non intrat obligatio reſtitutionis illorum, nec reſpectu hæredum, ea ratione quia cum Poſſeſſor bonæ fidei adhibuerit culturam, & induſtriam in illis percipiendis, æquum eſt, ut hujuſmodi fructus acquirantur ipſi irrevocabiliter Abb. *in dicto cap. Gravis de reſtit. ſpoliat. n.* 6. ibique Butr. *num.* 5. *&* 12. Rot. *deciſ.* 3. *num.* 40. *& 49. cum duobus ſeqq. par.* 7. *recent.*

In ſecundo Caſu, in quo Clericus Beneficiatus à 3
Patrono fuit ab initio bonæ fidei Poſſeſſor Beneficii, ex poſt facto autem effectus fuit malæ fidei poſſeſſor, vel verè, eo quia habuit notitiam, & ſcientiam, quòd Patronus non poterat ei conferre Beneficium, nec ipſe ab eo illud recipere, vel Juris præſumptione, eo quia fuit cum eo ſuper poſſeſſione, vel titulo Beneficii lis conteſtata ab Ordinario; Idem Clericus pro eo tempore, quo fuit Poſſeſſor bonæ fidei non tenetur reſtituere fructus perceptos, & conſumptos; Fructus verò adhuc extantes tenetur reſtituere, ſi ſint naturales, ſecus ſi ſint induſtriales, aut civiles, prout ſuperiùs dictum fuit, pro eo vero tempore, quo fuit malæ fidei poſſeſſor verè, aut Juris præſumptione, tenetur reſtituere omnes fructus, qui ad eum pervenerint à die notitiæ, vel à die motæ litis non ſolùm extantes, ſed etiam conſumptos, ea ratione, quia ſtatim ac mala fides ſupervenit, oritur obligatio fructus reſtituendi ad *Text. in l. certum Cod. de rei vindicat.* Abb. *in dicto cap. Gravis n.* 9. ibique Fagnan. *n.* 106. *cum ſeqq.* Rota *deciſ.* 3. *num.* 24. *par.* 3. *recent.*

In tertio denique Caſu Clericus, qui ſemper fuit
malæ fidei Poſſeſſor beneficii tenetur reſtituere omnes 4
fructus perceptos, & percipiendos naturales, induſtriales, & civiles, ſive ſint conſumpti, ſive adhuc extantes, quia malæ fidei Poſſeſſor non facit fructus ſuos. Abb. *in dicto cap. Gravis num.* 7. Bellamer. *num.* 4. Fagnan. *num.* 16. Barboſ. *num.* 5. Anan. *in cap. Ex frequentibus de inſtit. num.* 6.

Sed pone, quòd Beneficium, quod contulit Patro- 5
nus propria auctoritate præfato Clerico ſit Canonicatus, & Clericus ſemper poſſederit illum mala fide, & quod reſederit tamen, & interfuerit Divinis Officiis, perci-

percipiendo diſtributiones quotidianas; quæro, an idem Clericus teneatur reſtituere non ſolùm fructus Canonicatus, ſed etiam diſtributiones perceptas?

Et videtur reſpondendum negativè, diſtributiones enim ſunt quid diverſum à fructibus Canonicatus, & non computantur inter fructus illius ad *Textus in cap. Licèt de Præben.* Oldrad. *conſ.* 118. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. in proœm.* §. 7. *num.* 154. Verall. *deciſ.* 65. *n.* 3. *par.* 1. ac ſunt inſtitutæ in præmium laboris, & ſervitii præſtiti in Eccleſia, ac proinde cùm dictus Clericus præſtiterit hujuſmodi ſervitium, non tenetur reſtituere diſtributiones, quas intereſſendo, & inſerviendo percepit. Pariſ. *conſ.* 33. *num.* 3. *lib.* 4. Gonzal. *ubi ſupra num.* 162. *&* 165. Rota *deciſ.* 309. *num.* 16. *& ſeq. par.* 7. *recent. & deciſ.* 336. *num.* 2. *& deciſ.* 402. *par.* 1. *diverſor. & in Pampilonen. Beneficii de Allo* 13. *Februarii* 1705. §. *Quia* coram bon. mem. Caffarello.

6 Contrarium tamen verius de jure procedit, nimirum teneri reſtituere etiam diſtributiones perceptas, ut docent Fagnan. *in dict. cap. Gravis de reſtit. ſpoliat. num.* 83. Caſſador. *deciſ.* 6. *num.* 3. *de præben.* Garz. *de Benef. par.* 6. *cap.* 3. *num.* 116.

7 Non obſtat, quòd diſtributiones quotidianæ non computentur inter fructus; Licèt enim non computentur ſub valore fructuum, comprehenduntur tamen ſub fructibus, dum in condemnatione fructuum veniunt etiam diſtributiones quotidianæ, juxta Rotam *deciſ.* 6. *num.* 1. *& ſeqq.* apud Mohedan. *& deciſ.* 618.
8 *num.* 1. *par.* 1. *diverſ.* Nec adverſatur, quòd eædem diſtributiones dentur in præmium ſervitii præſtiti in Eccleſia; quia non ob quodcumque ſervitium dantur hujuſmodi diſtributiones, ſed ob ſervitium præſtitum in Eccleſia cum titulo vero, & legitimo, non verò præſtitum cum titulo nullo, & infecto, Fagnan. *in dict. cap. Gravis num.* 87.

ARGUMENTUM.

Qui recepit, aut retinuit Eccleſiam, vel Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, an ſit ipſo jure excommunicatus, vel potius excommunicandus. Et an poſſit ad illud præſentari.

SUMMARIUM.

1 *Recipiens, & retinens Beneficium à Patrono non habente ex privilegio jus conferendi non eſt ipſo jure excommunicatus, ſed excommunicandus.*

2 *Pœna nunquam cenſetur ipſo jure impoſita, niſi Lege exprimatur, & num.* 6.

3 *Lex pœnalis an, & quando dicatur continere pœnam latæ ſententiæ, vel potius ferendæ.*

4 Textus in Can. Præterea *non imponit pœnam latæ ſententiæ, ſed ferendæ contra recipientem, & retinentem Beneficium Eccleſiaſticum à Patrono.*

5 *Recipiens Beneficium à Patrono Laico, ac in eo adminiſtrans, an poſſit ad idem Beneficium præſentari, & num.* 10.

7 *Malè ordinatus an, & quando poſſit iterum ordinari? & num.* 14.

8 *Quis debet puniri in eo, in quo deliquit?*

9 *Non poteſt quis Beneficium Eccleſiaſticum ſine Canonica inſtitutione licitè obtinere.*

11 *Electus ad dignitatem per abuſum poteſtatis ſæcularis ſit inhabilis, & ineligibilis ad illam.*

12 *Præſentatus ſi ante inſtitutionem adminiſtret in Beneficio redditur inhabilis ad illud conſequendum.*

13 *Qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono dicitur intruſus.*

CASUS VI.

DUo in hoc Caſu quæruntur. Primò, *An idem Clericus, qui recepit, & retinuit Eccleſiam, aut Beneficium Patronale à Patrono Laico, vel Clerico, ſit ipſo jure excommunicatus, vel excommunicandus?*

Secundò, *An poſſit ad illud præſentari?*

1 Quoad primum cenſeo, quòd recipiens, & retinens Beneficium à Patrono Laico, vel Clerico non habente ex privilegio jus conferendi, non ſit ipſo jure excommunicatus, ſed excommunicandus veniat per ſententiam à Judice, niſi dimittat Beneficium, ita docent Gloſs. *in cap. Si per ordinationem verb. recipi diſt.* 63. *& in Canon. Si quis deinceps verb. interdicimus* 16. *quæſt.* 7. Abb. *in cap. Quiſquis de elect. num.* 8. Gloſs. *in hoc cap. Præterea verb. communione privetur*, ibique Berous *num.* 5. Abb. *num.* 2. & Gloſs. *in hoc cap. Relatum, verb. excommunicationis ſub datis*, ibique Abb. *num.* 5.

Etenim cùm nunquam cenſeatur ipſo jure pœna 2
impoſita, niſi Lege exprimatur, Gabriel. *conſ.* 187.
num. 6. *tom.* 2. Regula pro cognoſcendo, an quis incidat in pœnam latæ ſententiæ, vel potius ferendæ, 3
eſt inſpicere verba legis pœnalis; aut enim lex pœnalis utitur verbis comminatoriis. ut ſunt iſta ex. gr. *ſub pœna, ſub interminatione, ſub interpoſitione excommunicationis, ſub pœna ſuſpenſionis, penitùs inhibemus, ſub anathematis interminatione prohibentes, ſub anathemate prohibemus*; & tunc non continet ſententiam latam, ſed ferendam, juxta *Text. in cap. Dolentes de celebr. Miſs.* ibique Gloſs. *verb. ſub pœna, & in cap. Cùm eſſes de teſtam. & in Can. unic. de ſagittar. verb. ſub anathemate, & in cap. Sicut de ſimon. verb. ſub interminatione anathematis.* Aut utitur verbo, vel participio ſignificante actionem futuri temporis, & tunc pariter ſententiam à Judice ferendam continet, quia verbum *futuri temporis* ex ſui natura non ſignificat rem præſentem, aut præteritam, ſed futuram, ut ſi diceret *Reus erit communione privandus, &c.* ad *Text. in cap. Si vir de adult. & ſtupr. & in cap. Cùm tu de uſur.* Abb. *in cap. Si diligenti num.* 18. *de for. compet.* Fælin. *in cap. Rodulphus de reſcript.* Tuſch. *concluſ.* 719. *num.* 11. *lit. P.* Aut denique utitur verbo imperativi modi, & ſignificante hominis miniſterium, & tunc etiam importat ſententiam ferendam, niſi cum verbis imperativi modi concurrant dictiones, quæ ſignificant expreſsè ſententiam latam, ut ſunt iſtæ *ipſo jure, ipſo facto, abſque alia ſententia, auctoritate hujus legis, abſque ulla declaratoria, ſtatim, ex tunc, incontinenti, ſine mora,* juxta Gloſs. *in cap.* 1. *de reſcript. in* 6. *verb. ipſo jure, Text. in cap. literas de conceſs. præben. & in cap. Quam ſit*, ibique Gloſs. *de elect. in* 6. Tuſch. *dict. concluſ.* 719. *num.* 8. 20. *&* 29. *lit. P.* Sayr. *in Clavi Regia lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 18. *& ſeqq.*

Inſpectis autem verbis ſupradicti *Canonis Quarti* 4
imponentis pœnam excommunicationis recipienti, & retinenti Beneficium Eccleſiaſticum à Patrono non habente jus conferendi ex privilegio, clarè dignoſcitur ipſum non imponere pœnam excommunicationis latæ ſententiæ, ſed ferendæ; utitur enim verbis imperativi modi, & quidem abſque dictionibus importantibus ſententiam latam; dum non dicit communione privetur ipſo jure, ipſo facto, &c. ſed ſolùm, abſolutè, & ſimpliciter communione privetur; ac proinde non continet excommunicationem latæ ſententiæ, ſed ferendæ, & vigore illius recipiens, & retinens Beneficium à Patrono non eſt ipſo jure excommunicatus, ſed ſi monitus non dimittat Beneficium, eſt per ſententiam excommunicandus, ut præter ſupradictas auctoritates ſtatutum etiam fuit *in cap. Quia propter de elect.* ibique Gloſſ. *verb. priventur*, & docet Gloſs. *in cap. Cupientes* §. *ſi verò verb. priventur de elect. in* 6. *& in cap. Quicumque* §. *inhibemus de hæret. in* 6. *verb. innodetur, & in cap. In pœnis de reg. jur. in* 6. *verb. in pœnis.*

Quoad verò ſecundum dubium videtur dicendum
recipientem, & retinentem Beneficium à Patrono Lai- 5
co, ac in eo adminiſtrantem poſſe ad idem Beneficium præſentari, poſtquam illud dimiſit; nulla enim adeſt lex, quæ reddit hunc incapacem paſſivæ præſentationis, immo ſuperiùs in *Canone VII.* habetur, quòd Epiſcopus poſſit huic Beneficium conferre ibi: *niſi Epi-*
ſcopali conceſſioni muniti fuerint. Ergo poterit quoque 6
præſentari. Ratio eſt, quia incapacitas paſſivæ præſentationis cùm ſit pœna, non debet imponi, niſi exprimatur à jure, quòd ſit imponenda, Gloſs. *in cap. Tranſmiſſæ de Jurepatr. verb. ex vi Juriſpatronatus, Text. in cap. In pœnis de regul. jur. in* 6.

Quod comprobatur paritate malè ordinati; nam 7
qui

qui recepit ordines ab eo, qui poteſtatem ordinandi non habet, poteſt iterum ordinari, ad *Text. in cap. Presbyteri diſt.* 68. Barboſ. *de jur. Ecclef. lib.* 1. *cap.* 33. *num.* 81. Ita etiam, qui recepit Beneficium à non habente poteſtatem illud conferendi poterit præſentari.

8 Non obſtat regula, quòd quis debeat puniri in eo, in quo deliquit *cap. Quanto de translat. Can. Nemo de temp. ordin. in* 6. *Can. Paſtoralis de Jurepatron.* ibique Gloſs. *verb. in quo*, Fagnan. *in cap. Vel non de temp. ordin. num.* 5. quoniam licèt Patronus conferendo Beneficium delinquat, tamen hoc non obſtante, poteſt præſentare, ſi corrigat ſuum errorem, & non punitur pœna privationis Juriſpatronatus, juxta ſecundam concluſionem ſuperiùs in *Commentario* deductam, ita etiam licèt accipiens, & retinens Bene-
9 ficium à Patrono, ac in eo adminiſtrans in hoc delinquat, cùm non poſſit Beneficium Eccleſiaſticum ſine Canonica inſtitutione licitè obtineri, juxtà *Text. in cap. Beneficium de regul. jur. in* 6. tamen poterit præſentari, ſi corrigat ſuum errorem illud dimittendo, & non puniri pœna incapacitatis illud aſſequendi.

10 At contrarium exiſtimo magis veritati conſonum, ductus ab exemplo electi conſentientis propriæ electioni factæ per abuſum laicæ poteſtatis, aut adminiſtrantis
11 in Beneficio ante inſtitutionem. Electus ad dignitatem ſi conſentiat electioni factæ per abuſum poteſtatis ſæcularis, aut ſi ante confirmationem adminiſtret in illa, fit inhabilis, & ineligibilis ad illam, & ad alias dignitates, juxta *Text. in cap. Quiſquis de elect.* ibique Abb. *num.* 1. Bellamer. *num.* 1. Fagnan. *num.* 1. *&* 4. Barboſ. *num.* 1. *& ſeq.* Gonzal. *num.* 1. *&* 7. *Text. in cap. Qualiter de elect.* ibique Abb. *num.* 8. *& in cap. Avaritiæ eodem tit. in* 6. præſentatus ſi
12 ante inſtitutionem adminiſtret in Beneficio, redditur inhabilis ad illud conſequendum Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 11. *per tot.* expreſſe Rot. *decif.* 6. *de Jurepatr. aliàs* 187. *n.* 12. apud Creſcent. Ergo etiam, & à fortiori, qui recepit, & retinuit Beneficium ſcienter à Patrono, qui non habet poteſtatem illud conferendi, erit inhabilis illud conſequendi, & incapax paſſivæ præſentationis ad illud; eadem enim ratio, & major procedit in hoc, quàm in electo, & præſentato; nam electus ad Beneficium habet jus in re, præſentatus habet jus ad rem. Qui autem
13 recepit & retinuit Beneficium à Patrono nullum jus habet ad illum nec in re, nec ad rem, ſed dicitur intruſus, Fælin. *in cap. In noſtra in* 8. *columm. de reſcript.* Ac proinde ſi non obſtante, quòd electus habeat jus in re, & præſentatus jus ad rem, uterque eſt inhabilis ad Beneficium ſi ſe immiſceant in adminiſtratione, & poſſeſſione Beneficii abſque legitima confirmatione, & inſtitutione, à fortiori recipiens, & retinens Beneficium à Patrono, erit inhabilis ad illud conſequendum, ut arguit Abb. *in dict. cap. Quiſquis de elect. n.* 1. *in fine* ibi – *Nota ſecundò, quod recipiens dignitatem per abuſum poteſtatis ſæcularis contrahit irregularitatem quoad dignitates obtinendas; unde non poteſt amplius ſine diſpenſatione promoveri ad aliquam dignitatem; Fortius ergo hic dicendum, quando quis recepit dignitatem immediatè à manibus Laicorum.*

Hinc patet reſponſum ad allegata in contrarium; Adeſt enim *Text. in dict. cap. Quiſquis, & cap. Qualiter de elect. & cap. Avaritiæ eodem tit. in* 6. imponentes pœnam inhabilitatis, & ineligibilitatis illegitimè poſſidentibus Beneficia. Qui *Text.* licèt loquantur de electis, extendi poſſunt etiam ad illum, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono Laico; ſicuti de facto à Doctoribus extenduntur ad præſentatum, licèt de hoc non loquantur, juxta Gloſs. *in cap. Sciant de elect. in* 6. *verb. alios*, Lambertin. & Rota apud Creſcent. *ubi ſupra*, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt.* 39. Ratio eſt, quam dat eadem Rota apud Creſcent. *dict. decif.* 6. *n.* 21. nimirum, quia cùm agatur de favore Animæ, & Eccleſiarum, ut tollatur ambitio, etiamſi eſſemus in correctoriis, eſſet extenſio facienda.

14 Paritas deducta à malè ordinato non adverſatur; nam malè ordinatus poteſt iterum ordinari, ſi recepit ordines bona fide, & ignoranter ab eo, qui non habet poteſtatem ordinandi, ſecus ſi recepit ordines cum ſcientia; quòd Ordinans non habebat poteſtatem ordinandi, & in eis adminiſtravit; tunc enim non ſolùm non poteſt ampliùs ordinari, ut expreſsè ſtatuitur *in cap.* 1. *de Clerico non ordinato miniſtrante*. Unde potiùs paritas retorquetur, & ſicuti, qui recepit ordines ſcienter à non habente poteſtatem illos conferendi, non poteſt ordinari; ita, qui recepit Beneficium ſcienter ab eo, qui non habet poteſtatem illud conferendi, non poterit præſentari.

Quòd autem Patronus non obſtante, quòd conferendo Beneficium, delinquat, tamen non privatur jure præſentandi, ſed poteſt præſentare, exinde inferri non valet, quòd etiam ille, qui recepit, & retinuit Beneficium à Patrono, non obſtante, quòd in hoc delinquat, poterit præſentari; Multa enim à Sacris Canonibus permittuntur, & tolerantur in Patronis, ut ſic Laici alliciantur ad fundandas, & conſtruendas Eccleſias, quæ permitti non debent in intruſis in Beneficiis per abuſum Laicæ poteſtatis, aut non habentis jus conferendi Beneficia.

CAN. IX.

Alexander III. Eboracen. Archiepiſcopo.

QUod autem conſulis, ſi Clericus idoneus, ad vacantem Eccleſiam præſentatus, non fuerit ab Epiſcopo Diœceſano admiſſus, & poſtmodum alius idoneus præſentatus, & inſtitutus ab Epiſcopo poſſeſſionem tenuerit corporalem, An primo Clerico Eccleſiam petente debeat poſterior removeri, vel poſterior priori præferri? Dubium non eſt, quin in caſu iſto melior ſit conditio Poſſidentis; Quoniam antequam præſentatio per Diœceſanum Epiſcopum approbetur, ratum non eſt, quod à Patrono fuerat inchoatum, &c.

CAN. X.

Lucius III. Norvicen. Epiſcopo.

CUm autem Advocatus Clericum idoneum Epiſcopo præſentaverit, & poſtulaverit, poſtmodum, eo non refutato, alium æquè idoneum in eadem Eccleſia admitti; quis eorum alteri præferatur, judicio Epiſcopi credimus relinquendum; ſi Laicus fuerit, cui jus competit præſentandi. Verùm ſi Collegium, vel Eccleſiaſtica Perſona præſentationem haberet, qui prior eſt tempore, jure potior eſſe videtur.

CAN. XI.

Innocentius III. Elien. Epiſcopo.

PAſtoralis officii, & inf. Poſtulaſti edoceri, An Clericus ad aliquam Eccleſiam à Patrono Laico præſentatus, ſi Diœceſanus Epiſcopus ipſum non duxerit admittendum, ex hujuſmodi præſentatione aliquid Juris aſſequatur in illa, & ſi fortè idem ad Sedem Apoſtolicam appellaverit, & poſt appellationem ab ipſo inter-

interpoſitam, idem Patronus alium curaverit præſentare, ac ſecundum inſtituit Epiſcopus præſentatum, idem ab ipſa Eccleſia debeat amoveri? Nos igitur Alexandri Papæ veſtigiis inhærentes, qui inter præſentatos à Clerico, & Laico Patronis diſtinguens, inter præſentatos à Laico conditionem poſſidentis cenſuit meliorem; dicimus, quòd inſtitutio præſentati ſecundo loco à Laico Patrono, robur obtinet firmitatis. Verumtamen conſtituimus, ut Epiſcopus, qui præſentatum idoneum malitioſè recuſavit admittere, ad providendum eidem in competenti Beneficio compellatur, quatenus puniatur in eo, in quo ipſum non eſt dubium deliquiſſe.

COMMENTARIUM.

EX his tribus Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il 5. ſecundus il 24. Et tertius in ordine il 29. ſequentes deduco Concluſiones.

Prima: PATRONUS LAICUS (CUI SCILICET COMPETIT JUSPATRONATUS RATIONE PROPRII PATRIMONII) INTRA QUATUOR MENSES ANTE INSTITUTIONEM POTEST VARIARE, SECUS PATRONUS CLERICUS (SEU CUI COMPETIT JUSPATRONATUS RATIONE ECCLESIÆ.)

Secunda: EX DUOBUS ÆQUE IDONEIS PRÆSENTATIS A PATRONO LAICO POTEST EPISCOPUS DARE INSTITUTIONEM SECUNDO PRÆSENTATO, REJECTO PRIMO.

Tertia: INTER PLURES PRÆSENTATOS A PATRONO LAICO COMPETIT EPISCOPO GRATIFICATIO: Ita Innocentius, Abbas, Anania, Berous, Butrius, Fagnanus, Gonzalez hic Archidiac. *ſuper 6. decretal. in cap. ſi Laicus de Jurepatr.* Ancharan. Imol, & Vitalin. *in Clement. Plures de Jurepatronat.* Pariſ. *conſ. 47. tom. 4.* Calderin. *conſ. 9. de Jurepatr.* Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 2. queſt. 7. artic. 1.* Vivian. *eodem tractat. par. 2. lib. 10. cap. 1. num. 1.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 211.* Capon. *diſcept. Eccleſ. 74. num. 15. tom. 2.* Barboſ. *vot. deciſ. 78. num. 10. lib. 3.* Rot. coram Priol. *deciſ. 91. num. 4. & deciſ. 1247. num. 7.* coram Emerix Jun. *& deciſ. 649. num. 2.* coram Pamphil. *& in Volaterrana Beneficii 28. Januarii 1709. §. Ex pluribus* coram R. P. D. Criſpo, *& in Faventina Beneficii 16. Junii 1705. §. Minimèque* coram R. P. D. Kaunitz, *& in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1712. §. Data* coram R. P. D. Anſaldo.

1 Ratio primæ concluſionis eſt, quia cùm ante inſtitutionem, ab Epiſcopo factam, ratum non ſit, quòd à Patrono Laico fuit inchoatum, ideo ante ipſam inſtitutionem pendente tempore conceſſo ad præſentandum poteſt ipſe variare. Quod non procedit in Patrono Eccleſiaſtico. Nam cùm variatio determinationis maturo conſilio ſuſceptæ arguat inconſtantiam, & levitatem animi, & homo inconſtans ſit veluti conchylia, quæ creſcente Luna, augeſcunt, decreſcente mareſcunt; ac ſi nunc magnus, nunc puſillus, nunc elatus, nunc ſupplex, & veluti mulus ex equo, & aſina conflatus, qui nec equus eſt, nec aſinus, jure merito hæc variatio reprobatur in Perſonis Eccleſiaſticis, in quibus major conſtantia, & honeſtas requiritur, quàm in cæteris, juxta Gloſs. *in Clement. unic. de renunciat. verb. cùm illuſio*, ibique Vitalin. *n. 13. & in Clement. 2. §. Præſenti num. 5. de vit. & honeſt. Cleric.* Ancharan. *conſ. 188. num. 4.* ibi -- *Et hæc inconſtantia maximè reprobatur in Clericis* -- Rota *in Leodien. Paſtoratus, ſeu Vicariæ 15. Maji 1711. §. Tota* coram Eminentiſs. Priolo.

Ratio etiam ulterior eſt; quia Laici non ita exactè perquirere poſſunt idoneitatem præſentati, ſicuti Clerici; Ac etiam quia Patronus Clericus ratione Juriſpatronatus habet pinguius jus, habet enim ſex menſes ad præſentandum, Patronus verò Laicus habet ſolùm quatuor menſes, ut dicam infra *Par. III. Can. Unic.* Quare ob faciendam compenſationem Sacri Canones conceſſerunt Patrono Laico jus variandi, quod denegarunt Patrono Eccleſiaſtico. Ita Berous *in hoc cap. Quod autem num. 12. & ſeqq.* Butr. *in cap. Cùm autem*, Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. queſt. 7. art. 1. num. 4.* Rota *deciſ. 91. num. 6.* coram Eminentiſſimo Priolo. 2

Quoad has Concluſiones ſequentes examinantur Caſus.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus quando, & quomodo poſſit variare correctivè ne, & privativè, aut potiùs accumulativè?

SUMMARIUM.

1 *Non ſolùm Patronus, ſed etiam ejus ſucceſſor variare poteſt, ſi durante quadrimeſtre Patronus obiit.*

2 *Patronus Laicus poſt Canonicam inſtitutionem non poteſt variare, & num. 8.*

3 *Inſtutio facta per errorem de illegitimo, & non idoneo eſt nulla.*

4 *Paria ſunt non preſentare, ac nulliter preſentare.*

5 *Matrimonia contracta per hereticos in loco, ubi publicatum fuit Concilium, non ſervata hujus forma, ſunt irrita.*

6 *Heretici ratione Baptiſmi ſubduntur juriſdictioni Eccleſie.*

7 *Clericus natus in ſecundo matrimonio contracto ab hereticis in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, non ſervata hujus forma, eſt legitimus, & preſentari, ac inſtitui valet in Cathedralibus.*

9 *Inſtitutio Canonica, que dicatur?*

10 *Inſtitutio facta abſque prevта affixione edicti eſt nulla ex defectu forme.*

11 Text. in cap. final. de elect. in 6. *habet locum in preſentatione.*

12 *Si inſtitutio ſit nulla, utpote facta abſque previa affixione edicti, poteſt Patronus variare, non quidem privativè, ſed correctivè.*

13 *Caſu quo inſtitutio ſit nulla, non per hoc vitiatur preſentatio.*

14 *Licitum non eſt Patrono preſentationem ſemel validè factam in totum revocare, & quare? Vide ibi.*

15 *Patronus ſi preſentet ſecundum, in dubio preſumitur eum preſentare cumulativè, & non privativè.*

CASUS I.

SUccedente vacatione cujuſdam Canonicatus de Jurepatronatus in quadam Cathedrali, ubi recipi valent ſolùm legitimi Patronus præſentavit ad illum Titium Clericum, qui immediatè poſt, abſque prævia affixione edicti inſtitutus fuit in eo ab Ordinario. Animadvertens idem Patronus, quòd Titius natus erat à Berta, & Cajo hæreticis in ſtatu, quo Cajus antecedenter contraxit aliud matrimonium cum alia muliere pariter hæretica in parte hæreticorum, ubi publicatum fuit decretum *de reformat. matrimon. cap. 1. ſeſſ. 24.* non ſervata tamen hujus forma, exiſtimans Titium eſſe illegitimum, ac proinde incapacem obtinendi dictum Canonicatum durante adhuc quadrimeſtre, variavit alium Clericum idoneum, & capacem, præſentando privativè penitùs recedendo à prima præſentatione.

Quæritur in hoc Caſu -- *An Patronus poſt præſentationem Titii, & ſubſecutam hujus inſtitutionem in*

dicto

dicto Canonicatu potuerit variare, & quidem correctivè, & privativè, aut potiùs accumulativè? In quo articulo negativè abſolutè, & ſimpliciter reſpondendum videtur.

1 Licèt enim Patronus Laicus poſſit variare, immo etiam ejus ſucceſſor variare valeat ſi durante quadrimeſtre idem Patronus obiit, ut docet Lambertin. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 3. art. 4. num. 1.* Sanchez *conſ. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 13.*
2 tamen ſequuta inſtitutione præſentati, hoc ei ampliùs licitum non eſt, cùm variatio permiſſa ſit Patronis Laicis tantùm re integra, nimirum antequam admittatur ab Ordinario, & antequam ſit jus quæſitum præſentato, juxta ſupradictum *Canonem Quod autem*, ibique Gonzal. *num. 5.* Pariſ. *conſ. 47. par. 1. num. 6.* Palm. *conſ. 10. num. 38.* Paul. de Cittadin. *de Jurepatron. par. 6. art. 3. num. 2.* Rocch. de Curt. *eodem tract. verb. honorificum quæſt. 23. num. 53.* Vivian. *eodem tract. par. 2. lib. 10. cap. 1. num. 15.* Rota *in Volaterrana Beneficii 28. Januarii 1709. §. Ex pluribus* coram R. P. D. Criſpo.

3 Nec dicatur, quòd hæc inſtitutio facta ab Ordinario in Perſona Titii non ſit Canonica ex defectu Perſonæ recipientis. Eo quia Titius natus à Cajo in ſecundo matrimonio cum Berta, conſtante adhuc primo cum alia muliere erat illegitimus, & ſic incapax obtinendi præfatum Canonicatum; adeout etſi fuerit ab Ordinario inſtitutus per errorem, eo quia putabat illum eſſe legitimum, & idoneum, tamen cùm poſtea repertus fuit non idoneus, tam inſtitutio, quàm ejus præſentatio dicitur nulla, & nullum jus ei tribuere. Vivian. *de Jurepatr. par. 2. lib. 12. cap. 4. num. 33.* Adeòque Patronus ſtante hac nullitate inſtitutionis, ac præſentationis, durante adhuc quadrimeſtre, poterit alium præſentare, & quidem privativè penitùs recedendo à prima præſentatione, quia hæc utpote nul-
4 la, non dicitur præſentatio, cùm paria ſint non præſentare, ac nulliter præſentare. Sanchez *conſ. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 65. num. 3.* Fagnan. *in hoc Canone Cum autem num. 9. & 10. & in cap. Cùm vos num. 33. de offic. Ordin.* Rota *deciſ. 91. num. 4.* coram Priolo, Adden. ad Pamphil. *deciſ. 706. num. 16. & deciſ. 722. num. 11. & deciſ. 52. num. 8.* penès Anſaldum.

Quoniam Titius natus à Cajo in ſecundo matrimonio erat legitimus, adeòque tam præſentatio, quàm inſtitutio ejus favore facta eſt valida, & legitima.
5 Primum namque matrimonium contractum à Cajo cum alia muliere in loco, ubi publicatum fuit Concilium Tridentinum, fuit nullum, utpote inter ipſos contractum, non ſervata illius forma, dum hæretici, ubi Concilium fuit publicatum, tenentur ſervare ejus formam, itaut matrimonia per eos contracta abſque hac forma ſunt irrita, & nulla. Gonzal. *cap. 3. n. 10. de clandeſt. deſponſat.* Pignatell. *conſult. 79. num. 26. tom. 2.* Rot. *in Leodien. Canonicatus 2. Julii 1710. §. Caterùm* coram R. P. D. Anſaldo. Ea ratione quia, quamvis hæretici non ſint intrà Eccleſiam. *Tex-*
6 *tus in cap. Firmiter de Summ. Trinit.* tamen ratione Baptiſmi ſubduntur illius juriſdictioni. Gonzal. *in cap. Sicut num. 12. de hæretic.* Et conſequenter ſecundum
7 matrimonium contractum ab eodem Cajo cum Berta in loco, ubi publicatum non fuit Concilium Tridentinum, fuit validum, & legitimum, etiamſi non fuerit ſervata forma Concilii, ut optimè tradit R. P. D. meus Petra *ad Conſtit. Apoſtolic. tom. 4. fol. 78. num. 21.* vel ſaltem ex hoc exiſtimari potuit legitimum, quod ſufficit ad hoc, ut Titius Clericus ex eo ſuſceptus, dicatur legitimus, ad effectum ut præſentari, & inſtitui valeat in Cathedralibus, juxta *Text. in cap. Pervenit, qui fil. ſint legit.* Barboſ. *vot. deciſ. 2. num. 40. & ſeq.* Cancer. *var. reſol. par. 3. cap. 11. num. 106.* uti etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Monaſterien. ſeu Paderbonen. legitimitatis*; ubi cum Bodò ab Alten Brunſuvicenſis Vir Nobilis, ſed ſectæ Luteranæ Alumnus primum matrimonium contraxerit cum Juditha Eliſabeth Cran ejuſdem ſectæ; Alterum autem cum Sidonia de Feneſſen pariter Luterana; Et cùm ex ſecundo matrimonio natus fuerit Everardus, iſte, qui primus ſuæ gentis poſt hæreſim Luteri nomen dedit Catholicæ Fidei, ſupplicavit, ut ipſe Equeſtri Ordini adſcribi, ejuſque filii, & deſcendentes recipi valeant in Cathedralibus Germaniæ, declarari filios dd. Bodò, & Sidoniæ legitimos, ea præcipuè ratione, quia primum matrimonium uti celebratum in Diœceſi Colonien. ubi publicatum fuit decretum *de reformat. matrim. cap. 1. ſeſſ. 24.* non ſervata illius forma ſit nullum etiam inter hæreticos, non autem ita ſit de ſecundo contracto Brunſuivi, ubi nunquam dictum decretum fuit promulgatum; Ac proinde diſputato dubio – *An filii nati ex Bodone ab Alten, & Sidonia de Feneſſen, legitimi haberi debeant ad effectum de quo agitur* – Die 5. Septembris 1716. reſponſum fuit *Affirmativè*.

Sed re meliùs attenta cenſeo in hoc caſu Patronum potuiſſe variare; ſciendum eſt enim, quod ad 8
hoc, ut Patronus poſt ſequutam inſtitutionem præſentati in Beneficio, non poſſit ampliùs præſentando variare, juxta auctoritates ſuperiùs adductas §. *Licèt* requiritur, quòd inſtitutio ſit Canonica, ſeu quòd ſit 9
copulativè ſine vitio Conferentis, Recipientis, vel formæ. Fagnan. *in cap. Conſtitutus de fil. Presbyter. num. 10.* ibique Bellamer. . . . . Supradicta autem inſtitutio facta ab Ordinario in perſona Titii, etſi ſit ſine vitio Conferentis, & Recipientis, dum ex ſupra deductis patet, Titium eſſe legitimum, tamen dici non poteſt, quòd ſit ſine vitio formæ.

Fuit namque executa ab Ordinario immediatè poſt 10
præſentationem factam à Patrono favore Titii, abſque prævia affixione edicti, & ſic abſque forma à jure præſcripta, cùm ſecluſa omni conſuetudine, & præſcriptione in contrarium de jure inſtitutio, ſicuti etiam gratificatio fieri non poſſit per Epiſcopum abſque pœna nullitatis, niſi citatis priùs, vel ſpecialiter, vel generaliter per edictum præſentato, Patronis, & aliis intereſſe habentibus, cum præfixione termini peremptorii novem dierum, & niſi elapſo dicto termino, juxta *Text. in cap. final. de Elect. in 6.* qui licèt loquatur de electione locum etiam habet in præſen- 11
tatione, ut docent Gloſs. *verb. electione* ibi – *Et idem puto in præſentatione, ut etiam ille, cui ſit præſentatio ſervare teneatur hanc decretalem*, ibique Gemin. *num. 17.* Caldetin. *conſ. 8. de Elect. num. 1.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 6. art. 2. n. 1. & 4.* Creſcent. *deciſ. 12. de Jurepatr. num. 1. & 2.* Vivian. *eodem tract. lib. 9. cap. 1. num. 2. cum ſeqq.* Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib. 2. cap. 10. num. 40.* Rot. *in Novarien. Parochialis 11. Aprilis 1713. §. Atque hæc, & §. Atque ita* coram R. P. D. Anſaldo.

Stante igitur nullitate hujuſmodi inſtitutionis ex 12
defectu formæ ab Ordinario non ſervatæ, eo quia ipſe fuit nimis feſtinus in inſtitutione, res dicitur adhuc integra, ac proinde durante adhuc quadrimeſtre poterat Patronus variare alium præſentando, non quidem correctivè, & privativè penitùs recedendo à prima præſentatione, ſed accumulativè, alium cum primo accumulando; quia licèt dicta inſtitutio fuerit 13
nulla, non per hoc vitiata remanſit præſentatio, Vivian. *de Jurepatron. par. 2. lib. 12. cap. 4. num. 35.* Creſcent. *deciſ. 12. de Jurepatr. num. 3.* Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib. 2. cap. 10. num. 41.* ſed illa fuit valida, utpote facta de Perſona capaci, qua ſtante validitate licitum non erat Patrono Laico præſenta- 14
tionem ſemel validè factam in totum revocare. Ratio eſt, quia Textus in hoc *Canone Cùm autem 10.* inter plures præſentatos à Patrono Laico æquè idoneos concedit Epiſcopo gratificationem; Non eſſet autem locus gratificationi, ſi Patronus Laicus variaret correctivè, & privativè recedendo à prima præſentatione: Igitur ſi Patronus Laicus primo validè præſentavit, non poteſt variare privativè, ſeu correctivè, ſed ſolum accumulativè, quod enim ſemel placuit, ampliùs diſplicere non poteſt. Ita Gloſſ. *in cap. Quod ſemel de reg. jur. in 6.* Berous *hic in cap. Quod autem num. 8. & ſeqq.* Abb. *in cap. Cum autem*, ibique Fagnan. *n. 7.* Cravet. *conſ. 63. num. 3.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 7. art. 22. num. 2.* Rocch. de Curt. *eodem tract. verb. honorificum quæſt. 9.* Perez. de Lara *de Cappellan. lib. 2. cap. 9. num. 18.* R. P. D. Anſaldo *deciſ. 52. num. 4. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 235. num. 5. par. 9. & deciſ. 323. num. 12. par. 15. recent.*

& in Viden, Canonicatus 30. *Junii* 1704. §. *Nil urgente* coram Reverendiſſimo Molines Decano. Et in
15 dubio ſi Patronus Laicus præſentet ſecundum, ſemper præſumendum eſt eum præſentare accumulativè, & non privativè, ea ratione, quia quilibet præſumitur velle facere actum modo ſibi magis proficuo, & conformi diſpoſitioni juris Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verbo honorificum num.* 38. Lara *de Cappell. d. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 19.

ARGUMENTUM.

An Patronus Laicus poſſit ſemel tantùm, aut pluries variare. Et ſi præſentatio facta à Patrono Eccleſiaſtico ſit nulla, an poſſit idem Patronus alium præſentare, & an in Jurepatronatus mixto competat Patrono Eccleſiaſtico jus variandi?

SUMMARIUM.

1 *Patronus Laicus ſemel tantùm, & non pluries poteſt variare, & quare? Vide ibi. Intellige, ut num.* 3.

2 *Patronus Laicus ſi primò imperfectè præſentavit, poteſt ſecundò, & tertiò præſentare; immo præſentationem imperfectam penitùs revocare.*

4 *Præſentatio facta à Patrono Eccleſiaſtico ſi ſit nulla, poteſt idem Patronus alium præſentare.*

5 *Patronus Eccleſiaſticus poteſt intrà terminum à jure præfixum declarare, & reddere claram præſentationem dubiam;*

6 *Patronus Eccleſiaſticus, facto pacto, quòd ſi præſentatus intrà certum tempus non utatur præſentatione ad obtinendam inſtitutionem, poſſit alium præſentare, ſi præſentatus intrà dictum tempus ea non utatur, poteſt alium præſentare.*

7 *Patronus Eccleſiaſticus ſi præſentaverit unum, deinde variaverit præſentando alterum, & ſi primò præſentatus durante ſemeſtre renunciaverit juri ſuo, aut moreretur, an convaleſcat præſentatio ſecundi, vel potiùs Patronus poſſit noviter præſentare? Vide ibi, & num.* 8. *&* 9.

10 *Collatio Beneficii nulla, utpote facta extra terminum convaleſcit ex patientia Superioris habentis illud conferre jure devoluto.*

11 *Conſtitutio Legati facta à Proconſule ante ingreſſum Provinciæ, convaleſcit poſt ingreſſum, ſi Proconſul perſeveret in priori voluntate.*

12 *Præſentatio, aut conſtitutio Procuratoris ad præſentandam certam perſonam facta ante vacationem Beneficii convalidatur in ipſa vacatione durante voluntate Patroni.*

13 *Patronus Eccleſiaſticus an in Jurepatronatus mixto poſſit variare? Vide ibi, & num.* 14. *&* 15.

CASUS II.

PRæſentavit per literas quidam Patronus ad Beneficium vacans de ſuo Jurepatronatus, Titium Clericum; Deinde idem Patronus præſentavit Cajum coram Ordinario, & paulò poſt non exhibitis adhuc per Titium literis præſentationis coram Epiſcopo, præſentavit etiam Sempronium omnes æquè idoneos, quem Epiſcopus gratificavit, illum inſtituendo in Beneficio. Quæritur an hæc tertia præſentatio ſubſtineatur? ſeu an Patronus potuerit hunc tertium validè præſentare?

1 Cui quæſtioni reſpondendum videtur negativè; Patronus namque Laicus ſemel tantùm, & non pluries poteſt variare. Ratio eſt, quia *Canones ſupradicti* concedentes Patrono Laico jus variandi, loquuntur ſolùm de duobus Præſentatis. Igitur Patronus Laicus duos ſolùm, & non plures poterit præſentare, & ſic ſemel tantùm variare. Inſuper variatio eſt odioſa, Gemin. *in cap. Cùm in multis de reſcript. in* 6. adeòque venit reſtringenda, ad *Text. in cap. Odia de reg. jur. in* 6. & non eſt permittendum Patronis Laicis variare toties, quoties voluerint, ſed ſemel tantùm, ut docent Calderin. *conſ.* 15. *de Jurepatron.* Cravett. *conſ.* 83. *num.* 3. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Honorificum quæſt.* 10. Lambertin. *eodem tract. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *artic.* 23. Garz. *de Beneſic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 214. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 43. *num.* 6. *& diſc.* 17. *num.* 10. Vivian. *eodem tract. par.* 2. *lib.* 10. *cap.* 4. *n.* 1. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 46. Rot. *decif.* 92. *num.* 5. poſt Bonden. *collect. legal. tom.* 2.

Cæterùm in hoc Caſu cenſeo tertiam præſentationem ſuſtineri, & Patronum potuiſſe hunc tertium validè præſentare. Prima namque præſentatio facta à Patrono per literas favore Titii, donec non eſt exhibita coram habente inſtituere, eſt actus imperfectus nullum jus conſiderabile tribuens nominato, ut dixi *Par. I. Can. V. Caſ. II. num.* 4. firmatum fuit à Sacra Rota *in Romana Cappellaniæ* coram Eminentiſſimo Scotto *ibi relat. num.* 6. adeòque poterat Patronus non ſolùm variare præſentando hunc tertium, ſed etiam primam præſentationem imperfectam, ſeu nominationem revocare, & penitùs abolere, quo caſu non diceretur pluries, ſed ſemel tantùm præſentare, dum ſecunda præſentatio diceretur prima, & tertia ſecunda, Lotther. *de re Beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 6. *n.* 36. *& ſeqq.* Rota *decif.* 759. *num.* 18. *&* 21. *par.* 18. *tom.* 2. *recent. & in Vercellon. Canonicatus* 23. *Januarii* 1598. coram Cordubа penès Garz. *de Beneſic. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 36. 2

Non obſtat ſupradictum principium, quòd Patronus Laicus non poſſit pluries, ſed ſemel tantùm variare; quoniam illud procedit, quando prima præſentatio facta à Laico eſt actus perfectus, & eſt valida, limitatur autem quando eſt imperfecta; aut nulla, aut fuerit ei renunciatum à præſentato ſimpliciter, non verò in favorem alterius, cùm non poſſit Præſentatus renunciare, & transferre præſentationem de ſe factam in alium; Palm. *conſ.* 10. *num.* 37. Tunc enim Patronus Laicus non ſolùm poteſt præſentare ſecundum; ſed etiam tertium accumulando cum ſecundo, ea ratione, quia cùm prima præſentatio ſit nulla, aut non ampliùs exiſtens in rerum natura, cùm ceſſaverit per renunciationem, ſecunda efficitur prima, & non dicitur variatio, ſed prima præſentatio, & tertia dicitur ſecunda præſentatio, Gloſs. *in cap. final. verb. ex vi de Jurepatr.* Fagnan. *in cap. Cùm autem num.* 11. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 7. *artic.* 3. *ante num.* 1. *verſic. Igitur*; Vivian. *eodem tract. par.* 2. *lib.* 10. *cap.* 1. *num.* 21. Rota coram R. P. D. Anſaldo *decif.* 25. *num.* 15. 3

Sic etiam Patronus Eccleſiaſticus, etſi dicatur, quòd nullatenus poſſit variare alium præſentando; hoc procedit, quando ejus præſentatio eſt perfecta, aut valida; ſecus ſi ſit imperfecta, utpote non exhibita coram habente inſtituere, aut ſit nulla utpote facta abſque propria culpa de perſona minus idonea ignoranter, non verò ſcienter, & cum culpa, juxta ea, quæ ſuperiùs firmavi *Can. III. Caſ. III. num* 4. tunc enim poteſt alium præſentare; Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 21. *num.* 6. *& par.* 3. *quæſt.* 9. *art.* 32. *num.* 3. Ancharan. *in Clement. ut conſtitutiò de Jurepatron. num.* 7. *propè finem*, ea ratione, quia Sapientis eſt revocare, quod malè fecit, & quilibet tenetur ſuum errorem emendare; ut expreſsè docet *Text. in cap. Magnæ* 22. *quæſt.* 4. ibi = *Magnæ ſapientiæ eſt revocare hominem, quod malè loquutus eſt* = Gloſſ. *in cap.* 1. *ut lite pendente verb. præjudicium*, Butr. *in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo de elect. num.* 19. Immo ſi ejus præſentatio ſit dubia, poteſt intrà tempus datum ad præſentandum illam declarare, certificare, & reddere claram, ob ſupradictam rationem, quia in hoc caſu Patronus Eccleſiaſticus non diceretur variare, ſed primò præſentare, juxta Corrad. *in prax. beneſic. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 26. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 9. *num.* 13. Garz. *de beneſic. par.* 8. *cap.* 2. *num.* 3. Rota *in Recanaten. Beneficii* 9. *Maji* 1701. §. *finali* coram Rever. P. D. Lancetta. Sicuti non diceretur variare, ſed primò præſentare, ſi Patronus Eccleſiaſticus præſentaret aliquem cum hac conditione, quòd ſi præſentatus intrà menſem ex. gr. non proſequatur inſtitutionem, poſſit alterum præſentare; Tunc ſi nominatus cum tali pacto nondum præſentaverat ſe coram Epiſcopo 4 5 6

intrà

intrà tempus illi conſtitutum, evaneſcit, & extinguitur ejus præſentatio virtute pacti, & Patronus Eccleſiaſticus poterit alium præſentare, Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib. 2. cap. 9. num. 6.*

7 Quæro in hoc caſu. Primò ſi Patronus Eccleſiaſticus, cui prohibita eſt variatio, præſentaverit unum, deinde variaverit præſentando alterum; Et ſi primo præſentatus durante ſemeſtre, renunciaverit juri ſuo, aut moreretur; An convaleſcat præſentatio ſecundi, itaut ei concedenda ſit inſtitutio, vel potius Patronus poſſit noviter præſentare?

8 Et videtur dicendum, quòd non convaleſcat; Præſentatio namque ſecundi utpote facta à Patrono Eccleſiaſtico tempore prohibito, nimirum quando jam priùs aderat alia præſentatio valida, eſt de jure nulla, adeòque ceſſante prima per renunciationem, aut obitum primi præſentati convaleſcere non poteſt, ea ratione, quia non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non ſubſiſtit ad *Text. in cap. Non firmatur de regul. jur. in 6.* ut patet in Inſtitutione Simoniaca, quæ cum ſit nulla non convaleſcit, ſi inſtitutus per aliqua tempora adminiſtraverit in beneficio *Textus in cap. Principatus 1. quæſt. 1.* & in venditione rei Sacræ ex. gr. Calicis ſacrati, quæ eſt nulla, & non aſſumit vires, ſi poſtea res Sacrata deſiit eſſe Sacra, *Text. in l. inter Stipulantem §. Sacram ff. de verbor. oblig.* Unde Patronus Eccleſiaſticus, cùm prima præſentatio ſublata ſit de medio per renunciationem, aut mortem primi Præſentati; Secunda, quæ reputatur, ac ſi eſſet prima, non valeat, ac habeatur pro non facta, poterit de novo præſentare durante adhuc ſemeſtre, non præſtat enim impedimentum, quod de jure non ſortitur effectum ad *Text. in cap. Non præſtat de regul. jur. in 6.* Lambertin. *de Jurepatr. par. 2. lib. 2. quæſt. 7. art. 10. num. 2.*

9 Sed in hac quæſtione cenſeo reſpondendum, præſentationem ſecundi, quæ ante renunciationem, aut obitum primi præſentati erat nulla, convaleſcere, & convalidari, dummodo non conſtet de mutatione voluntatis Patroni Eccleſiaſtici, quia durante voluntate Patroni, dicitur perſeverare, & vim, & validitatem, quam non habebat ante renunciationem, aut obitum primi Præſentati, recipit poſt ipſam renunciationem, aut obitum, dum poſt ipſam renunciationem, aut obitum primi Præſentati, Patronus Eccleſiaſticus durante adhuc ſemeſtre poteſt præſentare, ut expreſsè docet Rota *deciſ. 16. de renunciat. in antiquis;* Ad exem-
10 plum collationis beneficii factæ ab Ordinario, elapſo termino ſibi à jure ſtatuto ad conferendum, quæ licèt ſit nulla, convaleſcit tamen ex patientia Superioris habentis illud conferre jure devoluto. *Text. in cap. Literas de ſupplen. neglig. Prælat.* ibique Gloſs. *verb. patientia*. Abb. *num. 1.* Anan. *num. 1.* Barboſ. *num. 1.*
11 & ad exemplum conſtitutionis Legati facta à Proconſule, antequam ipſe Provinciam ingrediatur, quæ licèt ante ingreſſum non valeat, convaleſcit tamen poſt ingreſſum Provinciæ Proconſulis, ſi iſte perſeverat in priori voluntate, juxta *Text. in l. obſervare §. final. ff. de offic. Proconſul.* Caſſador. *deciſ. 5. de*
12 *Jurepatr. num. 2.* Ac denique ad exemplum præſentationis, aut conſtitutionis Procuratoris ad præſentandum certam perſonam facta ante vacationem Beneficii, quæ licèt ſit nulla ante vacationem, convalidatur tamen in ipſa vacatione, durante voluntate Patroni, juxta Dec. *conſil. 171. tom. 1.* Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 6. num. 19. & ſeq.* Rota *in Romana Cappellaniæ 3. Februarii 1708.* coram Eminentiſſimo Scotto *ſuperiùs impreſs. Par. I. Can. V. Caſ. II. num. 28.* ſtante autem convalidatione præſentationis ſecundi, non poteſt Patronus noviter præſentare; hoc enim importat convalidatio præſentationis ſecundi, nimirum, quòd Patronus perſeveret in eadem voluntate, & alium non præſentet.

Quæro ſecundo in Jurepatronatus mixto, An Patronus Eccleſiaſticus poſſit variare?

13 Videtur Patronus Eccleſiaſticus in Jurepatronatus mixto poſſe variare; Etenim ipſe in hujuſmodi Jurepatronatus habet ſocietatem, & communionem cum Laico, adeòut ſicuti Patronus Laicus poteſt variare, ita & Patrono Eccleſiaſtico eadem variatio competere poterit, dum in bonis ſocialibus ſocius habet privi-

legium ſocii, & privilegium unius conſortis, prodeſt alii conſorti, ad *Text. in l. ſi communem §. Quemadmodum ſervitutes amittantur*, ibique Bald. Paul. de Caſtr. Alexand. *conſ. 122. num. 17. lib. 4.*

Sic ratione communionis ſocietatis privilegium Cle- 14
rici, ut conveniri poſſit coram Epiſcopo prodeſt Laico in eadem Cauſa individua; Et reſtitutio in integrum, quæ competit minori, prodeſt, & competit etiam majori in eadem Cauſa communi Paul. de Caſtr. *in dicta l. ſi communem num. 2.* Alexand. *dicto conſ. 122. num. 16. in fin. lib. 4.* Pariſ. *conſ. 12. num. 73. lib. 2.* Et privilegium termini ſex menſium in præſentando competens Patrono Eccleſiaſtico, in Jurepatronatus mixto ratione communionis, & ſocietatis prodeſt Patrono Laico, juxta Gloſſ. *in cap. unico de Jurepatr. in 6. verb. Eccleſiaſticus*, & dicam infra *Par. III. Can. Unico*. Ac etiam privilegium, ut Legatus à Latere non poſſit liberè conferre beneficium de Jurepatronatus Laicali, ac privilegium exemptionis à Regulis Cancellariæ, & à Reſervationibus Apoſtolicis competens Patrono Laico, ratione communionis, & ſocietatis in Jurepatronatus mixto, competit etiam Patrono Eccleſiaſtico, ut dicam infra *Can. XXX.* Ita etiam Privilegium variandi competens Patrono Laico, in Jurepatronatus mixto ratione ejuſdem ſocietatis, & communionis competere poterit Patrono Eccleſiaſtico, & iſte variare, ſicuti variare valet Patronus Laicus; ea ratione, quia mixtum aſſumit naturam ſimplicis magis privilegiati, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc. 59. num. 22. §. Aut veniunt.*

At verius contrarium exiſtimo; diſtinguendum eſt 15
enim inter ea, quæ ſunt indiviſibilia, & ea, quæ ſunt diviſibilia; Licèt enim in indiviſibilibus privilegium unius conſortis prodeſt alteri conſorti, tamen hoc limitatur in diviſibilibus, & in eis, quæ ſunt diviſibilia, juxta Gloſſ. *in dicta l. ſi communem*, ibique Bald. Paul. de Caſtr. Covarr. *practic. quæſt. lib. unico cap. 34. num. 1. prope fin. & 2.* In caſu autem præſenti exercitium Juriſpatronatus, ſeu Juriſpræſentandi commodè diviſionem admittit, & dividi poteſt, ut dicam infra *Par. IV. Can. II.* Unde privilegium variandi competens Patrono Laico, competere non poteſt in Jurepatronatus mixto ratione communionis Patrono Eccleſiaſtico, quia Patronus Eccleſiaſticus, ſive conſideretur ſecundùm ſe, ſive, ut aſſociatus Patrono Laico, ſemper in eo deteſtabilis eſt variatio determinationis maturo conſilio ſuſceptæ, ut ſuperiùs notavi *in Commentario §. Ratio prima concluſionis*, ita Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 2. quæſt. 7. art. 13. num. 4. & ſeq.* Immo juxta Paul. de Cittad. *par. 6. art. 3. de Jurepatr.* quem ſequitur Lara *de Anniverſar. & Cappellan. lib. 2. cap. 9. num. 14.* nec Patronus Laicus in Jurepatronatus mixto, ratione communionis cum Eccleſiaſtico, in quo deteſtatur variatio, poteſt variare; quæ tamen opinio reprobatur à Lambertino *ubi ſupra num. 5.*

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus an poſſit variare, novum Præſentatum accumulando, lite pendente inter Præſentatos, quorum nullus ceſſit liti, aut deceſſit.

SUMMARIUM.

1 *Lite pendente inter Patronos principaliter ſuper Jurepatronatus licita non eſt eis variatio. Limita, ut ibi.*

2 *Lite pendente inter Præſentatos, quorum unus fuit inſtitutus, non poteſt Patronus alium accumulando præſentare.*

3 *Lite pendente inter Præſentatos, quorum unus ceſſit, vel deceſſit, non poteſt Patronus alium præſentare. Limita, ut ibi.*

4 *Lite pendente inter Præſentatos poteſt Patronus variare præſentando Collitigantem. Intellige, ut ibi.*

5 *Orta lite inter Præſentatos, quorum nullus ceſſit, aut deceſſit, & quorum nullus ſit inſtitutus, an poſſint Patroni variare, & alium accumulativè*

præſentare? Referuntur ſententia, & rationes Lambertini, & num. 6. & 7.

6 *Quod, & quale jus acquiratur ex præſentatione Patroni Laici.*

8 *Referuntur ſententia, & rationes eorum, qui ſentiunt in hoc caſu non eſſe permiſſum Patronis Laicis variare, & num. 9. & 10.*

11 *Conciliatur utraque ſententia cum diſtinctione. Vide ibi, & num. 13.*

12 *Lis ad hoc, ut ſit ſufficiens impedire Patronis Laicis facultatem variandi, requiritur, quod non ſit calumnioſa.*

CASUS III.

COmpetens Jurepatronatus Laicali pluribus uti ſingulis ad Beneficium A. vacans, unus ex eis præſentavit Titium, alius Cajum. Orta lite inter Præſentatos, primus Patronus variavit accumulando cum Titio Sempronium. Hinc quæritur: An lite pendente inter Præſentatos, quorum nullus ceſſit liti, aut deceſſit, Patronus Laicus poſſit alium præſentare, ſeu variare accumulando novum præſentatum.

Quæſtio hæc ſatis controverſa inter Doctores, ut clarius reſolvatur, præſupponendum eſt tanquam certum.

1 Primo. Quòd lite pendente inter Patronos principaliter ſuper Jurepatronatus non poſſunt iſti variando devenire ad aliam præſentationem, niſi ante motam litem, & ante vacationem ſint in poſſeſſione præſentandi; nam ſi ſunt in poſſeſſione præſentandi, poſſunt in hac poſſeſſione continuare, & alium accumulativè præſentare, niſi lis ſit etiam ſuper ipſa poſſeſſione, eo quia litis motio non debet alicui jus ſuum auferre, & poſſeſſionis commodo quem privare, ad *Text. in cap. 1. ut lite pendente*, Gloſſ. *in cap. Ex literis verb. ex literis de Jurepatr. & in cap. Cum veniſſent de in integr. reſtit. verb. Electionem*, Lancellot. *de attentat. par. 2. cap. 4. in præfat. à num. 635. uſque ad 652.*

2 Secundo. Quòd lite pendente inter Præſentatos, quorum unus fuit inſtitutus, non poſſit poſt hujuſmodi inſtitutionem Patronus alium accumulando præſentare, juxta *Text. expreſſum in cap. 2. ut lite pendente in 6.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 218.* Covarr. *pract. quæſt. lib. unic. cap. 36. num. 7. §. 3.*

3 Quod lite pendente inter Præſentatos, & uno ex Litigantibus defuncto, aut liti cedente, non poſſit Patronus alium præſentare Lambertin. *de Jurepatron. par. 1. lib. 2. quæſt. 6. art. 12. num. 19.* Gomes *ſuper Regul. de ſubrog. Collitig. quæſt. 13.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 217.* Lancellot. *de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 655.* Rota *in Zamoren. Beneficii de Morales 30. Maji* 1586. apud Marcheſan. *de Commiſſ. par. 1. tom. 1. §. 2. pag. mihi* 452. dummodo præſentatio illius, qui ceſſit, aut deceſſit, ſit valida, ſi enim ſit nulla, eo quia ſit criminoſus, aut concubinarius, & hoc ignorabatur à Patrono, poteſt Patronus Laicus variare alium accumulando, quia in iſto caſu Patronus Laicus non diceretur variare, ſed præſentare, & quia per mortem illius lis eſt finita, ut expreſsè docet Gloſſ. *in cap. 2. ut lite pendente in 6. verb. finita,* Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 2. quæſt. 7. art. 21. n. 6.* Rota *deciſ. 459. num. 29. par. 19. tom. 2. recent. & in Recanaten. Beneficii 9. Maji* 1701. *§. final.* coram R. P. Dom. Lancetta.

4 Quarto denique, quod lite pendente inter Præſentatos poſſit Patronus variare præſentando Collitigantem, dummodo ex tali præſentatione, & variatione lis non prorogetur, & protrahatur in longum, quia tunc ceſſat ratio *cap. 1. ut lite pendente in 6.* nimirum ne propter novos Adverſarios litigia prorogari contingat, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt. 23. num. 53.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 220. & ſeq.* Covarr. *pract. quæſt. lib. unic. cap. 36. num. 7. §. 3.* Rota *deciſ. 443. num. 3.* coram Merlin. Adden. ad Buratt. *deciſ. 942. num. 8. & deciſ. 92. num. 4.* poſt Bonden. *collect. legal. tom. 1.*

5 Quod igitur controvertitur, & quod hic examinandum mihi propoſui, eſt; an orta lite inter Præſentatos, quorum nullus ceſſit, aut deceſſit, & quorum nullus ſit inſtitutus, poſſint Patroni variare, & alium accumulativè præſentare?

Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 6. art. 12. num. 11. cum ſeqq.* affirmativam tuetur ſententiam exiſtimans in duobus præſentatis litigantibus habere locum *Textum in cap. 2. ut lite pendente in 6.* ſeu quòd tunc ſolùm ſit prohibita Patronis Laicis variatio lite pendente inter præſentatos, quando unus ex his eſt in poſſeſſione beneficii, dum *Text. in dicto cap. 2.* ſolùm in hoc caſu expreſsè prohibet præſentantes procedere ad novam præſentationem, non verò habere locum *Textum in cap. 1. eodem tit.* quia iſte nullatenus loquitur de duobus præſentatis, ſed tantummodo de duobus electis non adhuc confirmatis, & inter ſe litigantibus.

Fundatur etiam in facultate variandi conceſſa per ſupradictos *Canones* indefinitè, & generaliter Patronis Laicis intrà quatrimeſtre, & ſic etiam lite pendente. Nec hæc variatio lite pendente diceretur attentata, quia attentata regulariter non dantur, niſi concurrant præjudicium Partis, aut contemptus Judicis lite pendente inter Præſentatos, quorum nullus ceſſit, aut deceſſit, & nullus ſit in poſſeſſione beneficii; Si Patroni variarent tertium accumulativè præſentando ceſſaret utrumque; Ceſſaret quidem contemptus Judicis, quia id facerent jure permittente, ceſſaret quoque præjudicium Partis, ſcilicet tum Eccleſiæ, quia tertius accumulatus, ſi eſſet dignior, poſſet ſtatim gratificari ab Ordinario, & ſic citius proviſum remaneret Eccleſiæ, tum Præſentatorum, quia iſti non 6
habent jus quoad Beneficium, nec in re, dum hoc jus acquiritur per ſolam inſtitutionem Ordinarii, nec ad rem, quoniam licèt præſentatio facta à Laico, & accepta à Præſentato, in caſu, quo Patronus Laicus non poſſit variare, vel quia elapſum eſt quadrimeſtre, vel quia promiſit non variare, & permanere in prima præſentatione, tribuat Præſentato idoneo jus ad rem, itaut illi ſoli, & non alteri conferendum ſit Beneficium, ut docent Berous *in dicto cap. Quòd autem num. 29. §. Etſi,* Calderin. *conſ. 17. de Jurepatr.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 2. quæſt. 5. art. 8. num. 4.* Vivian. *eodem tractat. lib. 8. cap. 8. num. 1.* Tamen præſentatio facta à Laico, caſu quo ipſe poteſt variare, vel in actu ſecundo variavit plures accumulando non dat præſentato jus ad rem, ſed ſolùm dat ei jus proſequendi inſtitutionem, ſeu petendi coram Ordinario, ut præſentatio habeat ſuum effectum, vel determinatè favore ſui, ſi ſit ſolus præſentatus, vel alternativè favore ſui, aut alterius compræſentati, ſi eſt alius compræſentatus, & ſi ſint æquè idonei, ita Berous *in dicto cap. Quòd autem num. 25.* ibique Butr. & Anan. Imol. *in Clem. 1. de ſuppl. neglig. Prælat. num. 33.* Capon. *diſcept. 74. num. 14. tom. 2.*

Et ratio videtur eſſe, quia ſi ſola litis motio inter 7
Præſentatos impediret Patronis jus variandi, aperiretur via fraudibus; nam præſentati facilè poſſent inter ſe movere litem, ut ſic Patronus non poſſet variare alium cum ipſis accumulando, ut conſiderat Lancellott. *de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 644.* & hanc Sententiam Lambertini ſequi videtur Rota *in Hipporegien. Parochialis 21. Junii* 1700. *§. Eſt certum* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

E contra ſunt alii, & quidem graviſſimi Docto- 8
res, qui ſentiunt in hoc caſu non eſſe permiſſum Patronis Laicis variare alium accumulativè præſentando, niſi adſit ſtatutum, aut conſuetudo, quod Patroni etiam lite pendente inter præſentatos poſſint variare, ut expreſsè tuentur Calderin. *conſ. 1. ut lite pendente,* Cravett. *conſ. 63. num. 3. in fine,* Gomes *ſuper Regul. de ſubrogat. Collitig. quæſt. 13.* ubi refutat Lambertinum, Creſcent. *deciſ. 10. de Jurepatron.* Caſſador. *deciſ. 3. ut lite pendente num. 2.* Covarr. *pract. quæſt. lib. unic. cap. 36. num. 7. §. Tertio,* Lancellott. *de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 675. 693. & 696.* Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 9. num. 217.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat. 72. num. 162.* Rota *deciſ. 442. num. 6. par. 1. diverſ. & deciſ. 443. num. 2.* coram Merlin. Adden. ad Buratt. *deciſ. 942. num. 7. & deciſ. 280. n. 1. & deciſ. 333. num. 1.* coram Cavaler. *& deciſ. 92. num. 3.* poſt Bonden. *collect. legal. tom. 1.*

Moven-

9 Moventur autem iſti Doctores ex *Textu in cap. 1. ut lite pendente in 6.* qui licèt loquatur de Electis, comprehendit etiam Præſentatos inter ſe litigantes. Tota namque ratio quare prohibeatur *in dicto cap. 1.* Electoribus devenire ad novam electionem, quando lite pendente inter Electos, unus ex eis ceſſit, aut deceſſit, eſt præjudicium, quod reſultaret ex hujuſmodi nova electione, tum reſpectu Eccleſiæ, quia lis, & ſic etiam proviſio Eccleſiæ protraheretur in longum, tum reſpectu ſuperſtitis, quia ipſi daretur novus Collitigans; hæc eadem ratio militat etiam in caſu, quo lite pendente inter duos præſentatos Patroni Laici devenirent ad præſentationem accumulativam alicujus tertii; Ex hac namque nova præſentatione accumulativa adeſſet præjudicium Eccleſiæ, quia lis, & conſequenter etiam proviſio ejuſdem Eccleſiæ protraheretur in longum, dum non obſtante hac præſentatione de novo facta, adhuc eſſet diſcutiendum de jure duorum primò præſentatorum, & fieri poſſet, quòd unus ex his haberet jus reſpectu tertii, & non reſpectu alterius compræſentati, aut reſpectu alterius compræſentati, & non reſpectu tertii, & ſic omni caſu eſſet quærendum de jure primò præſentatorum. Calderin. *conſ. 1. ut lite pendente*, Covarr. *pract. queſt. lib. unic. cap. 36.* Adeſſet etiam præjudicium eorumdem præſentatorum, non quidem quoad hoc, ut eorum præſentatio non ſortiretur effectum; ſed quoad hoc nimirum, quia ultimò præſentatus poteſt eſſe potentior primò præſentatis, & ſic eis daretur durior Adverſarius, & multò majores expenſas ipſi ſubire cogerentur, Lancellott. *de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. num. 175.* Cùm igitur militet eadem ratio tam in electis, quàm in præſentatis inter ſe litigantibus, militare etiam debet in utroque caſu eadem diſpoſitio *dict. cap. 1.* ex tradit per Calderin. *conſ. 1. ut lite pendente*, Rota *deciſ. 333. num. 1.* coram Cavaler. *& in Salamantina Cappellaniæ 20. Novembris 1590. & 5. Julii 1593.* apud Garz. *de Benefic. par. 6. cap. 4. num. 39. & 41.*

10 Non officit, quòd juxta *Text. in cap. 2. ut lite penden. in 6.* solùm ſit prohibita nova præſentatio, quando lite pendente inter præſentatos unus ex eis eſt in poſſeſſione Beneficii, non verò quando neuter eſt in hac poſſeſſione. Quoniam licèt *Text. in dict. cap. 2.* loquatur in caſu, quo unus ex præſentatis eſt in poſſeſſione Beneficii, comprehendit tamen etiam caſum, in quo neuter ex præſentatis ſit in poſſeſſione; Ratio eſt, quia non poſſeſſio, ſed ſola lis eſt illa, quæ impedit libertatem, & jus variandi, quod habet Patronus Laicus intrà quatuor menſes, dum ſi inter duos præſentatos nulla eſſet lis, & unus ex eis eſſet in poſſeſſione Beneficii, & iſte moreretur intrà quatuor menſes, poſſet unus ex Patronis intrà eumdem terminum alium præſentare accumulativè cum ſuperſtite. Si verò inter duos præſentatos, quorum unus ſit in poſſeſſione Beneficii, eſſet lis, & iſte moreretur intrà terminum juris, non poſſet Patronus variare alium accumulativè præſentando cum ſuperſtite, juxta *dict. cap. 2.* Ergo ſive præſentati ſint in poſſeſſione, ſive non; ſi inter ipſos ſit lis, hæc ſola eſt illa, quæ impedit Patrono jus variandi, propter duplex ſupradictum præjudicium, quod inde reſultaret, tum Eccleſiæ, tum præſentatorum. Covarr. *pract. queſt. lib. unic. cap. 36. num. 7. §. Tertiò.*

11 Ego verò pro concordia utriuſque ſententiæ diſtinguo, aut lis inter Præſentatos eſt ſuper titulo Beneficii, eò quia ex. gr. unus ex præſentatis Sacerdos prætendat Beneficium eſſe actu Sacerdotale, & alius ex præſentatis, qui infra annum promoveri poteſt ad Sacerdotium, prætendat eſſe habitu tantùm Sacerdotale; Aut eſt ſuper ipſamet præſentatione, eo quia voces præſentantium ex. gr. ſint in diſcordia diſparitæ; Et in hoc caſu cenſeo procedere ſecundam ſententiam, nimirum, non poſſe Patronos variando tertium accumulativè præſentare, ob auctoritates, & rationes pro hac ſententia ſuperiùs deductas; quia ſi Patroni in hoc caſu variando tertium accumulativè præſentarent, per hujuſmodi novam accumulativam præſentationem lis adhuc non finiretur, immo in longum protraheretur, dum non obſtante hac nova præſentatione, adhuc eſſet quærendum de juribus primò præſentatorum in grave præjudicium tum Eccleſiæ, quia hujus proviſio prorogaretur, tum eorumdem præſentatorum, quia iſti ob novum collitigantem tenerentur ſubire majores expenſas.

Nec admiſſa hac ſententia aperiretur via fraudibus, 12
eo quia Præſentati facilè poſſent inter ſe movere litem, ut ſic Patronus non poſſet variare alium cum ipſis accumulando; Quoniam non omnis lis inter Præſentatos eſt ſufficiens impedire Patronis Laicis facultatem variandi, ſed ſolùm illa, quæ non eſt calumnioſa, ſeu quæ præſefert aliquem colorem boni juris. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par. 1. cap. 17. n. 170.* Adden. ad Gregor. *deciſ. 149. num. 5.* Rota *in Gerunden. Beneficii 11. Junii 1702. §. Reſponſum* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *& in Regien. Jurispatronatus 16. Januarii 1706. §. Haud relevante* coram eodem.

Neque Rota *in dicta Hipporegien. Parochialis* tuetur in hoc caſu poſſe Patronos devenire ad novam præſentationem accumulativam, immo in *§. Conſtito*, ſenſit, ſi Patroni hoc caſu devenirent ad novam præſentationem, hanc eſſe attentatam ibi – *Quinimo cum à ſententia Reverendiſſimi Nuntii Taurinen. fuerit appellatum, & duraret adhuc lis inter Coelectos, non erat licitum citra vitium attentatorum devenire ad ſecundam electionem.*

Aut lis inter Præſentatos eſt ſuper idoneitate, eo 13
quia unus ex Præſentatis prætendat alium Compræſentatum eſſe ex. gr. irregularem, illegitimum, concubinarium, criminoſum, ſimoniacum, aut non habere requiſita neceſſaria ad obtinendum Beneficium (qui tamen defectus erant incogniti Præſentantibus) & in hoc caſu cenſeo procedere ſententiam Lambertini, & quòd Patroni poſſint variare, & tertium accumulativè præſentare, qui tamen ſit dignior, non autem ſi ſit æquè dignus, aut minus dignus. Per hujuſmodi enim præſentationem accumulativam tertii dignioris, citiùs ſopiretur lis, dum ille dignior ſtatim ab Ordinario gratificari poſſit, & ſic ceſſaret in hoc caſu ratio prohibitiva *Text. in dict. cap. 1. ut lite pendente*, nimirum præjudicium Eccleſiæ, quia citiùs ei proviſum remaneret, & præjudicium eorumdem primò Præſentatorum, tum quia iſti in hoc caſu non haberent jus, nec in re, nec ad rem, ut ſuperiùs notatum fuit in *§. Fundatur*, tum quia non cogerentur ſubire majores expenſas, cùm ceſſaret lis.

ARGUMENTUM.

Patronus Laicus facta promiſſione, aut facto mandato procuræ præſentandi aliquem cum juramento non variandi nec privativè, nec accumulativè; Si deinde variet alteram perſonam accumulativè præſentando, an hujuſmodi præſentatio accumulativa ſuſtineatur, & an ſit locus abſolutioni à juramento ad effectum agendi pro reſciſſione dictæ promiſſionis, aut mandati procuræ?

SUMMARIUM.

1 *Actus geſtus contra proprium juramentum præcedens, an, & quando ſuſtineatur? & num. 9.*

2 *Patronus facta promiſſione, aut præſentatione certæ perſonæ, cum juramento non variandi privativè, poteſt alium validè accumulativè præſentare.*

3 *Patronus facta promiſſione, aut facto mandato procuræ ad præſentandum, aut facta præſentatione certæ perſonæ cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, & hæc promiſſio, aut præſentatio jurata ſit acceptata à Præſentato, ſi deinde variet alium accumulativè præſentando, hujuſmodi variatio accumulativa non ſuſtinetur, & quare? Vide num. 4. & 5. Limita, ut num. 7.*

5 *Præſentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum præcedens non variandi; nec privativè, nec accumulativè, an, & quando ſit præjudicialis primò Præſentato?*

6 *Mulier ſi juret alicui non alienare rem dotalem, & poſtea eam vendat, hujuſmodi venditio non ſuſtinetur,*

8 *Præſentatio accumulativa facta à Patrono contra præcedens juramentum nullatenus variandi, & admiſſa ab Ordinario, an ſuſtineatur?*

10 Alexander conſ. 16. & Sacra Rota deciſ. 513. & 547. par. 3. diverſ. *non contrariantur, & n. 11.*

12 *Non eſt locus abſolutioni à juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, quando non conſtat juramentum fuiſſe extortum vi, dolo, metu, aut continere læſionem, & turpitudinem, multò minus quando conſtat Patronos poſt hoc juramentum variaſſe, & num. 15.*

13 *Præſentatio cum promiſſione jurata non variandi, ad hoc, ut dicatur extorta vi, dolo, aut metu ſufficienti pro obtinenda abſolutione à juramento, iſte debet eſſe talis, qui conſenſum excludat jurantis.*

14 *Lex fundationis ſi præcipiat Patrono præſentare, & ſimul variare, non poteſt idem Patronus renuntiare facultati variandi.*

16 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii in Cremonen. Beneficii 6. Junii 1716.*

C A S U S IV.

CAſum expono hìc propoſitum in Sacra Congregatione Concilii die 6. Junii 1716. qui ita ſe habet. Ex diſpoſitione Fundatoris Juſpatronatus Beneficii erecti in Eccleſia Parochiali Sanctiſſimæ Virginis Aſſumptæ Oppidi Platinæ Cremonen. Diœceſis ſpectat ad Archipreſbyterum dictæ Eccleſiæ, & Collegium Notariorum Cremonæ; ea lege, ut dictum Collegium eligere debeat duos Viros bonæ famæ penès Archipreſbyterum Platinæ, qui per tempora futurus erit, qui dictus Archipreſbyter, vel duo Electi, & eligendi per dictum Collegium, vel major pars ipſorum trium poſſint dictum Preſbyterum eligere, caſſare, & remittere. Vacante Beneficio Archipreſbyter præſentavit Sacerdotem Bartholomeum Landinum, Collegium Notariorum facultatem eligendi dictos duos Viros hac vice delegavit Decano Franciſco Arriſio, & Electis per ipſum Joanne Caratto, & Joanne Petro Faſſario; Ambo iſti per ſeparatum Inſtrumentum conſtituerunt irrevocabiles Procuratores Joachinum de Floribus, & Zacchariam de Vacchellis tam conjunctim, quàm diviſim ad præſentandum Sacerdotem Joſephum Arriſium filium dicti Franciſci, & in utroque Inſtrumento eiſdem conceptum legitur verbis juramentum *de nequaquam revocanda dicta electione, vel alteram perſonam ad dictum Beneficium cumulativè, & multò minus privativè eligendo, non obſtante, quòd fere de jure, ſeu vigore diſpoſitionis teſtamentariæ Fundatoris facultas variandi ei competere poſſit, & pro majori convalidatione hujuſmodi promiſſionis, cum ejus ſpeciali juramento præſtito, ut ſupra, hujuſmodi juri, & facultati, de quibus certior factus fuit per Notarium, renunciat in ampliſſima forma* -- Hoc ſolemni juramento poſthabito iidem duo Electi ſubſequenti die una cum Archipreſbyteri Procuratore per publicum Inſtrumentum nominarunt ad dictum Beneficium Bartholomeum Landinum, & die immediatè ſequenti Zaccaria de Vacchellis unus ex Procuratoribus conſtitutis præſentavit in Curia Epiſcopali dictum Joſephum Arriſium; Hac facti ſerie expoſita, duo hic quæro:

Primò, *An hujuſmodi præſentatio accumulativa facta ab Electis per Collegium Notariorum Cremonæ, poſthabito dicto ſolemni juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, ſuſtineatur?*

Secundò, *An ſit locus abſolutioni à juramento ad effectum agendi pro reſciſſione dictorum Inſtrumentorum nominationis, & præſentationis?*

1 Quoad primum dubium, videtur *affirmativè* reſpondendum, quia actus geſtus contra juramentum præcedens valet, & ſuſtinetur, quamvis contraveniens efficiatur perjurus, ut patet multis exemplis, nimirum in eo, qui juravit non revocare teſtamentum, ſi poſtea revocet, valida eſt revocatio Gloſs. *in cap. ultima voluntas 13. quæſt. 2.* Et in eo, qui vendidit agrum alicui abſque traditione ſub juramento alteri non vendendi, ſi poſtea alteri vendat, & tradat, valet venditio, ad *Text. in l. quoties C. de rei vendit. & l. traditionibus Cod. de pact.* Paſſerin. *in cap. Licèt mulieres de jurejurando in 6. num. 42.* Et in eo, qui conſtituit Procuratorem, & juravit illum non revocare, ſi deinde Procuratorem revocet, hujuſmodi revocatio eſt valida, licèt ſit perjurus, *Text. in cap. fin. de Procurat. in 6.* ibique Gloſſ. *verb. revocatus* Caſtren. *conſ. 361. num. 4. tom. 1.* Paſſerin. *in dict. cap. Licèt mulieres num. 42.* Ac denique in eo, qui juravit ſponſalia cum una, ſi deinde contrahat matrimonium cum altera, hoc eſt validum, *Text. in cap. Sicut ex literis de ſponſal.* Caſtren. & Paſſerin. *ubi ſupra.* Et hanc ſententiam tueri videtur Alexander *conſ. 16. num. 3. lib. 3.* Rota *deciſ. 513. & 547. num. 6. par. 3. lib. 3. diverſ.*

At his minimè obſtantibus contrarium verius de jure procedit, videlicet, præſentationem accumulativam factam ab Electis per Collegium Notariorum Cremonæ, poſtquam iſti juraverint non variare nec privativè, nec accumulativè non ſuſtineri; Quoniam 2 licèt Patronus, ſi promiſit præſentare, aut dedit mandatum procuræ ad præſentandum, aut de facto præſentavit certam perſonam cum juramento non variandi privativè, ſeu non revocandi præſentationem, poſſit alteram perſonam validè præſentare, & hæc abſque perjurio admitti ab Ordinario, quia per eam non diceretur variare privativè, nec revocare primam præſentationem, ſed tantùm accumulare, & juramentum non eſt de non accumulando, ſed ſolùm de non revocando Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 1. quæſt. 4. art. 13.* Rot. *deciſ. 547. num. 4. par. 3. diverſ. & deciſ. 443. num. 4.* coram Merlin. Adden. ad Burart. *deciſ. 942. num. 9.* Tamen quando juramentum cadit 3 tam ſuper non revocatione, quàm ſuper non accumulatione, ſeu quando Patronus conſtituit Procuratorem ad præſentandum, aut præſentavit certam perſonam cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, & hujuſmodi præſentatio jurata fuit acceptata à Præſentato, non poteſt poſt hoc juramentum, non ſolùm licitè, ſed nec validè ad novam præſentationem etiam accumulativam devenire.

Ratio eſt, quia præſentatio accumulativa ad ſui 4 perfectionem, & validitatem requirit in Præſentante poteſtatem variandi, & quòd Superior habens inſtituere illam acceptet; poſito, quòd Patronus juraverit, aut promiſerit cum juramento non variare, nec privativè, nec correctivè, immo poſito, quod Patronus ſimpliciter abſque juramento promiſerit nullatenus variare, aut præſentare aliquem ſolum, & non alium, & hæc promiſſio fuerit acceptata à Præſentato jam deficit in eo facultas, & poteſtas variandi, cùm Patronus per talem promiſſionem ſive juratam, ſive ſimplicem, & acceptatam à Præſentato ceſſit juri, quod habebat ad variandum, ut docent Lap. *allegat. 78. per tot.* Guttier. *de juram. conf. par. 3. cap. 13. in fin.* & expreſsè Caſtropal. *oper. moral. tract. 13. de benefic. diſput. 2. punct. 5. num. 8.* ibi -- *Adde non ſolùm ex juramento, ſed etiam ex ſimplici promiſſione de non variando non licere tibi variare, quia facta promiſſione cedis juri, quod ad variandum habebas* -- deficit etiam acceptatio Superioris habentis inſtituere, quia iſte non ſolùm non debet Patronum audire contra ſuum juramentum, ſed etiam tamquam perjurum repellere, immo illum compellere ad ſervandum juramentum præſtitum, ad *Text. in cap. Cùm contingat de jur. juran.* Gloſs. *in cap. Licèt mulieres de jurejuran. in 6. in ult. notab.* Dec. *conſ. 537. num. 17.* aliàs fieret particeps delicti, illudque perjurium approbaret, adeòque præſentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum non variandi, nec accumulativè, nec privativè eſt nulla tum ex defectu poteſtatis variandi in Patrono, tum ex defectu acceptationis legitimi Superioris habentis inſtituere, ex latè traditis per Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 1. quæſt. 4. artic. 13. num. 2. & ſeq. & lib. 2. par. 2. quæſt. 7. art. 16. per tot.* Rocch. de Curt. *eod. tract. verb. honorificum n. 37.* Card. de Luca *eodem tract. diſc. 43. num. 10.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 72. num. 162. §. Pro præſentis,* Rot. *deciſ. 443. num. 4. & 10.* coram Merlin. *tom. 1.* Adden. ad Burart. *deciſ. 942. num. 10. & ſeqq. &*

deciſ.

deciſ. 956. *num.* 6. coram Dunozett. *& deciſ.* 92, *num.* 6. poſt Bonden. *collect. legal.*

5 Eſt etiam nulla, & ſuſtineri non poteſt ſecunda præſentatio accumulativa facta à Patrono contra proprium juramentum non variandi ex alio motivo, nimirum ratione præjudicii, quod affertur primò præſentato. Quamvis enim præſentatio accumulativa non ſit præjudicialis primò præſentato, quando Patronus non promiſit, nec juravit non variare, cùm in hoc caſu præſentatus non habeat jus in re, nec ad rem, ut firmatum fuit *in ſuperiori Caſu num.* 6. tamen quando promiſit, aut juravit non variare nec privativè, nec accumulativè, & hæc promiſſio jurata fuit acceptata à primò præſentato, eſt maximè præjudicialis, quia ſtante hac promiſſione, & juramento acquiſitum fuit jus ad rem primo præſentato, itaut illi ſoli, & non alteri conferendum ſit Beneficium, Caldetin. *conſ.* 17. *de Jurepatr.* Berou. *in hoc. Can. Quod autem num.* 29. Bald. *in cap. Veniens de jure juran. num.* 4. ibi — *Tu dic, quod aut juravit alicui, & primo juramento ſtandum eſt, quia illi eſt jus quaſitum* — Vivian. *de Jurepatr. lib.* 8. *cap.* 8. *num.* 5. Ac proinde ſtante eadem promiſſione, & juramento Patronus non poteſt variare, & juri primò præſentati præjudicare, argumento *Text. in cap. ſi tibi abſenti de præben. in* 6. ibique Paſſerin. *num.* 12. Berou. *in d. Can. Quod autem num.* 25. §. *Praterea* ibi — *Praterea ſi acquireretur preſentato jus ad rem, illud tolli non poſſet, nec illi derogari ex præſentatione ſecunda Patroni, & ſic Patronus variare non poſſet* — Capon. *diſcept.* 74. *tom.* 2. *num.* 16. ibi — *Et quando jam eſt jus quaſitum nominato non eſt licita variatio* — Paſſetin. *in cap. Licèt mulieres de jur. juran. in* 6. *n.* 45. ibi — *ſed ſi prius juramentum factum fuit ad favorem tertii, & pactum juratum fuit à tertio acceptatum, pactum ſecundum juratum, & initum contra prius pactum non tenet, quia eſt illicitum, & injuſtum.*

6 Quod comprobatur etiam exemplo mulieris, quæ juravit non alienare rem dotalem. Mulier namque ſi juret alicui non alienare rem dotalem, & poſtea eam vendat, hujuſmodi venditio non ſuſtinetur, ad *Text. in d. cap. licèt mulieres de jur. juran. in* 6. Bald. *in d. cap. veniens eod. tit. num.* 4. Ita etiam Patronus ſi præſentet aliquem, & juret nullatenus variare, ſi deinde variet, hujuſmodi variatio non ſuſtinebitur.

7 Patet igitur ex ſupradictis, quòd Patronus Laicus poſtquam promiſit præſentare, aut de facto præſentavit certam perſonam cum juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè, non poſſit validè ad novam præſentationem procedere. Sed hoc tamen limitatur in caſu, quo præſentatus ceſſit ſuæ præſentationi, aut non acceptavit præſentationem, ſeu promiſſionem juratam de non variando, aut deceſſit; Tunc enim Patronus non obſtante juramento non variandi, nec privativè, nec accumulativè poteſt ad novam præſentationem devenire, quia cùm dictum juramentum fuerit adjectum ſavore præſentati, ipſo ei legitimè cedente, vel non acceptante, vel decedente, non eſt quid prohibeat Patrono de novo præſentare, durante quadrimeſtre, Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 43. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 443. *num.* 16. *& ſeq.* coram Merlin.

8 Limitatur etiam à nonnullis in caſu, quo Ordinarius admiſerit ſecundam præſentationem cumulativam ſcienter, ſeu cum ſcientia, quòd Patronus priùs juraverit non variare, tunc enim licèt Patronus efficiatur perjurus, variationem tamen dicunt ipſi tenere, & eſſe validam, ut ſentire videtur Rot. *d. dec.* 443. *num.* 14. coram Merlin. Adden. ad Burat. *deciſ.* 481. *num.* 14. *& deciſ.* 956. *num.* 8. coram Dunozet. Ego tamen hanc limitationem non admitterem, & cenſerem ſecundam præſentationem cumulativam factam à Patrono contra proprium juramentum de non variando, licèt admiſſam ab Ordinario non ſubſiſtere, quia ſubſiſtentia, & validitas præſentationis non dependet à ſola approbatione Ordinarii, ſed requirit etiam poteſtatem in Patrono variandi, ut patet in Patrono Eccleſiaſtico, qui ſi præſentet unum, & deinde variet accumulativè alterum præſentando, ſi approbetur ab Ordinario hæc ſecunda præſentatio, hoc tamen non obſtante ipſa non ſuſtinetur, & eſt nulla, quia deficit in Patrono Eccleſiaſtico poteſtas variandi, ut ſuperiùs deduxi *in Comment.* hic idem defectus poteſtatis variandi eſt in Patrono Laico, quando juramento promiſit non variare, & hoc fuit acceptatum à præſentato, quia per hujuſmodi promiſſionem juratam ceſſit pro ea vice juri variandi, juxta auctoritates Gutier. Caſtropala. *ubi ſupra.*

9 Hoc firmato, non obſtant exempla ſuperiùs in contrarium deducta, quibus probare contenditur, quòd actus geſtus contra præcedens juramentum ſuſtineatur. Quoniam pro remotione hujus æquivoci diſtinguendum eſt inter actum, qui liberè & abſolutè pendet à libera voluntate gerentis, ut ſunt illi in contrarium enumerati, & actum, qui ad ſui perfectionem non dependet à ſola libera voluntate gerentis; ſed exigit ulterius approbationem Judicis; Actus primæ ſpeciei poteſt eſſe validus etiamſi ſit geſtus contra priùs emiſſum juramentum, ſed actus ſecundæ ſpeciei uti eſt præſentatio; quæ ad ſui validitatem, & perfectionem exigit approbationem Ordinarii habentis inſtituere, ſi ſit geſtus contra præcedens juramentum non ſuſtinetur ex defectu approbationis legitimi Superioris, quia iſte illum non approbaret, aliàs fieret particeps perjurii, juxta Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum num.* 37. Caſtrenſ. *conſ.* 361. *num.* 4. *tom.* 1. & uti ſimili objectioni reſpondet Rota *in ſæpecitata deciſ.* 443. *num.* 8. *& ſeqq.* coram Merlin. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 942. *num.* 13.

10 Nec Alexander *d. conſ.* 16. mihi videtur contrarius; Loquitur enim ipſe in caſu omnino diverſo à noſtro, nimirum in caſu, quo Patronus ſibi ipſi juravit non variare, & hoc juramentum non fuit præſtitum Præſentato, nec ab hoc acceptatum, quo caſu dicit poſſe Patronum validè ad novam præſentationem devenire, non verò in caſu, quo Patronus promiſit Præſentato cum juramento non variare, & hæc promiſſio fuit ab eo acceptata, immo in hoc caſu videtur confirmare noſtram ſententiam, & quòd Patronus non poſſit validè præſentare, ut patet in reſponſione, quam ipſe tradit, ad Gloſſ. *in d. cap. licèt mulieres eodem conſ. num.* 2. ibi — *Poſſet etiam aliter reſponderi, &c. quòd aut mulier ſibi ipſi juravit non facere contractum aliquem alienationis rei dotalis, & tunc valeat ſequens actus factus in contrarium, aut primum juramentum fuit præſtitum alicui, puta ei, cui cedebantur jura, in caſu quo mulier alienare tentaret, & tunc præfertur primum juramentum, quia juri alterius per ſecundum actum non poteſt præjudicare; ſed in propoſito non fuit præſtitum juramentum per dictum Patronum dicto Gabrieli abſenti, nec per dictam ſimplicem nominationem intelligebatur ei acquiſitum jus; Ergo ſequens actus debet attendi* — Igitur à contrario ſenſu ſentire videtur hic Doctor, quòd ſi fuiſſet per Patronum præſtitum juramentum de non variando dicto Gabrieli præſenti, & acceptanti, Patronus non potuiſſet validè devenire ad ſecundam præſentationem.

11 Rota autem *dicta deciſ.* 513. *&* 547. *par.* 3. *diverſ.* nec ipſa contrariatur, quia loquitur in terminis diverſis, ibi enim Patroni non juraverant non variare, nec privativè, nec accumulativè, ſed ſolùm juraverant non revocare mandatum procuræ, & habere ratum, & gratum, quod per Procuratorem factum fuerit; Quo ſtante juramento poterant devenire ad aliam præſentationem cumulativam, quia per hanc non dicebantur revocare mandatum procuræ, aut præſentationem factam per Procuratores, ſed ſolùm aliam præſentationem cum prima accumulare, juxta ſuperiùs tradita in §. *At his.*

12 Deſcendendo verò ad ſecundum dubium, quod ſolùm fuit in Sacra Congregatione Concilii diſputatum, ſtudens apud R. P. D. Anſidæum meritiſſimum Secretarium ejuſdem Sacræ Congregationis negativè reſpondendum ſentiebam: Quoniam cùm juramentum præſtitum ab Electis à Collegio Notariorum non revocandi præſentationem factam favore Joſephi Ariſi, nec alteram perſonam ad Beneficium, de quo agitur cumulativè, & multò magis privativè eligendi, & nominandi, neque aliter omnino variandi, ſervari poſſit abſque interitu ſalutis æternæ, eſt ab eis ſervandum, nec ſunt ab illo abſolvendi, ad *Text. in cap. Si verò, & cap. Cum contingat de jure juran. & in*

cap.

cap. Quamvis de pact. in 6. ibique Gloſſ. *in figuratione caſus;* Cùm non doceant præfatam promiſſionem juratam fuiſſe ab eis extortam vi, dolo, metu, aut continere læſionem, & turpitudinem, prout requiritur ad effectum obtinendi abſolutionem à juramento. Paſſerin. *in cap. licèt mulieres de jur. juran. in 6. num.* 31. Alexand. *conſ.* 39. *num.* 11. *lib.* 4. Mancin. *de juram. par. 6. quæſt.* 1. *num.* 5. Rot. *deciſ.* 267. *num. 9. & ſeq.* coram Mantic.

13 Nec præſumitur, prædictam promiſſionem juratam fuiſſe ab eiſdem Electis extortam dolo, ex eo, quia iſti erant ignari de ſignificatu, & importantia variationis cumulativæ, dum iſti fuerunt certiorati per Notarium de importantia hujuſmodi facultatis; Nec ex eo, quia fuerint impulſi ad præſentandum Joſephum Ariſium ab ejus Patrono; Etenim ex fide unius Teſtis non reſultat, quòd ipſi Electi fuerint dolo impulſi à Patrono Ariſii ad præſentandum ejus nepotem; immo ex eadem fide conſtat, Petrum Faſſariam interrogatum à Notario – *chi voleva nominare, e chi voleva foſſe preſentato* – reſpondiſſe – *che a lui non importava nominare uno, o l'altro* – Et licèt Patruus Ariſii audita hac indifferentia Faſſariæ in præſentando ſtatim ſubjunxerit – *che voleva nominaſſe il Signor D. Giuſeppe Ariſi ſuo nipote* – Non ex hoc deduci poteſt præſentationem cum promiſſione jurata non variandi fuiſſe extortam vi, aut dolo ſufficienti pro obtinenda abſolutione à juramento, cùm iſte ad hunc effectum debeat eſſe talis, qui conſenſum excludat jurantis. Abb. *in cap. cum contingat ſub num.* 3. *de jur. jur.* Sabell. *var. reſol. verb. Abſolutio num.* 21. §. *Si tamen.*

14 Minuſque allegari poteſt pro cauſa obtinendi hujuſmodi abſolutionem, quòd Electi non præſentaverint ad formam eis præſcriptam à Lege fundationis, & à Collegio Notariorum, eo quia præſentaverint Ariſium, renunciando facultati variandi. Etenim lex fundationis non eſt præceptiva, nimirum non præcepit Electis à Collegio, quod præſentent, & ſimul accumulativè, aut privativè varient, quo caſu non poſſent præſentando renunciare facultati variandi. Garz. *de Benefic. par.* 2. *cap.* 5. *num.* 10. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 22. *num.* 39. ſed eſt facultativa, tribuens Electis facultatem variandi, caſſandi, &c. quæ facultas cùm tendat in favorem Eligentium, poſſunt iſti renunciare.

15 Eòque magis dicti Electi à Collegio non ſunt abſolvendi à præfato juramento, quia poſt juratam promiſſionem de non variando, variarunt nominando accumulativè cum Ariſio Landinum præſentatum ab Archipresbytero; Unde cùm non poterant etiam ſub prætextu doli, aut alterius cauſæ devenire ad nominationem, & variationem accumulativam, prout fuerunt etiam præventivè admoniti ab eodem Notario, niſi priùs petita abſolutione, cùm nemo poſſit eſſe Judex ſui juramenti, Bald. *conſ.* 15. *num.* 1. *lib.* 4. Rota *deciſ.* 1450. *n.* 10. coram Coccin. & ſic tamquam perjuri non ſunt audiendi, nec eſt eis concedenda abſolutio à juramento ad effectum agendi pro reſciſſione dictorum Inſtrumentorum nominationis, & præſentationis, ut expreſsè docent Rolan. *conſ.* 26. *num.* 3. *lib.* 3. Menoch. *conſ.* 24. *num.* 17. & 24. Gratian. *diſcept. forenſ.* 470. *num.* 4. & *diſcept.* 576. *num.* 18. Rota *d. deciſ.* 1450. *n.* 1. coram Coccin.

16 Placuit tamen Sacræ Congregationi ad præfatum dubium præcisè non reſpondere, ſed eadem *diſc. 6. Junii 1716. in Cremonen. Beneficii* reſcribere: *Epiſcopo in forma Commiſſaria ad effectum agendi.*

ARGUMENTUM.

Epiſcopus inſtituens ſecundum Præſentatum à Patrono, rejiciendo primum, an ſit puniendus?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus inſtituens ſecundum præſentatum à Patrono Laico, rejiciendo non malitiosè primum æquè idoneum non eſt puniendus, ſecus ſi rejiciat primum malitiosè, ut num.* 3.

2 *Epiſcopus in pluribus præſentatis à Patrono Eccleſiaſtico non poteſt inſtituere ſecundum etiamſi ſit idonior.*

CASUS V.

Patronus Laicus ſuccedente vacatione Beneficii A. de ſuo Jurepatronatus præſentavit ad illud unum Clericum, deinde durante adhuc quadrimeſtre, præſentavit alium accumulativè cum primo. Epiſcopus autem inſtituit ſecundum, rejecto primo præſentato. Quæritur an Epiſcopus incurrat in aliquam pœnam?

Pro reſolutione hujus quæſtionis breviter reſpondeo 1
cum diſtinctione; aut Epiſcopus inſtituit ſecundum præſentatum idoneum, rejecto primo præſentato æquè idoneo abſque ulla malitia, ſeu non malitiosè, & in hoc caſu Epiſcopus non incurrit ullam pœnam, quia utitur jure ſuo, ſcilicet gratificandi, quem voluerit, juxta ſupradictum *Canon. X.* immo poteſt inſtituere ſecundum, non obſtante appellatione primi, juxta præfatum *Can. XI.* ibique Anan. ſecus in pluribus 2
præſentatis à Patrono Eccleſiaſtico, dum in hoc caſu Epiſcopus non poteſt inſtituere ſecundum, etiamſi ſit idonior, ſed tenetur inſtituere primum, ob rationem ejuſdem *Canon. X.* quia in pluribus præſentatis à Patrono Eccleſiaſtico, qui prior eſt tempore, potior eſt jure.

Aut verò inſtituit ſecundum malitiosè rejiciendo 3
primum, & tunc incurrit in pœnam, ut teneatur providere primum præſentatum de ſufficienti Beneficio, juxta ſupradictum *Canon. XI.* ibique Abb. Innocent. Anan. Butr. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 8. *num.* 2. *& ſeq.* Vivian. *eodem tract. lib.* 10. *cap.* 5. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 59.

Quando autem Epiſcopus dicatur rejicere primum præſentatum malitiosè, & quando non, deducitur ex conjecturis, de quibus vide Abb. *in cap. Paſtoralis ubi ſupra Can. XI. num. 7. & ſeqq.*

ARGUMENTUM.

Præſentatus antiquior in ordine Presbyterali, aut major natu, aut ornatior moribus cæteris paribus eſt præferendus, & gratificandus.

SUMMARIUM.

1 *Antiquior in ordine Presbyterali cæteris paribus eſt præferendus, & gratificandus, & num.* 10.

2 *Senior cæteris paribus eſt præferendus juveni, & num.* 9.

3 *Prælatio majoris natu volita inter Clericos à Teſtatore, an cenſeatur etiam volita inter Presbyteros?*

4 *Inter duos Sacerdotes de Beneficio contendentes, prælatio de jure competit majori natu.*

5 *Teſtator præſumitur velle id, quod jus diſponit.*

6 *Ubi eadem militat ratio, eadem quoque militare debet & lex.*

7 *Ornatior moribus eſt præferendus.*

8 *Gravitas morum præfertur literaturæ.*

11 *Doctor præferendus eſt non Doctori.*

12 *Poſſidens Beneficium an, & quando non ſit præferendus nullum Beneficium poſſidenti? & n.* 15. *&* 16.

13 *Approbatis ab Examinatoribus duobus concurrentibus ad idem Beneficium uti æquè idoneis, ſi unus ex eis prætendat eſſe habilior, & appellet à judicio Examinatorum; Ordinarius ſtante hac appellatione non poteſt devenire ad gratificationem. Amplia, ut num.* 14.

CASUS VI.

Fundavit quidam Teſtator Beneficium A. cum reſervatione Juriſpatronatus paſſivi favore deſcendentium ejus familiæ, ſeu ſub hac lege, & conditione, quòd eodem Beneficio ſemper potiri deberent ejus deſcendentes ordine ſucceſſivo, & juxta prærogativam gradus, data tamen prælatione Presbyteris in concurſu Clericorum, & concurrentibus duobus Sacerdotibus ejuſdem gradus voluit illum præferri, Beneficioque potiri, qui eſſet ornatior moribus, potius quàm literis;

ris; & in caſu, quo nemo ex eiſdem deſcendentibus Presbyter fieri voluerit, voluit poſſideri prædictum Beneficium à majori natu.

Succedente vacatione ejuſdem Beneficii per obitum unius Presbyteri de familia, & deſcendentia Fundatoris, evenit caſus exiſtentiæ duorum Presbyterorum, nimirum Titii, & Caji ejuſdem familiæ, & in æquali gradu proximiorum; Titius tamen majoribus pollet qualitatibus, & meritis, quàm Cajus. Quæritur quis eorum ſit præferendus, & gratificandus ab Ordinario?

1 Cenſeo eſſe gratificandum Titium Sacerdotem; Licèt enim Cajus ſit in paritate gradus, & in æquali ordine Presbyteratus cum Titio, tamen Titius eſt præferendus, eique adjudicandum venit Beneficium, quia majoribus juvatur meritis. Etenim ipſe eſt antiquior in ordine Presbyterali; quam antiquioritatem eſſe cauſam prælationis expreſsè docet *Textus in cap. ſtatuimus de major. & obed.* ibique Imola *num.* 1. Berous *conſ.* 7. *num.* 2. *volum.* 1. Monacell. *in formul. for. Eccleſ. form.* 4. *tit.* 2. *num.* 23. *par.* 1. Rota *deciſ.* 214. *n.* 1. *par.* 4. *tom.* 2. *recent. & deciſ.* 123. *num.* 9. coram Otthobon. *& deciſ.* 125. *n.* 3. *verſic. ſecundo* coram Emerix Jun. & poſt Tondut. *de penſion. deciſ.* 2. *num.* 2. *verſic. de antiquiori, & deciſ.* 135. *num.* 1. coram Bichio, *& in Calaguritana dimidii Beneficii, de Foronda* 27. *Junii* 1712. §. *ſecundo* coram R. P. D. Anſaldo *inferius legen.* ſicuti eſſe actu Sacerdotem eſt cauſa prælationis, & gratificationis reſpectu Sacerdotis habitu, aut ſimplicis Clerici, cùm in paritate vocum ſemper Sacerdos in actu eſt gratificandus, & præferendus Sacerdoti in habitu, & ſic graduatus non graduato tamquam dignior, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 10. *num.* 46. Seraphin. *deciſ.* 668. *num.* 1. *&* 2. *& deciſ.* 18. *num.* 4. coram Zarat. *& in Novarien. Parochialis* 11. *Aprilis* 1712. §. *Præeminebat*, coram Anſaldo.

Sic ſenes, & Doctores, qui priùs lauream adepti ſunt, & Milites, qui priùs militare cœperunt, poſterioribus ſunt præponendi, ut expreſsè ſtatutum eſt *in cap. cùm certum de major. & obed.* ibique Gloſſ. Barboſ. *num.* 1. Imol. *num.* 1. Gonzal. *num.* 3. Abb. *num.* 1. Anan. *num.* 1. *&* 2. Fagnan. *n.* 1. *& ſeq.* Jaſon. *conſ.* 192. *num.* 2. *tom.* 2. cui conſonat *Text. in l.* 2. *Cod. de Præfect. Prætor.* ibi — *Si igitur ſedes prior ante provectis, locus conſpectior, decernendique facultas antiquior, cui eſt ſplendor adepti Magiſtratus vetuſtior* — Et ratio utriuſque *Text.* eſt, quia, qui prior dignitatem, vel officium aſſecutus eſt, dignior præſumitur, *Text. in cap. fin. diſtinct.* 17.

2 Eſt etiam major natu, & ſenior reſpectu Caji, unde huic in paritate vocum, & gradus conſanguinitatis præferendus eſt non ſolùm de jure communi, juxta quod diſpoſitum reperitur, quòd ſenior juveni præferendus ſit, data paritate in cæteris, *Text. in l. final. ff. de fide Inſtrum.* ibi — *ſemper ſeniorem juniori, &c. præferemus*, Bald. *conſ.* 167. *num.* 1. *in fine verſic. & in dubio lib.* 4. Lambertin. *lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 13. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt.* 15. *num.* 42. Tiraquell. *de primogenit. in præfat. num.* 163. Rota *in dicta Calaguritana dimidii Beneficii de Foronda.* Verùm etiam ex Teſtatoris voluntate diſponentis, quòd ſi plures eſſent de ejus familia, & deſcendentia, ille obtineret Beneficium, qui eſſet major natu.

3 Non obſtat ſi dicatur ex his verbis deduci, Fundatorem voluiſſe prælationem majoris natu inter Clericos, ſecus inter Presbyteros ejuſdem deſcendentiæ; Objectum enim omnino corruit reflectendo, quod eo ipſo, quòd Fundator voluerit prælationem majoris natu inter Clericos, eamdem prælationem voluiſſe etiam dicendum eſt inter Presbyteros; Et quidem à fortiori, dum major ratio eſt præferendi habentem qualitates proximioritatis, Sacerdotii, & ſenioritatis, habenti ſolas qualitates proximioritatis, & Sacerdotii, quam ſit ratio præferendi habentem qualitates proximioritatis, & ſenioritatis habenti ſolam qualitatem proximioritatis; Unde ſi in hoc ſecundo caſu Fundator dedit prælationem majori natu, à fortiori etiam in primo caſu hujuſmodi prælationem eidem majori natu dediſſe dicendum eſt, ut hujuſmodi argumentum approbant relati per Surd. *conſ.* 236. *num.* 46. Mantic. *de conjectur. lib.* 3. *tit.* 15. *num.* 13.

Et quidem cùm prælatio majoris natu de jure detur inter duos Sacerdotes de Beneficio contendentes, 4
ut tradunt Tiraquell. *de jure primog. in præfat. n.* 182. Barboſ. *de Paroch. cap.* 2. *num.* 109. Rota *deciſ.* 20. *num.* 2. poſt Tondut. *de penſion.* & coram Emerix Jun. *deciſ.* 125. *num.* 3. *& deciſ.* 269. *n.* 4. & coram Otthobon. *deciſ.* 123. *num.* 10. præſumendum eſt, voluntatem Teſtatoris eſſe dare prælationem majori natu, non ſolùm inter Clericos, ſed etiam inter Presbyteros, dum Teſtator præſumitur cogitare, & 5
velle id, quod jus diſponit Bald. *in l. precibus C. de impub.* & alii relati à Barbat. *conſ.* 33. *num.* 1. *vol.* 1.

Cùm ergo major favor ſit adhibendus majori natu à ratione naturali, à jure Civili, & Canonico, Teſtator in dubio videtur magis diligere majores natu, quàm minores, ſive ſint Presbyteri, ſive Laici, Barbat. *conſ.* 33. *num.* 1. *volum.* 1.

Nec aſſignari poteſt ratio diverſitatis potiùs in uno, 6
quàm in alio caſu; Unde intrat regula, quòd in utroque ſequi debeat idem effectus, & qualitas requiſita à Teſtatore ſub generali diſpoſitione, verificari debet tam in Laico, quàm in Presbytero, dum in utroque militat eadem ratio, adeòque eadem debet eſſe lex non extenſivè, ſed comprehenſivè, *l. illud C. de Sacroſanctis*, Gonzal. *ad regul.* 8. §. 7. *proœm. n.* 105. Rota *deciſ.* 691. *num.* 2. coram Cerr. *& deciſ.* 40. *num.* 12. *& deciſ.* 142. *num.* 4. *par.* 7. *rec.*

Denique eſt Titius ornatior moribus, & cùm ſit 7
ſenior, talis præſumitur reſpectu junioris, ut ait Tiraquell. *de primogen. in præfat. num.* 58. quo caſu abſque dubio præferendus eſt in adeptione præfati Beneficii Cajo, dum ſumus in caſu ab ipſo Teſtatore diſpoſito, ſcilicet, quòd in caſu, quo plures eſſent Presbyteri ejus familiæ, & deſcendentiæ, præferri debeat ornatior moribus ibi — *Si plures fieri voluerint Presbyteri, ſuccedat ornatior moribus, potiuſque literis*, ut ex verbis teſtamenti, à quibus recedendum non venit. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 15. *ſub num.* 22. *verſ. præferendus eſt*, *Pax Jordan. tom.* 2. *lucubrat. lib.* 10. *tit.* 27. *n.* 32. Rot. coram Dunoz. *ſenior deciſ.* 315. *num.* 4. & coram Priol. *deciſ.* 3. *num.* 2. *& in Barchinon. Beneficii* 22. *Februarii* 1704. coram Illuſtriſſ. Gubernatore Urbis.

Et licèt admiſſo per hypotheſim, quòd Titius non 8
ſit major, ſed æqualis in ornatu literarum cum Cajo, adhuc huic præferendus venit, cùm Fundator per illud verbum potiùs intelligitur prædiligere ornatum moribus, quàm literis ornatum, dum juxta diſpoſitionem juris, cui ſe conformare voluiſſe præſumitur Teſtator, gravitas morum præfertur literaturæ, & in prælatione major ratio bonorum morum haberi debet, quàm literaturæ. Dec. *in cap. Cùm in cunctis num.* 9. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 141. *& ſeqq.* Immo qualitas literaturæ non eſt conſiderabilis in concurſu majoris ætatis, & antiquioris Sacerdotis. Rota coram Priol. *deciſ.* 13. *n.* 6. & poſt Tondut. *de penſ. deciſ.* 20. *ſub num.* 5. *verſ. Præterea.*

Concurrentibus igitur in Titio his omnibus qualitatibus, quibus tam de jure communi, quàm ex diſpoſitione pii Teſtatoris debetur prælatio, ipſe obtinere, eique de jure adjudicari debet controverſum Beneficium, ac eſt gratificandus in concurſu dictas qualitates prælatitias non habentis, licèt in æquali gradu proximioris, ut docet Rota *deciſ.* 36. *n.* 2. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 679. *num.* 1. coram Cerro.

R. P. D. ANSALDO

Calaguritana dimidii Beneficij de Foronda.

Lunæ 27. *Junii* 1712.

SAnctæ memoriæ Clemens VIII. in Etruſca Sede olim *Noſtri Ordinis Auditor* ùſque ſub 28. *Aprilis* 1596. pro tollendis jurgiis, & aſſiduis controverſiis, inter Epiſcopum, & Clerum quotidie exardentibus,

bus, non obſtante medicamine præcedentis Conſtitutionis mediati ejus Anteceſſoris *Sixti V.* prævio Voto ejuſdem *Sac. Noſtri Tribunalis* communicabili cum Sac. Congregatione Concilii, de quo coram Card. Seraphino *deciſ.* 942. novam legem in futurum indixit, in qua certis formis inibi præſcriptis, & relatis per Card. de Luca *diſc.* 57. *num.* 1. *de Benef.* idem Pontifex ad audiendas recurrentium, & appellantium quæſtiones, loco cujuslibet Metropolitani, ipſiuſque Nuncii Apoſtolici Hiſpaniarum plenè adſcivit, & ſubrogavit Sac. Romanæ Rotæ Auditotium. Quamobrem cum eamdem Rot. ab anno 1629. explicitè præfatam poſtremam legem interpretando, inconcuſsè firmaverit, quod vacantia hæc Beneficia deberent digniori conferri, ſive habenti majores qualitates, & prærogativas, quemadmodum abundè patet ex relatis *in deciſ.* 85. *ex num.* 4. *num.* 11. & latius *in additionibus ad eamdem Deciſionem ſub num.* 20. *inter meas in Urbe impreſſas* in qua aliæ plurimæ *Tribunalis noſtri* uniformes recenſentur.

Hinc cùm in dimidia portione, tunc vacante in Eccleſia Parochiali *loci de Foronda* æquè ab Examinatoribus Synodalibus remanſiſſet approbatus Antonius, & Bernabeus invicem Oppoſitores, & uterque poſtmodum quoque à duobus Canonicis Antiquioribus ejuſdem Eccleſiæ in diverſum votum abeuntibus prælectus; Ordinarius verò per viam gratificationis cenſuerit, Antonium fore inſtituendum Rotam appellavit Bernabeus, veluti reputans ad normam præmiſſæ legis Clementinæ, ſibi magis debitam ex meritorum præcellentia fuiſſe hujuſmodi portionem, & fauſto prorſus ſucceſſu, cùm illi adjudicandum Beneficium reputaverit *Tribunal* uſque ſub *die* 15. *Maji* 1705. coram clar. mem. Card. Caprara, uti liquet ex deciſione coram ipſo promulgata.

Aſt Cauſa dein remanſit ſub ſilentio, quo amodo obruta, & fermè demortua, donec in locum ejuſdem Card. Capraræ ſuffecto R. P. D. meo Falconerio, eodemque Bernabeo reſurgente, & ejuſdem Cauſæ expeditionem poſtulante, & illam, inutiliter contradicente Antonio, extitit Bernabeus aſſequtus ſub *die* 11. *Januarii* 1712. Quare ad iteratam provocationem Antonii, Mihi denuo delegata Controverſia & in actu pugnæ laceſſito Antonio, quamvis poſtea non comparente, præcedentem Rotalem ſententiam penitùs eſſe confirmandam Domini non dubitarunt.

9 Facile fuit in hanc reſolutionem, inoffenſo pede, deſcendere, quia è conſpectu dignioritatis, & meriti utrinque apparentis, Juſtitiæ lances incontinenti inclinabant favore Bernabei. Is enim antecellebat Antonium incontrovertibiliter ex pluribus; & primò, quia Antonius de tempore vacationis numerare poterat tantummodo an. 22. Bernabeus verò ratione ætatis erat longè provectior, utpote conſtitutus in illa an. 35. quæ ſicut idonea eſt ad ſuſtentandam etiam Dignitatem, & Officium Epiſcopale ex determinatione *Sac. Conc. Tridentini ſeſſ.* 7. *cap.* 1. *& ſeſſ.* 22. *cap.* 2. *de reformat.* Ita etiam in ſimplici linea ſenioritatis cauſat in hac parte præponderantiam, ex plenè cumulatis poſt *Text. in cap. cum in cunctis verſic. ætatis maturitas de election.* & Roland. *conſ.* 47. *num.* 70. *lib.* 1. per Rocc. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt.* 15. *num.* 42. Rota *deciſ.* 23. *num.* 6. poſt Tondut. *de Penſion. deciſ.* 61. *in princ. par.* 3. *rec. & in Calaguritana quarti Beneficii de Aleſaneo* 29. *Apr.* 1699. *deciſ.* 85. *num.* 6. *inter noviter in Urbe impreſſas* coram Me.

10 Secundò pariter, Antonius, inſpecto, ut inſpici debet eodem tempore vacationis, exiſtebat ſimpliciter adſcriptus in ſortem Domini, ſive initiatus prima Tonſura, quando Bernabeus gradualitatem omnium Eccleſiaſticorum Ordinum, Sacrorumque ſupergreſſus, jamdiu caractere Sacerdotali reperiebatur inſignitus; idque pariformiter tribuere innegabilem præpollentiam in hac ipſa materia oſtendunt poſt Dec. *conſ.* 542. *num.* 13. Guttierez *conſ.* 2. *num.* 22. *in fine* Lara *de Anniverſ.* & Cappell. *lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 17. Rota coram Zarata *deciſ.* 18. *num.* 4. *d. deciſ.* 61. *n.* 1. *verſic. item majores Ordines par.* 3. *deciſ.* 62. *n.* 4. *&* 5. *par.* 12. *deciſ.* 659. *num.* 2. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.* cum aliis relatis *in præcedenti deciſ.* 15. *Maji* 1705. §. *Præſertim* quia coram bon. mem. Caprara.

11 Bernabeus elucebat tertio loco ſuffultus laurea Doctorali in famigerata Salamantina Univerſitate conquiſita, abſque eo quod Antonius Veſtibula hujuſmodi Univerſitatum ſalutaſſe appareret, & proinde etiam ex hoc capite anteponendum eſſe nemo non videt, & ſæpius in hac ſpecie Beneficiorum Eccleſiæ Calaguritanæ declaravit Rota *deciſ.* 61. *num.* 1. *verſ. item plures gradus par.* 3. *deciſ.* 62. *n.* 9. *par.* 12. *& deciſ.* 659. *num.* 2. *par.* 18. *tom.* 2. *rec. & in Calaguritana Beneficii de Auxego* 28. *Januarii* 1688. §. *Si quidem* coram Caccia, *&* 19. *Decembr.* 1689. §. *Validitas* coram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano, *& in Calaguritana Beneficii* 16. *Februarii* 1699. §. *Inter* coram R. P. D. meo Lancetta, *jam relatis in meis Addit. ad ſupradictam deciſ.* 85. *ſub num.* 25.

Quartò, ultra prærogativam ætatis, Sacerdotii, & Doctoratus, Bernabeus ſupra Antonium in Arena practicata fuerat ſæpius approbatus ad Curam Animarum, tam per Epiſcopum, quàm per Viſitatorem Generalem, & ſignanter de tempore proximo vacationi controverſi Beneficii, abſque eo quòd ſimilem approbationem etiam aſſequi potuiſſet Antonius, qui per ætatem erat prorſus incapax cujuſcumque Curæ, ſecundùm ea, quæ ponderato hujuſmodi requiſito in hac colluctatione dignioritatis, & meritorum unanimiter aſſerunt Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 138. Rota *deciſ.* 494. *num.* 8. coram Royas *deciſ.* 62. *num.* 9. *par.* 12. *& deciſ.* 515. *num.* 11. *& deciſ.* 584. *pariter num.* 11. *par.* 18. *tom.* 2. *rec. & in dicta Calaguritana Beneficii* 18. *Februar.* 1699. §. *Is autem* coram R. P. D. meo Lancetta, cum quampluribus concordantibus adductis *in meis addit. ad ſæpedictam deciſ.* 85. *num.* 35.

Et equidem, neque etiam quando petit novam Audientiam Antonius, auſus fuerat haſce præponderantes qualitates Bernabei obtundere, & offuſcare, ſed duo conabatur opponere; Alterum quod ipſe gratificationem in paritate approbationis Examinatorum, & in paritate electionis duorum Beneficiatorum, ſeu Canonicorum, ut ſupra ab Ordinario reportaſſet, & conſequenter, quod Judicium ejuſdem Ordinarii in faciem loci mereretur anteponi quando etiam Sacri Canones hujuſmodi Jus gratificationis Ordinario præſtolantur, juxta *Text. in cap. cum Authoritate*, ubi *Gloſſ. verb. Judicium, & Doctores omnes de Jurepatr.* Innoc. *in cap.* 1. *num.* 2. *eodem titulo*, Gloſſ. *in cap. ſi plures verſ. conferri, & verſic. ſed etiamſi Partes eodem tit.* Decius *conſ.* 127. *in princ. verb. Epiſcopus, & conſ.* 129. *pariter in princ. verſic. quia quando lib.* 1. Peregrin. *conſ.* 33. *num.* 28. *volum.* 1. Lamber. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 1. Cæſar de Graſſ. *deciſ.* 128. *de Jurepatr.* Rot. *deciſ.* 131. *num.* 15. poſt Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 7. *n.* 6. coram Otthobon. *& in ſupradicta mea deciſ.* 85. *num.* 9.

12 Et alterum, quòd Bernabeus poſſideret aliud Beneficium in Eccleſia de Zurban, ideoque poſthaberi mereretur ipſi Antonio nullum poſſidenti Beneficium, etiam ex his, quæ in terminis per *Text. in cap. is cui de preben. in* 6. dixit Rot. *deciſ.* 767. *num.* 1. coram Seraphino *deciſ.* 118. *num.* 6. coram Amato Dunozett. *deciſ.* 584. *num.* 5. *& deciſ.* 784. *num.* 11. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

13 Verùm ad ſupprimendum pondus, ſive præponderantiam eorumdem meritorum Bernabei palàm, & in aperto, & ex confeſſis etiam effulgentium, viſum eſt nullam ex eiſdem oppoſitionibus poſſe, & maximè in conflictu in aliqua haberi conſideratione; Quatenus enim pertinebat ad gratificationem utique nequaquam de ea poterat haberi animadverſio, quia cùm Bernabeus exiſtimans profectò ſibi extitiſſe gravamen illatum ab Examinatoribus Generalibus appellaſſet quando pari gradu habiles ad ſimplicia Beneficia declararunt, tam ipſum Bernabeum, quàm Antonium, ex quo ille toties fuerat approbatus ad Curam Animarum, atque hæc appellatio jam remanſiſſet per Ordinarium admiſſa, certè Ordinarius nequibat amplius apponere manus in facienda prædicta gratificatione citra manifeſtum vitium attentatorum, quæ etiam

Sacra

Sacra Rota canonizaverat ad partes, ſub eadem *die* 15. *Maji* 1705. coram prædicto clar. mem. Card. Caprara, itaut coactus poſitivè fuerit Antonius eiſdem attentatis renunciare, unde non poſſe in his terminis appellationum ullum fomentum præbere gratificationem, optimè dixit Rot. coram Peutinger. *deciſ.* 48. *num.* 3. coram Carillo *deciſ.* 204. *num.* 1. coram Otthobono *deciſ.* 66. *num.* 3. *&* *deciſ.* 86. *num.* 6. *& in par.* 2. *diverſ. deciſ.* 6. *num.* 1. *in rec. deciſ.* 488. *num.* 3. *par.* 3. *deciſ.* 62. *num.* 16. *par.* 12. *& deciſ.* 283. *num.* 6. *&* 7. *par.* 16. & firmavit *prima deciſio hujus Cauſæ* coram Card. Caprara §. *Non obſtat*.

14 Eoque fortius quia, nec etiam præciſivè ab his attentatis, quidquam operatur talis gratificatio Ordinarii; ſolùm enim illa operatur in aliis collationibus Beneficiorum, in quibus ſufficit habilitas illius, qui gratificationem obtinuit in paritate E. G. præſentationum, ſeu Vocum; Secus autem eſt in Beneficiis hujus Diœceſis, quæ habent legem Clementinæ ſanctionis demandantis dignioritatem in eligendo, & non benevolam Ordinarii gratificationem, ſicuti plenius deductum, & animadverſum fuit in *deciſ.* 84. *num.* 11. coram Peutinger. *deciſ.* 284. *num.* 12. coram Bich. *deciſ.* 494. *num.* 3. coram Royas, *& in recen. deciſ.* 62. *num.* 22. *par.* 12. *& deciſ.* 329. *n.* 6. *par.* 14. & in aliis pluribus adductis in ſæpius allegata *mea deciſione* 85. *num.* 11. *&* 12.

15 In ordine tandem ad Beneficium, quo potiebatur Bernabeus, multiplex erat reſponſio, in primis, quia etiam ſimile ſimplex Beneficium retinebat Antonius in loco de Ubidea, necnon Eccleſiam Parochialem in eodem Oppido, juxta atteſtationes per eumdem Antonium exhibitas *Summario num.* 15. & nihilominus, niſi conſtet, quod Beneficium poſſeſſum à Bernabeo congruam ſuſtentationem excedat, perinde eſt, ac ſi nullum Beneficium Bernabeus habuiſſet, ut præter adductos in præcedenti deciſione Cardin. Capram 15. *Maji* 1705. §. *Minus relevat* plena manu ſub hac diſtinctione habetur in *additionibus ad eamdem meam deciſionem* 85. *num.* 38.

16 Poſtremò etiam adjungebatur, quòd licèt in omnem caſum præcedens detentio alicujus Beneficii reddere poſſet minus indigentem illum, qui illud poſſidet, adhuc tamen circumſtantia hæc ex ſe ſola non tanti æquivalet, ut poſſit ullo modo ſuperare cætera, longè ut ſupra exuberantia merita, & prærogativas, ut optimè non minùs in prædictis terminis horum Beneficiorum obſervavit, Rota *deciſ.* 262. *n.* 6. *&* 7. coram Otthobono, *deciſ.* 169. *num.* 9. coram Celſo *deciſ.* 535. *num.* 7. coram Cerro *deciſ.* 489. *num.* 22. coram Bich. *& in rec. deciſ.* 337. *num.* 5. *par.* 4. *& deciſ.* 240. *num.* 6. *&* 7. *par.* 12.

Et ita concorditer reſolutum fuit, etſi Bernabeo ſolùm informante, & Antonio non comparente.

ARGUMENTUM.

Originarius, ſeu Patronalis, quoad aſſecutionem Beneficii in concurſu Extranei dignioris an, & quando ſit præferendus, & gratificandus ab Ordinario?

SUMMARIUM.

1 *In aſſecutione Beneficiorum ſemper dignior, & melior eſt eligendus.*

2 *Conditio præferens originarios extraneis an ſit reprobata, ac contra jus, & num.* 10. *&* 11.

3 *Originarius habilis, & ille, qui eſt de gremio Eccleſiæ in paritate vocum eſt gratificandus, & præferendus extraneo habiliori. Et quare. Vide num.* 4. *Amplia, ut num.* 5.

6 *Dignior, & melior dupliciter quis dici poteſt?*

7 *Epiſcopus non tenetur dare Beneficium meliori ſimpliciter, ſed meliori quoad aliquid.*

8 *Concilium Tridentinum in Beneficiis Curatis de Jurepatronatus Laicali non cogit Epiſcopos inſtituere perſonas digniores.*

9 *Fundator volens præſentari ad Beneficium Sacerdotem idoniorem, an cenſeatur voluiſſe præferri extraneum idoniorem, originario idoneo?*

12 *Referuntur quamplures reſolutiones Sacræ Congregationis Concilii, & num.* 13. 14. *&* 17.

15 *Natura Beneficii Patrimonialis eſt, ut conferatur filiis naturalibus, & patrimonialibus.*

16 *Libertas electionis an, & quando reſtringi poſſit?*

18 *Beneficium reſervatum pro Civibus, ad ſui conſecutionem requirit qualitatem veræ, & naturalis civilitatis. Amplia, ut num.* 19.

20 *Civis an, & quando ſit præferendus Conſanguineo etiam idoniori, & num.* 21.

22 *Magis idoneus quis dicatur?*

CASUS VII.

DUctus non cupidine gloriæ, ſed pietatis, ac Religionis amore quidam Teſtator conſtruxit, ac de bonis propriis dotavit in ejus Civitate Beneficium A. Parochiale, cum reſervatione Juriſpatronatus activi favore ejus deſcendentium, paſſivi verò favore Sacerdotis idonioris, adjecta tamen conditione, quòd originarii, ſeu patrimoniales ejuſdem Civitatis præferri deberent.

Vacato præfato Beneficio Patronus præſentavit ad illud quemdam Sacerdotem originarium Civitatis Fundatoris habilem, & idoneum, deinde variavit præſentando alium Sacerdotem extraneum, habiliorem, & idoniorem. Quæritur quis eorum gratificari, & præferri debeat ab Ordinario?

Videtur dicendum, quòd ſit gratificandus, & præ- 1
ferendus Sacerdos extraneus idonior, tum attenta diſpoſitione juris communis, juxta quam ſemper melior, & dignior eſt eligendus, ad *Text. in cap. Cuſtos de offic. Cuſtod.* ibique Gloſſ. *verb. Sanctiores, & in cap. unic. ut Eccleſiaſt. Benefic. ſinè diminut. confer.* §. *Circa*, ac Concilii Tridentini *cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reform.* juxta quam Beneficium Parochiale adjudicandum venit magis idoneo, ibi: *Ex hiſque Epiſcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum judicaverit, atque illi, & non alteri collatio Eccleſiæ ab eo fiat, ad quem ſpectabit eam conferre* — Tum etiam attenta voluntate Teſtatoris, qui ad præfatum Beneficium Curatum præſentari mandavit Sacerdotem idoniorem, & qui ad majorem reſpexit idoneitatem; Cùmque major habilitas, & idoneitas ſit in Præſentato extraneo, quàm in originario, ei proinde debita eſt gratificatio, & prælatio etiam in concurſu originarii idonei, & habilis, Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 16. *num.* 39. Rota *deciſ.* 262. *num.* 3. *par.* 10. *& deciſ.* 66. *num.* 2. *par.* 16. *rec.*

Nullatenus obſtante conditione appoſita per Funda- 2
torem, quòd originarii, ſeu patrimoniales præferri deberent, quia hujuſmodi conditio tamquam continens acceptionem, & diſtinctionem perſonarum, videtur reprobata, & non eſt attendenda, maximè in Beneficiis Curatis, in eis namque reſtringere paſſivam præſentationem, ac inſtitutionem ad ſolos originarios, ac patrimoniales, eſſet præjudicium inferre Eccleſiæ, & Animarum ſaluti, cùm hæc reſtrictio plerumque efficere poſſet, ut ad illius curam, & adminiſtrationem aſſumantur perſonæ minùs dignæ. Nicol. *in floſcul. verb. Canonicus num.* 6. Rot. *deciſ.* 24. *n.* 2. *par.* 4. *diverſ. & deciſ.* 475. *num.* 1. coram Ubald. *& in Comen. Archipresbyteratus* 17. *Junii* 1715. §. *Jam verò, &* §. *Quæ ſi procedunt*, coram R. P. D. Falconerio.

At his omnibus poſthabitis cenſeo in hoc caſu eſſe 3
gratificandum gratificatione impropria, ideſt ex merito juſtitiæ, ſeu præferendum ab Ordinario Sacerdotem originarium habilem; hoc enim expreſsè cautum fuit ab ipſomet Fundatore, nimirum Sacerdotes originarios, & patrimoniales propriæ Civitatis præferri in aſſecutione Beneficii Curati à ſe fundati, quæ voluntas Fundatoris cùm ſit æqua, ac rationabilis, eſt omnino ſervanda, ad *Text. in l.* 1. *C. de Sacroſanct. Eccleſ.* Gloſſ. *in cap. Tua nobis verb. voluntatem de teſtament.* Valde enim conſentaneum eſt juri communi, quòd in aſſecutione Beneficiorum alicujus loci originarii, & patrimoniales habiles præferantur exteris habilioribus, juxta *Text. in Can. Nullus diſt.* 61. ibi — *Tunc autem alter de altera eligatur Eccleſia, ſi de Civitatis ipſius Clero, cui eſt Epiſcopus ordinandus, nullus dignus poterit reperiri* — & *in Can.*

Obi-

Obitum eadem diſt. ibi — *Commonemus etiam fraternitatem tuam, ut nullum de alia eligi permittas Eccleſia, niſi fortè inter Clericos ipſius Civitatis nullus, quod evenire non credimus, potuerit inveniri* — Abb. *in cap. ad decorem de inſtit. n.* 3. Roland. *conſ.* 47. *num.* 67. *tom.* 1. *Pariſ. conſ.* 38. *num.* 13. *volum.* 4. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *qu.* 7. *art.* 24. *num.* 20. *verſic. Et ideo, & par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 5. Rocch. de Curt. *eod. tract. verb. honorificum n.* 45. *& ſeqq.* Lara *de Anniverſar. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 19. Covarr. *quæſt. practic.* 35. *num.* 5. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *gloſ.* 9. §. 1. *num.* 37. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 9. *num.* 5. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 18. *num.* 130. *in fin. & de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 60. *num.* 102. Ventrigl. *in praxi par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 63. Rota *deciſ.* 299. *& deciſ.* 413. *num.* 1. *&* 4. *par.* 1. *diverſ.* Sicuti valde conſentaneum eſt Juri communi, quòd in aſſecutione Beneficiorum, quæ reperiuntur fundata in aliqua Eccleſia, illi, qui ſunt de ejus gremio, & qui ei inſervierunt, præferantur omnino extraneis, ad *Text. in Can. Hortamur diſt.* 71. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 31. *num.* 138. Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 7. *num.* 37. *& par.* 7. *cap.* 15. *num.* 1. *&* 2. Barboſ. *de offic. & poteſt. alleg.* 60. *num.* 102. *par.* 3. Niſi fortaſsè extraneus ſit magis gratus Parochianis, ſeu habeat affectionem Parochianorum; tunc enim in conſecutione Eccleſiæ Parochialis cæteris paribus de jure communi eſt præferendus originario exoſo, aut non bene affecto eiſdem Parochianis; cùm benevolentia, & affectio Parochianorum, ſeu gregis paſcendi de jure communi potiùs eſt ſpectanda, quàm qualitas originis; ad hoc ut magis Populo gratus, melius præeſſe, & prodeſſe valeat, ad *Text. in Can. Nullus diſt.* 61. & plenè Rot. *in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *Reſpectu*, coram R. P. D. Anſaldo.

4 Ratio eſt, quia meliùs regitur, & gubernatur Beneficium Curatum ab originariis, quàm ab exteris, cùm originarii magis diligant Eccleſiam, & Patriam, ex qua ſunt, plus à populo amentur, & faciliùs inducantur ad reſidentiam, ac majori attentione, affectione curam habeant de bonis Eccleſiæ, quàm exteri, ut ſuperiùs dixi *Par. I. Can. V. Caſ. XVIII. n.* 9. & teſtatur Barboſ. *d. alleg.* 60. *par.* 3. *de offic. & poteſt. Epiſcop. num.* 102. §. *Hinc ſi ex fundatione.*

5 Quod fortiùs procederet ſi præſatæ voluntati Fundatoris famularetur obſervantia quidem præciſa, & cum qualitate coactiva, nimirum, quòd in concurſu Sacerdotis extranei idonioris, & habilioris ſemper fuerit gratificatus, & præelectus ab Epiſcopo Sacerdos originarius habilis; ſtante namque hujuſmodi obſervantia præciſa; nulli dubium eſſe poteſt, quòd gratificatio, & prælatio in aſſecutione prædicti Beneficii Curati competere deberet Sacerdoti originario habili, ad excluſionem extranei habilioris Fælin. *in cap. cum acceſſiſſent num.* 26. *de conſtit.* Rota *in Melphiten. Beneficii* 21. *Junii* 1712. §. *Nec robur* coram R. P. D. Lancetta, *& in Cremonen. Beneficii* 4. *Februarii* 1715. §. *in cujus* coram R. P. D. Cerro.

6 Non obſtat, quòd attenta juris diſpoſitione in proviſionibus beneficiorum ſemper dignior, & melior ſit præferendus, & eligendus; Quoniam dupliciter quis poteſt eſſe dignior, & melior, nimirum ſimpliciter, & quoad aliquid, juxta doctrinam D. Thomæ *quodlibet.* 6. *num.* 9. ibi — *Aliquis poteſt dici melius dupliciter, uno modo ſimpliciter, qui eſt ſanctior plus habens de charitate: Alio modo dicitur aliquis melior quoad aliquid* — relat. per Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 10. *num.* 3. Fagnan. *in cap. cùm dilectus de conſuetud. num.* 53. Licèt autem in hoc caſu Sacerdos extraneus ſit dignior, & melior ſimpliciter, eo quia ſit ſanctior, ſit doctior, tamen non eſt melior, neque dignior quoad aliquid, nimirum quoad Beneficium Curatum, dum quoad hoc Beneficium dignior eſt, & melior originarius, & pa-
7 trimonialis, & Epiſcopus non tenetur dare Beneficium meliori ſimpliciter, ſed meliori quoad aliquid. Lambertin. *ubi ſupra d. quæſt.* 5. *art.* 10. *num.* 3. Diana *in Coordinat. tom.* 3. *tract.* 3. *reſol.* 101. *cum ſeq. aliàs par.* 2. *tract.* 15. *miſc.* 1. *reſol.* 38. *& par.* 11. *tract.* 4. *miſc.* 4. *reſol.* 34. Barboſ. *ad Concil. cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reformat. num.* 130. *& de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 60. *num.* 102.

Nec Concilium Tridentinum *d. cap.* 18. *ſeſſ.* 24. in 8
Beneficiis Curatis de Jurepatronatus Laicali cogit Epiſcopos inſtituere perſonas digniores, ſed contentum eſt Concilium, ut in eis inſtituantur perſonæ dignæ, & idoneæ, dum diſponit, quòd ſi Juſpatronatus Laicorum fuerit, debeat, qui à Patrono præſentatus erit examinari, & ſi idoneus repertus fuerit admitti, ac proinde non cogit Patronum Laicum ad præſentandum digniorem, nec Ordinarium ad conferendum Beneficium Curatum digniori, quando hoc eſt de Jurepatronatus Laicorum, Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 3. *num.* 17. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 16. *num.* 19.

Quòd autem Fundator præſcripſerit, præſentare ad 9
Beneficium Curatum Sacerdotem idoniorem; ex hoc argui non poteſt ejus voluntas fuiſſe, ut Sacerdos extraneus habilior præferatur Sacerdoti originario habili. Etenim Fundator exoptavit quidem hanc qualitatem majoris idoneitatis; ſed inter originarios, & quando plures concurrerent originarii; ſed ubi adeſſet originarius, & iſte concurreret cum extraneis etiam idonioribus, voluit ille abſolutè præferri, abſque eo, quod major idoneitas comparativè ad extraneos requiſierit; Quo caſu cùm Fundator primariò ad qualitatem originis, ſecundariò ad idoneitatem reſpexerit, in nulla conſideratione habenda eſt major, vel minor idoneitas, cùm ſufficiat, quòd originarius ſit habilis, ad hoc, ut ipſe præferatur extraneo etiam idoniori, juxta Fundatoris voluntatem, Manſ. *conſult.* 488. *num.* 22. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 531. *num.* 133. & alii penès Rot. *& in Sabinen. electionis juvenis* 9. *Martii* 1714. §. *Diverſimodè*, coram R. P. D. Criſpo.

Nec ſubſiſtit conditionem appoſitam à Fundatore, 10
quòd originarii, & patrimoniales præferri deberent, eſſe reprobatam, & non attendendam, eo quia contineat acceptionem, & diſtinctionem perſonarum; quia hujuſmodi conditio fuit ab eodem Fundatore appoſita in limine fundationis Beneficii de conſenſu Ordinarii.

Diſtinguendum eſt namque inter conditiones, & ſtatuta extra fundamentalia, & appoſita extra limen fundationis Beneficii, & conditiones, & ſtatuta fundamentalia, ſeu appoſita in limine fundationis; Et ſi conditiones, & ſtatuta extra fundamentalia attendi non debeant, & ſint reprobata, niſi fuerint auctoritate Apoſtolica roborata, juxta auctoritates ſuperiùs in contrarium §. *Nullatenus* allatas, tamen conditiones, & ſtatuta appoſita in limine fundationis Beneficii de conſenſu Ordinarii, etiamſi ſint contra jus, non ſunt reprobata, ſed ſunt attendenda, dum Fundatores Beneficiorum poſſunt de conſenſu Epiſcopi hujuſmodi conditiones etiam contra jus apponere, ut dicam infra
Can. XXVII. Immo præſata conditio dici non poteſt 11
eſſe contra jus, quia non excludit abſolutè, & ſimpliciter extraneos, ſed ſolùm præfert originarios exteris, quo caſu non dicitur contraria, ſed potiùs dicitur juxta jus, dum valde honeſtum, & fructuoſum eſt Eccleſiæ, ſi Beneficia conferantur originariis, & patrimonialibus. Abb. *in cap. Ad decorem de inſtit. num.* 3. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *qu.* 5. *art.* 4. *num.* 11. Gonzal. *ad regul.* 8. Gloſſ. 9. §. 1. *num.* 37. *& ſeq.* Rot. *in Comen. Archipresbyteratus* 17. *Junii* 1715. §. *Jam verò in fine* coram R. P. D. Falconerio.

Conſtat igitur originarios, & patrimoniales in aſ- 12
ſecutione Beneficiorum, ſive ſimplicium, ſive Curatorum eſſe præferendos extraneis etiam idonioribus; quam ſententiam ſemper amplexa fuit Sacra Congregatio Concilii, præſertim *in Pampilonen. Beneficiorum* 26. *Januarii* 1704. ubi Clerus, & Populus Villæ de Sos preces porrexerunt, quòd Beneficia in eadem Villa exiſtentia conferri debeant ſolis filiis patrimonialibus, & naturalibus illius, ad effectum occurrendi pluribus præterenſis inconvenientibus reſultantibus, ex quo cum aliæ Villæ adjacentes, vel ex privilegio, vel ex conſuetudine ſimili polleant indulto, prædicti patrimoniales Villæ de Sos nulla alia aſſequi poſſunt Beneficia, & è contra ſufferre debent, quòd alieni

admit-

admittantur ad Beneficia loci proprii, quorum fructus unicè conſiſtunt in decimis, quæ ab ipſis perſolvuntur; Unde propoſito dubio. *An, & quomodo Oratorum precibus ſit annuendum in caſu, &c.* Sac. Congregatio reſpondit – *Pro conceſſione gratiæ quoad Beneficia ſervitoria, necnon etiam quoad Parochiales, dummodo adſint idonei ad eoſdem, juxta formam conceſſionum locorum vicinorum.*

13 Et in alia *Pampilonen. Beneficiorum* 31. *Julii* 1706. ubi Clerus, & Populus Villæ de Miranda ſupplicarunt, ut Parochialis Eccleſia ejuſdem Villæ, & duodecim Beneficia ſervitoria in ea exiſtentia in poſterum fierent patrimonialia, ſoliſque naturalibus ejuſdem loci conferrentur, maximè cùm eorum redditus conſiſtant in decimis, oblationibus, & Anniverſariis, quæ à Populo ejuſdem Villæ perſolvuntur, propoſito proinde dubio – *An, & quomodo Oratorum precibus ſit annuendum in caſu, &c.* fuit reſponſum – *Affirmativè quoad Beneficia ſervitoria, & Parochiales, & dummodo adſint idonei, & ad formam indulti in alia Pampilonen. ſub die* 26. *Januarii* 1704.

14 Ac *in Calaguritana diſtinctionis Beneficiorum*, ubi expoſitum fuit, quòd Beneficia Calaguritanæ Diœceſis, ut plurimum conſtituta ex decimis, & fructibus ſolvi ſolitis à Populis reſpectivè locorum conferri debeant filiis tantùm patrimonialibus, & originariis, ea tamen lege, quòd major pars Beneficiatorum Eccleſiæ, ubi vacatio contingit, præſentare debeat Epiſcopo, quem maluerit ex illis, qui prævio examine idonei fuerant reperti; Quoniam verò ex tribus Villis, videlicet Cornagi, Nigheæ, & Valdeperilli, unum, idemque Capitulum duodecim Beneficiatorum componitur, quorum in præſenti octo ſunt connaturales Cornagi, tres verò Villæ de Nighea, atque alter de Valdeperillo, id inconveniens jam pridem exoriri cœpit, quòd Beneficiati oriundi ex Villa de Cornago componentes majorem partem Capituli, in prælectione novorum Beneficiatorum, adeò votorum numero prævalent, quòd plerumque conterraneos, licèt minùs idoneos minoris ætatis, atque inferioris ordinis præeligant, & raro admodum Beneficia obtinere valent Incolæ de Nighea, licèt ipſa amplior, & undique ſpectabilior afferatur. Hinc Univerſitas hujuſce Villæ inſtetit decernere, quòd portiones beneficiales filiis patrimonialibus locorum Nigheæ, Cornagi, & Valdeperilli reſpectivè aſſignentur juxta ratam decimarum, quæ à ſingulis perſolvuntur, necnon definiri quinam intelligi debeant filii patrimoniales ad hujuſmodi effectum, itaut propoſitis dubiis.

Primo – *An ſit locus diſtinctioni, & diviſioni Beneficiorum pro rata decimarum, & fructuum, qui ſolvuntur Capitulo à Populo Villæ de Nighea, itaut ad eadem Beneficia in concurſu ſint præferendi filii ejuſdem Villæ?*

Secundò – *An intelligi debeant filii patrimoniales ad dictum effectum, qui nati fuerunt in Villis prædictis etiam ex parentibus exteris, qui ſaltem per decennium fuerint domiciliati, & habitantes in eis?*

Ad primum ſtudens in hac Cauſa apud R. P. D. meum Petra, affirmativè reſpondendum ſentiebam; quoniam in proviſione Beneficiorum, ſeu portionum patrimonialium, de quibus agitur, ſervanda eſt juſtitia, & æqualitas inter Populum Villæ de Nighea, & Populum Villæ de Cornago, quæ æqualitas non ſervatur, niſi detur locus diſtinctioni, & diviſioni Beneficiorum pro rata decimarum, & fructuum, qui ſolvuntur Capitulo de Cornago à Populo Villæ de Nighea. Nam cùm Beneficiati Villæ de Cornago ſint octo, & Beneficiati de Nighea ſint tres, ad quos ſimul ſpectat jus nominandi, & eligendi filios naturales, & patrimoniales utriuſque Villæ; ſequitur, quòd ſuccedente vacatione unius ex dictis Beneficiis, Beneficiati de Cornago ſint Arbitri in electione, & præſentatione, dum ſemper præſentant, & eligunt illos tantùm oriundos ex proprio loco, neglectis illis Villæ de Nighea; non obſtante, quòd major pars Beneficiorum, & portionum patrimonialium proveniat ex decimis, & fructibus Villæ Nighea, qui excedunt decimas, & fructus Villæ de Cornago, ut ex tranſmiſſis partitis extractis ex libris Capituli per quinquennium. Quod eſt contra Conſtitutionem Clementis VIII. diſponentem, quòd in Eccleſiis Diœceſis Calaguritanæ, vacantibus Beneficiis ad ea filii patrimoniales recipiantur, & admittantur, & contra naturam
Beneficii patrimonialis, quæ eſt ut conferatur filiis 15
naturalibus, & patrimonialibus illius loci, ex cujus redditibus, & fructibus provenit, juxta Gonzal. *ſuper regul. Cancell. gloſ.* 9. §. 1. *num.* 3.

Præterea conceſſa præfata diviſione, & diſtinctione Beneficiorum tollerentur lites, & diſſenſiones inter utrumque Populum, & Villa de Nighea excedens quoad Animas Villam de Cornago, non eſſet minùs proviſa Beneficiatis, & Sacerdotibus, quàm ſit illa de Cornago; Ad quæ omnia evitanda reſolvendum cenſebam, quòd ad menſuram decimarum, quæ ex uno, & altero loco exiguntur, diſtinguatur numerus portionum beneficialium, & ex illis aſſignentur pro eis de Nighea tot, quæ decimis illius loci correſpondeant, & ſimiliter ad eamdem proportionem aliæ aſſignentur eis de Cornago, quot ex illorum decimis proveniunt, ut aliàs in ſimilibus caſibus reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione die prima Decembris 1685. & 30. Septembris 1702. *in Calaguritana Beneficiorum.*

Nullatenus obſtante, quòd cùm electio, & nominatio ad dicta Beneficia ſpectet ſimul ad Beneficiatos utriuſque Villæ, ſi diſtinguerentur, & dividerentur
Beneficia, reſtringeretur libertas electionis; quoniam 16
reſtringi poteſt libertas electionis, ne aliis detur cauſa tribuendi nimium ſuæ genti, vel nationi, & dummodo maneat tanta, quanta eſt neceſſaria ad hoc, ut electio valeat, juxta Abb. *in cap. Licet num.* 12. *de elect. & in cap. Cùm terra num.* 3. *eodem tit.*

Ad ſecundum etiam pariter affirmativè reſpondendum dicebam, quia adeſt Statutum Synodale Diœceſis Calaguritanæ de anno 1410. declarans, quòd ad hoc, ut dicantur filii patrimoniales, ſufficit, quòd nati ſint ex parentibus, qui commoraverint ſaltem per decennium animo permanendi in dictis Villis, & quòd in his baptizati ſint ad effectum obtinendi dicta Beneficia patrimonialia.

Et ita fuit reſolutum ab eadem Sacra Congregatione 3. Decembris 1712. nimirum: Ad primum affirmativè, ſi Sanctiſſimo placuerit – Ad ſecundum: Servetur Conſtitutio Synodalis.

Et noviſſimè me ſtudente apud R. P. D. Anſidæum 17
in Mileten. Archidiaconatus, ubi expoſita hac facti ſerie, nimirum, Dominicus Martelli in ejus teſtamento quamplurima bona legavit pro Collegiata erigenda in Oppido Seminariæ cum ſex Canonicis, quorum unus Prima Dignitas eſſet, & in codicillis poſtea enaratis duos alios nominavit, & inſtitui voluit Canonicos, ſubdens – *Talmente che conforme erano ſei, ſiano otto, ferma ſempre rimanente la prima Dignità in detto teſtamento nominata, ed ordinata, come anche vuole, ed ordina, che in futurum non poſſa concorrere a detto Canonicato, ſeu Beneficio di detta Collegiata perſona veruna, che non ſia Sacerdote di Meſſa, e Cittadino nato in detta Città di Seminara* – Succeſſivè ad inſtantiam Hæredis, & Canonicorum à Teſtatore nominatorum, auctoritate Summi Pontificis Alexandri VII. erecta fuit Collegiata, ea præſcripta in Pontificio diplomate lege – *quod tam prima Dignitas, quàm ſinguli Canonicatus in futurum, non niſi originariis dicti Oppidi, ac in Sacro Presbyteratus Ordine conſtituti, conferantur* – ac aliàs, prout in dictis teſtamento, & codicillis continetur, Vacato Archidiaconatu Dignitate Principali, & Curata dictæ Collegiatæ, in concurſu ad illum primo loco ab Examinatoribus Urbis approbatus fuit Honuphrius Sanchez; ſecundo verò Franciſcus Clementi; Cumque primus ex dictis Coopp oſitoribus uti magis idoneus Archidiaconatum in Dataria expoſtularet; Alter citra controverſiam Civis originarius, exiſtimans pro conſecutione dicti Archidiaconatus neceſſariam eſſe qualitatem veræ, & naturalis civilitatis, nec ſuffragari domiciliarem, ſeu ex privilegio deductam, ſe oppoſuit coram Eminentiſſimo Pro-Datario, à quo remiſſa Cauſæ cognitione ad Sac. Congregationem, diſputatum fuit dubium – *An, & cui ſit adjudicandus Archidiaconatus, de quo agitur?*

Cui reſpondendum ſentiebam – *eſſe adjudicandam* 18

Fran-

Franciſco Clementi – ſequentibus motus fundamentis; Archidiaconatus namque, de quo agitur, requirit ad ſui conſecutionem qualitatem veræ, & naturalis civilitatis, cùm ex lege fundationis fuerit reſervatus pro Civibus natis in Civitate Seminariæ, & hujus originariis, quorum nomine veniunt illi, qui ſunt verè, & naturaliter Cives Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 9. *num.* 31, Rot. *in Vaden. Canonicatus* 19. *Ju-*
19 *nii* 1705. coram Reverendiſſimo Molines. Attenta præcipuè obſervantia ſubſequuta, dum non ſolùm ipſemet Fundator nominavit ad Canonicatus, & primam dignitatem veros Cives natos in dicto Loco Seminariæ, verùm in ſucceſſivis vacationibus ſemper fuerunt electi etiam ad dictam primam dignitatem Presbyteri verè naturales dictæ Civitatis, ex qua obſervantia clarè deducitur præfatus Archidiaconatus eſſe deſignatus pro veris Civibus Rot. *deciſ.* 308. *&* 378. *n.* 2. coram Peutinger, *& deciſ.* 695. *num.* 17. *par.* 18. *tom.* 2. *rec. & in Urgellen. Plebaniæ* 25. *Aprilis* 1712. §. *final.* coram Eminentiſſimo Priolo. Cùm autem Franciſcus Clementi habeat qualitatem veræ, & naturalis Civilitatis, & è contra Honuphrius Sanchez habeat ſolùm civilitatem domiciliarem, vel ex privilegio deductam; ſequitur, quòd illi, & non iſti ſit adjudicandus controverſus Archidiaconatus. Rot. *deciſ.* 459. *num.* 6. *par.* 19. *tom.* 2. *rec. & deciſ.* 63. *n.* 16. coram Merlin. *& in d. Vaden. Canonicatus* 19. *Junii* 1705. §. *Explorati* coram Eminentiſſ. Molines, *& in Senogallien. Canonicatus* 29. *Januar.* 1706. §. *Et de facto*, *&* §. *Quod verò* coram R. P. D. Anſaldo.

20 Non obſtat, quòd Honuphrius Sanchez ſit in quarto, ſeu quinto gradu conſanguineus Fundatoris. Quia qualitas ſanguinis non fuit in hoc caſu contemplata à Fundatore, ſed ſolùm habita fuit in conſideratione qualitas veræ, & propriæ civilitatis; Unde licèt dictus Sanchez ſit conſanguineus, tamen quia non eſt verè, & propriè Civis, dicitur de non comprehenſis in fundatione. Rot. *deciſ.* 867. *n.* 7. coram Emerix Jun. *& in Terulen. Beneficii* coram Muto *in Mantiſſ.* ad Card. de Luc. *ſuper materia de Jurepatr. deciſ.* 45. *num.* 3. *volum.* 4.

21 Nec adverſatur, quòd Honuphrius Sanchez ſit magis idoneus, cùm per Examinatores Urbis fuerit primo loco approbatus, ac proinde ipſe ſit eligendus, & præferendus; Quoniam hoc procedit cæteris paribus, ac ubi concurrentes habent hinc inde omnes qualitates à Fundatore requiſitas, ſecus quando ille, qui eſt magis idoneus non habet hujuſmodi qualitates. Rot. *deciſ.* 11. *ſub num.* 3. coram Gregorio, *& in dicta Vaden. Canonicatus* 19. *Junii* 1705. §. *Citra* coram Reverendiſſimo Molines.

22 Inſuper magis idoneus non intelligitur ſolùm ille, qui præcellit in ſcientia, & literatura; ſed qui omnibus inſpectis qualitatibus tam de jure, quàm ex fundatione requiſitis aptior, & idonior judicatur pro regimine dictæ dignitatis. Rot. *deciſ.* 654. *per tot. par.* 4. *diverſ. & in Albanen. Archipresbyteratus* 29. *Januarii* 1703. §. *Et ob id* coram R. P. D. Anſaldo. Aptior autem, & idonior judicatur originarius verè, & propriè, quàm domiciliaris, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *num.* 7.

Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione dicta die 24. Aprilis 1717.

ARGUMENTUM.

Conſanguineus Fundatoris, aut Patroni in paritate vocum, an, & quando ſit gratificandus, & præferendus alteri Compræſentato?

SUMMARIUM.

1 *Conſanguineus Fundatoris, & Presbyter, ſi ſint in paritate vocum, an ſit in libertate Epiſcopi præferri, & gratificare quem vult? & n.* 11.

2 *Conſanguineus Patroni non ratione propriæ perſonæ, ſed ratione dignitatis, officii, &c. in paritate vocum non eſt præferendus extraneo, & quare? Vide num.* 12.

3 *Acceptio, atque diſtinctio perſonarum, an, & quando in Beneficiis ſit prohibita? & n.* 13.

4 *Si Epiſcopus in paritate vocum teneretur gratificare, & præferre conſanguineum Fundatoris, an ex hoc denotaretur ſucceſſio hæreditaria in Beneficiis? & num.* 14.

5 *Clericus conſanguineus Fundatoris in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo, in aſſecutione Beneficii, non actu Sacerdotalis, eſt gratificandus, & præferendus eidem extraneo. Amplia, ut num.* 6. *Et quare? Vide num.* 7. *& num.* 17.

8 *Non ſolum conſanguineus Fundatoris, ſed etiam conſanguineus Patroni ratione propriæ perſonæ eſt ita gratificandus, & præferendus, & n.* 18.

9 *Clericus conſanguineus Fundatoris in paritate vocum cum extraneo, ſed Patrono eſt præferendus, & gratificandus.*

10 *Conſanguineus Fundatoris in paritate vocum non eſt præferendus alteri Compræſentato, qui pariter ſit conſanguineus Fundatoris, & ſimul Patronus, & quare? Vide ibi.*

11 *Conſanguineus Fundatoris ſtante idoneitate dignior eſt cenſendus.*

15 *Major pars Patronorum minorem ſuffocat.*

16 *Legatum Juriſpatronatus factum favore Compatroni abſque auctoritate Ordinarii ſuſtinetur.*

19 *Gratia pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum obtenta ab extraneo abſque expreſſione alterius Compræſentati de ſanguine Patronorum eſt nulla.*

20 *Præſentatus à vero Patrono, non verò à putativo eſt inſtituendus.*

CASUS VII.

VAcato Beneficio ſimplici habente tamen onus Miſſarum explendum, vel per ipſum Beneficiatum, vel per alium in Eccleſia A. Patronus præſentavit ad illud Clericum conſanguineum Fundatoris, deinde durante adhuc quadrimeſtre variavit præſentando accumulativè quemdam Sacerdotem. Quæritur quis eorum ſit gratificandus, & præferendus ab Ordinario?

Dicendum videtur, quòd in hoc caſu, ubi conſan- 1
guineus Fundatoris, & Presbyter præfati ſunt in paritate vocum ſit in libertate Epiſcopi præferre, & gratificare quem vult. Dec. *conſ.* 129. *num.* 1. Tiraquell. *de jure primogen. quæſt.* 17. *opin.* 2. *num.* 8. Louther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 134. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 12. *cap.* 8. *num.* 16. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 72. *num.* 199. Rota *deciſ.* 657. *num.* 1. *&* 8. coram Pamphil. Sicuti eſt in libertate Epiſcopi præferre, & gratificare Eccleſiam Parochialem, quam vult in aſſecutione onerum, & decimarum, quando quis habitat domum duarum Parochiarum, & diſceptatur cui ex illis per eum ſolvenda ſint onera, & collectæ; Et etiam præferre, & gratificare Eccleſiam Parochialem, quam vult, quando quis habet plures Eccleſias, in quibus æqualiter audit Divina Officia, nec in eis habet Majorum ſepulturam, nec ipſe eligit ſepulturam, & diſputatur in qua ex illis ſepeliri debeat. Tiraquell. *de jure primog. d. quæſt.* 17. *opin.* 2. *num.* 14. *&* 21. Nec tenetur potiùs gratificare conſanguineum Fundatoris, quàm præfatum Presbyterum, immo potiùs gratificationem, & prælationem exercere deberet favore Presbyteri, quàm conſanguinei, cùm Presbyter in paritate vocum tamquam dignior ſit gratificandus, & præferendus non Presbytero, Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 16. Rota *deciſ.* 339. *n.* 8. coram Ubaldo, & latè dixi ſuperiùs *Caſ. VI. n.* 1.

Sic conſanguineus Patroni non ratione propriæ per- 2
ſonæ, ſed ratione dignitatis officii, aut adminiſtrationis, quam exercet, aut Univerſitatis approbatæ, quam repræſentat, cui competat Juſpatronatus in paritate vocum non eſt præferendus extraneo, ut probat *meus Præceptor in ejus Tractat. de controv. Patron.* ad quem me remitto. Ergo nec conſanguineus Patroni ratione propriæ perſonæ in paritate vocum erit præferendus alteri Compræſentato.

Ratio autem videtur eſſe, quia cùm per Sacros 3
Canones prohibita, ac reprobata ſit in Beneficiis acceptio, atque diſtinctio perſonarum, ad *Text. expreſſ. in cap. ad decorem de inſtit.* ibique Abb. *num.* 1.

Imol.

Imol. *num.* 1. Barboſ. *n.* 3. Rota *in Comen. Archipresbyteratus* 17. *Junii* 1715. §. *Jam verò* coram R. P. D. Falconerio; Non tenetur Epiſcopus in paritate vocum gratificare, & præferre conſanguineum Fundatoris, aut Patroni cuicumque alteri Compræſentato, ſed erit in ejus libertate præferre, & gratificare, quem vult, dum Canones ſupradicti hic non faciunt ullam differentiam, an Præſentatus ſit de ſanguine, vel non,
4 ſed ſolùm ponderant, quòd Præſentatus ſit idoneus; Aliàs ſi Epiſcopus in paritate vocum teneretur gratificare, & præferre conſanguineum Fundatoris, jam denotaretur ſucceſſio in Beneficiis, & Sanctuarium de jure hæreditario poſſideri, quod eſt omnino prohibitum per *dictum Text. in cap. ad decorem*, ibique Gloſſ. *verb. hæreditario, & Text. in cap. ex tranſmiſſa, & cap. ad extirpandas de fil. Presbyter.* ibique Fagnan. *num.* 1. Gonzal. *in cap. dilectus de fil. Preſbyter. num.* 8. & deduxi ſuperiùs *in Can. VI. concluſ.* 3.

At pro clara hujus quæſtionis reſolutione conſidero præfatum Clericum conſanguineum Fundatoris in triplici ſtatu, nimirum in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo; In paritate vocum cum Sacerdote extraneo quidem, ſed Patrono: Et in paritate vocum cum Sacerdote, qui pariter ſit conſanguineus Fundatoris, & ſimul Patronus.

5 Si Clericus conſanguineus Fundatoris ſit in paritate vocum cum Sacerdote omnino extraneo, ipſe in aſſecutione controverſi Beneficii non actu Sacerdotalis eſt gratificandus, & præferendus ab Ordinario eidem Sacerdoti omnino extraneo, juxta *magiſtralem gloſſam in Can. Neminem diſt.* 70. *verb. ſive poſſeſſionis* ibi — *Vel hoc ideo dicit, quia potiùs ſunt illi Clerici inſtituendi, de quorum bonis fundata eſt Eccleſia* — Rocch. *de Curt. de Jurepatr. verbo honorificum quæſt.* 18. *n.* 45. Lambertin. *eodem tract. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *num.* 9. *& ſeqq. & art.* 16. *num.* 3. Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 26. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 12. *cap.* 9. *n.* 15. Amayden. *de ſtylo Datar. lib.* 1. *cap.* 15. §. 15. *n.* 36. Capon. *diſcept.* 67. *num.* 4. *tom.* 2. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *n.* 57. Rota *deciſ.* 339. *num.* 7. coram Ubald. *& deciſ.* 647. *num.* 16. coram Buratto, *& in Alatrina Juriſpatronatus* 15. *Junii* 1705. §. *Cæterùm* coram Eminentiſſimo Scotto *inferiùs legen. num.* 15. *&* 7. *Decembris ejuſdem anni* §. *final.* coram eodem, *& in Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *Non nè* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Diximus* coram eodem.

6 Quod procedit ſive conſanguineus Fundatoris ſit legitimus, ſive illegitimus, cùm inſpecto jure naturæ uterque dicatur de ſanguine: & in utroque ſit idem ſanguis. Bald. *conſ.* 441. *ſub num.* 1. *lib.* 3. Bart. *in l. pronunciatio* §. *familiæ ſub num.* 1. *ff. de verbor. ſignific.* Gonzal. *ad reg.* 8. Gloſſ. 51. *num.* 119. *&* 122.

7 Ratio eſt, quia in officiis charitatis primo loco illis tenemur obnoxii, à quibus beneficium nos cognoſcimus recepiſſe, juxta *Text. in cap. cùm in offic. de teſtam.* Cùm autem Eccleſia recepit beneficium ſui eſſe à Fundatore, qui eam conſtruxit, fundavit, ac dotavit; hinc ſequitur, quod non ſolùm ipſe, ſed etiam ejus conſanguinei, in quorum venis currit ſanguis benemeritus ejuſdem Fundatoris in paritate vocum ſint favoribus magis proſequendi, & præferendi extraneo ratione obligationis antidoralis, juxta quam qui beneficium accepit, obligatur ad remunerandum, ut ſic alii magis invitentur ad fundandas, dotandas, & conſtruendas Eccleſias. Anan. *in d. cap. cùm in officiis num.* 3. ibique Barbat. *num.* 2. Butr. *num.* 2. Imol. *num.* 2. Gonzal. *n.* 3. & admonet nos Tullius *in lib.* 1. *de offic. in cap.* 1. *de Benevolent.* ibi — *Optimè autem ſocietas hominum, conjunctioque ſervabitur, ſi prout quiſque erit conjunctiſſimus in eum benignitatis plurimum conferatur.*

8 Immo non ſolùm conſanguineus Fundatoris, verùm etiam conſanguineus Patroni, ratione propriæ perſonæ, cui competat Juſpatronatus titulo hæreditario, aut donationis, ac etiam ipſemet Patronus, ſive ſit extraneus, ſive deſcendens à Fundatore in paritate vocum (eo quia ex. gr. ipſe Patronus fuit præſentatus ab aliis Compatronis, aut ſupplicavit pro ſe ipſo per viam precum) eſt gratificandus, & præferendus ab Ordinario alteri Compræſentato omnino extraneo, cùm dicta ratio æquè militet in deſcendente à Fundatore, ac in Patrono hærede ejuſdem, qui cùm repræſentet perſonam defuncti, ſubrogatur in omnibus juribus eidem Fundatori defuncto, competentibus. Monacell. *formul. legal. tit.* 15. *formul.* 1. *num.* 11. *par.* 2. *pag. mihi* 145. Ventrigl. *in praxi par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *num.* 57. *Præceptor meus diſcept. Eccleſ.* 38. *num.* 3. Rota *in dicta Alatrina Juriſpatronatus* 15. *Junii* 1705. §. *Non obſtante, &* 7. *Decembris ejuſdem anni* §. *final.* coram Eminentiſſ. Scotto, *& in dicta Placentina Parochialis* 16. *Martii* 1708. §. *Non nè* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Granaten. Cappellaniæ* 27. *Novembris* 1713. §. *Præcipuè, &* §. *Firmato* coram R. P. D. Falconerio.

Si verò Clericus conſanguineus Fundatoris ſit in 9
paritate vocum cum Sacerdote extraneo, ſed compatrono, adhuc eſt gratificandus, ac ei præferendus ab Ordinario, quia qualitas compatroni extranei, & non deſcendentis à Fundatore eſt inefficax & non attendenda in concurſu præſentati de ſanguine Fundatoris. Ventrigl. *in praxi par.* 2. *annot.* 1. §. 3. *n.* 57. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 38. *num.* 6.

Si denique idem Clericus conſanguineus Fundato- 10
ris eſt in paritate vocum cum Sacerdote pariter conſanguineo ejuſdem Fundatoris, & ſimul compatrono: eo quia Patronus præſentavit conſanguineum Fundatoris, & deinde variavit præſentando accumulativè Sacerdotem pariter conſanguineum, & ſimul compatronum, tunc non eſt gratificandus, nec præferendus ſimplex conſanguineus Fundatoris, ſed prælatio, & gratificatio competit Sacerdoti, qui habet qualitatem ſanguinis, & qualitatem patronalem tum de Jure, juxta quod duæ qualitates magis prælationem merentur, quàm una, & juxta quod pluribus inſignitus prærogativis præfertur inſignito paucioribus, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 16. *num.* 6. Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 34. Farrinel. *reſpon.* 54. *num.* 6. *&* 8. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 633. *num.* 22. *& deciſ.* 291. *num.* 4. *par.* 4. *tom.* 1. *rec.* Tum ex veriſimili mente Fundatoris, juxta quam exerceri debet gratificatio in paritate vocum, eos nimirum gratificando, qui ex præſumpta mente Fundatoris magis cenſentur prædilecti, magis autem ſunt prædilecti illi conſanguinei, qui ſimul ſunt Patroni, ſeu qui ſunt vocati à Fundatore ad Juſpatronatus activum, quàm alii ſimplices conſanguinei, ac proinde Ordinarius in paritate vocum potiùs debet gratificare eos conſanguineos, qui una cum qualitate ſanguinis habent etiam qualitatem patronalem, quàm eos conſanguineos, qui habent ſimplicem qualitatem ſanguinis. Rota *in Auximana Juriſpatronatus* 27. *Junii* 1701. §. *Et ob id* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Hortana Beneficii* 1. *Junii* 1708. §. *Taliſque intelligentia* coram R. P. D. Priolo ibi — *Ex prædilectione in parte juris honorifici activæ præſentationis inferatur ad commodum prælationis paſſivæ.*

Hac diſtinctione reſoluta hujuſmodi quæſtione non 11
obſtant modò ea, quæ ſuperiùs objiciebantur; non enim Epiſcopus in hoc caſu habet libertatem præferendi, & gratificandi quem vult; ſed ex ſupradictis tenetur gratificare, & præferre Clericum conſanguineum Fundatoris alteri compræſentato extraneo, qui licèt ſit Presbyter, non proinde in hoc caſu cenſendus eſt dignior; quia ſtante idoneitate dignior habendus eſt, qui de linea Fundatoris, Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. alleg.* 72. *num.* 202. *par.* 3.

Et licèt conſanguineus Patroni, ſeu ejus, qui eſt 12
Patronus non ratione propriæ perſonæ, ſed ratione dignitatis, officii, adminiſtrationis, aut Univerſitatis approbatæ in paritate vocum, non ſit gratificandus, & præferendus extraneo, præſertim Sacerdoti, non proinde ſequitur, quod nec conſanguineus Patroni ratione propriæ perſonæ ſit ita gratificandus, & præferendus; Diſparitas namque eſt, quia quando competit alicui Juſpatronatus ratione dignitatis, aut officii, quod exercet, aut Univerſitatis approbatæ,

quam repræſentat, non ipſe, ſed dignitas, officium, aut Univerſitas dicitur Patrona, nec Præſentatus dici poteſt conſanguineus Patroni, quia cùm dignitas, officium, aut Univerſitas ſit corpus fictum, non habet conſanguineos. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1, *par.* 1, *quæſt.* 7. *art.* 15, *n.* 12. *& ſeq.* Rota *in Monaſterien. Vicariæ* 12. *Martii* 1706. *&* 18. *Martii* 1707. coram R. P. D. Omanna. At verò quando Juſpatronatus competit alicui ratione propriæ perſonæ, eò quia fundavit, conſtruxit, & dotavit Beneficium, ſeu Eccleſiam, aut cauſam habuit ab eo, qui eamdem Eccleſiam fundavit, conſtruxit, aut dotavit, ipſe dicitur Patronus, & eſt capax habendi conſanguineos. Unde non mirum ſi in primo caſu conſanguineus Patroni ratione dignitatis, officii, &c. non meretur gratificationem, & prælationem reſpectu alterius Compræſentati Sacerdotis, ſecus in noſtro caſu.

13 Nec adverſatur ratio in contrarium deducta, quia acceptio, & diſtinctio perſonarum eſt prohibita in Beneficiis, quando in perſonis militat eadem ratio, uti erat caſus *Text. in d. cap. ad decorem*; ubi erant omnes extranei, & ideo qua ratione Veneti inſtituebantur, eadem ratione debebant inſtitui alii, ſecus quando militat diverſa ratio, prout in caſu noſtro, ubi ex duobus æquè præſentatis unus eſt conſanguineus Fundatoris, alius non, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum num.* 48. Lambertin. *eodem*
14 *tract. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *num.* 6. Nec ſi Epiſcopus in paritate vocum gratificaret, & præferret conſanguineum Fundatoris denotaretur ſucceſſio hæreditaria in Beneficiis, etiamſi ultimus Beneficiatus defunctus fuiſſet pariter conſanguineus ejuſdem Fundatoris; quia non dicimus, quòd Patronus ſecluſa omni conditione in limine fundationis appoſita, teneatur ſemper præſentare ad Beneficium conſanguineum, & Epiſcopus hunc inſtituere; ſed dicimus, quòd ſi Patronus Laicus, qui habet libertatem præſentandi plures accumulativè ad Beneficium inter cæteros præſentaret conſanguineum Fundatoris æquè idoneum, Epiſcopus, ut ſit gratus Fundatori, potiùs deberet inſtituere hunc, quàm alium non conſanguineum, & hoc non denotaret ſucceſſionem hæreditariam in Beneficio, ſed ſimplicem gratificationem erga ſanguinem benemeritum Fundatoris, Lambertin. *ubi ſupra lib.* 2, *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *num.* 10.

R. P. D. SCOTTO

Alatrina Juriſpatronatus.

Luna 15. *Junii* 1705.

PEr obitum Marci Tullii Cajetani cùm vacaſſet Cappellania, ſeu ſimplex Beneficium ſub invocatione SS. Petri, & Joannis Evangeliſtæ in Eccleſia Parochiali S. Mariæ Terræ Fumonis, ad illud præſentavit Titius Livius Cajetanus Joachim ejus filium, Joſeph verò de Comitibus Dominicum de Sebaſtianis, inter quos orta controverſia ſuper inſtitutione, Reverendiſſ. Ordinarius Alatrinus, ad quem fuit habitus recurſus, cenſuit inſtituendum eſſe d. Joachim, quem etiam in poſſeſſione Beneficii immiſit, ſed cùm ſententia, ſeu decretum d. Ordinarii in judicatum tranſactum in gradu reſtitutionis in integrum fuerit revocatum hic in Curia, hinc devoluta Cauſa per appellationem ad noſtrum Tribunal, DD. conſului ſuper Dubio – *An, & cui ſit adjudicandum Beneficium* – & hodie poſt ſecundam Cauſæ propoſitionem reſponſum habui – *eſſe adjudicandum Joachim*.

15 Ipſe enim fuit præſentatus à Titio Livio Patre, qui habet majorem partem vocum Patronalium, unde erat ei adjudicandum Beneficium, excluſo Dominico Præſentato à minori parte, cum major pars minorem ſuffocet ad *Text. in cap. Quoniam de Jurepatr.* Rota coram Bich. *deciſ.* 264. *num.* 13. *in Abellina Juriſpatr.* 18. *Junii* 1696. §. *Siquidem* coram Reverendiſſimo Decano, *& in Tuden. Parochialis de Bertuzido* 20. *Junii* 1701. §. *Conſtitit* coram Me.

Quòd autem Titius Livius ad ſui favorem numeret majorem partem vocum, non videbatur poſſe dubitari, quia conveniebant hinc inde informantes, quòd Juſpatronatus ſit hæreditarium, quodque in illo ſucceſſerint quatuor filii Marci Tullii Campaneæ, nempe Carolus, Petrus Paulus, Bernardina, & Zenobia; quapropter cùm Titius Livius ſit filius, & hæres Bernardinæ, Donatarius Zenobiæ, & Legatarius vocis Caroli; Exinde de plano conſequebatur, quòd in perſona d. Titii Livii reſideant tres ex quatuor vocibus, & ſic major pars Juriſpatronatus, Rota *in Aprutina Parochialis* 26. *Junii* 1702. §. *Nec dicatur* coram R. P. D. meo Priolo.

Nec obſtat, quod legatum vocis Caroli non fuerit 16
ab Ordinario confirmatum, & ideo nullum remanſerit, & conſequenter dicta vox conſolidata fuerit in Petro Paulo hærede, cujus eſt Donatarius Joſeph de Comitibus. Nam cùm legatum fuerit factum favore Compatroni, authoritas Ordinarii non erat neceſſaria, Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 31. *& cap.* 4. *n.* 7. Rota coram Achil. de Graſſ. *deciſ.* 10. *de Jurepatr.* coram Coccin. *deciſ.* 464. *n.* 8. & coram Dunozett. Jun. *deciſ.* 79. *num.* 5. *& deciſ.* 96. *num.* 9. & licèt de tempore conditi Teſtamenti adhuc viveret Bernardina Mater, ideoque Titius Livius nondum eſſet Compatronus, tamen cùm legatum eſſet conditionale, nec eſſet transferendum in Legatarios, niſi poſt obitum Petri Pauli hæredis, ibi – *vuole, che ſuccedano in ſuo luogo doppo la morte di Pietro Paolo* – ſufficit, quòd de tempore purificatæ conditionis concurreret in Titio Livio Legatario qualitas Patronalis, cùm in legatis conditionalibus attendatur tempus purificatæ conditionis, & de eo tempore tantùm fiat translatio Juriſpatronatus, nec antea, conditione pendente, ullum jus certum, & radicatum dicatur Legatario quæſitum, *l. mater*, §. *Eumdem ff. de except. rei judic. l.* 1. §. *Servi appellat. ff. ad Syllan.* Rota coram Coccin. *deciſ.* 1462. *num.* 20. *& ſeqq.* coram Bichio *deciſ.* 602. *num.* 20. *& deciſ.* 625. *num.* 30. & in proximis terminis Rota *in Tridentina Juriſpatronatus ſuper reſervatis* 6. *Junii* 1703. §. *Etenim conſenſus* coram Me.

Non attenta replicatione, quòd legatum fuerit ab initio purum, licèt dilatum poſt mortem hæredis, cùm dilatio reſpiciat executionem, non autem ſubſtantiam legati; Etenim objectum non ſubſiſtit in Facto, nec relevat in Jure. Non enim regit in Facto, quia verba legati – *ſuccedano doppo la morte* – reſpiciunt ſubſtantiam legati, cùm inducant vocationem Legatarii poſt obitum hæredis, ad inſtar ſubſtitutionis fideicommiſſariæ, in qua aliquis vocetur poſt obitum alterius, ut in terminis dictorum verborum probat Sanfelic. *deciſ.* 278. *n.* 4. *verſ. & in propoſita quæſtione*; itaut ſi Legatarii prædeceſſiſſent hæredi poſt cujus obitum fuerunt vocati, legatum remanſiſſet caducum, nec fuiſſet tranſmiſſibile ad ejus hæredes, *l. unic.* §. *Sin autem ſub conditione C. de caduc. tollen.* Peregrin. *de Fideicom. art.* 22. *num.* 4. Rota coram Dunozett. Jun. *deciſ.* 707. *num.* 13.

Nec etiam objectum relevaret in jure, quia dies incerta, qualis dicitur mors hæredis, ſemper reddit legatum conditionale, ſive ſit adjecta ſubſtantiæ, ſive executioni ejuſdem legati, ut tradunt Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 11. *tit.* 20. *num.* 3. Altograd. *conſ.* 87. *num.* 13. *lib.* 2. Card. de Luca *de Legat. diſc.* 59. *num.* 7. §. *Verum*, Capyc. Latr. *deciſ.* 107. *num.* 31. *lib.* 1. Gratian. *deciſ. March.* 153. *num.* 6.

Cæterum quatenus etiam per poſſibile dicta vox 17
Caroli eſſet numeranda favore Joſephi, qui præſentavit Dominicum, itaut (quemadmodum prætendebant Informantes, pro eodem Dominico) uterque ex præſentatis haberet medietatem vocum, adhuc ex alio capite Beneficium erat adjudicandum Joachim, quia nempe ipſe eſt de ſanguine Patronorum, unde in paritate vocum præferri debet extraneo compræſentato, juxta Gloſſ. *in can. neminem diſtinct.* 70. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 67. Lambertin. *eodem tract. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 4. *per tot.* Rota coram Buratt. *deciſ.* 647. *num.* 16. *cum aliis concordan. in Mediolanen. Juriſpatronatus* 1684. §. *Obſervarunt* coram bon. mem. Paluccio.

Non obſtante, quòd prætenderetur Joachim non 18
eſſe de ſanguine Fundatoris, ſed Patronorum, quia de jure Prælatio debita in paritate vocum compræſen-

ſentato de Sanguine Fundatorum, locum habet etiam in compræſentato de ſanguine Patronorum, Lambertin. *de Jurepatr. d. art. 4. n. 11. & 12.* Vivian. *eod. tract. lib. 14. cap. 2. num. 67.* Rota *poſt eumdem deciſ. 66. num. 5.* Adden. ad Pamphil. *deciſ. 244. n. 11.* Rota coram Ubald. *deciſ. 339. num. 7.*

19 Et hinc nullatenus attendenda erat gratia pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum à Sanctiſſ. per Dominicum reportata, quia cùm Pontifici non fuerit expreſſum adeſſe alium Præſentatum de Sanguine Patronorum, gratia remanet ſubreptitia, & nulla, quia ſi Papa ſciviſſet medietatem vocum præſentaſſe alium de Sanguine, cui debita erat de jure prælatio, utique in illius præjudicium non conceſſiſſet gratiam derogationis, ut diſcuſſo articulo firmavit Rota *in dicta Mediolanen. Juriſpatronatus* 3. *Julii* 1684. §. *Quæ ratio* coram bon. mem. Paluccio; Cùm præſertim in literis Apoſtolicis legatur clauſula, *dummodo alteri non ſit jus quæſitum*, quæ præſervat jus Joachim acquiſitum ex præſentatione, vigore cujus ipſi debita erat inſtitutio, ut proſequitur mox allegata *deciſio Mediolanen. Juriſpatr. d. §. Quæ ratio* coram bon. mem. Paluccio.

Nec magis ſuffragari poterant ultimus, ac penultimus Status, quos prætenditur militare favore Joſephi de Comitibus, qui Dominicum præſentavit, quia cùm proviſiones præcedentes emanaverint cum derogatione medietatis vocum, ſemper firmum remanet, quòd altera medietas ſit penès Titium Livium, ut etiam hodie ingenuè admittebant informantes pro Dominico, & ideo non deſtruitur fundamentum mox dictum, quòd in paritate vocum debita eſſet prælatio Joachim tanquam de Sanguine Patronorum; Et tamen ex alio capite neque attendendus eſſet d. ultimus ſtatus, cùm enim ex publicis documentis, & probationibus certis conſtet Titium Livium habere tres ex quatuor vocibus, ut fuit ſuperiùs comprobatum, & res ſit integra, ſcilicet ante inſtitutionem Dominici, ultimus ſtatus in his terminis non ſuffragatur, cùm petitorium abſorbeat quamcumque poſſeſſionem, & veniat inſtituendus Præ-
20 ſentatus à vero Patrono, non verò à putativo, Rota coram Priolo *deciſ. 113. n. 35. & 36.* coram Emerix Jun. *deciſ.* 1320. *num.* 15. *in rec. deciſ. 64. num. 33. par. 13. & deciſ. 153. num. 6. & 7. par. 18.* Etiamſi ſtatus anterior non reſultet ex re judicata, confeſſione Partis, aut Inſtrumento publico fundationis, quia ſufficit, quòd colligatur ex probationibus certis, æquipollentibus dd. tribus modis, Rota *in Bononien. Parochialis ſuper manutentione 26. Januarii* 1682. §. *Siquidem* coram bon. mem. Urſino, *& in Colonien. Beneficii 27. Junii 1696. §. Nec magis* coram Illuſtriſſ. D. Magno Cancell. Mediolanen.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Præſentatus habens pinguiorem vocem cæteris paribus de jure eſt gratificandus, & præferendus in paritate vocum.

SUMMARIUM.

1 *Præſentatus, ut dicatur habere pinguiorem vocem, quot modis contingere poſſit?*

2 *Præſentatus ab habente pinguiorem vocem cæteris paribus eſt gratificandus, & præferendus.*

3 *Præſentatus habens vocem privativam, & cumulativam eſt præferendus habenti vocem tantùm cumulativam.*

CASUS IX.

SI ſint duo Præſentati, quorum unus habeat pinguiorem vocem, cæteris paribus, quæro quis eorum ſit gratificandus, & præferendus?

1 Pro intelligentia hujus quæſtionis dupliciter contingere poteſt, ut Præſentatus dicatur habere pinguiorem vocem. Primò ex eo, quia ſit præſentatus à Patrono ratione fundationis, & conſtructionis, aut inſtituto hærede in majori parte hæreditatis Fundatoris, cui ſit annexum Juſpatronatus, & alius ſit præſentatus à Patrono; ratione ſolius dotationis ex. gr. aut inſtituto hærede in minori parte. Secundò ex eo, quia competente Jurepatronatus pluribus Patronis uti ſingulis unus ex eis præſentaverit illum privativè, & alius accumulativè, itaut ipſe habeat unam vocem privativam, & unam accumulativam, Compræſentatus verò habeat unam vocem tantùm accumulativam. In utroque caſu Præſentatus dicitur habere pinguiorem vocem. Hoc poſito.

Reſpondeo ad quæſtionem. In primo caſu Præſen- 2
tatus à Patrono inſtituto hærede in majori parte hæreditatis Fundatoris, cui ſit annexum Juſpatronatus, vel à Patrono ratione fundationis, & conſtructionis eſt gratificandus, & præferendus compræſentato à Patrono inſtituto hærede in minori parte hæreditatis, vel à Patrono ratione ſolius dotationis; quia Patronus inſtitutus hæres in majori parte hæreditatis Fundatoris, aut Patronus ratione fundationis, & conſtructionis dicitur habere pinguiorem vocem, & præſentatus ab habente pinguiorem vocem cæteris paribus, niſi alius præſentatus ſit de ſanguine Fundatoris, eſt gratificandus, & præferendus, Lambertin. *de Jurepatron. lib. 2. par. 3. quæſt. 15. art. 16. num. 5.* Panimoll. *deciſ. 137. num. 51.* Rota *deciſ. 875. n. 2.* coram Seraphin. *& in Lauden. Canonicatus 27. Junii 1696. §. Ceſſare, & §. final.* coram bon. mem. Emerix, quæ eſt inter ejus impreſſas 1361. *& 3. Martii 1697. §. Individuitas* coram Eminentiſſimo de la Tremoille.

In ſecundo verò caſu, in quo Præſentatus habeat 3
unam vocem privativam, & aliam accumulativam, eſt etiam gratificandus, & præferendus præſentato habenti unam vocem tantùm accumulativam, etiamſi iſte, qui habet vocem accumulativam ſit conſanguineus, aut idonior, dummodo non adſit lex fundationis præcipiens præſentari conſanguineum. Ratio eſt, quia habens unam vocem privativam, & aliam accumulativam dicitur habere pinguiorem vocem, immo majorem partem vocum; & ille, qui habet vocem tantùm accumulativam, dicitur habere vocem debiliorem diminutam, & non integram; ac proinde primus præſentatus meritò eſt ab Epiſcopo gratificandus, & huic præferendus. Abb. *in ſupradicto Cap. X. num. 4.* Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt. 14. num. 39.* Lambertin. *eodem tract. lib. 2. par. 2. quæſt. 7. art. 13. num. 7.* Tiraquel. *de jure primogen. quæſt. 17. opin. 11. num. 5.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 10. cap. 1. num. 25.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi allegat. 72. n. 166. par. 3.*

ARGUMENTUM.

Quaudo Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & ſuos vocarunt conſanguineos, an gratificandi, & præferendi ſint, qui ſunt ex linea Mariti, vel potiùs, **qui ſunt ex linea Uxoris, & quid ſi ille, qui eſt de linea Mariti ſit Laicus, ille verò, qui eſt de linea Uxoris ſit Clericus?**

SUMMARIUM.

1 *Gratificatio habet locum non ſolùm in Beneficiis Eccleſiaſticis, ſed etiam in legatis piis.*

2 *In conſecutione ſubſidii dotalis relicti pro Puellis pauperibus, Puellæ nobiles pauperes an ſint gratificandæ, & præferendæ Puellis pauperibus ignobilibus?*

3 *Puella maritanda an, & quando ſit gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachatæ in conſecutione ſubſidii dotalis?*

4 *Relicto legato ſubſidii dotalis pro certo genere perſonarum, illi de eo genere ſunt gratificandi, & præferendi.*

5 *In conſecutione ſubſidii relicti pro ſuſtentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis conterraneus, & conſanguineus Teſtatoris eſt gratificandus.*

6 *In conſecutione fideicommiſſi Studentibus relicti, ad effectum ut Studens fiat Procurator, Doctor, &c. Studens conſanguineus Teſtatoris proximior, licèt non proximus ad Doctoratus gradum, eſt gratificandus.*

7 *In conſecutione multiplici relicti favore pauperum deſcendentium ex aliqua familia certi loci, pauperes deſcendentes ex dicta familia, licèt alibi habitantes, ſunt promiſcuè gratificandi cum aliis pauperibus ejuſdem familiæ habitantibus in dicto loco, & num.* 11.

8 *Perſonæ qualificatæ ad formam teſtamenti ſunt admittendæ ad participationem multiplici.*

9 *Judex, quæ conſiderare debet in taxandis ſubſidiis pro pauperibus,*

10 *Pauperiores in diſtributione legati facti pauperibus, ſunt præferendi minùs pauperibus.*

12 *Deſcendentia ex quibus probetur?*

13 *Concurrentibus conſanguineis Mariti, & Uxoris æquè proximioribus ad Cappellaniam merè laicalem fundatam, aut ad dotem relictam ab utroque conjuge pro eorum conſanguineis, præferendus, & gratificandus eſt conſanguineus Mariti, & num.* 14. *Et quare? num.* 15. *Intellige ut num.* 17. *Amplia ut num.* 18.

16 *In conſecutione Majoratus inſtituti per Maritum, & Uxorem præfertur conſanguineus Mariti, & quare? Vide num.* 20.

19 *Vocatis à Marito, & Uxore ad Cappellaniam merè Laicalem eorum conſanguineis æqualiter, quilibet ex eis gratificari poteſt.*

20 *Tam Clericus, quàm Laicus, immo etiam fœmina, ſunt capaces Cappellaniæ merè Laicalis.*

22 *In conſecutione Cappellaniæ merè Laicalis per Maritum, & Uxorem æqualiter pro eorum Conſanguineis fundata, Conſanguineus Uxoris Clericus cæteris paribus eſt gratificandus, & præferendus Conſanguineo Laico mariti, Et quare, Vide num.* 25.

23 *Clericus eſt dignior, & major quibuſvis Laicis.*

24 *Quando ſermo eſt de Clericis, & Laicis, Clerici ſemper ex ſtylo Curiæ præferuntur Laicis,*

C A S U S X.

MAritus, & Uxor ſimul in eodem teſtamento de bonis propriis utriuſque fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, ſeu legatum merè pium Miſſarum pro eorum Conſanguineis proximioribus; Vacata nunc præſata Cappellania, & concurrentibus ad illam duobus Conſanguineis æquè proximioribus, uno ex parte Mariti, & altero ex parte Uxoris, Quæritur quis eorum ſit gratificandus, & præferendus?

1 Gratificatio, & prælatio competens Epiſcopo vigore ſupradictorum *Canonum* in paritate vocum non ſolùm eſt per eum exercibilis in Beneficiis Eccleſiaſticis, verùm etiam in legatis merè piis, & in Cappellaniis merè Laicalibus, eiſdem tamen attentis, & æquilibratis qualitatibus concurrentium ad eadem legata, quæ attendi, & æquilibrari debent in gratificatione, & prælatione reſpectu Beneficiorum Eccleſiaſticorum, Rota *deciſ.* 611. *ſub num.* 4. coram Seraphin. *& in Novarien. Parochialis* 11. *Aprilis* 1712. §. *Cumulabatur*, coram R. P. D. Anſaldo.

2 Sic in aſſecutione ſubſidii dotalis relicti à Teſtatore pro Puellis pauperibus, ſi concurrant ad illud Puellæ nobiles, & ignobiles æquè pauperes, Epiſcopus gratificare, & præferre debet Puellas nobiles, ignobilibus, maximè ſi in teſtamento fuerint priùs nominatæ Puellæ pauperes nobiles, quàm ignobiles; nam Puellæ nobiles primò nominatæ cenſentur magis prædilectæ à Teſtatore, Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 48. & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Amerina ſubſidiorum dotalium* 5. *Julii* 1710. ubi concurrentibus Puellis pauperibus nobilibus, & ignobilibus ad legatum ſubſidii dotalis à quadam Teſtatrice relictum favore Puellæ Civitatis Ameriæ Monaſticum inſtitutum profiteri volentes, ſub hac præſcripta lege — *Ritrovandoſi alcuna Zitella Nobile, ma povera, ò alcuna di baſſa mano, ma però onorate, che ſi voglino far Monache; detta Compagnia l'elegga per voti ſegreti, e le dia la dote delli frutti di detti Cenſi* — fuit diſputatum dubium — *An in concurſu Puellarum Nobilium ſint ſimul admittendæ etiam Puellæ ignobiles concurrentes, itaut quæ ex illis majorem ſuffragiorum numerum tulerit, ſit eligenda, vel potiùs ignobiles admittendæ, & eligendæ ſint in defectum tantùm Nobilium* — reſponſum fuit *negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem.*

In aſſecutione ſubſidii dotalis relicti pro Puellis cum prælatione inter Puellas monacandas, & maritandas, Puella maritanda eſt gratificanda, & præferenda Puellæ jam monachatæ, juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Sancti Severini ſubſidii dotalis* 5. *Septembris* 1711. 3

In aſſecutione ſubſidii dotalis relicti pro certo genere perſonarum, ex. gr. pro filiis, ſororibus, aut nepotibus confratrum alicujus Confraternitatis, iſtæ gratificandæ, & præferendæ ſunt in concurſu Puellarum etiam conſanguinearum Teſtatoris, quæ non ſint nec filiæ, nec ſorores, nec nepotes Confratrum, ut reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Romana ſubſidiorum dotalium* 9. *Junii* 1714. 4

Et in aſſecutione ſubſidii relicti à Teſtatore pro ſuſtentatione juvenis in aliquo Collegio, juvenis conterraneus, & conſanguineus Teſtatoris eſt gratificandus, & præferendus alteri juveni ſimpliciter oriundo loci ejuſdem Teſtatoris, licèt idoniori, Rota *in Sabinen. electionis juvenis* 9. *Martii* 1714. *per tot.* coram R. P. D. Criſpo. 5

Ac in conſecutione fideicommiſſi à Teſtatore Studentibus relicti ad effectum, ut Studens fiat Procurator, Doctor in jure, aut Notarius, aut Curialis, Studens conſanguineus Teſtatoris proximior, licèt non proximus ad Doctoratus gradum, vel Curialis, ſeu Notarii officium, ſed habilis tamen, eſt gratificandus, & præferendus Studenti conſanguineo remotiori ejuſdem Teſtatoris, licèt proximo ad prædictum gradum, & officium, Rota *in Bononien. immiſſionis* 20. *Martii* 1709. *per tot.* coram R. P. D. Criſpo. 6

Et in conſecutione multiplici relicti à Teſtatore favore Pauperum deſcendentium ex aliqua familia certi loci; Pauperes deſcendentes ex dicta familia dicti loci, licèt alibi, & non ibi habitantes, ſunt promiſcuè gratificandi cum aliis Pauperibus pariter deſcendendentibus ex eadem familia, ſed habitantibus in dicto loco, ut ſentiebam *in Romana, ſeu Januen. legati*, ſtudens apud R. P. D. Anſidæum digniſſimum Sacræ Congregationis Concilii Secretarium, ubi Maria, & Paulina Juſtinianæ natæ quidem in Inſula Chios, ſed filiæ Simonis Petri Juſtiniani Albo Nobilium Januæ adſcripti de anno 1696. ab Inſula Chios, noviſſimè è Civitate Mothonenſi extorres, & profugæ à Turcarum immanitate, patria, laribus, fortuniſque omnibus deploratis, ſupplicarunt pro menſtruo ſubſidio ſcutorum 20. pro qualibet ex fructibus notiſſimi Urbi, ejuſque Tribunalibus multiplici à Marchione Vincentio Juſtiniano in teſtamento anni 1631. inſtituti pro Pauperibus deſcendentibus ex Nobili Familia Juſtiniana Januæ, Contemporaneè etiam eaſdem effuderunt preces Apollonia quondam Pauli, & Palma quondam Thomæ Pauperes, & Nobiles Juſtinianæ pariter Chienſes deſcendentes ex Proavo in libro Nobilium Januæ adſcripto, pro conſimili alimentorum ſubminiſtratione in ſcutis 20. menſtruis ex præfato multiplico. Ego autem meum aperiens votum dicebam eſſe faciendam Mariæ, & Paulinæ Juſtinianis Chienſibus ſubminiſtrationem ex multiplico Marchionis Vincentii Juſtiniani in menſtruis ſcutis decem pro qualibet. 7

Animadvertebam enim concurrere tam in Maria, quàm in Paulina Oratricibus qualitates à Marchione Vincentio Juſtiniano Teſtatore requiſitas ad effectum participandi de fructibus multiplici ab eo demandati, nimirum paupertas, & deſcendentia ex familia Juſtiniana Januæ, dum ſunt filiæ Simonis Petri Juſtiniani Albo Nobilium Januæ deſcripti, quæ deſcriptio demonſtrat ipſum Simonem Petrum, & ejus deſcendentes eſſe de illis Nobilis Familiæ Juſtinianæ Januæ, aliàs dictus Simon non fuiſſet deſcriptus, niſi priùs fuiſſet concludenter probatum eum eſſe de vera, & Nobili Familia Juſtinianorum Januæ, 8 Rota *deciſ.* 79. *ſub num.* 18. penes Palm. *tom.* 2. ac proinde dictæ Oratrices utpote qualificatæ ad formam teſtamenti, admittendæ ſunt ad participationem præfati multiplici, Card. *de Luca de Jurepatr. diſc.* 18. *num.* 3.

Non

Non obſtat, quòd Oratrices non ſint adſcriptæ in libro Aureo, ſufficit enim, quòd earum Pater ſit adſcriptus, ſeu quòd deſcendant ab ultimo adſcripto, ut patet exemplis Indultorum Clementis X. & Innocentii XII. qui admiſerunt Antonium, & Vice-Comitem Juſtinianum ad participationem prædicti multiplici, quamvis neque ipſi, neque eorum propinquiores aſcendentes eſſent in libro Aureo Nobilium adſcripti, & exemplo Hippolytæ Juſtinianæ ab hac eadem Sacra Congregatione ad dictam participationem admiſſæ, licèt in libro Aureo non deſcriptæ.

Nec advertatur, quòd Oratrices ſint Chienſes, & non Januenſes; Quia Legatum relaxato juris rigore ex præſumpta mente Teſtatoris non ſolùm comprehendit Juſtinianos Januæ degentes, ſed omnes à Familia Juſtiniana Januæ deſcendentes, & fuit judicatum à Sac. Rota *deciſ.* 778. 805. *&* 897. coram Emerix, decernente Marchioniſſæ Conſtantiæ Juſtinianæ Meſſanenſi menſtrua ſcuta 35. & noviſſimè *in Romana, ſeu Januen. Legati* 22. *Novembris* 1715. coram R. P. D. Criſpo, ubi decretum fuit eſſe ſubminiſtranda menſtrua ſcuta decem Paulo Juſtiniano Chienſi, ac ut etiam judicatum fuit ab hac Sacra Congregatione 29. Novembris 1704. demandante ſubminiſtrationem ſcutorum decem favore Hippolytæ, Vincentii, & Laurentii de Juſtinianis Chienſium, & patet exemplis Indultorum Clementis X. Antonio Juſtiniano Chienſi, Innocentii XI. Jacobo Meſſinæ, & Mariæ de Pactis concedentium unicuique menſtrua ſcuta 20. & Innocentii XII. Vice-Comiti Juſtiniano Chienſi annua ſcuta 200. Ratio eſt, quia Teſtator loquendo de Juſtinianis Januæ intellexit de habentibus originariam, & Majorum Nobilitatem in dicta Civitate, mediante ſupradicta deſcriptione in libro Aureo, quæ per familiam numquam amittitur, etiam ſi deſcendentes, & particulares perſonæ dictæ familiæ alibi habitent, Card. de Luca *de præemin. diſc.* 37. *num.* 4. *& ſeq.* non verò reſtrictivè de illis ibi ortis.

Subminiſtrationem autem ex dicto multiplico dicebam Oratricibus eſſe faciendam in menſtruis ſcutis decem pro qualibet, cùm non minor quantitas pro alenda fœmina Nobili, & egena exigi videatur, attenta earum qualitate, dum ſunt Nobiles de Familia Juſtiniana Januæ deſcendentes, ad extremam paupertatem redactæ, & nihil habentes, & poſſidentes, ac etiam attenta quantitas legati diſtribnenda Pauperibus de familia, quæ nunc ex Calculo, qui exhibetur, aſcendere videtur ad annua ſcuta quinque millia, & ex die recipit majus incrementum ex alia rata ejuſ-
9 dem Legati ſingulis annis in perpetuum inveſtienda; quæ omnia prudens Judex conſiderare debet in taxandis ſimilibus ſubſidiis pro Pauperibus relictis; Rota *deciſ.* 805. *num.* 2. coram Emerix, *& in dicta Romana, ſeu Januen. Legati* 22. *Novembris* 1715. §. *final.* coram R. P. D. Criſpo, ac etiam attento, quòd ab hac Sacra Congregatione in ſimili ſumma fuit demandata ſubminiſtratio Hippolytæ, Vincentio, & Laurentio Juſtinianis Chienſibus.

Nec ullum præjudicium conſiderabile afferretur Nobilibus de Familia Juſtiniana Januæ morante per hujuſmodi ſubminiſtrationem; quia iſti utpote habentes ſufficiens Patrimonium, & non ita miſerabiles in concurſu Pauperiorum de Familia Juſtiniana non habent jus, dum Pauperiores de hac Familia in conſecutione præfati Legati ſunt minus Pauperibus præferendi; Tum ex præſumpta mente Teſtatoris, qui ſuam diſpoſitionem ita concluſit — *ſecondo la varietà de' tempi, e la neceſſità delle varie occaſioni ſi potranno governare, e riſolvere in ſovvenire alle perſone più biſognoſe della Famiglia, ed altro, che li parerà a propoſito* — Ut apparet ex folio clarè, & eruditè ab eodem R. P. D. Anſidæo Secretario extenſo; Tum ex diſpoſitione juris, juxta quam Pauperiores
10 in diſtributione Legati facti Pauperibus ſunt præferendi minus Pauperibus, quia ubi majus eſt periculum, ibi potiùs eſt ſuccurrendum, Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 28. §. 1. *num.* 18. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 17. Præſertim quando legatum, aut beneficium fuerit reſervatum à Teſtatore pro Pauperioribus juxta Rot. *in Faventina beneficii* 11. *Februarii* 1704. §. *Cùm enim cum ſeqq.* coram Muto, ac juxta reſolutionem Sac. Congregationis Concilii *in Imolen. Legati Pii* 27. *Novembris* 1717. ubi cùm quidam pius Teſtator S. Montem Pietatis Oppidi Lugi inſtituiſſet hæredem gravans ipſum, ſeu Præſidentes pro tempore ad dandum ſingula hebdomada, & expendendum in tantum companaticum pro alimentis Pauperiorum RR. Fratrum Religioſorum Clauſtralium Terræ Lugi amore Dei in perpetuum ſolidos viginti; hujuſmodi Legatum Præſidentes dicti Montis ab initio uſque in præſentem diem elargiri PP. Carmelitis conſueverunt, quamvis in dicto Oppido Conventus adeſſent PP. Prædicatorum, Minorum Conventualium, & Cappuccinorum; Dubitantibus autem iiſdem Præſidentibus, an potius tradere tenerentur eleemoſynam PP. Cappuccinis utpote pauperioribus diſputatum fuit — *An Legatum de quo agitur debeatur PP. Carmelitis, ſeu potius Præſidentes Montis Pietatis poſſint illud diſtribuere PP. Cappuccinis, vel aliis Regularibus ad eorum libitum in caſu, &c.* Cui Sac. Congregatio reſcripſit — *Negativè quoad primam partem, & affirmativè quoad ſecundam ad formam Teſtamenti* — Non obſtante, quòd PP. Carmelitæ centenariam obſervantiam, & præſcriptionem pro ſe allegarent.

Eamdem ſubminiſtrationem in menſtruis ſcutis de- 11
cem pro qualibet dicebam etiam eſſe faciendam Apolloniæ, & Palmæ Juſtinianis; ſunt enim ipſæ qualificatæ eiſdem qualitatibus requiſitis à Teſtatore ad effectum participandi de fructibus multiplici, quibus qualificatæ ſunt Maria, & Paulina Juſtinianæ, quæ ſuperiùs pro conſimili ſubminiſtratione ſupplicarunt, adeòque etiam ipſæ admittendæ ſunt ad eamdem participationem, ſunt enim eadem Paupertate preſſæ, ac ſunt deſcendentes ex Familia Juſtiniana Januæ, dum 12
probant hanc deſcendentiam ex Proavo in Libro Nobilium adſcripto, fidibus Matrimoniorum, & Baptiſmatum, & cùm ſint deperditi Libri Parochiales in ultima Inſulæ Chios à Turcis invaſione, teſtimonio proprii Parochi Mothonenſis, aliorumque Teſtium ſe filias reſpectivè Pauli, & Thomæ demonſtrant, qui ſunt veri modi ad probandam omni majori concludentia deſcendentiam ex latè traditis per Jaſon. *conſ.* 124. *num.* 5. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 709. *num.* 3. *& ſeqq.* coram Buratt. *& deciſ.* 588. *num.* 3. coram Pamphil. *& deciſ.* 347. *num.* 2. *& ſeq.* coram Celſ. *& in Romana, ſeu Parmen. Juriſpatronatus* 9. *Junii* 1700. §. *Lucidiſſimè* coram Reverendiſſimo Molines Decano. Nullatenus obſtante, quòd nec ipſe, nec earum Genitores ſint adſcripti in libro Aureo; Sufficit enim, quòd deſcendant ab ultimo adſcripto; ut patet exemplis Indultorum Summorum Pontificum ſuperiùs enumeratis. Quòd autem præfatæ Oratrices non ſint Januenſes, ſeu Januæ degentes, ſed Chienſes, jam ſuperiùs reſponſum fuit hoc non officere. Et ita reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii 13. Martii 1717.

His exemplis conſtito gratificationem locum ha- 13
bere non ſolùm in Beneficiis Eccleſiaſticis, verùm etiam in legatis merè piis, deſcendendo nunc ad examen propoſitæ quæſtionis videtur dicendum, quòd concurrentibus conſanguineis Mariti, & Uxoris æquè proximioribus ad Cappellaniam merè Laicalem fundatam ab utroque conjuge cæteris paribus ſit præferendus, & gratificandus potiùs conſanguineus Mariti, quàm Uxoris; Sicuti enim ordo naturalis eſt, ut Maritus, & Vir tamquam caput præferatur Uxori, ad *Text. in Canon. eſt ordo, & Canon. cùm caput* 13. *quæſt.* 5. .. Ita ordo naturalis erit ut in conſecutione indiviſibilis Cappellaniæ fundatæ ex Bonis Mariti, & Uxoris favore eorum conſanguineorum in paritate gradus potiùs præferatur conſanguineus Mariti, quàm Uxoris, Fælin. *in cap. Quoniam de Teſtib. num.* 5. Caſtill. *controverſ. jur.* 67. *num.* 28. *& ſeq. tom.* 5. Cevall. *commun. contra communit. quæſt.* 265. *num.* 18. Rot. *deciſ.* 275. *num.* 3. coram Mantica ibi — *Accedit etiam, quod ipſe Ludovicus deſcendit ex linea maſculina Fudatoris, Joannes autem deſcendit ex linea fæminina, & ideo data in cæteris paritate is debet preferri, qui per virilem ſexum deſcendit.*

Sic ſi Maritus, & Uxor ſimul diſpoſuerint præſtari 14
cer-

certam dotem ſingulis annis ſuis conſanguineis proximioribus, concurrentibus conſanguinea ex parte Mariti, & altera ex parte Uxoris, utraque in eodem gradu conſanguinitatis, in conſecutione dictæ dotis præfertur conſanguinea Mariti Caſtill. *controv. jur.* 67, *num.* 28. §. *Nam rationi in fin. tom.* 5. Ita etiam fundata Cappellania per Maritum, & Uxorem, & ad eam vocatis conſanguineis utriuſque, ſi concurrant conſanguineus de linea Mariti, & conſanguineus de linea Uxoris in paritate gradus, & cæteris paribus, præferendus eſt conſanguineus de linea Mariti.

15 Ratio autem hujus deſumi videtur ex præſumpta affectione utriuſque conjugis potiùs erga conſanguineos Mariti, quàm conſanguineos Uxoris, præſumuntur enim Maritus, & Uxor potiùs diligere propriam agnationem, quàm cognationem, adeòque in relicto Cappellaniæ merè Laicalis pro eorum conſanguineis potiùs reſpexiſſe ad conſanguineos deſcendentes ex linea Mariti, in quibus conſervatur ſplendor, & honor agnationis, quàm ad conſanguineos deſcendentes
16 ex linea Uxoris: nam familiam Viri ſui Uxor conſervare velle præſumitur, ut patet exemplo Majoratus inſtituti per Maritum, & Uxorem, in quo conſanguineus Mariti præfertur conſanguineo Uxoris, juxta ſententiam Gregorii Lopez relat. per Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 22. .. & per Caſtill. *controverſ. jur. cap.* 57. *num.* 28. *tom.* 5. Roxas *de incompatibilitat. Regnor. in addit. ad cap.* 8. *par.* 8. *cap.* 3. *num.* 13. *tom.* 2.

17 At in hac quæſtione procedendum eſt cum diſtinctione; Aut enim Maritus, & Uxor fundarunt Cappellaniam merè Laicalem, & ad eam vocarunt conſanguineos Viri, & Uxoris, tunc cæteris paribus præferendus eſt conſanguineus Viri conſanguineo Uxoris, quia cùm in hoc caſu conſanguineus Viri ſit ordine ſcripturæ priùs nominatus, cenſetur etiam magis prædilectus, & præferendus eſt; Ordo enim literæ dat prælationem. Roxas *de incompatibilit. in addit. ad par.* 8. *cap.* 3. *num.* 10. *tom.* 2. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 20. Capon. *diſcept.* 101. *num.* 4. *&* 7. *tom.* 2. Barboſ. *in cap. Sedes num.* 10. *de reſcript.* Sicuti etiam eſſet præferendus conſanguineus Mariti, ſi ab utroque Conjuge eſſent vocati ad præfatam Cappellaniam *conſanguinei Viri, ſive Uxoris*; quia cùm inter conſanguineos Viri, & Uxoris cadat ordo charitatis, & affectionis, cùm Vir, & Uxor præſumantur diligere magis agnationem, quàm cognationem; hæc disjunctiva *ſive* denotat ordinem, & ultima pars cenſetur poſita in defectum prioris, nimirum conſanguinei Uxoris cenſentur contemplati in defectum conſanguineorum Mariti, per *Text. ſingularem in l. cum pater* §. *à te peto ff. de legat.* 2. ibi: *A te peto Marite, ſi quos liberos habueris, illis prædia relinquas, vel ſi non habueris tuis, ſive meis propinquis, aut etiam noſtris liberis non eſſe datam electionem, ſed ordine ſcripturæ factam ſubſtitutionem reſpondi* – Cephal. *conſ.* 53. *num.* 69. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 187. *n.* 20. *tom.* 2. Cancer. *var. reſol. par.* 1. *cap.* 1. *de ſubſtit. num.* 113. Et in his terminis procedunt auctoritates ſuperiùs relatæ §. *His exemplis*.

18 Maximè ſi de tempore hujus diſpoſitionis non adeſſent niſi conſanguinei Mariti, aut ſi ipſimet Conjuges in concurſu conſanguinei Uxoris gratificaſſent, & prætuliſſent conſanguineum Mariti, ei conferendo præfatam Cappellaniam. Ex his enim circumſtantiis clarè deſumeretur voluntas eorumdem Conjugum eſſe præferre conſanguineum Mariti conſanguineo Uxoris. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 321. *n.* 5. *& quæſt.* 324. *num.* 6. Ciarlin. *Controv. jur.* 26. *num.* 21. *lib.* 2. Rota *in Gerunden. Beneficii de Olor* 7. *Maji* 1703. §. *His omnibus* coram Eminentiſſimo Priolo, & in ſimilibus terminis firmavi ſuperiùs *Can. I. & II. Caſ. XIV. num.* 9. *&* 15.

19 Aut fundarunt Cappellaniam merè Laicalem de bonis propriis pro conſanguineis utriuſque, & non adſit ulla conjectura voluntatis Fundatoris potiùs præferendi conſanguineos Mariti, & tunc Ordinarius, aut alius habens conferre dictam Cappellaniam eſt in libertate cæteris paribus gratificandi quem vult ex conſanguineis utriuſque Conjugis; nam cùm æqualiter conſanguineos vocent, iſti æquali affectione, & voto vocati cenſentur. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 1. *num.* 4. Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 34. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 24. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 15. *n.* 21. *in fine.*

Nec obſtat exemplum Majoratus à Marito, & 20
Uxore inſtituti; Diſparitas namque eſt, quia in Majoratibus intenditur conſervatio familiæ, & in Cappellaniis merè Laicalibus non intenditur hujuſmodi conſervatio, ſed solùm adimplementum oneris eiſdem annexi, & ideò quando in Majoratibus fundatis à Marito, & Uxore æqualiter pro eorum conſanguineis, concurrunt duo conſanguinei in eodem gradu proximiores, unus ex parte Viri, & alter ex parte Uxoris, potiùs præferendus eſt conſanguineus ex parte Viri tamquam potior ad conſervandam familiam, quàm conſanguineus Uxoris; Non verò quando in Cappellaniis merè Laicalibus fundatis ab utroque Conjuge æqualiter pro utriuſque conſanguineis, concurrunt conſanguinei Mariti, & Uxoris in eodem gradu proximiores, tunc enim unuſquiſque eorum gratificari poteſt, Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 34. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 25. *& ſeq.* Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 21.

Quid autem ſi vocatis æqualiter conſanguineis utriuſque Conjugis, conſanguineus Uxoris ſit Clericus, conſanguineus verò Mariti ſit Laicus, quis eorum eſt præferendus?

Dicendum videtur, quòd etiam in hoc caſu ſit in 21
libertate habentis conferre Cappellaniam præfatam præferre, & gratificare quemcumque ex illis, dum non ſolùm Clericus, ſed etiam Laicus, immo fœmina eſt capax obtinendi Cappellaniam merè Laicalem. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 5. *num.* 26. Amoſtaz. *de cauſis piis lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 43. & dixi ſuperiùs *Can. IV. V. VI. VII. & VIII. Caſ. III. n.* 6.

Sed hoc non obſtante cenſeo in hoc caſu eſſe præ- 22
ferendum, & gratificandum potiùs conſanguineum Clericum Uxoris, quàm conſanguineum Laicum Mariti; Clericus namque eſt dignior, & major quibuſvis Laicis, juxta Gloſſ. *in cap. Sedes de reſcript.* 23
verb. Majores ibi – *Videtur ergo, quòd per generalem clauſulam non poſſit conveniri Sacerdos, vel Clericus, cùm ipſe ſit major quolibet Laico* – Bellett. *diſquiſit. Clerical. par.* 1. §. 1. *num.* 4. cùm Clericatus ſit dignitas, & major alio ſæculari honore, quæ nobilitat ſubjectum, cui conſertur *Text. in cap. ſolitæ de major. & obed.* Bald. *conſ.* 180. *num.* 3. *in fine* ibi – *Certum eſt Clericum, aliàs Clericatum eſſe majorem alio ſæculari honore* – Tiraquell. *de Nobilit. cap.* 9. *num.* 4. Adeòque cæteris paribus Clericus in conſecutione Cappellaniæ merè Laicalis utpote dignior, & major eſt præferendus Laico, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Caſ. VII. num.* 1.

Sic quando ſermo eſt de Clericis, & Laicis, Cle- 24
rici ſemper ex Sacris Canonibus, & ex ſtylo Curiæ præferuntur Laicis, ut patet in *cap. ſignificavit de reſcript. in cap. qualiter de elect. & in cap. Joannes de teſtament.* ibique teſtantur Fagnan. *n.* 2. Ergo etiam, quando Clericus, & Laicus ſimul concurrunt ad aliquam Cappellaniam merè Laicalem, aut legatum pium, ſemper Clericus cæteris paribus utpote dignior, & major Laico eſt ei præferendus, Graff. *de effect. Cleric. in prælud. n.* 383. ibi – *Et ideo Clerici dicuntur majores Laicis, & illis ubique præferri debent.*

Verum eſt, quod tam Clericus, quàm Laicus ſit 25
capax Cappellaniæ merè Laicalis, ſed tamen cæteris paribus in conſecutione ejuſdem Cappellaniæ eſt præferendus Clericus, ea ratione, quia licèt Cappellania ſit merè Laicalis, tamen habet aliquid Eccleſiaſticitatis, & eſt materia Eccleſiaſtica, ratione cujus potiùs competere debet Clerico, quàm Laico. Abb. *in cap. Joannes de teſtam. num.* 7. Rot. *in Monaſterien. Vicariæ* 12. *Martii* 1706. §. *Eo autem* coram R. P. D. Omanna.

AR-

ARGUMENTUM.

Gratificatio, aut derogatio pro medietate an habeat locum in Jurepatronatus ſpectante ad Univerſitatem?

SUMMARIUM.

1 *Gratificatio in paritate vocum competit non ſolùm Ordinariis, ſed etiam Summo Pontifici: Et quomodo iſte eam exerceat? Vide ibi, & n. 24. & 25.*

2 *Derogatio medietatis vocum reſolvitur in ſimplicem gratificationem.*

3 *Inter plures gratificatos à Papa ſcilicet, & ab Ordinario, ſi legitimè non conſtet de prioritate gratificationis, in dubio præfertur gratificatus à Papa, & n. 26. Fortiùs ſi conſtet de paritate gratificationis Papæ, & n. 4. & 9. & 27.*

5 *Sciſſa Univerſitate Patrona tam in primo, quàm in ſecundo ſcrutinio in duas partes æquales, an Papa poſſit gratificare quem vult, & n. 10.*

6 *In Jurepatronatus ſpectante ad Univerſitatem, ſeu ad plures uti univerſos, ac etiam ad unicum Patronum, locum non habet gratificatio, ſeu derogatio pro medietate, & num. 12. Et quare? Vide num. 7.*

8 *Major, & ſanior pars Eligentium coaleſcit non ſolùm ex numero, ſed etiam ex meritis Electorum, & dignitate Eligentium.*

10 Gloſſ. in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo de elect. *an locum habeat in nominationibus, & præſentationibus?*

11 *Communitas Patrona durante termino poteſt devenire non ſolùm ad unum, ſed ad plura ſcrutinia.*

13 *Enumerantur requiſita neceſſaria ad validitatem gratiæ derogationis pro medietate, & num. 15. 16. 17. & 18.*

14 *Gratia derogatoria pro medietate eſt ſubreptitia, etiamſi impetrans per ignorantiam, & ſimplicitatem non expreſſiſſet Summo Pontifici exiſtentiam alterius Compræſentati, & illius qualitates.*

19 *Gratia derogatoria pro medietate juxta praxim Cancellariæ, & Datariæ ſuſtinetur, etiamſi de tempore gratiæ non adſit revera præſentatio, dummodo ſequatur intrà terminum juris, & quare? Vide ibi, & num. 42.*

20 *Conſenſus Epiſcopi, aut Capituli non retrotrahitur ad diem gratiæ factæ à Papa de Beneficio ſub conditione ejuſdem conſenſus, ſi medio tempore alius obtineat gratiam abſolutam ejuſdem Beneficii.*

21 *Præſentatio intermedia facta ab altera medietate Patronorum favore alterius impedire non poteſt retrotractionem præſentationis factæ à medietate Patronorum favore impetrantis ad diem gratiæ derogatoriæ. Et quare? Vide ibi.*

22 *Amplia, etiamſi præſentatio intermedia eſſet de perſona conſanguinea Fundatoris, aut Patroni, vel de perſona idoniori. Intellige ut ibi.*

23 *Gratia derogatoria pro medietate non eſt conditionalis, ſed abſoluta, & perfecta.*

28 *Gratificatio facta ab Ordinario eſt ſuſpecta de antidata, & ad hoc ut dicatur anterior reſpectu gratificationis factæ à Papa, quomodo conſtare debeat?*

29 *Suſpicio antidatæ in gratificatione facta ab Ordinario, ex quibus reſultare dicatur, & n. 30. 31. & 32.*

33 *Sacerdos in paritate vocum eſt preferendus ſimplici Clerico.*

34 *Approbatus ad confeſſiones audiendas, & qui aliàs exercuit Curam Animarum in paritate vocum eſt gratificandus in conſecutione Parochialis.*

35 *Literæ Apoſtolicæ in omnibus juſtificatæ ſunt exequendæ.*

36 *In Jurepatronatus hæreditario præſentatio fieri debet in ſtirpes, & non in capita.*

37 *Juſpatronatus tranſit in hæredem univerſaliter inſtitutum.*

38 *Deſcendentia à Patrono probatur ex ſententia Ordinarii.*

39 *Præſentatus ſi obtineat derogationem medietatis vocum, adeò dicitur obſirmata ejus præſentatio, ut ab ea ſubinde variando reſilire non liceat Patrono, qui eum præſentavit.*

40 *Præſentatio non exhibita coram habente inſtituere, non dicitur perfecta.*

41 *Ad juſtificandam gratiam derogatoriam medietatis vocum non requiritur formalis præſentatio coram Ordinario; ſed ſufficit ſolus conſenſus Patroni, ſive iſte deſumatur à mandato procuræ, ſive aliter.*

43 *Major pars vocum abſorbet minorem.*

44 *Non omnis levitas animi, ſeu mentis eſt ſufficiens reddendi Patronum inhabilem ad præſentandum.*

45 *Fatuitas, ut probare dicatur ex teſtibus quid requiritur, & ex quibus excludatur? Vide n. 46.*

CASUS XI.

CErtum, atque indubitatum eſt, gratificationem in paritate vocum non ſolùm competere Epiſcopis, & Ordinariis locorum in partem ſollicitudinis, & non in plenitudinem poteſtatis à Summo Pontifice vocatis, ſed etiam ſpectare ad ipſum Summum Pontificem, qui eſt Epiſcopus Epiſcoporum, & Diſpenſator legitimus omnium Beneficiorum univerſalis Eccleſiæ, quam gratificationem idem Summus Pontifex exercere ſolet per viam gratiæ pro Præſentato cum derogatione medietatis vocum Patronalium pro ea vice, & hujuſmodi derogatio dicitur gratificatio, ſeu reſolvitur in ſimplicem gratificationem, juxta Amayden. *de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 15. §. 15. *num.* 4. Rota *in Majoricen. Beneficii 6. Decembris* 1709. coram R. P. D. Anſaldo *impreſſ. Par. I. Can. V. Caſ. VII. n.* 24. §. *Eoque indubitantius, & in Romana Cappellania Sancti Nicolai* 8. *Junii* 1709. coram R. P. D. Anſaldo *ſuperiùs impreſſ. Canon. I. & II. Caſ. VII. num.* 27. *& in Novarien. Parochialis* 11. *Aprilis* 1712. §. *Rationabiles coram eodem inferiùs legen. & in Oſnaburgen. Canonicatus* 10. *Decembris* 1714. §. *Duplici* coram R. P. D. Criſpo.

1 (margin) — 2 (margin)

Accidit caſus, quòd vacato Beneficio ſimplici, & non Sacerdotali de Jurepatronatus Univerſitatis, aut Communitatis, aut Collegii, aut Capituli, & vocatis omnibus de Communitate, juxta requiſitum neceſſarium ad validitatem actus præſentationis ſpectantis ad Communitatem, de quo dixi ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. VIII. n.* 1. ac eis coadunatis in loco conſueto, ipſa Communitas ſciſſa fuit in duas partes æquales, nimirum una medietas præſentavit Titium Clericum, & alia præſentavit Cajum Sacerdotem, iterato autem ſcrutinio in eaſdem æquales partes iterum diviſa fuit eadem Communitas. Hinc durante adhuc quadrimeſtre Cajus, omiſſo medio proprii Epiſcopi, convolavit ad Papam tamquam ad fontem, & univerſalem Diſpenſatorem Beneficiorum, & ab eo die prima Januarii ex. gr. ſub narrativa, quòd eſſet præſentatus à medietate Patronorum obtinuit gratificationem, ſeu gratia pro præſentato cum derogatione alterius medietatis vocum. E contra Titius eadem prima die ejuſdem menſis Januarii obtinuit gratificationem ab Ordinario. Quæritur quis ex his gratificatis inſtitui, & obtinere debeat præfatum Beneficium?

Pronunciandum videtur, quòd inter hos gratificatos obtinere debeat hujuſmodi Beneficium gratificatum à Papa, ipſeque ſit præferendus gratificato ab Ordinario; Clara namque eſt diſpoſitio *Text. in cap. ſi à ſede de præben. in* 6. ubi Bonifacius VIII. inter plures proviſos à Papa, & ab aliquo inferiore eodem die, ſi legitimè non conſtet, de prioritate Proviſi ab Ordinario, nimirum in forma publici Inſtrumenti cum teſtibus, & aliis ſolemnitatibus, propter excellentiam Providentis decrevit prælationem Proviſo à Papa, ibi -- *Si à Sede Apoſtolica, vel Legato ipſius uni, & ab Ordinario alteri eodem die idem Beneficium conferatur, nec appareat, quæ collatio fuerit prima facta, erit potior conditio Poſſidentis; ſi verò neuter poſſideat, is, cui ſedes ipſa contulit, vel Legatus (propter Conferentis ampliorem prærogativam) erit alteri præferendus* -- ibique *Monach. num.* 2. Paſſerin. *num.* 7. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 23. *num.* 7. Menoch. *de arbitr. judic. lib.* 2. *cent.* 1. *caſ.* 48. *n.* 15. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 56. *num.* 14.

par. 3, Gonzal. *ſuper reg.* 8. *Cancell.* §. 3. *proœm*, *n.* 50. Rot. *deciſ.* 419. *num.* 8. coram Bichio,

4 Quod nullam admitteret difficultatem ſi gratificatio Papæ præceſſiſſet non ſolùm per dies, ſed per horam, gratificationem Ordinarii, ea ratione, quia per hanc ſimplicem antecedentem appoſitionem manus Summi Pontificis, alii inferiores Collatores ob reverentiam debitam Supremo Capiti Eccleſiæ ſe abſtinere debent à collatione, & gratificatione, immo cenſetur eis fuiſſe ablata facultas conferendi, & gratificandi pro ea vice, ad *Text. in Extravag. ad Romani de preben. & dignit.* Caſſador. *deciſ*, 14, *num.* 2. *& deciſ.* 20, *num.* 1. Menoch, *de arbitr. ubi ſupra d. caſ.* 48, *num.* 1. Gonzal. *ſuper regul.* 8. Gloſſ. 52, *num.* 23. Card. de Luc, *de Jurepatr, diſc*, 42. *n.* 2, Rot. *deciſ.* 2231, *num.* 11. coram Coccin. *& in Treviren. Parochialis* 26, *Junii* 1715. §. *Quoniam* coram R. P. D. Lancetta, *&* 10. *Februar.* 1716. §. *Ipſaque* coram R. P. D. Foſcaro.

5 Non officit ſi dicatur, quòd ſciſſa Univerſitate Patrona in duas partes æquales, Præſentatio, ſeu Electio, cùm non ſit concluſa, locum non habeat gratificatio, ſeu derogatio pro medietate. Hoc namque procedere videtur, quando Univerſitas Patrona ſolùm in primo ſcrutinio fuiſſet ſciſſa in æquales voces, ſecus quando iterato ſcrutinio, prout in caſu præſenti, iterum illi de Communitate eſſent diviſi in æqualia vota; Tunc enim etiam non elapſo termino, Summus Pontifex gratificare poteſt, quem vult ex illis juxta Gloſſ. *in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo de elect, verb. non conſenſerit in fine* ibi — *Si iterum taliter eligant, tunc priventur jure eligendi. Superior (Papa ſcilicet) tamen poteſt facere gratiam, cui vult* — ibique Abb. *num.* 13. Tiraquell. *de jur. Primog. quaſt.* 17. *opin.* 2. *num*, 7. *& opin.* 6. *num.* 10. Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quaſt.* 17. *num.* 193. Rot. *deciſ.* 26. *num*, 37, coram Cerr. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 809. *num.* 13;

6 Verum his non obſtantibus cenſeo in hoc caſu neminem ex dictis gratificatis inſtitui, & obtinere debere præfatum beneficium. Nullæ namque ſunt tàm gratificatio obtenta per Titium ab Ordinario, quàm gratificatio, ſeu gratia Apoſtolica pro præſentato cum derogatione alterius medietatis obtentæ per Cajum à Papa; Cùm non ſit dabilis, nec practicabilis gratificatio, aut derogatio pro medietate in Jurepatronatus ſpectante ad Univerſitatem, ſeu ad plures uti univerſos Rota *in Firmana Beneficii* 12. *Maji* 1595. apud Garz, *de Benefic. par.* 10. *cap.* 3. *de devolut. n.* 13. Piton. *de diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 44.

7 Ratio autem deſumitur ex eo, quia gratificatio, aut gratia pro Præſentato cum derogatione alterius medietatis ad ſui validitatem neceſſariò requirit actum perfectæ præſentationis, & qui petit gratificari in paritate vocum, aut gratiam derogatoriam medietatis vocum aſſumit pro fundamento ſuæ intentionis actum perfectæ præſentationis, eodem modo, quo confirmatio neceſſariò præſupponit actum Electionis, & qui petit confirmari, habet pro fundamento actum perfectum Electionis, ut expreſsè teſtatur Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quaſt*, 17. *num.* 167. *& ſeqq.* Rota *in Majoricen. beneficii* 6. *Decembris* 1709. coram R. P. D. Anſaldo *impreſſ. par.* 1. *Can. V. Caſ. VII. n.* 12. Sciſſa autem Univerſitate Patrona in paria vota, itaut una medietas eorum de Univerſitate præſentet unum, & alia medietas alium, non datur actus perfectæ præſentationis, nec dicitur concluſa ulla præſentatio, cùm virtus Univerſitatis Patronæ non reperiatur in minori, nec in æquali, ſed in majori parte eorum de Univerſitate Imol. *in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo de elect. num.* 11. Bocr. *deciſ.* 2. *num.* 32, Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quaſt.* 17. *num.* 170. Gratian. *diſcept. for.* 933. *num.* 11. Rota *deciſ.* 148. *la ſeconda num.* 10. poſt Vivianum *de Jurepatr. & in dicta Majoricen. Beneficii impreſſ. ubi ſupra num.* 13. *& dixi dicta par.* 1. *Can. V. Caſ. VII. num.* 8. Adeoque ſciſſa Univerſitate Patrona in duas partes æquales non eſt dabilis, nec practicabilis gratificatio, aut derogatio pro medietate; Super actu enim non præexiſtente, nec in re, nec in ſpe difficilè cadit gratificatio, aut derogatio, Rota *deciſ.* 181. *n.* 21. *par.* 19, *recent. & in dicta Majoricen. Beneficii impreſſ. ubi ſupra num.* 12.

8 Dici autem non poteſt, quòd licèt præfata Univerſitas Patrona ſit ſciſſa in paria vota, tamen in hoc caſu Præſentatio ſit concluſa favore Caji; ipſe enim Cajus cùm ſit Sacerdos excedit in meritis Titium ſimplicem Clericum, adeòque dicitur habere conſenſum majoris, & ſanioris partis, cùm majoritas, & ſanioritas non coaleſcat ſolùm ex numero, ſed etiam ex meritis Electorum, & Dignitate Eligentium, cum quibus in paritate numeri efficitur major, & ſanior Pars ad *Text. in cap. ſi fortè diſt.* 63. Gloſſ. *in cap, in Geneſi verb, ad zelum de elect.* Rota *deciſ.* 26, *num.* 33, coram Cerro. Hoc namque procederet quando beneficium, de quo agitur, ex lege fundationis eſſet actu Sacerdotale, tunc enim cùm Pars illa, quæ præſentavit ſimplicem Clericum, præſentaverit inhabilem, totum ejus jus conſolidatum fuit in altera parte, quæ præſentavit Sacerdotem, dummodò tamen perſtiterit per totum quatrimeſtre in præſentatione inhabilis, ut firmavi *par,* 1. *Can. V, Caſ. VII. num.* 11. *& ſuperius Can.* 3, *num.* 10. Secus in caſu præſenti ubi Beneficium non eſt actu Sacerdotale, ſed ad illud validè præſentari poteſt Clericus æquè, aut Sacerdos,

9 Hinc ea, quæ ſuperiùs in contrarium afferebantur, nullatenus adverſantur, quoniam militant in Jurepatronatus competente pluribus uti ſingulis, qui diſcordantes inter ſe in præſentando ſi ſe diviſerint in duas partes æquales, & præſentatus à medietate eorum obtinuerit à Papa gratificationem, ſeu derogationem alterius medietatis, & alius compræſentatus obtinuerit gratificationem ab Ordinario; Gratificatus à Papa præferendus eſt, non ſolùm quando expreſsè conſtat de antidata hujuſmodi gratificationis, ſed etiam quando ſumus in dubio juxta auctoritates ibi relatas, quibus addo in terminis Rota *in Novarien, Parochialis* 11. *Aprilis* 1712. §. *Siquidem, &* §. *Adhuc* coram R, P. D. Anſaldo *inferius legen, num.* 24. Non verò procedunt in Jurepatronatus competente pluribus uti univerſis, ſeu alicui Univerſitati, ſeu Communitati, quia iſta ſciſſa in æqualia vota, nulla dicitur adeſſe nominatio, aut præſentatio, ex auctoritatibus ſuperiùs relatis §. *Ratio*,

10 Nec obſtat Gloſſa *in cap. Eccleſia veſtra il ſecondo de elect.* ubi aſſeritur, quòd ſciſſis Electoribus in duas partes æquales in primo ſcrutinio, ſi deveniant ad aliud ſcrutinium, & iterum ſe ſcindant in æqualia vota, poſſit Pontifex gratiam facere, cui vult, Gloſſa namque hæc una cum auctoritatibus relatis ſuperiùs §. *Non officit* fortaſſe procedere poteſt in eis electionibus, in quibus locum habet *cap. quia propter de elect.* Secùs in nominationibus, & præſentationibus ad beneficia ſimplicia, Canonicatus, aut Dignitates, ubi ſervanda non eſt forma præfati *cap. quia propter*. Ratio eſt, quia in hujuſmodi nominationibus, & præſentationibus explendis fuit conceſſum Patronis tempus quatuor, aut ſex menſium, ut dicam infra *Par. III. Can. unic.*

11 Unde Communitas Patrona, ſive Laica, ſive Eccleſiaſtica durante hoc termino non ſolùm poteſt devenire ad unum, ſed ad plura ſcrutinia, etſi ſemper diſcordaverit, & ſe diviſerit in æquales partes, durante adhuc termino juris, Papa non poteſt conferre beneficium, nec jure devoluto, quia durat adhuc terminus, nec per viam gratificationis, ſeu gratiæ pro præſentato cum derogatione alterius medietatis, quia nulla adeſt præſentatio, ut benè docet Rota *in Albaracien, Canonicatus* 10, *Maji* 1700. §. *Auctoritates vero* coram R. P. D. Molines Decano impreſſ. apud Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num,* 125. & tradit idemmet Piton. *ibidem num.* 36, *& ſeqq.*

12 Igitur gratificatio, quæ exercetur per Summum Pontificem in paritate vocum per viam Gratiæ pro Præſentato cum derogatione alterius medietatis, locum non habet in Jurepatronatus competente Univerſitati, aut pluribus Patronis uti univerſis, nec unico Patrono Laico, qui præſentet plures accumulativè, cùm hujus vox ſit unica, & indiviſibilis, ſed ſolùm locum habet in Jurepatronatus competente pluribus Patronis uti ſingulis, qui ſint diſcordes in præſentando, & ſint diviſi in æqualia vota. Vivian, *de Jurepatr.*

patr.

patr. par. 3. *lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 20. Piton. *diſcept.*
Eccleſ. 4. *num.* 45. *& ſeq.* Rota *in dicta Firmana*
Beneficii apud Garz. *de Benefic. dicta par.* 10. *cap.* 3.
de devolut. num. 13. *& in Auguſtana Canonicatus*
21. *Januarii* 1715. §. *Non obſtat in fine* coram R. P.
D. Falconerio.

13 Cæterum ad validitatem hujuſmodi gratificationis,
ſeu gratiæ derogatoriæ pro medietate plura requirun-
tur. Requiritur enim primò, quòd ille qui petit gra-
tificari, ſeu gratiam derogatoriam pro medietate à
Summo Pontifice, ſi adſit de tempore impetrationis,
alius compræſentatus ab alia medietate Patronorum,
aut hæc dederit mandatum procuræ ad præſentandum
certam qualificatam perſonam ex. gr. Conſanguineum
Fundatoris debet exprimere in ſupplicatione eidem Sum-
mo Pontifici non ſolùm exiſtentiam ejuſdem Com-
præſentati, & præfati mandati, ſed etiam omnes hujus
qualitates, nimirum ſi Compræſentatus ſit conſangui-
neus Fundatoris, aut Patroni, aut ſit Compatronus,
aut Originarius, aut Sacerdos, &c. debet ſupplicans
hæc omnia, & ſimilia exprimere, aliàs gratificatio,
ſeu gratia derogationis pro medietate eſſet nulla, &
ſubreptitia, quia Summus Pontifex, ſi ſciviſſet con-
currere alium Compræſentatum, & in eo adeſſe illas
qualitates, aut unitim, aut diviſim, gratiam deroga-
tionis aut non conceſſiſſet, aut difficiliùs Roſ. *de*
execut. liter. Apoſtol. par. 1. *cap.* 5. *num.* 130. *in fine*
Piton. *dicta diſceptat. Eccleſ.* 4. *num.* 29. *in fine, &*
diſcept. Eccleſ. 22. *num.* 38. Rota *in Alatrina Juriſ-*
patronatus 15. *Junii* 1705. §. *Et hinc* coram Eminen-
tiſſimo Scotto *ſuperiùs impreſſ. Caſ. VIII. num.* 19.

14 Immo gratia hæc derogatoria pro medietate eſſet
nulla, & ſubreptitia, etiamſi ſupplicans, & impetrans,
per ignorantiam, & ſimplicitatem non expreſſiſſet Sum-
mo Pontifici exiſtentiam alterius compræſentati, & illius
qualitates; Ratio eſt quia in conſideranda validitate
gratiæ non advertitur ad culpam impetrantis, ſed po-
tius ad intentionem concedentis. Si autem Papa ſci-
viſſet adeſſe alium Compræſentatum, & in eo con-
currere præfatas qualitates, gratiam derogatoriam pro
medietate non de facili conceſſiſſet, ut optimè docet
Abb. *in cap. Conſtitutus de reſcript. num.* 1. *& in*
cap. Ad audientiam eod. tit. num. 1. Calderin. *conſ.* 14.
de reſcript. num. 3. ibi – *Non obſtat etiam, quod im-*
petrans illa ignoraverit veriſimiliter, cùm in impetra-
tione non excuſet ignorantia impetrantis tacentis quod
eſt exprimendum, etiamſi illud eſſet de facto alterius,
& hoc eſt propter intentionem concedentis – Rocch. *de*
Jurepatr. verb. honorificum quæſt. 22. *num.* 52. Lambert.
eodem tract. lib. 2. *par.* 2. *quæſt.* 8. *artic.* 22. *num.* 2.
Vivian. *eodem tract. lib.* 14. *cap.* 1. *num.* 119.

15 Requiritur ſecundò, quòd cum in gratia Apoſtolica
derogationis medietatis vocum, aut in ejus literis ſo-
leat apponi clauſula – *conſtito de Jurepatronatus ex*
fundatione, vel dotatione – impetrans prædictam gra-
tiam debet verificare exiſtentiam, & pertinentiam Ju-
riſpatronatus pro medietate ad illos, qui eum præſen-
tarunt. Quæ exiſtentia, & pertinentia Juriſpatrona-
tus ultra probationes, de quibus dicam Deo dante in
Par. V. reſultare etiam poteſt ex confeſſione alterius
Compræſentati emiſſa coram Ordinario in impetrando
ab eo gratificationem Rot. *deciſ.* 110. *num.* 2. *& ſeq.*
poſt Vivian. *de Jurepatronat. & deciſ.* 239. *num.* 1.
par. 6. *recent.*

16 Requiritur tertiò, quòd de tempore impetrationis
gratiæ non ſit alteri jus quæſitum certum, & vali-
dum ex. gr. quòd præſentatus ab altera medietate Pa-
tronorum non ſit priùs inſtitutus ab Ordinario, aut
ex lege fundationis non ſit inſtituendus. Etenim ſi
antecedenter ad gratiam pro præſentato, præſentatus
ab altera medietate Patronorum eſſet inſtitutus ab Or-
dinario perfectè, aut imperfectè, ſcilicet non capta
poſſeſſione ante obtentam ab alio gratiam Apoſtoli-
cam, aut eſſet inſtituendus, eo quia eſſet vocatus à
Fundatore ad dictum beneficium, aut haberet majo-
res qualitates, & res eſſet deducta in judicium, &
ſe opponeret gratiæ Apoſtolicæ derogationis, hæc eſſet
nulla, & nullius momenti, quia cùm in eadem gra-
tia apponi ſoleat clauſula – *dummodo tempore datæ*
præſentium alteri non ſit jus quæſitum – hæc clauſula
præſervat jus certum, & validum, ſive in re, ſive ad
rem ex anteriori proviſione, aut ex lege fundationis
quæſitum, ne gratia dicatur conceſſa in alterius præ-
judicium Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *in*
addit. ad cap. 5. *num.* 32. *& ſeqq. & n.* 40. Gratian.
diſcept. 780. *num.* 17. Rot. *deciſ.* 48. *num.* 17. Adden.
ad Buratt. *deciſ.* 651. *num.* 12. *& ſeqq. & deciſ.* 396.
num. 36. *& ſeqq. &* 489. *num.* 14. *& ſeqq.* coram
Bicch. *& deciſ.* 331. *num.* 14. *par.* 15. *recent. & de-*
ciſ. 543. *num.* 3. *& ſeq. par.* 18. *recent. & deciſ.* 719.
num. 6. *& ſeq.* coram Manzaned. *& deciſ.* 372. *n.* 7.
par. 17. *recentior. & in Salernitana Juriſpatronatus*
11. *Martii* 1715. §. *Pontificia* coram R. P. D. Fal-
conerio.

Requiritur quartò, quòd ſi ex lege fundationis ap- 17
probata à Sede Apoſtolica, aut ex privilegio Apoſto-
lico ſancitum fuerit non poſſe derogari Juripatronatus
nec in toto, nec pro medietate, debeat impetrans gra-
tiam derogationis hoc exprimere Summo Pontifici,
aliàs gratia eſſet nulla, & ſubreptitia Card. de Luca
de Jurepatr. diſc. 74. *num.* 1. *& ſeq.* Rota *deciſ.* 4.
num. 7. *par.* 2. *& deciſ.* 372. *num.* 4. *par.* 17. *recent.*
& deciſ. 307. *num.* 4. *lib.* 3. coram Puteo.

Requiritur quintò, quòd impetrans gratiam pro 18
præſentato cum derogatione medietatis vocum veri-
ficet ſe habere præſentationem, ſeu ſe eſſe præſenta-
tum à medietate Patronorum exiſtentium in poſſeſ-
ſione præſentandi, aut immediatè deſcendentium ab
eis, qui exiſtunt in poſſeſſione præſentandi, cùm hu-
juſmodi poſſeſſio Anteceſſorum tranſeat in ſucceſſores
quoad jus præſentandi, & obtinendi inſtitutionem præ-
ſentati, Rota *in Nolana Beneficii* 23. *Februarii* 1714.
§. *Reſpectu* coram R. P. D. Criſpo, *& in Salerni-*
tana Juriſpatronatus 11. *Martii* 1715. §. *Verùm* co-
ram R. P. D. Falconerio, *&* 13. *Januarii* 1716. co-
ram R. P. D. Criſpo, & dicam infra *Can. XXVI.*
Voces enim eorum, quæ prætendunt ſe eſſe veros Pa-
tronos, ſed non exiſtunt in quaſi poſſeſſione præſen-
tandi, computari non valent ad effectum verificandi
præſentationem medietatis Patronorum, cùm ad hunc
effectum non attendatur quis ſit verus Patronus, ſed
ultimus ſtatus, ſeu quis ſit Poſſeſſor Juris præſentan-
di, dum Papa intellexit de medietate eorum Patrono-
rum, qui ſunt in hujuſmodi quaſi poſſeſſione, aliàs
ſi impetrans ad complendam medietatem vocum vel-
let computare voces eorum, qui non exiſtunt in quaſi
poſſeſſione præſentandi, ejus gratia non diceretur ju-
ſtificata, niſi conſtaret clarè, & manifeſtè per publica
Inſtrumenta etiam non exiſtentes in quaſi poſſeſſione
præſentandi, qui eos præſentarunt eſſe veros Patro-
nos, quia tunc poſſeſſorium abſorberetur à petitorio,
Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 106. Roſa
de execut. liter. Apoſtol. par. 1. *in addit. ad cap.* 5.
num. 47. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 396. *num.* 6. *& ſeqq. &*
num. 20. *& deciſ.* 419. *num.* 5. *& deciſ.* 420. *num.* 5.
coram Bicch. *& deciſ.* 296. *num.* 4. coram Celſo, *&*
in Aprutina Parochialis 15. *Januarii* 1703. §. *Sicuti*
coram Eminentiſſ. Priolo, *& in Mediolan. Beneficii*
1. *Aprilis* 1707. §. *Tantaque* coram R. P. D. Anſaldo.

Sed non requiritur, quòd verificet ſe eſſe præſen-
tatum à medietate Patronorum de tempore impetra-
tionis gratiæ; ſufficit enim, quòd hæc verificet de
tempore executionis per ſuperventas præſentationes in- 19
trà legitimum tempus, dum gratia derogationis me-
dietatis, juxta praxim Cancellariæ, & Datariæ ſuſti-
netur, quamvis tempore gratiæ non adſit revera præ-
ſentatio, dummodo ſequatur intrà legitima tempora.
Ratio eſt, quia ſubſequens præſentatio retrotrahitur,
ac ſi diem datæ præceſſiſſet, maximè ſi datam provi-
ſionis Apoſtolicæ præceſſerit mandatum Patroni ad præ-
ſentandum, cùm illud demonſtret præcedentem con-
ſenſum Patroni, & operetur habilitatem in potentia
termini, ad quem fit retrotractio, Caſſador. *deciſ.* 2.
num. 8. *& deciſ.* 3. *num.* 3. *de renunc.* Roſ. *de execut.*
liter. Apoſtol. par. 1. *cap.* 5. *num.* 133. Card. de Luc.
diſc. 42. *num.* 4. *& diſc.* 71. *num.* 17. *de Jurepatr.*
& diſc. 73. *num.* 45. *de Benefic.* Rotæ *deciſ.* 1.165.
num. 11. coram Seraphin. *& deciſ.* 239. *num.* 16.
par. 16. *recent. & deciſ.* 276. *num.* 5. apud Dunozett.
& deciſ. 396. *num.* 14. *& ſeqq. & deciſ.* 419. *num.* 1.
& ſeqq. tom. 2. coram Bicchio, *& deciſ.* 265. *n.* 19.
& 38. coram Duran. *& deciſ.* 28. *n.* 4. coram Cavalèr.

& in

& in Lauretana Juriſpatronatus 15. *Decembris* 1716. *§. Prout etiam* coram R. P. D. Criſpo *inferiùs legen. num.* 35.

Quid autem ſentiendum, ſi de tempore intermedio interceſſerit præſentatio alterius medietatis Patronorum favore tertii, & etiam hujus inſtitutio ex. gr. ſi quis prima die Januarii obtineat gratiam pro præſentato cum derogatione alterius medietatis Patronorum, & ultima die ejuſdem menſis Januarii obtineat præſentationem medietatis Patronorum, & hoc tempore intermedio altera medietas Patronorum præſentet filium, & iſte obtineat etiam inſtitutionem ab Ordinario, an præſentatio Impetrantis gratiam Apoſtolicam derogatoriam in hoc caſu retrotrahi poſſit ad diem gratiæ?

Videtur dicendum, præſentationem hanc Impetrantis non poſſe retrotrahi ad diem gratiæ, ſed præſentationem intermediam tertii factam ab altera medietate Patronorum, & hujus inſtitutionem impedire hujuſmodi retrotractionem, adeòque in hoc caſu gratiam derogatoriam eſſe nullam, & ſubreptitiam: ſi enim Papa ſciviſſet præſentationem alterius medietatis Patronorum favore tertii, & hujus inſtitutionem præceſſiſſe præſentationem Impetrantis, huic gratiam non
20 conceſſiſſet, aut difficiliùs. Sic ſi quis obtineat prima Januarii ex. gr. gratiam Apoſtolicam proviſionis Beneficii à Papa in aliqua Eccleſia Cathedrali, dummodo accedat conſenſus Epiſcopi, aut Capituli, & ultima Januarii obtineat conſenſum Epiſcopi, aut Capituli, & hoc medio tempore alius obtineat gratiam Apoſtolicam ejuſdem Beneficii purè, & ſimpliciter, conſenſus Epiſcopi, aut Capituli retrotrahi non poteſt ad diem primæ gratiæ, & ſecundus proviſus præfertur primo, juxta *Text. expreſſ. in cap. Si pro te de reſcript. in* 6. ibique Gloſſ. Archidiac. *num.* 1. Paſſerin. *num.* 3. Ita pariter ſuccedente præſentatione, aut inſtitutione intermedia alterius inter gratiam pro præſentato obtentam ab Impetrante, & hujus præſentationem, hæc retrotrahi non poteſt ad diem gratiæ, dum retrotractio fieri non poteſt in præjudicium juris ab altero medio tempore quæſiti, ut docet Card. Zabarell. *in Clement. unic. de conceſſ. preben. num.* 22. *circa fin.* ibi — *quamvis enim de ſui natura conditio trahatur retro, tamen trahitur retro ſine præjudicio alterius, qui ante purificatam conditionem conſecutus erat jus purè,* — Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 18. *num.* 62. Rota *deciſ.* 265. *num.* 42. coram Duran.

21 His non obſtantibus cenſeo in hoc caſu præſentationem factam à medietate Patronorum favore Impetrantis retrotrahi ad diem gratiæ derogatoriæ, nec præſentationem intermediam, ſeu medio tempore factam ab altera medietate Patronorum favore alterius, aut hujus inſtitutionem impedire poſſe hujuſmodi retrotractionem, ut his terminis tuetur Rota *deciſ.* 239. *num.* 19. *& ſeqq. par.* 16. *recent.* Ratio eſt, quia Papa concedendo alicui gratiam Apoſtolicam pro præſentato cum derogatione medietatis vocum, reducit conſenſus per plures Patronos præſtandos ad ſolam illam medietatem Patronorum, qui præſentat ipſum Impetrantem, & abdicat pro ea vice jus præſentandi ab alia medietate Patronorum, quæ eumdem Impetrantem non præſentat; itant Impetrans præſentatus à medietate Patronorum, perinde ſe habet, ac ſi fuiſſet præſentatus ab omnibus Patronis; Unde illa medietas Patronorum, qui medio tempore præſentarunt alium præter Impetrantem, non poterat illum validè præſentare, adeòque hujus præſentatio intermedia, ac etiam ſubſecuta inſtitutio utpote nulla eſt impotens impedire retrotractionem præſentationis alterius medietatis favore Impetrantis ad diem gratiæ. Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 133. *& in addit. ad dict. cap.* 5. *num.* 47. Tondut. *quæſt. benefic. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *num.* 37. Rota *in Aprutina Parochialis* 15. *Januarii* 1703. §. *Sicuti* coram Eminentiſs. Priolo, *& in dicta Lauretana Juriſpatronatus* 11. *Decembris* 1716. §. *Quæ ſanè* coram R. P. D. Criſpo.

22 Ob quam rationem cenſeo etiam contra meum Præceptorem (quem credo tueri contrarium in ſuis Allegationibus *de Controv. Patron.*) hoc procedere non ſolùm quando præſentatio intermedia eſt de perſona omnino extranea, ſed etiam quando eſt de perſona conſanguinea Fundatoris, aut Patroni, vel idoniori, dummodo hæc præſentatio proceſſerit ex libertate, ſeu ex libera voluntate alterius medietatis Patronorum, qui potiùs voluerunt præſentare conſanguineum Fundatoris, aut aliam perſonam idoniorem, quàm extraneum Impetrantem, dum ex defectu poteſtatis præſentandi in dicta medietate alium præter Impetrantem ab eis per gratiam derogatoriam abdicatæ, non poterant alium etiam conſanguineum præſentare, ſecus ſi præſentatio conſanguinei, aut alterius idonioris proceſſerit ex neceſſitate, ſeu ſi adſit lex fundationis præſentandi conſanguineum, aut idoniorem, & conſanguineus, aut alius idonior ſe opponat, tunc enim præſentatio hæc intermedia conſanguinei, aut idonioris proveniens ex neceſſitate, ſeu ex lege fundationis facta tempore intermedio ab altera medietate Patronorum impedit retrotractionem præſentationis Impetrantis extranei factam ab una medietate Patronorum ad diem gratiæ derogatoriæ, immo reddit gratiam derogatoriam obtentam ab extraneo omnino nullam, & ſubreptitiam ob jus anteacedenter quæſitum à conſanguineis ex lege fundationis; quia ſi Papa ſciviſſet adeſſe legem fundationis præſentandi conſanguineum, aut idoniori extraneo gratiam derogatoriam, aut minùs idoneo non conceſſiſſet, aut difficiliùs, cùm non ſoleat Papa derogare Juripatronatus paſſivo, & gratiam facere in præjudicium aliorum, ſed unicuique jus ſuum integrum tamquam Princeps optimus ex ſuo reſcripto conſervari vult Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 8. *num.* 8. Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 334. Rot. *deciſ.* 334. *num.* 5. coram Seraphin. *& deciſ.* 614. *num.* 7. *& ſeq.* coram Bicchio.

Ea verò, quæ ſuperiùs objiciebantur, non obſtant, procedunt enim in gratia merè conditionali, cujus effectus ſuſpenditur uſque in eventum conditionis, etſi pendente conditione alius obtineat gratiam puram, & poſtea conditio evanuerit, ſecundus præfertur, quia primus non cenſetur impetraſſe gratiam, niſi conditione adveniente, juxta Gloſs. *in dict. cap. Si pro te verb. ſi de reſcript. in* 6. ſecus in gratia abſoluta, & 23
perfecta, qualis eſt gratia pro præſentato cum derogatione medietatis vocum, ad quam præſentatio medietatis Patronorum poſtmodum præſtanda favore Impetrantis, utpote reſpiciens executionem ejuſdem gratiæ completæ, & perfectæ, eſt neceſſariò transferenda, & retrotrahenda, ut reſpondit Rota *in dicta deciſ.* 239. *num.* 21. *par.* 16. *recent.*

R. P. D. ANSALDO

Novarien. Parochialis.

Lunæ 11. *Aprilis* 1712.

Data paritate ſuffragiorum, ſeu vocum patronalium jura non tribuunt locorum Ordinariis poteſtatem 24
eligendi alterum ex præſentatis à legitimis Patronis, ſicuti rectiùs in Domino putaverint expedire, ad literam *Textus in cap. Cùm autem*, ubi Gloſſ. *in verbo judicio Epiſcopi* 20. *de Jurepatr.* & Rot. *in deciſ.* 85. *num.* 9. *inter hactenus in Urbe impreſſas* coram Me.

Rationabilis autem conſuetudo, & præcellentia Sanctæ Sedis ſibi vindicavit, quòd etiam in hoc caſu, 25
quodammodò omiſſo medio, recurrant Præſentati ad gratiarum Fontem, ſeu Summum Pontificem Ordinarium Ordinariorum, qui indubitanter valet, & benignè ſolet idipſum explere per viam Literarum Apoſtolicarum, quas nuncupant — *pro præſentato* — cum derogatione pro illa vice medietatis prædictarum vocum patronalium, ut pariter quotidie practicatum videmus, & in ſuis caſibus diſceptatum, & ſignanter *in Lauden. Canonicatus* 3. *Martii* 1697. coram Eminentiſſimo de la Tremoille impreſſ. in Mantiſſ. ad Cardinalem de Luca *de Jurepatr. deciſ.* 15. *num.* 17. cum aliis abunde relatis *in Bononien. Beneficiorum de Caſtello ſuper exequutione literarum Apoſtolicarum* edita pendente extenſione hujus deciſionis, nempe 2. *Maji currentis anni* 1712. *in fine* coram R. P. D. meo Criſpo.

Prætendens igitur primam obtinuiſſe gratificationem à ſuo Diœceſano Joannes Marcellus reportavit quoque Sententiam ſibi favorabilem ab illius Vicario, qui eumdem Joannem Marcellum demandavit inſtitui; Sed ad eam-

ad eamdem Sanctam Sedem provocante in contrarium Michaele Angelo ſreto prædicta Pontificia conceſſione gratiæ derogatoriæ medietatis, Signatura Juſtitiæ non dubitavit incontinenti reſcribere – ad Rotam *de appellatione, circumſcripta poſſeſſione, & appoſito Oeconomo:* quare ad Me per opportunam delegationem devoluto negotio, oraculum quidem recepi propitium Michaeli Angelo, ſed latens ſub cortice, & velamine reſcripti – Ad D. Ponentem.

Motivum ita reſcribendi fuit, quia licèt Michael Angelus de cætero præſumi poſſet undique aptus ad ſubeundam Curam Animarum Beneficii Parochialis, de quo agebatur, veluti aliàs ad eamdem Curam adminiſtrandam à proprio Ordinario compertus, & declaratus idoneus; nihilominus quia noviter in concerto minimè fuerat ab eodem immediato Paſtore diſpunctus, & (ut par erat) approbatus, ſecundum ea, quæ præcipit etiam in Beneficiis præſentationi Patronorum obnoxiis, Sacra Synodus Tridentina *ſeſſ.* 7. *de Reformat. cap.* 13. Barboſ. *in eodem cap. num.* 13.

Hinc Tribunal, antequam panderet prænominatum oraculum, ſatius duxit de hujuſmodi idoneitate, & experimento certificari, Mihique propterea tamquam Ponenti ſedulò injunxit, ut mediante Cedula aſſueta prædictum Michaelem Angelum remitterem diſcuſſioni, & approbationi Examinatorum Synodalium Almæ Urbis, idque deindè adimplens opportunè ad normam ſtyli, uſque ab antiquo ſalubriter per Sacrum Auditorium in judiciali conflictu ſuper hiſce Parochialibus ſervari conſueti, quemadmodum eluceſcit in *deciſione* 538. *num.* 1. *&* 4. coram Gregorio *deciſ.* 18. *n.* 15. coram Zarat. *deciſ.* 219. *num.* 6. coram Otthobono, *& in Papien. Præpoſituræ deciſ.* 64. *in principio, & ſub num.* 7. *&* 8. *inter hactenus Romæ impreſſas* coram Me,

Hodie propterea tandem per Eminentiſſimum ejuſdem Almæ Urbis Vicarium in ſcriptis certior effectus de hac reperta idoneitate Michaelis Angeli, publicavi ſenſum Dominorum pro executione ejus literarum citra hæſitationem abeuntium,

26 Siquidem, cùm tota amaritudo coincidens inter hoſce gratificatos unicè, vel apprimè verſetur in anterioritate obtentæ gratificationis; neglecta idcirco etiam diſputatione, quis in dubio foret præſumendus anterior in hujuſmodi diſpenſatione, & quamvis quoque quilibet reſpectus, & congruentia in ancipiti militaret pro Papa, ut in propoſito præventionis in ſimilibus collationibus colligitur ex *Textu in cap. Si à Sede de Præben. in* 6. & tradiderunt Jaſon. *in leg. prima num.* 6. *verſic. iſta regula, ff. ſolut. Matrimon.* Decius *conſil.* 169. *num.* 4. Soccin. Senior. *conſil.* 67. *num.* 1, *&* 4. *verſic. ſi à Sede Apoſtolica volum.* 3. Maſcard. *de probat. concluſ.* 314. *num.* 1. *volum.* 1. Rebuff. *in tract. de pacific. poſſeſſ. num.* 297. *in fine verſic. & ſi uterque pag. mihi* 261. Gonzal. *ad Regul. Cancellariæ* §. 3. *proœmial. num.* 113. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 23. *num.* 7. Ricc. *in collect. deciſ. par.* 4. *collect.* 144. aliique per Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. allegat.* 57. *num.* 14.

27 Adhuc apparuit etiam evidenter, quòd gratia derogatoria Summi Pontificis illius manu ſubſignata die 16. Decembris anni præterlapſi fuerit ex ſe ipſa prorſus anterior, & proindè debitam promereretur antelationem, ut eſt de regula omnis juſtitiæ, & æquitatis, ad mentem *Textus in cap. Qui prior, de regul. jur. in* 6. *leg. final. ff. qui potior in pign. habeat.* Gen. *de Scriptur. privat. lib.* 1. *quæſt.* 16. *concluſ.* 3. *num.* 108. Merlin. *de Pign. lib.* 4. *quæſt.* 15. *num.* 33. *&* 34. Rota *deciſ.* 135. *num.* 21. *cum duobus ſequentibus* coram Merlino, *& deciſ.* 52. *num.* 14. *inter hactenus in Urbe impreſſas* coram Me; & in terminis ſimplicis antecedentis appoſitionis manus Sanctiſſimi Gloſſ. & Doctores *in extravag.* ad Romanos §. *Romanis, de Præbend. & Dignitat.* Abbas *in cap. Cum olim n.* 8. *de Sentent. & re judicat.* Gonzal. *ad dictam regul.* 8. *Cancellariæ* §. 3. *proœmial. num.* 113. *& ſequentibus, & in gloſſ.* 52. *num.* 23. Pignatell. *conſult. Canonic. tom.* 5. *conſult.* 44. *ſub num.* 1. *verſ. idque duplici,* Roſa *de exequut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 3. *n.* 235. cum aliis per Rotam coram Coccino *deciſ.* 2231. *ſub num.* 11.

28 In nihilo curata, ſive perſpecta illa prioritate temporis prima fronte inſcripta per Ordinarium favore Joannis Marcelli, nimirum *ſub die* 13. *ejuſdem menſis Decembris:* Quia cùm de facili valeant iſtæ ſubſcriptiones confingi ſub antidata etiam in fraudem, & ſupplantationem Sedis Apoſtolicæ, ut præcisè dignovit, atque firmavit Rota *in celebri Monaſterien. Decanatus* 28. *Junii* 1709. §. *Quin attendi mereatur, & in ejus confirmatoria* 3. *Junii* 1711. §. *Fruſtra,* coram R. P. D. meo Criſpo; De hujuſmodi idcirco gratificationibus, quoties agatur cum proviſo Apoſtolico de menſibus, conſtare neceſſe eſt in forma publici Inſtrumenti, ſive per literas patentes ab Ordinario ſubſignatas, unà cum Teſtibus pariter inibi ſubſcriptis, & ulterius Epiſcopalis Sigilli Teſtimonio communitas; non autem à tergore nudi Memorialis (prout hic) abſque Teſtibus, & ſine ulla certitudine veræ datæ, aliàs minimè attenduntur, juxta communiorem ſententiam, de qua Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellariæ* §. 4. *proœmial. num.* 147. *& ſeqq.* Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 23. *num.* 11. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 3. *allegat.* 57. *num.* 15. *verſic. quæ de re* Corrad. *in Prax. Benefic. lib.* 5. *cap.* 1. *n.* 63. *verſ. & quia ſæpe,* cùm cæteris adductis *in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Et demum* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Nucerina Paganorum Beneficii,* pendente extenſione hujus deciſionis edita ſub die 28. Novembris anni 1712. §. *Nec ad effectum,* coram R. P. D. meo Criſpo.

Et ob id videmus etiam abſtractivè, & præciſivè ab hac controverſia inter Proviſum Apoſtolicum, & gratificatum ab Ordinario, quando vis ſtat in tempore firmiter in jure ſtabilito, quod ideo Creditor inſtrumentarius (qualis ſimilitudinariè erat Michael Angelus in his indubitabilibus literis Apoſtolicis) ſemper anteponitur cuilibèt Creditori Chirographario, cum hujuſmodi particularia Chirographa, & Scripturæ plurimum, nimiumque ſubjaceant ſuſpicioni antidatæ, ad limites Cæſarei celebris reſcripti *in leg. Scripturas, Cod. qui potior. in pignor. hab.* Cardinalis de Luca *de Credit. diſcurſ.* 22. *num.* 9. & in meo Tractatu *de Commerc. & Mercat. diſcurſ.* 82. *num.* 14. Rota coram Seraphino *deciſ.* 879. *num.* 1. coram Coccino *deciſ.* 1901. *num.* 4. *&* 5. coram Pamphil. *deciſ.* 377. *num.* 3. *&* 10.

29 Atque hæc exuberaſſent pro tuta Cauſæ reſolutione; Sed ulterius perſtringenter creſcebat, & fermè palpabatur prædicta antidatæ ſuſpicio, ex quo tantummodo ſub die immediata antecedenti, nempe 12. Decembris legebantur præſentationes exaratæ per Patronos cum ſubſequuta affixione Edictorum Curiæ Epiſcopalis ſub eadem die 12. in gratiam Michaelis Angeli, & ſub die 13. in propoſito Joannis Marcelli ſub aſſueta aſſignatione termini novem dierum, ſicuti præſcribit idem Sacrum Concilium, & tradunt Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt. princip.* 6. *art.* 22. *n.* 2. Vivian. *eodem tractat. lib.* 9. *cap.* 2. *ſub num.* 2. Corrad. *in Prax. Beneficiar. lib.* 4. *cap.* 4. *ſub num.* 31. §. *Inſtitutione in fine.*

30 Atque ita quomodo potuit Ordinarius in tam arcto unius diei curriculo, nullo expectato defluxu, vel labentia præfati termini præfixi, devenire ad hujuſmodi prætenſam gratificationem? Si enim, ut dicebat Cornelius – *Scelera impetu, bona conſilia mora convaleſcunt,* utique ſi expectata fuiſſet expiratio, vel extremitas ejuſdem termini, non ita tuto valuiſſet incaleſcere prædicta cæteroquin juridica præſumptio ſupplantationis, & antidatæ, ut in propoſito rectè ratiocinatur poſt Fælin. & Abb. *in cap. Eam te de reſcript.* Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 23. *n.* 10. *& ſeqq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. alleg.* 57. *num.* 15. *par.* 3. Corrad. *in Prax. Benefic. lib.* 5. *cap.* 1. *n.* 63. *& ſeqq.* Rota *in dicta Melphiten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Sed peccat,* coram Eminentiſſ. Priolo: Quinimo, quòd etiam gratificatio per Ordinarium exarata intrà terminum ſancitum in Edicto ſit nulla de per ſe ipſo jure, citra ſcrupulum proſequuntur Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *dicta quæſt.* 6. *princ. art.* [illegible] 1. *verſic. unde conclude pag.* 174. Vivian. [illegible] *lib.* 9. *cap.* 1. *num.* 7. Lotther. *de re* [illegible] *quæſt.* 17. *num.* 195.

Cumu-

31 Cumulabatur in idem, quòd cùm actum gratificationis non deceat per Epiſcopum exerceri penitùs ex abrupto, ſed per antea ſeriè indagaris, diſcuſſiſque meritis utriuſque in præſentatis; Profectò quoties, prout in præſenti, in ipſo limine primi diei præfatorum Edictorum expleta fuerat ab Ordinario in perſonam Joannis Marcelli gratificatio palàm erat, quòd nequaquam extiterat adhibita prædicta meritorum æquilibratio, & comparatio, quemadmodum appoſitè præ cæteris animadverſum fuit *in deciſ.* 1148. *num.* 5. *& 6.* coram Seraphin. *& in dicta Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Finali* coram Eminentiſſimo Priolo.

32 Tantoque magis emicabat præceps Epiſcopi Judicium in hujuſmodi gratificatione explenda, quia certè ad ejus excuſationem cenſendum erat, quod ille in hac temporis anguſtia non appenderit in ſtatera præponderantes Michaelis Angeli prærogativas, aliàs illum pro ſua religione prætuliſſet, ut juris eſt in ſimilibus prælectionibus, præſertim ad Beneficia Parochialia teſte Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 4. *num.* 88. *cum ſeqq.* Garz. *de Benefic. par.* 9. *cap.* 2. *de form. ſervan. in proviſ. Paroch.* §. 2. *num.* 261. *& per totum*, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 132. *cum pluribus ſeqq.* cum aliis *in Eugubina Canonicatus* 4. *Maji* 1699. §. *Non enim* coram R. P. D. meo Lancetta.

33 Præeminebat namque indiſputabiliter Michael Angelus in caractere Sacerdotii ſemper efficiente dignioritatem, & promerente antelationem reſpective ad ſimplicem Clericum, uti erat Joannes Marcellus, ut generaliter annotavere Abbas *in cap.* 1. *num.* 1. *&* 3. *de majorit. & obed.* Decius *conſil.* 542. *n.* 12. *&* 13. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 3. *per totum*, *& artic.* 12. *num.* 2. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancellaria gloſſ.* 4. *num.* 115. Rota coram Zarat. *deciſ.* 18. *num.* 4. & in meis Addit. *ad deciſ.* 85. *n.* 24. *inter noviſſ. impreſſ.* coram Me, & in ſpecie Beneficii Parochialis Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 138. *& ſeqq.* Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 115. *num.* 7. Rota coram Otthobon. *deciſ.* 86. *n.* 3. *&* 12. *& deciſ.* 61. *n.* 1. *par.* 3. *recent. & deciſ.* 115. *n.* 4. *par.* 19. *tom.* 1. *& in Calaguritana dimidii Beneficii de Oronda* 15. *Maii* 1705. §. *Præſertim*, coram clar. mem. Cardinali Caprara, confirmata pendente hujus deciſionis extenſione ſub die, nempe 27. Junii labentis anni 1712. §. *Secundo pariter* coram Me.

34 Quid plus? dum ultra prædictam qualitatem Sacerdotalem Michael Angelus effulgebat inſignitus facultate audiendi Confeſſiones, uſque ab anno 1697. quapropter etiam ſucceſſivè ſæpius exercuerat Curam Animarum in adminiſtratione conſimilium Parochialium, & de facto illam actu regebat in Parochiali Eccleſia de Noto: Unde quis dixerit, præſcindendo à prædicta præcipitantia, quòd potuerit umquam condignè Michael Angelus in præfata gratificatione proponi, contra ea, quæ conclamarunt Gonzal. *ad dictam regul.* 8. *gloſſ.* 4. *num.* 143. *cum pluribus ſequent.* Rota coram Pamphil. *dicta deciſ.* 115. *num.* 2. & coram Otthobon. *dicta deciſ.* 86. *num.* 12. coram Royas *deciſ.* 485. *num.* 2. *&* 486. *num.* 1. *& in dicta deciſ.* 85. *num.* 4. *inter noviſſimè impreſſas* coram Me, & latius in ejus Addition. *num.* 34. *cum pluribus ibi relatis*.

Hæcque omnia viſa ſunt Dominis adeò dilucida, ut ſupervacaneum fuerint rati perpendere, an etiam ſubſiſteret ſuppoſita medietas vocum patronalium in Ferrerio præſentante Joannem Marcellum, itaut illius reſpectu locum ſibi uſurpare poſſet ad ejus commodum titulus gratificationis ab Ordinario ejus favore conſumptus ſtante poſitiva Sententia prolata per Ordinarium de anno 1658. pro Cataneo, qui Michaelem Angelum præſentaverat, & in qua jam apparebat definitum, hujuſmodi Juſpatronatus privativè, & in totum ſpectare ad Auctores ejuſdem Catanei, cùm ad effectum, de quo hactenus agebatur, ſuperabundaret ex præmiſſis, quòd citra veri præjudicium medietas ſaltem earumdem vocum patronalium attineret ad Cataneum, ſicuti factus fuerat idem Joannes Marcellus in ſua hodierna judiciali colluctatione, in qua ſe præſentatum profitebatur à ſola medietate, quod proindè amplius controvertere non valebat, ex congeſtis per Rot. *in Aſculana Juriſpatronatus* 26. *Januarii* 1703. §. *Accedunt* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, *in Cremon. Beneficii* 3. *Decemb.* 1705. §. *Tandem* coram R. P. D. meo Lancetta, *in Pennen. Beneficii ſuper pertinentia* 17. *Martii* 1710. §. *Sed hic non ſinit*, *&* §. *Ultra quod* coram R. P. D. meo Aldrovando, *& in Caſertana Beneficii* 13. *Decembris* 1709. §. *Neque negotium* coram Reverendiſſimo D. Kaunitz Epiſcopo Labacen.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. CRISPO

Lauretana Juriſpatronatus.

Ven. 11. *Decembris* 1716.

VAcante ſub anno 1709. altera ex Cappellaniis erectis in Eccleſia Parochiali Sancti Stephani Caſtri Fidardi, ſpectante ad nominationem plurium Patronorum, ad eam præſentari obtinuit Donatus Jacuſſus, ſimulque Auguſtinus Bologna. Jacuſſus verò fretus præſidio medietatis vocum Patronalium expediri curavit ſolitas literas Apoſtolicas derogatorias alterius medietatis vocum, quæ ſubinde executioni demandatæ fuerunt per ſententiam ab Ordinario latam; A qua cùm Bologna appellationem interpoſuerit, & Cauſæ commiſſionem à Signatura Juſtitiæ impetraverit directam Tribunali noſtro cum clauſula — *parito literis arbitrio Rotæ* — ideo in hodierna audientia reſolvendum Dominis meis propoſui dubium *An intret arbitrium*, & *negativum* accepi reſponſum.

Cùm enim literæ Apoſtolicæ, de quibus agitur, 35
omni ex parte juſtificatæ noſcantur, hinc procul dubio illarum executio non eſt retardanda, ut per *Text. in cap. Si quando*, *& cap. Super literis de reſcript.* firmavit Rot. *deciſ.* 552. *num.* 1. *& ſeq. par.* 19. *rec.* cum aliis *in Vicen. Parochialis* 12. *Junii* 1711. §. *Cùm enim* coram Reverendiſſ. D. meo Molines, *& in Matheranen. Parochialis* 11. *Januarii* 1712. §. *Quoniam* coram R. P. D. meo Falconetio.

Verificatio autem expoſitorum in dictis literis pro eo, quod attinet ad juſtificandam præſentationem factam à medietate Patronorum manifeſtè conſtare viſa eſt, referendo factum ſub anno 1639. initum ab Epiſcopo Panico, qui tres Parochias Patronales ſuppreſſit, eaſque in unam redegit cum onere retinendi quinque Coadjutores Cappellanos, canonizata per ſententiam pertinentia Juriſpatronatus favore veterum Patronorum, addita ſimul diviſione Juris præſentandi in quatuor voces, quarum una adjudicata fuit Lidiæ Jacobi, altera Blaſio de Leverottis, altera Petro Ciattonio, & poſtrema Baptiſtæ Jacobi, eorumque hæredi- 36
bus, & ſucceſſoribus. Cùmque in dubium non revocetur hæreditaria ejuſdem Juriſpatronatus qualitas, procedendum proinde eſt cum ſuppoſito, quòd præſentationes fieri debeant in ſtirpes, & non in capita, ideoque in quolibet ſtipite unica conſideranda ſit vox, bene tamen dividua in plures portiones correſpectivè ad quotas hæreditarias, ut latè deductis per Angel. *poſt tract. de Impenſ. in Opuſcul.* 3. *de Patron. ſuffrag. & grat. Apoſtol. num.* 15. *& ſeq. juncto n.* 33. *& ſeqq.* Calderon. *reſol.* 92. *num.* 20. Rot. *deciſ.* 17. *num.* 4. coram Pamphil. *deciſ.* 17. *num.* 2. coram ſan. mem. Alexand. VIII. *deciſ.* 10. *ferè per tot. inter collectas in Mantiſſ.* ad Cardin. de Luc. *lib.* 12. *de Jurepatr. in Firmana Beneficiorum* 6. *Junii* 1710. §. *Neque Domini* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Alexanen. Beneficii* 11. *Decembris* 1711. §. *Quocirca cum ſeqq.* coram Reverendiſſ. D. meo Aldrovando.

His itaque præmiſſis, & ſingillatim nunc expendendo omnes prædictas quatuor voces, certò conſtat Jacuſſum fuiſſe præſentatum à medietate Patronorum; nam conveniebant Partes in eo, quod vox promanans à Lidia æquè ſit pro medietate utrique favorabilis, itidemque quòd vox deſcendens à Petro Ciattonio integraliter aſſiſtat Bolognæ: tertiam verò vocem Baptiſtæ conſiſtit ex arbore juſtificata, & inter Partes non controverſa, diſtributam fuiſſe in tres portiones, ſive uncias, quot fuerunt columnelli, in quos ſubdiviſa fuit linea dictæ Baptiſtæ, utpote quæ tres habuit filias, Vincentiam nempe Lauram, & Joannam.

Licèt

Licèt ergo portio vocis, quæ obtigit deſcendentibus à
Vincentia, ſuffragetur Bolognæ, attamen aliæ duæ
portiones computandæ omnino ſunt ad ſavorem Ja-
cuffi; Ex linea enim Joannæ deſcendebant Carolus
Ubertonus, & Catharina ſoror, quæ præſentavit Ja-
cuffum; Carolus autem titulo donationis hoc jus præ-
ſentandi tranſtulit in Nicolaum Pierſantem, cujus pa-
riter hæredes nominarunt eumdem Jacuffum; Proin-
37 deque in comperto remanet hanc vocis portionem mi-
litare pro Jacuffo, ſive attendatur donatio facta à
Carolo, ſive independenter ab ipſa hæc vocis portio
conſideretur conſtabilita penès Catharinam ſororem hæ-
redem dicti Caroli ex teſtamento, ſub qua inſtitu-
tione univerſali comprehendi potuiſſet etiam jus præ-
ſentandi, de quo agitur, ubi per hypotheſim corruere
contingeret titulum donationis in Pierſantem collatæ
Vivian. *de Jurepatron. lib.* 4. *par.* 1. *cap.* 1. *num.* 12.
Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11, *n.* 28. *& ſeqq.*
Rot. *deciſ.* 113. *num.* 6. coram Priol. *deciſ.* 11. *n.* 17.
& deciſ. 36. *n.* 2. *& ſeqq.* coram Benincaſ. *deciſ.* 11.
num. 6. *& deciſ.* 12. *n.* 10. *inter collectas in Mantiſs.*
ad Card. de Luc. *de Jurepatr. in Mediolanen. Archi-
presbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quamvis cum ſeqq.*
coram R. P. D. Falconerio, *& in Pennen. Beneficii
ſuper pertinentia* 17. *Martii ejuſdem anni* §. *final.*
coram Reverendiſs. D. meo Aldrovando.

38 Abſque eo quod revocari in controverſiam poſſit
deſcendentia Caroli Ubertoni à dicta Joanna, à qua
originem deducit dicta vocis portio; Ea quippe uber-
rimè juſtificatur ex ipſamet ſententia Epiſcopi Panici
edita jam indè ab anno 1639. quæ cùm fuerit una-
nimi conſenſu à Partibus acceptata, & habeat pro ſe
omnem præſumptionem veritatis in ordine ad perti-
nentiam vocum Patronalium ibidem expreſſam, firmat
hodie legitimum ſtatim quoad omnes, ad tradita in
propoſito per Modern. Roman. *diſceptat. Eccleſ.* 7.
num. 30. *& ſeqq.* Rot. *in Salamantina juris confe-
rendi* 27. *Junii* 1707. §. *Quodque magis*, *&* 5. *Mar-
tii* 1708. §. *Non obſtante* coram Eminentiſs. Scotto.

39 Alteram verò portionem vocis à præmemorato Ba-
ptiſta promanantis, quæ obvenerat in deſcendentes
Lauræ, pro ſe pariter juſtè numerabat Jacuffus, qui
nominationem obtinuit ab Horatio de Simonuccis de-
ſcendente ex eadem Laura. Et quamvis idem Hora-
tius ſucceſſivè præſentaverit etiam Bolognam, hæc
tamen poſterior præſentatio nullum irrogare potuit præ-
judicium juri præcedenter quæſito ad commodum Ja-
cuffi, qui impetraverat etiam derogatoriam medietatis
vocum, per quam adeò obfirmata cenſetur præcedens
nominatio, ut ab ea ſubinde reſilire Patrono ampliùs
non liceat, ut in puncto firmavit Rot. *deciſ.* 323.
num. 14. *par.* 16. *recent. & in Luyen. Sarzanen. Cap-
pellaniæ* 25. *Junii* 1685. §. *Item* coram bon. mem.
Paulutio, *&* 11. *Martii* 1686. §. *Etenim* coram Ur-
ſino, *&* 19. *Aprilis* 1687. §. *Quo verò* coram Her-
vault, *&* 14. *Martii* 1689. §. *Abſque* coram Reve-
rendiſſimo Domino meo Molines.

Sed ea occurrere videbatur difficultas, quòd Jacuſ-
ſus non exhibuerat præſentationes ad ſui favorem fa-
ctas, niſi poſt expeditionem literarum Apoſtolicarum,
& ſic tempore non habili, cùm etiam Papa conce-
dens gratiam cum clauſula — *accedente Patronorum
conſenſu* — ſupponere videatur præceſſiſſe jam effecti-
40 vam Patronorum præſentationem, ejuſque actualem
exhibitionem, valida urgente ratione, quod perfecta
dici non poſſit præſentatio, donec nominatio exhibita
fuerit coram Ordinario, vel alio legitimo Superiore
habente facultatem inſtituendi, ſed actus conſiſtere vi-
deatur in ſimplici ſtatu deſtinationis perſonæ nomi-
nandæ abſque ulla acquiſitione juris certi, & invaria-
bilis, prout reſolutum fuit *in deciſ.* 3. *de Jurepatron.
in nov. & deciſ.* 37. *num.* 13. *& ſeqq.* coram Ubag.
& in Romana Cappellaniæ 25. *Novembris* 1707. *&*
3. *Februarii* 1708. coram Eminentiſſimo Scotto, *&
in alia diei* 14. *Maji* 1714. coram R. P. D. meo
Lancetta, *& in Comen. Archipresbyteratus* 17. *Ju-
nii* 1715. §. *Secundo itidem* coram R. P. D. meo
Falconerio, *& in Mediolan. Beneficii* 7. *Junii* 1715.
§. *Parum quoque*, *& in Auguſtana Canonicatus* 20. *Mar-
tii labentis anni* §. *Procedendum*, coram Me.

41 Verumtamen Domini aliter crediderunt diſtinguendo
caſum, quo præſentatus coram Ordinario inſtitutio-
nem expoſtulet ab alio, quo ipſe impetret gratiam de-
rogatoriam medietatis vocum; In prima ſanè hypo-
theſi verum eſt præcedere debere formalem præſenta-
tionem, ejuſque exhibitionem coram Ordinario, ut-
pote, qui cùm debeat prævio examine recognoſcere
idoneitatem præſentati, antequam illum canonicè in-
ſtituat, juxta claram ſanctionem Sacri Concilii Tri-
dentini *in ſeſſ.* 7. *cap.* 13. *de reform.* relat. per Rot.
in Friſingen. Decanatus 27. *Junii* 1708. §. *Clara
quippe*, *&* 12. *Junii* 1711. §. 1. *& ſeq.* coram Reve-
rendiſſimo Domino meo Molines, *confirmata ſub die*
29. *Februarii* 1712. coram Me; Ideo debet etiam cer-
tior effici de ejus nominatione à Patronis expleta.
At ſecus eſt quando agitur de ſimplici juſtificatione 42
gratiæ Apoſtolicæ, cùm ad hunc effectum exuberet
ſolus conſenſus à Patronis præſtitus favore certæ per-
ſonæ, ſive ille deſumatur à mandato procuræ, ſive
aliter quomodocumque comprobetur, ut in puncto
tradunt Corrad. *in Prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 2. *n.* 7.
Roſa *de Execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 133.
circa fin. & ibidem in Addit. num. 51. Angel. *in dicto
Opuſc.* 3. *de patron. ſuffrag. num.* 46. *& ſeqq.* Rot.
deciſ. 481. *num.* 6. coram Buratt. *deciſ.* 396. *num.* 15.
& deciſ. 419. *num.* 4. *& deciſ.* 420. *num.* 12. coram
Bicch. *deciſ.* 276. *num.* 5. *& deciſ.* 344. *num.* 20. co-
ram Dunoz. Jun. *deciſ.* 265. *num.* 19. coram Duran.
& in dict. Lunen. Sarzan. Cappellaniæ 25. *Junii* 1685.
§. *Item* coram Paulutio.

Prout etiam non officit, quòd conſenſus Patrono-
rum, qui Jacuffum nominarunt, non præceſſerit da-
tam Gratiæ. Etenim ad ejus validitatem conſenſus Pa-
tronorum non debet perneceſſe præcedere illius expe-
ditionem, ſed bene poteſt etiam illam ſubſequi, dum-
modo id contingat intrà legitimum tempus datum
Patronis ad præſentandum, prout ſervatum fuit; Ex
ea nimirum ratione, quia ſubſequens conſenſus à Pa-
tronis expoſitus retrotrahitur ad diem, ſub qua expe-
dita fuit Gratia, & perinde habetur, ac ſi illius datam
præceſſiſſet, quod utique ſatis eſt pro verificanda præ-
ſentatione facta à medietate Patronorum, ut luculen-
ter explicat Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 42. *ferè
per tot. & diſc.* 71. *num.* 17. *& ſeq.* Roſa *de Execut.
liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 5. *ſub num.* 133. *& ibidem
in Addit. n.* 51. Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ.* 22.
num. 45. Angel. *in dict. Opuſc.* 3. *num.* 48. *& ſeqq.*
Rot. *deciſ.* 1165. *n.* 11. coram Seraphin. *deciſ.* 2318.
num. 8. coram Coccin. *deciſ.* 276. *num.* 5. coram Du-
noz. Jun. *deciſ.* 265. *n.* 19. coram Duran. *deciſ.* 396.
num. 14. *& ſeq. & deciſ.* 419. *num.* 1. *&* 3. coram
Bicch. *deciſ.* 404. *num.* 5. *& ſeq.* coram Emerix Jun.
& deciſ. 239. *num.* 16. *& ſeqq. par.* 16. *recent.*

Quæ ſanè intelligentia elidi non poſſe viſa fuit ex
eo, quod hujuſmodi retrotractio fieri non potuerit in
præjudicium juris medio tempore quæſiti Bolognæ ex
vi præſentationum ab eo reportatarum. Cùm enim
dictus Bologna præſentatus fuerit à minori dumtaxat
Patronorum parte, dici nequit quæſitum illi fuiſſe jus
conſiderabile ad impediendum effectum dictæ retrotra-
ctionis favore Jacuffi habentis nedum Gratiam Apo-
ſtolicam, ſed ulteriùs etiam præſentationem à majori
Patronorum numero, ut in levioribus etiam terminis
expendit Angel. *in dicto Opuſc.* 3. *ſub num.* 52. §. *Nam
explorati*, Piton. *diſceptat. Eccleſ.* 4. *ex num.* 117.
Rot. *deciſ.* 517. *num.* 7. *& deciſ.* 519. *num.* 4. coram
Cavaler. *deciſ.* 396. *num.* 36. *& ſeq. & deciſ.* 419.
n. 7. coram Bicch. *& deciſ.* 667. *n.* 19. *par.* 18. *rec.*

Comperto igitur, quòd vox profluens à Lidia pro
medietate ſit æquè favorabilis Jacuffo, ac Bolognæ,
quodque altera proveniens à Baptiſta quondam Jacobi 43
tota ſuffragetur Jacuffo, qui cum majorem illius par-
tem habeat totam habere cenſetur, ex regula, quòd
major vocum pars abſorbet minorem. Vivian. *de Ju-
repatron. par.* 2. *lib.* 12. *cap.* 8. *num.* 4. Card. de Luc.
eodem tractat. diſc. 32. *num.* 6. *& ſeq.* Saminiat. *con-
trov.* 39. *num.* 3. Antonell. *de regim. Eccleſ. tit. de
Benefic. cap.* 6. §. 2. *n.* 11. Calderon. *reſol.* 92. *n.* 23.
Angel. *dict. Opuſc.* 3. *num.* 5. *&* 11. Rot. *in Fir-
mana Beneficiorum* 6. *Junii* 1710. §. *Et hæc*, *&*
19. *Januarii* 1711. §. *Quod rectè*, *&* 23. *Martii
labentis anni* §. *Et ſane* coram R. P. D. meo Lancetta:

Expen-

Expendenda modò ſupereſt altera vox procedens à Blaſio de Leverottis. Porrò ex hac linea nulla circumfertur præſentatio, quàm quæ prodiit à Camilla, quæque pariformiter ſuffragatur Jacuffo, qui proinde ad ſui favorem numerat duas integras voces, ac medietatem alterius, & ſic non ſolùm medietatem, ſed etiam majorem partem vocum Patronalium.

Neque verò hæc præſentatio Camillæ labefactari potuit ſub obtentu, quòd ipſa dum priùs nominavit Jacuffum, mentis infirmitate laboraret, quodque ſucceſſivè præſentaverit Bolognam per id temporis, quo ab hujuſmodi infirmitate convaluerat. Si enim attendatur ſeries temporum, utiquè præſentatio tendens in favorem Jacuffi utpote anterior prævalere debet alteri poſteriori factæ favore Bolognæ; ideoque recurrunt
44 omnia ea juris fundamenta, quæ ſuperioribus locis animadverſa fuerunt: ſi verò inſpiciatur ſuppoſita Camillæ incapacitas, quo minùs credibilis viſa fuit hujuſmodi repentina, ac penè commentitia fatuitas, eo, immo, & longè magis inveriſimilis viſa eſt tam prompta, ac facilis reſipiſcentia, & penè ad ipſius Camillæ libitum revocata, ac quodammodo ad nutum redire juſſa mentis, & judicii ſanitas, ut proinde eadem Camilla vel nunquam præſumenda ſit paſſa hujuſmodi mentis alienationem, vel hæc exiſtimanda fuiſſe videatur adeò levis, ut inhabilem minimè reddiderit Camillam ad actum præſentationis, quam primo loco expoſuit favore Jacuffi, ut obſervat Rot. *in Auximana Cenſuum* 17. *Junii* 1709. §. *Ejuſdem* coram Me, *& in Albanen. donationis* 9. *Martii* 1711. §. *At non ſolùm* coram Reverendiſs. D. meo Aldrovando, *& in alia diei* 11. *Januarii* 1712. §. *Siquidem* coram Eminentiſſimo Priolo.

45 Hinc Domini pro nihilo habuerunt Teſtes pro parte Bolognæ inductos ad probandam dictæ Camillæ dementiam. Siquidem præterquamquod agitur de fidibus expiſcatis pendente lite, quæ nullum, vel levem probationis gradum conſtituunt, ut dixit Rot. *in Auximana Cenſuum* 17. *Junii* 1709. §. *Ejuſdem*, *& in Friſingen. Decanatus* 29. *Februarii* 1712. §. *Nullatenus* coram Me. Illa præterea magis præciſè urgere viſa fuit reſponſio, quòd prædicti Teſtes deberent probare talem fatuitatis ſpeciem, quæ omnem rationis uſum Camillæ ademerit, eamque contrahendi, ac diſponendi incapacem reddiderit, itidemque deberent hujuſmodi fatuitatis probationes coarctare ad præciſum momentum temporis quo expleta fuit præſentatio Jacuffi, ex deductis per Andreol. *controv.* 223. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 34. *num.* 4. *&* 11. *& deciſ.* 57. *num.* 15. poſt Zacch. *quæſt. Medicolegal. deciſ.* 225. *num.* 10. poſt Torr. *de pact. futur. ſucceſſ. deciſ.* 44. *num.* 20. coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Colonien. Canonicatus, & Ferculi* 20. *Aprilis* 1710. §. *Deſcendit* coram R. P. D. meo Falconerio. Nam alioquin præponderare omnino videtur juris præſumptio, juxta quam unuſquiſque reputatur mente ſanus, & capax ad gerenda ſua negotia, niſi oppoſitum concludenter, ac per probationes nullum hæſitationi locum relinquentes demonſtretur, ut latè firmavit Rot. *in dicta Albanen. Donationis* 9. *Martii* 1711. §. *Hæc autem* coram Reverendiſs. D. meo Aldrovando, *& in dicta Colonien. Canonicatus, & Ferculi* 20. *Aprilis ejuſdem anni* §. *Et quamvis circa fin.* coram R. P. D. meo Falconerio.

46 Cæterum ex abundanti diverſum quoque fuit ſuppoſitam hujuſmodi mentis alienationem prorſus excluſam remanere tum ab ipſamet qualitate actus rite, ac prudenter geſti; ad notata per Cyriac. *controv.* 407. *num.* 7. Palma Nep. *allegat.* 68. *num.* 18. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 39. *num.* 10. *& deciſ.* 57. *num.* 20. poſt Zacch. *quæſt. Medicoleg. deciſ.* 52. *num.* 23. poſt Albit. *de inconſtan. in judic. deciſ.* 44. *num.* 22. coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in dicta Albanen. Donationis* 9. *Martii* 1711. §. *Præcipuè* coram Reverendiſs. D. meo Aldrovando. Tum etiam à primordiali deſtinatione, ac propoſito Jacuffum præſentandi, in quo oſtenditur Camillam ſtetiſſe; illudque etiam præventivè pateſeciſſe, ut notat Corn. *conſ.* 232. *num.* 4. *& conſ.* 319. *n.* 2. *lib.* 1. Soccin. Jun. *conſ.* 183. *num.* 31. *& ſeq. lib.* 2. Venturin. *conſ.* 46. *à num.* 54. *& ſeq. lib.* 1. Fachin. *controv. jur. lib.* 10. *cap.* 17. §. *Sed contrariam.* Tum demum ab aliis Teſtibus deponentibus Camillam tempore expletæ præſentationis fuiſſe mente ſanam, liberam, & expeditam; quibus ſanè Teſtibus conſentaneè ad juris præſumptionem deponentibus, etſi numero paucioribus, longè major habenda eſt fides, quàm aliis numero pluribus contrarium teſtantibus, ad tradita per Mantic. *de conject. ult. volunt. lib.* 2. *tit.* 5. *n.* 6. Gratian. *diſcept.* 843. *num.* 12. Rot. *deciſ.* 348. *n.* 10. *par.* 16. *recent. deciſ.* 44. *num.* 42. coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in dicta Albanen. Donationis* 9. *Martii* 1711. §. *Abſque eo quod* coram Reverendiſſimo D. meo Aldrovando.

Ex his autem ſubmotum remanet objectum alterum, nempe, quòd literæ Apoſtolicæ Jacuffi ſubreptionis vitio laborarent, vel quia ſatis verificata non fuerit præſentatio reportata à medietate vocum, quæ fuit Pontifici expreſſa, vel quia reticitum fuerit, Bolognam compræſentatum eſſe attinentem alterius ex Compatronis, quæ qualitas minùs pronum reddidiſſet Papam ad elargiendam Jacuffo gratiam. Quod enim attinet ad primam partem ſatis, ſuperque recognitum jam fuit Jacuffo ſuffragari non modò medietatem, ſed & majorem partem vocum Patronalium, & ſic exuberanter verificatam remanere expreſſionem Pontifici factam. Quod verò reſpicit ſecundam partem, quidquid ſit, an Bologna ullum ſibi potioritatis jus polliceri potuiſſet ex mero vinculo affinitatis unius ex Compatronis, cùm de cætero ſuffragium prælationis, quod in hoc propoſito Doctores, ac noſtrum Tribunal indulgere ſolent, videtur ſolum introductum favore eorum, qui verè ſint de ſanguine Fundatoris Beneficii, vel Patronorum, quales non ſunt ii, qui junguntur vinculo affinitatis; nihilominus uberrimè ſatisfecit animadverſio, quod tametſi dicta qualitas Bolognæ opitulari potuiſſet, id tamen procederet concurrentibus extremis habilibus, ideſt data paritate vocum, ſecus autem ubi major vocum pars militet pro altero, cùm in his terminis inefficax reddatur etiam jus potioritatis, quod profluit à vera conjunctione ſanguinis cum Fundatore Beneficii, vel cum Patronis, ad tradita per Angel. *in dict. Opuſc.* 3. *de Patron. ſuffrag. num.* 58. Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 17. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 154. *num.* 8. *& deciſ.* 442. *num.* 14. *& ſeqq.* coram Bicchio, *& deciſ.* 300. *num.* 7. coram Celſo.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Ex duobus inhabilibus ad obtinendam Cappellaniam Sacerdotalem ex defectu ætatis, & æquè ſupplicantibus in Dataria pro diſpenſatione, quorum unus ſit remotior, & alius propinquior ætati requiſitæ, Papa quem gratificare debeat, ſeu cui concedere debeat diſpenſationem?

SUMMARIUM.

1 *Conſanguineus ſolet diſpenſari ſuper defectu ætatis ad Beneficia.*
2 *Proximior non eſt diſpenſandus in præjudicium remotioris jam præſentati, & habentis requiſita.*
3 *Proximior ætati requiſita ad Sacerdotium, licèt remotior Fundatori, eſt gratificandus, & præferendus à Papa in conſecutione diſpenſationis ætatis ad effectum obtinendi Cappellaniam Sacerdotalem remotiori eidem ætati, licèt proximiori Fundatori. Et quare? Vide ibi.*
4 *Diſpenſatione non indigens præfertur indigenti.*
5 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii* in Collen. Cappellaniæ 12. Decembris 1716.

CASUS XII.

DUo concurrunt æqualiter præſentati ad vacantem Cappellaniam Sacerdotalem de Jurepatronatus erectam à Fundatore favore ejus propinquiorum, unus remotior ætati requiſitæ ad Sacerdotium, ſed propinquior Fundatori, alius propinquior ætati, ſed remotior Fundatori, & uterque ſupplicaverunt Summo Pontifici pro diſpenſatione ætatis ad effectum aſſequendi

præſa-

præfatam Cappellaniam Sacerdotalem. Quæritur quis eorum ſit gratificandus à Papa, & præferendus in conſecutione hujuſmodi diſpenſationis?

1 Videtur, quod ſit gratificandus, & præferendus, eique à Papa concedenda diſpenſatio, qui eſt propinquior Fundatori, licèt remotior ætati requiſitæ ad Sacerdotium; ipſe enim videtur magis prædilectus à Fundatore, adeòque ei potiùs, quàm remotiori concedenda venit diſpenſatio. Corrad. *in Prax. Benefic. lib. 4. cap. 6. num. 10.* Vivian. *de Jurepatron. lib. 6. cap. 6. num. 9.*

2 Non obſtat, quod Proximior non ſit diſpenſandus in præjudicium Remotioris jam præſentati; Quoniam hoc procedit, quando Remotior haberet requiſita, ſecus, quando etiam ipſe eſt incapax propter eumdem defectum ætatis conſequendi dictam Cappellaniam, juxta Monacell. *Formul. for. Eccleſ. VII. tit. 2. n. 11. par. 3.*

3 Contrarium tamen eſt veriùs; Agitur enim de Cappellania juxta diſpoſitionem Fundatoris Sacerdotali actu. Cùm igitur remotior Fundatori ſit magis propinquus, & proximus ætati, qua promoveri poſſit ad Sacerdotium requiſitum pro aſſecutione Cappellaniæ, quàm ſit Proximior eidem Fundatori, facilius eſt cum illo,
4 quàm cum iſto diſpenſandum; Sicuti namque diſpenſatione non indigens præfertur indigenti Barboſ. *ad Concil. ſeſſ. 24. de reform. cap. 18. n. 133.* Ventrigl. *in Prax. par. 2. annot. 1. §. 3. n. 62.* Rota *deciſ. 767. num. 2. par. 1.* coram Seraphin. ita diſpenſatione ſuper majori defectu ætatis non indigens præferendus eſt indigenti. Ratio eſt, quia ſic citius adimpleretur voluntas Fundatoris, quam ſi diſpenſatio concederetur Remotiori ætati requiſitæ ad diem Sacerdotium Corrad. *in Prax. diſpenſat. lib. 4. cap. 1. num. 22.*

5 Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii, me Studente apud R. P. D. Anſideum *in una Collen. Cappellaniæ 12. Decembris 1716.* ubi expoſitum fuit, quòd fundata à quodam Raphaele Renerio Cappellania Sacerdotali ſub titulo Nativitatis Beatæ Virginis Mariæ in Cathedrali Eccleſia cum Jurepatronatus, tam activo, quàm paſſivo favore ſuæ agnationis, ita tamen, ut vocati ad Juſpatronatus activum, & qui ipſis propinquiores eſſent, ſemper etiam in præſentationibus eſſent præferendi, hujuſmodi Cappellania de anno 1715. per Reſignationem ultimi Poſſeſſoris cùm vacaſſet, ad eam omnes Patroni unanimiter Joannem Renerium præſentarunt, & major eorumdem Patronorum Pars ſecundo loco etiam præſentavit Jacobum Renerium remotiorem dicto Joanne, qui eſt de linea, ad quam Juſpatronatus activum eſt delatum; Cùm Joannes de tempore præſentationis eſſet annorum quindecim, Jacobus verò vix vigeſimum exceſſit, uterque ſupplicavit pro diſpenſatione ætatis ad effectum aſſequendi præfatam Sacerdotalem Cappellaniam; Et diſputato dubio — *An, & cui ſit concedenda diſpenſatio in caſu, &c.* Sacra Congregatio reſpondit — *Affirmativè favore Jacobi* — Quæ reſolutio confirmata fuit ab eadem Sac. Congregatione 24. *Aprilis* 1717. ubi propoſito dubio — *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis* — reſponſum fuit — *In deciſis* —

CAN. XII.

Alexander III. Exonien. Epiſcopo.

QUia Clerici quidam Advocatias Eccleſiarum comparant, vel quocumque modo poſſunt, acquirunt, ut poſtmodum eorum filii, vel nepotes ad eaſdem Eccleſias præſententur; Præcipimus, ut id arctiùs inhibere procures: Eoſdem Advocationibus taliter acquiſitis, appellatione poſtpoſita, ſpoliando.

CAN. XIII.

Idem.

DE Jure verò Patronatus, &c. Mandamus, quatenus ſi A. illud comparuit (cùm inconveniens ſit vendi Juſpatronatus, quod eſt ſpirituali annexum) contractum illum irritum eſſe decernas.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il 6. & ſecundus in ordine il 16. ſequentes deducuntur Concluſiones.

Prima: JUSPATRONATUS PER SE IPSUM EMI, VEL VENDI NON POTEST ABSQUE LABE SIMONIÆ.

Secunda: EMENS JUSPATRONATUS PER SE IPSUM PRINCIPALITER CUM INTENTIONE DEPRAVATA PRÆSENTANDI FILIUM, VEL NEPOTEM, IPSO JURE PRIVATUR JUREPATRONATUS — Ita Innocentius, Abbas, Anania, Berous, Butrius, Gonzalez hic Gloſſ. *in cap. Querelam de Simon. verb. emi non potuit*, & ſancitum fuit à Sacro Concilio Tridentino *cap. 9. ſeſſ. 25. de reform.* ut dicam infra *Par. V.* Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. quæſt. 5. art. 1.* Rocch. de Curt. *eodem tract. in verb. is, vel ipſe n. 54.* Rodoan. *de Simon. par. 4. cap. 8. num. 17.* Palma *alleg. 159. n. 66.* Lotther. *de Benefic. lib. 2. quæſt. 9. num. 60. & ſeqq. & lib. 3. quæſt. 29. num. 80.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par. 3. alleg. 71. n. 35.* Oliva *de for. Eccleſ. par. 1. quæſt. 7. num. 21.* Mantic. *de tacit. lib. 4. tit. 12. num. 2. 9. 12. 16. & ſeq.* Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc. 56. num. 18.* Rot. *deciſ. 302. num. 4. par. 1. recent. & deciſ. 95. num. 3. par. 4. tom. 1. recent.* Adden. *ad deciſ. 46. num. 1. & ſeqq. par. 9. tom. 1. recent.*

Simonia juxtà Panorm. *in cap. Nemo de Simon.* & Div. Thom. *2. 2. quæſt. 110. art. 19.* eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquid ſpirituale, vel ſpirituali annexum, opere ſubſecuto, vel juxta Lotther. *de re Benefic. lib. 3. quæſt. 29. num. 35.* eſt conventio ſuper re ſpirituali, aut ſpiritualitati connexa pro temporali commodo, Lege Eccleſiaſtica interdicta; dicitur autem ſimonia à Simone Mago, qui donum Spiritus Sancti emere voluit, ut ex venditione ſignorum, quæ per eum fierent multiplicatam pecuniam lucraretur, Gonzal. *in cap. 1. de Simonia num. 11.* Fagnan. *in cap. Cùm pridem de pactis num. 8.*

Simonia verò alia eſt mentalis, alia conventionalis, & alia realis. Simonia mentalis eſt datio, vel acceptio rei ſpiritualis pro temporali tanquam pretio abſque ullo pacto tacito, vel expreſſo, itaut prava intentio dantis, vel recipientis nullatenus reſultet, nec ex ipſo opere externo, nec ex aliis circumſtantiis. Conventionalis eſt pactum, ſeu conventio dandi, vel recipiendi rem ſpiritualem pro re temporali tanquam ejus pretio. Realis eſt ipſa traditio, & acceptio rei ſpiritualis pro temporali tamquam pretio, juxta Gibalin. *quæſt. 1. num. 2.* Fagnan. *in cap. Tua nos de Simon. num. 44.* Gonzal. *in cap. Inſinuatum de Simon. n. 3. & in cap. fin. eodem tit. num. 2.* Vivian. *de Jurepatr. lib. 6. cap. 5. num. 80.* Tondut. *quæſt. Benefic. par. 3. cap. 160. num. 4.*

Et hæc alia eſt completa, ut eſt, quando ex utraque parte deventum fuit ad traditionem, alia incompleta, ut eſt ex. gr. quando traditur res ſpiritualis interveniente ſolo pacto, & conventione, abſque traditione alicujus rei temporalis. Inſuper Simonia alia eſt prohibita de Jure Divino, ut eſt vendere gratiam, & Sacramenta, & alia prohibita de Jure poſitivo Eccleſiaſtico, ut eſt illa, quæ committitur in Beneficiis, juxta Abbat. *in cap. Significaſti de elect. num. 5.* Fagnan. *in cap. Cùm pridem de pact. num. 3. & ſeqq.* Poſita hujuſmodi definitione, ac diviſione Simoniæ ad intelligentiam eorum, quæ ſunt hic dicenda,

Ratio utriuſque concluſionis eſt, quia tam emens, quàm

quàm vendens Juſpatronatus, quod eſt ſpirituali annexum; Comparant, & æquè in corde eorum exiſtimant temporale, ac ſpirituale, quæ comparatio eſt injurioſa rei ſpirituali, non minùs quàm ſit injurioſa Regi ejus comparatio cum Plebeo. Unde propter injuriam, quam faciunt rei ſpirituali, juſtum, & congruum eſt, quòd priventur Jurepatronatus, & quòd ipſis exprobretur, quod olim Beatus Apoſtolus Petrus ait Simoni – *Pecunia tua tecum ſit in perditionem; quia exiſtimaſti donum Dei pecunia poſſideri* – relat. *in Can. Salvator* 1. *quæſt*. 3.

Quoad hujuſmodi Concluſiones ſequentes examinantur Caſus.

ARGUMENTUM.

Subſtituta à Fundatore in Jurepatronatus Gentilitio Cauſa Pia; ſi ultimus de familia ejus vita durante donet alicui Juſpatronatus, & fiat concordia inter Donatarium, & Cauſam Piam ſubſtitutam, per quam cedatur ab hac eidem Donatario, ejuſque deſcendentibus ad tertiam generationem Juſpatronatus, & e contra relaxetur à Donatario favore Cauſæ Piæ certa ſumma pecuniarum, An hujuſmodi concordia ſit approbanda, vel potiùs improbanda tamquam ſimoniaca?

SUMMARIUM.

1 *An, & cur fieri poſſit concordia ſuper vaſis ſacris, & jure ſepulturæ abſque labe ſimoniæ, pretio interveniente, & num*. 7. *&* 8.

2 *Concordia, aut tranſactio inita ſuper univerſitate bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, pretio interveniente, eſt valida*.

3 *Concordia, aut tranſactio inita ſuper honoribus, & præminentiis Patrono debitis, mediante pecunia, ſuſtinetur*.

4 *Suſtinetur etiam concordia, & tranſactio ſuper forma præſentandi alternis vicibus, aut per quam permutetur unum Juſpatronatus cum altero*.

5 *Concordia, vel tranſactio inita inter hæredem, & donatarium ultimi de familia, & Monaſterium ſubſtitutum ſuper ipſomet Jurepatronatus, aut ſuper jure præſentandi cum interventu pecuniæ tanquam ſimoniaca non ſuſtinetur, nec eſt confirmanda, & num*. 6.

6 *Ad hoc, ut Monaſterium tranſigere poſſit; & concordiam inire ſuper univerſitate bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, aut ſuper honoribus Patrono debitis, aut ſuper ipſomet Jurepatronatus illud permutando cum alio Jurepatronatus requiritur tum conſenſus Regularium, tum beneplacitum Apoſtolicum. Limita, ut n*. 10.

CASUS I.

Reſervato Jurepatronatus à quodam Fundatore pro ejus Familia, & huic ſubſtituto Monaſterio A. Ultimus de familia ejus vita durante donavit Titio Juſpatronatus. Iſte autem devenit ad concordiam cum præfato Monaſterio, per quam hoc ſe obligavit cedere, & renunciare Titio, ejuſque deſcendentibus uſque ad tertiam generationem Juſpatronatus, itaut ea extincta illud rediret ad Monaſterium, & e contra Titius ſe obligavit relaxare eidem Monaſterio certam ſummam pecuniarum. Quæritur an hujuſmodi concordia inita inter Monaſterium præfatum, & Titium Donatarium ſuper Jurepatronatus ſit confirmanda, vel potius improbanda?

1 Primo aſpectu reſpondendum videtur *affirmativè*. Valet enim concordia ſuper rebus Sacris, per quam ipſæ cedantur, & renuncientur mediante pretio, ut patet in Vaſis Sacris, quæ licèt Spiritualibus annexa vendi poſſunt abſque Crimine Simoniæ, ad *Text. in cap. Ea enim*. 10. *quæſt*. 2. *& in cap. Aurum* 11. *quæſt*. 2. Fagnan. *in cap. Cum pridem de pact. n*. 68. & in jure ſepulturæ, quod etſi Spiritualibus annexum cedi, & vendi poteſt abſque Simonia Valeron. *de tranſact. tit*. 3. *quæſt*. 6. Ergo etiam valida erit concordia, per quam Monaſterium ſubſtitutum in Jurepatronatus in defectum eorum de familia cedat, & renunciet Donatario ultimi de familia Juſpatronatus, aut jus præſentandi pretio interveniente.

Sed veritas eſt in contrarium, pro cujus aſſecutione 2
præmittendum eſt, quòd concordia, aut tranſactio multipliciter fieri, & concipi poteſt inter Partes, videlicet ſuper Univerſitate rerum, & jurium, cui ſit annexum Juſpatronatus; ſuper fructibus Juriſpatronatus, & expreſsè ſuper ipſomet Jurepatronatus. Si concordia fiat inter Partes ſuper Univerſitate temporali rerum; & jurium, ex. gr. ſi Monaſterium ſubſtitutum in defectum eorum de familia cedat, & renunciet hæredi, aut Donatario ultimi de familia hæreditatem, cui ſit annexum Juſpatronatus, & e contra Donatarius ultimi de familia det, & cedat pro dicta hæreditate certam, & æquivalentem ſummam pecuniarum Monaſterio, hujuſmodi concordia, & tranſactio valet, & ſuſtinetur, & confirmari poteſt à Sede Apoſtolica, quia Juſpatronatus titulo venditionis univerſitatis bonorum transferri, & alienari poteſt ad *Text. in cap. Ex literis, & cap. Cùm ſæculum de Jurepatr*. de quo infra *Can. XIV. & Can. XV.*

Si concordia, aut tranſactio fiat inter hæredem, 3
vel Donatarium ultimi de familia, & Monaſterium ſubſtitutum in Jurepatronatus ſuper fructibus ejuſdem Juriſpatronatus, videlicet ſuper honoribus, & præminentiis Patrono debitis, itaut Monaſterium ſe obliget dare præfato hæredi, aut Donatario omnes honores, & præeminentias Patrono competentes, & e contra idem hæres ultimi de familia ſe obliget dare Monaſterio pro his omnibus certam ſummam pecuniarum; Hujuſmodi concordia, & tranſactio eſt valida, & confirmanda venit à Sede Apoſtolica, quia cùm honòres, & præeminentiæ ſint merè temporales, vendi poſſunt abſque labe Simoniæ, Barboſ. *in cap. Abolendæ de ſepultur. num*. 6. Olea *de ceſſ. jur. quæſt*. 8. *num*. 23. *& ſeq*. Valeron. *de tranſact. tit*. 3. *quæſt*. 6. *num*. 43. *& ſeqq*.

Si orta lite inter plures Compatronos ſuper forma 4
præſentandi fiat concordia, & tranſactio inter ipſos alternis vicibus præſentandi, hæc concordia ſuſtinetur, utpote tendens in utilitatem Eccleſiæ, quæ ſic faciliùs providetur de Rectore, ad *Text. in Clement. plures de Jurepatr*. de quo infra *Par. IV. Can. II.* ſicuti ſi fiat concordia, tranſactio, aut compoſitio inter Laicum, & Monaſterium, per quam Monaſterium cedat Laico Juſpatronatus Eccleſiæ, ad quod fuit ſubſtitutum, & e contra Laicus cedat Monaſterio aliud Juſpatronatus, quod habet reſpectu alterius Eccleſiæ, iſta compoſitio, & concordia ſi aliàs non tendat in præjudicium Eccleſiæ ſuſtinetur, quia non eſt Simoniaca, ad *Text. in Canone nemini* 16. *quæſt*. 7. Anan. *in cap. Præterea de tranſact. num*. 2. ibique Butr. *n*. 4. Gonzal. *num*. 6. *&* 7. Imol. *num*. 2. *& in cap. Super eo eodem tit. num*. 5. Bellamer. *in cap. Statuimus de tranſact. num*. 1. *& ſeqq*.

Si vero fiat concordia, aut tranſactio inter hære- 5
dem, aut Donatarium ultimi de familia, & Monaſterium ſubſtitutum ſuper ipſomet Jurepatronatus, aut ſuper jure præſentandi cum interventu pecuniæ, hujuſmodi concordia tanquam Simoniaca non ſuſtinetur, nec eſt confirmanda, juxta *Text. expreſſum in cap. Præterea il* 1. *de tranſact*. ibi – *Præterea quando inter Laicos, & Viros Religioſos de præſentatione alicujus Eccleſiæ quæſtione ſuborta tranſigitur inter eos; Ita quod præſentationem Laicus obtineat; Religioſi verò novam, vel majorem percipiant portionem, in qua priùs nullam, vel minorem habere conſueverunt, an hujuſmodi tranſactio teneat, quæſiviſti; Cùm igitur ipſa pactio Simoniaca meritò videatur, de jure non tenet, nec ex ea Religioſi ullum commodum debent invenire* ibique Abb. *num*. 1. Anan. *n*. 1. Butr. *n*. 1. *& ſeqq*. Imol. *num*. 1. *& ſeqq*. Bellamer. Barboſ. *n*. 1. Gonzal. *num*. 3. Ciarlin. *controv*. 107. *num*. 83.

His præmiſſis in caſu præſenti concordia, quam 6
inierunt inter ſe hæres, aut Donatarius ultimi de familia, & præfatum Monaſterium ſubſtitutum in Jurepatronatus in defectum eorum de familia non fuit ſuper aliqua Univerſitate bonorum, cui eſſet annexum Juſpa-

Juſpatronatus, nec ſuper honoribus Patrono competentibus, nec ſuper forma præſentandi alternis vicibus, nec ſuper permutatione unius Patronatus cum alio; Sed concordia fuit per eos expreſsè inita ſuper Jurepatronatus, aut ſuper jure præſentandi cum interventu pecuniæ, per quam Monaſterium ceſſit, & renunciavit hæredi, aut Donatario ultimi de familia Juſpatronatus, ad quod fuit ſubſtitutum in defectum omnium de familia, & hæres ceſſit Monaſterio certam ſummam pecuniarum, adeòque tamquam Simoniaca ſuſtineri non poteſt, nec eſt confirmanda à Sede Apoſtolica, juxta ſupradictum *Textum in cap. Preterea*, & alias auctoritates ſuperius adductas, quibus addo Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. jus quæſt.* 1. Lambertin. *eodem tractat. lib.* 3. *quæſt.* 9. *artic.* 6. *per tot.* Vivian. *eodem tractat. par.* 2. *lib.* 9. *cap.* 3. *num.* 6. *in fine* Fagnan. *in cap. Cum pridem de pact.* Palm. Nep. *alleg.* 159. *num.* 49. Valeron. *de tranſact. tit.* 3. *quæſt.* 6. *num.* 40. Urceol. *eodem tract. cap.* 27. *n.* 2. *& ſeq.* & ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Neapolitana Beneplaciti* 4. *Martii*, *&* 6. *Maji* 1690. *& in Romana* 27. *Januarii* 1691. & noviſſimè me Studente apud R. P. D. meum Petra *in Aretina concordiæ* 16. *Januarii* 1712. ubi ſubſtitutis à Fundatore Eccleſiæ Sancti Joannis Baptiſtæ Loci Buccini Aretinæ Diœceſis in Jurepatronatus Patribus Servitis Conventus Sanctiſſimæ Annunciatæ Civitatis Florentiæ in defectum eorum de Familia de Comitibus, Sanctus de Satis Donatarius ultimi de dicta Familia devenit ad concordiam cum prædictis Patribus ſub reſervatione Beneplaciti Apoſtolici. Quòd nempe iidem Patres cedant, ac renuncient eidem Sancto, ejuſque deſcendentibus uſque ad tertiam generationem dictum Juſpatronatus, & poſt eam finitam illud redeat ad ipſos Patres. Et e contra idem Sanctus teneatur relaxare favore primodictæ Eccleſiæ Sancti Joannis Baptiſtæ ſummam ſcutorum 300. quo ſtante propoſito dubio -- *An, & quomodo concordia ſit confirmanda* -- reſponſum fuit -- *Negativè*.

7 Non obſtat paritas in contrarium deſumpta à Vaſis Sacris; Quoniam Vaſa licèt Sacra tamen continent materiam merè temporalem, ratione cujus vendi poſſunt abſque labe Simoniæ, dummodò ratione conſecrationis majus pretium non recipiatur: cum hac tamen diſtinctione, quòd ſi vendantur ad uſus prophanos ſunt prius confringenda, ſi verò vendantur Eccleſiæ ad uſus Sacros, vendi poſſunt integra, hæc materia temporalis conſiderari non poteſt in Jurepatronatus, & ideo non mirum, ſi Vaſa Sacra vendi poſſunt, & non Juſpatronatus abſque labe Simoniæ, Barboſ. *in cap. Preterea de tranſact. num.* 2.

8 Minuſque adverſatur alia paritas deſumpta à jure ſepulturæ; Etenim jus ſepulturæ conſiderari poteſt ſecundum ſe, & ratione loci honorifici, ubi fiat ſepultura; Si conſideretur ſecundum ſe, falſum eſt, quòd vendi poſſit abſque Simonia; Si verò conſideretur ratione loci honorifici vendi poteſt abſque Simonia, quia locus honorificus eſt quid temporale, & pretio æſtimabile Barboſ. *ubi ſupra num.* 2. Turricell. *de reb. Eccleſ. non alienan. cap.* 8. *n.* 18. Gratian. *diſcept.* 110. *num.* 10. *& ſeq. & diſcept.* 210. *num.* 1. *& ſeq.*

9 Patet igitur ex ſupradictis, quod Monaſterium, licèt non poſſit tranſigere, nec concordiam inire expreſsè ſuper Jurepatronatus, aut ſuper jure præſentandi cum interventu pecuniæ, poteſt tamen tranſactionem, aut concordiam inire ſuper Univerſitate Bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, aut ſuper honoribus, & præeminentiis Patrono debitis, interveniente pecunia, aut ſuper ipſomet Jurepatronatus illud permutando cum alio Jurepatronatus. Sed ad hoc ut hujuſmodi concordia, & tranſactio ſuper his omnibus ſuſtineatur præter Cauſam neceſſitatis, vel utilitatis, requiritur conſenſus Superioris, ac omnium, vel ſaltem majoris partis Regularium Monaſterii, non quidem pro ſolemnitate, ſed pro intereſſe ejuſdem Monaſterii, Card. de Luca *de alienat. diſcurſ.* 1. *num.* 4. Turricell. *de rebus Eccleſ. non alienan. cap.* 5. *num.* 7. Ac etiam

10 requiritur Beneplacitum Apoſtolicum, itaut ſi Monaſterium à Fundatore ſubſtitutum in univerſitate bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, aut in ipſomet Jurepatronatus in defectum eorum de familia cederet, renunciaret, aut dimitteret dictam Univerſitatem, aut honores, & præeminentias Patrono debitas Donatario ultimi de familia; interveniente pretio, vel permutaret Juſpatronatus, ad quod fuit ſubſtitutum cum alio Jurepatronatus, quod ipſe Donatarius habet in alia Eccleſia abſque Beneplacito Apoſtolico hujuſmodi concordia, & tranſactio non ſuſtineretur, quia Eccleſia, vel Monaſterium, non poteſt alienare, nec remittere jura propria certa abſque Beneplacito Apoſtolico, juxta *Extravag. Ambitioſa de reb. Eccleſ. non alienan.* Cephal. *conſ.* 133. *num.* 78. Altograd. *conſ.* 27. *n.* 29. *lib.* 1. Gratian. *diſcept. Eccleſ.* 674. *num.* 6. *& ſeqq.* Cardin. de Luc. *de alienat. diſc.* 1. *num.* 18. Urceol. *de tranſact. cap.* 23. *n.* 4. *&* 5. Andreol. *controv.* 372. *num.* 1. *& ſeq.* Turricell. *de reb. Eccleſ. non alienan. cap.* 8. *num.* 13. *& num.* 19. *cum ſeqq.*

Niſi Fundator ſubſtituendo Monaſterium in Jurepatronatus in defectum eorum de familia, dediſſet ei facultatem illud alienandi abſque hujuſmodi Beneplacito, Card. de Luca *de alienat. dicto diſc.* 1. *n.* 128.

ARGUMENTUM.

Simonia an committatur, ſi quis nominetur ad Canonicatum erigendum, cum pacto, ut futurus Canonicus teneatur reficere expenſas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione?

SUMMARIUM.

1 *Pactum, ut nominatus ad Canonicatum erigendum teneatur reficere expenſas, quæ erogantur in lite agitata pro dicti Canonicatus erectione, an ſit ſimoniacum?*

2 *Quæ pacta apponi poſſunt in præſentatione abſque ſimonia?*

3 *Conditiones, quæ de jure inſunt non inducunt ſimoniam.*

4 *Pœna, præſertim privationis, excuſatur per quamcumque ignorantiam probabilem.*

CASUS II.

IN defectum propriæ lineæ ordinavit Titius in ejus ultimis tabulis erectionem Canonicatus in Eccleſia Cathedrali, reſervato Jurepatronatus favore Capituli; Cùmque purificata jam dicta ſubſtitutione ejus hæres renueret dictam erectionem facere, fuit à Capitulo judicialiter conventus coram A. C. dictoque judicio pendente Capitulum nominavit ad Canonicatum, ut ſupra erigendum, Cajum, ſub ea lege, & pacto approbato ab Epiſcopo, quòd nominatus teneatur reficere expenſas Eccleſiæ pro lite agitata pro recuperatione nonnullorum bonorum Canonicatus, aliàs non intelligatur nominatus. Lite poſtmodum ſuperata, ſecutaque Canonicatus erectione, Cajus vigore præfatæ nominationis non ſolùm fuit inſtitutus, ſed etiam ad titulum ejuſdem Canonicatus promotus.

Quo caſu quæritur primò -- *An tam Canonici, quàm Cajus indigeant abſolutione in utroque foro, & quatenus affirmativè?*

Secundò: *An Cajus ſit privandus Canonicatu, &c.*

Ad utrumque *negativè* reſpondendum cenſeo, quo- 1
niam expenſæ litis fieri non debebant à Capitulo, cujus jus præſentandi non erat in controverſia, ſed ex bonis, ſeu fructibus ipſius Canonicatus noviter erigendi; Unde cùm pactum, ut Cajus reficeret expenſas litis agitatæ pro erectione Canonicatus à Capitulo non ſit pactum faciens neceſſarium, quod erat voluntarium, ſed ſit pactum propalans debitum neceſſarium ejuſdem Caji ſuper Canonicatu erigendo, per regul. *Text. in cap. Ut præterita* 45. *de electiòn.* quam opinionem tenuit etiam Sacra Congregatio Concilii *in Meliten. expenſarum* 3. *Martii* 1686. ſequitur, quòd pactum ſupradictum non ſit ſimoniacum, & conſequenter Canonici, & Cajus non indigent abſolutione, nec Caſus privari debet Canonicatu. Sicuti pacta, 2
quibus quis præſentatur à Patrono, ut teneatur jura Beneficii tueri, & ſic ſcripturas recuperare, aut teneatur alere ipſum Patronum, & ei dare alimenta in

H caſu

caſu inopiæ, aut aliquid contribuere pro reparatione Eccleſiæ Patronalis, vel in hujus utilitatem non ſunt ſimoniaca. Ratio eſt, quia Canonicus, aut Beneficiatus tenetur de jure communi defendere jura Cano-
3 nicatus, & Beneficii, alere Patronum egenum, reparare Eccleſiam, ut dixi *Par. I. Can. IV. Caſ. X. n. 1.* & conditiones, quæ de jure inſunt, non inducunt ſimoniam, juxta Gloſs. *in cap. Significaſti de elect. verb. Conditione*, ibique Anan. *num.* 1. Abb. *num.* 6. Butr. *num.* 5. Fagnan. *in cap. Tua nos de ſimonia num.* 16. Rota *deciſ.* 137. *n.* 1. *poſt Conſil. Criminal.* Farinac. *tom.* 1. Eò magis, quia ſupradictum pactum fuit approbatum ab Epiſcopo, ideoque potuerunt Partes per bonam fidem in Epiſcopo evitare omnem culpam, & pœnam, & ſi per ignorantiam ſimoniacè contraxiſſent, cùm regula ſit evitari omnem culpam, & pœnam ex actu ignoranter peracto, quatenus ignorantia ſit probabilis ex juſta cauſa, præſertim ſub fide alicujus viri docti, ut notat Panormit. *in cap. Apoſtolicæ num.* 2. *de Cleric. excommunic.* ibique Gonzal. *num.* 5. *& juxta Text. in cap. Ut animæ num.* 2. *de conſtit. in* 6.

4 Et prodeſt regula, quòd omnis pœna, præſertim privationis, excuſatur per quamcumque ignorantiam probabilem, ubi abeſt dolus, ut *in l.* 42. *ff. de pœnis, cap. In pœnis de regul. jur. in* 6. Rot. *deciſ.* 473. coram Puteo, *&* *deciſ.* 110. *n.* 21. coram Otthobono.

Et ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii in una *Civitatis Plebis prætenſæ Simoniæ* 7. *Julii* 1696. quam reſolutionem poſt hæc ſcripta inveni relatam à Bertacchin. *vot. deciſiv.* 114. *num.* 5.

ARGUMENTUM.

Simoniam committit, qui convenit cum Patrono; ſe aucturum dotem Beneficii, dummodo ad illud præſentetur, ſecus autem ſi ſolùm ſupplicet pro præſentatione ſui ipſius.

SUMMARIUM.

1 *In augmento dotis, ſeu in redotatione Beneficii poteſt deduci in pactum Juſpatronatus activum abſque ſimonia, ſecus Juſpatronatus paſſivum favore redotantis, & quare? Vide num.* 4.

2 *Dum præſentatur quis ad Beneficium poteſt augere dotem illius abſque ſimonia; ſed intellige, ut num.* 5.

3 *Augens dotem Beneficii cum pacto, & conditione, ut ad illud præſentetur, committit ſimoniam.*

6 *Augens dotem Beneficii poteſt rogare Patronum, ut eum præſentet abſque labe ſimoniæ, ſi ſit dignus, ſecus ſi ſit indignus? & num.* 7.

CASUS III.

VAcante Beneficio de Jurepatronatus, cùm ejus fructus eſſent valde diminuti; Titius convenit cum Patrono ſe aucturum dotem mediante aſſignatione cujuſdam vineæ, dummodo ad illud præſentetur, in cujus conventionis, ſeu pacti executionem de facto idem Titius auxit dotem Beneficii, & correſpectivè præſentatus fuit à Patrono. Quæritur an hujuſmodi conventio, aut præſentatio ſit ſimoniaca?

1 Reſpondendum videtur *negativè*; poteſt enim quis augere dotem, ſeu redotare Beneficium cum pacto, & conventione acquirendi Juſpatronatus activum abſque labe ſimoniæ, juxta *Can. III.* de quo *Par. I.* dummodo concurrant requiſita, de quibus ibi *Caſ. X. num.* 3. *& ſeqq.* Ita etiam poterit quis augere dotem, & redotare Beneficium cum pacto, & conventione acquirendi Juſpatronatus paſſivum favore ſui, ſeu jus, ut præſentetur à Patrono, ad illud, nec hujuſmodi pactum, ſeu conventio erit ſimoniaca. Non minùs namque eſt quid ſpirituale, aut ſpirituali annexum Juſpatronatus activum, quàm ſit paſſivum; Si igitur ex redotatione Beneficii acquiri poteſt Juſpatronatus activum, & hoc in eadem redotatione deduci in pactum, & conventionem abſque ſimonia; Poterit etiam ex eadem redotatione acquiri Juſpatronatus paſſivum, & in ipſa deduci in pactum, & conventionem, abſque eo, quod conventio hæc ſit ſimoniaca. Ratio
eſt, quia poteſt quis tempore receptionis ſpiritualium, 2
& dum præſentetur ad Beneficium dare aliquid temporale, & augere dotem illius abſque ſimonia, Abb. *in cap. Tua nos de ſimon. num.* 4. Gonzal. *num.* 2.

At hoc non obſtante cenſeo augere dotem, ſeu re- 3
dotare Beneficium, ſive Eccleſiam cum pacto, & conditione, ut redotans ad illud præſentetur ſi non interveniat Beneplacitum Apoſtolicum, etiam ſi adſit conſenſus Epiſcopi, eſſe ſimoniacum, dum habemus *Textum literalem in cap. Tua nos de ſimon.* per quem canonizatur prò ſimoniaca conventio illa, qua traduntur bona alicui Eccleſiæ, aut Beneficium, ut poſtmodum tradens illud obtineat, & ad illud præſentetur, aut admittatur ibi — *Tua nos duxit diſcretio conſulendos, &c. diſcretioni tuæ taliter reſpondemus, quod ſi quis Clericus cum conditione, vel pacto largiatur, aut offerat bona ſua, ut illa poſtmodum pro præbenda retineat, & in Canonicum admittatur, hujuſmodi oblatio, vel receptio fieri non poterit ſine vitio ſimoniæ, cùm in talibus omnis pactio, aut conventio ceſſare debet, juxta Canonicas ſanctiones* — ibique Abbas *n.* 1. Fagnan. *num.* 3. *cum pluribus ſeqq.* Barboſ. *num.* 1. & ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Alexandrina augmenti dotis Canonicatus* 12. *Aprilis* 1687.

Non obſtat, quòd ex augmento dotis, ſeu ex re- 4
dotatione Beneficii, concurrentibus debitis requiſitis, acquiri poſſit Juſpatronatus activum, & hoc deduci in pactum, & conventionem in ipſa redotatione abſque ſimonia; quia acquirere Juſpatronatus ex redotatione, eſt diſpoſitio juris communis, & eſt conditio, quæ de jure inſit, niſi expreſsè, vel tacitè remittatur, juxta *Can. III.* de quo *Par. I.* at acquirere Juſpatronatus paſſivum ex augmento dotis, aut redotationis Beneficii favore redotantis non eſt diſpoſitio juris, immo hæc reprobatur à jure, ut *in dict. cap. Tua nos*; Unde non mirum, ſi deducere in pactum, & conventionem in redotatione Beneficii Juriſpatronatus activum non ſit ſimoniacum, ſecus deducere in pactum Juſpatronatus paſſivum favore redotantis, cùm deducere in pactum diſpoſitionem juris communis, & ea, quæ de jure inſunt, non inducat ſimoniam, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Caſ. II. num.* 2. *& ſeq.*

Nec adverſatur, quòd quis dum præſentatur, poſſit 5
augere dotem Beneficii, eique conferre bona propria abſque ſimonia; Hoc enim eſt verum ſaltem quoad ſimoniam conventionalem, aut realem, quidquid ſit de mentali, ſi augeat dotem Beneficii, & det illa bona purè, & ſimpliciter ſine pacto, ſecus ſi det illa cum pacto, & conditione, & ut præſentetur, Abb. *in cap. Tua nos de ſimon. num.* 1. *&* 4. ibique Gonzal. *num.* 2. quia licèt augere dotem Beneficii, aut Eccleſiæ ſit valde bonum, & honeſtum, ac laudabile ſecundùm ſe, tamen ſi deducatur ad pactum, & conventionem, eſt inhoneſtum, & ſimoniacum, juxta Mobedan. *deciſ.* 1. *num.* 7. *de ſimon.* Tondut. *quæſt. Beneſic. par.* 3. *cap.* 160. *num.* 5. *tom.* 2.

Poteſt tamen abſque labe ſimoniæ ille, qui vult 6
augere dotem Beneficii de Jurepatronatus rogare Patronum, ut eum præſentet, dummodo ſit dignus, & ſi præſentatio ſequatur, non eſt ſimoniaca. Ratio eſt, quia humiles preces emiſſæ à digno pro Beneficio ſpirituali conſequendo non inducunt ſimoniam, ita Abb. *in dict. cap. Tua nos num.* 1. ibique Anan. *num.* 3.
Butr. *num.* 4. Fagnan. *num.* 31. ſecus autem ſi ſit in- 7
dignus, & hujuſmodi preces porrigeret, aut preces eſſent importunæ, abſque dubio ſimoniam committeret, dum non gratis accipitur munus, quod petenti donatur, juxta Gloſſ. *in cap. Et ſi quæſtiones verb. non petenti de ſimon.* Abb. *in cap. Per inquiſitionem de elect. n.* 5. Gloſſ. *in cap. Tuam de ætat. & qualit.* ibique Abb. *num.* 3. quam citat Fagnan. *ubi ſupra num.* 32. addens hanc diſtinctionem procedere quoad Canonicatus, & alia Beneficia ſimplicia, ſecus quoad majora Beneficia, ſcilicet Prælaturas, & Epiſcopatus, in quibus ſe nemo ingerere debet, juxta *Text. in cap. Qualiter de elect. cap. Jam dudum de præben.*

ARGUMENTUM.

Præſentatio facta à Patrono cum pacto, ut Beneficiatus de fructibus Beneficii ei ſolvat certam penſionem, an ſit ſimoniaca?

SUMMARIUM.

1 *Patronus ali, & ſuſtentari debet de fructibus Beneficii.*

2 *Patronus ſi in actu præſentationis deducat in pactum penſionem modici valoris, an committat ſimoniam, & num.* 11.

3 *Sacerdos recipiens pecuniam, ut celebret Divina, Epiſcopus remittens Jura Epiſcopalia pro annua penſione, Abbreviatores, & Plumbatores exigentes pecuniam pro confirmatione Epiſcoporum, an committant Simoniam? & num.* 12.

4 *Patronus in caſu inopiæ, aut quando penſio eſt appoſita in limine fundationis, poteſt eam in pactum deducere abſque ſimonia, & quare! Vide ibi, & intellige ut ibi.*

5 *Patronus non inops in actu præſentationis poteſt deducere in pactum penſionem ſub expreſſa reſervatione Beneplaciti Apoſtolici abſque ſimonia.*

6 *Præſentatio eſt Simoniaca, ſi Patronus non inops in actu præſentationis deducat in pactum penſionem purè, & ſimpliciter, & num.* 9.

7 *Non poteſt quis reddere Eccleſiam cenſualem ad effectum, ut ipſe, vel ejus filii, aut nepotes præſententur à Patrono.*

8 *Conſuetudines, aut Statuta extra fundamentalia exigendi aliquid à Patrono in actu præſentationis ſunt reprobata.*

10 *Præſentatio facta cum pacto, ut Præſentatus teneatur docere grammaticam, aut curare Infirmos eſt Simoniaca.*

CASUS IV.

PRæſentavit quidam Patronus Dives ad Beneficium A. Titium, pacto tamen, & conditione expreſſa, ut ipſe Titius, poſtquam inſtitutus fuerit, ei ſolvat certam penſionem de fructibus ejuſdem Beneficii, quæritur an hujuſmodi præſentatio ſit Simoniaca!

1 Reſcribendum videtur præſentationem hanc non eſſe ſimoniacam. Valet enim Patronus ali, & ſuſtentari de fructibus Beneficii vigore diſpoſitionis *Text. in Can. Quicumque* 16. *quæſt.* 7. de quo *Par. I. Can. III.* Unde Patronus ſi in actu præſentationis Titii ad Beneficium de ſuo Jurepatronatus appoſuit pactum, & conditionem, ut Titius de fructibus Beneficii ei ſolveret certam penſionem, non proinde dici poteſt præſentatio hæc ſimoniaca, quia ipſe Patronus deduxit in pactum, & conditionem id, quod ſibi de jure debetur, & onus illud, ad quod Beneficium de Jurepatronatus tenetur, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Caſ. II. num.* 2. *& ſeq.*

2 Quod multo magis procederet, ſi penſio in pactum deducta eſſet modici valoris, ex. gr. eſſet quatuor, vel quinque obolorum, aut unius candelæ; Hoc enim caſu non præſumeretur Patronus ſe movere ad præſentandum pro dicta parva penſione tanquam pretio præſentationis, ſed potius illam exigere in recognitionem Juriſpatronatus, dum non eſt veriſimile, quòd propter hujuſmodi modicam penſionem Patronus moveatur ad aliquid iniquum faciendum, ad *Text. in cap. Etſi quæſtiones de Simon.* ibique Gloſſ. *verb. modici pretii* Gonzal. *in cap.* 1. *de Simon. n.* 8. Fagnan. *in cap. Tua nos de Simon. num.* 39. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 3. *n.* 3. *in fin.*

3 Et probatur paritate; Sacerdos poteſt recipere pecuniam, ut celebret Divina, Epiſcopus poteſt remittere jura Epiſcopalia pro annua penſione abſque ſimonia, juxta *Text. in cap. Conſtitutus* ibique Gloſſ. *de Relig. Domib.* Abbreviatores, & Plumbatores hic in Curia ingentem pecuniarum ſummam exigunt pro confirmatione Epiſcoporum abſque labe ſimoniæ; Ita etiam Patronus pro præſentatione poterit exigere à præſentato annuam penſionem abſque ſimonia.

Hæc omnia ſuadere videntur præſentationem Patroni factam cum pacto, & conditione, ut præſentatus ſolvat ei certam penſionem non eſſe ſimoniacam, ſed pro clara reſolutione hujus quæſtionis tres diſtinguo caſus.

Primus eſt, quando Patronus eſt inops, vel quando penſio fuit reſervata de conſenſu Ordinarii in limine fundationis Beneficii; In hoc caſu ſi Patronus in actu præſentationis apponit pactum, & conditionem, ut ſibi ſolvatur à Beneficiato certa penſio de fructibus Beneficii; Præſentatio non dicitur ſimoniaca, quia hoc caſu Patronus deducit in pactum id, quod de Jure ſibi debetur, dum Beneficiarus in caſu, quo penſio ſit reſervata in limine fundationis, aut in caſu, quo Patronus ſit inops, tenetur de Jure illam perſolvere, & eum alere de fructibus Beneficii, dummodo concurrant ea omnia requiſita, de quibus *Par. I. Can. III. Caſ. I. per tot.* juxta auctoritates ſuperiùs relatas *dicto Caſ. II. num.* 2. *& ſeq.* quibus addo Gloſſ. *in cap. Ad audientiam il* 2. *de reſcript. verb. renunciantes* ibi — *Poteſt dici, quod non eſt ſimonia, quia ea, quæ præcipiuntur à jure licitè deducuntur in pactum etiam in ſpiritualibus* — Gloſs. *in cap. Significaſti de elect. verb. conditione* ibi — *Et præterea conditiones, quæ ipſo jure inſunt benè apponuntur, & exprimuntur ſine aliquo vitio* — Gloſſ. *in cap. Significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod*, Navarr. *conſ.* 38. *de Simon. num.* 1. Rot. *deciſ.* 702. *num.* 3. coram Dunoz. ibi — *Et propterea illa non fuit ſimoniaca, cum ſimonia non committatur; Si detur, aut recipiatur aliquid non per modum pretii, ſed per modum ſuſtentationis proprii miniſterii.* 4

Secundus eſt, quando Patronus non inops præſentat pacto, & conditione, ut præſentatus teneatur ei perſolvere certam penſionem, ſub expreſſa tamen reſervatione beneplaciti Apoſtolici, & quatenus Papa eam approbet, & non aliàs, nec aliter, nec alio modo; Nec enim in hoc caſu præſentatio eſt ſimoniaca, quia vel accedit beneplacitum Apoſtolicum, & purgatur omnis ſimonia. Rot. *deciſ.* 70. *num.* 13. *par.* 8. *& deciſ.* 323. *num.* 9. *par.* 16. *recent.* Cùm auctoritas Papæ tollat quamcumque ſimoniam non à jure divino, ſed à jure humano inductam. Fagnan. *in cap. Ex parte n.* 13. *& ſeqq. de offic. deleg.* Caſſador. *deciſ.* 2. *per tot. de ſimon.* dummodo accedat modo Canonico non obreptitio, aut ſubreptitio. Vel non accedit, & præſentatio habetur pro non facta, & conſequenter non intrat ſimonia, juxta Gloſs. *in cap. Cum pridem de pactis verb. illicita pactionis*, ibique Fagnan. *n.* 19. *& ſeqq.* Caſſador. *deciſ.* 2. *n.* 4. *de ſimon. & deciſ.* 3. *num.* 2. *de renunciat.* Card. de Luc. *diſc.* 48. *num.* 2. *& diſc.* 64. *n.* 27. *de Jurepatr.* Belletr. *diſquiſit. Cleric. par.* 2. §. 36. *num.* 21. R. P. D. Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſtol. VII.* Eugenii IV. *num.* 19. *tom.* 4. *pag. mihi* 530. Rot. *deciſ.* 118. *n.* 13. *& deciſ.* 151. *num.* 32. poſt Vivian. *de Jurepatr. & deciſ.* 702. *n.* 11. coram Dunoz. *& deciſ.* 2131. *num.* 6. coram Coccin. *&* 1508. *num.* 4. coram eodem, *& in Leodien. Canonicatus* 10. *Junii* 1709. §. *Neque pro ſuſtinenda*, *&* §. *Secus tamen* coram R. P. D. Aldrovando. 5

Tertius caſus eſt, quando Patronus non inops præſentat aliquem ad Beneficium ſub pacto, & conditione, quod præſentatus ſolvat ei certam penſionem de fructibus Beneficii purè, & ſimpliciter abſque reſervatione beneplaciti Apoſtolici, aut quando aliquis promittit ſolvere penſionem Patrono, ſi ab ipſo præſentetur, & in hoc caſu præſentatio eſt ſimoniaca, & à jure improbata, cùm Patronus in actu præſentationis non poſſit quidquam exigere ab Eccleſia patronata, niſi id fuerit ei reſervatum de conſenſu Ordinarii in limine fundationis, juxta *Text. in cap. Præterea*, de quo dicam infra *Can. XXVII. & in cap. Gravis de cenſib.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 9. *artic.* 11. *num.* 1. *& ſeqq. & lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 6. Rot. *in Neapolitana, ſeu Salernitana Juriſpatronatus* 23. *Junii* 1704. §. *Demum* coram Omanna; Nec aliquis poteſt reddere Eccleſiam cenſualem ad effectum, ut ipſe, vel ejus filii, aut nepotes præſententur à Patrono ad illam abſque labe ſimoniæ, ut eſt *Text. expreſſ. in cap. Cum Clerici de Cenſibus* ibi — *Cum Clerici, &c. Ad hoc quia Clerici quidam cum Religioſis, colluſione facta citra auctoritatem diœceſani Epiſcopi, Eccleſias, quas tenent, eis conſtituunt cenſuales, ut poſt deceſſum eorum eadem* 6 7

Eccleſia per repræſentationem eorumdem Religioſorum ad filios, vel nepotes Clericorum ipſorum poſſint transferre; Præcipimus, ut ſi qui inventi fuerint facere talia, eos à præſcriptis Eccleſiis non differatis, appellatione poſtpoſita, removere — ibique Abb. *num.* 1. Anan. *num.* 1. Rodoan. *de Simon. par.* 3. *cap.* 15. *num.* 15.

8 Et quidem Patronus in actu præſentationis, non poteſt aliquid petere, & exigere in propriam utilitatem, & commodum à præſentato, etiamſi adeſſet conſuetudo, aut Statutum aliquod extra fundamentale quidquam exigendi in actu præſentationis, quia hujuſmodi conſuetudines, & Statuta tanquam prava, & illicita ſunt reprobata tum per Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 14. tum etiam per Conſtitutionem S. Pii V. *la* 104. incipien. *Durum nimis*, de qua *Bullar. nov. tom.* 2. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 2. §. 36. *num.* 23. *& ſeq.*

9 His tribus caſibus diſtinctis, nos hîc verſamur in tertio caſu, dum Patronus præfatus non eſt inops, & præſentavit Titium pacto, & conditione, ut ei ſolveret certam penſionem purè, & ſimpliciter abſque re-

10 ſervatione beneplaciti Apoſtolici, ac proinde ejus præſentatio erit ſimoniaca, ſicuti eſſet ſimoniaca, ſi præſentaſſet eumdem Titium eo pacto, ut ipſe loco penſionis teneretur docere grammaticam ejus filios, aut nepotes, aut alios, vel curare infirmos, cùm ſic Patronus pro ſpirituali exigeret temporale, Gonzal. *in cap. Inſinuatum de ſimon. num.* 8.

11 Non obſtant, quæ ſuperiùs in contrarium pro ratione dubitandi afferebantur, dum abſolutè non ſubſiſtit, quòd ſi penſio in pactum deducta à Patrono in actu præſentationis ſit modici valoris, præſentatio non ſit ſimoniaca; Diſtinguendum eſt enim, aut penſio in pactum deducta modici valoris, nimirum unius candelæ, aut alterius tenuis ſummæ debetur Patrono ex lege fundationis; & tunc procedit, quòd præſentatio facta cum tali pacto non ſit ſimoniaca, quia eſſet deductum in pactum id, quod de jure Patrono debetur, Aut non debetur ex lege fundationis, ſed de novo imponitur à Patrono in actu præſentationis, & deducitur in pactum, & tunc etiam ſi ſit modici valoris, adhuc præſentatio facta cum tali pacto eſt ſimoniaca, dum ſimonia non ſolùm committitur in magnis, ſed etiam in parvis, ubicumque apparet de intentione, & de præcedenti pacto, ac conventione, juxta *Text. in cap. Judices II. quæſt.* 1. ubi patet quinque obolos ſimoniam inducere, *& in cap. Ex tuæ de ſimon.* ubi de ſex ſolidis Gonzal. *in cap.* 1. *de ſimon. num.* 8. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 29. *num.* 98. *& ſeq.*

12 Paritas autem ſuperiùs deducta non officit, quia Sacerdos recipit pecuniam, ut celebret Divina non in pretium Divinorum, ſed in recompenſationem laboris, itaut videtur potiùs operas ſuas locare, juxta Gloſſ. *in cap. Significatum de præben. & dignit. verb. Ita quod*. Epiſcopus poteſt remittere jura Epiſcopalia pro annua penſione abſque ſimonia, ſi annuam penſionem non deducat in pactum, & eam non percipiat propter aliquam recompenſationem, ſed potiùs in ſignum ſubjectionis, ut *in dict. cap. Conſtitutus*, ibique Gloſs. *verb. Recompenſationem*. Et Abbreviatores, ac Plumbatores exigunt pecuniam pro ſtipendio proprii laboris, non pro pretio ipſius confirmationis. Unde paritas hæc potiùs retorquetur.

ARGUMENTUM.

An Jus nominandi ad Beneficium Eccleſiaſticum donari poſſit Sponſo in capitulis matrimonialibus abſque labe ſimoniæ?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus hæreditarium donari poteſt à Patrono.*

2 *Donatio Juriſpatronatus deducta in pactum matrimonii cum ſponſo, adeout aliter ipſe non contraxiſſet, eſt ſimoniaca, ſecus ſi tale pactum non interceſſit.*

CASUS V.

CUm celebrarentur quædam ſponſalia, ſponſus in capitulis matrimonialibus donavit ſponſæ cum auctoritate Ordinarii jus nominandi ad Beneficium Eccleſiaſticum. Quæritur an hujuſmodi donatio ſuſtineatur citra labem ſimoniæ, & confirmari poſſit?

Videtur *affirmativè* aſſerendum. Poteſt enim Patronus de conſenſu Ordinarii donare Juſpatronatus hæreditarium, ut dicam infra *Can. XVI. XVII. XVIII. XIX. & XX.* Unde non eſt cur hujuſmodi donatio facta à ſponſo ſponſæ confirmari, & ſuſtineri non poſſit abſque ſimonia. 1

Reſpondeo tamen in hoc caſu cum diſtinctione: Aut donatio Juriſpatronatus deducta fuit in pactum matrimonii cum ſponſo, adeout aliter ipſe non contraxiſſet: vel non? Si tale pactum interceſſit; ſimonia realiter commiſſa eſt, nec licet diſpenſare ſine ulla cauſa, ut fuit reſolutum in Sacra Congregatione Concilii *in Neapolitana ſub diebus* 4. *Martii*, *&* 6. *Maji* 1690, *& in deciſionibus Comen*, coram Manuel *ſub die* 3. *Junii* 1689. *& ſub die* 5. *Junii* 1690. coram Benincaſa; Nullatenus obſtante, quòd donatio fuerit confirmata, & approbata ab Ordinario, quia non eſt in facultate Ordinarii approbare conventiones, & pacta illicita in Beneficialibus inter Partes inita, Rota *in Leodien. Canonicatus* 10. *Junii* 1709. §. *Neque* coram R. P. D. Aldrovando. Si verò tale pactum non interceſſit, ſed occaſionaliter tantùm in contractu nuptiali ſuperaddita fuit liberalis donatio citra pactum, utique talis donatio licita eſt, ut apud Card. de Luc. *de donat. diſc.* 10. *num.* 7. *cum ſeqq.* 2

Sacra autem Congregatio Concilii *in Camerinen. Donationis* 16. *Julii* 1695. ubi propoſitum fuit præinſertum dubium reſpondit — *Poſſe, ſi Sanctiſſimo placuerit, præfatam donationem confirmari ad cautelam per literas Apoſtolicas in forma Brevis.*

ARGUMENTUM.

Præſentatus ad Beneficium, ſi tempore præſentationis dederit Patrono certa munera, & accuſetur de ſimonia, an dictum Beneficium obtinere poſſit, & in eo inſtitui in concurſu alterius præſentati, qui de ſimonia non ſit accuſatus.

SUMMARIUM.

1 *Non eſt promovendus ad Beneficium ille, qui de aliquo crimine eſt accuſatus. Et quare num.* 4.

2 *Accuſatio de ſimonia non privat aliquem Beneficio jam conſequuto, ſed eum arcet à conſequendo. Intellige, ut ibi.*

3 *Ad probandam ſimoniam admittuntur etiam ſervi, & fœminæ.*

5 *Accuſatio ſimoniæ, aut alterius delicti quotuplex ſit?*

6 *Præſentatus ad Beneficium, & accuſatus de Simonia accuſatione calumnioſa, ea non obſtante poteſt inſtitui in Beneficio ab Epiſcopo in concurſu alterius de Simonia non accuſati, & num.* 11. *&* 17.

8 *Præſentatus accuſatus de ſimonia, & abſolutus ab Ordinario promoveri poteſt ad Beneficium. Limita, ut ibi.*

9 *Præſentatus accuſatus de ſimonia accuſatione adminiculata, & legitimè probata non ſolùm non eſt promovendus, ſed puniendus.*

10 *Pœna privationis Juriſpatronatus habet locum in hujus venditione, & emptione, non verò in ejus donatione pro re temporali.*

12 *Si accuſator ſimoniæ ſit unus ex præſentatis, oritur gravis ſuſpicio calumniæ.*

13 *Teſtis inimicus non admittitur ad probandum ſimoniam.*

14 *Ad effectum probandi ſimoniam, non ſufficit, quòd Teſtes deponant ſuper ſimplici donatione rei temporalis de tempore præſentationis, ſed requiritur, quòd deponant ſuper mutua cauſalitate inter donationem, & præſentationem.*

15 *Mutua cauſalitas inter donationem rei temporalis, & præſentationem, ex quibus probetur, & præſumatur? Vide ibi, & num.* 16.

CA-

CASUS VI.

DUo fuerunt æqualiter præſentati ad Beneficium A. à Patronis, Titius nimirum, & Cajus; Titius autem paulò poſt præſentationem donavit uni ex dictis Patronis, qui eum præſentavit quædam vaſa argentea; Hinc Cajus compræſentatus, ut obtineret Beneficium, exiſtimans hanc donationem fuiſſe factam intuitu præſentationis, eumdem Titium accuſavit coram Ordinario de ſimonia inducens in teſtes duos famulos ipſius Titii à propria domo ab eo ejectos, quibus probare contendit effectivam traditionem ſupradictorum vaſorum paulò poſt præſentationem; Quæritur, an Epiſcopus poſſit conferre, & inſtituere in dicto Beneficio eumdem Titium de ſimonia accuſatum?

1 Reſpondendum videtur negativè; Quoniam juxta Canonicas ſanctiones ad Beneficium non eſt aſſumendus ille, qui de aliquo crimine eſt accuſatus, ad *Text. in cap. Tantis Daniel. diſt. 81. & in cap. Omnipotens de accuſat.* ibique Gloſſ. *verb. denunciantur* Abb. *num.* 1. Butr. *num.* 5. Bero. Barboſ. *num.* 1. Gonzal. *num.* 4. & *ſeqq.* Abb. *in cap. Cum in cunctis ſub n.* 4. *de elect.* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 16. *num.* 3. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 8. *n.* 6. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. §. 10. *num.* 40. Rot. *deciſ.* 119. *num.* 17. apud Comitol. Licèt enim accu-
2 ſatio de Simonia non conſtituat aliquem Reum, & Simoniacum, nec privet Beneficiatum Beneficio, quod jam poſſidet, nec eum ſuſpendat ab hujus adminiſtratione, juxta *Text. in cap. Sciſcitantibus* 15. *quæſt.* 8. ibique Gloſſ. tamen ad inſtar nebulæ adumbrat ſplendorem famæ, & opinionis accuſati, itaut pendente hujuſmodi accuſatione non ſolùm accuſatus non poteſt promoveri ad Beneficia ſuprema, nimirum ad Dignitates, ſed nec etiam ad infima, ſeu ſimplicia, & arcetur à Beneficio quærendo, & poſſidendo, donec concludentibus probationibus, & conjecturis diſſipet hanc nebulam, & abſtergat hanc maculam ſimoniæ ſibi impactam Gloſſ. *in cap. final. de Teſtibus* Abb. *in dicto cap. Omnipotens de accuſat. num.* 3. ibique Gonzal. *num.* 11. Fagnan. *num.* 2. & *ſeqq.* Gemin. *conſ.* 12. *num.* 1. Covarr. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 8. *n.* 4. Card. de Luca *de benefic. diſc.* 70. *num.* 5. & *diſc.* 128. *num.* 3. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 8. *num.* 35. Rota *deciſ.* 73. *num.* 6. coram Priolo.

Nec hujuſmodi accuſatio, qua Cajus accuſavit Titium de ſimonia, dici poſſe videtur calumnioſa, quia cum ex traditione muneris ſubſecuta poſt acquiſitionem rei Spiritualis oriatur ſuſpicio ſimoniæ Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 29. *num.* 47. juſta, & rationabili credulitate præſumi debet Cajus motus ad accuſandum Titium de Simonia, maximè cum hanc ſuam accuſationem adminiculaverit teſtimonio duorum famulorum ejuſdem Titii, qui aſſeruerunt illum poſt ejus præſentationem donaſſe uni ex præſentanti-
3 bus vaſa argentea: Simonia namque cùm ſit difficilis probationis, & grave delictum ad eam probandam admittuntur etiam ſervi, & fœminæ, ad *Text. in cap. Tanta de ſimon.* ibi Gonzal. *n.* 1. & *in cap. Si Dominus de ſimon. num.* 3. & *in cap.* 1. *de accuſat. num.* 7. Rot. *deciſ.* 358. *num.* 1. *par.* 2. *recentior.* & *deciſ.* 93. *num.* 4. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

4 Ratio autem eſt, quia in eo, qui promoveri debet ad Beneficium, neceſſaria eſt vitæ, & morum honeſtas, & nulla macula debet eſſe aſperſus, atque ejus fama in nullo debet vacillare, juxta *Text. in cap. Grave nimis de præben.* & *in Clement.* 1. *de ætat.* & *qualit.* ibique Vitalin. *num.* 55. Fagnan. *in dicto cap. Omnipotens de accuſat. num.* 35. *in fin.* Titius autem cùm fuerit accuſatus à Cajo de ſimonia, eo quòd poſt ejus præſentationem donaverit uni ex Patronis quædam vaſa argentea, gravata remanſit ejus opinio, pendente hac accuſatione, adeout hoc interim donec infra terminum ſibi ab Epiſcopo aſſignatum ab hujuſmodi accuſatione non ſe purget, promoveri non poteſt, nec inſtitui in Beneficio, ne contingat, cum revera eſſe Simoniacum, & talem per ſententiam declarari, & ſic indignum ad Beneficia promoveri, Covarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 11. *verſic.* 4. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 8. *num.* 1. & *ſeqq.*

5 Verùm pro reſolutione hujus quæſtionis tres diſtinguo ſpecies accuſationis ſimoniæ, aut alterius delicti; Alia enim eſt accuſatio ſimoniæ pura, & ſimplex, & calumnioſa procedens ex pravo animo; Alia eſt accuſatio adminiculata legitimis adminiculis derivans ex zelo Juſtitiæ; Et alia eſt accuſatio adminiculata ſimul, & concludenter probata.

Præſentatus ad Beneficium à Patrono, & accuſatus 6
de ſimonia accuſatione pura, ſimplici, & calumnioſa, & quæ obſcuret famam accuſati ſolùm apud perſonas viles, poteſt promoveri ad Beneficium, ad quod fuit præſentatus, ac in eo ab Epiſcopo inſtitui non obſtante hujuſmodi accuſatione, quia accuſatio calumnioſa impedire non valet Epiſcopum inſtituere, & conferre Beneficium taliter accuſato, aliàs aperiretur via fraudibus, dum eſſet in libertate cujuſcumque arcere præſentatum ab inſtitutione, quod eſt omnino abſurdum, & ita non dicendum ad *Text. in l. nam abſurdum ff. de bon. liber.* Hoſtien. *in cap. Meminimus de accuſat. num.* 2. Fagnan. *in cap. Omnipotens de accuſat. num.* 13. & 23. ibique Gonzal. *num.* 10. Barboſ. *num.* 2. Navar. *conſ.* 2. *de accuſat.* Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 8. *num.* 7. idem Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *allegat.* 43. *num.* 14. Card. de Luc. *de Benefic. diſc.* 70. *num.* 7.

Præſentatus verò accuſatus de ſimonia accuſatione 7
derivans ex zelo Juſtitiæ adminiculata legitimis adminiculis ex. gr. Teſtibus, & conjecturis legitimis, quæ quidem non convincunt accuſatum de ſimonia, ſed ſolum apud viros probos, & graves obſcurent famam, & opinionem accuſati, non poteſt promoveri pendente hujuſmodi accuſatione ob auctoritates, & rationem ſuperiùs relatam §. *Reſpondendum*, & §. *Ratio*, donec, & quouſque ſe purget à macula ſibi impacta intra terminum ab Epiſcopo aſſignatum, oſtendendo adminicula contra ſe allata ſimoniam non probare, & pati exceptiones.

Si enim præſentatus ſe purgaverit ab hujuſmodi ac- 8
cuſatione ſimoniæ legitimè adminiculatæ, & abſolutus fuerit ab Ordinario tanquam innocens, vel ex hactenus deductis, poterit promoveri ad Beneficium, dummodo tamen non concurrat alius compræſentatus, qui nunquam fuit de Simonia nec accuſatus, nec inquiſitus, nec diffamatus; In hujuſmodi enim concurſu Præſentatus accuſatus accuſatione prædicta, ſi ſit abſolutus ex hactenus deductis eſt poſtponendus, & præferendus in conſecutione Beneficii illi, qui numquam de tali crimine fuit accuſatus; quia ſi fuit abſolutus ex hactenus deductis; ſupervenientibus novis adminiculis, & conjecturis ſimoniæ iterum vexari poſſet, Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *n.* 148. & *ſeq.* Rot. *in Sabinen. concurſus* 6. *Aprilis* 1609. apud Marcheſan. *par.* 1. *cap.* 8. *num.* 3. *fol. mihi* 291. & *deciſ.* 653. *num.* 12. & *ſeqq.* & *deciſ.* 669. *num.* 8. & 14. coram Bicch. & *deciſ.* 516. *num.* 4. coram Seraphin.

Præſentatus denique accuſatus de ſimonia accuſa- 9
tione adminiculata, & probata adminiculis, & conjecturis talibus, quæ reum de ſimonia convincant ex. gr. adminiculata Inſtrumento præcedentis conventionis, & pacti, quo præſentatus promiſerit donare Patrono vaſa argentea, dummodo ab eo præſentetur, necnon Teſtibus deponentibus ſuper hac pactione, & hujus effectuatione, ſeu donatione eorumdem vaſorum intuitu præſentationis omni exceptione majoribus, nimirum, qui non ſint ſingulares, nec de auditu ab Accuſatore, non ſolùm non poteſt promoveri ad Beneficium, ad quod fuit præſentatus, ſed incurrit in pœnas, de quibus dicam infra *Caſ. VIII.* Rota *deciſ.* 93. *num.* 3. & 5. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.* Non ta-
men Præſentatus in hoc caſu privabitur vaſis argen- 10
teis ab eo donatis intuitu præſentationis, ſicuti nec Patronus, qui eum præſentavit intuitu dd. vaſorum privabitur jure præſentandi, quia cùm præfati Canones hic loquantur ſolùm de vendentibus, & ementibus Juſpatronatus, Pœna privationis Juriſpatronatus, & rei temporalis datæ in ejus pretium, habet locum ſolùm in venditione, & emptione Juriſpatronatus, non verò in donatione, juxta Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 3. *num.* 3.

Hac triplici ſpecie accuſationis diſtincta cenſeo in 11
caſu præſenti, Titium præſentatum ad controverſum

Beneficium, & accuſatum de ſimonia, poſſe inſtitui ab Ordinario, non obſtante accuſatione; quia Titius fuit accuſatus à Cajo de ſimonia accuſatione calumnioſa, non adminiculata legitimis adminiculis, attentis perſonis Accuſatoris, Teſtium ab Accuſatore inductorum, & horum dicto,

12 Et quidem attenta perſona Accuſatoris, iſte eſt Cajus compræſentatus, qui anhelat ad dictum Beneficium, & enixè inſtat coram Ordinario pro ſui inſtitutione, ex quo oritur gravis ſuſpicio calumniæ; cùm enim agatur de intereſſe ejuſdem Caji, dum ſi Titius repelleretur à conſecutione Beneficii, Cajus uti compræſentatus deberet illud obtinere, præſumitur idem Cajus motus fuiſſe ad accuſandum non zelo juſtitiæ, & ad publicam vindictam; ne delicta remaneant impunita, ſed ad privatam utilitatem, & amore proprii intereſſe, & ſic tamquam competitor, illegitimus accuſator, & calumniator eſt à judicio repellendus, & Titius accuſatus non eſt fatigandus, & moleſtandus, ſed ac ſi nulla penderet accuſatio, eſt ab Epiſcopo inſtituendus, ne Cajus compræſentatus de fraude ſua commodum reportaret, ad *Text. in cap. Sicut il 2. de ſimon. & in cap. 1. de accuſat.* ibique Gonzal, *num.* 9. idem Gonzal. *in cap. Omnipotens de accuſat, num.* 10,

Augetur calumnia reflectendo ad perſonas Teſtium inductorum ad probandam ſimoniam; Induxit enim Cajus compræſentatus, ut ſuam accuſationem ſpecie zeli coloraret, Teſtes non omni exceptione majores, ſed duos famulos inimicos Titii, & qui eum odio proſequebantur, eo quia fuerint ab ipſo à propria do-

13 mo ejecti, certum eſt, quòd Teſtes hujuſmodi qualitatis non admittuntur ad probandam ſimoniam, & omnino invalidi ſunt ad adumbrandam famam, & opinionem Accuſati de tali crimine, juxta *Text, in cap, Cùm pater de accuſat.* ibique Abb. *num.* 1. Anan. Butr, *num,* 1, Barb, *num,* 1. Gonzal. *num,* 5. Farinac. *de Teſtib, quæſt,* 53. *num.* 3. 7. *& ſeqq.* Pignatell. *conſult.* 44. *num,* 21. *&* 26. *tom,* 10. Rot. *deciſ.* 358, *num.* 2. *& ſeq. par.* 2, *recent,*

14 Reflectendo verò ad dictum horum Teſtium, iſti nil aliud teſtantur, niſi quòd Titius paulò poſt præſentationem donaverit uni ex præſentantibus certa vaſa argentea, ex hac autem atteſtatione non ſolùm concludi, ſed nec fumus ullus ſimoniæ deſumi poteſt; Ad hunc enim effectum non ſufficit, quòd Teſtes deponant ſuper ſimplici donatione, ſed requiritur, quod probent, & teſtentur de donatione qualificata, nempe de mutua cauſalitate inter donationem, & præſentationem, ſeu quòd donatio, & præſentatio ſe invicem cauſaverint, nimirum, quòd donatio vaſorum argenteorum fuerit facta à Titio in præmium præſentationis, & quòd præſentatio fuerit facta à Patrono in præmium dictorum vaſorum, cùm ex ſimplici donatione abſque hac qualitate, ſeu abſque hac mutua cauſalitate deduci non poteſt ſimonia; Ratio eſt quia, ut excludatur delictum ſimoniæ ſemper facienda eſt interpretatio, quòd munera, quæ ſubſequuntur actum præſentationis proveniant ex mera liberalitate, & gratitudine præſentati, Lotther, *de re benefic, quæſt.* 24. *num.* 47. *& ſeq, lib,* 3. Pignatell. *conſult.* 44. *num.* 3. *tom,* 10, Card, de Luc. *de Benefic, diſc.* 127, *num.* 5. Etiam ſi munera fuerint vicina, & proxima præſentationi, cùm ex ſimplici vicinitate actuum non inducatur Simonia. Rot, *deciſ.* 358. *num.* 11. *par.* 2. *& deciſ.* 93. *n,* 19. *par.* 4. *tom. recent. & deciſ.* 171. *num.* 9, *& ſeq,* coram Puteo,

15 Probatur autem mutua cauſalitas inter donationem, & præſentationem, ſeu quòd donatio, & præſentatio ſe invicem cauſaverint, ſi probetur antecedens pactum, & conventio donandi vaſa argentea in præmium præſentationis, & præſentandi in præmium donationis, cùm enim pactum, & conventio ſit forma, qua conſtituitur ſimonia, abſque hujuſmodi pacto ex his, quæ poſtea ſequuntur ſimonia non probatur. Gloſſ. *in cap. Sua nos de ſimonia*, Mohedan, *deciſ.* 2. *de ſimon,* Lotther. *de re benefic, lib,* 3. *quæſt.* 29. *n.* 42. *& ſeqq,* Pignatell. *conſult.* 44. *num.* 3. *&* 5. *tom,* 10. Rodoan, *de ſimon, par.* 3. *cap.* 24. *num.* 1.

16 Probatur etiam ſi non concludenter, ſaltem præſumptivè ex qualitate perſonæ donantis, & præſentantis, ex qualitate muneris, & tempore donationis; Si enim perſona donans ſit ſubditus, aut pauper, & præſentans ſit Superior, aut dives, avarus, & conſuetus non præſentare ſine præmio, & munus ſit magni valoris, & non ſit conſuetum dari ex lege fundationis, & donetur tempore quo præſentans habeat neceſſitatem ejuſdem muneris, præſumitur mutua cauſalitas inter donationem, & præſentationem; ſecus ſi perſona tam donantis, quàm præſentantis ſit dives, aut donum ſit modici valoris, & detur non inſtante neceſſitate, aut ſit conſuetum dari ex lege fundationis, juxta *Text. in cap. Etſi quæſtiones de ſimon,* ibique Gloſſ. Abb. *num.* 3. Barboſ. Gonzal. *num.* 3. Rodoan, *de ſimon. par.* 3. *cap.* 24. *n.* 20. *& cap.* 25. *num.* 8,

Cùm igitur Teſtes inducti per Cajum non probent 17
donationem dictorum vaſorum qualificatam hujuſmodi qualitate mutuæ cauſalitatis, & ſint inimici Titii accuſati de ſimonia, & Cajus ſit hujus competitor; Sequitur, quòd accuſatio ejuſdem Caji ſit calumnioſa, adeoque Epiſcopus hac non obſtante poſſit Beneficium conferre Titio taliter accuſato in concurſu Caji compræſentati, juxta Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 151. & alias auctoritates ſuperiùs relatas §. *Præſentatus ad Beneficium.*

ARGUMENTUM.

Jus nominandi ad Cappellanias merè laicales, an vendi, & emi poſſit abſque ſimonia?

SUMMARIUM.

1 *Jus nominandi ad Cappellanias merè laicales cum onere Miſſarum, eſt mediatè annexum rei ſpirituali.*

2 *Simonia committitur etiam in ſpiritualitati annexis.*

3 *Venditio Officii Cuſtodis, & Sacriſtæ eſt ſimoniaca.*

4 *Simonia committitur in omni adminiſtratione rei Eccleſiaſticæ.*

5 *Vendere jus nominandi ad Cappellanias merè laicales, aut adoleſcentes in Collegio, aut puellas pro conſecutione dotis non eſt verè, & propriè actus ſimoniacus, ſed eſt actus irreligioſus, impropriè, & ſimilitudinariè ſimoniacus, & improbandus, & num.* 8.

6 *Jus nominandi ad Cappellanias merè laicales eſt mediatè annexum rei ſpirituali per accidens, & non per ſe.*

7 *Simonia propriè non committitur in annexis ſpiritualibus per accidens.*

9 *Sacra Congregatio Concilii ſemper deteſtata fuit pactiones, conventiones, & venditiones juris nominandi ad Cappellanias merè laicales.*

CASUS VII.

QUidam habens Juſpatronatus, ſeu Jus nominandi Cappellanum ad Cappellaniam A. merè laicalem, cum onere Miſſarum pro Clericis familiæ ex Teſtatoris diſpoſitione deſignatam, vendidit dictum jus nominandi Cajo pretio centum ſcutorum. Quæritur an hujuſmodi venditio ſit ſimoniaca?

Videtur hæc venditio eſſe ſimoniaca, licèt enim 1
jus nominandi ad Cappellaniam hanc merè laicalem non ſit in ſe quid ſpirituale, nec immediatè ſpirituali annexum; eo quia Cappellania merè laicalis, cui eſt annexum jus nominandi, non eſt in ſe ſpiritualis, ſed ſunt bona quædam merè temporalia deſtinata pro celebratione Miſſarum non ſpiritualizata ab Ordinario mediante erectione in titulum Beneficii, cujus ſunt capaces etiam laici, ut ſuperiùs dixi *Can, IX. X. & XI. Caſ. X. num.* 21. niſi ex diſpoſitione Teſtatoris ſit pro ſolis Clericis relicta; ut in præſentiarum, tamen eſt mediatè annexum rei ſpirituali, videlicet mediante Cappellania, quæ habet annexa onera Miſſarum, & Clericatus, quæ in ſe ſunt ſpiritualia, Fagnan. *in cap. Cùm pridem de pactis num.* 98, adeòque quiſquis illud vendit ſimoniacus eſt, dum ſimonia non ſolùm 2
committitur in ſpiritualibus, ſed etiam in ſpiritualitati annexis, ad *Text. in cap. Si quis objecerit* 1. *quæſt.* 3. *in cap.*

in cap. Quæſitum de rerum permutat. & cap. Præterea
de tranſact. Roman. conſ. 368. Lambert. *de Jurepatr.*
lib. 1. par. 2. quæſt. 5. artic. 1. num. 2. Rodoan. *de*
ſimon. par. 3. cap. 13. num. 10. Gratian. *diſceptat.*
forenſ. 110. *num. 7. & ſeq. & deciſ. March.* 26.
num. 12. Rot. *deciſ.* 396. *num.* 6. coram Pamphil.

3 Et patet in Officio Cuſtodis, & Sacriſtæ, quod
licèt in ſe nil ſpiritualitatis habeat, itaut etiam laici
ſint illius capaces, tamen qui illud vendit, committit
ſimoniam, juxta *Text. in cap. Salvator 1. quæſt.* 3.
Fagnan. *in dict. cap. Cum pridem de pactis num.* 17.
Ita & ſi jus nominandi ad Cappellaniam merè laica-
lem ſit in ſe merè temporale, tamen ejus venditio
erit ſimoniaca. Ratio eſt, quia Cappellania merè lai-
calis habens annexum onus Miſſarum, aut Clerica-
tus, utcumque ſit res temporalis, eſt tamen materia
Eccleſiaſtica, ut dixi *dicto Caſ. X. n.* 25. *ubi ſupra*;
adeòque jus nominandi ad illam erit invendibile, abſ-
que ſimonia, cùm hæc committatur non ſolùm in
4 ſpiritualibus, aut ſpirituali annexis, ſed etiam in omni
adminiſtratione rei Eccleſiaſticæ, juxta Gloſſ. *in dict.*
cap. Salvator 1. quæſt. 3. verb. Et Judicem ibi — *Quòd*
in omni adminiſtratione rei Eccleſiaſticæ committitur
ſimonia, ſi ematur.

5 At his non obſtantibus cenſeo venditionem juris
nominandi ad præfatam Cappellaniam, non eſſe pro-
priè, ac ſtrictè ſimoniacam, præſertim ad effectum
incurrendi pœnas Simoniacis infixas. Quoniam quam-
vis jus nominandi ad Cappellanias collativas, ſeu ad
Beneficia Eccleſiaſtica vendi, & emi non poſſit abſque
labe ſimoniæ, juxta diſpoſitionem horum *Canonum*,
tamen jus nominandi ad Cappellanias merè laicales,
ſeu ad legata pia cum onere Miſſarum, ſicuti etiam
jus nominandi adoleſcentes in Collegio, aut puellas
pro conſecutione dotis, poteſt in alium transferri me-
diante pretio abſque incurſu ſimoniæ. Ratio eſt, quia
cùm hujuſmodi Cappellaniæ non ſint erectæ aucto-
ritate Epiſcopi, nec ſint collativæ, nec quid ſpiritua-
le, aut ſpirituali per ſe annexum, ſed ſint merè ad-
miniſtrationes bonorum laicalium ſub pia diſpoſitione
Fundatorum, & ejus hæredum, ſeu ſucceſſorum, qui
tales Cappellanias dare poſſunt ſine conſenſu Epiſcopi,
quibus voluerint, dummodo ſint idonei, juxta præ-
ſcriptum eorumdem Fundatorum: Jus nominandi ad
illas dici non poteſt ſpirituale, nec per ſe ſpirituali
annexum, ſed eſt quid merè temporale, & laicale,
& conſequenter eſſe poterit in commercio hominum,
& de eo, ſicut etiam de ipſiſmet Cappellaniis merè
laicalibus, fieri tranſactiones, & pactiones abſque vera
ſimonia, ut tuentur Giballin. *de ſimon. quæſt.* 20. *con-*
ſect. 6. Gonzal. *in cap. Inſinuatum num.* 8. *de ſimon.*
Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 5. *n.* 25. Valeron.
de tranſact. tit. 3. *quæſt.* 6. *num.* 27. Caſtill. *de Ali-*
mentis cap. 7. *num.* 14. §. *Si ergo tom.* 8. R. P. D. meus
Petra *in Comment. ad Conſtit. VII. Eugenii IV. n.* 21.
tom. 4. *pag. mihi* 503. Rot. *deciſ.* 365. *num.* 2. *par.* 2.
diverſ. & deciſ. 101. *num.* 2. coram Dunoz. *& de-*
ciſ. 125. *num.* 4. coram Pænia.

6 Non obſtat, quòd jus nominandi ad dictam Cap-
pellaniam merè Laicalem ſit ſaltem mediatè annexum
rei ſpirituali, nimirum mediante eadem Cappellania,
quæ habet annexum onus Miſſarum, ac Clericatum;
Etenim dupliciter conſiderari poteſt annexio alicujus
rei ſpirituali, ex. gr. Clericatui nimirum *neceſſariò*
per ſe, ſeu per identitatem, vel quaſi (ut dicuntur
annexa omnia Beneficia Eccleſiaſtica, & jus præbendæ
Clericatui) & *per accidens*. Jus nominandi ad hanc
Cappellaniam non eſt mediatè annexum neceſſariò &
per ſe, ſed tantùm per accidens rei ſpirituali, quia
Cappellania eſt annexa oneri Miſſarum, & Clericatui
ſolùm per accidens, ex voluntate ſcilicet Fundatoris,
qui ſicuti ei annexuit onera Miſſarum, & Clericatus,
ita poterat illa non annectere, & proinde vendere jus
nominandi ad hanc Cappellaniam, & ſi mediatè an-
7 nexum rei ſpirituali, tamen non erit verè, & propriè
ſimoniacum, cùm ſimonia vera, & propria commit-
tatur in ſpiritualibus annexis per ſe, & non per acci-
dens Fagnan. *in dict. cap. Cum pridem de pactis*
num. 109. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad dict.*
Conſtit. VII. Eugenii IV. num. 21. *tom.* 4.

Nec adverſatur paritas ex Officio Cuſtodis, & Sa-
criſtæ deducta, quia hujuſmodi Officium eſt per ſe
materia Eccleſiaſtica, & per ſe eſt adminiſtratio rei
Eccleſiaſticæ; At jus nominandi ad Cappellanias merè
laicales, ſicuti ipſæmet Cappellaniæ merè laicales non
ſunt materia Eccleſiaſtica, & adminiſtratio rei Eccle-
ſiaſticæ per ſe, ſed per accidens ex libera voluntate
Teſtatoris. Unde non mirum ſi vendere dictum Offi-
cium ſit ſimoniacum, non verò ſit propriè ſimonia-
cum vendere jus nominandi.

Verùm quamvis vendere jus nominandi ad Cappel- 8
lanias merè laicales non ſit propriè actus ſimoniacus,
tamen eſt actus irreligioſus, & impropriè, ac ſimili-
tudinariè ſimoniacus, eo quia originem habet ex ava-
ritia, & ex turpi lucro, quod eſt radix ſimoniæ, ut
optimè Barboſ. *in dict. cap. Salvator 1. quæſt. 3. n.* 7.
Valleron. *de tranſact. tit.* 3. *quæſt.* 6. *num.* 31. & uti
talis eſt omnino deteſtandus, & reprobandus, & de 9
facto Sacra Congregatio Concilii ſemper deteſtata fuit
hujuſmodi pactiones, conventiones, & venditiones
juris nominandi ad Cappellanias merè laicales, ut *in*
Viterbien. 15. *Januarii* 1661. *& in Vercellen. Bene-*
placiti 27. *Aprilis* 1709. ubi fuit denegata approbatio
Apoſtolica cujuſdam conventionis, qua cedebatur jus
nominandi ad Cappellaniam merè laicalem mediante
pretio, & *in Spoletana Cappellaniæ* 15. *Novembris* 1710.
ubi reprobata fuit conceſſio Cappellaniæ merè laicalis
favore cujuſdam, qui ut ad eam nominaretur donavit
Patrono certa bona.

ARGUMENTUM.

Emens Univerſitatem bonorum principaliter,
ut emat Juſpatronatus ei annexum, an in-
currat in pœnas Simoniacis inflictas, & quæ
ſint hujuſmodi pœnæ?

SUMMARIUM.

1 *Simoniam mentalem committit ille, qui præſtat obſequium Patrono, cum intentione ut præſentetur, aut ei relinquatur Juſpatronatus.*
2 *Simonia mentalis ſolùm punitur à Deo, & non ab Eccleſia.*
3 *Emens Caſtrum cum intentione principaliter emendi Juſpatronatus, ſi hæc intentio, ſeu voluntas ſiſtit in finibus puræ, & ſimplicis voluntatis non incidit in pœnas Simoniacis inflictas, ſecus ſi hæc intentio, ſeu voluntas per aliquod ſignum externum manifeſtetur, & num.* 4.
5 *Pœna contra vendentes, & ementes Juſpatronatus per ſe quænam ſint? Vide ibi, & num.* 11.
6 *Emens, & vendens Juſpatronatus eo privantur ipſo jure, ſed limita, ut num.* 7.
8 *Emens, & vendens Juſpatronatus privatur pretio. Limita, ut num.* 10.
9 *Si Eccleſia ipſa emat à ſuo Patrono Juſpatronatus, an evadat libera? & pretium, cui applicabitur?*

CASUS VIII.

CUpiens Titius videre proprium filium in ſtatu
Sacerdotali, & ad hunc effectum eum obtinere
Beneficium A. emit quoddam Caſtrum principaliter,
ut emeret Juſpatronatus ejuſdem Beneficii dicto Ca-
ſtro annexum; & deinde effectus Patronus præſentavit
ad dictum Beneficium proprium filium, in quo con-
ſecutivè hic inſtitutus fuit ab Ordinario, ac ad illius
titulum ordinatus. Quæritur an Titius incurrerit in
pœnas Simoniacis inflictas?

Reſpondendum videtur *negativè*. Nam licèt Titius
emendo Caſtrum principaliter, ut emeret Juſpatrona- 1
tus ei annexum, commiſerit ſimoniam mentalem, ſic-
uti ſimoniam mentalem committit ille, qui præſtat
Patrono obſequium, favorem, vel humanam gratiam,
cum intentione, ut præſentetur ad Beneficium, vel ei
relinquatur Juſpatronatus, aut ille, qui præſentat ali-
quem ad Beneficium, vel ei relinquit Juſpatronatus
cum intentione recompenſandi, & remunerandi ſer-
vitia ab eo ſibi præſtita, juxta *Text. in Can. Sunt*
nonnulli 1. quæſt. 1. cap. Ex diligenti de ſimon. Rodoan.
de ſimon. par. 1. cap. 25. *n.* 15. Monacell. *ad formul.*

legal. par. 1. *pag. mihi* 474. *num.* 7. Nihilominus non incurrit in pœnas Simoniacis à jure Eccleſiaſtico in-
2 flictas, cùm ſimonia mentalis ſolùm puniatur à Deo, qui judicat de internis, & occultis, & ſolus eſt ſcrutator cordium, & cognitor occultorum, non verò ab Eccleſia, quæ tantùm de externis, & manifeſtis judicat, & non de occultis, *Text. in cap. Tua nos de ſimon.* ibique Fagnan. *num.* 40. *& ſeqq.* Rodoan. *de ſimon. par.* 1. *cap.* 12. *num.* 8. *& par.* 4. *cap.* 8. *n.* 2. *& n.* 24. Antonell. *de regim. Eccleſ. lib.* 6. *cap.* 18. *num.* 3. *& de jur. & oneríb. Cleric. lib.* 1. *par.* 3. *cap.* 36. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 166. *num.* 2. *par.* 2. *rec.*

3 Verùm in hoc caſu diſtinguendum eſt, Aut intentio, ſeu voluntas Titii principaliter emendi Juſpatronatus ſiſtit in ſtatu ſimplicis, ac nudæ voluntatis, & Titius emens Caſtrum cum hac intentione non incurrit in pœnas contra Simoniacos à jure promulgatas; Ratio eſt, quia quæ in finibus nudæ voluntatis conſiſtunt, & ſignis exterioribus non declarantur, licèt puniantur à Deo, tamen non ſubjiciuntur ultioni Eccleſiæ, quia ex voluntate non ſcandalizatur Eccleſia, ſeu communio fidelium, niſi voluntas proceſſerit in actum, juxta *cap. Erubeſcant diſt.* 32. & alias auctoritates ſuperiùs relatas.

4 Aut ſuperadditur aliquid externum, per quod manifeſtetur hujuſmodi intentio, & voluntas emendi principaliter Juſpatronatus; ex. gr. adſit confeſſio ejuſdem Titii, quòd ipſe emit dictum Caſtrum principaliter, ut emeret Juſpatronatus, vel interveniat pactum ſive expreſſum, ſive tacitum dandi à Titio emente, & exigendi à vendente Caſtrum plus pretii ratione Juriſpatronatus, vel concurrant aliæ conjecturæ, quibus manifeſtetur hujuſmodi intentio, & in hoc caſu Titius emens Caſtrum cum intentione, & voluntate emendi principaliter Juſpatronatus incidit in pœnas, immo etiam vendens Caſtrum eum dicto pacto in eaſdem pœnas incurrit, ut docet Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 20. *num.* 17. Fagnan. *in dict. cap. Tua nos de ſimon. num.* 45.

5 Quæ autem ſint hujuſmodi pœnæ contra vendentes, & ementes Juſpatronatus; In primis dico, pœnam Patroni vendentis, & alterius ementis Juſpatronatus eſſe nullitatem actus venditionis, & emptionis, & privationem ejuſdem Juriſpatronatus ipſo Jure incurrendam juxta ſecundam concluſionem deductam in *Commentario* horum Canonum, & auctoritates ibi relatas *Can. IV. Caſ. XIII. num.* 11. quidquid minùs rectè contra expreſſam diſpoſitionem Tridentini *ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 9. ſentiat Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 5. §. 1. *num.* 4. ubi dicit ſimoniacum ratione emptionis, & venditionis Juriſpatronatus non incurrere privationem illius ipſo Jure.

6 Vendens enim, & emens Juſpatronatus eo privantur ipſo Jure, & Eccleſia evadit libera; Ratio eſt quia tam emptor, quàm venditor in caſu iſto ex contractu ſimoniaco fecit injuriam Eccleſiæ, juxta *Text. in cap. Conſulere de ſimon.* Unde in dubio pœna impoſita à Canone applicari debet Eccleſiæ læſæ, & cui facta fuit injuria argum, *Text. In cap. De hoc de ſimon.* Cùm autem pœna impoſita à Canone ſit, quòd emptor, & venditor priventur Jurepatronatus, Sequitur quòd Juſpatronatus applicari debeat Eccleſiæ, ſeu potiùs, quòd Eccleſia evadat libera; Et ita tuentur Innocent. Abb. Ber. *num.* 7. Anan. *num.* 5. Butr. *num.* 9. *in ſupradicto Can. XII.* ibique Gloſſ. *in verb. ſpoliando* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 5. *artic.* 3. Rocch. de Curt. *eod. tract. verb. ipſe, vel is quæſt.* 25. *num.* 54. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *n.* 68. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 9. *n.* 81.

7 Dummodo tamen Patronus ſit unicus, & agatur de Jurepatronatus hæreditario, quia ſi ſint plures Patroni, & unus ex eis vendat Juſpatronatus pro ſua rata, ſeu voce, Eccleſia non evadit libera, ſed vox illius ſpectabit ad Epiſcopum, qui unà cum aliis Compatronis præſentabit, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 10. *num.* 1. Card. de Luc. *eodem tract. diſc.* 56. *num.* 18. Vivian. *eodem tract. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 12. Et ſi Juſpatronatus ſit gentilitium, & non hæreditarium, pariter Eccleſia non evadit libera, ſed vivente Patrono Simoniaco, ſi Eccleſia vacaret, ad eam præſentaret Epiſcopus; poſt verè mortem dicti Patroni Juſpatronatus tranſire debet ad illum, qui eſt de genere vocato; Ratio eſt quia iſte non habet Juſpatronatus à Patrono, qui commiſit ſimoniam, ſed à Fundatore, qui ipſum vocavit ad Juſpatronatus, adeòque ſimonia illius Patroni non poteſt huic præjudicare, Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 25. *de reformat. dicto cap.* 9. *num.* 81. Adden. *ad deciſ.* 46. *num.* 10. *par.* 9. *tom.* 1. *recent.* & in terminis Patroni hæretici notavi ſuperiùs *Par. I. Can. IV. dict. Caſ. XIII. num.* 12.

Non obſtat, quòd ſupradictus *Can. XII.* hic loquatur ſolùm de Emptore Juriſpatronatus, hoc illum privando, & non de venditore, adeòque in hoc caſu Eccleſia non fiat libera, ſed Juſpatronatus remanebit penès venditorem, quia eo ipſo, quòd Canon præfatus imponit pœnam privationis Juſpatronatus Emptori, cenſetur illam etiam imponere venditori, dum in correlativis pœna impoſita uni, cenſetur impoſita alteri, concurrente eadem ratione, ut *in l. final. ff. de accip.*

Ulteriùs tam emens, quàm vendens Juſpatronatus privantur pretio, quoniam iſtud non debet reſtitui Emptori, nec poteſt remanere penès venditorem, ſed applicari debet Eccleſiæ, cui facta fuit injuria, ita Abb. *in hoc Can. XIII. num.* 3. ibique Anan. Lambert. *ubi ſupra artic.* 5. *num.* 2. Rodoan. *de ſimon. par.* 3. *cap.* 30. *num.* 10. Antonell. *de regim. Eccleſ. lib.* 6. *cap.* 18. *num.* 5. §. *Cui vero.* Dummodo Emptor, ſeu qui dedit pecuniam non ſit Pauper, & non erraverit in Jure, quia ſi ſit Pauper, & erraverit in Jure, eo quia bona fide dederit pecuniam pro Jurepatronatus, hæc ei relaxato Juris rigore ex miſericordia reſtituitur, Gloſſ. *in cap. De hoc de Simon. verb. reſtituant* ibique Abb. *n.* 11. Fagnan. *in cap. Tua nos de Simon. n.* 13. 8 9

Pone quòd Eccleſia ipſa emat Juſpatronatus ſecundùm ſe expreſsè à ſuo Patrono; An in hoc caſu Eccleſia erit libera, vel potiùs Juſpatronatus remanebit penès venditorem? Reſpondeo Eccleſiam in hoc caſu eſſe liberam non ratione ſui contractus, ſed quia venditor, ob delictum ſimoniæ commiſſum privandus eſt Jurepatronatus, & pretium in hoc caſu non deberet applicari Eccleſiæ, quia ejus reddit ſe indignam, ſed à ſuperiore Pauperibus deberet erogari, ita Abb. Bero. *num.* 8. Anan. *num.* 5. Butr. *n.* 11. *in hoc Can. XII.* Lambert. *ubi ſupra art.* 4. *num.* 1. & Rocch. de Curt. *ubi ſupra num.* 56. Fagnan. *in dict. cap. Tua nos de ſimon. num.* 13. 10

Alia pœna contra vendentes, & ementes Juſpatronatus eſt Excommunicatio, dum emens, & vendens Juſpatronatus debent excommunicari ſi ſint perſonæ particulares, ſi verò ſint Univerſitates debent interdicto ſubjici, juxta *Extravag. cum deteſtabile de ſimon. & diſpoſitionem Concilii Tridentini ſeſſ.* 25. *de reformat. cap.* 9. ibi — *Nec dictum Juſpatronatus venditionis, aut alio quocumque titulo in alios, contra Canonicas ſanctiones transferre præſumant, ſi ſecus fecerint excommunicationis, & interdicti pœnis ſubjiciuntur* — de quo infra *Par. V. Can.* . . . ibique Barboſ. *num.* 81. *& ſeq.* Caſſador. *deciſ.* 5. *de conſtit. num.* 1. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 11. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 2. *de pœnis Cleric.* §. 36. *num.* 2. 11

ARGUMENTUM.

Patronus poteſt præſentare filium ad Eccleſiam vacantem.

SUMMARIUM.

1 *Patronus poteſt præſentare filium ad Eccleſiam vacantem, in caſu, quo non emat Juſpatronatus cum hac intentione, ut num.* 2.

CASUS IX.

Quæritur in hoc caſu: *An Patronus poſſit præſentare filium?*

Et videtur reſpondendum *negativè*, quia Pater, & filius cenſetur una, & eadem perſona *l. fin. C. de impub.* ſed Patronus non poteſt præſentare ſe ipſum, ut dicam infra *Can. XXIX.* Ergo nec ejus filium. Item præſentatio filii, aut nepotis eſt ab hoc *Can. XII.* prohibita, ergo non poteſt Patronus præſentare filium.

Contrarium tamen eſt de jure verius, & ita tenent Abbas, & Butr. *in cap. Conſuluit, & in dicto Can. XII.* ibique 1

ibique Bero. *n.* 6. Gonzal. Roland. *conſ.* 47. *par.* 86. *tom.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 12.

3 Non obſtat primum objectum, quia licèt pater, & filius ſint una, & eadem perſona fictione juris, tamen realitate ſunt duæ perſonæ diſtinctæ; Nec adverſatur alterum objectum; Quia præſentatio filii eſt prohibita à *dicto Can. XII.* ſi quis emat Juſpatronatus ſecundùm ſe, aut Univerſitatem, cui eſt annexum Juſpatronatus cum intentione præſentandi filium, aut nepotem; Secus quando quis non ita ſimoniacè emit Juſpatronatus.

C A N. XIV.

Alexander III. Herforden. Epiſcopo, & Abb. de Forde.

EX literis Joannis Salabrien. Epiſcopi accepimus, quòd defuncta Perſona Eccleſiæ de Laton. G. Miles, qui Villam, in qua Eccleſia ſita eſt, à Monaſterio de Vinton ad firmam tenebat, ad eamdem vacantem G. Clericum prædicto Epiſcopo præſentavit. Poſtmodum Abbatiſſa prædicti Monaſterii alium præſentavit eidem ad Eccleſiam ſupraſcriptam, quo nolente præſentatum ab ea recipere apud Cantuarienſem Archiepiſcopum, gravem de Epiſcopo depoſuit quæſtionem, &c. Mandamus, quatenus ſi vobis conſtiterit, quòd præfato Militi præſcripta Villa fuerit, non excepto Jurepatronatus, ad firmam conceſſa, vel antequam de Jurepatronatus inter Abbatiſſam, & Militem controverſia eſſet ſuborta, præfatus G. in præſcripta Eccleſia per Epiſcopum ad præſentationem Militis inſtitutus fuiſſet, ei (dummodo aliàs ſit idoneus) adjudicetis Eccleſiam; Ita quòd ſi Abbatiſſa obtineat adversùs Militem, illi de temporalibus debeat reſpondere.

C A N. XV.

Idem Hoſpitalariis.

CUm ſæculum reliqueritis, &c. Prohibemus nè cùm ratione feudorum emptorum, aliterve acquiſitorum, vel etiam alio modo Juſpatronatus in Eccleſiis Parochialibus acquiſiveritis, Epiſcopo Jus Parochiale minuere præſumatis.

COMMENTARIUM.

EX his duobus Canonibus, quorum primus legitur in Decretalibus in ordine il 7. & ſecundus legitur in ordine il 13. ſequentes deducuntur concluſiones.

Prima: JUSPATRONATUS ETIAM SINE CONSENSU EPISCOPI TRANSIT CUM UNIVERSITATE BONORUM, RATIONE CONTRACTUS NON GRATUITI INITI SUPER UNIVERSITATE, NI SPECIALITER EXCIPIATUR.

Secunda: JUSPATRONATUS, QUANDO AD EXEMPTOS, ET RELIGIOSOS TRANSFERTUR, NON MINUITUR JUS EPISCOPALE IN ECCLESIA PATRONALI; Ita Innocentius, Abbas, Anania, Buttius, Berous, Barboſ. Fagnan. Gonzalez hic Berous *conſ.* 66. *num.* 29. Monach. *ſuper* 6. *Decretal. in cap. ſi Laicus de Jurepatr. num.* 6. & 7. ibique Geminian. *num.* 5. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 3. & *eodem lib.* & *eadem par. quæſt.* 1. *art.* 2. *num.* 1. Lotther. *de Beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 47. & *ſeqq.* Tuſch. *concluſ. tom.* 4. *concluſ.* 612. Mantic. *deciſ.* 140. *num.* 2. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 6. *cap.* 5. *num.* 1. & *ſeqq.* Rot. *deciſ.* 725. *n.* 3. coram Seraphin. & *in Mediolanen. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Quamvis* coram R. P. D. Falconerio.

Ratio primæ concluſionis eſt, quia nomine uni- 1
verſitatis bonorum comprehenditur etiam Juſpatronatus annexum eidem Univerſitati; Unde tranſlata Univerſitate per contractum non gratuitum, transfertur etiam Juſpatronatus tanquam acceſſorium eidem Univerſitati abſque labe ſimoniæ, dum contractus
non fit ſuper Jurepatronatus, ſed immediatè ſuper 2
univerſitate bonorum, ſicuti fieri poteſt contractus non gratuitus ſuper vaſis argenteis ſacris, illa vendendo, aut emendo abſque labe ſimoniæ; quia licèt dicta vaſa habeant annexam conſecrationem, quæ eſt quid ſpirituale; Tamen contractus non fit ſuper ipſa conſecratione, ſed immediatè ſuper ipſis vaſis argenteis ſecundùm ſe, ſeu ſuper ipſa materialitate vaſorum, juxta Gibalin. *de ſimon. quæſt.* 12. *conſect.* 3. Gonzal. *in cap. Inſinuatum de ſimonia num.* 2.

Ratio autem ſecundæ concluſionis eſt, quia quan- 3
do Juſpatronatus transfertur ad Exemptos, iſti non debent habere plus juris, quàm habebant illi, à quibus fuit ad eos tranſlatum idem Juſpatronatus, adeòque per hujuſmodi tranſlationem ſalvum, & integrum remanet jus Epiſcopale in Eccleſia Patronali, ut deſumitur ex Gloſſ. *in d. Canon. XV. verb. Minuere.*

Quoad utramque concluſionem ſequentes diſſeruntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus an tranſeat in Conductorem ex contractu locationis inito ſuper Univerſitate, cui illud ſit annexum.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus transfertur in Conductorem ex contractu locationis ad longum tempus Univerſitatis, cui eſt annexum, quid autem ſi locatio hujuſmodi Univerſitatis eſſet ad modicum tempus, num.* 2. & 3.

4 *Conductor ad modicum tempus non facit fructus ſuos, qui brevi tempore non renaſcuntur.*

CASUS I.

QUidam Patronus locavit Villam, ſeu Caſtrum, cui erat annexum Juſpatronatus Titio. Quæritur an ex iſto contractu locationis Univerſitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus, transferatur in Titium Conductorem idem Juſpatronatus?

Certum eſt, quòd ex contractu locationis ad lon- 1
gum tempus Univerſitatis, cui eſt annexum Juſpatronatus, illud transferatur in Conductorem, itaut vacante Beneficio durante tempore locationis, præſentatio ſpectet ad Titium Conductorem, & non ad Patronum; Ratio eſt quia ex contractu locationis ad longum tempus Univerſitatis transfertur dominium utile, & poſſeſſio Univerſitatis locatæ, ut in *cap. nulli de reb. Eccleſ.* & *in Clem.* 1. *eodem tit.* Parcion. *de locat. cap.* 27. *num.* 30. Ergo transfertur etiam dominium utile, & poſſeſſio Juriſpatronatus annexi dictæ Univerſitati locatæ, dùm tranſlato principali transfertur etiam acceſſorium juxta Rotam *deciſ.* 31. *num.* 3. coram Merlin. & ita tenent Innocent. Abbas, Butr. Berous, Fagnan. Barboſ. hic Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 2. Rocc. de Curt. *eodem tract. verb. is, vel ipſe quæſt.* 26. Vivian. *lib.* 6. *cap.* 5. *num.* 26. Caſtropal.

oppr.

oper. moral. tom. 2. *tract.* 13. *de Benefic. diſput.* 2. *par.* 3. *num.* 21.

Quæſtio eſſe poteſt in contractu locationis Univerſitatis, cui ſit annexum Juſpatronatus, ad modicum tempus, an ex iſto contractu locationis ad modicum tempus transferatur Juſpatronatus in Conductorem?

2 Et videtur reſpondendum affirmativè, quia per locationem ad modicum tempus transfertur in Conductorem commoditas rei locatæ, itaut illi liceat uti, frui re conducta, & facit fructus ſuos juxta *Text. in l. ex conducto* 16. *in princip. ff. locati*, ergo tranſibit jus præſentandi, quæ eſt commoditas, & fructus Juriſpatronatus juxta Rot. *in Salernitana Alimentorum* 12. *Januarii* 1712. §. *Ulterius* coram Eminentiſſimo Scotto *ſuperius impreſſ. par.* 1. *Can. III. Caſ. III. num.* 15. & in hanc ſententiam videtur inclinare Barboſ. *hic num.* 4.

3 Contraria tamen ſententia eſt verior, & receptior, nam *Canon XIV.* hic loquitur ſolùm de locatione ad longum tempus, dum loquitur de milite Conductore Villæ exiſtente in poſſeſſione illius, per locationem autem ad modicum tempus non transfertur dominium, nec poſſeſſio, ſed ſimplex detentatio rei locatæ *l. ſi ut certo* §. *Si duobus ff. com.* Pacion. *de locat. cap.* 27. *num.* 3. Igitur præfatus *Canon* non loquitur de locatione ad modicum tempus, ſed ſolùm de locatione ad longum tempus. Inſuper *Canon* iſte loquitur de contractu ad fitmam, nomine autem contractus ad fitmam intelligitur contractus emphytheuticus, qui eſt contractus ad longum tempus, Bart. *in l.* 1. *C. de jure emphyt. in ſecunda column.* ac proinde loquitur de contractu locationis ad longum tempus, & dicit per iſtum, & non per locationem ad modicum tempus transferri Juſpatronatus.

Præterea ſi per locationem ad modicum tempus transferretur Juſpatronatus, ſequeretur, quòd non exiſtens in poſſeſſione præſentandi poſſit præſentare, & ejus præſentatio præferretur vero Patrono, nam per locationem ad modicum tempus non acquiritur poſſeſſio rei locatæ, ut ſupra diximus, quod eſt contra *Text. in cap. conſultationibus* de quo infra *Can. XXVI.* ergo per locationem ad modicum tempus non transfertur Juſpatronatus, maximè ſi Patronus in Inſtrumento locationis Univerſitatis bonorum ad breve tempus expreſsè, & ſpecialiter ſibi reſervaverit jus præſentandi ad Beneficium, & ita tenent Anan. Bero. *num.* 42. Fagnan. *num.* 11. *& ſeqq. hic*, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 2. Rocc. de Curt. *eodem tract. verb. is, vel ipſe quæſt.* 26. Caſtren. *conſ.* 361. *num.* 2. *tom.* 1. Mantic. *de tacit. par.* 1. *lib.* 5. *tit.* 3. *n.* 20. Pacion. *de locat. cap.* 23. *num.* 94. *& cap.* 11. *num.* 40. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 6. *num.* 8. Rota *in Beneventana Beneficii* 25. *Junii* 1703. §. *Omiſſo* coram R. P. D. Lancetta.

4 Non obſtat, quòd in contrarium adducebatur, quia Conductor ad modicum tempus non facit fructus ſuos, qui brevi tempore non renaſcuntur *l. divortio* §. *Si fundum.* Rocc. *ubi ſupra num.* 58. præſentatio vero eſt fructus, qui brevi tempore non renaſcitur, quia non renaſcitur omni anno, ſed ſolum in caſu vacationis Beneficii; Unde Conductor ad modicum tempus non poteſt facere ſuum fructum præſentationis.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus titulo venditionis Univerſitatis, cui ſit annexum, an tranſeat in Emptorem, & ex quibus probetur annexio Juriſpatronatus?

SUMMARIUM.

1 *Dictio Et æquè principaliter diſponit.*

2 *Titulo venditionis Feudi, cui ſit annexum jus decimandi, non transfertur hoc jus in Emptorem laicum. Et quare? Vide num.* 7.

3 *Si in Venditione Univerſitatis fiat expreſſio Juriſpatronatus, an hoc tranſeat in Emptorem? Vide ibi, & num.* 4.

4 *Dictio Et ſtare poteſt etiam declarativè.*

5 *Juſpatronatus titulo venditionis Univerſitatis, cui ſit annexum tranſit etiam ſine conſenſu Ordinarii in Emptorem.*

6 *Dummodo ſit hæreditarium, & ex titulo oneroſo, ſecus ſi ſit gentilitium, aut ex mero Privilegio.*

8 *Patronus ſi vendat omnia bona, & jura, quæ habet in tali loco, an titulo hujus venditionis tranſeat Juſpatronatus in Emptorem.*

9 *Et quid ſi vendat ſimpliciter omnia bona, & jura ſua?*

10 *Vendito Palatio, an hoc tranſeat in Emptorem.*

11 *Annexio Juriſpatronatus alicui Univerſitati probari debet concludenter ab eam allegante.*

12 *Ex quibus probetur hujuſmodi annexio Juriſpatronatus, & ex quibus excludatur, & non probetur. Vide ibi, & num.* 13. *uſque ad* 18.

19 *Juſpatronatus annexum Caſtro ſpectat ad Dominum Caſtri.*

CASUS II.

Vendidit quidam Princeps proprium Caſtrum, ſeu Feudum cum omnibus ſuis juribus, pertinentiis, & Jurepatronatus Beneficii A. ei annexo pretio ingentis pecuniarum ſummæ. Quæro an ex hujuſmodi contractu venditionis tranſierit in Emptorem dicti Caſtri Juſpatronatus ei annexum?

Videtur reſpondendum *negativè*; Quoniam in hujuſmodi venditione fuit diſpoſitum de Jurepatronatus æquè principaliter, ac de Caſtro, cùm de eo fuerit facta expreſſa mentio per dictionem &, quæ æquè principaliter diſponit, juxta Dec. *conſ.* 89. *num.* 2. 1
& conſ. 417. *num.* 1. *& conſ.* 433. *num.* 6. Natt. *conſ.* 573. *num.* 14. *volum.* 1. *& alios* apud Barboſ. *de diction. diction.* 110. *num.* 9. Unde contractus hic venditionis utpote ſimoniacus eſt nullus, & incapax, ut vigore illius transferatur in emptorem Juſpatronatus, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Can. XII. & XIII. Caſ. VIII. num.* 5.

Immo etiam ſi in hoc contractu non fuiſſet facta expreſſa mentio Juriſpatronatus, ſed ſimpliciter fuiſſet venditum feudum cum omnibus ſuis Juribus, & pertinentiis, adhuc videtur non potuiſſe tranſire in emptorem Juſpatronatus, ut patet pluribus paritatibus. 2
Etenim ſi quis vendat Laico feudum, cui ſit annexum Jus decimandi, hoc Jus non transfertur in Emptorem, Anan. *in d. Can. XIV. num.* 7. Rot. *deciſ.* 399. *n.* 1. *par.* 2. *recent.* Si quis vendat omnia Jura, aut omnia Bona ſua, quæ habet in Villa, aut in Caſtro, aut ſimpliciter vendat omnia Bona, & Jura, aut vendat Palatium, in qua adſit Cappella Juriſpatronatus, titulo hujus venditionis non transfertur Juſpatronatus. Abb. *in hoc Canon. XIV. n.* 12. ibique Innocent. Anan. *num.* 10. Bero. *num.* 57. *& ſeqq.* Fagnan. *num.* 19. *& ſeqq.* Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Is, vel ipſe quæſt.* 23. *num.* 42. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 14. *num.* 5. *& ſeqq. & art.* 17. *&* 18. Ergo etiam ſi quis vendat feudum, ſeu Caſtrum, cui ſit annexum Juſpatronatus, etiam ſi non fiat expreſſa hujus mentio, non tranſibit in emptorem idem Juſpatronatus. Ratio eſt, quia in translatione Univerſitatis veniunt ſolùm ea, quæ ſunt ejuſdem naturæ, conditionis, & rationis; Cùm autem Juſpatronatus ſit diverſæ naturæ, & conditionis cum feudo, aut Caſtro, aut juribus, & actionibus, ſequitur, quòd in horum venditione non transferatur Juſpatronatus in emptorem. Anan. *ubi ſupra* Rot. *deciſ.* 1153. *n.* 4. *par.* 3. *lib.* 3. *diverſ.*

At ut veritatem in hoc caſu aſſequamur, proce- 3
dendum eſt cum diſtinctione; Aut expreſſio Juriſpatronatus in ſupradicto contractu venditionis fuit facta *conjunctivè*, adeout dictiones *et*, & *cum* ſtent *conjunctivè*, & æquè principaliter diſponant, & tunc verè procedit, quod ſuperiùs pro ratione dubitandi in contrarium afferebatur, nimirum, quod hujuſmodi contractus ſit ſimoniacus, & vigore illius non poſſit tranſire Juſpatronatus in emptorem, ut docet Butr. *num.* 9. Bero. *num.* 5. Fagnan. *num.* 61. *& ſeqq. in*

hoc

hoc Can. XIV. Fælin. *in cap. Quanto de judic.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 5. *art.* 20. *num.* 2. *& ſeqq.* Rocch. de Curt. *eodem tract. verb, eis, vel ipſe queſt.* 25. *num.* 46. Gratian. *diſcept. forenſ.* 675. *num.* 29. Rot. *deciſ.* 710. *num.* 1. *&* 6. coram Pamphil.

4 Aut expreſſio Juriſpatronatus fuit facta *declarativè*, itaut ſupradictæ dictiones ſtent declarativè, ut ſic ſtare poſſet, præſertim quando ſunt poſitæ inter genus, & ſpeciem, docent Barboſ. *de diction. dictiom.* 110. *num.* 27. & aliæ authoritates ab eo ibi relatæ Rot. *deciſ.* 366. *num.* 7. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 38. *num.* 12. *par.* 6. *recent.* nullatenus exigendo plus pretii ratione Juriſpatronatus; Et tunc ex tali contractu tranſit in emptorem Juſpatronatus, juxta Gemin. *in cap. Si Laicus de Jurepatr. in* 6. *num.* 5. *in fin.* Lotther. *de re Benefic, lib.* 2. *queſt,* 9. *n.* 64. Rot. *deciſ,* 399. *num,* 4. *& ſeq. par.* 2. *rec. & deciſ.* 234. *num.* 7. *& ſeqq.* coram Otthobon. *& deciſ.* 300. *num.* 6. coram Celſo, *& in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum* coram bon. mem. Rondinino apud Bertachin. *vot, deciſiv.* 47. *num.* 7. *& ſeqq.*

Ratio eſt, quia ſunt quædam, quæ licèt per ſe alienari non poſſint, tamen transferuntur per Univerſitatem, & translata Univerſitate tum quoad dominium, tum quoad poſſeſſionem, transferuntur etiam omnia annexa, quæ ſunt poſſedibilia per translata-
5 rium, ut docet *Text. in l. quædam ff. de acquir. rer. domin.* ibi – *quædam, quæ non poſſunt ſola alienari, per Univerſitatem tranſeunt* – Hinc Juſpatronatus, licèt de per ſe vendi, & emi non poſſit, nec transferri titulo venditionis principaliter initæ ſuper ipſomet Jurepatronatus in emptorem, juxta ſupradictos *Canones XII. & XIII.* tranſit tamen etiam ſine conſenſu Ordinarii titulo venditionis Univerſitatis, cui ſit annexum, in emptorem, & per iſtum eſt poſſedibile: Et ita tuentur Abb. *num.* 13. Anan. *num.* 14. Bero. *num.* 5. Butr. Fagnan. Barboſ. *n.* 5. Gonzal. *in hoc Canon. XIV. Caſtren. conſ.* 261. *tom.* 1. *n.* 2. Gemin. *conſ.* 47. *num.* 2. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verb. Is, vel ipſe queſt.* 22. *&* 23. *num.* 40. *&* 41. Bald. *conſ.* 32. *num.* 3. *volum.* 1. Lambertin. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 15. *art.* 11. *num.* 3. *& art.* 20. *num.* 1. Monach. *in cap. unic. de Jurepatr. in* 6. *n.* 6. Molin. *de primogen. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 25. Olea *de ceſſ. jur. tit.* 3. *queſt.* 8. *num.* 26. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *par.* 9. *n.* 47. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 3. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 10. Barboſ. *de poteſtat. Epiſcop. par.* 3. *alleg.* 71. *num.* 33. *& ſeqq.* Covarr. *var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 3. Rot. *deciſ.* 399. *n.* 3. *par.* 2. *recent. deciſ.* 363. *num.* 8. coram Pamphilio, *& in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. coram R. P. D. Anſaldo ſuperiùs impreſſ. *Par. Prima Can. Quinto Caſ. Tertio num.* 36.

6 Quod tamen intelligendum venit de Jurepatronatus ex titulo oneroſo, & hæreditario, non verò de Jurepatronatus ex mero privilegio, aut gentilitio; quia Juſpatronatus ex mero privilegio perſonali, aut gentilitio, quod transfertur jure ſanguinis, non tranſit cum univerſitate bonorum titulo non gratuito in extraneos exiſtentibus eis de ſanguine, Gemin. *conſ.* 32. *num.* 3. Bald. *conſ.* 373. *n.* 4. *in fin. lib.* 1. Rota *deciſ.* 154. *n.* 18. poſt Vivian. *de Jurepatr. & deciſ.* 267. *num.* 6. *par.* 6. *recent. & in Foſſanen. Juriſpatronatus* 14. *Decembris* 1703. §. *Poſtea* coram clar. mem. Card. Caprara, *& in Tridentina Juriſpatronatus* 26. *Martii* 1703. §. *Reſpectu* coram Eminentiſſ. Scotto.

7 Reſpondendo nunc ad paritates in contrarium deductas. Magna eſt diſparitas inter jus decimandi, & Juſpatronatus, jus namque decimandi non eſt poſſedibile per Laicum, juxta *Text. in cap. prohibemus de decim.* Rota *in Barchinon. Decimarum* 27. *Junii* 1704. §. *De injuſtitia* coram Muto, ſecus Juſpatronatus, quod competere poteſt non ſolùm Eccleſiaſticis, ſed etiam Laicis, & fœminis. Ad hoc autem, ut translata Univerſitate, transferantur omnia eidem annexa, requiritur, quòd hæc ſint poſſedibilia per Translatarium, ut docet Anan. *in hoc Can. XIV. num.* 7. Unde non mirum ſi titulo venditionis Univerſitatis, cui ſit annexum jus decimandi, hoc non transferatur in Laicum emptorem, transferatur verò eodem titulo Juſpatronatus.

Examinando verò alias paritates deductas ex con- 8
tractibus venditionis diverſimodè ut ſupra conceptis, quod attinet ad primum contractum, quo Patronus vendat omnia bona ſua, quæ habet in Villa, aut in Caſtro, quod vigore illius non transfertur in emptorem Juſpatronatus procedit ſi inter illa bona, quæ Patronatus habet in tali Villa, aut in tali Caſtro non adſit aliqua Univerſitas, cui adhæreat Juſpatronatus, ea ratione, quia Juſpatronatus ad hoc ut tranſeat in emptorem titulo venditionis, requiritur, quòd Univerſitas vendita ſit realis, & non verbalis. Si autem inter illa bona non adſit ulla Univerſitas, cui adhæreat Juſpatronatus, ſub nomine venditionis omnium bonorum in tali loco venit Univerſitas verbalis, & non realis, quæ reſolvitur in particularem, ac ſi diceretur, vendo tibi hoc, vel illud bonum, adeoque ſi inter illa bona non adſit hujuſmodi univerſitas, titulo eorum venditionis non transfertur in emptorem Juſpatronatus. Non verò procedit caſu quo inter illa bona adſit Univerſitas, cui acceſſoriè adhæreat Juſpatronatus, quia tunc titulo venditionis omnium bonorum, quæ Patronus habet in tali Villa, aut Caſtro, transfertur in emptorem Juſpatronatus, juxta Abb. *num.* 12. Anan. *num.* 10. Innocent. Bero. *num.* 57. Fagnan. *in hoc Can. XIV. num.* 24. *& ſeq.* Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. is, vel ipſe queſt.* 23. *num.* 4. *verſic. ex prædicta concluſ.* Lambertin. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 5. *art.* 13. Tuſch. *concluſ. jur.* 612. *num.* 19. *& ſeq. lit. I.*

Quoad alium contractum, quo Patronus vendat 9
ſimpliciter omnia bona, & jura ſua, non eſt abſolutè verum, quòd illius vigore non tranſeat Juſpatronatus in emptorem; quoniam aut in venditione omnium bonorum, jurium, & actionum verbis generalibus, & univerſalibus facta non adſit niſi Juſpatronatus, vel non comprehendatur aliquid cui verè ſit annexum Juſpatronatus, ex. gr. Villa, Caſtrum, &c. Et tunc verum eſt, quòd ſi Patronus vendat omnia bona, aut jura titulo hujus venditionis non transferatur Juſpatronatus in emptorem, juxta Innocent. Butr. Anan. Abb. *in hoc Can. XIV.* Bald. *conſ.* 335. *num.* 4. *lib.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 5. *art.* 14. Rot. *deciſ.* 70. *n.* 1. *&* 14. *par.* 12. *rec.* Aut in dicta venditione verbis generalibus concepta adeſt aliquid, cui adhæreat Juſpatronatus, & tunc falſum eſt, quòd titulo hujus venditionis non transferatur Juſpatronatus. Dec. *conſ.* 127. Fagnan. *ubi ſupra num.* 47. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 12. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 4. *& ſeqq.*

Denique quoad paritatem deſumptam ex venditio- 10
ne Palatii, in quo adſit Cappella Juriſpatronatus, reſpondeo titulo hujuſmodi venditionis non tranſire Juſpatronatus, ſi Cappella, ſeu Eccleſia ſit publica, & habeat aditum publicum pro omnibus, ubi publicè celebrentur functiones Eccleſiaſticæ, & nulli impeditur ingreſſus, quia in hoc caſu Cappella, ſeu Eccleſia, & Juſpatronatus non eſſent annexa Palatio; ſecus ſi Cappella non ſit publica, ſed ſolùm ſit constructa pro ſervitio habitantium in Palatio, tunc enim etiam cum venditione Palatii tranſit Juſpatronatus, quia Cappella, & Juſpatronatus dicuntur annexa Palatio, ut benè diſtinguit Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *queſt.* 5. *art.* 18. *num.* 3. Covarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 13. *num.* 3.

Patet igitur ex his omnibus, quòd ad hoc, ut
Juſpatronatus tranſeat in emptorem titulo venditionis 11
Univerſitatis, requiritur, quòd ſit annexum Univerſitati venditæ, quæ annexio probari debet concludenter ab eam allegante, etiamſi Beneficium ſitum ſit intrà Univerſitatem, ſeu Caſtrum, aliàs non daretur hujuſmodi tranſitus, juxta Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *queſt.* 9. *n.* 54. Card. de Luc. *de Jurepatron. diſc.* 5. *num.* 12. Vivian. *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 11. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 71. *num.* 33. *& ſeqq. & de Jur. Eccleſ. univerſ. par.* 2. *lib.* 3. *cap.* 12. *num.* 240. Rot. *deciſ.* 70. *num.* 9. *par.* 12. *recent. & deciſ.* 885. *num.* 11. coram Emerix Jun. *& deciſ.* 621. *num.* 3. coram Dunoz. *&*

deciſ.

deciſ. 493. *num.* 9. coram Cerr. & *in Queſnen. Juriſpatronatus* apud Manſ. *poſt conſult.* 317. §. *Non obſtat*; & *in Compoſtellana Parochialis de Pardenon* 2. *Julii* 1710. §. *Primogenitali* coram R. P. D. Falconerio, & *in Viterbien. Cappellaniæ* 15. *Martii* 1717. §. *Prout etiam* coram R. P. D. Lancetta.

12 Ex quibus autem probetur hujuſmodi annexio, reſpondeo probari ex ſituatione Eccleſiæ intrà Univerſitatem, ex. gr. intrà mœnia Caſtri, ſed ex hac ſituatione non probatur concludenter dicta annexio, quia ſola ſituatio Eccleſiæ, aut Beneficii in aliquo Caſtro non facit ejus Dominum Eccleſiæ Patronum, juxta Rot. *deciſ.* 885. *num.* 10. coram Emerix Jun. ſed ſolùm probatur præſumptivè, quia ex dicta ſituatione Eccleſiæ præſumitur Juſpatronatus annexum ipſi Caſtro, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *dicta quæſt.* 9. *num.* 58. Rot. *deciſ.* 697. *num.* 3. *par.* 1. *rec.* Sicuti non probatur concludenter, quòd Juſpatronatus ſit annexum, ex eo, quia ipſum, ſive Eccleſia, aut Beneficium Patronale exiſtat extra Caſtrum, quia Juſpatronatus etiam ſi exiſtat extra Caſtrum poteſt ſpectare ad Dominum Caſtri, & eſſe illi annexum, Rot. *in Hypporegien. Juriſpatronat.* 16. *Junii* 1714. §. *Nec quicquam* coram Caſſarello.

13 Ex dotatione Beneficii de bonis Caſtri, Rot. *deciſ.* 46. *par.* 9. Mantiſſ. ad Card. de Luc. *ſuper mater. de Jurepatr. deciſ.* 1. *ex num.* 11. & *ſeqq.* & ex præſentationibus factis ab eo tantùm; qui fuit pro tempore Dominus Caſtri, Rot. *in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. coram R. P. D. Anſaldo, *in Hypporegien. Juriſpatronatus* 16. *Junii* 1704. §. *Quicquam* coram Caſſarello; Ex diviſione exercitii Juriſpatronatus facta conſecutivè ad diviſionem Caſtri inter plures Condominos, Lotther. *de re benefic. dicta quæſt.* 9. *num.* 58. Rota *deciſ.* 698. *num.* 4. & 5. coram Emerix Jun. *in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. coram R. P. D. Anſaldo *ſuperius impreſſ. Par. I. Can. V. Caſ. III. num.* 34. 35. & 38. Ex publica voce, & fama, quòd Juſpatronatus ſemper uti de pertinentiis Caſtri habitum, & tentum fuit, Rot. *deciſ.* 314. *num.* 3. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.* ex obſervantia Rot. *deciſ.* 493. *n.* 17. coram Cerro, & *deciſ.* 19. *num.* 7. *par.* 18. & *deciſ.* 662. *n.* 18. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.* Ex Inſtrumento fundationis, cujus verba ſunt unicè attendenda juxta Lotther. *de re Benefic. dicta lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 56. & *ſeqq.* Pacion. *de locat.* & *conduct. cap.* 11. *num.* 48. Ex reſervatione Juriſpatronatus facta in venditione Caſtri, nimirum, quòd Caſtrum fuerit venditum ſub ea conditione, quòd non transferatur Juſpatronatus in emptorem; ex ſententiis Ordinariorum, & ex aliis, quæ legi poſſunt in Reatina Juriſpatronatus hic immediatè impreſſa.

14 E contra ex quibus excludatur, aut non probetur eadem annexio Juriſpatronatus Caſtro, cenſeo illam ſaltem præſumptivè excludi, ſi dotatio Beneficii non fuerit facta de bonis Caſtri, ſed de aliis bonis Anton. de Marin. *reſol. jur. lib.* 1. *cap.* 221. *n.* 8. & *ſeqq.* Genuenſ. *in practicab. Eccleſ. quæſt.* 350. per totam Rot. *deciſ.* 299. *num.* 10. *par.* 16. & *deciſ.* 662. *num.* 19. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.* & *in Compoſtellana Parochialis de Pandenoa* 2. *Julii* 1710. §. *Quæ ſanè* coram R. P. D. Falconerio. Si reſervatio Juriſpatronatus fuerit facta à Fundatore favore ſuorum hæredum, & ſucceſſorum, nulla facta mentione Caſtri Abb. *conſ.* 93. *num.* 1. *in fine*, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 57. Pacion. *de locat.* & *conduct. cap.* 11. *num.* 48. Rot. *deciſ.* 885. coram Emerix Jun. Aut facta mentione Caſtri, ſed ſolùm demonſtrativè, & non taxativè, nimirum ſi reſervatio fuiſſet facta à Fundatore favore ſuorum ſucceſſorum hæreditantium Caſtrum. Rot. *deciſ.* 150. *ſub num.* 5. & *ſeq.* coram Mantic. & *deciſ.* 218. *n.* 3. & 16. poſt Torr. *de pact. futur. ſucceſſ.* & *deciſ.* 301. *num.* 22. & *ſeqq. par.* 10. *recent.* Aut gratia majoris honorificentiæ, Card. de Luc. *diſc.* 2. *num.* 4. & *ſeq. de Jurepatr.* Rot. *deciſ.* 53. *num.* 4. *par.* 1. *rec.* Non probari verò eamdem annexionem ex eo, quòd Fundator in Inſtrumento fundationis Beneficii enunciaverit ſe eſſe Dominum Caſtri, niſi exprimat ſe dotare, aut fundare tamquam Dominum Caſtri, quia hujuſmodi enunciativa dicitur ſtare demonſtrativè ad deſignandam prærogativam ejuſdem Fundatoris, non verò taxativè, nec probari ex aliis conjecturis, de quibus Rota *in Viterbien. Cappellaniæ* 15. *Martii* 1717. §. *Et ſanè cum ſeqq.* coram R. P. D. Lancetta.

R. P. D. KAUNITZ.

Reatina Juriſpatronatus.

Lunæ 12. *Maji* 1710.

JUſpatronatus ſimplicis Beneficii fundati in Eccleſia Sancti Petri exiſtentis intrà fines Caſtri diruti Bulgarettæ contendentes ad ſe ſpectare Petrus, Joannes Baptiſta, aliique de Gambaris Lancellottis uti poſſeſſores, ac Domini prædicti Caſtri, citatis priùs Adriano, & Hippolyto de Gentilibus, ſicut etiam Hieronymo Materio prætenſis intereſſatis, obtinuerunt coram me diſputari — *An Juſpatronatus ſit annexum Caſtro Bulgaretto, itaut ſpectet ad Caſtri Poſſeſſores, vel potiùs ſit hæreditarium, vel familiare?* Et nemine ex Reis conventis comparente, pro Informantibus reſponſum fuit.

15 Ultra namque Juris præſumptionem, quòd prædicta Eccleſia uti fundata intrà fines Caſtri reputandum ſit Juſpatronatus eidem Caſtro annexum, *cap. ex literis de Jurepatron.* Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 9. *num.* 58. Rot. *deciſ.* 697. *num.* 3. *par.* 1. *rec.* & *deciſ.* 698. *num.* 2. coram Emerix, & *deciſ.* 662. *num.* 19. *par.* 19. *recent.* & *in Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negotio principali* 17. *Februarii* 1698. §. *Atque ex his* coram R. P. D. dell' Olmo; Præcipuè quando non reperitur Inſtrumentum fundationis, & agitur de Jurepatronatus antiquo, in cujus quaſi poſſeſſione fuerunt ſemper Domini Caſtri, Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 58. Pacion. *de locat. cap.* 11. *num.* 49. Rota *deciſ.* 697. *num.* 3. *par.* 1. *rec.* & *in Aurien. Juriſpatronatus* 12. *Februarii* 1666. §. *Quoniam* coram Eminentiſſimo D. Card. Carpineo.

16 Concurrit longa poſſeſſio, ac præſentationes factæ per Dominos Caſtri, tunc enim etiam abſque alio adminiculo cenſetur probata annexio Juriſpatronatus, Spad. *conſ.* 28. *num.* 23. *tom.* 2. Rot. *deciſ.* 314. *num.* 3. *par.* 4. *rec. tom.* 1. & *in Mediolanen. Præpoſituræ* 5. *Martii* 1704. §. *Siquidem* coram R. P. D. meo Anſaldo.

17 Etenim cùm Caſtrum in ſui primordio ſpectaret ad Blanchinam de Brancaleonibus, hæc illud vendidit cum ſuis juribus, & pertinentiis Franciſco Urſino Abbati Farfenſi: In hac autem venditione apparet fuiſſe etiam comprehenſum dictum Juſpatronatus, dum idem Abbas de anno 1546. prædictum Caſtrum vendidit Univerſitati Caſtri veteris, ſub ea tamen conditione, ut in illam non cenſeretur transfuſum Juſpatronatus Eccleſiæ S. Petri, ex qua reſervatione bene arguitur Juſpatronatus fuiſſe annexum Caſtro, *cap. ex literis*, & *cap. cum ſæculum de Jurepatr.* Abb. *in d. cap. ex literis num.* 1. & *ibidem* Innocent. *num.* 2. *verſ. ſed quando* Lambertin. *de Jurepatr. ſecund. par. lib.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 11. Id magis patefacit factum ſubſequutum: Nam cùm plenaria venditio Caſtri ad favorem prædictæ Univerſitatis non habuerit effectum, ſive ex non ſolutione pretii, aut ex alio titulo idem Abbas Urſinus Caſtrum donavit illis de Materiis abſque ulla tamen reſervatione Juriſpatronatus, & inter Univerſitatem Caſtri veteris, & eoſdem de Materiis deventum fuit ad diviſionem Territorii, in qua cùm aliqua illius pars obtigiſſet Communitati, & Caſtrum dirutum cum Eccleſia unà cum majori parte Territorii ad Materios ſtatim ſequuta vacatione Eccleſiæ de anno 1587. illi præſentarunt uti Domini Caſtri cum ſubſecuta inſtitutione, quod etiam peregerunt in altera vacatione anni 1595. ſub eadem expreſſione Ordinarii in inſtitutione ad Cæſarem, & Martium de Materiis Dominos Caſtri Bulgarettæ ſpectaſſe dictum Juſpatronatus, cùm neminem lateat, quàm probent prædictæ Ordinariorum ſententiæ ſuper qualitate Patronatus, pro cujus excluſione in favorem Laicorum ratione eorum præjudicii

ſolent

ſolent plurimùm eſſe propenſi: Noguerol. *alleg.* 28. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 298. *num.* 2. coram Emerix Jun. *& deciſ.* 472. *num.* 10. *par.* 19. *rec.*

18 Magis verò aſſumptum comprobarunt binæ aliæ Ordinariorum ſententiæ, una videlicet emanata de anno 1606. & altera de anno 1646. & prima quidem, dum admiſit præſentationem Franciſci de Materiis, & clarius altera anni 1646. in qua licèt adfuiſſent plures alii de familia Materia, fuit declaratum prædictum Juſpatronatus ſpectaſſe ad Hieronymum modernum, & unicum Patronum Caſtri diruti Bulgarettæ, in cujus ſequelam ſequuta alia vacatione anni 1649. præſentavit ſolus Thomas filius Hieronymi, qui antecedenter fuerat declaratus unicus Dominus, & Poſſeſſor Caſtri diruti Bulgarettæ, abſque eo quod ullus alius de linea Materia, qui alioquin aderant etiam de eodem ſtipite, ut patet ex *deciſ.* 117. 197. 148. *&* 425. *par.* 12. *recent.* præſentaſſet, cùm ex præſentationibus factis ab eo tantùm, qui pro tempore fuit Dominus Caſtri, bene arguatur Juſpatronatus fuiſſe annexum Caſtro, Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 58. Pacion. *de locat. cap.* 11. *num.* 49. Rot. *in deciſ. Mediolanen. Præpoſitura* 3. *Martii* 1704. §. *Et ſanè* coram R. P. D. meo Anſaldo; Præſertim cùm iidem de Materiis uſi fuerint prædicta ſententia, eam producendo coram Albergato in dicta Reatina Caſtrorum ad effectum evitandi executionem ſententiæ A. C. obtinendo etiam reſolvi non fuiſſe locum Ægidianæ, ex quo agebatur de Caſtris habentibus annexum Juſpatronatus, ut ex *d. deciſ.* 117. *num.* 6. *& ſeqq. par.* 12. *rec.* Ideoque non videtur amplius impugnabilis prædicta connexio, Rot. *deciſ.* 697. *num.* 4. *par.* 1. *& deciſ.* 314. *n.* 4. *par.* 4. *rec.* & coram Emerix *deciſ.* 698. *n.* 4. *&* 5.

Qua poſita annexione pernecеſſe deſcendit idem Juſpatronatus ſpectare ad Gambaros Lancellottos Ca-
19 ſtri Bulgarettæ poſſeſſores, juxta clarum *Text. in cap. ex literis*, ibique Innocent. *ſub num.* 2. *de Jurepatr.* Noguerol. *allegat.* 36. *num.* 26. Lambertin. *de Jurepatronat. in ſecunda par. lib.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 11. *num.* 2. *Prob. ad Mon*[illegible] *in cap. ad præſentationem num.* 1. *de Jurepatronat. n.* 6. Menoch. *conſ.* 401. *num.* 123. [illegible] venditio facta fuit etiam prævio chirographo [illegible] Innocentii XII. *cum omnibus ſuis juribus, pertinentiis, &c.* tunc enim citrà ullam dubitationem Juſpatronatus cum univerſitate bonorum tranſit ad emptores. Facchin. *controv.* 24. *ſub lit. A. lib.* 8. Rot. *in Auguſtana Juriſpatronatus ſuper negocio principali* 17. *Februarii* 1698. §. *Potiſſimum* coram R. P. D. dell'Olmo.

Er ita per contradictas, &c.

A·R G U M E N T U M.

Juſpatronatus cum univerſitate bonorum renunciata à Religioſo occaſione ingreſſus in Religionem tranſit ad Renunciatarium, & ad alios in renunciatione contemplatos. His autem defunctis, an ceſſet effectus renunciationis, adeout Juſpatronatus redeat ad Renunciantem, ſeu ad Monaſterium ex Perſona Religioſi renunciantis?

S U M M A R I U M.

1 *Juſpatronatus tranſit ad Renunciatarium, dummodo ſit hæreditarium, ſecus ſi ſit gentilitium.*
2 *Juſpatronatus hæreditarium tranſit ad Curatorem hæreditatis jacentis.*
3 *Legato feudo, cenſetur etiam legatum Juſpatronatus ei annexum.*
4 *Juſpatronatus ſpectat ad Monaſterium, ſi Patronus profeſſus, qui illud renunciavit, fuerit reintegratus à Renunciatario defuncto in teſtamento.*
5 *Renunciatio Juriſpatronatus unà cum univerſitate bonorum emiſſa à Patrono occaſione ingreſſus in Religionem, an præſumatur abdicativa, & realis? Et num.* 15.
6 *Renunciatio quotuplex ſit? Et num.* 7.
8 *Renunciatio Juriſpatronatus unà cum univerſitate bonorum, concepta à Patrono occaſione ingreſſus in Religionem ex affectu erga eos de ſanguine eſt perſonalis, & his omnibus defunctis, ceſſat renunciatio, & Juſpatronatus redit ad Monaſterium ex perſona Patroni profeſſi renunciantis, non verò tranſit ad hæredes extraneos, & n.* 9. *Amplia, ut num.* 16.
10 *Renunciatio cùm ſit odioſa eſt ſtrictè intelligenda.*
11 *Renunciatio Juriſpatronatus unà cum univerſitate bonorum emiſſa à Patrono profeſſo non comprehendit Juſpatronatus futurum ex cauſa nova de futuro, nimirum relictum ab extraneo poſt renunciationem, & quare? Vide num.* 12, *&* 14. *Amplia ut num.* 13.

C A S U S III.

Titius, inſtante Divino Spiritu, qui ubi vult ſpirat, ſtatuit in corde ſuo Monaſterium A. capax poſſidendi bona in communi ingredi, ibique profiteri, & Cruci Chriſti adhærere, & ut verè dicere poſſet cum D. Petro: *Ecce nos reliquimus omnia, & ſequuti ſumus te*, Matth. 19. juxtà duos menſes ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi per publicum Inſtrumentum, motus ex amore quo proſequebatur proprium fratrem, renunciavit ipſi, ejuſque filiis, & hæredibus feudum, cui erat annexum Juſpatronatus Beneficii A. & omnia alia quæcumque bona etiam extranea quomodolibet, quomodocumque, & qualitercumque ſpectantia, & pertinentia. Hoc interim quidam extraneus ad faciendam rem gratam familiæ Titii, reliquit eidem familiæ in ultimo quo deceſſit elogio totam propriam hæreditatem, cui erat annexum Juſpatronatus Beneficii B. Viam verò univerſæ carnis ingreſſo fratre Titii, abſque filiis, & ſolùm Titio profeſſo in dicto Mònaſterio A. de ejus familia ſuperſtite, hoc prætendere cœpit ex perſona ejuſdem Titii profeſſi immiſſionem non ſolùm in Juſpatronatus, & feudum cui erat annexum, & alia quæcumque bona renunciata à præfato Titio favore ejus fratris defuncti, verùm etiam in totam hæreditatem, & Juſpatronatus huic annexum relictam à præfato extraneo familiæ Titii. Quæro proinde in hoc caſu, ad quem ſpectet utrumque Juſpatronatus unà cum ſupradictis bonis, quibus eſt annexum, ad hæredes Renunciatarii defuncti nè, vel potiùs ad præfatum Monaſterium ex perſona Titii profeſſi renunciantis?

Certum eſt, quòd Patronus poteſt renunciare Juſpa- 1
tronatus, vel de per ſe ſumptum, & hoc cum conſenſu Epiſcopi, ſi renunciet illud perſonæ extraneæ; abſque tali conſenſu, ſi renunciet Eccleſiæ, aut Perſonæ Compatronæ; Vel cum univerſitate bonorum, cui adhæreat, etiam ſinè conſenſu Epiſcopi, & in utroque caſu certum eſt Juſpatronatus tranſire in Renunciatarium. Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 1. *par.* 2. *qu.* 10. *art.* 3. *num.* 3. Rot. *in Viterbien. Canonicatus* 23. *Januarii* 1697. coram dell'Olmo impreſſ. apud Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 82. dummodo ſit hæreditarium, ſecus ſi ſit gentilitium, quia ſi ſit tale tranſire non poteſt in Renunciatarium in præjudicium eorum ad illud venientium ex propria perſona. Bald. *conſ.* 373. *num.* 4. *in fine lib.* 1. Card. de Luc. *de renunciat. diſc.* 15. *num.* 3. Rota *in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. coram Urſino, impreſſ. apud eumdem Piton. *diſcept. Eccleſ.* 14. *num.* 32.

Sicuti enim Juſpatronatus tranſit ad Curatorem hæ- 2
reditatis jacentis, cui eſt annexum, adeout ſuccedente vacatione Beneficii tempore quo hæreditas ſit adhuc jacens præſentatio ſpectat ad Curatorem. Barboſ. *in hoc Can. XIV. num.* 6. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 5. *num.* 6. *& lib.* 12. *cap.* 9. *num.* 44. Et ſicuti 3
legato feudo, aut Caſtro cenſetur etiam legatum Juſpatronatus ei annexum, Rot. *deciſ.* 314. *n.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *recent.* Ita renunciato feudo, aut Caſtro, cenſebitur etiam renunciatum Juſpatronatus eidem annexum, & hoc tranſibit in Renunciatarium. Hoc poſito.

Videtur in hoc caſu dicendum tam Juſpatronatus annexum feudo renunciato à Titio occaſione ingreſſus in Religionem favore proprii fratris, ejuſque filiorum, & hæredum, quàm aliud Juſpatronatus annexum hæreditati relictæ ab extraneo favore familiæ Titii poſt renunciarionem, per mortem hujus fratris Renunciatarii abſque filiis ſpectare ad hujus hæredes, non verò ad

ad Titium profeſſum Renunciantem, ſeu ad Mona-
4 ſterium ex hujus perſona; Licèt enim utrumque Juſpatronatus unà cum dictis univerſitatibus rerum, quibus eſt annexum, ſpectaret ad Monaſterium A. capax poſſidendi bona in communi, & hoc deberet in utroque ſuccedere ex perſona Titii profeſſi renunciantis, ſi hic fuiſſet vocatus in teſtamento fratris Renunciatarii, cùm bene admittatur reintegratio Renunciantis ad jura renunciata reſultans ex teſtamento Renunciatarii, non obſtante quacumque renunciatione, juxta Gallerat. *de renunciat. lib. 2. cap. 5. n. 25.* Gratian. *diſcept. foren. 565. num. 61.* Manſ. *conſult. 296. n. 20.* Rot. *in Romana, ſeu Viterbien. legati 26. Junii* 1709. §. *Sub examine* coram R. P. D. Criſpo, *& in Bononien. Immiſſionis 18. Junii* 1714. §. *Verùm* coram R. P. D. Cerro.

Tamen cùm in caſu præſenti Titius profeſſus non fuerit vocatus, nec reintegratus ab ejus fratre Renunciatario in teſtamento ad ſupradictas univerſitates bonorum, quibus erat annexum utrumque Juſpatronatus, ſequitur, quod neutrum ex dictis Juribus patronatus, & neutram ex dictis univerſitatibus ſpectare poſſe ad Monaſterium A. nec hoc prætendere in eis immiſſionem ex perſona Titii renunciantis profeſſi, ſed pertinere ad hæredes extraneos fratris Renunciatarii defuncti, adeout ſuccedente vacatione alterutrius ex dictis Beneficiis, ad hos ſpectabit præſentatio Rectoris, ea ratione, quia ampliſſima renunciatio emiſſa ab eodem Titio præbet Monaſterio obſtaculum acquirendi ex illius perſona præfatas Univerſitates, & con-
5 ſecutivè etiam Jurapatronatus eiſdem annexa; Maximè cùm renunciatio fuerit ab eo emiſſa occaſione ingreſſus in Religionem, ex quo præſumitur ea eſſe realis, abdicativa, & extinctiva, & ipſe Renuncians ſe abdicare voluiſſe ab omnibus bonis mundanis, ac ſi non eſſet amplius in rerum natura, cùm fuerit certus, quòd à Religione conſecuturus erat omnia ſibi neceſſaria, juxta illam promiſſionem Chriſti Domini = *Qui reliquerit patrem ſuum, & matrem ſuam propter me centuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit* = Rot. *deciſ. 587. num. 4. & ſeqq. par. 1. recent. & deciſ. 243. num. 18. par. 14. & deciſ. 62. num. 14. & ſeqq.* coram Merlin. *& in Romana renunciationis 23. Januarii* 1708. §. *Maximè, & 6. Maji* 1709. §. *Tantò magis* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Bononien. Immiſſionis 18. Junii* 1714. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Cerro.

In nihilo obſtante, quòd Titius motus fuerit ad renunciandum ex affectu erga ejus fratrem, & hujus filios, ſeu erga eos de ſanguine, & ſic his ceſſantibus ceſſare etiam debeat effectus renunciationis; Quoniam non ſolùm motus fuit ex affectu erga eos de ſanguine, verùm etiam erga horum hæredes extraneos, dum renunciavit prædictas Univerſitates habentes annexum Juſpatronatus proprio fratri, ejuſque filiis, & hæredibus, & conſequenter renunciatio non fuit limitata ad ſolos eos de ſanguine, ſed etiam fuit extenſa ad hæredes extraneos, cùm nomine hæredum veniant hæredes extranei juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Can. I. & 2. Caſ. III. num. 2. & Caſ. XVIII. num. 4.*

6 At his non obſtantibus contrarium verius de jure cenſeo; Dividitur namque à Doctoribus renunciatio in duas ſpecies; Alia enim eſt renunciatio realis, & abdicativa, per quam renuncians tollit ſe de medio, & fingit ſe mortuum, renunciando nimirum omnibus bonis tam de præſenti, quàm de futuro, tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato certis non contemplatis perſonis, ſed generaliter comprehenſis quibuſcumque hæredibus, & ſucceſſoribus etiam extraneis cum clauſulis præferentibus perpetuam excluſionem regreſſus ad bona renunciata, & in his terminis certo equidem renuncians neutiquam redire valet ad bona renunciata juxta firmata per Surd. *conſ. 517. num. 14.* Saminiat. *controv. 100. num. 2.* Paulut. *diſſert. 84. num. 17.* Palmanep. *alleg. 293. num. 8.* Actolin. *reſolut. 40. num. 13.* Andreol. *contr. 310. num. 13.* Rot. *deciſ. 330. num. 1. par. 14. rec. & in Romana Succeſſionis 4. Februarii* 1711. §. *Multoque* coram Reverendiſſimo Molines.

7 Alia eſt renunciatio ſimpliciter, & abſolutè perſonalis, quando ſcilicet fuit renunciatum intuitu, & contemplatione certarum perſonarum ex. gr. fratrum, tunc enim ſi fratres prædecedant, renunciatio ipſa corruit, nec renuncianti obſtat, quo minus ſuccedere valeat ad bona renunciata juxta Card. de Luc. *de renunciat. diſc. 1. num. 4. & ſeqq. & diſc. 4. n. 18.* Manſ. *conſult. 296. num. 42. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 186. num. 2. par. 3. & deciſ. 23. num. 4. par. 15. rec. & deciſ. 48. num. 18.* poſt Merlin. *de legitim. & deciſ. 894. num. 1.* coram eodem Merlin. *& deciſ. 641. num. 32.* coram Dunozet. Jun. *& deciſ. 619. n. 5.* coram Emerix Jun. *& in Peruſina Immiſſionis 15. Januarii* 1706. §. *Non obſtat* coram Eminentiſſ. Scotto.

In caſu præſenti præfata renunciatio emiſſa à Ti- 8
tio occaſione ingreſſus in Religionem favore proprii fratris, ejuſque filiorum, & hæredum eſt perſonalis, & ſecundæ ſpeciei, utpote regulata à Cauſa omnino perſonali, nimirum ex affectu, & amore erga proprium fratrem, ejuſque filios, & hæredes, ut animadvertunt Manſ. *conſult. 256. n. 2. & ſeqq.* R. P. D. Anſald. *in annot. ad deciſ. 15. num. 21. & 23.* Rot. *deciſ. 330. n. 1. & ſeq. par. 14. & deciſ. 23. num. 7. par. 15. & deciſ. 126. num. 66. & ſeqq. & deciſ. 869. num. 7.* coram Merlin. Ex quo fit defuncto ejus fratre Renunciatario abſque filiis ceſſare effectum renunciationis, & tam feudum, quàm Juſpatronatus Beneficii A. & alia quæcumque Bona renunciata redire ad eumdem Titium renunciantem, ſeu ad Monaſterium A. ex hujus Perſona, adeout ſuccedente vacatione Beneficii A. præſentatio ſpectare debeat ad dictum Monaſterium, non verò ad hæredes fratris renunciatarii extraneos, quorum favore non militat ratio illa amoris, cum omnis renunciatio nulli alii prodeſſe poſſit, niſi ei tantum, cujus contemplatione facta fuit Bald. *conſ. 437. num. 2. verſic. item* Surd. *conſ. 244. num. 8. & ſeq.* Altograd. *conſ. 41. num. 12. lib. 2.* de Marin. *reſol. quotid. cap. 189. num. 1. & ſeqq. & cap. 190. num. 32.* Gratian. *diſcept. 557. num. 52.* Rot. *deciſ. 587. num. 4. par. 1. rec. & in Romana renunciationis 17. Junii* 1709. §. *Vel, & §. Licèt* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Romana ſucceſſionis 4. Febr.* 1711. §. *Cùm enim* coram Reverendiſſimo Molines.

Quòd ſi hoc procedit reſpectu Juriſpatronatus Beneficii A. annexi feudo expreſsè renunciato à Titio favore proprii fratris, ejuſque filiorum, & hæredum, eo fortius procedere debet reſpectu alterius Juriſpatronatus Beneficii B. annexi hæreditati relictæ à præfato Extraneo poſt renunciationem, nimirum quòd etiam hoc Juſpatronatus unà cum dicta hæreditate, cui eſt annexum ſpectare debeat ad Monaſterium A. ex perſona Titii Profeſſi, non verò ad hæredes extraneos Renunciatarii defuncti, non ſolùm quia renunciatio hæc emiſſa à Titio eſt perſonalis, ſed etiam quia comprehendere nunquam valet hoc Juſpatronatus unà cum dicta hæreditate, attentis tum natura renunciationis, tum mente renunciantis.

Et quidem attenta natura renunciationis, hæc cùm 10
ſit odioſa, venit ſtrictè intelligenda, itaut tantum capiat, quantum verba ſonant, & non venit extendenda ad ea, quæ non clarè conſtant per Renunciantem fuiſſe comprehenſa Dec. *conſ. 379. num. 4.* Gratian. *diſcept. for. 565. num. 63.* Palmanep. *alleg. 307. num. 304.* Panimoll. *deciſ. 7. annot. 2. n. 36.* Rot. *deciſ. 543. num. 26. & 44. par. 5. recent. & in Romana renunciationis 23. Januarii* 1708. §. *Siquidem, & 6. Maji* 1709. §. *Retento* coram Eminentiſſimo Scotto, *& 10. Martii* 1710. §. *E contra* coram R. P. D. Criſpo, *& in Romana ſucceſſionis 4. Februarii* 1711. §. *Pro remotione* coram Reverendiſ-
ſimo Molines. Quare cùm clare conſtet renunciatio- 11
nem emiſſam à Titio occaſione ingreſſus in Religionem comprehendere etiam Juſpatronatus unà cum hæreditate relicta ab extraneo favore familiæ Titii poſt dictam renunciationem; ſed hoc ſit valde dubium, facienda eſt interpretatio pro excluſione hujuſmodi comprehenſionis, dum in dubio ſemper renunciatio interpretanda venit favore Renunciantis. Tor. *de pact. futur. ſucceſſ. lib. 2. cap. 23. num. 31.* Rot. *in dicta Romana renunciationis 23. Januarii* 1708. §. *Quapropter* coram Eminentiſſimo Scotto.

Atten-

Attenta autem mente Renunciantis, neque renun-
12 ciatio hæc celebrata à Titio comprehendere poteſt Juſpatronatus prædictum unà cum hæreditate relicta à præfato Extraneo poſt renunciationem; Hujuſmodi enim hæreditas, cui eſt annexum Juſpatronatus de tempore renunciationis non competebat Titio, neque in re, neque in ſpe, cùm fuerit relicta ab eodem Extraneo favore familiæ Titii poſt hujus renunciationem: Unde ſicuti Titius non poterat de hoc Jurepatronatus, & hæreditate cogitare de tempore renunciationis, ita nec poterat velle ei renunciare, cùm nihil ſit volitum, quin præcognitum; Saminiat. *controv.* 73. *num.* 27. Panimoll. *deciſ.* 7. *annot.* 3. *num.* 3. Rota *in dicta Romana Renunciationis* 23. *Januarii* 1708. §. *Quæ omnia, & 6. Maji* 1709. §. *Ulterius* coram Eminentiſſimo Scotto, *&* 10. *Martii* 1710. §. *Ratio* coram R. P. D. Criſpo.

13 Non obſtat, quòd Titius renunciaverit proprio fratri, ejuſque filiis, & hæredibus non ſolùm feudum, cui erat annexum Juſpatronatus Beneficii A, ſed etiam omnia alia quæcumque bona etiam extranea quomodolibet, quomodocumque, & qualitercumque ſpectantia, & pertinentia, & conſequenter etiam renunciaverit hanc hæreditatem poſtea relictam ab Extraneo, cui erat annexum aliud Juſpatronatus Beneficii B. ſciendum eſt enim, quòd nobis bona, & jura tripliciter competere poſſint, nimirum re, & ſpe; ſpe, ſed non re, & nec re, nec ſpe; Juxta diſtinctionem relatam à Bartol. *in l.* 1. *Cod. de pact.* §. *primo lit. K,* ibi – *diſtinguit tres ſpecies jurium, & prima eſt, quæ nobis competit, & ſpe, ſecunda ſpe, & non re; Tertia nec ſpe, nec re* – Hoc poſito, licèt verba ſupradicta videlicet – *omnia alia quæcumque bona etiam extranea quomodolibet, quomodocumque, & qualitercumque ſpectantia, & pertinentia* – comprehendere poſſint illa bona, & jura, quæ Titio Renuncianti competebant de tempore renunciationis re, & ſpe, aut ſpe, & non re, tamen comprehendere non valent bona, & jura illa, quæ de eo tempore non competebant Titio, nec ſpe, nec re, ſed ad hunc effectum requirebantur, quòd illa verba eſſent probata clauſulis talis efficaciæ, ut clarius oſtenderetur, quòd Titius renuncians cogitaverit de Bonis, ſeu juribus, nec ſpe, nec re illi competentibus, ut ſunt hæc ex. gr. Ex *Cauſa de futuro,* ſive ex *Cauſa nova,* ſive *de novo ſuperveniente,* juxta doctrinam Bartoli *in dicta l.* 1. *Cod. de pact. ſub num.* 4. Gallerat. *de renunciat. centur.* 1. *renunciat.* 17. *num.* 37. Palma Nep. *alleg.* 307. *num.* 26. Rot. *in dicta Romana renunciationis* 23. *Januarii* 1708. §. *Ratio, & 6. Maji* 1709. §. *Neque* coram Eminentiſſimo Scotto, *&* 10. *Decembris* 1710. §. *Sed ſtatim* coram Eminentiſſimo Priolo, *&* 10. *Martii* 1710. §. *Quamobrem* coram R. P. D. Criſpo.

14 Propterea cùm Juſpatronatus, & hæreditas præfata relicta ab extraneo familiæ Titii, non competebat huic de tempore renunciationis nec re, nec ſpe, ſed erant bona futura ex cauſa de futuro Titio omnino incognita, dum numquam cogitabat, quòd extraneus præfatus eſſet, relicturus ſuæ familiæ Juſpatronatus unà cum dicta hæreditate, Titius proinde in hac renunciatione, ſicuti non potuit extendere cogitationem ſuam ad Juſpatronatus, & hæreditatem prædictam, ita nec valuit ad ea renunciationem protrahere Menoch. *conſ.* 71. *num.* 31. Surd. *deciſ.* 326. *num.* 52. Rocc. *reſponſ.* 87. *num.* 4. *tom.* 1. Rota *in Romana Succeſſionis* 4. *Februarii* 1711. §. *Ac propterea* coram Reverendiſſimo Molines.

Hinc deſcendendo ad ea, quæ ſuperiùs pro ratione dubitandi in contrarium afferebantur, ipſa non merentur attendi, quia procedunt in renunciatione rea-
15 li, & abdicativa, non verò perſonali, prout eſt iſta, de qua agitur. Nec ex eo, quòd ſæpedicta renunciatio fuerit facta à Titio occaſione ingreſſus in Religionem præſumenda eſt abdicativa, & realis; Quoniam licèt profeſſus in Religione non præſumatur ſollicitus bonorum temporalium, quoad ſe ipſum; tamen præſumitur ſollicitus bonorum temporalium quoad proprium Monaſterium capax poſſidendi in communi tam ex conjectura pietatis erga illud, quàm etiam, ut commodiùs ſibi neceſſaria ſuppeditaret, dum inveriſimile omnino eſt, quòd quoſcumque extraneos hæredes in vim propriæ renunciationis ſuccedere voluerit excluſo proprio Monaſterio, & quòd prædilexerit quoſcumque hæredes extraneos etiam ignotos potiùs quàm ipſum Monaſterium, à quo alitur, & quòd habet loco Patris, juxta Bald. *conſ.* 347. *num.* 2. *lib.* 1. Pannimol. *deciſ.* 7. *annot.* 2. *n.* 11. Manſ. *conſult.* 296. *ſub num.* 50. *tom.* 4. Rot. *deciſ.* 48. *num.* 15. *& ſeq.* poſt Merlin. *de legitim. & in Peruſina Immiſſionis* 15. *Januarii* 1706. §. *Non relevante* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Romana Succeſſionis* 4. *Februarii* 1711. §. *Comperto* coram Reverendiſſimo Molines.

Nec adverſatur, quòd renunciatio fuerit facta à 16
Titio non ſolùm favore proprii fratris, ſed etiam favore hujus filiorum, & hæredum, & conſequenter non ſolùm frater Renunciatarius, ſed etiam hujus hæredes ſuccedere debebunt in utroque Jurepatronatus unà cum ſupradictis univerſitatibus, utpote in hac renunciatione contemplati; Quoniam nomine *hæredum* hic non veniunt hæredes extranei, ſed ſolùm hæredes ſanguinis, & deſcendentes à Renunciatario, juxta *Altograd. conſ.* 43. *num.* 55. *& ſeqq. lib.* 2. Andreol. *controv.* 310. *n.* 26. Saminiat. *controv.* 100. *n.* 9. Matt. *de ſucceſſ. legal. par.* 3. *quæſt.* 6. *art.* 1. *num.* 6. Cyriac. *controv.* 475. *num.* 10. *& ſeqq.* Rota *in dicta Romana renunciationis* 17. *Junii*. 1709. §. *Et licèt regulariter* coram Eminentiſſimo Priolo.

ARGUMENTUM.

An Juſpatronatus tranſeat in creditorem cum re pignorata?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus non tranſit in Creditorem cum Univerſitate pignorata.*

2 *Juſpatronatus ratione pignoris non eſt poſſedibile per Creditorem.*

CASUS IV.

Titius pignore obligavit Cajo Creditori Villam, aut aliam Univerſitatem realem, in qua erat Eccleſia de ſuo Jurepatronatus; Quo caſu quæritur, an Juſpatronatus tranſeat in Creditorem cum re pignorata, itaut vacante Eccleſia annexa rei pignoratæ, præſentatio ſpectet ad Creditorem?

Reſpondeo *negativè*, Juſpatronatus namque ratione 1
pignoris non eſt poſſedibile per Creditorem, quia Creditor debet reſtituere fructus rei pignoratæ, vel computare eos in ſortem, *cap. cùm contra de pignor. & cap.* 1. *de uſur.* Præſentatio autem, quæ eſt fructus Juriſpatronatus non poteſt reſtitui, quia præſentatus per Creditorem, & inſtitutus non poteſt removeri, juxta *Text. in cap. Conſultationibus, de quo infra,* nec poteſt computari in ſortem, quia non eſt pretio æſtimabilis, juxta *ſupradictos Text. in cap. Quia Clerici, & in cap. De jure;* Adeoque tranſlata Univerſitate in Creditorem ratione pignoris, non transfertur in eum Juſpatronatus, ut expreſsè deducitur ex *Text. in cap. Cùm Bertoldus de ſent. & re judic.* ibi – *Cùm Bertoldus Miles Curiam ſuam P. Militi pignori obligaſſet eodem P. ſublato de medio A. nepos ei, qui ſucceſſit eidem vacante Eccleſia ejuſdem loci, aſſerens, quod Juſpatronatus cum univerſitate tranſiſſet in eum C. Clericum ejuſdem loci Archidiacono ad ſupradictam Eccleſiam præſentavit, qui de conſenſu Epiſcopi ipſum inſtituit in eadem F. Prædictus verò Bertoldus Dominus fundi T. Sacerdotem memorato Epiſcopo præſentavit, ſed ipſum Epiſcopus non admiſit. Cùm autem dictus T. adversùs memoratum D. ſuper prædicta Eccleſia depoſuerit quæſtionem, Remen. Epiſcopus Apoſtolicæ Sedis Legatis Judicibus negotium delegavit, ad quem cùm atteſtationes utrinque receptas per partes poſtmodum remiſiſſent, & præfato D. cum ſuis atteſtationibus accedente dictus T. nec per ſe, nec per reſponſalem idoneum comparere curaret, ipſe atteſtationibus inſpectis, Clerici memorati ipſum ab impetitione T. ſententialiter reddidit abſolutum, eidem T. imponens ſilentium ſuper Eccleſia*

memo-

memorata. Poſtmodum autem idem Presbyter ad Archiepiſcopi præſentiam infra limine tempus accedens juſtam cauſam abſentiæ allegavit F. unde ſententiam ipſam duximus irritandam memorato T. adjudicantes Eccleſiam ſupradictam, cùm per atteſtationes nobis conſtiterit evidenter ipſum à vero Patrono fuiſſe ad ſæpe dictam Eccleſiam præſentatum -- ibique Gloſſ. *verb. Patrono*, Abb. *num.* 2. Bellamer. *n.* 2. & 10. Butr. *num.* 25. Gonzal. *num.* 2. Barboſ. *n.* 2. Imol. *in cap. cùm dilecta de conceſſ. præben. num.* 13. & firmant Innoc. *in princ.* Abbas Anan. *n.* 2. Butr. *num.* 10. Bero. *num.* 31. & 36. Fagnan. *num.* 16. *in hoc Can. XIV.* Fælin. *in cap. cùm Bertoldus de re judic. & in cap. ad audient. de præſcript.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 9. *art.* 2. Rocch. de Curt. *eodem tract. in verbo is, vel ipſe quæſt.* 27. *num.* 60. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 10. & *cap.* 6. *num.* 6. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 8. §. *Neque* Rot. *in Romana Cappellania* 3. *Junii* 1711. §. *Tertiò* coram R. P. D. Anſaldo.

ARGUMENTUM.

An Juſpatronatus tranſeat cum Univerſitate ſequeſtrata ad ſequeſtrem.

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus non tranſit ad ſequeſtrem ſi ex Officio Judicis ſequeſtretur, ſeu deponatur Univerſitas penès tertium, eo quia ſit gravata ære alieno, aut ex alia cauſa.*

2 *Juſpatronatus non tranſit ad ſimplicem depoſitarium Univerſitatis, cui eſt annexum.*

3 *Juſpatronatus non tranſit ad ſequeſtrem, ſi aliquis propria voluntate poſuit ſub ſequeſtro penès tertium Univerſitatem, eo quia ſuper illa mota ſit ſibi lis.*

4 *Juſpatronatus tranſit ad ſequeſtrem, ſi contendentibus duobus poſſidere Univerſitatem, itaut ignoretur, quis eorum ſit Dominus, dicta Univerſitas ſequeſtretur.*

5 *Sequeſter terminata lite debet vincenti reſtituere fructus qui ſervando ſervari poſſunt.*

CASUS V.

QUæritur, An ſequeſtrata Univerſitate Juſpatronatus ei annexum tranſeat in ſequeſtrem, itaut vacante Eccleſia Patronali tempore ſequeſtri præſentatio ſpectet ad ipſum ſequeſtrem?

1 Reſpondeo in hoc articulo, diſtinguendos eſſe plures caſus. Primus eſt, ſi ex officio Judicis ſequeſtretur, ſeu deponatur Univerſitas penès Tertium, eo quia ſit gravata ære alieno, aut ex alia cauſa. In hoc caſu Juſpatronatus annexum dictæ Univerſitati, non tranſit ad illum Tertium, ſeu ad ſequeſtrem, ſed remanet penès primum poſſeſſorem dictæ Univerſitatis; quia ob hoc ſequeſtrum, iſte non dicitur poſſeſſione Univerſitatis ſequeſtratæ privatus, ſed adhuc mediante perſona illius ſequeſtri poſſidere, juxta Barthol. Bald. *in l. unica C. de probib. ſeq. pecun.* & alios penès Menoch. *de remed. retinend. poſſeſſ. remed.* 3. *num.* 88. Ergo ad primum Poſſeſſorem, vacante Beneficio tempore hujus ſequeſtri ſpectabit Juſpræſentandi juxta *Text. in C. conſultationibus*, de quo infra. Et quia ille Tertius, penès quem ſequeſtrata fuit dicta Univerſitas, eſt ſimplex depoſitarium
2 in hoc caſu, ad quem non tranſit Juſpatronatus, juxta Barboſ. *hic num.* 8. *in fine*.

3 Secundus caſus eſt, ſi aliquis propria voluntate ponit ſub ſequeſtro, ſeu deponit penès Tertium Univerſitatem, eo quia ſuper illa mota ſit ſibi lis, nec in hoc caſu tranſit ad ſequeſtrem Juſpatronatus; ſed hoc remanet penès primum poſſeſſorem, quia iſte non ſe ſpoliavit ſua poſſeſſione dictæ Univerſitatis, juxta Menoch. *ubi ſupra num.* 92. ideoque cùm ipſe primus poſſeſſor ſit in poſſeſſione dictæ Univerſitatis, & per conſequens etiam ipſius Juriſpatronatus eidem Univerſitati annexi, ad ipſum ſpectabit jus præſentandi, juxta *ſupradictum Text. in cap. Conſultationibus*, & juxta hunc caſum intelligendi ſunt Abb. & Butr. *in cap. examinata de Judic.* ubi aſſerunt Juſpatronatus non tranſire ad ſequeſtrem.

Tertius caſus eſt, ſi contendentibus duobus poſſide- 4
re Univerſitatem, itaut ignoretur quis eorum ſit Dominus, dicta Univerſitas ſequeſtretur, ſeu deponatur penès Tertium, vel ex officio Judicis, vel ex conventione Partium litigantium. In hoc caſu Juſpatronatus tranſit cum Univerſitate cui eſt annexum ad ſequeſtrem, quia in hoc caſu poſſeſſio dictæ Univerſitatis eſt penès ſequeſtrem, juxta Alex. *conſ.* 94. *n.* 4. *lib.* 5. Menoch. *ubi ſupra num.* 93. Tuſch. *concluſ. jur. concluſ.* 206. *lit. S. tom.* 6. Ergo ad ipſum ſpectabit Jus præſentandi in caſu vacationis, ut firmant Anan. *num.* 11. Butr. *num.* 11. Barboſ. *num.* 8. *in hoc Can. & in cap. Examinata de Judic. num.* 10. *Probus ad Monach. in cap. Nullus de tempore ordin. in* 6. *num.* 5. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 9. *art.* 3. *num.* 3. & *ſeqq.* Rocch. de Curt. *eodem tract. in verb. is, vel ipſe quæſt.* 32. *num.* 71. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 6. *num.* 1. & *ſeqq.*

Non obſtat ſi dicatur, Sequeſter terminata lite debet reſtituere fructus collectos rei ſequeſtratæ vincenti; ſed ſi tempore vacationis Beneficii præſentaret,
non poſſet reſtituere vincenti hujuſmodi fructum præ- 5
ſentationis; Ergo Sequeſter in hoc caſu non poteſt præſentare. Reſpondetur enim, quòd terminata lite, Sequeſter reſtituere debet vincenti fructus, qui ſervando ſervari poſſunt; Cùm autem præſentatio ſit fructus, qui tempore conſumitur, cùm elapſo quadrimeſtre, aut ſemeſtre, non poſſit ampliùs Patronus præſentare. Ideo Sequeſter non tenetur reſtituere hujuſmodi fructum præſentationis, juxta doctrinam Lambertini *ubi ſupra num.* 4. *verſic. Tu adde.*

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus an tranſeat ad Maritum titulo dotis?

SUMMARIUM.

1 *Fructus Juriſpatronatus non ſunt proportionabiles ad ſuſtinenda onera matrimonialia.*

2. *An, & quando transferatur in Maritum verum, & proprium dominium dotis: & n.* 3. & 11.

4 *Tutor non poteſt præſentare jure proprio, ſed ſolùm jure adminiſtratorio.*

5 *Ex uſu rei an arguatur dominium in utente? & num.* 14.

6 *Juſpatronatus competens Uxori jure ſanguinis non tranſit ad Maritum, ſecus Juſpatronatus adhærens univerſitati bonorum datæ in dotem, & quare? Vide num.* 7.

8 *Vir, & Uxor ſi diſcordant in præſentando, præfertur præſentatus à Viro.*

9 *Præſentatio eſt in fructu univerſitatis datæ in dotem, cui eſt annexum Juſpatronatus.*

10 *Fructus, ut pertineant ad Maritum non eſt neceſſarium, quòd ſint tales, ut conſumantur in ſuſtinendis oneribus matrimonii.*

12 *Ut Marito competere valeat Juſpatronatus annexum univerſitati bonorum datæ in dotem ſufficit, quòd apud ipſum ſit dominium utile dotis.*

13 *Maritus eſt uſufructuarius bonorum dotalium.*

CASUS VI.

NUpta fuit quædam Nobilis Puella Titio, eique pro dote de Supremi Principis aſſenſu aſſignatum fuit Caſtrum, cui erat annexum Juſpatronatus, appoſito pacto illud in ſpecie reſtituendi in caſu reſtitutionis dotis, vacante interim Eccleſia Patronali, eadem Puella contendebat præſentare Rectorem, contradicente ejus Marito. Quæro proinde in hoc caſu an, & ad quem ſpectet Juſpatronatus, ſeu Jus præſentandi?

Videtur dicendum ſpectare ad Uxorem, eamque debere præſentare Rectorem ad dictam Eccleſiam vacantem, Maritus enim titulo Caſtri, cui eſt annexum Juſpatronatus ſibi aſſignati in dotem, videtur prætendere non poſſe idem Juſpatronatus, ſeu Jus

præ-

præſentandi. Tum quia dos conſtituta fuit à jure pro oneribus matrimonii, nimirum, ut Maritus cum ejus
1 fructibus poſſit uxorem, & filios alere, & alia onera matrimonii ſuſtinere; Fructus autem Juriſpatronatus non ſunt proportionabiles ad ſuſtinenda onera matrimonii, ideoque in aſſignatione præfati Caſtri in dotem jus præſentandi in Maritum tranſire non potuit, ſed apud Uxorem debuit permanere, ad *Text. in l. pro oneribus Cod. de jure dotium, & Text. in cap. ſalubriter de uſur.* ibique Gloſſ. *verb. onera* Abb. *n.* 1. Anan. *n.* 3. Butr. *n.* 4. Gonzal. *n.* 3. Barboſ. *n.* 9. Caſtill. *de uſufruct. cap.* 4. *num.* 21. *lib.* 1. Giurb. *in conſuet. Senatus Meſſanen. cap.* 1. Gloſſ. 1. *par.* 1. *num.* 18. Amat. *reſol.* 83. *num.* 1. *par.* 2. & expreſsè tuetur Abb. *in cap. cùm dilecta de conceſſ. preben. num.* 8. ibique Imol. *n.* 12. ibi -- *Videtur probabiliter poſſe dici, quòd in Marito non tranſeat jus præſentandi, &c. nam fructus Juriſpatronatus eſt honorificentia quædam quoad actum præſentandi, nec videntur eſſe proportionabiles ad ſuſtentationem onerum matrimonii, ideo videtur, quòd non tranſeat in Maritum* -- & hanc ſententiam admittere videtur Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 59.

2 Tum etiam quia titulo hujus dotis in Maritum non fuit tranſlatum dominium prædicti Caſtri. Diſtinguendum eſt enim inter dotem æſtimatam, & quantitativam, & dotem inæſtimatam, & in ſpecie, vel æſtimatam, ſed ſolùm ad effectum ut cognoſcatur, an res dotalis fuerit poſtea deteriorata, quamvis aſſignata Marito dote æſtimata, & quantitativa, ea æſtimatione, quæ faciat quòd per emptionem transferatur ad ipſum verum, & proprium dominium, & ipſe dicatur verè, & propriè Dominus rei dotalis, adeout poſſit illam vendere, & alienare. Caſtill. *de uſufruct. cap.* 4. *n.* 7. *tom.* 1. Covarr. *pract. quæſt.* 28. *n.* 1. Garz. *de beneſ. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 162. *& ſeqq.* R. P. D. Anſald. *deciſ.* 80. *n.* 19. Rot. *in Romana. reſtitutionis dotis, acconcii, & quarti dotalis* 2. *Julii* 1710. §. *Prout nec officit, & ſeqq.* coram R. P. D. Aldrovando.

3 Tamen conſtituta dote inæſtimata, & in ſpecie non transfertur in Maritum verum, & proprium dominium, dum non poteſt illam alienare, nec vendere, ſed hoc remanet penès uxorem, quæ non præſumitur in conſtitutione dotis à ſe abdicare voluiſſe omnino bona dotalia, & ſe reddere ab eis alienam. Fontanel. *de pact. nuptial. tom.* 2. *clauſ.* 6. *gloſ.* 1. *par.* 1. *n.* 13. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 56. Rot. *deciſ.* 39. *n.* 1. poſt Merlin. *de pignorib.* R. P. D. Anſaldo *d. deciſ.* 80. *n.* 34. *& in Aſculana Cenſus* 6. *Junii* 1707. coram R. P. D. Kaunitz. Dos autem aſſignata à memorata Nobili Puella Marito in caſu præſenti eſt dos in ſpecie, & inæſtimata, cùm fuerit traditum pro dote Caſtrum prædictum cum obligatione illud determinatè reſtituendi in caſu reſtitutionis dotis; Unde dominium ejuſdem feudi, cui eſt annexum Juſpatronatus, non fuit tranſlatum ád Maritum, ſed remanſit penès Uxorem, & conſequenter eodem modo etiam Juſpatronatus remanſit penès Uxorem, & non fuit tranſlatum ad Maritum, cùm Juſpatronatus non
4 transferatur titulo Univerſitatis, niſi transferatur etiam hujus dominium, ut patet in Tutore, qui cùm non habeat dominium in bonis pupilli, quibus eſt annexum Juſpatronatus, non poteſt præſentare jure proprio, ſed ſolùm jure adminiſtratorio, & præſentatus à pupillo præfertur præſentato à Tutore, Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 28.

5 Non obſtat, quòd Maritus utatur feudo dato in dotem cum omnibus ejus fructibus, ex hujuſmodi enim uſu argui non poteſt adeſſe in ipſo dominium feudi, ut apparet in eo, qui habuit licentiam à Domino utendi equo, qui licèt utatur equo, non proinde dicitur Dominus equi; ita licèt Maritus utatur feudo, & exerceat actus juriſdictionales, non proinde dicitur Dominus feudi, & Juriſpatronatus ei annexi.

6 His tamen non obſtantibus contrariam ſententiam opinor veriorem. Licèt enim Juſpatronatus per ſe ſubſiſtens, & competens Uxori jure ſanguinis, aut alio jure ſingulari non ſpectet ad Maritum, neque hic ſe intromittere poſſit in præſentatione, niſi ex urbanitate Uxoris. Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 29. Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ.* 6. Gloſſ. 1. *par.* 3. *n.* 12. Tamen Juſpatronatus adhærens univerſitati bonorum datæ in dotem transfertur in Maritum, & ipſe dicitur Patronus, & præſentare debet vacante Eccleſia Patronali, non verò Uxor; eodem modo, quo dato feudo in dotem Maritus dicitur Baro, & ad ipſum ſpectant exercitium juriſdictionis, & omnes alii actus Baronales, & non ad Uxorem. Gonzal. *in cap. querimoniam de Jurepatr. num.* 2. Menoch. *conſ.* 66. *num.* 23. Mantic. *de tacit. lib.* 12. *tit.* 30. *num.* 19. Card. de Luc. *de feud. diſc.* 90. *num.* 3.

Ratio autem eſt, quia Juſpatronatus transfertur cum 7
univerſitate bonorum in illum, ad quem transfertur dominium, & poſſeſſio ipſius univerſitatis, juxta præſentes Canones, *ibique Doctores omnes*. Dominium ſaltem utile, & poſſeſſio univerſitatis datæ in dotem, transfertur in Maritum, & ipſe eſt Dominus rerum dotalium, ac omnium fructuum earumdem. *l. dote C. de rei vindic.* ibique Bald. *n.* 1. Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ.* 6. Gloſſ. 1. *par.* 2. *num.* 45. *tom.* 2. *pag.* 244. Ac proinde Juſpatronatus tranſit ad Maritum cum univerſitate bonorum titulo dotis, & ad eum ſolùm ſpectare debet præſentatio, & non ad Uxorem, niſi hæc ex permiſſione Mariti admittatur ad præſentandum, quo caſu ſi Vir, & Uxor diſcordarent 8
in præſentando, præferendus eſſet præſentatus à Viro, non ſolùm quia ipſe eſt Dominus, & Poſſeſſor feudi, cui eſt annexum Juſpatronatus, verùm etiam quia vox Viri eſt dignior, ut docet *Prob. ad Monach. in cap.* 1. *de privileg. in* 6. *n.* 6. ibi -- *Teſtator Patronus deſcendens ſuperſtite filio, & filia, ſi diſcordant in præſentando præfertur vox maſculi tamquam dignior* -- Butr. *in cap. cùm dilecta de conceſſ. preben. n.* 12. Garz. *de beneſ. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 182. & ita expreſsè tuentur Bero. *n.* 26. *& ſeqq.* Barboſ. *n.* 3. *in ſupradicto Can. XIV.* Butr. *in cap. cùm dilecta de conceſſ. preben. n.* 11. Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 29. Rocc. de Curt. *de Jurepatr. in verb. is, vel ipſe quæſt.* 28. *n.* 63. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 10. *art.* 2. Vivian. *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 7. *n.* 8. §. *Neque huic*, Molin. *de primogen. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 3. Garz. *de beneſ. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 177. *&* 184. Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ.* 6. Gloſſ. 1. *par.* 3. *n.* 4. *tom.* 2. Caſtill. *de uſufruct. cap.* 36. *n.* 36. *lib.* 1. Mareſcot. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 30. *num.* 15. Mantic. *de tacit. lib.* 12. *tit.* 30. *num.* 24.

Non obſtat, quòd præſentatio non ſit proportionabilis ad ſuſtinenda onera matrimonii, quoniam cùm Maritus ſit Dominus rei dotalis, ad eum ſpectant omnes fructus ejuſdem rei dotalis, ſive afferant commoditatem ad ſuſtinenda onera matrimonialia, ſive non, & conſequenter etiam præſentatio, quæ eſt in 9
fructu univerſitatis datæ in dotem, cui eſt annexum Juſpatronatus. Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 3. *n.* 29. Fontanell. *dicta clauſ.* 6. Gloſſ. 1. *par.* 3. *n.* 8. *tom.* 2. Mantic. *de tacit. lib.* 12. *tit.* 30. *num.* 25. Dum non 10
eſt neceſſarium ad hoc, ut fructus pertineant ad Maritum, quòd ſint tales, ut conſumantur in ſuſtinendis oneribus matrimonii, Fontanell. *ubi ſupra num.* 9. Gall. *de fruct. diſp.* 3. *art.* 11. *num.* 11. Mantic. *ubi ſupra num.* 28.

Minuſque adverſatur, quòd cùm fuerit in caſu præ- 11
ſenti conſtituta dos Marito inæſtimata, ſeu in ſpecie non tranſierit in ipſum dominium dotis. Diſtinguunt enim Doctores inter dominium directum, ſeu proprietatis, & dominium utile, per aſſignationem dotis in ſpecie, non transfertur dominium directum, ſeu proprietatis in Maritum, ſed hoc remanet penes Uxorem, transfertur tamen dominium utile, & Maritus dicitur Dominus utilis, ſeu uſufructuarius hujuſmodi dotis, Fontanell. *ubi ſupra num.* 34. Gratian. *diſcept. forenſ.* 300. *num.* 34. *& ſeq.* Caſtill. *de uſufruct. cap.* 4. *num.* 24. *&* 43. *lib.* 1. Card. de Luc. *de feud. diſc.* 90. *num.* 3. §. *Nihilominus*. Sed ex eo, quod per hujuſmodi aſſignationem dotis non transferatur dominium proprietatis in Maritum, non ſequitur, quòd transferri non poſſit ad ipſum Juſpatronatus an- 12
nexum doti; dum ad hoc, ut Marito competere valeat Juſpatronatus, non requiritur, quòd habeat dominium directum univerſitatis, cui ſit annexum Juſpatronatus, ſufficit, quòd habeat dominium utile, & quòd ſit uſufructuarius ejuſdem univerſitatis, juxta Me-

Menoch. *conſ.* 66. *n.* 27. *tom.* 1. Fontanel. *de pact. nuptial. clauſ.* 6. Gloſſ. 1. *par.* 3. *n.* 5. *& ſeqq. tom.* 2. Caſtill. *de uſufruct. cap.* 36. *n.* 35. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 30. *n.* 12. Rota *in Lunen. Sarzanen.* 4. *Maji* 1685. apud Bertachin. *vot. deciſ.* 47. *n.* 17. Et hinc patet diſparitas inter Tutorem, & Maritum; Tutor namque non poteſt præſentare jure proprio, quia non eſt Dominus, nec Uſufructuarius bonorum
13 pupilli, ſed eſt merus Adminiſtrator; at Maritus eſt Dominus, & Uſufructuarius bonorum dotalium, dum fructus percipit, & ſuos facit, ut docent Butr. *in cap. cùm dilecta de conceſſ. praben. num.* 12. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 8. §. *Neque obſtat.*

14 Id verò, quod ſuperiùs in contrarium addebatur, videlicet, quòd ex uſu rei argui non poſſit dominium in utente non eſt abſolutè verum. Diſtinguo enim inter uſum pendentem quoad ſuam exiſtentiam, & conſervationem à nutu proprietarii, & ab hoc revocabilem, & uſum independentem quoad ſuam conſervationem, & exiſtentiam à nutu proprietarii, & ab eo irrevocabilem, & cenſeo verum quidem eſſe, quod ex primo uſu argui non poſſit dominium in utente, ſecus ex ſecundo uſu. Ex quo apparet manifeſta diſparitas inter Maritum, & eum, qui habuit licentiam utendi equo; Uſus enim quo Maritus utitur feudo dato in dotem eſt independens, & irrevocabilis quoad ſuam exiſtentiam, & conſervationem à nutu Uxoris proprietariæ, uſus verò illius, qui de licentia Domini utitur equo eſt dependens quoad ſuam exiſtentiam, & conſervationem à nutu Domini, & ab hoc revocabilis.

ARGUMENTUM.

An in confiſcatione univerſitatis bonorum Patroni delinquentis facta à Judice Laico, comprehendatur etiam Juſpatronatus?

SUMMARIUM.

1 *Juſpatronatus hæreditarium tranſit ad Fiſcum ea de per ſe, aut cum univerſitate confiſcato à Judice Eccleſiaſtico propter delictum Patroni non immediatè commiſſum erga Eccleſiam Patronalem, ſecus ſi ſit immediatè commiſſum erga Eccleſiam, ut num.* 6.

3 *Judex Laicus non poteſt confiſcare Patrono delinquenti Juſpatronatus de per ſe, nec cum univerſitate bonorum expreſsè illud exprimendo, ſed poteſt illud confiſcare cum univerſitate bonorum abſque ulla expreſſione Juriſpatronatus, ut num.* 3. *&* 4.

8 Gloſſ. in Clement. Paſtoralis in verbo Subjectæ de ſentent. & re judic. *in quo ſenſu loquatur?*

CASUS VII.

Titius Patronus Eccleſiæ A. committentes crimen rebellionis, aut læſæ Majeſtatis erga ſuum Principem, fuit à Fiſco privatus hæreditate, & univerſitate omnium bonorum, cui annexum erat Juſpatronatus. In hac rerum circumſtantia vacante dicta Eccleſia Titius præſentavit ad illam Cajum; Fiſcus verò prætendens in confiſcatione omnium bonorum Titii, venire etiam Juſpatronatus, & ad ſe illud ſpectare, præſentavit Sempronium. Hinc orta lite, quæritur an in confiſcatione univerſitatis bonorum Patroni veniat Juſpatronatus ei annexum? Et an hoc tranſeat ad Fiſcum, vel potiùs Eccleſia remaneat libera?

Et videtur reſpondendum, quòd in confiſcatione hujuſmodi univerſitatis bonorum Patroni non veniat Juſpatronatus, ut ſentire videtur Gloſſ. *in Clement. Paſtoralis in verb. Subjecta de ſenten. & re judicat.* ibi — *Per damnationem, vel confiſcationem Judicis ſæcularis non perdit quis Juſpatronatus* — *Archidiac. in cap. filiis* 16. *quæſt.* 7. de Marin. *obſerv. ad deciſ. Rever. deciſ.* 123. Bertachin. *vot. deciſ.* 3. *n.* 3. Rot. *deciſ.* 105. *n.* 1. *&* 106. *n.* 1. poſt Vivian. *de Jurepatr.*
1 Sed in hoc articulo, quia variæ ſunt Doctorum opiniones procedendum eſt cum diſtinctione; Judex Eccleſiaſticus propter delictum commiſſum à Patrono poteſt confiſcare Juſpatronatus non ſolùm cum univerſitate bonorum, ſed etiam de per ſe exprimendo in libello, & ſententia, quòd privet Patronum Jurepatronatus, & tunc Eccleſia fit libera ſub Epiſcopi poteſtate, ſi Patronus delinquens ſit unicus, ſi verò adſint plures Patroni in ſolidum, vox Patroni delinquentis tranſit ad Fiſcum Eccleſiaſticum; Rot. *deciſ.* 232. *num.* 2. *& deciſ.* 298. *n.* 3. *& deciſ.* 351. *num.* 3. coram Coccin. Ratio eſt, quia Judex Eccleſiaſticus habet juriſdictionem in quacumque cauſa Juriſpatronatus, ut in *cap. quanto de judiciis*, ibique Abbas Fagnan. *in cap. nobis de jurepatr. num.* 11. Actolin. *reſol. forenſ.* 58. *num.* 68.

Judex Laicus non poteſt confiſcare Patrono delin- 2
quenti Juſpatronatus hæreditarium (de hoc enim loquimur) de per ſe, privando eum expreſsè, & de per ſe dicto Jurepatronatus ob defectum juriſdictionis, quem habet in ſpiritualibus, vel ſpiritualitati annexis. Ita Gloſſ. *in cap. filiis verb. propinquis* Abb. *in cap. quanto de judic.* Molina *de Primogenit. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 16.

Nec poteſt Judex Laicus confiſcare Juſpatronatus 3
Patrono delinquenti cum univerſitate bonorum expreſsè illud exprimendo, vel in libello, vel in ſententia ex. gr. ſic — *privo patronum villa, hæreditate, & etiam Jurepatronatus eis annexo* — Quia ſic judicium proferret circa Juſpatronatus, quod non poteſt ob defectum juriſdictionis, ut ſuperiùs dixi, ita *Abbas in eodem cap. Quanto.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 8. *num.* 12.

Inſuper nec ſi Judex Laicus, aut etiam Eccleſiaſticus confiſcaret Patrono delinquenti omnia bona, ſub hac expreſſione omnium bonorum comprehenderetur Juſpatronatus, quando non conſtat hoc eſſe annexum eiſdem bonis. Lambertin. *ubi ſupra n.* 14. Rot. *deciſ.* 104. *n.* 11. *par.* 12. *rec. & in Gerunden. beneficii* 28. *Junii* 1709. §. *Abſque eo quod* cor. Eminent. Priolo.

Sed poteſt Judex Laicus confiſcare patrono delin- 4
quenti Juſpatronatus confiſcando ejus univerſitatem bonorum, cui ſit annexum abſque ulla expreſſione Juriſpatronatus, & iſtud tranſiret ad Fiſcum, non quidem ratione ſententiæ Judicis Laici, ſed ratione annexionis, quam habet cum univerſitate bonorum. Ita Gloſſ. *in hoc Canon. filiis, verb. propinquis* ibi — *vel dic quod cum univerſitate laicus Judex poteſt aliquem privare Jurepatronatus* — Dec. *in cap. quanto de judic. Abbas in eodem cap. quanto, & in cap. cum laici de Jurepatr.* Lambertin. *ubi ſupra n.* 20. Rocch. de Curt. *eodem tract. in verb. ipſe, vel is quæſt.* 29. Molin. *de primog. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 26. §. *Ceterum.*

Ratio eſt, quia omnia ea, quæ transferuntur in 5
hæredem extraneum, transferri poſſunt in Fiſcum, juxta *l.* 1. *&* 3. *de bonis damnat. &* Dec. *in dicto cap. quanto*, ſed Juſpatronatus transfertur in hæredem extraneum juxta *Text. in cap. perlatum de Jurepatr.* de quo ſupra diximus *Can. I.* ergo transferri poterit in hoc caſu ad Fiſcum.

Limita tamen ſi Judex Laicus, aut etiam Eccleſia- 6
ſticus confiſcaret univerſitatem bonorum patronorum propter delictum immediatè commiſſum erga Eccleſiam Patronalem, in hoc enim caſu Juſpatronatus non tranſiret ad Fiſcum, ſed Eccleſia fieret libera, juxta *Text. expreſſum in cap. in quibuſdam de pœnis verſ. Sacri nihilominus* ibi — *Sacri nihilominus Concilii approbatione ſtatuimus, quatenus ſi Patroni, vel Advocati, aut Feudatarii, ſeu Vice-Domini, aut alii Beneficiati, alicujus Eccleſiæ Rectorem, vel Clericum alium ipſius Eccleſiæ per ſe, vel per alios occidere, vel mutilare auſu nefando præſumpſerint, Patroni Juſpatronatus, Advocati Advocatiam, Feudatarii Feudum, vice-Domini vicedominatum, & Beneficiati Beneficium prorſus amittant; Et nè minùs vindicta, quam exceſſus memoria prorogetur, non ſolùm de præmiſſis nihil perveniat ad hæredes, ſed etiam uſque ad quartam generationem poſteritates talium in Clericorum Collegium nullatenus admittuntur, neque in Domibus Regularibus, alicujus prælationis aſſequantur honorem, niſi cum eis fuerit miſericorditer diſpenſatum* — Et reſolutum fuit à Rota *in Syracuſana Juriſpatronatus* 9. *Maji* 1611. coram Pirovano, & dixi ſuperiùs *Par. I. Can. IV. Caſ. XIII. num.* 7.

Limi-

Limita etiam in caſu, quo Judex tam Laicus, quàm
7 Eccleſiaſticus confiſcaret Patrono univerſitatem habentem annexum Juſpatronatus hæreditarium propter hæreſim Patroni, tunc enim Juſpatronatus non tranſiret ad Fiſcum, ſed Eccleſia libertatem acquireret, ut reſolutum fuit à Sac. Rota *in Lucana Beneficii 26. Junii 1709. §. Fragili* coram R. P. D. Falconerio.

Unde cùm fuerit Tirio Patrono Eccleſiæ A. delinquenti confiſcata univerſitas bonorum à Judice Laico abſque ulla expreſſione Juriſpatronatus, nec ob delictum immediatè commiſſum erga Eccleſiam, ſed contra Principem Sæcularem, ſequitur, quòd in iſta confiſcatione bonorum, veniat etiam Juſpatronatus, ac proinde præſentatio Fiſci, & non Titii eſt ſuſtinenda.

Nec obſtant auctoritates Gloſſæ *in Clement. Paſtoralis in verb. ſubjecta de ſentent. & de re judic.* aliorumque Doctorum ſuperiùs in contrarium allat: quia loquitur de confiſcatione Juriſpatronatus facta à Judice de per ſe, vel cum univerſitate bonorum, illud exprimendo, vel de confiſcatione omnium bonorum, quibus non appareat annexum Juſpatronatus, quibus caſibus Juſpatronatus titulo hujuſmodi confiſcationis non tranſit ad Fiſcum; Non verò de confiſcatione Juriſpatronatus facta à Judice Laico cum univerſitate bonorum, abſque ulla expreſſione ejuſdem Juriſpatronatus, ut advertit Abb. *in eodem cap. quanto*.

ARGUMENTUM.

Tranſlato Jurepatronatus Eccleſiæ Parochialis unà cum univerſitate bonorum empta à Regularibus ad eorum Monaſterium viſitatio ejuſdem Eccleſiæ ad quem ſpectet ad Abbatem, vel potiùs ad Epiſcopum, & an Epiſcopus poſſit viſitare Hoſpitale annexum eidem Eccleſiæ?

SUMMARIUM.

1 *Omnia Monaſteria de jure communi ſunt ſubjecta juriſdictioni Epiſcopi.*

2 *Diviſio Epiſcopatuum originem habuit à Divo Petro, non verò à Dionyſio Papa.*

3 *Monaſteria Regularium ſunt de jure communi exempta à Lege Diœceſana, ac etiam à lege juriſdictionali Epiſcopi vigore particularium Privilegiorum.*

4 *Jus Epiſcopale in quo conſiſtat.*

5 *Poteſtas Epiſcopi conſiſtit in duplici lege.*

6 *Enumerantur ea quæ ſunt de Lege Diœceſana.*

7 *Referuntur ea quæ ſunt de lege juriſdictionali Epiſcopi.*

8 *Ex receptione Monaſterii ſub immediata S. Sedis protectione an argui poſſit exemptio paſſiva ejuſdem Monaſterii?*

9 *Vigore exemptionis Monaſterii, & ejus Eccleſiarum ceſſat in Epiſcopo exercitium juriſdictionis, quæ antea ei in illis competebat.*

10 *Dictio omnis eſt univerſalis, & apta comprehendere tam præſentia, quàm futura.*

11 *Tranſlato jurepatronatus Eccleſiæ Parochialis una cum univerſitate bonorum ad Monaſterium exemptum poteſt Epiſcopus illam viſitare jure Ordinario, amplia ut num. 12.*

13 *Eccleſia Patronalis tranſlata ad Monaſterium exemptum cum univerſitate bonorum non efficitur ſubjecta Abbati, quoad viſitationem, ſed ſolùm quoad præſentationem.*

14 *Simplex præſentatio, aut collatio Eccleſiæ per Abbatem facienda non inducit ejuſdem Eccleſiæ exemptionem. Nec qualitas Fundatoris dat facultatem viſitandi Eccleſiam Patronalem.*

15 *Exempto Monaſterio, non per hoc dicuntur exempti Populus, & Clerus Sæcularis, & Parochus.*

16 *Privilegium exemptionis loquens de omnibus Eccleſiis dependentibus à Monaſterio ad hoc, ut ſit aptum comprehendere Eccleſias etiam futuras, & de futuro advenientes eidem Monaſterio quid requiratur?*

17 *Epiſcopus an, & quando viſitare poſſit Eccleſiam Parochialem ad exemptos ſpectantem jure Ordinario, & quando jure delegato?*

18 *Epiſcopus poteſt viſitare omnia Hoſpitalia, & loca Pia ſuæ Diœceſis tam quoad temporalia, quàm quoad ſpiritualia; ut num. 21. limita, ut num. 19. amplia, ut num. 22. & 23.*

20 *Hoſpitalia ſimpliciter Regia protectione exiſtentia, niſi probetur legitima exemptio ab Ordinarii juriſdictione viſitari poſſunt ab Epiſcopo.*

21 *Epiſcopus exigere poteſt redditionem rationum ab Adminiſtratoribus Hoſpitalis etiam laicis non ſolùm in actu viſitationis; ſed etiam quolibet anno, & in Domo Epiſcopali.*

24 *Epiſcopus in Viſitatione Eccleſiarum Parochialium Patronalium non poteſt ſeparare Parochianos, qui per familias diſtinguuntur abſque conſenſu Patronorum.*

25 *Epiſcopus viſitare non poteſt Eccleſiam Patronalem non curatam Religionis Hieroſolymitanæ, quæ poſt ejus deſtructionem fuerit de novo ædificata à perſonis non exemptis.*

26 *Eccleſia deſtructa an, & quando amittat ſua privilegia, & quando non?*

CASUS VIII.

EXaminatis quampluribus caſibus ſpectantibus ad primam concluſionem, examinandi veniunt alii caſus concernentes ſecundam ſuperiùs in *Commentario* deductam, juxta quam Juſpatronatus quando ad exemptos, & Religioſos transfertur non minuitur jus Epiſcopale in Eccleſia Patronali.

Sed pro eorum clariori intelligentia præſupponen- 1
dum eſt omnia Monaſteria, ac eorum Regulares de jure communi eſſe immediatè ſubjecta Epiſcopo ejuſdem Diœceſis, in qua ſita ſunt, juxta *Text. in cap.* 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. *cauſ.* 10. *quæſt.* 1. *& in cap. omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.* 7. *& in cap. Abbates, & cap. Monaſteria* 18. *quæſt.* 2. Dum D. Petrus Summus Pontifex Apoſtolorum Princeps, Epiſcopus Epiſcoporum, in 2
quo fundata fuit Eccleſia — *Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam* — & cui oves, & agnos omnium ſæculorum, & locorum ad regendum, & gubernandum Chriſtus commiſit — *paſce oves meas* — cùm eas per totum ferè Orbem diſperſas, & creſcente charitate adauctas regere, & gubernare immediatè per ſe ipſum non valuiſſet, ſtatuit in corde ſuo, ſic aſſtante Divino Spiritu, quamplurimos non in plenitudinem poteſtatis, ſed in partem ſollicitudinis aſſumere, ad quem effectum diſtinxit, ac diviſit totum Orbem Catholicum in plures Eccleſias, videlicet Parochiales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales, juxta diſtinctionem Sacerdotum Gentilium, nempe Primorum Flaminum, Archiflaminum, & Flaminum, itaut loco Primorum Flaminum juſſit poni Patriarchas, loco Archiflaminum Archiepiſcopos, & loco Flaminum Epiſcopos, aſſignando unicuique propriam Provinciam, Territorium, & Diœceſim, & unicuique Epiſcopo loca, Eccleſias, & perſonas uniuſcujuſque Diœceſis ſubjecit, juxta epiſtolam S. Clementis Papæ ſcriptam ad Jacobum, & relatam à Gratiano *in cap. In illis diſt.* 80. Quidquid ſentiant nonnulli contendentes diviſionem Epiſcopatuum originem habuiſſe à Dionyſio Papa, ex *Textu in cap. Eccleſias* 13. *quæſt.* 1. quia ex hoc Textu deduci non poſſe videtur Dionyſium diſtinxiſſe Archiepiſcopatus, aut Epiſcopatus, ſed Eccleſias Parochiales, ut legenti patet.

Deinde eadem Monaſteria, ac eorum Regulares 3
cœperunt eſſe exempta à Lege Diœceſana Epiſcopi, juxta *Text. in cap. Luminoſo, & cap. Quam ſit neceſſarium* 18. *quæſt.* 1. ubi Gregorius Magnus anno 601. proſpiciens quieti Regularium omnium, prohibuit cunctis Epiſcopis ſub quovis titulo quidquam exigere ab eorum Eccleſiis, & Monaſteriis, ſe intromittere in electione eorum Abbatum, transferre Monachos de uno loco ad alium ſine conſenſu Abbatum, & importunè celebrare ſolemniter Miſſas in eorum Eccleſiis cum collocatione cathedræ pro ordinationibus habendis, ac etiam cœperunt eſſe exempta à lege juriſdictionali Epiſcopi, vigore particularium privilegiorum, quæ Sedes Apoſtolica benignè conceſſit,

quampluribus Religionibus, quas enumerat Tamburin. *de jure Abbat. tom. 3. diſput. 5. quæſt. 11. num.* 10. *& ſeqq.* Thomaſin. *de beneſ. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 29. *& cap.* 30. *per tot.*

4 Præſupponendum eſt etiam totum jus Epiſcopale conſiſtere in eis, quæ ſunt *Dignitatis*, in eis, quæ ſuot *Ordinis*, & in eis, quæ ſunt *Poteſtatis*; etenim multa competunt Epiſcopo ratione Dignitatis, multa ratione Ordinis, & multa ratione Poteſtatis; Ratione namque Dignitatis competunt Epiſcopo jus reverentiale, obedientiale, & Pontificalia; dum omnes de Diœceſi tam Sæculares, quàm Regulares tenentur præſtare obedientiam, & reverentiam Epiſcopo, & iſte poteſt uti Inſignibus Pontificalibus. Ratione Ordinis competit jus ordinandi, chriſmaodi, & conſecrandi. Ratiooe Poteſtatis competit Imperium in tota Diœceſi.

5 Hæc poteſtas Epiſcopi conſiſtit io duplici Lege, Diœceſana nimirum, & Juriſdictionali, ut probat Lotther. *de re beneſic. lib.* 1. *quæſt.* 21. *per tot.* Lex
6 Diœceſana conſiſtit in recipiendo nonnullas penſitationes, & tributa ab Eccleſiis propriæ Diœceſis in ſignum reverentiæ, & ſuperioritatis, ut eſt exigere cathedraticum in ſignum cathedræ, exigere quartam decimarum, & mortuariorum in ſignum adminiſtratioois Curæ Animarum, quam habet, & exigere aliam penſitationem, quam *Eulogiam* Canones vocant, *Can. Eleutherius* 18. *quæſt.* 2. in ſignum ordinationis, quam habet, omnium Eccleſiarum ſuæ Diœceſis, juxta *Text. in cap. Placuit, & cap. Inter cetera* 20. *quæſt.* 3. *& Text. in cap. Conquerente de offic. Ordin.* & bene Lotther. *ubi ſupra num.* 53. *& ſeqq.* Itaut Epiſcopus in ſignum ſuperioritatis, & reverentiæ ultra prædicta à Clericis, Eccleſiis, & locis piis ſuæ Diœceſis aliquid exigere non debet, ad *Text. in cap. Nulli* 16. *quæſt.* 1. ibi -- *Nulli Epiſcoporum liceat à ſubjecto Sacerdote, vel alio quolibet Clerico, & piis locis dationes ultra ſtatuta Patrum exigere, aut ſuper poſita in angariis inferre, ſed cùm optimus ſit Perſpector, ita proſpiciat, ut univerſæ ſibi oves commiſſæ à ſe maximè alantur, atque in neceſſitatibus adjuventur, non illicitis exactionibus opprimantur, quia Dominus paſcere, & docere nos docuit, & omnibus miniſtrare, non terrenis lucris, vel avaritiis delectari.*

7 Lex verò juriſdictionis conſiſtit in dando, nimirum in pluribus actibus, & juribus, ut ſunt jus Prædicandi Euangelium, jus Congregandi Synodum, jus approbandi Confeſſarios, jus benedicendi Concionatores, indicendi concurſus Parochialium auctorizabiliter inſtituendi, conferendi Beneficia, ordinandi tales, vel tales perſonas; conſecrandi tales Puellas, & tales Eccleſias, & chriſmandi tales perſonas, licèt enim ordinare, conſecrare, chriſmare ſimpliciter ut ſic, ſpectet ad ordinem Epiſcopalem, tamen in concreto ordinare, conſecrare, chriſmare tales Perſonas, tales Ecleſias eſt actus juriſdictionis, ut notat Lotther. *ubi ſupra num.* 84. jus concedendi Literas Dimiſſoriales, & Teſtimoniales ad effectum ſuſcipiendi Ordines ab alieno Epiſcopo, Jus benedicendi ſolemniter Populum, Gloſſ. *in cap. Abbates de privileg. in* 6. *verb. elargiri*, Jus benedicendi Calices, Patenas, Veſtimenta Sacra, etiam cum Sacra Unctione, *Text. in cap. Veſtimenta de conſecrat. diſt.* 1. *& in cap. unic. de Sacra Unctione prope finem*, benedicendi Corporalia, Moniales, & Abbatiſſas juxta *Can. Conſultat. de Conſecrat. diſt.* 1. *Can. perlectis* 25. *diſt. & Canon. Quamvis* 68. *diſt. & Clement. Attendentes de ſtat. Monach.* benedicendi primum lapidem in Eccleſiæ fundatione ponendum. *Can. nemo de Conſecrat. diſt.* 1. jus præſtandi conſenſum in reſervatione juriſpatronatus *cap. nobis de jurepatr.* de quo infra *Can. XXVIII.* jus viſitandi propriam Diœceſim. *Cap. Decernimus* 10. *quæſt.* 1. nec non exigendi Procurationem; quamvis enim procuratio conſiſtat in recipiendo, tamen non eſt de lege Diœceſana, ſed legi juriſdictionali, quia non conſiſtit in recipiendo in ſignum revereotiæ, & ſuperioritatis, ſed ratione laboris, ut notat idem Lotther. *de re beneſ. lib.* 1. *d. quæſt.* 21. *num.* 75. *& ſeqq.* jus, ut ei committantur à Dataria Apoſtolica diſpenſatiooes matrimoniales, & literæ in forma, *ſignificavit*, juxta *Tridentin. cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *de reform.* jus publicandi Indulgentias; cognoſcendi Cauſas omnes Eccleſiaſticas, Matrimoniales, Civiles, & Crimioales ad forum Eccleſiaſticum pertinentes in prima inſtantia idem *Tridentin. cap.* 20. *ſeſſ.* 24. jus excommunicandi, ſuſpendendi, & interdicendi, ac abſolvendi: Jus puniendi exceſſus Clericorum. *Text. in cap. cùm contingat de for. competen.* & alii quamplures actus, qui legi poſſunt apud *Repetentes in cap. conquerente de offic. Ordin.* & apud Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi*, & apud Lotther. *ubi ſupra.*

Præſuppoſita hujuſmodi notitia, pro Tyronibus quidem, cum quibus hic loquor; Accidit caſus, quòd emptum fuit à Monaſterio A. quoddam Caſtrum, in quo fundata erat Eccleſia Parochialis de Jurepatronatus annexo eidem Caſtro, ac etiam in quo erectum reperiebatur Hoſpitale, cujus pingues redditus per Deputatos à Communitate dicti Caſtri, quæ regimini præeſt in opera pia pro infirmis Peregrinis, Pueriſque expoſitis erogantur, ac translatis juxta diſpoſitionem horum *Canonum* unà cum Caſtro Eccleſia Parochiali, ac jurepatronatus ad dictum Monaſterium vigore privilegii Apoſtolici immediatè ſubjectum S. Sedi, & exemptum unà cum omnibus Eccleſiis ad ipſum ſpectantibus à juriſdictione Epiſcopi prætenſionem excitarunt, tam Abbas præfati Monaſterii, quàm Communitas excludendi Epiſcopum à viſitatione, Abbas quidem à viſitatione prædictæ Eccleſiæ Parochialis, non obſtante quòd Epiſcopus per plures annos illam ſic translatam viſitaverit. Communitas verò excludendi Epiſcopum à viſitatione Hoſpitalis ſub ejus gubernio, & regimine exiſtentis. Quæro proinde in hoc caſu, an Epiſcopus poſſit viſitare jure Ordinario hujuſmodi Eccleſiam Parochialem, & an etiam viſitare valeat dictum Hoſpitale ſub gubernio laicorum exiſtens, tam quoad Spiritualia, quàm quoad temporalia?

Quod attinet ad Eccleſiam Parochialem Patronalem, videtur dicendum non poſſe ampliùs Epiſcopum illam ſic ad Monaſterium A. translatam unà cum
univerſitate bonorum titulo hujus emptionis, viſitare. 8
Quoniam Summus Pontifex recepit dictum Monaſterium unà cum ejus Eccleſiis ſub immediata S. Sedis Apoſtolicæ protectione, quod ex ſe paſſivam arguit, tam Monaſterii, quàm earumdem Eccleſiarum exemptionem, ad *Text. in cap. ſi Papa de privileg. in* 6. Rota *in Leodien. juriſdictionis ſuper bono jure* 11. *Martii* 1715. §. *Juſtitiam* coram R. P. D. Aoſaldo. Immò expreſsè exemit, ac liberavit unà cum Monaſterio omnes Eccleſias ab eo dependentes, à juriſdictione Epiſcopi; Adeoque iſte non poterit ampliùs hanc Eccleſiam Parochialem translatam unà cum uni-
verſitate bonorum ad exemptos à jure Ordinario viſi- 9
tare, cùm ſtante hac exemptiooe ceſſaverit in Epiſcopo exercitium illius juriſdictionis Epiſcopalis, quæ antea de jure Canonico ei competebat, juxta *Text. in cap. grave de offic. Ordin. cap. cùm Perſonæ* §. *Quod ſi tales de privileg. in* 6. Pignattel. *conſult. Canonic.* 39. *n.* 2. *tom.* 10. Rot. *in Conſtantien. juriſdictionis ſuper bono jure* 13. *Aprilis* 1714. §. *Derelinquentes* coram Eminentiſſ. Scotto, *& in Eyſteten. juriſdictionis ſuper bono jure* 25. *Januarii* 1717. §. *Præmiſſa* coram R. P. D. Falconerio, ſed viſitatio ejuſdem Eccleſiæ ſpectare videtur ad Abbatem Monaſterii, cùm plenaria exemptio impediens exercitium juriſdictionis Ordinario, perneceſsè cauſet conceſſionem viſitationis Abbati exempto, ut docent Rodrig. *quæſt. Regul. tom.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 5. *n.* 1. Card. de Luc. *de Regul. diſc.* 1. *n.* 25. Rota *in Firmana juriſdictionis ſuper modo viſitandi* 20. *Martii* 1702. §. *Secundum* coram Reverendiſſ. Molines, *& in dicta Conſtantien. juriſdictionis ſuper manutentione* 13. *Aprilis* 1714. §. *Stabilito* coram Eminentiſſ. Scotto.

Dummodo tamen in Monaſterio ad quod translata fuit Eccleſia Patronalis unà cum univerſitate bonorum adſint ſex Religioſi, ut reſolutum fuit à S. Congregatione Concilii in *Ugentina juriſdictionis, & Cenſurarum* 16. *Martii* 1715. ubi inter cætera propoſito dubio -- *An Epiſcopo competat jus viſitandi Conventum Carmelitarum Oppidi Murciani, Eccleſiam, &*

Reli-

Religioſos in caſu, &c. Reſponſum fuit *Negativè* dummodo adſint ſex Religioſi ad formam Decreti -- *ut in parvis* -- Etenim ſi in dicto Monaſterio non adſint ſex Religioſi, poſſet Epiſcopus præfatam Eccleſiam Patronalem ſic translatam viſitare, ſicut poteſt viſitare ipſummet Monaſterium, Fagnan. *in cap. Relatum, ne Cleric. vel Monach. n. 71.* Panimoll. *deciſ. 84. adnot. 2. num. 35. & 56.*

Non obſtat ſi dicatur, quòd privilegium exemptionis extendi non poſſit ad controverſam Eccleſiam Parochialem, quia hæc de tempore conceſſionis ejuſdem privilegii non ſpectabat, nec erat dependens à dicto Monaſterio. Siquidem cùm privilegium prædictum eximat à juriſdictione Epiſcopi omnes Eccleſias ad
10 Monaſterium ſpectantes, videtur etiam eximere hanc Eccleſiam, licèt poſtea de futuro acquiſitam, & accedentem ad Monaſterium. Cùm dictio *Omnis* ſit adeò latiſſima, & univerſalis, ut ſit apta comprehendere omnes Eccleſias non ſolùm præſentes, ſed etiam futuras, & de novo advenientes, Surd. *conſ. 73. num. 62.* Barboſ. *de diction. diction. 241. num. 15. & ſeq.*

11 At his omnibus poſthabitis contrarium de jure procedit, agitur enim de Eccleſia Patronali non annexa, nec ſubjectivè unita, ſeu de Menſa Monaſterii, ſed de Eccleſia ſimpliciter translata unà cum ejus Jurepatronatus ad Monaſterium titulo univerſitatis bonorum per ipſum emptæ, & ſituata intrà Diœceſim Epiſcopi, quæ ratione talis ſituationis ſubjecta eſt ejuſdem Epiſcopi juriſdictioni, tum quoad Populum, tum quoad Clerum ei addictum, adeòque debet ab eodem Epiſcopo viſitari in concernentibus Curam Animarum, ad *Text. in cap. omnes Baſilicæ 16. quæſt. 7. cap. cum Venerabilis de Relig. domib. cap. cùm Epiſcopus de Offic. Ordin. in 6.* & juxta *Tridentinum cap. 3. ſeſſ. 24. de reform.* Fagnan. *in cap. cùm dilectus de Relig. domib. & in cap. nimis prava n. 3. de exceſſ. Prælat.* Rot. *in Firmana juriſdictionis 17. Martii 1702. §. Loquendo, & 20. Martii ejuſdem anni §. Alias cum ſeq. & 13. Maji ejuſdem anni §. Fun-*
12 *damentum* coram Reverendiſſimo Molines. Attento præcipuè, quòd Epiſcopus etiam poſtquam Eccleſia fuit translata ad Monaſterium ſemper eam viſitaverit abſque ulla contradictione Abbatis pro tempore, qua ſtante obſervantia nulli dubium eſſe poteſt valere Epiſcopum continuare in jure eam viſitandi. Caſtrenſ. *conſ. 347. n. 4. lib. 1.* Rot. *deciſ. 497. n. 5. par. 4. tom. 1. recent. & in dicta Firmana juriſdictionis 17. Martii 1712. §. Ad hancque* coram Reverendiſſimo Molines, & juxta reſolutionem S. Congregationis Concilii *in Contorien. Viſitationis 20. Aprilis 1697. lib. 47. decret. fol.* 110.

13 Nec Abbas Monaſterii impedire valet Epiſcopo hujuſmodi Eccleſiæ viſitationem, & ſibi arrogare jus illam viſitandi, quia vigore translationis ejuſdem Eccleſiæ Patronalis cum univerſitate bonorum ad Monaſterium per ipſum empta, iſta ſubjecta non evaſit Abbati quoad ejus viſitationem, cùm juxta diſpoſitiones præſentis *Canonis XV.* translata Eccleſia Patronali titulo univerſitatis bonorum ad exemptos non minuitur in ea jus Epiſcopale, ſed ſolùm effecta fuit ſubjecta eidem Abbati quoad præſentationem Rectoris, itaut Abbas poterit quidem in hoc caſu præſentare Rectorem ad ipſam Eccleſiam vacantem, non verò eam de jure viſitare, ut innuere etiam videtur *Textus in cap. cùm & plantare §. In Eccleſiis de privileg.* ibi -- *In Eccleſiis verò ſuis, quæ ad eos pleno jure non pertinent, inſtituendos Presbyteros Epiſcopis præſentent, ut eis de Plebis Cura reſpondeant, ipſis verò pro rebus temporalibus rationem adhibeant competentem,* & *in cap. 1. de verborum ſignificat. in 6.* ibi -- *eaſque cum ſuis plebibus per ſuos Clericos idoneos gubernent, qui ratione Plebium examinandi Epiſcopis præſententur, ut ab eis Curam recipiant Animarum, cùm plebes*
14 *Epiſcopis ſint ſubjectæ* -- Et quamvis Eccleſia prædicta effecta fuerit ſubjecta Abbati quoad præſentationem, non proinde dici poteſt exempta à juriſdictione Epiſcopi, quia ſimplex præſentatio, aut collatio Eccleſiarum per Abbatem facienda, non inducit exemptionem earumdem, nec eſt valida ſubtrahere Animas, & Populum ſub illis degentem à juriſdictione Epiſcopi. Fagnan. *in cap. cùm dilectus de Relig. Domib.* Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt. 12. n. 5. & 14.* & optimè Rot. *in Firmana juriſdictionis 15. Aprilis 1701. §. final.* coram Reverendiſſimo Molines, & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Pragen. juriſdictionis 14. Januarii* 1708. ubi propoſito dubio -- *An pro exemptione à juriſdictione Ordinaria Epiſcopi, ſufficiat ſola nominatio, ſeu deputatio Presbyteri Sæcularis facta à Superiore D. Joannis Hieroſolymitani in Eccleſiis dicti Ordinis pro Cura Animarum, quamvis ex cauſa non admitteretur ab Archiepiſcopo, ſive potiùs requiratur admiſſio, approbatio, & licentia Archiepiſcopi, ſive ejus Conciſtorii ad Curam Animarum, & Adminiſtrationem Sacramentorum* -- Reſponſum fuit -- *Negativè* quoad primam, & *affirmativè* quoad ſecundam partem; Sicuti nec dici poteſt exempta à juriſdictione Epiſcopi, & ſubjecta viſitationi Abbatis, ex eo quia iſte uti Patronus ratione ejus Monaſterii, ad quod translatum fuit juſpatronatus cum univerſitate bonorum repræſentat perſonam Fundatoris Eccleſiæ, vigore enim hujuſmodi repræſentationis prætendere non poteſt viſitationem ejuſdem Eccleſiæ, quia qualitas Fundatoris non præbet facultatem jus viſitandi Eccleſiam Patronalem, cum hæc facultas tam de jure communi, quàm ex diſpoſitione Concilii Tridentini ſolummodò tribuitur Epiſcopis, ut expreſsè docet Rot. *in Eiſteten. juriſdictionis ſuper bona jure 25. Januarii 1717. §. Minus relevante* coram R. P. D. Falconerio.

Nullatenus adverſante privilegio exemptionis, quo fruitur Monaſterium A. unà cum omnibus ejus Eccleſiis; Etenim Eccleſia Parochialis Patronalis titulo univerſitatis bonorum, ut ſupra translata ad dictum Monaſterium participare non valet de hac exemptione; Quoniam ex eo, quod ſit exemptum Monaſterium, unà cum ejus Eccleſiis; non per hoc eſt exemptus Presbyter Curatus quoad ea, quæ ad Curam Animarum pertinent, nec ipſi Parochiani intelliguntur exempti, quia privilegium exemptionis ſupradi- 15
ctum importat exemptionem Monaſterii Eccleſiarum, & Perſonarum Regularium in ejus ambitu exiſtentium, & inſervientium, non verò exemptionem Populi, & Cleri Sæcularis, & Parochorum Curam Animarum regentium, ad *Text. in cap. Per exemptionem de privileg. in 6.* ibique Barboſ. & Paſſerin. *num. 1.* Fagnan. *in cap. Cum Cappella num. 16. de privileg.* Cokier. *de juriſdict. in exempt. par. 1. quæſt. 13.* Rot. *deciſ. 233. n. 30. par. 10. rec. & in Firmana juriſdictionis 15. Aprilis 1701. §. Hoc ipſum, & 17. Martii 1702. §. Neque hujuſmodi & 13. Maji ejuſdem Anni §. Ex quibus* coram Reverendiſſimo Molines.

Et licèt præfatum privilegium loquatur de omni- 16
bus Eccleſiis dependentibus à Monaſterio, tamen comprehendere non valet hanc Eccleſiam poſtea, ac de novo acquiſitam à Monaſterio. Ut enim ſit aptum eam comprehendere, non ſufficit, quòd ſit conceptum ſub determinatione temporis, aut verbis generalibus, & indefinitis, ſed requiritur, quòd ſit conceſſum cum extenſione ad Eccleſias non ſolùm præſentes, & de præſenti ſpectantes ad Monaſterium, ſed etiam futuras, & defuturo advenientes, & quomodolibet ad ipſum accedentes, & translatas, aliàs intelligeretur ſolùm de Eccleſiis de præſenti ſpectantibus ad Monaſterium, & quidem pleno jure, nimirum tam in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, ea ratione, quia privilegium non extenditur ad non cogitata veriſimiliter, ſicut ſunt ea, quæ poſtea accidunt, & quia cùm ſit contra jus conceſſum, eſt ſtrictè intelligendum, juxta *Text. in cap. Paſtoralis de privileg.* ibique Gloſſ. *verb. contineatur expreſſum* Abb. *in cap. fin. ne Cleric. vel Monach. n. 5.* Gonzal. *in cap. Porro de privileg. num. 3. & in cap. Olim de verb. ſignific. num. 3.* ibique Fagnan. *num. 19. & ſeqq. & in cap. Cauſam de reſcript. num. 10. & ſeq.*

Sed etiam per malam hypoteſim admiſſo, quòd hu- 17
juſmodi privilegium aptum ſit comprehendere controverſam Eccleſiam, adhuc Epiſcopus poteſt illam viſitare jure Ordinario; diſtinguunt enim Doctores inter Eccleſiam Parochialem non exemptam à juriſdictione Epiſcopi, quoad Curam Animarum, ante Concilium Tridentinum, & Eccleſiam Parochialem ſic

exemptam, ante dictum Concilium; diſtinguunt etiam inter Eccleſiam Parochialem exemptam, quæ vigore tranſlationis ad Monaſterium mutaverit ſtatum, & naturam, nimirum de Sæculari effecta fuerit Regularis, adeout regatur à Rectore Regulari, & Eccleſiam Parochialem exemptam, quæ vigore ejuſdem tranſlationis non mutaverit ſtatum, & naturam, ſed adhuc remanſerit in ſtatu ſæculari, & regitur per Rectorem Sæcularem; Quando Eccleſia non eſt exempta ante Concilium Tridentinum, aut quando eſt talis, ut vigore tranſlationis ad Monaſterium non mutaverit ſtatum, & naturam, ſed remanſerit in ſtatu ſæculari, & regatur per Sacerdotem Sæcularem, tunc ipſa viſitari poteſt ab Epiſcopo jure ordinario in concernentibus Curam Animarum, quando verò ſortita eſt exemptionem etiam quoad Curam Animarum ante Concilium, aut quando eſt talis, ut vigore ejuſdem tranſlationis mutaverit ſtatum, & naturam, & effecta fuerit Regularis, ac regatur per Regularem, tunc viſitari non poteſt ab Epiſcopo jure ordinario, ſed ſolùm jure delegato; unde cùm Eccleſia hæc Patronalis Parochialis ſit primæ, & non ſecundæ ſpeciei, dum non fuit exempta à juriſdictione Epiſcopi quoad Curam Animarum ante Tridentinum, nec eſt talis, ut vigore tranſlationis ad Monaſterium titulo emptionis Caſtri, cui eſt annexa, mutaverit ſtatum, & naturam, dum eſt ſæcularis, & regitur per Presbyterum ſæcularem; ſequitur, quòd poſſit Epiſcopus illam viſitare jure Ordinario, non obſtante, quòd per malam hypotheſim ipſa vigore dictæ tranſlationis admittatur exempta; juxta *Text. in cap. unico de Cappell. Monach. in 6.* ibique Paſſerin. *n. 2. Concil. Trident. cap. 11. ſeſſ. 25. de Regul.* Fagnan. *in cap. Cùm dilectus n. 41. & ſeq. de Relig. Domib. in cap. grave de offic. Ordin. n. 18. & in cap. nullus n. 3. & ſeq. de Paroch.* & optimè docet Rota diſtinguendo inter unam, & alteram ſpeciem Eccleſiæ Parochialis *in Leodien. juriſdictionis ſuper bono jure 12. Martii 1715. §. Etenim cum ſeqq.* coram R. P. D. Anſaldo,

18 Quod verò ſpectat ad Hoſpitale, quod regitur, & gubernatur ab eis de Communitate dicti Caſtri tranſlati ad Monaſterium titulo ejus emptionis, cenſeo poſſe Epiſcopum illud viſitare, cùm ipſe habeat intentionem in jure fundatam ſuper jure viſitandi omnia Hoſpitalia, & alia loca Pia ſuæ Diœceſis, in quibus ex defunctorum diſpoſitionibus pia opera exerceantur, non obſtante quacumque conſuetudine, Statuto, aut privilegio ante Tridentinum conceſſo, juxta *Text. in cap. De Xenodochiis de Relig. domib.* ibique Anan. *num. 1. & ſeqq.* Butr. *num. 1. & ſeqq.* Fagnan. *n. 2. & ſeqq.* & juxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *cap. 8. ſeſſ. 22. de reform.* Cokier. *de juriſdict. diſc. 95. num. 3.*

19 Dummodo Fundator hujuſmodi locorum non vivat, aut illa non ſint ſub immediata Regia Protectione, ſi enim Fundator vivat, & ipſa non habeant formam Eccleſiæ, nec ſint fundata auctoritate Epiſcopi, aut ſi ſunt ſub immediata Regum Protectione, & exempta privilegio, conſuetudine, & ſtatuto viſitari non poſſunt ab Epiſcopo quoad opera, quæ in illis locis exercentur, nec quoad ea, quæ ibi expenduntur; quia Concilium Tridentinum quoad hæc ſatis confidere videtur pietati, & ſollicitudini Regum, qui talia Hoſpitalia in ſua poteſtate habent, poſſunt tamen viſitari ab Epiſcopo quoad Cultum Divinum, nimirum an ibi obſerventur ea, quæ ad dictum cultum ſpectant, cùm viſitatio, quoad hæc ſit Spiritualis, & Eccleſiaſti-

20 ca, & propriè conveniens Epiſcopo; Secus verò ſi ſint ſimpliciter ſub immediata Regum Protectione, & non probetur legitima exemptio ab Ordinarii juriſdictione, tunc enim non ſolùm poteſt Epiſcopus illa viſitare quoad Cultum Divinum, ſed etiam, quoad temporalia, quia ſimplex Regia Protectio Hoſpitalis, abſque Conſuetudine, Statuto, aut Privilegio Apoſtolico exemptionis valida non eſt arcendi Epiſcopum ab ejus viſitatione, dum Concilium Tridentinum *dicto decreto ſeſſ. 22.* ita voluit eſſe immunia à viſitatione Ordinarii hujuſmodi Hoſpitalia ſub Regia Protectione exiſtentia, ſi hanc Immunitatem legitimo juſtoque titulo acquiſierint, ut optimè docet Fagnan. *in cap. de Xenodochiis de Relig. domib. num. 19. & ſeqq.* Barboſ. *ad Concil. dicto cap. 8. ſeſſ. 22. n. 27. & 30. de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. alleg. 75. num. 3.* Cokier. *de juriſdict. in exempt. quæſt. 31. num. 4.* Card. de Luc. *de juriſdict. diſc. 10. num. 2.* Ventrigl. *in prax. par. 2. annot. 24. §. 1. num. 19.* Cum autem hujuſmodi Hoſpitale ſitum in dicto Caſtro tranſlato ad Monaſterium A. & annexum Eccleſiæ Patronali ibi fundatæ in Diœceſi Epiſcopi non ſit ſub Regia Protectione, nec ejus Fundator vivat; Sequitur quòd Epiſcopus poſſit illud viſitare, & quòd irrationabilis ſit prætenſio Communitatis præfati Caſtri excludendi Epiſcopum ab illius viſitatione.

Et quidem poteſt Epiſcopus illud viſitare, tam 21
quoad temporalia, quàm quoad ſpiritualia, & exigere ab ejus Adminiſtratoribus redditionem rationum, non ſolùm in actu viſitationis, verùm etiam quolibet anno, etiam ſi ipſi Adminiſtratores ſint Laici, quia ad eum ſpectat ordinare, quòd bona hujuſmodi locorum piorum diſpenſentur in uſus deſtinatos à Teſtatoribus, ut decernitur in Concilio Tridentino *cap. 9. ſeſſ. 22.* ibique Barboſ. *n. 12.* Federic. de Sen. *conſ. 111. n. 3.* Ventrigl. *ubi ſupra n. 16.* & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii, me ſtudente apud R. P. D. meum Petra *in Sutrina juriſdictionis 7. Decembris 1715.* ubi prætendente Societate Diſciplinatorum Roncilionis exemptionem proprii Oratorii, & Hoſpitalis ab Ordinarii juriſdictione in vim cujuſdam privilegii Julii II. inter cætera diſputata fuerunt ſequentia dubia. Primò: *An liceat Epiſcopo Sutrino viſitare Hoſpitale, & Oratorium Diſciplinatorum Roncilionis in caſu, &c.* Secundò: *An jure Ordinario, vel potiùs Delegato:* Quintò: *An iidem Officiales teneantur Epiſcopo rationem reddere eorum adminiſtrationis in caſu, &c. & quatenus affirmativè.* Sextò: *An ſit facienda dicta redditio rationis quolibet anno, ſeu in actu viſitationis tantùm.* Quibus Sacra Congregatio reſpondit ad primum *affirmativè*. Ad ſecundum *jure ordinario*. Ad quintum *affirmativè*. Ad ſextum *quolibet anno*. Immo Epiſcopus poteſt exigere, ut ſibi reddantur rationes dictæ adminiſtrationis in domo Epiſcopali, ut *in Valentina 11. Maji 1624.*

Quod procedit etiam in fortioribus terminis, nimi- 22
rum in caſu, quo in limine fundationis Hoſpitalis fuiſſet alteri conceſſa facultas illud viſitandi, & exigendi redditionem computorum, & inquirendi de adimplemento onerum à Fundatore relictorum, ex hoc enim non cenſeretur excluſus Epiſcopus à viſitatione Hoſpitalis, ſed poſſet etiam ipſe unà cum Viſitatore deputato à Fundatore illud viſitare, & exigere redditionem rationum ab ejus Adminiſtratoribus, ut reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione Concilii in *Abulen. Viſitationis*, quam reſolutionem reportat per extenſum Gallemart. *ad Concil. ſeſſ. 22. cap. 9. n. 4. & 6.* Garz. *de Benef. par. 1. cap. 2. num. 99.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 75. n. 8. §. Colliges*, Rot. *deciſ. 30. num. 2. par. 2. recent.*

Minimè attento, quòd Hoſpitale præfatum non ſit 23
Eccleſiaſticum, ſufficit enim quòd ſit locus pius ad effectum, ut Epiſcopus poſſit illud viſitare, ſi non de jure communi, ſaltem uti Sedis Apoſtolicæ delegatus, juxta *idem Trident. d. cap. 8. ſeſſ. 22.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. alleg. 75. num. 6. & ſeqq. & in cap. Ad hæc de Relig. domib. n. 3.* Fagnan. *in cap. de Xenodochiis de Relig. domib. n. 14.* ibique Abb. *num. 3.* Rot. *deciſ. 30. n. 8. par. 2. rec.* Et ita etiam reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione *in Narnien. viſitationis Hoſpitalis 6. Aprilis 1574. & 8. Auguſti 1693.* & noviſſimè repropoſita eadem Cauſa me ſtudente apud R. P. D. meum Anſidæum 28. Martii 1716. ubi prætendebat Communitas Narniæ excludere Epiſcopum à viſitatione Hoſpitalis SS. Trinitatis ſub ejus gubernio exiſtentis,

Pro coronide hujus Caſus quæro hic duo. Pri- 24
mum: An Epiſcopus in viſitatione duarum Eccleſiarum Parochialium Patronalium de conſenſu utriuſque Parochi poſſit ſeparare Parochianos Eccleſiarum de Jurepatronatus Laicorum, qui per familias diſtinguebantur, injungendo alteri Parochiæ abſque conſenſu Patronorum? Cui breviter reſpondeo: Non poſſe Epiſcopum devenire in actu viſitationis ad hujuſmodi ſeparationem Parochianorum abſque præſtito conſenſu

Patro-

Patronorum, niſi ſint de Parochianis, ut reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in N. 27. Julii 1687. lib. 38. Decret. pag. 376.*

Secundum, quod quæro, eſt, An Epiſcopus poſſit viſitare Eccleſiam Patronalem non Curatam ſpectantem ad Religionem Hieroſolymitanam, quæ poſt ejus ruinam, & deſtructionem cauſatam à Terræmotu fuerit de novo ædificata à perſonis non exemptis propriis expenſis.

25 Cui reſpondendum cenſeo negativè, cùm Eccleſiæ Hieroſolymitanæ Militiæ, quibus Cura Animarum non ineſt ſint exemptæ à juriſdictione Epiſcoporum tam ordinaria, quàm delegatâ, & ſoli Præceptores reſpectu illarum ſint veri Ordinarii, ut teſtantur Barboſ. *in Collect. Apoſt. deciſ. collect.* 314. *ſub n.* 8. Lezzan. *in Summ. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *cap. de Regular. Militar. obligat. num.* 52. *à verſ. Viſitatione.*

In nihilo obſtante ſi dicatur, quòd hæc Eccleſia materialiter non ſit illa eadem, quæ erat priùs, dum ea ruinam paſſa ob Terræmotum ceſſaverit privilegium exemptivum ob deſtructionem ſubjecti, cui affixum reperiebatur. Quoniam cùm ædificium cedat ſolo, & ſolum, ubi reædificata fuit Eccleſia, ſit dictæ Religionis; ſequitur, quòd hæc plenum jus deſuper acquirat,

26 etiam ſi præfatæ perſonæ non exemptæ propriis expenſis dictam Eccleſiam reædificaverint. Nec demolitio Eccleſiæ ſemper operatur, quòd ea diruta amittat ſua privilegia. Etenim diſtinguendum eſt. Aut Eccleſia deſtructa eſt facto, & auctoritate Superioris animo eam ampliùs non reædificandi, & ob delictum, aut cauſam ſcandali, & tunc perdit omnia ejus jura, & privilegia, quia tam actu, quàm habitu deſinit eſſe talis, Bald. *in l. ſi tibi 9. §. In Decurionib. ſub n.* 3. *ff. quod cujuſq. univerſ. nomin.* Aut deſtructa eſt ſiniſtra fortuna; puta ob impetum prædonum, incurſum hoſtium, terræmotum, &c. & tunc non perdit ſua jura, ſed ſi reædificetur, reſurgunt, quia figurantur continuare in habitu, juxta Gloſſ. *in Can. Paſtoralis 7. quæſt.* 1. Cokier. *de juriſd. in exempt. par.* 3. *quæſt.* 9. *n.* 5. *& quæſt.* 20. *n.* 6. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 30. *n.* 26. Rot. *deciſ.* 404. *n.* 18. *& ſeq. par.* 19. *tom.* 1. *rec.*

Et ita reſolutum fuit à S. Congregatione Concilii, me ſtudente apud R. P. D. meum Petra *in Spoletana Viſitationis 29. Julii* 1713. Ubi cùm Epiſcopus vellet viſitare Eccleſiam S. Jacobi ſub pleno dominii jure Hieroſolymitanæ Religionis exiſtentem, quæ Terræmotu deſtructa fuit, & deinde à Patribus Congregationis Oratorii S. Philippi Nerii in eodem ſolo propriis expenſis reædificata, ſe ei oppoſuit præfata Religio, & diſputato dubio: *An liceat Epiſcopo viſitare Eccleſiam de qua agitur in caſu, &c.* Reſponſum fuit *Negativè.*

ARGUMENTUM.

Tranſlato Jurepatronatus Eccleſiæ Parochialis unà cum univerſitate bonorum ad Monaſterium, Epiſcopus an poſſit exigere, utſibi erigatur ibi baldachinum, occaſione viſitationis ejuſdem Eccleſiæ?

SUMMARIUM.

1 *Erectio baldachini in Eccleſiis Regularium quando ſit Epiſcopo permiſſa? & num. 6.*
2 *Regulares an impedire poſſint erectionem baldachini in eorum Eccleſiis?*
3 *Regulares in quibus ſint exempti ab Epiſcopo?*
4 *Viſitatio Eccleſiæ eſt actus merè Juriſdictionalis.*
5 *Actus Pontificales qui ſunt?*
6 *Tranſlata Eccleſia Patronali cum univerſitate bonorum ad Monaſterium exemptum, Epiſcopus non poteſt in actu illius viſitationis exigere, ut ibi erigatur baldachinum.*

CASUS IX.

OCcaſione viſitationis Eccleſiæ Parochialis Patronalis ſitæ in Caſtro, titulo hujus emptionis, aut donationis tranſlato, unà cum Jurepatronatus ei annexo ad Monaſterium A. exemptum, prætenſionem excitavit Epiſcopus erigendi ibi baldachinum. Quæritur an Epiſcopo viſitanti dictam Eccleſiam quoad Curam Animarum ſit permiſſa hujuſmodi erectio baldachini?

Reſpondendum videtur negativè. Eccleſia namque præfata Patronalis eſt dependens, & pertinens ad Regulares exemptos, utpote tranſlata ad eorum Monaſterium, vigore emptionis, aut donationis Caſtri cui annexa erat, adeoque exigere non poteſt Epiſcopus, ut ſibi erigatur ibi baldachinum à Rectore ejuſdem Eccleſiæ occaſione hujus viſitationis, dum erectio bal- 1
dachini in Eccleſiis Regularium eſt ſolùm permiſſa Epiſcopo ubi, & quando in eis Pontificalia exercet, juxta decretum Clementis VIII. poſt *Quarant. in Summa Bullar. verb. Privileg. Regular.* & docent Lezzan. *in Summ. quæſt. Regul. verb. Baldachinum num.* 3. *tom.* 2. *& cap.* 11. *num.* 3. *tom.* 1. Gratian. *diſcept.* 467. *num.* 1. *tom.* 3. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 80. *par.* 3. *num.* 16. *& ſeq.* Tamburin. *de jur. Abbat. diſput.* 15. *n.* 17. *tom.* 1. Et quidem optima ratione, quia erectio baldachini eſt acceſſoria functionibus Pontificalibus, ſeu eis actibus, qui ſinè Inſignibus Pontificalibus, nimirum ſinè Mitra, Baculo, & Pallio exerceri non poſſunt, adeoque ubi, & quando in Eccleſiis Regularium permiſſæ ſunt Epiſcopo functiones Pontificales, cenſetur etiam permiſſa in eiſdem Eccleſiis erectio baldachini, ad *Text. in cap. quanto de judic.* Gratian. *deciſ.* 113. *in addit. num.* 8. *& ſeq.*

Nec Regulares impedire poſſunt hujuſmodi erectio- 2
nem baldachini in eorum Eccleſiis, quando Epiſcopus velit in eis Pontificalia ſibi permiſſa exercere ſub prætextu exemptionis. Diſtinguendum eſt enim in Epiſcopo inter ea, quæ ſunt Dignitatis, ea quæ ſunt Ordinis, & ea quæ ſunt Juriſdictionis, prout ſuperiùs *Caſu antecedenti* diſtinctum fuit. Licèt enim Re- 3
gulares vigore eorum privilegiorum ſint exempti ab eis, quæ ſunt Ordinis, ab eis, quæ ſunt juriſdictionis, tamen non ſunt exempti ab eis, quæ ſunt Dignitatis, ſeu à jure reverentiali, & obedientia debita Epiſcopo ratione ejus dignitatis, ſed Epiſcopus accedens ad eorum Eccleſias ad ſolemniter celebrandum, aut ad alia Pontificalia exercenda, reverenter eſt ab eis recipiendus, erigendo in eorum Eccleſiis baldachinum, tamquam quid acceſſorium ſolemni celebrationi, aut aliis functionibus Pontificalibus. *Text. in Clementin. Archiepiſcopo de privil.* ibique Gloſſ. Imol. Vitalin. Fagnan. *in cap. quia nos de auctoritate, & uſu Pallii n.* 13. Lezzan. *in Summ. quæſt. Regular. cap.* 11. *n.* 3. *tom.* 1. Pignattel. *conſult.* 106. *num.* 3. *& ſeqq. tom.* 10. Rot. *in Conſtantien. juriſdictionis ſuper bono jure* 13. *Aprilis* 1714. §. *Præcipuè*, coram Eminentiſſimo Scotto.

Quando autem Epiſcopus viſitat Eccleſiam Regularium quoad Curam Animarum, non exercet Pon- 4
tificalia, dum viſitatio Eccleſiæ non eſt actus, ſeu functio Pontificalis, ſed eſt actus merè juriſdictionalis competens Epiſcopo in Eccleſiis Regularium ratione Curæ Animarum, juxta *Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *de Regular. cap.* 11. & dixi ſuperiùs *Caſu antecedenti*, omnino independens ab Inſignibus Pontificalibus, nec 5
exigens ad ſui perfectionem, ut Epiſcopus utatur hujuſmodi Inſignibus, minuſque connumeratur inter actus Pontificales, dum iſti ſunt ſolùm Miſſa ſolemnis, Ordinum celebratio, frontis Chriſmatio, conſecratio Baſilicarum, & Virginum, & omnes illi actus, qui ſinè Inſignibus Pontificalibus expleri non poſſunt. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 2. *alleg.* 6. *num.* 3. Lezzan. *in Summ. verb. Baldachinum num.* 4. *tom.* 2.

Ac proinde Epiſcopus in actu viſitationis Eccleſiæ 6
Regularium, quoad Curam Animarum exigere non valet, ut in ea erigatur ſibi baldachinum ad explendum hujuſmodi actum viſitationis, cùm erectio baldachini ſit permiſſa Epiſcopis in Eccleſiis Regularium, ſolùm quando ibi peraguntur functiones Pontificales, juxta præfatum decretum Clementis VIII. ibi -- *Eo tamen dumtaxat tempore quo Pontificales ejuſmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipſe, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur.* Ergo in aliis caſibus, & quoad alios actus non Pontificales erectio baldachini erit eis in dictis Eccleſiis prohibita. Dictio enim dumtaxat excludit omnes alios caſus præter expreſſos, ad

Text. in l. 3. §. *cùm Titio ff. de adim. legat.* Patiſ. *conſ.* 47. *num.* 18. *lib.* 4. Maſcard. *de probat. concluſ.* 1393. *n.* 37. Tuſch. *lit. D. concluſ.* 388. *n.* 2. Barboſ. *diction.* 97. *num.* 4. Et ita in terminis viſitationis reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in una *Mediolanen. lib.* 2. *decret. fol.* 174. ubi in reſponſione ad quartum dubium, ubi quærebatur — *An Epiſcopo Monaſteriorum clauſuram viſitare volenti, dictæ Moniales teneantur erigere in Eccleſia exteriori, vel interiori ſedem cum baldachino, vel ſolummodo ſufficiat illi ſtratum præparare in utraque Eccleſia* — dixit — *ſufficere præparationem ſtrati* — retulit. per Matthæuc. *Offic. Cur. Eccleſ. cap.* 11. *n.* 11. *pag. mihi* 79.

7 Verùm in hoc caſu cenſeo quidem reſpondendum negativè, non ob rationem ſuperiùs inſinuatam, videlicet, quia Eccleſia hæc Patronalis eſt dependens à Monaſterio, dum dependentia, quam habet hæc Eccleſia à Monaſterio non eſt reſpectu juriſdictionis per Abbatem in ea exercendæ, cùm vigore præfatæ translationis ejuſdem Eccleſiæ ad Monaſterium, ita effecta non fuerit exempta à juriſdictione Ordinarii, & ſubjecta juriſdictioni Abbatis, ſed reſpectu præſentationis, eo quia præſentare Rectorem ad ipſam vacantem ſpectat ad Abbatem; ſed ratio, quare Epiſcopus non poſſit exigere, ut ſibi erigatur in dicta Eccleſia baldachinum à Rectore occaſione viſitationis mihi videtur eſſe, quia erectio baldachini non eſt neceſſaria ad explendum actum viſitationis, cùm hæc ex ſupradictis non ſit functio Pontificalis, ſed ſolùm actus juriſdictionalis.

ARGUMENTUM.

Epiſcopo habenti ex privilegio uſum Crucis, an liceat occaſione Jubilæi, aut expoſitionis Venerabilis ingredi Eccleſiam Patronalem tranſlatam unà cum univerſitate bonorum ad Monaſterium cum Cruce erecta?

SUMMARIUM.

1 *Acceſſus Epiſcopi ad Eccleſiam Regularium tripliciter conſiderari poteſt, & quænam ſit differentia inter unum, & alterum acceſſum? Vide ibi.*
2 *Tranſlata Eccleſia Patronali unà cum univerſitate bonorum ad Exemptos, poteſt Epiſcopus habens ex privilegio jus deferendi Crucem, illam ingredi Cruce erecta etiam in acceſſu voluntario.*
3 *Et etiam ſi Eccleſia Patronalis ſic tranſlata præſupponatur exempta, & n.* 8. *Amplia ut n.* 9.
4 *Inſignium ſpecies eſt duplex.*
5 *Delatio Crucis in Archiepiſcopo an ſit ſignum juriſdictionis?*
6 *Crucis delatio in Epiſcopo habente ex privilegio jus deferendi Crucem non eſt ſignum juriſdictionis.*
7 *Uſus Mitræ, & Baculi conceſſus alicui Dignitati in Cathedrali, ſeu Collegiata, non eſt in ipſa ſignum Juriſdictionis.*
10 *Refertur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii* in Lucana juris deferendi Crucem.

CASUS X.

Conceſſus fuit à Sede Apoſtolica Epiſcopo Diœceſis B. ejuſque ſucceſſoribus in perpetuum uſus Crucis per totum Epiſcopatum, occaſione autem Jubilæi, aut expoſitionis Venerabilis in Eccleſia Patronali B. fundata in quodam feudo, quod titulo emptionis, aut donationis tranſlatum fuit unà cum Jurepatronatus ei annexo ad quoddam Monaſterium Regularium, in quo ſicuti etiam in Eccleſiis ab eo dependentibus vigore privilegii Apoſtolici, nec Ordinarius, nec Legatus ullam præeminentiam, nec ſuperioritatem, & juriſdictionem quomodolibet exercere poteſt, acceſſit ad dictam Eccleſiam Epiſcopus, eam ingrediendo cum Cruce erecta, Abbate, ac Regularibus præfati Monaſterii contradicentibus. Hinc oritur dubium, An Epiſcopus poſſit in hoc caſu ingredi dictam Eccleſiam Patronalem, erecta Cruce.

Quod negativè reſolvendum videtur. Diſtinguendum eſt enim inter acceſſum Epiſcopi neceſſarium ad 1
Eccleſiam Regularium, voluntarium, & mixtum; Quamvis enim quando agitur de acceſſu neceſſario ad Eccleſiam Regularium, ut eſt ille, qui accidit occaſione viſitationis in concernentibus Curam Animarum, aut Proceſſionis publicæ, aut Pontificalium, poſſit Epiſcopus, Cruce erecta, ingredi Eccleſiam Regularium, ea ratione, quia in caſibus prædictis, viſitationis, publicarum Proceſſionum, & Pontificalium derogata remanſit exemptio Regularium, & reſtituta in ipſos Epiſcopalis juriſdictio per Concilium Tridentinum *cap.* 11. & *cap.* 13. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* & per decretum Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium à Clemente VIII. approbatum apud Novat. *in Summ. Bullar. par.* 1. *comment.* 19. & apud Fagnan. *in cap. Tua nos de auct. & uſu pallii n.* 19. & dixi ſuperius *Caſ. VIII. n.* 17. & *Caſ. IX.* Sicuti etiam eadem Cruce erecta ingredi poſſit Epiſcopus dictam Eccleſiam, quando agitur de ejus acceſſu mixto, nimirum quando accedit ad Eccleſiam Regularium invitatus ab eis ob aliquam functionem ibi peragendam, tamen quando agitur de acceſſu merè voluntario ex cauſa devotionis, ut eſt iſte, de quo agitur, occaſione Jubilæi, aut expoſitionis Venerabilis, Epiſcopus accedere non valet ad Eccleſiam Regularium Cruce erecta, quia cùm delatio Crucis ſit ſignum juriſdictionis, nequit Epiſcopus illam erigere in Eccleſiis Regularium, niſi habeat ſpeciale privilegium, juxta Gloſſ. *in Clement. Archiepiſcopo de privil. in figuratione caſus*; ibique Abb. *num.* 2. Zabarell. *num.* 5.

His tamen non obſtantibus veritas eſt in contrarium. Quoniam Eccleſia hæc Patronalis tranſlata ad 2
præfatum Monaſterium Regularium cum univerſitate bonorum, cui erat annexa titulo hujus emptiònis, aut donationis ſubjecta non fuit effecta Abbati, & Regularibus ejuſdem Monaſterii quoad juriſdictionem, ſed ſolùm quoad præſentationem Rectoris, nec vigore hujuſmodi tranſlationis evaſit Regularis, & exempta, ſed remanſit, & eſt Sæcularis, & ſubjecta juriſdictioni Epiſcopi; Sicuti igitur Epiſcopus ante tranſlationem cum univerſitate bonorum poterat illam Eccleſiam ingredi Cruce erecta; Ita etiam poſt tranſlationem eadem Cruce erecta illam ingredi valebit etiam in acceſſu voluntario, cùm juxta ſecundam concluſionem ſuperiùs *in Commentario* deductam, tranſlato Jurepatronatus, aut Eccleſia Patronali cum univerſitate bonorum ad exemptos non minuatur in ipſa jus Epiſcopale.

Verùm etiam ſi ſupponatur, & admittatur, quòd 3
hæc Eccleſia Patronalis effecta fuerit exempta, & Regularis, adhuc cenſeo poſſe Epiſcopum habentem privilegium deferendi Crucem illam ingredi Cruce erecta non ſolùm in acceſſu ad eam neceſſario, aut mixto, ſed etiam in acceſſu voluntario, cauſa ſcilicet devotionis, juxta *Clement. Archiepiſcopo de Privileg.* quæ licèt loquatur de Archiepiſcopo, habet etiam locum in Epiſcopo, cui, ex privilegiò competit delatio Crucis per ſuum Epiſcopatum, ut docet Novar. *in Sum. Bullar. par.* 1. *Comment.* 19. *num.* 13. ibi — *Et quamvis dicta Clementina loquatur de Archiepiſcopo, tamen illa fuit contingentia facti, & per eum non excluditur Epiſcopus* — *Pax. Jordan. lucubrat. lib.* 11. *tit.* 2. *num.* 90. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 1. *tit.* 4. *num.* 39. *& in ſum. verb. Archiepiſcopi auctoritas ſub num.* 28. *verſic. Amplia.*

Ratio eſt, quia duplex eſt ſpecies Inſignium, alte- 4
ra, quæ denotat Dignitatem inſigniti, & altera, quæ denotat ſuperioritatem, & præſidentiam in loco, ut diſtinguit Abbas *in cap.* 1. *ut lite pendente num.* 7. ibi — *Ideo concludo ſic, quòd quædem ſunt inſignia denotantia Superioritatem in loco, quædam ſunt, quæ denotant Dignitatem inſigniti* — Quidquid ſit an delatio Crucis in Archiepiſcopo ſit ſignum juriſdictionis, & ſuperioritatis, dum multi Doctores hoc affirmant, uti ſunt Gloſſ. *in cap. Antiqua in verb. niſi urbe de privileg.* Zabarell. *in Clem.* 2. *de privil. n.* 5. Abb. *in d. cap.* 1. *ut lite penden. n.* 7. ibique Butr. *n.* 7. Pignattell. *conſult.* 73. *num.* 1. *tom.* 8. & *conſult.* 76. *num.* 20. *in fin. tom.* 9. Ventrigl. *in prax. de Juriſdictio-*

dictione Archiepiſc. cap. 18. *num.* 6. alii verò negant, ut ſunt Vitalin. *in dicta Clement.* 2. *de privileg. Quarant. in Sum. Bullar. verb. Archiepiſcopi auctoritas num.* 23. *verſ.* 28. *auctoritas* Gratian. *diſcept.* 467. *num.* 3. Franc. *deciſ.* 711. *num.* 11. Rot. *deciſ.* 72. *num.* 3. & 4. poſt Tambur. *de jure Abbat.*

6 Certum mihi videtur eſſe, quòd in Epiſcopo, cui non jure proprio, ſed ſolùm ex privilegio competit jus deferendi Crucem per Diœceſim, delatio Crucis non ſit ſignum juriſdictionis, nec ſuperioritatis, cùm in ipſo non adſit juriſdictio, nec ſuperioritas Archiepiſcopalis, ſed ſit ſignum merè honorificum ſterile, à Summo Pontifice conceſſum Epiſcopo ad honorificentiam, & gloriam ſuæ Eccleſiæ, ad terminos *Textus in cap. ut Apoſtolicæ de privileg. in* 6. ibi – *conceſſit in Eccle-*
7 *ſiarum ſuarum gloriam, & honorem* – Sicuti uſus Mitræ, Baculi, &c. licèt in Epiſcopo ſit ſignum juriſdictionis, & ſuperioritatis, tamen conceſſits alicui Dignitati in Cathedralibus, aut Collegiatis non eſt ſignum juriſdictionis, & ſuperioritatis Epiſcopalis, dum talis dignitas non habet hujuſmodi juriſdictionem Epiſcopalem, ſed eſt ſignum merè honorificum abſque mixtura juriſdictionis, Joan. Andr. *in dicto cap. ut Apoſtolicæ num.* 2. Abb. *in cap.* 1. *ſub num.* 10. *ut lite pendente* Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 1. *diſput.* 19. *num.* 2. & *ſeqq.* Card. de Luc. *de præmin. diſc.* 14.
8 *num.* 4. Ac proinde poterit Epiſcopus non ſolùm in actu viſitationis, aut exercitii Pontificalium, verùm etiam occaſione Jubilei, aut alicujus publicæ feſtivitatis, & cauſa devotionis etiam non invitatus ingredi præfatam Eccleſiam Patronalem Cruce erecta, etiam ſi hæc ſupponatur exempta, cùm delatio Crucis in Epiſcopo ſit inſigne merè honorificum, & exerceri poſſit ſine præjudicio exemptionis, ut expreſsè docet Fagnan. *in cap. Quia nos de auctorit. & uſu Pallii num.* 17. ibi – *In locis exemptis non poſſe Epiſcopum exercere poteſtatem, & judicium, ſed benè poſſe uti inſigniis honoris, & devotionis* – Adden. ad Gratian. *deciſ. March.* 113. *num.* 19. ibi – *Sunt inſignia Dignitatis, &c. & eorum actus eſt ſine præjudicio exemptionis* – Ventrigl. *in prax. de juriſdict. Archiepiſc. annot.* 49. §. *unic. num.* 25. Gratian. *diſceptat.* 467. *num.* 1. & *ſeqq.* Et reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Papien. juris deferendi Crucem* 22. *Septembris* 1708. Et quoad actum merè voluntarium viſitandi Epiſcopum degentem in Conventu PP. Dominicanorum cum Cruce erecta, ac in terminis fortioribus Archiepiſcopi, in quo uſus Crucis poteſt eſſe ſignum juriſdictionis, & Superioritatis reſolvit Sacra Congregatio Epiſcoporum, & Regularium *in Raguſina Delationis Crucis, & Cenſurarum* 26. *Martii* 1711. ibi – Sac. Congregatio Epiſcop. & Regul. *cenſuit licuiſſe, & licere Archiepiſcopo ingredi Conventum cum Cruce erecta* –

9 Quod procederet etiam ſi Eccleſia hæc Patronalis ſupponeretur ex privilegio exempta non ſolùm à juriſdictione, & ſuperioritate, ſed etiam à præeminentia Epiſcopi, quia cùm præeminentia dupliciter ſumi poſſit, nimirum in linea Dignitatis, & honorificentiæ, & in linea juriſdictionis, & ſuperioritatis contentioſæ, juxta Rot. *deciſ.* 281. *num.* 4. & *ſeqq. par.* 15. *recent.* intelligeretur exempta à præeminentia in linea juriſdictionis, & ſuperioritatis, non verò à præeminentia in linea ſimplicis dignitatis, & honorificentiæ, quæ nunquam dicitur ſublata per quamcumque amplam exemptionem, juxta Fælin. *in cap. Cum non liceat num.* 2. *de præſcript.* Tambur. *de jur. Abbat. tom.* 1. *diſp.* 15. *quæſt.* 7. *num.* 45. Monacell. *formul.* 6. *n.* 20. *tom.* 3. *tit.* 3. Card. de Luc. *de præm. diſc.* 21. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 111. *n.* 16. & *ſeq. par.* 5. *recent.* & *deciſ.* 1731. *num.* 13. coram Coccino.

10 Et ita ſtudens apud R. P. D. meum Anſidæum ſentiebam *in Lucana juris deferendi Crucem* contra Pitonium Scribentem in hac Cauſa pro Canonicis Lateranenſibus Monaſterii Sancti Frigdiani Lucæ, qui prætendebant non competere Epiſcopo Lucano jus deferendi Crucem erectam in eorum Eccleſia, niſi occaſione S. Viſitationis, publicarum Proceſſionum, aliorumque actuum, in quibus ex conſuetudine, vel privilegio conceſſum eſt Epiſcopis Pontificalia exercere in Eccleſiis Regularium; Et ita etiam reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii 8. *Auguſti* 1716. ubi propoſito dubio – *An liceat Epiſcopo Lucano ingredi erecta Cruce Eccleſiam Sancti Frigdiani Canonicorum Lateranenſium in caſu, &c.* – reſponſum fuit – *Affirmativè.*

ARGUMENTUM.

Epiſcopus an poſſit exigere Cathedraticum, Subſidium charitativum, Portionem Canonicam, & occaſione viſitationis Procurationem ab Eccleſia Patronali, translato hujus Jurepatronatus cum univerſitate bonorum ad Exemptos?

SUMMARIUM.

1 *Monaſteria Regularium ſunt exempta à Cathedratico, & aliis juribus Epiſcopalibus.*

2 *Cathedraticum an ſit ſublatum per Concilium Tridentinum? Vide ibi, & num.* 19.

3 *Subſidium Charitativum non debetur ex Beneficiis pleno jure unitis Monaſterio exempto, & n.* 20.

4 *Jura, & emolumenta Epiſcopalia ad quem finem ſint à jure introducta? Vide ibi.*

5 *Eccleſia Patronalis translata unà cum univerſitate bonorum ad exemptos debet ſolvere Epiſcopo Cathedraticum in ea quantitate à jure ſtatuta, vel ſolvi ſolita, & num.* 18.

6 *Debet ſolvere Subſidium Charitativum. Limita, ut num.* 7. *Intellige, ut num.* 8.

9 *Debet ſolvere Quartam, ſeu portionem Canonicam, tum Decimarum, tum Mortuariorum, & ſi adſit conſuetudo ſolvendi pro Quarta certam quantitatem pecuniarum, hæc eſt ſervanda. Intellige, ut num.* 10.

11 *Tenetur ſolvere Procurationem Epiſcopo eam viſitanti. Intellige, ut num.* 14. *etiam non obſtante ejus particulari conſuetudine in contrarium, & num.* 15.

12 *Non tenetur ſolvere vecturas, vel ferraturas equorum. Limita, ut ibi.*

13 *Immo eamdem Procurationem ſolvere tenetur Vicario Capitulari ſede vacante, ſed in qua quantitate? Vide ibi.*

16 *Quænam conſuetudo non ſolvendi Procurationem præſervetur à Concilio Tridentino. Vide ibi.*

17 *Epiſcopus cogere poteſt per cenſuras Rectorem Eccleſiæ Patronalis translatæ unà cum univerſitate bonorum ad exemptos renuentem ei ſolvere jura Epiſcopalia.*

CASUS XI.

Retento eodem facti themate ſuperiùs expoſito, nimirum translationis Juriſpatronatus, ſeu Eccleſiæ Patronalis unà cum univerſitate bonorum titulo hujus donationis, aut emptionis ad Monaſterium A. ab utraque Lege Epiſcopali exemptum. Quæro an Epiſcopus intrà cujus Diœceſim ſita ſit dicta Eccleſia Patronalis, poſſit ab hujus Rectore exigere Cathedraticum, Subſidium Charitativum, & Portionem Canonicam, & occaſione viſitationis ejuſdem Eccleſiæ Procurationem?

Quæſtio hæc procedit reſpectu illarum Diœceſum, in quibus jus commune inductivum exactionis hujuſmodi emolumentorum favore Epiſcoporum eſt in uſu; cùm plures adſint Diœceſes, in quibus Epiſcopi ex inveterata conſuetudine non exigunt nec Cathedraticum, nec Subſidium charitativum, nec quartam, ſeu portionem Canonicam, nec Procurationem occaſione viſitationis, quæ conſuetudo legitimè præſcripta venit
ab Epiſcopis obſervanda, & eidem quæſtioni taliter 1
procedenti reſpondendum videtur negativè. Quoniam hæc Eccleſia Patronalis utpote ſpectans, & translata ad Monaſterium A. unà cum univerſitate bonorum, cui erat annexa, videtur exempta à ſolutione Cathedratici, Subſidii charitativi, Canonicæ portionis, & Procurationis, ſicuti eſt ab his exemptum idemmet Monaſterium, cùm acceſſorium ſequatur ſemper naturam principalis, ad *Text. in cap. Inter cætera* 10. *quæſt.* 3. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 3. *num.* 23. & *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 86. *n.* 40. & *ſeq.*

Anto-

Antonell. *de jurib. & onerib. Clericor. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 36. *&* 46. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annotat.* 25. §. 1. *num.* 34. *& ſeq.* & dixi ſuperiùs *Caſ. VIII. num.* 3.

2 Et quidem reſpectu Cathedratici, & Subſidii charitativi nulla hodie videtur eſſe ampliùs hæſitatio, tum ex diſpoſitione Sacri Concilii Tridentini, per quod utrumque ſublatum videtur *ſeſſ.* 24. *cap.* 3. ubi admonentur Epiſcopi, ut caveant ne inutilibus ſumptibus cuiquam graves oneroſive ſint, nec pecunia, nec munus quodcumque, etiam qualitercumque à Rectoribus Eccleſiarum offeratur, ab eis accipiatur, non obſtante quacumque conſuetudine etiam immemorabili. Tum

3 ex mente Sac. Congregationis Concilii denegantis ſolutionem Subſidii charitativi ex Beneficiis ſpectantibus ad exemptos, ut *in Marianen. Subſidii Charitativi* 11. *Martii* 1713. ubi conquerentibus Monachis Olivetanis Monaſterii Portus Veneris, quòd Epiſcopus Marianenſis ſub cenſuratum interminatione auſus fuerit Subſidium charitativum exigere ab Affictuariis nonnullorum Beneficiorum ſpectantium ad dictum Monaſterium, propoſito dubio — *An Epiſcopo Marianen. debeatur Subſidium charitativum ex Rectoriis di Belgodere, e di Ruſtino, ut prætenditur ſpectan. ad Monachos Olivetanos, vel potiùs obſtet prætenſa exemptio dictorum Patrum.* Reſponſum fuit *negativè* quoad primam, & *affirmativè* quoad ſecundam partem.

4 Verùm his non obſtantibus contrarium verius in hoc caſu de jure cenſeo. Cùm enim emolumenta hæc ſint aſſignata à jure Epiſcopis, ut ſic ipſi magis alliciantur ad convocationem Synodi, ad viſitationem Diœceſum, & ad rectè adminiſtrandum, & gubernandum proprios Epiſcopatus, dignum eſt, ut iidem, qui ſpiritualia ſeminant in Eccleſiis ſuarum Diœceſum ab eis temporalia & metant 1. *ad Corinth.* 9.

5 Debet igitur Eccleſia hæc Patronalis ſic tranſlata ad Monaſterium A. ſeu ejus Rector perſolvere Epiſcopo, intrà cujus Diœceſim ſita ſit, cathedraticum, ſeu ſynodaticum in ſignum ſubjectionis, & pro honore Cathedræ, ad *Text. in Can. placuit, & Can. inter cætera* 10. *quæſt.* 3. *cap. Conquerente de offic. Ordin. cap. Cùm olim de cenſibus*, Fagnan. *in dicto cap. Conquerente num.* 49. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi allegat.* 86. *num.* 40. Gratian. *diſceptat. forenſ.* 620. *num.* 1. ibique Card. Anton. de Luc. *num.* 1. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 32. Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *par.* 2. *annot.* 25. §. 2. *num.* 2. Card. de Luca *de Juriſdict.* 38. *num.* 2. In ea quantitate à jure ſtatuta, nimirum in duobus ſolidis aureis Gloſs. *in cap. Placuit* 10. *quæſt.* 3. *in princip. & cap. Olim verb. olim cauſam de cenſibus*, vel in ea quantitate in Diœceſi ſolvi conſueta Fagnan. *in cap. Conquerente de offic. Ordin. num.* 47. Covarr. *lib.* 1. *var. reſol. cap.* 11. *num.* 3. Gratian. *diſcept. forenſ.* 620. *n.* 4. Antonell. *ubi ſupra num.* 33. & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Reatina Cathedratici, & Decimarum* 8. *Julii* 1713. Ubi prætendente Epiſcopo Reatino exigere quamdam pecuniarum ſummam ratione Cathedratici ſupra duobus Beneficiis, & horum Rectore in hoc ei contradicente propoſito dubio — *An, & in qua ſumma, ſeu quantitate debeatur Cathedraticum pro Beneficiis SS. Laurentii, & Salvatoris delle Macchie, & SS. Nicolai, & Joannis Carpiporti, in caſu, &c.* Sac. Congregatio reſpondit — *Affirmativè ad rationem obolorum* 25. *& quæſt.* 4.

6 Debet etiam perſolvere eidem Epiſcopo ſubſidium charitativum, juxta taxam ſolvi ſolitam, omnium enim de Diœceſi intereſt, ut eorum Epiſcopus ſuſtentetur, ad *Text. in cap. Apoſtolus de cenſib. & in Extravag. Vas Electionis de cenſib.* Abb. *conſ.* 26. *num.* 3. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *tit. de Cleric. debit.* §. 12. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 24. §. 1. *num.* 1. *&* §. 2. *num.* 1. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *dicto cap.* 17. *num.* 37. Dummodo ta-

7 men Rector ejuſdem Eccleſiæ Patronalis percipiat fructus ex ea, & non ſit ita pauper, ut nihil habeat ultra decentem, & honeſtum victum, Bellett. *ubi ſupra num.* 19. *& ſeq.* Antonell. *ubi ſupra n.* 49. *& ſeqq.* Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 24. *dicto* §. 1. *n.* 29. Non verò tenetur illud perſolvere Vicario Generali Epiſcopi ſine hujus ſpeciali mandato idem Ventrigl. *ubi ſupra num.* 23.

Sed hujuſmodi ſubſidium charitativum non eſt ſemper, & quandocumque à Beneficiatis, & Eccleſiarum Rectoribus ſolvendum, nec ab Epiſcopo quandocumque poſtulandum, ſed ſolùm quando adſit juſta, & neceſſaria cauſa, nimirùm quando Epiſcopatus ſit tenuis, vel ære alieno gravatus, vel quando Epiſcopus accedere debeat ad Generale Concilium, ad Papam, vel ad alium Principem ſupremum pro communibus negotiis totius Diœceſis, & quidem cum conſilio Capituli, & etiam Clericorum niſi adſit conſuetudo in contrarium, juxta Gloſs. *in Extrav. Vas Electionis, verb. Charitativum ſubſidium de cenſib.* Fagnan. *in cap. Conquerente de offic. Ordin. num.* 38. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *dicto cap.* 17. *num.* 42. *&* 43. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *dicto* §. 12. *num.* 8. Ventrigl. *in prax. dicta annot.* 25. §. 1. *num.* 3. *& ſeqq. & num.* 18. 8

Inſuper debet eadem Eccleſia Patronalis, ſive ejus Rector perſolvere Epiſcopo quartam, ſeu portionem Canonicam, tum decimarum, ſi ſit Parochialis, juxta *Text. in cap. Quoniam de decim.* ibique Fagnan. *& in cap. Conquerente de offic. Ordin.* Tum mortuariorum, quæ in morte relinquuntur, ſeu ex legatis piis juxta *Text. in cap. de his* 10. *quæſt.* 1. ibique Gloſſ. *verb. tertia, & in dict. cap. Conquerente.* ibique Fagnan. *num.* 28. *& ſeq. & cap. Requiſiti de teſtam.* Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 20. *num.* 81. *& ſeq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 86. *num.* 7. *& ſeq.* & juxta Sac. Congregationem Concilii *in dicta Reatina Cathedratici, & Decimarum* 8. *Julii* 1713. *in reſponſione ad ſecundum*. Et ſi adſit conſuetudo, ut pro quarta decimarum, & funeralium, & anniverſariorum exigat Epiſcopus à Clero, aut à Parochis certam quantitatem pecuniarum, hæc eſt ſervanda, ut reſpondit Sac. Congregatio Concilii *in Anglanen. prætenſarum exactionum* 20. *Decembris* 1704. *ad primum*. 9

Dummodo legata non ſint relicta pro fabrica, reſtauratione, ornamentis, & utenſilibus Eccleſiæ, aut pro 10
erectione Altaris in Eccleſia, aut pro celebratione ſolemnitatis alicujus Sancti, ex hujuſmodi enim legatis non debetur Epiſcopo portio Canonica, quia cùm hæc legata cedant in cultum Divinum, favore hujus Divini Cultus cedere debet cuicumque lucro Epiſcopi *Text. in cap. ult. de Teſtam.* Gavant. *verb. quarta Epiſcopalis num.* 7. & alii apud Antonell. *de jurib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 13. *& ſeqq.*

Denique occaſione viſitationis debet perſolvere Epiſcopo Procurationem in victualibus neceſſariam non ſolùm pro eodem Epiſcopo, ſed etiam pro ejus ſervitoribus, & equis, ad *Textum in cap. cùm Venerabilis, & cap. Procurationis de cenſibus, & extrav. Vas Electionis eodem tit.* & juxta Concilium Tridentinum *cap.* 3. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Non verò tenetur ſolvere vecturas, vel ferraturas equorum Fagnan. *in cap. Procurationis num.* 8. 15. *& ſeqq.* Niſi extaret contraria conſuetudo, & niſi Viſitator eſſet Prælatus à Summo Pontifice delegatus, tunc enim debetentur etiam mercedes equorum, & viaticum, ut obſervat Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 76. 11 12

Immo eamdem procurationem perſolvere debet Sede Vacante Vicario Capitulari, qui poſt lapſum anni viſitare poteſt Eccleſiam hanc Patronalem, & ab ea procurationem exigere non in ea quantitate ſolvi ſolita Epiſcopo viſitanti, ſed pro medietate, & ultra hanc procurationem, non poteſt recipere equitatus, & alia donaria, ut reſolvit Sac. Congregatio Concilii *in Oſtunen. Procurationis* 28. *Julii* 1708. Dummodo 13
eadem Eccleſia Patronalis non ſit ſpeciali, & ſpecifico 14
privilegio exempta, & dummodo non ſit adeò pauper, ut Epiſcopo viſitanti procurare non poſſit, ac etiam dummodo non ſita ſit in Civitate, quia ſi gaudet dicto privilegio, aut ſit pauper, non tenetur illius Rector Procurationem dare Epiſcopo viſitanti, juxta *Text. in cap. Placuit* 1. *quæſt.* 2. *cap. Cùm inſtantia de Cenſib. & cap. Romana eodem tit. in* 6. Sicuti eadem Procuratio hodie poſt Tridentinum *dicto cap.* 3. *ſeſſ.* 24. non debetur ſi Eccleſia ſita ſit in Civitate, quicquid ſit de jure antiquo; Fagnan. *in cap. Venerabili*

rabili de cenſib. num. 14. *& ſeqq.* Antonell. *ubi ſupra num.* 66.

15 Nec juvaret eidem Eccleſiæ Patronali allegare conſuetudinem non ſolvendi Procurationem occaſione viſitationum, eo quia ſemper conſuetum fuerit illam perſolvi ab aliis Eccleſiis ejuſdem Diœceſis, in qua ſita reperitur. Quoniam juxta diſpoſitionem juris communis Procuratio ratione viſitationis debita non eſt à ſubdito præſcriptibilis, ad *Text. in cap. Venerabili* ibique Fagnan. *num.* 20. *& ſeqq.* ubi dat rationem, quia Procuratio eſt viſitationi annexa, quemadmodum jus viſitandi nunquam præſcribitur, ita nec jus exigendi Procurationem, quia de connexis idem eſt judicium.

16 Et licèt Tridentinum *ſupradicta ſeſſ.* 24. *cap.* 3. diſponat, quòd in iis locis, ſeu Provinciis, ubi conſuetudo eſt, ut nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à Viſitatoribus accipiatur, ſed omnia gratis fiant, ibi id obſervetur, adhuc tamen prædicta Eccleſia Patronalis non obſtante ejus conſuetudine particulari non ſolvendi procurationem, ad eam tenetur; Quia Concilium non præſervat conſuetudinem particularem unius Eccleſiæ, aut loci pii Civitatis, aut alterius loci, ſed conſuetudinem generalem totius Civitatis, & totius loci, cùm non ſit veriſimile Concilium voluiſſe præſervàre conſuetudinem unius Eccleſiæ in præjudicium alterius, cui accreſceret onus ſolvendi integram procurationem, ut optimè docet Fagnan. *in dicto cap. Venerabili de cenſib. num.* 26. *& ſeqq.* Præterquamquod, ut allegata conſuetudo eximere poſſet prædictam Eccleſiam à procuratione non ſufficeret, ut illa nunquam Epiſcopum procuraverit, ſed requiritur, quòd Epiſcopus petierit procurationem, & Rector noluerit illam ſolvere, & poſteà, quòd Epiſcopus per longum tempus acquieverit, juxta Bald. *conſ.* 201. *num.* 1. *lib.* 2. Fagnan. *ubi ſupra num.* 29. Rot. *in Leodien. Canonicatus* 1. *Julii* 1707. §. *Leviori* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Leodien. ſeu Aquiſgranen. Canonicatus* 22. *Januarii* 1703. §. *Privileg.* coram Reverendiſſimo Molines, *& in Burgen. jurium Parochialium* 11. *Decembris* 1716. §. *Fruſtrà* coram R. P. D. Falconerio nunc meritiſſimo Almæ Urbis Gubernatore; Et ita ſentiebam *in Nepeſina Procurationis, & exactionum* relata in Sac. Congregatione Concilii non obſtante, quòd loca Pia Oppidi Campaniani, quibus Epiſcopus injunxit onus procurandi, allegarent adverſus Archipresbyterum, & Canonicos Collegiatæ Eccleſiæ ejuſdem Oppidi conſuetudinem, & diuturnam obſervantiam non ſolvendi Epiſcopo viſitanti procurationem, ad quam ſententiam devenit etiam eadem Sac. Congregatio *die* 3. *Decembris* 1712. *&* 27. *Maji* 1713. reſpondendo ad dubium ibi propoſitum -- *An loca Pia Campaniani teneantur contribuere pro Procuratione in caſu, &c.* -- Reſponſum fuit -- *Affirmativè.* --

17 In caſu autem, quo Rector dictæ Eccleſiæ Patronalis tenuerit ſolvere Epiſcopo hujuſmodi jura Epiſcopalia, poſſet idem Epiſcopus illum compellere per cenſuras, ut de procuratione docet Fagnan. *in cap. Procurationes de cenſib. num.* 29. *& ſeqq.* & de ſubſidio charitativo teſtantur Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 57. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 25. §. 2. *num.* 10.

18 Quæ verò ſuperiùs in contrarium objiciebantur non obſtant, dum ex eo, quòd ſupradicta Eccleſia Patronalis fuerit tranſlata cum univerſitate bonorum ad Monaſterium A. à Lege Epiſcopali exemptum, non proinde præjudicatum, & diminutum remanſit in ea jus Epiſcopale, ſed ſicuti eadem Eccleſia antea quam deveniret ad Monaſterium erat ſolita ſolvere Epiſcopo Cathedraticum, ſubſidium Charitativum, Portionem Canonicam, & Procurationem, ita etiam nunc debet continuare in hac ſolutione, quia cenſetur deventa ad exemptos cum ſuo onere, juxta Clement. *Cum ſit de cenſib.* Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 17. *num.* 46. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 25. §. 1. *num.* 35. *&* §. 2. *num.* 6. & juxta ſecundam concluſionem *in Commentario* deductam.

19 Nec dici poteſt tam Cathedraticum, quàm ſubſidium Charitativum fuiſſe ſublatum per Concilium Tridentinum, quia Concilium *dicta cap.* 3. *ſeſſ.* 24. prohibet exactiones illas, quæ fiunt cauſa procurationis pro viſitatione alterare victualia, adeoque non prohibet Cathedraticum, quod neque cauſa procurationis, nec pro viſitatione exigitur, ſed ſolùm in ſignum Cathedræ, & in Synodo, ut bene probat Fagnan. *in cap. Conquerente de offic. Ordin. num.* 49. *& ſeqq.* Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 3. *num.* 38.

Neque adverſatur allegata reſolutio Sac. Congrega- 20
tionis Concilii *in Marianen. ſubſidii charitativi*; ibi enim agebatur de Rectoriis pleno jure unitis Monaſterio Monachorum Congregationis Olivetanæ, adeoque exemptis, quod nihil commune habet cum caſu noſtro, in quo Eccleſia hæc Patronalis vigore ejus tranſlationis, cum univerſitate bonorum ad Monaſterium non fuit ipſi pleno jure unita.

ARGUMENTUM.

Tranſlata Eccleſia Patronali cum univerſitate bonorum ad Monaſterium, Deputatio Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum in dicta Eccleſia, nec non earum adminiſtratio an ſpectet ad Epiſcopum, vel potiùs ad Abbatem? Et an Epiſcopus, ſeu ejus Vicarius Generalis poſſit exigere redditionem rationis bonorum ejuſdem Eccleſiæ, ac onerum Miſſarum ad dictam Eccleſiam ſpectantium, revidendo ibi libros adminiſtrationis privativè ad Abbatem?

SUMMARIUM.

1 *Uſus Queſtorum, ſeu Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum an ſit per Concilium Tridentinum abolitus? & num.* 13.

2 *Oblationes, & eleemoſyna, que fiunt Eccleſie, aut S. Imagini exiſtenti intrà limites Parochia, ac earum adminiſtratio, & deputatio Collectorum, & Perquiſitorum ſpectant ad Parochum? & num.* 7. *Intellige, ut ibi, & n.* 8.

3 *Oblationes, & eleemoſyna facta S. Imagini depicta in pariete non ſpectant ad Laicum Patronum parietis.*

4 *Concordia inita inter Laicum Patronum parietis ubi depicta eſt S. Imago, & Parochum, qua concedatur eidem Laico adminiſtratio eleemoſynarum, & oblationum jure proprio, non eſt confirmanda.*

5 *Eccleſia Patronalis tranſlata titulo emptionis, aut donationis univerſitatis bonorum, cui eſt annexa ad exemptos, an ſit exempta? & num.* 14.

6 *Oblationes, & eleemoſyna facta Eccleſia, Cappella, aut S. Imagini pleno jure unita Monaſterio exempto, necnon harum adminiſtratio, ac deputatio Collectorum, & Perquiſitorum ſpectant ad Abbatem, ſeu ad Monaſterium, non verò ad Epiſcopum, & num.* 9.

10 *Oblationes, & eleemoſyna facta Eccleſie, Cappella Patronali, aut S. Imagini exiſtenti extra omnem Parochiam non unita pleno jure Monaſterio, ſed ſolùm ad ipſum tranſlata cum univerſitate bonorum, necnon illarum adminiſtratio, ac deputatio Collectorum, & Perquiſitorum ſpectat ad Epiſcopum, & non ad Abbatem, & num.* 11.

12 *Sicuti ad ipſum Epiſcopum ſpectat in dicta Eccleſia exigere redditionem rationis bonorum, ac onerum Miſſarum, revidendo ibi libros adminiſtrationis.*

13 *In Eccleſiis pleno jure unitis Monaſterio Abbas habet jus exercendi omnia ea, qua reſpiciunt ſpiritualia, vel temporalia.*

CASUS XII.

EXtat in Eccleſia Patronali A. ubi Patronus eligit Sacerdotem pro celebratione Miſſæ quolibet die feſto inſignis, ac frequentibus miraculis Illuſtris Imago Beatiſſimæ Virginis, ad quam fideles quotidie confluunt cum eleemoſynis, & oblationibus; Epiſcopus autem loci, ubi ſita reperitur dicta Eccleſia, ſolet quoli-

quolibet anno deputare Collectores, & Perquiſitores earumdem eleemoſynarum, eas adminiſtrare, & exigere redditionem rationis bonorum, ac onerum Miſſarum ad dictam Eccleſiam ſpectantium ab hujus Capellano amovibili, revidendo ibi libros adminiſtrationis. Translata nuper eadem Eccleſia Patronali unà cum univerſitate bonorum, cui erat annexa ad Monaſterium B. & volente Epiſcopo continuare in deputatione Collectorum, & Perquiſitorum dictarum eleemoſynarum, in exactione redditionis rationis, ac in reviſione librorum adminiſtrationis, ei ſe oppoſuit Abbas præfati Monaſterii B. prætendens ſibi competere hæc omnia poſt translationem dictæ Eccleſiæ annexæ univerſitati bonorum per Monaſterium emptæ, vel ei donatæ peragere. Quæro in hoc caſu An, & ad quem ſpectat exercitium horum omnium actuum in dicta Eccleſia ad Abbatem ne, vel potiùs ad Epiſcopum?

1 Et videtur dicendum non ſpectare neque ad Epiſcopum, neque ad Abbatem; Uſus namque Quæſtorum, ſeu Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum fuit penitùs abolitus per Concilium Tridentinum *cap. 9. ſeſs. 21.* ibi – *Cum multa à diverſis antea Conciliis, &c. adverſus pravos eleemoſynarum Quæſtorum abuſus remedia tunc adhibita poſterioribus temporibus reddita fuerint inutilia, ſtatuit, ut poſthac in quibuſcumque Chriſtianæ Religionis locis eorum nomen, atque uſus penitùs aboleatur, &c. non obſtantibus privilegiis Eccleſiis, Monaſteriis, &c. conceſſis, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus.*

Sed quatenus admittatur non abolitus, nec ablatus à Concilio Tridentino hujuſmodi uſus, adhuc videtur dicendum deputationem Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum, & harum adminiſtrationem in hac Eccleſia Patronali translata unà cum univerſitate bonorum ad Monaſterium B. nullatenus ſpectare ad
2 Epiſcopum, ſed pertinere ad Parochum intrà cujus limites ſita eſt dicta Eccleſia Patronalis. Parochus enim habet intentionem in jure fundatam ſuper omnibus obventionibus, & redditibus ſpiritualibus intrà limites propriæ Parochiæ, itaut niſi obſtet contraria mens offerentium, oblationes, & eleemoſynæ, quæ à piis fidelibus offeruntur alicui Eccleſiæ, Cappellæ, vel S. Imagini etiam depictæ in pariete de dominio alicujus Laici exiſtenti intrà eoſdem limites, ac earum adminiſtratio non ſpectant ad Epiſcopum, ſed ad ipſum Parochum, qui poterit deputare etiam laicos in Collectores, ut iſti nomine ſuo oblationes, & eleemoſynas percipiant, & cuſtodiant, juxta magis communem, & approbatam Doctorum ſententiam, quam ſequuntur Abbas *in cap. Paſtoralis de his quæ fiunt à Prælat. num.* 2. ibique Fagnan. *num.* 16. *& ſeqq. & ſignanter num.* 20. *&* 30. Decian. *conſ.* 16. *lib.* 2. Torr. *de pact. futur. ſucceſſ. lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 241. *& ſeqq.* & latè R. P. D. meus Petra *ad Conſtitut. Apoſtolic.* 1. Anaſtaſii IV. *ſect.* 2. *num.* 16. *& ſeqq. tom.* 2. *fol.* 23. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 63. *num.* 8. *tom.* 1. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 6. Bellett. *diſquiſit. Cleric. de Bonis Cleric. par.* 1. §. 3. *num.* 3. *& ſeqq.* Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 26. §. *unic. num.* 11. *& ſeqq.* Antonell. *de regim. Eccleſ. lib.* 5. *cap.* 18. *num.* 6. Rot. *deciſ.* 37. *n.* 3. *& ſeqq. par.* 5. *recent. & deciſ.* 256. *num.* 1. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 166. poſt Poſth. *de Manut. num.* 6. *& ſeqq. & deciſ.* 257. *n.* 2. coram Merlin. Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 272. *num.* 6.

3 Nec Laicus Patronus parietis ubi dipicta eſt S. Imago ratione dominii ejuſdem parietis prætendere valet oblationes, & eleemoſynas, quæ ipſi S. Imagini offeruntur, & eas diſpenſare ad libitum ſuum, quia cùm oblationes ſint res ſpirituales, & Deo dicatæ, ad Clericos pertinent, non verò ad Laicos, qui ſunt illarum incapaces jure proprio, quidquid ſit uti deputati à Perſona Eccleſiaſtica, ad *Text. in cap. Sacroſancta de elect. & cap. Cauſam de præſcript.* & docet D. Thomas 2. 2. *quæſt.* 86. *art.* 2. ibi – *Oblationes, quæ à Populo Deo exhibentur ad Sacerdotes pertinent non ſolum, ut eas in ſuos uſus convertant, verùm etiam, ut fideliter eas diſpenſent* – Fagnan. *in dicto cap. Paſtoralis num.* 20. *&* 23. *de his, quæ fiunt à Prælat.* Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 30. *num.* 30. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 42. *n.* 5. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſtol.* 1. Anaſtaſii IV. *ſect.* 2. *tom.* 2. *num.* 34. *&* 44. *cum ſeqq.*

Et ſi idem Laicus Patronus præfati parietis ubi veneratur S. Imago perſiſtat in prætenſione recipiendi, 4
& adminiſtrandi dictas oblationes, & eleemoſynas; adeout ſuper hoc lis ab eo mota fuerit Parocho, iſte ob liberandum ſe à moleſtiis litium, & expenſarum non poteſt devenire cum illo ad concordiam, & tranſactionem, in qua ei concedatur jure proprio adminiſtratio earumdem oblationum, & eleemoſynarum, nec concordia hæc eſſet confirmanda, ut cenſuit Sacra Congregatio Concilii *in Carpentoracten. Oblationum, & Præeminentiarum 6. Junii* 1716. ubi cùm aucto Divino cultu S. Imaginis lapideæ B. Mariæ Virginis exiſtentis in quadam Cappella Oppidi Maſſani, & excreſcentibus piorum oblationibus orta eſſet controverſia inter Parochum, intrà cujus Parochiæ limites ſita eſt Cappella, & Conſules dicti Oppidi ſuper retentione clavis, & Cuſtodia Cappellæ, & oblationum adminiſtratione, deventum fuit inter partes litigantes ad concordiam, qua conventum fuit. Primò, quòd Communitas duos eligeret Cappellæ Priores, ſeu Adminiſtratores ab Epiſcopo prima vice confirmandos, in ſequentibus autem electionibus pro confirmatis haberi voluerunt, Secundò, quòd Priores claves Cappellæ aſſervarent, omneſque fidelium oblationes reciperent, & codicem accepti, & expenſi retinerent, ut quolibet ſemeſtri, vel anno rationem adminiſtrationis Parocho pro tempore tamquam ab Epiſcopo Deputato redderent. Tertiò, quòd Parocho tertiam partem eleemoſynarum, & Miſſarum diſtribuerent, ut per ſe, vel per alium illas celebraret. Supplicantibus autem partibus pro confirmatione hujuſmodi concordiæ, & propoſita inſtantia per Summarium, reſcriptum fuit – *Quoad approbationem Concordiæ lectum, & ponatur in folio* – Poſita verò hac Cauſa in folio cum dubio – *An ſit recedendum à deciſis ſub die 6. Junii* 1716. – reſponſum fuit 15. Maji 1717. – *In deciſis* –

Vel ſaltem videtur dicendum ſpectare ad Abbatem 5
Monaſterii B. Eccleſia namque hæc Patronalis translata unà cum univerſitate bonorum titulo hujus emptionis, vel donationis ad dictum Monaſterium, &
ab eo dependens videtur exempta ſicuti eſt exemptum 6
ipſum Monaſterium. Pignatell. *conſult.* 39. *num.* 5. *tom.* 10. Rot. *deciſ.* 723. *n.* 1. *& ſeqq.* coram Cerro. Adeout oblationes, & eleemoſynæ factæ eidem Eccleſiæ ſpectare debent ad Superiorem Monaſterii, nec Epiſcopus in illis ſe ingerere valet, juxta *Text. in cap. 1. de Stat. Monach. & in cap. Nimis it 1. de exceſs. Prælat.* Donat. *in prax. quæſt. Regul. tom.* 2. *tract.* 13. *quæſt.* 24. *num.* 10. R. P. D. meum Petra *in Comment. ad Conſtitut. Apoſtol.* 1. Anaſtaſii IV. *ſect.* 2. *num.* 42. Pignatell. *conſult.* 59. *n.* 13. *tom.* 10. Lezzan. *in Summa Regul. verb. Oblatio facta Regul. num.* 3. *& ſeq. tom.* 2. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 42. *num.* 3. Bellett. *diſquiſit. Cleric. de Bonis Cleric. par.* 1. §. 3. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 373. *num.* 11. *par.* 8. *recent.* Ac proinde ſicuti hujuſmodi oblationes, & eleemoſynæ factæ dictæ Eccleſiæ Patronali ſpectant ad Abbatem Monaſterii, ita ad eumdem Abbatem ſpectabit illarum adminiſtratio; ac deputatio Collectorum, & Perquiſitorum, ea ratione, quia adminiſtratio ſpectat ad eum, qui earum eſt Dominus, ut reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Brictinorien. exemptionis, & eleemoſynarum 12. Decembris* 1711. Ubi prætendente Epiſcopo Brictinorien. deputare Collectores eleemoſynarum in Eccleſia Beatiſſimæ Virginis nuncupat. de Lacu, quæ pluribus ab hinc ſæculis reperitur ſub regimine, & cura Abbatis, & Monachorum Monaſterii Sanctæ Mariæ de Urano Ordinis Camaldulenſium ejuſdem Civitatis inter cætera diſputata fuerunt ſequentia dubia – Tertiò – *An deputatio Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum tam in Eccleſia B. Virginis de Lacu, quàm pariter in Diœceſi, ac etiam extra Diœceſim Brictinorien. ſpectat ad Epiſcopum Brictinorien. vel potiùs ad Abbatem, ſeu Superiorem Monaſterii Sanctæ Mariæ de Urano prævia licentia dicti Epiſcopi, & reſpectivè Diœceſani loci eleemoſynæ quæruntur* – Quartò – *An adminiſtratio tam dictarum eleemoſynarum, quàm etiam oblationum quæ fiunt primo dictæ Eccleſiæ B. Virginis*

de

de Lacu, ſpectet ad dictum Abbatem, vel potius ſpectet ad Depoſitarium à dicto Epiſcopo deputatum? Et quatenus ſpectet ad Abbatem – Quintò – *An de dictis eleemoſynis, ac oblationibus reddi debeat ratio Epiſcopo, vel ſufficiat illam reddere Superioribus Ordinis? Et quatenus negativè quoad primam partem* – Sextò — *An ſaltem Epiſcopus poſſit ſuperintendentiam habere, ut dd. eleemoſynæ erogentur in cauſam debitam* – Quibus reſponſum fuit – Ad tertium – *Quoad elemoſynas intra Eccleſiam ſpectare ad Abbatem abſolutè, quoad eleemoſynas verò extra Eccleſiam in caſu de quo agitur ſpectare ad eumdem cum licentia Ordinarii reſpectivè* – Ad quartum: *Affirmativè quoad primam, negativè quoad ſecundam partem in caſu de quo agitur* – Ad quintum: *Negativè quoad primam partem, & affirmativè quoad ſecundam in caſu de quo agitur* – Ad ſextum: *Negativè in caſu de quo agitur.*

Sed reflectendo ad veritatem in hoc caſu contrarium verius de jure procedit; pro cujus aſſecutione tres diſtinguo ſpecies Eccleſiarum; Aliæ enim ſunt Eccleſiæ, quæ exiſtunt extra omnem Parochiam, nec reguntur per Rectorem perpetuum, ſed per Cappellanum amovibilem; Aliæ ſunt, quæ exiſtunt intrà limites certæ Parochiæ; & aliæ, quæ ſunt ſubjectivè, & pleno jure unitæ Monaſterio Regularium.

7 Licèt Epiſcopus non habeat œconomicam adminiſtrationem illarum oblationum, & eleemoſynarum, quæ à piis fidelibus devota manu elargiuntur Eccleſiæ, Cappellæ, aut S. Imagini exiſtenti intrà limites certæ Parochiæ, quia hujuſmodi oblationes, & eleemoſynæ ſpectant ad Parochum, juxta auctoritates ſu-
8 periùs relatas §. *Sed quatenus*, ſed ob univerſale jus, quo potitur in tota Diœceſi, ſolùm habeat directionem, & ſuperintendentiam ejuſdem adminiſtrationis, revidendo nimirum rationem dictarum oblationum, & eleemoſynarum per Parochum reddendam, ut illæ fideliter diſtribuantur, & erogentur in uſus deſtinatos, ut deciſum fuiſſe à Sacra Congregatione Concilii, teſtatur R. P. D. meus Petra *in ſæpè dicta Conſtitutione* 1. Anaſtaſii IV. *ſect.* 2. *num.* 21. *&* 25. *tom.* 3. *pag.* 25. R. P. D. Zaul. *ad Statut. Favent. pag.* 282. *tom.* 1. *num.* 70. Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *par.* 2. *annot.* 26. §. *unic. num.* 6. Neque ha-
9 beat œconomicam adminiſtrationem reſpectu illarum oblationum, & eleemoſynarum, quæ fiunt Eccleſiis pleno jure unitis Monaſterio, juxta Doctores ſupra allatos §. *Vel ſaltem*. Habet tamen adminiſtrationem
10 oblationum, & eleemoſynarum, quæ à Benefactoribus traduntur Eccleſiæ, Cappellæ, aut S. Imagini exiſtenti extra omnem Parochiam, & quæ regitur per Cappellanum amovibilem, prout eſt Eccleſia de qua agitur tranſlata ad Monaſterium B. titulo emptionis, aut donationis univerſitatis bonorum, cui eſt annexa, ea ratione, quia oblationes, & eleemoſynæ, quæ fiunt huic Eccleſiæ ſpectant ad ordinationem Epiſcopi, juxta *Text. in cap. Decretum* 10. *quæſt.* 1. ibi – *Decretum eſt, ut omnes Eccleſiæ cum dotibus ſuis, & decimis, & omnibus ſuis in Epiſcopi poteſtate conſiſtant, atque ad ordinationem ſuam ſemper pertineant* – & *in Can. Præcipimus* 16. *quæſt.* 2. ibi: *Præcipimus, ut decimæ, & primitiæ, ſeu oblationes vivorum, & mortuorum Eccleſiis Dei fideliter reddantur à Laicis, & ut in diſpoſitione Epiſcoporum ſint* – Abb. *in cap. Quoniam num.* 1. *de decim.* Mantic. *de tacit. & ambig. lib.* 13. *tit.* 21. *n.* 38. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 30. *num.* 32. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 26. §. *unic. num.* 28. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 80. *num.* 13. §. *An autem oblationes, & de offic. & poteſt. Parochi par.* 3. *cap.* 24. *num.* 29. Card. de Luca *de decim. diſc.* 19. *num.* 12. R. P. D. Zaul. *ad Statut. Favent. tom.* 1. *fol.* 282. *num.* 71. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtitut. Apoſtol.* 1. Anaſtaſii IV. *dicta ſect.* 2. *num.* 34. *tom.* 2. Rot. *deciſ.* 37. *num.* 4. *par.* 5. *recent. & deciſ.* 257. *num.* 4. coram Merlin.

11 Unde Epiſcopus poterit adminiſtrare has oblationes, & eleemoſynas factas in hac Eccleſia Patronali uti ſupra ad dictum Monaſterium tranſlata, ibique deputare Collectores, & Perquiſitores eleemoſynarum, quia ad ipſum ſpectat concedere licentias, & facultates quæſtuandi per loca, cùm habeat juriſdictionem in tota ſua Diœceſi, à qua tamquam à radice oritur conceſſio hujuſmodi licentiæ. Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi allegat.* 109. *n.* 9. *per tot.* Campanil. *in diverſ. jur. Can. rubr.* 12. *cap.* 13. *n.* 134. Leo *in Theſaur. for. Eccleſ. par.* 4. *cap.* 2. *num.* 146. Pignatell. *conſult.* 12. *num.* 16. *tom.* 8. R. P. D. meus Petra *ad Conſtit. Apoſtolic.* 16. Innocentii IV. *ſect. unic. n.* 9. *tom.* 3. Rot. *deciſ.* 38. *num.* 29. coram Sperell. Nec-
non poterit etiam ipſe, aut ejus Vicarius Generalis 12
exigere redditionem rationis bonorum, ac onerum Miſſarum ad dictam Eccleſiam ſpectantium ab hujus Cappellano, revidendo ibi libros adminiſtrationis, juxta Tridentin. *cap.* 8. *ſeſſ.* 22. *de reformat.* Gratian. *deciſ. March.* 188. *num.* 16. *&* 17. Monacell. *tom.* 1. *tit.* 1. *formul.* 2. *& formul.* 14. *& tit.* 5. *formul.* 2. *num.* 8. Nicol. *in floſcul. verb. Viſitatio num.* 1. *ampliat.* 10. & in terminis Eccleſiæ, aut Cappellæ Confraternitatis erectæ in Eccleſia Regularium, & aliquo modo ab his dependentis reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Ripana Confraternitatis* 30. *Martii* 1715. ubi cùm reperiretur erecta Cappella Societatis Sanctiſſimi Roſarii in Eccleſia Sancti Dominici Ripanæ Civitatis, hujus Epiſcopus inter cætera inſtetit pro declaratione ſequentium dubiorum, nimirum Secundo: *An Epiſcopus, ſeu ejus Vicarius Generalis poſſit exigere redditionem rationis bonorum Confraternitatis privativè quoad Priorem dicti Conventus, & quatenus affirmativè.* Tertiò – *An id agere valeat revidendo libros adminiſtrationis in ipſo Oratorio Confraternitatis in caſu, &c.* Quarto: *An Epiſcopus, ſeu ejus Vicarius Generalis poſſit exigere rationem onerum Miſſarum tam perpetuarum, quàm manualium ſpectantium ad dictam Confraternitatem in caſu, &c.* Quibus Sacra Congregatio cenſuit reſpondere – *Ad ſecundum, & tertium affirmativè* – *Ad quartum affirmativè ab ipſa Confraternitate.* Eodem modo quo idem Epiſcopus ante hujuſmodi tranſlationem Eccleſiæ Patronalis ad dictum Monaſterium ibi adminiſtrabat eleemoſynas, & oblationes, deputabat harum Collectores, & Perquiſitores, ac exigebat redditionem rationis bonorum, & onerum Miſſarum; ea ratione, quia vigore hujus tranſlationis diminutum non fuit in dicta Eccleſia Patronali jus Epiſcopale, juxta ſecundam concluſionem ex his *Canonibus* in *Commentario* deductam.

Hinc reſpondendo ad ea ſuperiùs in contrarium al- 13
lata, Non quicumque uſus Quæſtorum, ſeu Collectorum; & Perquiſitorum eleemoſynarum fuit per Concilium Tridentinum abolitus, & ablatus, ſed ſolùm pravus uſus illorum Quæſtorum, & Collectorum eleemoſynarum, qui facultate ſibi conceſſa abutebantur, nimirum, qui in prædicationibus de Reliquiis, & Indulgentiis mendacia plura aſpergebant, Fagnan. *in cap. Cùm ex eo de pœnit. & remiſſ. num.* 18. *& ſeqq.* ibique Gonzal. *num.* 2. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtit.* 16. Innocentii IV. *ſect. unic. num.* 1. *tom.* 3. *pag. mihi* 171. Pignatell. *conſult.* 12. *num.* 1. *tom.* 8.

Nec dici valet, quòd Eccleſia hæc Patronalis tranſ- 14
lata ad Monaſterium B. exemptum titulo emptionis, aut donationis univerſitatis bonorum, cui eſt annexa, ſit exempta à juriſdictione Epiſcopi, quia per hanc tranſlationem ipſa non acquiſivit hujuſmodi exemptionem, ſed ſolùm effecta fuit dependens à Monaſterio quoad præſentationem, ſeu nominationem Cappellani, quæ ſimplex dependentia apta non eſt reddere eamdem Eccleſiam exemptam. Rot. *in Firmana Juriſdictionis* 10. *Maji* 1700. §. *Parùm refragante*, coram Reverendiſſimo Molines, minuſque adverſatur reſolutio Sacræ Congregationis Concilii *in dicta Brictinorien. exemptionis, & eleemoſynarum*, ibi enim agebatur de Eccleſia pleno jure unita Monaſterio, videlicet in ſpiritualibus, & temporalibus quoad omnia exercenda. Unde non mirum ſi reſolutum fuit, quòd deputatio Collectorum, & Perquiſitorum eleemoſynarum, &
exercitium aliorum actuum in dicta Eccleſia ſpectet 15
ad Abbatem, & non ad Epiſcopum, cùm illa verba præbeant Abbati illius Monaſterii, cui facta fuit unio, facultatem exercendi omnia ea, quæ reſpiciunt ſpiritualia, vel temporalia. Abb. *in cap. de Monachis num.* 9. *de preben.* Rot. *deciſ.* 62. *n.* 5. *&* 6. *par.* 15. *recent. & deciſ.* 858. *num.* 1. coram Cerro.

ARGUMENTUM.

Parochò in aſſociatione cadaverum an liceat ingredi Eccleſiam Patronalem exiſtentem intrà ejus limites translatam cum univerſitate bonorum ad Exemptos, cum Stola, & Cruce elevata, ibique dare ultimum vale, & exequias peragere, & exigere quartam funeralem pro cadaveribus ibi tumulandis?

SUMMARIUM.

1 *Parochus aſſocians cadaver in Eccleſia Regularium tumulandum, cum horum interventu, non defert propriam Crucem, ſed incedit ſub Cruce eorumdem Regularium.*

2 *Regulares ſi velint aſſociare cadaver tumulandum in eorum Eccleſia debent convenire in Eccleſia Parochiali, ſi verò nolint aſſociare, debent illud expectare ante januam propriæ Eccleſiæ, non autem per vias.*

3 *In aſſociatione cadaveris tumulandi in Eccleſia Regularium, ſi interveniat Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ, tam Parochiani, quàm Regulares incedere debent ſub Cruce ejuſdem Capituli.*

4 *Capitulum Eccleſiæ Cathedralis occaſione aſſociationis, & tumulationis cadaverum in Eccleſia Regularium, poteſt illam ingredi cum Stola, & Cruce erecta.*

5 *Parocho in aſſociatione cadaveris non licet ingredi Eccleſiam Regularium cum Stola, & Cruce erecta, ibique dare ultimum vale, & exequias peragere.*

6 *Opinio* Pignatelli, & Caroli Antonii de Luca *non eſt approbata.*

7 *Parocho non licet exigere quartam funeralem pro cadaveribus in Eccleſiis Regularium tumulandis. Amplia, ut num. 9.*

8 Concilium Tridentinum *cap. 13. ſeſſ. 25. de reformat. quæ Monaſteria, & Eccleſias comprehendat?*

10 *Parochus occaſione funerum poteſt ingredi Eccleſiam Patronalem translatam unà cum univerſitate bonorum titulo hujus emptionis, aut donationis ad exemptos cum Stola, & Cruce erecta, ibique dare ultimum vale, & exequias peragere, ac exigere quartam funeralem.*

11 *Translata Eccleſia Patronali unà cum univerſitate bonorum ad exemptos, non minuitur in ea jus Parochiale.*

12 *Vendita univerſitate bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, hoc transfertur in emptorem, ſeu ejus heredem, & num. 18.*

13 *Annexio Juriſpatronatus Caſtro, ex quibus non probetur, & excludatur, & n. 14. 15. & 21. uſque ad 25.*

16 *Juſpatronatus non tranſit in Legitimatarium cum legitima, & num. 19.*

17 *Congrua, ſeu aſſignamentum Cappellano debitum, an pro parte ſpectare poſſit ad hæredem univerſalem, ad quem tranſivit Juſpatronatus cum hæreditate, & pro parte ad legitimatarium, & num. 26.*

20 *Annexio Juriſpatronatus eſt concludenter ab allegante probanda.*

27 *Prohibita à Fundatore alienatione Cappellæ ſub pœna caducitatis, an ea alienata, incurratur hujuſmodi caducitas.*

28 *Unita Eccleſia cum ſuis juribus, per hanc unionem ipſa dicitur translata cum ſuis juribus.*

29 *Juſpatronatus dicitur jus proprium Patronorum, non verò Eccleſiæ.*

30 *Translatis à Patrono omnibus, & ſingulis bonis, cum omnibus, & ſingulis juribus, transfertur etiam Eccleſia materialis eiſdem bonis annexa, & Juſpatronatus, & num. 32.*

31 *Eccleſia reſpectu ædificii, ſitus, & ornamentorum dicitur eſſe in hæreditate profana, & in hominum commercio.*

33 *Hæreditas eſt quid univerſale continens omnia bona, & jura Teſtatoris.*

34 *Juſpatronatus eſt quid perſonale, & ab hæreditate diſtinctum.*

35 *Relatio efficit, ut relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, adeout unica ex utroque fiat diſpoſitio.*

36 *Jus præſentandi poteſt eſſe penès unum de familia, licèt Juſpatronatus ſit penès hæredes ejuſdem familiæ.*

37 *Præſentatus ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi eſt inſtituendus. Limita, ut num. 38. Amplia, ut num. 39. 43. & 44.*

40 *Exiſtens in poſſeſſione præſentandi reſpectu unius beneficii annexi Caſtro, dicitur etiam exiſtere in poſſeſſione præſentandi reſpectu alterius beneficii eidem Caſtro pariter annexi.*

41 *Quando Juſpatronatus eſt annexum Caſtro non tranſit in Creditorem poſſidentem dictum Caſtrum jure pignoris conventionalis, vel jure Creditoris nullum transferentis dominium directum, neque utile; ſecus ſi ſit translatum dominium, quia licèt revocabile ſit per luitionem, hoc non operatur, ut uſquequo dominium non revocetur poſſeſſor non ſit verè Dominus, & præſentare non poſſit, & num. 42. 45. 47. & 48.*

46 *Juſpatronatus imputari non poteſt in ſatisfactionem debiti.*

48 *Juſpatronatus tranſit in Emptorem univerſitatis bonorum cum pacto redimendi, in Creditorem deliberatarium durante anno luitionis, in uſufructuarium durante uſufructu, in Uxorem poſſidentem bona Mariti pro ſatisfactione ſuæ dotis, & in Conductorem durante locatione.*

CASUS XIII.

DEfuncto Titio, & electa ſepultura in Eccleſia Patronali A. translata unà cum univerſitate bonorum ad Monaſterium B. exemptum, Parochus in aſſociatione illius cadaveris intendebat ingredi dictam Eccleſiam exiſtentem intrà limites propriæ Parochiæ cum Stola, & Cruce elevata, ibique dare ultimum vale, & exequias peragere, & exigere quartam funeralem pro cadaveribus ibi tumulandis. Quæro, an Parochus poſſit exercere hujuſmodi actus in dicta Eccleſia Patronali?

In hac quæſtione, ut clarius procedatur, præſertim quoad ea, quæ concernunt actum aſſociationis cadaverum ſejungenda ſunt certa ab incertis. Igitur inter cætera animadverto aſſociationem cadaverum illorum defunctorum, qui elegerunt ſepulturam in Eccleſia Regularium fieri poſſe. Primò, per ſolum Parochum. Secundò, per Parochum cum interventu illorum Regularium, in quorum Eccleſia ſepeliendum eſt cadaver. Tertiò, cum interventu eorumdem Regularium, & Capituli, ſive Cathedralis, ſive Collegiatæ.

Quæſtio præſens non procedit in aſſociatione cadaveris tumulandi in Eccleſia Regularium cum horum 1
interventu; Quoniam in caſu, quo Regulares ſpontè, vel invitati velint intervenire, & aſſociare cadaver in eorum Eccleſia tumulandum, Parochus non defert propriam Crucem, ſed incedit cum Cruce eorumdem Regularium, quia aſſociantes funus debent incedere ſub Cruce illius Eccleſiæ, ad quam corpus defertur ſepeliendum, juxta reſolutiones Sac. Congregationis Rituum *in Baren. 29. Julii 1616.* apud Nicol. *in floſcul. verb. ſepult. num. 13. & in Foſſanen. 21. Julii 1645. in reſponſione ad ſecundum* apud Monacell. *Formul. legal. for. Eccleſ. par. 1. tit. 5. formul. 7. num. 38.* Matthæuc. *offic. Cur. Eccleſ. quoad exequias cap. 20. num. 9.* Barboſ. *de offic. Paroch. par. 3. cap. 26. n. 78.*
Regulares tamen in hoc caſu debent convenire in Ec- 2
cleſia Parochiali, vel in Eccleſia ubi reperitur per modum depoſiti cadaver, & nullatenus expectare poſſunt Parochum per vias, aut ad domum defuncti, & ſi nolint intervenire, & aſſociare, cùm non poſſint cogi ad exeundum à propriis Eccleſiis ad effectum aſſociandi cadavera in eiſdem ſepelienda, juxta ſenſum Sacræ Congregationis Rituum *in Senogallien. die 22. Junii 1675.* & Epiſcoporum, & Regularium *in Auximana 17. Auguſti 1708.* debent illud expectare ante januam

januam propriæ Eccleſiæ, ut docent Dian. *in tract. de Regul. reſol.* 239. *num.* 1. Barboſ. ad Concil. *cap.* 13. *ſeſſ.* 25. *de reformat. num.* 12. *& de offic. & poteſt. Paroch. par.* 3. *cap.* 26. *num.* 63. *& ſeqq.* Lezzana *in Summ. Regul. tom.* 1. *cap.* 12. *num.* 41. *verſ. ad quartum*, & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii, me Studente apud R. P. D. meum Anſidæum *in Tudertina funerum* 8. *Auguſti* 1716. ubi contendente Parocho Oppidi Maſſæ Fratres Tertii Ordinis Sancti Franciſci Conventus Beatæ Mariæ de Pace in Eccleſia Parochiali convenire debere pro aſſociatione cadaverum, quæ ad Eccleſiam dictorum Regularium tumulanda deferuntur, examinatum fuit dubium -- *An PP. Tertii Ordinis Sancti Franciſci Conventus Pacis Terræ Maſſæ occaſione, qua cadavera Parochiæ dicti loci in eorum Eccleſia tumulantur, debeant priùs convenire in Eccleſia Parochiali, vel liceat illa expectare per viam, & ante januam eorum Eccleſiæ Regularis* -- cui reſponſum fuit -- *Affirmativè quoad primam partem, ſi Regulares velint aſſociare cadaver, & licere tantum expectare ante januam Eccleſiæ, non autem per vias, quatenus nolint aſſociare.*

3 Nec procedit in aſſociatione cadaverum cum interventu Regularium, & Capituli Cathedralis, vel Collegiatæ; quia Parochus nec etiam in hoc caſu defert propriam Crucem, ſed tam ipſe, quàm iidem Regulares convenire debent ad Eccleſiam Cathedralem, & deinde ob reverentiam debitam dignitati, & præeminentiæ, qua pollet Cathedralis ſuper omnibus aliis Eccleſiis inferioribus Diœceſis, omnes incedere ad Eccleſiam eorumdem Regularium tumulantem ſub Cruce
4 ejuſdem Cathedralis, cujus Capitulum poterit cum illa erecta ingredi dictam Eccleſiam Regularium, ſed poſt ingreſſum non poteſt aſſiſtere exequiis cum dicta Cruce, ſed adhibenda eſt Crux Eccleſiæ Regularium, ad quos ſpectat exequias, & officium defunctorum celebrare. Samuel. *de ſepult. tract.* 1. *diſput.* 3. *controv.* 3. *concluſ.* 6. *num.* 39. & deciſum fuiſſe à Sac. Congregatione Rituum teſtantur Monacell. *Formular. legal. par.* 1. *tit.* 5. *formul.* 7. *num.* 37. *& ſeq.* Matthæuc. *offic. Cur. Eccleſ. quoad exequias cap.* 20. *num.* 11. Urſaya *par.* 2. *diſcept. Eccleſ.* 14. *num.* 79. Rot. *in Tranen. Præeminentiarum ſuper reſervatis* 3. *Junii* 1715. §. *Conſiſtit cum ſeq.* coram Eminentiſſimo Scotto, & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii, me Studente apud R. P. D. meum Petra *in Ruben. juris funerandi* 29. *Julii* 1713. Ubi vindicante ſibi Capitulo Cathedralis Eccleſiæ Rubenſis jus celebrandi Miſſas, & exequias, necnon Anniverſaria recolendi, in quibuſcumque Eccleſiis tam Regularium, quàm Confraternitatum, & occaſione funerum, eorum Eccleſias ſubeundi, Crucis vexillo erecto, contradicentibus, præ cæteris PP. Dominicanis ejuſdem Civitatis, deducta fuerunt ad examen ſequentia dubia Primò -- *An PP. Dominicanis Civitatis Ruben. liceat in propria Eccleſia celebrare Miſſas, Exequias, & Anniverſaria, vulgo Terzi, Settimi, & Trigeſimi, tam pro his, qui tumulati reperiuntur in dicta Eccleſia, quàm extra, necnon alia, & quæcumque Anniverſaria, & pro his eleemoſynam recipere, ſive potius hæc omnia privativè ſpectent ad Capitulum illius Cathedralis in eadem Eccleſia PP. Dominicanorum* -- Secundò -- *An liceat Capitulo dictæ Cathedralis occaſione aſſociationis, & tumulationis cadaverum in Eccleſia dictorum Patrum Dominicanorum eam ingredi cum Stola, & Cruce erecta, ibi facere funus circa cadaver in caſu, &c.* -- Quibus reſponſum prodiit -- *Ad primum affirmativè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem* -- Ad ſecundum, *quoad Crucem affirmativè, in reliquis negativè.*

5 Sed quæſtio verſatur in aſſociatione cadaveris, quæ fit per ſolum Parochum cum propria Cruce, quo caſu reſpondendum videtur Parochum non poſſe amplius ingredi hanc Eccleſiam Patronalem translatam cum univerſitate bonorum ad dictum Monaſterium, cum Stola, & Cruce erecta, ibique dare ultimum vale, & Officium, & Preces defunctorum recitare, cùm ſit interdictus Parochis talis ingreſſus, & dare ultimum vale conſiſtens in ſimplici benedictione, juxta reſolutionem Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium, Ponente clar. mem. Eminentiſſ. S. Clementis *in Nullius, ſeu Aquinaten. juris ſepeliendi* 2. *Auguſti* 1709. ad quartum intrà Eccleſiam Regularium, ea ratione, quia Parochus habet juriſdictionem ſupra defunctum ſolùm uſque ad januam Eccleſiæ Regularium, intrà autem Eccleſiam juriſdictio ſupra eumdem defunctum eſt penès Regulares, non autem penès Parochum, ut docent Novar. *in Summ. Bullar. comm.* 91. *num.* 1. Barboſ. ad Concil. *ſeſſ.* 25. *cap.* 13. *num.* 23. *&* 32. *& de offic. & poteſt. Paroch. par.* 3. *cap.* 26. *num.* 74. *& ſeq.* Lantuſch. *in Theatr. verb. exequiæ num.* 8. *&* 9. Tambur. *de jure Abbat. tom.* 1. *diſput.* 15. *quæſt.* 17. *num.* 21. Cardin. de Luc. *de Regul. diſc.* 7. *num.* 53. Amoſtaz. *de Cauſis Piis par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 24. Paſqualig. *in obſervat.* ad Lauren. de Franc. *num.* 1791. Advocatus Urſaya (vir maximè accuratus, & in matrimonialibus, ac criminalibus optimè verſatus, ut teſtantur ejus opera) *diſceptat. Eccleſ. par.* 2. *diſcept.* 14. *num.* 9. *& ſeqq. & num.* 79. ubi refert quamplures reſolutiones Sac. Congregationum Epiſcoporum Concilii, & Rituum.

Minimè attentis nonnullis Doctoribus contrarium 6
tuentibus, nimirum Pignatell. *conſult.* 48. *n.* 20. *tom.* 3. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 298. *n.* 1. ſentientibus poſſe Parochum occaſione funerum ingredi Eccleſiam Regularium cum Stola, Superpelliceo, & Cruce erecta, dummodo ipſe exequias non peragat ſupra defunctum, Quoniam horum opinio non eſt amplexa, nec approbata, præſertim à Sac. Congregat. Concilii, à qua *in Lauden. funerum* 2. *Maji* 1711. Cùm prætenderent Parochi Civitatis Laudæ occaſione aſſociationis cadaverum contumulandorum in Eccleſia Conventus Sancti Marci PP. Carmelitarum Diſcalceatorum eam ingredi cum Cruce, & intrà eandem dare ultimum vale, propoſito inter cætera dubio -- *An liceat Parochis in aſſociatione Cadaverum ingredi Eccleſiam PP. Carmelitarum Diſcalceatorum cum Stola, & Cruce elevata, & intrà Eccleſiam dare ultimum vale, vel potius iiſdem Parochis liceat dare ultimum vale extra Eccleſiam, eam, ut ſupra non ingredientibus:* reſponſum fuit *negativè quoad primum, & affirmativè quoad ſecundam partem* relat. etiam per Urſayam *ubi ſupra num.* 133. ubi licèt contrarium impreſſum reperiatur, hoc tamen evenit per errorem, & defectum Impreſſoris, quibus infeliciter ſunt ſubjecti ferè omnes Auctorum libri.

Quoad quartam funeralem videtur etiam dicendum 7
non poſſe Parochum illam exigere à Rectore præfatæ Eccleſiæ Patronalis, uti ſupra translatæ ad Monaſterium occaſione funerum defunctorum, qui in ea ſepeliuntur, ſtantibus privilegiis, & exemptionibus à ſolutione quartæ funeralis à Summis Pontificibus eidem Monaſterio, ejuſque Eccleſiis conceſſis Pignatell. *conſult.* 145. *tom.* 9.

Non obſtat Concilium Tridentinum *cap.* 13. *ſeſſ.* 25. 8
de reformat. ubi mandat perſolvi quartam funeralem Eccleſiæ Parochiali non obſtantibus conceſſionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncupatis; Quoniam diſtinguendum eſt inter Monaſteria, ſeu Eccleſias aut loca, quæ ante annos quadraginta à die publicationis Concilii erant ſolita ſolvere quartam funeralem Parocho, non obſtantibus privilegiis in contrarium, & inter Monaſteria, ſeu loca, quæ ante annos 40. non erant ſolita ſolvere quartam, aut quæ fuerunt fundata ab anni 40. citra vel poſt publicationem Concilii. Concilium Tridentinum in hoc decreto comprehendit ea Monaſteria, ſeu Eccleſias, quæ ante annos 40. erant ſolita ſolvere quartam, & diſpoſuit, quòd iſta continuent etiam in futurum in hac ſolutione quartæ funeralis, non obſtantibus privilegiis in contrarium; non verò comprehendit ea Monaſteria, ſeu Eccleſias, quæ ante annos 40. à die publicationis non erant ſolita ſolvere quartam, vel quæ ſunt fundata à 40. annis citra, aut poſt publicationem Concilii; uti eſt Monaſterium, de quo agitur, quod fuit fundatum à 40. annis citrà poſt publicationem Concilii; iſta enim loca habentia privilegium non ſolvendi non debent ſolvere quartam, juxta declarationem Sancti Pii V. de qua in ejus *conſtit. la* 41. §. *Quartam*, quam ſequuntur Galleinart. *in dicto cap.* 13. *ſeſſ.* 25. *num.* 1. ibique Barboſ. *num.* 2. *& ſeqq. & de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 86. *n.* 17. Rot. *deciſ.* 84. *n.* 4.

poſt

poſt Tamburin. *de jure Abbat. tom.* 3. & juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Roſſanen.* 21. *Septembris* 1594. relat. à Gallemart. *ubi ſupra.*

9 Quod procederet etiam ſi Rector Eccleſiæ Patronalis poſt hujus translationem, aut Abbas præfati Monaſterii perſolviſſet quartam Parocho, quia per hujuſmodi ſolutiones, nec Rector, nec Abbas poterant præjudicare ſucceſſoribus, aut Monaſterio, & renunciare privilegiis ei conceſſis, ac etiam quia quæcumque poſſeſſio, quæ prætendi poſſet à Parocho inficeretur ab eiſdem Privilegiis decreto irritante munitis Pignatell. *conſult.* 145. *num.* 9. *tom.* 9. Rot. *deciſ.* 179. *num.* 7. coram Roxas, & ita reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Æſina quartæ funeralis* 14. *Junii* 1710. non obſtante quòd à Patribus Minimis S. Franciſci de Paula Civitatis Æſii, pro triginta quatuor cadaveribus in eorum Eccleſia tumulatis ſemper Parochis quarta funeralis ſoluta fuerit, & non obſtante, quòd eiſdem Patribus fuerit conceſſa ab Epiſcopo facultas aperiendi ſepulchrum in eorum Eccleſia cum clauſula -- *ſine præjudicio jurium Parochialium* -- Et noviſſimè *in Ampurien. quartæ funeralis 6. Junii* 1716. ubi prætendente Parocho exigere quartam funeralem pro cadaveribus tumulatis in Eccleſia Sanctæ Teclæ PP. Cappuccinorum Oppidi Nulvi, tam ratione conſuetudinis, quàm ratione prætenſæ juriſdictionis in dicta Eccleſia, contradicentibus eiſdem Patribus, & allegantibus ampliſſima privilegia eorum Ordini à Summis Pontificibus conceſſa, propoſito dubio: *An debeatur quarta funeralis in caſu, &c. negativum* prodiit reſponſum.

10 Verum his omnibus non obſtantibus, cenſeo in hoc caſu poſſe Parochum occaſione aſſociationis cadaverum abſque interventu Capituli Cathedralis, vel Collegiatæ poſſe ingredi hanc Eccleſiam Patronalem translatam unà cum univerſitate bonorum, cui eſt annexa ad Monaſterium B. cum Stola, & Cruce erecta, ibique dare ultimum vale, ac exigere quartam funeralem, cùm Parochus habeat intentionem in jure fundatam exercendi jura, & functiones Parochiales in Eccleſiis ſitis intrà limites propriæ Parochiæ, niſi Rectores earumdem Eccleſiarum oſtendant, aliquod clarum privilegium exemptum ab his actibus, juxta Abb. *in cap. Dilectus de Cappell. Monach. num.* 4. 11. *&* 12. Card. de Luc. *de Paroch. diſc.* 31. *n.* 4. *& ſeqq.* Rot. *in Civitatis Plebis jur. Parochialium* 6. *Junii* 1708. coram R. P. D. Anſaldo ſuperiùs impreſſ. *Par. I. Can. I. Caſ. IX. num.* 28. *& in Florentina quartæ funeralis* 1. *Decembris* 1704. §. *Reſolutioni* coram bon. mem. Caffarello, & dixi plenè ibi *num.* 4. *& ſeqq.*

Nec pro exemptione hujus Eccleſiæ Patronalis à ſupradictis juribus, & functionibus Parochialibus allegari poteſt illius translatio unà cum univerſitate bonorum ad dictum Monaſterium exemptum, quia ut pluries ſupra dixi vigore hujuſmodi translationis, eadem Eccleſia Patronalis non acquiſivit exemptionem, ſed ſolùm ſubjecta evaſit Monaſterio, quoad præſentatio-
11 nem Rectoris, & ſicuti per eamdem translationem, non diminuitur in ipſa jus Epiſcopale, juxta diſpoſitionem horum *Canonum*, & ſecundam concluſionem in *Commentario* deductam, ita nec diminui debet jus Parochiale.

Poſt hæc ſcripta, & Typis mandata ſequentes emanarunt Sac. Rotæ Deciſiones concernentes materiam præſentium *Canonum*, quæ cùm ſupradicta confirment hìc eas imprimi opportunum duxi. Primæ tres deciſiones ſpectant ad *Caſum II.* aliæ duæ ad *Caſum IV.* pertinent, ubi quidem propria earum ſedes fuiſſet, ſi priùs mihi innotuiſſent.

R. P. D. LANCETTA

Viterbien. Cappellaniæ.

Veneris 26. Junii 1716.

INformante tantum Joſepho Tano præſentato per D. Hieronymum de Alteriis ad unam ex Cappellaniis erectis à bon. mem. R. P. D. Scipione Sanctacruce in Oppido Caſtri Viani, Domini cenſuerunt conſtare de Jurepatronatus favore ejuſdem D. Hieronymi, & ab eo deberi aſſignamentum Cappellanis pro duabus ex tribus partibus, pro alia verò tertia parte deberi à D. Principe Gaſpare ipſius patre.

Quòd enim Juſpatronatus pertineat ad D. Hiero- 12
nymum viſum eſt in dubium revocari non poſſe, cùm illud à March. Antonio de Sancta Cruce memorati Scipionis hærede, prævia approbatione, & licentia à ſan. mem. Clemente X. per ſpeciale Chirographum eidem conceſſa, translatum, & ceſſum fuerit unà cum venditione cæterorum bonorum allodialium in eodem Caſtro, & Territorio exiſtentium favore clar. mem. Principis Angeli de Alteriis, à quo D. Hieronymus tanquam hæres univerſalis cauſam habet ad *Text. in cap.* 1. *& cap. Cum ſæculum de Jurepatr. & in Clement. plures eodem tit.* Rota coram Buratt. *deciſ.* 183. *num.* 1. *cum aliis in deciſ.* 11. *num.* 17. coram bon. mem. Benincaſa.

Abſque eo quòd opponi valeat Juſpatronatus præ- 13
dictum annexum eſſe eidem Caſtro, ac proinde potiùs pertinere ad D. Principem Gaſparem illius Dominum, & Baronem; Aſſumptum enim aſſertæ annexionis non probatur in facto prout cæteroquin plene, & concludenter probandum eſſet, ut in ſpecie reſpondit Rot. *deciſ.* 885. *num.* 11. coram Emerix Jun. Immo vero potiùs excluditur, tum quia Juſpatronatus reſervatum fuit pro hæredibus, & ſucceſſoribus, quæ ſanè reſervatio comprehendit hæredes, & ſucceſſores univerſales, non autem hæredes, & ſucceſſores bonorum particularium, ùt aliàs ad excludendam annexionem hujuſmodi dixit Rota *dicta deciſ.* 885. *num.* 12. coram Emerix. Tum, & certiùs, quia antequam Caſtrum, & bona allodialia in poteſtatem Principis Angeli devenirent cùm diviſim à ſeparatis Dominis poſſiderentur, Caſtrum videlicet cum juriſdictione Territoriali à Domo Urſina, & bona allodialia à Familia de Sancta Cruce, occurrentibus tamen vacationibus dictarum Cappellaniarum hæc ſolùm ad illas præſentavit, imò, quod plus eſt, anno 1663. unam ex illis ad Caſtrum Petræ Fortis auctoritate Apoſtolica tranſtulit ſcientibus, & patientibus Dominis de Urſinis ejuſdem Caſtri Viani Dominis, & Baronibus, quod quidem ab ipſis permiſſum non fuiſſet, ſi Juſpatronatus feudo adnexum extitiſſet, cùm hujuſmodi jura honorifica certo pretio per ſe inæſtimabilia, quando tamen feudo inſunt, illius valorem, & æſtimationem maxime augeant ex adductis per Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 2. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 697. *num.* 3. *par.* 1. *& deciſ.* 46. *num.* 9. *par.* 9. & ſæpe alibi.

Præterea cum à DD. de Urſinis Caſtrum cum ju- 14
riſdictione venditum fuerit Principi Angelo, nec verbum quidem fuit inter Partes habitum de dicto Jurepatronatus, & è converſo cum bona allodialia in eodem Caſtro, & Territorio exiſtentia ab eodem Principe empta fuerunt, Marchio Antonius de Sancta Cruce illorum venditor expreſſis verbis ceſſit, & tranſtulit in emptorem Juſpatronatus dd. Cappellaniarum, illa excepta, quæ ad Caſtrum Petræfortis jam pridem translata fuerit, & ſucceſſivè occurrentibus Vacationibus idem Princeps emptor nominando, & præſentando ad dd. Cappellanias ſemper aſſeruit illas olim fuiſſe de Jurepatronatus DD. de Sancta Cruce, nunc verò ad ipſum, & ejus hæredes pertinere vigore Inſtrumenti rogati per acta Belli Notarii A. C. ſub die 20. Januarii 1674. quo mediante venditio bonorum allodialium celebrata fuit: Hujuſmodi autem factum, & declaratio primi Acquirentis quantæ ſit virtutis, & efficaciæ nemo eſt, qui ignoret, ut in propoſito advertit Surd. *conſ.* 305. *num.* 32. *& ſeq. & conſ.* 351. *num.* 24. *lib.* 3. Rot. *deciſ.* 125. *n.* 7. *par.* 14. *recent.* & in puncto *dict. deciſ.* 885. *num.* 16. coram Emerix Juniore.

Neque adverſùs prædicta ullam vim facit, quòd 15
tam in acquiſitione dict. Juriſpatronatus, quàm in ſucceſſivis nominationibus à Principe Angelo factis, ipſe aſſumpſerit, atque adhibuerit titulum Principis Viani, nam cùm ipſe non expreſſerit ſe acquirere, & præſentare tanquam talis, dicta ſimplex enunciativa apta non eſt operari effectum aſſertæ annexionis, optimè Surd. *conſ.* 423. *num.* 21. *&* 22. Rot. *deciſ.* 119. *num.* 11. *par.* 19. *rec.* neque cenſetur taxativè appoſita,

ſed

ſed ſolùm demonſtrativè ad majorem honorificentiam, prout de facto in præſentationibus additus quoque fuit titulus *Ducis Montarani*, quamvis ratione hujus feudi nullum procul dubio jus quoad controverſum Patronatum eidem Principi ineſſet, ut in his terminis advertit Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *à n.* 54. & melius Rot. *in toties laudata deciſ.* 885. *num.* 15. coram Emer.

Atque ex his penitùs excluſa prætenſa annexione Juriſpatronatus cum feudo Viani poſſeſſo per D. Principem Gaſparem, minus eidem ſuffragari poſſet, quatenus prætenderet tertiam ſaltem partem in dicto Jurepatronatus, quòd poſt obitum Principis Angeli ejus Patris ſibi adjudicari obtinuerit per Judices Compromiſſarios in Cauſam legitimæ tertiam partem bonorum, & jurium hæreditariorum ſub illius hæreditate
16 cadentium; Quandoquidem cùm legitima ſit quota bonorum non hæreditatis, & legitimarius cenſeatur ſolùm particularis ſucceſſor; Juſpatronatus idcirco tanquam jus hæreditarium non potuit in ipſum tranſire, ſed cum ipſa hæreditate remanſit favore D. Hieronymi univerſalis hæredis, ut diſcuſſo formiter articulo reſpondit Rot. *deciſ.* 413. *&* *deciſ.* 560. *num.* 1. *&* 2. *par.* 12. *recent.*

17 Et ex hac eadem ratione DD. deſumpſerunt fundamentum ſecundæ partis præcenſitæ reſolutionis; Nam cùm aſſignamentum Cappellanis debitum ſit onus infixum bonis à Marchione de Sancta Cruce venditis Principi D. Angelo, procul dubio ſolvi debet pro rata à poſſeſſoribus eorumdem bonorum, & ſic pro duabus ex tribus partibus à D. Hieronymo, & pro alia tertia parte à Principe D. Gaſpare, ne aliàs iſte ſubducto ejuſmodi onere plus ſua tertia parte in bonis hæreditariis Principis D. Angeli ejus Patris ex cauſa legitimæ conſequatur; & de facto cùm ad hanc rationem utrumque hactenus ſuam ratam perſolviſſe conſtet, nemo eorum conqueri poteſt, quod eodem jure etiam impoſterum cenſeantur, juxta *Text. in l. ſed*, *& Julianus* §. *Proinde ff. ad Macedon.* & tradita per Rot. *in Lauden. penſionum* 4. *Decembris* 1715. §. *Majorem* coram Me.

Et ita Joſepho tantùm informante, & jura D. Hieronymi à quo præſentatus fuit in præſenti deducente reſponſum fuit.

R. P. D. LANCETTA

Viterbien. Cappellaniæ.

Lunæ 15. *Martii* 1717.

SUppoſitis hodie novo examini fundamentis deciſionis editæ coram Me die 26. Junii ſuperioris anni, per quam in contumaciam D. Principis Gaſparis de Alteriis declaratum fuerat: *Conſtare de Jurepatronatus favore D. Hieronymi ejus filii, atque ab eo deberi aſſignamentum Cappellanis pro duabus ex tribus partibus; Pro reliqua verò tertia parte deberi à D. Principe Gaſpare*, DD. illam approbarunt quoad pertinentiam Juriſpatronatus, ſed in alium ſenſum abeuntes quoad emolumentum Cappellanorum, cenſuerunt iſtud in totum deberi à D. Hieronymo, atque ideo reſcripſerunt – *ſtandum eſſe in deciſis juxta modum*.

Enimvero in eo, quod attinet ad controverſum Juſ-
18 patronatus firmiter ſubſiſtere viſum fuit fundamentum illud præteritæ deciſionis, quòd cùm agatur de Jurepatronatus hæreditario tranſlato per Marchionem Antonium, & Cardinalem Andream de Sanctacruce hæredes Scipionis fundatoris in clar. mem. Principem Don Angelum de Alteriis, prævia licentia, & approbatione ſpeciali ſan. mem. Clementis X. utique illud poſt obitum ejuſdem Principis tranſire debuit in Hieronymum ipſius ex filio nepotem, & univerſalem hæredem in teſtamento inſtitutum, *cap.* 1. *de Jurepatr. Clement. plures*, *& ibi* Gloſſ. & Scribentes *eod. tit.* cum aliis concordantibus, de quibus Rota coram Emerix Jun. *deciſ.* 885. *num.* 2. *&* 3. non obſtante, quòd D. Princeps Gaſpar tanquam filius memorati Principis Angeli obtinuerit ſibi aſſignari per Judices Compromiſſarios in cauſam legitimæ tertiam partem bonorum, & jurium ſub illius hæreditate cadentium: Nam ut præciſè reſponſum fuit in deciſione Cauſæ §. *Atque ex his*, legitima eſt quota bonorum, non hæreditatis, & legitimarius cenſetur ſolùm particularis ſucceſſor; Unde jura honorifica, & patronatus cùm ſint jura 19
hæreditaria in eum non tranſeunt, ſed remanent cum ipſa hæreditate penès hæredem univerſalem, ut articulo formiter diſcuſſo aliàs reſpondit Rot. *deciſ.* 413. *& deciſ.* 560. *num.* 1. *&* 2. *par.* 12. *rec. & deciſ.* 3. *num.* 27. *& ſeqq.* coram Otthobon. *& deciſ.* 9. *n.* 14. *& deciſ.* 11. *num.* 17. coram bon. mem. Benincaſa, cum quibus omnino conſonat *deciſ.* 367. *num.* 1. coram Emerix Jun. ubi concordantes.

Prout etiam neque obſtare viſum fuit aliud objectum, ſuper quo acriter inſiſtebant Defenſores D. Principis, quòd nimirum Juſpatronatus controverſum ſit annexum Caſtro Viani, ac proinde non ad alium pertinere poſſit, quàm ad ipſum D. Principem unicum illius poſſeſſorem, ex cenſura *Text. in cap. Ex literis*, *ubi communiter Scribentes de Jurepatr.* Præmiſſa enim certiſſima illa juris concluſione, quòd ejuſmodi annexio plenè, & concludenter ab allegante ſit 20
probanda, etiam quando agitur de Beneficiis ſitis, ut in caſu, intrà Caſtrum, vel in ejus Territorio, aliàs contra ipſam judicandum veniat, ut communiter firmant Doctores *ſuper eodem cap. Ex literis*, & præſertim Barboſ. *num.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 54. Rot. coram Mantic. *deciſ.* 164. *num.* 2. *& deciſ.* 198. *num.* 4. & coram Emerix *deciſ.* 885. *num.* 10. *& ſeqq. & in Compoſtellana Parochialis de Pardeſſoa* 2. *Julii* 1710. §. *Primogeniali* coram R. P. D. meo Falconerio, *&* 22. *Junii* 1711. §. *Atque ex his* coram Reverendiſſimo Anſaldo; Domini in hypotheſi animadvertebant illam non ſatis probari, imo potiùs excludi ex pluribus facti circumſtantiis relatis in antecedenti deciſione §. *Abſque eo quod*, *& ſeqq.*

Et ſanè omiſſis iis, quæ ad hunc effectum deduce- 21
bantur ex teſtamento poſtea condito ab eodem Scipione tanquam non aptis alterare qualitatem Beneficiorum jam priùs erectorum, quatenus aſſerta annexio deſumebatur ex eo, quòd Scipio de Sanctacruce Cappellaniarum Fundator eſſet Dominus, & Poſſeſſor dicti Caſtri, ac talem ſe enunciaverit in Inſtrumento fundationis, plana occurrebat reſponſio, quòd cùm ipſe non expreſſerit ſe fundare tanquam Baronem, & Dominum dicti feudi, ſimplex enunciativa ejuſmodi dignitatis cenſetur demonſtrativè appoſita ad deſignandum gradum, & prærogativam ipſius Fundatoris, prout de facto in eodem Inſtrumento legitur quoque præpoſitus titulus Epiſcopi Cervienſis, & ſic apta non eſt operari effectum aſſertæ annexionis. Lotther. *dicta quæſt.* 9. *num.* 56. *&* 57. Rot. *deciſ.* 53. *n.* 4. *in fine par.* 1. *recent.* & coram Emerix *dict. deciſ.* 885. *n.* 15. *& in dicta Compoſtellana Parochialis de Pardeſſoa* §. *Primogeniali* coram R. P. D. meo Falconerio.

Quatenus verò eadem annexio arguebatur, ex quo in dicto Inſtrumento fundationis aſſignata fuerit Cap- 22
pellanis portio panis, & vini de Menſa Domini, atque injunctum onus habitandi in palatio, & extra ipſum non pernoctandi ſine licentia Domini, colendique viridarium ſumptibus Patroni, ejuſque fructus, & uvas cuſtodiendi pariter pro Domino; Argumentum diluebatur ex eo, quod illa toties repetita Domini appellatio non erat perneceſſe referenda ad dominium Caſtri, ſed commodè intelligi poterat de dominio ipſius palatii, in quo continuo habitare, & viridarii, quod colere debebant Cappellani, quod ſatis eſt, ut probatio exinde deſumpta dubia, & æquivoca reddatur, atque ideo attendenda non veniat. Rot. *deciſ.* 77. *num.* 8. *par.* 14. *& deciſ.* 19. *n.* 6. *par.* 18. & coram Cerro *deciſ.* 493. *num.* 9.

Omnino autem inſubſiſtens erat aliud ſuppoſitum, quod Fundator mandaverit celebrari Miſſam à Cappel- 23
lanis hora, & loco à Barone præſcribendis, quodque Cappellani appellarentur Cappellani Baronis. Quamvis enim in dicta fundatione cautum fuerit, quòd volente aliquo ex dictis Cappellanis Sacrum peragere, tradatur illi pro quocumque Sacro certa, ac determinata eleemoſyna, juxta qualitatem dierum feſtorum, vel ferialium, quodque ea Miſſa ſit ultra Miſſam celebrari debitam à Parocho, & reſpectivè à Cappellano

Dominorum; Hic tamen loquendi modus neque ullam inducit celebrandi obligationem, ſed potiùs eam excludit, ex deductis per Rot. coram Seraphin. *deciſ.* 39. *num.* 3. & coram Peutinger. *deciſ.* 53. *n.* 69. *& in recent. deciſ.* 27. *num.* 3. *par.* 19. neque præſefert, quòd Cappellani denominentur Cappellani Dominorum, quinimo illos ab iſtis omnino ſeparat, ac diſtinguit, virtute illius dictionis *ultra*, de qua Rota *deciſ.* 15. *n.* 7. *par.* 12. *& deciſ.* 418. *n.* 5. *par.* 19. *rec.*

Sed certius hæc omnia procedere videbantur, quia in excluſionem aſſertæ annexionis plura concurrunt
24 validiſſima argumenta deſumpta ex viſceribus ipſius fundationis, & ſubſequuta uniformi obſervantia. Ac primò quidem ſe offert reſervatio Juriſpatronatus, quæ expreſsè legitur facta pro hæredibus, & ſucceſſoribus quibuſcumque, ac proinde neceſſariò comprehendit hæredes, & ſucceſſores univerſales, neque ullo pacto reſtringi poteſt ad ſucceſſores in feudo, qui ſunt ſucceſſores bonorum particularium, ut aliàs in propoſito dixit Rot. *deciſ.* 70. *num.* 16. *par.* 12. *deciſ.* 413. *n.* 11. *par.* 18. & magis in puncto coram Emerix *dicta deciſ.* 885. *num.* 11. Secundò, hoc ipſum comprobat alia valde notabilis reflexio, quòd pro dote dictarum Cappellaniarum non quidem bona feudalia aſſignata fuerunt, ſed cenſus liber, & proprius ipſius Fundatoris, & ad eum pertinens non tanquam Baronem, ſed uti privatam perſonam; Unde eò magis Juſpatronatus dici nequit annexum Caſtro, & acquiſitum Baroni, ſed potiùs cenſeri debet hæreditarium, & aptum tranſire in eos, in quos bona pro illarum dote aſſignta tranſiiſſent, ſi pro tali dote collata non fuiſſent. Rot. *dec.* 299. *num.* 10. *par.* 16. *& deciſ.* 19. *num.* 5. *par.* 18. *& deciſ.* 662. *n.* 19. *in fine par.* 19. *recent. & in dicta Compoſtellana Parochialis de Pardeſſoa* 2. *Julii* 1710. §. *Quæ ſanè in fine* coram R. P. D. meo Falconerio.

25 Denique ita declaravit ſubſequuta obſervantia; Antequam enim Caſtrum, & bona allodialia in eo exiſtentia in poteſtatem Principis Angeli devenirent, illa diviſim à duobus Dominis poſſidebantur; Caſtrum nempe cum juriſdictione Territoriali à Domo Urſina vigore ceſſionis per ipſum reportatæ à Camera Apoſtólica, quæ propter quoddam delictum Honuphrii Sanctacrucii illud Fiſco addixerat; Arx verò, ſive palatium cum cæteris bonis allodialibus ab ipſa familia Sanctacrucia: Occurrentibus autem hoc tempore vacationibus dictarum Cappellaniarum, hæc ſolùm ad illas præſentavit; imò, quod notabile eſt, unam ex illis anno 1663. ad Caſtrum Petræ fortis auctoritate Apoſtolica tranſtulit, videntibus, & patientibus Urſinis ejuſdem Caſtri Viani poſſeſſoribus. Ulterius quando iidem Urſini Caſtrum cum juriſdictione vendiderunt Principi Angelo nulla facta fuit mentio de dicto Jurepatronatus; Et e converſo cum Marchio Antonius de Sanctacruce Arcem, ſive palatium cum cæteris bonis allodialibus eidem Principi vendidit, expreſſis, diſſertiſque verbis ceſſum quoque, ac translatum fuit in eundem Principem Juſpatronatus dictarum Cappellaniarum, illa excepta, quæ ad Caſtrum Petræ fortis jam pridem translata fuerat; Et ſucceſſivè idem Princeps emptor, occurrentibus vacationibus, nominando, & præſentando ad dictas Cappellanias ſemper aſſeruit illas olim fuiſſe de Jurepatronatus DD. de Sanctacruce, nunc verò ad ipſum, & ejus hæredes pertinere vigore ejus Inſtrumenti, quo mediante venditio bonorum allodialium celebrata fuerat. Quamobrem hac ſtante adeò præciſa, uniformi, ac longa obſervantia dictæ annexionis excluſiva, nemo non videt quàm durum ſit illam hodie prætendere, ſub debili obtentu quarumdam levium conjecturarum, ut in ſpecie reſpondit Rot. *deciſ.* 314. *ſub num.* 4. *par.* 4. *& deciſ.* 70. *num.* 16. *&* 17. *par.* 12. *& deciſ.* 19. *num.* 7. *par.* 19. *recent.*

26 Firmata itaque ex hactenus deductis pertinentia Juriſpatronatus favore D. Hieronymi, ac tranſeundo ad aliam reſolutionis partem reſpicientem aſſignamentum Cappellanorum, quamvis DD. in præterita Cauſæ propoſitione crediderint, illud pro tertia parte deberi à D. Principe Gaſpare ſub fundamento, quòd illud eſſet onus infixum bonis hæreditariis defuncti Principis Angeli illius patris, quorum tertia pars ab ipſo poſſidetur, ut latius firmat deciſio Cauſæ §. *fin.* Hodie tamen audito D. Principe, factoque meliùs elucidato, cenſuerunt aſſignamentum prædictum in totum deberi a D. Hieronymo, quia revera onus prædictum non eſt infixum bonis poſſeſſis ab eodem D. Principe, ſed eſt onus merè hæreditarium, tanquam ſuſceptum, & accollatum à Principe Angelo in ipſo Inſtrumento emptionis bonorum allodialium loco cenſus ab initio aſſignati pro dote dictarum Cappellaniarum; unde omnino pertinere debet ad ipſum D. Hieronymum univerſalem hæredem, *leg. unic. C. ut action. ab hered. & in hered.* Rot. coram Coccin. *deciſ.* 36. *num.* 4. & coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 658. *num.* 15. & meliùs coram Bicch. *deciſ.* 55. *num.* 18. *& ſeqq.* Non verò ad D. Principem Gaſparem, cui in cauſam legitimæ ipſi debitæ in bonis paternis ex judicio, & ſententia Arbitrorum à Partibus non impugnata certa pars bonorum tradita fuit immunis, & exempta ab omnibus oneribus; unde illi omnino ſtandum eſt, ne aliàs minùs ſua legitima conſequatur, ut in puncto dixit Rot. coram Bicch. *deciſ.* 55. *num.* 21. *&* 22. & nullum in Jurepatronatus commodum ſentiens, ſubire debeat incommodum ſolvendi emolumentum Cappellanis, contra regulam *Text. in l. ſecundùm naturam ff. de regul. jur.* cum aliis notiſſimis concordantibus, de quibus Rot. *deciſ.* 46. *num.* 2. *par.* 16. *& deciſ.* 58. *num.* 1. *par.* 18. *recent.*

Et juxta hunc modum utraque, &c.

R. P. D. CERRO

Romana Fideicommiſſi.

Lunæ 22. *Febr.* 1717.

FRatres de Cia ſub fundamento diſtractionis Cappellæ erectæ à Franciſco Cia in Eccleſia Sanctæ Mariæ *del Piſciarello* Terræ Poli, ac aliorum bonorum, quæ pro cautela illius dotis à dicto Franciſco fuerant relicta, putantes ad eorum commodum apertum fuiſſe non minùs fideicommiſſum reſtitutorium, quàm contraventionale ordinatum ab eodem Teſtatore occaſióne erectionis dictæ Cappellaniæ, petierunt ſub die 29. Aprilis anni proximi elapſi à me proponi dubium – *An danda eſſet immiſſio* – quòd cùm reſolvi tunc non potuerit ob ſuffragiorum paritatem, in audientia diei 22. Junii ſubſequentis deciſum fuit ſub reſponſo negativo. Quapropter admiſſi ad beneficium novæ audientiæ hodie omnem reſtinxerunt conatum ad ſolum fideicommiſſum contraventionale, ac propterea agnoſcendo DD. illud rectè de per ſe ſtare poſſe, ſecluſo etiam fideicommiſſo reſtitutorio, ut aliàs monuit Cardin. de Luca *de Fideicom. diſc.* 143. *ſub num.* 5. ſedulò examinatis rationum momentis, quæ pro illo Actoribus patrocinabantur, diſcedendo à priori opinione receſſerunt à deciſis.

Præfatus enim Franciſcus in erectione dictæ Cap- 27
pellaniæ cum conſtitutione determinatæ dotis, pro qua ſpecialiter hypothecavit duas domos, & generaliter omnia, & univerſa bona, ita præcepit – *Item detto Signor Fondatore eſpreſſamente proibiſce a tutti li ſuoi eredi, e ſucceſſori in infinitum Padroni pro tempore di poter in alcun tempo mai vendere, alienare, impegnare, o in qualſivoglia altro modo diſtraere la detta Chieſa, e Cappella con altre ſue ragioni, ſotto pena di caducità dal commodo di detta ſua eredità da incorrerſi ipſo jure, & ipſo facto per qualſivoglia preteſto, e cauſa anche qui non eſpreſſa, &c. e venendo il caſo (il che Dio non voglia) che alcuno di detti ſuoi eredi, &c. in avvenire mai per alcun tempo aveſſe tal intenzione di alienare, &c. in tal caſo la detta alienazione s' intenda nulla, &c. e quello, che averà tal temerità di fare tal alienazione, &c. in tal caſo decadi dal commodo di detta eredità ipſo jure, & ipſo facto, come in effetto da adeſſo per allora lo diſſeredita, e non abbia alcun titolo, nè azione alcuna ſopra la detta ſua eredità, ed altro, che ſi contiene nella preſente fondazione, ed in luogo ſuo ſucceda, debba, e vadi, e vadi nell' altro più proſſimo della linea, agnazione, e parentela di detta diſcendenza della Caſa Cia.* Quamobrem cùm in teſtamento deinde confecto, ratificato, ac approbato Inſtrumento

dictæ

dictæ fundationis hæredem ſcripſerit Lucam fratrem,
dum iſte grandi contracto ære alieno in ſuos Credi-
tores alienavit tam Cappellam, quàm duas domos
ſpecialiter obnoxias oneri ejus dotis, unà cum omni-
bus aliis bonis hæreditariis, pari modo pro cautela
dotis hypothecatis, ſtatim factus fuit locus ſubſtitu-
tioni contraventionali favore Actorum, uti proximio-
rum de linea, agnatione, & parentela, non expectata
morte Alienantis; qui, ſicuti in ipſo momento alie-
nationis privatus legitur omni commodo, & jure ſu-
per prædicta hæreditate, ita illius exiſtentia nequa-
quam impedit quominùs ad ſubſequentes in gradu ob
ejus contraventionem ſucceſſio devolvatur, ut probant
Peregrin. *de Fideicomm. art.* 14. *num.* 8. Ciarlin. *con-
trov.* 43. *num.* 6. *& ſeqq.* Capon. *diſcept.* 373. *n.* 10.
Rota Lucen. apud Balduccium ad Ramon. *deciſ.* 36.
n. 2. *& ſeqq. lib.* 2. Rota noſtra *in recent. deciſ.* 205.
num. 2. *par.* 15. *& in Cavallicen. bonorum* 16. *Ju-
nii* 1704. §. *Ex quibus* coram bon. mem. Caffarello,
& in Romana domus, ſeu palatii 2. *Decembris* 1707.
§. *Viſa etenim* coram bon. mem. Omanna, *&* 4. *Fe-
bruarii* 1709. §. *Deſcendendo* coram Eminentiſs. Scotto,
& in Romana primogenitura de Cardellis 16. *Mar-
tii* 1711. §. *Inficiari* coram R. P. D. meo Criſpo.

Nec incurſus caducitatis ſic à Teſtatore comminatæ
evitari poſſe videbatur ex ea reſponſione, cum qua
pertranſit deciſio, quæ revidetur §. *Attamen*, quòd
nempe præceptum de non alienando reſtrictum fuerit
ad Eccleſiam tantùm materialem, id confirmando ver-
bis illis – *Nè tampoco farvi Convento* – quaſi iſta
Eccleſiæ ſolummodo materiali congruere debeant; Et-
enim aſſumptum iſtud undique ſubvertitur ab ampli-
tudine verborum, quibus dicta prohibitio concepta
fuit ibi – *detta Chieſa, o Cappella con altre ſue ra-
gioni* – Prædicta enim jura, quæ eodem modo ca-
dunt ſub præcepto de non alienando, ſicut & ipſa
Cappella, ſeu Eccleſia hanc reſtrictionem non admit-
tunt, ſed æquè illorum nuncupatione comprehen-
duntur etiam prædia, & bona dotalia, in quibus præ-
cipuè conſiſtere dicuntur jura ipſius Eccleſiæ, ad *Text.
in leg. quid aliud* 86. *ff. de verb. ſignificat.* Barboſ.
appell. 134. *num.* 10. Simon de Præt. *de interpret. ult.
volunt. lib.* 2. *ſolut.* 4. *num.* 39. Rota coram Ninot.
28 *deciſ.* 28. *num.* 9. Quemadmodum experimur in unio-
ne, quæ ubi facta legatur de Eccleſia cum ſuis juri-
bus translata per ea dicitur Eccleſia cum ſuis bonis.
Lapus *allegat.* 139. *num.* 10. *& ſeqq.* Rota coram
Emerix Jun. *deciſ.* 786. *n.* 2. *& in recent. deciſ.* 10.
num. 2. *par.* 14. *& deciſ.* 49. *num.* 8. *par.* 15. *& de-
ciſ.* 321. *num.* 2. *par.* 19. Prædicta enim verba – *nè
tampoco farvi Convento* – ſtant ampliativè, nec tol-
lunt præcedentem inhibitionem generaliter expreſſam
de non alienando Cappellam cum ſuis juribus, cùm
ſpecies non reſtringat genus, ſed addita cenſeatur gra-
tia majoris declarationis, juxta doctrinam Bart. *in
leg. quæſitum* 12. §. *ſi quis fundum ſub num.* 11. *& ſeqq.
ff. de fund. inſtruct.* Gratian. *diſceptat.* 692. *num.* 5.
Rota coram Emerix Jun. *deciſ.* 1272. *num.* 8.

Atque ex ea univerſalitate verborum tollitur aliud
objectum, quod verba illa – *con altre ſue ragioni* –
verificari poſſint in jure honorifico Patronatus; Præ-
terquamquod enim nulla congrua ratio eſſet aſſigna-
bilis cur prædicta jura Cappellæ potiùs verificari de-
beant in ſolo Jurepatronatus, nec æquè complectan-
tur cætera bona dotalia ejuſdem Cappellæ, quando
eorum generalitas poteſt utrumque comprehendere, per
ea, quæ advertit Rota coram Propatruo meo *deciſ.* 28.
num. 12. & coram Benincaſa *deciſ.* 144. *num.* 10. *&
in recent. deciſ.* 251. *num.* 16. *par.* 19. Attamen ex-
cluditur in univerſum iſta interpretatio, quia cùm
verba illa – *con altre ſue ragioni* – ſint ſignificativa
dominii favore Eccleſiæ, cui annectuntur, juxta mo-
nitum *Text. in leg. Quintus* §. *Argento ff. de auro,*
29 *& argento legat.* non poſſunt ullo pacto adaptari Juri-
patronatus, cujus Eccleſia non eſt domina, quodque
propterea dicitur jus proprium Patronorum, non verò
Eccleſiæ, ut tradunt Barboſ. *appell.* 124. *n.* 31. Lam-
bertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 7. *art.* 1. *n.* 5.
verſ. Non venire, Vivian. *eod. tract. lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 2.

At ubi pro incurſu caducitatis expoſceretur effectiva
alienatio Cappellæ, ſeu Eccleſiæ materialis, ac Juriſ-
patronatus nec iſta revera deficeret; Nam cùm fun-
dator in erectione dictæ Eccleſiæ reſervaverit ſibi,
ejuſque hæredibus manſionem cum mobilibus in ea-
dem Eccleſia, necnon ſtabulum ibi – *Ad effetto, che
dette ſtanze con detti mobili, e rimeſſa le poſſi ſempre
godere detto Signor Fondatore, &c. e dopo di sè i
ſuoi eredi, e ſucceſſori, e perciò proibiſce eſpreſſamen-
te, che detti mobili, e robbe non ſi poſſino mai ven-
dere, &c.* eo ipſo quòd Lucas primus hæres ceſſit, 30
& renunciavit generaliter favore Creditorum – *Omnia,
& ſingula ejus bona ſtabilia, mobilia, ſemoventia,
jura, credita, & actiones quaſcumque in quovis loco
poſit. & exiſten. & ad ipſum quomodolibet ſpectan. &
pertinen. &c.* – cum omnibus, & ſingulis eorum juri-
bus, jam diſtraxiſſe cenſetur tam Eccleſiam materia- 31
lem, quæ reſpectu ædificii ejuſque ſitus, & ornamen-
torum dicitur eſſe in hæreditate prophana, & in ho-
minum commercio, ut teſtantur Salgad. *Labyrinth.
Credit. par.* 3. *cap.* 5. *num.* 48. Lotther. *de re benefic.
lib.* 2. *quæſt.* 4. *num.* 14. Card. de Luca *de Jurepatr.
diſc.* 53. *n.* 3. *& in Miſcell. Eccleſ. diſc.* 28. *n.* 12.
& de Praemin. diſc. 40. *n.* 9. quàm prædictas man-
ſiones unà cum mobilibus, quæ veluti ipſius Eccleſiæ
partes erant affectæ hypothecæ Creditorum, & expo-
ſitæ illorum concurſui, ad tradita per Rebuff. *in leg.
verbum* 181. *verſ.* 14. *ff. de verb. ſignific.* cum aliis
per Rot. *in Firmana juriſdictionis ſuper reſervatis*
15. *Aprilis* 1701. §. *Non officiente* coram Reveren-
diſſimo Molines Generali Hiſpaniarum Inquiſitore.

Quinimo ipſum Juſpatronatus, quòd in vim me- 32
moratæ ceſſionis adeò amplæ de omnibus bonis, &
juribus translatum dicitur in Creditores tametſi nulla
de eo facta fuerit ſpecialis mentio, ut tenet Vivian.
de Jurepatr. lib. 4. *cap.* 4. *num.* 16. *&* 17. Rota co-
ram Bicch. *deciſ.* 15. *num.* 4. & coram Benincaſa
deciſ. 90. *num.* 6. *& in Urbanien. Canonicatus* 23. *Ja-
nuarii* 1697. coram Reverendiſſimo dell'Olmo, *&*
20. *Junii* 1698. coram bon. mem. Pio impreſſ. apud
modernum Romanum *diſcept. Eccleſ.* 4. *n.* 84. *&* 95

Minuſque caducitas valet excuſari ex eo quòd dicta
alienatio facta à Luca interpretanda ſit excluſivè ad
bona illa, quæ ſub pœna caducitatis alienari prohi-
bebantur. Sumendo ſic interpretationem benignam pro
actu licito, ut excludatur illicitus; Etenim concluſio
iſta tollitur à circumſtantia facti, dum Lucas ante
generalem ceſſionem omnium bonorum, & jurium
uſque de anno 1712. alienavit in ſpecie unam ex do-
mibus aſſignatis pro fundo, & dote Cappellaniæ; Al-
teram verò ejuſdem Cappellæ domum dotalem diſtra-
xit in generali ceſſione omnium bonorum, in cujus
ſequelam incluſit iſtam domum mediante indicatione,
quæ fit per cedentem bonis, de qua Scanerol. *de Viſit.
Carcerat. lib.* 3. §. 9. *cap.* 7. *num.* 2. & demum con-
cluſio allegata in objecto non applicatur in noſtra
hypotheſi, ubi fundator jura Cappellaniæ, quæ alie-
nari prohibuit non reſtrinxit ad certa tantum bona,
ſed extendit ad univerſa, ac ad jura hæreditaria, quæ
generaliter hypothecare declaravit pro cautela dotis Cap-
pellaniæ tam in Inſtrumento Fundationis, quàm in
Teſtamento, in quibus terminis, cùm prohibitio omnia
complectatur, non intrat interpretatio eximendi ab
actu alienationis bona prohibita, attenta deficientia
diſtinctæ ſpeciei bonorum liberorum, & prohibitorum,
Bicch. *deciſ.* 426. *num.* 7. *par.* 2. *diverſ.* Atque ideo
cùm Lucas univerſa bona alienaverit, nullo juſto co-
lore excuſari quit ab inflicta pœna, cùm inſtitutus
cenſeatur ſub conditione reſolutiva de non alienando,
& hæres tamdiu deſignatus, quamdiu bona hæredita-
ria non alienaſſet, ad *Text. in leg. ſi legatum ff. de
adimen. legat.* Tancredi *conſult.* 10. *num.* 46. *& ſeqq.*
Theſaur. *deciſ.* 270. *n.* 20. in modum ut ſecuta con-
traventione, lex ipſa ſtatim exequi dicatur volunta-
tem defuncti transferendo hæreditatem in ſubſtitutum
Ciarlin. *controv.* 126. *num.* 54. *& ſeqq.* cum aliis per
Rot. *in dicta Romana Primogeniture de Cardellis*
16. *Martii* 1711. §. *In altera* cor. R. P. D. meo Criſpo.

Cùm verò inexcuſabilis undique reddatur incurſus
Lucæ in caducitatem, omnino irrelevanter ea reduci
prætendebatur ad nudam amiſſionem Juriſpatronatus,
quaſi fundator hæreditatis appellatione loqui intelle-
xerit de ſolo Jurepatronatus; Intellectui enim iſti

nimis adverſatur litera Inſtrumenti ex pluribus locis deſumpta, juxta quam non ſemel, ſed pluries expreſſit ſe caducitatem imponere ab univerſa hæreditate ibi – *Sotto pena di caducità dal commodo della ſua Eredità da incorrerſi ipſo jure, & ipſo facto, come in effetto da adeſſo per allora lo diſſeredita, e non abbia alcun titolo, nè azione alcuna ſopra la detta ſua eredità* – Quaproter de directo deſtrueretur dicta litera, ubi pro hæreditate intelligendum ſit Juſpatronatus ob
33 nimis patentem diverſitatem inter unam, & alteram intercedentem, cùm hæreditas ſit quid univerſale continens omnia bona, & jura Teſtatoris *leg. nihil aliud* 24. *& leg. hæreditatis appellatio* 119. *& leg. hæreditatis appellatione* 138. *ff. de verb. ſignific.* jus
34 verò patronatus ſit quid perſonale, ac ab hæreditate penitùs diſtinctum. Lambert. *de Jurepatronatus lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 5. *art.* 14. *num.* 6. Rota *in Mantuana Beneficii impreſſ.* apud eumdem Romanum *diſceptat. Eccleſiaſt.* 14. *num.* 32. *& in Balneoregien. Beneficii* 11. *Januarii* 1707. §. *Qualitas* coram Reverendiſſimo Kaunitz; Potiſſimùm ubi non agitur de fundatore rudi, & idiota; ſed ſagaci experto utpote Beneficiato Baſilicæ Lateranenſis, quique propterea præſumitur, quòd ſciverit quid appellatione hæreditatis, quidve nuncupatione Juriſpatronatus contineretur ad hoc, ut unum pro alio non uſurpaverit; prout pro interpretandis Teſtamenti verbis indagandum eſſe monuit Card. de Luca *de Fideicomm. diſc.* 58. *ſub n.* 2. *verſ. in propoſito igitur in fine*, Gobbius *conſult.* 150. *num.* 31. *&* 33. Rota *in dicta Romana Domus, ſeu Palatii* 31. *Januarii* 1710. §. *Nihil adverſante* coram R. P. D. meo Criſpo.

Et de facto in ſuo proprio ſenſu fundatorem intellexiſſe nomen hæreditatis demonſtrat ſuperior pars Inſtrumenti fundationis, in qua mentionem fecit de duabus domibus aſſignatis in fundum Cappellaniæ ibi – *Che le ſudette Caſe con tutti gl' altri ſuoi beni, che laſcierà nella ſua Eredità* – cùm una pars diſpoſitionis declaret quid appellatione hæreditatis ſenſerit fundator in altera Mantic. *de conject. lib.* 3. *tit.* 9. *num.* 5. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 647. *num.* 34. *par.* 19. *recent. & in Sulmonen. Juriſpatronatus* 21. *Januarii* 1715. §. *Hæcque intelligentia* coram R. P. D. meo Falconerio.

Parumque relevat quòd, ſicuti in erectione Cappellaniæ fundator non inſtitueret ſibi hæredem univerſalem, ita dijudicandum non ſit voluiſſe infligere pœnam privationis totius hæreditatis, quæ regulare eſt quòd nec dari, nec auferri poſſit niſi per teſtamentum; Huic enim objecto occurrunt pariter verba ejuſdem teſtamenti, in quo præfatus Franciſcus ratificavit, & explicitè approbavit fundationem Cappellaniæ – *Con tutti li patti, proibizioni, obblighi, ed altro contenuti, ed eſpreſſi nell' Iſtromento di eſſa fondazione, quale in tutto, e per tutto, ratifico, approvo, ed accetto, e voglio che ſe gli dia la ſua piena eſecuzione nel modo, e forma, che in eſſa, e per tutto ſi contiene* – ac propterea, cùm prohibitio alienationis ſub pœna caducitatis ab integra hæreditate adjecta legatur in memorato Inſtrumento fundationis uti ratificata in teſtamento deſuper condito, in eſſe dicitur in eodem teſtamento, ac ſi in iſto fuiſſet ex-
35 preſsè repetita, idque ex vi relationis, quæ efficit, ut relatum ita ineſſe dicatur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, ut unica ex utroque quodammodo fiat diſpoſitio ad *Textus expreſſos in leg. aſſe toto* 77. *de hæred. inſtit. col. ſi ita ſcripſero* 38. *ff. de cond. & demonſtrat. & leg. inſtitutio* 10. *ff. eodem*, Capon. *diſcept. forenſ. cap.* 100. *lib.* 2. Manſius *controv.* 315. *num.* 28. Rot. *in recent. deciſ.* 87. *num.* 4. *par.* 15. *& in Romana, ſeu Reatina Fideicommiſſi* 2. *Decembris* 1697. §. *Hæc enim argumenta, &* 23. *Januarii ejuſdem anni* §. *At hujuſmodi* coram Eminentiſſimo Cardinali de la Tremoille, *& in Reatina Fideicommiſſi de Vincentinis* 14. *Martii* 1701. §. *Neque* coram Card. Scotto.

Cujus relationis vis minus rectè declinari contendebatur ſub reſpectu diverſitatis perſonarum, quæ invitantur in teſtamento, ab illis, quæ vocatæ noſcuntur in inſtrumento fundationis, cùm in iſto jus nominandi ad Cappellaniam relictum fuerit Hieronymo filio Lucæ, quando in teſtamento Lucas reperitur hæres ſcriptus in omnibus bonis, & in univerſa hæreditate, qui vocatus non legebatur in fundatione Cappellaniæ: Quandoquidem, licèt Lucas non fuerit invitatus ad jus nominandi in fundatione Cappellaniæ, non idcirco argui rectè poterat non fuiſſe ei relictum Juſpatronatus, nec fuiſſe in fundatione vocatum; Fundator enim declaravit velle Cappellaniam erigere – *Per ſe, ſuoi eredi, e ſucceſſori di qualſivoglia ſorte in infinitum, &c. della Caſata, e Famiglia Cia in perpetuo* – Unde, cùm ſit extra controverſiam Lucam fuiſſe primum hæredem inſtitutum in teſtamento, ſit inde conſequens fuiſſe itidem vocatum ad dictum Juſpatronatus, quod ſi jus nominandi fuit relictum Hieronymo filio Lucæ, hoc nil aliud infert, niſi quòd fundator diſtinxerit Juſpatronatus à jure nominandi, quod tamquam effectus Juriſpatronatus bene ſtare po- 36
teſt penès unum de familia, quantumvis Juſpatronatus inſit penès hæredes ejuſdem familiæ, ut in ſpecie advertunt Vivian. *de Jurepatr. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 31. *& lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 3. Gonzal. *ad regul. Cancell. gloſſ.* 18. *num.* 92. Rot. coram Seraphin. *deciſ.* 456. *num.* 3. *&* 4. *& in recent. deciſ.* 809. *n.* 13. *par.* 18. *& in Alexanen. Beneficii* 11. *Aprilis* 1712. §. *fin.* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. LANCETTA

Leodien. Paſtoratus.

Veneris 20. *Martii* 1716.

PRopoſui hodie dubium *An Sententia Rotalis ſit* 37
confirmanda, vel infirmanda, & Domini confirmandam eſſe reſponderunt, quia, ut bene firmatum fuit *in deciſione* R. P. D. mei Falconerii 2. *Julii* 1714. in præſenti Judicio vertente ſuper inſtitutione inter duos Præſentatos ad controverſum Paſtoratum, illa omninò concedenda eſt Joanni, qui præſentatus reperitur à Barone Friderico poſſeſſore Caſtri de Pettigny, & Ceſſionario Odyliæ, quæ in ultima præcedenti vacatione, cum ſubſequuto effectu præſentavit, juxta diſpoſitionem celebris *Textus in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* quam in ſimilibus controverſiis perpetuò ſervat Rota, ut videre eſt *in recent. deciſ.* 73. *à num.* 17. *par.* 11. *& in Oſtunen. Beneficii* 3. *Decembris* 1714. coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Cremonen. Beneficii* 4. *Februarii* 1715. §. *Quandoquidem* coram R. P. D. meo Cerro, & millies alibi.

Abſque eo quod ad evertendum dictum ultimum ſtatum ſuffragari valeat Ægidio Collitiganti, vel quòd ille ſit dubius, & æquivocus, ex quo perpetuus Purleaux ultimus dicti Beneficii poſſeſſor illud à S. Sede impetraverit non tamquam ab Odylia præſentatus, ſed tamquam devolutum, ob incapacitatem Laurentii nominati à Carolo Barone de Kerchem; vel quòd ſal- 38
tem cùm hodie doceatur de pertinentia dicti Juriſpatronatus favore Vicecomitis Franciſci, à quo ipſe Ægidius præſentatus fuit, quæcumque Odyliæ, & Friderici quaſi poſſeſſio à proprietate, ac titulo abſorbeatur, ut ſæpe aliàs ad limitationem *dicti cap. Conſultationibus* reſpondit Rot. *& præſertim in Matheranen. Parochialis* 11. *Januarii* 1712. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Atque id ipſum* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 12. *Decembris ejuſdem anni* coram R. P. D. meo Criſpo.

Quod enim attinet ad primam objecti partem, dif- 39
ficultas omnis removetur ex ipſo contextu literarum Apoſtolicarum, in quibus diſertiſſimis verbis primo loco enunciatur vacare Beneficium per obitum Lamberti illius dum viveret ultimi Rectoris, non obſtante proviſione reportata ab Ordinario per Laurentium, tamquam in ætate legitima non conſtitutum, & forſan nulliter, & de facto præſentatum à memorato Carolo Barone de Kerchem, qui extra poſſeſſionem Dominii loci de Pettigny, cui dict. Juſpatronatus annexum reperitur, juris ordine ſervato jam pridem expulſus fuerat; Deinde verò committitur officiali Epiſcopi Leodienſis, ut eumdem Paſtoratum Apoſtolica

Aucto-

Auctoritate conferat perpetuò Purleaux *aſſerenti ſe* (ſunt eadem verba dd. literarum) *à dilecto filio Erneſto Barone de Kerchem moderno dictæ Eccleſiæ unico Patrono, ſeu dilectâ in Chriſto filia Odylia de Dobbleiſtein moderna unica dictæ Eccleſiæ Patrona, & in poſſeſſione dominii dicti loci, ut etiam accepimus, exiſtentibus ad dictam Eccleſiam, ut præfertur vacantem, intrà legitima tempora præſentatum :* Sicuti de facto verificato priùs dicto Jurepatronatus, aliiſque de jure, & juxta formam earumdem literarum verificandis, fuit idem Perpetuus ad poſſeſſionem memorati Beneficii à dicto Officiali Commiſſario immiſſus, expulſo exinde Laurentio Oppoſitore, atque in expenſis condemnato. Quamobrem in hiſce rerum, factique circumſtantiis tantum abeſt, ut dictus ultimus ſtatus, & quaſi poſſeſſio Odyliæ dubia, aut æquivoca dici valeat, ut potius ex oppoſito magis clara, & univoca exoptari nequeat, utpote canonizata in contradictorio Judicio per ſententiam Delegati Apoſtolici in excluſionem alterius Præſentati ab Auctore moderni Vicecomitis cum ſubſequuta pacifica poſſeſſione uſque ad obitum. Rota coram Celſ. *deciſ.* 193. *num.* 9. *& in recent. deciſ.* 269. *num.* 7. *cum ſeqq. par.* 15. *& in Barchinonen. Parochialis del Prat* 13. *Junii* 1695. §. *Nec relevat* coram bon. mem. Urſino, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 9. *Maji* 1701. §. *Et tanto magis*, *&* 5. *Maji* 1702. §. *Non minori* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1708. coram bon. mem. Omanna.

40 Eoque certius quia idem eveniſſe conſtat reſpectu alterius Beneficii ſub invocatione Sanctæ Catharinæ eidem Feudo de Pettigny pariter annexi, in quo anno 1699. excluſo præſentato à dicto Carolo, inſtitutionem obtinuit Præſentatus ab Odylia, qui non obſtante lite ab initio mota adhuc hodie in ejus poſſeſſione perſeverat; unde etiam ſi deficeret certus ſtatus controverſi Paſtoratus, ſatis eſſet in præſenti Judicio pro effectu manutentionis certa quaſi poſſeſſio quoad aliud Beneficium ab eadem univerſali cauſa dependens, ut bene de more proſequitur *dicta deciſio præcedentis inſtantiæ* §. *Non obſtante*, & aliàs reſpondit Rota *deciſ.* 820. *num.* 7. coram Emerix Jun. *& in Majoricen. Beneficii* 11. *Maji* 1705. §. *final.* coram bon. mem. Muto, *& in Friſingen. Decanatus* 12. *Junii* 1711. §. *Præſertim in fin.* coram Reverendiſſimo Domino Molines Decano.

41 Poſito itaque ex his ultimo ſtatu claro, & indubitato favore Odyliæ Auctricis Friderici, qui Joannem præſentavit, deſcendentes Domini ad aliam objecti partem minùs Ægidio proficere poſſe cenſuerunt ſolitum diffugium ad titulum, & pertinentiam Juriſpatronatus, ſub obtentu, quòd memoratum feudum de Pettigny, cui illud reperitur annexum, non jure dominii, ſed ſimplicis tantum pignoris in Odyliam tranſlatum fuerit à dicto Carolo Vicecomitis Auctore pro relevatione moleſtiarum illi illatarum ſuper Terra de Naderharen, quodque per conſequens jus præſentandi unà cum dominio tam utili, quàm directo dicti Caſtri ſemper remanſerit penès Carolum debitorem atque ejus ſucceſſores, ex literali diſpoſitione *Textus in cap. cum Bertoldus de ſententia, & re judicata*, ubi cavetur, quod ſi Villa, cui ſit Juſpatronatus annexum, pignori detur, juſpræſentandi in Creditorem nòn tranſit, quia fructus præſentationis eſt pretio inæſtimabilis atque ideo in ſortem debiti, cum pignus luitur, imputari non poteſt, ut bene ibi explicat Gloſs. & Innocent. & poſt eos Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 2. *per tot.* cum aliis adductis *in præcedenti deciſione* §. *Nec relevante*.

42 Fuit namque animadverſum memoratam Odyliam pro relevatione dd. Moleſtiarum licèt de conſenſu Caroli, non ſine tamen Magiſtratus, & Curiæ Feudalis auctoritate immiſſam fuiſſe in actualem dicti Caſtri poſſeſſionem in vim cujuſdam conſuetudinis, ſive remedii, quod apud Leodienſes Gallico vocabulo *Sayſina* dicitur, & quidem ſervatis omnibus in eo Judicio de more ſervandis. Quidquid autem ſit; an Immiſſio ejuſmodi ſimplicem tantum detentationem ab initio in Odyliam tranſtulerit ad inſtar pignoris, & Immiſſionis in Salviano, vel potiùs plenam poſſeſſionem, & dominium, cùm dictum verbum diverſimodè à noſtratibus acceptum reperiatur, & quandoque uſurpatum fuerit pro injectione manus, & occupatione dominii, ut *in cap. Clericis* §. *Nos igitur de Immunit. Eccleſ. lib.* 6. ſicuti vulgo apud Gallos accipi teſtatur Tiraquell. *in tract. le mort ſaiſit le vif. declar.* 1. *num.* 3. Quandoque verò pro traditione poſſeſſionis, ut placuit Cyno *in l. in ea lege Cod. de condict. ob cauſam* quem ſequutus eſt Caſtren. *in l. qui univerſas* §. 1. *in fin. ff. de acquiren. poſſeſs.* Illud utique certum eſt, quod cùm Carolus dicto feudo judicialiter exutus fuerit, tamquam ſpecialiter hypothecato in caſu dd. moleſtiatum, neque intrà terminum unius anni illud reluerit; Saltem ex tunc, conſuetudine regionis attenta, quæſitum fuit Odyliæ dominium illius irrevocabile, ut firmat de Mean. *ad conſuetudin. Leodien. obſerv.* 544. *par.* 5. *num.* 1.

Abſque eo, quòd negari valeat poſſeſſionem prædictam judicialiter captam fuiſſe: Quamquam enim Carolus conſenſum ſuum illi præſtiterit, cùm tamen ad eum effectum adhibita fuerit Magiſtratus auctoritas, parvumque, ac magnum, præceptum interpoſitum, ac tandem ſervata omnia de more, & conſuetudine in ejuſmodi judiciis ſervanda nullo modo cenſeri poteſt intrà limites privatæ, & extrajudicialis conceſſionis reſtricta, ad ea, quæ tradit idem de Mean. *loco ſupracit. in fin.* & priùs dixerat *obſerv.* 301. *per tot. & ſignanter num.* 1.

Et nihilominus quatenus etiam id admitti vellet, adhuc tamen cum de tempore, quo Vicecomes dicti Caroli debitoris ſucceſſor Ægidium præſentavit, jam lapſus eſſet alius terminus quadraginta annorum in Sayſinia conventionali ab eadem conſuetudine ad reluendum præfixus, ejus præſentatio ſuſtineri non poſſet, cùm jam tunc Dominum dict. Caſtri, unà cum Jurepatronatus eidem annexo, ad Fridericum Odyliæ Creditricis ceſſionarium irrevocabiliter pertinere cœpiſſet, ut diſtinguendo inter unam, atque alteram ſpeciem dictæ Sayſiniæ firmat citatus de Mean. *dicta obſervat.* 301. *num.* 1.

Quam quidem veritatem ipſe quoque Vicecomes optimè agnovit dum ſucceſſive anno 1711. ex propria perſona, atque ex titulo cujuſdam fideicommiſſi immiſſionem petiit, atque obtinuit adverſus Fridericum ſuper dicto feudo de Pettigny, ejuſque pertinentiis, ac nominatim ſuper juribus honorificis eidem annexis; Quod ſane factum clariſſimè demonſtrat eadem jura honorifica, inter quæ ſine dubio memoratum Juſpatronatus continebatur, ex confeſſione ipſius Vicecomitis penes Fridericum ab eo conventum extitiſſe, ut bene obſervat *deciſio præcedentis inſtantiæ* §. *Quæ omnia cum ſeqq.*

Tantùm itaque abeſt, quòd ultimus ſtatus, & quaſi 43
poſſeſſio ab oppoſito titulo pertinentiæ, & Juriſpatronatus abſorberi valeat, ut potius ex ſupra deductis plurimum ab eo confoveatur: & tamen in præſenti Judicio ſufficeret eamdem pertinentiam aliquatenus dubiam eſſe, ad hoc ut interim Paſtoratus adjudicandus ſit Joanni, qui præſentatus reperitur à Patrono exiſtente vigore ultimi ſtatus in clara quaſi poſſeſſione præſentandi, ut pluribus adductis concordantibus reſpondit Rota *in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Etenim* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 25. *Aprilis* 1704. §. *fin.* coram Reverendiſſimo Domino Molines Decano, cum aliis *in Firmana Beneficiorum* 3. *Junii* 1715. §. *Non obſtat* coram Me.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. ROVAULT DE GAMACHES

Leodien. Paſtoratus.

Lunæ 12. *Aprilis* 1717.

OB turni mutationem contigit hodie diſputari coram Me de viribus deciſionis diei 20. Martii 1716. à R. P. D. meo Lancetta in hac Cauſa editæ, & licèt in audientia 11. Decembris anni proximi præteriti ſine reſolutione ab eodem propoſitum fuerit dubium — *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis* —

nihilominus hodie Domini *in deciſis* perſiſtendum eſſe reſponderunt.

44 Quidquid enim ſit de ultimo ſtatu quoad Juſpatronatus Paſtoratus controverſi, tam in deciſione, quæ revidetur, quàm in altera præcedentis inſtantiæ dici 2. Julii 1714. coram R. P. D. meo Falconerio adjudicatum ſavore Odyliæ Auctricis Baronis Friderici, à quo in vacatione noviſſimè ſequuta præſentatus fuit Joannes Gaye, Domini in hodierna propoſitione alteri firmiori fundamento adhæſerunt, in citatis deciſionibus quoque deducto, quòd nempe dictus Paſtoratus cùm ſit de Jurepatronatus annexo dominio Caſtri de Pettigny, quod modò pertinet ad Fridericum, ab eodemque poſſidetur, juremeritoque inſtitutio ad eumdem Paſtoratum danda ſit Joanni, quem idem Fridericus in Rectorem præſentavit, excluſo Ægidio Boulard nominato à Franciſco Paulo Vicecomite de Freneau dictum Caſtrum non poſſidente, juxta *Text. apertum in cap. Ex literis de Jurepatronatus*, ibique Innocent. *num.* 2. Lambert. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 1. *quæſt.* 5. *art.* 11. *n.* 2. Vivian. *eodem tractatu lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 18. Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 5. *n.* 37. Rota *in Reatina Juriſpatronatus* 2. *Maji* 1710. §. *Quia poſita* coram R. P. D. meo Lancetta, & *in Viterbien. Cappellaniæ* 15. *Martii proximi præteriti* §. *Prout etiam* coram eodem.

In dubium autem revocari poſſe non videtur pertinentia dicti Caſtri ad Fridericum, cùm illud à Carolo Guillelmo de Kerckem, cui occaſione matrimonii anno 1655. contracti, aſſignatum fuerat à Franciſco patre cum altero ſeudo de Nedeharen ſub reſervatione annui redditus florenorum 1500. favore Erneſti fratris, & viri Odyliæ ad iſtam, ob moleſtias paſſas ſuper dicto feudo de Nedeharen in cauſam ſupradictæ annuæ præſtationis priùs recepto, translatum fuerit anno 1669. auctoritate Curiæ de Surice, quæ poſt editum magnum, & parvum decretum, juxta ſtylum illarum Partium pro conceſſione dominii, & Saiſſiniæ, triduo ſtetit in poſſeſſione ejuſdem Caſtri, & in eam, ac Saiſſiniam, deinde immiſit Odiliam, quæ ipſum Caſtrum poſtmodum ceſſit Ferdinandæ ejus filiæ, ſeu Friderico viro; ambigi proinde nequit quin iſte pro Domino habendus ſit, ut probat deciſio coram R. P. D. meo Falconerio §. *Nulla ſanè, & ſequentibus*, & altera coram R. P. D. meo Lancetta. §. *Poſito itaque, & ſeq.*

45 Neque ex eo, quod Odilia poſſeſſionem hanc prædicti Caſtri acquiſiverit, ex remedio à Leodienſibus nuncupat. *ſaiſinia* prætendi poteſt, quòd ipſa, & Fridericus ab ea cauſam habens nudam tantùm detentationem ejuſdem Caſtri acquiſiverit jure pignoris, & in qualitate Creditoris, qui cùm pignus pro Domino poſſidere diceretur, inde ſequatur Juſpatronatus unà cum dominio Caſtri, tam utili, quàm directo, ſemper remanſiſſe penès Carolum debitorem, ejuſque ſucceſſores, ad *Text. in cap. cùm Bertoldus de ſent. & re judic.* & tradunt Canoniſtæ *in cap. Ex literis de Jurepatr.* & præcipuè Fagnan. *ibidem num.* 8. & 15. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 9. *num.* 12. Vivian. *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 7. *num.* 1. Certius verò id procedere objiciebatur, inſpecto tum pacto inter Carolum debitorem, & Odiliam inito, reſtituendi illi Caſtrum, quando de ſuo credito ſatisfacta fuiſſet ex fructibus, tum natura dicti remedii, cujus vigore Creditor imputat in ſuum fructus rei ſaiſitæ, ut tradit Mean. *ad conſuet. Leodien. obſerv.* 237. *num.* 5. & 240. *num.* 13. *tom.* 2. & ideo inferebatur, quòd in Odiliam tranſire non potuit jus præſentandi
46 dicto Caſtro annexum, cùm illud, veluti quid ſpirituale, in ſatisfactionem debiti non imputetur. Gloſſ. *in dict. cap. cùm Bertoldus verb. Patruus de ſentent. & re judic.* A Coſta *de Privileg. credit. regul.* 3. *n.* 109. *circa finem*, Merlin. *de Pignor. lib.* 2. *quæſt.* 22. *n.* 9. Pignatell. *conſult. Canon.* 82. *num.* 97. *tom.* 9. Rot. coram Duran. *deciſ.* 298. *num.* 11.

47 Placuit namque reſponſio, quòd Creditor immiſſus pro ſuo credito in poſſeſſionem rei debitoris jure ſaiſiniæ non dicitur poſſidere nomine ipſius debitoris, ut accidit in pignoratario, ſeu ſalvianiſta, ſed nomine proprio, cùm efficiatur ſtatim Dominus, non tamen irrevocabiliter, niſi poſt annum, ſi ſaiſinia, ut in præſenti fuerit judicialis, & poſt 40. annos, ſi fuerit extrajudicialis, ſeu conventionalis, ut teſtatur cit. Mean. *obſervat.* 142. *ſub num.* 1. *obſervat.* 237. *num.* 5. & 7. *obſervat.* 240. *verſ. licèt dominium* quo circa Fridericus ratione ipſius ſaiſiniæ, ac dominii ex ea reſultantis, rectè potuit ad Paſtoratum, de quo agitur, præſentare juxta auctoritates ſupra relatas in §. *Quidquid in fine*.

Idque juſtum locum ſibi vindicat, tametſi domi- 48
nium iſtud eſſet reſolubile per luitionem, quia ex ea reſolvitur quidem dominium, & ceſſat poſſeſſio, at non etiam Creditor ſaiſitus deſinit eſſe interim Poſſeſſor, & Dominus, ad effectum, præſertim præſentandi, antequam luitio ſequatur, ut contingit tum in Emptorem cum pacto redimendi, tum in Creditore adjudicatario, ſeu deliberatario durante anno luitionis de jure competente Debitori, tum in uſufructuario durante uſufructu, tum in muliere poſſidente bona viri pro ſuæ dotis ſatisfactione, tum demum in Conductore, in quibus omnibus caſibus, quamvis Dominium ſit reſolubile per emptionem, luitionem, obitum, ſatisfactionem, & finem locationis, attamen donec hæc non ſequantur, illud ſufficiens eſt pro præſentatione explenda, ut de Emptore cum pacto redimendi Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 7. *n.* 2. Rot. *in Sulmonen. Beneficii* 7. *Maji* 1714. §. *Tranſeundo* coram R. P. D. meo Falconerio, *de deliberatione*, Rot. *in Melevitana Juriſpatronatus* 29. *Aprilis* 1701. §. *Quia* coram Eminentiſſimo Card. de la Tremoille *de uſufructuario*, Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 22. *de muliere tenutaria bonorum viri*, Fontanell. *de pact. nuptial. clauſ.* 7. *gloſs.* 3. *par.* 4. *num.* 31. *tom.* 2. & *de conductore cap. Ex literis de Jurepatr.* Pacion. *de locat. & conduct. cap.* 11. *num.* 38. & 45. *in fine*.

Quamobrem minus officit Odiliam, ſeu Fridericum imputare teneri fructus perceptos ex dicto Caſtro in ſuum Creditum ex vi conventionis à Carolo cum Odilia initæ, & vigore ſaiſiniæ; Quoniam prædicta conventio non probatur ex informi documento allato; Specialis verò cenſura ſaiſiniæ demandans dictorum fructuum imputationem, non excludit Dominium in poſſeſſore ſaiſito, & per conſequens, neque jus præſentandi, utpote, quia illa procedit in hypotheſi jam ſequutæ reluitionis ſaiſiniæ, non autem ſaiſinia durante, aut elapſo termino ad illam reluendam; In utroque enim ex his caſibus dominium rei ſaiſiniæ quæſitum dicitur Poſſeſſori cum ſola differentia revocabilitatis, & irrevocabilitatis, ut ſupra probatum eſt; Immo verò cum Carolus Debitor, à cujus facultate pendebat dict. ſaiſiniam mediante luitione revocare, eam nunquam revocaverit, omni procul dubio relui, ſeu revocari amplius modo nequit à Frenau, à quo Ægidius nominatus fuit ad controverſum Paſtoratum, ſive quia dicti Caroli hæreditatem repudiavit ex notatis per Rot. *deciſ.* 53. *n.* 7. poſt Merlin. *de pignor.* & *in recent. deciſ.* 613. *per tot. par.* 19.

Sive quia ſaiſinia, illiuſque dominium poſt tanti temporis decurſum, longè ultra annos 40. irrevocabile effectum fuit quando cùm agitur de ſaiſinia judiciali uſque ab anno 1669. ſequuta, utique ad hunc effectum ſatis eſſet lapſus unius anni, ut ſuperioribus locis dictum eſt non obſtantibus indultis à ſtatibus Leodienſibus publicatis pro ſuſpenſione ſaiſiniæ ex Cauſa Belli, quo durante, & ſeptennio poſt Pacem factam, in bonis ſaiſitis, tempus, & tempora non currerent pro luitione.

Nam dicta indulta, providendo bonis ſaiſitis ab anno 1688. retrotrahi non poſſunt ad ſaiſiniam Caſtri prædicti antea factam; ad *Text. in l. leges Cod. de legibus cap. final. de conſtitut.* Rot. coram Bicchio *deciſ.* 109. *num.* 8. minuſque tollere jus poſſeſſori, jam quæſitum ſuper ejuſdem irrevocabilitate Fælin. *in cap. fin. num.* 11. *verſic.* 1. *extra de Conſtitut.* *Innocent. in cap. Statuimus n.* 2. *de major. & obedien.* Conſtantin. ad Stat. Urb. *in prælud. art.* 4. *num.* 228. cum aliis relatis per Rot. *in Fulginaten. quarti Dotalis* 9. *Aprilis currentis* §. *Minùs verò* coram Me.

Et ita utraque, &c.

CAN. XVI.

Alexander III. Vintonien. Epiſcopo.

Illud prætereundum non duximus, quod ſi Laicus, Epiſcopo inconſulto, Eccleſiam non vacantem concedit Religioſæ Domui, & poſtea cùm vacaverit ad præſentationem ejuſdem Laici, Clericus ibi fuerit per Diœceſanum Epiſcopum inſtitutus, prior conceſſio ſecundam inſtitutionem, quo minùs habeatur rata, & firma, non poteſt aliquatenus impedire, cùm illa conceſſio de jure nullius poſſit eſſe momenti, tum quià de re non vacante facta eſt, tum quia Laicus ſine auctoritate Epiſcopi nemini poteſt Eccleſias dare, licèt Religioſo loco Juſpatronatus conferendi liberam habeat facultatem. Si verò Juſpatronatus vacante Eccleſia Religioſo loco contulerit, & aliquis ſine præſentatione Fratrum ejuſdem loci fuerit in ipſa Eccleſia inſtitutus, ejus ſecundùm rigorem juris eſt inſtitutio irritanda.

CAN. XVII.

Idem Abbatibus, Prioribus, & Clericis per Archiepiſcopatum Eboracen. conſtitutis.

Cura Paſtoralis. Et infra: Mandamus, quatenus ex donatione Laicorum, niſi auctoritas Diœceſani Epiſcopi, & conſenſus adſit, nullus veſtrum aliquas ſibi Eccleſias vindicare præſumat, vel retinere taliter acquiſitas; niſi legitima fuerit præſcriptione munitus, aut Diœceſani Epiſcopi habuerit poſtea conſenſum. Cùm enim Laici non poſſint in alios, niſi jus, quod habent transferre, hujuſmodi conceſſiones irritas penitùs eſſe cenſemus.

CAN. XVIII.

Idem.

Ex inſinuatione O. Clerici accepimus, quod cùm ei frater ejus Juſpatronatus, quod in quibuſdam Eccleſiis habebat, liberaliter contuliſſet, eas quidam ſine ipſius aſſenſu occuparunt, & detinent occupatas. Et infra: Mandamus, quatenus (ſi eſt ita) earum detentores, ut eaſdem prædicto Clerico reſtituant, per eum liberè, & pacificè ordinandas, monitione præmiſſa, compellas.

CAN. XIX.

Idem.

Nullus Laicus decimas, aut Eccleſiam, aut quidquid Eccleſiaſtici juris eſt, ſine conceſſione ſui Pontificis, Monaſteriis, vel Canonicis conferat; Et ſi quis Epiſcopus improbitatis, vel avaritiæ cauſa conſentire noluerit, Romano Pontifici nuncietur, & quod offerendum eſt, tunc ejus licentia offeratur.

CAN. XX.

Idem Eboracen. Archiepiſcopo.

Suggeſtum eſt, quod cùm Eccleſia quædam de aſſenſu Domini fundi, auctoritate Eboracen. Archiepiſcopi Eccleſiæ Beati P. Eboracen. conceſſæ, & aſſignatæ ſint in Præbendam, Canonici de Novoburgo conceſſionem illam irritare nituntur, occaſione donationis, quam ſibi aſſerunt priùs factam; Unde licèt in donationibus Eccleſiarum requirendus ſit, & expectandus Patronorum conſenſus, quia tamen Eccleſiæ, niſi auctoritas intervenerit Pontificalis, canonicè concedi non poſſunt; Significamus, quòd prior conceſſio, ſi cum aſſenſu Patroni, & auctoritate Diœceſani Epiſcopi facta eſt, aut ejus aſſenſus fuerit poſtea ſubſecutus, poſteriori conceſſioni præfertur, alioquin illa debet præferri, quamvis poſterius facta, quæ conſenſu Domini fundi, & Epiſcopi auctoritate fulcitur.

COMMENTARIUM.

Ex his Canonibus, quorum primus in Decretalibus legitur in ordine il VIII. Secundus legitur in ordine il XI. Tertius legitur in ordine il XIV. Quartus legitur in ordine il XVII. Quintus denique in ordine il XX. deducuntur ſequentes concluſiones.

Prima: NON POTEST PATRONUS LAICUS CONCEDERE, SEU DONARE ECCLESIAM NON VACANTEM LOCO RELIGIOSO, NEC ISTE ILLAM RETINERE SINE CONSENSU EPISCOPI PRÆCEDENTE, AUT SUBSEQUENTE, NISI LEGITIMA PRÆSCRIPTIONE FUERIT MUNITUS. ET SI ILLAM CONCESSERIT ABSQUE CONSENSU EPISCOPI, NON OBSTANTE HAC CONCESSIONE, POTEST PATRONUS IN CASU EJUS VACATIONIS AD ILLAM PRÆSENTARE.

Secunda: PATRONUS LAICUS POTEST DONARE LOCO RELIGIOSO JUSPATRONATUS SINE CONSENSU EPISCOPI, NON AUTEM LAICO, ET TUNC PRÆSENTATIO SPECTAT AD LOCUM RELIGIOSUM.

Tertia: ABSQUE PRÆSENTATIONE PATRONI NON POTEST QUIS VALIDE OBTINERE, ET OCCUPARE ECCLESIAM, SEU BENEFICIUM PATRONALE.

Quarta: POTEST ECCLESIA PATRONALIS DONARI, ET CONCEDI IN PRÆBENDAM LOCO RELIGIOSO DE CONSENSU EPISCOPI, ET PATRONI, ET HUJUSMODI CONCESSIO PRÆFERTUR DONATIONI ETIAM ANTERIORI FACTÆ DE CONSENSU SOLIUS PATRONI. Ita Gloſs. *in dict. cap. Illud in tertio, & quarto notabili, & verb. Eccleſiam*, & Gloſs. *in dict. cap. Cura Paſtoralis verb. Cura Paſtoralis*, & Gloſs. *in dict. cap. Ex inſinuatione verb. Liberaliter contuliſſet*, & Gloſs. *in dict. cap. Nullus verb. Eccleſiam*. Innocent. Abb. Anan. Butr. Bero. Barboſ. Gonzal. hic. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 12. *num.* 2. & 3. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 10. *num.* 1. & 2. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Pro eo num.* 4. & *ſeqq.*

Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. allegat.* 71. *num.* 21. *& ſeqq.* Gratian. *diſcept.* 177. *num.* 3. Card. de Luc. *de Jurepatron. diſc.* 19. *num.* 6. *& diſc.* 56. *num.* 7. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 576. *num.* 1. *par.* 1. *rec.* *& deciſ.* 257. *num.* 1. *par.* 2. Secundam concluſionem probat etiam *Text. in cap. Unic. de Jurepatr. in* 6. de quo infra *Par. III. Can. Unic.*

Ratio autem horum omnium eſt, quia Patronus ratione conſtructionis, fundationis, & dotationis non acquirit Eccleſiam quoad proprietatem, ſeu quoad cenſus, & alia jura temporalia; niſi hæc ſibi reſervaverit in limine fundationis, vel habuerit ex privilegio. Unde ſi hanc proprietatem Patronus, nec ex privilegio, nec ex reſervatione habet, non poteſt Eccleſiam transferre, nec cum conſenſu, nec ſine conſenſu Epiſcopi, dum nemo plus juris in alium transferre poteſt, quàm ipſe habeat, Gloſs. *hic in cap. Cura*. Si verò hujuſmodi proprietatem habet aliquo ex dictis titulis, poteſt Eccleſiam transferre in locum Religioſum de conſenſu Epiſcopi.

Permittitur autem Patronis donare Juſpatronatus, quod ratione fundationis, conſtructionis, aut dotationis illud acquiſierunt in Eccleſia; quia cùm homines non magis ſibi, quàm ſuis ſucceſſoribus ſtudeant prodeſſe, juxta *l. ſi pactum ff. de probat.* Si impedirentur Patroni Laici donare jus ſuum, quibus eis placet, facilè eveniret, quòd non bene facerent Eccleſiis; unde, ut facilius invitentur ad benefaciendum Eccleſiis, providè à Sacris Canonibus conceſſa fuit eis facultas donandi Juſpatronatus; cum hac tamen diſtinctione, quòd loco Religioſo donari poteſt Juſpatronatus abſque conſenſu Epiſcopi; quia locus Religioſus, ſive Eccleſia eſt de per ſe capax jurium ſpiritualium, ſive ſpiritualitati annexorum; ſecus verò alteri Laico non Compatrono. Ea ratione, quia Laicus eſt incapax jurium ſpiritualium, aut ſpiritualitati annexorum; Unde, ut ipſe efficiatur capax requiritur conſenſus Epiſcopi, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *art.* 1. *quæſt.* 6. *num.* 12. ac etiam quia quando fit donatio Juriſpatronatus alteri Laico, debet Epiſcopus priùs agnoſcere, an expediat Eccleſiæ Patronum mutare, & an fraus aliqua ſimoniaca intercedat, quod ſi inveniret, denegabit aſſenſum.

Quoad tertiam concluſionem, quæ expreſsè deducitur *ex Can. XVIII.* jam diximus ſupra *Par. I. Can. V.* quoad quartam agemus infra *Par. V.* quoad primam verò, & ſecundam concluſionem examinantur ſequentes Caſus.

ARGUMENTUM.

Conceſſa Eccleſia, aut Beneficio Patronali à Patrono loco Religioſo de conſenſu Epiſcopi, per hanc conceſſionem quid cenſeatur dicto loco conceſſum? Subminiſtratio hoſtiarum, & vini pro ſacrificio Miſſæ an ſpectet ad Patronum, cui ex privilegio competunt decimæ, & primitiæ Eccleſiæ Patronalis conceſſæ loco Religioſo, vel potiùs ad hujus Superiorem?

SUMMARIUM.

1 *Conceſſio Eccleſiæ Patronalis non vacantis alicui facta, an, & quando ſit nulla? & num.* 14.
2 *Pro validitate conceſſionis Eccleſiæ Patronalis an, & quando requiratur conſenſus Capituli? & num.* 15.
3 *Donans cenſetur donare jus, quod habet in re donata.*
4 *Epiſcopus ſi donet alicui loco Religioſo Eccleſiam Patronalem de conſenſu Patroni, an, & quando cenſeatur ei conceſſiſſe Juſpatronatus? & n.* 16.
5 *Donatio transfert jus, quod Donanti competebat tam poſſeſſionis, quàm dominii.*
6 *Patronus concedens loco Religioſo Eccleſiam Patronalem, in qua ultra Juſpatronatus habeat etiam jus percipiendi decimas, non cenſetur ei conceſſiſſe Juſpatronatus, ſed ſolùm decimas, ſi concurrunt conjecturæ, de quibus num.* 8. 11. *&* 12. *& obſervantia ſubſecuta, & num.* 13.
7 *Donatio cùm ſit odioſa eſt ſtrictè interpretanda.*
9 *Patronus concedens Eccleſiam Patronalem verbis effrenatis, & prægnantibus, præſumitur concedere etiam Juſpatronatus.*
10 *Verbum* concedo *ex ſuo proprio ſignificatu non inducit totalem translationem dominii rei conceſſæ.*
17 *Conceſſis à Patrono decimis, & primitiis Eccleſiæ Patronalis Monaſterio, ſubminiſtratio hoſtiarum, & vini pro ſacrificio Miſſæ ſpectat ad Abbatem, & non ad Patronum; Et quare? Vide ibi.*
18 *Eccleſia de jure communi præſumitur Sæcularis, & non Regularis.*
19 *Sæcularitas Eccleſiæ probatur ex obſervantia, & num.* 20.
21 *Donatio Eccleſiæ Patronalis reſolvitur in ſimplicem ceſſionem Juriſpatronatus.*
22 *Beneficium Regulare ſuapte natura eſt amovibile, & manuale.*
23 *Juſpatronatus propriè eſt ſervitus.*

CASUS I.

Conceſſit quidam Patronus, requiſito prius, ac obtento conſenſu Ordinarii, Monaſterio A. pauperi, & ſufficientes redditus pro manutentione Religioſorum ibi exiſtentium vix habenti abſolutè, & ſimpliciter Eccleſiam Patronalem non vacantem, in qua non ſolùm habebat Juſpatronatus titulo oneroſo, ſed inſuper ei ex ampliſſimo Privilegio Apoſtolico competebant omnes decimæ, & primitiæ ejuſdem Eccleſiæ, ratione quarum ſubminiſtrabat Rectori hoſtias, & vinum pro Sacrificio Miſſæ. Hinc Abbas Monaſterii duplicem excitavit prætenſionem contra ipſummet Patronum, prætendendo nimirùm vigore præfatæ conceſſionis ad ſe ſpectare non ſolùm decimas, & primitias Eccleſiæ Patronalis, verùm etiam jus præſentandi Rectorem in caſu illius vacationis, ſubminiſtrationem verò hoſtiarum, & vini pro Sacrificio Miſſæ non ſibi, ſed eidem Patrono competere. Unde quæro in hoc Caſu.

Primò — *An conceſſa à Patrono de conſenſu Epiſcopi purè, & ſimpliciter Eccleſia Patronali non vacante Monaſterio cenſeatur ei conceſſum juſpræſentandi* —

Secundò — *Subminiſtratio hoſtiarum, & vini pro Sacrificio Miſſæ an ſpectet in hoc Caſu ad Patronum Eccleſiæ Patronalis, vel potius ad Abbatem* —

Quoad primum in primis reſpondendum videtur 1
hanc conceſſionem Eccleſiæ Patronalis eſſe nullam, & inſubſiſtentem, tum quia fuit facta à Patrono de Eccleſia adhuc non vacante contra prohibitionem *Text. in cap. Nulla de conceſſ. præben.* expreſsè damnantis tanquam nullas eas conceſſiones, quæ fiunt de Eccleſiis, & Beneficiis nondum vacantibus; tum quia in ipſa non intervenit conſenſus Capituli; pro validitate namque hujuſmodi conceſſionis non videtur ſuf- 2
ficiens ſolus conſenſus Epiſcopi, cum hic etiam cum conſenſu Patroni, ſine tamen conſenſu Capituli non poſſit concedere Monaſterio Eccleſiam, vel ejus fructus, & obventiones juxta diſpoſitionem *Text. in cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælat.* ibi — *Paſtoralis officii diligentia, &c. poſtulas edoceri, an Epiſcopus valeat Religioſis, conſentiente Patrono, totam Eccleſiam, vel de novo conferre aliquam portionem? Ad quod breviter reſpondemus, quod ſalva conſtitutione Canonica de concedenda piis locis quinquageſima portione, neque primum, neque ſecundum facere poteſt Epiſcopus (niſi de licentia Romani Pontificis) præter Capituli ſui voluntatem* — ibique docent Abb. Anan. Butr. Barboſ. *num.* 1.

Deinde admiſſa validitate præfatæ conceſſionis videtur dicendum, Patronum per eam conceſſiſſe Monaſterio non ſolùm decimas, & primitias Eccleſiæ ſibi ex Privilegio competentes, verùm etiam jus præſentandi Rectorem; Quoniam cum Patronus præfatus habeat in Eccleſia Patronali tam jus percipiendi decimas, & primitias illius, quàm jus præſentandi Rectorem; conceſſa abſolutè, & ſimpliciter per eum Eccleſia Patronali Monaſterio, præſumitur ei conceſſiſſe
utrumque jus ſtante illa generali præſumptione, qua 3
donans cenſetur donare jus, quod habet in re donata.

Vivian.

Vivian. *de Jurepatr, lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 68. Palm. *alleg.* 160. *num,* 37. *&* 166. *n.* 5, *tom.* 2. Antunez *de donat. lib.* 1. *prælud.* 1. *num.* 27. Barboſ. *in cap. Paſtoralis de donat. num.* 4. Rot. *deciſ.* 192. *n.* 18. *par.* 6. *recent, & in Cracovien. Plebaniæ* 22. *Januarii* 1717. §. *Pro declinanda* coram R. P. D. Cerro *inferius impreſſ. num.* 17.

4 Quod etiam comprobatur ex *Text. in cap. Paſtoralis de donat.* diſponitur enim ibi ab Innocentio III. quòd ſi Epiſcopus donet alicui loco Religioſo Eccleſiam Patronalem ſibi ſubjectam cum conſenſu Patroni cenſeatur ei donaſſe Juſpatronatus, & omne id, quod percipiebat à dicta Eccleſia ibi -- *Paſtoralis officii, & infra. Tua nos duxit diſcretio conſulendos, ſi Epiſcopus conſentiente Patrono, viris Religioſis aliquam Eccleſiam concedendo, hac utatur ſimplicitate verborum: concedimus vobis illam Eccleſiam; Utrum eo ipſo videatur in eorum uſus fuiſſe conceſſa, vel jus tantummodo patronatus? Nos autem Inquiſitioni tuæ duximus reſpondendum, quòd ſi Epiſcopus Eccleſiam illis conferat de conſenſu Patroni; Profectò Patronus, quod ſuum eſt conferre videtur, jus videlicet patronatus, & Epiſcopus, quod temporaliter obtinet in eadem, &c.* ſi igitur ex conceſſione Eccleſiæ Patronalis initium habente ab Epiſcopo de conſenſu Patroni favore loci Religioſi, cenſetur ei conceſſum Juſpatronatus, à fortiori præſumendum eſt conceſſum idem Juſpatronatus eidem loco Religioſo ex conceſſione Eccleſiæ Patronalis initium habente ab ipſomet Patrono, ſeu facta
5 ab ipſomet Patrono de conſenſu Epiſcopi juxta naturalem indolem conceſſionis, ſeu donationis, cujus eſt transferre in donatarium licèt extraneum omne jus, quod donanti competebat tam poſſeſſionis, quàm dominii, illumque conſtituere verùm, & legitimum Beneficii, ſeu Eccleſiæ Patronum, ut expreſsè docet Antonell. *de Regim. Eccleſ. lib,* 3. *cap.* 6. *num.* 81. ibi -- *obſerva tamen, quòd ſi Laicus de conſenſu Epiſcopi Eccleſiam Monachis donaret, eo caſu ex hujuſmodi donatione non ſolùm transfertur Juſpatronatus, ſed etiam dominii proprietas, & omnia jura temporalia, quæ habebat Epiſcopus* -- Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 63. *num.* 33. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 20. *n.* 8. coram Celſ. *& deciſ.* 293. *num.* 12. *& ſeqq.* coram Royas, *& deciſ.* 255. *num.* 5. coram Cerr. *& in Derthonen. Beneficii S. Catharinæ* 20. *Aprilis* 1708, §. *Quaſi verò poſſeſſio* coram Polignac.

6 Verum his omnibus non obſtantibus cenſeo in hoc caſu Patronum conceſſiſſe prædicto Monaſterio A. ſolùm decimas, & primitias ſibi ex privilegio competentes, non verò Juſpatronatus; ad quod dicendum me ſuadet natura ipſa conceſſionis, ſeu donationis,
7 quæ cùm ſit odioſa, & contractus ſtrictiſſimi juris, ſtrictè venit interpretanda, adeout dum ea congruè limitari poteſt ſolùm ad decimas, & primitias, extendi non debeat ad Juſpatronatus, & ubi alia ſumi poſſit præſumptio, ſive conjectura, quàm donationis Juriſpatronatus, ſemper illa ſumi debet, quæ pro non donatione facit, etiamſi præſumptio contra donationem ſit levis, ut docent Donad. *de renunciat. cap.* 27. *num,* 136. Palma *alleg.* 138. *n.* 50. *tom.* 2. Maſcard. *de probat, concluſ.* 555. *num.* 13. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 23. *num.* 22. *par.* 15. *rec. & deciſ.* 346. *n.* 10. coram Dunoz. Jun. *& in Avenionen. donationis prima Julii* 1707. §. *Accedente* coram Reverendiſſimo Molines.

8 In caſu præſenti quamplures concurrunt conjecturæ, ſive præſumptiones, quæ faciunt pro non conceſſione Juriſpatronatus. Prima namque deſumitur ex eo, quòd Patronus in conceſſione Eccleſiæ Patronalis præfato Monaſterio uſus non fuerit verbis adeò effrænatis, & prægnantibus, ut ex eis apertiſſime reſultaret voluiſſe etiam comprehendere Juſpatronatus, dum non conceſſit Eccleſiam Patronalem cum omnibus, & ſingulis juribus, & actionibus ſuper ea quo-
9 modolibet, quomodocumque, & qualitercumque ipſi ſpectantia; Si enim tali modo Eccleſiam conceſſiſſet, certò equidem præſumeretur voluiſſe concedere etiam Juſpatronatus, Cirocch. *diſcept.* 60. *num.* 4. *&* 5. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 310. *n.* 9. Rot. *deciſ.* 212. *num.* 12. *par.* 7. *recent. & in Romana renunciationis* 8. *Junii* 1705. §. *Accedebant* coram Reverendiſſimo Molines, *& in Compoſtellana Parochialium* 13. *Martii* 1716. §. *Cum enim* coram R. P. D. Anſaldo. Sed proceſſit per viam puræ, & ſimplicis conceſſionis, dicendo nimirum -- *Concedo Eccleſiam Patronalem Monaſterio A.* -- Adeoque non cenſetur ei conceſſiſſe tam decimas, & primitias, quàm Juſpatronatus, dum verbum *concedo* ex ſuo proprio ſignificatu 10
non inducit omnimodam, ac totalem translationem dominii, rei conceſſæ, ut teſtatur Abb. *in cap. Paſtoralis num,* 2. *de donat.* ibi -- *Concedo ex ſuo proprio ſignificatu non inducit translationem dominii rei conceſſæ, nam vides hic, quòd Epiſcopus dicendo, Concedimus vobis talem Eccleſiam, non videtur conceſſiſſe omne jus, quod habeat in ea, ſed jus quoddam ſingulare, ut puta penſionem, vel quid ſimile* -- quam refert, & ſequitur Rota *in Meliten. juriſdictionis* 27. *Januarii* 1716. §. *Exiſtimarunt* coram R. P. D. Falconerio.

Secunda depromitur ex eo, quòd in hac conceſ- 11
ſione Eccleſiæ Patronalis, Patronus requiſivit conſenſum Ordinarii; ſi Patronus per eam voluiſſet comprehendere, & concedere Juſpatronatus, conſenſus Ordinarii non fuiſſet ab eo requiſitus, cùm hic non ſit neceſſarius in conceſſione, ſeu donatione Juriſpatronatus loco Religioſo juxta ſecundam concluſionem ſuperius in *Commentario* deductam. Igitur ſi conſenſum Ordinarii requiſivit, ſignum evidens voluiſſe concedere dicto Monaſterio ſolùm decimas, & primitias, aut alias proprietates ſibi ex privilegio, aut ex lege fundationis competentes, pro quarum valida conceſſione requiritur conſenſus Ordinarii, juxta *Text. in cap. cum Apoſtolica de his, quæ fiunt à prælat.* Menoch. *conſ.* 90. *num.* 91. *tom.* 1. non verò Juſpatronatus, ut docent Abb. *in ſupradicto Canon. XVI. num.* 3. Butr. *num.* 8. *in fin.* Berov. *num.* 8. *& in Can. XVII. num.* 8. §. *Præterea,* Rocc. de Curt. *de Jurepatr. verb. is, vel ipſe quæſt.* 21. *num.* 38. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 9. *num.* 10. *&* 25.

Tertia demum conjectura reſultat ex qualitate Mo- 12
naſterii Donatarii, & recipientis, iſtud enim magna paupertate laborat, & indiget neceſſariis pro congrua ſuſtentatione Religioſorum; Unde Patronus concedendo ei abſolute, & ſimpliciter Eccleſiam Patronalem de conſenſu Ordinarii, in qua ultra Juſpatronatus habet etiam ex privilegio jus percipiendi decimas, & primitias, præſumitur has potius ei conceſſiſſe, per quas conſulitur indigentiæ, & neceſſitati Monaſterii, quam Juſpatronatus; ex qualitatibus enim perſonarum dantium, & recipientium cognoſcitur, quid dari intelligatur, Rot. *deciſ.* 883. *num.* 11. coram Emerix Jun. *& in dicta Meliten. juriſdictionis* 27. *Januarii* 1716. §. *Exiſtimarunt* coram R. P. D. Falconerio.

Quod quidem abſque difficultate procederet, ſi unà 13
cum ſupradictis præſumptionibus, & conjecturis concurreret etiam obſervantia, nimirum ſi poſt dictam conceſſionem, ſeu donationem Eccleſiæ Patronalis factam Monaſterio in caſu vacationis ejuſdem Eccleſiæ, præſentaſſet ad illam Patronus donator cum ſubſecuto effectu, non verò Abbas, ſeu Monaſterium donatarium; Ex hac enim obſervantia clarè reſultaret præfatam donationem Eccleſiæ Patronalis fuiſſe reſtrictam ad ſolas decimas, & primitias, non verò comprehenſivam etiam Juriſpatronatus, dum donatio talis præſumitur, qualem ſubſecuta obſervantia demonſtravit Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 60. *n.* 9. Tondut. *quæſt. Benefic. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 42. & in ſimilibus terminis Rota *in Mediolanen. Prioratus ſuper dubio ignobilium* 15. *Junii* 1703. §. *Et demum* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Compoſtellana Beneficii* 15. *Martii* 1717. §. *Idque* coram R. P. D. Althan.

Hinc non obſtant ea, quæ ſuperius in contrarium 14
objiciebantur, & quidem non obſtat *Text. in cap. nulla de conceſſ. præben.* declarans nullam conceſſionem Eccleſiæ, ſeu Beneficii non vacantis, quoniam procedit in conceſſione Eccleſiæ non vacantis, quæ fit in titulum, ea ratione ne inducatur votum captandæ mortis, & ne præjudicium inferatur Rectori viventi, cujus naturæ non eſt, nec poteſt eſſe conceſſio Eccleſiæ Patronalis, de qua agitur, quia cùm Patronus non habeat jus inſtituendi, ſeu conferendi

Eccleſiam Patronalem in titulum juxta *Canones IV. V. VI. VII. & VIII.* ſuperiùs expoſitos, per conceſſionem Eccleſiæ Patronalis non vacantis Monaſterio A. non præſumitur ei conceſſiſſe eamdem Eccleſiam in Titulum, nemo enim dat, quod non habet ad *Text. in l. nemo plus ff. de regul. jur. & cap. nemo plus de regul. jur. in 6.* Imol. *in cap. exhibita de rer. permut. num. 31. in fine* Rota *deciſ. 223. num. 2. & ſeqq.* coram Otthobon. *& in Tarraconen. Parochialis de Vimbondina 15. Januarii 1706. §. final.* coram R. P. D. Anſaldo. Non verò procedit in conceſſione Eccleſiæ, ſeu Beneficii non vacantis quoad proprietatem, ſeu quoad decimas, & primitias, aut bona ad Patronum legitimo titulo ſpectantia, quoad hanc enim proprietatem, ſeu decimas, & primitias poteſt Patronus validè concedere de conſenſu Epiſcopi loco Religioſo Eccleſiam Patronalem etiam non vacantem, quia per hanc conceſſionem non fit ullum præjudicium Rectori viventi juxta ſupradictum *Canon. XVI.* ibique Innocent. *num.* 2. Abb. *num.* 1. *&* 7. Butr. *num.* 2. *&* 8. & juxta *Canon. XVII.* ibique idem Abb. *num.* 1. Berov. *num.* 1. *&* 7. Gonzal. *num.* 1. & diſponitur etiam à *Textu in cap. conſultationibus de donat.* ibique Gloſſ. *verb. auctoritate,* Abb. *n.* 1. Anan. *num.* 1. Imol. *num.* 1. *&* 4. Barboſ. *num.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib. 1. par. 2. art. 16. & art. 9. n.* 5. Lotther. *de re benefic. lib. 2. quæſt. 12. num.* 4. §. *Quapropter.*

15 Nec obſtat *Text. in cap. Paſtoralis de his, quæ fiunt à Prælat.* prohibens concedere Eccleſiam ſine conſenſu Capituli loco Religioſo, ſiquidem Textus iſte procedit in conceſſione Eccleſiæ plenaria tam in temporalibus, quàm ſpiritualibus, quæ ſecum fert unionem ſubjectivam, & acceſſoriam, ut dicam infra *Par. V.* non verò in conceſſione Eccleſiæ ſimplici quoad decimas, & primitias, prout eſt præſens conceſſio, de qua agitur, hujuſmodi enim conceſſio validè fieri poteſt abſque conſenſu Capituli cum ſolo conſenſu Epiſcopi, quia ipſa ſtare poteſt ſine unione juxta diſtinctionem inter unam, & alteram conceſſionem, ſeu ſubjectionem, quam tradit Rota *deciſ. 88. num. 6. & ſeq. par. 9. recent. & in Burgen. jurisdictionis ſuper actibus Parochialibus 26. Jun. 1715. §. Nec dicatur* coram R. P. D. Criſpo.

16 Minuſque adverſatur *Text. in cap. Paſtoralis de donat.* quia militat in caſu, quo Patronus in Eccleſia Patronali non habeat, niſi Juſpatronatus, tunc quidem ſi Epiſcopus de conſenſu Patroni concedat Eccleſiam Patronalem loco Religioſo, Patronus præſumitur ei conceſſiſſe Juſpatronatus juxta Doctores ſuperius relatos §. *Secunda*, & ſentit Rot. *in Cracovien. Plebaniæ 22. Januarii 1717. §. Pro declinanda* coram R. P. D. Cerro. Non verò in caſu, quo Patronus ultra Juſpatronatus habeat in Eccleſia Patronali ex privilegio, vel ex lege fundationis alia jura; tunc enim Patronus concedendo purè, & ſimpliciter de conſenſu Epiſcopi loco Religioſo Eccleſiam patronalem præſumitur ei conceſſiſſe illa jura extraordinaria, non verò Juſpatronatus, maximè ſi concurrant ſupradictæ conjecturæ; Unde in caſu præſenti Abbas Monaſterii A. contentus eſſe debet de ſolis decimis, & primitiis Eccleſiæ Patronalis, & non excitare prætenſionem contra Patronum etiam præſentandi in caſu vacationis Eccleſiæ.

17 Quoad verò ſecundum dubium cenſeo ſubminiſtrationem hoſtiarum, & vini pro Sacrificio Miſſæ in hoc caſu non ſpectare amplius ad Patronum, ſed ad Abbatem Monaſterii. Ratio eſt, quia onus hoc ſubminiſtrandi hoſtias, & vinum, non eſt perſonale, & infixum oſſibus Patroni, ſed eſt reale, & intrinſecum decimis, tum ex conſuetudine, quia Patronus ratione decimarum, quas percipiebat ab Eccleſia, ſubminiſtrabat hujus Rectori hoſtias, & vinum, tum de jure, juxta quod decimæ, & primitiæ inſervire debent pro victu Miniſtrorum Eccleſiæ, Sacrificiorum oblatione, ac pro reſtauratione, luminaribus, & ornamentis Eccleſiæ. Franc. *de Eccleſ. Cathedral. cap. 20. num. 31. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 307. num. 2. & deciſ. 340. num.* 1. coram Emerix Jun. *& deciſ. 41. num. 1. &* 2. poſt Antonell. *de jurib. Cleric.* Ac proinde cum decimæ, & primitiæ vigore conceſſionis Eccleſiæ Patronalis favore Monaſterii A. poſſideantur ab Abbate, non verò à Patrono, ad eumdem Abbatem, & non amplius ad Patronum ſpectabit hujuſmodi ſubminiſtratio hoſtiarum, & vini pro Sacrificio Miſſæ, Card. de Luc. *de donat. diſc. 58. n. 4. & ſeq.* Rot. *deciſ. 184. num. 5. & 20. par. 17. recent. & in Leodien. ſubminiſtrationis hoſtiarum, & vini 28. Junii 1706. §. Concurrente* coram Eminentiſſimo Priolo.

R. P. D. CERRO.

Cracovien. Plebaniæ.

Ven. 22. Januarii 1717.

AD tramites donationis expletæ uſque de an. 1040. per Caſimirum I. Poloniæ Regem Inſigni Monaſterio S. Benedicti Tynecenſi de Eccleſia Parochiali, ſeu Plebania ſub titulo S. Andreæ Villæ Tyniec de Jurepatronatus Regio, unà cum aliis nonaginta Villis, ſuborto acri certamine ſuper regularitate, vel ſæcularitate ejuſdem Eccleſiæ inter Caſimirum Koſinski Sacerdotem ſæcularem, & Proviſum Apoſtolicum, ac Patrem Rupertum, qui literarum executioni ſe opponebat, & poſt iſtius mortem renovato cum Patre Joſepho Paczinski, qui ex eadem Dataria alteram obtinuerat proviſionem, Cauſaque propoſita ſub die 2. Julii 1700. & 11. Martii 1701. coram bon. mem. Muto, & ſucceſſivè die 2. Julii, & 1. Decembris 1710. coram R. P. D. meo Criſpo, nunquam reſolutio capta fuit, itaut Caſimirus prædictus non valens pluribus expenſis ſuccumbere liti renunciavit, quapropter remoto Contradictoris obſtaculo, facile fuit præfato Patri Joſepho ſub die 1. Julii 1712. coram laudato R. P. D. meo Criſpo victoriam reportare in contumaciam Partis, ac Cauſæ expeditionem pro literarum Apoſtolicarum executione. Quamvis verò experrectus Caſimirus deinde reclamaverit ad Signaturam Juſtitiæ, & cum eo Inſtigator Fiſcalis Curiæ Epiſcopalis Cracovienſis, agnoſcens præjudicium Epiſcopo illatum ab hoc Judicato Rotali, per quod firmari videbatur ſtatus Regularitatis hujus Eccleſiæ, adhuc rejecta inſtantia dicti Caſimiri ob expoſitam renunciationem liti, quoad Inſtigatorem reſcriptum fuit -- *utatur jure ſuo* -- in cujus ſequelam poſtulante Inſtigatore prædicto Cauſam proponi ab Eminentiſſimo Scotto tunc noſtri Ordinis Auditore ſub die 22. Novembris 1715. ſub dubio -- *An Eccleſia Parochialis Plebania Tynecenſis eſſet Sæcularis, vel Regularis,* eo quia nulla aderat Commiſſio, dilata fuit reſolutio, & injunctum, ut impetraretur Commiſſio, qua propterea impetrata, mihique directa, exhibui Dominis reſolvendum idem dubium, quod pro Inſtigatore informante deciſum fuit.

Suaſit reſcriptum hujuſmodi tum juris præſumptio, tum etiam uniformis, ac pervetuſta obſervantia; nam quod attinet ad præſumptionem juris iſta favet Sæcularitati Eccleſiæ, & adverſatur Regularitati, Hojed. *de incompatib. benefic. in præfat. num.* 6. Lotther. *de re benef. lib. 3. quæſt. 8. num.* 93. Zerol. *in prax. Epiſc. par. 2. verb. Beneficium* §. 12. *&* 19. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ. 550. num.* 2. potiſſimum ubi res ſit de Eccleſia Parochiali, ut adhæſivè tenet Monet. *de commut. ultim. volunt. cap. 10. num.* 21. Garz. *de benef. par. 7. cap. 10. num.* 1. Rota *in recent. deciſ. 215. num. 4. par. 15. & deciſ. 48. n. 12. par. 18. & in Salisburgen. Vicariæ 17. Februar. 1715. §. Fortius* coram R. P. D. meo Criſpo; Quo verò ad obſervantiam, iſta non poteſt eſſe magis conformis eidem ſæcularitati, quantùm enim datum fuit perquirere ſpatium præteriti temporis per duo ferè ſæcula Eccleſia iſta ſemper collata fuit in titulum Preſbyteris Sæcularibus ab Epiſcopis Cracovienſibus ad ſolam præſentationem Abbatis abſque ulla, vel minima interruptione Sacerdotum Regularium, ut conſtitit ex *Summario num.* 2. ac proindè ſtatus Sæcularitatis plenè ab eo dicitur firmatus Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. cap. 5. num.* 128. Maſſobr. *in prax. habend. concurſ. prælud. 7. dub. 21. num. 23. &* 24. Rot. coram Bich. *deciſ. 433. num. 23. & in recent.*

18 [margin number beside "Suaſit reſcriptum…"]

deciſ.

deciſ. 48. *num.* 13. *par.* 18. *& in Friſingen. juris deputandi Curatos* 24. *Martii* 1713. §. *Ac propterea* coram Reverendiſſimo Domino meo Anſaldo, *confirmata* 22. *Junii* 1716. §. *Et hinc omiſſo* coram Me, *& in dicta Salisburgen. Vicaria* §. *Confirmationem* coram R. P. D. meo Criſpo.

20 Quòd ſi obſervantia iſthæc adeò pervetuſta ex ſolo temporis beneficio eſſet attendenda, eo fortiùs urget ob duplicem circumſtantiam, qua corroborata reperitur in hac hypotheſi, quarum altera deſumitur ex inſtitutione data ab Epiſcopo Cracovienſi anno 1681. Patri Carolo Jazvviecki Ordinis S. Benedicti, ille enim ne ex ea proviſione facta in perſonam Regularis aliquod erui poſſet argumentum pro Eccleſiæ regularitate addidit in literis inſtitutionis, ibi -- *Ea adjecta cautela, & præcuſtoditione, ne trahatur in ſequelam, quoad inſtitutionem Religioſorum, ſiquidem ex ultimo ſtatu conſtat anteactis temporibus Beneficia per perſonas ſpirituales ſtatus ſæcularis poſſeſſa eſſe* -- Et altera ex eo, quòd cum memoratus Pater Carolus hanc Eccleſiam libere reſignaverit, atque ideo Ordinarius Cracovienſis illam oſcitanter contulerit Patri Ruperto pariter Monacho ad contradictionem Inſtigatoris Epiſcopalis, introducto judicio coram eodem Ordinario, cauſaque maturè agitata prodiit anno 1696. Sententia, per quam pronunciata fuit nulla, & invalida antedicta inſtitutio facta in perſonam dicti Patris Ruperti, unà cum declaratione, quòd Eccleſia eſſet merè ſæcularis, ideoque ſæculari Eccleſiaſticæ perſonæ conferenda, quapropter cum iſta ſententia præterlapſa fuerit in auctoritatem rei judicatæ, non remanet amplius controvertibilis qualitas ipſius ſæcularitatis, ut in ſpecie notat Rot. *in Cracovien. Parochialis* 18. *Junii* 1703. §. *Eveniſſe* coram bon. mem. Caffarello, *& in Cracovien. ſeu Sandomirien. Juriſpatronatus* 15. *Januarii* 1714. §. *Atque hæc* coram R. P. D. meo Lancetta.

Pro declinanda itaque præmiſſorum efficacia parum tutum videbatur recurrere ad enunciatam donationem Caſimiri Regis Poloniæ factam Monaſterio quaſi ex ea vigore unionis effecta fuerit Regularis; Prætermquamquod enim nec tali unione admiſſa urgere deſineret juris diſpoſitio, per quam determinatur in Cappellis, & Eccleſiis quamtumvis unitis alicui Collegio, vel Monaſterio Regularium Cappellanum, ſeu Vicarium eſſe debere Sæcularem, ut ſancitur expreſsè in *Cap. primo de Cappell. Monach. & in cap. unic. eodem tit. in* 6. *& in cap. extirpandæ* §. *Qui verò de præbend.* Fagnan. *in cap. ex parte n.* 11. *de offic. Vicar.* Rot. coram Dunozett. Jun. *deciſ.* 368. *n.* 2. *& deciſ.* 382. *num.* 1. *& in Brixien. juriſdictionis* 27. *Junii* 1710. §. *Quia* coram Reverendiſſimo Kaunitz *Epiſcopo Labacen.* & pleniùs in dicta *Friſingen. juris deputandi Curatos* coram Reverendiſſimo Domino meo Anſaldo, Confirmata deinde coram Me. Adhuc ruebat penitùs quodcumque fundamentum ex
21 defectu poteſtatis in ipſo Rege donante; qui cum nullum potuiſſet ſibi dominum aſſerere ſuper Eccleſia, de qua agitur, ita ejus largitas, ac donatio poteſt ſolum reſolvi in ſimplicem ceſſionem Juriſpatronatus, non verò extendi ad unionem Eccleſiæ, illiuſque Tituli Parochialis, vel diſtractionem Jurium Spiritualium, quæ non erant in poteſtate Regis, ſed legitimi Superioris Eccleſiaſtici, ut pluries dixit Rota, præſertim in *Barchinonen. Parochialis de Albiniana* 1. *Junii* 1696. §. *Deciſo namque, &* §. *Alii vero* coram bon. mem. Muto, *& in Vicen. Parochialis de Aqualata* 1. *Julii* 1702. §. *De qualitate vero* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Conſtantien. Unionis ſuper bono jure* 23. *Junii* 1710. §. *Sed particulariter* coram eodem.

Atque hinc nil proficit ad intentum liber Beneficiorum, & Retaxationum Regni Poloniæ, in quo deſcriptum legitur -- *Tyniec Villa ſub Monaſterio Tyniecen. ſita, &c. Beato Andreæ Apoſtolo dicata, cujus proprietas ad Monaſterium Tyniecen. pertinet, in qua ſunt quatuordecim Hortularia* -- Nam liber hic non alium ob finem compilatus anno 1448. & rurſus renovatus anno 1520. niſi pro adnotatione bonorum decimabilium occaſione, qua Polonia Bellis Turcicis, atque Tartaricis poſt cladem Varnen. preſſa obtinuit à ſan. mem. Nicolao V. decimam decimæ ab Eccleſiaſtico Ordine ſolvi conſuetæ in ſubſidium contra Paganos, ut refert Andreas Lipski *in ſuo Cod. Decaſſ. quæſt.* 1. *num.* 17. *&* 18. Nil aliud indicat, quam Catalogum bonorum, ex quibus decimæ erant ſolvendæ, atque ideo cum decimæ non ſolvantur ab Eccleſia, ſed de bonis ejuſdem Villæ Tyniec verba illa *cujus proprietas ad Monaſterium Tyniecen. pertinet*, referenda ſunt, non ad Eccleſiam, ſed ad ipſam Villam, quæ ſub donatione includebatur, idque clarius efficitur, ex ipſis verbis, quæ ſubſequuntur, ibi -- *in qua ſunt Hortulariæ quatuordecim*, quæ ſanè congruere non valent Eccleſiæ, ſed Villæ, & per conſequens multo minus præſeferre poteſt unionem Eccleſiæ Parochialis, quæ nullimodè ſuſtinetur abſque diſpenſatione Summi Pontificis, & ſinè concurſu cauſæ neceſſariæ, ac Eccleſiæ evidentis utilitatis, *Cap. expoſuiſti* §. *Si evidens extra de præb.* Turricell. *de union. cap.* 8. *num.* 1. Rot. coram Celſ. *deciſ.* 260. *num.* 25. *& in recent. deciſ.* 231. *num.* 3. *par.* 11. *& in dicta Conſtantien. Unionis ſuper bono jure* §. *Cùm itaque* coram R. P. D. meo Criſpo.

Deficiente autem diſpenſatione Apoſtolica expreſſa in vanum confugi valet ad præſumptam ex lapſu longiſſimi temporis à donatione Regis Caſimiri, cum enim quicumque temporis decurſus inutilis protsùs ſit pro effectu ubi Comitem non habeat obſervantiam, hæc in totum deſtruebatur, ſive quia collationes, & Inſtitutiones factæ ſemper fuerunt in titulum perpetuum, quod de directo pugnat cum Statu Beneficii 22
Regularis ſuapte natura manualis, & ad nutum amovibilis per *Text. in cap. cum ad Monaſterium* 6. §. *Tales de Stat. Monach.* Pariſ. *de reſignat. Benefic. lib.* 11. *quæſt.* 3. *num.* 81. Rot. coram Caſſador. *deciſ.* 653. *num.* 4. & perſpicuè oſtendit Eccleſiæ Sæcularitatem, dum ex ipſis literis habetur collationes factas fuiſſe, vel per obitum, vel per reſignationem, Maſſobr. *in prax. haben. concurſ. prælud.* 7. *dub.* 21. *num.* 26. *&* 27. Gonzal. *ad regul. Cancell.* Gloſſ. 5. §. 6. *num.* 5. *&* 6. Sive quia collationes factæ dignoſcuntur ab Epiſcopis Cracovienſibus Presbyteris Sæcularibus ad ſolam præſentationem Abbatis Monaſterii Tyniecenſis, quod non bene compatitur cum unione, ac Eccleſiæ Regularitate eam ob rationem, quia cum Juſpatronatus propriè ſit ſervitus, hæc dari non poteſt in re propria, qualis dicitur Eccleſia unita, quæ per formalem unionem efficitur quodammodo Prædium alterius Eccleſiæ, cui facta eſt unio, Card. 23
de Luc. *de Paroch. diſc.* 10. *num.* 8. Rot. coram ſan. mem. Alexandro VIII. *diſc.* 223. *num.* 8. *& in Biſuntina, ſeu Baſilien. Parochialis* 5. *Martii* 1700. §. *Eſt Certum, &* 27. *Junii* 1701. §. *Abſque eo quòd* coram Reverendiſſimo Molines *Generali Hiſpaniarum Inquiſitore, &* 26. *Junii* 1702. §. *Et ob id* coram Reverendiſſimo D. meo Anſaldo Decano, *& in d. Conſtantien. Unionis* §. *Præſertim*.

Et ita Promotore Fiſcali tantùm informante, &c.

ARGUMENTUM.

Juſpatronatus Gentilitium an donari poſſit per eos de familia, & an reſervato Jurepatronatus favore familiæ hoc competat tam Nobilibus, quàm Ignobilibus ejuſdem familiæ.

SUMMARIUM.

1 *Ultimus de familia poteſt validè donare extraneo Juſpatronatus gentilitium. Limita, ut ibi.*

2 *Qualis eſt obſervantia, talis præſumitur fundatio.*

3 *Una rata Juriſpatronatus an poſſit eſſe gentilitia, & altera hereditaria, & num.* 15.

4 *Patronus exiſtentibus eis de familia poteſt donare Juriſpatronatus gentilitium in proprium præjudicium, non verò in præjudicium eorumdem de familia. Limita ut ibi, & quare? Vide num.* 6.

5 *Reſervato Jurepatronatus favore Primogeniti proximioris de familia, non poteſt Primogenitus proximior illud donare remotiori de eadem familia in præjudicium proximioris.*

7 *Juſ-*

7 *Juſpatronatus mixtum donari non poteſt extraneo.*
8 *Enumerantur ſpecies Nobilitatis.*
9 *Pauper deſcendens à familia Nobili, licèt non ſit Nobilis nobilitate bonorum, aut divitiarum, eſt tamen Nobilis nobilitate natalium.*
10 *Nobilitas natalium non perditur per paupertatem.*
11 *Reſervato Jurepatronatus pro eis de domo, & familia, hoc competit tam Nobilibus, quàm Ignobilibus ejuſdem familiæ. Amplia ut num. 12.*
13 *Vox, ſeu rata Juriſpatronatus donata à Patrono alteri Compatrono, induit naturam illius portionis, cui vox, ſeu rata donata accedit.*
14 *Donatio Juriſpatronatus facta à Patrono alteri Compatrono, dicitur potius remiſſio Juriſpatronatus, quàm donatio.*

C A S U S II.

QUidam Fundator in limine fundationis Beneficii reſervavit Juſpatronatus pro una voce favore Titii, ejuſque hæredum, pro alia verò voce favore eorum de propria domo, & familia; Titius vocem ſibi à Fundatore reſervatam pleno jure donavit eiſdem de domo, & familia Fundatoris. Hinc Cajus credens ſe eſſe ultimum de hac domo, & familia donavit de conſenſu Ordinarii donatione irrevocabili inter vivos Juſpatronatus cuidam extraneo. Succedente vacatione præfati Beneficii comparuit quidam de dicta domo, & familia ignobilis, & ignotus, & in humiliori fortunæ ſtatu conſtitutus impugnans tamquam nullam hanc donationem Juriſpatronatus factam à Cajo, prætendendo ad ſe ſpectare in hac vacatione Beneficii jus præſentandi Rectorem ad excluſionem dicti extranei Donatarii. Quæro in hoc caſu, an hujuſmodi donatio Juriſpatronatus ſuſtineatur?

1 Et videtur reſpondendum affirmativè; Ultimus enim de familia poteſt validè titulo donationis irrevocabilis inter vivos de conſenſu Ordinarii transferre in alium etiam extraneum Juſpatronatus. Cùm hoc in ultimis de familia, niſi eis fuerit reſervatum taxativè, efficiatur hæreditarium, juxta *celebre conſilium Ancharani*, & auctoritates ſupra relatas *Can. I. & II. Caſ. XVI. num.* 1. quibus addo Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 11. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 1. Palm. *alleg.* 159. *num.* 20. *tom.* 2. Rot. *deciſ.* 280. *n.* 22. coram Thomato *tom.* 2. *deciſ.* 106. *num.* 5. coram Coccin. *& deciſ.* 319. *n.* 1. *par.* 3. *recen. & in Valentina Beneficii* 26. *Februarii* 1697. §. *Ex facto* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Lucana Beneficii* 22. *Februarii* 1709. §. *Quo verò* coram R. P. D. Falconerio, *nunc Urbis Gubernatore, & in Nolana Beneficii* 2. *Maji* 1712. §. *Neque attendi* coram eodem, ſecus ſi fuiſſet reſervatum eis de familia taxativè, & cum clauſulis taxativis, tunc enim ab ultimo de familia donari non poſſet, ſed Beneficium efficeretur liberum, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. ipſe, vel is num.* 73. Fagnan. *in cap. Perlatum de Jurepatr. num.* 23. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 14. *tom.* 1. Pariſ. *conſ.* 48. *n.* 6. *&* 7. *tom.* 4. Gabriel. *conſ.* 196. *num.* 2. *tom.* 2. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 3. & alii per me relati ubi ſupra *d. Caſ. XVI.*

Nec meretur attendi inſtantia, & oppoſitio illius, qui licèt ſit de familia, & domo Fundatoris, eſt tamen ignobilis, quia ipſe non videtur comprehenſus in reſervatione Juriſpatronatus, dum Fundator reſervando Juſpatronatus favore eorum de propria domo, & familia, præſumitur illud reſervaſſe pro Nobilibus, non verò pro Ignobilibus ejuſdem familiæ, ſicuti de facto demonſtravit ſubſequuta obſervantia, juxta quam
2 ſemper Nobiles familiæ præſentarunt. Qualis autem eſt obſervantia, talis præſumitur fundatio. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 125. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 60. *num.* 9. Tondut. *quæſt. benef. par.* 3. *num.* 42. Rot. *deciſ.* 364. *num.* 1. coram Emerix Jun.

Sed quatenus admittatur hujuſmodi donatio Juriſpatronatus non ſuſtineri pro ea rata, & voce à Fundatore relicta favore eorum de domo, & familia, eo quia præfatus ignobilis ſit revera comprehenſus in hac reſervatione, tamen negari non poſſe videtur, quòd ſaltem ſuſtineatur pro ea rata, & voce, quæ ab initio fuit reſervata ab eodem Fundatore favore Titii, & deinde ab hoc donata eiſdem de domo, & familia; hæc enim vox cùm fuerit hæreditaria, & tranſmiſſibilis per Titium ad quoſcumque, retinuit etiam in eis de dicta familia Donatariis, eamdem qualitatem hæreditariam; non implicat enim unam ratam 3
Juriſpatronatus eſſe gentilitiam, & alteram hæreditariam. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 35. *num.* 5. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 33. *num.* 2. Rot. *in Imolen. Juriſpatronatus* 27. *Januar.* 1710. §. *final.* coram R. P. D. Lancetta. Ac proinde donato abſolutè, & ſimpliciter Jurepatronatus à Cajo, qui credidit ſe eſſe ultimum de familia favore ſupradicti extranei; hæc donatio ſaltem ſuſtinebitur pro ea voce hæreditaria, adeout extraneus donatarius ſi non in totum, ſaltem pro una vocè poterit præſentare in hac vacatione Beneficii; cùm Juſpatronatus hæreditarium donari poſſit extraneis, ex auctoritatibus ſuperiùs relatis §. *Et videtur.*

His tamen non obſtantibus cenſeo hanc donationem Juriſpatronatus factam à Cajo, qui credidit ſe 4
eſſe ultimum de familia Fundatoris favore extranei, nullatenus ſuſtineri. Quoniam licèt ille de familia Patronus poſſit donare Juſpatronatus gentilitium durante tantùm ejus vita, extraneo, in proprium præjudicium. Covarr. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *n.* 10. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 70. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 14. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 22. *tom.* 1. tamen non valet illud abſolutè, & perpetuo titulo donationis validè in extraneum transferre, exiſtentibus eis de familia à Fundatore contemplatis in horum præjudicium, niſi iſti de communi conſenſu approbent hanc translationem, & donationem. Rocc. de Curt. *de Jurepatr. verb. ipſe, vel is num.* 72. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 2. *art.* 8. *num.* 6. Covar. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 18. *num.* 10. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 4. Pariſ. *conſ.* 48. *num.* 6. *lib.* 4. Gabriel. *conſ.* 96. *n.* 2. *lib.* 2. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 70. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 6. Palm. *alleg.* 159. *num.* 18. *tom.* 2. Rot. *deciſ.* 103. *num.* 15. *par.* 13. *rec. & in Bononien. Juriſpatronatus de Ghisleriis* 22. *Aprilis* 1695. §. *Juſtitia* coram bon. mem. Pio, *& in Aſten. Juriſpatronatus* 14. *Februarii* 1698. §. *Steterunt* coram clar. mem. Card. Caprara, *& in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Cum ſuppoſito* coram eodem Card. Caprara, *& in Foſſanen. Juriſpatronatus* 12. *Martii* 1703. §. *final.* coram eodem Card. Caprara, *& in Tridentina Juriſpatronatus* 26. *Martii* 1703. §. *Reſpectu* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Compoſtellana Parochialis* 1. *Martii* 1709. §. *Nullitas* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Caſertana Beneficii* 13. *Decembris* 1709. §. *Etenim* coram R. P. D. Kaunitz, & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Florentina donationis Juriſpatronatus* 12. *Auguſti* 1679.

Sicuti reſervato Jurepatronatus favore primogeniti 5
proximioris de familia, non poteſt primogenitus proximior illud alienare, & cedere favore remotioris de eadem familia in præjudicium proximioris, qui ſublato de medio cedente, ſeu alienante, tamquam proximior ſuccedere deberet. Dec. *conſ.* 443. *num.* 292. *lib.* 2. *Roman. conſ.* 20. *num.* 6. Tiraquell. *de jure primog. quæſt.* 27. *num.* 4. Molin. *de primog. lib.* 1. *cap.* 6. *num.* 45. *& cap.* 16. *num.* 32. & alii relat. per Rot. *in Ferrarien. primogenituræ* 14. *Mart.* 1712. §. *Abſque eo*, coram R. P. D. Criſpo.

Ratio autem eſt, quia exiſtentibus eis de familia à 6
Fundatore contemplatis, Patronus non poſſidet Juſpatronatus purè, & ſimpliciter, ſed cum onere, & obligatione illud reſtituendi eiſdem de familia. Unde non poteſt horum ſpem decipere, his venientibus ex propria perſona, & jura ſua à Fundatore metientibus præjudicare, Juſpatronatus alteri, qui non ſit de familia, perpetuò donando, ut optimè ratiocinatur *Textus in l. ſi duobus §. ſed quia C. de legat.* ibi -- *Quia ſatis abſurdum eſt, & irrationabile, rem, quam in ſuis bonis purè non poſſidet, eam ad alias poſſe transferre, & alienam ſpem decipere.* Ob quam rationem neque poteſt Patronus Juſpatronatus mixtum 7
extra-

extraneo donate; cùm pro illius acquiſitione requiratur utraque qualitas, nimirum, quod quis ſit hæres, & de ſanguine. Rot. *deciſ.* 47. *n.* 17. poſt. Tondut. *de penſion. & deciſ.* 96. *nov.* 18. *par.* 6. *recen. & in dicta Compoſtellana parochialis* 1. *Martii* 1709. §. *Nullitas* coram Eminentiſſimo Priolo.

8 Nec dici poteſt, quòd ille, qui comparuit, & ſe oppoſuit huic donationi factæ à Cajo non ſit comprehenſus à Fundatore in reſervatione Juriſpatronatus, eo quia ſit Ignobilis. Quatuor enim à Doctoribus aſſignantur ſpecies Nobilitatis; Alia eſt Nobilitas Theologica, & ſupernaturalis conſiſtens in gratia ſanctificante, & gratum faciente, quæ ſola eſt vera, & propria Nobilitas, & qui taliter ſunt Nobiles, filii Dei dicuntur, ad *Text. in cap. ſi ex bono de pœnit. diſt.* 4. Alia eſt Nobilitas moralis, ſeu animi, quæ nihil aliud eſt, niſi ſplendor, & dignitas quædam ex virtutis amore, proſecutione, & obſervatione procedens, juxta *Text. in cap. nemo de vitiis diſt.* 56. & ſecundùm Stoicorum opinionem illi ſoli dicuntur Nobiles, qui ſunt Sapientes, & virtutis compotes, ſeu qui virtuti inſerviunt, obſequuntur, & inſudant; Alia eſt Nobilitas naturalis, quæ eſt quædam qualitas naturaliter, vel ex actuum excellentia inſita, reddens aliquem Nobiliorem præ cæteris, ut patet in Artificibus, quorum alii præcellunt ob artis, induſtriæ generoſitatem; Et alia eſt Nobilitas politica, & civilis, & hæc alia dicitur Nobilitas natalium, ſeu generis conſiſtens in coruſcatione ſanguinis parentum, ſeu in origine, & deſcendentia ab eis, qui ſunt, aut fuerunt Nobiles: Alia Nobilitas honorum, quæ eſt qualitas, ſeu dignitas quædam per Principem, ſeu Principatum tenentem collata, per quam quis honorabilior præ cæteris efficitur, & alia Nobilitas divitiarum conſiſtens in harum affluentia, ut colligitur ex *Abbat. in cap. Venerabilis de præb. num.* 4. ex Bono de Curtil. *de Nobilit. par.* 2. *tract. magn. tom.* 5. *pag.* 4. Joan. le Cloer. *de primogen. art.* 2. *num.* 10. *& ſeqq. ſignanter num.* 15. *tract. magn. tom.* 7. *pag.* 70. Tiraquell. *de Nobilitate cap.* 3. *n.* 3.
9 Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 5. *num.* 80. Hoc poſito. Ille, qui ſe oppoſuit præfatæ donationi Juriſpatronatus, licèt non ſit Nobilis nobilitate honorum, aut divitiarum, eo quia ſit in paupertate conſtitutus, eſt tamen Nobilis nobilitate natalium, ſeu generis, cùm deſcendat, & ſit de eadem domo, & familia
10 Nobili Fundatoris. Quæ Nobilitas natalium, licèt ſinè divitiis ſit, ſicut fides ſinè operibus, tamen per paupertatem ſimpliciter non perditur, ut teſtantur Bonus de Curtili *de Nobilitate par.* 7. *num.* 4. *tract. magn. tom.* 5. *pag.* 22. Tiraquel. *eodem tract. cap.* 25. *num.* 5.

11 Ac proinde ipſe, licèt Ignobilis ob defectum divitiarum, & honorum, dicitur comprehenſus in reſervatione Juriſpatronatus facta à Fundatore pro eis de ejus familia, & domo; cùm nomen *domus*, & *familiæ* comprehendat univerſam familiam, nulla habita diſtinctione Nobilium, vel Ignobilium. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 9. *num.* 55. §. *Nec obſtat*, & in puncto Rot. *in Mediolanen. Prioratus ſuper dubio Ignobilium* 15. *Junii* 1703. §. *Tota itaque* coram Eminentiſſimo Scotto;

12 Minimè attento, quòd illi de familia ignobiles, ratione defectus divitiarum, & honorum in præteritis vacationibus Beneficii nunquam præſentaverint, ex hac namque obſervantia excludi non poteſt præfatum Oppoſitorem Ignobilem à ſucceſſione hujus Juriſpatronatus gentilitii, & à præſentatione in hac vacatione Beneficii; quoniam ipſa non probatur cum ſuis requiſitis, nimirum, quod occurrentibus vacationibus adfuerint Ignobiles de dicta familia, quòd Nobiles præſentaverint cum horum ſcientia, & patientia; & privativè quoad eos, quodque ipſi Ignobiles præſentaverint, & eorum præſentationes fuerint rejectæ, prout requiritur ad effectum excludendi ratione ſubſecutæ obſervantiæ Ignobilem de eadem familia à præſentatione in futuris vacationibus Beneficii. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 35. *n.* 7. & in terminis Rot. *deciſ.* 103. *n.* 17. *par.* 13. *rec. & in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper dubio Ignobilium* 19. *Novembris* 1703. §. *Nec etiam* coram Eminentiſſ. Scotto.

Minuſque ſuſtineri valet eadem donatio Juriſpatronatus facta à Cajo, quoad illam vocem donatam à Titio eis de dicta familia, hæc enim vox poſt donationem amiſit qualitatem hæreditariam, & tranſmiſſibilem ad quoſcumque, & aſſumpſit qualitatem gentilitiam, adeout exiſtentibus eis de familia non poteſt titulo donationis in extraneum transferri. Siquidem donante Compatrono ſuam vocem, ſeu ratam 13
alteri Compatrono, hæc propter individuitatem Juriſpatronatus conſolidatur cum altera voce Compatroni donatarii, & hujus induit naturam, cùm quodlibet augmentum ſequatur naturam ſubjecti principalis, cui facta eſt augmentatio, & regulatur ſecundùm naturam, & qualitatem ejuſdem rei principalis, juxta *conſil.* Soccin. *ſen.* 153. *num.* 10. *verſ. confirmatur volum.* 2. *& conſ.* 67. *num.* 6. *volum.* 4. Bellon. *de jur. accreſcen. cap.* 9. *quæſt.* 43. *&* 44. *per tot.* Rot. *in Gerunden. Prioratus ſuper reſervatis* 14. *Decembris* 1703. §. *Prout neque* coram Reverendiſſimo Molines, *& in Tridentina beneficii* 20. *Junii* 1712. §. *Fortius* coram R. P. D. Anſaldo ſuperiùs impreſſ. *Par. I. Can. VI. Caſ. II. num.* 14. Immo donatio 14
hæc facta à Titio ſuæ ratæ, & vocis eis de dicta familia non eſt propriè donatio, ſed potiùs remiſſio Juriſpatronatus, per quam efficitur, ut ſolùm illi de familia poſſint validè præſentare, juxta Gloſſ. *in Can. XVIII. verb. liberaliter contuliſſet* ibi: *Verius videtur, quòd hæc non erat vera donatio, quia uterque iſtorum fratrum erat verus Patronus in ſolidum, &c. & ideo nihil dedit in veritate, ſed conceſſit fratri tantùm liberam ordinationem Eccleſiarum, ut ipſe ſolus poſſet præſentare* — Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 12. *num.* 1. 7. *&* 8.

Neque obſtat, quòd una rata Juriſpatronatus poſ- 15
ſit eſſe gentilitia, & altera hæreditaria, hoc enim procedit in caſu, quo adſit diverſitas perſonarum, ſeu linearum, juxta Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 35. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 798. coram Merlin. Secus quando conſolidatur in una, eademque familia, & in eiſdem perſonis poſſidentibus alteram vocem, ſeu ratam Juriſpatronatus, ut docet Rot. *deciſ.* 446. *n.* 10. coram Roxas, *& deciſ.* 667. *n.* 13. *& ſeq. par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

ARGUMENTUM.

Donato donatione inter vivos Jurepatronatus ab ultimo de familia Fundatoris, ſi iſte vergat ad inopiam, an Eccleſia teneatur ei præſtare alimenta; Et ſi tam Donans, quàm Donatarius ſit pauper, quis eorum ſit præferendus?

SUMMARIUM.

1 *Jus alimentorum eſt unus ex fructibus Juriſpatronatus.*
2 *Translato titulo donationis Jurepatronatus in extraneum, an in eum cenſeatur translatum jus, & uſus alimentorum, & num.* 9. *&* 10.
3 *Donato jure præſentandi purè, & ſimpliciter, aut cum clauſulis tantùm, ſolùm, non tranſit in Donatarium jus alimentorum.*
4 *Jus alimentorum tranſit in Patronum extraneum.*
5 *Donatarius Juriſpatronatus an, & quando alere teneatur Donatorem, & num.* 16.
6 *Donatarius Juriſpatronatus ſi deleret Arma, & Inſignia Patroni donantis ab Eccleſia, eſſet privandus donatione.*
7 *Eccleſia Patronalis tenetur alere ultimum de familia inopem donantem Juriſpatronatus, & quare? Vide ibi. Limita, ut num.* 8.
9 *Jus alimentorum extinctis omnibus de familia Fundatoris, tranſit in extraneum titulo donationis Juriſpatronatus cauſa mortis.*
10 *Sed non tranſit titulo donationis Juriſpatronatus inter vivos facta ab ultimo de familia, iſto adhuc vivente, & quare? Vide n.* 11. *Amplia, ut num.* 12. *&* 13.
14 *Donanti non eſt licitum actum donationis perfectum alterare, permiſſum tamen eſt ei verba*

dona-

donationis, obſcura, & dubia declarari, ut num. 15.

17 *Si tam Donans, quàm Donatarius Juriſpatronatus ſit pauper quis eorum ſit præferendus in perceptione alimentorum? Vide ibi, & num.* 18.

19 *Futura alimenta cedi, & renunciari nequeunt.*

CASUS III.

ULtimus de familia, cui reſervatum fuit à Fundatore Juſpatronatus Eccleſiæ A. donavit donatione irrevocabili inter vivos de conſenſu Ordinarii idem Juſpatronatus cuidam extraneo. Poſt expletam hanc donationem decurſu temporis abſque propria culpa, ſolùm ob inſtabilitatem hujus vitæ, in qua homo nunc divitiis extollitur, nunc paupertate dejicitur, devenit ad maximam egeſtatem, & cùm ſupradicta Eccleſia Patronalis, deductis ſibi, ejuſque Rectori neceſſariis, ſuperabundantes haberet redditus, petiit ab ea, ſeu ab ejus Rectore alimenta. Quæro an ipſa Eccleſia, ſeu ejus Rector in hoc caſu teneatur illum alere?

Cui reſpondendum videtur negativè. Ultimus namque de familia Fundatoris per donationem hanc Juriſpatronatus favore extranei ſe ſpoliavit veſte nuptiali, qua comparere poſſit coram Eccleſia, petendo ab ipſa alimenta, videlicet Jurepatronatus, & ea induit extraneum Donatarium efficiendo illum Patronum. Unde Eccleſia potiùs tenebitur hunc extraneum Donatarium in caſu inopiæ alere, non verò ultimum de familia, qui ampliùs non eſt Patronus, ea ratione, quia cùm jus alimentorum ſit unus ex fructi-
1 bus, & quidem principalis Juriſpatronatus, juxta
Innocen. *in rubrica de Jurepatr. num.* 3. Abb. *in cap. præterea de Jurepatr.* Rocch. de Curt. *eodem tract. verb. Et utile*, Pax Jordan. *tom.* 2. *lucubrat. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 487. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 5. *n.* 1. Card. de Luc. *de Jurepatr. in Summa*
2 *num.* 137. translato titulo donationis Juriſpatronatus
in extraneum, ad eum quoque transfertur jus, & uſus alimentorum in caſu inopiæ, ſicuti in eumdem transferuntur alii fructus Juriſpatronatus, nimirum jus proceſſionis, jus præſentandi, & jus defendendi Eccleſiam, de quibus diximus *Par. I. Can. I. & II. Can. IV. & V.* Abb. *ubi ſupra in d. cap. præterea de Jurepatr. n.* 11. Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 3. Rot. *in Salernitana alimentorum* 12. *Januarii* 1712. coram Eminentiſſimo Scotto ſuperiùs impreſſ. *Par. I. Can. III.*
3 *Caſ. III. num.* 15. Quicquid ſecus eſſet ſi donaretur
jus præſentandi purè, & ſimpliciter, vel cum clauſulis taxativis *tantùm, ſolùm*, tunc certò equidem non transferretur in Donatarium jus alimentorum, ut bene advertit Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Et utile num.* 1. ibi -- *Et nota, quòd tale jus alimentorum non poterit Patronus retento Jurepatronatus alienare* -- Lambertin. *eod. tract. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 15. *num.* 7. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. Conſt.* 7. Gregorii IX. *tom.* 2. *pag.* 541. *n.* 27. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 12. *num.* 20. Van Eſpen. *jus Eccleſ. par.* 2. *tit.* 25. *cap.* 6. *n.* 8.

4 Nihil obſtante, quòd præfatus Donatarius ſit extraneus, & non de ſanguine Fundatoris, quia hodie eſt opinio inconcuſſa S. Rotæ *in dicta Salernitana alimentorum* ubi ſupra impreſſa, quòd jus alimentorum tranſeat etiam in extraneum, quam Ego quoque amplexus fui *Par. I. Can. III. Caſ. III. n.* 5. ubi remiſſivè me habui ad Tractatum *de Controv. Patron.* D. Advocati Pitonii, coactus ex obſequio, & reverentia naturaliter debita proprio Magiſtro, qui de ea mihi prohibuit formiter pertractare, ſicuti in multis aliis ſimile infortunium infeliciter paſſus fui.

5 Sed hæc alimenta ultimus de familia donator in ea paupertate conſtitutus, potius videtur petere, & conſequi debere ab ipſomet extraneo donatario Juriſpatronatus, cùm ſit proprium debitum donatarii alere donatorem pauperem juxta Gloſſ. *in fin. C. de revoc. don. verb. voluerit*, Surd. *de alimen. tit.* 1. *quæſt.* 48. *num.* 1. Leoncil. *de Privil. Pauper. par.* 2. *Privil.* 92. *num.* 1. R. P. D. Petra *ubi ſupra num.* 24. Curell. *de donat. tract.* 2. *diſc.* 1. *ſpec.* 8. *num.* 21. *tom.* 2.
6 Adeout ſi reſultaret hæc alimenta præſtare ob ingra-
titudinem privaretur donatione Juriſpatronatus, ſicuti ratione ingratitudinis eadem donatione privaretur, ſi inſignia, vel arma Patroni donantis in re donata exiſtentia abdraderet, vel deleret in ſpretum ejuſdem Patroni Duran. *deciſ. par.* 3. *cap.* 3. *num.* 16. *tom.* 2. igitur ſi adeſt alius, qui tenetur alere ultimum de familia ſequitur, huic multo minus competere nullam actionem contra Eccleſiam, quæ non tenetur alimenta præſtare Patrono egeno, quando ipſe habeat unde vivere poſſit aliunde, juxta ſuperiùs firmata *Par. I. Can. III. Caſ. I. num.* 1. §. *Tertio, quibus addo* Leoncil. *ubi ſupra privil.* 312. *num.* 9.

Hæc omnia primo aſpectu ingerere videntur ali- 7
quam difficultatem, ſed eis non obſtantibus re maturè perpenſa, cenſeo in hoc caſu Eccleſiam Patronalem, ſive ejus Rectorem teneri de ſuperfluis redditibus alere ultimum de familia ad inopiam redactum, cùm enim in ipſo conſervetur ſanguis benemeritus fundatoris, à quo Eccleſia accepit ſuum eſſe, & omnia bona quæ poſſidet; Congruum, & rationabile eſt non ſolùm ratione generalis obligationis, qua tenetur Eccleſia fructus ſuperfluos generaliter in Pauperum alimoniam erogare, verùm etiam ratione ſpecialis, & antidoralis obligationis, juxta quam benefacienti benefacere debemus, quòd eadem Eccleſia ultimum de familia fundatoris fortunæ bonis deſtitutum fame perire non permittat, ſed alat, & nutriat, cæteriſque pauperibus, qui non ſunt de ſanguine Fundatoris, quo uſque vivit, præferat, ut diſponitur *in Can. Quicumque de quo Par. I. Can. III.* & docent communiter Doctores ibi lato calamo in *Commentario*
cumulati; Excepto caſu quo ipſe commiſiſſet aliquod 8
delictum, & ingratitudinem, Eccleſiam ex. gr. dilapidaſſet, hujus bona, vel ejus Rectorem necaſſet, tunc enim Eccleſia non teneretur eum alere, ſed privandus eſſet jure alimentorum eo modo, quo filius ob ingratitudinem alimentis privatur Paul. de Citad. *de Jurepatr. par.* 6. *art.* 4. *num.* 164. Surd. *de aliment. tit.* 7. *quæſt.* 32. *num.* 6. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 27.

Non obſtat donatio Juriſpatronatus facta ab ultimo de familia favore extranei, per hanc enim donationem ipſe non ſe ſpoliavit jure alimentorum, neque hoc in ea comprehenditur. Quoniam diſtinguendum eſt inter donationem Juriſpatronatus factam ab ultimo de familia cauſa mortis, & quæ effectum habet poſt illius mortem, & donationem Juriſpatronatus ab
eodem factam inter vivos. Certum eſt, quod titulo 9
donationis Juriſpatronatus cauſa mortis extinctis omnibus de familia Fundatoris, unà cum Jurepatronatus tranſeat in hæredem extraneum, etiam jus alimentorum tamquam illius fructus, juxta opinionem de qua *Par. I. dicto Can. III. Caſ. III. num.* 5. hodie admiſſam à Sac. Rota *in dicta Salernitana alimentorum*, aliàs Juriſpatronatus in ſua creatione integrum quoad omnes fructus continuaret diminutum, & non integrum in hæredibus, quod eſſet abſurdum, ut optimè ponderat eadem Sac. Rota *in dicta Salerni-*
tana impreſſa ubi ſupra *num.* 19. At verò titulo, & 10
vigore donationis Juriſpatronatus inter vivos factæ ab ultimo de familia; iſto adhuc vivente non tranſit in donatarium jus alimentorum, ſed hoc tamquam cohærens perſonæ ultimi de familia remanet apud ipſum durante hujus vita, ſicuti remanet apud ipſum jus honorificentiæ Van-Eſpen. *jus Eccleſ. par.* 2. *tit.* 25. *cap.* 7. *num.* 33. nec venit in generali donatione Juriſpatronatus, nec umquam cenſetur donatum niſi de eo ſit facta ſpecialis mentio Surd. *de aliment. tit.* 7. *quæſt.* 32. *num.* 13. Gratian. *diſcept.* 177. *num.* 11. *tom.* 1. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 552. *num.* 8. Olea *de ceſſion. jurium tit.* 3. *quæſt.* 8. *n.* 28. Carol. Anton. de Luc. ad Oleam *quæſt.* 99. *num.* 8. Galerat. *de renunciat. lib.* 1. *cap.* 4. *n.* 123. Giurb. *in conſuetud. Meſſanen. cap.* 7. Gloſſ. 15. *par.* 1. *num.* 21. Caſtill. *de alimentis cap.* 69. *num.* 8. *lib.* 8. Palm. *alleg.* 164. *num.* 9. Nolan. *de tranſmiſſion. Caſ.* 19. *num.* 16. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 20. ibique Carol. Anton. de Luc. *num.* 3. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſtolic. Conſtit.* 7. Gregor. IX. *tom.* 2. *pag.* 541. *n.* 31. Immo etiam in caſu, quo ultimus de familia dona-

ret,

ret, & renunciaret Juſpatronatus ipſimet Eccleſiæ Patronali, adhuc hæc, licèt efficeretur libera, teneretur ad illum alendum in caſu inopiæ, & non cenſeretur donatum jus alimentorum Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 13. *num.* 3. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 1. §. 4. *num.* 21. Et in hoc ſenſu cenſeo procedere ſententiam eorum, de quibus *dicto Canone III. Caſ. III. num.* 4. docentium jus alimentorum non tranſire in extraneos, ſcilicet titulo donationis Juriſpatronatus inter vivos exiſtentibus ejs de familia fundatoris.

11 Ratio autem eſt, quia jus alimentorum fundatur in munificentia, quam Eccleſia Patronalis accepit ab ultimo de familia, ſive ab ejus Parentibus, aut majoribus, hæc autem munificentia remanet; & non extinguitur per donationem Juriſpatronatus factam extraneo ab ultimo de familia, non obſtante enim hac donatione, ſemper verum eſt ultimum de familia eſſe de ſanguine benemerito fundatoris; ac proinde eadem donatione non obſtante Eccleſia tenebitur ei honorem deferre, & alimenta exhibere; Et quia donatio Juriſpatronatus inter vivos cum ſit odioſa venit ſtrictè interpretanda, itaut ſi intelligi poſſit de ſolo jure præſentandi, extendi non debet ad jus alimentorum juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Caſ. I. num.* 7. cùm autem Juſpatronatus multoties idem ſonat, ac juſpræſentandi, & ſumatur pro ſolo jure præſentandi, juxta Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 3. *num.* 4. Vivian. *eodem tract. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 3. Rot. *in Bituntina Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1716. §. *Et profectò* coram R. P. D. Foſcaro *inferius impreſſa Caſ. XI.* Hinc ultimus de familia donans extraneo purè, & ſimpliciter Juſpatronatus præſumi debet ei donaſſe ſolum juſpræſentandi, non vero jus alimentorum Cravett. *conſ.* 466. *num.* 12. Mantic. *de*

12 *tacit. lib.* 13. *tit.* 9. *num.* 18. Maximè ſi de tempore donationis ultimus de familia donator fuiſſet pauper, aut poſt donationem Eccleſiam reparationis indigentem reparaſſet, ex his namque circumſtantiis fortius argueretur in dicta donatione comprehendere noluiſſe jus alimentorum, dum ſicuti noluit in ea comprehendere onus, & in commodum reparationis, & illud transferre in donatarium, ita præſumitur noluiſſe comprehendere commodum, & utilitatem alimentationis ſtante illa juris regula, quòd qui ſentit incommodum debet ſentire & commodum *C. ſecundum naturam ff. de regul. jur.* Caſtren. *conſ.* 307. *n.* 2. *lib.* 2. & aliis penes Rot. *in dicta Salernitana alimentorum ubi ſupra num.* 17.

13 Et quidem quòd ultimus de familia noluerit comprehendere in præfata donatione Juriſpatronatus, jus alimentorum ſuadet factum ſubſecutum; ipſe enim poſt eamdem donationem Pauper effectus petiit ab Eccleſia Patronali, ſive ab hujus Rectore alimenta, ex quo facto ipſe donator declaravit ſuam donationem Juriſpatronatus non importare jus alimentorum, ſed ſolum jus præſentandi; aliàs poſt ipſam donatio-

14 nem alimenta non petiiſſet, nec eſt prohibitum donatori declarare donationem; quoniam licèt ei licitum non ſit in inſtrumento actum donationis jam perfectum alterare, & novas in eo adjicere conditiones, niſi expreſsè hanc facultatem ſibi reſervaverit *l. perfecta C. de donat. quæ ſub modo l.* 2. *Cod. quæ adverſus donat.* Mantic. *de tacit. lib.* 13. *tit.* 47. *num.* 1. *& ſeqq.* Covarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 8. *de Donat. num.* 179. Tondut. *quæſt. Civil. par.* 2. *cap.* 110. *num.* 12. Rot. *deciſ.* 515. *num.* 1. *par.* 13. *rec. & in Romana Donationum* 24. *Januarii* 1701. §. *Ejuſdemque*, & §. *Etenim* coram Reverendiſſimo Molines.

15 Tamen permiſſum, & licitum eſt Donanti ex intervallo verba donationis obſcura, & dubia (uti eſt verbum Juſpatronatus, quod non clarè nec expreſſe importat jus alimentorum, cùm ſecundum uſum loquendi quandoque ſumatur pro ſolo jure præſentandi, ut ſupradictum fuit) per actum ſeparatum declarare, quæ declaratio omnino attendenda venit, ut docent Bonden. *collect. legal.* 28. *num.* 44. Palma *rep. alleg.* 231. *num.* 3. *& ſeqq.* Rodulphin. *alleg.* 114. *num.* 3. Card. de Luc. *de fideic. diſc.* 33. *num.* 22. *& diſc.* 135. *num.* 16. Cyriac. *controverſ. forenſ. cap.* 203. *num.* 29. Rot. *deciſ.* 153. *num.* 9. *par.* 8. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Maji* 1707. §. *Parumque* coram R. P. D. Kaunitz, *& in dicta Romana donationum* coram Reverendiſſimo Molines §. *Quamobrem*, *& in Romana donationis* 4. *Februarii* 1711. §. *His igitur* coram R. P. D. Anſaldo.

Neque ultimus de familia habet ullam actionem 16
petendi in hoc caſu ab extraneo donatario Juriſpatronatus alimenta. Etenim, quòd donatarius teneatur alere donatorem pauperem procedit in caſu quo donator donaret Juſpatronatus cum univerſitate omnium bonorum, & per talem donationem efficeretur Pauper, tunc quidem donator Juriſpatronatus unà cum univerſitate omnium bonorum effectus pauper ali deberet à donatario, & ſic cùm haberet aliunde vivere non poſſet peti ab Eccleſia Patronali alimenta, ſecus in caſu præſenti, quo ultimus de familia donavit ſolum Juſpatronatus, & in quo talis donatio non fuit cauſa ſuæ paupertatis, ut advertunt Abb. *in cap. Propter de donat. num.* 3. Crott. *conſ.* 76. *num.* 21.

Quis autem eſſet præferendus in perceptione ali- 17
mentorum ſi tam donans, quàm Donatarius Juriſpatronatus eſſet Pauper? Videtur dicendum in hoc caſu eſſe præferendum donatarium, ut ſentire videtur Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 3. *art.* 13. *num.* 2. ibi -- *Concluderem in præſenti articulo, quòd ſi Patronus transtulit Juſpatronatus in alium, adeò quòd Eccleſia non efficiatur libera, quòd in illum ſint tranſlata omnia iſta jura, & illum fore alimentandum ſi deveniret ad inopiam, & non transferentem Juſpatronatus, quia nimium gravaretur Eccleſia* --

At contrarium verius de jure procedere ſentio; 18
Etenim vel Eccleſia Patronalis habet redditus ſuperfluos ſufficientes pro alimentis utriuſque, nimirum donantis, & donatarii Juriſpatronatus, & debet utrique præſtare alimenta, ultimo quidem de familia donanti pauperi ex debito, & obligatione ex Canone, alteri verò extraneo donatario, ex miſericordia, & quadam æquitate, adeout Rector Eccleſiæ benefaceret præferre illum cæteris pauperibus; vel habet redditus ſuperfluos ſufficientes ſolùm pro alimentis unius perſonæ, & tunc debet præſtare alimenta ultimo de familia donanti Juſpatronatus, & hunc extraneo donatario præferre propter ſupradictas rationes, videlicet quia in hujuſmodi donatione Juriſpatronatus comprehenſa non ſunt alimenta, nec poterant comprehendi, ſi ultimus de familia donans Juſpatronatus non habebat aliunde vivere, aliter præfata donatio eſſet nulla, cùm nequeant futura alimenta cedi, & renunciari, aliàs eſſet indirectè ſe ipſum necare, & fame perire Donad. *de renunciat. cap.* 4. *num.* 57. *& ſeqq. tom.* 1. Covarr. *de Matrim. par.* 2. *cap.* 8. §. 6. *num.* 4. R. P. D. Petra *ad Conſtit. Apoſtolic. unic. Honorii II. ſect.* 2. *tom.* 1. *pag.* 597. *num.* 58. §. *Ita etiam & in Comment. ad Conſtit.* Gregorii IX. *n.* 13. *tom.* 2. *pag.* 541. Lambertinus autem in contrarium adductus procedit in caſu, quo transferens Juſpatronatus haberet aliunde vivere.

ARGUMENTUM.

Ad validitatem donationis Juriſpatronatus favore Laici requiritur conſenſus Epiſcopi, & non ſufficit conſenſus Vicarii Capitularis ſede vacante, aut Vicarii Generalis, abſque ſpeciali mandato; ſecus in donatione Juriſpatronatus facta Compatrono, aut Eccleſiæ. Et an hujuſmodi conſenſus Ordinarii intervenire poſſit ex poſt facto, & retrotrahi ad diem donationis?

SUMMARIUM.

1 *Patronus per donationem à ſe abdicat Juſpatronatus, illudque transfert in Donatarium.*
2 *Vicarius Capitularis an confirmare poſſit donationes Juriſpatronatus? & num.* 15.
3 *Conſenſus Epiſcopi non requiritur, ut interveniat in ipſo actu donationis, ſufficit ſi ex poſt interponatur.*
4 *Enumerantur modi, quibus fieri poteſt donatio Juriſpatronatus à Patrono.*

5 Con-

5 *Conſenſus Epiſcopi non requiritur in donatione Juriſpatronatus cum univerſitate bonorum, aut favore Eccleſiæ, aut favore Compatroni facta, & num. 6. & 7.*

8 *Non requiritur conſenſus Ordinarii in translatione Juriſpatronatus facta per Univerſitatem Patronam non directè, ſed conſecutivè.*

9 *In donatione Juriſpatronatus facta à patre favore filii, an requiratur conſenſus Ordinarii.*

10 *Requiritur conſenſus Epiſcopi in donatione Juriſpatronatus de per ſe directè facta Laico omnino extraneo.*

11 *Qui conſenſus præſtari poteſt per Epiſcopum extra proprium territorium, & non requiritur, quòd ſit expreſſus, ſufficit tacitus; & ex quibus præſumatur? Vide ibi.*

12 *Tacitus conſenſus Ordinarii, an excludatur per expreſſum ſubſequenter reportatum à Donatario?*

13 *Donatio Juriſpatronatus facta Laico omnino extraneo abſque conſenſu Ordinarii eſt nulla.*

14 *Patronus ante confirmationem Ordinarii poteſt iterum alteri donare Juſpatronatus, aut præſentare, imo & donationem revocare. Intellige ut ibi. Et ejus præſentatio eſt admittenda, & præferenda præſentationi factæ à Donatario.*

16 *Vicarius Generalis non poteſt confirmare donationes Juriſpatronatus, etiam abſente Epiſcopo, abſque hujus ſpeciali mandato.*

17 *Hujuſmodi ſpeciale mandatum in Vicario Generali, ex quibus præſumatur?*

18 *Conſenſus, ſeu confirmatio Epiſcopi obtenta à Donatario Juriſpatronatus poſt præſentationem factam à Patrono Donante, ei non ſuffragatur pro ea vacatione, ſed ſolùm pro futuris vacationibus.*

19 *Epiſcopus in præjudicium præſentati à Patrono Donante, cui medio tempore fuit jus quæſitum, non poteſt confirmare donationem Juriſpatronatus.*

20 *Conſenſus, ſeu confirmatio Epiſcopi an, & quando retrotrahi poſſit ad diem donationis.*

21 *Juſpatronatus, ſeu jus nominandi ad Cappellanias merè laicales, aut ad alia legata pia transferri, & donari poteſt abſque conſenſu Ordinarii.*

22 *In translatione, ſeu donatione Juriſpatronatus Eccleſiaſtici non ſufficit conſenſus Ordinarii, ſed requiritur beneplacitum Apoſtolicum.*

C A S U S IV.

SEde Epiſcopali vacante donavit Patronus Eccleſiæ A. Juſpatronatus, quod in ea jure hæreditario poſſidebat, Titio Laico, & omnino extraneo, cum approbatione Vicarii Capitularis. Deinde proviſa ſede Epiſcopali de novo Epiſcopo, & ſuccedente hoc interim vacatione ejuſdem Eccleſiæ Patronalis, Patronus donans præſentavit ad illam quemdam Sacerdotem; è contra Titius donatarius præſentavit aliam perſonam idoneam, ac poſtmodum obtinuit confirmationem, & approbationem hujus donationis à novo Epiſcopo. Quæritur quænam præſentatio in hoc caſu ſit præferenda?

Prima facie concludendum videtur eſſe præferendam præſentationem factam à Donatario, ejuſque præſentatum eſſe ab Epiſcopo in dicta Eccleſia inſtituendum, ad excluſionem præſentati à Patrono donante.

1 Patronus namque per ſupradictam donationem à ſe abdicavit Juſpatronatus, illudque tranſtulit in Donatarium; unde non poteſt ampliùs præſentare, & contra donationem à ſe factam venire, ſed præſentatio totaliter ſpectabit ad Donatarium, ac proinde ab hoc præſentatus venit inſtituendus. Rot. *deciſ.* 803. *n.* 12. coram Emerix Jun. *& in Derthonen. Beneficii S. Catharinæ* 20. *Aprilis* 1708. §. *Nec movit* coram R. P. D. Polignac.

2 Neque adverſus hujuſmodi donationem opponi valet defectus conſenſus, & confirmationis Epiſcopi. Tum quia ſtatim ac ſequuta fuit donatio, confirmata fuit à Vicario Capitulari, qui cùm ſede vacante ſuccedat in Juriſdictionalibus Epiſcopi, ad *Text. in cap. is, qui de mat. & obed. & cap. cùm olim eod. tit. in* 6. *& cap.* 1. *ne ſede vacante in* 6. Fagnan. *in cap. his, quæ de major. & obed. n.* 49. Card. de Luc. *de Regul. diſc.* 64. *num.* 18. *& in annot. ad Concil. diſc.* 31. *num.* 1. videtur poſſe validè conſentire, & confirmare donationes Juriſpatronatus, juxta ſenſum Calderini *conſ.* 3. *de Jurepatr. n.* 1. quem ſequi videtur Roch. de Curt. *de Jurepatr. verb. pro eo num.* 24. Tum quia acceſſit etiam conſenſus, & confirmatio Epiſcopi ex poſt, dum Titius Donatarius Juriſpatronatus poſt expletam præſentationem Rectoris ad Eccleſiam A. Patronalem vacantem, obtinuit à novo Epiſcopo conſenſum, & confirmationem donationis, quod ſufficit ad hoc, ut hæc donatio dicatur valida, & apta abdicandi Juſpatronatus à Donante, & illud transferendi in Donatarium, ea ratione, 3
quia cùm conſenſus Epiſcopi in donatione Juriſpatronatus non requiratur per modum auctoritatis, nec per modum ſolemnitatis, ſed per modum ſimplicis conſenſus, eo quia Epiſcopus debet inquirere, an donatio expediat Eccleſiæ, vel non, & an adſit fraus, vel ficta venditio, non eſt neceſſe, ut interveniat in ipſo actu donationis, ſed ſufficit ſi ex poſt interponatur, dum retrotrahitur ad diem donationis. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 16. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 29. *tom.* 1. *& diſcept.* 193. *n.* 8. *tom.* 3. Palm. *alleg.* 77. *num.* 5. *tom.* 1. Rot. *deciſ.* 101. *num.* 7. *par.* 7. *rec. & deciſ.* 255. *num.* 5. coram Cerro, *& in Recanaten. beneficii* 9. *Maji* 1701. §. *Ceſſat* coram R. P. D. Lancetta. Quia retrotrahitur ad diem donationis. Antunez *de donat. Reg. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 43. Rub. *annot. ad deciſ.* 46. *num.* 68. *par.* 9. *rec. & deciſ.* 177. *num.* 7. coram Peutinger. *& deciſ.* 455. *num.* 6. *&* 12. coram Cerro, Adden. *ad deciſ.* 702. *num.* 10. coram Buratt. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Maji* 1707. §. *Parumque* coram R. P. D. Kaunitz.

Verùm his non obſtantibus cenſeo præſentationem factam à Donante eſſe præferendam, & ab eo præſentatum eſſe inſtituendum in hac vacatione Eccleſiæ Patronalis.

Pro cujus veritatis aſſequutione præmitto multipli- 4
citer fieri poſſe donationem Juriſpatronatus à Patrono. Patronus namque donare poteſt Juſpatronatus cum univerſitate bonorum, & poteſt illud donare de per ſe; de per ſe autem poteſt illud donare Compatrono, Eccleſiæ, aut Laico; & quidem poteſt donare Laico non directè, ſed conſecutivè, vel Laico proximè ſucceſſuro Juripatronatus, vel Laico ſimpliciter.

Si Patronus donet Juſpatronatus non de per ſe, 5
ſed cum univerſitate bonorum, cuicumque illud donet, pro validitate hujus donationis non requiritur conſenſus, confirmatio, aut approbatio Ordinarii. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. pro eo num.* 4. Fagnan. *in cap. ex literis de Jurepatr. n.* 45. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 19. *num.* 14. *& diſc.* 56. *num.* 6. Vivian. *eodem tract. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 15. Olea *de ceſſion. jur. tit.* 3. *quæſt.* 8. *n.* 26. Capon. *diſcept.* 193. *num.* 9. *&* 53. *tom.* 3. Rot. *in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum* poſt Bertachin. *vot. deciſ.* 47.
num. 5. Sicuti non requiritur idem conſenſus, & 6
confirmatio Ordinarii ſi donet Juſpatronatus de per ſe Eccleſiæ, aut perſonæ Eccleſiaſticæ intuitu dignitatis, vel officii Eccleſiaſtici. Fagnan. *in cap. querelam de elect. num.* 23. *& in cap. cùm propter de Jurepatr. num.* 16. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 56. *n.* 13. Gratian. *diſcept.* 107. *num.* 2. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 54. *num.* 13. *tom.* 1. Duran. *deciſ.* 463. *n.* 3. & dixi ſuperiùs *in Comment. concluſ.* 2. aut ſi donet
illud de per ſe Compatrono. Cardin. de Luc. *de Jure-* 7
patr. d. diſc. 56. *num.* 13. Gratian. *diſcept.* 577. *num.* 37. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 32. *tom.* 1. Rot. *deciſ.* 101. *num.* 5. *par.* 7. Add. *ad deciſ.* 420. *n.* 7. coram Ludoviſ.

Neque requiritur idem conſenſus ſi Univerſitas Pa- 8
trona transferat Juſpatronatus, ſeu jus præſentandi de per ſe in Laicum non directè, ſed conſecutivè, illum nimirum aggregando in Collegium. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 17. *n.* 11. quem refert, & ſequitur Rot. *in Syracuſana Præpoſituræ* 5. *Decemb.* 1696. §. *Abſque eo quod*, coram bon.
mem. Muto. Si verò pater Patronus donet Juſpatro- 9
natus

natus de per ſe proprio filio intuitu illius perſonæ, non verò dignitatis, aut officii Eccleſiaſtici, quod ipſe filius gerat; pro validitate hujus donationis requiri conſenſum Ordinarii ſentit Rot. *deciſ.* 231. *par.* 2. *num.* 3. apud Caputaquen. cum qua pertranſeunt Gratian. *diſcept.* 577. *n.* 38. Rot. *deciſ.* 238. *n.* 8. *par.* 10. *rec.* ea ratione, quia filius vivente patre nullum jus habet in Jurepatronatus hæreditario, neque eſt Compatronus, ſed ſe habet ad inſtar extranei. Contrariam tamen ſententiam ſequitur Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 56. *num.* 14. quam cenſeo veriorem, quia licèt filius reſpectu Juriſpatronatus hæreditarii non ſit hæres neceſſarius, cùm pater in teſtamento poſſit illud omnino extraneo relinquere, tamen dicitur proximè ſucceſſurus, adeout donatio ipſa ſe habeat ad inſtar præventivæ ſucceſſionis, in qua non requiritur conſenſus Ordinarii; & quia in hac donatione ceſſat illa ratio, ob quam requiritur conſenſus Ordinarii, videlicet ſuſpicio ſimoniæ, vel fraudis.

10 Requiritur tamen indiſpenſabiliter ad validitatem donationis conſenſus, & confirmatio Ordinarii, in cujus Diœceſi ſita eſt Eccleſia, aut Beneficium Patronale, ſi Patronus donet Juſpatronatus ſive erectum, ſive erigendum de per ſe directè Laico omnino extraneo, juxta ſupradictos Canones, & auctoritates in *Commentario* deductas, quibus addo Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 17. *&* 34. Rodulphin. *alleg.* 31. *num.* 1. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 26. *tom.* 1. Palma *alleg.* 77. *num.* 4. *tom.* 1. Olea *de ceſſion. jur. tit.* 2. *quæſt.* 5. *n.* 3. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 54. *n.* 3. *tom.* 1. Manric. *deciſ.* 86. *n.* 5. Duran. *deciſ.* 463. *n.* 1. *&* 4. Rot. *deciſ.* 337. *n.* 4. *par.* 2. *rec.* Adden. *ad deciſ.* 46. *n.* 57. *par.* 9. *rec. & deciſ.* 555. *n.* 1. *par.* 3. *& deciſ.* 420. *num.* 1. *&* 7. coram Ludoviſ. *& deciſ.* 177. *num.* 5. coram Peuting. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Maji* 1707. §. *Nec obſtat* coram R. P. D. Kaunitz, & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Dubio Juriſpatronatus* 13. *Aprilis* 1680. *Lib. Decr.* 31. *pag.* 96.

11 Qui conſenſus neceſſarius ad validitatem hujuſmodi donationis poteſt præſtari per Epiſcopum extra proprium territorium, cùm confirmare donationem Juriſpatronatus ſit actus voluntariæ Juriſdictionis. Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *annot.* 26. §. *unic. num.* 7. & non requiritur, quòd ſit expreſſus, ſufficit enim tacitus, qui præſumitur primò, ſi donatio fiat præſente Epiſcopo, & iſto non contradicente. Capon. *diſcept.* 12. *n.* 31. *tom.* 1. Secundò, ex præſentationibus factis à Donatario, & ab Ordinario admiſſis, Lambertin. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 17. *num.* 5. Gratian. *diſcept.* 303. *n.* 24. *in fin.* Rot. *deciſ.* 555. *n.* 3. *par.* 3. *rec. & deciſ.* 177. *n.* 6. coram Peutinger. *& deciſ.* 803. *n.* 13. *& ſeq.* coram Emerix Jun. Adden. ad Gregor. *deciſ.* 420. *ſub num.* 7. *verſic. Item ſufficit*, Rot. *in Majoricen. Beneficii* 28. *Novembris* 1704. §. *Non obſtat* coram bon. mem. Muto, & ſentiit Sacra Congregatio Concilii *in Nullius, ſeu Firmana* 5. *Febr.* 1650. *Lib. Decr.* 19. *pag.* 25. Tertiò, ex ſolo lapſu 40. annorum cum obſervantia. Lambertin. *ubi ſupra art.* 8. *n.* 1. Vivian. *eod. tract. lib.* 4. *cap.* 4. *n.* 74. Adden. ad Greg. *d. deciſ.* 420. *num.* 7. *verſ. verum*, Rot. *deciſ.* 803. *n.* 13. cor. Emer. Jun. *& in Compoſtellana Parochialium* 13. *Martii* 1716.
12 §. *Inſubſiſtentiam* coram R. P. D. Anſaldo. Nec tacitus iſte conſenſus Ordinarii excluderetur per expreſſum conſenſum donationis ſubſequenter reportatum à Donatario, quia diceretur reportatus, & procuratus ex abundanti, & ad majorem cautelam, & propterea non præjudicaret. Gratian. *diſcept.* 141. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 830. *n.* 24. coram Dunozett. *& deciſ.* 905. coram Cerro, & alii apud Rot. *in dicta Majoricen. Beneficii* 28. *Novembris* 1704. §. *final.* coram Muto.

13 Hoc præmiſſo jam clarè apparet ratio, & veritas præfatæ concluſionis, quia nimirum cum donatio Juriſpatronatus fuerit à Patrono non intuitu Eccleſiæ, nec favore Compatroni; Sed de per ſe, & directè Laico omnino extraneo, abſque conſenſu Ordinarii, ipſa dicitur nulla, nullumque jus per eam abdicatum fuit à donante, & acquiſitum Donatario. Ac proinde
14 poterat Patronus, aut etiam ejus hæres poſt illius mortem, non obſtante donatione validè præſentare, imò Juſpatronatus iterum alteri donare. Rot. *deciſ.* 18. *lib.* 2. coram Puteo, *& deciſ.* 337. *n.* 2. *par.* 2. *& deciſ.* 258. *n.* 5. *par.* 9. *recent.* Adden. *ad deciſ.* 46. *n.* 62. *&* 64. *par.* 9. *recent.* & ad Gregor. *deciſ.* 420. *num.* 7. & fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Melphiten.* 4. *Maji* 1647. *lib. decr.* 16. *p.* 519. Et primam donationem revocare niſi munita fuerit juramento de eam non revocando; Etenim ſi Patronus donaverit Juſpatronatus cum juramento non revocandi donationem, nec ei umquam contraveniendi, donatio ratione talis juramenti ex parte Patroni Donantis erit irrevocabilis etiam ante confirmationem Ordinarii, Rot. *deciſ.* 549. *n.* 4. *& deciſ.* 593. *num.* 3. coram Emerix Jun. *& deciſ.* 80. *n.* 5. *& ſeqq. par.* 17. *rec. & in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum* apud Bertachin. *vot. deciſ.* 47. *num.* 24. Nec donanti eſſet concedenda abſolutio à tali juramento ad effectum agendi contra propriam donationem, cùm illud ſit ex omni parte licitum Abb. *in cap. cùm contingat de jure jurand. num.* 21. Adeout præſentatio, facta à Patrono donante, eſt admittenda, & præferenda præſentationi donatarii nullum præſentandi jus habentis in hac vacatione beneficii, ſeu Eccleſiæ patronalis, juxta Calderin. *conſ.* 6. *de Jurepatr. num.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 17. *n.* 10. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 56. *n.* 10. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 303. *num.* 9. Rodulphin. *alleg.* 32. *num.* 7. Mantic. *deciſ.* 86. *num.* 7. Rot. *deciſ.* 277. *num.* 12. coram Bich. Adden. *ad deciſ.* 420. *num.* 7. coram Ludoviſ. *& deciſ.* 337. *n.* 7. *par.* 2. *rec. & deciſ.* 652. *num.* 14. *&* 17. coram Coccin. *& deciſ.* 620. *num.* 1. coram Emerix Jun. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Maji* 1707. §. *Nec obſtat* coram R. P. D. Kaunitz.

Non obſtat, quòd hujuſmodi donatio fuerit confir- 15
mata à Vicario Capitulari. Quoniam Vicarius Capitularis, ſeu Capitulum ſede vacante facultatem non habet confirmandi donationes Juriſpatronatus. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 71. *n.* 24. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *n.* 26. Pellegr. *in prax. Vicar. par.* 1. *sect.* 4. *ſubſect.* 3. *n.* 22. Ciarlin. *controv. for. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 84. cùm ipſum ſede vacante non ſuccedat in juriſdictione Epiſcopi voluntaria, uti eſt actus confirmandi has donationes, ſed in neceſſaria tantùm Gloſſ. *in Clement.* 1. *verb. Capituli de hæretic.* Fagnan. *in cap. Illa ne ſede vacante num.* 13.

Immò nec ipſemet Vicarius Generalis Epiſcopi etiam 16
abſente Epiſcopo poteſt validè confirmare, & auctorizare ſimiles donationes, nec explicitè, nec implicitè, inſtituendo ſcilicet præſentatum à Donatario, niſi habeat ab Epiſcopo ſpeciale mandatum, quia abſentia Epiſcopi non dilatat facultatem Vicarii niſi in caſibus à jure expreſſis *Text. in cap. Nullus de tempor. ordin. in* 6. Gratian. *diſcept.* 303. *num.* 10. *& ſeqq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 71. *num.* 25. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 25. Palma *alleg.* 77. *n.* 4. *tom.* 1. Rot. *deciſ.* 576. *n.* 1. *par.* 1. *recent. & deciſ.* 257. *n.* 1. *&* 337. *n.* 5. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 555. *n.* 1. *&* 3. *par.* 3. *rec.* Adden. *ad deciſ.* 46. *num.* 73. *&* 76. *par.* 9. *recent. & deciſ.* 277. *num.* 3. coram Bich. *& deciſ.* 420. *num.* 2.
& 8. coram Ludoviſ. Quod ſpeciale mandatum, ſeu 17
facultas ſpecialiter delegata ab Epiſcopo omnino neceſſaria pro auctorizandis donationibus Juriſpatronatus præſumitur in Vicariis Generalibus ex conſuetudine, & obſervantia, ſeu ex pluribus confirmationibus donationum Juriſpatronatus per Vicarios factis per ſpatium multi temporis Mantic. *deciſ.* 86. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 598. *num.* 12. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 536. *ſub num.* 3. *par.* 1. *rec.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 420. *num.* 8. *& in Majoricen. beneficii* 28. *Novemb.* 1704. §. *Minimè* coram Muto.

Minuſque attendi valet pro validitate ejuſdem do- 18
nationis conſenſus, & confirmatio novi Epiſcopi illius Diœceſis, in qua ſitum eſt Beneficium Patronale, ſiquidem cùm hæc confirmatio fuerit ſucceſſivè obtenta à Donatario, tempore non habili, nimirum poſt præſentationem factam à Patrono Donante; Et ſic poſtquam fuerit medio tempore jus quæſitum Præſentato à Patrono, ſuffragari non poteſt Donatio pro

ea vacatione, ſed ſolùm pro futuris vacationibus; Rot. *deciſ.* 177. *num.* 3. coram Peutinger, *& deciſ.* 140. *num.* 4. poſt Vivian. *& in Lunen. Sarzanen. Beneficiorum* poſt Bertachin. *vet. deciſ.* 47. *n.* 25. *& in Recanaten. Beneficii* 9. *Maji* 1701. §. *Quin re-*
19 *levet* coram R. P. D. Lanetta. Imò Epiſcopus in præjudicium præſentati à Patrono, cui medio tempore erat jus quæſitum non poterat conſentire, & confirmare dictam donationem Juriſpatronatus, Rot. *deciſ.* 463. *n.* 7. coram Durand. *& deciſ.* 255. *num.* 7. coram Cerro; Et ejus conſenſus, & confirmatio ſubſequuta, re amplius non integra; poſt videlicet præſentationem exaratam à Patrono donante retrotrahi nequit ad diem donationis in præjudicium præſentati, cui ante confirmationem fuit jus quæſitum, Rodulphin. *alleg.* 32. *n.* 7. Rot. *deciſ.* 277. *n.* 14. coram Bich.

20 Quoniam retrotractio conſenſus, ſeu confirmationis Ordinarii omnino requiſitæ ad validitatem donationis Juriſpatronatus favore Laici locum dumtaxat habet re integra, ſeu quando medio tempore non eſt alteri jus quæſitum; Aut etiam quando Donatarius petierit ab Epiſcopo confirmationem donationis, & Epiſcopus neglexiſſet illam præſtare, aut ſinè juſta cauſa confirmare recuſaſſet, & Donatarius contradictioni Epiſcopi non conſenſiſſet, ſed recurſum habuiſſet ad Superiorem; tunc enim ſi Patronus donans præſentaret, aut alteri donaret Juſpatronatus, confirmatio ſubſequuta retrotraheretur ad diem donationis in præjudicium medio tempore præſentati, aut ſecundi Donatarii, ut expreſsè docent. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 21. *num.* 3. Card. de Luc. *eodem tract. diſc.* 56. *n.* 12. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 303. *n.* 10. Mantic. *deciſ.* 86. *n.* 7. *& ſeqq.* Adden. *ad deciſ.* 46. *num.* 72. *par.* 9. *recent. & ad deciſ.* 702. *n.* 11. coram Burat. Rot. *deciſ.* 277. *n.* 15. coram Bich. *& in Melevitana Beneficiorum* 10. *Junii* 1712. §. *Quòd autem* coram R. P. D. Aldrovando *ſuperiùs impreſſ. Par. I. Can. V. Caſ. XIII. n.* 26. Non verò locum habet re non integra, & quando fuit alteri medio tempore jus quæſitum; Sic ſi Patronus poſt primam donationem Juriſpatrónatus favore Laici donaret idem Juſpatronatus Compatrono, aut Eccleſiæ, ſeu loco pio, & deinde ſuperveniret conſenſus, aut confirmatio Ordinarii, iſte conſenſus ſuperventus retrotrahi non poſſet ad diem primæ donationis in præjudicium compatroni, aut Loci pii ſecundi Donatarii, quibus ſtatim acquiſitum fuiſſet jus, ſed ſuſtineretur ſecunda donatio in præjudicium primæ, ut in terminis ſecundæ donationis favore compatroni teſtantur Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. ipſe, vel is num.* 36. *in fin.* Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 17. *num.* 10. *& art.* 19. Rot. *deciſ.* 463. *n.* 5. *& ſeqq.* coram Durand. *& deciſ.* 277. *n.* 13. coram Bich. *& deciſ.* 306. *num.* 7. *par.* 11. *rec.* Et in terminis ſecundæ donationis favore Eccleſiæ, aut loci pii tuentur Tondut. *quæſt. benef. cap.* 54. *n.* 14. *& ſeq. tom.* 1. Capon. *diſcept.* 22. *n.* 13. *tom.* 1. Duran. *dicta deciſ.* 463. *n.* 7. *& ſeq.* Sic etiam ſi Patronus donator, aut ejus hæres iterum donaret ante confirmationem Ordinarii alteri Juſpatronatus, & iſta ſecunda donatio eſſet confirmata ab Ordinario; Aut ſi transferret Juſpatronatus in hæredem cum generali ſucceſſione, & deinde accederet confirmatio primæ donationis, hæc retrotrahi non poſſet in præjudicium ſecundi donatarii, aut hæredis, juxta Abb. *quæſt.* 5. *n.* 5. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 17. *n.* 10. *&* 16. Rodulphin. *alleg.* 31. *num.* 4. *& ſeq.* Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 303. *num.* 8. *& ſeq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 70. *num.* 21. Rot. *deciſ.* 277. *num.* 13. coram Bicch.

Hic tamen notandum venit ſupradicta procedere in Jurepatronatus Beneficii Eccleſiaſtici; non verò in Jurepatronatus, ſeu jure nominandi ad Cappellanias
21 merè laicales, ſeu legata pia; quoniam Juſpatronatus, ſeu jus nominandi ad hujuſmodi Cappellanias, aut ad alia legata pia validè alienari, transferri, & donari poteſt cuicumque perſonæ abſque conſenſu, & auctoritate Ordinarii; quia Canones iſti loquuntur ſolùm de Jurepatronatus Beneficiorum Eccleſiaſticorum, non verò de Jurepatronatus ſimilium Legatorum, ut animadvertit Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 53. *num.* 2. Procedere etiam in Jurepatronatus mere laicali; non verò in Jurepatronatus Eccleſiaſtico; Quia ad validitatem donationis, & alienationis 22
Juriſpatronatus Eccleſiaſtici favore cujuſcumque perſonæ ſive Laicæ, ſive Eccleſiaſticæ, ſive Compatronæ, ſive omnino extraneæ hodie non ſufficit conſenſus Ordinarii, ſed requiritur Beneplacitum Apoſtolicum juxta *Extravag. ambitioſæ de reb. Eccleſ. non alienan.* & docent Turricell. *de reb. Eccleſ. non alienan. cap.* 8. *n.* 13. Rot. *deciſ.* 1312. coram Seraph. *& deciſ.* 191. *n.* 8. *par.* 5. *& deciſ.* 129. *n.* 16. *par.* 7. *recent. & deciſ.* 533. *n.* 15. coram Emerix Jun. & notavi ſuperiùs *Par. I. Can. VII. Caſ. Unic. num.* 8.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus facta à Sene, an, & quando ſuſtineatur, & an in donatione Juriſpatronatus requirantur ſolemnitates ſtatutariæ?

SUMMARIUM.

1 *Senes æquiparantur pueris, & dicuntur repueraſcere; ſed quomodo hoc procedat? Vide num.* 7.
2 *Donatio Juriſpatronatus facta ad preces Donatarii an ſit ſimoniaca? & num.* 13.
3 *Donatio Juriſpatronatus non ſervatis ſolemnitatibus ſtatutariis an ſuſtineatur? & num.* 14.
4 *Patronus ſenex poteſt validè donare Juſpatronatus.*
5 *Non omnis ſenectus cauſat nullitatem donationis.*
6 *In dubio quo quiſque ſenior eſt, eo præſumitur prudentior.*
8 *Prætendens nullam donationem Juriſpatronatus ob ſenectutem Patroni, tenetur concludentiſſimè probare de tempore donationis Patronum ſenem habuiſſe illam ſpeciem imbecillitatis, & levitatis judicii, quæ cauſat inſufficientiam, & defectum mentis. Amplia ut num.* 10.
9 *Quilibet etiam ſi ſit centum annorum præſumitur eſſe ſanæ mentis.*
10 *Ex quibus conjecturis excludatur imbecillitas, & levitas mentis in Patrono ſene.*
11 *Preces non important dolum, & machinationem, neque arctunt liberam voluntatem diſponentis.*
12 *Senes non facilè dolis, & artibus decipiuntur.*
15 *Statuta Laicorum nequeunt comprehendere res ſpiritualitati annexas, niſi ſint confirmata à Sede Apoſtolica. Intellige ut ibi.*

CASUS V.

GRavi, ac ferè decrepita ſenectute laborans quidam Patronus donavit donatione irrevocabili inter vivos, mediante publico Inſtrumento coram Teſtibus, & Notario, Juſpatronatus Beneficii A. pinguis, ejus amico benemerito roganti, & precibus petenti hanc donationem, abſque tamen decreto Judicis ſæcularis, requiſito in donationibus à Statuto municipali. Defuncto eodem Patrono, ejus hæres univerſalis impugnavit hanc donationem tamquam nullam, prætendens excludere Donatarium, qui intendebat præſentare proprium filium, à præſentatione novi Rectoris dicti Beneficii nuper vacati. Hinc quæro an revera hæc donatio Juriſpatronatus ſit valida, & ſuſtineri poſſit?

Quòd non ſit valida ſuadere videntur quamplures 1
circumſtantiæ; Et prima, quia videtur carere conſenſu Donantis: fuit namque facta à Patrono ſene, & ferè decrepito, & ſic non maturo conſilio, & animi certa determinatione, & cognitione, ſed levitate, & imbecillitate intellectus proceſſit, dum homo in eo ſtatu gravis, ac ferè decrepitæ ſenectutis, videtur ſe neſcire, non habere neque velle, neque nolle, & repueraſcere, ſeu pueris omnino æquiparari, ut notat *Textus in cap. Tanta diſt.* 86. ibi — *Senes dicti ſunt, quia ſe neſciunt, delirant enim per nimiam ætatem, quidam tamen ſenes dictum putant à ſenſus diminutione, eo quia jam præ vetuſtate deſipiant. Phyſici enim dicunt puerorum, & ſenum ætates convenire:* & animadvertunt Tiraquell. *de pœnis temperan. aut remitten. cauſ.* 8. *num.* 3.

num. 3. *& ſeqq.* Andreol. *controv.* 89. *n.* 1. *tom.* 1.
Gratian. *diſcept.* 506. *num.* 20. *& ſeq.* Oddus *de reſt.*
in integr. quæſt. 80. *num.* 110. Donad. *de renunciat.*
cap. 31. *num.* 15. *&* 18. *tom.* 2. Unde ſicuti donatio
facta à puero de per ſe ob imbecillitatem intellectus
dicitur nulla, ita ob eamdem rationem nulla exiſti-
mari debet donatio Juriſpatronatus facta à ſene.

Præterea idem Patronus ſenex devenit ad hanc do-
nationem non motu proprio, ſed precibus ipſius ami-
ci donatarii inductus, ex quo duo ſequi videntur.
Primò, quòd ipſe Donator non liberè conſenſum do-
nationi præſtiterit, ſed dolo, fraude, ac malis arti-
bus fuerit à donatario ſeductus, ut ſic iſte præſentare
poſſet proprium filium ad Beneficium pingue. Secun-
2 dò, quòd hæc donatio Juriſpatronatus ſit ſimoniaca,
utpote facta à Patrono intuitu rei temporalis, nimi-
rum intuitu precum donatarii, ex ſuperiùs deductis
Can. XII. & XIII. Caſ. VIII. num. 1.

3 Altera autem circumſtantia eamdem inſubſiſtentiam
hujuſmodi donationis ſuadens eſt, quia Patronus do-
navit Juſpatronatus abſque decreto Judicis omnino re-
quiſito in donationibus à Statuto municipali; Unde
cum à diſpoſitione Statuti non liceat recedere, Palm.
allegat. 262. *n.* 4. *tom.* 3. donatio hæc Juriſpatronatus
facta à Patrono non ſervata forma à dicto Statuto
præſcripta videtur nulla, juxta Card. de Luc. *de do-*
nat. diſc. 18. *n.* 1. *& diſc.* 21. *n.* 3. Franciſc. Palma
conſult. 24. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 410. *num.* 2. *par.* 2.
deciſ. 293. *num.* 1. *par.* 4. *tom.* 1. *rec. & in Nuceri-*
na Donationis 12. *Decembris* 1710. §. *Præſuppoſita*
coram R. P. D. Aldrovando.

4 At his omnibus motivis, & circumſtantiis poſtha-
bitis pro validitate, & ſubſiſtentia ſupradictæ dona-
tionis cenſeo reſpondendum: Jus namque patronatus
hujuſmodi numerabatur inter bona Patroni, & ab eo
jure proprio poſſidebatur, unde poterat iſte validè in
proprium amicum titulo donationis illud transferre;
Cùm licitum ſit unicuique non ſolùm extraneo, ve-
rùm etiam penitùs ignoto rem propriam donare.
Samin. *controv.* 143. *num.* 1. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 191.
num. 5. coram Dunozzet. Jun. *& in Nullius, ſeu*
Sublacen. Donationis 26. *Junii* 1711. §. *Cùm enim*
coram R. P. D. Lancetta.

5 Neque validitati hujus donationis opponi valet ſe-
nectus Patroni donantis, quoniam non omnis ſene-
ctus eſt impedimentum, quo minùs, quis poſſit vali-
dè donare, ſed illa ſolùm, quæ eſt unita cum hebe-
tudine mentis, & levitate, ſeu infirmitate judicii, ad
Text. in l. Senectus 16. *Cod. de donat.* ibi – *Senectus*
ad donationem faciendam ſola non eſt impedimentum –
Andreol. *controv.* 89. *num.* 3. Antonell. *de tempor. le-*
gal. lib. 2. *cap.* 24. *num.* 5. Merlin. Pignattel. *cent.* 2.
cap. 52. *num.* 11. Rota *deciſ.* 191. *num.* 2. *& ſeqq.*
coram Dunozzet. ſen. *& in Albanen. Donationis* 9.
Martii 1711. §. *Quippe* coram R. P. D. Aldrovando;
Adeoque ex eo præcisè, quòd Patronus donaverit pro-
prio amico ſuum Juſpatronatus in ſtatu gravis ſene-
ctutis, deduci nequit donationem carere conſenſu ne-
ceſſario pro ejus validitate, immo potiùs ex hoc ar-
gui debet ipſam fuiſſe factam ſaniori conſilio, matu-
ritate, ac prudentia, cùm in ſenibus reperiatur major
6 prudentia, & intellectus, quàm in juvenibus, & in
dubio, quo quiſque ſenior eſt, eo præſumitur pruden-
tior, & animi virtutibus ſuperior, dum ſenectus æta-
te ſit doctior, uſu tritior, proceſſu temporis ſapientior,
ut reſtantur *Job.* 12. ibi – *In antiquis eſt ſapientia,*
& in multo tempore prudentia – & *Eccleſiaſticus* 25.
ibi – *Quam ſpecioſum caniciei judicium, quam ſpecioſa*
veteranis ſapientia, & glorioſus intellectus, & conſi-
lium – & eſt *Textus in cap. Porrò diſt.* 84. ibi –
Unde, & in proverbiis dicitur, Gloria ſenum canicies,
hæc vero canicies ſapientiam deſignat, de qua ſcriptum
eſt: canicies hominum prudentia eſt: Tiraquell. *de jure*
primogenit. in præfat. num. 89.

7 Hinc auctoritates ſuperiùs in contrarium allatæ
§. *Quod* aſſerentes ſenes æquiparari pueris, & repue-
raſcere, procedunt in ſenectute non ſimplici, ſed uni-
ta cum hebetudine mentis, & imbecillitate judicii,
quæ ſenſum abſtulit, juxta Gloſ. *in d. l. Senectus*
Cod. de donat. verb. ſola, Merlin. Pignattell. *cent.* 2.
cap. 52. *num.* 23. Gratian. *diſcept.* 506. *num.* 23. *&*
ſeqq. Odd. *de reſtitution. in integr. par.* 2. *quæſt.* 80.
num. 110.

Hæres igitur dicti Patroni defuncti, qui prætendit 8
nullam hanc donationem Juriſpatronatus ex defectu
conſenſus, & excludere donatarium à præſentatione
novi Rectoris, durum onus habet probare per exa-
ctas, & concludentiſſimas probationes Patronum ſe-
nem habuiſſe illam ſpeciem imbecillitatis, & levita-
tis judicii, quæ cauſat inſufficientiam, & defectum
mentis, dum ad effectum, ut quis dicatur incapax
donandi, & diſponendi de rebus ſuis non ſufficit
quæcumque levitas, & imbecillitas judicii uſum ra-
tioni non adimens, & quidem probare debet habuiſſe
dictam ſpeciem imbecillitatis de tempore donationis,
aliàs nihil prodeſſet ſi ſolùm per alicujus temporis
intervallum conſtaret de imbecillitate mentis, ac ju-
dicii levitate ejuſdem Patroni donantis; eodem mo-
do, quo prætendens nullam donationem Juriſpatro-
natus ob furorem, & dementiam Patroni donantis
tenetur probare de tempore donationis illam ſpeciem
furoris, & dementiæ, quæ prorſus tollit uſum ratio-
nis, ad *Text. in l.* 2. *ff. de teſtam.* Menoch. *con-*
ſil. 683. *num.* 12. *&* 15. Manſ. *conſult.* 29. *num.* 31.
Rub. *de teſtam. cap.* 13. *num.* 93. *& ſeqq.* Caren. *re-*
ſol. 171. *n.* 14. Antunez *de donat. Reg. lib.* 3. *cap.* 15.
num. 25. Rota *deciſ.* 256. *num.* 5. *& ſeqq.* coram
Buratt. *& deciſ.* 191. *num.* 10. *& ſeqq.* coram Du-
nozzet. ſen. *& deciſ.* 52. poſt Albit. *de inconſtant. in*
judic. n. 13. *& deciſ.* 366. *n.* 7. coram Cavaler. *&*
deciſ. 44. *num.* 17. coram Anſaldo, *& in Albanen.*
Donationis 9. *Martii* 1711. §. *At non ſolùm, &*
§. *Hæc autem* coram R. P. D. Aldrovando.

Ratio verò quare hæres prætendens nullam hanc
donationem ob imbecillitatem, & levitatem judicii
Patroni donantis, ſit adſtrictus ad dictum onus con-
cludentiſſimæ probationis, eſt, quia Donatarius dicti
Juriſpatronatus pro ſe habet Juris aſſiſtentiam, & præ- 9
ſumptionem, juxta quam quilibet etiam ſi ſit centum
annorum præſumitur eſſe ſanæ mentis, cùm naturale
ſit quem eſſe mentis compotem, imbecillem verò, &
levem accidentale, juxta *Text. in l. nec codicillos* 5.
C. de codicillis, Manſ. *conſult.* 29. *num.* 11. Rot. *de-*
ciſ. 13. *n.* 14. apud de Luc. *ad mater, de Teſtam.*
& deciſ. 366. *num.* 3. coram Cavaler. Fortiùs ad di- 10
ctum onus probationis teneretur, ſi ultra præſum-
ptionem juris concurrerent circumſtantiæ, & conje-
cturæ excludentes dictam imbecillitatem, & inſuf-
ficientiam intellectus in dicto Patrono gravi ſenectu-
te laborante, nimirum ſi Patronus in eo ſtatu gravis
ſenectutis tam ante, quàm poſt donationem Juriſpa-
tronatus, quamplures geſſiſſet actus ſolis hominibus
ſanæ mentis convenientes; ex. gr. ſi frequentaverit
Eccleſias, ſi confeſſus fuerit peccata, & ſuſceperit
Euchariſtiæ Sacramentum; ſi ſanæ mentis fuerit un-
dequaque reputatus, ſi Notarius de ſana mente Pa-
troni teſtetur, vel ſi adſint Teſtes, qui deponant tam
de tempore donationis, quàm poſtea Patronum ſenem
fuiſſe mentis compotem, etiam ſi adſint in contra-
rium alii Teſtes de imbecillitate deponentes, quia
plus creditur duobus Teſtibus de ſana, quàm mille
de infecta mente deponentibus. Ex his omnibus ex-
cluderetur imbecillitas, & defectus judicii in Patro-
no, & allegans imbecillitatem eò magis teneretur
concludentiſſimè illam probare. Jaſon. *conſ.* 2. *n.* 10.
& ſeq. lib. 1. Menoch. *conſ.* 683. *num.* 4. *& ſeq. &*
præſumpt. 45. *n.* 21. *lib.* 6. Manſ. *conſult.* 29. *n.* 28.
45. *&* 51. Caten. *reſol.* 171. *n.* 4. *& ſeqq.* Rot. *de-*
ciſ. 256. *n.* 16. coram Buratt. *& deciſ.* 52. poſt Albit.
de inconſtant. in judic. num. 21. *& ſeq. & deciſ.* 44.
num. 18. *&* 22. coram R. P. D. Anſaldo, *& in Nul-*
lius, ſeu Sublacen. donationis 26. *Junii* 1711. §. *Ac-*
cedunt coram R. P. D. Lancetta.

Quòd autem præfatus Patronus devenerit ad hanc
donationem Juriſpatronatus ad preces ipſius amici Do-
natarii, ex hoc nequit deduci ipſum non liberè, ſed
dolo, & malis artibus fuiſſe ad illam inductum; quo-
niam preces, ſuaſiones, & blandæ hortationes de ſui 11
natura non important dolum, & machinationem,
neque arctant liberam voluntatem diſponentis. Soc-
cin. Jun. *conſ.* 144. *num.* 55. *lib.* 2. Gratian. *diſce-*
pt. 659. *num.* 4. Card. de Luc. *de Teſtam. diſc.* 33.

num. 23. Cyriac. *controv.* 407. *n.* 93. Palm. *alleg.* 68.
num. 11. Altograd. *conſ.* 5. *num.* 66. *lib.* 1. Rot. *de-
ciſ.* 77. *num.* 3. coram R. P. D. Anſaldo. Immo at-
12 tenta qualitate perſonæ donantis, quæ erat ſenex ſanæ
mentis potiùs excluditur quicumque dolus, & ma-
chinatio, dum ſeniores non facilè dolis, & artibus
decipiuntur propter multam, longamque rerum expe-
rientiam, juxta illud adagium *ſenex ſimia non pre-
henditur laqueo* — relat. à Tyraquell. *de jure primogen.*
13 *in præfat. num.* 92. Minuſque dici valet ſimoniaca
hujuſmodi donatio Juriſpatronatus facta ad preces
Donatarii, ſiquidem preces etiam porrectæ pro ſeipſo
non inducunt ſimoniam, juxta *Text. in cap. ſi motu
proprio de preben. in 6.* Ripa *in cap. cùm, M. Fer-
rarienſis de Conſtit. num.* 30.

14 Parum etiam meretur attendi altera circumſtantia
in contrarium allata contra validitatem hujus dona-
tionis, nempe, quòd fuerit facta à Patrono, non ſer-
vata forma Statuti municipalis requirentis in dona-
tionibus decretum Judicis ſæcularis; quoniam hodie
certi juris eſt, non requiri ſolemnitates ſtatutarias in
donationibus Juriſpatronatus, ut animadvertunt Lam-
bertin. *de Jurepatr. par. 1. lib. 2. quæſt. 4. art. 9. n. 7.*
& expreſsè Conſtantin. *ad Stat. Urb. annot. 44. art. 6.
n. 696. tom. 2. pag. mihi* 242. ibi — *Vigeſimo ſecundo,
non requiruntur ſolemnitates ſtatutariæ in donatione
Juriſpatronatus, ac juris præſentandi* — Rot. *deciſ.* 707.
num. 3. par. 1. recent. ibi — *Non obſtat ſolemnitatis
defectus, cùm in donatione Judicis decretum, juxta
Marchiæ Conſtitutionem non intervenerit, dicta enim
Conſtitutio locum non habet in Jurepatronatus, ſicut
neque in alia re ſpirituali, vel ſpiritualitati anne-*
15 *xa* — Ratio autem eſt; quia Statuta Laicorum inclu-
dere, & comprehendere nequeunt neque perſonas,
neque res Eccleſiaſticas, & ſpirituales, ſive ſpirituali-
tati annexas, uti eſt Juſpatronatus, aut jus præſen-
tandi ad Beneficia Eccleſiaſtica ex defectu poteſtatis in
Laicis quicquam diſponendi circa res Eccleſiaſticas,
aut ſpirituales, ad *Text. in cap. Eccleſia S. Mariæ,
& cap. quæ in Eccleſiarum de Conſtit.* ibique Abb.
num. 2. Fagnan. *num.* 14. Alexand. de Nevo *num.* 1.
Barboſ. *num.* 2. Gonzal. *num.* 6. Abb. *in cap. cùm con-
tingat de jure juran. n.* 12. Honded. *conſ.* 20. *num.* 6.
& ſeqq. tom. 2. Card. de Luc. *de donat. diſc.* 32. *n.* 6.
Palm. *alleg.* 55. *n.* 13. *tom.* 1. Rot. *deciſ.* 424. *n.* 1.
coram Seraph. Niſi loquantur de rebus Eccleſiaſticis,
ſpiritualibus, aut ſpiritualitati annexis, & ſint confir-
mata à Sede Apoſtolica in forma ſpecifica, ſecus ſi
non ſint confirmata à Sede Apoſtolica, aut ſint con-
firmata, ſed loquuntur in genere de bonis, & rebus
Communitatis, & Civitatis, non verò ſpecificè de re-
bus ſpiritualibus, Eccleſiaſticis, aut ſpiritualitati an-
nexis; quia tunc etiam ſi ſint confirmata à Sede Apo-
ſtolica non comprehenderent, neque extenderentur ad
hujuſmodi res ſpirituales, aut ſpiritualitati annexas,
quia confirmatio non extendit Statuta confirmata ad
ea, de quibus in ipſis nulla fit mentio, Honded.
d. conſ. 20. *num.* 15. *tom.* 2. Palm. *alleg.* 347. *n.* 12.
tom. 4. Rot. *deciſ.* 429. *num.* 1. *par.* 2. *rec. & de-
ciſ.* 58. *num.* 29. *& ſeq. par. 6. rec.*

A R G U M E N T U M.

Donatio univerſitatis bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, facta à minore, an ſuſtineatur?

S U M M A R I U M.

1 *Donatio Juriſpatronatus, aut alicujus univerſitatis bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, facta à minore abſque ſolemnitate eſt nulla, & num. 17. ſed limita ut num. 6.*
2 *Juramentum contra Legem interpoſitum, an, & quando ſit nullum? & n. 8. uſque ad 11.*
3 *Juramentum à minore præſtitum ſuper donatione ſupplet defectum ætatis? limita ut ibi, ſecus ſi ſit præſtitum circa modum, ut num. 15. & 20.*
4 *Donatio exceſſiva, & immenſa, eſt læſiva.*
5 *Ex traductione minoris Donantis extra propriam domum, an præſumi poſſit dolus, & fraus in donatione? & num. 14.*
6 *Donatio univerſitatis bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, facta à minore, & juramento firmata, eſt valida, adeout ſuccedente vacatione præſentatio non ſpectat ad minorem Donantem, ſed ad Donatarium.*
7 *Juramentum an, & quando ſuppleat defectum ætatis, & an, & quando minori non ſit concedenda abſolutio ad effectum reſcindendi donationem?*
9 *Vendens Juſpatronatus ſi juret habere ratam, & gratam hanc venditionem, juramentum eſt nullum, & non obligat.*
10 *Donans Juſpatronatus Laico omninò extraneo, ſi juret non requirere conſenſum Ordinarii, non tenetur hoc juramentum obſervare.*
11 *Ex quibus præſumatur donatio non eſſe læſiva? Vide ibi.*
12 *Dolus, & fraus in donatione ex quibus excludatur?*
13 *Amor, & benevolentia eſt ſufficiens cauſa donandi.*
16 *Laicus ſi præſentetur à Patrono, præſentatio eſt nulla.*
18 *Donatio Juriſpatronatus an ſalvari poſſit à nullitate, ſi minori donanti deficiant pauci menſes pro complendo vigeſimo quinto anno.*
19 *Jus Canonicum in quibus caſibus habilitaverit minores? Vide ibi.*
21 *Ratificatio donationis à minore expletæ ex quibus excludatur.*
22 *Juſpatronatus an, & quando veniat in reſtitutione fideicommiſſi? Vide ibi, & num. 23. cum ſeqq.*

C A S U S VI.

DEfuncto quodam divite, relicto pinguis patrimo-
nii hærede unico ejus filio ætatis viginti quatuor
annorum, iſte poſt paucos menſes traductus in do-
mum proprii conſanguinei ob affectum, & amorem,
quo ipſum proſequebatur, ad ſublevandam illius mi-
ſeriam, & paupertatem, ei donavit, abſque tamen
conſenſu Curatoris à patre aſſignati, donatione irre-
vocabili inter vivos quoddam Caſtrum, cui erat an-
nexum Juſpatronatus Beneficii A. cum omnibus ſuis
juribus, & pertinentiis, intervenientibus decreto Ju-
dicis, Notario, & Teſtibus, ac in Inſtrumento do-
nationis appoſuit juramentum habendi illam ratam,
& gratam, & nunquam ei contraveniendi. Vacato
nuper dicto Beneficio per obitum Rectoris, Minor
Donator prætendens ex variis capitibus nullam dona-
tionem à ſe factam, præſentavit ad illud Titium,
acriter ſe opponente, & contradicente ejus conſangui-
neo Donatario. Quæro proinde ad effectum agno-
ſcendi ad quem ſpectet præſentatio in hac vacatione
Beneficii, an hæc donatio ſuſtineatur?

Multæ quidem, & non ſpernendæ rationes milita-
re videntur in hoc caſu pro nullitate hujuſmodi do- 1
nationis. Hæc namque expleta fuit ab hærede prædi-
cti defuncti, ea ætate, qua de jure interdicta eſt do-
natio, & quæcumque alienatio bonorum abſque au-
ctoritate Curatoris, & aliis ſolemnitatibus, dum quan-
do donavit dictum Caſtrum, cui annexum erat Juſpa-
tronatus minor erat 25. annorum, unde lege reſiſten-
te non poterat validè ad hanc donationem devenire,
non adhibita prius auctoritate Curatoris à proprio Pa-
tre ſibi in teſtamento aſſignati, nec ullum dominium
fuit ad conſanguineum Donatarium translatum, ac
proinde vacato nuper beneficio, præſentatio Rectoris
videtur ſpectare debere ad ipſum Minorem Donatorem,
non verò ad eumdem Donatarium, juxta *Text. in l.
non ſolum C. de præd. minor.* Marin. *reſol. jur. cap.* 136.
num. 3. & ſeqq. tom. 2. Palm. *alleg.* 373. *n.* 1. *tom.* 4.
& in terminis reſolutum fuiſſe videtur à Sac. Rota
in Majoricen. Beneficii 20. *Januarii* 1717. §. *Hoc
idem* coram R. P. D. Falconerio *nunc meritiſſimo Ur-
bis Gubernatore inferiùs legen.*

Neque hic ſuffragari poſſe videtur juramentum ab
eodem Minore præſtitum habendi donationem ratam,
& gratam, & nunquam ei contraveniendi, quia in
primis juramentum contra legem interpoſitum eſt nul- 2
lum *Text. in l. non dubium C. de leg. & cap. ſi di-
ligenti de for. compet.* & cùm ſapiat naturam actus

cui

cui adhæret. *L. juris gentium 7. §. Si paciſcar ff. de pact. l. non dubium C. de leg.* Si donatio facta à minore ſinè ſolemnitatibus eſt nulla, etiam juramentum ei acceſſorium erit nullum; Deinde licèt admittatur juramentum ſupplere defectum ætatis, & reddere minorem per fictionem majorem, & habilem ad contrahendum, ut notant Honded. *conſ. 42. num. 15. tom. 1.* Caſtil. *controv. jur. lib. 3. cap. 1. n. 1. & 34.* Card. de Luc. *de alienat. diſc. 29. n. 13.* hoc tamen duplicem patitur limitationem, alteram nimirum, quando contractus apparet enormiter læſivus, & alteram quando adeſt ſuſpicio fuiſſe minorem dolo ſeductum ad donandum, tunc enim juramentum non eſt operativum, ſed vel intrat invaliditas contractus ratione doli præſumpti, vel beneficium reſtitutionis in integrum, ac relaxationis juramenti, quia juramentum non debet eſſe iniquitatis vinculum, & ad ſui validitatem debet habere tres Comites, veritatem ſcilicet, judicium, & juſtitiam ad *Text. in cap. animadvertendum 22. quæſt. 2. & cap. inter cætera 12. quæſt. 4. & cap. quamvis pactum de pactis in 6.* & docent Abb. *in cap. cum contingat de jure juran. num. 3. 9. & ſeqq.* ibique Barboſ. *n. 5. in fin.* Card. de Luc. *de donat. diſc. 33. n. 20. & diſc. 143. de dote n. 66.* Palm. *alleg. 145. num. 7. tom. 2.* Caſtil. *controv. jur. cap. 2. n. 18. cum ſeqq. lib. 3.* Rot. *deciſ. 306. num. 20. par. 18. & deciſ. 371. num. 9. par. 19. rec.*

4 Utraque limitatio in præſentiarum concurrere videtur, quod enim attinet ad primam, apparet hanc donationem factam à minore non eſſe reſtrictam ad certa particularia bona modici valoris, ſed comprehendere univerſitatem bonorum, ſcilicet Caſtrum, cui erat annexum Juſpatronatus cum omnibus ſuis juribus, & pertinentiis, adeoque tamquam exceſſivam, univerſalem, & immenſam eſſe læſivam. Marin. *reſol. jur. cap. 136. num. 16. tom. 2.* Quod verò ſpectat ad ſecundam limitationem negari non poſſe videtur eamdem donationem eſſe dolo, & fraude extortam, animadvertendo, quòd minor illam explevit abſque ulla cauſa non in propria domo, ſed tradu-
5 ctus in domum ejus Conſanguinei, ex qua traductione minoris extra propriam habitationem, magnam oriri ſuſpicionem doli, & fraudis, etiamſi agatur de donatione facta favore conſanguinei, docent Cyriac. *controv. 10. n. 82. & ſeq.* Ciarlin. *controv. 121. n. 24.* Andreol. *controv. 414. n. 23.* Card. de Luc. *de donat. diſc. 35. num. 17.* Rot. *deciſ. 306. num. 8. par. 18. & deciſ. 371. num. 12. & ſeqq. par. 19. recent.*

6 His tamen non obſtantibus cenſeo dictam donationem eſſe validam, & per eam translatum fuiſſe Juſpatronatus ad Donatarium, quod tranſit cum univerſitate bonorum donata, adeout in hac vacatione beneficii præſentatio Rectoris ſpectare debeat ad conſanguineum Donatarium poſſeſſorem Caſtri donati, cui eſt annexum Juſpatronatus, non verò ad Minorem Donantem. Quoniam iſte donando dictum Caſtrum ejus conſanguineo donationem juramento confirmavit, promiſitque illam non revocare, nec ei unquam contravenire, quod juramentum confirmat donationem à Minore factam, licèt de jure nullam, & eam validam reddit, & eſt omnino, & inviolabiliter obſervandum, quamvis minor donaverit ſinè Curatore, quem habebat, juxta *Text. in auth. Sacramenta puberum C. ſi adverſ. vendit. & in cap. in præſentia de probat.* Altograd. *conſ. 5. num. 46. lib. 1.* Honded. *conſ. 42. n. 9. & ſeqq. tom. 1.* Caſtill. *controv. jur. cap. 2. num. 2. & 4. cum ſeqq. tom. 3.* Gratian. *diſcept. forenſ. 555. n. 22.* de Marin. *reſol. 136. num. 6. lib. 2.* Rot. *deciſ. 1184. n. 6. & 15.* coram Seraph. *& deciſ. 647. n. 6. par. 2. rec. & in Avenionen. donationis 1. Julii 1707. §. Et ſi* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

7 Ratio eſt quia juramentum hoc à minore præſtitum non acceſſit actui à jure prohibito propter publicam utilitatem, neque actui dolo, vi, aut machinatione extorto, & conſenſum Jurantis auferente, neque actui enormiſſimè læſivo, quo caſu non ſuppleret defectum ætatis, nec eſſet obſervandum, ſed acceſſit actui, nimirum donationi à jure prohibitæ ſolùm, & principaliter propter utilitatem minoris libertæ, & non enormiſſimè læſivæ, unde ſupplet defectum ætatis, & cum vergat ſolùm in detrimentum minoris, cujus favore introductum eſt, ut alienatio bonorum ab ipſo facta ſit nulla, & ſervari poſſit ſinè detrimento ſalutis eternæ, venit obſervandum, & ſi minor petat abſolutionem ad effectum reſcindendi donationem, ut præſentare valeat ad dictum Beneficium, illa non eſt ei impendenda ad *Text. in cap. 2. de pactis in 6. & cap. Cùm contingat de jure juran.* ibique Gloſſ. Abb. *num. 21.* Gonzal. *num. 10.* Barboſ. *n. 1.* Alexand. de Nev. *num. 6. & ſeq. & num. 140.*

Quare rationes in contrarium perpenſæ non merentur hic attendi; Et quidem quòd ſupradictum juramentum ſit nullum, eo quia fuerit contra legem à minore interpoſitum non eſt abſolutè verum, ſciendum eſt enim legem aliam eſſe, quæ prohibet aliquid fieri propter bonos mores naturales conſervandos, aliam, quæ prohibet aliquid fieri propter bonum publicum, & aliam, quæ prohibet aliquid fieri propter bonum privatum; juramentum interpoſitum contra legem prohibentem aliquid fieri propter bonos mores naturales conſervandos, uti eſſet ex. gr. ſi quis venderet de per ſe Juſpatronatus, & juraret habere hanc venditionem ratam, & gratam, & nunquam ei contravenire, hoc juramentum eſſet nullum, & nullatenus obligaret, quia opponitur legi *in cap. de jure de Jurepatr.* ſuperius expoſit. *Can. XIII.* prohibenti venditionem Juriſpatronatus tamquam ſimoniacam, & contrariam bonis moribus. Eſt etiam nullum juramentum interpoſitum contra legem prohibentem aliquid fieri propter bonum publicum ex. gr. Si quis donaret Juſpatronatus laico omnino extraneo, & juraret non requirere conſenſum Ordinarii in hac donatione; Juramentum hoc eſſet pariter nullum, & non obligaret Donantem ad non requirendum hujuſmodi conſenſum, quia eſſet oppoſitum legi, nimirum his *Canonibus* requirentibus conſenſum Ordinarii in hac ſpecie donationis Juriſpatronatus ob bonum Eccleſiarum, quòd eſt bonum publicum. Non verò eſt nullum illud juramentum, quod opponitur legi prohibenti aliquem actum principaliter ob utilitatem, & bonum privatum; ut eſt caſus noſter, in quo lex prohibuit minori donare, & alienare propria bona ſinè ſolemnitatibus ad bonum, & utilitatem privatam ejuſdem Minoris, videlicet nè propter fragilitatem ætatis multis deceptionibus expoſitam minor deciperetur; Unde iſte donando ſponte, & liberè, abſque dolo Caſtrum, cui erat annexum Juſpatronatus proprio Conſanguineo, ſi juravit habere ratam, & gratam hanc donationem, & nunquam ei contravenire, hoc juramentum eſt validum, & à minore obſervandum, juxta theoricam Abbatis *in cap. cum contingat de jure jurand. num. 5.* ibique Alexand. de Nev. *num. 21. & ſeqq.* 8 9 10

Neque verificatur in caſu præſenti utraque ſupra decantata limitatio, ratione cujus juramentum non ſupplet defectum ætatis, nec eſt operativum, ſed eſt locus abſolutioni, & reſciſſioni contractus ex auctoritatibus ſuperiùs allatis §. *Neque hic.* Quoniam quod 11
attinet ad enormem læſionem, ab hac profectò eſt omnino immunis præſens donatio; attentis cum illius natura, quæ non eſt correſpectiva ad aliquid, quòd daretur, vel promitteretur per donatarium, ſed eſt pura, & ſimplex procedens ex mera liberalitate, in qua quoties conſtat de vera voluntate donantis, læſio non conſideratur, neque attenditur Bar. *conſ. 90. num. 2.* Corn. *conſ. 254. num. 12.* Honded. *conſ. 42. num. 23. & ſeqq. tom. 1.* tum illius qualitate, quæ tamquam facta à minore ob ſublevandam miſeriam, & paupertatem proprii conſanguinei, eſt pia, & laudabilis, & conſequenter excluſiva enormis læſionis Altograd. *conſ. 5. num. 85. lib. 1.* tum denique illius verbis, dum non legitur eſſe comprehenſiva omnium, & ſingulorum bonorum ejuſdem minoris, ſed ſolùm reſtricta ad Caſtrum cum omnibus ſuis juribus, & pertinentiis, unde cum ſit donatio particularis limitata ad certas rerum ſpecies ceſſat læſio, ut docent Ruin. *conſ. 170. num. 21. & ſeq. lib. 1. & conſ. 60. n. 24. lib. 3.* Andreol. *controv. 414. n. 39. & 80. cum ſeqq.* Rot. *deciſ. 371. n. 16. par. 19.* & alii quos refert, & ſequitur Rot. *in Avenionen. Donationis 1. Julii 1707. §. Viſum* cor. Reverendiſſ. Molines Decano.

Ceſſant quoque in hac eadem donatione dolus, fraus, & machinatio, etenim advertendo, quòd minor devenit ad hanc donationem Caſtri habentis annexum Juſpatronatus cum præſentia, & aſſiſtentia Notarii, Teſtium, & Judicis, qui ſuum interpoſuit decretum, quod quidem tollit omnem ſuſpicionem doli, & fraudis Gratian. *diſcept.* 555. *num.* 15. Rot. *deciſ.* 184. *n.* 2. *par.* 2. *&* *deciſ.* 2. *n.* 5. *par.* 8. *rec.* *& in Romana Donationis* 1. *Martii* 1709. §. *Qua poſita* coram R. P. D. Kaunitz, *& in dicta Avenionen. donationis* §. *Sed exabundanti* coram Reverendiſſimo Molines; Et juravit habere illam ratam, & gratam, quòd juramentum etiam facit ceſſare præſumptionem doli, quia per juramentum præſumitur deliberata voluntas, & omnia præſumuntur facta ex certa ſcientia Alexand. *conſ.* 233. *incipien. ſuper quæſitis*, Alexander de Nevo *in cap. cùm contingat de jure jurand. num.* 154.

Non ſubſiſtit, quòd hæc donatio fuerit facta abſque cauſa; etenim in facto apparet minorem donaſſe dictum Caſtrum ejus conſanguineo ob ſublevandum
13 eum à miſeria, & à paupertate, ob amorem, & benevolentiam, qua ipſum proſequebatur; quem amorem, & benevolentiam præſertim erga Conſanguineos eſſe ſufficientem, & honeſtam cauſam donandi docet Rot. *in dicta Romana Donationis* 1. *Martii* 1709.
14 §. *Demum* coram R. P. D. Kaunitz. Quòd autem minor expleverit hanc donationem non in propria domo, ſed traductus in domum ejuſdem conſanguinei donatarii, ex hoc præcisè nequit deduci donationem fuiſſe dolo, & fraude extortam, cùm non appareat hanc traductionem fuiſſe violentam, ſed potiùs fuiſſe voluntariam, & habuiſſe originem ab amore erga proprium conſanguineum, juxta Rot. *in dicta Romana Donationis* §. *Qua poſita* coram R. P. D. Kaunitz.

15 Rota autem in *Majoricen.* Beneficii hic immediatè impreſſa non adverſatur, immo favet, & confirmat hactenus dicta, dum non tuetur donationem Juriſpatronatus factam à minore, & juramento firmatam eſſe nullam, ſed solùm ſentit juramentum non ſupplere defectum ætatis, quando illud non verſatur circa ſubſtantiam, ſeu quod non fuit præſtitum ſuper obſervantia donationis, ſed solùm verſatur circa modum, ut legenti patet §. *Quo tandem* igitur à contrario ſenſu ſi juramentum ſit præſtitum ſuper obſervantia donationis, ut eſt caſus noſter etiam juxta eamdem Rotam, hæc donatio Juriſpatronatus facta à minore erit valida.

R. P. D. FALCONERIO

Majoricen. Beneficii.

Mercurii 20. *Januarii* 1716.

PEr obitum Jacobi ſequutum die 9. Maji an. 1712, vacato Beneficio erecto in Altari Sanctæ Ceciliæ exiſtenti in Cathedrali Eccleſia Majoricenſi, de inſtitutione coram Ordinario contendere cœperunt tres Præſentati, nempe Joannes Durand. præſentatus ab Hæredibus fideicommiſſariis Joannis Michaelis de Sancta Cilia: Joſeph Sanxo præſentatus à Petro Antonio fratre Donatario Arnaldi de Sancta Cilia filii, & hæredis dicti Joannis Michaelis: Et Antonius Gaya præſentatus à Gabriele Rocca poſteriori Donatario ejuſdem Arnaldi; Qui tamen omnes fuerunt per ſententiam excluſi confirmatam in gradu appellationis coram Me; Dum in hodierna audientia Domini dixerunt: *Nulli eſſe dandam adjudicationem Beneficii.*

16 Et jure quidem, meritoque deciſum fuit non eſſe adjudicandum Joanni Beneficium, utpote nulliter præſentato, dum erat in ſtatu Laicali, ut probat Vivian. *de Jurepatr. lib.* 6. *cap.* 3. *num.* 12. quam nullitatem prænoſcens, prout, & alteram ſecundæ præſentationis reportatæ poſt ſuſceptum Clericatum de menſe Januarii 1713. & ſic poſt octo menſes à die vacationis Beneficii, recurſum habuit de anno 1716. ad Sanctiſſimum pro gratia *ſi Neutri*, pro cujus executione contemporaneè inſtat in altero diſtincto dubio, & proinde hoc solùm ſufficit pro confirmanda nullitate ſuæ præſentationis, & pro excludendo quolibet ſuo prætenſo jure, cum impetrans gratiam *ſi Neutri*, confiteatur, neutique ſibi, neque Colliriganti aliquod jus competere, Amayd. *de ſtyl. Datar. cap.* 23. *n.* 17. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. cap.* 17. *n.* 22. *par.* 1. Rot. coram Card. Cerr. *deciſ.* 205. *num.* 3, *&* 4. *&* *deciſ.* 227. *num.* 1. cum aliis *in Leodien. Monaſterii* 4. *Maji* 1699. §. *Quo enim* coram Reverendiſſimo D. meo Anſaldo *Decano*, *& in Romana Cappellania* 3. *Julii* 1707. §. *Quod nec poterat* coram Eminentiſſimo Scotto,

Hoc idem concluſum fuit contra Joſephum Sanxo 17
ex defectu ſuæ legitimæ præſentationis, nam Petrus Antonius, qui eum præſentavit, uti Donatarius Arnaldi de Sancta Cilia, nullum habebat jus in hoc Patronatu, ſtante nullitate d. Donationis abſque ulla ſolemnitate expletæ à d. Arnaldo in minori ætate, & nondum completo vigeſimo quinto anno *l.* 1. *in princip. verſ. ſed ſi non mortis ff. de Tutel. & ration. diſtrahen. l. non ſolùm C. de præd. minor.* Caſtrenſ. *in l.* 2. *in fin. Cod. ſi adverſ. donat.* Bald. *in leg.* 1. *Cod. eodem tit. Donat.* Anton. de Marin. *reſol. jur. cap.* 136. *à num.* 3. *ad* 21. cum aliis ab eo relatis.

Abſque eo, quòd dicta donatio à nullitate ſalvari 18
poſſit, ſive ex quo de tempore ejuſdem donationis, nonniſi tres menſes deficiebant Arnaldo pro complendo vigeſimo quinto anno, & ita uti proximus majori ætati pro majori reputari debeat, cum in favorabilibus annus inceptus habeatur pro completo, Antonell. *de tempor. legal. par.* 4. *cap.* 1. *num.* 12. *cum allegatis:* Sive quia major ætas non veniat in iſto caſu attendenda juxta Imperiales ſanctiones, ſed juxta Pontificia Decreta, à quibus in multis caſibus minor ætas fuit abbreviata ad collecta per *Dayx in Judice juris Pontific. lit. M. verbo Minor. num.* 1. & præſertim in donatione Juramento firmata ex *Text. in cap. in præſentia verſ. præterea de probat.*

Etenim quoad primam objecti partem cùm hic agatur de ſuſtinenda donatione in minori ætate expleta, quæ nequit numerari inter actus lucrativos, & favorabiles, ſed inter contractus præjudiciales; & damnoſos, cùm juxta commune adagium deſumptum à *Text. in l. filius familias ff. de donat.* donare ſit perdere, hac de re ætas debet eſſe completa, & ſpectatur tempus de momento in momentum, ut expreſsè diſponit *Text. in leg.* 3. §. *Minori*, ibique Gloſſ. *ſub verbo momentum ff. de minor.* 25. *ann. l. ſi Maritus* 15. §. *fin. verſ. minorem ff. ad l. Jul. de Adult.* Cancer. *var. reſol. tom.* 2. *cap.* 1. *de minor.* 25. *annor. num.* 106. *& ſeq.* Groſſ. *de contract. minor. in prælud. à num.* 46. *& ſeq.* Conſtantin. *ad Statut. Urb. annot.* 44. *art.* 1. *à num.* 56. & in præciſis terminis Minoris, cui deficiebant tres menſes pro complenda ætate coram Dunozett. ſen. *deciſ.* 38. *num.* 3. *&* 4.

Quo verò ad ſecundam partem, tametſi jus Cano- 19
nicum in aliquibus ſpecialibus caſibus minores 25. annorum habilitaverit, ut puta ad conſequenda Beneficia, ad ineunda matrimonia, & ſuſcipiendum habitum Religioſum, & profeſſionem emittendam, atque ad alia, attamen quoad contractus, contrarium non diſponit, neque ætatem à jure præſcriptam minuit ex notabili, Gloſſ. *in can. primo verbo in minoribus annis* 27. *quæſt.* 1. *cap. in præſentia verſ. præterea de probat.* & optimè omnes ſex ætates diſtinguens, & ſubjungens, quæ in qualibet ætate fieri poſſunt, probat Philippus Franc. *in cap. ſi Pater à n.* 17. *ad* 20. *in antiqua impreſſione*, *in nova verò à n.* 42. *ad* 47. *de Teſtament. in* 6. Conſtantin. *ad Stat. Urb. annot.* 4. *n.* 16.

Quo tandem ad ultimam partem, in qua donatio 20
eximitur à nullitatibus à jure civili inductis ex capite minoris ætatis propter juramentum, quod adeò eam robotat, ut non solùm de jure Canonico ſuſtineatur ex *dicto Text. in cap. in præſentia verſ. præterea de probat.* Sed etiam de jure civili *ex Auth. Sacramenta puberum Cod. ſi adverſ. vendit.* cum, ut ait ibi Gloſſ. *in verb. Puberum*, ſufficiat, quòd impubes ſit major Infante proximus pubertati, ita quòd in eo cadat delictum, ad hoc ut obligetur juramento, quia ſicut peccando, & pejerando poteſt ſe obligare Diabolo, ita & Deo, quod pariter dixit Abb. *ad eamdem* Gloſſ. *alleg. conſ.* 39. *num.* 1. *in fin. lib.* 1. Omne

dubium

dubium in hypotheſi excluditur ab ipſa qualitate juramenti præſtiti, ut ibi -- *Necnon juro ad Dominum Deum noſtrum, ejus Sancta quatuor Evangelia, quòd in præmiſſis nullus dolus, fraus, ſymoniæ labes, aut aliqua alia illicita pactio intervenit, aut intervenire ſperatur;* Unde cùm juramentum non fuerit præſtitum in forma pleniſſima ſuper obſervantia ipſius contractus donationis, & ſuper promiſſione illam non retractandi, neque illud verſetur circa ſubſtantiam, ſed circa modum; Hac de re prætendi neutiquam poteſt ad ſupplendam ætatem, & ad validandum ipſum principalem contractum donationis, ut præſefert *dictus Text. in auth. Sacramenta puberum in exordio* ibi – *Sacramenta puberum ſponte facta ſuper contractibus rerum ſuarum non retractandis inviolabiliter cuſtodiantur*, ibique Paul. de Caſtr. *num.* 1. *&* 2. Philipp. Corn. *num.* 16. *& ſeq.* Curt. *num.* 7. Jo: ign. *à n.* 16. *& ſeq.* Jo: Gutter. *num.* 8. *& num.* 86. *& ſequent.* Gloſſ. *in cap. penult. ſub verbo reſtituerent verſ. ſed quid dices de empt. & vendit.* Abb. *conſ.* 31. *ſub n.* 1. *in med. lib.* 2. Soccin. *jun. conſ.* 188. *num.* 20. *lib.* 1. Validius quia Juramentum prædictum non reſpicit obſervantiam de futuro, ſed ſolùm loquitur de præſenti circa excluſionem doli, fraudis, ſymoniæ, &c. ut conſiderat idem Curt. *in d. Auth. Sacramenta puberum num.* 61.

Probata ex his nullitate dictæ donationis propter minorem ætatem inutile exiſtimatum fuit diffugium, quòd eadem nullitas nequeat à Collitigantibus proponi, ex quo nec ſunt hæredes, nec univerſales ſucceſſores donantis; Quia fideicommiſſarii ultra titulum fideicommiſſi ordinati à Joanne Michaele Patre Arnaldi Donantis, ſunt etiam Donatarii univerſales ejuſdem Arnaldi, & ideo uti ſucceſſores illius ex dicto univerſali titulo habentur loco hæredis, & poſſunt proponere nullitatem ab eorum Auctore non deductam, ut magiſtraliter diſtinguit Rot. *penes Conſtant. ad Statut. Urb. deciſ.* 154. *num.* 13. *& ſeq.* Maximopere quia dictam nullitatem non proponunt per viam actionis, ſed per viam ſimplicis exceptionis, in quo caſu, licèt nullitas non fuiſſet à minore agnita, & intentata, attamen cuilibet tertio datum eſſet illam proponere, ut diſtinguendo proſequitur eadem Rota penes Conſtant. ad Statut. Urb. *dicta deciſ.* 154. *n.* 14. & priùs dixerat *in deciſ.* 613. *n.* 21. *par.* 19. *recent. tom.* 2. & ultimo loco *in Spoletana Immiſſionis* 4. *Maji* 1716. §. *Minoris relevantia* coram Me.

21 In nihilo attenta prætenſa ratificatione dictæ donationis deſumpta ab acquieſcentia Arnaldi poſt majorem ætatem in toto ſuæ vitæ decurſu; Quia ultra dictam donationem univerſalem ab illo factam favore fideicommiſſariorum de anno 1692. & ſic duodecim annis poſt primam donationem expletam in minori ætate favore Petri Antonii, aliam donationem conſimilem peregit favore Gabrielis Rocca, ideoque ex ipſo facto excluditur Arnaldum acquieviſſe dictæ primæ donationi, illamque habuiſſe pro valida, dum ſtatim ac de eadem re diſpoſuit favore alterius, cenſetur agnoviſſe nullitatem primæ donationis, & illam revocaſſe. Oldrad. *conſ.* 245. *num.* 2. *verſ. ſecunda ratio*, Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 23. *num.* 13. *&* 14. Cancer. *var. reſol.* 1. *cap.* 8. *n.* 41. Manſ. *conſult.* 1. *nnm.* 47. *& conſult.* 6. *num.* 59. *in fine*, *& num.* 60.

22 Nullitati dictæ Donationis ex defectu ætatis Arnaldi Donatarii addicta fuit à Dominis altera nullitas ex defectu poteſtatis, nam Joannes Michael illius Pater perpetuum, & univerſale ordinavit fideicommiſſum prius favore deſcendentium, deinde Collateralium; & demum favore Eleonoræ de Berga, ejuſque ſucceſſorum, & ideo cum agatur de Jurepatronatus hæreditario, iſtud tranſit cum univerſitate bonorum, & cadit ſub fideicommiſſo ab illius Poſſeſſore ordinato, & juxta illius providentiam defertur ad perſonas in eodem fideicommiſſo invitatas, *Archidiac. in cap.* 1. *de Jurepatr. in* 6. Covar. *lib.* 2. *var. reſol. cap.* 18. *ſub num.* 9. Ciarlin. *contr. jur. lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 38. *&* 47. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 37. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 19. Rota *deciſ.* 20. *n.* 10. *&* 11. poſt Antonell. *de jur. & oner. Cleric. & in Barchinonen. Beneficii* 25. *Februarii* 1701. §. *Cùm enim* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. *Verum etiam* coram Reverendiſſimo D. meo Anſaldo Decano.

23 Neque hic congruit illa propoſitio, quòd Juſpatronatus non veniat in reſtitutione fideicommiſſi, ſed liberum maneat penes hæredem gravatum, ut reprobato *Romano* ſequuntur opinionem. Bart. *in l. qui proinde ff. ad Trebell.* Peregrin. *de Fideicom. art.* 6. *n.* 37. Fuſar. *de ſubſtit. quæſt.* 634. *n.* 2. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 76. Rota *poſt eumdem deciſ.* 124. *& deciſ.* 121. & coram Bich. *deciſ.* 361. *n.* 10. *& in rec. deciſ.* 542. *par.* 5. *per tot. & deciſ.* 170. *n.* 172. *&* 206. *par.* 7. *& deciſ.* 289. *num.* 8. *par.* 9. *& deciſ.* 100. *&* 190. *par.* 12. *per tot. & deciſ.* 64. *n.* 4. *par.* 13.

24 Quia eadem propoſitio, etiamſi in abſtracto ſit veriſſima, attamen ex quo non eſt fundata in defectu poteſtatis fideicommittentis includendi Juſpatronatus in ſuo fideicommiſſo, neque ex quo Juſpatronatus hæreditarium non eſt tranſmiſſibile ad fideicommiſſarium ex natura rei, ſed ſolùm id provenit ex præſumpta voluntate fideicommittentis, qui cenſetur voluiſſe ſolùm bona ſubjicere reſtitutioni, non autem jura honorifica, ut poſt alios cenſuit Rot. coram Bichio *deciſ.* 19. *num.* 2. *&* 3. Hac de re paſſim receditur à dicta regula quotieſcumque conſtat de contraria fideicommittentis voluntate etiam reſultante ex levibus, & generalibus conjecturis, ut optimè probat Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 36. *n.* 4. *&* 5. *& diſcurſ.* 60. *num.* 3. Rota coram Bich. *d. deciſ.* 15. *à num.* 4. *& ferè per tot. & deciſ.* 26. *pariter per tot. & deciſ.* 35. *n.* 20. & coram Benincaſa *deciſ.* 36. *num.* 5. *& ad ornatum* Card. de Luc. *de Jurepatron. deciſ.* 12. *num.* 4. *& ſeq. & deciſ.* 13. *num.* 3. *& deciſ.* 15. *num.* 13. *& deciſ.* 16. *num.* 4. *verſ. quoniam*.

25 In præſenti verò hypotheſi voluntas fideicommittentis comprehendendi etiam jura honorifica in ſuo fideicommiſſo, non ſolùm eruitur ex univerſalibus verbis appoſitis in inſtitutione, & reſtitutione hæreditatis favore ſubſtitutorum, ut firmavit Rot. poſt Vivian. *de Jurepatron. deciſ.* 121. *n.* 8. *&* 10. & coram Zarat. *deciſ.* 114. *n.* 4. *& ad ornat.* Card. de Luc. *deciſ.* 12. *num.* 10. *&* 11. *& deciſ.* 15. *n.* 19. *& ſeq. & deciſ.* 16. *n.* 4. *&* 5. & coram Benincaſa *deciſ.* 36. *n.* 6. *& in rec. deciſ.* 271. *n.* 2. *& ſeq. par.* 12. *& deciſ.* 136. *n.* 11. *par.* 13. ea ratione, quia Juſpatronatus hæreditarium tamquam res ſpectans ad univerſæ hæreditatis ſucceſſorem de ſui natura tranſit ad quemcumque, in quem univerſa hæreditas devolvitur, ut poſt *Scribentes in cap. ex literis, & in cap. cùm ſaculum de Jurepatr.* concludit Molin. *de primogenit. Hiſpan. lib.* 1. *cap.* 24. *n.* 18. *ſub verſ. quibus obſtat;* ſed etiam clarius deſumitur ex totalitate addita univerſalitati, ut ibi – *ſoſtituiſco in quello, e faccio erede univerſale di tutta la mia intiera eredità*, & alibi – *che la mia eredità ſi devolva pleno jure all' altro figlio;* itaut ſi à dicta hæreditate jura honorifica evellerentur, nec tota, nec integra, nec pariter cum plenitudine jurium ad ſubſtitutum tranſiret, quia ab univerſo una res vacare non poteſt, ut præcisè conſiderat Bald. *in l. fin. num.* 59. *ad fin. Cod. de edict.* Div. Adrian. tollen. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 37. *& ſeq.* Rot. *ad ornat.* Card. de Luc. *ubi ſupra deciſ.* 16. *n.* 7. & coram Benincaſa *d. deciſ.* 36. *num.* 6.

26 Eoque validius, quia fideicommittens in ultima parte teſtamenti prohibuit gravatis quamcumque deductionem, ut ibi: *volendo finalmente, e diſponendo, che neſſuno degl' eredi da me chiamati, & inſtituiti poſſano detrarre quarta, trebellianica, ne niun dritto*, & ita ſemper magis, magiſque incaleſcit ratio, quòd Teſtator optaverit integram ſuam hæreditatem, nulla facta jurium deductione debere tranſire ad ſubſtitutos, ut appoſitè determinat Guidopap. *deciſ.* 707. *ſub num.* 1. Rot. poſt Vivian. *de Jurepatron. deciſ.* 121. *num.* 8. *& ſeq. ad ornatum* Card. de Luc. *de Jurepatr. deciſ.* 14. *num.* 10. *& deciſ.* 16. *n.* 9. coram Benincaſa *d. deciſ.* 36. *num.* 7. coram Zarat. *d. deciſ.* 114. *num.* 5. *& in rec. d. deciſ.* 171. *n.* 4. *par.* 12.

Pro declinanda autem comprehenſione dicti Juriſ-

patronatus in fideicommiſſo Joannis Michaelis, minimè poteſt in controverſiam deduci illius qualitas hæreditaria ſub obtentu, quòd licèt ex ſui antiquitate nullum adinveniatur publicum documentum fundationis, tamen ex Majorum prærordinatione appareat gentilitium, & familiare, ac debitum Arnaldo jure proprio, non autem jure hæreditario ſui patris fideicommittentis, ac per conſequens, quòd fuerit effectum hæreditarium in eodem Arnaldo ultimo de familia, qui liberè potuit de illo diſponere favore particularis Donatarii, quia pro arguenda qualitate gentilitia in Jurepatronatus quælibet antiquitas non ſufficit, ſed ſolùm illa, quæ præcedit diſpoſitionem *Clementinæ plures de Jurepatr.* editæ in Concilio Vienneſi celebrato ſub Clemente V. 13. Novemb. 1311. ut probat *Modern. Romanus diſcept. Eccleſ. num.* 1. *&* 2. Unde cùm de iſta antiquitate aliquod non afferatur documentum, imo potiùs ex alia fundatione conſimilis Beneficii in eodem Altari conſtet illam ſub expreſſa qualitate hæreditaria expletam fuiſſe, & poſt dictam Clementinam de anno nempe 1397. in iſto caſu omnis præſumptio militat pro qualitate hæreditaria Juriſpatronatus, ad plenè firmata *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Non enim* coram Eminentiſſimo de la Tremoille: Potiſſimè in his facti circumſtantiis, in quibus obſervantia ſuccedit loco deperditæ fundationis. Tondut. *quæſt. beneſic. par.* 3. *cap.* 157. *num.* 4. *Modern. Roman. ubi ſupra n.* 32. quæ non ſolùm qualitati gentilitiæ non adſtipulatur, ſed potiùs qualitati hæreditariæ congruit, dum tam uxor, & hæres uſufructuaria Joannis Michaelis fideicommittentis, hac expreſſa qualitate in hoc Patronatu præſentavit, quàm etiam Arnaldus in ipſiſmet donationibus expreſsè declaravit dictum Juſpatronatus eſſe hæreditarium dicti Joannis Michaelis ſui patris, ac ad ipſum dicto jure hæreditario ſpectare, & ideo nequeunt Donatarii, qui vigore dictarum donationum in judicio ſiſtunt, confeſſionem proprii Auctoris impugnare. Rota coram Buratt. *deciſ.* 367. *n.* 3. & coram Coccin. *deciſ.* 2305. *num.* 96. *& in rec. deciſ.* 306. *num.* 1. *par.* 5.

Ex hactenus igitur firmatis conſtito de non Jure Joannis, & Joſephi putarunt Domini, quòd non ſit immorandum in diſcutiendo non jure Antonii præſentati à Gabriele Rocca poſteriori Donatario dicti Arnaldi; Tum quia ex ſuperiùs conſtabilitis, cadente hoc Jurepatronatus ſub fideicommiſſo Joannis Michaelis, ipſa qualitas fideicommiſſaria, quæ primam donationem inutilem reddidit in præjudicium vocatorum ad dictum fideicommiſſum, aufert etiam de medio hanc ſecundam favore Gabrielis; Tum etiam quia optimè conſcius dictus Antonius de obſtaculo anterioris donationis, quæ ſive valida, ſive nulla ex defectu poteſtatis Donantis, ſemper influit in ſubverſionem ſecundæ, hac de cauſa neglexit ad Judicium venire, & ſua jura in Rota promovere.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus facta à Novitio Patrono tempore ſuæ probationis an, & quando ſuſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Donatio Juriſpatronatus facta à Novitio intrà duos menſes ante profeſſionem, ſi hæc non ſit valida, ſuum non ſortitur effectum. Amplia, ut ibi.*

2 *Donatario non licet apprehendere poſſeſſionem Juriſpatronatus, niſi ſequuta valida profeſſione.*

3 *Profeſſio emiſſa per vim, & metum an, & quando ſit nulla? & num.* 11.

4 *Profeſſio tacita excluditur per reclamationes emiſſas tam ante, quàm extra quinquennium.*

5 *Donatio Juriſpatronatus facta à Patrono ante ingreſſum Religionis purè, & ſimpliciter, eſt nulla.*

6 *Donatio Juriſpatronatus facta ante ingreſſum, ſed intuitu ingreſſus Religionis non ſervata forma Concilii cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regul. an ſuſtineatur?*

7 *Donatio Juriſpatronatus facta intrà annum probationis ſtatim aut paulò poſt ſuſceptum habitum eſt nulla.*

8 *Donatio Juriſpatronatus expleta ad formam Concilii d. cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regul. eſt valida, & num.* 10.

9 *Concilium Tridentinum ubi ſupra comprehendit etiam donationes Juriſpatronatus, & renunciationes Beneficiorum.*

12 *Profeſſio emiſſa non ſervata forma Conſtitutionum Religionis an, & quando ſuſtineatur?*

13 *Annus probationis an, & quando non interrumpatur per egreſſum, & fugam è Monaſterio, & num.* 14.

CASUS VII.

Vehementibus ſuaſionibus, & aſſiduis minis à proprio conſanguineo illatis quidam Patronus expleto probationis anno devenit ad profeſſionem in Monaſterio A. in manibus legitimi Superioris, abſque tamen interventu aliorum Regularium ejuſdem Monaſterii, juxta Conſtitutiones Ordinis in profeſſionibus requiſito; Tempore Novitiatus, & etiam poſt intrà quinquennium continuas reclamationes, & proteſtationes emiſit, ſæpè ſæpiùs, de mandato tamen præfati Superioris ad prædia ruſtica Monaſterii, noctis tempore aufugit, non dimiſſo tamen habitu Regulari, & poſt paucas horas in Monaſterio denuo ſe recepit, eodem tempore Novitiatus infra duos menſes proximos ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi donavit ejus Amico Juſpatronatus. Quæro an hujuſmodi donatio Juriſpatronatus ſuſtineatur?

Reſpondendum videtur negativè: Ad validitatem enim donationis Juriſpatronatus, aut alterius cujuſcumque rei facta à Novitio tempore probationis non ſufficit, quòd expleatur intrà duos menſes ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi, aut ejus Vicarii, ſed ulteriùs requiritur ſubſecuta profeſſio ejuſdem Novitii Donantis, & quidem valida; Si enim Novitius completo anno probationis non emiſerit actum profeſſionis, aut emiſerit, ſed nulliter, donatio Juriſpatronatus ſuum ſortiri non poteſt effectum, ſed Novitius Patronus egrediens de Religione illud recuperat, & vacante Beneficio ad ipſum, & non ad Donatarium ſpectare debet præſentatio, ut diſponitur à Concilio Tridentino *cap.* 16. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* ibi: *Nulla quoque renunciatio, aut obligatio antea facta, etiam cum juramento, vel in favorem cujuſcumque cauſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſive ejus Vicarii fiat intrà duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non aliàs intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſſione, aliter verò facta etiam ſi cum hujus favoris expreſſa renunciatione etiam jurata ſit irrita, & nullius effectus* — ibique Barboſ. *num.* 15. & docent Fagnan. *in cap. ſtatuimus de Regular. num.* 34. *& ſeqq.* Roderic. *quæſt. Canonic. & Regul. quæſt.* 67. *art.* 11. Tamburin. *de jure Abbat. diſp.* 6. *quæſt.* 10. *num.* 6. *tom.* 3. idem Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 99. *num.* 11. *in fin. Lezzan. in Summ. tom.* .. *cap.* 24. *num.* 36. Capyc. Latr. *deciſ.* 29. *n.* 23. *& ſeq.* & notavi ſuperiùs *Par. I. Can. VI. Caſ. VII. num.* 5. Etiam ſi eſſet appoſitum pactum non revocandi hanc donationem ſi contingeret à Religione exire, quia hoc pactum eſſet nullum, uti eſt nulla ipſa donatio non ſequuta valida profeſſione. Gratian. *diſcept.* 96. *num.* 35. ibique Carol. Anton. de Luc. *num.* 5. *&* 15. Rocc. *reſponſ. legal.* 85. *n.* 21. *tom.* 1. Sicuti ad ipſum Novitium Donantem, & non ad Donatarium ſpectare debet præſentatio (ſi idemmet Novitius velit præſentare) ſuccedente vacatione Beneficii intrà annum probationis; Quia non licet Donatario apprehendere poſſeſſionem Juriſpatronatus, niſi ſequuta valida profeſſione, ut firmavi ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. III. num.* 2. & in aliis terminis notat Fagnan. *in d. cap. ſtatuimus de Regul. num.* 48.

Profeſſio autem emiſſa à præfato Patrono ex pluribus capitibus ſuſtineri non videtur; fuit namque inductus ad profitendum vehementibus ſuaſionibus, & continuatis minis proprii conſanguinei, quæ cùm in-

ducant

ducant vim, & metum, & auferant libertatem con-
ſenſus in profitente reddunt profeſſionem nullam, ad-
eout taliter profitenti concedenda veniat reſtitutio in in-
tegrum adversùs lapſum quinquennii, ut docet Fagnan.
*in cap. Perlatum num. 3. & ſeqq. de iis, quæ vi, me-
tuque cauſ. fiunt, & cap. Nullus num. 22. de Regul.*
& pluries reſolutum fuit à Sacra Congregatione Con-
cilii, ſignanter *in Toletana reſtitutionis in integrum
13. Aprilis 1715, & in Mantuana reſtitutionis in
integrum 7. Decembris 1715. & in Peruſina nullitatis
profeſſionis 8. Auguſti 1716. & in Syracuſana reſti-
tutionis in integrum 5. Decembris ejuſdem anni*, ma-
ximè ſi de vi, & metu conſtet ex confeſſione metum
incutientis, ut *in Taurinen. reſtitutionis in integrum
20. Februarii 1712, & in Amalphitana reſtitutionis
in integrum 8. Auguſti 1711.*

4 Nec dici poteſt idem Patronus tacitè ratificaſſe ſuam
profeſſionem, eo quia per multum tempus perman-
ſerit in Religione; ſiquidem cùm ſemper tam intrà,
quàm extra quinquennium reclamaverit, hujuſmodi
reclamationes, & lamentationes profeſſionem tacitam
excludunt, cùm expreſſus diſſenſus faciat ceſſare præ-
ſumptionem taciti conſenſus ex permanentia in Reli-
gione. *Text. in cap. 2. & cap. Cùm virum de Regul.*
Card. de Luc. *de Regular. diſc. 45. num. 5.* Pignatell,
*conſult. 173. num. 76. tom. 9. & conſult. 76. num. 57.
tom.* 10. Barboſ. ad Concil. *ſeſſ. 25. de Regul. cap. 19,
n. 20.* Urſaya *diſcept. Eccleſ. par. 1. diſcept. 1. n. 10.*
Rot. *deciſ. 579. n. 3. par. 1. & deciſ. 221. num. 20.
par. 13. rec. & deciſ. 14. num. 12.* penès Monacell. *p. 2.*

Eſt etiam nulla eadem profeſſio, quia fuit expleta
à Patrono non ſervata forma Conſtitutionum Reli-
gionis, nimirum in manibus legitimi Superioris Mo-
naſterii abſque interventu aliorum Regularium à Con-
ſtitutionibus requiſito. Et denique, quia annus ejus
novitiatus non fuit continuus, ſed interruptus, dum
pluries aufugit, & exiit e Monaſterio tempore proba-
tionis, juxta Tridentin. *cap. 15. ſeſſ. 25. de Regul.*
ibique Barboſ. *num. 24.* Ciarlin. *contrav. forenſ. lib. 1.
cap. 108. num. 15.* Tamburin. *de jure Abbat. tom. 3.
diſput. 6. quæſt. 7. num. 9.* Gratian. *deciſ. March. 35.
num. 3. in addit.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi
par. 3. alleg. 101. num. 23.* Ex qua nullitate profeſſio-
nis ſequitur perneceſſe nullitas etiam donationis, ad-
eout vigore hujus non fuerit abdicatum à Donante
Juſpatronatus.

Hæc omnia ſuadere videntur nullitatem præfatæ do-
nationis, ſed pro clara notitia, & plena reſolutione
hujus quæſtionis conſidero donationem Juriſpatronatus
in multiplici ſtatu. Primò nimirum ante ingreſſum
Religionis purè, & ſimpliciter factam. Secundò, fa-
ctam ante ingreſſum, ſed intuitu ingreſſus. Tertiò,
intrà annum probationis factam ſtatim poſt ſuſceptum
habitum. Quartò denique factam intrà duos menſes
proximos ante profeſſionem cum licentia Ordinarii,
aut ejus Vicarii Generalis.

5 Si donatio Juriſpatronatus ſit facta à Patrono an-
tequam ingreſſus fuerit Religionem, & habitum No-
vitii ſuſceperit purè, & ſimpliciter, nulla facta men-
tione de ipſo ingreſſu, certum eſt illam eſſe validam,
& ſi Patronus e Religione egrediatur, eum non re-
cuperare Juſpatronatus. Capyc. Latr. *deciſ. 31. nu. 2.
tom. 1.* Rot. apud de Marin. *reſol. jur. lib. cap. 196.
num. 10.*

6 Si donatio ejuſdem Juriſpatronatus ſit facta ante
ingreſſum, ſed intuitu ingreſſus Religionis magna eſt
inter Doctores controverſia ſuper ejus validitate. Ali-
qui tuentur eſſe nullam utpote factam contra formam
à Sacro Concilio Tridentino ubi ſupra præſcriptam,
ex ea ratione moti, quia niſi eſſet nulla, & Conci-
lium non comprehenderet hanc donationem, eluſoria
redderetur diſpoſitio Concilii, dum ſemper procura-
rentur donationes, & renunciationes ante ingreſſum,
ita Navar. *conſ. 7. num. 2. & conſ. 8. n. 1. de donat.*
Cancer. *variar. reſol. par. 2. cap. 7. num. 82.* Rocch.
reſponſ. 85. num. 2. & ſeqq. Rot. *deciſ. 8. num. 13.*
poſt Tamburin. *de jur. Abbatiſſ.* Alii verò tuentur
eſſe validam, & non ſubjacere diſpoſitioni Conci-
liari, quam ſententiam ſequor, & puto veriorem, niſi
clarè conſtet donationem fuiſſe factam in fraudem
Concilii; quia Concilium loquitur de ingreſſo, &
non de ingreſſuro in Religionem, & quia in dona-
tione ante ingreſſum ſervari non poſſunt ſolemnitates
ejuſdem Concilii, ut expreſsè ſentiunt Fagnan. *in
cap. Statuimus de Regul. num. 42. & ſeqq.* Garz. *de
Benefic. par. 11. cap. 9. num. 15.* Tamburin. *de jur.
Abbat. tom. 3. diſput. 6. quæſit. 10. num. 10.* ubi ita
reſolutum refert à Sacra Congregat. Concilii Barboſ.
de offic. & poteſt. Epiſcopi par. 3. alleg. 99. num. 17.
Lezzan. *in Summ. Regul. verb. Novitii n. 30. tom. 2.
& cap. 24. num. 34. tom. 1.* Capyc. Latr. *deciſ. 31.
n. 3. lib. 1.* Roderic. *quæſt. Regul. 47. art.* 8. Cancer.
var. reſol. par. 3. cap. 15. n. 335. de Marin. *lib. 2.
cap. 196. num. 13. & ſeqq.* Gratian. *deciſ. March. 37.
num. 1. cum ſeqq.* ibique Carol. Anton. de Luc. *n. 1.*

Nec admiſſa hac ſententia redderetur eluſoria diſpo-
ſitio Concilii, eo quia procurarentur donationes ante
ingreſſum, quia iſtæ donationes ſic ante ingreſſum
procuratæ, licèt non ſubjacerent diſpoſitioni Concilii,
ſubjacerent tamen diſpoſitioni juris communis, à quo
ſtatuitur illas non habere effectum, niſi ſequuta valida
profeſſione, ut bene reſpondit Fagnan. *in dict. cap.
Statuimus de Regul. num. 46. in fin.*

Si verò donatio Juriſpatronatus ſit facta intrà an- 7
num probationis ſtatim, aut paulò poſt ſuſceptum ha-
bitum eſt nulla, dummodo ſequuta fuerit poſt publi-
catum Concilium, & in eis partibus, in quibus Con-
cilium fuit acceptatum, ut patet ex lectura ejuſdem
Concilii *ubi ſupra*, & notat Tambur. *de jur. Abbat.
diſput. 6. quæſt. 10. num. 5. tom. 3.* Barboſ. *de offic.
& poteſt. Epiſcopi par. 3. alleg. 99. num. 1.* & reſo-
lutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Licien.
6. Decembris 1642. lib. Decret. 17. pag. 121. & in
Cremonen. lib. Decret. 21. pag. 243.*

Denique ſi donatio Juriſpatronatus expleta ſit intrà 8
duos menſes ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi,
aut ejus Vicarii, aut Vicarii Capitularis ſede vacante,
aut alterius habentis juriſdictionem quaſi Epiſcopalem
cum Territorio ſeparato, eſt valida, & ſequuta pro-
feſſione ſuum ſortitur effectum, Tambur. *de jur. Abbat.
tom. 3. diſput. 6. num. 1.* Lezzan. *Summ. Regul. verb.
Novitii num. 25. & ſeqq. tom. 2.* Cancer. *var. reſol.
par. 2. cap. 1. num. 123.* Barboſ. *de offic. & poteſt.
Epiſcopi par. 3. alleg. 99. num. 11.*

Dices fortaſſe Concilium Tridentinum ubi ſupra 9
licèt admittatur comprehendere donationes Juriſpatro-
natus unà cum univerſitate bonorum, tamen videtur
habere non poſſe locum in donationibus Juriſpatro-
natus ſpecificè, & ſecundùm ſe ſumpti, tum quia
loquitur ibi de donatione bonorum, tum quia in his
donationibus ceſſat finis Concilii, qui fuit ne impe-
diretur libertas egreſſus ob timorem, quòd Donans
non poſſit recuperare bona, quæ intuitu ingreſſus do-
navit, Rocch. *reſponſ. 85. num. 6. tom. 1.* Lezzan. *in
Summ. cap. 24. num. 33. tom. 1.* Carol. Anton. dè
Luc. ad Gratian. *deciſ. 37. num. 1.* Rota *deciſ. 8.
num. 14.* poſt Tamburin.

Sed contrarium veriùs de Jure procedit, quoniam
Concilium loquitur generaliter de donatione bonorum
Novitii, nomine autem bonorum non ſolùm veniunt
bona temporalia, ſed etiam ſpiritualia, aut ſpiritua-
litati annexa, adeoque comprehendit etiam donatio-
nes Juriſpatronatus ſpecificè ſumpti, ſicuti comprehen-
dit renunciationes beneficiorum Novitii, licèt bene-
ficia non ſint bona merè temporalia, Fagnan. *in cap.
Statuimus de Regul. num. 18.* Lezzan. *in Summ. verb.
Novitii num. 31. tom. 2.* Nec ceſſat in his donatio-
nibus finis Concilii, quia ipſæ retrahere poſſunt Pa-
tronum donantem ab egreſſu, & ſic aliquo modo im-
pedire omnimodam libertatem Novitii egrediendi à
Religione, ſicuti etiam impediunt renunciationem Be-
neficiorum.

Conſiderata igitur donatione in hoc multiplici ſtatu, 10
jam clarè apparet, præſentem donationem Juriſpatro-
natus factam à Patrono tempore ſui Novitiatus eſſe
undequaque validam, dum fuit per Patronum cano-
nicè expleta cum omnibus ſuis requiſitis Concilii,
nimirum intrà duos menſes proximos ante profeſſio-
nem, & cum licentia proprii Ordinarii, & denique va-
lidam emiſit profeſſionem, unde Juſpatronatus ad ipſum
ampliùs ſpectare non poteſt, ſed illud tranſivit ad do-
natarium, ex auctoritatibus ſupra deductis §. *Denique*.

Ea ve-

11 Ea verò, quæ contra validitatem profeſſionis ſuperiùs objiciebantur non merentur attendi; Etenim quòd Patronus emiſerit profeſſionem ductus ſuaſionibus, & minis proprii conſanguinei, ex hoc nequit deduci eum nulliter profeſſum fuiſſe; Quoniam non omnis vis, & metus eſt ſufficiens reddendi nullam profeſſionem, ſed ſolùm illa vis, & metus, quæ cadunt in conſtantem virum, & quæ ſunt illata directè ad extorquendam profeſſionem Card. de Luc. *de Regul. diſc.* 44. *num.* 4. Sacra Congregatio Concilii *in Urbevetana reſtitutionis in integrum* 11. *Martii* 1713. & in his terminis procedunt reſolutiones ejuſdem Sacræ Congregationis in contrarium allatæ; unde cum vis, & metus in caſu præſenti non probentur qualificata his circumſtantiis, profeſſio non dicitur nulla, nec eſt locus reſtitutioni in integrum, Fagnan. *in cap. Perlatum de iis quæ vi, metuque cauſ. fiunt*, & pluries declaravit Sacra Congregatio Concilii, præſertim *in Aretina Reſtitutionis in integrum 6. Auguſti* 1712. *in Tuſculana Reſtitutionis in integrum* 19. *Auguſti* 1713. *in Patavina Reſtitutionis in integrum* 13. *Januarii* 1715. *& in Bononien. Reſtitutionis in integrum* 18. *Maji* 1715.

12 Neque eſt nulla, eo quia Patronus emiſit profeſſionem purè, & ſimpliciter in manibus Superioris abſque interventu aliorum Religioſorum à Conſtitutionibus Religionis requiſito, quia Conſtitutiones non requirunt hujuſmodi interventum pro forma ſubſtantifica profeſſionis, dum non decernunt eam irritam aliter factam, neque præſcribunt, quòd profeſſio aliter fieri non poſſit, prout requiritur ad effectum, ut profeſſio facta contra formam à Conſtitutionibus præſcriptam ſit nulla, ut animadvertit Fagnan. *in cap. Perceptum de regul. num.* 47.

13 Nec dici poteſt annus probationis non fuiſſe continuus, ſed interruptus, eo quia patronus pluries intrà eumdem annum egreſſus fuit à Monaſterio accedendo ad prædia proprii Conventus, quia egreſſus fuit e Monaſterio non proprio marte, & animo deſerendi Religionem, ſed de licentia proprii Superioris, ac proinde ratione hujus egreſſus e Monaſterio annus probationis dici non poteſt interruptus, & diſcontinuus, dum manens extra Monaſterium ſub obedientia Superioris, & cum ejus licentia dicitur reſidere intrà illud Roderic. *quæſt. Regul. tom.* 3. *quæſt.* 15. *art.* 10. Tamburin. *de jure Abbatiſs. tom.* 3. *diſput.* 6. *quæſt.* 11. *num.* 18. Barboſ. ad Concil. *cap.* 15. *ſeſſ.* 25. *de regul. num.* 28. *& ſeqq. & de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 107. *num.* 28.

14 Minuſque dici valet interruptus idem annus ratione fugæ, quam arripuit Patronus e Novitiatu noctis tempore, quia hæc fuga contigit non dimiſſo habitu Regulari, & per paucas horas, & ſic eſt ineptus interrumpere annum probationis, ut in ſimilibus terminis reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Tiburtina reſtitutionis in integrum 7. Julii* 1703. non obſtante, quòd quidam Novitius, tempore baccanaliorum nonnullis vicibus extra Conventum permanſerit pernoctando etiam domi ſuorum fratrum, *& in Patavina reſtitutionis in integrum* 29. *Novembris* 1710. Non obſtante, quòd quidam Religioſus tempore Novitiatus crebrò de nocte per feneſtram cum habitu ſæculari e Conventu evaſiſſet, & noviſſimè *in Caſſanen. Profeſſionis* 21. *Auguſti* 1717.

ARGUMENTUM.

Donatio ſecunda Juriſpatronatus an ſuſtineatur, quando conditio, ſub qua fuit concepta prima donatio non fuit impleta per primum Donatarium intrà terminum ſtatutum.

SUMMARIUM.

1 *Donatio Juriſpatronatus facta à Patrono cùm pacto, ut Donatarius ſubminiſtret expenſas neceſſarias pro reparatione Eccleſiæ an ſit Simoniaca? Vide num.* 10.

2 *Donatio modalis Juriſpatronatus, quæ incœpit à traditione ſtatim ſortitur effectum, & Donatarius ſolùm tenetur ad adimplementum.*

3 *Donatio Juriſpatronatus dicitur reſoluta, non impleto per Donatarium modo, ſive conditione in donatione appoſita. Amplia, ut num.* 4. *Limita, ut num.* 8.

5 *Purgatio moræ non habet locum, quando reſolutio donationis prætenditur non per viam pœnæ, ſed ob inadimplementum modi, ſeu pacti in donatione appoſiti.*

6 *Reſoluta prima donatione ob adimplementum modi, ſive conditionis, Patronus poteſt validè devenire ad novam donationem.*

7 *Secundus Donatarius Juriſpatronatus non poteſt illius poſſeſſionem apprehendere niſi citato primo Donatario, & obtenta priùs ſententia declaratoria Judicis ſuper facto, & quare? Vide n.* 8.

9 *In concurſu duarum donationum, an & quando donatio anterior ſuſtineri debeat.*

10 *Patronus in actu donationis Juriſpatronatus, quas conditiones poſſit, & quas non poſſit apponere? Vide ibi.*

CASUS VIII.

Quidam Patronus donavit donatione inter vivos de conſenſu Ordinarii Titio præſenti, & acceptanti Juſpatronatus cum onere, & conditione, quòd ipſe intrà quatuor menſes ſubminiſtraret expenſas neceſſarias pro reparatione Eccleſiæ Patronalis, quam ipſe donans intrà dictum terminum reparare intendebat, & ſuccedente paulò poſt vacatione ejuſdem Eccleſiæ Titius Donatarius præſentavit ad illam Rectorem. Elapſis autem quatuor menſibus, & non reparata Eccleſia, nec ſubminiſtratis per Donatarium expenſis idem Patronus exiſtimans Titium in adimplemento conditionis defeciſſe ad novam donationem Juriſpatronatus cum eodem onere, & conditione devenit ſavore Caji. Quæritur an, & quæ donatio ſuſtineatur?

Videtur dicendum neutram ſuſtineri, Patronus nam- 1
que proceſſit ad utramque donationem non liberaliter, prout inſinuatur ab Alexandro tertio ſuperius *Can. XVIII. in illo verbo liberaliter*, ſed exigendo ab utroque Donatario ſubminiſtrationem expenſarum pro reparatione Eccleſiæ in recompenſationem donationis, & ſic aliquid temporale pro Spirituali. Unde tamquam ſimoniaca videtur utraque improbanda, juxta *Can. XII. & XIII.* & auctoritates ibi in *Commentario*, ac in *Caſ. I. num* 6. relatas.

At hac ratione dubitandi non obſtante cenſeo ſuſtineri ſecundam donationem. Quamvis enim prima
donatio Juriſpatronatus favore Titii ab initio fuerit 2
valida, & perfecta, eo quia non incœpit à promiſſione, nec ei fuit adjecta conditio ſuſpenſiva, ſed incœpit à traditione, dum Patronus dedit Titio Juſpatronatus cum onere reparandi Eccleſiam propriis expenſis, & eum immiſit in poſſeſſionem Juriſpatronatus, permittendo, ut paulò poſt donationem præſentaret in hac ultima vacatione ejuſdem Eccleſiæ, quo caſu ſtatim ſortita fuit effectum, æquè ac ſi fuiſſet purè, & ſimpliciter facta, & Donatarius ſolùm tenebatur ad adimplementum Abb. *in cap. Verum de condit. appoſit. num.* 2. ibique Gonzal. *num.* 3. *&* 4. Alexand. de Nevo *num.* 6. 8. *&* 10. Cyriac. *controv.* 236. *n.* 2. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 568. *num.* 19. coram Merlin.

Tamen quia ipſe primus Donatarius non implevit 3
modum, & pactum in donatione appoſitum, nimirum quia non reparavit Eccleſiam Patronalem, neque ſubminiſtravit expenſas pro illius reparatione intrà quatuor menſes ſibi aſſignatas, quòd fuit cauſa finalis, ratione cujus Patronus donavit illi Juſpatronatus, ſequitur donationem eſſe reſolutam, Donatarium indignum eſſe donationis emolumento, & Patrono donanti competere regreſſum ad Juſpatronatus donatum, etiamſi non fuerit appoſitum pactum reſolutivum per *Text. expreſſum in l.* 1. *Cod. de donat. quæ ſub modo, & in l. fin. ff. de revoc. donat. l. donatio C. de donat.* Gloſſ. *in cap. Verum de condit. appoſit. verb. debeat revocari* ibique Gonzal. *num.* 4. Bald. *conſ.* 18. *n.* 1. *lib.* 1. *& conſ.* 212. *num.* 1. *&* 2. *lib.* 2. Autunez *de donat. Reg. lib.* 1. *prælud.* 2. §. 1. *num.* 3. Cardin. de Luca *de donat. diſc.* 9. *num.* 6. *& diſc.* 19. *num.* 2. Caſtill. *de alimentis cap.* 14. *num.* 7. *lib.* 8. Cyriac. *con-*

controv. 239. *n.* 5. Rocch. *reſponſ.* 85. *n.* 26. *tom.* 1. Gratian. *diſcept.* 929. *num.* 35. Rot. *deciſ.* 315. *n.* 10. *par.* 17. *&* *deciſ.* 142. *num.* 21. *par.* 19. *recent.* *&* *in Peruſina donationis* 5. *Maji* 1702. §. *Et ſanè poſſeſſio* coram bon. mem. Pio, *&* *in Romana, ſeu Reatina donationis* 4. *Julii* 1704. §. *Concurrente* coram R. P. D. Lancetta, *&* *in Placentina donationis* 4. *Maji* 1708. §. *Juſtitia* coram Eminentiſſimo Scotto, *&* *in Romana donationis* 4. *Junii* 1717. §. *Baſis reſolutionis* coram R. P. D. Coiro, Fortius ſi fuiſſet appoſitum hujuſmodi pactum, videlicet ſi Patronus donaſſet Juſpatronatus Titio cum onere reficiendi Eccleſiam propriis expenſis intrà quatuor menſes, adeout in caſu non implementi voluiſſet donationem eſſe nullius valoris, hoc enim pactum in fine donationis appoſitum eſſet per ſe ſufficiens ad inducendam reſolutionem in caſu non implementi Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 90. *num.* 1. *&* *ſeq.* Cyriac. *controv.* 239. *nu.* 8. *&* *controv.* 500. *n.* 32. Gratian. *diſcept. forenſ.* 307. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 358. *num.* 6. coram Priolo, *&* *deciſ.* 353. *num.* 33. *par.* 9. *recent.* *&* *in Peruſina donationis* 5. *Maji* 1702. §. *Et ſanè* coram bon. mem. Pio, *&* *in dicta Romana, ſeu Reatina donationis* 4. *Julii* 1704. §. *Etenim* coram R. P. D. Lancetta.

5 Nec Titio primo Donatario competere poteſt in hoc caſu purgatio moræ, quia hæc dumtaxat admittitur ex æquitate Canonica in contractibus pœnalem caducitatem præſeferentibus, non verò in contractu donationis de jure reſolutæ, ſeu locum habet, quando reſolutio donationis prætenditur per viam pœnæ, ſecus quando prætenditur, prout in caſu præſenti, ob inadimplementum modi, ſeu pacti in donatione appoſiti, tunc enim ſolùm inadimplementum operatur, & cauſat reſolutionem donationis, & regreſſum ad Juſpatronatus donatum favore donantis ratione defectus ejus conſenſus, qui non aliàs, quàm ſub correſpectivitate reparandi Eccleſiam Patronalem præſtitus fuit Card. de Luc. *de donat. diſc.* 19. *num.* 4. Cyriac. *controv.* 239. *num.* 16. Gratian. *diſcept.* 786. *num.* 3. Rot. coram Merlin. *deciſ.* 19. *&* 20. *&* *deciſ.* 302. *num.* 19. *par.* 6. *recent.* *&* *deciſ.* 559. *num.* 16. coram Ludoviſ. *&* *in Romana donationis* 4. *Junii* 1717. §. *Extranei* coram R. P. D. Coiro.

6 Cùm igitur prima donatio ſit reſoluta ob non implementum modi, ſub quo fuit expleta, ſequitur Patronum potuiſſe ad novam donationem ejuſdem Juriſpatronatus devenire favore Caji, & hanc ſecundam
7 donationem ſuſtineri, ſed tamen Cajus apprehendere non poteſt poſſeſſionem Juriſpatronatus ſibi donati, niſi citato primo donatario, qui eſt in poſſeſſione præſentandi, quia licèt Patronus non adimpleto modo per primum Donatarium poſſit Juſpatronatus alteri donare, non obſtante quòd, primus donatarius ſit in poſſeſſione Juriſpatronatus, juxta Gloſſ. *in cap. Licèt de Preben.* *&* *Dignit. in* 6. *verb. conferre* ibi – *Quia iſtud eſt regulare, quòd rem ad collationem meam ſpectantem, vel jus quod in ea habeo donare, vel quocumque alio titulo in alium transferre poſſum detentione alterius non obſtante* – Tamen ſecundum donatarium in poſſeſſionem Juriſpatronatus corporalem inducere non poteſt, nec iſte illam apprehendere, & privare primum Donatarium ſua poſſeſſione abſque citatione, ut veniat oppoſiturus quare non debeat fieri executio ſecundæ donationis, & ipſe à poſſeſſione removeri, abſque prævia Cauſæ cognitione, & abſque ſententia declaratoria Judicis ſuper facto, per quam conſtet Donatarium non ſervaſſe modum in donatione appoſitum, juxta *Textum expreſſum in cap. Licèt de Præben.* *&* *Dignit. in* 6. ibique Gloſſ. *verb. te non vocato.* Paſſerin. *num.* 17. *&* *ſeq.* Archidian. *num.* 1. Gemin. *num.* 4. *&* 11. *Text. in cap. In literis de reſtit. ſpoliat.* Præpoſit. *in cap. Verum de condit. appoſit. num.* 8. *in fin.* ibi – *circa tertiam, &c. Factum Judicis tamen requiritur ad ferendam ſententiam declaratoriam facti, per quam conſtet Eccleſiam, vel donatarium non ſervaſſe modum in donando appoſitum* – Gonzal. *in cap. Conquerente de reſtit. ſpoliat. num.* 9. Card. de Luc. *de judic. diſc.* 9. *num.* 29. *&* *de benef. diſc.* 55. *n.* 11. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 112. *n.* 9. *tom.* 1. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. §. 1. *num.* 39. *&* *ſeq.* Mantic. *deciſ.* 309. *num.* 4.

Ratio autem eſt, quia fieri poteſt, quòd primus 8
Donatarius non impleverit modum, & conditionem donationis, ſeu quòd non reparaverit Eccleſiam, nec ſubminiſtraverit expenſas neceſſarias pro illius reparatione ex impedimento ſibi præſtito à Patrono, ſeu ex facto, & culpa Patroni donantis, quo caſu defectus implementi non eſſet allegabilis à Patrono ad reſcindendam donationem, nec eſſet Donatarius privandus ſua donatione Rot. *deciſ.* 215. *num.* 3. coram Dunoz. Jun. *&* *in Peruſina donationis* 3. *Junii* 1701. §. *Nullatenus* coram bon. mem. Muto; Immo ſecundam donationem caſſari facere poſſet, unde, ut innoteſcat an inadimplementum provenerit ex culpa Donatarii, vel potiùs ex facto Patroni Donantis, requiritur citatio, & ſententia declaratoria Judicis ſuper facto, juxta Gloſſ. *in cap. Commiſſa verb. juſto impedimento de elect. in* 6. ibi – *Licèt tutius, & honeſtius eſſet ipſum citari, & facere pronunciari illum privatum ſi non oſtendit diſpenſationem, vel juſtum impedimentum, nam ſi hoc ommiſſo fiat collatio, ipſe poſtea veniens, & de juſto impedimento, vel diſpenſatione fidem faciens, collationem caſſari faciet.*

Non obſtat ſi dicatur, quòd in concurſu duarum 9
donationum illa debeat ſuſtineri, quæ eſt anterior, nulla habita ratione de ſecunda, quæ in præjudicium primæ fieri non poterat, maximè in caſu præſenti, ubi dominium, & poſſeſſio Juriſpatronatus fuerunt tranſlata in primum Donatarium ad *Text. in l. perfecta C. de donat. quæ ſub modo.* Caſtald. *conſult.* 229. *num.* 1. *&* *ſeqq.* Rot. *deciſ.* 89. *num.* 16. *&* *ſeq.* coram Duran. *&* *deciſ.* 394. *num.* 3. coram Cerro, *&* *in Peruſina donationis* 3. *Junii* 1701. §. *Moti* coram bon. mem. Muto. Quoniam hoc procedit quando prima donatio eſt pura, & ſimplex, aut quando eſt modalis, & conditionalis, & modus, ſive conditio fuit impleta, tunc non poteſt revocari, & in præjudicium illius ad ſecundam donationem deveniri, ut loquuntur Rot. *deciſ.* 773. *num.* 5. coram Dunoz. Jun. *&* *deciſ.* 168. *num.* 19. coram Merlin. & aliæ auctoritates contrariæ; non verò procedit quando primæ donationi fuit appoſitus modus, & iſte non fuit intrà Statutum terminum per Donatarium ex propria culpa adimpletus, tunc prima donatio dicitur reſoluta, & Patronus poteſt ſecundam donationem explere ex deductis.

Id verò, quod ſuperius pro ratione dubitandi in 10
contrarium objiciebatur, attendi non meretur. Diſtinguendum eſt enim inter conditiones, ſeu onera omnino extrinſeca Juripatronatus, & conditiones, & onera, quæ ſunt intrinſeca, & de jure inſunt eidem Juripatronatus. Patronus quidem, nec poſt perfectam donationem, nec incontinenti in ipſo actu donationis poteſt adjicere conditiones, & deducere in pactum ea onera, quæ ſunt omnino extrinſeca Juripatronatus abſque ſimonia: valet tamen deducere in pactum eas conditiones, & onera, quæ ſunt intrinſeca ipſi Juripatronatus, & ad quæ Patronus de jure tenetur, juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Can. XII.* *&* *XIII. Caſ. II. num.* 3. quibus addo Palm. Nep. *alleg.* 77. *n.* 9. *tom.* 1. Igitur cùm reparatio Eccleſiæ Patronalis, aut ſubminiſtratio expenſarum pro illius reparatione, ſit onus intrinſecum Juripatronatus, & Patrono, ex deductis *Par. I. Can. IV.* poterat Patronus in actu donationis illam deducere in pactum, & injungere Donatario abſque ulla labe ſimoniæ.

ARGUMENTUM.

Donatio Juriſpatronatus an reſolvatur per ſupervenientiam filiorum Patroni Donantis?

SUMMARIUM.

1 *Refertur ſententia Decii.*
2 *Lex Civilis an locum habeat, ſeu an obſervari debeat in rebus Eccleſiaſticis, ſpiritualibus, vel ſpiritualitati annexis? & num. 6.*
3 *Lex* ſi unquam *comprehendit donationes earum rerum, quæ continent notabilem æſtimationem.*
4 *Eadem lex tota fundatur in præſumptione.*
5 *Lex* ſi unquam *habet locum in donatione Juriſpatro-*

patronatus. Sed limita, ut num. 10. uſque ad 14.

7 *Juſpatronatus licèt non ſit æſtimabile quoad pretium, eſt tamen æſtimabile quoad decorem, honorem, & præeminentiam, & conſervationem memoriæ familiæ.*

8 *Lex* ſi unquam *habet locum etiam in donatione earum rerum, quæ ſunt æſtimabiles quoad decorem, & præeminentiam.*

9 *Donationi Juriſpatronatus congruit ratio, ſeu præſumptio, in qua fundatur eadem lex.*

CASUS IX.

Celebris diſpoſitio *legis ſi unquam Cod. de revocan. donation.* qua ſancitur donationes reſolvi, & revocari ob ſupervenientiam filiorum; excitavit deſiderium in filio cujuſdam Patroni impugnandi tamquam reſolutam donationem Juriſpatronatus Beneficii A. factam ab eodem Patrono ante matrimonium favore proprii fratris. Quæro proinde an hæc donatio revera ſit reſoluta, ſeu an præfata lex locum habeat in donatione Juriſpatronatus?

1 Negativam ſententiam expreſsè tuetur Decius *conſult. 675. num. 1.* ibi – *Conſuluit eleganter clariſſimus U. J. Doctor D. Philippus Griffus, quòd diſpoſitio leg. ſi unquam C. de revoc. donat. non habet locum in donatione Juriſpatronatus, & juridicam eſſe arbitror concluſionem ab ejus excellentia firmatam* – Motus ex qualitate hujus Legis, quæ non eſt Canonica, promanans ab eo, qui rerum ſpiritualium, & Eccleſiarum eſt abſolutus Diſpenſator, & Moderator, ſed Civilis profluens à poteſtate laica, quæ ſuper rebus Eccleſiaſticis, & ſpiritualibus nullam juriſdictionem habet, & falcem ponere nequit, unde uti talis inepta
2 eſt comprehendere donationes Juriſpatronatus, quod eſt ſpirituale, vel ſpiritualitati annexum, ut ſæpius dictum fuit in decurſu hujus Operis, & animadvertit Joannes Andreas *in cap. Non minus de Immunitat. Eccleſ. num. 14.* ibi – *Non video, quòd lex non ſolùm digeſtorum, ſed etiam codicis, vel authenticorum poſſit conſtringere Eccleſias ad talia* – & eſt Textus expreſſus *in cap. Eccleſia Sanctæ Mariæ de Conſtit.* ibique Abb. *num.* 10. Fagnan. *num* 7. *& in cap. Quæ in Eccleſiarum eod. tit. num.* 25. Merlin. *deciſ.* 902. *num.* 42. & aliæ auctoritates ſuperiùs hìc relatæ *Caſ. V. num.* 15.

3 Quæ Decii ſententia veritati conſona videtur, ſive attendatur natura hujuſmodi Legis, ſive illius ratio. Et quidem attenta hujus Legis natura, ipſa comprehendit donationes earum rerum, quæ continent notabilem æſtimationem, ſeu quæ ſunt conſiderabilis valoris. Covarr. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 19. *n.* 12. §. *His etiam* Caneer. *var. reſol. par.* 1. *cap.* 8. *num.* 126. Gabriel. *concluſ.* 2. *num.* 77. *lib.* 3. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 25. Rot. *in Fulginaten. donationum* 26. *Aprilis* 1709. §. *Quamvis* coram R. P. D. Criſpo, Jus autem Patronatus nullius eſt valoris,
4 cùm non ſit pretio æſtimabile, adeoque dicta Lex locum habere non poteſt in illius donatione. Attenta verò ratione præfatæ Legis, hæc tota fundatur in præſumptione; quia præſumit, quòd ſi de filiis Donator cogitaſſet donationem non feciſſet. Honded. *conſ.* 43. *num.* 16. *tom.* 1. Caſtill. *controv. jur. lib.* 4. *cap.* 31. *num.* 93. Cardin. de Luc. *de donat. diſc.* 20. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 34. *num.* 22. coram Anſaldo.

Quæ præſumptio ceſſat in donatione Juriſpatronatus ſecundùm ſe ſumpti, quia cùm per eam nullum inferatur præjudicium burſale filiis. Patronus etiam ſi de illis cogitaſſet adhuc donationem Juriſpatronatus feciſſet, ac proinde ea ceſſare etiam debet ejuſdem Legis diſpoſitio, Capyc. Latr. *deciſ.* 160. *num.* 11. Franciſc. Palma *conſult.* 26. *num.* 17. Rot. *deciſ.* 282. *num.* 9. coram Buratt.

5 Affirmativam verò ſententiam defendunt Tiraquell. *in dicta leg. ſi unquam verb. donatione largitus, n.* 353. *cum duobus ſeqq.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 4. *num.* 31. quam cenſeo veriorem, & amplectendam, nullatenus attentis contrariis Decii rationibus, & reflexionibus.

6 Quoniam, quòd præfata Lex non ſit Canonica, ſed Civilis, impedire nequit ejus obſervantiam; ſiquidem Lex Civilis multoties obſervari debet in rebus Eccleſiaſticis, & ſpiritualibus, aut ſpiritualitati annexis, nimirum quando ipſa per Papam fuit inſerta Canoni, aut quando diſponens ſpecificè de rebus Eccleſiæ fundatur ſuper ratione naturali, & non contrariatur Canoni, aut quando generaliter loquitur, & Canonibus non contradicit, uti eſt præſens *lex ſi unquam*, quæ loquitur generaliter de revocatione donationis per ſupervenientiam filiorum, & nullus eſt *Canon*, qui ob dictam cauſam prohibeat donationes Juriſpatronatus, ac proinde etiam ſi ſit Civilis, & non Canonica adhuc in donatione Juriſpatronatus eſt ſervanda. Abb. *in cap.* 1. *de oper. nov. nunciat.* Fagnan. *in cap. Canonum ſtatuta de Conſtit. num.* 39. *& in cap. Quæ in Eccleſiarum eod. tit. num.* 29. *& ſeqq.*

Quòd autem hæc Lex comprehendat donationes earum rerum, quæ ſunt notabilis æſtimationis, non officit quin comprehendere poſſit donationem etiam Juriſpatronatus, dupliciter enim res aliqua dici poteſt æſtimabilis, videlicet quoad pretium, & quoad decorem, honorem, præeminentiam, aut conſervationem memoriæ agnationis; Juſpatronatus certò equidem non 7
eſt æſtimabile, quoad pretium eſt tamen æſtimabile, quoad decorem, honorem, præeminentiam, & conſervationem memoriæ familiæ, dum ipſum eſt, quædam prærogativa, præeminentia, & honor, & conſervat memoriam familiæ juxta Bald. *conſ.* 373. *vol.* 1. *num.* 4. ſuperiùs relat. *Can. I. & II. Caſ. X. num.* 4. & dixi *Par. I. Can. I. & II. Caſ. I.* Rota *in Bituntina Juriſpatronatus* 31. *Januarii* 1716. §. *Pro remotione* coram R. P. D. Foſcaro inferiùs impreſſ. *Caſ. XI.* unde illius donatio cadere poteſt ſub diſpoſitione legis
ſi unquam cùm hæc non ſolùm habeat locum in do- 8
natione eorum pretio æſtimabilium, verùm etiam earum rerum, quæ ſunt æſtimabiles, quoad decorem, præeminentiam, & agnationis memoriam conſervandam, Morot. *reſp.* 43. *num.* 18. *& ſeq.* Rot. *in Fulginaten. donationum* 26. *Aprilis* 1709. §. *Ad hujuſmodi* coram R. P. D. Criſpo. Cui donationi Juriſpa-
tronatus optimè congruit ratio, & præſumptio, in 9
qua fundatur eadem Lex; non enim præſumitur Patronus voluiſſe præferre propriæ ſoboli extraneos, vel conſanguineos remotiores in hoc honore, præeminentia, & decore, quem ſecum fert Juſpatronatus ſi de filiis cogitaſſet, Crot. *conſil.* 129. *num.* 8. Tiraquell. *in leg. ſi unquam verb. donatione largitus num.* 356. Franciſc. Palma *conſult.* 26. *n.* 2. Antonell. *de tempor. legal. lib.* 2. *cap.* 61. *num.* 11.

At quamvis in abſtracto, & in genere verior ſit
ſententia Tiraquelli, attamen ipſa in concreto ſuas 10
patitur limitationes. Donatio namque Juriſpatronatus poteſt eſſe cauſativa, ſeu oneroſa, nimirum ſi Patronus aſſumat pro cauſa donandi aliquod intrinſecum eidem Juripatronatus, ex. gr. ſi donet hoc cum onere, ut Donatarius reparet, reædificet, vel defendat Eccleſiam (non poteſt enim Patronus aſſumere pro cauſa donandi Juſpatronatus ſecundum ſe ſumptum aliquid ipſo extrinſecum abſque ſimonia, ſecus ſi donet univerſitatem bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus) & hæc donatio non reſolvitur per ſupervenientiam filiorum, ſeu præfata Lex in ea non habet locum, Menoch. *conſ.* 196. *ſub n.* 47. Rub. *par.* 4. *quæſt.* 37. *num.* 200. Card. de Luc. *de donat. diſc.* 21. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 320. *num.* 4. *par.* 6. *recent. & in Fulginaten. Donationum* 26. *Aprilis* 1707. §. *final.* coram
R. P. D. Criſpo. Poteſt etiam eſſe pura, & ſimplex, 11
& in ea non habet locum eadem Lex. Primo quando fuit per Patronum individuè, & ſpecificè ei renunciatum, ſecus ſi ſolùm fuiſſet renunciatum generaliter, Gabriel. *concluſ.* 2. *lib.* 3. *n.* 63. Rota *deciſ.* 597. *num.* 6. *par.* 3. *recent. & deciſ.* 255. *num.* 10. coram Otthobon. *& deciſ.* 379. *num.* 6. coram Ubaldo. Se-
cundò quando donatio Juriſpatronatus fuit facta Ec- 12
cleſiæ, aut piæ Cauſæ, Gabriel. *dicta concluſ.* 2. *n.* 61. Card. de Luc. *de donat. diſc.* 22. *num.* 7. & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Albanen. Donationis* 2. *Junii* 1663. *lib. Decr.* 23. *pag.* 504.

Tertiò quando Patronus cogitando ſpecialiter de 13
filiis, adhuc veriſimiliter donaturus fuiſſet Juſpatronatus, uti eſſet ex. gr. ſi ipſe poſt donationem ſuſcepiſſet liberos, & ſupervixiſſet, & donationem non revocaſſet

Hon-

Honded. *conſ.* 43. *num.* 16. *lib.* 1. Cardin. de Luc. *dicto diſc.* 22. *num.* 8. Antonell. *de tempor. legal. lib.* 2. *cap.* 61. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 471. *num.* 16. coram Bicch. Quartò non habet locum quando ſuperveniunt ſolùm filii adoptivi, ſeu non revocatur donatio per ſupervenientiam filii adoptivi Patroni donantis, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. ipſe vel is num.* 79. Lambertin. *eodem tract. lib.* 1. *par.* 2. *quaſt.* 2. *artic.* 9. *num.* 8. Gabriel. *concluſ.* 2. *num.* 77. *lib.* 3.

ARGUMENTUM.

Patronus donato Jure præſentandi dumtaxat, an cenſeatur illud donaſſe cumulativè, vel privativè; Et an donatio Juris præſentandi ab eo facta pro una vice tantùm ad Beneficium vacaturum ſuſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Ceſſante cauſa, ceſſare etiam debet effectus.*
2 *Mutare conſilium in præjudicium alterius quis non poteſt.*
3 *Patronus donans Juſpatronatus, non poteſt amplius præſentare. Donans verò dumtaxat jus præſentandi poteſt concurrere cum Donatario ad præſentandum accumulativè, & quare. Vide num.* 4. *Limita, ut num.* 6. *uſque ad* 11.
5 *Per donationem juris præſentandi non ceſſat in Patrono cauſa accumulativè præſentandi.*
12 *Patronus ſi donet alicui jus præſentandi pro una vice tantùm ad Beneficium vacaturum, an hæc donatio ſuſtineatur? Vide ibi, & num.* 14.
13 *Donatio juris præſentandi pro una vice nihil aliud eſt, quàm ſimplex mandatum procuræ ad præſentandum.*

CASUS X.

PAtronus de conſenſu Ordinarii donavit Titio præſenti, & acceptanti jus præſentandi, & ſuccedente vacatione Beneficii præſentavit ad illud Cajum, cui præſentationi ſe oppoſuit Titius Donatarius prætendens ad ſe ſolùm ſpectare vigore donationis jus præſentandi. Quæritur proinde, an Patronus potuerit in hoc caſu præſentare?

Pro quo, more ſolito procedendo per contraria, quo modo magis ſplendeſcit veritas, reſpondendum videtur negativè. Etenim Patronus eo ipſo, quòd donavit jus præſentandi alteri, à ſe illud abdicavit, & eo ſe ſpoliavit, unde vacato Beneficio, ad illud ampliùs præſentare non poteſt, ſed præſentatio totaliter ſpectare debet ad Donatarium, ut dixi ſuperiùs *Caſ. IV. num.* 1. aliàs in ipſo Patrono Donante ceſſaret cauſa præſentandi, nimirum jus præſentandi, & non ceſſaret effectus, videlicet præſentatio, contra illud princi-
1 pium, quòd ceſſante cauſa, ceſſare etiam debeat effectus, *l. adigere* §. *quamvis ff. de Jurepatr. Text. in cap. Cùm ceſſante appellat.* ibique Gloſſ. Abb. *num.* 2. Gonzal. *num.* 1. Barboſ. *axiom.* 40. *num.* 4. Cardin. de Luc. *de Benefic. diſc.* 87. *num.* 2. Ac etiam aliàs idem Patronus diceretur recedere à ſua deliberatione,
2 & mutare conſilium in præjudicium Donatarii juris præſentandi, contra regulam, quam habemus *in cap. Mutare de regul. jur. in* 6.

3 At hoc non obſtante, cenſeo in caſu præſenti Patronum Donantem potuiſſe præſentare Rectorem Beneficii vacantis unà cum Donatario juris præſentandi, & hunc vigore dictæ donationis intentionem in jure fundatam non habere præſentandi privativè, & excludendi Donantem à præſentatione; Quoniam diſtinguendum eſt inter donationem Juriſpatronatus, & donationem ſolius juris præſentandi; quamvis donato legitimè Jurepatronatus, Patronus non poſſit ampliùs præſentare, tamen donato dumtaxat jure præſentandi, & ſibi retento Jurepatronatus, idem Patronus Donans poteſt concurrere cum Donatario ad præſentationem, dum præſumitur donaſſe accumulativè, non autem privativè; tum quia ſi privativè donare voluiſſet, ſibi non retinuiſſet Juſpatronatus; tum quia, ubi fieri poteſt, ſemper actus interpretari debet, ne inducat totalem, & abdicativam renunciationem proprii juris:

Eodem modo, quo Papa concedendo facultatem Ordinariis conferendi Beneficia, intelligitur eam contuliſſe accumulativè, & non privativè; adeout non obſtante hac conceſſione poteſt Papa concurrere unà cum Ordinariis ad Beneficiorum collationem; & Princeps concedendo alicui juriſdictionem cenſetur cumulativè conceſſiſſe, & non privativè, ut docet expreſsè Decius *conſ.* 542. *per tot.* quem ſequuntur Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell.* §. 2. *proœm. n.* 32. *&* 38. Capon. *diſcept.* 12. *num.* 11. *& ſeqq.* Gratian. *diſcept.* 270. *n.* 15. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 65. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 385. *num.* 8. *par.* 1. *diverſ. & in Cracovien. Parochialis* 9. *Februarii* 1705. coram R. P. D. Caffarello §. *Quidquid* ibi — *Patronus enim donans jus præſentandi intelligitur donaſſe cumulativè, & non privativè, & in Derthonen. Beneficii S. Catharinæ* 20. *Aprilis* 1708. coram R. P. D. Polignac §. *Nec movit* ibi — *Quoniam animadverſum fuit deducta* per Decium *in ſupradictis conſiliis*, & per Rotam, *&c. rectè quidem procedere, cùm ex verbis, & mente Donantis appareat ceſſum, ſeu donatum ſimplex jus præſentandi, at verò rem aliter ſe habere, quoties (prout in hypotheſi) ceſſum, & donatum legitur univerſum Juſpatronatus cum clauſulis tranſlativis poſſeſſionis, & dominii, iſto enim caſu abdicatur omne jus à Cedente, ſeu Donante, illudque liberè transfertur in Ceſſionarium, ſeu Donatarium* — & dixi ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. IV. num.* 2.

Ratio autem eſt, quia Patronus retento ſibi Jurepatronatus per donationem ſimplicis juris præſentandi non abdicavit à ſe jus accumulativè variandi ei competens ratione Juriſpatronatus, juxta ſupradictos *Canones IX. X. & XI.* & alias auctoritates ibi relatas *Caſ. I. num.* 14. Unde non obſtante dicta donatione poterit validè alium variando accumulativè præſentare, ſeu accumulativè concurrere cum Donatario ad præſentationem. 4

Ex qua ratione patet reſponſio ad ea, quæ in contrarium objiciebantur; per hanc enim donationem non ceſſavit in Patrono cauſa accumulativè præſentandi, cùm non ceſſaverit in ipſo Juſpatronatus, quod eſt cauſa univerſalis multorum effectuum, & jurium, quorum unum eſt jus accumulativè præſentandi; unde ſi accumulativè præſentaret cum Donatario juris præſentandi, non verificaretur, quòd in ipſo ceſſante cauſa non ceſſaret effectus, nec diceretur recedere à ſua deliberatione, & mutare conſilium; quia ipſius deliberatio, & conſilium fuit donare eidem Donatario jus præſentandi, non verò jus accumulativè variandi. 5

Supradicta autem concluſio, quòd Patronus non obſtante donatione juris præſentandi poſſit accumulativè præſentare, procedit in Patrono laico, ſeu in donatione juris præſentandi laicalis, ſecus in donatione juris præſentandi Eccleſiaſtici, ſeu in Patrono Eccleſiaſtico; iſte enim facta donatione juris præſentandi, non poteſt accumulativè præſentare, & concurrere cum Donatario ad præſentandum, cùm ipſi ſit interdicta variatio accumulativa, & non competat jus accumulativè præſentandi, juxta ſupra dicta in *Can. IX. X. & XI. in Comment. num.* 1. *& in Caſ. II. ibi.* 6

Procedit etiam niſi aliter conſtet de mente Patroni Laici donantis; quippe ſi ex circumſtantiis, conjecturis, aut verbis donationis appareat Patronum voluiſſe à ſe abdicare totum Juſpatronatus, ipſe, aut ejus hæredes non poſſent ampliùs præſentare; Diceretur autem Patronus per donationem juris præſentandi à ſe abdicaſſe totum Juſpatronatus, ſi juxta communem loquendi uſum loci, in quo ipſe reperitur, jus præſentandi idem ſonaret ac Juſpatronatus. Rot. *in Bituntina Juriſpatronatus* 31. *Januarii* 1716. §. *Et profectò* coram R. P. D. Foſcaro inferiùs impreſs. *Caſ. XI.* 7
Si Patronus donans promiſerit habere donationem ratam, & nunquam ei contravenire — *nè in tutto, nè in parte* — ex his enim verbis ipſe præſumeretur ſibi abſtuliſſe jus variandi, & cumulativè præſentandi, juxta Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quaſt.* 7. *art.* 16. *ſub num.* 2. 3. *&* 4. *& lib.* 2. *par.* 1. *q.* 4. *art.* 6. *num.* 3. *in fin.* ſi in donatione dixit ſe *omnino, totaliter, penitùs transferre omne jus in Donatarium, ſeu nullo jure retento.* Fagnan. *in cap. Cùm dilectus de Religioſ. domib. num.* 37. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 66. 8 9

10 *num.* 66. *in fin.* Si in donatione juris præſentandi ſibi reſervaſſet ſolùm jus alimentorum, aut aliquem particularem fructum Juriſpatronatus, tunc reſervatio, & exceptio in iſto fructu argueret omnimodam conceſſionem juris præſentandi etiam privativè. *Text. in cap. Qualis verſ. quod enim de uno negatur* 25. *diſt.* Fagnan. *ubi ſupra num.* 38. Denique ſi poſt donatio-
11 nem Patronus, aut ejus hæredes nunquam præſentaſſent, nec aliud jus honorificum exercuiſſent; ſecus ſi ſolùm in vacatione Beneficii immediatè ſequuta poſt donationem juris præſentandi, Patronus nullatenus præſentaſſet. Ex hac enim ſola omiſſione præſentationis accumulativè in dicta prima vacatione deduci non poſſet Patronum à ſe abdicaſſe totum Juſpatronatus, & in futuris vacationibus non poſſe ampliùs accumulativè præſentare, quia negligens in uno actu, non facit ſibi præjudicium in ſequenti, niſi expreſsè appareat Donatarium præſentando in dicta vacatione habuiſſe animum privandi Patronum donantem jure cumulativè præſentandi, & ei præjudicandi, ſciente, & patiente eodem Donante. Ruin. *conſ.* 50. *n.* 9. *tom.* 5. Federic. de Sen. *conſ.* 147. *num.* 1. ibi — *ſed contrarium credo verius, nam licèt aliquis, qui habet ſimul cum aliis eligere ſemel non elegerit, non ſequitur, quòd propter hoc amiſerit jus, vel poſſeſſionem juris eligendi.*

12 Quæro hic ſi Patronus donet alicui jus præſentandi pro una vice tantùm ad Beneficium vacaturum, an hæc donatio ſuſtineatur?

Decius *conſ.* 541. *num.* 1. *tom.* 2. abſolutè tuetur hanc donationem non ſuſtineri, nec valere, quia inducit votum captandæ mortis, ad *Text. in cap. Ne captandæ, & in cap. Deteſtanda de conceſſ. præben. in* 6.
13 Sed quia hujuſmodi donatio juris præſentandi pro una vice nihil aliud eſt, quàm ſimplex mandatum procuræ ad præſentandum. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 11. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 537. *num.* 7. & *deciſ.* 583. *num.* 9. coram Emerix Jun. proinde cenſeo ſententiam Decii abſolutè, & indiſtinctè non eſſe ve-
14 ram; ſed procedendum eſſe cum ea diſtinctione, quam in terminis mandati procuræ ad præſentandum ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. I. num.* 1. & *ſeqq.* inſinuavi; Aut enim Donator juris præſentandi pro una vice tantùm ad Beneficium vacaturum eſt directa ad certam perſonam, & tunc non ſuſtinetur, & eſt nulla propter votum captandæ mortis, aut eſt directa generaliter ad præſentandum in genere in caſu vacationis, & tunc eſt valida, quia nullum inducit votum captandæ mortis, juxta Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 64. *num.* 34. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 2. *cap.* 33. *num.* 1. & *ſeqq.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 420. *n.* 9. & Adden. ad Buratt. *deciſ.* 21. *num.* 29. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 298. *num.* 11.

ARGUMENTUM.

Donatarius Juriſpatronatus an poſſit præſentare Donatorem?

SUMMARIUM.

1 *Patronus non poteſt præſentare ſeipſum.*
2 *Donatarius Juriſpatronatus poteſt præſentare Donatorem ſi Juſpatronatus ſit ei donatum in perpetuum; quid autem ſi ei eſſet donatum pro una vice tantùm? Vide ibi, & num. 4. uſque ad 6.*
3 *Præſentatus à Donatario Juriſpatronatus eſt inſtituendus.*
7 *Donato jure præſentandi non cenſetur donatum totum Juſpatronatus. Limita, ut ibi.*
8 *Donatio Juriſpatronatus, ut dicatur perpetua, quid ſufficiat?*
9 *Animus fraudandi Legem ſuper futura præſentatione Patroni Donantis in donatione Juriſpatronatus, ex quibus ceſſare dicatur; & num. ſeqq.*

CASUS XI.

Donavit Patronus donatione irrevocabili inter vivos de conſenſu Ordinarii cuidam Juſpatronatus, qui in prima proxima vacatione beneficii præſentavit ipſum Patronum. Quæritur an hujuſmodi præſentatio ſuſtineatur?

Et videtur non ſuſtineri, quia ſicuti Patronus non 1
poteſt præſentare ſe ipſum, juxta *Text. in cap. Per noſtras*, de quo infra *Can. XXIX.* ita nec Donatarius Juriſpatronatus poterit præſentare ipſum Patronum donantem; quia talis donatio videtur facta in fraudem ſupradicti Canonis; ut ſic Patronus poſſit præſentari, aſſequi, & inſtitui in beneficio de ſuo Jurepatronatus.

Verùm huic quæſtioni breviter reſpondendo, diſtin- 2
guo, aut Patronus donavit Juſpatronatus donatario in perpetuum de conſenſu Ordinarii, & tunc poſſet Donatarius validè præſentare donatorem, quia tunc præſentaret illum nomine proprio, & nulla fieret fraus præfato Canoni; Aut donavit Juſpatronatus Donatario pro una vice tantùm, ſcilicet pro prima vacatione beneficii, & in hoc caſu ſubdiſtinguo; Aut donavit Juſpatronatus illi, ut Procuratori, ſcilicet, ut præſentet nomine Donatoris, & tunc non poteſt præſentare Donatorem, quia iſte intelligeretur præſentare ſe ipſum, aut donavit illi, ut donatario, de conſenſu Epiſcopi, ſcilicet, ut præſentet nomine proprio, & tunc Donatarius poteſt præſentare Donatorem. In Caſu præſenti Patronus donavit Juſpatronatus in perpetuum cum debitis ſolemnitatibus; unde poterat Donatarius validè præſentare ipſum Patronum donantem, & præſentatio ſuſtinetur, & ita docent Abb. *in cap. Ex inſinuatione de Jurepatr. num.* 7. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verb. is, vel ipſe quæſt.* 20. *num.* 37. Lambert. *eodem tract. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 8. *art.* 11. *per tot.* Vivian. *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 22. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 72. *num.* 95. & reſolutum fuit à Sac. Rota *in Bituntina Juriſpatronatus*, hic immediatè impreſſa.

R. P. D. FOSCARO

Bituntina Juriſpatronatus.

Ven. 31. *Januarii* 1716.

Contendentibus Joanne Petro, & Scipione de Rogadeis coram Epiſcopo Bituntino adjudicationem Beneficii, ſeu Rectoriæ Eccleſiæ Sanctæ Annæ de activo Jurepatronatus ejuſdem familiæ, emanavit ſententia Joanni Petro favorabilis; Scipio tamen huic Ordinarii judicio minimè acquieſcens, appellationis Cauſam noſtro Tribunali committi curavit, coram quo proinde propoſito in hodierna Audientia per me Dubio — *An, & cui ſit adjudicandum Beneficium* — Domini in conſueto Turno mihi aſſidentes eidem reſponderunt — *Beneficium adjudicandum Joanni Petro* —

Conſiſtit enim in facto, quòd Jus præſentandi ad 3
prædictum Beneficium ex lege fundationis ſpectabat ad Primogenitum pro tempore familiæ de Rogadeis, quo poſito cùm Joannes Petrus actualis ejuſdem familiæ Primogenitus, & Juriſpatronatus reſpectivè poſſeſſor, illud ſerv. ſerv. donaverit Euſtachio filio, inde evenit, ut quemadmodum vigore hujuſmodi donationis prædictum Juſpatronatus translatum, & transfuſum remanſerat in Euſtachium Donatarium, ita quoque Beneficii adjudicatio denegari non poterat eidem Joanni Petro, tamquam præſentato ab Euſtachio, qui erat unicus, ac legitimus ejuſdem Beneficiatus Patronus, ut aliàs firmavit Rot. *in Camerinen. Beneficii* 10. *Maji* 1709. §. 1. coram Reverendiſſimo D. meo Molines Decano, & *in Valentina Beneficii* 16. *Januarii* 1704. §. *Quamvis enim* coram R. P. D. meo Lanceita, & *in Tuden. Parochialis* 7. *Decemb.* 1703. §. *Fuit enim* coram clar. mem. Card. Caprara.

Nec ad obtinendam illius adjudicationem Joanni 4
Petro reſiſtere viſa fuit diſpoſitio famigerati *Text. in cap. Per noſtras de Jurepatr.* in quo cùm ob neceſſariam differentiam, quæ debet intercedere inter Præſentantem, & Præſentatum prohibeatur Patrono, quo minus ad Patronale Beneficium ſe ipſum valeat præſentare, ex hoc proinde ſcribentes pro Scipione contendebant inferre, quòd ſicuti Joannes Petrus ad ſæpe laudatum Beneficium ſe ipſum præſentare non valuiſſet, ita quoque ad illud legitimè præſentari non valuit ab Euſtachio ejuſdem Juriſpatronatus Donatario, ea ratione, quia talis donatio præſumatur, ſeu potiùs probari prætendatur facta in fraudem Legis, & ad effe-

effectum, ut Joannes Petrus Donator, quòd à ſe ipſo recipere prohibebatur id per interpoſitam Euſtachii Donatarii perſonam obtinere valeret.

5 Animadvertebant quippe Domini, ſuperiùs recenſiti Textus cenſuram locum quidem ſibi vindicare poſſe, quoties agitur de donatione Juriſpatronatus, vel quæ facta fuerit eâ lege, ut Donatarius unica tantùm vice præſentare valeat, vel irrequiſito Donante præſentare non poſſit, vel quæ neceſſario Ordinarii conſenſu munita non fuerit, in quibus ſanè terminis, cùm vigore hujuſmodi donationis, ſive ex defectu voluntatis, ſive ex deficientia ſolemnitatis Juriſpatronatus eradicatum non remaneat ex oſſibus Donantis, ac integraliter in perſonam Donatarii transfundi non poſſit, inde fit, quòd ſi Donatarius eo caſu Donantem præſentet, diſſimulari nequit, quòd talis præſentatio in fraudem Legis machinata non fuerit, ex quo illa ſuum principium deſumere non valebat ab alio jure, quàm ab eo, quod, vel totum, vel pro parte in ipſiuſmet Donantis præſentati perſona remanebat infixum, ut communiter firmant Canoniſtæ *in cap. Ex inſinuatione de Jurepatr.* & ſequuntur Panorm. *num.* 7. Joannes Andreas *num.* 3. Butr. *num.* 5. Zabarell. *n.* 1. *in fin.* Henriq. *in cap. Per noſtras eodem tit. num.* 4. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 22.

6 Secus tamen procedere viſum fuit, quando, prout in caſu præſenti, Joannes Petrus univerſum Juſpatronatus, de quo agitur eo modo, quo à fundatore quæſiverat, Euſtachio filio donavit, cum effrænata facultate præſentandi in omnibus quibuſcumque vacationibus Perſonam eidem Donatario beneviſam, & cum ſucceſſiva etiam, ac ſpeciali Epiſcopi approbatione, in quibus profectò circumſtantiis, cùm controverti nequeat, quòd per hujuſmodi donationem abdicato quocumque jure ex perſona Donantis, tam ratione voluntatis, quàm ratione ſolemnitatis Donatarius effectus fuerit legitimus, & abſolutus Dominus Juriſpatronatus donati, dubitari quoque non poteſt, quòd ipſummet donantem præſentare valeret, eo modo, quo aliam quamcumque perſonam præſentare non prohibebatur, cùm jure ſuo, non jure Donantis id agere videretur, ut ultra Doctores ſuperiùs relatos diſtinguendo etiam ccncludunt Speculat. *de Jurepatr. num.* 16. & confirmat J. nnes Andreas *in addit. ad eumdem* Specul. *ibi. em*, Piring. *in jus Canonicum tom.* 3. *lib.* 3. *tit.* 38. *de Jurepatr. ſect.* 4. §. 2. *num.* 90. & optimè Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *artic.* 11. *num.* 1. Sanchez *conſ. moral. lib.* 2. *cap.* 3. *dub.* 74. *num.* 3. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. par.* 2. *allegat.* 72. *num.* 95. Pax Jordan. *tom.* 2. *lucubr. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 270. & alii communiter per ſupra relatos congeſti.

Et profectò impugnari minimè poterat, quòd in prædicta donatione Joannes Petrus comprehendere voluerit univerſum controverſi Beneficii Juſpatronatus, quamvis eadem literaliter adſtricta legatur ad ſimplex jus præſentandi; etenim licèt verum ſit, quòd regulariter jus præſentandi ſit quædam pars, & effectus Juris-
7 patronatus univerſi, adeout donato particulariter jure præſentandi, cenſeri non poſſit donatum quoque fuiſſe totum Juſpatronatus; æquè tamen verum eſt, quòd quemadmodum etiam à jure non abhorret, ut aliquando jus præſentandi idem ſonare poſſit, ac Juſpatronatus ex Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 3. & Lambert. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 3. *num.* 4. & Paul. de Cittadin. *de Jurepatr. par.* 1. *n.* 44. Ideoque repugnare non videbatur, quòd Joannes Petrus donando jus præſentandi à ſe abdicare voluerit totum Juſpatronatus, præſertim quando non ſolùm Epiſcopus confirmando hujuſmodi donationem profeſſus fuit confirmare donationem Juriſpatronatus, licèt Donator profeſſus fuiſſet donare jus præſentandi, ſed etiam fortius, quia ipſemet Fundator ſub hac eadem denominatione juris præſentandi illud reſervavit Primogenitis familiæ de Rogadeis, quo caſu, vel dicendum eſt fundatorem de hoc Beneficio nullum reſervare voluiſſe Juſpatronatus univerſale, ſed ſimplex jus præſentandi, vel concedendum eſt ſub nomine juris præſentandi comprehendere, & intelligere voluiſſe, de univerſo Jurepatronatus. Quocumque tamen caſu dubitari non poteſt, quòd Joannes Petrus omne jus activum, quod habebat ad controverſum Beneficium à ſe abdicare voluerit, quoties eadem formula, & latitudine verborum, quibus illud à Fundatore quæſiverat in Donatarium transtulerat.

Minus rectè ibidem objiciebatur ſæpe laudatæ donationi defectus perpetuitatis, ex quo cùm ageretur de Jurepatronatus gentilitio, ac primogeniali, de illo proinde verificari non poſſet perpetua ejuſdem donatio in præjudicium vocatorum poſt mortem Donantis.

Placuit enim reſponſio, quòd pro verificanda per- 8
petuitate donationis, juxta ſubjectam materiam, ſatis eſſet, quòd Donans metiendo voluntatem à poteſtate taliter à ſe abdicaverit omne jus, quod habebat ſuper Jurepatronatus donato, ut excluſus perpetuò remaneret quilibet ejuſdem regreſſus ad eumdem Donantem, ad hoc, ut ita quoque excluſa remaneat quælibet ſuſpicio fraudandi legem, ne ſcilicet ſub palliato nomine temporaneæ, ac terminatæ donationis videretur voluiſſe potiùs conſtituere Procuratorem ad præſentandum pro vicibus, ac tempore convento, quàm plenum, & abſolutum Juriſpatronatus dominium in verum Donatarium transferre, prout ſatis clarè deſumebatur, ex ſpiritu potiùs, quàm ex litera DD. ſuperiùs allegat.

Ejuſdem quoque momenti apparuit altera exceptio, quòd in donatione prædicta neceſſarius Ordinarii conſenſus non intervenerit, ex quo approbata ſolummodo legatur ab ipſius Vicario, qui in hujuſmodi actus approbatione interponere prohibetur abſque ſpeciali Epiſcopi mandato. Objectum quippe ſublatum remanſit ex facto, dum mihi originaliter exhibitum fuit adeò effrænatum Epiſcopi mandatum eidem Vicario non ſolùm inter cætera ſpecialiter datum ad confirmandas donationes Juriumpatronatus, ſed etiam ad ea omnia nomine conſtituentis peragenda, quæ expreſsè, & ſpecificè etiam demandari oportuiſſent, prout conſtitit ex illius lectura.

Fruſtrà denique opponebatur, quòd in explenda ſæpe 9
recenſita donatione interceſſerit ſecreta pactio, & animus fraudandi legem ſuper futura præſentatione Joannis Petri donantis; Animadverſum namque fuit, quòd cùm ageretur de actu, qui ſive inſpicienda ſit cauſa, ex qua proceſſit, ſive perſcrutandus veniat modus, cum quo fuit celebratus omnimodam ſinceritatis, & legalitatis ſpeciem præſeferat, quæcumque fraudis, aut vitioſæ conventionis ſuſpicio penitùs ceſſare videbatur, quouſque præſertim illa ex urgentibus, ac plenè concludentibus conjecturis comprobata remaneret.

Ceſſabat itaque ſuſpicio fraudis reſpiciendo ad Cau- 10
ſam prædictæ donationis, ex quo cùm illa facta fuerit à Joanne Petro intuitu, & contemplatione certi Matrimonii per Euſtachium filium, ac Donatarium contrahendi, hinc neceſſariò conſequebatur, quòd ſicuti nulla conſiderari poteſt frequentior, ac rationabilior cauſa, quæ valeat infirmare hujuſmodi donationes à parentibus erga filios nubentes exerceri conſuetas, ita quoque ceſſare penitùs viſa fuit quælibet contraria præſumptio, quòd fraudulenter, & criminosè actum fuerit, id, quòd ex licita, honeſtaque cauſa proficiſci dignoſcebatur ex regula *Text. in l. merito ff. pro ſocio*, Rot. coram Gregor. *deciſ.* 486. *num.* 6. & coram Otthobon. *deciſ.* 253. *num.* 14. & 15. & *in recent. deciſ.* 7. *num.* 11. *par.* 18. *tom.* 1.

Nec quid extraneum, aut impertinens geſſiſſe redargui poteſt Joannes Petrus, eo quia ſub expreſſa cauſa matrimonii donaverit Juſpatronatus, ex quo cùm nullum Donatarius conſequi valeret emolumentum ad ſubeunda onera matrimonialia divitiis, non titulis, ac juribus honorificis ſuſtentanda, inferebant proinde Scipionis defenſores, quòd ſicuti inveriſimile eſt contemplatione Matrimonii donatum fuiſſe id, quod ad ipſius Matrimonii commodum non concernebat, ita etiam veriſimilius argui poterat ſub palliato colore matrimonii per Donatarium contrahendi voluiſſe cohoneſtare ſecretiorem cauſam præſentandi Donantem vigore ipſiuſmet patronatus donati.

Pro remotione ſiquidem objecti conſideratum fuit, 11
quòd Joannes Petrus non donavit Euſtachio filio ſimpliciter Juſpatronatus controverſi beneficii, ſed ulterius unà cum aliis juribus patronatus ad alia quæcumque Beneficia competentibus, & competituris, in eumdem contulit duo conſpicua feuda per ipſum Donantem poſſeſſa, adeout cùm Donatarius ex hujuſmodi

feudo-

feudorum donatione proviſus abunde remaneret divitiis, quibus onera contemplati matrimonii validiùs ſuſtinere valeret, incongruum, idcircò dijudicari non poterat, ut eum, quem Donator bonis auxerat, juribus etiam honorificis condecoraret, ad hoc, ut ita Euſtachius, qui per matrimonium contrahendum Pater, & caput familias efficiebatur, faciliùs referre poſſet Nobilitatem proprii generis, quod jamdiu inter nobiliora Civitatis effulſerat, cùm regulariter nobilitas in familiis non solùm divitiis, ſed juribus honorificis præſertim gentilitiis conſervetur, & augeatur, ut optimè ad rem noſtram dixit Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 25. *num.* 4. & Rot. poſt Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. deciſ.* 20. *num.* 8. *cum ibi concordan.*

12 Tantoque evidentius ſæpe laudatam donationem Juriumpatronatus tali methodo, ac promiſcuè cum bonis prophanis celebratam omni fraude vacare dignoſcebatur, quanto inveriſimilius apparuit, quòd Joannes Petrus ob ſolam ſpem futuræ præſentationis ad Beneficium, de quo agitur, voluerit non ſolùm univerſa Jurapatronatus competentia, & competitura totaliter à ſe abdicare, ſed ulterius bona prophana, adeò conſpicua in Donatarium conferre.

13 Idque præſertim, quia prædicta Jurapatronatus adeò liberè, & effrænatè per Joannem Petrum donata apparuerunt, ut omnimodam in Donatarium transtulerit facultatem – *di preſentare un' altro Chierico della famiglia a ſuo arbitrio* – adeout hæſitari ampliùs non valeret, quòd quemadmodum erat in libera poteſtate Donatarii Clericum de familia ſibi beneviſum præſentandi, eodem quoque modo ſublata remaneret tacita, & ſtricta conventio præſentandi Donantem, cùm ea ſoleat eſſe contrariorum natura, ut uno poſito, alterum excludi neceſſe ſit, ad *Text. in l. mutuis ff. pro ſocio, & l.* 1. *Cod. de furtis*, Barboſ. *in axiomat. uſufrequen. axiom.* 58. *num.* 3.

14 In prædictorum denique comprobationem accedebat, quòd ſæpe laudata donatio non ſolùm confirmari promeruit ab Ordinario, ſed ulterius quoque executioni demandari per Sententiam ab eodem latam favore ipſiuſmet Donantis à Donatario præſentati; ideoque cùm in utroque ex prædictis actibus univerſa præceſſerit negotii cognitio, præſumendum non eſt, quòd illud ab Ordinario confirmatum, vel executioni demandatum fuiſſet, ſi fraudem, aut vitioſam aliquam conventionem ſuboluiſſet ad firmata per Imol. *conſ.* 98. *num.* 9. Dec. *conſ.* 463. *num.* 7. *circa med. verſic. quia propter*, Farinacc. *de falſit. & ſimult. quæſt.* 133. *n.* 227. Rot. cor. Cavaler. *deciſ.* 479. *num.* 2. & alibi paſſim.

15 Neque e conſpectu tot circumſtantiarum, & argumentorum in omnimodam actus ſinceritatem, & legalitatem coeuntium attendi promeruit imminens controverſi Beneficii vacatio ob Matrimonium ab Euſtachio illius poſſeſſore de proximo contrahendum, necnon actuum donationis, dimiſſionis Beneficii, & præſentationis contextualitas, adeò enixè ad ſuadendam fraudem per Scribentes pro Scipione inculcata; Etenim ultra quòd omnes prædicti actus non ita breviter dici poterant geſti in effluxu quatuor menſium, in quo celebrati apparuerunt; conſiderabant Domini, quòd cùm ex ſupra deductis conſtiterit licitam, & rationabilem cauſam controverſæ donationis fuiſſe matrimonium à Donatario, & Beneficiato reſpectivè contrahendum, non poterat ex hujuſmodi cauſa licitè donare, quin conſecutivè, & ſecundariò non ſequeretur Beneficii dimiſſio, & ſequuta dimiſſione per Patronum ad illud intrà legitima tempora alius præſentaretur, ideoque ſicuti prædictorum actuum contextualitas principium deſumebat ex eademmet Cauſa, quæ fomentum præbuit donationi, ita quoque fraudulenter machinatum dijudicari non poterat id, quod ex natura rei, vel ipſius actus licitè, honeſteque geſti ſubſecutum fuit, cùm ad dimetiendum contrahentium animum regulare ſit, quod potiùs attenditur quidquid principaliter agitur, quam quod ſecundario ſubſequitur, ad *Text. in leg. quod dicimus ff. de auct. Tutor. l.* 15. *ff. de liber. cauſ.* Ruin. *conſ.* 21. *n.* 16. *lib.* 1. Ferret. *conſ.* 64. *num.* 3. benè Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 45. §. 5. *num.* 35. *& gloſſ.* 48. *num.* 34. Rot. coram Veral. *deciſ.* 15. *num.* 6. *par.* 2.

Et ita utraque, &c.

CAN. XXI.

Alexander III. Vintonien. Epiſcopo.

QUerimoniam. Et infra: Abſurdum videtur omnino, ut ad ſingulas Patronorum, ſecundùm humanam conditionem mutationes, Eccleſiarum ordinationes mutentur; Et viciſſitudines Eccleſiarum ab Advocatis, vel aliis præſumantur.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il IX. deducuntur ſequentes Concluſiones.

Prima: PATRONUS NOVUS NON POTEST MUTARE, ET AMOVERE RECTOREM INSTITUTUM IN ECCLESIA, SED TENETUR STARE PRÆSENTATIONI PRIMI PATRONI.

Secunda: NON POTEST PATRONUS PERMUTARE JUSPATRONATUS ABSQUE CONSENSU EPISCOPI: Ita Gloſſ. *verb. mutationes, & verb. viciſſitudines* Innoc. Anan. Abb. Butr. Barboſ. Gonzal. hic Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 2. Molin. *de Primogen. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 42. Primam Concluſionem probat etiam *Textus in cap. Laici quæſt.* 7. ibi – *Laici Presbyteros de Eccleſiis non ejiciant, neque in eis conſtituant ſine conſenſu Epiſcoporum – & cap. Presbyteri de Cappell. Monach. in* 6. ibi – *Presbyteri, qui ad Curam Populi per Monachos in eorum Eccleſiis præſentantur Epiſcopis, & inſtituuntur ab ipſis (cùm debeant eſſe perpetui) conſuetudine, vel Statuto, quovis contrario non obſtante ab eiſdem nequeunt Eccleſiis (niſi per Epiſcopos, & ex cauſa rationabili) amoveri.*

Ratio autem eſt, quia Patrono ratione Juriſpatronatus ſicuti non competit inſtitutio, ut ſupra dictum fuit in *Can. IV. V. VI. VII. & VIII.* ita neque competere poteſt deſtitutio, ſed Eccleſia Patronalis, quoad utrumque actum plenè ſubeſt Poteſtati, & Diſpoſitioni Epiſcopi, & non Patroni; Et quia abſurdum eſt cùm mutatione voluntatis ipſius Patroni mutari etiam Rectorem Beneficii, juxta Gloſſ. *hic ubi ſupra* Roman. *conſ.* 465. *ſub num.* 1. *poſt medium verſic. mutatio enim voluntatis* Lotther. *de re Benefic. lib.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 4. 1

Secundam Concluſionem jam ſuperius examinavi *Par. I. Can. VII.* in ordine verò ad primam ſequentes diſſeruntur Caſus.

ARGUMENTUM.

An Patronus poſſit mutare, & amovere Cappellanum à Cappellania ad nutum amovibili.

SUMMARIUM.

1 *Beneficium dividitur in Regulare, & Sæculare.*

2 *Vis manualitatis diverſimode conſtituitur in Beneficio Regulari, & in Beneficio Sæculari, & in quo conſiſtat hujuſmodi diverſitas? Vide ibi.*

3 *Fundatio Cappellaniarum amovibilium cedit in majorem illarum utilitatem, ac eorum de ſanguine Fundatoris.*

4 *Amovibilitas, ſeu manualitas Cappellaniæ, ſi ſit deperditum Inſtrumentum fundationis; ex quibus probari poſſit? Vide ibi, & num.* 5. 6. *&* 7.

8 *Patronus poteſt removere Cappellanum à Cappellania ad nutum amovibili. Amplia, ut num.* 9. *&* 11. *Limita, ut num.* 13. *&* 24.

10 *Quòd quis nequeat venire contra proprium juramentum, quo ſenſu procedat?*

12 *Patronus ſucceſſor quando amovere poſſit Cappellanum ad nutum amovibilem deputatum à Prædeceſſore, & num.* 23.

14 *Patronus an poſſit removere Cappellanum ad nutum amovibilem ſine cauſa, & quid ſi lex fundatio-*

dationis ſit dubia, aut Cappellania ſit Eccleſiaſtica, & collativa? Vide num. 16. 17. & 18.

15 *Abbas, aut alius Superior an poſſit removere Regulares à beneficiis manualibus ſine cauſa? Vide ibi, & num. 19.*

20 *Tradens rem temporalem pro nominatione ad Cappellaniam laicalem non incurrit in pœnam ex ſtatutis contra ſimoniacos.*

21 *Patronus laicus eſt incapax juris inſtituendi, & deſtituendi in Beneficiis Eccleſiaſticis etiam amovibilibus, & attento jure communi; Secus in Cappellaniis merè laicalibus; aut in Cappellaniis Eccleſiaſticis ex Privilegio Apoſtolico.*

22 *Patronus an poſſit libere amovere Cappellanum ad nutum amovibilem, quando iſte ſit nominatus, & deputatus cùm conſenſu, & approbatione Epiſcopi, aut Summi Pontificis, aut quando Summus Pontifex illum de Cappellania providiſſet?*

23 *Patronus habens ex lege fundationis jus nominandi Cappellanum amovibilem, vel perpetuum, non poteſt Succeſſor illum removere.*

25 *Cappellanus nominatus à Patrono reſervata facultate removendi, ſi nunquam fuit remotus, nominatio remanet perpetua.*

CASUS I.

QUidam Patronus laicus utens facultate nominandi ad Cappellaniam merè laicalem Cappellanum, vel amovibilem, vel perpetuum ſibi ejuſque Deſcendentibus à Fundatore conceſſa, nominavit, & deputavit in Cappellanum ejuſdem Cappellaniæ de conſenſu, & approbatione Epiſcopi quemdam Clericum ſub conditione, & reſervatione illum removendi ad nutum, & ad placitum, ac ſub conditione, quòd ſi in vita illum non removeret, idem Clericus perpetuò, nimirum tota ejus vita durante poſſideret dictam Cappellaniam, qui Clericus, ut ſic nominaretur, donavit Cappellæ certa bona: Defuncto præfato Patrono non amoto Cappellano, ejus hæres, & deſcendens non requiſito conſenſu Epiſcopi removit illum à dicta Cappellania; & hanc contulit, & conceſſit ejus Amico. Quæritur in hoc caſu, an hujuſmodi remotio ſuſtineatur?

1 Pro clariore hujus articuli diſcuſſione præmittendum eſt. Beneficium in ſtricta ſignificatione ſumptum dividi in Regulare, quod confertur Regularibus, uti ſunt Prælaturæ Regulares, Abbatiæ, Prioratus, Adminiſtrationes, Præceptoriæ, Commendæ, Officium Cellerarii, Eleemoſynarii, Theſaurarii; In ſæculare collativum, ſeu Eccleſiaſticum, & in ſæculare non collativum, nec Eccleſiaſticum, ſed merè laicale, & prophanum, quod impropriè dicitur beneficium. Unumquod-
2 que ex his beneficiis poteſt eſſe manuale, & amovibile; Sed vis manualitatis, & amovibilitatis diverſimodè ſe habet in Beneficio Regulari, & in Beneficio Sæculari, ſive Eccleſiaſtico, ſive laicali. Siquidem in Beneficio Regulari conſtituitur non in ipſa ſubſtantia beneficii, ſed in obedientia, quam profitetur Regularis, cujus vigore tenetur dimittere beneficium ſi revocetur ad Clauſtrum, & removeatur ab ejus Superiore; In Beneficio verò ſæculari, ſeu Cappellania ſæculari, ſive Eccleſiaſtica, ſive prophana vis manualitatis, & amovibilitatis conſtituitur in ipſa ſubſtantia beneficii ex diſpoſitione Fundatoris in limine fundationis beneficii quidem Eccleſiaſtici, de conſenſu legitimi Superioris, beneficii verò laicalis ex ejus mera voluntate adjecta, ut docet Lotther. *de re benef. lib.* 1. *queſt.* 33. *num.* 5. *& ſeqq.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 8. *&* 31. Garz. *de benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 72. Cardin. de Luc. *de benef. diſc.* 97. *num.* 4. Pii namque Teſtatores ſolent multoties fundare Cappellanias collativas de conſenſu Superioris, non collativas abſque hujus conſenſu ſub ea conditione, quòd ſint ad eorum, ſuorumque Succeſſorum, ſeu Patronorum nutum, & libitum amovibiles; quæ fundatio
3 Cappellaniarum cum hac conditione cedit tum in majorem illarum utilitatem, quia ſic Cappellani agnoſcentes ſe poſſe removeri, diligentius inſerviunt eiſdem Cappellaniis, & facilius ſe continent in officio virtutis. Navarr. *conſ.* 6. *num.* 2. *de offic. Ordin.* ibi — *Quod eſt grande, & utile frænum ad continendum Cappellanum in officio virtutis, ne Patronus reſciens illius vitium amoto eo ponat alium* — Lara *de anniverſ. & cappell. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 9. Guttierez *lib.* 3. *pract. queſt.* 11. *num.* 27. *verſic. Quo fit*, Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *n.* 34. Pignatell. *conſult.* 143. *n.* 31. *tom.* 9. Tum in favorem eorum de ſanguine Teſtatorum, quia ſic cum maxima facilitate ipſis provideretur. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *queſt.* 9. *art.* 2. *num.* 14. Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 2. §. 1. *num.* 72.

Præſupponendum eſt etiam, quòd ſi ex inſtrumento 4
fundationis probari non poſſit amovibilitas Cappellaniæ, eo quia ſit deperditum; hæc probari poteſt ex conjecturis, & aliis argumentis. Primò nimirum ſi Cappellani ſemper fuerint deputati cum qualitate amovibilitatis, tunc Cappellania dicitur amovibilis, nec Cappellanus pro tempore impugnare poteſt ejus amovibilitatem, quando Cappellaniam uti amovibilem acceptavit. Rot. *deciſ.* 817. *num.* 3. coram Merlin. *& in Romana Cappellaniarum* 15. *Aprilis* 1701. §. *Quia* coram bon. mem. Pio, *& in Januen. Tranſactionis* 15. *Decembris* 1704. §. *Atque* coram Omanna, *& in Nullius Provinciæ Hiſpalen. juris amovendi Vicarium* 21. *Februarii* 1707. §. *Poteſtas*, *&* §. *final.* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

Secundò; Si non conſtet fuiſſe erectam Auctoritate 5
Apoſtolica, vel Ordinaria, ſine qua dici non poteſt Beneficium Eccleſiaſticum, & perpetuum; *Text. in cap. Adhuc de Relig. domib.* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 61. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. *num.* 7. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *queſt.* 5. *num.* 62. Rot. *deciſ.* 101. *num.* 1. *&* 2. coram Dunozett. Jun.

Tertiò. Si Cappellanus illam obtinuerit ad ſolam 6
nominationem Patroni abſque inſtitutione Ordinarii, cùm de natura Beneficii Eccleſiaſtici ſit illius inſtitutio. *Cap. Si quis deinceps, ibique gloſſ.* 16. *queſt.* 7. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 2. *n.* 10. Panimol. *deciſ.* 21. *num.* 3.

Quartò; Si Cappellano non fuerit aſſignata certa, 7
& determinata dos, ſed in diem, vel ſemeſtratim ei ſolvatur ſalatium ratione perſonalis ſervitii, cùm ad eſſentiam beneficii perpetui Eccleſiaſtici requiratur certa dos. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *queſt.* 5. *art.* 2. *num.* 3. Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 2. *n.* 93. *& ſeq.* Ex quibus omnibus reſultaret laicalitas, & manualitas Cappellaniæ ad tradita per Rot. *deciſ.* 104. *num.* 13. *& ſeqq.* coram Priolo, *& in dicta Romana Cappellaniarum* 15. *Aprilis* 1701. coram bon. mem. Pio *per tot.*

His præſuppoſitis deſcendendo ad quæſtionem primo 8
aſpectu, reſpondendum videtur remotionem Cappellani à dicta Cappellania, factam à ſucceſſore Patroni defuncti ſuſtineri; Quoniam Patronus poteſt amovere Cappellanum à Cappellania ad nutum, & ad libitum amovibili, & non expectata hujus morte, alteri illam conferre, juxta Gloſſ. *in Clement.* 1. *de exceſſib. Prælat. verb. ad menſam.* Lara *de anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 24. *& ſeq.* Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 85. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *queſt.* 33. *num.* 20. Palma *alleg.* 78. *num.* 1. *tom.* 1. Cardin. de Luc. *de benef. diſc.* 80. *n.* 17. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 53. *num.* 67. coram Peutinger. *& deciſ.* 104. *num.* 12. coram Priolo, *& deciſ.* 217. *num.* 4. *par.* 13. *recent.* R. P. D. Anſaldo *in addit. ad deciſ.* 76. *num.* 17. *& in Romana Cappellaniarum* 15. *Aprilis* 1701. §. *Conſtito* coram bon. mem. Pio, *& in dicta Januen. tranſactionis* 15. *Decembris* 1704. §. *Eo fortius* coram Omanna, *& in Romana Cappellaniæ* 16. *Martii* 1708. §. 1. *&* §. *Bonum ſiquidem* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Romana Cappellaniæ* 19. *Aprilis* 1709. §. *Non obſtat* coram R. P. D. Caffarello.

Etiam ſi juraverit ſe non amoturum, & non revo- 9
caturum Cappellanum, quia in his, quæ non ſunt contractus, vel quaſi, & dependent ex mera voluntate, non poteſt quis ſibi legem imponere, à qua recedere non liceat, & quia per hanc promiſſionem Cappellania non perdit naturam amovibilitatis. Caſtren. *conſ.* 361. *num.* 4. *lib.* 1. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 346.
Nullatenus obſtante eo communi dicterio, quòd quis 10
nequeat venire contra proprium juramentum, quia hoc procedit in eis, in quibus neceſſarium eſt audire Judicem, qui non debet aliquem audire contra proprium juramentum, ne ſit auctor perjurii, non verò in iis, in quibus non eſt neceſſe Judicem adire,

ſiquidem in illis poteſt quis venire contra proprium juramentum licèt remaneat perjurus. Pellegrin. *de Vicar. par.* 1. *ſect.* 2. *ſub ſect.* 6. *num.* 6. *in fin.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 54. *num.* 171. & bene Rot. *in Nullius Provinciæ Hiſpalen. juris amovendi Vicarium* 21. *Februarii* 1703. §. *In eo principaliter* coram Reverendiſſimo Molines Decano, & 12. *Decembris* 1707. §. *Dum igitur* coram R. P. D. Aldrovando.

11 Ac etiam ſi facultas amovendi nunquam ad actuale exercitium fuerit à Patrono perducta, quia hoc adſcribi deberet voluntati, & benignitati ejuſdem Patroni, non verò impotentiæ removendi, nec ex non uſu hujuſmodi facultatis Cappellanus prætendere poſſet Patronum non valere eum removere à Cappellania, quia in actibus facultativis ad effectum, ut dici poſſit acquiſitum contra Patronum jus prohibendi ne valeat amovere, non ſufficit non uſus alicujus temporis, niſi probetur, quòd evenerit caſus amovendi, quòdque amovendus inhibuerit ne amoveretur, ac etiam quòd Patronus prohibitus ſciens acquieverit prohibitioni per lapſum temporis conſiderabilis. Fagnan. *in cap. Cum ad Monaſterium de ſtat. Monach. num.* 37. Antonell. *de tempor. legal. lib.* 4. *cap.* 10. *n.* 4. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 5. §. 6. *n.* 35. *& ſeq.* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 55. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 778. *num.* 5. *par.* 1. *diverſ. & in Giennen. juris mutandi ſuper reſtitutione in integrum* 26. *Aprilis* 1700. §. *Nec refert* coram R. P. D. Anſaldo, *& in dict. Nullius Portuen. Provincia Hiſpalen. juris deputandi, & amovendi ſuper negotio principali* 12. *Decemb.* 1707. §. *Non obſtante* coram R. P. D. Aldrovando.

12 Ratio autem eſt, quia licèt Patronus ſucceſſor, quando habet jus nominandi ad Cappellaniam amovibilem ab ipſomet Patrono defuncto non poſſit removere Cappellanum ad hoc nominatum, cùm hæres nequeat venire contra factum defuncti, ſed potiùs illud obſervare teneatur. Gratian. *diſcept.* 725. *n.* 19. Rot. *deciſ.* 276. *num.* 3. apud Cavaler. *& deciſ.* 101. *num.* 3. coram Duran. Tamen quando recognoſcit jus nominandi ad dictam Cappellaniam amovibilem ab ipſomet Fundatore, & in eo ſuccedit ex propria perſona, ut in caſu præſenti, non tenetur ſtare nominationi, ſeu conceſſioni factæ à Prædeceſſore, ſed poteſt Cappellanum removere. Lara *de anniverſ. & cappell. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 19. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3.

13 *cap.* 1. *num.* 42. *& ſeqq.* Dummodo non agatur de Cappellania debita certo generi perſonarum, tunc enim ſi non adſit de eo genere, niſi Cappellanus, qui Cappellaniam poſſidet, non poteſt iſte à Patrono removeri, & Cappellania alteri non qualificato conferri. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 80. *num.* 18. Palma *allegat.* 78. *num.* 2. *tom.* 1. Rot. *deciſ.* 270. coram Otthobon. *& deciſ.* 159. *&* 183. coram Celſo.

14 Non obſtat ſi dicatur hoc fieri non poſſe per Patronum ſine cauſa, eo quia nemo ſine culpa jure ſuo privari nequeat, ad *Text. in cap. Ad hæc de offic. Vicar.* ibique Gloſſ. *verb. removere*, *& in cap. unic. de Cappell. Monach. in* 6. Rot. *deciſ.* 72. *num.* 5. coram Cavaler. Et quia per hujuſmodi mutationes læditur exiſtimatio, & bona fama Cappellanorum. Peyrin. *oper. regul. tom.* 1. *de ſubdit. regul. quæſt.* 1. *cap.* 12.

15 *circa fin.* Ob quas rationes ſequitur etiam, quòd licèt beneficia Regularia ſint manualia, tamen Abbas, aut alius Superior Regularis, non poteſt removere Regulares ab illis ſine cauſa, ut expreſsè tuentur Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 33. *num.* 31. Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 1. §. 6. *num.* 15.

16 Pro remotione namque hujus objecti dupliciter conſiderari poteſt Cauſa removendi, reſpectu ſcilicet Cappellani, & reſpectu Removentis, ut conſiderat Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 30. Ut Patronus removere poſſit Cappellanum ab hujuſmodi Cappellaniis laicalibus amovibilibus non requiritur cauſa in ipſo Cappellano ex. gr. quòd malè ſervierit, quòd non adimpleverit onera, vel dilapidaverit bona Cappellaniæ, quòd non ſit bonis moribus imbutus, &c. Quia cùm in præſentiarum ex clara lege fundationis Patronus habeat liberam facultatem libere, & ad nutum amovendi Cappellanum, poteſt illum abſque ſimili cauſa amovere, dummodo non adſit dolus, vel malitia, aut odium ex. gr. dummodo illum non amoveat animo ſe vindicandi ob injuriam ſibi, ejuſque conſanguineo, aut amico illatam; Nec de hac remotione conqueri poſſet Cappellanus, dum non fieret ei ulla injuria, cùm Patronus uteretur jure ſuo, & hoc ſibi evenire poſſe Cappellanus proſpicere debebat. Lara *de anniverſ. & cappell. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 22. *&* 24. Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 88. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 38. Gratian. *diſcept.* 167. *num.* 22. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 5. §. 6. *num.* 48. Antonell. *de Regim. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 9. Card. de Luc. *de benef. diſc.* 80. *num.* 18. *& diſc.* 97. *num.* 6. Pignatell. *conſult.* 143. *n.* 31. *&* 34. *tom.* 9. Rot. *deciſ.* 72. *num.* 5. coram Cavaler, *& in dicta Romana Cappellaniarum* 15. *Aprilis* 1701. §. *final.* coram bon. mem. Pio, *& in Giennen. juris mutandi cum cauſa, vel ſine* 11. *Februarii* 1704. §. *Firmato* coram R. P. D. Lancetta, *& in dicta Nullius, ſeu Hiſpalen. juris amovendi Vicarium* 21. *Februarii* 1707. §. *Stabilito* coram Reverendiſſimo Molines Decano, *&* 12. *Decembris* 1707. §. *Ex his* coram Aldrovando.

Et reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in* 17
Panormitana 1. *Octobris* 1587. *lib. Decret.* 5. *pag.* 34. Contrarium procedente, quando lex fundationis eſſet dubia, ſeu non clarè concederit Patrono liberam facultatem amovendi Cappellanum; tunc enim ita eſſet interpretanda, ut referri deberet ad arbitrium regulatum, adeout abſque cauſa præſtita ab ipſomet Cappellano, ipſe non poſſit removeri Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 33. *num.* 22. aut quando ageretur de beneficiis, & Cappellaniis, quæ dantur in titulum, non verò de Cappellaniis temporalibus, & amovibilibus, in quibus Cappellani non habent jus certum, & perpetuum. Pignatell. *conſult.* 143. *num.* 27. *tom.* 9. Rot. *deciſ.* 53. *num.* 63. coram Peutinger.

Requiritur tamen indiſpenſabiliter Cauſa in ipſo- 18
met Patrono removente, ſeu quòd ipſe removeat Cappellanum ex. gr. quia vult beneficare proprium conſanguineum, aut amicum, aut quia lex fundationis mandat præferri conſanguineum in aſſecutione Cappellaniæ, caſu quo iſte vellet effici Presbyter; tunc enim ſi adſit hujuſmodi Conſanguineus, qui Eccleſiaſticæ militiæ velit ſe adſcribere, poteſt Patronus removere Cappellanum extraneum à Cappellania, & illam conferre conſanguineo; Rot. *deciſ.* 325. *num.* 4. *&* 7. *par.* 17. *recent.* & noviſſimè reſolutum fuit *in Peruſina Cappellaniæ* 11. *Martii* 1718. coram R. P. D. Lancetta; Aut ſaltem quia vult uti jure ſuo, licèt non ſit neceſſarium, quòd Patronus illam exprimat; alias amotio eſſet beſtialis, & irrationabilis, vel procederet ex malitia, aut odio. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 33. *num.* 31. *& ſeqq.* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 29.

Eodem modo reſpondeo reſpectu Beneficiorum Re- 19
gularium, ut Abbas, aut alius Regularis amovere poſſit Beneficiatum Regularem à Beneficio, ex. gr. Priorem à Prioratu, non requiritur ulla cauſa ex parte ejuſdem Prioris, ſed poteſt ille abſque hac cauſa removeri per Abbatem, dummodo abſit odium, vel malitia, & dummodo Prioratus fuerit ei collatus per ſolum Abbatem; ſecus ſi fuerit collatus per electionem Capituli, & confirmationem Abbatis, Fælin. *in cap. Per tuas de major. & obed.* Fagnan. *in cap. Cum ad Monaſterium de ſtat. Monach. num.* 24. *& ſeqq.* Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 1. §. 6. *num.* 4. Rodriquez *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 34. *artic.* 2. Rot. *deciſ.* 778. *per tot. par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 340. *n.* 4. coram Buratt. ibique Adden. Requiritur tamen cauſa ex parte ejuſdem Abbatis removentis, alias amotio eſſet irrationabilis, & diceretur procedere ex odio, & malitia, & in hoc ſenſu ſumenda eſt ſententia Lotherii, & Tonduti ubi ſupra §. *Non obſtat*, & aliorum in contrarium relat. à Fagnan. *ubi ſupra n.* 31. *& ſeqq.*

Nequit autem replicari, quòd etiam ſi admittatur requiri cauſam etiam ex parte Cappellani, hæc in præſentiarum concurrat, dum Cappellanus, ut obtineret ad vitam Cappellaniam, donavit quædam bona Cappellæ, & ſic ipſe tamquam ſimoniacus poterat juſtè ab ea removeri à ſucceſſore Patrono; Etenim hæc bonorum donatio eſſe non poteſt ſufficiens cauſa amotionis, ſiquidem ut ſuperiùs notavi *Can. XII. & XIII.*

Caſ. VII.

20 *Caſ. IV. num.* 5. traditio rei temporalis pro nominatione ad Cappellaniam merè ſæcularem, & laicalem non eſt propriè ſimoniaca, neque illius vigore in aliquam incurritur pœnam ex ſtatutis contra ſimoniacos, ut reſolutum fuit, me ſtudente apud R. P. D. Petra, à Sacra Congregatione Concilii *in Spoletana Cappellania* 28. *Martii* 1711. *ad ſecundum*.

21 Minuſque adverſatur ſi objiciatur, quòd Patronus ſucceſſor, quia movit, & revocavit præfatum Cappellanum nominatum ab Anteceſſore, ſit laicus, ex quo ſequi videtur remotionem eſſe nullam, cùm laicus ſit incapax juris inſtituendi, & deſtituendi; Quoniam, quòd Patronus laicus ſit incapax hujuſmodi juris procedit in Beneficiis Eccleſiaſticis, & attento jure communi, ad *Text. in cap. Laici* 16. *quæſt.* 7. Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 35. Rot. *deciſ.* 957. *n.* 4. coram Seraphin. *& deciſ.* 806. *num.* 10. *par.* 13. *rec.* à quibus licèt ex lege fundationis amovibilibus non poteſt Patronus laicus propria auctoritate Beneficiatos amovere, ſed tenetur inſtare apud Superiorem, ut amoveat Card. de Luc. *de benefic. diſc.* 80. *num.* 22. non verò militat in Cappellaniis merè laicalibus, & amovibilibus, prout eſt Cappellania, à qua fuit remotus ſupradictus Cappellanus, in his enim etiam laicus eſt capax habendi liberam facultatem deputandi, & amovendi Cappellanum Rot. *deciſ.* 104. *num.* 22. *& ſeqq.* coram Priolo. Aut in Cappellaniis etiam Eccleſiaſticis, & collativis, reſpectu quarum in limine fundationis, Patronus ſibi ſuiſque hæredibus, & ſucceſſoribus auctoritate, & privilegio Apoſtolico reſervaverit jus removendi ad libitum Cappellanum, quia laici, imò etiam mulieres ex conceſſione Papæ, & vigore Privilegii Apoſtolici poſſunt eſſe capaces Juriſdictionis Eccleſiaſticæ. Abb. *in cap. Decernimus num.* 6. *& cap. Quanto num.* 3. *de judic.* Card. de Luc. *de benef. diſc.* 73. *num.* 13. & alii apud Rot. *in Monaſterien. Vicariæ* 2. *Julii* 1706. §. *final.* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in dicta Nullius Provinciæ Hiſpalen. Juris amovendi Vicarium* 21. *Februarii* 1707. §. *Non obſtat* coram Reverendiſs. Molines, *&* 12. *Decembris* 1707. §. *Et quamvis* coram R. P. D. Aldrovando.

22 Denique nullius eſſet relevantiæ, & efficaciæ ſi diceretur, quòd Patronus defunctus nominaverit dictum Cappellanum, cum conſenſu, & approbatione Epiſcopi, adeoque ſucceſſor irrequiſito eodem Epiſcopo non poterat illum à Cappellania removere; ſicuti non poſſet illum removere ſi fuiſſet ei conceſſa Cappellania cum conſenſu, & approbatione Summi Pontificis, aut ipſemet Pontifex de ea providiſſet, hoc dictante regula illa, quòd unumquodque ſolvendum eſt cum eo vinculo, cum quo ligatum eſt Card. de Luc. *de benefic. diſc.* 80. *num.* 21. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 25. Siquidem objectum procederet, ſi Patronus defunctus habuiſſet neceſſitatem deputandi Cappellanum cum conſenſu Epiſcopi, ſecus prout hìc ſi hanc neceſſitatem non habuiſſet, ſed ſolùm ex mera ſua liberalitate requiſiviſſet approbationem, & conſenſum Epiſcopi; tunc enim iſte actus facultativus Patroni non impediret liberam ejus facultatem amovendi etiam ſine conſenſu Epiſcopi Cappellanum; Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 33. Rot. *deciſ.* 104. *num.* 37. coram Priolo. Sicuti etiam procederet, ſi Papa confirmaſſet, aut providiſſet de Cappellania manuali ex certa ſcientia manualitatis, non verò ſi non ex certa ſcientia, quia tunc Patronus non obſtante dicta confirmatione, aut proviſione Papæ poſſet Proviſum de Cappellania amovibili removere, quia Papa in dubio nunquam cenſetur velle alterare naturam beneficii, aut Cappellaniæ. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 5. §. 6. *num.* 27. *& ſeqq.* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 20. *& ſeq.* Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 33. *num.* 56. *& ſeqq.* Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 1. §. 6. *num.* 16.

23 His tamen non obſtantibus cenſeo in hoc caſu non ſuſtineri præfatam remotionem Cappellani factam à Patrono ſucceſſore; Retento enim ſupradicto facti themate Patronus ex lege fundationis habebat ampliſſimam facultatem nominandi Cappellanum ad nutum amovibilem, vel perpetuum; unde cum nominaverit præfatum Cappellanum perpetuum; caſu quo ipſe moreretur abſque illius remotione, eodem Patrono defuncto, & per eum in vita Cappellano non amoto; non poterat Patronus ſucceſſor illum removere; & Cappellaniam jam plenam alteri conferre, contra prohibitionem *Textus in cap. Illud de Jurepatr.* de quo infra *Can. XXV.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 1. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 64. *num.* 34. & in terminis reſolutum fuit à Sac. Rota *in Senogallien. Cappellania* 16. *Aprilis* 1696. §. *Fundamentum* coram Molines.

24 Ea verò, quæ ſuperius pro ratione dubitandi in contrarium afferebantur, militant caſu, quo Patrono ex lege fundationis competeret ſolùm jus nominandi Cappellanum, ad nutum amovibilem; limitantur autem quatenus, prout in caſu præſenti, Patronus haberet facultatem nominandi Cappellanum amovibilem, vel perpetuum; tunc enim Patronus ſi nominet Cappellanum perpetuum non facit ejus ſucceſſori ullam injuriam cùm utatur jure ſuo; nec ſucceſſor poteſt illum removere; Rot. *deciſ.* 534. *num.* 36. *par.* 4. *tom.* 3. *& deciſ.* 49. *num.* 26. *par.* 19. *recent.*

Nullatenus relevante, quòd qualitas perpetuitatis in nominatione fuerit collata in tempus, à quo incipere non poterat, nempe poſt mortem primi Patroni, & ſic de eo tempore, quoniam expiraverat ſuum jus, & apertum fuerat jus Patroni ſucceſſoris. Quoniam nominatio reſpectu Patroni fuit pura, & ſimplex. Et 25
licèt reſpectu Cappellani fuerit appoſita conditio perpetuitatis, dependentis ab arbitrio ejuſdem Patroni, qui ſibi reſervavit facultatem illum removendi, tamen cùm Cappellanus ab eo nunquam fuerit remotus, Patronus nominans dicitur noluiſſe uti dicta facultate, adeoque nominatio remanſit perpetua, cùm actus ſemper dicatur purus, licèt per conditionem potuiſſet reſolvi, juxta Pariſ. *conſ.* 11. *num.* 37. *vol.* 1. Surd. *conſ.* 38. *num.* 24. *tom.* 1. & bene eiſdem ferè verbis reſpondet Rota *in dicta Senogallien. Cappellania* §. *Minuſque obſtat* coram Molines.

ARGUMENTUM.

Tutor Pupilli Patroni an poſſit amovere Cappellanum ad nutum amovibilem.

SUMMARIUM.

1 *Tutor poteſt ea omnia facere, quæ competerent Pupillo ſi major eſſet.*
2 *Actus factus à Tutore dicitur factus à Pupillo.*
3 *Tutor poteſt validè nominare, & præſentare.*
4 *Nominatio, & præſentatio Cappellani eſt de præcipuis juribus adminiſtrationis.*
5 *Tutor licèt poſſit nominare, & præſentare Cappellanum ad nutum amovibilem, non tamen poteſt illum abſque cauſa removere, ſecus ex cauſa, & num.* 6. 10. 11. *&* 12. *Et quæ ſit ratio differentiæ. Vide num.* 7. *&* 11.
8 *Nominatio facta ad Cappellaniam plenam eſt nulla, & irrita.*
9 *Cappellanus amovibilis poteſt à Cappellania removeri.*
12 *Omiſſio celebrationis Miſſarum quando non provenit ex culpa Cappellani; non eſt cauſa ſufficiens illum removendi.*

CASUS II.

Ex dictis in ſuperiori Caſu apparet Patronum poſſe removere Cappellanum à Cappellania, & alteri eam conferre, quando hæc ex lege fundationis eſt ſolùm ad nutum amovibilis; In hujus ſequelam, ſi contingat Patronum eſſe in ætate pupillari conſtitutum. Quæro an illius Tutor poſſit hoc idem explere, ſeu removere Cappellanum ad nutum amovibilem?

1 Affirmativè reſpondendum videtur: Tutor namque ſtatim ac legitimè ſuſcipit tutelam perſonæ, & bonorum Pupilli, dicitur Dominus rerum Pupilli, & habere plenitudinem poteſtatis, ac plenam adminiſtrationem eorumdem bonorum, & poſſe facere omnia ea, quæ competerent Pupillo ſi major eſſet. Bald. *conſ.* 376. *num.* 2. *lib.* 5. Roman. *conſ.* 425. *num.* 1. Guttier. *de tutel. & cur. cap.* 1. *num.* 15. Gratian. *diſceptat.* 830. *num.* 1. *& diſcept.* 919. *num.* 1. Palm. Nep. *alleg.* 32.

num. 25. *tom.* 1. *& allegat.* 331. *num.* 9. *tom.* 4. Rot. *decíſ.* 586. *num.* 6. *par.* 4. *tom.* 3. *& decíſ.* 473. *n.* 2. *par.* 14. *recent.* Unde cùm Pupillus ſi major eſſet, poſſet removere abſque cauſa Cappellanum à Cappellania ad nutum amovibili; ſequitur, quòd etiam ejus
2 Tutor hoc idem explere valeat, ea ratione, quia hujuſmodi remotio Cappellani facta à Tutore diceretur facta à Pupillo, Grat. *conſ.* 24. *n.* 4. *lib.* 1. Maſcard. *de probat. concluſ.* 38. *num.* 2. *tom.* 1. Guttierez *de tutel. & cur. cap.* 10. *num.* 2.

3 Sic videmus, quòd Tutor vigore ejuſdem plenariæ adminiſtrationis, quam habet in bonis Pupilli Patroni poteſt validè nominare, & præſentare, ut dixi ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. XIX. num.* 6. quia Tutor datus univerſaliter Pupillo dicitur etiam Tutor in cauſa Juriſpatronatus. Tuſch. *concluſ. jur.* 431. *num.* 9. *lit. T.* ergo etiam poterit validè removere ſine cauſa nominatum, & præſentatum, ſi hoc jus removendi com-
4 peteret Pupillo Patrono, caſu quo eſſet extra ætatem pupillarem; non minus enim videtur eſſe de præcipuis juribus adminiſtrationis remotio, quàm ſit nominatio, & deputatio Cappellani. Rot. *decíſ.* 445. *num.* 3. coram Duran. *& decíſ.* 404. *num.* 8. coram Priolo.

5 Verùm contrarium de jure cenſeo reſolvendum. Quoniam remotio Cappellani à Cappellania ad nutum amovibili abſque cauſa eſt actus inutilis, & minùs neceſſarius; cùm nulla utilitas afferatur Pupillo, ſi removeretur abſque cauſa Cappellanus; nec ullum præjudicium ei inferatur, ſi idem Cappellanus morigeratus, & punctualiter adimplens onera Cappellaniæ in ea continuet; adeoque à Tutore expleri non potuerit. Cùm ratione ſui muneris ipſe ſolùm teneatur utilia facere, & inutilia prætermittere, *ex vulgatis juribus*, & ita expreſsè reſolutum fuit à Sac. Rota *in Romana Cappellaniæ* 19. *Aprilis* 1709. §. *Siquidem cum ſeqq.* coram bon. mem. Caffarello inferiùs legen.

6 Quidquid ſecus eſſet, ſi adeſſet cauſa removendi ex parte Cappellani, nimirum ſi iſte diſſiparet bona Cappellaniæ, aut hujus onera ex propria culpa non adimpleret, aut adeſſet cauſa ex parte Pupilli Patroni; ex. gr. ſi hic haberet conſanguineum pauperem; tunc ad ſublevandam hujus paupertatem, cenſerem poſſe Tutorem removere Cappellanum extraneum, & Cappellaniam amovibilem, & laicalem illi conferre, dum intereſt Patroni Pupilli ſuos conſanguineos non mendicare, & eos gratificare. Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 14. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 3.

Non obſtat, quòd Tutor habeat plenariam adminiſtrationem bonorum Pupilli; hæc enim adminiſtratio debet per ipſum exerceri quoad utilia Pupillo, non verò quoad inutilia, & merè voluntaria, uti eſt actus
7 remotionis Cappellani abſque cauſa; Minuſque adverſatur paritas deſumpta à nominatione, & præſentatione; diſparitas eſt manifeſta, ſiquidem nominatio, & præſentatio ad Beneficium, aut Cappellaniam vacantem, eſt actus utilis, & neceſſarius, aliàs intraret devolutio ad Superiorem, ſi Tutor intrà terminum juris non præſentaret, & præjudicaretur Pupillo; Remotio autem Cappellani à Cappellania ad nutum amovibili eſt actus inutilis, & voluntarius; Unde non mirum ſi vacante Cappellania valeat Tutor præſentare Cappellanum; non verò illum ad nutum, & abſque cauſa removere, ut bene reſpondet Rota *in dicta Romana Cappellaniæ* §. *Non relevante*.

R. P. D. CAFFARELLO

Romana Cappellaniæ.

Veneris 19. *Aprilis* 1709.

VAcante per obitum Franciſci Azzolini altera ex tribus Cappellaniis ad nutum amovibilibus, quas clar. mem. Cardinalis Decius Azzolinus, juxta piam diſpoſitionem glorioſæ in ævum memoriæ Alexandræ Svecorum Reginæ, cujus fuit hæres, in ſupremo ſuæ voluntatis elogio erigi mandaverat in Baſilica Sancti Petri cum reſervatione Juriſpatronatus activi favore Marchionis Pompei Azzolini, aliorumque in fideicommiſſo ſubſtitutorum, præfatus Marchio Pompeus anno 1699. nominavit in Cappellanum Septimium Olgiatum inter Canonicos Sacroſanctæ Lateranenſis Baſilicæ adſcriptum, iſtamque nominationem, donec vixit, nunquam revocavit. Verùm eodem Marchione Pompeo vita functò, apertaque ſubſtitutione in Perſonam Decii ejus filii Infantis, cum Troilus Tutor nominare non dubitaverit ad hanc eamdem Cappellaniam Vincentium Franciſcum Moſchenum ejus ex Sorore Nepotem, placuit R. P. D. Riccio Eminentiſſimi D. Cardinalis Vicarii Locumtenenti, ad quem delata fuit controverſia, manutentionem concedere Moſcheno, unà cum ſententia abſolutoria ab impetitis per Septimium, ad cujus inſtantiam commiſſa mihi à Signatura Juſtitiæ appellationis cauſa cum clauſula *S. P. quoad mandatum de manutenendo, & in reliquis de appellatione*, dedi dubium, *an de cujus bono jure conſtet etiam ad effectum manutentionis*, eoque in hodierna audientia Dominis meis propoſito, reſponſum accepi, *conſtare de bono jure Septimii etiam ad effectum manutentionis*.

Ipſe namque, ut dictum eſt, nominationem obti- 8
nuerat à Marchione Pompeo plenariam habente poteſtatem eligendi, ac prætererea ſubſequens nominatio Moſcheni à Troilo facta tempore, quo Cappellania erat jam plena; nulla, & irrita remanſit, ut diſpoſuit *Text. cap. Illud de Jurepatr.* & tradunt Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 6. *n.* 1. Rota *in Senogallien. Cappellaniæ* 15. *Aprilis* 1696. §. *Fundamentum* coram Reverendiſſimo Domino meo Molines Decano, *& in Mediolanen. Canonicatus* 22. *Aprilis* 1701. §. *Cùm enim* coram eodem.

Non obſtat, quòd hæc Cappellania non conferatur 9
in titulum, ſed Cappellani ad illam nominati ſint ad nutum, & pro placito hæredum fideicommiſſariorum Cardinalis Azzolini amovibiles, ut clarè præſefert ejus teſtamentaria diſpoſitio per hæc verba exarata – *amovibili ad nutum, e rimoſſi a loro piacere toties quoties a loro piacerà* – Unde inferebant Scribentes pro Moſcheno, quòd rectè ab illa removeri potuit Septimius, juxta firmata per Rot. *decíſ.* 96. *num.* 1. *& ſeqq.* coram Carillo, *& in Giennen. juris mutandi cum cauſa, vel ſine* 27. *Martii* 1705. §. *fin.* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Nullius Provinciæ Hiſpalen. juris deputandi, & amovendi Vicarium ſuper negotio principali* 12. *Decembris* 1707. §. *Ex his* coram R. P. D. meo Aldrovando.

Siquidem vis non ſtat in qualitate Cappellaniæ, 10
ſed in eo, quòd amotio peracta non fuit ab ipſo Decio Patrono, benè verò à Troilo illius Tutore, qui neque ex Cardinalis Fundatoris voluntate, minuſque ratione tutelæ hac facultate pollebat; Actus quippe pertinentes ad exercitium Juriſpatronatus, veluti dependentes à re ſpirituali, nil commune habent cum tuitione Perſonæ, & adminiſtratione rerum, in quibus tutela conſiſtit, Ancharan. *conſ.* 355. *ferè per totum* Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 197. Rot. *in Mediolan. Beneficiorum* 2. *Junii* 1703. §. *Neutiquam circa medium* coram Reverendiſſimo Domino meo Decano, quod adeò verum eſt, ut in concurſu nominatorum à Tutore, & Pupillo, nominatus ab iſto ſemper eſt præferendus, juxta literalem Gloſſ. *in cap. Ex eo* 32. *verb. ſuffragium in fine de conceſſ. præben.* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 12. *cap.* 9. *num.* 37. Rota *decíſ.* 363. *num.* 4. *par.* 4. *recent. tom.* 1. *& in dicta Mediolanen. Beneficiorum* §. *Sed quid plus.*

Non relevante, quòd Troilo in adjudicatione tu- 11
telæ Decii Infantis, fuerint per Judicis ſententiam expreſsè reſervata jura honorifica, inter quæ numerabatur juſpræſentandi, & nominandi ad Beneficia, ſeu Cappellanias patronales Pupilli; Quoniam hæc indefinita reſervatio intelligi debet facta ad normam diſpoſitionis juris, à qua ſuapte natura Sententiæ interpretationem recipiunt, *L. Miles* §. *Decem ff. de re judic.* Rot. *decíſ.* 2142. *num.* 6. coram Coccin. *& decíſ.* 337. *n.* 24. coram Buratt. ibique Adden. *lit. D.* De jure autem dum Pupillus adhuc eſt Infans, licèt Tutori permiſſum ſit in caſu vacationis ad actus præſentationis devenire, ut tradunt Federic. de Sen. *conſ. & quæſt.* 102. *n.* 1. Garzias *de benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 193. Guttierez *de tutel. par.* 3. *cap.* 29. *num.* 7. hæc tamen ſpecialis auctoritas nequaquam verificatur

in amo-

in amotione Cappellani à Cappellania jam plena, & ab anteceſſore Patrono legitimè nominati ob palmarem differentiam, & rationis diverſitatem, quæ inter utrumque caſum intercedit, cùm eatenus Tutori in caſu vacationis Beneficii præſentare ſit permiſſum, ne ſcilicet intret devolutio ad ſuperiorem, ſi ſtatutis temporibus præſentatio non ſequatur, indeque cauſetur Pupillo imbecilli irreparabile præjudicium, ut monet Federic. de Sen. *dict. conſ. & quæſt.* 102. *ſub num.* 1. quæ ratio non militat in remotione Cappellani à Cappellania amovibili, & plena, idem enim eſt Pupillo, ſive Miſſæ celebrantur per unum, ſive per alium Cappellanum, ut de ſe patet; Ideoque cum providere de beneficio vacanti ſit actus neceſſarius, & Pupillo Infanti ſemper utilis, removere verò Cappellanum jam legitimè ad Cappellaniam nominatum, ſit actus voluntarius, nec non inutilis, atque inſuper parum laudabilis, ex quo quælibet amotio in Eccleſia perturbationem ſemper inducit, Rodetic. *quæſt. regular. q.* 23. *artic.* 3. *tom.* 1. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *in fin.* mirum utique non eſt, ſi iſte exerceri minimè valeat à Tutore, in quem dumtaxat tranſit jus faciendi id, quod eſt utile, & neceſſarium Pupillo, juxta *Text. in* §. *fin. authent. ut ii, qui oblig. ſe hab. perib. reſ. minor*, ſecus ea quæ ſunt inutilia, & voluntaria Roman. *conſ.* 413. *n.* 7. Montan. *de Tutor. inter tract. diverſ. de Tutor. cap.* 32. *regul.* 11. *n.* 276. aut ſolo Pupilli arbitrio ſunt reſervata, ad *Textum in leg. ſi Puellæ* ibique Gloſſ. *ff. de Sponſal.*

12 Præmiſſaque eo fortius in themate procedebant, attento quòd Septimius ſæpedicta Cappellania à Troilo privatus fuit nulla urgente legitima, & neceſſaria cauſa, cujus concurſus indiſpenſabiliter requiritur, quando amotio non fit ab ipſomet Patrono, ſed ab alio, qui jus iſtud ſibi competere prætendat, ut contra Epiſcopum removere contendentem Rectorem à Beneficio amovibili ad nutum Patronorum reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in una Civitaten.* relata per Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 94. *in fine*.

Abſque eo, quòd pro cauſa aſſignari poſſit, quòd Septimius ab anno 1699. quo fuit à Marchione Pompeo nominatus uſque ad annum 1707. Miſſas nunquam celebraverit, quia ultra quòd talis defectus non Septimio, ſed Pupillo profuit, dum iſte pro Miſſis non celebratis compoſitionem obtinuit in Tribunali R. Fabricæ; Placuit reſponſio, quòd ille non evenit culpa Septimii, ſed ex eo, quòd ſuper effectibus pro hiſce Cappellaniis deſtinatis ſupervenerunt ſequeſtra ad inſtantiam Creditorum laudatæ Reginæ *Summario Septimii num.* 9. & 10. itaut, cùm ipſe nunquam potuerit exigere emolumenta Cappellaniæ, impunè potuit celebrationis onus negligere, ut bene probat Paſqualig. *de Sacrific. nov. leg. quæſt.* 981. *num.* 3. & 5. cum ibi allegatis.

13 Atque ex his Domini cenſuerunt dandam eſſe manutentionem Septimio, de cujus poſſeſſione etiam abunde conſtat, dum tamquam Cappellaniæ Poſſeſſor recognitus fuit in Tribunali Rev. Fabricæ, ubi pariter actus poſſeſſorios exercuit petendo compoſitionem pro Miſſis non celebratis *dicto Summario num.* 15. Quamvis de cætero eidem ſufficeret acceptatio nominationis ad ſui favorem à Marchione Pompeo emiſſæ, eo quia in hiſce juribus incorporalibus ſola poſſeſſio animo retenta exuberat ad obtinendam manutentionem Gloſs. *in l.* 1. §. *Ultimo verb. poſſidet ff. uti poſſidetis*. Rot. penès Poſth. *de manut. deciſ.* 188. *num.* 5. & coram Cerro *deciſ.* 180. *num.* 10. Non attento, quod Moſchenus præceſſerit Septimium in celebratione Miſſarum per ſeptem dies, quia hæc poſſeſſio qualiſcumque ſit, cùm ſtante bono jure Septimii reſolvatur in meram intruſionem, jure merito in nulla conſideratione haberi promeruit, ut aliàs reſpondit Rot. *deciſ.* 1258. *num.* 2. coram bon. mem. Emerix Jun. *& in Forolivien. prætenſæ Comendæ* 5. *Maji* 1706. §. *fin.* coram R. P. D. meo Kaunitz.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

An liceat Patrono ad libitum, & ad nutum amovere Rectorem, ſeu Curatum Eccleſiæ Parochialis?

SUMMARIUM.

1 *Patronus non poteſt amovere Rectorem, ſeu Curatum Eccleſiæ Parochialis ad nutum, & num.* 3.
2 *Vicarii deputati ad actuale exercitium Curæ ab habentibus Curam habitualem Animarum, necnon Prælati Regulares ſunt ad nutum amovibiles.*
4 *Teſtes nulliter examinati non probant.*
5 *Parochus non obſtante conſuetudine non poteſt ad nutum amoveri, & ſine ulla cauſa.*

CASUS III.

Communitas Caſtri Montis Buſi exiſtens in quaſi poſſeſſione amovendi Curatum, ſeu Rectorem Eccleſiæ Parochialis pro libito, & ad nutum, qui annuatim ſupplicationem porrigere conſueſcit pro ſui confirmatione; Amovere intendebat Curatum pro libito, & inconſulto Epiſcopo, qui ex munere Paſtoralis officii decrevit ne impoſterum Animarum Curam obeuntes amoverentur ipſo inconſulto. Qua de re habito recurſu per dictam Communitatem ad Sacram Congregationem Concilii, fuit diſputatum dubium: *An liceat Communitati amovere Cappellanum, ſeu Curatum ad nutum, ſeu potius ex cauſa, in caſu, &c.*

1 Negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem ex cauſa cognoſcenda per Epiſcopum reſpondendum ſentiebam, ſtudens in hac Cauſa apud R. P. D. Petra tunc Sacræ Congregationis Concilii Secretarium; Conſtat enim ex actu viſitationis, & ex atteſtationibus duorum Teſtium, & ex aliis documentis, in quibus fit mentio de Cura Animarum Eccleſiam Caſtri Montis Buſi eſſe Parochialem, & ejus Cappellanum habere annexam Curam Animarum tam actualem, quàm habitualem, dum Cura habitualis eſſe non poteſt penès Communitatem dicti Caſtri ex Laicis compoſitam deputantem, ſeu nominantem ipſum
2 Cappellanum; Ac proinde licèt Prælati Regulares, Sacerdotes deputati ſub annua, vel menſtrua mercede pro Miſſis celebrandis Cappellani Curati, ſeu Vicarii deputati ad actuale exercitium Curæ ab habentibus Curam habitualem Animarum, & quibus Cura non confertur in titulum, ſint ad nutum amovibiles, juxta caſus diſtinctos à Card. de Luca *diſc.* 80. *de Benefic. per tot.* & antea firmatos ab Anchatan. *in cap. Cùm non ignores de preben.* Garz. *par.* 1. *cap.* 2. *num.* 94. Pignatell. *conſult.* 143. *n.* 11. *& ſeqq. tom.* 9. tamen
3 Cappellanus, cui incumbit Cura tam actualis, quàm habitualis Animarum deputatus à non habente Curam habitualem Animarum, ſed ſolùm jus illum nominandi, non eſt per deputantem ad nutum amovibilis, & ſine cauſa, & inconſulto Epiſcopo, ut docet *Text. in cap. unic. de Cappell. Monach. in* 6. ſuperiùs *in Commentario* relat. idem Card. de Luca *ubi ſupra*, Nicol. *in floſculis verb. Cappellanus num.* 7. Monacell. *Formul. for. Eccleſ. form.* 18. *tit.* 10. *num.* 17. Rota *deciſ.* 53. *num.* 62. & 90. coram Peutinger. & ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Hiſpalen. anno* 1626. & à Sac. Congregatione Viſitationis Apoſtolicæ in Cauſa *Romana remotionis Curati Eccleſiæ ſæcularis Sancti Venantii Nationis Camerinenſis*, quæ licèt *ſub die* 17. *Julii* 1692. declaraſſet licere Officialibus, ſive Miniſtris Laicis præfatæ Eccleſiæ Nationalis liberè, ac pro ſuo arbitrio eligere, & amovere ad nutum Curatum ejuſdem Eccleſiæ etiam ſine cauſa, nihilominus repropoſita Cauſa *ſub die* 18. *Septembris dicti anni* 1692. receſſit à deciſis, ac declaravit non poſſe removeri ſine cauſa cognoſcenda per Eminentiſſimum Vicarium.

Et quidem ſi præfata Communitas poſſet ad nutum ſine cauſa, & inconſulto Epiſcopo amovere Cappellanum Curatum; maximum ſequeretur abſurdum, nempe, quòd idem Cappellanus pro munere Paſtoralis officii non poſſet vitia loci reprehendere, cùm illico per Conſiliarios ejuſdem loci, convocato conſilio, removeretur.

Non obſtat, quòd Communitas Montis Buſi ſit in quaſi poſſeſſione amovendi ad nutum Cappellanos, ſeu Curatos dictæ Eccleſiæ Parochialis, quia Teſtes, qui de ea deponunt, ſunt nulliter examinati, utpote
4 abſque citatione; unde non probant per *Text. in cap.* 2. *de teſtibus*; Et quia non concludunt in dicto qualitatem hanc neceſsariam amotionis ad libitum ſine cauſa, nullam reddunt rationem ſcientiæ ſuper defectu cauſæ, ut debent etiam non interrogati, Alex. *conſ.* 136. *num.* 6. *vol.* 1. Rota *deciſ.* 42. *num.* 3. *& deciſ.* 105. *num.* 3. coram Ludoviſ.

5 Et etiam ſi hujuſmodi poſſeſſio, & facultas probaretur; Adhuc Cappellanus deputatus non poſſet ad nutum amoveri, & ſine ulla cauſa à præfata Communitate. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 60. & reſolutum fuit à Sac. Congregat. Concilii *in Ulixbonen.* 18. *Septembris* 1597. *lib.* 9. *pag.* 34. ubi dictum fuit, quòd Parochiani, non obſtante conſuetudine, Parochum ad eorum nutum amovibilem præſentare non poſſint; Ideoque omnino præſentare debeant Sacerdotem, qui perpetuus Rector inſtituatur.

Et ita fuit reſolutum ab eadem Sac. Congregatione *in Spoletana juris amovendi Curatum* 8. *Julii* 1713.

ARGUMENTUM.

Vicarii deputandi in Eccleſiis Parochialibus pleno jure unitis Monaſterio Regularium an ſint deputandi per Abbatem perpetui, ſed potiùs temporanei, & an deputari poſſint in Vicarios etiam Regulares, & an unus Vicarius inſervire poſſit pluribus Parochiis pleno jure unitis Monaſterio.

SUMMARIUM.

1 *Vicarii deputandi in Parochiis pleno jure ſubjectis Monaſterio Regularium non ſunt deputandi perpetui, ſed temporanei, cum conſenſu tamen Epiſcopi, & prævio examine, & n.* 6. 7. *&* 23.

2 *Unionem Parochiæ eſſe ſubjectivam, & pleno jure factam Monaſterio ex quibus deſumatur. Vide ibi, & num.* 3. *&* 5.

4 *Unio Eccleſiæ Parochialis per ſæculum effectuata præſumitur valida.*

8 *Vicarii Eccleſiarum independentium, vel ſimpliciter unitarum debent eſſe perpetui, ſecus Vicarii Eccleſiarum de Menſa.*

9 *Monachi deputari poſſunt in Vicarios temporaneos Parochiarum pleno jure Monaſterio unitarum. Limita, ut num.* 10. 33. *&* 34.

10 *Monachi ſunt capaces gubernii Eccleſiarum Parochialium.*

11 *Vicarius unius Parochiæ pleno jure unitæ Monaſterio an exercere poſſit Curam etiam alterius Parochiæ pariter unitæ eidem Monaſterio?*

12 *Non eſt permittendum Sacerdotem eodem mane abſque ulla neceſſitate duas Miſſas celebrare.*

13 *Abbas pro duabus Eccleſiis Parochialibus pleno jure unitis Monaſterio tenetur deputare duos Vicarios, eiſque congruam ex uniuſcujuſque redditibus, decimis, & primitiis aſſignare, & n.* 15.

14 *Numerus* 50. *Perſonarum adultarum eſt competens ad erectionem novæ Parochiæ.*

16 *Renuente Abbate pro unaquaque Eccleſia Parochiali pleno jure unita Monaſterio deputare ſuum proprium Vicarium, poterit iſte deputari ab Epiſcopo.*

17 *Qui vult antecedens, vult etiam conſequens, & e contra.*

18 *Perceptio decimarum, an & quando ſit ſufficiens argumentum pro conjicienda Cura habituali, aut ipſamet unione ſubjectiva Parochialis? & n.* 19. *&* 20.

21 *Sententia, & non Deciſiones conſtituunt perfectam rem judicatam.*

22 *Res judicata concernens ſtatum alicujus rei afficit omnes.*

24 *Verba* Collatio, Proviſio, Præſentatio, Nominatio, Electio, *ſunt quandoque ſynonima.*

25 *Quæ collationes non ſint attendendæ ad effectum inducendi ſtatum collativum beneficii. Vide ibi, & num.* 26.

27 *Obſervantia rumpitur, & frangitur per ſimplicem numerum in contrarium.*

28 *Evidentia rei proſternit omnem dubietatem.*

29 *Unio incorporativa efficit, ut medium incorporatum cenſeatur de ſubſtantia incorporantis.*

30 *Vicarius perpetuus adſtare poteſt Synodo.*

31 *Nemo dat, quod non habet.*

32 *Epiſcopus habet juris aſſiſtentiam deputandi in Eccleſiis Parochialibus ſæcularibus unitis Monaſterio ad præſentationem Regularium Presbyteros perpetuos, & ſeculares.*

35 *Privilegium præſentandi Regulares ad Parochias unitas Monaſterio per non uſum amittitur.*

39 *Epiſcopus habet pro ſe juris aſſiſtentiam inventariandi bona Vicariorum Sæcularium.*

CASUS IV.

Alterum Caſum hic expono in Sacra Congregatione Concilii ventilatum, qui ita ſe habet. Abbas, & Monachi Cœnobii in Waldaſſen. Ordinis Ciſtercienſium expoſuerunt, quòd Apoſtolica Bonifacii IX. & Sixti IV. auctoritate intercedente quamplures jam dicto Monaſterio perpetuò unitæ extiterunt Parochiales Eccleſiæ, præſertim in Turſenreut; Buthel; Wondreb, & Falkembergh cum expreſſa facultate eas moderandi per Monachos ad nutum amovibiles, ſive per Sæculares Sacerdotes, ac Conſiſtorio Epiſcopalis Eccleſiæ Ratiſbonenſi, modo in controverſiam revocante hujuſmodi libertatem præficiendi Monachos Animarum Curæ, eoſque pro animi ſententia removendi; prælibati Abbas, & Monachi Sanctiſſimum D. Noſtrum Apoſtolicarum Conſtitutionum vindicem exoptarunt, contendentes nullo modo ab Epiſcopo perturbari poſſe in jure deputandi Parochos amovibiles, etiam ex prælibati Monaſterii Regularibus; Proindeque liberum quoque ſibi ipſis eſſe collapſam aſſertam Prioralem Domum in Civitate Turſenreut à fundamentis reſtituere pro uberiori animarum beneficio. Expeditæ fuerunt conſuetæ literæ pro informatione Ordinario Ratiſbonenſi, qui præ ceteris ſubrexit, quòd ab immemorabili tempore dictis Parochialibus Eccleſiis præeſſe ſolent ſæculares Sacerdotes tamquam Vicarii perpetui, qui ad Abbatum præſentationem Ordinaria Auctoritate inſtituuntur, & licèt, ut Relator ipſe proſequitur, retroactis temporibus omnes explorati fuerint aditus ſubinferendi Monachos ad nutum amovibiles, nulla umquam illuxit ratio morem immutandi. Hinc Conſiſtorio Ratiſbonenſi Apoſtolicarum Sanctionum diſpoſitionem ſatis eludere contendente; & præſertim quia nullatenus effectum ſortitæ fuerint. Diſputata fuerunt ſequentia dubia.

Primò -- *An Vicarii deputandi ab Abbate Monaſterii Waldaſſen. Parochiis, de quibus agitur, ſint deputandi perpetui, ſeu potius temporanei, & quatenus affirmative, quoad ſecundam partem.*

Secundò -- *An ſit liberum Abbati deputare in prædictos Vicarios temporaneos etiam Monachos, ſeu Monaſterii in caſu, &c.*

Tertiò -- *An ſit locus ædificationi Domus Prioralis in Civitate Turſenreut in caſu, &c.*

Ad primum videtur reſpondendum, Vicarios in dictis Parochiis eſſe deputandos perpetuos, & non temporaneos, ita dictante expreſſa diſpoſitione *Textus in cap. Presbyteri de Cappell. Monach. in* 6. *Commentario relat.* cui famulatur altera diſpoſitio Concilii Tridentini *cap.* 13. *ſeſſ.* 24. *de reform.* ibi -- *mandat Sancta Synodus Epiſcopis pro tutiori Animarum eis commiſſarum ſalute, ut diſtincto Populo in certas, propriaſque Parochias, unicuique ſuum perpetuum, peculiaremque Parochum aſſignent* -- Et quidem optima ratione, quia Vicarii ſi ſint perpetui melius agnoſcent oves ſuas, & earum Spirituales infirmitates, & melius his occurrent ſpiritualibus remediis, quàm ſi ſint temporanei, & amovibiles, & quia inter ipſos, & Eccleſias Parochiales, quibus præficiuntur, datur Spirituale conjugium, quod non convenit eſſe temporaneum, ſed potiùs perpetuum ad inſtar matrimonii carnalis, quod ad tempus non contrahitur.

Verum-

1 Verumtamen contrarium ſentiebam ſtudens apud
eumdem R. P. D. Petra, nam hujuſmodi Parochiæ
non ſunt ſimpliciter, ſed plenariè, & ſubjectivè unitæ
Monaſterio, ut deſumitur ex verbis literarum Apoſto-
2 licarum unionis Bonifacii IX. ibi — *Incorporamus, an-
nectimus, & unimus* — Quæ verba importat unionem
pleno jure factam fuiſſe Monaſterio, tum quoad tem-
poralia, tum quoad ſpiritualia Rot. *deciſ.* 23. *n.* 23.
coram Zarat. *& deciſ.* 421. *num.* 7. coram Bicchio,
& ex verbis — *cum omnibus juribus, & pertinentiis
ſuis* — quæ præferunt unionem ſubjectivam, Rot. *de-
ciſ.* 49. *num.* 4. *par.* 15. *& deciſ.* 321. *n.* 2. *par.* 19.
tom. 1. *& deciſ.* 599. *num.* 3. *&* 4. coram Cavaler.
Et ex poteſtate conceſſa in prædicta unione Abbati,
& Monachis deputandi Vicarios ad nutum amovibi-
les, incompatibilis eſt autem qualitas Vicarii amovi-
bilis cum ſimplici unione Rot. *deciſ.* 1304. *num.* 1.
circa finem coram Seraphin. *& deciſ.* 21. *n.* 6. *&* 7.
par. 6. *recent. & in Novarien. Parochialis, ſeu Vi-
cariæ Sancti Martini* 22. *Junii* 1705. §. *Convincitur*
coram bon. mem. Eminentiſs. Caprara.

3 Et ex eo, quòd prædicta unio fuit confirmata à
multis Pontificibus, quæ confirmationes videntur ſuf-
ficere ad hoc, ut Parochiæ prædictæ dicantur ſpectare
pleno jure ad Monaſterium, Rot. *deciſ.* 513. *num.* 2.
par. 2. *recent.* Et ex quaſi poſſeſſione deputandi in
dictis Parochiis Vicarium per Abbatem Monaſterii,
ex qua infertur Monaſterium eſſe proprietarium, &
penès illud Curam reſidere. Imol. *in Clement. Frequens
num.* 2. *de exceſs. Prælat.* Barboſ. *de offic. & poteſt.
Epiſcopi par.* 1. *cap.* 1. *num.* 65. *& ſeq.* Rot. *ubi ſu-
4 pra num.* 7. Et validitas hujuſmodi unionis innega-
[illegible] bilis redditur, dum effectuata fuit per ſæculum, &
dimidium ante Concilium Tridentinum, & poſt ipſam
conciliarem diſpoſitionem per quinquaginta, & ultra
annos Rot. *deciſ.* 174. *num.* 5. *& ſeqq. par.* 7. *deciſ.* 330.
num. 50. *par.* 9. *tom.* 2. *deciſ.* 361. *num.* 2. *par.* 10.
& deciſ. 785. *num.* 4. coram Coccin.

5 Inſuper eo magis eædem Parochiæ dicerentur pleno
jure, & ſubjectivè unitæ Monaſterio, & penès hoc
reſidere Curam habitualem, ſi Abbas aſſignaret Vica-
riis illarum domum ad habitandum, conſignaret &
ſupellectilia ſacra cum obligatione illa reſtituendi Mo-
naſterio, aut certos fructus bonorum Parochialium
pro eorum manutentione, & iidem Vicarii promitte-
rent, ac jurarent, quòd eſſent fideles, & obedientes,
& quòd bona Eccleſiarum Parochialium defendent, &
non alienabunt ſine ipſius Abbatis licentia, hujuſmodi
etiam aſſignatio domus, ſupellectilium, ac bonorum,
& præſtatio obedientialium, denotant Vicarios non
habere niſi exercitium Curæ, reſidente habituali penès
Monaſterium, Rota *deciſ.* 240. *num.* 4. coram Cerro,
& deciſ. 47. *num.* 5. *par.* 10. *& deciſ.* 516. *num.* 8.
& ſeq. par. 18. *recent. & deciſ.* 75. *num.* 6. coram
Carillo, *& in dicta Novarien. Parochialis, ſeu Vi-
cariæ Sancti Martini* 22. *Junii* 1705. §. *Secundò
cum ſeqq.* coram clar. mem. Card. Caprara.

6 Unde cùm prædictæ Eccleſiæ Parochiales ſint de
Menſa Monaſterii, eique pleno jure ſubjectæ non eſt
locus deputationi Vicarii perpetui, ſed Abbas Mona-
ſterii, penès quem reſidet Cura Animarum, poteſt
conſtituere, ſeu deputare Vicarios temporales, & amo-
vibiles pro libito, & illos etiam ſine cauſa removere,
juxta Gloſs. *in Clement. Frequens in verb. ad men-
ſam de exceſs. Prælat.* ibique Vitalin. *n.* 85. *& ſeqq.*
Fagnan. *in cap. Ex parte de offic. Vicarii num.* 12.
*& in cap. Cùm ad Monaſterium de ſtat. Monach.
num.* 38. & arguitur ex Concilio Tridentino *cap.* 7.
ſeſſ. 7. *de reformat.* ibique Barboſ. *num.* 24. & juxta
Conſtitutionem Sancti Pii *la* 47. de qua *Bullar. Nov.
tom.* 2. Gaufred. *in cap. Paſtoralis ſub num.* 4. *de
donat.* ibi — *Si verò ſit Eccleſia Parochialis, tunc
Abbas habet præſentare Vicarium Epiſcopo, & ſi pleno
jure eam habeat Abbas Vicarium ponere poteſt, & Cu-
ram committere, & etiam removere* — Rot. *deciſ.* 53.
num. 48. coram Peutinger. *& in Tarraconen. Paro-
chialis de Vimbodino* 15. *Januarii* 1706. §. *Stabilito*
coram R. P. D. Anſaldo inferiùs impreſs. cum con-
7 ſenſu tamen Epiſcopi, & prævio examine, dum Epi-
ſcopus debet recognoſcere hos Vicarios deputatos amo-
vibiles in moribus, & doctrina, juxta Concil. Tri-
dent. *cap.* 11. *ſeſs.* 25. *de Regul.* ibi — *Nec ibi aliqui
etiam ad nutum amovibiles deputentur, niſi de ejuſdem
conſenſu, ac prævio examine per eum, aut ejus Vica-
rium faciendo*, ibique Barboſ. *num.* 10. *&* 24. Garz.
de Benef. par. 9. *cap.* 2. *num.* 291. Ventrigl. *in prax.
par.* 2. *annot.* 20. §. 2. *ſub num.* 1. & alii penès Rot.
*in Novarien. Parochialis, ſeu Vicariæ Sancti Mar-
tini* 2. *Julii* 1706. §. *Relicto* coram R. P. D. Anſaldo,
& in Burgen. Juriſdictionis ſuper commiſſione Curæ
11. *Junii* 1706. §. *Cæterum* coram eodem.

Neque adverſatur utraque diſpoſitio *Textus in dicto
cap. Presbyteri*, & Concilii Tridentini *in dicto cap.* 13.
in contrarium allata. Quoniam diſtinguendum eſt in-
ter Parochias independentes, aut ſimpliciter unitas,
& Parochias ſubjectivè, & pleno jure unitas, ſeu de
menſa, quòd Vicarii Curati debeant eſſe perpetui, &
non temporanei, procedit in eis Parochiis independen-
tibus, vel ſimpliciter unitis, quarum Curam ipſi Vi-
carii habent in titulum, & in quibus inſtituuntur,
non verò in eis Eccleſiis Parochialibus de Menſa, &
pleno jure unitis Monaſterio, aut alteri Eccleſiæ, in 8
quibus iidem Vicarii non inſtituuntur, & habent ſo-
lùm nudum Curæ exercitium, quia Cura verè eis
non incumbit, ſed reſidet penès Abbatem Monaſterii,
aut Rectorem Eccleſiæ, nec reſpectu harum Eccleſia-
rum ipſi dicuntur ſponſi, imò nec veri Curati dici
poſſunt, juxta magiſtralem deciſionem Sac. Rotæ 53.
num. 24. *cum ſeqq.* coram Peutinger. Paſſerin. *in cap.
unico de Cappell. Monach. n.* 5. *cum ſeqq. in* 6. Gonzal.
ad regul. 8. *gloſs.* 5. §. 3. *num.* 11. *&* 14. Garz. *de benef.
par.* 11. *cap.* 2. *n.* 3. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *qu.* 33.
num. 93. Pignatell. *conſult.* 158. *num.* 3. *tom.* 9.

Ad ſecundum affirmativè reſpondendum cenſebam, 9
tum attenta aſſertiva Pontificis Sixti IV. in literis
unionis, ubi expreſsè teſtatur aliquas ex prædictis Pa-
rochiis ante ipſam unionem gubernari conſueviſſe per
Monachos ibi. — *In quibus idem Abbas, & Conventus
Juſpatronatus etiam tunc habebat, & quæ per Clericos
ſæculares, ac aliquæ ex eis per præfati Monaſterii
Monachos regi conſueverat.* Necnon etiàm facultate
deputandi Monachos conceſſa per Bonifacium IX. &
ratificata à pluribus Pontificibus. Tum etiam attenta
qualitate unionis, etenim cùm unio Parochiarum fa-
cta fuerit Monaſterio Monachorum ſubjectivè, Paro-
chiæ effectæ ſunt Regulares, ac ejuſdem qualitatis,
ac Monaſterium, ac proinde illarum gubernio præfici
poteſt Monachus Monaſterii. Tambur. *de jur. Abbat.
tom.* 3. *diſput.* 9. *quæſt.* 8. §. 2. Barboſ. *de poteſt. Epiſc.
par.* 3. *allegat.* 72. *num.* 109. Garz. *par.* 7. *cap.* 10.
num. 3. *&* 8. Tum denique attenta obſervantia, ex
qua modò Monachi Monaſterii, modò verò Sæculares
Sacerdotes nominati, ac deputati fuere in Vicarios
dictarum Parochiarum.

Non obſtat, quòd Monachi vitam ſolitariam du-
cere debeant, atque extra Monaſterium eorum ſpiri-
tualem vitam periclitari, ideoque Parochiis non ſunt 10
præficiendi, quia Monachi capaces ſunt gubernii Ec-
cleſiarum Parochialium, & magis ipſi, quàm Sæcu-
lares proficui ſunt. Murg. *quæſt. Paſtor. par.* 4. *quæſt.* 1.
ſect. 4. *num.* 35. *& ſeq.*

Nec adverſatur reſolutio Sacræ Congregationis de
anno 1708. 19. *Maji in Ratisbonen. Parochialium*,
quoniam ibi agebatur de unione facta à Cardinali
Pileo, & maxima cum probabilitate, quando ipſe ad-
hærebat Antipapæ, & prædicta unio nunquam fuit
effectuata, nec ante, nec poſt Concilium; Cæterum
ſi Eccleſiæ Parochiales unitæ Monaſterio, aut ordini
Regularium eſſent ſolitæ regi per Vicarios, & Sacer-
dotes ſæculares non poſſent ad ipſas præſentari, & in
eis deputari Sacerdotes Regulares, ut reſolutum fuit
à Sac. Rota *in Brixien. Juriſdictionis* 27. *Junii* 1710.
§. *Juris aſſiſtentia*, *&* §. *Hæc vere* coram R. P. D.
Kaunitz inferiùs pariter impreſs.

Ad tertium affirmativè pariter reſpondendum judi-
cabam, quia ante Lutheranam hæreſim ibidem adfuit
Prioralis Domus, & quia ſuppoſito Parochiali ibidem
exiſtenti deſervire debere per Monachos, congruentius
ſatis fit Apoſtolicis Conſtitutionibus conſtituendo ibi-
dem Prioratum, ubi plures Monachi ſimul ac regula-
riter convivunt.

Et ita ad primum, & ſecundum reſponſum fuit à

Sacra Congregat. Concilii. Ad tertium verò reſcripſit ad Sac. Congregat. Epiſcoporum, & Regularium *In Ratisbonen. juris deputandi Vicarium 29. Julii* 1713.

11 Quæro hìc an Vicarius unius Parochiæ pleno jure unitæ Monaſterio deputatus ab Abbate exercere poſſit curam etiam alterius Parochiæ pariter unitæ eidem Monaſterio?

Simile dubium diſputatum fuit in Sacra Congregatione Concilii *in una Aurien. Parochialium*. Ubi cum Vicarius Sanctæ Mariæ de Pitelos unitæ Monaſterio Sancti Salvatoris de Cellanova Ordinis S. Benedicti exerceret etiam Curam alterius Eccleſiæ Parochialis Sancti Martini eidem Monaſterio pariter unitæ, & in diebus Dominicis, & Feſtis in utraque Eccleſia Miſſam celebraret; Epiſcopus Aurien. in S. Viſitatione injunxit Abbati dicti Monaſterii Sancti Salvatoris, ut alterum Vicarium deputaret pro exercitio Curæ Animarum S. Martini, & Vicario S. Mariæ inhibuit ne duas Miſſas eadem die celebraret. Quare pro parte Abbatis requiſitum fuit Oraculum EE. PP. ſuper infraſcriptis dubiis.

Primò – *An Vicarius deputatus ab Abbate, & Monaſterio Ordinis Sancti Benedicti loci de Cellanova pro exercenda Cura Animarum in Eccleſia Parochiali S. Mariæ loci de Pitelos poſſit eamdem Curam exercere in alia Eccleſia Parochiali Sancti Martini loci de Canda, ac in utraque Eccleſia Sacrum diebus Dominicis, & feſtivis celebrare, in caſu, &c.*

Secundò – *An Abbas, & Monaſterium teneatur alterum Vicarium pro Eccleſia Sancti Martini deputare, eique congruam ex illius redditibus, decimis, & primitiis aſſignare in caſu, &c.*

Tertiò – *An renuente Abbate, & Monaſterio alterum Vicarium in dicta Eccleſia Sancti Martini deputare, eique congruam ex dictis redditibus, decimis, & primitiis aſſignare, poſſit idem Vicarius à Reverendiſſimo Ordinario deputari, eique congrua prædicta aſſignari in caſu, &c.*

Ex quorum reſolutione, & ex infra dicendis deſumere poteris etiam reſolutionem propoſitæ quæſtionis. Dicebam igitur ad primum ſtudens apud R. P. D. Anſidæum, nunc meritiſſimum Sanctiſſimæ Inquiſitionis Sancti Officii Aſſeſſorem, non poſſe præfatum Vicarium exercere eamdem Curam in alia Eccleſia Parochiali Sancti Martini Loci de Canda, ac in utraque Eccleſia Sacrum diebus Dominicis, & feſtis celebrare. Agitur enim de duabus Eccleſiis Parochialibus licèt unitis Monaſterio Loci de Cellanova, inter ſe tamen omnino diſtinctis, & ſeparatis, & diſtantibus per unum milliare, & hyemali tempore etiam per duo milliaria, & unaquæque ex dictis Eccleſiis habet proprium Populum, & familias, itaut regi non poſſunt per unicum Vicarium. Iſte enim eodem mane in locis ita diſtantibus non poteſt in utroque commodè confeſſiones audire, Sanctum Evangelium, aut Catechiſmum exponere, & neceſſitatibus Animarum utriuſque Parochiæ præſto eſſe, & dum iſtas, & alias functiones Parochiales peragit in Eccleſia Parochiali S. Mariæ de Pitelos, Populus, & familiæ Eccleſiæ Parochialis Sancti Martini de Candas manerent tamquam Oves ſine Paſtore, qui eas Sancta Doctrina, & Sacramentis paſcat, immò poſt celebratam Miſſam in Eccleſia de Pitelos eodem mane deberet aliam Miſſam celebrare in Eccleſia de Candas, abſque ulla neceſſitate, dum adſunt plurimi Sacerdotes, qui in hac Eccleſia Miſſam celebrarent, & qui anhelarent ad ſervi-
12 tium illius. Quod nullatenus eſt permittendum, juxta *Textum in cap. Conſuluiſti de celebr. Miſſar.* Pignatell. *conſult. Can. I. num. 1. & ſeq. tom. 4.* & pluries fuit reſolutum à Sac. Congregat. Concilii, & ſignanter *in Bracharen. indulti 14. Martii* 1711. & noviſſimè *in Aurien. Vicarii Curati 18. Maji* 1715.

13 Ad ſecundum etiam dicebam teneri Abbatem alterum Vicarium pro Eccleſia Sancti Martini deputare, eique congruam ex illius redditibus, Decimis, & primitiis aſſignare.

Etenim Parochiani Eccleſiæ Sancti Martini ex fructibus propriis ſolvunt Decimas, & primitias, quæ cum Parochialibus emolumentis ſufficiunt ad decentem ſuſtentationem proprii Vicarii Curati, multi ſunt Presbyteri, qui ad ſervitium talis Eccleſiæ adſpirant; eadem Eccleſia longè diſtat ab Eccleſia Sanctæ Mariæ, nimirum per unum milliare, & hyemali tempore etiam per duo milliaria, eo quia viæ luto obruuntur, & lacunis impediuntur, ut ſæpe cogantur, relicto recto itinere, longius aliud ſuſcipere; habet 50. circiter per- 14
ſonas adultas, qui eſt competens numerus etiam ad erectionem novæ Parochiæ Fagnan. *in cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific. n.* 28. Quæ diſtantia juncta cum aſperitate itineris reddit difficilem, & impedit liberum acceſſum ad Eccleſiam, ac adminiſtrationem Sacramentorum, itaut timeri poſſet, quòd Parochus Sanctæ Mariæ de Pitelos opportunè ſuccurrere non poſſit Parochianis Sancti Martini, & quòd iſti decedere poſſint abſque Sacramentis Fagnan. *in dicto cap. Ad audientiam de Eccleſ. ædific. num. 16. & ſeqq.* Barboſ. ad Concil. *ſeſſ. 21. cap. 4.* Rot. *deciſ. 39. n. 2.* coram Peutinger. Unde Abbas, & Monaſterium tene- 15
tur alterum Vicarium pro Eccleſia Sancti Martini deputare, ſi enim ſupradicta omnia eſſent ſufficientia etiam ad diſmembrationem dd. Eccleſiarum in caſu, quo eſſent inter ſe unitæ ad *Text. in dicto cap. Ad audientiam* ibique Fagnan. *num.* 1. Adden. ad Gregor. *deciſ. 504. num.* 8. & fuit reſolutum à Sacra Congregatione *in Lunen. Sarzanen. erectionis Parochialis 16. Julii* 1712. à fortiori erunt ſufficientia pro decernenda deputatione alterius Vicarii pro Eccleſia S. Martini omnino diſtincta ab illa Sanctæ Mariæ, maximè cum commodè per adjunctionem hujus Vicarii conſulatur neceſſitatibus, & periculis Parochianorum ejuſdem Eccleſiæ Sancti Martini, & fuit reſolutum ab eadem Sacra Congregatione *in Tridentina diſmembrationis 14. Januarii 1690. & in Camen. 5. Junii 1688. & in Frequentina 18. Septembris* 1688.

Ad tertium denique pariter ſentiebam renuente Ab- 16
bate, & Monaſterio alterum Vicarium in dicta Eccleſia Sancti Martini deputare, eique congruam ex dd. redditibus, Decimis, & primitiis aſſignare, poſſe eundem Vicarium à Reverendiſſimo Ordinario deputari, eique congrua prædicta aſſignari auctoritate delegata, aut nomine Sac. Congregationis. Urgente enim neceſſitate Epiſcopus cogere poteſt Rectores Parochialium, quando non ſufficiunt populo, qui ſibi tot Sacerdotes ad hoc munus adjungant, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & Cultum Divinum celebrandum, juxta diſpoſitionem *Tridentini ſeſſ. 21. cap.* 4. ſed quia agitur de Eccleſiis Parochialibus pleno jure unitis Monaſterio Regularium exempto à juriſdictione Epiſcopi, ideò in hoc caſu debet dictum Vicarium deputare idem Epiſcopus auctoritate delegata, aut nomine Sac. Congregationis, ut aliàs noviſſimè reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione *in dicta Aurien. Vicarii Curati 18. Maji 1715. ad primam.*

Et ita per EE. PP. reſolutum fuit *in dicta Aurien. Parochialium 28. Martii* 1716.

R. P. D. ANSALDO

Tarracon. Parochialis de Vimbodino.

Veneris 15. Januarii 1706.

EXorta dudum fuit controverſia inter Abbatem Monaſterii Sanctæ Mariæ de Populeto, ac Rectorem Parochiæ Sancti Salvatoris Oppidi Vimbodini ſuper perceptione Primitiarum, id eſt, primorum fructuum, qui enaſcerentur ſecundùm ea, de quibus in propoſito hujuſmodi Primitiarum uberrimè adnotata fuere *in Spoletana Primitiarum 18. Aprilis* 1698. coram Me *inter hactenus impreſſas deciſ.* 39. & vincit Abbas uſque ad obtinendam rem judicatam, omnimodæ etiam exequutioni demandatam ad normam *Deciſionum*, quæ præceſſerant, ut præ cæteris habetur *in Recent. deciſ. 192. deciſ. 212. & deciſ. 215. par. 7.* coram Carill. *deciſ. 75. repetita in Recent. dicta par. 7. deciſ.* 254. & coram Dunoz. Jun. *deciſ. 489. deciſ. 494. & deciſ.* 505. cum ſucceſſiva etiam canonizatione ejuſdem legitimæ exequutionis occaſione rejiciendi prætenſa attentata contra ipſam exequutionem, ſicuti pariformiter liquet *ex deciſ. 523. deciſ. 551. deciſ. 582. & deciſ.* 756. coram præfato Dunoz. Junior.

Verùm quia nihil in mox prælaudatis Deciſionibus, ac re judicata dicebatur de collatione, proviſione,

aut

aut nominatione ejuſdem Parochialis Oppidi Vimbodini reſurrexit acrior contentio, & oppugnatio Domini Archiepiſcopi Tarraconen. cum Abbate præfati Monaſterii Sanctæ Mariæ de Populeto, ad quem nimirum ſuper hoc puncto jus collationis, proviſionis, ſeu præſentationis occurrente vacatione ſpectaret, ſed Domini non ambegerunt reſpondere pro Abbate, cùm allibrantes pondus, & efficaciam præfatæ rei judicatæ, quoad articulum Primitiarum ſatis veniret in con-
17 ſequentiam reſolutio præſentis colluctationis, nam qui ſtatuit antecedens declarare dicitur etiam conſequens ab eodem antecedenti reſultans, uti vulgati juris eſt, ad *Textum in l. oratio* 16. *ff. de ſponſalib.* Gloſſ. *fin. in cap. Præterea* 5. *de offic. Delegat.* Bicch. *conſ.* 92. *num.* 12. Surd. *conſ.* 91. *num.* 4. Novarr. *quæſt. for. lib.* 1. *quæſt.* 59. *à num.* 1. Marant. *controv. jur. par.* 3. *reſp.* 86. *n.* 74. Barboſ. *Axiom.* 30. *à n.* 1. Monach. *deciſ. Flor.* 29. *num.* 15. Fontanell. *deciſ.* 287. *num.* 20. Rota *deciſ.* 61. *num.* 4. coram Ninot. *& deciſ.* 38. *num.* 5. *par.* 7. *recent.*

18 Diximus, quòd qui vult antecedens, vult etiam conſequens, vel è contra; Licèt etenim perceptio Decimarum, vel Primitiarum ad alium titulum referri poſſit, quàm ad Curam habitualem, aut unionem, videlicet ad aliquod peculiare Privilegium conceſſum Decimatori, ad aliquam conventionem initam in dimiſſione Curæ tam actualis, quàm habitualis, ac denique ad opportunam, & juridicam conſuetudinem, ſecundum quam argui poſſit, aut ſupra enunciatum Privilegium, aut aliàs fortaſſis canonica conventio; ex animadverſis per Abbatem *in cap. Expoſuiſti in fin. de preben.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell.* Gloſſ. 6. *num.* 56. Lotther. *de re Benefic. quæſt.* 28. *num.* 54. *lib.* 1. & rectè obſervavit, ſive diſcriminavit Sacrum Auditorium *in dec.* 32. *num.* 15. *par.* 18. *recent. in Novarien. Parochialis* 23. *Martii* 1696. §. *Nec ſufficienter* coram R. P. D. meo Caprara, *in Gerunden. Beneficii* 10. *Februarii* 1696. §. *Ejuſdem irrelevantiæ* coram R. P. D. meo Scotto, *in Gerunden. Parochialis, ſeu Rectoriæ de Villobi* 6. *Junii* 1698. §. *Et in omnem caſum inter impreſſas* coram Me, *deciſ.* 47. *num.* 12. *& in Bituntina, ſeu Baſilien. Parochialis* 26. *Junii* 1702. §. *Quare facile,* pariter coram Me.

19 Nihilominùs in primis inficiari nequibant Scribentes pro Archiepiſcopo, quòd hæc perſolutio Primitiarum affirmata, & approbata per Tribunal in commemoratis deciſionibus, quæ præiverant rem judicatam favore Abbatis, non foret ſuapte natura, quoties diſputatur de unione, dominio, & Cura habituali (quidquid ſit de aliis effectibus) potens argumentum pro conjicienda Cura habituali, ac ipſamet unione, ſeu dominio, ita enim Rota *dixit in Gerunden. Beneficii* 10. *Decembris* 1696. §. *Conabatur ulterius, & ſeq. & in altera Gerunden. Parochialis, ſeu Rectoriæ de Villobi* 6. *Junii* 1698. §. *Perceptio autem in utraque* coram Me *inter hactenus impreſſas deciſ.* 3. *&* 47. licèt in oppoſitum adducerentur, & ante eam tradidere etiam Scribentes, nempè Cardinalis *in Clement.* 1. *num.* 10. *quæſt.* 9. *de offic. Vicar.* Vitalin. *in Clement. frequens num.* 88. *de exceſſ. Prælator.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 196. *ſub num.* 3. *verſ. Arguitur circa medium;* Card. de Luc. *de Decim. diſ.* 11. *ſub num.* 5. Rot. *deciſ.* 2. *de Decim. deciſ.* 339. *par.* 3. coram Caputaq. *deciſ.* 886. *num.* 14. coram Cerro *deciſ.* 883. *num.* 5. coram Emerix Jun. *deciſ.* 12. *ſub num.* 2. *par.* 2. *& deciſ.* 16. *num.* 8. *par.* 6. *recent.*

20 Fortius quia in rei veritate quantumvis prælaudatæ deciſiones editæ in Tarraconen. Primitiarum loquerentur in ſolo propoſito earumdem Primitiarum inter Abbatem Monaſterii Sanctæ Mariæ de Populeto, & Rectorem Parochialis Eccleſiæ Oppidi Vimbodini, adhuc in tantum conceſſerunt prænominato Abbati perceptionem hujuſmodi Primitiarum, in quantum ſuppoſuere unionem, eaque mediante dominium, & Curam habitualem præfatæ Parochialis Oppidi Vimbodini exiſtere, & attinere ad eumdem Abbatem de Populeto, quemadmodum ſignanter apparet *ex deciſ.* 192. *par.* 7. *rec.* quæ cum aliis ante, & poſt promulgatis tranſivit, ut diximus in rem judicatam; Unde hujuſmodi res judicata veluti ſuppoſitiva, & firmativa Dominii Menſæ Abbatiæ, veluti ſuppoſitiva unionis duo efficiebat, alterum, quòd conſtaret effective de eodem Dominio, & Unione, ac Cura habituali, & alterum, quòd prædicta res judicata habenda foret pro veritate infallibili, aliàs oporteret revangare totum Mundum, ad ea, quæ in propoſito rei judicatæ affirmarunt per *Text. in leg. res judicata* 208. *ff. de regul. jur.* Fælin. *in cap. Quoniam contra num.* 31. *de probat.* Surd. *conſ.* 61. *num.* 2. *& ſeq.* Saminiat. *controv.* 12. *n.* 80. *& ſeq.* Scacc. *de ſent. & re judic.* Gloſſ. 14. *quæſt.* 2. *n.* 7. Poſth. *de ſubhaſtat. inſp.* 66. *num.* 72. Barz. *deciſ.* 53. *num.* 19. Ceriſal. *deciſ.* Lucen. 6. *num.* 37. Thomat. *deciſ.* 297. *n.* 8. Rota *deciſ.* 870. *num.* 3. coram Buratt. *deciſ.* 240. *n.* 8. coram Celſo *deciſ.* 414. *num.* 6. *&* 7. coram Priol. *deciſ.* 266. *n.* 10. *par.* 15. *deciſ.* 270. *n.* 8. *par.* 16. *& deciſ.* 465. *num.* 5. *tom.* 2. *par.* 19. *recent.* cum aliis *in tract. de Commerc. & Mercat. diſc.* 76. *n.* 3. *& in Giennen. juris mutandi* 20. *Februarii* 1699. §. *Efficacius inter hactenus impreſſ.* cor. Me *deciſ.* 76.

Et ſi quid defuiſſet ad magis juſtificandum dominium, ad magis definiendam unionem in ſæpe adductis Deciſionibus omnem hæſitationem ſuperabant, & implebant literæ exequutoriales Sacri noſtri Auditorii, ubi cubitaliter dicitur — *Eccleſiam Parochialem prædictam Vimbodini eſſe de Menſa Abbatis, & Monachorum Monaſterii Populeti, ſeu illi annexam, unitam, & ab ea dependentem, &c. Summario Abbatis num.* 1. *lit. D.* Proindeque cùm ipſæ exequutoriales haberent incluſas in ſuis viſceribus eaſdem Deciſiones, & ſententias ſucceſſivè prolatas, & fuerint deinceps legitimæ exequutioni demandatæ, rem profectò conſtituebant in gradu tali, ut non poſſet dubitari
etiam de iis, quæ magis expreſsè dicebantur in Sen- 21
tentiis, cùm Sententiæ, niſi ex ſtylo noſtro diſcordent à Deciſionibus, & non eædem Deciſiones (quæ ſolùm ſunt præambula mutabilia, & extrajudicialia motiva futuri judicii) ſint illæ, quæ conſtituunt perfectam rem judicatam, juxta adnotata per Card. de Luc. *de judic. diſc.* 1. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 28. *n.* 2. coram Bich. *deciſ.* 50. *num.* 4. *&* 5. coram Priol. *& deciſ.* 297. *num.* 1. coram Emerix Jun. *deciſ.* 98. *num.* 3. *par.* 1. *deciſ.* 270. *n.* 2. *par.* 15. *deciſ.* 207. *n.* 1. *par.* 18. *& deciſ.* 667. *n.* 3. *to.* 2. *par.* 19. *rec.*

Atque hinc parvi faciendum erat, quòd hæ Deci- 22
ſiones, hæ Sententiæ, hæ exequutoriales prolatæ noſcerentur inter Abbatem de Populeto, ſolumque Rectorem Oppidi Vimbodini, non citato, nec audito Archiepiſcopo Tarraconen.; Ultra enim, quòd res judicata quotieſcumque ſtatum alicujus rei concernit, afficit omnes ad *Text. in l. ingenuum ff. de ſtat. homin.* Alex. *in l. ſæpe num.* 59. *ff. de re judic.* Mandell. de Alb. *conſ.* 355. *n.* 5. Altograd. Sen. *conſ.* 99. *num.* 20. *lib.* 1. Covarr. *pract. quæſt. cap.* 13. *ſub num.* 5. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 4. *&* 6. Cardinal. de Luc. *de hæred. diſc.* 25. *num.* 2. *& de fideic. diſc.* 68. *num.* 4. *& in tract. de Commerc. & Mercat. diſc.* 70. *num.* 21. Rot. *deciſ.* 250. *num.* 4. *&* 5. coram Cavaler. *deciſ.* 300. *num.* 4. coram Celſ. *deciſ.* 186. *num.* 4. coram Emerix Sen. *& deciſ.* 787. *num.* 1. *&* 2. coram Emerix Jun. *deciſ.* 245. *n.* 23. *par.* 9. *& deciſ.* 197. *n.* 2. *par.* 17. *recent. & in Marſicen. ſeu Nullius Juriſdictionis ſuper bono jure* 7. *Junii* 1700. §. *Fortiuſque incaleſcit* coram bon. mem. Muto.

Habebant Domini è converſo, ſed à ſimili celeberrimum exemplum *in illa Toletana Decimarum de Capilla,* de qua *in meis deciſionibus impreſſis in ordine la* 78. *& la* 79. nempe quòd res judicata prodiens cum Archiepiſcopo ligaret etiam Rectores immediatos, ſicuti optimè ſtabilitum fuit *in deciſ.* 440. *num.* 12. *& ſeq. & deciſ.* 466. *num.* 79. *tom.* 2. *par.* 19. *recent.* ex Decian. *conſ.* 24. *num.* 95. *& conſ.* 55. *num.* 35. *vol.* 1. Nevizan. *conſ.* 20. *n.* 13. *verſ. ſecundo limita, & num.* 22. & Cancer. var. *reſolut. par.* 3. *cap.* 17. *num.* 556.

Indubitanter autem, quia non poterat dici, Curiam Archiepiſcopalem eſſe penitùs ignaram, & virtualiter incitatam, ex quo ſupradicta controverſia *in illa Tarraconen. Primitiarum* extitit ab initio introducta in eademmet Curia Archiepiſcopali Tarraconen.

& dein-

& deinceps cum fuerit finita, ac terminata in noſtro Tribunali, Officialis, ſive Vicarius Generalis ipſius Curiæ Metropolitanæ, ac Archiepiſcopatus eam exequutioni demandavit ſub illo addito, quod Abbas triumphans in eo negocio explicitè, poſitivè, & palàm proteſtatus fuerat per hæc verba — *Quam acceptationem facit abſque ullo præjudicio juris, quod dictus Abbas, & Conventus habent ſuper præſentatione dictæ Rectoriæ, ſeu Vicariæ juxta tenorem Rotalium Sententiarum, dicto Summario Abbatis n. 1. lit. L.* proindeque dum Curia Archiepiſcopalis à principio negocium aſſumpſerat, dum ſucceſſivè Sacroſanctas Exequutoriales exceperat, eiſque congruam dederat exequutionem, nequibat amplius reputari, quòd eadem Curia Archiepiſcopalis, quòd idemmet Archiepiſcopus pro tempore non haberet notitiam hujus rei, quando in ſortioribus ille, qui ſimpliciter comparet in aliquo judicio, videtur ſeſe habuiſſe pro legitimè citato, ut notant communiter Doctores *in cap. 1. de judic. & in leg. prima ff. de in jus vocan.* Bald. *in l. 1. in 3. vet. ff. de fer.* Alex. *in L. de unoquoque in princ. ff. de re judicat. & conſ.* 123. *num.* 8. *in fin. lib.* 2. Dec. *conſ.* 183. *ſub num.* 3. *verſ. Et quia iſte citatus*, Gratian. *diſcept. for. cap.* 946. *num.* 12. *& ſeqq.* Cyrocc. *diſcept.* 78. *num.* 104. *& ſeqq.* Lancellott. *de attent. in præfat. par.* 2. *cap.* 4. *n.* 128. *& ſeqq.* Card. de Luca *de juriſdict. diſc.* 117. *num.* 6. *& de judic. diſc.* 7. *num.* 10. *diſc.* 9. *n.* 46. *& diſc.* 32. *num.* 24. Rot. *deciſ.* 112. *par.* 1. coram Caputaq. *deciſ.* 1441. *num.* 4. coram Gregor. *deciſ.* 727. *n.* 1. ubi Adden. *num.* 8. coram Buratt. *deciſ.* 108. *n.* 15. *par.* 12. *deciſ.* 21. *num.* 11. *par.* 18. *& deciſ.* 506. *pariter num.* 11. *par.* 19. *rec.*

23 Stabilito igitur robore hujuſmodi rei judicatæ circa punctum Primitiarum involvens ex jam dictis dominium, unionem, & Curam habitualem penes Abbatem, nihil aliud reſtabat obſervandum, quàm quòd requireret quid Sacra Concilia, quid Conſtitutiones Pontificiæ declararent, aut determinarent in propoſito talium Parochialium exiſtentium, ut præmiſimus; ſub dominio, & Cura habituali Abbatum, vel aliorum inferiorum Prælatorum, & certè tam Sacrum Concilium Tridentinum in *ſeſſ.* 7. *de reform. cap.* 7. quàm Conſtitutio ſanctæ, & beatæ memoriæ Pii Quinti in his terminis attribuebant omnimodam facultatem Abbati, ſive alii prælato inferiori præſentandi, ac nominandi in Rectorem quemcumque iidem Abbas, vel Prælati exiſtimaſſent aptum Curæ, præſervata dumtaxat conſequenti approbatione Epiſcopi circa perſonam nominatam, ſeu præſentatam mediante examine doctrinæ, & perquiſitione morum, ſicuti in ordine ad Sacrum Concilium Tridentinum conſtat ex *præfata ſeſſ.* 7. *de reformat. cap.* 7. & quoad Conſtitutionem Beati Pii Quinti apparet ex *Bullar. Novo tom.* 2. inter ejus Conſtitutiones *la* 27. §. *Volumus inſuper*, & connotarunt reſpectivè Garz. *de benef. par.* 2. *cap.* 2. *n.* 289. *& ſequen.* Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 18. *num.* 16. Turricell. *de union. cap.* 4. *num.* 53. Card. de Luca de Paroch. *diſc.* 11. *&* 12. *utrobique num.* 2. Rot. penes Murg. *ad Conſtitut. Regular. deciſ.* 10. *num.* 3. *deciſ.* 150. *num.* 214. *per totum* coram Buratt. *deciſ.* 64. *n.* 1. *& ſeq. deciſ.* 103. *pariter num.* 1. *& deciſ.* 886. *num.* 8. *&* 9. coram Cerro *deciſ.* 559. *num.* 2. *&* 3. coram Otthobon. *deciſ.* 102. *n.* 1. *par.* 1. *deciſ.* 153. *pariter num.* 1. *par.* 2. *deciſ.* 16. *num.* 12. *& ſeqq. par.* 6. *deciſ.* 580. *num.* 5. *&* 6. *par.* 8. *deciſ.* 48. *num.* 2. *par.* 10. *deciſ.* 10. *n.* 2. *par.* 17. *deciſ.* 192. *num.* 1. *& deciſ.* 516. *num.* 1. *par.* 18. *rec. & in Gerunden. Hebdomadariæ* 5. *Maji* 1609. §. *Nec ad deſtruendas verſic. Etenim* coram bon. mem. Urſino, *&* 4. *Julii* 1696. §. *Præſuppoſitis namque*, *&* 26. *Junii* 1697. *per tot.* coram Reverendiſſimo P. D. meo Decano inter impreſſ. ad Cardin. de Luc. *ſuper materia de Beneſ. deciſ.* 27. 28. *&* 29.

Reſcripſerunt itaque Domini — *ſpectare collatio-*
24 *nem, ſeu proviſionem ad Abbatem* — hæc etenim vocabula collationis, proviſionis, præſentationis, nominationis, electionis ſunt in rei veritate ſynonima, adeout parum unum vocabulum, ſive alterum attendatur, quando ſubſtantia coincidit in effectu ex *traditis* per Gloſſ. *in Clement.* 1. §. *Nonnullo quoque verb. Rectoribus*, ubi Vitalin. *num.* 25. *de exceſſ. Prælator.* Card. de Luc. de Paroch. *diſc.* 10. *num.* 8. *&* 37. *num.* 41. Rot. *deciſ.* 252. *n.* 2. coram Priol. *deciſ.* 204. *num.* 6. *par.* 2. *recent. & in Novarien. Parochialis, ſeu Vicariæ Sancti Martini* 22. *Junii* 1705. §. *His poſitis* coram R. P. D. meo Caprara.

Efficaciam iſtius fundamenti promanantis à ſuppoſitione, atque Canonizatione unionis dominii, ac Curæ habitualis per toties enunciatam rem judicatam agnoſcentes Defenſores Archiepiſcopi ſperabant, quòd quamtumvis res judicata firmaret favore Abbatis omnia prædicta, adhuc pro parte Archiepiſcopi ſtaret ſtatus collativus, & ad hunc effectum adducebant collationes annorum 1465. 1563. 1578. 1615. & 1654. quæ expletæ & completæ comparebant reſpectivè ab Archiepiſcopis Tarraconen. in ordine ad hanc Rectoriam, ſeu Curam Animarum, ideoque ſtrenuè ſubjungebant, quòd etiam poſita unione in vim præcitatæ rei judicatæ; Attamen ſtatus hic collativus cantans pro Archiepiſcopis ſinè ulla collatione, vel proviſione facta per Abbatem per tantum temporis intervallum inducere valeret veſtem alterius tituli innovativi ſecundùm ea, quæ motivabantur, ſeu dicebantur in aliàs nuncupata *Deciſione Gerunden. Parochialis, ſeu Rectoriæ de Vilobi* 6. *Junii* 1698. §. *Verum* coram Me *inter hactenus impreſſas deciſ.* 47. *cum aliis* poſt Turricell. *de union. cap.* 13. *num.* 23. *in Barchinonen. Parochialis de Albiviana prima Jun.* 1696. §. *Seu per dictam triplicem* coram bon. mem. Muto impreſſ. ad Cardin. de Luc. *ſuper mater. de Beneſic. deciſ.* 30.

Præcipuè ex quo ſecundum recenſita in *Summario Archiepiſcopi* reſpectivè coruſcabat *ſub num.* 3. *&* 4. quòd hic Parochus Sancti Salvatoris *di Vimbondino* geſſit nomen, & figuram Rectoris, uti talis intervenit Congregationibus Synodalibus, ſeu Metropolitanis habitis ab Archiepiſcopo, eidemque Rectori Abbas tunc temporis, videlicet ſub anno 1226. aſſignavit medietatem earumdem Primitiarum *jure Parochialitatis*; Quapropter inſerebant, quòd ab his omnibus vindicato titulo Rectoriæ, vel nulla adeſſet unio appropriativa, & extinctiva tituli, ut requiritur ad finem inducendi veram unionem ad notata per Gloſſ. *in Clement.* 1. *verb. de Menſa de ſupplen. neglig. Prælat. & in Clement.* 1. *verb. haberent de reſcript.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 5. §. 7. *num.* 2. *& ſeq.* Lotter. *de re Beneſic. lib.* 1. *quæſt.* 28. *num.* 96. *&* 102. Rot. *deciſ.* 37. *num.* 1. *& ſeq.* coram Merlin. *deciſ.* 138. *num.* 11. *&* 14. coram Ubald. *deciſ.* 179. *num.* 10. *&* 11. coram Otthobon. *deciſ.* 30. *n.* 9. *part.* 11. *deciſ.* 219. *num.* 2. *par.* 16. *deciſ.* 192. *num.* 5. *& ſeq. part.* 18. *& deciſ.* 434. *num.* 8. *part.* 19. *recent. & in Luceorien. unionis* 5. *Decembris* 1701. §. *Ex fundatione* coram R. P. D. meo Caprara.

Vel quòd in omnem eventum magis firmaretur ſtatus collativus pro Archiepiſcopo, quia quoties adſunt ſigna Parochialitatis de per ſe aliquo modo ſtantis, ceſſant faſtigia unionis, & ſolus Ordinarius eſt ille, qui debet per viam concurſus mediante collatione, ac proviſione Gregi, & Ovibus ſuis providere, uti ſine difficultate dixerunt, Barboſ. *ad Sac. Concil. Trident. ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 18. *n.* 17. Lotter. *de re Beneſ. part.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 31. *num.* 22. Rot. *dec.* 214. *n.* 2. coram Buratt. *deciſ.* 579. *n.* 1. *& dec.* 710. *in princ. part.* 2. *& deciſ.* 434. *in fin. part.* 19. *rec.*

Aſt *Domini* omnia hæc ſobriè, & inſimul maturè 25
reaſſumentes circa ſtatum collativum animadverterunt, quòd ante omnia à numero aſſertarum collationum demendæ eſſent illæ annorum 1454. & 1604. quæ nullibi effulgebant effectuatæ, proindeque erant ſpernendæ juxta famigeratum *conſ.* 229. *num.* 2. Oldrad. noſtri Ordinis Auditoris, & tradita per Abb. *in cap. conſultationibus ſub num.* 9. *de jurepatronat.* Calderin. *conſ.* 12. *de jurepatronat.* Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 45. §. 2. *num.* 37. Garz. *de Beneſic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 67. *& ſeq.* Lother. *de re Beneſic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 42. Rota *deciſ.* 136. *num.* 3. cor. Puteo *lib.* 3. *deciſ.* 132. *par.* 2. coram Caputaquen. *dec.* 268. *n.* 9. *& deciſ.* 436. *n.* 13. coram Bich. *dec.* 124. *nu.* 5. *par.* 3. *& deciſ.* 244. *num.* 16. *part.* 16. *recent.*

De-

Demendæ quoque erant uno verbo quæcumque aliæ,
26 quia hæ omnes intrà earum viſcera intercludebant clauſulam præſervativam, ac fortem *ſine prajudicio alieni juris*, quæ licèt non det, nec concedat, aufert nihilominus, & ſemper omnia præjudicia, quæ poſſent alieno juri derogare teſte Fælin, *in cap. inter dilectos colum. 6. de fid. inſtrum. & cap. inter Monaſterium col. 2. de re judicat.* Rub. *in ſingul.* Rot. Rom. *tom. 2. par. 4. clauſ. 754. num. 2. & ſeqq.* Cardin. de Luc. *de regal. diſcurſ. 162. à num. 56. & de Regular. diſc. 39. num.* 10. Rot. *deciſ.* 291. *num. 17. lib.* 1. coram Puteo, *deciſ.* 500. *num.* 2. coram Coccin. *deciſ.* 144. *num.* 6. coram Seraphin. *deciſ.* 299. *num.* 8. coram Cerr. *& deciſ.* 1084. *n.* 7. coram Emerix Junior. *deciſ.* 419. *num. 3. par. 1. & deciſ. 495. num. 10. par. 18. recent. cum aliis in annotat. ad deciſ. 32. num. 47. inter hactenus impreſſ.* coram Me.

De reliquo cuncta hæc ſiſtebant in terminis, ut ita dicamus abſtractis, cum ſatis foret, quòd omnes hæ collationes, aut per prædictam ineffectuationem, aut propter clauſulas præſervativas *ſine prajudicio alieni juris* nullo modo valerent præſcribere ſtatum hunc collativum ad commodum Archiepiſcopi, præexiſtente
27 ſemper unione canonizata per Sacram Rotam, dum ſi quælibet obſervantia, quælibet etiam conſuetudo immemorabilis rumpitur, ac frangitur per ſimplicem rumorem in contrarium ex juribus vulgatis, & inquiunt Abb. *in cap. ultimo num. 29. de conſuetud.* Bartol. *in leg. ſemper in ſtipulationibus in fin.* ibique Cagnol. *num. 12. ff. de regul.* Gratian. *diſceptat. 918. num. 39.* Tondut. *queſt. Benefic. lib. 1. cap. 104. prope fin.* Actolin. *reſolut. 4. num.* 6. Rocc. *ſelect. jur. diſputat. cap. 167. num.* 39. Cardin. de Luca *de juriſdict. diſc. 3. num.* 8. Add. ad Gregor. *deciſ.* 298. *num.* 13. Rot. *in annot. ad deciſ. 78. num. 58. inter hactenus impreſſas* coram Me, Rot. *deciſ. 1192. ſub num.* 5. coram Coccin. *deciſ. 21. num.* 12. coram Zarat *deciſ. 158. num. 8. & deciſ. 1296. ſub n.* 14. coram Emerix Junior. *deciſ.* 304. *num. 11. & deciſ. 314. num. 7. par. 11. deciſ. 97. n. 21. par. 13. deciſ. 115. num. 6. & ſeq. par. 14. deciſ. 139. n. 10. par. 18. & deciſ. 469. num. 57. par. 19. recent.*

Quid diſcurrendum, ubi poſtmodum medullitus introſpecta re, conſtitit de unione, quæ tamquam Matrix prædictarum deciſionum *in Tarraconen. Primitiarum* dedit anſam roborandi rem judicatam; unde meritò inferebant *Domini*, quòd in tantum Curia Archiepiſcopalis ſtruere perantea fortaſſe valuerat aliquod jus ſuper ipſis collationibus, in quantum tunc temporis non erat, neque fuerat adhuc pro Abbate Sanctæ Mariæ de Populeto agnitum, vel definitum ullum jus ſuper ejus Dominio, ac Cura habituali controverſæ Rectoriæ, ſed poſtquam per ſupranominatam rem judicatam coruſcavit de ejuſdem Abbatialis Menſæ Dominio, & Cura habituali, evanuit tota illatio, tota ratiocinatio facta in contrarium, cùm evidentia rei penitùs proſternat omnem dubie-
28 tatem, ut inquit D. Auguſtin. *ſuper Geneſi de morte, ac relat. in cap. evidentia 9. de accuſat.* Bartol. *in l. 1. num. 6. ff. de reb. credit.* Bald. *in l. 1. num. 9. Cod. de commodat.* Chriſtoph. de Caſtell. *conſ. 29. num.* 19. Valenzuel. Velazq. *conſ. 90. n. 163. tom.* 1. Gratian. *diſcept. forenſ. cap. 146. num. 5. & 823. num.* 33. Rota *deciſ. 80. num. 12. par. 9. & deciſ. 188. num. 4. par.* 15.

Non etenim valebat, ſeu valebant Abbates Sanctæ Mariæ de Populeto contradicere proviſioni, ac collationi Archiepiſcopi, uſque dum per aliquam Judicis definitionem detectum non eſſet, Rectoriam Sancti Salvatoris eſſe incorporatam, ſive ammenſatam Abbatiæ; Quamobrem donec hoc punctum extiterit per Sacrum Auditorium deguſtatum, ac præcognitum, & affirmatum, nulla contra agere tunc non valentem, cadere valebat præſcriptio collationis, ſeu proviſionis per familiare principium, de quo ad *Text. in l. 1. in fin. Cod. de annal. except.* Caſtr. *conſil. 405. n. 11. & ſeq. lib.* 2. Gabr. *conſ. 163. ſub num. 17. lib.* 1. Menoch. *conſ. 904. num. 6. & ſeq.* Spad. *conſ.* 342. *num. 12. lib.* 3. Mandell. de Alb. *conſ. 322. num.* 21. Cyriac. *contr. 321. num.* 71. Actolin. *reſol. 4. n.* 14. Rocc. Select. *cap. 149. num.* 31. Balducc. ad Ramon. *in obſerv. ad conſ. 24. n. 51. tom.* 1. Card. de Luca *de alienat. diſc. 3. n. 13. de credit. diſc. 131. n. 8. & de judic. diſc. 21. num. 33. cum aliis in tract. de Commerc. & Mercat. diſc. 95. n.* 33. Rot. *deciſ.* 101. *num.* 4. poſt modern. Conſtantin. ad ſtat. Urb. *deciſ. 117. num.* 22. coram Priol. *deciſ. 153. num.* 8. coram Emerix Jun. *deciſ. 28. n. 38. par. 8. deciſ. 70. num. 11. & 12. par. 16. deciſ.* 330. *num. 17. par. 17. & deciſ. 366. num. 5. par. 19. recent. & in Neapolitana, ſeu Tricaricen. juris redimendi* 18. *Jun.* 1703. §. *Non obſtat* coram R. P. D. meo Lancetta.

Avulſo à ſuis radicibus hoc jure factarum ſive aſſertarum collationum D. Archiepiſcopi corruebant etiam reliqua exaggerata argumenta tanquam confoventia ſtatum ſimplicis Rectoriæ, nuncupatio etenim, ſeu nomen *Rectoris* nihil de per ſe officere quibat, ſiquidem memorata nuncupatio *Rectoris*, priuſquam firmaretur munimentum rei judicatæ, erat indiſpenſabilis, cùm idem Rector de facto regeret, ſeu adminiſtraret curam Animarum, ſed ut diximus *ſine prajudicio alieni juris*; ſuperventa autem re judicata Sacri
Tribunalis eadem nuncupatio reddebatur inanis, unio 29
namque incorporativa, quando extat apertè canonizata, efficit, ut medium incorporatum cenſeatur de ſubſtantia incorporantis, ſicuti alimentum tranſit in ſubſtantiam aliti, per ea, quæ in propoſito habentur poſt *Text. in l. ſi convenerit 18. §. Si nuda proprietas ff. de pignorat. act. l. ſi fundus hypotheca datus ſit ff. de pignor.* apud Fælin. *in cap. cum in noſtra num. 30. de reſcript.* Calderin. *conſul. ultim. de reb. Eccleſ. non alien.* Oldrad. *conſ. 257. num.* 15. Azor. *inſt. moral. par. 2. lib. 6. capit. 28. 2. queſit.* Barboſ. *de jur. Eccleſ. univ. lib. 3. cap. 16. num. 7. & ſeqq. & de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 66. n. 36. & ſeqq.* Pariſ. *de reſignat. lib. 2. queſt. 9. num. 3. & lib. 3. queſt. 1. n.* 120. Murg. *queſt. Paſtoral. par. 2. queſt. 5. num. 1. & 2. & queſt. 6. num. 2. & 20. & par. 4. queſt. 1. ſect. 4. num. 1. de Benefic. queſt. 2. num. 11. in fin. & queſt. 3. num. 961. & 967.* Rot. *deciſ. 966. num. 13. & 14.* coram Dunoz. Jun. *deciſ. 330. num.* 5. coram Cavaler. *deciſ. 303. num.* 3. coram Durand. *deciſ. 642. num. 7. par. 4. tom. 3. & in Pampilonen. Parochialis de Mendavia* penes Murg. *ad Conſt. Benedict. deciſ. 2. num. 1. deciſ. 4. num. 9. & deciſ. 5. num.* 20.

Conſequutivè pariter corruebat interventus ad Sy-
nodum Metropolitanam. Quoniam cùm aliquis in- 30
tereſſe deberet eidem Synodo repræſentans hanc Parochialem Eccleſiam, intereſſe oportebat illum, qui actu eamdem Eccleſiam Parochialem, ut præmiſimus, regebat, vel ex prænominato titulo Rectoris, vel etiam fortaſſe altero Vicarii perpetui, cùm etiam Vicarius perpetuus tanquam verus ad hoſce effectus Curatus, & Rector adſtet Synodo, ſecundum ea, quæ colliguntur ex Abb. *in cap. quod ſuper de majorit. & obedien.* Pignattell. *conſult. 8. num. 28. tom.* 8. Sel. *in ſelect. Canonic. cap. 25. num.* 32. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par. 3. alleg. 93. ſub num. 9. & in annot. ad ſect. 44. de reformat. cap. 2. n.* 27. Ugolin. *de offic. Epiſc. cap. 48. §. 1. num.* 1. Menoch. *de Synod. Diœceſan. capit. 3. dub. 2. n.* 2. Card. de Luc. *de juriſdict. diſc. 37. num. 3. Murg. in Conſt. Benedict. in annotat. ad deciſ. 9. §. 1. num.* 3. & optimè Rota *deciſ. 190. per tot.* coram Seraphin.

Labefactata ex ſupradictis apparentia præcedentium argumentorum, quæ adducebantur ab Informantibus pro Archiepiſcopo, in nihilo tandem relevabat, quin potiùs retorquebatur poſtremum, quoad factam per Abbatem conceſſionem Primitiarum pro medietate Rectori Eccleſiæ Sancti Salvatoris *jure Parochialitatis*, hoc quippe præſidium ſemper emanans à fœmore, ſeu diſpenſatione Abbatis deſtruebatur in ſua baſi; Quo etenim modo, quave ratione, quo fundamento Abbates illius temporis aſſignare, ſive conſtituere potuiſſent huic prætenſo Rectori mediam partem primitivam *jure Parochialitatis*, quotieſcumque ſuper ea non
haberent, nec habuiſſent dominium; nemo ſiquidem 31
dat, quod non habet, prout optimè replicabant Informantes pro Abbate adducentes *Text. in l. traditio ff. de acquir. rer. domin. l. nemo plus ff. de regul.*

jur.

jur. & cap. nemo plus de regul. jur. in 6. Romanor. conſ. 159. *in princip.* Jo: de Anan. *conſ.* 86. *pariter in princip.* Conciol. *allegat.* 17. *num.* 29. Gratian. *cap.* 730. *num.* 30. *& cap.* 900. *num.* 13. Cancer. var. *par. prima cap.* 1. *n.* 208. Saminiat. *contr.* 35. *n.* 59. Rodulphin. *allegat.* 77. *num.* 11. Poſth. *de manut. obſerv.* 20. *num.* 24. Robl. *de repræſ. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 72. Rot. *deciſ.* 954. *num.* 3. coram Cerr. *deciſ.* 227. *num.* 10. coram Bich. *& deciſ.* 251. *num.* 5. *par.* 14. *recent.*

Et ita *Domini* exiſtimarunt utraque, &c.

R. P. D. K A U N I T Z

Brixinien. Juriſdictionis.

Ven. 27. *Junii* 1710.

HAbet Inclytus Ordo Theutonicus in Diœceſi Brixinien. jus præſentandi ad nonnullas Parochiales eidem unitas, & ſignanter ad Eccleſiam S. Pancratii in Mareid, qua vacata per obitum Jacobi Koſter Presbyteri ſæcularis, cum Commendatarius B. Mariæ ad Atheſim præſentaverit Celſiſſimo Epiſcopo Sacerdotem Regularem ſui Ordinis, ac renuente Epiſcopo illum inſtituere, Commendatarius coram Me expedivit inhibitionem jactationum ſuper poſſeſſione, vel quaſi præſentandi ad dictam, & alias Eccleſias ab Ordine præfato dependentes Presbyteros Regulares, ſeu etiam Sæculares ad nutum tamen amovibiles, necnon in poſſeſſione deſcribendi bona dictorum Vicariorum, ſeu Parochorum poſt eorum obitum, ſed propoſito per Me dubio ſub die 17. Junii anni proximè præteriti ad inſtantiam ejuſdem Ordinis, nulla fuit capta reſolutio, ſed injunctum, ut coadjuvarentur probationes, illoque hodie repropoſito ad favorem Epiſcopi Informantis, prodiit reſolutio.

32 Quia cùm agatur de Parochiis ſæcularibus, in quibus Inclytus Ordo Theutonicus habet Juſpatronatus, ſeu præſentandi ratione conceſſionis, ſeu unionis, jus aſſiſtit Epiſcopo inſtituendi in eiſdem Parochiis Presbyteros perpetuos, & Sæculares ad præſentationem Regularium, nec tenetur admittere prædicti Ordinis Regulares, ad *Text. in cap.* 1. *de Cappellis Monach. & in cap. unic. de Cappell. Monach. in* 6. Butr. *in dicto cap.* 1. *n.* 1. & ibidem Barboſ. *n.* 1. Jo: Andr. *num.* 2. Hoſtienſ. *num.* 1. *verſic. ſed Cappellanus*, Fagnan. *in cap. ex parte n.* 11. *de offic.* Vicar. Tuſch. *de viſit. lib.* 2. *cap.* 16. *num.* 1. Rodriquez *quæſt. Regular. tom.* 1. *quæſt.* 34. *artic.* 4. qua poſita juris aſſiſtentia concedenda eſt manutentio favore Epiſcopi, niſi aliàs doceat Ordo ſe eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut in his terminis contra Ordinem Theutonicum dictum fuit in *Olumucen. juriſdictionis* 11. *Februar.* 1684. coram Emerix Junior. *deciſ.* 118. *n.* 1. *& deciſ.* 843. *num.* 2. *& in eadem Cauſa* 10. *Decembris* 1688. §. *Innititur*, coram Eminentiſſimo D. Card. Caprara.

33 Juris aſſiſtentiæ accedit etiam antiquiſſima poſſeſſio inſtituendi Presbyteros perpetuos, & ſæculares, in qua reperitur Epiſcopus ab anno 1483. uſque ad annum 1690. ut ex cumulo præſentationum, & inſtitutionum, *Summario n.* 1. effectum ſortitarum, dum unus fuit præſentatus per obitum alterius præcedenter inſtituti ad præſentationem Ordinis, ex quo probata remanet effectuatio, Oldrad. *conſ.* 229. Rot. coram Gregor. *deciſ.* 215. *num.* 1. ibique Adden. *n.* 8. & coram Seraphin. *deciſ.* 299. *num.* 5. & coram Cerr. *deciſ.* 220. *num.* 10. *&* 11. & coram Priolo *deciſ.* 34. *num.* 20. *&* 22. coram Otthobon. *deciſ.* 224. *num.* 6. *& in dicta Olomucen. juriſdictionis* 10. *Decemb.* 1688. §. *Præterea* coram Eminentiſſimo D. Card. Caprara, & ea poſita, cum reſultet ultra juris aſſiſtentiam etiam quaſi poſſeſſio, incontrovertibiliter competit ejus favore manutentio, Poſth. *de manut. obſerv.* 45. *n.* 38. Rot. *in Gerunden. juriſdictionis ſuper manutentione* 13. *Junii* 1692. §. *Cum enim* coram Reverendiſſimo D. meo Decano, *& in Caputaquen. juriſdictionis ſuper manutentione* 1. *Julii* 1707. §. *fin.* coram R. P. D. meo Caffarello.

Nec obſtitit in vacationibus annor. 1586. & 1635. Commendatarios præſentantes aſſeruiſſe nominatos fuiſſe Presbyteros Ordinis, quia prædictæ enunciativæ, aut præſumuntur erroneæ tanquam emiſſæ ab intereſſe habente, aut nihil probant in hoc judicio poſſeſſorio, in quo non requiruntur verbales actus ſeu facti, Poſth. *de manutent. obſerv.* 12. *n.* 10. Rot. *poſt eumdem deciſ.* 184. *num.* 10. *& deciſ.* 438. *num.* 4. *& deciſ.* 671. *num.* 2. *& ſeq. par.* 18. & cor. Cerr. *deciſ.* 130. *num.* 4. *& deciſ.* 136. *num.* 22.

Et quidem erronea eſt illa anni 1586. dum continet quemdam Joannem Scheicher præſentatum eſſe Presbyterum Ordinis, & tamen in principio ejuſdem præſentationis Commendatarius aſſeruit illum eſſe Presbyterum Laicum, quod excludit omnem qualitatem Regularem, Gloſſ. *in cap. licet in verbo Sæculares de offic. Ordin.* Boudon. *reſolut.* 58. *n.* 84. *tom.* 1. Rot. *in Regien. Juriſpatronatus, ſeu Cappellaniæ* 24. *Junii* 1706. §. *Nec obſtat* coram R. P. D. meo Priolo. Alia verò enunciativa emiſſa de anno 1643. erronea ſimiliter dignoſcitur, dum ex præſentatione an. 1635. conſtitit Joannem Vidman fuiſſe Presbyterum Sæcularem, & quamvis in inſtitutione ejuſdem Vidman fuerit dictum, Parochiam vacaſſe per obitum Jo: Maxner Presbyteri dicti Ordinis, nihilominus cùm deficiat ſtatus antecedens præſentationis, ex quo juſtificari valeat iſta præſentatio Presbyteri Regularis, prædicta enunciativa attendi non debet tanquam unica, & contraria ſtatuto antecedenti, & quando dubitari contingit de enunciatione, Rot. *deciſ.* 467. *num.* 7. coram Bich. *& deciſ.* 67. *n.* 12. *par.* 13. & coram Emerix *deciſ.* 1138. *num.* 20. *& deciſ.* 1337. *num.* 9. *& in rec. deciſ.* 472. *num.* 10. *&* 20. *par.* 19.

Hæc verò citra hæſitationem admittenda fuerunt, 34
quia non verſamur in immemorabili requirente, ut nihil auditum fuerit in contrarium, ſed in ſummariiſſimo judicio manutentionis, in quo etiamſi adeſſet unus, vel alter ſtatus in contrarium, nihilominùs quando Epiſcopus habet pro ſe duos ultimos ſtatus, illi ſoli attendendi fuerunt, ad effectum illi concedendi manutentionem, quæ ſemper datur ad ſtatum ex ultimis actibus efformatum, Poſth. *de manut. obſervat.* 71. *num.* 51. Rot. *poſt ipſum deciſ.* 194. *num.* 40. *& in rec. deciſ.* 270. *num.* 1. *par.* 12. *& in Cremonen. Feudi* 4. *Februarii* 1692. §. *Quia* coram Reverendiſſimo Duronen. *& in Novarien. Interventus in Pontificalibus* 27. *Junii* 1704. §. *Prout non relevat* coram R. P. D. Omanna, *& in Hildeſimen. juriſdictionis ſuper manutentione* 28. *Junii* 1706. §. *fin.* coram R. P. D. meo Caffarello. Præcipuè cùm penultimus ſtatus ſit valde qualificatus, dum curante Commendatario, ut Epiſcopus admitteret Presbyterum Regularem in locum Joannis Molitoris Presbyteri Sæcularis tunc poſſidentis, fuit ab Epiſcopo prædicta inſtantia rejecta, & Molitor continuavit Parochiæ poſſeſſionem ab anno 1649. uſque ad annum 1673. quo eam dimiſit, ac præſentatus fuit Presbyter Sæcularis cum effectu ſubſecuto, qui ſanè ſtatus tanquam firmatus in contradictorio judicio, ac cum qualitate coactiva eſt plurimum attendendus, Rota *deciſ.* 337. *per tot. lib.* 2. coram Verall. *& deciſ.* 412. *num.* 4. *&* 5. coram Ubald. Rot. *in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Suffocata* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Etenim* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Nec turbat* coram Reverendiſſimo Domino meo Decano, *& in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Non obſtante* coram bon. mem. Muto.

Hucuſque autem deductis non adverſantur Privile- 35
gia conceſſa eidem Ordini per Paulum II. Martinum V. & Eugenium IV. præſentandi Presbyteros etiam Regulares ſui Ordinis ad Parochias de ſuo Jurepatronatus, vel ſibi unitas, quia præterquamquod poſt Concilium Tridentinum, plurimum valet arbitrium Epiſcopi in reducendis Vicariis amovibilibus ad perpetuas, Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 7. *cap.* 7. *num.* 15. *de reformat. & de poteſt. Epiſcop. allegat.* 72. *num.* 19. *Flores de men. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 36. *& ſeqq.* Ceſped. *de exempt. Regular. cap.* 9. *dub.* 176. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 23. *num.* 34. coram Zarat. nihilominus cùm Commendatarii ſemper præſentaverint Presbyte-

tos

ros Sæculares in ſequutis vacationibus videntur quoad controverſam Eccleſiam Privilegia ſua amiſiſſe, ad quem effectum, & faciendi reditum ad jus commune ſufficeret non uſus privilegiorum per ſpatium triginta, vel quadraginta annorum, ad *Text. in cap. qui de terra, & in cap. accedentibus de privil.* Tondut, *quæſt. benef. cap. 61. num. 13. & ſeq.* Franceſ. de Eccleſ. Cathedr. *cap. 30. num.* 283. Noguerol. *alleg. jur. 39. n. 39.* Rot. coram Otthobon, *deciſ. 229. num. 4. & in Giennen. Adjunctorum* 13. *Febr.* 1702. §. *Et quod longa* coram Reverendiſſ. D. meo Decano.

Quibus pariter non contradicit Rot. *in Olomucen. juriſdictionis* 5. *Maji* 1694. & 14. *Maji* 1708. coram Reverendiſſimo D. meo Decano, quia ibi inclytus Ordo Theutonicus probavit quaſi ſuam poſſeſſionem præſentandi Presbyteros tum Regulares, tum Sæculares ab anno 1629. uſque ad tempus motæ litis, ideoque non valet illario ad caſum præſentem, in quo conſtat de contraria poſſeſſione Epiſcopi, & quæ unicè debet attendi in judicio manutentionis, rejecta exceptione privilegiorum ad petitorium, Poſth. *de manut. obſerv. 12. num. 1. & ſeq.* Rot. coram Cerr, *deciſ.* 414. *n.* 21. & 23. & coram Bich. *deciſ.* 210. *num.* 24. & coram Priol. *deciſ.* 85. *num.* 5. & *deciſ.* 468. *n.* 13. & *in rec. deciſ.* 189. *n.* 2. *par.* 17. & *deciſ.* 662. *num.* 3. *par.* 18. & 254. *n.* 5. & 365. *num.* 27. *par.* 19. *recent.*

36 Hæc autem citra controverſiam procedunt quoad jus obſignandi, & deſcribendi bona Vicariorum defunctorum cum Ordo nullum adduxerit actum poſſeſſorium ſuper deſcriptione, & e converſo Epiſcopus habet pro ſe juris aſſiſtentiam quoad bona Vicariorum Sæcularium illa inventariandi, ut firmant Redoan. de Spol. *quæſt.* 12. *num.* 13. Manſ. *de teſtam. tit.* 13. *quæſt.* 8. Mart. *de juriſdict. par.* 1. *caſ.* 122. *num.* 14. Ciarlin. *contr. lib.* 2. *cap.* 171. *n.* 12. Franciſc. Marc. *deciſ. Delphinat.* 105. *per tot.*

Et ita Informante tantùm Epiſcopo, Ordine verò dilationem petente.

ARGUMENTUM.

Appoſita in limine fundationis Beneficii à Fundatore conditione, quòd præſentatus ad illud non poſſit obtinere aliud Beneficium Eccleſiaſticum, an ſi hoc obtineat, poſſit Epiſcopus illum privare, & amovere à Beneficio ad inſtantiam Patroni, adeout iſte poſſit alium præſentare?

SUMMARIUM.

1 *Beneficiatus ſtante lege fundationis, quòd non poſſit obtinere aliud Beneficium, non poteſt præſentari ad ſecundum Beneficium, niſi ante præſentationem renunciaverit primo.*

2 *Per aſſecutionem ſecundi incompatibilis cum primo, vacat primum Beneficium. Declara, ut num. 6. & 8.*

3 *Beneficiatus præſentatus ab ipſomet Fundatore, ſi obtineat aliud Beneficium non poteſt removeri, & privari primo, non obſtante lege fundationis prohibentis retentionem ſecundi, & quare? Vide ibi, & num. 14. & 15.*

4 *Beneficiatus ſciens ex lege fundationis non poſſe obtinere aliud Beneficium, ſi illud obtineat, dicitur renunciare primo.*

5 *Incompatibilitas Beneficiorum non ſolùm provenire poteſt ex diſpoſitione juris communis, verùm etiam ex lege fundationis.*

6 ***Beneficiatus obtinens aliud Beneficium incompatibile ex lege fundationis, removeri, & privari non poteſt primo, niſi poſt aſſecutam pacificam poſſeſſionem ſecundi.***

7 *Incompatibilitas Beneficiorum non oritur ex ſimplici collatione, ſed ex corporali receptione ſecundi cum primo.*

9 *Papa diſpenſare poteſt ſuper incompatibilitate plurium Beneficiorum, ſed non ſolet, niſi concurrant utilitas, & neceſſitas Eccleſiæ, & n. 10.*

11 *Tenuitas redditum primi Beneficii an ſit cauſa ſufficiens concedendi indultum retinendi ſecundum incompatibile?*

12 *Patronus ſi nominet unicum Cappellanum ad duas Cappellanias diſtinctas, poteſt iſte removeri ab una ex illis.*

13 *Cappellania an, & quando dicatur incompatibilis ex lege fundationis.*

16 *Perſona fundatoris, ex quibus præſumatur excepta ab obſervantia Legis ab ipſo appoſitæ in limine fundationis. Vide ibi, & num. 17. 18. & 19.*

20 *Exercitium plurium Officiorum in his, quæ implicantiam non inferunt, non eſt à jure prohibitum.*

CASUS V.

DIſpoſuit quidam Fundator in limine fundationis ſimplicis Beneficii de conſenſu Ordinarii, quòd Præſentatus, & in eo inſtitutus aliud Beneficium ſimplex Eccleſiaſticum nequeat recipere, & obtinere; Non obſtante hac diſpoſitione, ſuccedente vacatione cujuſdam Canonicatus in quadam Eccleſia Cathedrali, Beneficiatus præfati Beneficii patronalis illum obtinuit ſibi conferri ab Epiſcopo ejuſdem Cathedralis; Proprius autem Epiſcopus habita notitia de hac proviſione, non expectato, quòd Beneficiatus dicti Canonicatus poſſeſſionem apprehenderet, ſtatim illum privavit, & amovit à Beneficio ad inſtantiam Patroni, qui conſecutivè aliam perſonam ad ipſum Beneficium præſentavit, Quæritur in hoc caſu, an Epiſcopus potuerit removere Beneficiatum à dicto Beneficio, & Patronus alium præſentare?

Primo aſpectu reſpondendum videtur affirmativè; 1
Aperta namque & clara eſt Lex fundationis prohibentis adeptionem, & retentionem alterius Beneficii unà cum Beneficio Patronali; adeout hujus Legis vigore Beneficiatus non ſolùm eſt incapax obtinendi aliud Beneficium Eccleſiaſticum, verùm etiam præſentari non poteſt ad ipſum, niſi ante præſentationem renunciaverit primo. Abb. *in cap. Cum in cunctis* §. *Inferiorum num.* 10. & 11. *de electian.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 7. *num.* 49. Barboſ. *vot. deciſ.* 122. *num.* 2. & *ſeqq. lib.* 3. Rot. *deciſ.* 313. *num.* 5. & *ſeq.* coram Bichio, & *in Gerunden. Beneficii* 3. *Junii* 1712. §. *Minimè cum ſeq.* coram R. P. D. Falconerio.

Unde Beneficiatus præfatus, qui non obſtante hac Lege, ex avaritia, vel ambitione motus, obtinuit Canonicatum in dicta Eccleſia Cathedrali, juſtè poterat privari, & removeri ab Epiſcopo à Beneficio patronali, & à Patrono alius ad illud præſentari, cùm 2
per aſſecutionem ſecundi incompatibilis cum primo vacet primum Beneficium, ad *Text. in cap. de multa de preben. Extravag. Execrabilis de preben. Concil. Tridentin. cap.* 4. *ſeſſ.* 7. & *cap.* 17. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 16. *num.* 1. & *ſeq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 72. *num.* 13. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 3. §. 1. *num.* 12. Card. de Luc. *de beneſ. diſc.* 54. *num.* 5. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 50. & *ſeq.* Gonzal. *ſuper Regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 15. *num.* 9. Rot. *in Friſingen. Canonicatus* 9. *Januar.* 1705. §. *Narrata* coram Eminentiſſ. Scotto, & *in Auguſtana Canonicatus* 26. *Junii* 1713. §. *Juſtificatio* coram R. P. D. Falconerio. Niſi for- 3
taſsè idem Beneficiatus fuiſſet præſentatus ab ipſomet Fundatore, qui hanc Legem impoſuit; & eo adhuc vivente obtinuiſſet aliud Beneficium, tunc defuncto Fundatore Patronus ſucceſſor vigore ejuſdem Legis non poſſet inſtare apud Epiſcopum, ut Beneficiatum removeret à beneficio patronali, nec valeret alium præſentare; quia in hoc caſu Lex fundationis prohibens adeptionem alterius beneficii procederet reſpectu præſentati à futuro Patrono, non verò reſpectu præſentati ab ipſomet Fundatore, cujus perſona in generali diſpoſitione ſemper intelligitur excepta, cùm nemo cenſeatur ſibi Legem indicere, & ligamen inferre. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 90. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 365. *num.* 3. *verſ. tum quia* coram Cavaler., & in terminis *in Placentina Cappellaniæ* 25. *Junii* 1714. *per. tot.* coram Eminentiſſ. Scotto inferiùs legen.

Ratio autem eſt, quia dictus Beneficiatus ſciens ex 4

Lege

Lege fundationis non poſſe obtinere aliud bèneficium; obtinendo Canonicatum prædictum dicitur tacitè renunciaſſe beneficio patronali, quod poſſidet, juxta *Text. in Clement. Gratiæ*, ibique Gloſſ. *verb. renunciare de reſcript.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 17. *n.* 2. Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 5. *num.* 71. Rot. coram Penia *deciſ.* 303. *num.* 5. *& deciſ.* 1240. *num.* 3. coram Emerix, *& deciſ.* 160. *n.* 4. *par.* 2. *rec. & in Valentina Beneficii* 16. *Januar.* 1704. §. *Ceſſare* coram R. P. D. Lancetta.

5 Non obſtat, ſi dicatur dictum Beneficium patronale non eſſe de jure incompatibile cum Canonicatu, cùm non ſit reſidentiale, nec ſufficiens ad congruam ſuſtentationem Beneficiati; quo caſu conditio appoſita à Fundatore non obtinendi aliud beneficium non videtur admittenda, ſed rejicienda, ne Beneficiatus compellatur mendicare in opprobrium totius Cleri. Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 3. Siquidem incompatibilitas beneficiorum procedere poteſt non ſolùm ex diſpoſitione juris communis, uti ſunt omnia beneficia reſidentialia, ſive ſint reſidentialia ratione Curæ, ſive ratione ſervitii; beneficia uniformia ſub eodem tecto, juxta *Text. in d. cap. De multa de præben. Concil. Trident. cap.* 4. *ſeſſ.* 7. *de reform.* Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 5. §. 2. *n.* 182. Et beneficia ſufficientia, juxta *Concil. Trident. cap.* 17. *ſeſſ.* 24. *de reform.* ubi ſtatuitur habenti unum beneficium ſufficiens non poſſe alterum conferre, & docent Barboſ. *ibi num.* 6. Fagnan. *in cap. Cùm jam dudum de præben. num.* 33. *&* 60. Verùm etiam ex particulari diſpoſitione Fundatorum beneficiorum. Quare licèt ſupradictum beneficium non ſit incompatibile cum Canonicatu de jure communi, eſt tamen incompatibile ex lege fundationis. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 15. *num.* 130. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 23. *n.* 1. Barboſ. *vot. deciſ.* 122. *lib.* 3. *num.* 2. Rot. *in dicta Placentina Cappellaniæ* 25. *Junii* 1714. §. *Quantumvis* coram Eminentiſſ. Scotto.

6 Sed his minimè attentis cenſeo in hoc caſu Epiſcopum non potuiſſe privare, & amovere prædictum Beneficiatum à beneficio, nec Patronum alteram perſonam ad illud præſentare. Quoniam, licèt Beneficiatus obtinuerit ſibi conferri Canonicatum in dicta Eccleſia Cathedrali, tamen adhibitis diligentiis, non potuit apprehendere actualem poſſeſſionem illius; Unde Epiſcopus non apprehenſa adhuc per Beneficiatum hujuſmodi poſſeſſione, non potuerat illum removere à beneficio, dum juxta Sacrorum Canonum diſpoſitionem primum beneficium vacare non dicitur, niſi poſt aſſecutam pacificam poſſeſſionem ſecundi incompatibilis. *Text. in cap. ſi tibi conceſſo, & in cap. licet Epiſcopus, & in Clement. ſi plures de præben. & dignit.* ibique Vitalin. *num.* 24. *&* 36. Gloſſ. *in cap. de multa verb. poſt receptionem de præben.* ibique Ancharan. *num.* 3. Abb. *num.* 16. *&* 17. Innocen. *n.* 5. Fagnan. *num.* 9. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 17. *n.* 3. Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 100. *&* 105. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 72. *num.* 13. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 4. *num.* 60. *& ſeqq.* Ventrigl. *in prax. par.* 1. *annot.* 17. §. 1. *num.* 7. Card. de Luc. *de benef. diſc.* 54. *ſub num.* 5. Rot. *deciſ.* 357. *n.* 1. *par.* 15. *& deciſ.* 551. *num.* 4. *par.* 18. *& deciſ.* 60. *num.* 16. *&* 17. *par.* 19. *rec.*

7 Ratio eſt, quia incompatibilitas hujus beneficii cum Canonicatu, & quocumque alio beneficio non oritur ex ſimplici collatione, ſed ex corporali receptione, & retentione ſecundi cum primo, dum Fundator voluit, quòd Beneficiatus non poſſit obtinere, & recipere aliud beneficium; Cùm autem receptio, & retentio ſecundi beneficii verificari non poſſit ſinè ejus effectiva poſſeſſione, ſequitur, quòd ſinè hac poſſeſſione dari non poſſit incompatibilitas ejuſdem beneficii, & ſic etiam vacatio. Gloſ. *in cap. De multa de præben. verb. Poſt receptionem*, ibique Fagnan. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 357. *num.* 2. *par.* 15. *& deciſ.* 60. *n.* 16. *par.* 19. *rec. & in Monaſterien. Canonicatus* 9. *Decembris* 1712. §. *Et ratio eſt* coram R. P. D. Aldrovando.

8 Hinc ea, quæ ſuperiùs pro ratione dubitandi in contrarium afferebantur, nullatenus officiunt, quia procedunt in caſu, quo Beneficiatus adeptus fuiſſet pacificam poſſeſſionem Canonicatus, tunc enim validè, & juſtè potuiſſet Epiſcopus eum removere à beneficio, & alteri illud conferre ad præſentationem Patroni; non verò in caſu, quo ſimplicem collationem obtinuiſſet, quia ex *auctoritatibus ibi adductis* pacifica poſſeſſio, & non ſimplex collatio ſecundi incompatibilis inducit vacationem primi.

Quæro hìc primò; An attenta inſufficientia redditiuum dicti beneficii ſit locus in hoc caſu Indulto Apoſtolico illud retinendi unà cum dicto Canonicatu.

9 Reſpondeo negativè; Quanvis enim Summus Pontifex de plenitudine poteſtatis efficere poſſit, quòd Beneficiatus unà cum dicto beneficio retinere poſſit Canonicatum, quia ſi fuerit ipſi narrata lex fundationis præſcribentis obtinentem unum beneficium non poſſe alterum recipere, & hoc non obſtante Papa conferret alterum Beneficium, diceretur per viam diſpenſationis derogare legi fundationis; Rot. *in Barchinonen. Beneficii prima Julii* 1712. §. *Quin turbaret* coram Eminentiſſ. Scotto, *& in Friſingen. Canonicatus* 27. *Junii* 1712. §. *Verum* coram R. P. D. Criſpo.

10 Tamen hujuſmodi Indulta retinendi plura beneficia incompatibilia concedere non ſolet, maximè quando obſtat lex fundationis, quam Papa non intendit alterare, aut mutare Barboſ. *vot. deciſ.* 122. *num.* 5. *lib.* 3. niſi concurrant utilitas, & neceſſitas Eccleſiæ, hoc enim ſemper debet eſſe principale objectum fidelis, & prudentis diſpenſatoris, ut his verbis loquitur Fagnan. *in cap. dudum de elect. num.* 28. *& in cap. de multa de præben. num.* 30. *& ſeq.* In caſu præſenti non concurrit utilitas, nec neceſſitas Eccleſiæ, cum non agatur de perſona potente, ſublimi, & litterata, cum qua S. Sedes ſolet diſpenſare ſuper retentione plurium incompatibilium, ea ratione, quia ſimiles perſonæ prodeſſe poſſunt Eccleſiæ tum conſilio, tum favore juxta *Textum in cap. de multa de præben.* ibique Fagnan. *num.* 3. idem Fagnan. *in cap. dudum de elect. num.* 20. *& ſeqq.*

11 Nec pro cauſa obtinendi præfatum Indultum allegari poteſt tenuitas, & inſufficientia reddituum dicti beneficii, quia ſibi imputare debet Beneficiatus, ſi beneficium tenue acceptaverit. Panimol. *deciſ.* 15. *annot.* 2. *num.* 11. Rot. coram Gregor. *deciſ.* 429. *n.* 3. *& ſeqq.* Et ita etiam reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Caſertana indulti* 8. *Auguſti* 1716. *in reſponſione ad ſecundum, & in Polignanen. diſpenſationis* 19. *Junii* 1717.

Secundo quæro. Si Patronus nominet unicum Cappellanum ad duas Cappellanias à Teſtatore diſtinctè inſtitutas, an Cappellanus removeri poſſit ab una ex eis?

12 Reſpondeo affirmativè; quia unicus Cappellanus contra mentem Teſtatoris occupare non valet binas Cappellanias; quando hæ fuerunt ab ipſo inſtitutæ, uti diſtinctæ, & ſeparatæ, unde poterit ab uno ex illis removeri; & ſolùm permitti, quòd retineat unam tantum, ut reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Fanen. Cappellaniarum* 14. *Junii* 1710. ubi cùm Confraternitas S. Rochi Patrona devenerit ad nominationem unius tantum Cappellani ad duas Cappellanias à quodam Teſtatore inſtitutas, diſputata fuerunt ſequentia dubia — I. — *An electio Peruſini in unicum Cappellanum ſuſtineatur, vel potiùs debeant eſſe duo Cappellani? Et quatenus debeant eſſe duo* — II. — *An ſaltem una ex duabus Cappellaniis retineri poſſit à Peruſino?* Reſponſum fuit ad primum — *Negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem* — Ad ſecundum — *Affirmativè* —

R. P. D. SCOTTO

Placentina Cappellaniæ.

Luna 25. *Junii* 1714.

CUpjens Albertus Botterius Eccleſiam Parochialem Sancti Antonini loci Ozzolæ, quam diu rexerat perpetuo ſuæ pietatis monumento inſignire, fundavit adhuc vivens de anno 1689. Cappellaniam merè laicalem ab ipſo Salarium nuncupatam, injunctis variis

riis

aliis conditionibus, inter quas illa præcipuè ad rem noſtram faciente, videlicet, quòd Beneficiatus, ſeu ut dicitur Salariatus non poſſit obtinere aliud Beneficium Eccleſiaſticum.

Nominatio autem per Albertum Fundatorem ad prædictam Cappellaniam Bernardino ejus ex Stephano fratre nepote, attenta dimiſſione mox dictæ Parochialis Sancti Antonini facta per eundem Albertum, cùm de illa fuerit proviſus idem Bernardinus; Hinc ſecuto obitu dicti Alberti ſtatim inter Bernardinum habentem nominationem à Fundatore, & Carolum ſubinde nominatum à Nicolao, cui poſt obitum fundatoris devolvebatur Juſpatronatus activum; Orta fuit controverſia ſuper eo, quòd Bernardinus tamquam obtinens Parochialem incapax eſſet ad tenorem fundationis ſimul aſſequendi Cappellaniam; Eaque delata coram Reverendiſſimo Inquiſitore Placentiæ, & ab eodem in favorem Bernardini definita in gradu ulterioris appellationis aſcendit ad Reverendiſſimum P. D. Aſſeſſorem Sancti Officii Urbis, cui cùm ſupervenerit Commiſſio manu Sanctiſſimi ſignata, ut procederet de voto hujus Sacr. Tribunalis contigit mihi in hodierna Rota exhibere DD. meis Dubium – *An, & cui ſit adjudicanda Cappellania* – & reſponſum accepi – *Cappellaniam eſſe adjudicandam Bernardino*.

13 Quantumvis enim ſatis compertum habuerint DD. quòd voluntas Alberti Fundatoris fuerit decernendi per viam legis, ut Patroni quibus jus nominandi reſervaverat, nequirent nominationem emittere in Perſonam Sacerdotis poſſidentis aliud Beneficium Eccleſiaſticum, ſub illis verbis – *Li quali non poſſino nominare ſe non un Sacerdote pro tempore, che non poſſeda alcuno Beneficio Eccleſiaſtico* -- Quinimmo conſtiterit hoc enixius peroptaſſe injungendo, quòd privaretur Cappellanus Salario, in caſu, quo ad aliud Beneficium promoveretur, ut ex Præcepto ſub hac verborum ſtructura expreſſo -- *Conſequendo il Salariato, come ſopra, qualche Beneficio Eccleſiaſtico, ò altro ſalario, in tal caſo vuole, che tal nominato ſia, e s'intenda ſenz' altra dichiarazione ſubito privo di detto ſalario, e che debba nominarſi un altro conforme alla diſpoſizione ſudetta* – Ex qua quidem geminata conditione adjecta nominationi, ſive faciendæ, ſive jam perfectæ videbatur nequaquam inficiari poſſe, quin controverſa Cappellania dicenda foret incompatibilis cum altero Beneficio, propter expreſſam fundationis literam, itaut intraret vulgaris regula *Text. in l. ille, aut ille ff. de leg. tertio* Card. de Luca *de Beneſ. diſc. 116. num. 2.* & paſſim Rota.

14 Nihilominus ponderabant hujuſmodi Præcepti rigorem optimè quidem congruere ſingulis Patronis poſt obitum Fundatoris ad jus nominandi admiſſis in quos juremerito refunditur onus religioſè ſervandi fundationis conditiones, ſed nullo pacto fieri applicabilem ipſimet Fundatori, quem tali vinculo nequaquam ſe obſtringere voluiſſe cenſuerunt, non minùs ex juris diſpoſitione, quàm ex Inſtrumento fundationis, ac ſubſecuta obſervantia, quæ omnia viſa ſunt favere Bernardino habenti nominationem à Fundatore, & proinde fulcito inconcuſſo Titulo conſequendi Cappellaniam, Card. de Luca *de Jurepatr. diſc. 64. n. 1. & 2.* Rot. *in Senogallien. Canonicatus de Luchis 23. Junii* 1710. §. *Non enim* coram R. P. D. Aldrovando.

15 Cautum ſiquidem in jure habemus, quòd in generali diſpoſitione ſemper intelligi debet excepta perſona loquentis *l. Inquiſitio Cod. de ſolut. & liberat.* Spad. *conſ. 144. num. 9.* Urceol. *conſul. 73. num. 1.* Rot. *deciſ. 365. num.* 3. coram Cavaler.; Ea perſtringenti ratione, quòd nemo cenſetur ſibi legem indicere, ac ligamen inferre voluiſſe Cardin. de Luca *diſc. 90. num. 4. de Jurepatr.* Rota *dicta deciſ. 365. num. 3. verſ. Tum quia* coram Cavaler.; Ex quibus firma eruitur conſequentia, quòd Albertus Fundator veriſimiliter in ſtabilienda forma, & qualitate nominationis per Patronos explendæ, ſolummodo reſpexerit ad ſucceſſores, ne ſibi voluntariè adempta dicatur libertas variandi de jure competens fundatori, etiam in præjudicium vocatorum, quando non interceſſit conſenſus Ordinarii, à quo Patronus formam, & perfectionem recipit Rot. *deciſ. 13. n. 9. & 11.* ad Mantiſſ. Cardinalis de Luca *lib. 13. & in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Secus tamen eſt*, coram Reverendiſſimo Decano.

Huic autem juris præſumptioni non videbatur adverſari tenor fundationis; Etenim Fundator in reſervatione Juriſpatronatus proceſſit per duo diſtincta capita diſpoſitionis, in quorum uno reſervata ſibi facultate quandocumque nominandi, nullam ſcripſit prohibitionem, ſeu qualificationem circa Perſonam à ſe ipſo nominandam; In altero verò transferendo Juſpatronatus in ejus fratres diſertè eiſdem legem indixit, ne valerent ad nominationem devenire, quam in perſonam Sacerdotis nullum aliud Beneficium Eccleſiaſticum poſſidentis, ut ex ſuperiùs enunciato Præcepto – *Li quali non poſſino nominare, &c.*

16 Porrò ex hujuſmodi combinatione excluſum dici poteſt vinculum reſpectu fundationis, nedum ex quo illud eſt immediatè adjectum vocationi ſucceſſorum, itaut juxta propriam Orationis ſtructuram illos dumtaxat comprehendere capax videatur, neque eſſe extendibile ad fundatorem, Bartol. *in lege repetendis ff. de legat.* 3. Rocc. *diſput. jur. cap. 31. num. 25. & cap. 190. num.* 43. Franc. *deciſ. 113. num.* 3. Rot. *deciſ. 631. num. 3. par. 19. tom. 2. recent.* Verùm etiam eo quia cùm facultas nominandi reſervata fuerit per diverſas diſpoſitionis partes, & unaquæque per ſeparatum Orationis membrum ſubſiſtat, alienum eſſet à recto ſenſu onus appoſitum in ſecunda trahere velle ad primam tale onus non præſeferentem, nam, quæ diverſa methodo diſponuntur diverſo jure ſunt judicanda, ut generaliter tradit Rota *deciſ. 331. n. 12.* coram Celſo *deciſ. 72. num. 3. & 4. par. 14. & deciſ. 216. num. 6. & ſeqq. par. 18. recent. & in Senogallien. Canonicatus de Luchis 23. Junii* 1710. §. *Porrò, & ſeqq.* coram R. P. D. Aldrovando, & in noſtris præciſis terminis egregiè in dicta *deciſ. 365. n.* 4. coram Cavaler.

17 Neque difformem exhibebat intelligentiam aliud prohibitionis membrum; per quod fundator proteſtatus fuit velle, ut ad novam alterius Perſonæ nominationem procederetur, caſu quo Cappellanus ad aliud Beneficium eſſet aſſumptus; Quoniam hoc reiteratum Præceptum confirmat quidem, & explicat, ſed non inducit gravamen reſpectu Fundatoris, cùm æquè ac illud percutere poſſit tantummodo futuros Patronos, in vim ſpecificæ relationis habitæ, cum clauſula, *ut ſupra* cujus natura eſt, ut referens in nihilum excedat relatum Rot. *deciſ. 430. num. 1. & ſeq.* coram Ludoviſ. *deciſ. 450. num. 2. par. 19. tom. 2. rec. & in Reatina fideicommiſſi 14. Martii* 1701. §. *Quod autem* coram Me.

18 Validius demum in hunc ſenſum impulit DD. obſervantia tam ex facto, quàm ex non facto ipſiuſmet Fundatoris, quam ſummoperè attendendam in materia Juriſpatronatus dixit Rota *deciſ. 102. num. 7.* coram Celſo *deciſ. 364. num. 21. par. 11. recent. & in Interamnen. Juriſpatronatus* 10. *Decembris* 1706. §. *Finali* coram Me.

19 Ex non facto quidem, nam adhuc vivente, & vidente Alberto Fundatore Bernardinus aſſecutus eſt Parochialem S. Antonini, abſque eo quòd idem Albertus ſpatio triennii, quo ſupervixit, unquam cogitaverit devenire ad nominationem novi Cappellani, neque ullas conqueſtiones emiſerit, ex qua acquieſcentia argui valet talem ab initio fuiſſe ejus intentionem, nimirùm, ut nominatus ab ipſo minimè ligaretur lege pro futuris tantum Patronis præfinita, ut de acquieſcentia proxima actui interpretato firmat Rot. *deciſ. 26. num.* 14. coram Otthobon. *& deciſ. 118. num.* 14. coram Emerix Jun. *& in Melevitana fideicommiſſi 21. Februarii* 1710. §. *Vis nulla* coram Eminentiſſimo Priolo. Quòd magis confirmavit ex facto, proſequendo namque prædilectionis tenorem erga Bernardinum, ipſum in ultimis codicillis uſufructu omnium ſuorum Bonorum pro medietate ditavit, honorabili titulo Archipresbyteri Sancti Antonini eum nuncupando, ex quo facto oriri videtur poſitiva approbatio talis qualitatis unitæ cum Cappellania Rot. *deciſ. 474. n. 6.* coram Bichio, *& deciſ. 202. num. 5. par. 13. recent.*

Non

Non obſtante exaggerata incompatibilitate prædictæ Cappellaniæ cum officio Parochi, vel ex quo in fundatione ſtatutum ſit, quòd ipſe invigilet fideli adimplemento onerum Cappellano injunctorum, ſive quia mox dicto Cappellano demandata fuerit aſſiſtentia Parocho in ſolemniis, & intereſſentia recitationi Sanctiſſimi Roſarii, juxta morem ejuſdem Eccleſiæ Sancti Antonini, quæ omnia nequaquam fieri poſſe inſimul per Bernardinum exclamabat Carolus, & idcirco repugnare retentionem utriuſque qualitatis.

10 Retento ſiquidem per DD. eodem Themate, quòd reſpectu nominati à Fundatore rigor juris ſit relaxandus, ponderabant præmiſſas incumbentias non importare neceſſariam repugnantiam, ſive incompatibilitatem, eo quia congruè, & citra læſionem proprii officii poſſunt ab una eademque Perſona adimpleri, à jure enim vetitum non eſt exercitium plurium officiorum, & repræſentatio plurium Perſonarum in his, quæ implicantiam non inferunt, ad *Text. in l. Stychum* 95. §. *Additio ff. de ſolut.* Rot. *deciſ.* 198. *num.* 5. *&* 6. *par.* 11. *rec.* Et nuperrimè reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in una *Sabinen. ubi, quòd officium Camerariatus Cathedralis Sabinen.* poſſit ab Archipresbytero exerceri, licèt Camerarius Archipresbytero rationem reddere teneatur.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Beneficiatus ſi onera, ad quæ tenetur, adimplere omiſerit, an Epiſcopus poſſit illum à beneficio removere, & Patronus alium præſentare?

SUMMARIUM.

1 *Beneficiatus, ut privari, & amoveri poſſit à beneficio, quæ requirantur?*

2 *Beneficiatus ſi onera beneficii ex propria culpa adimplere omiſerit, juſtè poteſt removeri ab Epiſcopo à beneficio; ſi ob inadimplementum fuerit impoſita à Fundatore hujuſmodi pœna.*

3 *Remotio, & privatio beneficii facta ab Epiſcopo, non ſervato juris ordine, eſt nulla.*

4 *Beneficiatus tenetur ad refectionem eleemoſinæ ſuppletivè erogatæ per Patronum pro celebratione Miſſarum, quas in præteritum ipſe neglexerat.*

CASUS VI.

QUidam Teſtator in fundatione Capellaniæ Jurispatronatus laicorum præſcripſit quotidianam celebrationem Miſſæ cum recitatione D. Officiorum ea conditione, quòd ſi Cappellanus adimplere neglexerit, excepto caſu infirmitatis, privetur pro primo trimeſtre fructibus; pro ſecundo verò trimeſtre Cappellania, ad quam poſt ſententiam ſuper hujuſmodi privatione promulgatam, Patronus alium præſentare valeat; cui Cappellaniæ cùm modernus Cappellanus ſervitium per octo menſes non præſtiterit, eo quia excommunicatus ob delictum, & ob ejus inſordeſcentiam non abſolutus præſtare non potuit; Ordinarius non præmiſſis debitis citationibus, nec juris ordine ſervato illum privavit, ſeu removit, à dicta Cappellania; & Patronus alium præſentavit. Quæritur an hujuſmodi remotio Cappellani ſuſtineatur?

1 Breviter reſpondendo huic quæſtioni cenſeo non ſuſtineri; Quoniam beneficiatus ut privari, & amoveri poſſit à ſuo beneficio tria requiruntur, nimirum cauſa rationabilis; quod hæc ſit manifeſta, & quod privato fiat in judicio, ſeu juris ordine ſervato; ad *Text. in cap. conquerente de reſtit. ſpoliat.* ibique Fagnan. *num.* 2. *& in cap. dilectus de reſcript. n.* 20. Gonzal. *in cap. ex tuæ de Cleric. non reſid. num.* 4. *&* 5. Garz. *de benef. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 145. Bellet. *diſquiſit. Cleric. par.* 2. §. 34. *num.* 17. Rot. *deciſ.* 279. *num.* 13. *par.* 16. *& deciſ.* 253. *num.* 16.
2 *par.* 19. *recent.* In caſu præſenti, quamvis adſit cauſa rationabilis, & manifeſta privandi, & removendi Cappellanum à præfata Cappellania; eo quia iſte ex propria culpa excommunicatus non adimplevit onera Cappellaniæ per octo menſes, ob quod inadimplementum Teſtator impoſuit pœnam privationis ejuſdem Cappellaniæ; & ſic juſtè potuerit ab Epiſcopo removeri à dicta Cappellania, ut reſolutum fuit in ſimili caſu à Sac. Congregatione Concilii in *N.* 10. *Martii* 1635. *Lib. Decr.* 15. *pag.* 168. Tamen quia Epiſ- 3
copus privavit, & amovit Cappellanum à ſæpedicta Cappellania abſque prævia citatione ad dicendum cauſam quare non debebat privari ſecundùm formam à Teſtatore præſcriptam, & juris ordine non ſervato; hujuſmodi amotio, & privatio eſt nulla, & ſuſtineri non poteſt; juxta aliam reſolutionem ejuſdem Sac. Congregationis *in Imolen. Reſidentiæ* 17. *Novembris* 1691. ubi nulla declarata fuit privatio Cappellaniæ ob non ſervatum juris ordinem, nec præmiſſis debitis citationibus ad cogendum Cappellanum, ad adimplendum onus Cappellaniæ annexum, etiam ſi propter non adimpletam à Cappellano Teſtatoris mentem fuiſſet valida.

Cæterum ſi Teſtator ob non adimplementum onerum Beneficii non impoſuiſſet pœnam privationis; non poſſet Beneficiatus per Epiſcopum privari, & removeri à beneficio, ſed ſolùm deberet adſtringi ad adimplementum. Et ſi recuſaret adimplere, poſſet privari prævia cauſæ cognitione, & judicio Lar. *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 8. *num.* 36. Et ſi Pa- 4
tronus pro adimplemento onerum ex. gr. pro celebratione Miſſarum, quas Beneficiatus in præteritum neglexerat, erogaverit eleemoſynam, deberet idem beneficiatus condemnari ad hujus refectionem. Rot. *in Barchinonen. Beneficiorum* 30. *Junii* 1704. §. *Non minus* coram Omanna.

ARGUMENTUM.

Beneficiatus incedens publicè, & palàm, abſque habitu, & tonſura, an privari, & removeri poſſit per Epiſcopum à Beneficio patronali, & hoc impetrari in Dataria Apoſtolica.

SUMMARIUM.

1 *Beneficiatus non incedens cum habitu, & tonſura de jure communi non eſt ipſo jure privatus beneficio, ſed requiritur trina monitio; ſecus poſt Conſtitutionem Sixti V. & num.* 2. *& quare vide num.* 3.

4 *Beneficiatus non incedens cum habitu, & tonſura vigore Conſtitutionis Sixtinæ removeri poteſt beneficio patronali, & hoc ab alio impetrari. Sed limita ut num.* 5. *&* 6.

5 *Conſtitutio Sixtina in Hiſpaniis non eſt uſu communiter recepta.*

6 *Ante ſententiam declaratoriam ſuper abjectione, & deſertione habitus, & tonſuræ, Beneficiatus removeri non poteſt à Beneficio, nec hoc validè impetrari, & num.* 8. *limita, ut n.* 7.

9 *Ut Beneficiatus non incedens cum habitu, & tonſura vigore dictæ Conſtitutionis removeri poſſit à beneficio, & hoc impetrari, quæ requirantur? Vide ibi.*

10 *Conſtitutio Sixtina non comprehendit beneficia de Jurepatronatus laicorum.*

CASUS VII.

QUidam in Hiſpaniis quadraginta ab hinc annis obtinuit ſimplex beneficium Eccleſiaſticum de Jurepatronatus laicali in Parochiali Eccleſia loci A. & cum ad titulum ejuſdem beneficii ordinari non valuiſſet ab Ordinario ratione illitteraturæ, ſeu propter ejus ignorantiam, proprii ſtatus Clericalis oblitus derelictis Clericorum habitibus, ſignis, & armis, quæ ſunt lacrimæ, & orationes; laicorum veſtibus publicè ſe induit, & arma ruſticorum impugnavit, terram quotidie effodiendo, ac arando ad inſtar laici; Hinc Ordinarius illum privavit, & amovit à dicto beneficio; & hoc impetratum fuit à quodam Clerico in Dataria Apoſtolica tamquam vacans vigore *Conſtitutionis Sixtinæ*. Quæritur an tam remotio; quam hujuſmodi impetratio ſuſtineatur?

Et videtur dicendum remotionem Beneficiati à dicto 1
benefi-

beneficio, ac hujus impetrationem ſuſtineri. Licèt enim de jure communi Beneficiatus non amittat ipſo jure, & ipſo facto beneficium Eccleſiaſticum, ſi publicè, & continuò, & ſinè neceſſitate, incedat abſque habitu, & tonſura ordini ſuo congruentibus, & utatur veſtibus laicalibus ipſi prohibitis; nec propter hujuſmodi continuum, & publicum inceſſum Beneficiati Beneficium vacet ipſo jure, ſed requiratur trina monitio, vel una pro tribus juxta *Clementinam* 2. *de vit. & honeſtat. Cleric.* ibique Imol. Vitalin. §. *Præſenti num.* 2. innovatam, & ampliatam à Concilio Tridentino *cap. 6. ſeſſ.* 14. *de reform.*

2 Tamen hodie vigore Conſtitutionis Sixti V. *la* 92. *incipien. Cùm Sacroſanctam* §. 3. de qua *Bullar. nov. tom.* 2. Si Beneficiatus palàm, & publicè, continuò, & abſque neceſſitate veſtibus laicalibus utatur, & non deferat tonſuram, & habitum Clericalem, remaner ipſo jure, & ipſo facto abſque ulla monitione, citatione, & Judicis decreto privatus beneficio, & removeri poteſt ab illo, & hoc dicitur vacare, & eſt S. Sedi Apoſtolicæ reſervatum ibi -- *Alioquin ipſos, & ipſorum quemlibet, qui quoad geſtandum habitum Clericalem ſupradictum, &c. nunc, & in poſterum perpetuis futuris temporibus cum effectu non obediverint, præter alias pœnas contra eos inflictas etiam quibuſcumque Dignitatibus, adminiſtrationibus, Officiis, Canonicatibus, & Præbendis, ac Beneficiis etiam ſimplicibus, & præſtimoniis per eorum quemlibet in titulum, vel aliàs pro tempore obtentis, &c. harum ſerie, ex certa noſtra ſcientia, &c. privamus, ac ſinè ulla monitione, citatione, Judicis decreto, aut miniſterio, ipſo facto privatos declaramus; ac tam Beneficia ipſa per privationem hujuſmodi vacare, & liberè aliis conferri poſſe, &c. Et beneficia ſic pro tempore vacantia, collationi, proviſioni, & diſpoſitioni Noſtræ, & Rom. Pontificis pro tempore perpetuò reſervamus* -- & tradunt Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 1. *n.* 18. Fagnan. *in cap. ſi quis de foro competen. n.* 24. Gonzal. *ſuper Regul.* 8. *Cancell.* Gloſſ. 15. *n.* 56. Venttigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 7. *n.* 29. Gratian. *diſcept. forenſ.* 440. *num.* 1. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *de Diſciplin. Cleric.* §. 16. *num.* 13. *& de favor. Cler. perſon.* §. 8. *num.* 7. Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 5. §. 5. *n.* 18. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *alleg.* 9. *n.* 12. *& par.* 3. *alleg.* 57. *num.* 57. *& ad Concil. cap.* 6. *ſeſſ.* 14. *de reform. n.* 4. Rot. *deciſ.* 158. *num.* 16. *par.* 1. *recent. & in Barchinonen. Beneficiorum* 30. *Junii* 1704. §. *Indubitantius* coram Omanna.

3 Et quidem optima ratione, quia cùm Eccleſia non judicet de occultis, ſed de his tantùm, quæ extrinſecùs apparent; Beneficiatus abjiciens, & deferens continuò, palàm, & publicè, & abſque neceſſitate habitus Clericales, & aſſumens veſtes ipſi clericali ſtatui adverſantes cenſetur habere Beneficium pro derelicto juxta Gloſſ. *in cap. qualiter de Cleric. non reſiden. verb. quadriennium, & in cap. fin. eodem tit. verb. redierint*, ac proinde juſtè, & rationabiliter punitur à Sixto Quinto pœna privationis ejuſdem beneficii ipſo jure, & ipſo facto incurren.

4 Cùm igitur vigore hujus *Conſtitutionis Sixtinæ* beneficium poſſeſſum à præfato beneficiato vacet ipſo jure, & ipſo facto; eo quia ipſe non inceſſit cum habitu, & tonſura; immo proprii ſtatus, & officii immemor ad inſtar laici ſe geſſit terram arando, & effodiendo, ab eo potuit per Epiſcopum removeri, & ab alio illud validè impetrari, & hujuſmodi impetratio ſuſtineri poſſe videtur. Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 10. *num.* 23. ibi -- *Cùm quis eſt privatus beneficio ipſo jure etiam in pœnam, ſtatim nulla expectata ſententia, nec citato poſſeſſore poteſt conferri, & impetrari præſentatio, vel electio fieri* -- Roſ. *de execut. Litter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *n.* 220. Rot. *deciſ.* 69. *n.* 8. *par.* 12. *recent. & dec.* 728. *n.* 1. *par.* 3. *diverſ.*

5 Sed re maturè perpenſa cenſeo in his circumſtantiis præfatam remotionem, ac reſpectivè impetrationem beneficii non ſuſtineri motus ex duplici fundamento. Primum eſt, quia *Conſtitutio Sixtina* dum diſponit cum pœna privationis ipſo jure beneficii; hoc reſpectu, & aperte non eſt uſu communiter recepta in Hiſpaniis, ut teſtatur Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 23. ibi -- *Et forſan non eſt uſu recepta dicta Conſtitutio ſaltem quoad hoc, ut non deferentes prædictum habitum Clericalem maximè tonſuram ſint ipſo facto privati beneficiis* -- quem referunt Salgad. *de ſupplic. ad Sanctiſſ. par.* 1. *cap.* 2. *n.* 137. *verſ. item conſtitutionem*, Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 14. *de reform. cap.* 6. *num.* 4. *in fin.* Capon. *diſcept.* 238. *num.* 30. *&* 34. *tom.* 4. de Marin. *cap.* 56. *lib.* 1. *num.* 7. qui non uſus Conſtitutionis excuſat pro evitanda pœna privationis ibi impoſita. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *qu.* 25. *num.* 42. Rot. *deciſ.* 356. *num.* 9. *par.* 1. *rec.*

Secundum eſt; quia non præceſſit ſententia Ordi- 6
narii declaratoria ſuper contraventione, ſeu ſuper publica, continua, & non neceſſaria abjectione, & deſertione tonſuræ, & habitus Clericalis per dictum Beneficiatum commiſſa; Licèt enim ad incurrendam pœnam privationis beneficii ipſo jure, & ipſo facto incurren. ab aliqua Lege, Canone, aut Conſtitutione Apoſtolica impoſita, neceſſaria non ſit ſententia Judicis condemnatoria ſuper pœna; cum hæc pronunciatio reſpectu pœnæ profluat à Lege; requiritur tamen priuſquam pœna ipſa poſſit executioni demandari ſententia declaratoria Judicis ſuper contraventione, ſeu ſuper deſertione habitus, pro qua pœna privationis beneficii ipſo jure lata eſt; non ut incurratur pœna, hæc enim eſt jam incurſa, ſed ut poſſit exigi ad *Text. in cap. cum ſecundum* §. *Confiſcationis de hæret. in* 6. Fagnan. *in cap. ſi quis de foro competen. num.* 25. Roſ. *de execut. Litter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 234. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 18. *n.* 24. *& ſeqq.* Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *de diſciplin. Cleric.* §. 17. *n.* 8. *& par.* 2. *de pœnis Cleric.* §. 54. *n.* 15. Ventrigl. *in prax. par.* 2. *annot.* 7. *n.* 30. Capon. *diſcept.* 238. *n.* 30. *tom.* 4. Gratian. *diſcept. forenſ.* 440. *num.* 2. Niſi hujuſmodi deſertio, ſeu abjectio habitus 7
Clericalis ſit notoria, & hæc notorietas innoteſcat Judici; Siquidem ſi eſt notoria, & notorietas innoteſcit Judici, ſufficit ut Beneficiato aſſignetur terminus ad excuſandam abjectionem habitus, & tonſuræ, ut mox eo elapſo ad exactionem pœnæ procedatur. Fælin. *in cap. Rodulphus num.* 37. *de reſcript.* & plenè Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 18. *num.* 32. *& ſeqq.*

Nec ante hanc ſententiam declaratoriam ſuper de- 8
ſertionem habitus poterat Beneficiatus removeri, & ſpoliari ſua poſſeſſione, ac Beneficium impetrari; quia dum pendet diſcuſſio, an ſit locus privationi Beneficii inductæ ipſo jure ob non delationem habitus, & tonſuræ, ſeu dum pendet diſcuſſio ſuper hujuſmodi non delatione cum ſupradictis circumſtantiis, & requiſitis, Beneficiatus eſt manutenendus in ſua poſſeſſione Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 18. *n.* 28. Rot. *deciſ.* 41. *n.* 12. *& deciſ.* 64. *num.* 2. *par.* 2. *diverſ.*

Nullatenus adverſantibus auctoritatibus ſuperius relatis §. *Cùm igitur*, docentibus poſſe impetrari beneficium à Sede Apoſtolica, quando quis eſt illo privatus ipſo jure etiam in pœnam; quia hoc procedit, & intelligitur poſt ſententiam declaratoriam, ut proſequitur Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 10. *n.* 24. Rot. *deciſ.* 707. *poſt num.* 4. *par.* 3. *diverſ.*

Patet igitur ex ſupradictis, quòd ad hoc, ut Ordi- 9
narius removere poſſit Beneficiatum non incedentem cum habitu, & tonſurà à beneficio de Jurepatronatus Laicali; & hoc ab alio impetrari valeat, requiri; quòd Conſtitutio Sixtina quoad hanc pœnam privationis beneficii ipſo jure, & ipſo facto per beneficiatos veſtes Clericales non deferentes incurren. ſit uſu recepta in ea Diœceſi, in qua adeſt beneficium, ſecundò, quòd concludentiſſimè probetur Beneficiatus non inceſſiſſe in habitu, & quidem cum omnibus ſuis circumſtantiis, itaut probatio concludat ad abjectionem, & quodammodo ad deſpectum Ordinis Clericalis, nimirum quòd non inceſſerit cum habitu, & tonſura palàm, & publicè, continuò, & abſque neceſſitate; nam ſi domi ſuæ, & ſic occultò, aut ſemel tantùm, aut propter infirmitatem, aut ratione itineris, aut alicujus periculi evitandi, aut ratione paupertatis, habitum Clericalem, & tonſuram dimiſiſſet, non incidiſſet in pœnam Sixtinæ Conſtitutionis, juxta Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 26. *n.* 95. *& ſeqq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *alleg.* 9. *n.* 16. *& ſeqq. & in annot. ad Concil. ſeſſ.* 14. *cap.* 6. *n.* 8. *& ſeqq.* Bellet. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *de Diſciplin. Cleric.* §. 16. *n.* 14.

N Ter-

Tertiò quòd Ordinarius præmittat ſententiam declaratoriam ſuper hujuſmodi deſertione, & abjectione habitus Clericalis cum ſupradictis qualitatibus, &
10 circumſtantiis. Quartò, quòd accedat conſenſus Patronorum; quia licèt Conſtitutio Sixtina reſervet beneficia vacantia per abjectionem, & deſertionem habitus Clericalis, tamen non comprehendit Beneficia de Jurepatronatus laicorum, cùm hæc non cadant ſub generalibus Reſervationibus Apoſtolicis, niſi de eis expreſsè fiat mentio, ne retrahantur Laici à fundatione, conſtructione, & dotatione Eccleſiarum. Alexand. *conſ.* 75. *in princip. n.* 1. *volum.* 4. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt.* 24. *n.* 54. Lambertin. *eodem tract. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 22. Gonzal. *ſuper regul.* 8. Gloſſ. 18. *num.* 1. *& ſeqq.*

ARGUMENTUM.

Præſentatus, ſeu nominatus ad Cappellaniam Laicalem, ſive legatum pium debitum Clericis, ſi contrahat matrimonium, an removeri poſſit per Patronum à dicta Cappellania, ſeu legato pio?

SUMMARIUM.

1 *Beneficiatus contrahens matrimonium privari, & removeri debet à Beneficio; Amplia ut num.* 2.

3 *Cappellaniæ merè Laicalis, ſeu legati pii ſunt capaces etiam fœminæ, & pueri, Limita ut n.* 8.

4 *Beneficiatus contrahens matrimonium dicitur habere Beneficium pro derelicto.*

5 *Clericus contrahens matrimonium privari, & removeri debet à Cappellania merè Laicali, ſeu legato pio. Si hoc ex diſpoſitione Fundatoris debeatur ſolùm Clericis vitam Religioſam, & Eccleſiaſticam ducentibus, & num.* 7.

6 *Uxor poſt mortem viri contrahens matrimonium privari debet legato à viro ei relicto, donec ipſa vixerit caſtè, & honeſtè.*

7 *Penſio uni, ut Clerico aſſignata per contractum matrimonii, dicitur vacare.*

CASUS VIII.

INſtituit quidam Teſtator hæredem univerſalem proprium filium ea adjecta lege, ut ipſe, & ejus deſcendentes perſolverent annuatim ſcuta 20. Clerico vitam Religioſam, & Eccleſiaſticam Sæcularem ducenti, injuncto huic onere orandi Deum pro ipſius Teſtatoris anima, ac celebrandi, ſeu celebrare faciendi nonnullas Miſſas, quolibet anno. Hæres præfatus in hujus diſpoſitionis executionem nominavit ad dictum Legatum Clericum A. qui poſtea cùm contraxerit matrimonium cum unica, & virgine idem hæres privavit, amovit illum à dicto legato, & alium Clericum ad ipſum nominavit. Quæritur in hoc caſu, an potuerit amovere præfatum Clericum A. ab hujuſmodi legato, & alteri illud conferre.

In qua quæſtione reſpondendum videtur negativè. Diſtinguendum eſt enim inter Beneficium Eccleſiaſticum, & Cappellaniam merè Laicalem, ſeu legatum
1 pium. Licèt enim Clericus habens Beneficium Eccleſiaſticum, & contrahens matrimonium ſi ſit in minoribus ordinibus conſtitutus privetur dicto Beneficio, & removeatur ab illo ipſo jure, ſi verò ſit in ſacris ſit privandus, & Patronus poſſit aliam perſonam idoneam ad illud præſentare, juxta *Text. in cap. ſi quis, & cap. cum decorem, & cap. diverſis fallaciis de Cleric. conjugat.* ibi — *Accepimus autem quòd quidam Clerici tuæ Diœceſis, qui matrimonium contraxerunt, Eccleſiaſtica Beneficia detinere contendunt, in quorum converſatione cithara cum pſalterio malè concordat, cùm ergo vir cogitet quomodo placere poſſit uxori, & ideò minus, quæ Dei ſunt valeat cogitare, cùm quaſi diviſus in duo plenam ſui non habeat poteſtatem, ut ei, à quo ſtipendium recipit, plenius famuletur, mandamus, quatenus hujuſmodi Clericus Beneficiis Eccleſiaſticis, quæ in tua Diœceſi ſunt adepti, prives appellatione remota* — ibique Abb. *n.* 1. Anan. *num.* 1. idem Abb. *in cap. ſi qui eodem tit. num.* 1. *& ſeqq.* Butr. *n.* 8. Imol. *n.* 5. idem Butr. *in cap. quod à te n.* 1. ibique Anan. *n.* 1. Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 8. *num.* 1. *& ſeqq.* Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 15. *n.* 43. Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. *diſcept.* 5. *n.* 17. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 57. *n.* 202. Rot. *in Leodien. Canonicatus* 2. *Julii* 1710. §. *Aſt* coram R. P. D. Anſaldo. Quod procedit etiam ſi matrimonium 2
eſſet nullum, ex quocumque alio defectu, quàm conſenſus, Gratian. *diſcept. forenſ.* 5. *n.* 39. ibique Carol. Anton. de Luc. *n.* 17. Tondut. *de penſion. cap.* 76. *n.* 2. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 57. *num.* 44. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 26. *n.* 76. Barboſ. *in cap. ſi qui de Cleric. conjug. num.* 8. *& ſeq.*

Tamen Clericus habens, & poſſidens Cappellaniam merè Laicalem, ſeu legatum pium privari, & removeri ab eo non debet, ſi contrahat matrimonium, 3
quia cum Cappellania merè Laicalis, ſeu legatum pium non ſit incompatibile cum ſtatu Laicali, dum illius ſunt capaces etiam pueri, & fœminæ juxta auctoritates ſuperiùs relatas *Can. IV. V. VI. VII. & VIII. Caſ.* 3. *num.* 6. Clericus per contractum matrimonii non dicitur dicto legato renunciare, & habere illud 4
pro derelicto, ſicuti dicitur habere pro derelicto Beneficium incompatibile cum ſtatu conjugali, ſi contrahat matrimonium, juxta Gloſſ. *in cap. qualiter de Cleric. non reſid. verb. quadriennium, & in cap. unic. de Cleric. conjug. in* 6. *verb. Clericalis*, Gonzal. *in cap. diverſis de Cleric. conjugat. n.* 2. *in fin.* Barboſ. *in cap. quod à te eod. tit. num.* 2. Gratian. *diſcept.* 5. *num.* 39. Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 26. *n.* 84. *&* 87. Graſſ. *de effect. Cleric. effect.* 1. *num.* 865.

Sed his non obſtantibus cenſeo hæredem præfati 5
Teſtatoris Patronum potuiſſe in hoc caſu privare, & amovere dictum Clericum A. ab hujuſmodi legato, & alteri illud aſſignare, Quoniam Teſtator expreſsè demandavit conferri annuatim dictum legatum ſcut. 20. Clerico vitam Religioſam, & Eccleſiaſticam ducenti, adeò ut exegerit qualitatem Clericatus, & vitæ Religioſæ, & Eccleſiaſticæ non ſolùm in executione, ſed etiam in retentione hujuſmodi legati. Eo autem ipſo, quòd Clericus A. contraxit matrimonium, excepto privilegio fori, & canonis, dummodo incedat cum habitu, & tonſura, in reliquis non eſt Clericus, ſed reputatur ut Laicus, nec dicitur amplius vitam Religioſam, & Eccleſiaſticam ducere, ad *Text. in cap. unic. de Cleric. conjug. in* 6. ibique Gloſſ. *verb. Clerici*, Paſſerin. *num.* 45. Fagnan. *in cap. Joannes de Cleric. conjugat. num.* 3. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 1. *par.* 2. *cap.* 15. *num.* 45. Beller. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. §. 8. *num.* 11. adeoque poſt contractum matrimonii, utpote non amplius qualificatus ad præſcriptum Teſtatoris, non eſt amplius capax non ſolùm dicti legati, ſed nec Cappellaniæ merè laicalis, & cujuſcumque alterius adminiſtrationis Eccleſiaſticæ, quæ perſonæ Eccleſiaſticæ aſſignatur, licèt non ſit beneficium, & ſic validè poterat à Patrono privari, & removeri ab eodem legato, & alteri illud conferri. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 7. *n.* 6. Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 5. *n.* 3. Cæſar de Graſſ. *deciſ.* 114. *n.* 7. Monacell. *formul. legal.* 10. *par.* 1. *tit.* 2. *n.* 9. Eodem modo, quo 6
ſi Teſtator relinquat uxori ſuæ annuatim aliquid dari, donec caſtè, & honeſtè viveret, ſi poſt mortem ipſius uxor contrahat matrimonium, poteſt privari dicto legato; quia licèt in ſtatu matrimoniali dicatur quis caſtè, & honeſtè vivere. Anan. *in cap. quod à te n.* 3. *de Cleric. conjugat.* tamen de communi uſu loquendi dicta verba prolata à viro reſpectu uxoris, intelliguntur, quatenus vivat in vita viduili, & honeſta, juxta Imol. *in cap. quod à te de Cleric. conjugat. num.* 7. ibique Abb. *num.* 3.

Et ita in ſimili caſu reſolutum fuit à Sac. Congre- 7
gatione Concilii *in Mediolanen. legati* 3. *Febr.* 1685. *& in Firmana Cappellania* 18. *Aprilis* 1711. ubi cùm quidam Teſtator fundaverit Cappellaniam ſub his verbis — *Iſtituiſce un legato pio, o Cappellania laicale della famiglia Rettini, &c. cioè chi averà detta Cappellania, o legato pio, ed amminiſtrazione debba celebrare, ſe ſarà Sacerdote, o far celebrare, ſe non ſarà Sacerdote, pur che ſia Chierico, tre Meſſe la ſettimana, &c.* — & cùm ad ipſam fuerit nominatus

Cleri-

Clericus Petrus Jo: Baptiſta Rettinus, iſte cupiens tranſire ad ſtatum conjugalem, & ſimul retinere eamdem Cappellaniam, & prævidens in tali caſu velle Patronos procedere ad nominationem alterius Cappellani Clerici, ſupplicavit declarari – *An ipſe in ſtatu Clerici conjugati poſſit retinere Cappellaniam de qua agitur* – reſponſum fuit *negativè*.

8 Non obſtat, quòd præfatum legatum ſit laicale, & ſic quòd hujus ſint capaces etiam pueri, & fœminæ; quoniam hoc verificatur attenta ejus natura, attenta verò perſona, cui ex diſpoſitione Teſtatoris debet injungi, non eſt Laicale, ſed Clericale, & Eccleſiaſticum, dum Teſtator voluit, quòd conferatur Clericis
9 Religioſis, & Eccleſiaſticis, unde per contractum matrimonii dicitur vacare; ſicuti per ſimilem contractum vacare dicitur penſio uni ut Clerico aſſignata, licèt ſit quid temporale ſui natura, & non Eccleſiaſticum. Cæſar de Graſſ. *deciſ.* 114. *num.* 9. *& ſeq.*

ARGUMENTUM.

An ex cauſa delictorum carnis poſſit amoveri Parochus, aut cogi ad permutandam Eccleſiam Parochialem de Jurepatronatus cum aliqua Cappellania?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus non poteſt cogere Parochum ex cauſa delictorum carnis ad permutationem Parochiæ, cum aliqua Cappellania.*

2 *Delicta carnis ſunt difficilis probationis, & ad ea probanda an admittantur quicumque Teſtes? Vide ibi, & num.* 5.

3 *Epiſcopus ob carnis delicta privare poteſt Parochum, ſive Beneficiatum Parochia, aut Beneficio, Amplia ut num.* 4. *Intellige ut num.* 6.

5 *Privatio, ſeu remotio Parochi à Parochia ob carnis delicta non ſuſtinetur, eis non probatis, & Parocho penitus inaudito, & non citato.*

7 *Parochus removeri non poteſt per Epiſcopum à Parochia ob contumelioſa verba prolata contra Patronum, & ob poſſibilem inobedientiam erga Epiſcopum, aut Papam.*

CASUS IX.

Exiſtimans quidam Epiſcopus ſufficienter probari Rectorem Eccleſiæ Parochialis A. de Jurepatronatus fornicationes, adulteria, ſtupra, & quamplura alia Carnis delicta perpetraſſe cum mulieribus propriæ Parochiæ, & has in Sacramentali Confeſſione ſollicitaſſe ex atteſtationibus earumdem mulierum, coegit dictum Parochum ad permutandam Eccleſiam Parochialem cum aliqua Cappellania, ſed renuens Parochus huic permutationi aſſentiri; ſtatim Epiſcopus abſque prævia monitione illum privavit, & amovit ab Eccleſia Parochiali. Quæritur an Epiſcopus poterat ex cauſa hujuſmodi delictorum carnis cogere Parochum ad dictam permutationem, & illum privare, & amovere à Parochia.

1 Quòd non potuerit cogere Parochum ad permutationem Parochiæ cum aliqua Cappellania, habemus Caſum deciſum à Sac. Congregatione Concilii *in Novarien. Permutationis Parochialis 6. Octobris* 1703. ubi Carceribus Curiæ Epiſcopalis mancipato quodam Parocho, ob nonnulla ſuppoſita carnis delicta, fuit ei injunctum ab Epiſcopo, ut permutaret ſuam Parochialem cum aliqua Cappellania; cui permutationi non aſſentiens Parochus cùm recurſum habuerit ad Sanctiſſimum ſupplicando ſibi reſtitui Parochialem dimiſſam, prævia declaratione nullitatis permutationis, diſputata fuerunt in Sac. Congregatione ſequentia dubia. Primò – *An permutatio, de qua agitur, ſuſtineatur, & quatenus negativè*. Secundò – *An ſit locus regreſſui ad Parochiam* – quibus placuit EE. PP. reſpondere – Ad primum – *negativè* – Ad ſecundum – *Parochus redeat ad Carceres, & apponatur Oeconomus*.

Quod verò attinet ad privationem, & amotionem Parochi à Parochia, videtur dicendum hanc fuiſſe validam.

Conſtat enim præfatum Parochum commiſiſſe ſtuprum, & adulterium ex depoſitionibus earumdem mulierum, cum quibus ſimilia delicta commiſit, quæ depoſitiones videntur ſufficientes ad probanda delicta 2
carnis, quæ cùm ſint difficilis probationis, admittuntur quicumque Teſtes etiam non integri, & vilis conditionis. Panimol. *deciſ.* 93. *annot.* 1. *n.* 20. Rot. *deciſ.* 262. *num.* 9. coram Otthobon. *& deciſ.* 1194. *num.* 4. coram Emerix; Ac proinde juſtè poterat ab 3
Epiſcopo puniri pœna privationis beneficii ſeu Parochiæ à jure impoſitæ Clerico, tam pro ſtupro, quàm pro adulterio. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 9. *art.* 19. *num.* 2. Fagnan. *in cap. pervenit de adulter. & ſtupr. n.* 9. *& in cap. cum non ab homine num.* 63. *de judic. & in cap. pervenit il primo de Teſtib. cogen. n.* 20. *& ſeqq.* Raynal. *obſervat. crimin. cap.* 32. §. 4. *n.* 269. *& ſeqq.* Maximè ſi de his deli- 4
ctis eſſet etiam publicè diffamatus, quia ſcandalum eſſet Populo, ſi videret eumdem Parochum taliter diffamatum miniſtrare Sacro Altari. Fagnan. *in cap. niſi cum pridem n.* 73. *de renunciat.* Pignattell. *conſult.* 19. *num.* 11. *& conſult.* 38. *n.* 5. *tom.* 7. Raynald. *obſerv. crimin. tom.* 3. *cap.* 32. §. 4. *&* 5. *n.* 421. *&* 430.

Sed his non obſtantibus cenſeo hujuſmodi priva- 5
tionem, & remotionem dicti Parochi à Parochia non ſuſtineri; Primò, quia non ſufficienter conſtat Parochum perpetraſſe dicta delicta; dum mulieres, quæ de eis deponunt, cùm ſint infames, & ratione ſexus proclives ad accuſandum, ad odium, & indignationem, non ſunt teſtes omni exceptione majores; quibus deferendum ſit in caſu præſenti, ubi agitur de delicto graviſſimo, ut bene animadvertit Rot. *in Leodien. Paſtoratus* 16. *Januar.* 1702. §. *Et demum* coram bon. mem. Muro. Deinde Epiſcopus devenit ad privationem, & remotionem Parochi à Parochia eo penitùs inaudito, & non citato; Licèt enim ſuppoſita præexiſtentia ſimilium delictorum poſſit Epiſcopus privare Parochum, aut alium Beneficiatum proprio beneficio juxta *auctoritates in contrarium relatas*; hoc tamen 6
procedit præcedente priùs trina monitione; quia cùm pœna privationis ſit maxima, & æquiparetur morti civili, infligi non poteſt niſi conſtito, quòd Parochus, aut alius Beneficiatus monitus noluerit concubinas, & alias inhoneſtas mulieres relinquere, & à via perditionis recedere, juxta *Text. in cap. ſicut ad extirpanda cap. ſi autem Clerici de cohabit. Cleric. Concil. Trident. ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 14. ibique Barboſ. *n.* 6. *& ſeqq.* Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 10. *n.* 182. *& ſeqq.* Antonell. *de Regimin. Eccleſiæ lib.* 6. *cap.* 29. *num.* 3. *&* 6. Gratian. *diſcept.* 991. *num.* 16. Rot. *deciſ.* 147. *n.* 12. *par.* 14. *rec. & in Leodien. Paſtoratus* 16. *Januar.* 1702. §. *Injuſtitia* coram bon. me. Muto, *& in Friſingen. Parochialis* 8. *April.* 1715. §. *Ex ſimplici, cum ſeq.* coram Eminentiſſ. Scotto.

Quæro hic an Parochus removeri poſſit per Epiſcopum à Parochia, ob contumelioſa verba prolata contra Patronum; & ob poſſibilem inobedientiam erga Epiſcopum, aut Papam, quatenus alter eorum imperaret communicare peccatorem notorium?

Reſpondeo negativè, ſed potius eſſe puniendum 7
aliis pœnis ob verba contumelioſa contra Patronum prolata arbitrio Epiſcopi; quia pro hujuſmodi delictis non invenitur in jure impoſita hujuſmodi pœna privationis Parochiæ; quæ cùm ſit graviſſima, ut ſupra dixi, non venit proinde pro illis infligenda; & ita in ſimilibus quodammodo terminis reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Ratisbonen. Parochialis* 27. *Novembris* 1717. ubi cum Joannes Kleiidorffer Parochus Eccleſiæ Lindkurchenſis apud Conſiſtorium Ratisbonæ actione injuriarum conventus, & accuſatus fuiſſet pro prætenſis contumelioſis verbis, & epiſtolis prolatis, & ſcriptis reſpectivè contra Baronem de Reiſach, & Regimen Landishutanum ejuſque Conſiliatios ratione carcerationis ejus ſervi, & contra Prætorem Maimburgenſem ob dilatam reſtitutionem Bovis capti in pignus pro damno dato, & demum contra ipſummet Conſiſtorium, quod ei mandaverat, ut vini vectigal perſolveret; Præterea cùm inquiſitus etiam fuiſſet eo quia Gregorio Baurr SS. Euchariſtiæ Sacramentum denegaverit uti publico peccatori; & ulterius interrogatus quid ageret, ſi Conſiſtorium,

ipſemet Epiſcopus, & Archiepiſcopus Colonienſis hoc ei præciperet? Cùm reſpondiſſet -- *non porrigeret, quia eſſet contra ſuam conſcientiam* -- Conſiſtorium pronunciavit eadem die, dictum Parochum convictum, confeſſum, & contumacem Parochia excidiſſe, & privatum eſſe; à quo interpoſita per Parochum appellatione, & remiſſa Cauſa eidem Sac. Congregationi diſputatum ibi fuit dubium -- *An privatio Joannis Kleydorffer Parochia Leindkurchenſi ſuſtineatur, &c.* -- cui reſponſum fuit -- *negativè*.

ARGUMENTUM.

Patronus, an poſſit removere Confeſſarium ab ipſo nominatum, & ab Epiſcopo deputatum in Eccleſia Patronali ad nutum, & abſque cauſa?

SUMMARIUM.

1 *Nemo invitis Dominis in domo aliena debet permanere.*
2 *Patronus removere non poteſt ad nutum, & abſque cauſa Confeſſarium ab ipſo nominatum, & ab Epiſcopo deputatum in Eccleſia Patronali; & num. 5. Et quare vide num. 7. & 9.*
3 *Unumquodque ſolvendum eſt cum eo vinculo, cum quo ligatum eſt.*
4 *Electus ad aliquod miniſterium, & confirmatus à Superiore removeri non poteſt niſi accedat auctoritas illius, qui electum confirmavit.*
6 *Rector Hoſpitalis removeri non poteſt ſinè cauſa.*
7 *Adminiſtrare Sacramentum Pœnitentiæ eſt miniſterium, & officium.*
8 *Princeps Supremus, etiam alius inferior nequit Officialem removere ſinè cauſa.*
10 *Prælatus Regularis removeri non poteſt à Prælatura ſinè cauſa.*
11 *Commenda, aut Præceptoria S. Ordinis Hieroſolymitani eſt ad nutum Magni Magiſtri amovibilis.*
12 *Amotio à Commenda, ſeu Præceptoria fieri non poteſt à Magno Magiſtro abſque cauſa.*
13 *Medicus corporis ſemel approbatus poteſt reprobari, dummodò adſit cauſa.*
14 *Cappellania merè laicalis recenſetur inter officia, quæ pertinent ad miniſterium domeſticum.*
15 *Ab officiis publicis, ſeu habentibus publicam adminiſtrationem dari non poteſt amotio ſinè cauſa; ſecus ab officiis privatis, ſeu pertinentibus ad miniſterium domeſticum.*
16 *Officium Confeſſarii in publica Eccleſia eſt officium publicum.*

CASUS X.

QUidam Patronus habens ex lege fundationis jus nominandi Confeſſarium, qui publicè adminiſtret Sacramentum Pœnitentiæ in Eccleſia Patronali de conſenſu Ordinarii nominavit quemdam Sacerdotem, qui fuit ab Epiſcopo deputatus ad exercendum officium Confeſſarii in eadem Eccleſia. Cupiens nunc introducere in dicto officio alium Sacerdotem amicum, amovit ab eo dictum Confeſſarium. Quæritur, an hujuſmodi amotio ſuſtineatur.

Reſpondendum videtur affirmativè. Quoniam idem Sacerdos reluctante Patrono non debet in Eccleſia Patronali exercere officium. Confeſſarii, dum nemo
1 debet invitis Dominis in domo aliena permanere;
Et cùm quilibet eligere valeat Confeſſarium, & Medicum temporalem ad libitum ſuum, validè poterat Patronus illum pro libito mutare; Ratio eſt, quia officium Confeſſarii videtur regulandum ad inſtar famulatus, aut Cappellaniæ Laicalis ad nutum amovibilis; Unde ſicuti Patronus poteſt removere Cappellanum à dicta Cappellania Laicali abſque cauſa, ita poterit removere Confeſſarium à ſuo officio abſque ulla neceſſitate aſſignandi cauſam, juxta authoritates ſuperiùs relatas *Caſ. I.*

2 His tamen non obſtantibus contrarium verius de jure cenſeo; Patronus namque caret facultate removendi præfatum Sacerdotem ab officio Confeſſarii, Primò quia ipſe Sacerdos fuit deputatus ab Ordinario ad Sacramentum Pœnitentiæ adminiſtrandam in publica Eccleſia. Talis autem deputatio tanti eſt roboris, & momenti, ut non debeat eſſe in facultate libera, & abſoluta Patroni removere deputatum; ſed omnino neceſſarium ſit quòd adſit authoritas ejuſdem Ordinarii juxta regulam generalem, quod unumquod-
que ſolvendum eſt cum eo vinculo, cum quo liga- 3
tum eſt, quam regulam amplectitur Card. de Luc.
relat. ſuperiùs dicto Caſ. I. num. 22. Et in fortiori-
bus loquendo de electione, quæ fiat alicujus Mini- 4
ſtri ab aliqua univerſitate, & quæ confirmetur à Superiore, quòd is removeri non poſſit, niſi accedat auctoritas illius, qui electum confirmavit, probat *Textus in l. Et quia ff. de juriſdict. omn. judic.* & latè proſequuntur, *Pariſ. de Put. de Synod. §. In officiis num.* 4. Angel. de Peruſ. *ſuper Auth. collat.* 3. *de Defenſor. Civit. num.* 2. §. *De cætero*, Angel. *conſ.* 220. *num.* 5. *verſ. Contrarium*, Cabed. *deciſ. Luſitan.* 84. *num.* 14. *verſ. Conſtat autem tom.* 2.

Secundò, quia idem Patronus removit prædictum 5
Sacerdotem ſine Cauſa, quod fieri non poſſe docet Roman. *conſ.* 467. *num.* 2. & *ſeqq.* ibi -- *Ut clara reddatur propoſita conſultatio, duo ſunt conſideranda, Primum, quod iſti ſex electi providere habent circa conſervationem, & bonum ſtatum dicti Hoſpitalis, prout eis videtur convenire. Unde nota, quod providere habens juxta arbitrium boni viri, quod per verbum illud* videbitur *ſignificatur, ſed bono, rationabili, & æquo viro, juſtum numquam videtur dicere, quod ad bonum ſtatum, & conſervationem Hoſpitalis tenderet Actoris ejuſdem privatio, nulla exiſtente rationabili cauſa, &c. igitur eſt conſequens, ut hoc ipſi non poſſint. Quòd autem iſtud bono viro rationabile non videretur; Primo oſtendit pulcher Textus in Can. ſatis perverſum diſtinct.* 4. ſic dicens: *Satis perverſum, & conſequenter iniquum eſſe probatur, ut quorumdam voluntatibus ſuis ille privetur officiis, quem propria culpa, vel facinus, à gradu, quo fungitur, non dejicit* --
Et latiſſimè reaſſumpta materia in caſu deputationis 6
Rectoris Hoſpitalis, & Judicis Teſtamentorum, qui fuerunt electi ad nutum amovibiles, quòd removeri non poſſint à Capitulo Eccleſiæ ſinè juſta cauſa, ita ut non debeat ſtare pro ratione voluntas, docet Lar. *in noviſſimis deciſ. Granatenſ. diſput.* 2. *per tot.* ubi pariter *num.* 9. refert Deciſionem Senatus ſequentibus verbis conceptam -- *Senatus in hoc caſu non potuiſſe iſtos officiales removeri cenſuit, non probata cauſa, ob quam amoverentur, & ideo Appellationem locum habere, & Capitulum ſede vacante vim facere in non deferenda appellatione, & reponenda privatione officiorum* -- Et reſolutum fuit à Sac. Congreg. Concilii *in Hiſpalen.* 11. *Julii* 1626. ubi Sac. Congregatio cenſuit electionem Confeſſarii ſpectare ad Abbatiſſam, Moniales, & Patronas; prævia tamen ſpeciali approbatione Archiepiſcopi, remotionem illius non eſſe permiſſum niſi ex rationabili cauſa ab eodem Archiepiſcopo approbanda.

Ratio eſt, quia adminiſtrare Sacramentum Pœni- 7
tentiæ, eſt propriè loquendo miniſterium, & officium, ad notata per Doctores omnes *in Clement. dudum §. Numerus autem tit. de ſepult.* Quoties itaque adminiſtrare Sacramentum Pœnitentiæ eſt miniſterium, & officium, eo fortiùs viget aſſumptum, quòd Amotio ſinè cauſa dari non debet, & ſic, quod cauſa non expreſſa, aut allegata, non poterat Patronus removere præfatum Sacerdotem ab officio Confeſſarii,
ut in fortioribus loquendo de ſupremo Principe, quòd 8
nequeat officialem removere ſinè cauſa firmant Guliem. de Benedict. *in cap. Raynutius verb. duas habens filias à num.* 37. *tit. de teſtam.* Gonzal. *ad Regul. Cancell. gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 42. *verſ. Ita ut officiales*, Sanfelic. *in prax. ſect.* 3. *n.* 17. Maſtrill. *de Magiſtrat. lib.* 1. *cap.* 27. *n.* 23. Guttier. *practic. quæſt. lib.* 3. *quæſt.* 11. *à num.* 2. Gratian. *diſcept.* 90. *num.* 12. & *ſeq.* Ricc. *collect.* 2011. Reverter. *deciſ.* 201. *per tot.* Capyc. *deciſ. Neapolitan.* 1260. *à num.* 1. & loquendo de inferioribus à Principe ſupremo, quòd multo minus iſti habeant poteſtatem removendi officiales ſine cauſa, latiſſimè probant Menoch. *de Arbitr. lib.* 1. *quæſt.* 55. *numer.* 1011. Antunez. *de donationibus*

Regiis

Regiis par. 2. *cap.* 13. *num.* 119. Coſſ. *de remed. ſubſidiar. remed.* 78. *num.* 9. Rocc. *collect.* 211. *verſ.* 5. *amplia*, Maſtril. de Magiſtrat. *lib.* 1. *cap.* 27. *n.* 24. *&* 41. Gratian. *diſceptat.* 167. *n.* 41. *& ſeq.* Boer. *deciſ.* 149. *num.* 14. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 115. *num.* 16.

9 Ratio etiam ulterior eſt, quia communis experientia docet, quòd Sacerdos ille, qui removetur, ex tali remotione quamdam notam, & quoddam dedecus incurrit, uti ponderat Lar. *in noviſſimis deciſ. Granaten. dicta diſputat.* 2. *num.* 6. ibi — *Maximo enim dedecore afficitur, qui ab officio removetur, & praeſumi ob culpam aliquam removeri, vel nè de illo Dominus confidat pluribus firmat Bobadill.* ... *Eſſet enim contra omnem aequitatem officialem admittere, & ſtatim ad libitum injuſtè deponere, nec quiſquam credet aliquem ſinè cauſa removere eum, qui rectè exercet munus ſuum, & niſi ingrati (quod de viris probis, & Religioſis, quales Capitula Eccleſiae, credendum non eſt,) quòd removerent ſinè culpa eum, qui jam expertus egregiam ſuae adminiſtrationis operam exhibuit:* Admiſſo autem, quod tale quale dedecus, ex tali remotione derivet in praefatum Sacerdotem, omnis aequitas expoſtulat, ut talis remotio non ſequatur, niſi praemiſſa aliqua ſummaria cognitione cauſae, ut in fortioribus terminis Cappellaniae merè ſervitoriae, & regulandae jure cujuſdem famulatus, inter quas abſque dubio recenſeri non poteſt officium Confeſſarii, latiſſimè docet Card. de Luca *de beneſ. diſc.* 97. *num.* 12. *& ſeq.*

10 Atque de facto non obſtante, quod Praelaturae Religionum mendicantium ſint potiùs officia, quàm Beneficia, & ulterius ſint merè manualia, & obedientialia, nihilominus ſi contingat privatio alicujus, paſſim admittitur recurſus ad Sac. Congregationem Regularium, quae cognoſcit de cauſis, quibus legitimè non concurrentibus reintegrare conſuevit ejectum ob praejudicium, quod in fame reſultat amotis, uti ad rem proſequitur Card. de Luc. *citat. diſc. de be-*

11 *neſ.* 97. *num.* 18. & patet in Commendis, & Praeceptoriis S. Ordinis Hieroſolymitani, ſunt quippe manuales, & amovibiles ad nutum Magni Magiſtri juxta Michaleſ. *in ſumma jurium Hieroſolymit. equit. ſub verbo Commenda num.* 6. Pariſ. *conſ.* 44. *num.* 2. *volum.* 4. Card. de Luc. *de penſion. diſc.* 42. Lotther. *de re beneſ. lib.* 1. *quaeſt.* 36. *num.* 30. Sperell. *deciſ.* 21. *n.* 37. Rot. coram Mohedan. *deciſ.* 10. *n.* 2. *tit. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. deciſ.* 87. *num.* 2.

12 *par.* 2. *rec. deciſ.* 1390. *num.* 1. coram Seraphin. & tamen ſi contingat amotio, admittitur pariter recurſus ad Superiores, & aſſignanda eſt cauſa cur proviſus privetur, & à Commenda, ſive Praeceptoria amoveatur, uti ad rem reſpondit Card. de Luc. *de beneſic. diſc.* 97. *num.* 22. Rot. *in Melevitana Commendae* 12. *Martii* 1702. §. *Praevidens*, *&* 4. *Junii* 1708. §. *Quoniam* coram R. P. D. meo Lancetta.

His poſitis nullius roboris ſunt, quae in contrarium objiciebantur, nimirum, quòd nemo debet invitis Dominis in domo aliena permanere, & quòd ſicuti praefatus Sacerdos propria voluntate deſerere poterat officium Confeſſarii, ſic & propria voluntate poterit Patronus eumdem officio privare. Sunt enim hae, ſimileſque rationes minus aptae ad convincendum aſſumptum. In diſputationibus ſiquidem forenſibus non eſt locus dicteriis, ſed ad praeſcripta legum, & ad placita interpretum quaeſtiones ſunt dirimendae. Si talis modus arguendi valeret, ſequeretur, quòd à quolibet officio quiſque ſinè cauſa poſſet amoveri, ſemper quippe dici poſſet, quòd nemo debet invitis Dominis in domo aliena permanere, & quòd ſi ipſe deſerere poteſt propria voluntate officium, ita, & propria deputantis voluntate ab eodem poſſit amoveri; In ſuperioribus talem propoſitionem vidimus eſſe falſiſſimam, & à diſpoſitione Legum, & auctoritatibus Doctorum valde diſſonam, quo ſtante dicere debemus, quòd urgente diſpoſitione Legum, & firmantibus plena manu Doctoribus removeri non poſſe illum, qui fuit à Superiore deputatus ſinè ejuſdem Superioris auctoritate, nec dari remotionem in officiis ſinè cauſa, carere per conſequens quolibet fundamento dicterium illud, quod quis invitis Dominis in domo aliena permanere non debet, & quod ſi ipſe pro libito voluntatis poteſt diſcedere, & pro libito voluntatis amoveri.

Minus obſtat, quòd quilibet eligere valet Confeſſarium, & Medicum temporalem ad libitum ſuum, & ſic quòd illum pro libito mutare valet; praetermiſſo ſiquidem quòd talis animadverſio ſibi vindicaret locum, ſi ageretur de proprio Patroni Confeſſario, objectum remanet inapplicabile, cùm hìc, & nunc tractetur de Confeſſario publicae Eccleſiae, & qui omnibus accedentibus ad illam adminiſtrat Sacramentum Poenitentiae, quin immò quoties procedendum eſſet cum terminis Medici, & à Medico corporis valeret argumentum ad Medicum Animae; quemadmo- 13
dum Medicus corporis ſemel approbatus, poteſt reprobari; ſed dummodo concurrat cauſa juxta *Text. in l. ut gradatim* 11. §. *Reprobari ff. de muner. & honor. & in l. ſed, & reprobari ff. de excuſat. Tutor*, & latè proſequuntur Jo: Andr. *in addit. ad ſpeculat. tit. de Jurepatr. in med. addit. marginal.* Oldrad. *conſ.* 18. *ſub num.* 1. *verſ. eſt enim ſpeciale*, Tuſch. *in verb. Medicus concluſ.* 158. *num.* 1. Alphonſ. Perez *in apol. utriuſque jur. in verbo Medicus* §. *De Secundis*, Riſigatt. *de ſtat. homin. in Republic. tit. de Medic. pag.* 326. *lit. R.* Frideric. Schiling. *in diſput. jurid. de approbat. medic. pag.* 56. *verſ. an autem ordinis*; Ita hoc ipſum ad ſummum dici valet reſpectu ad medicum Animae, hoc eſt ad Confeſſarium, quòd non ad libitum videlicet, ſed juſta ſolùm ſubſiſtente cauſa poſſit amoveri.

Neque eſt attendendum, quòd officium Confeſſarii ſit regulandum ad inſtar famulatus, ad inſtar Cappellaniae laicalis ad nutum amovibilis, in quibus nulla concurrit neceſſitas aſſignandi cauſam; Diſtinguendi enim ſunt termini; Aut loquimur de officiis, quae habent publicam adminiſtrationem, juriſdictionem, & exercitium, aut loquimur de officiis, quae pertinent ad miniſterium domeſticum alicujus privatae perſonae, inter quae officia poſtremi generis recenſenda eſt Cappellania laicalis merè ſervitoria juxta 14
tradita per Card. de Luc. *de beneſ. diſc.* 97. *n.* 10. Primo caſu non datur amotio ſinè cauſa, ad differentiam ſecundi Caſus, in quo etiam ſinè cauſa ad- 15
mittitur amotio, veluti diſtinguit Larr. *in noviſſ. deciſ. Granaten. citat. diſput.* 2. *num.* 17. ibi — *Nec quòd de mandato ultro objecimus, ut poſſit revocari aliquid faciet, quia in hac materia diſtinguere debemus officia, quae publicam adminiſtrationem, juriſdictionem, aut exercitium habent, & hac de quibus noſtra diſceptatio, & in his procedat ſinè cauſa non poſſe amoveri; ab eis, quae ad miniſterium domeſticum pertinent etiam Regis, vel alicujus privati, ut Procuratoris, tunc rectè ſinè cauſa poterit fieri revocatio* — Quam diſtinctionem communiter Doctores amplectuntur Caldas Pereir. *conſ.* 9. *num.* 74. Aragon. *tom.* 4. *deciſ.* 389. *à num.* 6. Hoc poſito cùm ille, qui adminiſtrat Sacramentum poenitentiae in publica Eccleſia omnibus illis, qui ad eam accedunt, dicatur habere non miniſterium domeſticum, ſed publicam adminiſtrationem, & publicum exercitium, infertur illum ſinè cauſa removeri non poſſe.

CAN. XXII.

Alexander III. Lingonen. Epiſcopo.

SI verò ordinatio alicujus Eccleſiae ad tuam Inſtitutionem ſpectat, & pro controverſia Laicorum de Jurepatronatus inter ſe diſceptantium, prorogatur; fas tibi ſit, appellatione remota, in eadem perſonam idoneam inſtituere; ita quod repraeſentetur ab eo, qui jus evicerit patronatus.

CAN. XXIII.

Idem.

EAm te decet. Et infra: Illas autem Eccleſias, de quarum patronatu controverſia fuerit, ſi infra ſex menſes, poſtquam vacaverit, non fuerit controverſia terminata; licitum tibi ſit de perſona idonea ordinare.

CAN. XXIV.

Innocentius III. Conventren. Epiſcopo.

CUm propter diſcordias Laicorum. Et infra: Fraternitati tuæ mandamus, quatenus, ſi de Jurepatronatus quæſtio emerſerit inter aliquos, & (ab eo), cui competit, infra quatuor menſes, non fuerit diffinitum, ex tunc Eccleſiam ipſam de perſona non differas idonea ordinare; ita quòd illi ex hoc non debeat in poſterum præjudicium generari, qui jus evicerit patronatus.

COMMENTARIUM.

EX his Canonibus, quorum primus legitur in Decretalibus in ordine *il* 12. Secundus in ordine *il* 22. Tertius verò in ordine *il* 27. ſequentem deduco concluſionem.

SI CONTROVERSIA DE JUREPATRONATUS INTER PATRONOS, POSTQUAM VACAVERIT ECCLESIA, NON FUERIT INTRA TERMINUM JURIS DEFINITA, POTEST EPISCOPUS LIBERE ORDINARE ECCLESIAM DE PERSONA IDONEA, ITAUT HÆC DEBEAT PRÆSENTARI AB EO, QUI EVICERIT JUSPATRONATUS: Ita Innocent. Abb. Anan. Butr. Barboſ. Gonzal. hìc Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 9. Vivian. *eodem tract. lib.* 3. *cap.* 3. *& lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 26. *par.* 2. Rot. *deciſ.* 148. *num.* 15. *& ſeqq. par.* 15. *recent. & in Bononien. Parochialis* 26. *Januar.* 1711. §. *final.* coram R. P. D. Caffarello. Quam concluſionem deduxi etiam ſuperiùs *ex Canone III. in Commentario Concluſ. III.*

Agnoſcentes enim Alexander III. & Innocentius III. quàm ſit pernicioſa, & præjudicialis diuturna vacatio Beneficiorum, & Eccleſiarum, tum reſpectu cultus Divini, tum eorum bonorum, tum etiam fidelium ſinè Paſtore remanentium, ſi ſint Eccleſiæ Parochiales, optima ratione, & providentla conceſſerunt Epiſcopis in his *Canonibus* facultatem illas liberè providendi de idoneis Perſonis, & Rectoribus, ſi lites inter Patronos excitatæ ſuper Jurepatronatus terminatæ non fuerint intrà quatuor menſes, ſi de Patronatu Laicali, vel intrà ſex menſes, ſi de Eccleſiaſtico agatur; ne propter eorumdem Patronorum jurgia, & contentiones ſimilia præjudicia patiantur Eccleſiæ, & fideles. Qui verò poſtmodum evicerit Juſpatronatus poterit præſentare Inſtitutum ab Epiſcopo, ut acquirat quaſi poſſeſſionem præſentandi, nè amplius in poſterum moleſtetur, juxta Doctores ſupra relatos; ut bene perpendit Cardin. de Luca *de Paroch. diſc.* 15. *num.* 7. Rota *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Precipuè* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Aſt quoque* coram eodem, *& in Aſtoricen. Parochialis* 8. *Junii* 1716. §. *Concurrente* coram R. P. D. Foſcaro.

Quoad hujuſmodi Concluſionem examinantur ſequentes Caſus.

ARGUMENTUM.

Patroni litigantes ſuper pertinentia Jurifpatronatus, ſi recurrant ad Judicem Laicum, in quam pœnam incidant?

SUMMARIUM.

1 *Cognitio Cauſarum Juriſpatronatus an, & quando ſit permiſſa Judici Laico? & num.* 4.

2 *Juſpatronatus eſt ſpirituali annexum.*

3 *Patronus recurrens ad Judicem Laicum pro definienda quæſtione Juriſpatronatus animo impediendi juriſdictionem Eccleſiaſticum in quam pœnam incidat? Vide ibi, & num.* 12. *& ſeqq.*

5 Text. in cap. Significavit de teſtib. & atteſt. *declaratur.*

6 *Papa poteſt delegare cognitionem Cauſæ Juriſpatronatus Laico.*

7 *Judex Delegatus, ſi in delegatione fuerit ſibi commiſſum, ut conſtito de pertinentia Juriſpatronatus alterutrius partis ordinet Eccleſiam ad præſentationem illius an poſſit inſtituere præſentatum?*

8 *Laicus neque ſubſidiariè cognoſcere poteſt Cauſam Juriſpatronatus. Amplia, ut num.* 10.

9 Textus in cap. Filiis 16. quæſt. 7. *quo ſenſu procedat?*

11 *Laicus ex eo quòd ſit capax poſſidendi Juſpatronatus, inferri non poteſt, quòd ſit capax etiam de illo cognoſcendi.*

CASUS I.

ORta controverſia inter conſanguineos Fundatoris Beneficii A. ex una parte, & ejus hæredes teſtamentarios ex altera, ſuper pertinentia Juriſpatronatus, iſti unanimi conſenſu appoſitè, & animo impediendi juriſdictionem Eccleſiaſticam recurſum habuerunt ad Gubernatorem Laicum propriæ Civitatis; pro definienda hujuſmodi lite, exquirendo illius judicium. Quæritur ipſos in hoc caſu in quam pœnam incidiſſe.

In nullam incurriſſe pœnam reſpondendum videtur; Judici enim Laico cognitio Cauſarum Juriſpatronatus interdicta minimè videtur, immo permiſſa; vel immediatè, ut apparet ex *Textu in cap. Significavit de teſtib. & atteſt.* per extenſum relat. inferiùs in *Can. XXVIII.* ubi Judici Sabinen. Laico commiſſa fuit cognitio ſuper articulo, An Fundator cujuſdam Eccleſiæ voluerit illam eſſe liberam, ut expreſsè tuetur Solorzan. *de jur. Indiar. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 24. *& ſeqq. tom.* 2. vel ſaltem ſubſidiariè, data nimirum negligentia Judicis Eccleſiaſtici, ut deducitur ex *Text. in cap. filiis, vel nepotibus* 16. *quæſt.* 7. de quo *Par. I. Can. IV.* in illis verbis — *Regis hæc auribus intimare non differant* — Maximè ſi lis eſſet ſuper poſſeſſione Juriſpatronatus, juris præſentandi, aut eligendi, juxta *Text. in cap. Significaverunt de judiciis*, ubi Judex Laicus judicavit ſuper poſſeſſione juris eligendi Rectorem ibi — *Significaverunt nobis olim Abbas, & Conventus Sanctæ Mariæ de Florentia, quòd Florentina poteſtas pro eis contra Communitatem Caſtri de Signa ſuper poſſeſſione, vel quaſi juris ibidem eligendi Rectorem [quod ad ſe pertinere dicebant] diffinitivam ſententiam promulgavit; ſed poſtmodum Abbatem, & Conventum præfatos ipſa poteſtas coegit, Communitati prædictæ ſuper proprietate, vel quaſi memorati juris, in ſeculari judicio reſpondere: Unde vobis injunximus, ut ſi ita eſſet, cogeretis Communitatem eamdem, electum ab eiſdem Monachis in Rectorem admittere, audituri poſtea, quæ partes ſuper proprietate, vel quaſi dicti juris ducerent, proponenda, &c.* 1

Ratio eſt, quia Juſpatronatus non eſt merè, & eſſentialiter ſpirituale, ſed ſpirituali annexum, juxta notata in *Can. III. Caſ. I. num.* 2. unde ſicuti Lai- 2

cus,

cus, licèt non poſſit poſſidere jus merè ſpirituale, poteſt tamen poſſidere jus ſpirituali annexum, ita quamvis Judex laicus cognoſcere non poſſit de cauſa merè Spirituali, poterit tamen cognoſcere de cauſa ſpiritualitati annexa.

3 Quibus tamen non obſtantibus aſſerendum venit in hoc caſu præfatos Patronos ob ſupradictum recurſum incurriſſe in pœnam excommunicationis, privatos remanſiſſe jure præſentandi pro ea vice, & omni jure, quòd habebant, vel habere poſſent in Cauſa, juxta *Text. in cap. noverint de ſent. excom. & Bullam in Cœna Domini* §. 16. *Text. in cap. ſi diligenti de foro competent.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 79. *n.* 4. Rot. *deciſ.* 44. *n.* 35. cor. Priolo, *& deciſ.* 372. *n.* 1. coram Cavaler. *& deciſ.* 122. *n.* 1. coram Celſo, *& in Comen. Parochialis ſuper recurſu ad Judicem Laicum* 23. *Junii* 1710. §. *Is noſtris cum ſeqq.* cor. R. P. D. Falconerio *inferiùs impreſſ.*

4 Hinc ea, quæ in contrarium afferebantur, abſolutè non ſubſiſtunt diſtinguendum eſt enim inter Juſpatronatus annexum univerſitati bonorum, & Juſpatronatus de per ſe ſumptum; Judex Laicus poteſt quidem cognoſcere de univerſitate bonorum, cui ſit annexum Juſpatronatus, & ejus judicium ſuper univerſitate, valet etiam acceſſoriè reſpectu Juriſpatronatus, dummodo, neque in libello, neque in ſententia fiat mentio de illo juxta Abb. *in cap. quanto de judic. num.* 9. ibique Bellamer. *num.* 2. *prope finem* ibi – *Et hoc intelligit cum directè de Jurepatronatus quæritur; ſecus enim ſi quæſtio eſſet de Civitate, vel Caſtro, quæ Juſpatronatus habent: tunc enim licèt proceſſus, ſententia, & executio ad ſe Juſpatronatus in modum univerſitatis traheret, tamen nihilominus ſecularis Judex de tali quæſtione cognoſceret* – Non autem poteſt cognoſcere ſuper cauſa Juriſpatronatus de per ſe ſumpti, ſed illius cognitio ſpectat privativè ad Judicem Eccleſiaſticum, & Laicus non valet in illius cognitione ſe intromittere, non obſtante conſuetudine, & immemorabili in contrarium, ut habemus *Textum expreſſum in cap. quanto de judic.* ibi – *Quanto divina gratia: & infra: Cauſa verò Juriſpatronatus ita conjuncta eſt, & connexa ſpiritualibus cauſis, quòd nonniſi Eccleſiaſtico judicio valeat diffiniri* – ibique docent Abb. *n.* 1. Anan. *n.* 1. *&* 2. Butr. *n.* 1. *& ſeq.* Bellemer. *num.* 1. *& ſeqq.* Alexand. de Nev. *n.* 1. Barboſ. *num.* 1. Gonzal. *n.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 7. *n.* 4. Rolan. *conſ.* 12. *n.* 35. *lib.* 2. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 9. *num.* 30. Scaccia *de judic. lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 50. *del Bene de immunit. & juriſdict. Eccleſ. cap.* 10. *dub.* 16. *n.* 51. *tom.* 1. Carol. de Graſſ. *de effect. Cleric. effect.* 1. *num.* 398. Rot. *deciſ.* 8. *num.* 4. *par.* 4. *rec.*

5 Non obſtat *Textus in citato cap. ſignificavit;* quoniam ibi Judex Sabinenſis etiam ſi admittatur, quod fuerit laicus (quod ex Textu non apparet, & à multis Doctoribus negatur) non proceſſit in illius cauſæ cognitione jure proprio; ſed jure Papæ delegantis, cùm fuerit ipſi à Papa delegata hujuſmodi cognitio, ad *Text. in cap. ſanè il ſecondo de offic. deleg.* Carol. de Graſſ. *de effect. Cleric. effect.* 1. *num.* 32. Gonzal. *in cap. quanto de judic. num.* 9. Lotther. *de re benef.*
6 *lib.* 2. *quæſt.* 9. *n.* 38. Papa namque poteſt delegare cognitionem cauſæ Juriſpatronatus laico; ut docent Lotther. *ubi ſupra n.* 39. & alii Doctores ibi relati,
7 ita tamen ut ſi in delegatione, commiſerit laico; ut conſtito de pertinentia Juriſpatronatus alterutrius partis ad præſentationem illius ordinet Eccleſiam; ipſe judex delegatus non proinde poterit inſtituere præſentatum; quia Papa per hujuſmodi commiſſionem non præſumitur præjudicare voluiſſe habenti inſtituere, juxta notata ſuperiùs *Can. IV. V. VI. VII. VIII. Caſ. II. per tot.* & declaratum fuit ab Alexandro III. *in cap. ſuper eo de offic. & poteſt. jud. deleg.* ibi – *Super eo verò, quòd ſubjungere voluiſti ſi de præſentatione Presbyteri, inter aliquos quæſtione ſuborta, cauſam contigerit delegari alicui ſub hac forma, ut ſi conſtiterit jus, de quo agitur; ad partem alter veram pertinere, ad præſentationem ejuſdem de perſona idonea ordinet Eccleſiam appellatione remota; an liceat delegato judici, inſcie Diœceſano Epiſcopo, vel Archydiacono, vel Archipresbytero reclamante, præſentatum ſibi Clericum in poſſeſſionem Eccleſiæ mittere, & an ſi Archipresbyter, vel Archidiaconus, vel Epiſcopus, ad quem inſtitutio pertinet, appellaverit, eorum ſit appellationibus deferendum. Hoc tuam volumus diſcretionem tenere, quòd licèt quæſtionem, quæ de præſentatione vertitur, appellatione remota committamus alicui terminandam, non tamen eſt noſtræ intentionis, Diœceſano Epiſcopo, Archidiacono, vel Archipresbytero, præjudicium generare, ideoque præſentandus eſt illi, qui inſtituendus fuerit, & tenebit eorum appellatio, ſi videntes juri ſuo detrahi, duxerint appellandum, &c.* –

Neque dici poteſt, quod ſaltem ſubſidiariè data ni- 8
mirum negligentia Judicis Eccleſiaſtici, Laicus cognoſcere poſſit de cauſa Juriſpatronatus; quoniam facienda eſt diſtinctio inter Judicem incompetentem, & incapacem; Judex incompetens, ratione negligentiæ alterius Judicis fit competens, ſed incapax ratione negligentiæ non poteſt fieri capax, ut optimè diſtinguit Gonzal. *in cap. Qualiter num.* 4. *de Judic.* Unde cùm Laicus reſpectu cauſarum ſpiritualium, vel ſpirituali annexarum ſit incapax, data negligentia Judicis Eccleſiaſtici; de illis cognoſcere non valet. Marth. *de juriſdict. par.* 4. *caſ.* 456. Nec obſtat verba *Textus* 9
in Can. Filiis ſuperiùs allata, quia ibi non dicitur, quòd ea omnia intimentur auribus Regis, ut de cauſa cognoſcat, ſed ut exequatur, quod à Judice Eccleſiaſtico, vel à Sacris Canonibus definitum fuit, juxta Gonzal. *ubi ſupra*.

Et hoc procedit, ſive lis ſit ſuper petitorio, ſive 10
ſuper poſſeſſorio, juxta Bellemer. *in d. cap. Quanto de Judic. num.* 2. §. *Ex quo* ibi – *Ex quo infero ſive ſuper petitorio, & poſſeſſorio, ſive ſuper petitorio ſolo, ſive ſuper poſſeſſorio ſolo de Jurepatronatus agatur, cauſa talis dicitur conjuncta, ſeu connexa cauſis ſpiritualibus, & ideo per Judicem ſæcularem definiri non valet* – Covaruv. *practic. quæſt. cap.* 35. *num.* 1. §. *Verum ſi*. Nullatenus adverſante *Textu in d. cap. Significaverunt*, quia ibi non agitur de dignitate Eccleſiaſtica, ſed de dignitate, & officio ſæculari.

Ratio verò exadverſo perpenſa non officit; Ex 11
eo enim, quòd Laicus ſit capax poſſidendi Juſpatronatus, inferri non poteſt, quòd etiam ſit capax de illo cognoſcendi, quia Laicus eſt capax illud poſſidendi ex gratia, & tollerantia Eccleſiæ, juxta *Canonem III.* quæ gratia exorbitans extendi non debet maximè in præjudicium Eccleſiæ. Abb. *in d. cap. Quanto de Judic. num.* 8. Butr. *num.* 3. *& ſeqq.* Bellamer. *num.* 3. Rocch. de Curt. *de Jurepatron. verb. jus num.* 4.

R. P. D. FALCONERIO

Comen. Parochialis ſuper recurſu ad Judicem Laicum.

Lunæ 23. *Junii* 1710.

JUxta factum expoſitum in altera deciſione hodie coram Me edita, Benedictus à Porta, unà ſimul cum undecim hominibus, ſibi adhærentibus conſtituerunt ſpecialem Procuratorem, ad effectum habendi recurſum ad Prætorem Laicum Dominii Helvetici pro annullanda, tam electione in perſonam Caroli Capreræ facta, quàm ſententia ſuper illius inſtitutione ab Ordinario probata, quibus de facto per ſuam ſententiam revocatis, idem Prætor ad aliam ex integro electionem deveniri mandavit, comminando inſuper quamplures pœnas contra Electores, qui pro illis evitandis, fuerunt coacti ſe componere, & infra terminum unius diei ſolvere ſcut. 100. ultra expenſas. Propoſito propterea dubio – *An conſtet de recurſu Benedicti, & Adhærentium ad Judicem Laicum, ad effectum denegandi audientiam, & declarandi incurſum pœnarum. Affirmativè* in omnibus DD. reſponderunt.

Siquidem in hujuſmodi Cauſis Sacr. noſtrum Auditorium cum diſtinctione ſemper proceſſit, aut enim recurſus ad Judicem. Laicum opponitur, ad effectum denegandi audientiam recurrentibus, & in iſto caſu non requiruntur exactæ probationes, ob difficultatem habendi authentica documenta ab eiſdem Tribunalibus Lai-

cis, in quibus fuit habitus recurſus, ſed leviores ſufficiunt, immo ſola præſumptiva, ſive veriſimilis probatio; Aut verò objicitur, non tam ad denegandam audientiam, quàm ad declarandos recurrentes incurſos in excommunicationem contentam in Bulla Cœnæ Domini, atque in alias pœnas à Sac. Canonibus comminatas, & tunc requiruntur plenæ, & perfectæ probationes, ut caſum à caſu diſtinguendo, firmavit Rot. coram Buratt. *deciſ.* 446. *num.* 5. *& ſeqq. & deciſ.* 536. *n.* 4. *& ſeqq.* coram Cavaler. *deciſ.* 529. *per tot.*

In noſtris verò circumſtantiis non ſolùm conſtat de dicto recurſu ex ſpeciali mandato procuræ in perſonam Jo: Baptiſtæ Ceppi, ad effectum comparendi in Curia Laicali Mandriſii, & obtinendi revocationem electionis Capreræ, ſed etiam de effectu ex eodem recurſu ſequuto, nempe de revocatione dictæ electionis, cum præcepto, nè Vocales quidquam aliud gerere auderent, abſque conſenſu, & interventu pluralitatis hominum, & Vocalium Terræ Vacalli, & cum omnibus aliis ſupra expreſſis; Comperto idcirco per legitimas, & ſpecificas probationes de recurſu habito ad Judicem Laicum, atque de impedimento præſtito executioni electionis, & inſtitutionis Capreræ, per media adeò indirecta; Recurrentes non ſolùm ſunt incurſi in pœnam excommunicationis contentæ
12 in Bulla Cœnæ Domini §. 16, ſed etiam in Sac. Canonibus *in cap. noverit* 49, *& in cap. gravem* 53. *de ſent. excommun.* & pluries firmavit Sac. Rota, nempe coram Caval. *deciſ.* 372. *num.* 1, *&* 529. *eodem num.* 1. coram Celſo *deciſ.* 122. *num.* 1. *& in recent. deciſ.* 8. *num.* 1. *par.* 4. *& alibi*,

Inſuper non ſunt audiendi, ſed repellendi à limine
13 Judicii, juxta *Text. in cap. exceptionem, aliique DD. de except., & Clementina unica eod. tit.* Card. de Luc. *de Judic. diſc.* 19. *n.* 7. Rot. coram Buratt. *deciſ.* 537. *num.* 4. & coram Celſo *dicta deciſ.* 122. *num.* 2. cum ibi relatis,

14 Remanent pariter privati omni jure, quod habebant, ſive habere poſſent in cauſa, ad *Text. in cap. ſi diligenti de foro competen.* ibi – *Cauſam perdant, & à communione habeantur extranei*, ibique Panormit. *num.* 17. *& ſeqq.* Graſſ. *de effect. Cleric. effect.* 1. *num.* 413. *& ſeqq.* & in terminis Patroni, quod per recurſum ad Judicem Laicum, privatus remaneat jure eligendi Rot. coram Priolo *deciſ.* 44. *num.* 35.

Denique tenentur reficere hominibus, qui Capre-
15 ram elegerunt omnes, & ſingulas expenſas in Curia Laicali factas, ac eis reſtituere ſcut. 100. ſoluta per viam compenſationis, ad effectum evitandi mulctam corporalem, cum in his materiis procedatur ad inſtar attentatorum ad condemnationem omnium expenſarum tam judicialium, quàm extrajudicialium, necnon ad damna, & intereſſe paſſa, juxta *Text. expreſſ. in cap. quoniam §. Si quis verò de Immunit. Eccleſ. in* 6, & firmavit Rot. *in deciſ.* 744. *num.* 12. *par.* 4. *tom.* 3. *recent.* & coram Cerr. *deciſ.* 353. *num.* 1. *& per tot.* & coram Celſo *dicta deciſ.* 122. *num.* 5. & coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 580. *num.* 3. 4. *&* 7.

Non obſtat recurſum ad Judicem Laicum, & culpam Benedicti, aliorumque ſuorum Adhærentium, nequaquam obeſſe poſſe aliis hominibus nunc comparentibus,

Quia quidquid ſit quoad alias pœnas; quo verò ad audientiam denegandam, tunc culpa aliorum eis præjudicium non inferret, quando venirent principaliter, & independenter ab illorum commiſſione, ut dixit Rot. coram Celſo *in dicta deciſ.* 122. *num.* 9. Secus verò quando utuntur eadem commiſſione, & veniunt adhærendo excommunicatis, Butr. *in cap. illa quotidiana num.* 16. *de elect.* & in terminis attentatorum, Lancellot. *de attent. par.* 2. *cap.* 12. *ampliat.* 12. *num.* 1. *& ſeqq.* Quinimo habito recurſu ad Judicem Laicum ſpeciali nomine illorum, qui Procuratorem ad hunc effectum conſtituerunt, & generali nomine aliorum, ut ibi – *Oltre altri Vocali, che hanno il jus d'eligere* – Eo ipſo, quòd ultra expreſſos in d. mandato procuræ alii comparent, declarare videntur, eos eſſe illos in genere nominatos, ideoque contra eos ſufficit præſumptio generalis contra omnes intereſſe habentes, ad effectum repellendi à limine Judicii, & denegandi audientiam, Card. de Luc. *de judic. diſc.* 19. *n.* 13. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 416. *num.* 8. Adden. ad Gregor. *deciſ.* 96. *n.* 7. Rot. coram Bich. *deciſ.* 656. *num.* 13.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Mota lite à Patrono contra Regulares ſuper pertinentia Juriſpatronatus Cappellæ exiſtentis in eorum Eccleſia, an illorum Conſervator cognoſcere poſſit hujuſmodi Cauſam, ſive potiùs cognitio ſpectet ad Ordinarium?

SUMMARIUM.

1 *Regulares eligere debent in Conſervatorem Perſonam exiſtentem intrà Diœceſim, aliàs electio eſt nulla.*

2 *Referuntur Doctores agentes de qualitatibus Conſervatoris.*

3 *Conſervatores, attenta diſpoſitione juris communis, Sac. Concilii Tridentini, & mente Sac. Congregationis Concilii, cognoſcere ſolùm poſſunt de manifeſtis injuriis, & violentiis, & non de cauſis judicialem indaginem requirentibus, & num.* 4. *&* 5. *ſecus ſi adſit ſpeciale privilegium, & num.* 14.

6 *Conſtitutio Gregorii XV. la* 9. *non revocat, ſed confirmat diſpoſitionem juris communis.*

7 *Conſtitutio non cenſetur juri communi derogare, ſed ab illo paſſivam interpretationem recipere.*

8 *Verbum* – in Cauſis – *in Conſtitutione Gregoriana appoſitum, intelligitur pro Cauſis manifeſtæ injuriæ, Amplia ut num.* 9.

10 *Cognitio Cauſæ ſuper pertinentia Juriſpatronatus reſpectu Cappellæ exiſtentis in Eccleſia Regularium ſpectat ad horum Conſervatorem, quando hic vigore ſpecialis privilegii habet cognoſcere non ſolum de manifeſtis injuriis, & violentiis, ſed etiam de Cauſis Civilibus.*

11 *Ex eo, quod quis ſit Patronus Cappellaniæ erectæ in Cappella, non proinde ſequitur, quòd ſit etiam Patronus ejuſdem Cappellæ.*

12 *Specialia privilegia Conſervatorum Regularium non ſunt abrogata nec per Concilium Tridentinum, nec per Conſtitutionem Gregorianam, & num.* 13.

13 *Conſervatores juriſdictionem habent in iis tantum Cauſis, ubi Regulares non Actores, ſed Rei exiſtunt.*

15 *Conſervator præter Notarium non poteſt aſſumere proprios Miniſtros, ſed debet uti Officialibus Curiæ Epiſcopalis.*

CASUS II.

NOn contentus quidam Patronus Jurepatronatus Cappellaniæ à ſuis Anteceſſoribus fundatæ in Cappella erecta intrà Eccleſiam Regularium, prætendere cœpit Juſpatronatus etiam reſpectu ejuſdem Cappellæ; Judicium proinde intentavit ſuper hujuſmodi pertinentia Juriſpatronatus coram Ordinario; E contra Regulares exiſtentes in poſſeſſione libertatis præfatæ Cappellæ convolarunt ad eorum Conſervatorem, qui vigore ampliſſimi Indulti Pontificii conſtitutus Judex cum facultate cognitionis omnium Cauſarum eorum jura tueretur, & de hac pertinentia cognoſceret. Quæro an, & ad quem ſpectet hujuſmodi cognitio?

Regulares habentes privilegia, vel communicatio- 1
nem privilegiorum eligendi Conſervatorem, qui defendat eorum jura, bona, & privilegia ab injuriis illis illatis, uti ſunt Olivetani, Canonici Regulares Lateranenſes, Fratres Minimi, Camaldulenſes, Clerici Regulares Sancti Pauli decollati, Societatis JESU, Equites Hieroſolymitani; poſſunt, immo debent eligere in Conſervatorem in unaquaque Diœceſi, in qua Monaſteria, Conventus, ſeu Domos habent, perſonam exiſtentem in eadem Diœceſi, non verò extra

Diœ-

Diœceſim commorantem, aliàs electio eſſet nulla, ut reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Agrigentina 27. Maji* 1634. Zib. *deciſ.* 15. *pag.* 65. & noviſſimè *in Nullius Altamuræ Conſervatoris, & exemptionis* 3. *Auguſti* 1715. *in reſponſione ad primum, & ſecundum, &* 8. *Februarii* 1716. *ad primum.* Qui
2 autem, & quales debeant eſſe hujuſmodi Conſervatores, quæ eorum juriſdictio, hic noſtri non eſt pertractare, ſed de his omnibus videri poterunt Lezzana *in Summ. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 10. Barboſ. *in Summ. deciſ. Apoſtolic. verb. Conſervator, & de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *alleg.* 106. Paſſerin. *in cap.* 1. *& ultim. de offic. Judic. delegat. in* 6. Roderic. Emanuel *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 65. Reſpondendo igitur ad quæſtionem.

Videtur dicendum, cognitionem hujus Cauſæ ſuper pertinentia Juriſpatronatus etiam reſpectu præfatæ Cappellæ exiſtentis intrà Eccleſiam Regularium ſpectare ad Epiſcopum, non verò ad Conſervatorem, ſive perpendatur diſpoſitio juris, ſive decretum Sacri Concilii Tridentini, ſive inveterata opinio Sacræ Congregationis Concilii.

Et quidem perpenſa Juris, & Sac. Canonum diſpoſitione; Conſervator ſe ingerere non valet in cogni-
3 tione prædictæ Cauſæ contentioſæ, & judicialem telam exigentis; dum Conſervatores de jure communi non aliam habent poteſtatem, niſi defendendi Regulares ſibi commiſſos à manifeſtis injuriis, & violentiis, non verò cognoſcendi Cauſas civiles, & contentioſas, ut expreſsè ſancitum fuit ab Innocentio IV. *in cap.* 1. *de offic. & poteſt. Judic. delegat. in* 6. ibi — *Statuimus, ut Conſervatores, quos plerumque concedimus à manifeſtis injuriis, & violentiis, defendere poſſint quos eis committimus defendendos: Nec ad alia, quæ judicialem indaginem exigunt, ſuam poſſint extendere poteſtatem; & in cap. final. eod. tit.* & docent Donat. *in prax. tom.* 1. *tractat.* 17. *quæſt.* 8. *num.* 4. *& quæſt.* 16. *num.* 2. *&* 4. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 106. *num.* 30. Roderic. *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 65. *num.* 13. Gavant. *in Manual. Epiſc. verb. Conſervatores num.* 20. *& ſeq.* Pellizzar. *in Manual. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 8. *ſect.* 4. *num.* 114. Cocchier. *de juriſd. Ordin. in exempt. par.* 1. *q.* 39. *num.* 6. Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 3. *diſput.* 17. *quæſt.* 2. *num.* 2. *& ſeqq.* Pignatell. *conſult.* 165. *n.* 4. *tom.* 1. *conſult.* 25. *num.* 6. *tom.* 2. *& conſult.* 1. *n.* 6. *tom.* 3. *& conſult.* 33. *per tot. tom.* 8. Card. de Luc. *in Miſcell. Eccleſ. diſc.* 1. *num.* 68. *& de Regul. diſc.* 52. *num.* 11. *& de juriſdict. diſc.* 49. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 184. *num.* 21. *par.* 11. *recent.*

4 Inſpecta autem diſpoſitione Concilii Tridentini; decernitur ab eo *in cap.* 1. *ſeſſ.* 14. *de reformat.* quòd Conſervatores nullum habeant Tribunal ibi — *Non liceat quoque Conſervatoribus Judicibus ullum habere Tribunal* — ex quibus verbis deducitur Conſervatores carere omni poteſtate Tribunalis contentioſi, & conſequenter cognoſcendi Cauſas civiles telam judicialem exigentes, ut explicando mentem Sacri Concilii Tridentini advertunt Card. de Luc. *de juriſdict. diſc.* 4. *num.* 14. *& diſc.* 49. *num.* 4. Barboſ. *de poteſt. Epiſc. allegat.* 106. *num.* 43. Pignatell. *conſult.* 33. *num.* 18. *tom.* 8.

5 Attenta denique opinione Sac. Congregationis Concilii, hæc in omnibus reſolutionibus captis in contingentia Caſuum ſemper fuit, quòd Conſervatores non habeant poteſtatem cognoſcendi Cauſas civiles contentioſas, ut legi poteſt apud Pignatell. *dict. conſult.* 33. *tom.* 8. Paſcucc. *in Compend. ad conſult.* Pignatell. *par.* 2. *titul. de Regul. pag.* 510. Gavant. *in Manual. Epiſcop. verb. Conſervatores num.* 20. & judicavit *in Papien. Conſervatorum* 6. *Junii* 1682. *& in Conſtantien.* 9. *Aprilis* 1701. ubi Sacra Congregatio ita reſcripſit ad Epiſcopum Conſtantien. ibi — *Quod amplitudo tua ſæpe dictis remediis juris utatur contra Regulares exemptos Ordinarium Judicem recuſantes, Judices enim Conſervatores nequeunt cognoſcere cauſas contentioſas, minuſque civilia intereſſe concernentes*, juxta diſpoſita per Concil. *ſeſs.* 14. *cap.* 5. *de reformat.*

His omnibus adverſari non videtur noviſſima Conſtitutio Gregorii XV. *la* 9. per quam generaliter nulla facta diſtinctione an agatur de manifeſtis injuriis, & violentiis, vel de cauſis civilibus judicialem diſcuſſionem requirentibus, ſtatuitur, quòd ubi Regulares Rei extiterint, ſint conveniendi coram eorum Conſervatoribus, ubi verò ſint Actores coram Ordinario ibi — *Ad hæc ſtatuit Sanctitas Sua, ut coram ipſis Conſervatoribus Regulares, ac perſonæ ſupraſcriptæ conveniri quidem, aut trahi debeant, ſed alios convenire, aut trahere non poſſint, ita ut memorati Conſervatores in cauſis, in quibus Regulares, & alii actores fuerint, nullam prorſus juriſdictionem habeant, ſed in iis tantùm in quibus Rei extiterint.* Unde cùm in præſentiarum, ubi Patronus prætendit Juſpatronatus non ſolùm reſpectu Cappellaniæ, ſed etiam reſpectu Cappellæ exiſtentis in Eccleſia Regularium, iſti ſint Rei; ſequitur, quòd ſint conveniendi coram eorum Conſervatore, non verò coram Ordinario.

Quoniam per hanc Conſtitutionem Gregorius XV. 6
non receſſit à diſpoſitione juris communis, ſed ſolùm aliquid plus ſuperaddit circa qualitatem perſonarum eligendarum in Conſervatores, quod in diſpoſitione juris fuit omiſſum, immo hanc confirmavit, ut firmant Pignatell. *conſult.* 1. *num.* 5. *& ſeq. tom.* 3. *& conſult.* 33. *num.* 20. *& ſeq. tom.* 8. Ventrigl. *in prax. par.* 1. *annot.* 27. §. *unic. n.* 5. Pellizzar. *in Manual. tom.* 2. *tract.* 8. *cap.* 8. *ſect.* 4. *n.* 114. Baruſ. *reſol.* 103. *à num.* 14. *ad* 20. Si ergo Conſtitutio Gregoriana confirmavit diſpoſitionem juris *in dict. cap.* 1. *& fin. de offic. deleg. in* 6. prohibentis Conſervatores apponere manus in Cauſis contentioſis, & telam judiciariam requirentibus, planum remanet, quòd hujuſmodi Conſtitutio confirmaverit quoque prohibitionem iſtam, ne Conſervatores ſeſe ingerant in Cauſis civilibus, & contentioſis, in quibus ſunt Rei, ex regula, quòd confirmatio ſemper intelligitur ad limites actus confirmati. Baruſ. *reſol.* 126. *num.* 6. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 573. *num.* 25. *par.* 19. *tom.* 2. *recent.*

Et propterea obſtare non videntur verba illa generalia, & illimitata Conſtitutionis Gregorianæ, qua definiri videtur Regulares eſſe conveniendos coram Conſervatore ſi Rei extiterint, quia hujuſmodi interpretatio deducta ex generali illo verbo *in Cauſis*, procedere nequit, ubi diſpoſitio juris eſt in contrarium; nam tunc generalitas reſtringitur ad terminos juris, ne ab illo inducatur receſſus, quia regulare eſt, quòd 7
nunquam Conſtitutio in ſua verborum generalitate cenſeatur juri communi derogare, ſed ab illo paſſivam interpretationem recipiat, juxta ſubjectam materiam. Rot. coram Coccin. *deciſ.* 1788. *num.* 79. coram Bicchio *deciſ.* 295. *num.* 1. *deciſ.* 407. *num.* 7. *& in recent. deciſ.* 428. *n.* 16. *par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 303. *num.* 12. *par.* 19. *& in Nullius, ſeu Montis Caſſinen. manutentionis* 10. *Junii* 1712. §. *Cæterum* coram R. P. D. Lancetta. Ac proinde verbum illud Conſtitutio- 8
nis — *in Cauſis* — explicandum, & intelligendum eſt ad formam diſpoſitionis juris, nempe pro cauſis manifeſtæ injuriæ, & in forma extrajudiciali, non autem in figura Judicii, & Tribunalis contentioſi, quod Conſervatores aſſumere, & habere nequeunt, ut explicando tenent Donat. *in prax. quæſt. regul. tom.* 1. *tract.* 17. *quæſt.* 16. *num.* 3. Valaſch. *conſult.* 152. *n.* 8. *& ſeq.* ibi — *Quamvis literæ Conſervatoria habebant illa verba* — in quibuſcumque Cauſis — *non cenſentur ampliatæ ad cognoſcendum de omnibus cauſis, ſed debent referri ad cauſam pro manifeſtis injuriis, & violentiis, ne recedatur à jure communi* — Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 106. *num.* 4. *verſ. quibus non obſtantibus*, Pignatell. *conſult.* 33. *num.* 7. 17. *&* 25. *tom.* 8. Baruſ. *reſol.* 103. *à num.* 14. *ad* 20. *& reſol.* 126. *à num.* 9. *ad* 16. ibi — *Licèt in dicta Bulla Gregor. ſub* §. 9. *aliquid tangatur reſpiciens cognitionem judicialem, quatenùs Regulares ſint Rei, non autem Actores in cauſa; adhuc ſenſus verborum ibi appoſitorum venit potiùs ſuppoſitivè, quàm diſpoſitivè intelligendus, ne dicatur conceſſa juriſdictio ampliativa cum indirecta derogatione Conciliaris diſpoſitionis, quæ non pateretur, ut ſimiles Conſervatores erigant Tribunal formale pro defenſione Regularium cum judiciali indagine, & Privilegia Regularium in ordine ad auctoritatem eorum Conſervatorum eſſe reſtricta vigore dictæ Bullæ Gregorii XV. ad tenorem Conſtitutionis*

Boni-

Bonifacii, quæ ſolùm comprehendit defenſionem à manifeſtis injuriis, &c. idemque etiam declaraſſe ſan. mem. Innocentium X. ex mente Sacræ Congregationis Concilii.

9 Eoque magis prædictum verbum — *in Cauſis* — ita eſt intelligendum, quia Conſtitutio Gregorii emanavit ad coercendam potius, quàm ad ampliandam Conſervatorum facultatem, & ad reſtituendam Ordinariis juriſdictionem, quam illis uſurpaverant Conſervatores ſub ſpecie quorumdam Privilegiorum, quæ revocavit dicta Conſtitutio, ut videre eſt in illius §. 1. ut bene ad rem obſervant Pignatell. *conſult.* 25. *num.* 6. *tom.* 2. Baruſ. *reſol.* 103. *num.* 15. & *reſol.* 126. *num.* 6. Si ergo dicta Conſtitutio emanavit favore Ordinariorum, neceſſariò fateri cogimur, quòd Gregorius intellexerit ſolùm de cauſis continentibus violentias, & manifeſtas injurias, nequaquam verò de cauſis contentioſis, in quibus Regulares Rei, ſive Actores exiſtant, adire tenentur Ordinarium, alias quippe idem Pontifex ampliaſſet Conſervatorum facultates, quas reſtringere profitebatur, & favor erga Ordinarios elargitus in eorum odium retorqueretur contra regulam *Text. in l. quod favore ff. de leg.* de qua Rot. *deciſ.* 79. *num.* 5. coram Peutinger. & *in recent. deciſ.* 178. *n.* 8. *par.* 5. & *deciſ.* 234. *num.* 19. *par.* 18. Et ideo ex his, aliiſque rationibus invaluit communis opinio Doctorum, qui ſcripſerunt etiam poſt Conſtitutionem Gregorii XV. unanimiter tenentium Religioſos etiam reos non poſſe conveniri coram eorum Conſervatoribus, ſed coram Ordinario, ut apud Roderic. *quæſt. regul. tom.* 1. *quæſt.* 65. *art.* 15. *per tot.* Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi allegat.* 106. *num.* 40. Leo *in theſaur. for. Eccleſiaſt. par.* 2. *cap.* 3. *n.* 102. Matthæuc. *in offic. cur. Regul. cap.* 11. *num.* 12. Poſtell. *in dub. regul. verb. Conſervatores num.* 8. Baruſ. *reſol.* 103. *n.* 19. & *reſol.* 126. *à num.* 9. *ad* 16. Pignatell. *dicta conſult.* 33. *tom.* 8.

10 Hæc omnia, quæ in quadam conſimili cauſa in Signatura Juſtitiæ ventilata (in qua ego ſub nomine mei Patrui ſcripſi) exadverſo ſcribente afferebantur, ſuadere videntur cognitionem hujus controverſiæ inter Regulares, & Patronum ſpectare ad Ordinarium, & non ad Conſervatorem, ſed re maturè perpenſa contrarium venit in hoc caſu dicendum; Quoniam Summi Pontifices ex ſpecialibus Indultis elargitis præfatis Regularibus, ampliſſimam eorum Conſervatoribus conceſſerunt Juriſdictionem non ſolùm pro reparandis injuriis, & violentiis, quæ ſive per Laicos, ſive per Eccleſiaſticos, ſive per Epiſcopos, ſive per Archiepiſcopos quomodolibet inferri valuiſſent adversùs eorum Privilegia; verùm etiam pro tuitione omnium, & ſingulorum bonorum, jurium, redditiuum, ac Proventuum, ac defenſione eorum poſſeſſoris, cum poteſtate compeſcendi per cenſuras quoſcumque Violatores, Occupatores, ſive moleſtatores, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit juſtitiæ complementum, ſuper addita derogatione præmiſſarum Conſtitutionum Innocentii IV. & Bonifacii VIII. aliorumque Prædeceſſorum, per quas valuiſſet dictis Conſervatoribus interdici juriſdictio excommunicandi, ſuſpendendi, vel ad judicium evocandi.

Quibus ſtantibus Privilegiis favore eorumdem Regularium, cùm indubitanter poteſtas eorum Conſervatorum non ſit reſtricta ad tramites præmiſſorum decretalium ſuper ſolis injuriis, & violentiis, ſed eorum juriſdictio ſit ampliata ſuper omnibus cauſis civilibus, in quibus ipſi Rei exiſtunt, ſequitur, quòd iidem Regulares moleſtati à Patrono in poſſeſſione, quam habent libertatis præfatæ Cappellæ, prætendendo nimirum Juſpatronatus etiam reſpectu illius; conveniri non poſſint niſi coram eorum Conſervatore; maximè cum hæc prætenſio Patroni fundata purè, & præcisè, in Jurepatronatus reſpectu Cappellaniæ in dicta Cappella

11 fundatæ, videatur manifeſta violentia, dum ex eo, quòd quis ſit Patronus Cappellaniæ erectæ in Cappella, non proinde ſequitur, quòd ſit etiam Patronus ejuſdem Cappellæ, cùm aliud ſit Cappella, aliud verò Cappellania in ea exiſtens Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 12. *num.* 6. Rot. *in Conchen. Præeminentiarum* 4. *Maji* 1705. §. *final.* coram Eminentiſſimo Scotto.

Nec ſimilia Privilegia prædictis Regularibus conceſſa fuerunt revocata, ſeu abrogata, ſive à Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ.* 14. *cap.* 5. *de reform.* ſive per dictam Conſtitutionem Gregorii XV. Nam in ordine ad Concilium, licèt ibi decernatur, ut literæ Conſervatoriæ nemini ſuffragentur, quin in cauſis criminalibus, & mixtis poſſit eorum Epiſcopo accuſari, & conveniri; nihilominus, quia ſub eadem Conciliari ſanctione præſervantur Privilegia Regularium, ut ibi — *Regularia loca, eorumque perſonæ in præſenti Canone minimè comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur* — propterea Fagnan. *in cap. Tuarum de privileg. num.* 38. tuetur quòd ex contextu ejuſdem ſanctionis Conciliaris — *Regulares, nec ratione delicti in cauſis criminalibus, nec ratione contractus, nec rei ſitæ in cauſis civilibus poſſe coram Epiſcopo accuſari, aut conveniri, ſed eorum exemptiones ſalvas permanere* — & teſtatur ita fuiſſe reſolutum à Sac. Congregatione Concilii *in una Mantuana, & num.* 39. concludit, quod ſalva remanent Regularium privilegia; quorum præſervatio etiam generaliter habetur *in cap.* 20. *ſeſſ.* 25. *de regul. in fin.* his verbis — *in cæteris omnibus præfatorum ordinum privilegia, & facultates, quæ ipſorum perſonas, loca, & jura concernunt, firma ſint, & illæſa* — & equidem per allegatam diſpoſitionem Sacri Concilii Tridentini fuiſſe abrogatam juriſdictionem per Apoſtolica Privilegia indultam Conſervatoribus defendunt præter Fagnan. *ubi ſupra* Barboſ. *ad idem Concil. n.* 3. Emanuel. Rodetic. *quæſt. Canonic. & Regul. quæſt.* 65. *art.* 13. §. *Nec ſupradictis* Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 3. *quæſt.* 1. *diſput.* 17. *n.* 8. idem Barboſ. *Summ. Apoſtolic. deciſ.* 116. *num.* 21. Rot. coram Ubald. *deciſ.* 239. & *deciſ.* 285. *num.* 11. *par.* 15. *recent.* 12

Quod autem attinet ad Gregorianam Conſtitutionem, ibi præſcribitur certa forma deputandi Conſervatores, ut ſint in aliqua Dignitate conſtituti, ſive Canonici, ſive Judices Synodales, & quoad juriſdictionem ſtatuitur, ut coram Conſervatoribus Regulares conveniri quidem, aut trahi debeant, ſed alios convenire, aut trahere non poſſint, itaut ipſi Conſervatores juriſdictionem habeant in iis tantum cauſis, ubi Regulares non Actores, ſed Rei exiſtunt; Ex qua literali ſanctione in comperto habemus, quòd ubi Regulares ſunt rei, & pertractatur de defenſione eorum Eccleſiæ, ſive propriorum bonorum, redditiuum, jurium, & proventuum, non fuerint ſublata eorum Privilegia. Lezzan. *in Summ. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 3. *n.* 11. *in fin. & par.* 2. *cap.* 10. *num.* 67. Ventrigl. *in prax. for. Eccleſ. annot.* 27. §. *unic. num.* 8. Card. de Luc. *de Regul. diſc.* 1. *num.* 33. & *diſc.* 51. *num.* 15. Rot. *dicta deciſ.* 285. *num.* 6. *par.* 15. *recent.* 13

Abſque eo, quòd in minimo perturbent ea, quæ ſuperius in contrarium adducebantur; Illa enim procedunt attentis puris terminis juris communis, non verò quando concurrit prout in præſentiarum Privilegium ſpeciale Apoſtolicum, per quod Conſervator conſtituatur Judex omnium Cauſarum, ſive manifeſtæ injuriæ, & violentiæ, ſive civilium, ſiquidem in caſu, quo adſit hujuſmodi ſpeciale Privilegium, Regulares etiam in Cauſis civilibus, quando ſunt Rei conveniri debent coram eorum Conſervatoribus, & non coram Ordinario, juxta Gloſſ. *in cap. Statuimus de offic. & poteſt. Judic. deleg. in* 6. ibi — *Et iſta vera ſunt, niſi in Privilegiis iſtorum, vel aliorum, quibus dati ſunt Conſervatores, aliud diceretur, videlicet ut poſſint cognoſcere de injuriis, & aliis cauſis, etiam ſi requirerent judicialem indaginem* — Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi allegat.* 106. *n.* 52. ibi — *Hæc omnia à nobis ſupra relata procedunt de jure communi attenta diſpoſitione Textus in dicto cap.* 1. *& ultim. de offic. deleg. in* 6. *quæ quidem locum non habebunt, quoties in Bulla Conſervatoria, amplior forma à Summo Pontifice fuerit conceſſa, tunc enim illa inſpicienda erit* — Card. de Luc. *de Regular. diſc.* 51. *num.* 16. Lezzan. *in Summ. tom.* 3. *de Regul. Carmelit. pag. mihi* 260. §. 107. Rot. coram Ubald. *deciſ.* 239. *num.* 2. ibi — *Tandem id procedit in nudis Conſervatoribus, non autem in iis, in quibus retento eodem Conſervatorum nomine major à Summo Pontifice poteſtas attributa eſt, ut quia Judices à Papa appellantur, vel habeant facul-* 14

tatem

zatem in Privilegio expreſſam cognoſcendi de injuriis, & aliis cauſis, etiam ſi requirant judicialem indaginem — *& deciſ.* 285. *num.* 6. *par.* 15. *recent.* ibi — *Hodie Regulares in omnibus Cauſis, in quibus Rei exiſtunt, etiam ſi non agatur de manifeſtis injuriis, poſſunt, ac debent conveniri coram eorum Conſervatoribus* — & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Papien. Conſervatorum* 6. *Junii* 1682. ubi propoſito dubio — *An Conſervatores prædicti poſſint cognoſcere cauſas Regularium judicialem diſcuſſionem requirentes tam ubi Regulares ſunt rei, quam ubi ſunt actores* — reſponſum fuit *negativè, niſi adſit privile-*
15 *gium in contrarium* — Qui quidem Conſervator licèt vigore ſpecialis privilegii poſſit cognoſcere de hujuſmodi Cauſis judicialem indaginem requirentibus, tamen erigere Tribunal non valet, nec proprios aſſumere Miniſtros præter Notarium, ſed debet uti officialibus Curiæ Epiſcopalis, ut definitum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Paventina juriſdictionis* 17. *Septemb.* 1667. *lib. Decr.* 25. *pag.* 442. *ad quartum Dubium Conſervatorum* 28. *Januarii* 1669. *lib. Decret.* 30. *pag.* 429.

ARGUMENTUM.

Tempus à jure præfinitum quando currat, & quando non currat lite pendente ſuper Jurepatronatus, & ejus poſſeſſione.

SUMMARIUM.

1 *Patronis inter ſe contendentibus ſuper Jurepatronatus, & ejus poſſeſſione currit tempus. Intellige, ut ibi.*

2 *Lite pendente inter Epiſcopum, & Patronum ſuper Jurepatronatus non poteſt Epiſcopus liberè ordinare Eccleſiam elapſo quadrimeſtri, aut ſemeſtri, ſi clarè non conſtet Eccleſiam eſſe liberam, ſecus ſi clarè conſtet de libertate, aut Epiſcopus ſit in poſſeſſione liberè conferendi Beneficium, & num.* 19. *Et quare? Vide ibi.*

3 *Clauſula* — verificato, quòd Juſpatronatus ex fundatione, vel dotatione exiſtat — *executionem gratiæ ſuſpendit uſquequo per concludentes probationes fuerit juſtificata, nec ſufficit pro ejus verificatione, quaſi poſseſſio præſentandi, & num.* 17.

4 *Patronus incidens in hæreſim amittit Juſpatronatus, & Beneficium acquirit libertatem. Limita, ut num.* 5.

6 *Reſervato Jurepatronatus favore filiorum, & deſcendentium Fundatoris maſculorum dumtaxat; illi, qui non ſunt ita deſcendentes reputantur tamquam extranei, & excluſi.*

7 *Libertas Beneficii ex quibus probetur, & num.* 8. *&* 11.

9 *Concordia inita inter Proviſum Apoſtolicum, & prætenſum Patronum, inſciis Ordinario, & Promotore Fiſcali immutare non poteſt præcedentem ſtatum liberum Beneficii, & num.* 12. *Amplia, ut num.* 10.

13 *Lis dicitur pendere donec ejus deciſio habeatur à re judicata.*

14 *Libere Coadjutoriæ, vel Reſignationis cum conſenſu prætenſi Patroni effectuata non citatis Ordinario, & Promotore Fiſcali, de libertate Beneficii contendentibus, non præjudicant eidem libertati, & num.* 15.

16 *Patronus, qui non præſentavit bona fide fructus Jurîſpatronatus non facit ſuos.*

18 *Collatio de libero plenè effectuata, licèt remota habetur pro ultima, quando poſteriores collationes fuerint detectæ turbidæ, & litigioſa.*

20 *Juſpatronatus gentilitium in ultimo de familia ſit hæreditarium.*

CASUS III.

QUæro in hoc Caſu, an, & quando currat, & quando non, tempus à jure præfixum Patronis ad præſentandum, lite pendente ſuper Jurepatronatus, & ſuper ejus poſſeſſione?

Pro cujus reſolutione procedendum eſt cum diſtin- 1
ctione; Aut lis eſt inter ipſos Patronos, ſuper pertinentia Juriſpatronatus, & ſuper ejus poſſeſſione, & tunc currit tempus, adeout Epiſcopus à die vacationis beneficii tenetur expectare terminum ſex menſium ſi agatur de Jurepatronatus Eccleſiaſtico, aut mixto; quatuor verò menſium, ſi de Jurepatronatus laicali pertractetur; quo elapſo ſi lis tam ſuper proprietate, quam ſuper poſſeſſione inter Patronos non fuerit finita abſque ulla culpa Epiſcopi poterit iſte liberè ordinare Eccleſiam, ut docent Abb. & Anan. *in ſupradictis Canon. XXII. & XXIV. num.* 3. *&* 2. *& in dicto Canon. XXIII. num.* 3. *&* 5. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 9. *num.* 7. *& artic.* 10. Vivian. *eodem tractat. par.* 2. *lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 3. Secus ſi non fuerit terminata ex culpa Epiſcopi, & Patroni fecerint inſtantiam, ut deductis omnibus juribus Epiſcopus finiat litem intrà terminum juris; Vivian. *ubi ſupra num.* 16.

Aut lis eſt inter Patronum, & Epiſcopum ante va- 2
cationem beneficii, eo quia Epiſcopus prætendat Eccleſiam eſſe liberam, vel ſe eſſe in poſſeſſione illam liberè conferendi, vel præſentatum à Patrono non eſſe idoneum, & tunc aut conſtat clarè de libertate Eccleſiæ, & de poſſeſſione illam liberè conferendi, & Epiſcopus non tenetur expectare lapſum termini, ſed ſtatim data vacatione Eccleſiæ, poteſt illam liberè providere de Rectore Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 1. *dicto art.* 9. *num.* 10. *& ſeqq.* Rot. *in Lucana Beneficii* 22. *Februarii* 1709. §. *Aliquod non inferente* coram R. P. D. Falconerio inferius impreſs. Aut de hujuſmodi libertate, & poſſeſſione clarè non conſtat, & tunc non currit tempus, nec elapſo quadrimeſtri, aut ſemeſtri poteſt Epiſcopus liberè ordinare Eccleſiam, ſed pendente lite debet in illa conſtituere Oeconomum, ut fideliter ejus bona adminiſtret; Ratio eſt, quia aliter daretur occaſio fraudibus, dum Epiſcopus data opera poſſet fingere cauſas litigandi cum Patrono, & procraſtinare litem, ut ſic elapſo termino valeret liberè conferre Eccleſiam, ut optimè animadvertunt Anan. *in dicto Canon. XXII. num.* 2. ibique Barboſ. *num.* 6. Fagnan. *in cap. Quoniam de Jurepatr. num.* 18. *& ſeqq.* Lambert. *ubi ſupra num.* 11. Vivian. *eodem tract. par.* 2. *lib.* 7. *cap.* 3. *num.* 6.

R. P. D. FALCONERIO

Lucana Beneficii.

Veneris 22. *Februarii* 1709.

COnſtructo in Cathedrali Eccleſia Lucana Altare ſub invocatione Sancti Laurentii à Nicolao de Arrighis, datoque placito ſuis hæredibus circa Miſſarum celebrationem, & alia onera adimplenda, Juſpatronatus ad ipſorum favorem in ejus teſtamento condito de anno 1435. his verbis reſervavit — *Cujus quidem Altaris Patronos reliquit, fecit, eſſeque voluit, &c. Dominum Gregorium qu. Arrighi de Arrighis, & providum virum Laurentium ejus fratrem, & filium dicti qu. Arrighi, nepotes dicti teſtatoris, & quemlibet eorum, & quoſcumque alios eorum, & cujuſcumque eorum filios, & deſcendentes maſculos dumtaxat ex legitimo matrimonio procreatos.*

In adimplementum recenſitæ diſpoſitionis, non ſolùm onera declaravit Laurentius unus ex hæredibus dicti Nicolai, unuſque ex Patronis, ſed ulterius idem Altare dotando, iterum de anno 1467. Juſpatronatus ad ſui favorem, ac filiorum Gregorii fratris ſpectare debere præfinivit, ut ibi — *Item quod ipſe Laurentius toto tempore ſua vita, & poſt ejus mortem Luviſus, & Gherardus ejus nepotes, & filii D. Gregorii prædicti, & alii ex eis per lineam Maſculinam deſcendentes ſint, & eſſe intelligantur veri, & legitimi Patroni ipſius Altaris, & Cappellaniæ Sancti Laurentii, & ad eos ſpectet, & pertineat Juſpatronatus, & electio, nominatio, & præſentatio Cappellanorum ipſius Altaris in futurum eligendorum, & receptio, & confirmatio ipſorum Cappellanorum ſpectet, & pertineat ad Capitulum Canonicorum ipſius Eccleſiæ S. Martini.*

Extincta linea de Arrighis in Gherardo ultimo ex

deſcen-

deſcendentibus maſculis, Juſpatronatus, e gentilitio in hæreditarium tranſivit ad commodum Philippi de Calandrinis, hæredis ejuſdem Gherardi, qui quadraginta annorum decurſu pacificè, & abſque ulla contradictione quatuor explevit præſentationes: Verùm quia Julianus iſtius filius, recedendo ab infallibilibus Sacroſanctæ Catholicæ fidei dogmatibus de anno 1566. prolapſus in hæreſim Calvinianam Genevam ſe tranſtulit; Hac de cauſa Lucana Reſpublica eumdem uti incurſum in crimen læſæ Majeſtatis Divinæ, & uti Rebellem ad pœnam ultimi ſupplicii, & confiſcationis bonorum condemnavit, & Ordinarius ùna cum Capitulo, obventa ſub anno 1572. vacatione dictæ Cappellaniæ, eam recognoſcendo exemptam à ſervitute Patronatus, liberè contulit Joſepho de Galganis; E contra verò Franciſcus Jacobus, & Vincentius de Arrighis de anno 1587. ſub credulitate, quòd eſſent de familia Fundatoris, obtinuerunt à Vicario Generali Piſano, Delegato Apoſtolico, reintegrationem ad prædictum Juſpatronatus, cujus ſententia, tamerſi nòn appareat executioni demandata, adhuc præbuit cauſam, ut nullus ferè impoſterum ſtabilis, & pacificus ſtatus dijudicari poſſit.

In ultima tandem vacatione de menſe Decembris 1706. Ordinarius, & Capitulum eamdem Cappellaniam Paulo Franciſco Finuccio contulerunt unà cum ſubſequuta poſſeſſione: Urſula Camigliana, & Magdalena de Rubeis, uti hæredes ab inteſtato Franciſci Arrighi ſine prole defuncti, reſervata penſione ducatorum 25. pro medietate diviſa inter Joannem Baptiſtam Martinellum, & Sebaſtianum Matthiam Pellum, præſentarunt Franciſcum Mariam Nerium; qui penſioni conſentiendo literas pro præſentato de menſe Octobris 1707. à Sancta Sede reportavit: Et Philippus Calandrinus ad Sanctam Catholicam Fidem reverſus, & in Patria receptus, præſentavit Balthaxarem de Baldaxaris. Delata interim hac triangulari contentione, ad Tribunal Signaturæ Juſtitiæ, fuit mihi directa Commiſſio cum clauſula -- *Circumſcripta poſſeſſione, & appoſito ſequeſtro* -- cujus facti Theſis, quamvis videatur à tot inter ſe pugnantibus Beneficii collationibus involuta, atque multiplicibus juris ambagibus circumſepta; Attamen in hodierna Audientia à me propoſita ſub dubio -- *An literæ Apoſtolicæ ſint exequendæ, vel potius, an & cui ſit danda inſtitutio* -- à Patribus extitit definita -- *Literas Apoſtolicas non eſſe exequendas, & inſtitutionem eſſe dandam Paulo Franciſco.*

Quo enim ad primam partem dubii nullam promereri poſſunt executionem Literæ Apoſtolicæ, uti deficientes in principali narrativa exiſtentiæ Juriſpatronatus, ac in verificatione Franciſcum Mariam fuiſſe præſentatum à veris, & legitimis Patronis Caſſador. *deciſ.* 4. *num.* 10. & 12. *de probat.* & *deciſ.* 7. *n.* 1. & 2. *de Jurepatron.* Rot. *deciſ.* 531. *num.* 1. *par.* 1. *diverſ.* & coram Duran. *deciſ.* 87. *num.* 17. Et præ-
3 ſertim attenta cauſa in eiſdem Literis appoſita -- *verificato prius coram te, quod dictum Juſpatronatus ex fundatione, vel dotatione exiſtat, ut præfertur*, quæ conditionem importat, & executionem gratiæ ſuſpendit uſque quo per plenas, concludentes, & legitimas probationes fuerit juſtificata Roſ. *de execut. literar. Apoſtolic. lib.* 1. *cap.* 4. *il* 2. *num.* 124. & 125. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 13. *cap.* 8. *num.* 2. Rot. coram Duran. *dict. deciſ.* 87. *n.* 18. & 19. & coram Cerro *deciſ.* 370. *n.* 6. & 7. & *in recent. deciſ.* 15. *n.* 12. *par.* 14. & *deciſ.* 331. *num.* 2. *par.* 15. Quod abſque ullo prorſus dubio procedit in hypotheſi, in qua adeſt contradictor, uti de libero proviſus: Et Ordinarius, ſive ejus Promotor Fiſcalis eſt in cauſa, ut bene proſequitur idem Roſa *loc. cit. num.* 125. & 126. cùm omnis juris præſumptio urgeat pro libertate Beneficii, *Canon. decretum eſt* 10. *quæſt.* 1. & *Can. omnes Baſilicæ* 16. *quæſt.* 7. Innocent. *in cap. cum Venerabilis num.* 9. *de except.* Ideoque probationes in ſuo genere perfectæ non tam ad poſſeſſorium, quàm ad petitorium proferri debent. Poſth. *de manut. obſervat.* 32. *num.* 27. *in fin.* Rot. coram Millin. *deciſ.* 42. *num.* 3. & *in recent. deciſ.* 235. *num.* 1.

Hujuſmodi autem rigoroſa probatio Juriſpatronatus à juſtificationibus uſque nunc exhibitis non deducitur; dum illius exiſtentia de diametro pugnat cum libertate Beneficii uſque de anno 1572. propter hæreſim Juliani Calandrini ab Ordinario recognita. Et indubitatum eſt Patronum in hæreſim labentem Patrona- 4
tum amittere, & Beneficium uti liberum remanere ſub poteſtate Epiſcopi. Vivian. *de Jurepatron. lib.* 15. *cap.* 2. *n.* 5. Lambert. *in eodem tract. lib.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 8. *num.* 22. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 9. *n.* 31. Molin. *de Primogen. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 27. Sanchez *in præcept. Decal. lib.* 2. *cap.* 19. *num.* 16. & 17.

Neque libertas Patronatus ancipiti ponitur ab illius 5
qualitate gentilitia, ob quam jure hæreditario tranſire non potuit in Calandrinos, dum ſupererant Franciſcus Jacobus, & Vincentius de Arrighis, proximiores Deſcendentes de eadem Familia Arriga Nicolai Fundatoris, quibus nullum præjudicium irrogare valuit delictum Juliani Calandrini, cùm ex illius perſona non venirent, ſed jure proprio, & uti vocati ab eodem Fundatore; immo in iſto caſu etiamſi delictum fuiſſet commiſſum ab aliquo de Familia, tamen Juſpatronatus, nonniſi temporaliter, & durante vita Delinquentis confiſcari potuiſset, & deinde ex lege fundationis tranſire debuiſſet ad alios de Familia in fundatione honoratos, ut præmiſſam concluſionem limitando firmat Sanchez *loc. cit. num.* 15. & 17. *ſequut.* à Farinacc. *de hæreſi quæſt.* 190. §. 1. *ſub num.* 24.

Error quippe eſt in ſuppoſito, dum Juſpatronatus 6
fuit reſervatum favore filiorum, & deſcendentium maſculorum -- *dumtaxat* -- duorum nepotum ipſius Fundatoris, vel pro deſcendentibus per lineam maſculinam ex Luviſo, & Gherardo filiis Gregorii, ac propterea non oſtenſo, quòd Franciſcus Jacobus, & Vincentius de Arrighis deſcenderent à dictis nepotibus, ſive pronepotibus Fundatoris, ad quorum favorem Juſpatronatus erat ſpecialiter reſtrictum, & reſervatum veniunt idcirco conſiderandi tanquam extranei, & excluſi; Riminald. *jun. conſ.* 371. *num.* 77. *cum duobus ſeqq. lib.* 4. Rot. coram ſan. mem. Alex. VIII. *deciſ.* 217. *num.* 1. & *ſeqq.* & *in recent. deciſ.* 15. *num.* 22. & *ſeqq. par.* 7. & *in Meliten. ſeu Panormitana Patrimonii* 6. *Junii* 1708. coram R. P. D. meo Lancetta.

Replicatione non attenta, quòd tunc firmata procederent, quando nunc dicti de Arrighis inſtarent admitti ad præſentandum: At quia uſque tunc conſiderantes, neque delictum Calandrini, neque devolutionem ab Epiſcopo acceptatam, ſibi obſtitiſſe; Obtinuerunt à ſan. mem. Sixto V. cauſam per Breve committi Archiepiſcopo Piſano, ſive ejus Vicario Generali, à quo de anno 1587. ſententiam ſuper eorum reintegratione ad dictum juſpræſentandi reportarunt, & fuerunt canonizati proximiores de agnatione, & familia de Arrighis; Ideoque fruſtatorium nunc reddatur amplius perquirere eorum deſcendentiam.

Quoniam iſta ſententia nunquam fuit executioni 7
demandata propter continuationem proviſi ab Ordinario in poſſeſſione Beneficii uſque ad ejus obitum, quod maximopere confert pro illius ſtatu libero, ex firmatis à Rota poſt Vivian. *deciſ.* 25. *num.* 7. & *in Cremonen. Beneficii* 11. *Maji* 1705. §. *Nec proviſioni*, & 14. *Maji* 1706. §. *Tum etiam quia* coram R. P. D. meo Kaunitz, à quibus deciſionibus etiamſi fuiſſet poſtea receſſum cum ſubſecuta ſententiæ Rotalis infirmatione, ut habetur *ex deciſ. edita* coram R. P. D. meo Lancetta 3. *Decembris* 1706. Attamen alia fundamenta dederunt cauſam mutationi, ut benè obſervat Rota *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Tertius caſus in fine* coram R. P. D. meo Anſaldo. Prout pariter ſubſequuta proviſio de anno 1605. in perſonam Fœlicis Trenta, qui non obſtante contradictione præſentati ab Arrighis, ſuam poſſeſſionem continuavit uſque ad aſſecutionem alterius incompatibilis, ob quam dictum Beneficium à Sede Apoſtolica fuit liberè collatum de anno 1607. Vincentio Landinello, quæ omnia ineffectuationem Sententiæ concludunt, & maximopere favent libertati beneficii. Rota *in Recent. deciſ.* 321. *num.* 21. & *ſeqq. par.* 9. & *deciſ.* 514. *num.* 7. & 8. *par.* 13. & *deciſ.* 136. *num.* 20. *par.* 19. & *in dicta Cremon. Beneficii* 11. *Maji* 1705. §. *Tanto magis*, & 14. *Maji* 1706. §. *Tum etiam in fin.* & §. *His verò adnectebatur*.

Accedit

Accedit inſuper eamdem ſententiam non fuiſſe aptam
8 immutare ſtatum liberum Beneficii, non ſolùm quia ex Actis non juſtificatur, juxta ſenſum Rotæ *in ſupradicta deciſ. 514. num. 6.* Verùm etiam quia ex ipſius lectura detegitur erronea, cùm Judex dd. de Arrighis admiſerit ad præſentandum – *tanquam de familia, agnatione, & denominatione de Arrighis* – quod ex præmiſſis non ſufficit, ſed neceſſe eſt, juxta præſcripta in lege fundationis, ut ſint de vera, & effectiva deſcendentia maſculina nepotum, ſive pronepotum Fundatoris: Unde cùm manifeſtiſſimus ſit error, & in eadem ſententia expreſſus, illa non venit conſideranda. Paul. de Caſtro *in l. cùm prolatis ff. de re judicat.* Rot. coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ. 263. num. 9. & in Melevitana Juriſpatronatus 31. Martii 1702. §. Prout neque* coram R. P. D. meo Scotto, *& in ſepedicta Cremonen. Beneficii 11. Maji 1705. §. Æquè infeliciter, & 14. Maji 1706. §. Ex quo facto in fin. & §. Tum demum quia.*

Et re vera ſi iſti Arrighi originem habuiſſent à deſcendentia in fundatione conſiderata, utique non permiſiſſent poſt obitum Gherardi ultimi de dicta deſcendentia, ut in Patronatu ſuccederet Philippus Calandrinus, neque quòd iſte per ſpatium 40. annorum in illius poſſeſſione permanſiſſet, nec etiam quòd dicti temporis decurſu per quatuor vices pacificè præſentationes explevidiſſet: ut conſideravit Rota *in Mediolan. Prioratus ſuper dubio ignobilium 15. Junii 1703. §. Quòd autem, & ſuper qualitate agnatitia 18. Junii 1702. §. final.* coram R. P. D. meo Scotto, *& in laudata Cremonen. Beneficii 14. Maji 1706. §. Tantò facilius.*

Nec, quæ à dicta ſententia non implorantur, deduci poſſunt ab obſervantia, vel præſcriptione; Nam neutram concurrere exiſtimarunt Domini; Dum poſt delictum Calandrini fuit ab Ordinario, uti de libero proviſus Joſeph Galganus, qui de anno 1572. uſque ad annum 1609. in quieta poſſeſſione Beneficii permanſit, non obſtante prædicta ſententia Delegati Apoſtolici, emanata de anno 1587. juxta ſuperiùs firmata in §. *Quoniam.*

Sequuto ejuſdem proviſi obitu de anno 1605. iterum Beneficium, uti liberum ab Ordinario obtinuit Fœlix Trenta; Et quamvis à Jacobo Arrigho in dicta ſententia reintegratus, præſentatus fuiſſet Marcus Antonius Santuccius, tamen idem Fœlix in ſua poſſeſſione continuavit uſque ad aſſecutionem alterius incompatibilis poſt biennium eventam, ut in dicto §. *Quoniam.*

9 De anno 1607. à Sancta Sede, apud quam vacabat dictum Beneficium, Vincentius Landinellus illud impetravit, & e contra proſecuta lite à Santuccio, per concordiam remanſit hujuſmodi ſtatus abſolutus, & beneficium per renunciationem ejuſdem Landinelli, ſibi tamen reſervata annua penſione ſcutorum centum, à prædicta Sancta Sede conceſſum fuit Georgio Arrigho, qui pro ſtabiliendo jure præſentandi in Jacobo patre adjicere curavit in ſuis literis clauſulam – *Dummodo Patroni ad hoc accedat aſſenſus* – prout effectivè in actu executionis dictus Jacobus ſuum præſtitit conſenſum; Iſta autem in vim Concordiæ peracta inſciis Ordinario, & Promotore Fiſcali non potuerunt immutare præcedentem ſtatum liberum beneficii, neque in Patronum transfundere aliquod jus manutenibile Corrad. *in prax. benefic. lib. 4. cap. 4. num. 14.* Adden. ad Buratt. *deciſ. 633. num. 18.* Rot. *deciſ. 301. num. 2. & 3. par. 2. diverſ. & in recent. deciſ. 615. num. 12. par. 19.*

10 Eoque magis attenta altera clauſula in eiſdem literis contemporanee appoſita – *per præſentes autem non intendimus dictum Juſpatronatus, ſi quod ſit, in aliquo approbare* – quæ operatur, ut excluſa remaneat quæcumque Juriſpatronatus canonizatio, ac ut illæſa reſideat præcedens Beneficii libertas, non obſtante conſenſu à Patrono in executione literarum præſtito. Amayden. *de ſtyl. Datar. cap. 15. §. 15. num. 47.* Rot. *deciſ. 331. n. 8. & ſeqq. par. 15. & deciſ. 290. num. 4. par. 18. recent.* & in toties recenſita *Cremon. Beneficii 14. Maji 1706. §. Nec prædictus ſtatus* coram R. P. D. meo Kaunitz.

11 Eademque Beneficii libertas quàm maximè comprobata remanſit de anno 1630. in quo ſequuto obitu dicti Georgii, Henricus, & Franciſcus filii Jacobi Arrighi coram Ordinario præſentarunt Andream Carellum, cujus inſtitutioni ſe oppoſuit Promotor Fiſcalis, allegando libertatem beneficii, Proviſiones tanquam de libero effectuatas in tribus vacationibus annorum 1572. 1605. & 1607. & impugnando ſententiam Delegati Piſani, negavit præſentantes eſſe de Familia fundatoris: Unde conteſtata lite in petitorio inter Ordinarium; & dd. præſentantes, non ſolùm præſentatio Carelli nullum habuit effectum; verùm etiam, ipſa lite pendente, fuit eodem anno 1630. uti de libero proviſus à Sancta Sede Vincentius Galganus, cum ulteriori derogatione Juriſpatronatus in totum, attenta lite, addita clauſula – *quatenus de illo exiſtat, citra tamen illius approbationem* – Quo circa effectuata hac gratia, eaque diviſa in duobus diſtinctis capitibus, ex primordiali de reſervato comprobatur libertas beneficii, Rota *in dicta Cremonen. Beneficii 14. Maji 1706. §. Non relevante* coram R. P. D. meo Kaunitz; Et ex ſecundario Juriſpatronatus derogatorio propter litem citra illius approbationem educitur litis pendentia in petitorio, cùm Papa nunquam ſoleat Patronatui derogare in totum, niſi lite pendente. Rota *in Romana Cappellaniæ 3. Februarii 1708. §. Quia ſuffragetur, cum allegatis* coram R. P. D. meo Scotto.

Non obſtante concordia inita inter Galganum, & 12
Carellum, qui ob penſionem ad ſui favorem reſervatam liti renunciavit, quia nec iſta novum titulum eidem Galgano tradidit, neque immutavit liberam collationem beneficii, ſed pro redimendis moleſtiis, inquietationibus, litiumque verſutiis, id actum fuiſſe per ipſum Galganum creditur: Molin. *de primogen. lib. 4. cap. 9. ſub num. 22.* & optimè Rota *in Placentina Juriſpatronatus 10. Martii 1704. §. Eoque minus* coram Reverendiſſimo Dom. meo Molines. At nec etiam fuit apta litem extinguere, cùm in ea non intervenerit Ordinarius, cum quo lis principaliter agebatur *leg. à ſententia verſ. idem reſcripſit ff. de appellat.* Rot. *deciſ. 602. num. 4. & deciſ. 715. num. 2. par. 18. & deciſ. 164. num. 7. par. 19. recent. & in Faventina Beneficii 10. Junii 1705. §. Minuſque ſubſiſtit* coram R. P. D. meo Kaunitz.

Hoc namque uſque ad evidentiam oſtenditur à ſubſecuto ſtatu anni 1633. in quo per reſignationem Galgani fuit à Sede Apoſtolica dictum Beneficium collatum Antonio Gratiani Nuti, cum ejuſdemmet litis ſpecifica expreſſione, ac cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite, & cum illa clauſula præſervativa – *per præſentes non intendimus dictum Juſpatronatus in aliquo approbare* – Quinimmò præfatæ literæ Apoſtolicæ non aliter fuerunt executæ, niſi prævia verificatione hujus litis, ut ibi – *Præcedens ad illarum executionem, conſtito ſibi de dicta lite, occaſione*
dictæ Cappellaniæ indeciſa – Quo circa indubia red- 13
ditur litis pendentia in petitorio, quæ in ſua ſtabilitate tamdiu permanere dicitur, donec illius deciſio à re judicata habeatur *cap. Si ii, ut lit. penden. in 6. & inibi* Gloſſ. *in verbo finita* ibi – *poſt ſententiam* – *ubi gloſſ. marginalis* hæc verba addit – *quæ tranſivit in rem judicatam* – tunc enim eſt finita lis, & concordat alter *Textus in cap. primo* cum Gloſſ. *in verbo pariter finita de litis conteſtat. in 6.* Abb. *in Clement. cum lite pendente num. 3. ut lite pendente.*

Nulla denique vis conſtitui poteſt in geminis ultimis Apoſtolicis proviſionibus cum conſenſu Franciſci Arrighi effectuatis, altera nempe ad favorem Antonii Nuti Junioris, in Coadjutorem aſſignati de anno 1644. dicto Antonio Nuti Seniori; Et altera de anno 1655. pro Jacobo de Nutis reſignatario præfati Antonii Junioris. Unde arguitur, quòd exiſtente dicto Arrigho in quaſi poſſeſſione præſentandi in vim præſtiti conſenſus in utroque præcedenti ſtatu, ſive conſideretur pro vero Patrono, ſive pro putativo, hæc ſola poſſeſſio ſufficiat Franciſco Mariæ pro tuendis ſuis præſentationibus, & pro obtinenda executione ſuarum literarum Apoſtolicarum, juxta *Textus in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* & firmata à Rota *in deciſ. 362. num. 3. par. 5. & deciſ. 514. num. 3. par. 13. recent.*

Etenim in primis literis coadjutoriæ non ſolùm fue- 14
runt appoſitæ clauſulæ – *per præſentes quoque non intendimus Juſpatronatus, ſi quod ſit, in aliquo approbare* – Et – *ſuper ea inter aliquos lis, &c. pendeat*

inde-

indeciſa, *&c.* Sed etiam illarum executio nullum inferre potuit præjudicium libertati beneficii, cùm in ea non fuerit citatus Promotor Curiæ Epiſcopalis, de cujus intereſſe principaliter agebatur Corrad. *in prax. benefic. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 62. Rota coram Seraphin. *deciſ.* 1395. *num.* 7. coram Buratt. *deciſ.* 178. *n.* 18. coram Cerro *deciſ.* 120. *num.* 15. *& in dicta Cremonen. Beneficii* 11. *Maji* 1706. §. *Reſpectu* coram R. P. D. meo Kaunitz.

15 In ſecundis verò reſignationibus fuit appoſita clauſula – *accedente conſenſu Patroni*, *verificato tamen prius Jurepatronatus ex fundatione*, *vel dotatione* – in cujus verificationis actu tenebatur quoque illarum executor audire, & citare dictum Promotorem Fiſcalem, juxta praxim expoſitam à Vivian. *de Jurepatr. lib.* 13. *cap.* 8. *num.* 11. *&* 12. Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. lib.* 1. *cap.* 4. *il* 2. *num.* 129. & Rota poſt dict. Vivian. *deciſ.* 25. *in fin. & deciſ.* 184. *num.* 5. *&* 6. *par.* 12. *recent.*

Maximè quia adhuc indeciſa pendebat lis cum eo præcedenter in petitorio conteſtata, & Ordinarius ante prædictam litem eràt in poſſeſſione liberè conferendi Beneficium, & nunc pariter contentio eſt circa illius ſervitutem, vel libertatem; Quapropter in iſto caſu locum ſibi non vindicat diſpoſitio d. *Text. in cap. Conſultationibus*: cùm ſola quaſi poſſeſſio ex ultimo ſtatu, nec aſſerto Patrono ſuffragetur, ad effectum obtinendi manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi, nec ſuo præſentato, pro conſequenda inſtitutione in beneficio, ut poſt Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 18. *num.* 22. magiſtraliter Rot. *in dicta Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Cùm itaque* coram R. P. D. meo Anſaldo.

16 Immo ex cauſa dict. litis prorſus exulante bona fide, ſicuti fructus rei materialis pertinent ad bonæ fidei poſſeſſorem, non autem ad Dominum, prout e contra in malæ fidei poſſeſſore; Ita fructus juris præſentandi (cùm præſentare fructus Juriſpatronatus ſit) ſuos non facit Patronus, qui in omnimodam bona fide non præſentavit, ut bene obſervat Abb. *in dict. cap. Conſultationibus num.* 3. *& ſeqq. de Jurepatr. & in conſ.* 54. *num.* 2. & cæteri Canoniſtæ in eodem *Text.* Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 6. *num.* 22. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 53. *& ſeqq.* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 9. *per totum* cum aliis *in dicta Mediolanen. Beneficii* §. *Suppoſuimus.*

17 Addito denique, prout in §. *Quo enim*, *&c.* præmiſi quòd in literis Apoſtolicis Franciſci Mariæ fuit appoſita clauſula – *verificato prius coram te*, *quòd dictum Juſpatronatus ex dotatione*, *vel fundatione exiſtat* – pro cujus verificatione non ſufficit quaſi poſſeſſio præſentandi, ad normam *Text. in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* ſed requiruntur probationes efficaces, tam in poſſeſſorio, quàm in petitorio, ultra auctoritates allegatas *in dicto* §. *Quo enim*, Rota poſt Vivian. *de Jurepatr. deciſ.* 25. *num.* 1. *& ſeqq.* cum aliis latè congeſtis *in dict. Mediolan. Beneficii* §. *Cùm itaque* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Deſcendendo modò ad ſecundam dubii partem, in qua per Dominos fuit reſponſum – *Inſtitutionem eſſe*
18 *dandam Paulo Franciſco* – ſatis eſt reflectere, quòd vendicata per Ordinarium libertate Beneficii propter hæreſim Juliani Calandrini, ſtatim ſe conſtituit in poſſeſſione liberè illud conferendi, ut habetur à proviſionibus, & collationibus de libero plenè effectuatis de annis 1572. 1605. 1607. & 1630. quæ quantumvis ſint valde remotæ, attamen cùm poſteriores fuerint detectæ turbidæ, & litigioſæ, pro ultimis ſunt conſiderandæ, ut ad rem Rota *in Aretina Beneficii* 20. *Januarii* 1701. §. *Utique*, *&* 23. *Aprilis* 1703. §. *Minimè tollunt cum ſequentibus* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Cremonen. Beneficii* 3. *Decemb.* 1706. §. *Facile fuit in fine* coram R. P. D. meo Lancetta, & in ſpecie favore Epiſcopi, qui etiam ex unico actu in hac quaſi poſſeſſione conſtituitur, Rota coram Seraphin. *deciſ.* 799. *num.* 4.

Aliquod non inferente obſtaculum litis pendentia,
19 introducta de anno 1630. inter Ordinarium, & aſſertos Patronos; Quoniam ea vertente inter primum pro libertate Beneficii, & ſecundos pro ſervitute contendentes, atque ante motam litem, exiſtente eodem Ordinario in quaſi poſſeſſione liberè providendi, præcipuè in duobus ſtatibus annorum 1572. & 1605. abſque ulla contradictione peractis, conſimilis litis pendentia inefficax eſt ad impediendam Ordinario prædicto continuationem, ſive manutentionem in quaſi poſſeſſione liberè conferendi Beneficium, prout ante motam litem egiſſe oſtendit Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 20. *num.* 5. Lancellor. *de attentat. lit. pendent. par.* 2. *cap.* 4. *in præfat. num.* 510. *cum ſeqq.* Rota coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ.* 263. *n.* 13. *& ſeqq. & deciſ.* 427. *par.* 1. *recent. & in Mediolan. Prioratus ſuper Manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *Pendentia verò litis in petitorio* coram R. P. D. meo Scotto.

Eoque minus reſiſtente, quòd proviſio Pauli Franciſci, uti obtenta à Vicario Generali ſine ſpeciali mandato Eminentiſſimi Epiſcopi laboret vitio nullitatis; Etenim, ultra ejuſdem mandati amplitudinem, obſervarunt Domini eam fuiſſe à Capitulo confirmatam, & abſque dubio agi de ſimultanea collatione ad Ordinarium, & Capitulum ſpectante; Quapropter, uno ex eis negligente, impedito, vel nulliter agente, totum jus conſolidatum remanet in altero; Ac uno non contradicente, nequaquam dubitari poteſt de validitate proviſionis alterius, ut poſt Gonzal. Garz. Achill. Put. Coccin. & alios Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 21. *num.* 24. 25. *&* 26.

Cæteroquin ferè inutilis redditur dicta oppoſitio, quia cùm nunc in noſtro Sacro Auditorio diſputetur – *An*, *& cui ſit danda inſtitutio* – & Promotor Fiſcalis ſit in Cauſa, nec ex præmiſſis in dubium revocetur, quin apud Ordinarium exiſtat dicta quaſi poſſeſſio liberè conferendi; Hinc eſt, quòd, corruente actu materialis proviſionis, non tamen perit jus Ordinarii per comparitionem ratificatum, cujus vigore venit inſtitutio concedenda, ad *Text. in cap. Si confirmationem de elect. in* 6. Rota coram Seraph. *deciſ.* 1274. *n.* 2.

Huc uſque diſcuſſa pro libertate controverſi Beneficii, relevant ab onere examinandi excluſionem utriuſque contradictoris. Fortius quia quoad Nerium præſentatum à cauſam habentibus à Franciſco Arrigho non juſtificatur iſtius Auctores fuiſſe de illa Familia Arrigha in fundatione contemplata, nec unquam acquiſiviſſe aliquem ſtatum manutenibilem; Nec ulterius eorum præſentatio ſub conditione penſionis reſervandæ à Sancta Sede Apoſtolica (quatenus cætera neceſſaria concurrerent) inſtitutionem meretur, cùm non doceatur prædictam conditionem fuiſſe intrà quadrimeſtre purificatam Vivian. *de Jurepatr. lib.* 8. *cap.* 6. *num.* 24. Rot. *deciſ.* 430. *num.* 36. *&* 37. *par.* 9. *& deciſ.* 323. *num.* 9. *par.* 16. *recent.*

Quo verò ad Balthaxarem, præſentatum à Philippo 20
Calandrino, etſi indubitata ſit propoſitio, quòd extincto Patronatu Gentilitio in Gherardo de Arrighis, evaſerit hæreditarium ad commodum Philippi Calandrini ſenioris, illius hæredis, juxta *Conſil. Ancharan.* 81. à Sacra Rota paſſim receptum, & pro communi canonizatum in deciſione tranſcripta apud Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 2. *ſub num.* 14. *confirmata* coram Seraphin. *deciſ.* 363. *num.* 3. *& deciſ.* 378. *num.* 1. Buratt. *deciſ.* 183. *num.* 21. Mellin. *deciſ.* 330. *n.* 1. Bicch. *deciſ.* 553. *num.* 5. *&* 6. *& deciſ.* 581. *per tot. & in recent. deciſ.* 221. *num.* 22. *par.* 8. *deciſ.* 220. *num.* 16. *par.* 11; *& deciſ.* 667. *n.* 11. *&* 12. *par.* 18. Adhuc tamen, cùm modernus Philippus Calandrinus ſuam legitimam non probet deſcendentiam ab illo Philippo Calandrino, qui præſentavit de anno 1545. nec quòd cauſam ab illo habeat; Immo verſante nunc controverſia ſuper inſtitutione, quæ eſt judicium poſſeſſorium, non admittitur Patronus, qui in quaſi poſſeſſione præſentandi non reperitur, & ſignanter, quando per lapſum 163. annorum; Alter eſt in quaſi poſſeſſione liberè providendi. Rota coram Cerro *deciſ.* 370. *num.* 15. *&* 16. *& in Aſtoricen. Parochialis* 6. *Februarii* 1699. §. *Ipſe enim* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Mediolanen. Prioratus ſuper Manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *His ita firmatis* coram eodem.

Et ita in triangulari conflictu Partibus acerrimè diſceptantibus reſolutum fuit.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Lite pendente ſuper proprietate Juriſpatronatus, an Judex poſſit date inſtitutionem Præſentato per Patronum putativum exiſtentem in poſſeſſione præſentandi?

SUMMARIUM.

1 *An, & quando ultimus ſtatus, ſeu quaſi poſſeſſio præſentandi ſit reprobata à Concilio Tridentino ad effectum manutentionis. Vide ibi, & num.* 7. 8. 35. *&* 36.

2 *Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ab Ordinario inſtitutus, removeri non poteſt à vero Patrono, etiam ſi iſte poſtea in judicio evicerit Juſpatronatus, & n.* 4. *Intellige, ut num.* 9. *Limita, ut num.* 26. 27. *&* 28.

3 *Epiſcopus lite pendente ſuper pertinentia Juriſpatronatus dare non poteſt inſtitutionem præſentato à Patrono putativo, & exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, quando clarè conſtat de hujuſmodi pertinentia favore veri Patroni, ſeu quando petitorium eſt clarum; ſecus ſi hoc ſit dubium, & quare? Vide num.* 5. *&* 12.

6 *Literæ Apoſtolicæ cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite non ſunt exequendæ, quando adeſt Præſentatus ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi.*

10 *Ultimus ſtatus in Beneficialibus ſemper eſt attendendus.*

13 *Ex duobus Præſentatis, quorum unus ſit præſentatus à Proprietario Juriſpatronatus, & alius ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi quis ſit inſtituendus? & num.* 14. *&* 15.

16 *Quaſi poſſeſſio præſentandi, ut acquiratur, requiritur bona fides.*

17 *Quaſi poſſeſſio præſentandi, & ultimus ſtatus non attenditur in Perſonis Potentibus, niſi doceant de fundatione, vel dotatione per authentica documenta; ſed intellige, ut num.* 18.

19 *Nec attenditur in Perſonis privatis ſi ultimus ſtatus ſit ambiguus, vel æquivocus, aut promanans à titulo infecto, vel contradictus, & contradictor triumphaverit; ſecus ſi ſuccubuerit, quia tunc ultimus ſtatus potiùs corroboratur, & n.* 20. *&* 21.

22 *Pertinentia Juriſpatronatus probari poteſt non ſolùm per publicum inſtrumentum fundationis, vel dotationis, per confeſſionem Partis, & per rem judicatam, ſed etiam per æquipollentes demonſtrationes, ad effectum, ut præſentatus à Proprietario præferatur præſentato ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi nondum inſtituto, & n.* 23. 24. *&* 25.

29 *Ultimus ſtatus an, & quando attendatur ad effectum cognoſcendi an Beneficium ſit Sæculare, vel Regulare, amovibile, vel perpetuum, reſidentiale, vel non? & num.* 30.

31 *Proviſiones Apoſtolicæ neque firmant, neque immutant ſtatum Beneficii. Amplia, ut num.* 32. *&* 33. *Limita ut num.* 34.

37 *Ultimus ſtatus attenditur lite pendente inter Patronum, & Ordinarium vindicantem libertatem Beneficii.*

38 *Præſentatus à majori parte Patronorum eſt inſtituendus, & præferendus Præſentato à minori parte.*

39 *Lite pendente ſolùm ſuper pertinentia Juriſpatronatus, an & pro ea determinanda ſit conſiderabilis quaſi poſſeſſio, & ultimus ſtatus?*

40 *Lite pendente ſuper pertinentia Juriſpatronatus concedi ſolet uni Præſentato inſtitutio, alteri verò præſentanti canonizatio proprietatis.*

41 *Jus conferendi, jus eligendi, aut nominandi plerumque ſynonimè adhiberi ſolent; vel ad invicem, ubi eadem ratio concurrit, fraternizant.*

42 *Literæ Apoſtolicæ in omnibus juſtificatæ ſunt exequendæ.*

43 *Exiſtentia Juriſpatronatus probatur per ſententiam tranſactam in rem judicatam, & obſervantia roboratam.*

44 *Gratia pro Præſentato obtenta à præſentato à majori parte Patronorum dicitur inutilis, & ad majorem cautelam.*

45 *Conſanguineus in paritate vocum eſt præferendus.*

46 *In Jurepatronatus gentilitio Pater unà cum filio conſtituit geminas votes, ſeu perſonas.*

47 *Deſcendentia, ex quibus probetur? Vide ibi, & num.* 48. *&* 49.

50 *Tempus conceſſum à jure ad præſentandum non currit, niſi à die demonſtrata ſcientia.*

51 *Conſtitutio Gregoriana ſuper publicandis reſignationibus an procedat in Beneficiis litigioſis?*

52 *Jura ſanguinis ſunt impræſcriptibilia.*

53 *Quaſi poſſeſſio præſentandi an ſit tranſitoria ad hæredes?*

CASUS IV.

PRætendentibus illis de familia Fundatoris Beneficii A. ad ſe ſpectare Juſpatronatus, non verò ad hæredem extraneum ejuſdem Fundatoris univerſaliter inſtitutum; mota fuit hinc indè lis ſuper pertinentia, ſeu proprietate Juriſpatronatus coram Ordinario. Vacante hoc interim Beneficio per obitum ejus Rectoris; præfatus hæres univerſalis exiſtens in poſſeſſione præſentandi, præſentavit ad illud Clericum idoneum, & habilem. Quæritur an Ordinarius, ſtante hujuſmodi pendentia litis ſuper proprietate Juriſpatronatus, poſſit dictum Clericum præſentatum inſtituere?

Reſpondendum videtur negativè; Sola namque quaſi 1
poſſeſſio præſentandi, in qua reperitur præfatus hæres
ratione unicæ præſentationis à ſe factæ in anteriori
vacatione Beneficii, ſuffragari minimè poſſe videtur
nec ipſi ad effectum manutenendi in dicta poſſeſſione,
nec ejus Præſentato ad effectum conſequendi inſtitu-
tionem, dum hodie poſt Concilium Tridentinum *cap.* 9.
ſeſſ. 25. *de reform.* ad hunc effectum requiritur titulus
fundationis, & dotationis, nec ſufficit immemorabilis
ſuper hac poſſeſſione, niſi ſimul doceatur per authen-
ticas ſcripturas de præſentationibus continuatis per ſpa-
tium 50. annorum, & effectum ſortitis, ut dicam
infra *Par. V.* Si igitur conſuetudo immemorabilis præ-
ſentandi eſt inſufficiens obtinendi manutentionem in
poſſeſſione præſentandi, & conſequendi inſtitutionem,
eo fortius ad hunc effectum erit inefficax unica præ-
ſentatio, & ultimus ſtatus, in quo reperitur præfatus
hæres, juxta Rot. *deciſ.* 557. *num.* 1. §. *Hic autem*
par. 4. *diverſ. & deciſ.* 139. *num.* 5. *& ſeq.* coram
Buratt. ibique Adden. *num.* 12. *&* 17. *& deciſ.* 222.
num. 2. *& ſeq.* coram Ludoviſ.

Et quidem optima ratione, aliàs daretur occaſio
fraudibus, & ſupplantandi verum, & legitimum Pa-
tronum, dum poſſet quis ſe intrudere in hac poſſeſ-
ſione per fraudem, aut violentiam; adeout ſi Præſen-
tato ab exiſtente in eadem poſſeſſione eſſet concedenda
inſtitutio, jam iſte ex propria culpa, & ex actu ini-
quo, ac injuſto reportaret præmium, & commodum
in præjudicium veri Patroni, qui non poſſet removere 2
inſtitutum, etiam ſi poſtea in judicio evicerit Juſpa-
tronatus, juxta *Text. in cap. Conſultationibus*, de quo
infra *Can. XXVI.* ibique Fagnan. *num.* 5. *& ſeqq.*
Capon. *diſcept. forenſ.* 263. *art.* 4. *num.* 37. *tom.* 4.
Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *n.* 8. Quod
cùm ſit maximum abſurdum, venit proinde dicen-
dum, ſtante pendentia litis ſuper proprietate Juriſpa-
tronatus inſtitutionem concedi non poſſe Præſentato
ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi.

His tamen non obſtantibus, contrarium verius de 3
jure cenſeo; Etenim quamvis, quando clarè conſtat
de pertinentia Juriſpatronatus favore veri, & legitimi
Patroni, ſeu quando petitorium eſt clarum, & nul-
lam admittit dubietatem, nequeat Epiſcopus dare in-
ſtitutionem Præſentato à Patrono putativo, & exi-
ſtente in poſſeſſione præſentandi, ea ratione, quia in
hoc caſu petitorium abſorbet poſſeſſorium, ut expreſsè
tuentur Abb. *in dict. cap. Conſultationibus num.* 9.
Paul. de Cittad. *de Jurepatr. par.* 6. *quæſt.* 6. *art.* 6.
num. 16. Capon. *diſcept. forenſ.* 263. *art.* 4. *num.* 41.
tom. 4. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 11. *num.* 7.

Rot.

Rot. *deciſ.* 352. *num.* 17. *par.* 16. *recent.* & *deciſ.* 38.
num. 8. coram Priolo, & *in Bononien. Parochialis*
8. *Februarii* 1706. §. *Neque viſum eſt* coram Eminen-
tiſſimo Scotto; Tamen quando petitorium eſt dubium,
& non clarè apparet de pertinentia Juriſpatronatus,
poteſt Judex, ſeu Ordinarius in poſſeſſorio concedere
inſtitutionem Præſentato per Patronum putativum, &
huic reſpectivè manutentionem; & e contra ſenten-
4 tiam proferre in petitorio ſuper pertinentia favore Pa-
troni veri; itaut terminato petitorio non exinde ta-
men removeatur inſtitutus ad præſentationem Poſſeſ-
ſoris, & Patroni putativi, juxta Abb. *in cap. Cum
dilectus de cauſ. poſſeſs. & propriet.* Mareſcott. *var.
reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 49. & *ſeq.* Lotther. *de re
benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 26. & *ſeqq.* Garz. *de
Benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 49. & *ſeq.* Lancellott. *de
attent. par.* 2. *cap.* 4. *in præfat. num.* 542. Piton. *di-
ſcept. Eccleſ.* 28. *ſub num.* 5. & 16. Rot. *in Medio-
lanen. Prioratus ſuper Manutentione* 15. *Junii* 1703.
§. *Pendentia* coram Eminentiſſimo Scotto. Et plenè
hoc articulo diſcuſſo magiſtraliter docet R. P. D. An-
ſaldus *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Po-
tiſſimè*, & §. *Sed quoque* inferiùs impreſs. *num.* 10.
5 Ratio autem conſiſtit in privilegio poſſeſſorii, quod
non retardatur per exceptionem petitorii, quod requi-
rat altiorem indaginem; unde res judicata in petitorio
non trahitur retro ad retractandum effectum poſſeſſo-
rii; ſed inſervit pro futuris vocationibus; quia licèt
in prophanis deciſo petitorio, recuperentur fructus con-
tra poſſeſſorem, attamen in materia Juriſpatronatus,
evicta proprietate, ejus fructus non recuperantur. Lam-
bertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 3. *artic.* 4.
per tot. Gonzal. *in cap. Querelam num.* 14. *de elect.*
Piton. *ubi ſupra num.* 4. & *ſeq.* Rot. *in Feſulana Pa-
rochialis* 20. *Junii* 1633. apud Pignatell. *conſult.* 14.
6 *num.* 32. *tom.* 10. Immo ſi quis in hoc caſu obtineret
Literas Apoſtolicas cum derogatione Juriſpatronatus
in totum attenta lite, iſtæ non eſſent exequendæ;
quia cùm habeant in ventre Clauſulam -- *Dummodo
non ſit alteri jus quæſitum* -- hæc præſervaret præſen-
tationem jam factam per Patronum putativum, &
exiſtentem in poſſeſſione præſentandi. Lotther. *de re
benef. lib.* 2. *quæſt.* 20. *n.* 53. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4.
num. 56. Rot. *deciſ.* 120. *num.* 9. coram Otthobon.
Non obſtat quòd Concilium Tridentinum impro-
baverit poſſeſſionem præſentandi, etiam immemorabi-
lem, niſi ſimul per authenticas ſcripturas probetur de
præſentationibus continuatis per ſpatium 50. anno-
rum, & effectum ſortitis.
7 Pro remotione namque hujus objecti animadver-
tendum eſt, quòd lis, & controverſia poteſt eſſe ſuper
libertate, & ſervitute beneficii inter Ordinarium, &
perſonam potentem, ſeu ejus præſentatum; inter Or-
dinarium, & perſonam privatam habentem ex privi-
legio Juſpatronatus: inter Ordinarium, & perſonam
privatam ad effectum includendi, & excludendi regu-
lam nonam Cancellariæ; & præſuppoſita ſervitute be-
neficii, ſeu exiſtentia Juriſpatronatus, poteſt eſſe lis,
& controverſia inter perſonas potentes hinc indè, &
inter perſonam potentem, & perſonam privatam, aut
inter earum præſentatos. Ultimus ſtatus, ſeu quaſi
poſſeſſio præſentandi fuit reprobata à Concilio Tri-
dentino, & non ſuffragatur ad effectum manutentionis
prætendenti Juſpatronatus, aut ejus præſentato niſi ſit
unita, & probata cum debitis requiſitis per idem con-
cilium; quando lis eſt ſuper libertate, & ſervitute be-
neficii inter Ordinarium, & perſonam potentem, ex-
ceptis perſonis Regiis, & Jura Imperii habentibus;
quia talis poſſeſſio præſumitur uſurpativa & ſpoliativa.
Autunez *de donat. reg. lib.* 3. *cap.* 28. *n.* 164. Adden.
ad Buratt. *deciſ.* 139. *num.* 17. & *ſeq.* & *deciſ.* 609.
num. 5. coram Cavaler. & *deciſ.* 197. *n.* 41. & *ſeq.
par.* 5. *recent.* Nec ſuffragatur quando lis eſt inter
Ordinarium, & perſonam privatam habentem Juſpa-
tronatus ex privilegio obtento ante Concilium; quia
hoc revocavit hujuſmodi Juſpatronatus etiam cum quaſi
poſſeſſione inde ſequuta. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9.
num. 119. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 18.
num. 23. Barboſ. ad Concil. *dict. cap.* 9. *ſeſſ.* 25. *de
reformat. num.* 68. Nec quando lis eſt inter Ordina-
rium, ſeu collatorem, & perſonam privatam ad effe-
ctum includendi, & excludendi Regulam nonam Can-
cellariæ. Gonzal. *ubi ſupra num.* 22. Rot. *in dicta
Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Cum itaque*
coram R. P. D. Anſaldo inferiùs legen. Non verò
fuit reprobatus ultimus ſtatus, ſeu quaſi poſſeſſio præ- 8
ſentandi à Concilio Tridentino, quando præſuppoſita
exiſtentia Juriſpatronatus lis eſt inter patronos ſive
hinc indè potentes, ſive privatos, ſive inter unum
potentem, & alium privatum, aut inter eorum præ-
ſentatos; ut eſt caſus, de quo agitur, ubi non con-
tenditur de libertate, & ſervitute beneficii, ſed præ-
ſuppoſita hujus ſervitute, ſolùm diſceptatur de perti-
nentia Juriſpatronatus inter hæredem univerſalem, &
eos de familia Fundatoris; hoc enim caſu, hæres qui
exiſtit in poſſeſſione præſentandi eſt in ea manutenen-
dus, & ejus præſentatus eſt inſtituendus. Gratian.
diſcept. 309. *num.* 78. Tondut. *quæſt. benef.* 87. *n.* 9.
tom. 1. Vivian. *de Jurepatron. par.* 2. *lib.* 11. *cap.* 5.
num. 65. & *ſeq.* Pignatell. *conſult.* 82. *n.* 31. *tom.* 9.
Rot. apud Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 141.
& *ſeqq.* & *deciſ.* 274. *num.* 11. *par.* 2. *recent.* & *in
dicta Mediolanen. Beneficii* §. *Ubi autem* coram R. P.
D. Anſaldo.
Nec concedendo manutentionem exiſtenti in poſſeſ- 9
ſione præſentandi, & inſtitutionem ejus præſentato
lite pendente ſuper pertinentia Juriſpatronatus, aperi-
retur via fraudibus, & ſupplantandi verum, & legi-
timum patronum; Quia non omnis quaſi poſſeſſio
præſentandi eſt ſufficiens conſequendi manutentionem;
Sed illa ſolùm, quæ non eſt ambigua, vel æquivoca,
nec procedit à præſentatione nulla, ſpoliativa, & at-
tentata, juxta Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55.
num. 53. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 6. *num.* 15.
Rot. *in dicta Mediolanen. Beneficii* §. *Cæterum*, &
§. *Eoque certius*.

R. P. D. ANSALDO

Mediolan. Beneficii.

Veneris prima Aprilis 1707.

ADeò felix in hac rerum humanarum orbita repu-
tatur conditio exiſtentium in poſſeſſione, ſeu
quaſi, ut præter quandam ſpeciem, ſeu notam beati-
tudinis hiſce poſſeſſoribus attributam à Gloſſa *in cap.* 1.
verb. Requirat de Pac. tenen. in uſib. feudor. ipſimet
Canones Sacroſancti, ac Pontificiæ deciſiones etiam
in materia Eccleſiaſtica, & proxima ſpiritualitati, eoſ-
dem poſſidentes anteferre non abnuerint; inſignis quip-
pe præteritæ ætatis Canoniſta, & ſucceſſivè præexcel-
ſus Epiſcopus Eccleſiæ univerſalis Innocentius III. *in
cap. Querelam* 24. *de Election. & elect. poteſt.* cau-
ſam, quam priùs in minori officio conſtitutus, ſci-
licet in gradu Cardinalatus examinandam aſſumpſerat
ſuper electione, ſeu præſentatione Clerici ad regimen
Eccleſiæ Sancti Salvatoris, deinceps elevatus ad api-
cem Pontificatus, *ſalva quæſtione proprietatis*, nude-
que ponderata quaſi poſſeſſione præſentandi, in qua
Populus præfatæ Eccleſiæ exiſtebat, favore electi per
eumdem populum definivit; & non minus æternæ in
ævum memoriæ Alexander III. *in celebri cap. Con-
ſultationibus* 19. *de Jurepatr.* reſcribens Abbati San-
cti Albani idipſum determinavit jubendo non remo-
veri Clericum ab Eccleſia, qui *tempore præſentationis
ſuæ, ille, qui eum præſentavit, Juſpatronatus Eccleſiæ
poſſidebat*; Ex quibus ſanè Apoſtolicis ſanctionibus, 10
ſive reſponſis nihil magis invaluit in foro, quàm quod
in negotiis Beneficialibus ultimus ſemper ſtatus atten-
datur, & prævaleat, uti plena ſunt volumina, &
ſignanter docet Fælin. *in cap. Eam te num. final. ad
med. de reſcript.* Federic. de Sen. *conſ.* 434. *num.* 3.
verſ. Sed in caſu propoſito, Bald. *conſ.* 437. *lib.* 2.
Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 15. & 16.
Capon. *diſceptat. forenſ.* 76. *num.* 12. *tom.* 2. & *di-
ſceptat.* 262. *n.* 3. *tom.* 4. Rocch. de Curt. *in cap. final.
de Conſuetudin. ſect.* 4. *num.* 82. Gonzal. *ad regul.* 8.
Cancell. gloſſ. 45. §. 2. *num.* 14. & *ſeqq.* Lotther. *de
re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 21. Rota *deciſ.* 367.
num. 9. coram Emerix Jun. *deciſ.* 737. *num.* 3. *par.* 2.
& *deciſ.* 319. *n.* 4. *par.* 16. *recent.* & *in Mediolan.*
Priora-

Prioratus 25. *Junii* 1700. §. *Cæterum omnes*, coram Me, & *in Gerunden. Beneficii de Olot* 7. *Maji* 1703. *in princ.* coram R. P. D. meo Priolo, & *in Verulana Abbatiæ* 23. *Aprilis* 1706. §. *Aggrediendo diſputationem*, coram Eminentiſs. D. meo Card. Caprara.

11 Potiſſimè autem quoties ad literam, & figurationem caſus deciſi per Alexandrum III. appareat, quod præſentatus à patrono putativo, & copulativè exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, jam ab Ordinario ſuo reportaverit inſtitutionem, tunc etenim ſic inſtitutus nullo modo deinceps beneficio privatur *etiamſi*, ſunt verba Textus *in dicto cap. Conſultationibus* -- *poſtea Juſpatr. alius evicerit in judicio*, -- & cùm hoc Textu de plano perambulant Scribentes, nempe Gloſſ. *in cap. Ex literis de Jurepatr.* Abbas *in dicto cap. Conſultationibus ſub num.* 1. *eodem titulo*, & ibi Joann. Andr. *num.* 1. Gonzalez *num.* 2. Barboſ. *num.* 1. Archidiacon. *in cap. Si plures* 16. *quæſt.* 7. Grananiet. *ſuper Decretal. lib.* 3. *tit.* 38. *de Jurepatr. in repetit. ad Textum in cap. Quia Clerici*, & *ſeqq. ſub n.* 11. Capon. *diſceptat. forenſ.* 263. *num.* 37. *tom.* 4. Tondut. *quæſt.* & *reſol. benefic. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *n.* 8. Gratian. *diſceptat. forenſ.* 577. *num.* 9. Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 11. & 93. Antunez *de Donat. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 144. & 146. *in fine*, Card. de Luca *de Regularib. diſc.* 3. *n.* 2. Sperell. *deciſ.* 30. *num.* 23. Rota *deciſ.* 38. *ſub num.* 7. coram Priolo, *in Mediolan. Præpoſituræ* 26. *Novemb.* 1691. §. *In nihilo refragante*, & 4. *Julii* 1692. §. *Atque hinc*, coram R. P. D. meo Molines Decano, *in Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1701. §. *Mulierum*, & *in Hipporegien. Beneficii* 11. *Februarii* 1704. §. *Etenim*, coram bon. mem. Muto.

12 Eaque eſt ratio, quia cùm Jus præſentandi exiſtat in fructu, ut Abbas *ibidem*, inquit, *induſtrialis* hujuſcemodi fructus pertinet ad poſſeſſorem, & quando idem fructus jam reperitur bona fide conſumptus, non intrat ampliùs reſtitutio, etiam poſtea detecto vero Domino, & conſequenter, ſeu parificativè, neque hìc remotio Clerici præſentati, quemadmodum optimè exponit, & ratiocinatur Abbas *loco mox citato num.* 3. *poſt medium*, Fagnan. *in eodem cap. Conſultationibus num.* 5. & *ſeqq.* Vagnerec. *in cap. Ex literis eod. tit. verb. Et adjudiceris Eccleſiam*, Pyrhing. *in jus Canon. lib.* 3. *tit.* 37. *ſect.* 4. §. 1. *num.* 84. & 85. Guttierez *practicabil. quæſt. lib.* 5. *quæſt.* 42. *num.* 40. Poſth. *de manutent. obſervat.* 32. *num.* 7. & *ſeqq.* Fontanell. *de Jurepatr. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 5. & *num.* 12. Cugel. *in jus Canon. lib.* 3. *tit.* 38. *n.* 14. Rota *in Mediolanen. Juriſpatron. ſuper Manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *Pendentia verò litis*, coram R. P. D. meo Scotto.

13 Quòd ſi non adhuc legitima Ordinarii intervenerit inſtitutio major eſt quæſtio, utrum veniat inſtituendus ille, qui fuerit à vero Domino, & proprietario præſentatus, vel potius is, qui ſuam præſentationem exhibeat factam à patrono putativo exiſtente in quaſi poſſeſſione; verùm eadem cæteroquin involuta quæſtio cum gladio diſtinctionis dirimi ſolet; ſcilicet quòd, aut clarè ante præmiſſam inſtitutionem eluceſcit de ipſa proprietate, & dominio, tuncque procul dubiò præferendus eſt præſentatus à vero Domino proprietario, quoniam tam in his, quàm in quibuslibet fraternizantibus in ratione terminis, petitorium abſorbet poſſeſſorium, ſicuti ſine contradictore concludunt Abbas *in cap. Gravis de reſtitut. ſpoliat. in dicto cap. Conſultationibus num.* 9. Cavaler. *in repetit. ad idem cap. Conſultationibus num.* 8. Dec. *conſ.* 126. *n.* 3. Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 39. Capon. *diſceptat. forenſ. diſceptat.* 263. *art.* 4. *num.* 41. *tom.* 4. Carol. Anton. de Luc. in addit. ad Gratian. *diſceptat.* 577. *num.* 2. Antunez *de Donat. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 152. de Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 99. Card. de Luca *de Parochis diſc.* 37. *ſub num.* 42. & *de Jurepatr. diſc.* 11. *num.* 7. Paul. de Cittadin: *de Jurepatr. par.* 6. *quæſt.* 6. *art.* 6. *n.* 16. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 776. *num.* 15. & 16. Rota *deciſ.* 38. *n.* 8. coram Priolo, *deciſ.* 180. *n.* 2. & 3. *par.* 3. & *deciſ.* 352. *num.* 17. *par.* 16. *recent. in Cracovien. Parochialis* 14. *Maji* 1696. §. *Sive etiam quia*, coram bon. mem. Pio, *Lauden. Canonicatus* 3. *Martii* 1697. §. *Minus verò*, coram Eminentiſs. Domino meo Cardinali de la Tremoille, *in Nolana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1702. §. *Sed præſcindendo*, coram R. P. D. meo Caffarello, *in Celſonen. Beneficii* 20. *Februarii ejuſdem anni* 1702. §. *final.* coram bon. mem. Muto, & *in Bononien. Parochialis* 8. *Febr.* 1706. §. *Neque viſum eſt*, coram R. P. D. meo Scotto.

14 Vel e converſo non adhuc dilucidè juſtificata remanſit proprietas, titulus, & dominium, tuncque interim in hac ambiguitate vincit pro illa vacatione bona fides, & quaſi poſſeſſio præſentantis, nemine uſquam dubitante; quod dum ſuper proprietate, & dominio diſceptatur, poſſeſſor interea non ſit manutenendus in poſſeſſione, ſeu quaſi, prout pariter connotarunt Barboſ. *in dicto cap. Conſultationibus num.* 3. *ibidem* Cavaler. *num.* 8. Poſth. *de manut. obſerv.* 32. *num.* 9. Garz. *de beneſ. par.* 5. *n.* 49. & 50. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *à n.* 26. *ad* 33. Card. de Luc. *de Paroch. diſc.* 37. *num.* 2. *deciſ.* 499. *n.* 3. & 4. coram Seraphino, *deciſ.* 1797. *num.* 5. *cum ſeqq.* coram Coccino, & *in Mediolan. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Ex quibus*, & 25. *Aprilis* 1704. §. *finali*, coram R. P. D. meo Molines Decano.

15 Præcipuè quoties eidem ultimo ſtatui, ſive quaſi poſſeſſori ſuffragetur aliqua favorabilis circumſtantia, ſcilicet ſi ultimus ſtatus vigeat pro libertate Beneficii, ſeu pro excluſione Juriſpatronatus, aut verò agatur de Inſtitutione facienda ad Beneficium Curatum, quoniam cùm in primo caſu ipſa quaſi poſſeſſio colorem, & fomentum recipiat à præſumptione Juris, & in ſecundo concurrat intereſſe Ovium depaſcendarum, quæ non debent durante longiori diſcuſſione pertinentiæ, & proprietatis tolerare interſtitium carentiæ proprii Paſtoris, in utriſque idcirco terminis faciliùs judicandum venit pro ultimo ſtatu quemadmodum ſolidè habetur ponderatum apud Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 14. & 23. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 9. *num.* 5. & de Paroch. *diſc.* 15. *num.* 7. & 9. Engel. *in jus Canonic. lib.* 3. *tit.* 38. *num.* 14. *verſ. Adde ſi præſentatio in fin.*

16 Suppoſuimus unà cum quaſi poſſeſſione deſiderari bonam fidem, ſive juſtam putationem Dominii, alias quoties notoriam malam fidem interfuiſſe reſpectu poſſidentis doceretur, non ſolùm non eſſet anteferendus præſentatus à poſſeſſore malæ fidei ante inſtitutionem, ſed etiam, ubi extitiſſet jam inſtitutus ab Ordinario, foret ab Eccleſia removendus, adhibita paritate fructuum, de qua ſupra, dum hi ſive extantes, ſive mala fide conſumpti Domino ſuo reſtitui debent, ad bene enucleata per Abbat. *in dicto cap. Conſultationibus num.* 3. *in fine cum ſeq.* & ibi Joann. Andr. *num.* 2. *in fine*, & *num.* 5. Gonzal. *ibidem num.* 2. *in fine*, Barboſ. *ſub num.* 5. *verſ. Intellige ſupradictam concluſionem*, Rip. *in cap. Cùm Eccleſia Sutrina num.* 92. *de cauſ. poſſeſs.* & *proprietat.* Pyrrhing. *in jus Canon. lib.* 3. *tit.* 37. *ſect.* 4. §. 1. *ſub n.* 85. & 86. Gratian. *diſceptat. forenſ. cap.* 577. *à num.* 4. *ad ſeqq.* Rocch. *de Jurepatronat. in verb. Competens col.* 17. *quæſt.* 19. Fragoſ. *de Regimin. Reipublicæ tom.* 2. *par.* 2. *lib.* 9. *diſput.* 20. §. 2. *num.* 23. Antunez *de Donat. lib.* 3. *cap.* 28. *num.* 149. Lara *de Anniverſ. lib.* 2. *cap.* 9. *num.* 4. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *n.* 28. Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 9. *num.* 4.

17 Et ob id Sacroſancta Oecumenica Synodus Tridentina *in famigerata ſeſſ.* 25. *de reformat. cap.* 9. quia meritò præſumpſit in perſonis potentibus, ſeu Communitatibus, vel Univerſitatibus quaſi poſſeſſionem Juris præſentandi acquiſitam fuiſſe ex vi præpotentiæ, atque uſurpatione, & conſequenter in hoc caſu adeſſe malam, & non bonam fidem pro forma requiſivit, quod niſi de fundatione, vel dotatione per authentica documenta doceretur, nulla probatio temporis etiam immemorabilis ſuper eorum quaſi poſſeſſione attenderetur, ſed præter cætera requiſita neceſſaria omnino exigerentur continuatæ non minori ſpatio, quàm quinquaginta annorum præſentationes, quæve omnes ſuum ſortitæ fuiſſent effectum, idque per authenticas ſcripturas. Quamobrem in hoc genere perſonarum, Communitatum, ac Univerſitatum, neutiquam applicatur cenſura *dictorum Textuum in cap. Querelam de elect.* & *in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* neque de ultimo ſtatu, ulla, vel minima ratio habetur, ſi ſatis

non eſt, ipſa prætenſa immemorabilis probatio conſuetudinis præſentandi, ut eidem Sacro Concilio inhærentes paſſim monuerunt Adden. ad Buratt. *deciſ.* 139. *num.* 17. *&* 18. Pânimol. *deciſ.* 10. *annotat.* 1. *n.* 78. Rota *dicta deciſ.* 139. *num.* 5. *&* 6. coram Buratto, *deciſ.* 222. *num.* 2. *&* 3. coram Ludoviſ. *deciſ.* 609. *num.* 5. coram Cavaler. *&* *deciſ.* 197. *num.* 41. *&* 42. *par.* 5. *recent.*

18 Intelligendo præmiſſa quoties ad mentem Sacri Concilii controverſia rediret cum Ordinario, ſive ejus Collatario, ac aliquo præſentato per perſonam potentem, ſecus autem ubi res eſſet inter præſentatos hinc inde à perſonis potentibus, vel inter unum præſentatum à perſona potente, & alterum à perſona privata, in hoc quippe caſu Concilium non loquitur, aut quicquam præcisè diſponit, ideoque proceditur cum determinatione Juris Canonici communis, ut ſupra, Teſte Rota *in Cracovien. Juriſpatronatus* 27. *Januarii* 1644. coram claræ memoriæ Cardinali Bicchio, inter ejus impreſſas *num.* 3. & repetita poſt Contr. *Diſceptat. forenſ. deciſ.* 12. *ſub num.* 1.

19 Cæterum, ea, quæ huc uſque conſiderata fuerunt favore ultimi ſtatus, ac prænunciatæ quaſi poſſeſſionis ambulant cum hypotheſi, in qua perſpicua demonſtretur juſtificatio ejuſdem ultimi ſtatus, ac quaſi poſſeſſionis, ubi quippe idem ultimus ſtatus detegitur ambiguus, vel æquivocus parum relevat pro fruitione diſpoſitorum *in dicto cap. Querelam*, *&* *in dicto cap. Conſultationibus*, ut generaliter antiquioribus allatis dixit Rota *in Melphiten. Cappellaniæ* 4. *Julii* 1698. §. *final.* coram bon. mem. Muto, *Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Et hinc nullatenus*, coram Eminentiſſimo Dom. meo Cardinali de la Tremoille, *&* *in Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Sine difficultate*, coram R. P. D. meo Lancetta, & in propoſitò ultimi ſtatus derivantis à Proviſione Apoſtolica, quæ potuit in ſuis diſcretè caſibus exequutionem ſibi prometeri, mediante illa de reliquo aſſueta clauſula -- *Sive præmiſſo, ſive alio quovis modo vacet*, -- bene exemplificat Caren. *reſol.* 35. *num.* 10. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *n.* 65. Rota *deciſ.* 13. *de Jurepatr.* coram Achill. *deciſ.* 266. *num.* 1. coram Cavaler. *deciſ.* 482. *ſub num.* 1. *par.* 2. *&* *deciſ.* 147. *num.* 21. *par.* 10. *recent.*

20 Eòque certius quotieſcumque hujuſmodi ultimus ſtatus promanaret vel à titulo prorſus infecto, vel à præſentatione, aut nulla, aut ſpoliativa, aut attentata ex iis, quæ circa titulum infectum afferuntur per Epiſcopum Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 106. Rot. *deciſ.* 710. *num. final. par.* 2. *recent.* & reſpectu quaſi poſſeſſionis deſcendentis à titulo, & præſentatione nulla, ſpoliativa, & attenta, Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *n.* 53. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 6. *num.* 15. Coccin. *annotat.* 304. *n.* 16. Rot. *in Nolana Juriſpatronatus* 10. *Junii* 1702. §. *Neutrum tamen*, *&* §. *Pariter utrobique in fin.* coram R. P. D. meo Caſſarello, in quod coincideret ſi ultimus ſtatus firmari prætenderetur vigore alicujus ſententiæ nulliter prolatæ ad commodum proviſi, vel præſentati in præcedenti vacatione, Rota *in Compoſtellana Parochialis* 2. *Junii* 1698. §. *Denique*, *&* 1. *Junii* 1699. §. *Præſuppoſita in fine* coram Reverendiſſimo dell'Olmo, *&* *in Melevitana Juriſpatronatus* 28. *Januarii* 1701. §. *Conſtabilita* coram R. P. D. meo de la Tremoille.

21 Prout pariformiter idipſum procederet ubicumque ultimus ſtatus non fuiſſet omnino pacificus, ſed acriter contradictus, adhibita tamen illa diſtinctione, utrum Contradictor ſuccubuerit, vel triumphaverit, nam ſi hujuſcemodi Contradictor ſuccubuiſſet, potiùs corroboraretur, quàm in aliquo turbaretur ultimus ſtatus, & e converſo, ut inquit Franc. *var. reſol. cap.* 34. *ſub num.* 12. Card. de Luc. *de Benefic. diſc.* 29. *n.* 25. *ubi de re judicata, à qua prodeat appellatio* Rot. *deciſ.* 63. *num.* 16. *par.* 19. *&* *in Tuden. Parochialis de Berduzido* 26. *Junii* 1700. §. *Ex his*, *&* §. *Et hinc*, *&* *in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Etenim in fine* coram R. P. D. meo Scotto, *Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Non obſtante* coram bon. mem. Muto, *Mediolanen. Cappellaniæ* 25. *Aprilis* 1704. §. *Spretéque rurſùs cum ſeq.* coram R. P. D. meo Molines Decano, *&* *in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1705. §. *Quin ejuſdem* coram R. P. D. meo Omanna.

Tetigimus ſupra ſub §. *Vel è converſo*, quod ante- 22
lationem mereretur reintegra (videlicet ante inſtitutionem Ordinarii) ille, qui Præſentatus extitiſſet ab exiſtente in quaſi poſſeſſione, niſi in contrarium dilucidè juſtificata remanſiſſet proprietas, titulus, & dominium; ſed illud verbum *dilucidè* non eſt adeò rigidè accipiendum, ut debeat conſtare de proprietate, titulo, ſeu dominio prorſus oculari. Quantumvis enim ea regulariter cenſeatur clara, & incontrovertibilis, ſive ut dicunt, probata probatio, quæ vel deſcendit à publico inſtrumento, prout hic fundationis, vel dotationis, aut à confeſſione Partis, vel denique à re judicata, quemadmodum generaliter affirmant, Bald. *in leg. intereſt in ultimo notabil. Cod. de ſolut.* Dec. *conſil.* 38. *num.* 2. Ruin. *conſ.* 128. *n.* 1. *lib.* 4. Card. de Luc. *de judic. diſc.* 26. *n.* 1. de Franch. *deciſ.* 276. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 206. *num.* 2. coram Cavaler. *deciſ.* 180. *num.* 1. coram Ludoviſ. *&* *deciſ.* 198. *n.* 1. *par.* 9. *&* *deciſ.* 347. *num.* 11. *par.* 11. *recent.* *&* *deciſ.* 910. *num.* 90. *ad fin.* coram Coccin. *deciſ.* 385. *num.* 3. coram Merlin. *deciſ.* 1630. *num.* 4. coram Pænia. Et in ſpecie petitorii abſorbentis poſſeſſorium, ſive ultimum ſtatum in materia Juriſpatronatus, ac præſentationum præter ſupra relatos *in* §. *Quod ſi non adhuc* proſequuntur, Ciarlin. *controverſ.* 211. *num.* 69. *&* 70. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *à num.* 29. *ad ſeqq.* Card. de Luc. *de Paroch. diſc.* 9. *num.* 8. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 776. *num.* 16. Rota *deciſ.* 25. *num.* 9. poſt Novar. *in Summ. Bullar. deciſ.* 861. *&* *deciſ.* 887. *utrobique n.* 2. coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 240. *num.* 25. coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ.* 436. *num.* 11. coram Bicch. *deciſ.* 435. *ſub num.* 4. *par.* 2. *deciſ.* 215. *num.* 7. *par.* 15. *&* *deciſ.* 463. *num.* 8. *par.* 19. *recent.* *deciſ.* 514. *num.* 5. *par.* 14. *&* *in Florentina Juriſpatronatus* 4. *Junii* 1681. §. *final.* coram bon. mem. Pauluccio, *&* *in Comen. Juriſpatronatus* 3. *Junii* 1689. §. *Non obſtante* coram Reverendiſſ. Manuel, *&* *in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Minuſque* cor. R. P. D. meo Scotto, *&* *in Mediolan. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Conſtabilitis* coram R. P. D. meo Molines Decano.

Nihilominus non eſt abbreviata manus Tribunalium, & Judicum, ut ſi eminentius, ſeu per æquipollentes, & præcordia eorumdem Judicum ſtringentes 23
demonſtrationes eniteat undequaque de prædicto titulo, dominio, vel proprietate tales demonſtrationes operari non debeant eumdem effectum; in his quippe terminis pari modo ſuperaret, & abſorberet ultimum ſtatum titulus, & proprietas ex congeſtis ad rem penès Matant. *controverſ. jur. par.* 3. *reſponſ.* 47. *num.* 3. Poſth. *in ſuo tractat. de manut. obſerv.* 32. *ſub n.* 8. *verſ. ubi quod*, Rot. *deciſ.* 735. *num.* 9. *in fin. par.* 3. *recent.* cum aliis *in Alatrina Juriſpatronatus* 15. *Junii* 1705. §. *Nec magis ſuffragari* coram R. P. D. meo Scotto, cùm præfatæ ſpecies probationum Inſtrumenti publici, confeſſionis Partis, & rei judicatæ ſtare cenſeantur demonſtrativè, non taxativè, ut innixus auctoritati Sacri Tribunalis, & ſignanter *deciſioni editæ in illa Bononien. Parochialis ſuper manutentione* 26. *Junii* 1682. §. *Siquidem* coram bon. mem. Urſino, benè videtur oſtendere modernus, atque ingenioſus Romanus Advocatus *in ſua diſceptat. Eccleſiaſt.* 28. *num.* 6. Quòd ſecus eſſet, ſi loco rei judicatæ præcederent dumtaxat ſimplices deciſiones, vel ſententiæ, à quibus penderet reviſio, vel reſpectivè appellatio, aut tractaretur de aliquibus præſentationibus, enunciativis, aliiſque conjecturis, quæ non efformarent talem claritatem, ut de contrario doceri non poſſet, ut rectè limitando docuit Rota *deciſ.* 435. *ſub n.* 4. *par.* 2. *recent.* *&* *in Mediolan. Prioratus* 5. *Maji* 1702. §. *Nec ad minuendum* coram R. P. D. meo Priolo.

Et ipſum, quod ſupra diximus circa trinam ſpeciem demonſtrativè potiùs, quàm taxativè deſignatam, practicari dignoſcimus in conſimilibus, & fortè aſperioribus materiis ex. gr. in Statutis aliquam ſolemnitatem expoſcentibus pro forma, quoties tamen eadem forma reſpiciat certum effectum, utique tunc per judicantium ſubſellia æquo paſſu admittitur imple-

mentum

mentum per æquipollentiam, & correſpondentiam cidem effectui ſecundùm bene adducta per Cephal. *conſ.* 25. *num.* 46. *lib.* 1. Menoch. *conſ.* 131. *num.* 15. *vol.* 2. Mareſcott. *var. reſol. cap.* 68. *num.* 1. *lib.* 1. Conciol. *ad Statut. Eugub. prælud. general. num.* 102. Fenzon. *ad Statut. Urb. lib.* 1. *cap.* 194. *num.* 71. R. P. D. Zaul. *ad Statut. Favent. tom.* 1. *lib.* 4. *rubric.* 1. *n.* 45. Cardin. de Luc. *de Feud. diſc.* 87. *num.* 5. Coſtantin. *in ſuis collectan. tom.* 2. *annot.* 45. *art.* 2. *num.* 210. Rot. *deciſ.* 416. *num.* 10. *par.* 18. *recent.* cum aliis in meis adnotationibus *ad deciſ.* 54. *num.* 24. *tom.* 1. *& in Bononien. ſeu Imolen. bonorum ſuper portione Sororis Mariæ Cæleſtis* 27. *Januarii*, *&* 28. *Aprilis* 1698. *&* 23. *Januarii* 1699. coram Reverendiſſimo dell' Olmo.

Quinimmo ſolet, & jueremerito memorata prima ſpecies probationis, nimirum publici inſtrumenti am-
24 pliari, ſeu explicari etiam in caſu, quòd idem Inſtrumentum æquipollenter receptum non loqueretur per verba cubitalia, & expreſſa, ſed indigeret juridica explicatione, ex quo non infligit dubietatem, ſive, quòd idem eſt, claritatem impedit illud, quòd cùm ſola librorum aperitione ſi opus eſt, in ſe certum emergit per ea, quæ optimè tradit Rota *in deciſ.* 183. *n.* 6. coram Seraphin. *& in Alatrina Juriſpatronatus* 7. *Decembris* 1705. §. *Nullatenus attenta replicatione in fine* coram R. P. D. meo Scotto.

Licèt oppoſitum, ut ſequitur *dicta deciſio in Cauſa Alatrina* ſtatuendum eſſet, quando dubietas in facto, & non in jure conſiſteret, dubia tunc locum à contrario ſibi vindicaret propoſitio, quam optimè, vel generaliter, vel in hiſce caſibus aliàs profeſſa eſt Rota, nempe, quòd hujuſmodi æquipollens, ſive Inſtrumentum debeat eſſe tam clarum, ut nullam ſuſcipiat dubietatem, ſive oppoſitionem, ſicuti videre eſt in *deciſ.* 118. *n.* 9. coram Emerix Jun. *deciſ.* 423. *n.* 15. *cum ſeqq. par.* 14. *recent. Barchinonen. Beneficii* 10. *Maji* 1697. §. *Nec obſtat* coram Eminentiſs. D. meo Card. Caprara, *Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Multoque minus* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Spoletana Juriſpatronatus* 19. *Junii* 1701. §. *finalis* coram R. P. D. meo Omanna: Quemadmodum pariter poſtrema ampliatio quoad juris dubietatem declarari, ſeu limitari poſſet, ubi ageretur de adeò intricata amaritudine, & diſpunctione juris, quòd exinde reſultans juris dubietas (etſi hoc de raro contingat) veniat æquiparanda dubietati facti, ad connotata per Corn. *conſ.* 200. *num.* 5. *lib.* 1. Roland. *conſ.* 22. *num.* 36. *lib.* 2. Gratian. *diſceptat. forenſ. cap.* 536. *num.* 10. Capyc. Latr. *deciſ.* 10. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 183. *& deciſ.* 262. *utrobique n.* 6. coram Seraphin. *& in propoſito ultimi ſtatus obſervatum fuit in deciſ.* 362. *à num.* 6. *par.* 5. *recent.*

Hincque redeundo ad dubietatem in facto, vel jure inhærentem ipſi ultimo ſtatui, & ſi ſubſiſtant ſupra in tali propoſito inſinuata ſub §. *Cæterum* uſque ad §. *Tetigimus*, attamen intercedere valet mixtura alterius caſus, in quo utraque Pars colliiigans contendat de quaſi poſſeſſione, ac ultimo ſtatu ad ſui reſpectivè favorem, aut quòd Judices quamvis proculdubio inclinent pro hoc, vel illo ultimo ſtatu, adhuc non ſint invincibiliter certi de quaſi poſſeſſione alterutrius, & tunc Magna Tribunalia rectè quandoque ex peculiaribus circumſtantiis utentia ea legitima prærogativa, qua pollent ſupra cæteros Judices, & inferiores Magiſtratus, quandoque conſueverunt tutius eſſe penetrare viſcera boni juris, & ſubſtantiam meritorum, ipſiuſque tituli mediante reſcripto – *Videatur de bono jure etiam ad effectum manutentionis*, vel prout hic *inſtitutionis*, aut *adjudicationis Beneficii*, – ſicuti præter latè examinata ſuper hujuſmodi formulà reſcribendi *in Romana Communantiarum*, *& Fontanilis* 20. *Januarii* 1701. *ſub* §. *Et idcirco cum pluribus ſeqq.* coram Me, in hac eadem ſubjecta theſi Juriſpatronatus habetur *deciſ.* 333. *in princ. ſub* §. *Cùm autem par.* 17. *recent. Mediolanen. Prioratus* 1. *Februarii* 1704. *in princip.* coram bon. mem. Muto, *& in Rhegien. Juriſpatronatus, ſeu Cappellaniæ* 28. *Junii* 1706. §. 1. *in fin.* coram R. P. D. meo Priolo.

Abſque eo quod huc uſque præmiſſis, & ſignanter probationi æquipollenti, & indagationi boni juris officiant verba prælaudatæ Decretalis Alexandri III. *in* 25
dicto cap. Conſultationibus ibi – *Etiamſi poſtea Juſpatronatus alius evicerit in judicio* – quaſi quod non debeant ad infractionem ultimi ſtatus admitti talia genera probationum, quæ utique poſſent deſervire ad cauſandam præfatam evictionem, non autem ad præpediendam adeptionem beneficii reſpectu ejus, qui ultimo ſtatui innititur: Jam enim tacitè obviam ivimus objectioni, ſeu confuſioni, quæ poſſet exoriri, dum adhibuimus diſtinctionem inter inſtitutionem jam conceſſam, & non conceſſam ab Ordinario, & de facto prædicta Decretalis in ſui definitione revera figurat primum tantummodò membrum allatæ diſtinctionis, cùm præſupponat præceſſiſſe Canonicam inſtitutionem, ſicuti colligitur, ex quo peragit de remotione, & quia adhibet illam dictionem *poſtea*, quæ ordinem, & ſucceſſivitatem, & ſic in noſtro propoſito præcedentiam ipſius inſtitutionis implicat, & ſupponit, ad *Textum in leg. ſi tibi ſervitutis C. de liber. cauſ.* Rebuff. *in leg. labeo ff. de verb. ſignific. fol. mihi* 139. *verſic. Interdum*, Decian. *conſ.* 1. *num.* 226. *lib.* 1. Alexand. *conſ.* 741. *viſo teſtamento col.* 2. *verſic. confirmo ex illa lib.* 2. Gob. *conſult. deciſ.* 39. *num.* 5. Tiraquell. *in leg. ſi unquam C. de revocan. donat. verb. & poſtea num.* 7. Rot. *deciſ.* 566. *num.* 4. coram Cavaler. *& deciſ.* 167. *ſub num.* 7. *par.* 2. *recent.*

De reliquo pro effugiendis æquivocationibus etiam reſpectu ejuſdem primi membri præmiſſæ diſtinctionis
animadvertendum videtur, quòd non ſemper materialis 26
inſtitutio, ac quaſi poſſeſſio Beneficii attributa per Ordinarium alicui operatur, quòd alter prætendens idem Beneficium ad tolerandum ſuum Contradictorem in poſſeſſione Beneficii, licèt ex poſt in Judicio evincatur Juſpatronatus in eo, qui eum præſentavit, hocque ſignanter in trino caſu, quorum primus eſt, quando præfata inſtitutio non fuit extrajudicialis, ſed omnino contradicta; & judicialis, itaut ſuccumbens coram Ordinario litem fuerit proſequutus per reclamationem, & appellationem tam à decreta inſtitutione, quàm à poſſeſſione in ſequelam apprehenſa, ipſa quippe lis; & contradictio juncta reclamationi, & appellationi relinquit negotium in ſtatu integro, & efficit ac ſi ſententia, ſeu decretum ſuper inſtitutione cum omnibus indè ſequutis latum, vel lata non extitiſſet, ex fusè firmatis per Fontanell. *deciſ.* 420. *num.* 34. Magon. *deciſ. Florentin.* 98. de Franc. *deciſ.* 370. *ex num.* 17. Rot. *deciſ.* 24. *num.* 2. coram Cavaler. *deciſ.* 113. *num.* 5. *cum ſeq.* coram Arguell. *deciſ.* 174. *n.* 3. *&* 4. coram Celſ. *deciſ.* 706. *num.* 9. *par.* 18. *& deciſ.* 284. *n.* 5. *par.* 19. *recent. & in Neapolitana Pecuniaria* 12. *Aprilis* 1687. §. *Et ad id* coram Reverendiſs. P. D. meo Molines Decano, *& in Valentina Beneficii* 28. *Novembris* 1705. §. *Cæterum neque* coram Me.

Secundus aſſurgit caſus, quando tractatur de Jurepatronatus ad plures Patronos indiviſibiliter, prout
juris eſt, pertinente; non per hoc namque, quod alter 27
ex Patronis in præcedenti vacatione ſolus præſentavit, reportando etiam inſtitui ſuum Præſentatum, ſibi privativè acquirit ultimum ſtatum, quinimò præſervata reputantur etiam jura poſſeſſionis per hujuſmodi præſentationem favore alterius Compatroni, Abbas *conſ.* 54. *ſub num.* 3. Federic. de Sen. *conſ.* 112. *in ultim. dub.* Calderin. *conſ.* 15. *de Jurepatronat.* Ruin. *conſ.* 10. *num.* 10. *lib.* 5. Poſth. *de manut. obſerv.* 73. *num.* 41. Marc. Antonin. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 55. *num.* 8. Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 115. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 37. Fontanell. *eodem tractat. lib.* 1. *quæſt.* 1. *num.* 16. Card. de Luc. *diſc.* 63. *num.* 28. *eodem tit. de Jurepatr.* Rocch. *in prax. Epiſcop. reſol.* 553. *num.* 7. Adden. ad Ludoviſ. *deciſ.* 417. *num.* 15. Rot. *deciſ.* 452. *num.* 9. coram Gregor. *deciſ.* 69. *n.* 2. *&* 3. coram Millin. *deciſ.* 46. *num.* 25. coram Priol. *deciſ.* 3. *num.* 26. ubi præmaximè ſi doceatur eumdem alterum Compatronum quandoque extitiſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ.* 107. *n.* 5. *deciſ.* 174. *num.* 10. *par.* 5. *recent. & in Mediolanen. Prioratus* 11. *Decembris* 1699. §. *Idque* coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.

Fallente ſolùm hac regula, quando conſtaret aut

de præſentatione inita per unum ex Patronis animo ſpoliandi poſſeſſione ejus Compatronum cum ſuis concomitantibus requiſitis ſcientiæ nimirum & patientiæ ejuſdem Compatroni negligentis, aut tot intercederent præſentationes, quæ facerent præſumere hujuſmodi animum, necnon ſcientiam, & acquieſcentiam Condomini, exiſtimaretur quippe in his circumſtantiis præſervata tantùm ſubſtantia, ſeu titulus juris præſentandi, ſed non ipſa quaſi poſſeſſio, & ultimus ſtatus, ex bene ponderatis in propoſito primæ limitationis per Ruin. *conſil.* 50. *lib.* 5. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 277. *num.* 16. Noguerol. *allegat. jur.* 28. *n.* 33. Vivian. *de Jurepatr. dict. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 28. & circa ſecundam *Maceraten. var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 108. *num.* 33. & 34. Rot. *deciſ.* 299. coram Puteo *lib.* 1. *deciſ.* 251. *num.* 4. *par.* 2. *recent.*

28 Tertius caſus eſt (licèt is non percutiat contentionem inter Patronos) quotieſcumque inſtitutio ab Ordinario conceſſa, ſive etiam collatio alicui facta per Ordinarium prodiit non citato eo, qui propria jura præſumat habere omnino independenter ab Ordinario; ſiquidem tunc talis inſtitutio, talis collatio nullum ei præjudicium inferret, neque valeret factum ejuſdem Ordinarii præbere locum cenſuræ *Text. in dict. cap. Conſultationibus*, quemadmodum exemplificari poteſt, ſi Ordinarius contuliſſet uni beneficium tanquam liberum, eique tribuiſſet quoque poſſeſſionem, quoniam ubi habita notitiâ ſuperveniſſet prætendens habere ſuper hujuſmodi Beneficio jus præſentandi, utique quoad eum res diceretur integra, ſicuti contingeret, quoties Ordinarius pariter inſtituiſſet aliquem Clericum tanquam à legitimo Patrono præſentatum, ad ſummum quippe in hac hypotheſi damnum ſibi gigneret idem Ordinarius, ſed non alteri, qui prætendens Beneficium non eſſe ſervum, ſed liberæ collationis, ad terminos regulæ 8. hodie 9. Cancellariæ, ſequuta vacatione in menſe Apoſtolico Beneficium impetraſset à Sancta Sede, & hic erat caſus nuperrimè diſputatus in illa *Cremonen. Beneficii* 11. *Maji* 1705. & 14. *Maji* 1706. coram R. P. D. meo Kaunitz, quantumvis poſtea fuiſſet ex aliis capitibus, ſeu fundamentis à prædictis deciſionibus receſſum per ſententiæ infirmationem, ut in deciſione poſtmodum edita ſub die 3. Decembris ejuſdem anni 1706. coram R. P. D. meo Lancetta.

Et quoniam occaſione hujus tertii poſtremi caſus attigimus contentionem ſuper qualitate Beneficii, quodammodo venit adhæſivè, non omittenda quæſtio 29 promanans à definitione alterius *Textus in cap. Cùm de beneficio de præben. & dignitat. in* 6. videlicet an, & quando attendatur, ſeu vim faciat ultimus ſtatus in agone determinandi naturam, & qualitatem Beneficii, utrum ſcilicet exiſtat Sæculare, vel Regulare, amovibile, vel perpetuum, reſidentiale, vel non, cum ſimilibus, & certè tunc niſi intercedat legitima præſcriptio, Summus Pontifex Bonifacius VIII. in hujuſmodi capitulo præcipit non attendi ultimum ſtatum, ejuſdemque Conſtitutionis ſenſui obſequentes hoc idem reſponderunt Franc. *in eodem cap. Cùm de benefic. num.* 5. Paſſerin. *ibidem num.* 42. Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 58. *verſ. limitatur*, Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 38. & 44. Beltramin. ad Ludoviſ. *deciſ.* 77. *ſub n.* 12. *verſic. prædictis eſt conformis*, Rot. *deciſ.* 2. *num.* 2. *de præben. in nov. deciſ.* 910. *ſub num.* 11. coram Coccin.

30 Aſt quando colluctatio reſidet inter Collatarios, ſeu Præſentatos ad nudum finem conſequendi ſine præciſa qualificatione tituli poſſeſſionem Beneficii, vel pertractatur de ſuſtinenda aliqua gratia Pontificia, magni momenti reputatur ultimus ſtatus, per ea, quæ ad declarationem, ſeu limitationem prædicti *Textus* diſſerendo crediderunt reſpectu primæ partis Geminian. *in dict. cap. Cùm de beneficio num.* 4. *in fine*, & *num.* 10. *ad med.* Calderin. *conſil.* 23. *in princ.* Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 23. Murg. *de benefic. quæſt.* 3. *n.* 97. Ricc. *prax. Epiſcop. reſol.* 550. Rot. *deciſ.* 823. *n.* 6. coram Pænia *deciſ.* 154. *n.* 3. & 4. *par.* 1. *recent.* & reſpectu ſecundæ Paſſerin. *in dict. cap. Cùm de beneficio n.* 41. Decian. *conſil.* 126. *num.* 1. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 34. *n.* 40. Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 6. *n.* 104. 107. & 117. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 776. *n.* 17. Rot. *deciſ.* 2. *de præben. in nov. deciſ.* 776. *n.* 18. coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 482. *n.* 7. coram Ludoviſ. *deciſ.* 737. *num.* 5. *par.* 2. & *deciſ.* 329. *n.* 6. *par.* 18. *recent.*

Nil magis frequens, & familiare eſt quodammodo 31
adagium, quàm quod proviſiones Apoſtolicæ neque firment, neque immutent ſtatum Beneficii, ex congeſtis Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 18. Noguerol. *allegat. jur.* 28. *num.* 36. Salgad. *de poteſt. Reg. par.* 3. *cap.* 9. *num.* 27. Fraſſ. *de Jurepatr. Reg. Indiar. tom.* 1. *cap.* 3. *n.* 50. Ricc. *in prax. Juriſpatr. deciſ.* 204. *num.* 241. Rot. *deciſ. ultima de Jurepatr.* coram Achil. de Graſ. Rot. *deciſ.* 274. *num.* 14. coram ſan. mem. Alex. III. *deciſ.* 245. *num.* 35. & *ſeqq. par.* 9. *deciſ.* 372. *num.* 113. *par.* 17. & *in Bononien. Parochialis ſuper manutentione* 3. *Julii* 1660. §. *Non obſtante*, & 2. *Februarii* 1680. coram clar. mem. Card. Vicecomite, & 26. *Junii* 1682. §. *Etenim*, & §. *Secunda cum ſeqq.* coram bon. mem. Urſino.

Maximè ſi eædem proviſiones ceciderint ſuper Be- 32
neficio ſubjecto Juripatronatus ſæculari, & Papa providendo de eodem Beneficio, vel deroget expreſsè ipſi Patronatui, vel implicitè de ipſo diſponendo tanquam de reſervato per vacationem in Curia, vel apud Sedem, vel denique in admittendo reſignationes ſub aſſueta clauſula – *accedente conſenſu Patronorum* – in talibus enim circumſtantiis potiùs firmatus, quàm immutatus ſtatus antiquus eſſe reputatur, juxta animadverſa per Burſatt. *conſil.* 324. *n.* 3. *verſ. rurſus lib.* 3. Capyc. Latr. *conſult.* 153. *num.* 40. Fraſſ. *de Patronat. Reg. Indiar. cap.* 3. *n.* 51. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 9. *num.* 11. Rot. *deciſ.* 527. *ſub num.* 2. *par.* 4. *diverſ. deciſ.* 63. *n.* 3. *par.* 10. & *deciſ.* 421. *n.* 33. & 34. *par.* 18. *recent. tom.* 2. *Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Facile fuit*, & §. *Non obſtat in fin.* coram R. P. D. meo Lancetta.

Idemque eveniret, ſi verſaremur in Patronatu Ec- 33
cleſiaſtico, quando proviſiones Apoſtolicæ contigiſſent in menſe Sanctæ Sedi reſervato, eo quippe caſu tanquam compatibiles cum eodem Patronatu Eccleſiaſtico, ſtatum profectò Beneficii non alterarent, ex Murg. *de benefic. quæſt.* 3. *num.* 24. *in fin.* Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 7. *ſub num.* 14. quapropter in ſequelam pro indaganda aſſiſtentia quaſi poſſeſſionis, ſeu ultimi ſtatus ad favorem alterius ex contendentibus, recurri ſolet ad ſtatum antecedentem præſentationum, quæve præceſſerant eaſdem Apoſtolicas proviſiones, ut fuit dictum, & practicatum *in Aretina Beneficii* 20. *Januarii* 1701. §. *Utique*, & 23. *Aprilis* 1703. §. *Minimè tollunt cum ſeq.* coram Me, *in Tuden. Parochialis de Bertuzido* 21. *Junii* 1707. §. *Ex his* coram R. P. D. meo Scotto, & *in Cremonen. Beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Facile fuit in fin.* coram R. P. D. meo Lancetta.

Contrariumve tantummodo dicendum eſſet, quando 34
ſufficienter appareret de voluntate Papæ vindicandi Beneficium in libertatem cum ſcientia, & acquieſcentia Patronorum, quod tamen in dubio non præſumitur, ex Capyc. Latr. *conſult.* 154. *ſub num.* 43. Fælic. *in tract. quando literæ Apoſtolicæ noceant Patrono*, de Roſ. *de execut. liter. Apoſtol. par.* 1. *cap.* 6. *n.* 112. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *n.* 62. & *ſeqq.* Rot. *deciſ.* 39. *ſub num.* 4. coram Ninot. *deciſ.* 405. *num.* 20. coram Bicchio, & *deciſ.* 172. *ſub num.* 9. *par.* 3. *recent.*

Cùm itaque ex huc uſque inſinuatis eluceſcat tot intricata capita diſputationum ad modum hydræ conſurgere in hac materia, totque adſint ſcribentium etiam poſt Sacri Concilii publicationem, diſſecationes, ac digladiationes, totque prodierint pariter ex poſt in caſuum contingentiis oracula Tribunalium, præſertim Sacræ Rotæ ſuper enucleatione, ac applicatione utriuſque *Textus* ab initio collaudati, & magis ſæpè *in cap. Conſultationibus*, mirandum videtur de dicto Fagnani *in dicto cap. Conſultationibus ex num.* 7. §. *Quærunt ad num.* 8. *cum ſeqq. de Jurepatr.* quod nempe præadductæ aliquæ adducibiles quæſtiones remaneant hodie inutiles ob ſuperventam ſanctionem prædicti Sacri Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *cap.* 9. *de reformat.* niſi fortè veniat excuſandus, aut intelligendus in caſu, quo pugna verſetur circa ſervitutem, vel libertatem 35
Bene-

Beneficii, & ut bene intellexerat Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 18. *num.* 22. ad finem includendi, vel excludendi regulam nonam Cancellariæ, quia tunc indubitanter ſola quaſi poſſeſſio ultimi dumtaxat ſtatus ad conſequendam inſtitutionem non ſufficeret, adeout aſſertus Patronus dicere poſſet, *præſentavi in ultima vacatione, fuitque conceſſa inſtitutio meo Præſentato, ergo valeo etiam hodie præſentare, & denegari nequit inſtitutio meo Præſentato;* Obſiſteret enim tunc Sacroſanctum Concilium, quod ex una parte nolens violare legitima jura patronatuum, & ex altera mederi, ne ſub hoc colore Eccleſiaſtica Beneficia redigerentur in ſervitutem, ſemitam præſcripſit, & indicavit comprobandi hujuſmodi ſervitutem, ſeu Juſpatronatus, mediante fundatione, vel dotatione, quæ ex authentico documento, & aliis de jure requiſitis oſtenderetur, & de facto per Sedem Apoſtolicam non conceduntur ullæ literæ, vel gratiæ præſuppoſitivæ Juriſpatronatus, niſi ſub illa clauſula -- *verificato prius Jurepatronatus coram Ordinario* -- ut patet ex de Roſ. *de executor. liter. Apoſtolic. lib.* 1. *cap.* 4. *il* 2. *num.* 124. & explanando præfatam ſanctionem Sacri Concilii Tridentini *ſeſſ.* 25. *de reformat. cap.* 9. tradiderunt Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 74. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 310. *num.* 78. Poſthum. *de manut. obſerv.* 32. *num.* 26. & 27. *in fine*, Tondut. *quæſt. & reſol. benefic. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *num.* 9. & 10. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 5. *num.* 16. Autunez *de donat. lib.* 3. *cap.* 28. *ſub num.* 164. Ricc. *in prax. for. Eccleſ. Juriſpatronatus reſol.* 132. *n.* 3. *deciſ.* 42. *num.* 3. coram Millin. & *deciſ.* 235. *n.* 1. *in fin. par.* 2. *recent.*

36 Ubi autem principaliter non agatur de libertate, aut ſervitute Beneficii, ſed controverſia ſtet cum juridica præſuppoſitione ſervitutis inter plures Præſentatos à diverſis perſonis, quiſnam ex illis veniat inſtituendus, ad hunc caſum minimè extenditur diſpoſitio Sacri Concilii, & locum ſibi uſurpant præfatæ omnes quæſtiones, quæ idcirco non ſunt inutiles, ſicuti relato eodem Fagnan. qui deinceps *in dicto cap. Conſultationibus num.* 16. ſe declaravit, vel correxit, obſervavit Pyrrhing. *in ius Canonic. tit.* 37. *de Jurepatr. ſect.* 4. §. 1. *n.* 88. Ciarlin. *controv. jur. dict. cap.* 107. *ſub num.* 73. Tondut. *quæſt. benefic. tom.* 1. *cap.* 87. *num.* 9. Pignatell. *conſult. forenſ. tom.* 9. *conſult.* 82. *num.* 31. Poſth. *de manut. dict. obſerv.* 32. *ſub n.* 5. Rota *in Piſana Cappellania* 20. *Maji* 1594. coram Blanchett. inter impreſſ. penès Marcheſan. *de Commiſſion. par.* 1. *cap.* 2. *deciſ.* 38. *fol.* 134. *num.* 2. *deciſ.* 1798. *num.* 6. coram Coccin. *deciſ.* 274. *num.* 11. *par.* 2. *deciſ.* 179. *num.* 3. *par.* 3. *recent.*

Quinimmo etiam in primo caſu contentionis cum Ordinario vindicare ſatagente libertatem beneficii non
37 defuere, qui viſi ſunt contentari ultimo ſtatu effectum ſortito ad favorem Patroni, iterum præſentantis præſertim accedentibus aliis adminiculis à longè, ut ita dicamus, titulum indicantibus, ſeu comprobantibus, ut liquet penes Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 62. Poſth. *de manut. obſerv.* 18. *num.* 17. & *ſeq.* Ror. poſt eumdem *deciſ.* 657. *num.* 9. & 10. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 633. *num.* 14. Achill. de Graſſ. *deciſ.* 5. *de Jurepatron. deciſ.* 270. *num.* 2. coram Cerr. *deciſ.* 23. *num.* 7. coram Duran. & *deciſ.* 252. *n.* 7. & 8. *par.* 10. *recent.* & quod præciſivè à patronatu ex privilegio, vel aliàs ſuſpecto, necnon à regula nona Cancellariæ Sacrum Concilium non auferat efficaciam ultimi ſtatus, quamvis agatur de lite cum Ordinario, videtur renuiſſe Rota *in Olomucen. Juriſdictionis* 5. *Junii* 1693. §. *Nec infringi cum ſeqq.* coram bonæ mem. Muto, & 5. *Maji* 1694. §. *Neque in præſenti cum ſeq.* coram Reverendiſſ. P. D. meo Molines Decano, relat. per modernum Romanum *dicta diſceptat.* 28. *ſub num.* 16.

Tantamque ſubſiſtentiam habet in ſuis caſibus *cap. Conſultationibus*, ut Papa gratificare volens unum ex pluribus Præſentatis cum derogatione medietatis vocum, quæ fortè pertinuiſſent ad alterum ex eiſdem contradictoribus præmaximè reſpectum habeat ad eum, qui reperitur Præſentatus ab exiſtente in quaſi poſſeſſione præſentandi, aliàs ipſi gratia, ſeu derogatio non ſuffragatur ſecundùm ea, quæ connotavit de Roſ. *de executor. liter. Apoſtol. in addit. ad cap.* 5. *ſub n.* 47. & pluries dixit Rota *ſignanter deciſ.* 87. *num.* 9. coram Arguelles *deciſ.* 604. *num.* 5. & 6. coram Cerr. *deciſ.* 267. *num.* 23. coram Peutinger. *deciſ.* 305. *n.* 6. coram Priolo *deciſ.* 352. *num.* 4. *par.* 6. *recent. Verulana Abbatia* 23. *Februarii* 1680. §. *Suppoſito igitur*, coram bonæ memoriæ Rondanino, *Iſclana Beneficii* 26. *Martii*, & 18. *Junii* 1696. coram Eminentiſſimo Dom. meo Cardinali de la Tremoille, *Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. 1. *in fin.* coram Me, & *in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Idemque evenit* coram bon. mem. Muro.

Ceſſante dumtaxat hac neceſſitate docendi de quaſi poſſeſſione ſui præſentantis, quandocumque ille, qui obtinuit gratiam derogationis limpidè per rem judicatam, vel confeſſionem Partis aliiſve modis ſupradictis patefaceret de titulo ejus Auctoris incontinenti, reincideret etenim in eo caſu jam abunde ſuperiùs affirmata non curando de quaſi poſſeſſione, ultimove ſtatu per deglutitionem poſſeſſorii factam à petitorio, hocque præſertim re non integra, uti videbatur diſtinctum *in Celſonen. Beneficii* 25. *Januarii* 1700. §. *Hoc tamen cum ſequenti* coram bon. mem. Jacometto, & proſequitur de Roſ. *in dicta addit. cap.* 5. *ſub n.* 48. vel quando juncta præfata liquiditate petitorii Impetrator hújus gratiæ numeraret pro ſe voces, quæ excederent medietatem, ex quo in his terminis hujuſmodi gratia derogationis medietatis potuit quidem obtineri ad ſuperabundantiorem cautelam, quæ nunquam 38
nocet, ſed in propria eſſentia remaneret inutilis, & fruſtratoria, habens quippe majorem partem vocum indubitabilium ſuapte natura minorem devorat, & vincit, ut præter generalia, de quibus per *Text. in cap.* 3. & ibi Gloſſ. *verb. qui minoribus de Jurepatronatus*, habetur penès Capon. *diſceptat. forenſ.* 67. *num.* 5. *tom.* 2. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi allegat.* 72. *num.* 199. Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſcurſ.* 61. *num.* 20. *deciſ.* 294. *num.* 8. & 9. coram Duran. *deciſ.* 375. *num.* 11. coram Cerr. *deciſ.* 379. *num.* 21. & 22. *par.* 8. *deciſ.* 363. *num.* 10. *par.* 9. *deciſ.* 30. *num.* 7. *par.* 19. *recent.* & *in Pampilonen. Parochialis* 6. *Martii* 1702. *in princ.* & *in Mediolanen. Prioratus* 25. *Junii* 1700. §. *Manentibus igitur in utraque*, coram Me, dictum ad rem fuit *in deciſ.* 57. *num.* 16. *verſic. Unde opus non eſt*, poſt Tondut. *de penſionibus*, & *Celſonen. Beneficii* 25. *Januarii* 1700. §. *Hinc non eſt*, coram bon. mem. Jacometto.

Poſtremo ad dilucidiorem, ut ſperatur, materiæ explanationem, videtur non omnino prætereundum, quòd quandoque caſus præbet, quòd in Cauſa, ſive in certamine exiſtant, nedum Præſentati de aſſequenda inſtitutione dimicantes, ſed etiam Patroni ſuper proprietate, & titulo, verum hæc complicatio, ſeu comparitio perſonarum non obnubilat Theatrum non ſolùm quoties Patroni ſint in Scæna ad ſimplicem finem adhæſionis pro reportanda inſtitutione favore proprii Præſentati, dum veniens in judicio adhærendo alteri ex Principalibus collitigantibus quicquam non facit immutationis ad tradita Ubert. *de citat. cap.* 14. *num.* 263. & 269. Rota *deciſ.* 303. *num.* 3. & *ſeqq.* & *deciſ.* 576. *num.* 8. coram Ludoviſ. *deciſ.* 144. *num.* 18. coram Coccin. & *deciſ.* 261. *n.* 7. *par.* 15. *recent.*

Sed quoque in caſu, quo uterque Patronus princi- 39
paliter concupiſcat dirimi quæſtionem proprietatis, tantummodo quippe in hoc ſuppoſito, quoad eoſdem Patronos non poſſet pro determinanda pertinentia juris præſentandi (niſi forſan per viam obſervantiæ interpretativæ, &c.) aliqua haberi reflexio de quaſi poſſeſſione, aut ultimo ſtatu, ſed ſolùm inquiſitio facienda eſſet de præmiſſo titulo, & proprietate per ea, quæ optimè advertit Rota *deciſ.* 13. *num.* 21. *par.* 6. *recent.* quin exinde officeretur privilegio quaſi poſſeſſionis competenti alteri ex Præſentatis; intereſſentia quippe Patronorum deſuper contendentium gignere non valeret, niſi principium illius evictionis, & præſervationem Juriſpatronatus cum canonizatione ejus proprietatis, quas uterque reſpectivè Pontifex videlicet Innocentius III. & Alexander III. præſervare intenderunt; Siquidem non implicat præberi uni manutentionem, alteri ſententiam, & ſic eo magis, ne frau-

40 detur, nimiumque protrahatur Eccleſiæ ſervitium, donec diſputari contingit de pertinentia Patronatus, concedi uni Præſentato inſtitutio, alteri verò Præſentati canonizatio proprietatis, juxta egregiè diſpuncta penès Abbat. *in cap. cùm Dilectus, ubi cæteri Canoniſtæ do cauſ. poſſeſſ. & proprietat.* Guttierez *practicabil. quæſt. lib. 5. quæſt. 42. & ſeqq. & num.* 48. Mareſcott. *var. reſol. lib. 1. cap. 55. n. 49. & ſeqq.* modern. Roman. *dict. diſceptat. 28. ſub n. 5. & ſub n. 16. prope med.* Rot. *deciſ. 14. de reſtit. ſpoliator. in antiq. deciſ. 416. num. 3. & deciſ. 575. num.* 1. coram Seraphin. *deciſ. 269. n. 6. & 7. par. 2. diverſ. deciſ. 374. n. 11. & deciſ. 435. num. 4. par. 2. recent.*

41 Hæcque omnia, quæ dicta ſunt in Theſi Juriſpatronatus proportionabiliter congruunt, & applicantur juri conferendi, ac juri eligendi, & nominandi cum ſimilibus, iſta namque vocabula plerumque ſynonimè adhiberi ſolent; vel ad invicem, ubi eadem ratio concurrat, fraternizant ita demonſtrante *Text. in cap. Querelam de elect. & elect. poteſtat. & aſſerentibus* Abb. *in ſæpius relat. cap. Conſultationibus num.* 2. Vitalin. *in Clement. 1. num. 25. de exceſs. Prælator.* Fagnan. *in dict. cap. Conſultationibus num.* 7. Bald. *conſ. 437. in princip. lib.* 2. Card. de Luc. *de regal. diſcurſ. 3. num.* 3. Sperell. *deciſ. 30. num. 20. verſic. idemque eſt in elect.* Rot. *deciſ. 252. num. 2. & deciſ. 38. num.* 5. coram Priol. *& deciſ. 13. ſub num. 20. par. 6. recent. Novarien. Parochialis, ſeu Vicariæ Sancti Martini 22. Junii* 1705. §. *His poſitis* coram Eminentiſſimo Domino Cardinali Caprara, *& in Tarraconen. Parochialis de Vimbodino* 15. *Januarii* 1706. §. *Reſcripſerunt itaque Domini* coram Me.

Abſolutis hiſce Theoricis, quarum elaborationem libavi, ut jungerem ſtudii ſacrificium obedientiæ debitæ in obſequium deſiderii, & juſſionis Tribunalis, ſeu Reverendiſs. Dom. mei Decani ſub non diſſimili tamen proteſtatione, quam faciunt ſcribentes vitam, ſeu geſta Venerabilium Servorum Dei, & decreto ſan. mem. Urbani VIII. nempe quòd fides remaneat penès Auctorem, ſive extenſorem, cujus quandoque ſenſus non ſemper adſcribitur ſenſui Tribunalis, ſic uti paſſim habetur apud Rotam *deciſ. 5. in fine* coram Pænia, *& deciſ. 70. num. 9. par.* 19. & ipſe Ego aliquando me declaravi, *& præcipuè in illa Ferrarien. ſeu Imolen. Bonorum 26. Martii* 1700. §. *Adderem ego in ſenſu privati Extenſoris* coram Me.

Et ad rem hodiernæ reſolutionis deſcendendo, ſicque, ut dicitur applicando activa paſſivis, ſequuta vacatione beneficii, ſeu Abbatiæ erectæ ſub titulo Sancti Joannis Evangeliſtæ in Terra, ſeu loco Robiani per liberam reſignationem Joannis Baptiſtæ illius poſſeſſoris, tres ab initio Præſentati extiterunt, videlicet Petrus Paulus à Cæſare ſignanter, duobuſque fratribus; Joannes Franciſcus à Balthaxare Avo, & Cajetano, Philippo, & Balthaxare Michaele Fratribus, & Rodulphus à Marchione Joanne Claudio omnibus de prænobili familia Squarcia, aliàs de Gluſſiano; Verùm cùm paulo poſt Joannes Franciſcus jura præſentationis de ſe factæ tranſtulerit, & ceſſerit in Petrum Paulum ſub certis modificationibus, ſeu pactis, idemque Petrus Paulus à Sanctiſſimo Domino noſtro Pontifice ſemper Optimo Maximo, nedum ſucceſſivè obtinuerit hujuſmodi ceſſionem, ac pacta approbari, ſed etiam gratiam, quam nuncupant *pro Præſentato* cum ulteriori derogatione Juriſpatronatus, juremerito Ordinarius comperta narratorum verificatione literas Apoſtolicas deſuper expeditas executioni demandandas eſſe decrevit, quod & Sacra Rota hodierno oraculo confirmavit, ſubcenſens — *Nullum eſſe arbitrium* — quod eidem Auditorio, Signatura Juſtitiæ circa retardatio-
42 nem hujuſce exequutionis commiſerat, quemadmodum in ſimilibus caſibus concurrente juſtitia, & juſtificatione expreſſorum ſolita eſt reſpondere, ut liquet ex *deciſ. 594. num.* 2. coram Bicch. *& ſeqq. & deciſ. 83. num. 1. par. 17. & deciſ. 82. pariter num. 1. par. 19. recent. Bononien. Cappellaniæ 11. Martii* 1701. *in principio* coram Reverendiſſimo dell'Olmo, *Chelmen. Decanatus Tamoſcen. 26. Junii* 1702. §. *Arbitrium* coram bon. mem. Muto, *Auguſtana Canonicatus 19. Januarii* 1705. §. *Plana etenim* coram R. P. D. meo Omanna *Barchinonen. Beneficii 26. Junii* 1705. §. *Cùm autem, in Interamnen. Juriſpatronatus 22. Martii 1706. in principio, & in Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper exequutione literarum Apoſtolicarum 21. Februarii proximè præteriti* §. *Arbitrium etenim* coram R. P. D. meo Scotto.

Ac equidem de neceſſariiſſimo extremo pro ſuſtinenda præſentatione, exiſtentiæ ſcilicet Juriſpatronatus, quod de cætero ut ſupra innuimus, Sancta Sedes facilè non approbat, & de quo explicitè in præſenti Bulla, ſeu literis Sanctiſſimus Dominus noſter ſe declaraverat per illa verba — *per præſentes non intendimus dictum Juſpatronatus in aliquo approbare*, — irrefragabiliter conſtitit ex antiquiſſima ſententia noſtri Tribunalis lata uſque de anno 1597. per Cardinalem Lancellotum, in qua ad normam deciſionum, quæ præceſſerant coram Comitulo *inter ſuas deciſ. 6. & deciſ.* 46. definitum fuerat, *Eccleſiam ſine Cura, vel Cappellanum ſub invocatione Sancti Joannis Evangeliſtæ, de qua agebatur, fuiſſe, & eſſe de Jurepatronatus Petri Pauli, & familiæ de Squarcia de Gluſſiano ex fundatione, & dotatione*: Cumque ab hac ſententia nulla deinceps interpoſita appareret appella- 43
tio, quinimmo ea remanſerit ſub inconcuſſa per ſæculum obſervantia roborata, non erat ambigendum, quo minus non foret ſuperabunde ſatisfactum verificationi exiſtentiæ ejuſdem Juriſpatronatus quoad hanc familiam de Squarciis de Gluſſiano etiam juxta præſcriptum, quatenus oportuiſſet, Sacri Concilii Tridentini *in ſupracitata ſeſſ. 25. de reformat. cap.* 9. ut ultra ſuperiùs in ſua claſſe allegatos comprobarunt Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib. 1. cap. 57. num. 10. deciſ. 490. num.* 4. coram Dunoz. Jun. *deciſ. 169. num. 11. par. 10. & deciſ. 25. num. 9. par. 12. recent. Leodien. Parochialis 27. Junii* 1687. §. *Concurrit, Camerinen. Juriſpatronatus 10. Maji* 1694. §. *Abſque dubio, & in Mediolanen. Prioratus ſuper dubio ignobilium 15. Junii* 1703. §. *Cumque Ordinarius* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Mediolanen. Præpoſituræ 23. Januarii* 1705. §. *Accedente præſertim* coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano, & in propoſito Juriſpatronatus gentilitii connotarunt Peregrin. *conſil. 32. à num. 18. ad 20. lib.* 1. Rota *deciſ. 482. num. 5. par. 1. deciſ. 270. num. 9. & 11. par. 11. & deciſ. 192. num. 2. par. 19. recent. & in Comen. Cappellaniæ 31. Martii* 1702. §. *Ex his quoque* coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali de la Tremoille.

Firmato Jurepatronatus in genere, nullaque coincidente dubitatione ſuper veritate tam litis, quàm ceſſionis Sanctiſſimo Domino noſtro enarratæ, & per Sanctitatem Suam approbatæ, & communitæ, parvum obſtaculum injecit illa alia clauſula præſervativa in literis appoſita, ſive adjuncta — *necnon litis pendentiæ hujuſmodi, & juribus dicti Rodulphi in aliquo præjudicare* — nullibi quippe præluxit, quòd confirmata jam ceſſione facta Petro Paulo per Joannem Franciſcum, & vigente præſentatione, quam in ſui perſonam reportaverat Petrus Paulus, aliquod, vel minimum præjudicium Rodulpho irrogaretur; Cùm etenim Petrus Paulus ex utroque capite etiam disjunctìm ſumpto, propriæ nimirum præſentationis, & ceſſionis juris alterius præſentationis in ſe transfuſæ per Joannem Franciſcum pluralitatem, & excedentiam vocum ad ſui favorem numeraret, quodammodo, ut ſupra meminimus gratia derogationis Juriſpatronatus imbibita ejus 44
literis *pro Præſentato* reddebatur inutilis, vel omnino ſuperabundans ad punctualem deciſionem *in dicta Celſonen. Beneficii 25. Januarii* 1700. §. *Hinc non eſt opus* coram bon. mem. Jacometto, & pari modo generaliter ultra ſuperiùs relatos in §. *Ceſſante dumtaxat*, tradiderunt Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. quæſt. 4. art.* 1. Garz. *de Benefic. par. 9. cap. 2. n.* 257. Rot. *deciſ. 85. num.* 1. coram Celſ. *deciſ. 19. num. 1. par. 11. & deciſ. 74. num. 1. par. 18. recent. Compoſtellana Parochialis 2. Junii* 1706. §. *Decidendi ratio* coram R. P. D. meo Priolo, *& in Sueſſana Beneficiorum 25. Junii ejuſdem anni* 1706. §. *Ipſe enim* coram R. P. D. meo Kaunitz.

Diximus ex utroque capite, nam inchoando à propria præſentatione, quam Petrus Paulus fuerat ſortitus à Cæſare, ac duobus ejus fratribus, ecce quod præſcin-

ſcindendo à ceſſione, ac vocibus ſub ea incluſis, ecce quod idem Petrus Paulus ſuperabat Rodulphum non exhibentem pro ſe, niſi unicam vocem ſuæ præſentationis Marchionis Joannis Claudii, haud relevante ad hoc propoſitum, ubi opus eſſet, prætenſa immutatione Juriſpatronatus de gentilitio, ut ſonabat ſententia Cardinalis Lancellotti in hæreditarium, quandoquidem admiſſa etiam præſuppoſitione, ſive figuratione qualitatis hæreditariæ, adhuc ſtetiſſet Juſpatronatus in duabus vocibus hæreditariis, altera nempe proveniente à linea Cæſaris, & altera à linea Joannis Claudii, tuncque in hac æqualitate viciſſet Petrus Paulus, dum & ipſe erat de familia Gluſſiana, & idcirco ſem-
45 per in paritate vocum comparativè ad Rodulphum extraneum erat gratificandus, & anteponendus, prout rationabiliter, & æquitativè tenent Gloſſ. *in cap. Neminem diſtinct.* 7. Capon. *diſcept. forenſ.* 67. *num.* 4. *tom.* 2. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verb. honorificum quæſt.* 38. Lambert. *eodem tract. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 5. *art.* 40. Vivian. *pariter eodem tract. par.* 3. *lib.* 14. *cap.* 2. *num.* 67. Rota *deciſ.* 275. *num.* 2. coram Mantic. *deciſ.* 647. *num.* 16. coram Buratt. *deciſ.* 294. *num.* 2. coram Pamphil. cum aliis *in Mediolanen. Juriſpatronatus* 3. *Julii* 1684. §. *Obſervarunt* coram bon. mem. Paluccio.

Eoque robuſtius juncta, ſeu perſpecta in quadam, ut præmiſimus ad exuberantiam, derogatione Juriſpatronatus etiam in totum attenta lite præexiſtente; quia licèt in vim prædictæ poſterioris clauſulæ Papa non intellexerit velle præjudicare eidem pendentiæ litis, ac juribus Rodulphi; nihilominus ne omnino gratia vacua remaneret, & ſine effectu ſaltem in aliquo illa incompatibiliter ad omne pejus erat interpretanda, aut reducenda ad eam gratificationem in caſu medietatis vocum, quam Pontifices ſibi paſſim aſſumunt in locum Ordinarii ex animadverſis per Amayden. *de ſtyl. Datariæ lib.* 1. *cap.* 15. §. 15. *num.* 4. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 103. Rot. *in Barchinon. Beneficii* 23. *Martii* 1705. §. *Tertio tandem* coram Me; Gratia quippe, quantum fieri poteſt, nuſquam debet reputari penitus inutilis, & otioſa, ut inquit Bonifacius VIII. *in cap. ſi Papa de privileg. in* 6. Pariſ. *conſil.* 70. *col.* 2. *vol.* 1. Cyriac. *controverſ.* 622. *num.* 17. & 18. *tom.* 4. Mantic. *de tacit. lib.* 10. *num.* 5. *tom.* 1. Capycius Latr. *deciſ.* 182. *num.* 69. *tom.* 2. Rot. *deciſ.* 297. *num.* 2. *par.* 4. *tom.* 2. & *deciſ.* 385. *num.* 5. *par.* 11.

Evidentiùs autem, quia neque ullatenus conſtabat de hac prætenſa immutatione qualitatis, quæ eſſet diverſificativa naturæ familiaris, & gentilitiæ in contradictorio judicio canonizatæ per enunciatam ſententiam, & rem judicatam Cardinalis Lancellotti, quæ cùm poſt illa verba -- *fuiſſe, & eſſe de Jurepatronatus Petri Pauli* -- adjecerit -- *& familiæ* -- profectò efficiebat, quòd Patronus habendus eſſet pro verè familiari, & verè gentilitio, quemadmodum benè in durioribus terminis circa Juſpatronatus familiæ de Mantegatiis pluries deciſum fuit, & præſertim in illa *Mediolanen. Prioratus* coram clar. mem. Card. Corrado *ſub die* 14. *Martii* 1646. coram Ubago *deciſ.* 24. *num.* 5. & *deciſ.* 30. *num.* 1. *in recent. deciſ.* 503. *ſub num.* 1. *par.* 18. *ſub die* 11. *Aprilis* 1699. cor. R. P. D. meo Molines Decano, & 25. *Junii* 1700. §. *Dicebat igitur* coram Me, 15. *Junii* 1701. §. *Abſque eo quod* cor. R. P. D. meo Priolo 17. *Junii* 1703. §. *Hujuſmodi* coram R. P. D. meo Scotto, & *ſuper mixtura & filiis familias* 29. *Januarii proximè præteriti* §. *Qualitatem enim gentilitiam* coram R. P. D. meo Caſtarello.

Quoniam ad oſtendendam prætenſam immutationem perperam adducebatur non admodum antiqua præſentatio facta per Petrum Paulum ſub anno ſcilicet 1683. in Perſonam Joannis Claudii ſub illa expreſſione uti hæredis, quia præterquam non poterat per hanc nuncupationem citra conſenſum aliorum de familia, quibus fuerat jus quæſitum per rem judicatam, fieri talis immutatio, adhuc vocabulum illum hæredis, vel erat accipiendum pro hæredibus ſanguinis, quia ſtatim Petrus Paulus in eademmet præſentatione alterum vocabulum immiſcuit Agnati, vel omnino ſperni merebatur, dum in actibus conſequutivis, & ſignanter in ipſa inſtitutione fuit expreſſum, quòd Beneficium ſpectaret ad Familiam de Squarciis de Gluſſiano cum poſitiva productione Sententiæ Cardinalis Lancellotti, ex qua ſanè productione facta ſine ulla præſervativa, vel proteſtatione urgentiſſima enaſcitur confeſſio producentis ad *Text. in cap. Olim in Cenſib. leg.* 1. §. *Editiones ff. de eden.* Gloſs. *in auth. de Teſtib.* §. *Et licèt verb. & ſuppliciis col.* 6. Neguſant. Sylv. Jeſ. *quæſt.* 78. *num.* 1. & *ſeqq.* Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *reſol.* 36. *num.* 3. Ridolphin. *in prax. par.* 1. *cap.* 2. *num.* 148. Angel. *de confeſs. lib.* 1. *quæſt.* 7. *effect.* 5. *num.* 18. Rot. *deciſ.* 128. *num.* 7. coram Bicch. *deciſ.* 360. *n.* 3. *par.* 5. *deciſ.* 88. *num.* 20. *par.* 6. *deciſ.* 29. *num.* 37. *par.* 7. & *deciſ.* 429. *num.* 25. *par.* 18. *recent.*

Superaddendo, quòd cùm non aliunde meliùs quam per ipſam rem judicatam coruſcare non poſſet de Jurepatronatus coram Ordinario illud admittere debente, utique hic actus, hæc confeſſio, hæc productio prævalebat ſimplici, ac æquivocæ nuncupationi hæredis, aliàs decretum inſtitutionis, & admiſſionis Juriſpatronatus factum ab Ordinario minimè remanſiſſet juſtificatum ex actis prout præſumitur, & oportet ad tradita per Gloſs. *in leg. his qui ad Civilia, verb. oſtende verſ. dicimus enim Cod. de appellat.* Scacc. *eod. tract. de appellat. quæſt.* 20. *ſub num.* 20. Card. de Luc. *de Benefic. diſc.* 14. *n.* 10. Rot. *deciſ.* 864. *n.* 6. coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 114. *n.* 7. coram Zatat. *deciſ.* 254. *n.* 7. coram Bicchio *deciſ.* 667. *n.* 2. *par.* 1. *deciſ.* 272. *num.* 6. *par.* 12. & *deciſ.* 604. *ſub num.* 6. *par.* 19.

Conſtabilito igitur Jurepatronatus in ſua propria qualitate familiari, ſeu gentilitia, conſequens erat, quod cum modernus Petrus Paulus Actor oſtenderet 46
ſeſe fuiſſe præſentatum à tribus perſonis; Rodulphus verò tantummodo ab una, dubio procul præcelleret ejuſdem Petri Pauli præſentatio, cùm nemo ignoret, quòd in Jurepatronatus gentilitio, ſeu familiari non numerantur ſtirpes, vel lineæ, vel quotæ hæreditariæ, ſed ſola capita Præſentantium, itaut Pater unà cum filio conſtituat, ubi opus eſt, geminas voces, ſeu Perſonas, Franc. *in cap. ult. de Jurepatr. in* 6. Gabriel. *conſil.* 196. *num.* 6. *lib.* 2. Gratian. *diſcept.* 522. *n.* 19. Rot. *in Florentina Juriſpatronatus de Ricaſolis*, relata penès Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 71. & *in Mediolanen. Prioratus de Mantegatiis* 11. *Decembris* 1699. §. 6. & 15. *Februarii* 1700. §. *Concurrente*, coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano 25. *Junii* 1700. §. *Atque* coram Me 14. *Februarii* 1701. §. *Prædicta*, coram Rev. P. D. meo Scotto, & *latiùs ſuper dubio filiorumfamilias* 18. *Junii* 1703. coram eodem.

Circa defectum probationis deſcendentiæ, quem promovebant Informantes pro Rodulpho facilè fuit reſpon- 47
dere, cùm etenim in toties memorata Sententia Cardinalis Lancellotti expreſſa mentio facta legeretur de Balthaxare Seniore tanquam Patrono, & de familia Gluſſiana, undique ſufficiebat, quòd in Præſentantibus Petrum Paulum liqueret de juſtificatione Deſcendentiæ ab ipſo Balthaxare Seniore ex iis, quæ paſſim affirmantur per Franceſ. *variar. reſol. cap.* 34. *n.* 18. Caſtald. *conſ.* 189. *num.* 15. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 118. Rot. *deciſ.* 348. *num.* 2. coram Pænia *deciſ.* 100. *n.* 2. coram Duran. *deciſ.* 31. *num.* 8. cor. Celſ. *deciſ.* 983. *num.* 3. cor. Dunoz. Jun. *deciſ.* 118. *num.* 28. coram Bicchio, *deciſ.* 146. *num.* 2. *par.* 2. & *deciſ.* 63. *ſub num.* 6. *par.* 10. *recent.*

Quòd autem in Præſentantibus Petrum Paulum ve- 48
rificaretur, ac probata exiſteret prædeſcendentia à Balthaxare Seniore per gradus diſtinctos, nempe Cæſaris Senioris, Livii, & Cæſaris Junioris, qui fuit unus ex prædictis Præſentantibus evincebatur ab effectivis Præſentationibus expletis à præfato Cæſare ſeniore, & Avo moderni Cæſaris, à partita librorum Parochi ſuper matrimonio, à fidibus baptiſmatum, & reſpective publicis Inſtrumentis diviſionum, ex quibus ſanè reſpectivè applicatis Domini non dubitarunt emergere prorſus ſufficientem juſtificationem deſcendentiæ, ſicuti in ſimilibus facta tali conglomeratione aliàs dixit Sacra Rota *deciſ.* 14. *num.* 8. coram Dunozet. Junior. *deciſ.* 417. *num.* 16. coram Priol. *deciſ.* 1280. *num.* 1. coram Emerix Jun. *deciſ.* 399. *num.* 11. *par.* 16. *deciſ.* 397. *num.* 1. *par.* 15. & *deciſ.* 590. *pariter n.* 1. *par.* 19. *recent. Neapolitana*, *ſeu Civitatis Caſtelli* deſcen-

deſcendentiæ 14. *Junii* 1700. coram R. P. D. meo Priolo, *& in Avenionen. ſeu Vaſionen. Primogenituræ* 25. *Junii ejuſdem anni* 1700. §. *In cæteris gradibus*, ubi de denominationibus fratris coram Parocho occaſione contracti matrimonii, *& per tot.* coram bon. mem. Jacometto inter impreſſas penès modernum Forolivien. *deciſ. & rer. judicatar. vol.* 1. *tit.* 3. *de legat. & fideicommiſs. deciſ.* 11. *&* 12. *& in Sutrina Canonicatus* 21. *Junii* 1706. §. *Quod autem* coram eodem R. P. D. meo Priolo.

49 Iſtud igitur caput exuberaſſet, ſed quia juxta vulgare, & legale adagium, duo vincula magis ligant, quàm unum; validum quoque videbatur alterum caput reportatæ ceſſionis per Petrum Paulum à Joanne Franciſco altero Compræſentato, quod etiam ſecundum caput in ſe continebat membra, ſeu voces in numero quatuor, ideoque etiam ſeorſim ſuffocantes illam unicam vocem, quæ pro Rodulpho militabat, jam enim de validitate hujuſcemodi ceſſionis hæſitatio cadere non poterat, ſtante literali Sanctiſſimi Domini Noſtri approbatione, & cujus ſupremæ poteſtatis exiſtit ſimiles ceſſiones ad favorem certæ perſonæ, illarumque pacta admittere, & validare, ut reſpectu primæ propoſitionis inquiunt Pariſ. *de reſignat. lib.* 14. *quæſt.* 6. *n.* 12. Caſſador. *deciſ.* 3. *n.* 3. *de renunciat.* Rot. *deciſ.* 4. *num.* 1. coram Millin. *& deciſ.* 380. *ſub num.* 3. *par.* 4. *recent.* & in ordine ad ſecundam Gloſſ. *in cap. Ex parte il primo*, & ibi DD. *de offic. Delegat.* Covarr. *lib.* 1. *variar. reſol. cap.* 5. *num.* 8. Cochier. *de permut. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 1. *&* 3. *& cap.* 43. *n.* 1. Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 19. *n.* 23. Tondut. *de penſion. cap.* 16. *num.* 12. *& ſeqq.* Barboſ. *de jure Eccleſiaſt. in univerſ. lib.* 3. *cap.* 15. §. 5. *de permut. à n.* 179. *ad* 182. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 66. *ſub num.* 7. Rot. *deciſ.* 1956. *num.* 6. coram Coccin. *deciſ.* 290. *num.* 2. coram Pamphil. & ibi Adden. *num.* 19. *& deciſ.* 190. *num.* 4. *par.* 5. *& deciſ.* 808. *num.* 11. *par.* 18. *recent.*

Jamque pariter non erat in hac parte controvertibilis deſcendentia à ſupramemorato Balthaxare ſeniore circa Præſentantes eumdem Joannem Franciſcum cedentem ex documentis pluſquam ſufficienter exhibitis, ac propterea difficultas, ſi quæ aderat, ad binas reducebatur exceptiones ab eiſdem Scribentibus pro Rodulpho deſuper oppoſitas; Primam nimirum, quod præſentationes exaratæ in perſona Joannis Franciſci initæ noſcerentur poſt lapſum quadrimeſtris ex indulgentia Eccleſiæ Laicis Patronis attributi ad præſentandum *in cap. Propter de Jurepatron.* Et ſecundam, quòd cùm ceſſio hæc non fuerit publicata, non erat attendenda, reſiſtente non minùs ad literam, quàm ad ſpiritum rationis ſanctione Bullæ ſan. mem. Gregorii XIII. *la* 85. *Bullar. nov. tom.* 2. quam aſſerebant procedere etiam in Beneficiis litigioſis, ex Rota *in Burgen. Canonicatus* coram Pamphil. Sen. impreſs. apud Marcheſan. *de commiſſion. par.* 2. *fol.* 544. *num.* 3. *& ſeqq. deciſ.* 331. *num.* 15. *&* 16. *par.* 15. *deciſ.* 141. *num.* 37. *par.* 16. *& deciſ.* 420. *num.* 12. *par.* 19. *recent.*

50 Neutra tamen ad ſenſum majoris partis Dominorum viſa eſt, obſtaculum poſſe præbere etiam huic licèt ſuperabundanti capiti ceſſionis; nullitas namque derivans à præterlapſu temporis, intrà quod faciendæ erant præſentationes, ſubmovebatur à veriſimili ignorantia, ſeu non probata ſcientia Patronorum de ſubſequuta vacatione, & maximè per reſignationem, qui non eſt actus tam ſcibilis, quàm exiſtit obitus, quando tamen veriſſimi juris eſt tempus non currere, niſi à die demonſtratæ ſcientiæ Cavaler. *in repetit. ad cap. Conſultationibus de Jurepatr. num.* 35. *&* 36. Hores de Mena *var. reſol. lib.* 1. *quæſt.* 3. *à num.* 20. Engel. *in jus Canonic. lib.* 3. *tit.* 38. *num.* 13. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcop. par.* 3. *allegat.* 72. *n.* 135. Vivian. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 2. *n.* 20. Rot. *deciſ.* 459. *num.* 7. coram Buratt. *deciſ.* 114. *num.* 8. *& ſeqq.* coram Cerro, *& deciſ.* 221. *num.* 10. *par.* 7. *recent.* cum aliis *in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1705. §. *Verùm neque viſum eſt Dominis cum ſeq. & in Segobien. Canonicatus* 17. *Martii proximè præteriti* §. *Aliquod involverem in utroque*, coram Me.

Parum relevante, quòd talis ſcientia eſſet præſumibilis ob moram, quam trahebant in Urbe Patroni de tempore, quo Joannes Baptiſta familiam Dominicanam ingreſſus liberè dimiſit beneficium in manibus Superioris, quamvis etenim permanentia in Urbe Civitate tam vaſta non admittat illam probabilitatem ſcientiæ, quæ poteſt conſiderari fortaſſe in parvis Civitatibus, ſeu Oppidis, adhuc cùm, ut diximus, vacatio non acciderit per obitum Joannis Baptiſtæ, eſto millies, quod Patroni præſumptivè ſciviſſent ingreſſum ejuſdem Joannis Baptiſtæ in Religionem, ſciviſſent quoque initam fuiſſe renunciationem, ſeu dimiſſionem Beneficii, profectò non probatur poſitiva qualitas, & circumſtantia ejuſdem dimiſſionis, ſeu reſignationis, utrum nempe extitiſſet celebrata ad favorem certæ perſonæ, quo caſu de ſtylo Datariæ, ut connotavimus, apponi ſolet clauſula – *accedente conſenſu Patronorum* – in quibus ſanè terminis Patroni poterant, ſeu debebant expectare requiſitionem aſſenſus procurandi per Reſignatarium, vel potius liberè expleta fuiſſet dimiſſio, & reſignatio; quapropter, vel quia ſemper ageremus de ſcientia præſumpta, quæ non ſufficit, vel quia ſatis non eſſet in præjudicialibus demonſtratio ſcientiæ in genere, niſi oſtendatur etiam in ſpecie, ſeu qualitate præjudicante, ſemper ad oculum hujuſmodi prima ruebat exceptio, ut circa præcedentem priorem concluſionem ampliando regulam profitentur Cavaler. *in repetit. ad dict. cap. Conſultationibus num.* 36. Gabriel. *conſil.* 185. *num.* 9. *lib.* 2. Lap. *allegat.* 78. *num.* 12. Alphonſ. de Leon. *in tract. de offic. Cappellan. quæſt.* 4. *prax.* 5. *num.* 77. *&* 79. Rota *deciſ.* 2129. *num.* 22. corram Coccin. & reſpectu poſterioris videre eſt penès Fælin. *in cap. Cùm contingat col.* 2. *verſ. & dicit*, Bald. *hic de reſcript.* Card. *in Clement. unic. col. pen. verſ. tertio quæro de conceſs. præben.* Rov. *de contract. minor. gloſs.* 16. §. 7. *ſub num.* 375. Rot. *deciſ.* 142. *n.* 2. coram Puteo *lib.* 1. *deciſ.* 1239. *n.* 1. coram Seraphin. *deciſ.* 283. *num.* 4. coram Coccin. *deciſ.* 486. *n.* 7. *par.* 18. *& deciſ.* 533. *n.* 34. *par.* 19. *recent. Romana Officii* 26. *Martii* 1694. §. *Deciſio* coram Eminentiſs. D. meo Caprara inter impreſs. per Conſtant. ad Statut. Urb. *tom.* 3. *deciſ.* 14. *num.* 31. *in fin. & in Carpentoraſten. Parochialis de Mazan* 13. *Februarii* 1699. §. *Profectò nihilominus* coram Me inter hactenus impreſs. *deciſ.* 72. *num.* 6.

Dilabebatur quoque ſecunda exceptio non factæ pu- 51
blicationis, quòd Gregoriana Conſtitutio ſuper publicandis reſignationibus procedit quoque in Beneficiis litigioſis, juxta prælaudatas ex parte Rodulphi deciſiones noſtri Tribunalis, & præcipuè *deciſ.* 420. *n.* 12. *par.* 19. *recent.*

Attamen hæc propoſitio in omnem caſum recipienda eſſe videbatur quotieſcumque tractatum fuiſſet de puris, & ſimplicibus reſignationibus, non autem ita de facili intercedente, prout hic, triplici mixtura caſus, altera nimirum, quod ceſſio erat pactionata cum nonnullis modificationibus, & præ cæteris cum reſervatione penſionis, quapropter illa fraus, quæ rectè ſuaſit ſan. mem. Gregorium XIII. ad decernendas has publicationes, ceſſabat ex fideli narrativa totius rei geſtæ cum ſubſequuta validatione Pontificis, itidem non verſabamur in ceſſione, aut reſignatione Beneficii poſſeſſi, ac detenti per Reſignantem, ſed dumtaxat de ceſſione juris in ſpe ad Beneficium vigore præſentationum, quam ſortitus fuerat Joannes Franciſcus adhuc collitigans, & non poſſeſſor, ac denique approbatio ceſſionis facta per Papam non erat gratia principalis, ſuper qua literæ reſignationis prodiiſſent; Gratia etenim principalis conſiſtebat in datione literarum Apoſtolicarum pro Præſentato, cum derogatione Juriſpatronatus etiam in totum; cùmque ulterius præſervaretur in eiſdem literis pendentia litis, juſque competens Rodulpho, ad quid publicare literas pro minima parte amplectentes ceſſionem, & non potius directè Judicem exequutorem adire pro dirimenda ejuſdem litis pendentia, & ſubmovendo prætenſo jure ſine intereſſe Rodulphi, unde perſpecta hac differentia, ſive mixtura ſuccedebat concluſio, quòd nullum Statutum, nulla Lex, nulla Conſtitutio regulariter vim ſortiatur in caſu mixto, & maximè differente in ratione, pro qua Lex, Statutum, ſive Conſtitutio emanavit, ut pariter habetur in ordine ad mixturam penès Ruin. *conſ.* 113. *num.* 7. *lib.* 1. Cyriac. *controv.* 258. *num.* 13.

Card.

Card. de Luca *de ſucceſſ. ab inteſt. diſc.* 16. *n.* 19. *& ſeq.* Surd. *deciſ.* 174. *num.* 14. Rota *deciſ.* 458. *num.* 26. coram Bich. *deciſ.* 366. *n.* 6. *par.* 15. *deciſ.* 7. *n.* 4. *par.* 17. *& deciſ.* 488. *num.* 9. *par.* 18. *recent. & in Viterbien. Manutentionis* 14. *Decembris* 1699. §. *Concurrente inſuper* coram R. P. D. meo Scotto, cum aliis in adnotatione ad meas deciſiones *deciſ.* 12. *num.* 37. & in ordine ad diverſitatem, ſive ceſſationem rationis DD. *in cap. ut circa de election. in* 6. Roman. *conſil.* 179. *num.* 12. Dec. *conſil.* 317. *n.* 2. Gonzal. *ad Regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 45. §. 13. *n.* 48. Rota *deciſ.* 602. *num.* 3. coram Emerix Jun. *& deciſ.* 165. *num.* 12. *par.* 19. *recent.*

Addito, quòd in omnem eventum innegabile eſſet, quòd pendentia litis præſervata per Pontificem ſaltem non relevaret ad finem, ne honeſtum cauſaret impedimentum, ut non decurreret ſemeſtre à Gregoriana conceſſum pro incunda publicatione, prout optimus (ita ſubintelligendo) fuit in poſterioribus deciſionibus ultimus ſenſus Tribunalis, de quo *in deciſ.* 1242. *num.* 6. *&* 7. coram Emerix Jun. *& deciſ.* 260. *n.* 36. *par.* 17. *recent.*

Dignoſcebant forſan præcitati Informantes pro Rodulpho ob efficaciam, atque ſoliditatem fundamentorum, quæ huc uſque patefecimus medullam boni juris aſſiſtere Petro Paulo, ideoque recurrebant ad præſidium prædictorum *Textuum in cap. Querelam, & in cap. Conſultationibus* ob jam enunciatos ſtatus antecedentes annorum, ſcilicet 1683. & 1689. pro quorum faciliori diſſolutione ſupervenit mihi enunciata commiſſio materiam latiori calamo diſſerendi, & de facto prætermiſſo actu noviſſimo anni 1689. qui nullam præſeferebat præſentationem, ſed ſimplicem conſenſum præſtitum, abſentibus, & ignorantibus Compatronis reſignationi factæ per Marchionem Joannem Claudium hodie præſentantem, quive actus haberi non meretur in aliqua conſideratione pro firmando ultimo ſtatu, ex deductis per Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 6. *n.* 9. Adden. ad Ludoviſ. *deciſ.* 349. *num.* 7. *in fin.* Rot. *deciſ.* 339. *par.* 2. coram Ludoviſ. *& deciſ.* 830. *ſub num.* 7. coram Emerix Jun.

Unicus actus, qui remanebat præſentationis anni 1683. quin etiam uterque in nihilo obſiſtebat ſtante patefactione proprietatis per rem judicatam cum cæteris uſque dum demonſtraris, quamobrem cùm ulterius hodie eſſemus quoque in caſu non conceſſæ Inſtitutionis per Ordinarium alicui ex præſentatis, ſeu, ut dicitur, *re integra*, recurrebant favore Petri Pauli omnia firmata, ſeu animadverſa ſuperiùs *in* §. *Quòd ſi non adhuc*, & à fortiori allata *in* §. *Tetigimus cum plurib. ſeqq.*

Roborabant (etſi ex abundanti) pariter eadem jura Petri Pauli allata in §. *Secundus eſt verò caſus*, ex quo non apparebar, quod ultimi prætenſi ſtatus præſentationum, ſeu quaſi poſſeſſionis geſti eſſent privativè, ſive animo ſpoliandi legitimos Compatronos, nam illa enunciativa unici Patroni emiſſa de anno 1689. ultra quod concernebat aſſenſum non reſcribilem, ut præmiſimus, ad firmationem ultimi ſtatus, nihilominus hujuſmodi enunciativa non fuit approbata per Ordinarium exequen. literas reſignationis, ut liquet ex confrontatione Summarii Rodulphi, & de cætero ſubjecta materia Juriſpatronatus gentilitii non patiebatur, quod vigore ultimi ſtatus præjudicium afferretur Patronis jure proprio, & ex propria perſona venientibus, jura quippe ſanguinis ſunt im-
52 præſcriptibilia, *ad Text. in l. jura ſanguinis ff. de reg. jur. & in* §. *final. inſtitution. de jur. natural. gent. & civil.* & in noſtro propoſito Dec. *in cap.* 1. *de Jurepatronat. in* 6. Alexander. *conſ.* 13. *num.* 10. *lib.* 5. Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 577. *n.* 41. 42. *&* 44. Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 61. *&* 52. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 35. *ſub num.* 8. Franceſ. var. *reſolution. cap.* 34. *num.* 22. Molin. *de Primogenitur. Hiſpaniar. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 31. Rot. *deciſ.* 46. *num.* 25. *& deciſ.* 67. *ſub num.* 8. coram Priolo, *& deciſ.* 220. *n.* 46. *par.* 11. *recent.*

Hiſque nimis ad ſatietatem diſpunctis ſuperfluum remanſit examinare alteram quæſtionem, an revera valeret Rodulphus allegare quaſi poſſeſſionem Marchionis Joannis Claudii ſui præſentantis, qui nun-
quam ex ſemetipſo præſentavit, ſed ſolùm ad præſa- 53
tos actus devenit de anno 1683. & 1689. alter Petrus Paulus ejus Pater, ſecundum ea, quæ pro negativa, & in hac materia facti non tranſitorii ad hæredes, videri poſſunt penès Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *d. cap.* 107. *num.* 7. *& ſeqq.* Poſth. *de manutent. obſervat.* 55. *à num.* 26. *ad ſeqq.* Vivian. *de Jurepatronatus lib.* 4. *num.* 64. Card. de Luc. *eod. tract. diſc.* 63. *num.* 31. Rot. poſt eumdem Vivian. *deciſ.* 43. *num.* 2. *deciſ.* 222. *num.* 7. coram Ludoviſ. & ibi Adden. *num.* 12. *in fine deciſ.* 390. *num.* 1. coram Coccin. *& deciſ.* 708. *num.* 5. *par.* 18. *Recentior.* pro affirmativa apud Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 23. Fontanell. *de Jurepatron. lib.* 1. *quæſt.* 27. *num.* 1. *& ſeqq.* Panimoll. *deciſ.* 10. *annotat.* 30. Rot. *deciſ.* 84. *ſub num.* 3. poſt Vivian. *de Jurepatron. deciſ.* 260. *num.* 4. *par.* 2. *deciſ.* 64. *ſub num.* 29. *par.* 13. *Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper Manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *Fruſtra demum* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 25. *Aprilis* 1704. coram Reverendiſſimo P. D. Molines Decano, & bene diſtinguendo reſultat ex Rota *deciſ.* 31. *num.* 8. coram Celſo *deciſ.* 374. *num.* 2. *par.* 11. *Lucana Beneficii* 13. *Junii* §. *Quicquam non refragante* coram bon. mem. Muto, *Comen. Cappellaniæ* 18. *Aprilis ejuſdem anni* §. 1. *verſicul. certum eſt*, coram Eminentiſſimo D. meo Card. de la Tremoille, *Mediolanen. Prioratus* 5. *Maji* 1702. §. *Nec dicatur in fine* coram R. P. D. meo Priolo, *cum aliis in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quamobrem omiſſo*, coram Me, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 22. *Junii* 1703. §. *Minuſque relevat*, coram Reverendiſſimo P. D. meo Molines Decano.

Non eſſe itaque locum arbitrio pro retardatione literarum Apoſtolicarum, & conſequenter *neque etiam fore inſtituendum Rodulphum*, ſicque in omnibus – negative – *Domini reſponderunt*.

Utraque parte acerrimè dimicante.

ARGUMENTUM.

Derogatio Juriſpatronatus Laicalis in totum attenta lite, an, & quando habeat locum?

SUMMARIUM.

1 *Papa derogare ſolet Juripatronatus laicali non ſolùm quando Beneficium patronale vacat in Curia, ſed etiam quando eſt lis inter Patronos, aut eorum Præſentatos.*

2 *Derogatio Juriſpatronatus in totum non habet locum, ſi lite pendente inter Patronos ſuper pertinentia, unus ex eis exiſtat in poſſeſſione præſentandi, & præſentet; Et quare. Vide ibi.*

3 *Nec habet locum ubi aliquis ex Patronis litigat ſuper pertinentia minimæ partis Juriſpatronatus, quæ ſit inefficax ad præſentandum.*

4 *Lite pendente ante vacationem Beneficii inter Patronos ſuper pertinentia Juriſpatronatus, Papa derogare ſolet Juripatronatus in totum, & num.* 15. *& quare. Vide ibi. Amplia ut n.* 5.

6 *Clauſula* – dummodo non ſit alteri jus quæſitum – *præſervat jus validum, & certum, non verò invalidum, & incertum, & num.* 16.

7 *Derogatio Juriſpatronatus in totum, attenta lite, habet etiam locum in caſu vacationis Beneficii per reſignationem in favorem.*

8 *Lite pendente inter Patronos ſuper poſſeſſorio juris præſentandi Papa derogare ſolet Juripatronatus in totum.*

9 *Lite pendente ſuper poſſeſſorio, nequit Patronus præſentare, aut ſi præſentat, ejus Præſentato non acquiritur jus certum, neque eſt danda inſtitutio, lite non finita, & num.* 21.

10 *Lite pendente inter Præſentatos ſuper titulo Beneficii, ſi unus ex illis cedat, vel decedat, Papa conferre ſolet Beneficium ſuperſtiti illum ſubrogando in juribus defuncti.*

11 *Gra-*

11 *Gratia ſi neutri ad hoc ut ſit exequenda quid requiratur?*
12 *Literæ Apoſtolicæ derogationis Juriſpatronatus in totum, attenta lite ſunt exequendæ, verificata pendentia litis ante vacationem.*
13 *Pendentia litis ante vacationem, & ejus continuatio, ex quibus probatur, & n. 14. 17. & 18.*
19 *Concordia inter Præſentatos an faciat extinguere litem inter Patronos?*
20 *Acquieſcentia per lapſum temporis an poſſit extinguere litem?*

CASUS V.

VAcavit Beneficium A. Patronale lite pendente inter Patronos ſuper proprietate, ſeu pertinentia Juriſpatronatus; Quidam obtinuit in Dataria proviſionem illius cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite. Quæritur an, & quando Papa ſoleat derogare Juripatronatus in totum attenta lite?

1 Summus Pontifex derogare ſolet Juripatronatus non ſolùm pro medietate, ut ſupra vidimus *Can. IX. X. XI. Caſ. XI.* verùm etiam in totum, & hoc non ſolùm quando Beneficium Patronale vacat in Curia per obitum, aut ob promotionem ad Epiſcopatum, ſive Juſpatronatus ſit Eccleſiaſticum, ſive mixtum, ſive laicale, juxta Lotther. *de re benef. lib. 2. qu.* 8. *num.* 100. Card. de Luc. *de benef. diſc.* 33. *num.* 7. Roſ. *de execut. lit. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 136. Anſald. *deciſ.* 35. *num.* 2. Rota *in Romana Cappellaniæ* 3. *Febr.* 1708. §. *Quin ſuffragetur* coram Eminentiſſimo Scotto. Sed etiam quando lis eſt inter Patronos, aut inter eorum Præſentatos Rot. *in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Aſt quoque* coram R. P. D. Anſaldo, & *in Salernitana Juriſpatronatus* 13. *Januar.* 1716. §. *Proviſionem* coram R. P. D. Criſpo, de qua quidem derogatione conqueri non poſſunt Patroni; quia cùm Juſpatronatus ſit eis gratioſè conceſſum juxta primam propoſitionem ſuperius *in Commentario ex Can. III.* deductam, non eſt quid prohibeat, ut Papa hanc gratiam quandoque revocare, vel ſuſpendere non poſſit.

Ut autem perfectè comprehendatur quando Papa ſoleat totaliter derogare Juripatronatus laicali lite pendente inter Patronos, quatuor diſtinguo Caſus.

2 Primus eſt quando lis eſt inter Patronos ante vacationem beneficii ſuper pertinentia Juriſpatronatus, & unus ex eis, qui ſit in pacifica poſſeſſione præſentandi, præſentaverit perſonam idoneam ad beneficium vacans; hoc enim caſu non ſolet Papa derogare Juripatronatus in totum attenta lite; nec ſi quis obtineret ab eo Literas Apoſtolicas proviſionis ejuſdem beneficii cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite, iſtæ eſſent exequendæ; quia cum ipſæ, ut in præcedenti *Caſu IV. num.* 6. inſinuavi, habeant in ventre clauſulam – *Dummodo non ſit alteri jus quæſitum* – per hanc præſervatur jus quæſitum certum, quòd Præſentatus reportavit à præſentatione facta à Patrono pacificè, abſque violentia, & uſurpatione poſſeſſoris; lite pendente ſolùm in Petitorio; ut animadvertunt Lancellott. *de attent. lite pendente in præfat. num.* 546. & *ſeqq.* Gonzal. *in cap.* 2. *de in integr. reſtit. num.* 6. Rot. *deciſ.* 263. coram Ottobon. *in Salernitana Juriſpatronatus* 11. *Martii* 1715. §. *Latè enim* coram R. P. D. Falconerio, & 13. *Januar.* 1716. *ubi ſupra* cor. R. P. D. Criſpo.

3 Sicuti non ſolet Papa derogare Juripatronatus in totum attenta lite, ubi aliquis ex Patronis litigat ſuper pertinentia minimæ partis Juriſpatronatus, quæ eſt inefficax ad præſentandum, nec tollit, aut litigioſam reddit majorem partem Juriſpatronatus, quæ ſola eſt efficax ad præſentandum, ut firmavit Rot. cor. Bich. *deciſ.* 558. *num.* 28. & *ſeqq.*

4 Secundus Caſus eſt, quando ante vacationem beneficii lis eſt inter Patronos ſuper pertinentia Juriſpatronatus, & nullus ex eis eſt in poſſeſſione præſentandi, tunc Papa ſolet apponere manus, & conferre beneficium cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite, ne interim dum ignoratur quis ſit Patronus, & ad quem pertineat jus præſentandi, Beneficia patiantur diutinam vacationem. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 100. Roſ. *de execut. lit. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 136. Card. de Luc. *de benef. diſc.* 33. *num.* 7. Gonzal. *gloſſ.* 6. *num.* 143. R. P. D. Anſald. *deciſ.* 35. *num.* 2. Rot. *in Faventina Beneficii* 24. *Aprilis* 1705. §. *Continuatio* coram R. P. D. Kaunitz *inferius legen. num.* 12. & *in Romana Cappellaniæ* 3. *Febr.* 1708. §. *Quin ſuffragetur* coram Eminentiſſimo Scotto. Etiamſi unus ex dictis 5
Patronis præventivè præſentaſſet, quia cùm Patroni, lite pendente ſuper pertinentia Juriſpatronatus, niſi ſint in poſſeſſione præſentandi, non poſſint præſentare, Lancellott. *de attent. par.* 2. *cap.* 4. *in præfat. num.* 542. ſi præſentent, eorum præſentatio uti incerta, & quæ juxta exitum litis poteſt eſſe valida, nullum interim tribuit præſentato jus conſiderabile in re, vel ad rem propter incertitudinem litis, juxta Gloſſ. *in cap. ex literis de Jurepatr. verb. vel antequam* ibique Abb. *num.* 7. *cum ſeqq.* Butr. *num.* 12.
Anan. *num.* 15. Lancellot. *ubi ſupra num.* 554. ac 6
proinde non præſervatur per clauſulam – *Dummodo non ſit alteri jus quæſitum* – in literis Apoſtolicis apponi ſolita, quæ ſolùm præſervat jus validum, & certum, non verò invalidum, & incertum juxta Pariſ. *conſ.* 5. *num.* 96. & *conſ.* 82. *n.* 37. *lib.* 4. Caſſador. *ſuper regul. deciſ.* 24. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 191. *n.* 13. coram Cerro, & *deciſ.* 1247. coram Emerix Jun. & *in dicta Faventina Beneficii* §. *Nec obſtitiſſet*.

Quæ quidem derogatio Juriſpatronatus in totum 7
attenta lite, habet etiam locum in caſu vacationis beneficii per reſignationem in favorem, eo quia Papa per hanc derogationem nemini præjudicat, dùm ſtante hac pendentia litis, quæ incertum reddit jus futurum unius, vel alterius Patroni, non debet Papa requirere conſenſum alicujus ex illis, de quorum Jurepatronatus adhuc non conſtat; Ac proindè jus Patronorum tamquam incertum non eſt conſiderabile ad effectum verificandi præjudicium alterius, quod nunquam adeſſe dicitur, niſi quando derogatur jus quæſitum, & validum, non verò jus quærendum incertum, & eventuale pendens ab exitu litis; ut teſtantur Roſ. *de execut. lit. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *n.* 120. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 51. *n.* 52. Rot. *deciſ.* 314. *num.* 12. coram Celſ. & *deciſ.* 196. *num.* 13. coram Cerro.

Tertius caſus eſt quando lis eſt inter Patronos ſu- 8
per poſſeſſorio juriſpræſentandi ante vacationem beneficii, tunc etiam Papa poteſt conferre beneficium cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta lite, ob ſupradictam rationem, nè interim dum ignoratur, quis ſit Patronus, & poſſeſſor, beneficium patiatur diutinam vacationem; Et literæ Apoſtolicæ obtentæ à Proviſo Apoſtolico eſſent exequendæ etiam ſi
præfati Patroni præventivè præſentaſſent; Quia lite 9
pendente ſuper poſſeſſorio juris præſentandi nequit Patronus præſentare, & continuare poſſeſſionem litigioſam, & reclamatam. Lancellott. *de attentat. lite pendent. in præfat. par.* 2. *cap.* 4. *num.* 548. & 554. *in fin.* Rot. *deciſ.* 1. *in fin. de Jurepatr. in novis*, & *deciſ.* 108. *num.* 10. *par.* 10. *recent.* Adden. *ad deciſ. Capell. Toloſan. quæſt.* 107. *lit. A. unde lite pendente ibi* – *Lite pendente maxime ſuper dicta poſſeſſione juriſpræſentandi, non poteſt valide fieri præſentatio, talis enim poſſeſſio non debet eſſe reclamata, ſeu quovis modo turbata* – Et licèt admiſſo, quòd præſentare valeat, juxta Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 20. *num.* 18. tamen ejus præſentato non acquiritur ullum jus certum, & indubitatum, ſed ſolùm jus quoddam conditionale, & eventuale, quatenus nempe Patronus obtineat manutentionem, ſuper qua eſt controverſia. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 9. §. 1. *num.* 92. & *ſeq.* Mandoſ. *conſ.* 51. *num. ultim. in fin.* Roſ. *de execut. lit. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 120. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 52. Rot. *deciſ.* 314. *num.* 12. coram Celſo, & *deciſ.* 1247. coram Emerix Jun. Nec ei eſſet danda inſtitutio; aliàs hæc eſſet nulla ſi concederetur non expectato exitu litis juxta Gloſſ. *in cap. ex literis de Jurepatr. verb. antiquam*, ibique Abb. Berov. *num.* 49. ibi – *Lite pendente ſuper quaſi poſſeſſione non prohibetur quin ipſe poſſit præſentare, ſed talis præſentatio non eſt ab Epiſcopo admittenda, quia ejus eventus dependet ab eventu litis* – Gonzal. *in cap.* 2. *de in integr. reſtit. num.* 6. Butr.

in cap. quoniam de Jurepatr. num. 11. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 33. *in fin.*

10 Quartus denique Caſus eſt, quando lis eſt ſuper titulo Beneficii, ſeu inter Præſentatos ſuper inſtitutione in beneficio; tunc ſi pendente lite unus ex illis cedat, vel decedat; Summus Pontifex confert beneficium ſubrogando ſuperſtitem in juribus defuncti; quia ſtante lite Patronus præſentare, & Ordinarius inſtituere non poteſt, juxta *Text. in cap.* 1. *&* 2. *ut lite pendente in* 6. Simonett. *de reſerv. quæſt.* 10. *num.* 5. Rot. coram Bich. *deciſ.* 405. *num.* 13. *& deciſ.* 263. *num.* 14. coram Ottobon. *& in Romana Cappellaniæ* 3. *Junii* 1707. §. *Non relevante* coram Eminentiſſimo Scotto; Et alias auctoritates ſuperius relatas *Caſ. IX. X. XI. Caſ. III. num.* 3.

11 Et hic nota, quòd lite pendente inter Præſentatos ſuper inſtitutione poteſt unus ex eis, vel Tertius obtinere à Papa gratiam *ſi neutri;* quæ tamen ut executioni demandari valeat, duorum onus habet impetrator conſtare faciendi dilucidè, & clarè de non jure utriuſque collitigantis. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 18. *num.* 24. Amayden. *de ſtyl. Datar. lib.* 1. *cap.* 23. *ſub n.* 18. *verſ. ſimiliter* Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 116. *ſub num.* 16. Rot. *deciſ.* 43. *num.* 2. coram Dunozet. Jun. *& in Auguſtana Canonicatus* 15. *Februar.* 1717. §. *Firmiſſimum* cor. R. P. D. Criſpo.

R. P. D. KAUNITZ

Faventina Beneficii.

Veneris 24. *Aprilis* 1705.

VAcavit Beneficium in Eccleſia Parochiali Sancti Stephani loci de Mutiliana ſub invocatione S. Catharinæ de Jurepatronatus Laicorum, cùm tamen uſque adhuc vigeret lis ab anno 1639. incœpta inter familiam de Signanis ex una parte, ac familiam de Zaulis ex altera ſuper privativa pertinentia prædicti juris, ideo duplex iterum ſequuta fuit præſentatio; Illi enim de Signanis, & alter de familia Platea nominarunt Canonicum Bartholomæum à Platea, alter verò de Signanis, junctus cum Zaulis præſentarunt Reverendiſſ. Joannem Fontanam Epiſcopum Ceſenaten. tunc Vicarium Faventinum, quare Philippus Borghi illud impetravit à Sede Apoſtolica cum derogatione Juriſpatronatus in totum attenta hujuſmodi lite, directiſque literis Vicario Generali Forolivien. pro exequutione, ac in ordine ad verificationem Juriſpatronatus Ordinario Faventino, licèt coram eodem fuiſſet obtenta ſententia ſuper verificatione prædicti Juriſpatronatus, nihilominùs pronunciavit primus literas non eſſe exequendas, tranſactaque Cauſa in rem judicatam ob non proſecutam in tempore appellationem; dubitavi; *An conſtet de re judicata, ſeu potius de cauſis reſtitutionis in integrum*, & petitis per Philippum informantem DD. annuerunt.

12 Injuſtitia, quæ tanquam inconcuſſa baſis læſionis viam reſtitutioni adaperuit, immobiliter radicata fuit in verificatione principalioris expreſſionis gratiæ, quòd videlicet lis, ante præſentem vacationem orta, adhuc indeciſa penderet inter Patronos; Hoc enim verificato, partes exequutoris non erant, niſi in demandanda totali, ac debita paritione literis Apoſtolicis cum celeri executione, juxta *vulgat.* Gloſſ. *in cap. ſi Capitulo verb. exequatur de conceſſ. præben. in* 6. Rota *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii* 1702. §. *Fundamentum* coram R. P. D. meo Scotto.

13 Aſſumptum remanſit comprobatum, ex quo vacato uſque de anno 1639. Beneficio, fuit conteſtata lis inter illos de Signanis ex una parte, ac illos de Zaulis ex altera, utriſque prætendentibus Juſpatronatus ſibi privativè vindicare, ut apparuit ex commiſſione appellationis, *Summario num.* 4. ubi illi de Zaulis allegarunt, Ordinarium perperam judicaſſe, Beneficium eſſe Juriſpatronatus illorum de Signanis, licèt pertineret ad familiam de Zaulis, quæ lis proſecuta coram Judice Commiſſario, adhuc indeciſa remanſit, unde donec, & quouſque non doceatur, eamdem remanſiſſe terminatam per ſententiam, ſive per rem judicatam, inficiari non poteſt, Beneficium eſſe litigioſum Murg. *de benef. quæſt.* 3. *num.* 178. *circa fin.* Rota *deciſ.* 1247. *in princip.* coram Emerix.

14 Continuatio verò litis à d. anno 1639. uſque in præſens, ſimiliter eſt evidens, cùm per obitum Sinibaldi à Platea, contra quem, & illos de Signanis, qui illum præſentaverant, lis agitabatur, iterum fuerit inter Patronos in Arenam deſcenſum, dum illi de Signanis præſentarunt Jacobum juniorem de Signanis: Illi vero de Zaulis Joannem de eadem familia de Zaulis, qui reportavit gratiam Apoſtolicam pro Præſentato; inſtructaque lite inter utrumque Præſentatum, duæ emanarunt ſententiæ invicem contrariæ, prima videlicet ab Ordinario ad favorem Præſentati à Zaulis, altera verò revocatoria ad favorem Præſentati à Signanis lata fuit ab A. C. Argelo; quia tamen non obſtante, cùm Zaulus permanſiſſet in poſſeſſione, per ejus obitum ſecutæ etiam fuerunt præſentationes in perſonam Collitigantium, comparentibus ex utraque parte Patronis pro privativa conſecutione Juriſpatronatus, ex quibus oritur, nullum ex Patronis habuiſſe pro ſe ſtatum pacificum tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio, eſſeque adhuc turbidum, ac incertum, quis ſit verus Patronus, ac legitimus Poſſeſſor, Menoch. *conſ.* 745. *n.* 25. Rot. *deciſ.* 266. *num.* 7. *& ſeq. par.* 15. *& deciſ.* 310. *n.* 12. *par.* 16. *& deciſ.* 150. *num.* 12. *par.* 17. *rec. & in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Uſque* coram R. P.
D. meo Anſaldo, quo fit, ut jure meritò, ac provi- 15
dè proceſſum fuerit per Summum Pontificem ad collationem cum derogatione Juriſpatronatus in totum, nè aliàs, dum incertum eſt, quis ſit verus, ac legitimus Patronus ob protractionem litis regulariter ad longum tempus trium ſententiarum pro indubia canonizatione prædicti juris, Beneficium diutinam pateretur vacationem, juxta conſuetam praxim Sedis Apoſtolicæ, de qua Modern. Roman. *diſcept. Eccleſiaſt.* 27. *ſub num.* 13. *par.* 1. Rot. *deciſ.* 25. *n.* 1. *&* 2. coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Vercellen. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. coram R. P. D. meo Caffarello.

16 Nec obſtitiſſet fortaſſis oppoſitio Epiſcopi, quod in literis adſint clauſulæ *dummodo de tempore datæ præſentium non fuerit alteri ius quæſitum*, quia earum vigore cenſetur ſolummodo præſervatum jus validum, & radicatum, non autem minime radicatum, & efficaciter non quæſitum; Roſa *de execution. lit. Apoſt. par.* 1. *cap.* 4. *num.* 111. Card. de Luc. *de benefic. diſc.* 54. *num.* 3. Rot. *deciſ.* 314. *num.* 10. coram Celſo, *& in citata deciſ.* 1247. *num.* 4. coram Emerix, *& in Legionen. Parochialis* 15. *Januarii* 1703. §. *Indeque non obſtat* coram bon. mem. Pio, quale non eſt illud Epiſcopi, quod utpote dependens ab exitu litis ſuper pertinentia inter Patronos, non præſeferebat ullum jus fixum, & confirmabile, mediante irrevocabili inſtitutione Ordinarii ante terminationem litis Gloſſ. *in cap. ex literis verb. antequam* & ibidem Bero. *num.* 47. *de Jurepatr.* Gonz. *in cap.* 2. *de in integr. reſtit. num.* 6. Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 3. *num.* 4. Menoch. *conſ.* 90. *num.* 133. Rot. *deciſ.* 591. *in fin.* coram Rembold.

Et ita in contumaciam Epiſcopi pluries, atque pluries moniti, & informare recuſantis, &c.

R. P. D. KAUNITZ

Faventina Beneficii.

Mercurii 10. *Junii* 1705.

COnſtare de cauſis reſtitutionis in integrum adverſus ſententiam de partibus denegantem executionem literarum obtentarum à Philippo Borghi ſub motivo litis adhuc non terminatæ inter Patronos deciſit Rota 24. *Aprilis præteriti* coram Me, ac poſitis iterum ſub recto DD. Judicio fundamentis deciſionis in formali oppoſitione Rexcrendiſſimi Jo: Fontanæ præſentati ab aliquibus Patronis magis ſubſiſtentia viſa ſunt, iterum juta Philippi, quæ promoverunt perſiſtentiam in deciſis.

Lis

Lis quippe adhuc non deciſa inter Patronos, quæ
17 fuit principale fundamentum gratiæ, ſatis reſultavit reaſſumendo antecedentes binas vacationes, cùm in illa ſequuta de anno 1639. ſeſe diviſerint Zauli, & Signani, contendentes invicem privativam pertinentiam patronalem, ac lata ſententia favore Signani appellantibus Zaulis, lis fuit proſecuta coram Judice delegato uſque ad annum 1642. ſed remanſit indeciſa, ac ſequuta nova vacatione cùm Patroni iterum hinc indè præſentaſſent, orta nova lite inter præſentatos, emanavit prima ſententia favore Zauli, ſecunda verò favore Signani, & commiſſa Cauſa in Rota in tertia inſtantia, præſentati devenerunt ad concordiam approbatam à ſan. mem. Urbano VIII. in qua uni fuit adjudicatum Beneficium, alteri verò reſervata certa penſio, donec, defuncto Zaulo, qui retinuit beneficium, Patroni trifariam ſe diviſerunt; ex quibus propterea edocemur, numquam litem fuiſſe terminatam inter Patronos, & jure merito deventum fuiſſe ad collationem ex motivo litis pendentiæ adhuc vigentis, derogando in totum Juripatronatus juxta authoritates adductas in mea præterita deciſione §. *Continuatio circa finem*.

18 Nec obſiſtit oppoſitio, quòd in lite excitata anno 1639. non potuerit fieri fundamentum, ex quo in vacatione ſecuta de anno 1642. Patroni iterum præſentaverint, & quòd in omnem caſum terminata lite per concordiam eodem anno 1642. à quo tempore nihil amplius fuit actum, lis remanſerit deſerta, ac derelicta ad omnem juris effectum per Rot. coram Achill. de Graſſ. *deciſ.* 10. *ut lit. penden.* Adden. ad Buratt. *deciſ.* 307. *num.* 10. *& deciſ.* 548. *n.* 11. coram Celſo, *& deciſ.* 900. *num.* 17. coram Emerix Jun. quoniam cùm Patroni prædicto anno 1642. præſentaverint hinc indè, nempe Signani Jacobum Juniorem tanquam Patroni in totum, Zauli Joannem, uti Patroni ſaltem pro medietate hujuſmodi præſentationes contradictoriæ factæ per Patronos evidenter demonſtrant, eoſdem continuaſſe in eorum prætenſione ſuper privativa pertinentia, cùm pro continuatione litis ſufficiat animus deductus per conjecturas, & multo magis per præſentationes præſeferentes eandem antiquam prætenſionem inter Patronos Rota *dec.* 383. *n.* 3. *&* 4. *&* 5. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 166. *n.* 4. *par.* 4. *tom.* 1. *& deciſ.* 416. *num.* 2. *& ſeq. eadem par.* 4. *tom.* 2. *& deciſ.* 349. *n.* 19. *par.* 17. *recent.* & magis præciſè, quòd præſentationes ſequutæ poſt motam litem ſuper pertinentia patronali dependeant ab eadem pertinentia, tradunt Beto *in cap. ex literis num.* 19. *de Jurepatr.* Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 33. *in fin.* Lancellott. *de attentat. lit. pend. in præfat. cap.* 4. *num.* 554. Modern. Roman. *diſcept. Eccleſiaſt.* 28. *num.* 13. *par.* 1.

19 Minuſque ſubſiſtit prædictam litem fuiſſe terminatam, vel per concordiam ſecutam inter Præſentatos, vel per lapſum temporis, quandoquidem indubitatum eſt, actus geſtos inter Præſentatos non extendi ad Patronos, neque concordiam initam, per quam unus cedit alicui jus ſuum cum penſione ſtatum inducere favore unius, vel alterius, ex Patronis invicem diſceptantibus ſuper pertinentia, ſed totum relinquere ſub antiqua incertitudine, & prætenſione Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 108. Card. de Luc. *de Jurepatron. diſc.* 63. *num.* 19. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 633. *num.* 18. Rota *deciſ.* 368. *num.* 10. *& ſeq.* coram Bich. *& in Tuden. Parochialis de Bertuzedo* 29. *Junii* 1701. §. *Neque ſuffragatur* coram R. P.
20 D. meo Scotto. Acquieſcentia verò per lapſum temporis non poteſt extinguere litem, donec non ſuperveniat declaratio, ad quem ex Patronis ſpectet indubitatum Jus præſentandi, cùm de jure Canonico inſtantia ſit perpetua, nec lapſus temporis 50. & ultra annorum illam extinguat Card. de Luca *de juriſdict. diſc.* 12. *num.* 3. Creſcent. *deciſ.* 7. *num.* 8. *de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & deciſ.* 490. *num.* 11. coram Cerro, *& deciſ.* 32. *num.* 8. coram Priolo, *&* 1247. coram Emerix, *& deciſ.* 326. *n.* 46. *par.* 11. *recent.*

Minimeque ſatisfecit oppoſitio, quòd Borghi obtinuerit coram Ordinario per ſententiam declarari Juſpatronatus pro medietate ſpectare ad Zaulos, & pro alia ad Signanos, quia ultra quòd dictum fuit Juſpatronatus ex fundatione ſpectare ad hæredes, ac ſucceſſores, & ſic incertum eſt, an ſint etiam illi de Platea, & Marchettis tanquam hæredes, & ſucceſſores aliquorum de Signanis, cùm tamen Philippus verificaverit ſolùm Juſpatronatus coram Ordinario ad effectum adimplendi conditionem appoſitam in ſuis literis, verificato nempe, quòd Beneficium Juriſpatronatus ex fundatione, vel dotatione exiſtat, prædicta ſententia non ſuffragatur, tanquam lata poſt gratiam præcedenter factam, nec extenditur ad jus quærendum vigore ſententiæ poſtea emanandæ, etiam non obſtante clauſula *Dummodo*, Fælin. *in cap. ſuper literis ante n.* 12. *verſic. cenſetur de reſcript. Pariſ. conſ.* 5. *num.* 96. *& conſ.* 82. *num.* 37. *lib.* 4. Roſa *de exequut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 120. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 52. Rota penes Garz. *de benefic. par.* 4. *cap.* 3. *num.* 14.
præſertim ſtante præſentatione ſequuta à medietate 21
vocum ad favorem Epiſcopi, per quam nunquam dici poteſt ad ejus favorem jus perfectè quæſitum, ſtante libertate, quam habet eo caſu Ordinarius gratificandi alterum ex præſentatis. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 651. *num.* 11. Rota coram Coccino *deciſ.* 1882. *num.* 3. *&* 4. & coram Caval. *deciſ.* 517. *num.* 5. *& ſeqq. & deciſ.* 239. *num.* 24. *& ſeq. & deciſ.* 240. *num.* 4. *par.* 16. *recent.*

Valor demum per non exceſſum in ducatis 24. cenſetur optime probatus per atteſtationes Colonorum, & Oeconomi, quæ non data probatione in contrarium majoris quantitatis, conſtituunt ad effectum, de quo agitur, perfectum gradum probationis, cùm ſufficiat probatio, etiam ſemiplena quando valor non eſt principale fundamentum gratiæ. Rota *deciſ.* 166. *n.* 4. *& deciſ.* 272. *num.* 10. *&* 345. *n.* 7. coram Priolo, *& in Compoſtellana Beneficii* 12. *Junii* 1704. §. *Addito* coram R. P. D. meo Caprara.

Et ita utraque, &c.

CAN. XXV.

Alexander III.

SIgnificaſti. Et infra: Si Epiſcopi poſt promotionem ſuam, præſentationes Perſonarum ad Eccleſias, à Patronis earum, pro Eccleſiis ſibi commiſſis, adepti fuerint: Perſonæ Idoneæ, quas ad eas vacantes præſentaverint, ſunt admittendæ.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine *il* 18. deducuntur ſequentes Concluſiones.

Prima: EPISCOPUS HABENS JUSPATRONATUS IN ECCLESIA ALTERIUS DIÆCESIS DEBENT IN ILLA PRÆSENTARE PERSONAM IDONEAM, ET HÆC INSTITUI AB EPISCOPO ILLIUS DIÆCESIS.

Secunda: PRÆSENTATIO FIERI DEBET ECCLESIA VACANTE, ALIAS ESSET NULLA -- Ita Innocent. Abbas, Anan. Butr. Barboſ. Gonzal. hìc. Hanc ultimam Concluſionem probat etiam *Textus in Can. Illud de quo ſupra Can. XVI. & Textus in cap. fin. de conceſſ. præben.* ibi -- *Cùm dilecta in Chriſto filia Comitiſſa Flandren. fecerit promiſſiones de non vacantibus Beneficiis Eccleſiarum, in quibus jus obtinet Patronatus, & donationes eorum in manibus poſuerit alienis, mandamus, quatenus id irritum decernentes inhibeatis eidem nè ſimilia de cætero attentare præſumat* -- ibique Abb. *num.* 1. Anan. *n.* 1. Butr. *num.* 1. Barboſ. *num.* 1. Gonzal. *num.* 2. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 4. *art.* 2. *num.* 1. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 6. *n.* 1. *& ſeqq.* Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 64. *n.* 34. Mateſcot. var. *reſol. cap.* 33. *num.* 1. *lib.* 2. Rot.

de-

deciſ. 46. num. 6. par. 12. recent. & in Romana Cappellaniæ 19. Aprilis 1709. §. Ipſe coram bon. mem. Caffarello *ſuperiùs impreſſ. Canon. XXI. Caſ. II. n.* 8.

1 Ratio autem ſecundæ Concluſionis deſumitur ex *Text. in cap. nulla de conceſ. preben.* Quia ſi Patronus poſſet præſentare, aut nominare ad Beneficium nondum vacans; daretur occaſio taliter præſentato, aut nominato deſiderandi mortem illius, in cujus locum ſe credit ſucceſſurum, quod tamquam turpe, & contra bonos mores etiam à Gentilibus improbatur ibi — *Nulla Eccleſiaſtica miniſteria, ſeu etiam beneficia, vel Eccleſiæ tribuantur alicui, ſeu promittantur, antequam vacent, nè deſiderare quis mortem proximo videantur, in cujus locum, & Beneficium ſe crediderit ſucceſſurum. Cum enim in ipſis etiam legibus gentilium inveniatur inhibitum, turpe eſt, & divini plenum animadverſione judicii, ſi locum in Eccleſia Dei futuræ ſucceſſionis expectatio habeat, quam ipſi etiam Gentiles condemnare curarunt.*

2 Ratio autem ulterior deſumitur à paritate carnalis conjugii. Sicuti enim in matrimonio carnali non poteſt quis ducere in uxorem mulierem illam, nec hæc promitti, cujus vir adhuc vivit, ita in matrimonio ſpirituali intercedente inter Beneficium, ſeu Eccleſiam, & ejus Rectorem, non poteſt quis obtinere, & præſentari ad illud Beneficium, ſeu Eccleſiam, cujus Rector adhuc non ſit defunctus; Eccleſia namque plures nequit habere Prælatos, ſeu Rectores, ad *Text. in cap. Cùm non ignores de preben.* Fagnan. *in dicto capitulo Nulla de conceſſion. preben. num.* 17. ibique Gonzalez. *num.* 12.

Quoad primam concluſionem jam nonnulla ſupra tetigimus *Can. I. & II. Caſ. XV. num. 9. & Can. IV. V. VI. VII. & VIII. Caſ. IV. num.* 3. Quoad verò ſecundam ſequentes differuntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Quibus, & quot modis vacet Beneficium de Jurepatronatus?

SUMMARIUM.

1 *Vacatio cujuſcumque Beneficii contingere poteſt multipliciter.*

2 *Beneficium de Jurepatronatus vacat per obitum Beneficiati*, ſed limita ut ibi -- *Vacat etiam per renunciationem, aut reſignationem, ut n.* 3.

4 *Renunciatio, ſeu reſignatio Beneficii quotuplex ſit?*

5 *Beneficium vacat per aſſecutionem alterius incompatibilis.*

6 *Vacatio Beneficii per aſſecutionem ſecundi incompatibilis, ad hoc ut ſit valida, quæ requirantur?*

7 *Beneficium vacat ob promotionem Beneficiati ad Epiſcopatum, aut ad Abbatiam habentem juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, ſed intellige, ut ibi.*

8 *Beneficium vacat ob contractum matrimonii, ſed ad hujuſmodi vacationem, quæ requirantur? vide num.* 9.

10 *Beneficium vacat per ingreſſum Beneficiati in Religionem.*

11 *Beneficium vacat per privationem, ſeu depoſitionem Beneficiati.*

12 *Quæ ſint delicta, propter quæ Beneficiatus remaneat privus ipſo jure Beneficio, & quæ ſint illa, propter quæ non ipſo jure Beneficiatus remaneat privus, ſed ſit per ſententiam privandus? Et num.* 3.

CASUS I.

CUm juxta ſecundam concluſionem præſentatio fieri non poſſit, niſi Beneficio vacante, congruum hic duxi quærere, quibus, & quot modis vacet Beneficium de Jurepatronatus?

1 Vacatio cujuſcumque Beneficii contingere poteſt de facto, & de jure, vel de jure, & non de facto; vel è contra de facto, & non de jure. Specialiter autem Beneficium de Jurepatronatus vacat. Primò per obi-
2 tum Beneficiati, juxta *Text. in cap. ſuſceptum de reſcript. in 6.* ibique Gemin. *num.* 6. Dummodo Beneficium non ſit ſuppreſſum, aut ſubjective unitum menſæ Epiſcopali, aut Capitulo, aut Dignitati, tunc enim Beneficium ſic unitum non dicitur vacare per obitum, quia Beneficiatus in hoc caſu dicitur potiùs uſufructuarius, quàm Rector; Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſ.* 15. *num.* 7. Garz. *de Beneſ. par.* 11. *cap.* 2. *num.* 3.

3 Vacat ſecundò per renunciationem, aut reſignationem, per hoc ſcilicet, quod Beneficiatus renunciet, & reſignet Beneficium, per quam renunciationem Beneficiatus amittit proprietatem, & poſſeſſionem Beneficii, Pariſ. *de reſignat. Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 5. Gabriel. *conſil.* 190. *num.* 1. Garz. *de Benefic. par.* 11. *cap.* 3. *num.* 1.

4 Renunciatio, ſeu reſignatio Beneficii alia eſt *ſimplex*, ſcilicet quando Beneficiatus purè, & ſimpliciter reſignat Beneficium in manibus Superioris; alia eſt *conditionalis*, ſeu in favorem, nimirum quando Beneficium renunciatur, & reſignatur favore alicujus, cum vel ſine reſervatione penſionis favore renunciantis, & alia eſt *reciproca*, videlicet quando unus Beneficiatus renunciat ſuum Beneficium favore alterius; Et hic renunciat etiam ſuum Beneficium favore primi, quæ renunciatio dicitur etiam ex cauſa permutationis, ſeu permutatio, *Text. in cap.* 1. *de rerum permut. & in Clement.* 1. *eodem tit.* ſed de hoc modo vacationis Beneficii dicam pleniùs infra *Par. VI.*

5 Vacat tertiò Beneficium per aſſecutionem alterius incompatibilis, juxta *Text. in cap. referente* 7. *cap. præterea* 14. *cap. de multa* 28. *de preben. cap. quia nonnulli de Cleric. non reſid. & Concil. Tridentin. ſeſſ.* 7. *de reformat. cap.* 4. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 16. *num.* 1.

6 Ad validitatem autem hujus vacationis per aſſecutionem ſecundi incompatibilis, non ſufficit ſola collatio, & acceptatio ejus, ſed requiritur adeptio poſſeſſionis ſecundi, & quidem pacificæ, vel quòd per proviſum ſtet, quo minus eam adipiſcatur, juxta *Text. in cap. de multa cap. licèt de preben. in* 6. Garz. *de Benefic. par.* 11. *cap.* 5. §. 1. *num.* 100. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſ.* 15. *num.* 9.

7 Vacat quartò Beneficium de Jurepatronatus ob promotionem Beneficiati ad Epiſcopatum, aut ad Abbatiam habentem generalem, & omnimodam, & quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, cùm ex Apoſtolo Epiſcopus debeat eſſe *vir unius uxoris* juxta *Text. in cap. cum in cunctis* §. 1. *de electìon.* Lambertin. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 6. *art.* 15. *à num.* 5. Oldrad. *conſ.* 14. Fælin. *in cap. eam te de reſcript. numer.* 7.

Sed Beneficium ob promotionem ad Epiſcopatum, aut ad Abbatiam non vacat, niſi poſt adeptam poſſeſſionem pacificam Epiſcopatus, & conſecrationem, ſeu hujus loco lapſum trimeſtris ad conſecrationem dati Garz. *de beneſ. par.* 11. *cap.* 6. *num.* 5. *& cap.* 7. *num.* 1.

8 Vacat quintò ob contractum matrimonii, ſeu per hoc, quod Beneficiatus contrahat matrimonium juxta *Text. in cap.* 1. *& in cap. diverſis fallaciis de Clericis conjug. Prob. ad Monach. in cap.* 1. *de Cleric. conjug. in* 6. Gonz. *ad regul.* 8. *gloſ.* 15. *num.* 43.

9 Ad hoc autem, ut Beneficium vacet per contractum matrimonii non requiritur, quòd matrimonium ſit conſummatum, ſed ſufficit, quòd non ſit nullum Garz. *de Beneſ. par.* 11. *cap.* 8. *num.* 3. *& ſeqq.* & quòd Beneficium ſit verè Beneficium Eccleſiaſticum, aut incompatibile cum ſtatu matrimoniali, nam ſi ſit legatum pium, aut Cappellania merè laicalis non vacat per contractum matrimonii, dum iſta retineri poſſit etiam à fœmina, ex ſupradictis.

10 Vacat ſextò per ingreſſum in Religionem, ſequuta tamen profeſſione expreſſa, vel tacita juxta *Text. in cap. Conſaldus* 17. *quæſt.* 2. *C. Beneficium de Regularibus in* 6. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. dicta gloſſ.* 15. *num.* 4. 5.

11 Vacat ſeptimò per privationem, ſeu depoſitionem, quæ propter grave delictum imponitur, juxta Garz. *de beneſic. par.* 11. *cap.* 10. *num.* 1.

12 Sunt autem quædam delicta, propter quæ ipſo jure Beneficiatus remanet privus Beneficio, ut eſt Aſſaſſinium

ſinium juxta *Text. in cap.* 1. *de homicid. in* 6. Homicidium commiſſum in perſonam Cardinalis, aut Epiſcopi, aut Combeneficiati juxta *Text. in cap. Felicis de pœnis, & in cap. quibuſdam de pœnis* Hæreſis, propter enim hæreſim Beneficiatus ipſo jure privus remaneret Beneficio juxta Doctores *in cap. ut commiſſi* §. *Privandi de hæret. in* 6. Apoſtaſia, Apoſtatæ enim ipſo jure Beneficium amittunt Gonz. *ad reg.* 8. *gloſ.* 15. *num.* 66. Schiſma, ſi ſit cum hæreſi, ſecus autem eſt ſi ſit ſinè hæreſi Garz. *de Benefic. par.* 11. *cap.* 10. *num.* 150. *& ſeqq.* Falſificatio literarum Apoſtolicarum, Falſarii enim dd. literarum ſunt ipſo jure privi Beneficiis juxta *Text. in cap. ad falſariorum de crimin. falſi.* Sodomia, ſodomita namque juxta *conſtit.* 70. *S. Pii V.* omni Privilegio Clericali, omni officio, Dignitate, & Beneficio Eccleſiaſtico privatur, quod tamen intelligitur de exercente quaſi continuatè ſodomiæ crimen; non verò de eo, qui ſemel, aut iterum illud perpetraverit, Garz. *ubi ſupra num.* 198. Violenta apprehenſio, ſeu occupatio Beneficii; ob violentam enim apprehenſionem, ſeu occupationem Beneficii, quis privatur Beneficio. Garz. *ubi ſupra cap.* 10. *num.* 208.

13 Sunt autem alia delicta, propter quæ non ipſo jure Beneficiatus remanet privus Beneficio, ſed eſt per ſententiam privandus, ut ſunt perjurium; perjurus enim eſt privandus Beneficio per ſententiam juxta Innoc. *in cap. inter dilectos, de exceſſ. prælat.* Garz. *ubi ſupra n.* 167. Sacrilegium Garz. *ubi ſupra n.* 173. Concubinatus, dum concubinarii ſunt per ſententiam privandi Beneficiis Gloſſ. *in cap. maximianus* 81. *diſt. verb. removeantur.* Præcedente tamen trina monitione *cap. ſicut & cap. ſi autem. de cohabit. Cleric.*

ARGUMENTUM.

Per adeptionem Epiſcopatus, an vacet Commenda; & an Summus Pontifex cum promoto ad Epiſcopatum diſpenſare poſſit, ut beneficia patronalia retineat in præjudicium Patroni?

SUMMARIUM.

1 *Refertur ſententia nonnullorum inſignium Advocatorum, & Doctorum, tuentium Commendas S. Religionis Hieroſolymitanæ non vacare per adeptionem Epiſcopatus, & num.* 11.

2 *Commendas S. Religionis Hieroſolymitanæ non eſſe Beneficia Eccleſiaſtica, & perpetua, ſed ſimplices adminiſtrationes ex quibus probetur, & num.* 3. 4. 6. 7. 8. 10.

4 *Dictio* – Quibuſcumque *omnia complectitur nihilo penitus excluſo.*

5 *Per clauſulam* – ſublata – *& decretum irritans in Conſtitutionibus Apoſtolicis appoſita tollitur omnis contraria conſuetudo, & non uſus.*

9 *Verbum* Cabimentum *quid ſignificet? Vide ibi.*

12 *Verba in dubio ſemper ſunt intelligenda verè, & propriè, non autem impropriè.*

13 *Appellatione Beneficiorum an includantur beneficia manualia, aut ſimplices adminiſtrationes? & num.* 14.

15 *Afferuntur plura exempla, quibus oſtenditur Commendas non vacare per adeptionem Epiſcopatus.*

16 *Referuntur ſententia, & fundamenta S. Rotæ ſentientis Commendas vacare per adeptionem Epiſcopatus, & num.* 17. 18. 19. *&* 20.

20 *Commendatarii tenentur reſidere per quinquennium in Commendis, & in eis facere meliorationes; Cujus autem naturæ ſit hujuſmodi reſidentia? Vide num.* 32.

21 *Commendatarius removeri non poteſt à Commenda niſi ex legitima cauſa.*

22 *Impetratio diſpenſationis ſuper retentione beneficiorum, præſupponit defectum facultatis retinendi.*

23 *Non omnes Commendæ S. Religionis Hieroſolymitanæ ſunt intitulatæ, & perpetuæ.*

24 *Commenda alia eſt perpetua, & alia temporalis.*

25 *Commenda temporalis non vacat per adeptionem Epiſcopatus: Et quare vide ibi.*

26 *Commenda temporalis an ſit materia ſimoniæ.*

27 *Commenda temporalis non eſt perpetua, nec actu, nec aptitudine; & num.* 29.

28 *Beneficium ad hoc ut dicatur perpetuum ſaltem aptitudine, quid requiritur.*

30 *Cappellania merè laicalis, aut adminiſtratio Hoſpitalis non vacat per adeptionem Epiſcopatus.*

31 *Diſpoſitio Textus* in cap. cum in cunctis de elect. *& Concilii Tridentini cap.* 4. *ſeſſ.* 7. *& Conſtitutio Gregorii XIII. procedunt in Commendis perpetuis, non autem temporalibus.*

33 *Commendatarius effectus Epiſcopus remanet Religioſus, & aſtringitur votis, ſed non retinet ſubjectionem perſonalem.*

34 *Per adeptionem Epiſcopatus, quæ vota Profeſſionis laxentur. Vide ibi.*

35 *Commenda perpetua vacat per adeptionem Epiſcopatus. Limita ut num.* 36.

37 *Summus Pontifex diſpenſare poteſt cum promoto ad Epiſcopatum, ut retineat beneficia de Jurepatronatus laicali.*

CASUS II.

PRomotus fuit ad Epiſcopatum quidam Eques Hieroſolymitanus, qui unà cum Commenda poſſidebat etiam certum beneficium ſimplex de Jurepatronatus laicali, & obtinuit diſpenſationem à Summo Pontifice retinendi ſpecialiter dictum beneficium patronale unà cum Epiſcopatu: hinc duo oriuntur dubia.

Primum eſt – *An per promotionem, & adeptionem Epiſcopatus Commendatarii vacet Commenda?*

Secundum – *An Summus Pontifex cum Promoto ad Epiſcopatum diſpenſare poſſit ut iſte beneficium de Jurepatronatus laicali retineat?*

Nonnulli Advocati magni nominis Doctrinæ, ac 1
Sapientiæ primum dubium ſatis celebre in Curia, & acriter diſputatum in Sac. Rota *in Melevitana Commenda* coram R. P. D. Lancetta jura promoti ad Epiſcopatum tuentes negativè reſolvendum cenſebant; Fundabant enim hanc eorum intentionem in eo, quod Commendæ S. Religionis Hieroſolymitanæ non ſint beneficia perpetua, ſed meræ, ac ſimplices adminiſtrationes bonorum, adeoque incapaces, ut comprehendi valeant ſub diſpoſitione Concilii Lateranenſis relata *in cap. cùm in cunctis* §. *Cùm verò de elect.* quæ inducit vacationem beneficiorum per promotionem ad Epiſcopatum, ut dixi in ſuperiori *Caſu n.* 7.

Quòd hujuſmodi Commendæ non ſint beneficia 2
perpetua deſumebant ab Apoſtolicis Conſtitutionibus; ex ejuſdem Religionis ſtabilimentis; ex formula Ordinaria de illis providendi; & ex unanimi Doctorum, & Tribunalium traditione.

Et quidem exordientes ab Apoſtolicis Conſtitutionibus primo loco afferebant illam Pii II. in qua Summus Pontifex teſtatur – *Præceptorias Hoſpitalis nequaquam exiſtere beneficia Eccleſiaſtica, ſed ſimplices adminiſtrationes* – ulteriuſque progrediens ſubdit ab hiſce Commendis – *illas obtinentes poſſe pro ſolo nutu Magiſtri, & Conventus amoveri, & ipſarum diſpoſitionem ad eumdem Magiſtrum, & Conventum pleno jure pertinere* – Subindeque naturam harum adminiſtrationum explicans, illaſque cum officiis confundens inquit – *haſce adminiſtrationes, & officia ex ſua inſtitutione, & natura non in titulum perpetuorum beneficiorum conferri, ſed in Commendam ad nutum committi* – & demum ex hac adminiſtrationum, ſeu officiorum natura motus Pontifex diſponit illas – *ſub quibuſcumque Apoſtolicæ Sedis literis, reſervatione in genere, vel in ſpecie cadere, ſeu comprehendi nullatenus debere, ſed illarum omnimodam diſpoſitionem ad ipſum Magiſtrum, & Conventum liberè pertinere* –

Ponebant etiam ante occulos Conſtitutionem Julii II. in qua Summus Pontifex id ipſum adamuſſim diſponens, quæ ſuus ſanxerat Anteceſſor, ulterius Commendarum naturam explicans ait illos eſſe ſimplices, & temporales adminiſtratores ad nutum amovibiles.

Subſequenter adducebant alteram Conſtitutionem Inno-

Innocentii VIII. cujus habetur mentio à ſan. mem. Pio IV. *in Bulla IX.* §. 5. inter ejus impreſſas, in qua quidem Bulla idem Innocentius ſuorum Prædeceſſorum veſtigiis inhærens declaravit, quòd hæ præceptoriæ, & membra quæcumque Hoſpitalis S. Joannis – *ſub quibuſvis generalibus, vel ſpecialibus reſervationibus Apoſtolicis factas, & quas fieri contigerit de beneficiis Eccleſiaſticis, utpote ad Hoſpitalitatem, & fidei tuitionem ordinata, nullatenus includerentur, &c. ſed Hoſpitalium, quæ ſub reſervationibus ipſis non includebantur, quoad id ſortirentur naturam* – ita manifeſtè excludendo naturam beneficii, quæ in Hoſpitalibus Militarium Ordinum nullatenus concurrit ad *Text. in Clement. quia contingit §. Præmiſſa verò ad Hoſpitalia de Relig. domib.* ſubinde verò ulterius progrediens idem Pius *in* §. 6. confirmavit præſatam Julii II. Conſtitutionem, & §. 67. ſtatuit Commendas – *Ex perſonis illas obtinentibus vacare non poſſe, ſed cedentibus, & decedentibus illarum poſſeſſoribus, eas uni, vel pluribus non in titulum, ſed tanquam manualia ad nutum, ſeu amovibiliter concedi, & aſſignari debere* –

4 Ex quibus omnibus Conſtitutionibus expreſsè ſancientibus Commendas non comprehendi ſub quibuſcumque Sedis Apoſtolicæ literis, inferebant eas perneceſsè non eſſe beneficia Eccleſiaſtica, nec comprehendi ſub dicta decretali *Cùm in cunctis*, propter univerſitatem illius dictionis – *Quibuſcumque* – omnia complectentis, nihilo penitùs excluſo, quamvis ſpeciali nota digno; *L. in fraudem §. Ultimo ff. de milit. teſtam. l. prima §. Quòd autem ff. de elect.* Decian. *conſ.* 4. *num.* 38. *lib.* 2. Barboſ. *dict.* 320. *num.* 1. Rot. coram Coccin. *deciſ.* 1680. *num.* 52. & *deciſ.* 606. *num.* 3. *par.* 19. *tom.* 2. *rec.*

5 Maximè attenta clauſula – *ſublata* – & decreto irritanti, quibus eædem Apoſtolicæ Conſtitutiones ſunt roboratæ, quarum vis, & efficacia eſt tanta, ut tollant omnem contrariam conſuetudinem, enerventque, & frangant vires non uſus, itidemque contrarii uſus. Fagnan. *in cap. Cum olim de major. & obed.* Rot. coram Buratt. *deciſ.* 704. *num.* 10. & coram Celſ. *deciſ.* 200. *num.* 6. & *deciſ.* 260. *num.* 16. *par.* 17. & *deciſ.* 418. *n.* 7. & *deciſ.* 432. *num.* 16. *par.* 18. *rec.* adimantque cuicumque judici facultatem diverſimodè judicandi, ut in iiſdem Conſtitutionibus ſancitur. Gratian. *diſcept.* 791. *num.* 12. R. P. D. Anſald. *in addit. ad deciſ.* 37. *num.* 30. Rot. *deciſ.* 369. *n.* 1. coram Dunozet. jun. & *deciſ.* 263. *num.* 8. *par.* 19. *tom.* 1. & *deciſ.* 681. *num.* 20. *par.* 19. *tom.* 2. *rec.*

6 Eamdem qualitatem beneficialem ab hujuſmodi Commendis excluſam etiam remanere contendebant ex ſtabilimentis ejuſdemmet Sac. Religionis à S. Sede Apoſtolica, & ſignanter à ſan. mem. Sixto, & Paulo, utroque V. confirmata; Quoniam *Statutum* 1. *tit.* 1: *Comm. Theſaur.* poſt narrationem originis Commendarum, quæ fuit, quod cùm propter locorum diſtantiam, gentiumque differentiam in communi adminiſtrari non poſſent, Commendatæ ſint Fratribus portiones ab eis regendæ, gubernandæ, unde Commendarum nomina ſortitæ ſunt, penſionibus ſuper illis impoſitis, juxta rerum, & temporum circumſtantias, concludit quintam, quandoque quartam, interdum dimidiam, & integros etiam aliquando fructus à Commendatore eſſe Theſauro tradendos, uti de hoc Statuto teſtatur etiam Sac. Rota *deciſ.* 230. *num.* 1. & *ſeq.* coram Mantic. ibi – *S. Religio Hieroſolymitana iis, qui obtinent Prioratus, Bajulivatus & Præceptorias poteſt imponere onus ſolvendi quamlibet partem fructuum communi Theſauro, qui plenam habet poteſtatem; & qui ſuſcipiunt commendas nihil habent proprium, ſed nudam dumtaxat fructuum adminiſtrationem, ita ut ad libitum poſſint amoveri, ut conſtat ex ſtabilimentis in tit. de commun. Theſaur. cap.* 1. – ex qua poſtrema hujus ſtatuti diſpoſitionis parte excludente in Commendatore perceptionem fructuum Jure proprio, & illorum pertinentiam declarante favore Theſauri, inferebant non poſſe clariùs exprimi naturam Commendæ merè manualis, & adminiſtratoriæ juxta Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 48. *num.* 209.

7 Inſuper *ſtat.* 15. *de ſignific. verbor.* diſponit Commendarum appellationem promiſcuè includere tam Prioratus, quàm Caſtellaniam Empoſtæ, & Bajulivatus quàm prædia, membra, domus, poſſeſſiones, & omnia alia bona ordinis. Ex quo arguebant defenſores Equitis ad Epiſcopatum promoti; quòd cùm ab hoc ſtatuto purificentur, & ſub eadem omnino determinatione comprehendantur Commendæ, Prioratus, & Bajulivatus, ac prædia, membra, & quæcumque alia bona ordinis, nemo ſit, qui illico non videat, quòd ſicuti abſurdum omnino foret qualitatem beneficialem conſiderari in ibi expreſſis prædiis, domibus, poſſeſſionibus, & aliis bonis cujuſcumque generis ordinis ſub appellatione Commendarum comprehenſis, ita perneceſſe abſurdum, & à ſtabilimentis abhorrens fateri debet hanc qualitatem prætendere in ipſis Commendis adeò ſpecialiter, ac expreſsè in eodem contextu purificatis, ſummaque æqualitate determinatis ad *Text. in l. nam hoc jure ff. de vulgar. & pupillar.* Rot. *deciſ.* 176. *num.* 7. & *deciſ.* 413. *n.* 6. coram Priolo, & *deciſ.* 407. *num.* 3. *par.* 3. & *deciſ.* 328. *num.* 9. *par.* 12. *rec.*

8 Quod dictæ Commendæ non ſint Beneficia Eccleſiaſtica, iidem inſignes advocati deducebant ex formula ordinaria, & conſueta de illis providendi; hæc enim formula eſt, ut conferantur ad annos decem & ultra ad beneplacitum pro cabimento, commiſſis Commendatario cura, regimine, adminiſtratione, ac omnimoda commendæ, bonorumque, ac jurium ejus defenſione.

9 Illud enim verbum pro *Cabimento* ut habetur in Statutis *tit.* 19. *de verb. ſignif.* aliud non ſignificat, quàm adminiſtrationem ita factam, ut adminiſtrans rationem reddere putet, ut referendo iſtud ſtatutum notat Ducange *in Gloſſar. medio, & in fine* latino verbo *Cabimentum*; ſatiſque aperta etiam ſunt cætera verba dictæ formulæ in meram, ſimplicem, & temporalem adminiſtrationem ſonantia.

10 Denique hanc ſimplicem qualitatem adminiſtrationis, & ad nutum amovibilis in Commendis, ſeu Præceptoriis S. Ordinis Hieroſolymitani, excluſa beneficiali, confirmare dicebant unanimem omnium Doctorum traditionem, nimirum Pariſ. *conſ.* 44. *n.* 2. *lib.* 4. ibi – *ut ſunt Commendæ iſtius ordinis, quæ dantur tantum ad meliorandum* – Commenſ. *conſ.* 255. *num.* 4. *volum.* 1. Toleſan. *in ſintagmat. Jur. univerſ. lib.* 15. *cap.* 34. *n.* 2. ubi poſt relatam illarum quidditatem concludit – *unde Beneficia propria eorum Præceptoriæ non ſunt* – Lotther. *de re benef. l.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 52. §. *nihil omnibus* ibi – *nec dantur in Titulum Beneficii, ſed in ſimplicem adminiſtrationem* – & rurſus *quæſt.* 36. *num.* 30. ibi – *Etiam reſpectu Præceptoriarum, quæ prorſus manualia ſunt* – *Fraſſ. de reg. Patron. par.* 2. *cap.* 52. *num.* 11. Capon. *diſcept. tom.* 2. *cap.* 121. *num.* 44. ubi affirmat, *quod Commendæ militares horum ordinum non ſunt Beneficia Eccleſiaſtica* – Barboſ. *de Jur. Eccleſ. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 9. ubi concludit – *Præceptorias militares vulgo Commendas, Beneficia Eccleſiaſtica non eſſe* – Suarez *de Religion. tom.* 1. *lib.* 4. *de Simon. cap.* 27. *num.* 2. *verſ. alia diviſio eſt*, & *num.* 6. Bonacin. *oper. moral. tom.* 1. *diſp.* 1. *de Simon. quæſt.* 4. *propoſ. unic. num.* 15. Filuc. *oper. moral. tom.* 2. *tract.* 45. *num.* 4. *cap.* 6. Dian. *reſol. moral. tom.* 5. *reſol.* 36. *tract.* 7. *Novæ editionis coordinatæ*, ubi quod hæc ſit verior, & receptior opinio. Pignatell. *conſult. Canonic.* 9. *num.* 9. *tom.* 7. Mend. *Ord. milit. diſquiſit.* 1. *quæſt.* 14. *per tot.* & *diſquiſit.* 10. *quæſt.* 7. *per tot.* Rot. *deciſ.* 10. *num.* 2. *de cauſ. poſſeſ. & propriet.* coram Mohedan. & *deciſ.* 383. *n.* 1. & *ſeqq.* coram Puteo *lib.* 1. & *deciſ.* 230. *num.* 1. & *ſeq.* coram Mantic. & coram Seraph. *deciſ.* 1390. *num.* 1. & *deciſ.* 772. *num.* 1. *par.* 1. & *deciſ.* 970. *per tot. par.* 3. *diverſ.* & *deciſ.* 87. *num.* 2. *par.* 2. *rec.* & *in Neapolitana, ſeu Tranen. Præceptoriæ* 23. *Junii* 1698. coram Reverendiſſ. Molines impreſſ. penes Antonell. *de Jur. & Oner. Cleric. deciſ.* 47. *num.* 2. & *ſeqq.*

11 His fundamentis ſtabilitis à præfatis Advocatis, quòd Commendæ & Præceptoriæ S. Ordinis Hieroſolymitani nullatenus ſint Beneficia Eccleſiaſtica, ſed ſimplices adminiſtrationes bonorum temporalium; jam

ſatis

ſatis claram de per ſe emergere dicebant conſequentiam, illas per adeptionem Epiſcopatus non vacare; ſeu ad eas nullatenus extendi diſpoſitionem dicti Decretalis: *in cap. cum in cunctis §. cum vero de elect.* ut expreſsè teſtatur Michaleſ. *in ſumm. Jur. Hieroſolymit. equit.* apprimè verſatus in Juribus & conſuetudinibus Religionis Hieroſolymitanæ verb. *Commenda num. 9. §. ſed in his omnibus* – ibi – *Praxis tamen eſt in contrarium, & ſic non vacabit per promotionem ad Archiepiſcopatum Epidauri vulgò Raguſa, Commenda, quam in lingua Italiæ Pompeus Minuccius poſſidebat; immo Modernus Epiſcopus Melitæ plures obtinet Commendas etiam poſt ejus promotionem ad Epiſcopatum* -- *& verb. Epiſcopus num. 6.* ibi – *per ejus ad Epiſcopatum promotionem non vacant Commendæ, &c. Quinimò etiam poſt Epiſcopatus adeptionem Commendas tam de Cabimento, quàm de melioramento conſequitur, ut declaravit Concilium 7. Maji 1557. pro Commendatore Petro de Candia Epiſcopo Hyeracen.* Sub ea viva ratione, quòd dicta Decretalis loquitur de Beneficiis, unde illius verba non poſſunt, nec debent ita impropriari, ut trahantur ad
12 Commendas; cùm regula ſit notiſſima, quòd ubi verſatur etiam in dubio, verba ſunt ſemper intelligenda propriè & verè, non autem impropriè, & fictè. *L. fin. C. de hiſ. qui ven. etat. impetrar.* Bald. *Conſ.* 44. *num.* 1. *verſ. ſed in ſtatutis lib.* 3. Lotther. *de re Beneſ. lib.* 1. *quæſt.* 24. *num.* 65. *& lib.* 2. *quæſt.* 47. *n.* 62. Rot. *in Vaden. Canonicatus* 19. *Ju-*
13 *nii* 1705. §. *Præſtat*, coram Reverendiſſimo Molines. Nec venire poſſunt ſub ſimplici appellatione Beneficiorum; ſub hac namque appellatione nullatenus verè & propriè includuntur Beneficia manualia præſertim in materia odioſa, ut patet ex obſervantia pluribus exemplis confirmata, juxta quam, quoties ſimplex habetur mentio Beneficii, nunquam ſub illa includitur Beneficium manuale, ut habemus in Reg. 8. ſeu 9. reſervatoria menſium, quæ loquitur de Beneficiis, nullatenus tamen comprehendit manualia. Gonzal. *in dicta Reg.* Gloſſ. 5. §. 6. *num.* 9. *& ſeq.* & Gloſſ. 8. *num.* 67. Pax Jordan. *elucubr. tom.* 2. *l.* 10. *tit.* 11. *n.* 268. Lotther. *de re Beneſ. lib.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 22. Murg. *de Beneſ. quæſt.* 3. *num.* 203. Card. de Luc. *de Beneſ. diſc.* 97. *num.* 19. §. & conſequenter Rot. *deciſ.* 114. *& deciſ.* 155. *& deciſ.* 626. coram Buratt. *deciſ.* 101. *num.* 6. coram Dunozett. Jun. *& deciſ.* 329. *num.* 5. *par.* 16. *rec.* Nec non in Regula de Annali, quæ mentionem faciens de Beneficiis, non complectitur manualia. Mandoſ. *quæſt.* 11. *num.* 3. Gonzal. *dicta gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 15. Pax Jordan. *ubi ſupra num.* 269. Card. de Luc. *de Beneſ. dicto diſc.* 97. *num.* 10. Et in Regula de Triennali, quæ licèt diſponat per verba generalia, univerſalia, & geminata, cujuſmodi ſunt, *Quæcumque Eccleſiaſtica Beneficia, qualiacumque ſint;* non tamen extenditur ad manualia juxta Rebuff. *de pacific. poſſeſſ. lim.* 6. *num.* 27. *& ſeq.* Mandoſ. *in dicta Regula* 33. *quæſt.* 1. *num.* 2. Pariſ. *de reſignat. lib.* 11. *quæſt.* 3. *num.* 85. Gomez *ſuper Regula de Triennal. quæſt.* 5. *&* 7. Gonzal. *dicto* §. 6. *num.* 16. Rota *deciſ.* 739.
14 *num.* 1. *par.* 1. *diverſ.* Ergo multo minus ſub ſimplici appellatione Beneficiorum comprehendi poterunt ſimplices adminiſtrationes, uti ſunt ſupradictæ Commendæ ad tradita per Fagnan. *in cap. ad audientiam il* 2. *num.* 118. *de reſcript.* Navar. *conſ.* 5. *n.* 1. *& conſ.* 6. *de præben.* Gomez *de expect. num.* 94. Mandoſ. *ad Regul.* 33. *de Annal. quæſt.* 11. *num.* 2. Gambar. *de offic. legat. lib.* 4. *rubr.* 1. *n.* 1. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 5. §. 6. *num.* 21.

15 Et de facto, quod hujuſmodi Commendæ non vacent per adeptionem Epiſcopatus; pluribus exemplis oſtendere nitebantur. Nam Frater Dominicus Cubellas Prior Eccleſiæ Conventualis geminas obtinens Commendas, videlicet Præceptoriam aſſignatam pro ſuſtentatione Prioralis dignitatis, aliamque Commendam nuncupatam Montiſſionis, cùm ad Epiſcopatum Melevitanum promotus fuiſſet; habitum fuit pro indubitato, quod de ſui natura neque Præceptoria, neque Commenda juxta ſtabilimenta vacaſſent: Verùm quia prima inſerviebat ſuſtentationi Prioralis dignitatis, opus fuit quod Conſilium Religionis tunc peculiarem conſtitueret Regulam, quod tam dictus Prior Eccleſiæ, quàm Succeſſores electi, in Epiſcopatu Melitenſi, ſtatim dimittere habeant prædictam Præceptoriam pro ſuſtentanda dicta dignitate aſſignatam ſimul, & ſemel cum dicto Epiſcopatu, abſque eo quod nullam fecerit mentionem alterius Commendæ Montiſſionis, quam idem Epiſcopus pacificè retinuit uſque ad obitum. Ex quo actu duo deſumebant argumenta.

Primum erat, quod præciſivè adicta peculiari Regula per Conſilium ſtabilita reſpectu Præceptoriæ aſſignatæ pro ſuſtentanda Priorali dignitate anterius licuiſſet illam retinere quodque hæc Regula poſterius edita unicè includens hanc Præceptoriam, manifeſtè ab illa excludit ceteras Commendas, firmatque quo ad illas Regulam generalem pro compatibilitate. Rot. *deciſ.* 674. *num.* 11. *par.* 19. *rec. & deciſ.* 1342. *num.* 5. coram Emerix Jun. *& in Carpentoraten. juriſdictionis* 11. *Maji* 1699. §. *ex iſta autem* coram R. P. D. Lancetta.

Alterum verò erat, quòd idem Epiſcopus pacificè ſemper retinuerit, & poſſederit alteram Commendam Montiſſionis, quam utique retentionem Conſilium non permiſiſſet, & inſpecta Commendarum natura incompatibilem cenſuiſſet, aliàs ſicuti à Conſilio capta fuiſſet proviſio ſuper non retentione Præceptoriæ prædictæ, ita etiam pernecceſſe capta fuiſſet ſuper illa hujuſce Commendæ.

Inſuper Fr. Thomas Boſius primus poſt Religionis in Inſulam adventum Epiſcopus, & Anteceſſor immediatus dicti Cubelles ejuſdem Ordinis Vicecancellarius, & Poſſeſſor, de anno 1531. Commendæ de Senoveis, eodem anno in Epiſcopum aſſumptus, eaſdem Commendas ſinè ulla diſpenſatione retinuit, quinìmo abſque pariter diſpenſatione alias quoque duas conſequutus eſt, quæque omnes non vacarunt niſi per ejus obitum.

Fr. Martinus Roxas de Portal Rubeo immediatè Succeſſor ejuſdem Cubelles pariter ex Vicecancellario effectus Epiſcopus, & duas obtinens Commendas de Villar del Pozzo, & de la Niguera, eas ſemper retinuit uſque ad obitum, ex quo dumtaxat tempore illæ vacarunt.

Item Fr. Thomas Gargallus cum poſſideret Commendam Magiſtralem de Maſden, illi in perpetuum collatam, aſſumptus fuit ad Epiſcopatum Melevitanum, illamque retinuit uſque ad obitum.

Fr. Cagliareſius ad Epiſcopatum promotus abſque eo, quòd ullum habuerit indultum, ſemper uſque ad obitum retinuit Commendam, quam priùs poſſidebat de Covillian. quam poſterius etiam voluntariè reſignavit cum præſervatione tamen expreſſa, quod exinde nullum prorſus ſibi generaretur præjudicium in aſſecutione alterius Cabimenti, ſeu Cabimentorum, & melioramentorum, quæ Canonicè ſibi obvenire potuerunt in gradu ſuæ antianitatis.

Nec diſſimilis obtinuit obſervantia in Epiſcopo Balguer, qui retinuit Commendam, ſeu potius Abbatiam Vallovar; Et licèt Indultum obtinuerit, hoc tamen idcirco fuit, quia illa erat verum Beneficium Eccleſiaſticum, cæterum ubi agebatur de meris Commendis tres alias obtinuit ſinè ulla diſpenſatione & indulto. Ac illa viguit in Epiſcopo Bono, qui u que ad obitum ſinè ullo indulto retinuit Commenda de Almutia, & de Calanda, quas ante promotione ad Epiſcopatum aſſequutus fuerat; Et denique in Ep ſcopo Molina, qui tam una, cum Epiſcopatu Mele itano, quàm cum Illerdenſi retinuit Commendam rius obtentam de Alcolea. Quæ praxis etiam pacific , & inconcuſsè ſemper invaluit, etiamſi Religioſi pro noti fuerint ad alios Epiſcopatus præter Melevitanum ut de Fr. Andrea de Candia Epiſcopo Hieracenſi, : de Fr. Joanne Morlue Epiſcopo Condonienſi Com ien- dam aſſequuto, & demum de Fr. Pompeo Min cio ad Archiepiſcopatum Reguſinum primo promot & poſtea ad Epiſcopatum Aquipendii tranſlato, & reti- nente Commendam de Pola, & Gradiſca, tam ante Epiſcopalem conſecrationem habebat, te atur Michaleſſ. *in ſumm. jur. Hieroſolymit. Equit.* E qua continuata horum exemplorum ſerie reſultare ſer- vantiam præciſam, & individualem dicebant, quæ ſicuti in omnibus aliis materiis attenditur, it &

præcipuum locum obtinere debet in præſenti materia
compatibilitatis Commendæ cum Epiſcopatu, ut in
ſimili argumentatur, Fagnan. *in cap. bon. mem. n.* 31.
de Poſtulat. Prælat. ibi – *Videmus etiam paſſim Epiſco-
pos ad Cardinalatum promotos retinere Epiſcopatum abſ-
que ulla diſpenſatione, quod non eſſet, ſi Cardinalatus,
& Epiſcopatus eſſent de numero incompatibilium.*
16 E contra S. Rota in ſupradicta *Melevitana Com-
mendæ* 17. *Mar.* 1702. 3. *Februarii, & 4. Junii* 1708.
coram R. P. D. Lancetta, poſthabitis his omnibus ra-
tionibus, & fundamentis horum inſignium Advoca-
torum, qui jura Commendatarii promoti ad Epiſco-
patum tuebantur, definivit Commendam vacare per
Epiſcopatus adeptionem; mota fuit S. Rota ad ita
17 definiendum in primis à clara diſpoſitione *Text. in
cap. Cùm in cunctis §. Cum verò de election.* quæ in-
ducit vacationem quotumcumque Beneficiorum per
promotionem ad Epiſcopatum ibi – *Cùm verò electus
fuerit, & confirmationem electionis acceperit, & Ec-
cleſiaſticorum bonorum adminiſtrationem habuerit, de-
curſo tempore de conſecrandis Epiſcopis à Canonibus
definito, is, ad quem ſpectant Beneficia, quæ habe-
bant, de illis diſponendi liberam habeat facultatem* –
18 ſecundariò à ſanctione Sac. Concilii Tridentini *ſeſſ.* 7.
de reformat. cap. 4. interdicentis talem retentionem
etiam Commendarum ibi – *quicumque de cætero plu-
ra curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Eccleſia-
ſtica, ſive per viam unionis ad vitam, ſeu Commen-
dæ perpetuæ, aut alio quocumque nomine, & titulo
contra formam SS. Canonum, & præſertim Conſtitu-
tionis Innocentii III. quæ incipit,* De multa *recipere,
ac ſimul retinere præſumpſerit, Beneficiis ipſis juxta
ipſius Conſtitutionis diſpoſitionem, ipſo jure, etiam præ-*
19 *ſentis Canonis vigore privatus exiſtat* – Et denique
à confirmatione facta per ſan. mem. Gregorium XIII.
cujuſdam ſententiæ, qua A. C. de voto Sac. Rotæ
ſenſit, & pronunciavit Commendam vacaſſe per Pro-
motionem ad Epiſcopatum, juxta relata per Barboſ.
de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg. 57. *num.* 72. ut legi
poteſt in deciſionem *anni* 1702. §. *Aſſiſtit* §. *Quæ ſi
procedunt*, & §. *Omnemque ſuſtulit*. Animadvertendo
præſertim, quòd ex diſpoſitione Statutorum S. Reli-
gionis Commendatarii tenentur reſidere ſaltem per
quinquennium in Commendis, ac in eis facere me-
liorationes, ut firmavit Rot. *deciſ.* 7. *n.* 2. *par.* 17.
recent. remanentque ſubditi juriſdictioni Prioris, &
S. Religionis juxta ſupradictam Conſtitutionem bon.
mem. Pii IV. ex quo idem S. Tribunal deducebat
cùm aſſumptus ad Epiſcopatum, Religioni amplius
ſubjacere non poſſit, nec ab ea compelli ad facien-
das meliorationes, à Statuto demandatas, neceſſa-
riò ſequi, ut ex promotione inducta ſit Commendæ
vacatio.
Reſpondendo verò ad ea, quæ à ſupradictis Advo-
catis in contrarium afferebantur Sac. Rota *in deciſio-
ne anni* 1702, §. *Prævidens, & in deciſione an.* 1708.
§. *Quoniam* dicebat non obſtare, quòd Commendæ
S. Religionis non in titulum, ſed tamquam Benefi-
cia manualia ad nutum, ſeu amovibiliter aſſignentur
juxta ſupradictam Conſtitutionem ſan. mem. Pii IV.
ex quo inferebatur non intrare diſpoſitionem Juris
Canonici, & S. Concilii Tridentini loquentis de be-
neficiis perpetuis in titulum collatis; Quoniam licèt
hujuſmodi Commendæ ratione inſitæ obedientiæ di-
cantur manuales, & amovibiles, nihilominùs ex eo-
rum natura; & aptitudinaliter ſunt beneficia perpe-
tua, & conferuntur in titulum; ea potiſſima inter
20 cæteras ratione, quia Poſſidentes eas retinent in per-
petuum, nec ab illis niſi ex legitima cauſa propter
delictum, vel inobedientiam erga Religionem remo-
veri poſſunt. Corrad. *in prax. benef. lib.* 1. *cap.* 6.
num. 277. *cum ſeq.* Card. de Luc. *de benef. diſc.* 97.
num. 22. Rot. *deciſ.* 473. *num.* 8. *par.* 5.
21 Conſuetudinem verò retinendi Commendas etiam
poſt promotionem ad Epiſcopatum ex ſupradictis exem-
plis in contrarium deductam nullius roboris eſſe aſ-
ſerebat eadem Sac. Rota in ſupradictis Deciſionibus
§. *Minus relevat*, & §. *Neque juvat*. Etenim ul-
tra quod illa, tanquam Juris diſpoſitioni contraria,
probanda foret cum omnibus requiſitis obſervantiæ
præſcriptivæ, ceſſare quamlibet hæſitationem ajebat,
ex quo ut plurimum ab Epiſcopis Melevitanis, qui
Beneficia retinuerunt, obtenta fuit diſpenſatio Apo-
ſtolica; Unde potius conſuetudinem eſſe incontrarium 22
ſubjungebat, dum petitio, & impetratio diſpenſatio-
nis per neceſſarium antecedens præſupponunt defectum
facultatis retinendi Rot. *in Dertuſen. juriſdictionis
ſuper bono jure* 28. *Aprilis* 1694. §. *Et his accedit*
coram bon. mem. Eminentiſſimo Caprara.
Ego autem has opiniones ad invicem pugnantes
fœdere diſtinctionis cenſeo ad concordiam reduci 23
poſſe. Etenim non omnes Commendæ hujus S. Re-
ligionis Hieroſolymitanæ ſunt intitulatæ, & perpe-
tuæ; quia ſi omnes eſſent hujuſmodi naturæ, non
compaterentur ad invicem, ſed ob aſſequutionem
unius abſque diſpenſatione Apoſtolica daretur vaca-
tio alterius, ad *Text. in Can. Sanctorum diſt.* 70.
Canon. Per laicos 16. *quæſt.* 20. *cap. de multa de
preben. & in extravag. ad regimen. eod. tit.* contra
formam conſtitutionum ejuſdem S. Religionis, juxta
quam non datur vacatio Commendarum niſi in duo-
bus caſibus tantùm, nimirum aſſecuti Magiſterii Or-
dinis, vel Prioratus Eccleſiæ; in cæteris verò caſi-
bus Commendatarii plures retinere poſſunt Com-
mendas abſque alio Indulto Apoſtolico, ut ex eiſ-
dem conſtitutionibus apparet. Sed Commenda di-
ſtinguitur in perpetuam, ſeu in titulatam, & tem- 24
poralem, juxta diſtinctionem communiter traditam
à Doctoribus præſertim à Navar. *conſ.* 4. *num.* 1.
lib. 1. *de Fil. Presbyteror.* ibi – *Reſpondeo primo
duplicem eſſe Commendam; Alteram temporalem, &c.
& altera eſt perpetua* – Lambertin. *de Jurepatron.
lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 14. *num.* 14. *& ſeqq.*
Gomeſ. *in Regul. de Triennal. poſſeſſ. quæſt.* 5. Gon-
zal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 8. *n.* 2. *cum
ſeqq. & num.* 24. *cum ſeqq.* Novar. *in ſumm. Bullar.
comment.* 69. *num.* 13. Tondut. *quæſt. benef. par.* 2.
cap. 1. §. 12. *num.* 10. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 22. *n.* 7.
lib. 1. coram Puteo, *& deciſ.* 523. *num.* 52. *& ſeqq.
par.* 19. *tom.* 2. *recent.*
Primam igitur ſupradictorum inſignium Advocato- 25
rum opinionem, juridicè procedere exiſtimo in Com-
menda temporali. Hujuſmodi namque Commenda eſt
ſimplex, & mera adminiſtratio temporalis nullum ti-
tulum, aut jus in re, vel ad rem in Beneficio, vel
in rebus commendatis tribuens Commendatario juxta
Novar. *conſ.* 4. *num.* 2. *de Fil. Presbyter.* ibi – *Ce-
do, quòd Commenda temporalis ad certum tempus facta
non dat jus in Beneficio, nec Commendatarius facit
fructus ſuos, neque eſt Prælatus Beneficii, ſed Procu-
rator habens tamen legitimam adminiſtrationem* – No-
var. *in ſumm. Bullar. comment.* 69. *num.* 13. ibi –
*Limita octavo ut bene poſſint commendari Beneficia ad
tempus illegitimis, ſecus verò in perpetuum, nam ap-
pellatione Beneficiorum non veniunt Commendæ tempo-
rales, quia in illis Commendis nullus adeſt titulus,
nec datur jus in re, nec ad rem, & quandocumque
poſſunt revocari* – Gonzal. *ſuper Regula* 8. *Cancell.
gloſſ.* 5. §. 8. *num.* 37.
Immo ut teſtatur *Mendo de Ordin. Milit. diſqui- 26
ſit.* 1. *qu.* 14. *n.* 233. ipſa non eſt materia ſimoniæ,
nec ſimoniacum, qui eam pecunia data curat obtine-
re ibi – *De Commendis id probatur; quippe non con-
feruntur propter munus Eccleſiaſticum, aut ſpirituale,
nec exigunt aliquem ordinem, nec adhuc primam tonſu-
ram in eo, qui illis potitur, nec onus recitandi horas
Canonicas ex eis conſurgit, ſolumque præſentantur ob
temporalem laborem militiæ pretio æſtimabilem, quam-
vis hic ad dictum cultum, & fidei propagationem refe-
ratur, nihil ergo ſpirituale, aut annexum ſpirituali
confertur, ac proinde pretium pro eis adquirere procul
eſt à ſimonia labe* – *Et diſquiſit.* 10. *q.* 7. *n.* 64. refert
ita ſentire etiam Bonaccinam *tom.* 1. *tract. de ſimon.
diſputat.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 15. ibi – *Ipſe demum Au-
thor &c. quin excipiat Commendas Ordinis S. Joan-
nis, de omnibus Commendis Militaribus docet non eſſe
materiam ſimoniæ, &c. nam conferuntur titulo tempora-
li, &c. & diluit, quæ objici poſſunt, nempe, etſi confe-
rantur Religioſis profeſſis, profeſſionem non eſſe titulum
collationis, ſed conditionem à Pontifice appoſitam, nec
ex vi Commendæ teneri Equites ad certas preces, ſed
ex vi profeſſionis, & regulæ, & quamvis ſit anne-*

xum ei juſpræſentandi Clericos ad Eccleſias Ordinis, tamen id jus habere rationem quandam Juriſpatronatus annexi Commendæ, & ſicut juſpræſentandi annexum bonis temporalibus non reddit ea ſpiritualia, illaque poſſunt vendi, &c. ſic etiam de Commendis eſt philoſophandum.

27 Nec eſt Beneficium perpetuum actu, cum omnes Commendæ hujus S. Religionis ex præſcripto Bullæ bon. mem. Pii IV. *la* 9. ſint manuales. Nec aptitu-
28 dine. Etenim ad hoc ut Beneficium dicatur perpetuum ſaltem aptitudine non ſufficit, quòd poſſidens illud fortaſſe non removeatur ab habente illud conferre, ſed requiritur, quòd non conferatur ad certum tempus, ſed ad incertum, & indefinitum. Dum tempus incertum pro perpetuo, quodammodo habetur juxta Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 6. *n.* 20. Azor. *inſtit. moral. lib.* 6. *cap.* 26. *n.* 18. *&* 12. Caſtropal. *in ſumm. moral. par.* 2. *tract.* 13. *diſp.* 3. *punct.* 1. *n.* 11. Murg. *de benef. quæſt.* 3. *num.* 473. Garz. *de benef. par.* 11. *cap.* 5. §. 1. *n.* 181. Corrad. *in prax. benef. lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 280. ubi quod collatio facta ad tempus certum, & determinatum repugnat cum natura Beneficii, tollit enim aptitudinem perpetuitatis, quam non tollit collatio ad tempus incertum. Cum autem
29 Commenda temporalis Ordinis Hieroſolymitani non conferatur ad tempus incertum, & indefinitum, ſed ad tempus certum, & præfinitum decennii, ut ex ejus ſtabilimentis, ſequitur quòd non ſit perpetua nec aptitudine. Nullatenus obſtante, quòd in ejuſdem Commendæ collatione addantur illa verba -- *Et ultra ad beneplacitum noſtrum* -- nam ut bene reſpondebat unus ex ſupradictis Advocatis, ſemper verum eſt, quòd prius proceſſerit certa præfixio temporis excluſiva perpetuitatis. Addito ulterius, quòd nec etiam conceſſio ad beneplacitum concedentis deſignat illam indeterminationem temporis, quæ ſapit perpetuitatem, cùm beneplacitum, & conceſſio ceſſent per mortem concedentis *cap. ſi gratioſe de reſcript. in* 6. Abb. *in cap. fin. num.* 6. *verſ. ſecus ubi conceſſiſſet de præcar.* Gonzal. *ad regul.* 1. *gloſ.* 5. §. 6. *n.* 39. Pax Jordan. *elucubr. tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 11. *num.* 276.

Ac proinde Commenda temporalis per adeptionem Epiſcopatus vacare dici non poteſt ex rationibus, &
30 auctoritatibus pro hac opinione ſuperiùs allatis, ſicuti per hanc eamdem adeptionem vacare non dicitur Cappellania merè laicalis, & temporalis, aut adminiſtratio Hoſpitalis, juxta Rot. *in Bononien. Hoſpitalis* 6. *Junii* 1707. §. *Hæc autem* coram R. P. D. Lancetta, & 16. *Decembris ejuſdem anni* §. *Nec ſubſiſtit cum ſeq.*

31 Retenta autem hac ſententia; ipſi non adverſantur fundamenta alterius opinionis S. Rotæ, nimirum diſpoſitio *Textus in dicto cap. Cùm in cunctis;* Siquidem Textus iſte expreſsè loquitur de beneficiis Eccleſiaſticis; adeoque comprehendere nequit haſce Commendas temporales, quæ ex ſupradictis non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, ſed meræ adminiſtrationes, nec conferuntur in titulum actu, vel aptitudine perpetuum; Nec altera diſpoſitio S. Concilii Tridentini, quia loquitur de Commendis perpetuis ibi -- *ſeu Commendæ perpetuæ* -- Nec denique confirmatio ſupradictæ ſententiæ A. C. facta per ſan. mem. Gregorium XIII. quia ibi pariter agebatur de Commenda, ſeu Arrendamento contra formam Pianæ Conſtitutionis, & ſtabilimentorum Religionis in perpetuum collata Commendatario Gargallo ſucceſſivè ad Epiſcopatum promoto ibi -- *Perpetuo Arrendatario, &c. in Arrendamentum perpetuum, &c.*

Quod autem Commendatarii ex diſpoſitione Statutorum Religionis teneantur reſidere, & in Commendis facere meliorationes, quæ ab Epiſcopo expleri non valeant; quodque remaneant ſubditi Religioni, quæ ſubjectio quoad Epiſcopum non ſit verificabilis; Ex hoc deduci non valet Commendam merè temporalem vacare per adeptionem Epiſcopatus.

32 Quoniam, ut bene huic objecto reſpondebant ſupradicti Advocati; Quod attinet ad reſidentiam, ea utique nullatenus eſt apta ad inducendam incompatibilitatem cum Epiſcopatu; Tum quia reſidentia hæc non eſt continua, ſed temporalis ad quinquennium dumtaxat reſtricta, quo caſu nulla ex ea promanat incompatibilitas. Hoſtien. *in cap. final. n.* 4. *verſic. unde ſi eſſent de Cleric. non reſid.* ibique Abb. *n.* 4. Butr. *num.* 6. Rot. *deciſ.* 483. *num.* 3. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 179. *n.* 5. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 140. *num.* 7. *par.* 4. *& deciſ.* 13. *num.* 14. coram Bich. Tum quia non eſt formalis; Cùm etenim Commendatarii reſidere teneantur ſolummodo, quatenus velint ſe aptos reddere pro aſſequendis Dignitatibus, ut liquet ex Card. de Luc. *de benef. diſc.* 68. *num.* 3. *& diſc.* 121. *n.* 4. Rot. *deciſ.* 7. *num.* 1. *&* 2. *par.* 17. *rec.* profectò palàm eſt, quod hæc ſit ſimplex reſidentia cauſativa, quæ ſemper talis eſt, quotieſcumque quis eam ſervare debet, quatenus gaudere velit fructibus, & emolumentis, non autem ad illam præciſè arctatur ſub pœna privationis Gonzalez *ſuper regul.* 8. *gloſſ.* 5. *num.* 19. *in fin. & n.* 22. Rot. coram Cavalier. *deciſ.* 551. *num.* 6. & coram Priolo *deciſ.* 13. *num.* 3. *& deciſ.* 175. *num.* 8. *& in rec. deciſ.* 489. *num.* 2. *par.* 2. Ex quo ſequitur ex ipſa non oriri incompatibilitatem, ſed ſolùm ex ejus omiſſione, & inadimplemento, privationem emolumenti eidem correſpectivi, nimirum aptitudinis ad aſſequendas Dignitates. Hojed. *de incompatibilit. benef. par.* 1. *cap.* 17. *num.* 34. Rot. *deciſ.* 483. *num.* 2. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 489. *num.* 3. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 622. *num.* 5. coram Burat. *& deciſ.* 17. *num.* 9. coram Bich. *& deciſ.* 289. *num.* 1. *&* 12. coram Rembold.

Quod verò pertinet ad ſubjectionem Religioni, 33
poſſunt hæc duo ſtare ſimul, quòd Commendatarius de jure poſſit eſſe ſubjectus Priori, & S. Religioni, & quòd ſi ſit factus Epiſcopus Commendam retineat, ſed non ſubjectionem perſonalem; quemadmodum videmus in Religioſis, iſti juſtè ob votum obedientiæ debent eſſe ſubjecti Priori, aut Abbati; ſi tamen aſſumantur ad Epiſcopatum remanent Religioſi, & votis adſtringuntur, ut tradunt Hoſtien. *in cap. Clerici il ſecondo de vita, & honeſt. Cleric.* Covar. *in cap.* 1. *num.* 18. *de teſtament.* Alexandr. *conſ.* 32. *num.* 8. *lib.* 5. Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 2. *queſt.* 58. *art.* 3. Fajard. *in diſſert. pro Epiſcop. Regular. poſt allegationes fiſcales num.* 26. *& ſeq. & num.* 32. *& ſeq.* & nihilominus non retinent ſubjectionem perſonalem Priori, ſeu Generali; ſed illam mutant, ſubrogato Summo Pontifice in locum Superioris Religionis, ea ratione, quia per ſequentem Epiſcopatum laxantur ea ſola Religioſæ Profeſ- 34
ſionis vota, quæ muneri Epiſcopali, tanquam majori bono obſiſtunt juxta Doctrinam *D. Thomæ ſecunda ſecundæ quæſt.* 18. *art.* 8. quam latè exornat Sanchez *in ſum. tom.* 2. *lib.* 6. *cap.* 6. *num.* 8. Cabaſſut. *in Theoric. & prax. jur. Canon. lib.* 1. *cap.* 24. *num.* 2.

Secundam autem opinionem Sac. Rotæ *in dict. Me-* 35
levitana Commendæ cenſeo locum habere in Commenda perpetua; quia cùm iſta habeatur loco tituli, & efficiat Commendatarium verum Rectorem, & Prælatum, qui facit omnes fructos ſuos, ſicut alii titulares perpetui. Gonzal. *ſuper Regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 8. *num.* 2. *& ſeqq.* Vaneſpen. *in jus Canon. par.* 1. *tit.* 31. *cap.* 7. *num.* 40. conſequenter dicendum venit comprehendi ſub diſpoſitione tam juris communis *in dicto cap. Cùm in cunctis,* quàm Concilii Tridentini *dicto cap.* 4. *ſeſſ.* 7. ſeu per adeptionem, & poſſeſſionem Epiſcopatus ipſam vacare; ut docent Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 1. §. 12. *num.* 10. *& ſeqq.* ibi -- *Item in Commendis iſtis perpetuis locum habet de veriſimili notitia, & quemadmodum beneficia conceſſa in titulum illius, qui ad Epiſcopatum promovetur, vacant per adeptionem Epiſcopatus, ita, & vacant illa, quæ obtinentur in Commendam* -- Card. de Luc. *de benef. diſc.* 97. *n.* 22. Corrad. *in prax. benef. lib.* 1. *cap.* 6. *n.* 277. *& ſeq.* Garz. *de benef. par.* 4. *num.* 34. *& ſeq.* Niſi in limine fundationis harum 36
Commendarum fuerit ab illarum fundatoribus, qui eas fundarunt de propriis bonis, appoſita conditio, quòd per aſſecutionem Epiſcopatus, aut alterius incompatibilis non vacent Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 20. *num.* 15. *& ſeq.*

Nec retenta hac opinione, ei adverſantur ſupradictæ Conſtitutiones Apoſtolicæ, ſtabilimenta ejuſdem S. Religionis, formula ordinaria de Commendis

provi-

providendi, exempla, & Doctores ſupra relati, quia hæc omnia procedunt in Commendis temporalibus, non verò perpetuis.

Deſcendendendo nunc ad ſecundum dubium, quod hìc mihi examinandum propoſui, nimirum -- *An Summus Pontifex diſpenſare poſſit cum promoto ad Epiſcopatum, ut ipſe retineat beneficia patronalia* --

37 Pro ejus reſolutione cenſeo reſpondendum poſſe Summum Pontificem de poteſtate ordinaria (cùm de poteſtate abſoluta nulli dubium eſſe poſſit) diſpenſare cum Promoto ad Epiſcopatum; nondum adepta hujus poſſeſſione; ut retineat beneficia de Jurepatronatus laicali; Per hanc enim diſpenſationem Papa nullum præjudicium infert Patrono Laico, nec quoad proprietatem Juriſpatronatus, quia eam non perdit, nec quoad poſſeſſionem præſentandi, ſeu quoad præſentationem; quia hæc non habet locum niſi in caſu vacationis beneficii; ante autem adeptionem, & pacificam poſſeſſionem Epiſcopatus beneficium patronale non vacat; igitur, ante dictam adeptionem Epiſcopatus Papa diſpenſando, ut retineat cum eo Beneficium Patronale non præjudicat Patrono, quoad poſſeſſionem, ſeu quoad actum præſentandi; imò hujuſmodi diſpenſatio eſt favorabilis Patrono, & uniformis ejus voluntati; cùm per eam approbatur, & confirmatur in beneficio illa perſona, quam ipſe Patronus ſemel approbavit, & præſentavit; ut expreſsè tuentur Franſc. de Roye *de Jurepatr. cap.* 24. §. *Eam quoque* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 105. Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *num.* 39. *& de penſion. cap.* 25. *num.* 10. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 135. & antea docuit Rot. *in novis deciſ.* 21. *de præben. poſt num.* 5.

ARGUMENTUM.

Præſentatio ad beneficium vacaturum an, & quando ſuſtineatur.

SUMMARIUM.

1 *Præſentatio ad beneficium vacaturum non ſuſtinetur; Amplia ut num.* 2. *limita, ut num.* 3. *&* 11.

4 *Reſervato Jurepatronatus pro Laicis; an nomine* Laicorum *veniant etiam Clerici Sæculares?*

5 *Conſuetudo præſentandi ad beneficium vacaturum, an, & quando valeat?*

6 *Literæ Apoſtolicæ in omnibus juſtificatæ ſunt exequendæ.*

7 *Reſervata ſibi facultate à Fundatore eligendi primum Cappellanum, an hæc facultas per nominationem factam in propria perſona Fundatoris dicatur conſumpta, & n.* 8. 9. *&* 10.

12 *Ad obtinenda beneficia ſimplicia requiritur ætas* 14. *annorum.*

13 *Lex fundationis requirens qualitatem originis in providendo de beneficio, an, & quando non afficiat ipſummet Fundatorem?*

CASUS III.

IN limine fundationis Beneficii A. reſervatum fuit à Fundatore Juſpatronatus pro ejus hæredibus, & ſucceſſoribus laicalibus, ac appoſita fuit conditio præſentandi ad Beneficium vacaturum non ſolùm de conſenſu Ordinarii, verum etiam Summi Pontificis; Beneficio igitur adhuc pleno, quidam Clericus unicus hæres, & ſucceſſor ejuſdem Fundatoris præſentavit ad illud aliam perſonam idoneam. Quæro; An hujuſmodi Præſentatio ſuſtineatur.

1 Reſpondendum videtur primo aſpectu hanc præſentationem non ſuſtineri, quia fuit facta à Clerico; contra legem fundationis, quæ juſpræſentandi reſervavit Laicis, non autem Clericis; & quia fuit facta beneficio pleno, & adhuc vacaturo; adeoque ſuſtineri non valet, cùm contineat votum captandæ mortis juxta auctoritates in Commentario relatas, & dixi *Par. I. Can. V. Caſ. I. per tot.* & ſuperiùs *Can. XVI.*
2 *XVII. XVIII. XIX. XX. Caſ. X. num.* 12. Etiamſi adeſſet conſuetudo præſentandi ad beneficium vacaturum, quia hæc utpote irrationabilis, & iniqua, & præbens occaſionem captandi mortem non valeret. Garz. *de benef. par.* 10. *cap.* 1. *num.* 4. Barboſ. *in hoc Canone XXV. num.* 4.

Sed contrarium eſt veritus. Quoniam licèt attenta 3
juris communis diſpoſitione Patronus nequeat præſentare ad beneficium vacaturum ob rationes, & auctoritates in *Commentario* deductas; tamen, quando adeſt contraria lex fundationis legitimè approbata, & confirmata; per quam detur facultas Patrono præſentandi ad beneficium etiam vacaturum, ut eſt caſus noſter; tunc Patronus valet non ſolùm præſentare, beneficio adhuc pleno, ſed etiam promittere præſentationem alicui, & dare in ſpe alicui poteſtatem præſentandi cùm vacabit. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 64. *n.* 34. & reſolutum fuit à Sac. Rota *in Nicien. Beneficii* 2. *Julii* 1706. §. *Nec obſtitit* coram R. P. D. Kaunitz. *hic impreſſ.*

Non obſtante, quòd ſupradicta præſentatio fuerit 4
facta à Clerico, & non à Laico; quia in favorabilibus, & dum agitur de ſimplici jure præſentandi, nomine laicorum veniunt etiam Clerici Sæculares; & illud nomen præſumitur appoſitum ad excluſionem Clerici, ſeu Eccleſiaſtici Regularis. Gloſſ. *in cap. licèt verb. Sæculares de offic. Judic. Sæcular.* Barboſ. *tract. var. de appell. verb. appell.* 205. *num.* 3. & in terminis Rot. *in Rhegien. Juriſpatronatus, ſeu Cappellaniæ* 28. *Junii* 1706. §. *Nec obſtat* coram Eminentiſſimo Priolo.

Quòd autem non valeat conſuetudo præſentan- 5
di ad beneficium vacaturum, non eſt abſolutè verum, dum ſolùm procedit in conſuetudine ordinaria, non verò in immemorabili, vigore cujus allegari poteſt quicumque titulus melior de mundo; & ſic vel Privilegium Apoſtolicum, vel lex fundationis, ut expreſsè docet Card. de Luc. *de Jurepatron. dicto diſc.* 64. *num.* 34.

R. P. D. KAUNITZ

Ilcinen. Beneficii.

Ven. 2. *Julii* 1706.

FUndavit de anno 1688. Antonius Maſſainus in Eccleſia Parochiali S. Bartolomæi Sejani ſuæ Patriæ perpetuum ſimplex Beneficium ſub invocatione S. Antonii de Padoa ad Altare SS. Crucifixi, & in actu fundationis reſervavit ad ſui favorem Juſpatronatus, ac cum pacto, ut ſibi liceret in vita nominare primum Cappellanum, aut Rectorem Beneficii, ac poſt mortem Rectoris, quem ipſe nominaſſet, voluit Juſpatronatus eſſe reſervatum ad favorem familiæ Maſſainæ, & alterius familiæ ab eodem Fundatore nominandæ cum aliis conditionibus, & declarationibus in defectum dictarum familiarum, prout latiùs in ipſa fundatione. Præterea voluit, ut onus perpetuum Beneficio adjectum unius Miſſæ quolibet menſe, non deberet incipere à ſe ipſo, qui erat primus poſſeſſor Beneficii, & bonorum pro illius dote aſſignatorum, ſed à primo Rectore poſt ejus obitum.

Succeſſivè de anno 1693. declaravit alteram, & ſecundam familiam, cui voluit ut ſupra ſpectare Juſpatronatus Beneficii, illam ſcilicet de Ginnaneſchis, & paulò ante ſui obitum de menſe Januarii 1705. in primum Cappellanum juxta reſervationem ſibi factam nominavit Camillum Uguergerium in ætate annorum decem conſtitutum, qui ſequuto obitu Domini Antonii Fundatoris obtinuit literas Apoſtolicas pro nominato cum diſpenſatione etiam ab ætate, & è converſo Rutilius Ginnaneſchus major de familia vocata ad Juſpatronatus, attenta etiam renunciatione familiæ Maſſainæ, præſentavit Joannem Giennaneſchum, qui obtinuit gratiam Apoſtolicam pro præſentato cum derogatione medietatis votum, directiſque utriuſque literis noſtro Auditorio pro executione in examine hodie habito potiora viſa fuerunt jura Camilli, qui ob id obtinuit ſuarum literarum exequutionem.

Ipſius enim literæ ſunt in omnibus juſtificatæ, dum 6
de exiſtentia Juriſpatronatus nulla controverſia, & veri-

verificatum conſtitit juxta præſcriptum literarum ex
illius reſervatione in actu fundationis Beneficii cum
approbatione Ordinarii, ſicuti etiam de expreſſione
veri valoris in eadem ſumma ducatorum viginti qua-
tuor per non exceſſum hinc inde narrata, nominatio
verò cùm ex publico Inſtrumento apparuerit expleta
ab eodem Antonino Fundatore in vim facultatis ſibi
reſervatæ in fundatione nominandi primum Cappella-
num, dubitandum non eſt quin literæ etiam in hac
parte remaneant juſtificatæ, & per conſequens cele-
rem exequutionem promereantur ad notam, Gloſſ.
*in cap. ſi capitulo verbo exequatur de conceſſ. præben.
in 6.* Rota *in Leodien, ſeu Aquiſgranen. Decanatus*
20. *Martii* 1699. §. *Impetravit* coram Eminentiſ-
ſimo D. Cardinali Caprara, *& in Cremonen. Benefi-
cii* 11. *Maji* 1705. §. *At cum per lapſum* coram Me,

7 Abſque eo quòd prætendi valuerit prædictam facul-
tatem nominandi primum Rectorem fuiſſe conſum-
ptam per nominationem jam ſemel expletam in pro-
pria perſona ejuſdem Antonii Fundatoris ad tradita
per Caſtill. *controv, tom. 6. lib. 5. cap.* 183. *num.* 5.
Signorol. *conſil.* 88. *num.* 3. Rot. *deciſ. 69. num.* 18.
coram Cerr. *& in Neapolitana, ſeu Januen. Lau-
di* 18, *Maji* 1672, §. *Et quatenùs* coram Rondinino
impreſſ. tom. 3. conſult. 295.

Et ſic jus nominandi in præſenti vacatione Bene-
ficii tranſire debuiſſe ad familiam illorum de Gin-
naneſchis, qui Joannem Collitigantem præſentarunt,
Rota *in Vicen. Parochialium 9. Decembris* 1701. co-
ram R. P. D. meo Scotto, *& in Vicen. Canonica-
tus* 3. *Februarii* 1702. §. *Quod autem* coram eodem,
quoniam viſum fuit DD. ceſſare objectum ex duabus
peculiaribus circumſtantiis patefacientibus reſervatam
facultatem nominandi primum Rectorem directam
fuiſſe ad electionem Beneficiati, qui ſuccedere debe-
bat poſt mortem Antonii Fundatoris, non verò in
ejuſdem perſonam,

8 Prima eſt, quòd cum Fundator noluiſſet, quoad
viveret, teneri ad implenda onera per eundem injun-
cta in fundatione, noluit onus incipere debuiſſe à
primo Rectore poſt ejus obitum, licèt ipſe deberet
eſſe poſſeſſor omnium bonorum Beneficii, ſignum evi-
dens, facultatem ſibi reſervatam gaudendi bonis, du-
rante ejus vita, non intelligi tributam fuiſſe uti Re-
ctori, cum alioquin debuiſſet injuncta onera adim-
plere ad notum *Text. in cap. final. de reſcript. in 6.*
Rebuff. *in prax. benef. gloſ. 4. tit. de diſpenſ. de non
reſiden, num.* 2. Rota penès Vivian. *de Jurepatrona-
tus lib,* 1, *cap. 66. in fin.* Lara *de Anniverſ. & Cap-
pellan. lib. 2. cap. 8. num.* 13. Pax Joardan. *tom. 2.
lucubrat, lib,* 10. *tit.* 19. *num.* 60. aliud enim eſt ha-
bere fructus Beneficii, aliud poſſidere Beneficium,
Gloſſ. *in cap. ſi propter tua debita verb. fructus de re-
ſcript. in 6.* Rot. cot. Dunoz. Jun. *deciſ.* 295. *n.* 13.

9 Altera autem circumſtantia æquè ſtringens eſt Fun-
datori fuiſſe reſervatum jus in vita nominandi pri-
mum Cappellanum, aut Rectorem dicti Beneficii,
ex quo cum ſequatur primum Cappellanum potuiſſe
eligi ab Antonio etiam in agone, & in ultimo vitæ
ſpiritu, ad *Text. in leg. ſeia §. final. ff. de donat.
cauſ. mort.* Lara *in compend. vit. homin. cap.* 32.
num. 12. Menoch. *conſ.* 1124. *num.* 18. *&* 19. Surd.
conſ. 110. *num.* 9. Balducc. *ad Roman. conſ.* 28.
num. 16. Rota *in Rom. Juriſpatr. 4. Decembr.* 1705.
§. *Ex quo diſpoſitionum* coram Reverendiſſimo D. meo
Decano, manifeſtum eſt facultatem eligendi, & no-
minandi primum Cappellanum non potuiſſe intelligi
niſi de illo, qui poſt Fundatorem ſucceſſurus erat,
cum, & idem primus poſt eundem tanquam non ha-
bens alium intermedium futurus fuiſſet, Rebuff. *in
leg. prox. appell.* 155. §. *Idem primus ff. de verbor.
ſignific.* Tiraquell. *de primog. quæſt.* 3. *num.* 6. *verſ.
quod is dicitur,* Fagnan. *in cap. cum autem num.* 11,
& 12. *de Jurepatr.* Lambertin. *eod. tract. lib.* 2.
par. 2. *quæſt.* 7. *art.* 21, *num.* 6. Rota coram R. P.
D. meo Anſaldo *deciſ.* 52. *ſub num.* 15. præcipuè
cùm Fundator voluerit poſſidere Beneficium abſque
onere Miſſarum, & primum Rectorem eum dumta-
xat vocaverit, qui habiturus erat Beneficium cum
proprio onere; ideoque facultas nominandi primum
Rectorem ſemper intelligi debet reſtricta reſpectu ter-
tii, non autem ſui ipſius Gabr. *com. concluſ. lib. 6.
tit. de verbor. ſignif. concluſ. 9. per tot.* Menoch.
conſ. 182. *num.* 2. Afflict. *deciſ.* 319. *num.* 8. *&* 9.
Gonzal. *ad regul.* 8. §. 2. *proœm. num.* 38. Rota *de-
ciſ.* 241. *num.* 5. *par.* 1. *diverſ.*

Et quatenus res etiam pateretur aliquam dubieta-
tem, cùm Fundator devenerit ad nominationem Ca- 10
milli ſub expreſſa declaratione, quòd inter alias con-
ditiones appoſitas in erectione voluerat ad ſui libi-
tum eſſe, & ab ejus voluntate, & arbitrio pendere,
etiam ipſo vivente, electionem, & præſentationem
ejus futuri Rectoris in dicto Beneficio, nemo infi-
cias ibit, quin ex tali declaratione non fuerit expli-
cata qualis fuerit intentio uſque ab initio non com-
prehendi ſub nomine primi Rectoris ſe ipſum ratio-
ne facultatis ſibi competentis, & reſervatæ etiam ex
intervallo ſe explicando, & declarando circa leges ab
eo appoſitas in limine fundationis, Card. de Luc. *de
Jurepatr. diſc.* 16. *num.* 5. *& de fideic. diſc.* 179.
num. 10. Rot. coram Bich. *deciſ.* 252. *num.* 25. *&
in Romana Donationum* 4. *Junii* 1700. §. *vel cum in
omnem* coram R. P. D. dell'Olmo.

Nec obſtitit nominationem Camilli factam fuiſſe
de tempore, quo Antonius Fundator poſſidebat Bene- 11
ficium, & ſic tanquam Beneficio pleno, & con-
tinente ſpeciem quandam expectativæ pro irrita ha-
bendam fuiſſe, ac ſi non emanaſſet juxta Sancita
in Sacro Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 19. *de
reform.* cum ibi notat. per Barboſ. Gonzal. *ad reg.* 8.
Cancell. §. *Proœm. num.* 57. *& ſeqq.* Rota coram
Merlin. *deciſ.* 855. *num.* 4. adeout factus fuerit locus
præſentationi factæ poſt vacationem ad favorem Gin-
naneſchi Rota *in Cracovien. Præpoſituræ* 26. *Mar-
tii* 1703. §. *Nec ea* coram R. P. D. meo Omanna,
quandoquidem ultra quòd poſita retentione bonorum
permiſſa Fundatori abſque ullo onere adjecto ſucceſ-
ſoribus in Beneficio ipſe Fundator non erat haben-
dus pro Rectore Beneficii, ideoque nominatio primi
Rectoris in perſonam Camilli non poterat dici fa-
cta ante vacationem Beneficii, ſed remanet pura de-
ſignatio primi Rectoris, quæ paſſim per Fundatores
fieri ſolet, adhuc tamen cum talis facultas nominan-
di in vita fuerit reſervata in limine fundationis, va-
lida omnino reputari debet, ex quo valent Fundato-
res adjicere conditiones, & leges etiam Sac. Cano-
nibus, & juri communi contrarias Card. de Luc. *de
Jurepatr. diſc.* 54. *n.* 34. *& in Summa num.* 129.
Pax. Jordan. *tom. 2. elucubr. lib.* 10. *tit.* 7. *num.* 274.
Adden. ad Gregor. *deciſ.* 410. *num.* 9. *in fin.* Rota
coram Burat. *deciſ.* 21. *num.* 2. *&* 3. *& deciſ.* 553.
num. 4. *& deciſ.* 1000. *pariter n.* 4. cor. Emer. Jun.

Minuſque vim facit Camillum de tempore nomi- 12
nationis non fuiſſe Clericum, nec conſtitutum in
ætate legitima 14. annorum ad obtinenda Beneficia
ſimplicia juxta *Concil. Trident. ſeſſ.* 23. *de reform.
cap.* 6. Ciarlin. *controv. for. lib.* 1. *cap.* 53. *num.* 48.
Rot. *deciſ.* 392. *num.* 1. ac etiam carere requiſitis ori-
ginis Terræ Sejani, cui ratione prælationis conceſſæ
in fundatione Civibus dicti loci non potuerit præci-
puè ex intervallo ab erectione Fundator præjudicare
Tondut. *quæſt. benef. par.* 1. *cap.* 54. *n.* 6. Garz. *de
benef. par.* 5. *cap.* 6. *n.* 68. *&* 69. Rot. cor. Dunoz.
Jun. *deciſ.* 387. *num.* 2. *& ſeqq.* & cor. Merlin. *de-
ciſ.* 518. *n.* 4. *& in rec. dec.* 37. *n.* 2. *&* 318. *n.* 13.
par. 7. *& deciſ.* 316. *n.* 18. 23. *& ſeqq. par.* 10. *&
deciſ.* 372. *num.* 16. *&* 17. *par.* 11. quod operari de-
beat, ut jure ſaltem devolutionis nominari potuerit
Ginnaneſchus pollente tam ætate legitima, quàm qua-
litate originis, cui ob id debita ſit prælatio. Vivian.
de Jurepatr. lib. 6. capit. 9. *n.* 9. Card. de Luc. *eod.
tract. diſc.* 18. *n.* 38. *& diſc.* 64. *n.* 39. Rot. coram
Durand. *deciſ.* 8. *n.* 5. & coram Manzaned. *dec.* 718.
à n. 1. *& in Cracovien. Parochialis* 14. *Maji* 1696.
§. *Ex lege in fine* coram bon. mem. Pio.

Quia in ordine ad ætatem cùm Camillus obtinue-
rit à Sanctiſſimo diſpenſationem, & adeptus fuerit
etiam Clericatum tempore habili, ſatis eſt ad effe-
ctum, ut locum habere debeat gratia ad ejus favorem
emanata juxta vulgatas regulas præſcribentes ſatis eſſe
capacitatem ſupervenire de tempore collationis, nec
requiri in actu nominationis Ventrigl. *in prax. rer.*
notab.

notab. par. 2. *annot.* 6. §. 1. *n.* 8. Campanil. *in diverſ. jur. cauſ. rubr.* 7. *cap.* 6. *num.* 3. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 47. *n.* 92. Marant. *reſp.* 85. *n.* 26.
13 *par.* 5. .. Qualitas verò originis Terræ Sejani cum non fuerit requiſita niſi in providendis ab Epiſcopo, cui voluit devolui jus conferendi in caſu deficientiæ utriuſque familiæ, quibus reſervaverat Juſpatronatus activum ibi – *In mancanza della prima come dell' altra famiglia da nominarſi vuole che detto beneſizio, ò Cappella ſi conferiſca in qualunque volta, o tempo vacherà dalli Veſcovi pro tempore di M. Alcino, con queſto però ſia Chierico, ò Sacerdote di detto luogo* – Ex hoc ſequitur dictam legem non debere afficere alios Patronos, & præſertim ipſummet fundatorem. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 90. *num.* 4. Carol. Ant. de Luca *de linea legali artic.* 24. *n.* 22. *Modern. Roman. diſcept. Eccleſ.* 19. *n.* 9. *&* 10. *& in Carergon. n.* 37. Rota *deciſ.* 365. coram Cavaler.

Ex his ſicuti clarè apparuit de ſubſiſtentia in omnibus ſuis partibus literarum Camilli, ita in conſequentiam inexequibiles remanſerunt illæ Joannis tanquam ſubreptitiæ, cùm in illis reticitum fuerit jus præſentandi pro prima vice Rectorem ſpectaſſe ad fundatorem, qui præſentaverat Camillum. Rot. *deciſ.* 270. *num.* 7. *&* 8. coram Priol. & alibi paſſim.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Fructus Eccleſiæ Patronalis vacantis exacti, & non conſumpti, vel inexacti, & pendentes ante obitum Rectoris Regularis, vel decurrentes à die obitus, & vacationis uſque ad novam collationem ejuſdem Eccleſiæ, ad quem ſpectent?

SUMMARIUM.

1 *Beneficiatus de redditibus neceſſariis ad ejus congruam ſuſtentationem, ſi aliquid propria parſimonia detraxit, poteſt id donare conſanguineis, & de eo dotare ſorores.*

2 *Beneficiatus decedens in Urbe, aut ejus diſtrictu diſponere poteſt tam inter vivos, quàm in ultima voluntate de bonis provenientibus ex redditibus beneficii.*

3 *Beneficiatus an habeat dominium fructuum beneficii, & an comparetur uſufructuario: & n.* 8.

4 *Votum paupertatis an vires ſuas porrigat extra clauſtra?*

5 *Religioſus effectus Parochus deſinit eſſe ſub obedientia Prælati Regularis, & ſubjicitur Diœceſano.*

6 *Canonicus Regularis, aut alius Religioſus effectus Parochus, peculium intuitu Parochiæ acquiſitum ad hæredes tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato tranſmittere non poteſt. Amplia ut num.* 7.

9 *Fructus Eccleſiæ Parochialis à Canonico Regulari exacti, & non conſumpti, eo defuncto ſpectant de jure communi vel ad Monaſterium, vel ad Eccleſiam, & num.* 10.

11 *Ubi verò viget jus ſpoliorum ſpectat ad Rev. Cameram.*

12 *Fructus Eccleſiæ Parochialis de tempore obitus Rectoris maturati, & inexacti ſpectant ad Rev. Cameram.*

13 *Fructus Eccleſiæ Patronalis vacantis decurrentes à die vacationis uſque ad novam hujus proviſionem ſpectant de jure communi ad ſucceſſorem in beneficio; ſecus ubi viget jus ſpoliorum, & num.* 17. *Amplia ut num.* 18. *Limita ut n.* 21. *&* 25.

14 *Spolia unde originem habuerint, & quid ſint? Vide ibi, & num.* 15.

16 *An ad hoc ut uſusfructus Eccleſiæ, aut beneficii vacantis ſpectent ad Rev. Cameram requiratur quòd in Diœceſi ſint Collectores, aut Subcollectores ſpoliorum, & num.* 20.

19 *Nomine* Spoliorum *veniunt etiam illi fructus, qui à die vacationis beneficii ad collationem percipiuntur.*

21 *Fructus decurrentes à die vacationis beneficii uſque ad hujus novam proviſionem non ſpectant ad Rev. Cameram, ſi adſit conſuetudo immemorabilis in contrarium & quæ ſint requiſita hujuſmodi immemorabilis. Vide num.* 22.

23 *Lex Eccleſiaſtica an, & quando, etiam non recepta, ſuum robur habeat, & efficaciam. Vide ibi, & num.* 24.

CASUS IV.

QUidam Canonicus Regularis ad Eccleſiam Parochialem ſæcularem de Jurepatronatus ex diſpenſatione Apoſtolica legitimè promotus; eam per multi temporis decurſum retinuit; nuper autem vita functus, & vacata per ejus obitum dicta Eccleſia Patronali, magnum poſt ſe reliquit peculium ex redditibus, & fructibus ejuſdem Eccleſiæ coadunatum, & exactum, quod in teſtamento reliquit propriis conſanguineis. Quæritur.

Primò – *An iſte Canonicus Regularis potuerat in morte de hoc peculio diſponere, & ad hæredes tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato illud tranſmittere?* Et quatenus negativè.

Secundò – *An, & ad quem ſpectet hujuſmodi peculium?*

Tertiò – *Fructus, qui à die vacationis Eccleſiæ Patronalis uſque ad ejus novam proviſionem decurrunt, & colliguntur, ad quem pertineant?*

Super quibus requiſitus à quodam Reverendiſſimo Abbate Religionis Canonicorum Regularium quid pro veritate ſentirem, cenſui prout infra de jure conſulendum; Et quidem quoad primum dubium reſpondendum videtur affirmativè; etenim Parochus, & quivis alius Beneficiatus, licèt non poſſit ad libitum diſponere de redditibus ſuperfluis Parochiæ, ſive beneficii; ſed teneatur eos erogare determinatè in alimoniam pauperum, & in alios pios uſus, tamen de 1
redditibus neceſſariis ad ejus congruam, & decentem ſuſtentationem, & qui ex SS. Canonum diſpoſitione pro ſui, ſuorumque victu, & veſtitu ſibi obveniunt, ſi aliquid propria parſimonia detraxit, poteſt id donare etiam conſanguineis, imò de eo dotare ſorores, vel alias conſanguineas, & aliter diſponere, juxta *Text. in cap. ſtudeat in fin. diſt.* 50. *& cap.* 1. *de cohabit. Cleric. & mulier.* Fagnan. *in cap. ſi quis ſane num.* 19. *de pecul. Cleric.* Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 15. *num.* 2. Layman. *Theolog. Moral. lib.* 4. *tract.* 1. *cap.* 3. *num.* 2. ibi – *Redditus Eccleſiaſtici, quatenus prudentis Viri arbitrio, Beneficiato neceſſarii ſunt ad honeſtam, & decentem vita ſuſtentationem, pleno jure ad ipſum pertinere non minùs quàm bona patrimonialia, adeò quidem ut ſi ex victu, aliiſque competentibus impendiis aliquid propria parſimonia detrahat, de eo arbitratu ſuo diſponere poſſit, dando v. g. conſanguineis.*

Maximè ſi adeſſet conſuetudo, quòd Beneficiatus poſſit teſtari de acquiſitis ex beneficio, aut quòd conſanguinei in eis ſuccedant. Calderin. *conſ.* 2. *de pecul. Cleric. num.* 2. *prope fin.* ibi – *Puto concludendum, quòd ſi loci conſuetudo ſpecialis, vel Eccleſiæ ſit, quòd conſanguinei ſuccedant in fructibus perceptis, & ſeparatis à ſolo illa ſervetur* – Garz. *de benefic. par.* 2. *cap.* 1. *num.* 11. *& ſeqq.* Aut ſi idem Paro- 2
chus, ſive Beneficiatus decederet in Urbe, aut ejus diſtrictu intrà decem milliaria, tunc enim iſte vigore Bullæ Pauli V. edit. 8. Aprilis 1606. incipien. *In eminenti* liberè poſſit de bonis provenientibus ex redditibus beneficii tam inter vivos, quàm in ultima voluntate diſponere, ut teſtatur Fagnan. *in cap. ſi quis ſanè de pecul. Cleric. n.* 24. Eique inteſtato ſuccedere deberent hæredes ab inteſtato. Gloſſ. *in cap. Præſenti de offic. Ordin. in* 6. Covar. var. *reſol. lib.* 1. *cap.* 15. *num.* 12. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 44. *n.* 30. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 117. *num.* 6. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *tit. de bonis Cleric.* §. 15. *num.* 2. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 1. *par.* 3. *cap.* 35. *num.* 2.

Ea ratione, quia Beneficiatus acquirit dominium fru- 3
ctuum, & reddituum ſui beneficii, eoſque facit ſuos. *Text. in cap. unic. de Cleric. non reſiden. in* 6. *Concil.*

Trident. cap. 12. *verſic. præterea obtinentibus ſeſ.* 24. *de reform.* Garz. *de Benef. par.* 2. *cap.* 1. *num.* 5. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 2. *par.* 6. *cap.* 15. *num.* 1. & comparatur uſufructuario, qui ſicuti facit fructus ſuos jam collectos, & à ſolo ſeparatos, & eos tranſmittere poteſt ad hæredes. *L. arboribus* §. *Julianus ff. de uſufruct.* Gloſſ. *in cap. ſi propter verb. primi, & in cap. præſenti verb. reſervari de offic. Ordin. in* 6. ita & Beneficiatus poterit ad hæredes eoſdem fructus tranſmittere.

Neque hanc facultatem liberè diſponendi de hujuſmodi redditibus Eccleſiaſticis poterat impedire votum paupertatis, ſeu ſtatus Religioſus, in quo reperiebatur præfatus Canonicus; quoniam ſtatus Religioſus, ſeu votum paupertatis abdicationem proprietatis imponit Religioſo tamquam Religioſo, non autem tamquam Parocho; unde eo ipſo, quod de licentia Summi Pontificis idem Canonicus Regularis fuit promotus ad Eccleſiam Parochialem ſæcularem, videtur ei communicata fuiſſe facultas liberè diſponendi de redditibus Parochiæ ad inſtar Parochi ſæcularis, & votum paupertatis ab eo emiſſum intrà clauſtra Reli-
4 gionis, ubi non habet nec velle, nec nolle *Cap. ſi Religioſus de elect. in* 6. *cap. fin. in princip. de teſtam. in* 6. Rot. *deciſ.* 360. *num.* 10. coram Manzanedo; vires ſuas non porrigere extra clauſtra, Fagnan. *in cap. Monachi de ſtat. Monach. n.* 41. Layman. *Theolog. moral. tract.* 5. *cap.* 7. *n.* 17. ibi — *Quod Religioſus Beneficiarius ita diſponere poſſit de fructibus ſui Beneficii, ſicuti ſæcularis Beneficiarius* — R. P. D. Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſtol. XI. Clementis IV. num.* 8. *& ſeqq. tom.* 3. *pag. mihi* 437. Eodem modo, quo vires ſuas non porrigit extra clauſtra votum obedientiæ, dum Religioſus effectus Parochus,
5 ſeu Rector Eccleſiæ ſæcularis deſinit eſſe ſub obedientia Prælati Regularis, & ſubjicitur Diœceſano adinſtar Parochi ſæcularis, juxta Gloſſ. *in Clement. I.* §. *Ad hæc verb. clauſtrum de ſtat. Monach.* Abb. *in cap. Monachi de ſtat. Monach. num.* 4. *& in cap. final. de Cappell. Monach. n.* 2. Roderic. *quæſt. Canonic. & Regul. tom.* 1. *quæſt.* 34. *artic.* 7. Layman. *lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 7. *num.* 17. ibi — *Atque hæc aſſertio prorſus indubitata eſt, ſi loquamur de Regulari v. g. Canonico translato cum Epiſcopi, vel Papæ licentia ad Eccleſiam ſæcularem, quia talis quodammodo deſinit eſſe ſub obedientia Prælati Regularis, & incipit ſubeſſe Ordinario Diœceſano* — Et dixi ſuperiùs *Caſ. II. num.* 33.

Verùm his non obſtantibus cenſeo de jure dicen-
6 dum ſupradictum Canonicum Regularem non potuiſſe in morte de dicto peculio intuitu Parochiæ acquiſito diſponere, & ad hæredes tam ex teſtamento, quàm ab inteſtato tranſmittere. Etenim à jure canonico eſt ei interdicta factio activa teſtamenti, & prohibitum teſtari de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis juxta, *Text. in cap. cum in officiis cap. Quia nos, & cap. Relatum de teſtam.* Divus Thom. 2. 2. *quæſt.* 185. *art.* 8. *ad* 3. ibi — *Teſtamentum autem nullo modo facere poteſt, quia ſola ei diſpenſatio committitur rerum Eccleſiaſticarum, quæ morte finitur* — Layman. *Theolog. moral. lib.* 4. *tract.* 2. *cap.* 3. *n.* 11. ibi — *At verò mortis cauſa donare, aut teſtare de Eccleſiaſticis redditibus, aut bonis patrimonialibus, vel quacumque induſtria acquiſitis Regulari Beneficiato permiſſum non eſt, niſi Papa diſpenſet, ſeu licentiam tribuat* — Roderic. *quæſt. Canonic. & regul. tom.* 3. *quæſt.* 69. *art.* 8. Rodoan. *de ſpoliis Cleric. quæſt.* 7. *ante n.* 1. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 114. *num.* 20. R. P. D. Petra *in comment. ad conſtit. Apoſtolic. Benedicti XII. ſect.* 1. *tom.* 4. *pag. mihi* 155. *n.* 25. *& in comment. ad Conſtit. XI. Clement. IV. n.* 38. *tom.* 3. *pag. mihi* 443. Rota *deciſ.* 109. *num.* 5. coram Ludoviſ.

7 Immo non solùm Regulares promoti ad Beneficia ſæcularia ſunt inteſtabiles, verùm etiam, ſuppreſſa Religione, Regulares ab ea ejecti teſtari non poſſunt, ut reſolutum fuiſſe à Sac. Congregatione Concilii *in dubiis votorum* 13. *Maji* 1679. *lib.* 30. *decret. fol.* 307. *ad* 2. refert R. P. D. Petra *ubi ſupra d. tom.* 4. *pag. mihi* 156. *num.* 29.

8 Ea verò, quæ ſuperiùs pro ratione dubitandi in contrarium objiciebantur, procedunt inter vivos, non verò cauſa mortis, nimirum quod Beneficiatus ſive Regularis, ſive ſæcularis poſſit de redditibus Eccleſiaſticis diſponere in vita, non autem in morte, quia licèt non habeat verum dominium illorum reddituum, habet tamen liberam adminiſtrationem illorum in honeſtum uſum, & in vita comparatur uſufructuario, in morte verò uſuario, ut bene reſpondit, Navar. *conſil. lib.* 3. *de donat. conſ.* 6. *num.* 3. ibi — *Quod licèt Religioſus habens Beneficium regulare, vel ſæculare poſſit donare intuitu paupertatis, pietatis, vel remunerationis inter vivos, non tamen poteſt per ultimam voluntatem, neque per donationem cauſa mortis, quæ quoad hæc æquiparatur* — Vincent. Filliucius *de ſpoliis Cleric. cap.* 4. *num.* 1. Lezzan. *in ſum. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 17. *num.* 6. R. P. D. Petra *ubi ſupra tom.* 3. *pag.* 439. *num.* 19. Rota *deciſ.* 115. *num.* 8. *par.* 4. *tom.* 2. *recentior.*

Quoad ſecundum dubium verò cenſeo reſponden- 9
dum inſpecto purè, & ſimpliciter jure communi hujuſmodi peculium, ſeu ejus ſpolium ſpectare, vel ad Monaſterium, vel ad Eccleſiam Parochialem, cujus iſte Canonicus erat Parochus; Siquidem, aut Eccleſia Parochialis eſt pleno jure unita Monaſtario, & ab eo dependens, & tunc ſpectat ad Monaſterium, ut docet Boer. *dec.* 224. *n.* 7. *propè fin.* ibi — *Ergo idem dicendum in iſtis bonis per Monachos Beneficiatos relictis, quæ cedere non debent Firmario, ſed Monaſterio, & Abbati, quibus de jure competunt* — *& n.* 10. ibi — *Igitur concludendum videtur ſpolia Monachorum ſpectare, & pertinere debere ad Abbatem, & Monaſterium* — R. P. D. Petra *ubi ſupra tom.* 4. *pag.* 158. *n.* 38.
Aut vero eſt omnino independens, & nullatenus ſub- 10
jecta Monaſterio, & Ordini, & tunc iſtud peculium ſpectare debet ad Eccleſiam Parochialem, cui ipſe Canonicus Regularis, tamquam Parochus inſervivit juxta *Textum expreſſum in cap. ſtatutum* 18. *quæſt.* 5. ibique Gloſſ. *verb. ſtatutum*, Abb. *in cap. ne Religioſi de Regul. n.* 3. Bald. *conſ.* 298. *vol.* 1. *num.* 1. ibi — *Aut eſt talis Prælatus, qui non poteſt habere proprium v. g. quia eſt Monachus, vel Canonicus Regularis, & tunc acquirit Eccleſiæ* — Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 114. *num.* 20. *&* 28. *& in cap. Statutum* 18. *quæſt.* 1. *n.* 14. Lazzan. *in ſumm. tom.* 1. *par.* 1. *cap.* 17. *n.* 16. *& par.* 2. *cap.* 18. *n.* 15. Capon. *diſcept.* 97. *tom.* 2. *num.* 13. R. P. D. Petra *ubi ſupra tom.* 3. *pag.* 443. *num.* 38. Layman. *lib.* 4. *tract.* 5. *cap.* 7. *n.* 17. *in fin.* Roderic. *quæſt. Canonic. & Regular. quæſt.* 34. *art.* 7. *tom.* 1. ibi — *Reſpondeo dicendo, quod Religioſus præſertim Canonicus Regularis non ſimplex, ſed Beneficiatus quærit ſuæ Eccleſiæ, vel Beneficio, quod non ſubeſt Monaſterio ſuo, vel ordini, quem profeſſus eſt* — Rot. *in Catharen. ſeu Sueſſana Spolii* 22. *Februarii* 1715. 5. *Et quidem* coram R. P. D. Cerro.

Si autem Eccleſia Parochialis ſita ſit in loco, ubi 11
viget jus ſpoliorum Cameralium, tunc dictum peculium non ſpectat neque ad Monaſterium, neque ad Eccleſiam Parochialem, ſed ad Cameram Apoſtolicam, quæ ſuccedit in quibuſcumque bonis Religioſi beneficiati extra Clauſtra viventis juxta *Conſtit.* 43. *Gregorii XIII. incipien. officii noſtri tom.* 2. *Bullar. de Marinis reſol. jur. lib.* 2. *cap.* 195. *num.* 11. Capon. *diſcept.* 256. *num.* 6. *&* 15. *tom.* 4. Laurentius de Portel. *tom.* 1. *de dub. regul. in verb. bona in addit. fol.* 71. Garz. *de benef. par.* 2. *cap.* 1. *num.* 16. Antonell. *de jurib. & onerib. Cleric. lib.* 1. *par.* 3. *cap.* 35. *num.* 10. Rodoan. *de Spoliis Cleric. quæſt.* 6. *num.* 16. ibi — *Per quæ puto poſſe dici, quod portio de redditibus Eccleſiæ aſſignata Clerico pro victu eſt ſua ipſius Clerici, ſi ea utatur, & non aliter, &c. unde ſi per eum non expendatur, vel alias præſervetur, non intelligitur per ſupradicta ſibi, vel hæredibus reſervata, vel acquiſita, ſed Eccleſiæ, &c. unde in hujuſmodi relictis ſuccedit Eccleſia, & loco illius Camera Apoſtolica, hodiè in locum Eccleſiæ, vel ſucceſſoris ſuffecta* — *& quæſt.* 17. *num.* 2. Vincentius Filliucius *de Spoliis Clericor. cap.* 6. *num.* 1. ibi — *Quæro primo cui debeantur ſpolia beneficiati Regularis; Dico eorum ſpolia jure antiquo Monaſterio debebantur, &c. cum ergo jure novo,*

loco Monaſterii ſuffectus ſit Fiſcus Apoſtolicus, illi jam debentur, &c. Quod tamen intelligecum duplici limitatione; Prima niſi Regularis decedat in Curia, tunc enim ipſius bona à Camera Apoſtolica non capiuntur, ſed illi cedunt, cui jure communi debentur ab inteſtato, nempe Monaſterio; Secunda limitatio niſi habeat ſpeciale Privilegium teſtandi, ad hoc ipſum ſpecialiter conceſſum -- R. P. D. Petra *ubi ſupra tom.* 3. *pag.* 443. *num.* 39. ibi -- *Ubi autem adeſt jus ſpoliorum Cameralium, tunc Camera ſuccedit in quibuſcumque bonis tam intuitu Eccleſiæ acquiſitis, quàm patrimonialibus* --

12 Quod procedit etiam reſpectu fructuum Eccleſiæ Patronalis, qui de tempore obitus Rectoris, ſint maturati, & inexacti; Hujuſmodi enim fructus quamvis Julius III. per ejus Conſtitutionem incipien. *Cum ſicut de qua Bullar. nov. tom.* 2. *in ordine la* 7. determinaverit eſſe adjudicandos non hæredi, ſed ſucceſſori in beneficio; ea potiſſimùm ratione, quia quoad uſque exiſtunt in manibus eorum, qui eoſdem conſervant, uti provenientes ex Eccleſiis, & Beneficiis, quemadmodùm pro fructibus Eccleſiaſticis habentur, ita, & propterea pertinere cenſendi ſunt, non ad hæredes, ſed ad ſucceſſores in beneficiis; Tamen quia poſtmodum animadverſum fuit, quòd damnum ex prædicta Conſtitutione imminebat Cameræ Apoſtolicæ, aliam Conſtitutionem præcedentis declaratoriam idem Summus Pontifex edidit, in qua decrevit primam à ſe editam Conſtitutionem locum habere in illis locis, in quibus obſervatur Jus commune, non autem in cæteris, in quibus Camera Apoſtolica obtinet jus ſpolii, Collectoreſque ſpoliorum conſuevit deputare; in his enim locis fructus beneficii, aut Eccleſiæ inexacti, & maturati à die obitus ſpectare debent ad Rev. Cameram, & non ad hæredem beneficiati, aut ad ejus ſucceſſorem, ut colligitur ex verbis ejuſdem Conſtitutionis per extenſum relat. apud Redoan. *de ſpoliis quæſt.* 5. *pag. mihi* 187.

13 Deſcendendo denique ad examen tertii dubii; abſolutè, & generaliter dicendum videtur fructus decurrentes à die vacationis Eccleſiæ, ſive beneficii patronalis, uſque ad novam hujus proviſionem ſpectare ad ſucceſſorem in beneficio: Clara namque eſt in terminis Eccleſiæ Patronalis diſpoſitio *Text. in cap. Cum vos de offic. Ordin.* ubi ſtatuitur, quod fructus, qui percipiuntur à die obitus Beneficiati ad collationem fideliter colligendi ſunt ab Oeconomo, & deinde conſignandi ſucceſſori in beneficio ibi -- *Cùm vos, &c. Fraternitati veſtræ mandamus, quatenus ſi quando in vacantibus Eccleſiis, in quibus Eccleſiaſtica perſona præſentationem non habet, vel quia perſonæ minus idoneæ præſentantur, vel alia de cauſa de jure perſonas non poteritis in eis inſtituere, appellatione remota ponatis œconomos, qui debeant fructus percipere: & eos, aut in Eccleſiarum utilitatem expendere, aut futuris perſonis fideliter reſervare* -- cui conſonat *Text. in cap. Quia ſæpe de elect. in* 6. *cap. Præſenti de offic. Ordin. in* 6. Et diſtinguendo ſpolia beneficiati præmortui à redditibus beneficiorum tempore vacationis provenientibus firmarunt Navarr. *de ſpoliis Cleric.* §. 10. *num.* 1. *& ſeqq.* Fagnan. *in dicto cap. Cum vos. n.* 23. *de offic. Ordin.* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 8. *cap.* 14. *num.* 4. *& ſeqq.*

Neque reſpectu horum fructuum locum habere valent ſpolia favore Cameræ Apoſtolicæ, cùm ipſi ſub nomine, & appellatione ſpoliorum venire non poſſe videatur; ſive attendatur eorum Origo, ſive defi-
14 nitio; Et quidem attenta eorum origine; hæc refertur ad Innocentium Quartum Summum Pontificem, qui audiens três Archidiaconos in Anglia inteſtatos deceſſiſſe grandi theſauro relicto, Statutum condidit, ut inteſtati Clerici bona deinceps in uſu Papæ convertantur, uti narrat Michael. Rouſſel. *hiſtor. Juriſdict. Pontif. lib.* 5. *pag. mihi* 563. Vel ad Clementem VII. qui Avenione Sedens, exors omnino Patrimonii Romanæ Eccleſiæ in Italia, ut triginta ſex Cardinales ſuæ factionis ſuſtentare poſſet, & commodius valeret obſiſtere Urbano VI. cæpit ſibi reſervare pinguia quæque beneficia, & ſpoliatum Epiſcoporum, tum Abbatum, tum Beneficiatorum morientium, uti ex Chronico SanDyoniſiano in vita Caroli VI. inquit Thomaſſin. *de benef. par.* 3. *lib.* 2.
cap. 57. *num.* 5. Attenta verò ſpoliorum definitione; 15
ipſa definiuntur bona Eccleſiaſtica à Prælatis intuitu Eccleſiæ immediatè, vel mediatè quæſita, & ante eorum mortem juſtè ab eis non impenſa, nec diſtributa, uti ſatis accuratè perpendunt Navar. *in Comment. de ſpoliis* §. 1. *num.* 2. *lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 1. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 8. *cap.* 14. *num.* 2. Rot. coram Seraph. *deciſ.* 594. *num.* 15. Ac proinde patet nomine ſpoliorum venire illos fructus uſque ad obitum beneficiati decurſos non impenſos ſive ſint exacti, ſive non exacti, non verò venire fructûs decurrentes, & qui colliguntur à die dicti obitus, uſque ad novam collationem.

Fortius hujuſmodi fructus ſpectarent ad ſucceſſorem in dicta Eccleſia Parochiali, & eos prætendere non poſſet Rev. Camera ſi in loco, ubi ſita eſt eadem Eccleſia non adſint Collectores, aut Subcollecto-
res ſpoliorum; dum Beneficiorum vacantium fructus 16
Cameræ adjudicantur tunc ſolùm cum in Diœceſi exiſtunt dicti Collectores, aut Subcollectores, prout firmant Maſſin. *de confiſcat. quæſt.* 16. *num.* 5. *& ſeq.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 3. *lib.* 14. *cap.* 8. *n.* 9. de Marin. *reſol. lib.* 1. *cap.* 152. *num.* 15. Rot. *deciſ.* 593. coram Seraph.

His tamen minimè attentis reſpondendum venit 17
etiam hujuſmodi fructus ſpectare ad Rev. Cameram, non autem ad ſucceſſorem ſi dicta Eccleſia Parochialis de Jurepatronatus ſita ſit in Diœceſi, ubi viget jus ſpoliorum; Ita namque Statutum fuit non ſolùm à præfata Conſtitutione Julii III. verùm etiam ab altera S. Pii V. quæ incipit *Cupientes*, & eſt *la* 32. *Bullar. tom.* 2. quæ licèt propriè loquatur de beneficiis vacantibus in Italia, ſed affectis, extenditur tamen à Doctoribus ad omnia, & quæcumque beneficia vacantia. Azor. *inſtit. Moral. tom.* 2. *lib.* 8. Et ab altera Sixti V. incipien. *In conferendis la* 100. §. 20. *Bullar. tom.* 2. in qua indiſtinctè reſervantur Cameræ Apoſtolicæ fructus ſupra dicti; & quamvis in ea Bulla ſermo ſit de Beneficiis reſervatis Regni Neapolitani, Doctores tamen eam promiſcuè ſumunt, & extendunt ad cætera quæcumque beneficia. Bonacin. *oper. moral. tom.* 2. *diſp.* 3. *de contract. quæſt. ultim. punct.* 3. *propoſ.* 1. *num.* 3. Panimoll. *deciſ.* 20. *adnot.* 2. *num.* 2. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 8. *cap.* 14. *num.* 4. *&* 5.

Et quidem prædicti fructus decurrentes à die obi- 18
tus beneficiati uſque ad novam collationem ſpectant ad Rev. Cameram etiamſi à Beneficiatis eſſet obtenta exemptio à ſpolio, aut facta aliqua compoſitio cum Camera, quia ſtare poſſunt ſimul exemptio à ſpolio, compoſitio cum Camera, & reſervatio prædictorum fructuum eidem Cameræ, ut in puncto animadvertit Bonacin. *oper. moral. tom.* 2. *diſput.* 3. *de contract. quæſt. ultim. punct.* 3. *propoſ.* 1. *ſub num.* 3. §. *Primo fructus*; & ſatis apertè colligitur ex allegata Conſtitutione Sixti V. *In conferendis* §. 20. ubi præſati fructus applicantur Cameræ *etiam in Diœceſibus, quæ pactum cum dicta Eccleſia inierunt*. Quod confirmatur exemplis, in Regno ſiquidem Neapolitano, non obſtante compoſitione facta cum Camera Apoſtolica, tam fructus inexacti tempore mortis beneficiati, quàm qui à die mortis ad collationem percipiuntur, ſpectant ad Nuntium exigentem nomine Cameræ uti decernitur in alia Bulla Sixti V. incipien. *Cùm ſicut la* 90. *Bullar. tom.* 2. Immo cum ſan. mem. Innocentius XII. Archiepiſcopos, & Epiſcopos prædicti Regni ſpeciali privilegio exemerit à ſpolio; hoc tamen pariter minimè obſtante fructus inexacti, necnon fructus maturantes tempore vacationis pertinent ad Cameram, ut legitur in Collect. ad Bullar. ejuſdem Pontificis *Bull.* 23. §. *Cupientes, &* §. *Per præſentes*.

Hinc non obſtant ea, quæ ſuperiùs in contrarium objiciebantur; Quoniam nomine, & appellatione ſpoliorum quamvis propriè loquendo, veniant illi fructus, qui uſque ad obitum beneficiati ſunt exacti,
& inconſumpti, aut inexacti, & adhuc pendentes, 19
tamen impropriè ſpoliorum nomine comprehenduntur etiam illi fructus, qui à die vacationis beneficii ad collationem percipiuntur; & uti talia ad Cameram Apoſtolicam pertinent. Filliuc. *oper. mor. tom.* 3. *tract.* 43. *de ſpoliis cap.* 6. *quæſt.* 5. Barboſ. *de jur.*

Eccleſ. lib. 3. *cap.* 17. *ſub num.* 62. Etiam ſi in ea
30 Diœceſi, aut regione non eſſent deputati ſpoliorum
Collectores, aut Subcollectores; Etenim Paulus Ter-
tius in Conſtitutione Romani Pontificis *la* 29. §. 2.
Bullar. tom. 1. expreſsè ſtatuit, quòd Camera etiam
ſi in aliquibus regionibus non conſueverit Collecto-
res, aut Subcollectores deputari, valeat hoc non ob-
ſtante ſpolia exigere; Et Sixtus V. in dicta Conſtitu-
tione *In conferendi la* 100. *Bullar. tom.* 2. poſuit in
libertate, & arbitrio Theſaurarii conſtituere Collecto-
res, aut Subcollectores; Igitur ex eo quòd fuerit omiſ-
ſum hujuſmodi Collectores deputare; deduci non po-
teſt, quod ſpolia non pertineant ad Cameram; cùm
ex omiſſione actuum facultativorum nullum præjudi-
cium afferri non poſſit omittenti, juxta Rot. *de-
ciſ.* 162. *n.* 10. coram Ludoviſ. ibique Adden. *n.* 16.
& deciſ. 104. *num.* 37. coram Priolo,

31 Supradicta tamen concluſio, quòd fructus Eccleſiæ
Parochialis, aut aliorum beneficiorum vacantium ſpe-
ctent ad R. Cameram, non autem ad Succeſſorem
limitatur in duplici caſu; Primò in caſu quo adeſſet
contraria conſuetudo immemorabilis, vigore cujus al-
legari poteſt Privilegium Apoſtolicum, aut quilibet
alius titulus magis beneviſus juxta Joan. Beltran. *in
propugnat. Eccleſiaſt. libert. & Pontif. poteſt.* §. 7.
§. *Aſſert. num.* 3. Adden. *ad deciſ.* 14. *num.* 19.
par. 3. *recent.* nimirum, in caſu quo Beneficiati con-
cludenter probarent, quòd in eorum Diœceſi non ha-
beant locum Conſtitutiones Apoſtolicæ reſervantes Ca-
meræ fructus Beneficiorum vacantium; ſiquidem com-
muniter à Doctotibus admittitur, quòd hæ ſimileſque
conſuetudines, utpote juri communi conformes, &
conſonæ derogent prædictis Conſtitutionibus, & Bul-
lis uti fusè probat Azor. *inſtit. moral. lib.* 8. *tom.* 2.
cap. 4. *quæſt.* 3. atque omiſſis Regnis, & Civitati-
bus, quæ non ſunt pleno jure ſubjectæ Summo Pon-
tifici; in Civitate Avenionenſi, & Comitatu Venuſi-
no præallegatæ Conſtitutiones ex vi conſuetudinis im-
memorabilis carent robore, & efficacia; Tondut.
quæſt. benef. tom. 1. *cap.* 95. *num.* 22. *& ſeqq.* Et li-
cèt ſpoliorum jura in tota Italia recepta ſint cedant-
que Fiſco Pontificio, Cabaſſus *in Theoric. & prax.
jur. can. lib.* 5. *cap.* 24. *num.* 5. in ſtatu tamen Me-
diolani praxis, & conſuetudo immemorabilis obti-
nuit, ut fructus inexacti tempore mortis beneficiati
ſint hæredum, & maturantes tempore vacationis ſint
ſucceſſorum in Beneficiis. Adden. ad Buratt. *dec.* 852.
num. 7. & generaliter, quòd ita ſervandum ſit, quan-
do aſſiſtit præſcripta conſuetudo probat Rot. coram
Durand. *deciſ.* 304. *num.* 2.

32 Ad concludenter autem probandam hujuſmodi im-
memorabilem, inducendi ſunt Teſtes omni exceptio-
ne majores, & qui deponant cum requiſitis, de qui-
bus Gloſſ. *in cap.* 1. *verb. memoriæ de præſcript. in* 6.
Quòd ſcilicet per quadraginta annos in Diœceſi vide-
runt, quòd fructus beneficiorum vacantium collige-
bantur ab Oeconomo, conſignandi deinde ſucceſſori
in Beneficio, & nullatenus tranſmittendi ad Came-
ram Apoſtolicam. Quòd, & à majoribus ſuis audi-
verunt rem ita ſemper geſtam fuiſſe, quòd nec audi-
verunt, nec viderunt aliquid in contrarium; & quòd
ſi aliter res ſe habuiſſet, ipſi audiviſſent, & vidiſſent;
Quòd talis erat publica vox, & fama antequam ad
examen accederent; Quæ ſatis eſſe dicuntur, ut ad
normam citatæ Gloſſæ conſtituatur perfecta probatio
immemorabilis; Mareſcott. var. *reſol. lib.* 2. *cap.* 100.
num. 10. Covar. *in Regen. poſſeſſor. par.* 2. §. 3. *n.* 7.
Abſque eo quòd opus ſit, quòd Teſtes explicitè depo-
nant de ſingulis, dummodò verbis æquipollentibus de
ſupradictis omnibus teſtentur juxta Theoric. Bart. *in
l. celſus num.* 25. *ff. de uſu cap. quam amplectitur* Rot.
coram Pamphil. *deciſ.* 304. *num.* 3.

Nec taliter probata immemorabili, obſtare aliquo
modo poterunt Conſtitutiones Apoſtolicæ reſervantes
Cameræ fructus beneficiorum vacantium; quia licèt
33 ſit ſpeciale in Legibus Eccleſiaſticis, quòd etiam non
receptæ ſuum robur habeant, & efficaciam, uti do-
cuit Zabarell. *in Proœm. Clement. verb. Univerſitati
quæſt.* 2. *per tot.* & notarunt *in Can. in iſtis* Bellon.
num. 2. Roderic. Acunna *num.* 5. quibus adhærent
Fagnan. *in cap. Treugas num.* 48. *& ſeqq. de Treu-
ga, & de Pace*, Pyring. *in* 5. *lib. decretal. tom.* 1.
lib. 1. *tit.* 10. *ſect.* 1. §. 5. Suarez *de leg. lib.* 3.
cap. 19. *n.* 4. Caſtropal. *oper. moral. tom.* 1. *tract.* 3.
diſput. 1. *punct.* 13. Sperell. *deciſ.* 15. *n.* 23. *& ſeqq.*
& ſequitur Rot. *deciſ.* 213. *per tot. par.* 1. *recent.
deciſ.* 184. *num.* 4. *par.* 4. *recent. tom.* 2. & coram
Priolo *deciſ.* 61. *num.* 2.

Certi tamen juris eſt, quòd prædicta concluſio pro- 34
cedit, quando inefficacia legis allegatur ex non ac-
ceptatione, vel non uſu; Secus autem, quando Sum-
mus Pontifex, ejuſque Officiales longiſſimo tempo-
re, cujuſque initii non extet memoria, non curarunt
uſum, & praxim, cùm tunc videantur ab ea lege
tacitè receſſiſſe, uti originaliter, & articulo ad par-
tes examinato ſenſit Præpoſitus *in Can. In iſtis* §. *Le-
ges num.* 1. *& ſeqq. diſt.* 4. & ſequuti ſunt Butr. *in
cap. quia circa de conſanguin. & affin.* Gratian. *di-
ſcept.* 559. *num.* 42. *& ſeqq.* Card. de Luc. *de feud.
diſc.* 4. *n.* 6. *& ſeqq.* Adden. ad Buratt. *deciſ.* 795.
num. 9. Rot. *deciſ.* 361. *num.* 4. *& ſeq. poſt ſecun-
dum volum. conſil. Farinacc.*

Limitatur ſecundo præfata concluſio, in caſu quo 35
adeſſet contraria lex fundationis; nimirum in caſu
quo Fundator diſpoſuerit, de conſenſu Ordinarii,
quòd fructus beneficii vacantis reſerventur ſucceſſori,
aut accreſcant aliis beneficiatis; aut in caſu, quo
de conſenſu, & approbatione Summi Pontificis, ap-
poſuerit conditionem in limine fundationis Cappella-
niæ, aut Beneficii, quòd, non exiſtente ullo habili
ex vocatis, Cappellania ſemper remanere debeat va-
cans, uſque quo habilis ex eis adveniret ad illam
obtinendam & interim bona in dotem aſſignata ei-
dem Cappellaniæ poſſiderentur à Patronis etiamſi per
plures annos vacatura eſſet; tunc fructus præfati non
ſpectarent ad Rev. Cameram, ſed ad Perſonas à Fun-
datore deſignatas; cùm conditiones fundamentales
beneficiorum à legitimo ſuperiore approbatæ, & ſi
contrariæ juri, ſint attendendæ; ex infra dicendis
Can. XXVII.

ARGUMENTUM.

An in Beneficiis, ſeu Canonicatibus vacantibus de Jurepatronatus habeat locum optio?

SUMMARIUM.

1 *Optio quid ſit, & unde originem habuit? Vide ibi, & num.* 2.

3 *Optio ut habeat locum in Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis, quæ requirantur? Vide ibi, & num.* 5. 7. *&* 8.

4 *Optio in prebendis perpetuò diſtinctis eſt contra jus, in prebendis verò ad tempus diſtinctis eſt præter jus.*

6 *Optio introduci poteſt in prebendis etiam æqualibus.*

9 *In Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis, ubi omnes prebendæ ſunt de Jurepatronatus, vel ubi ex lege fundationis adeſt jus optandi, optari poteſt Beneficium, ſeu præbenda patronalis vacans.*

10 *Optio non habet locum in Beneficio, ſeu prebenda patronali vacante, niſi accedat conſenſus Patroni.*

11 *Malè, & ignoranter optans præbendam tenetur illam dimittere, & ad primam dimiſſam redire.*

12 *Optio habet locum in domibus, cameris, aut præbendis accidentaliter annexis Canonicatui de Jurepatronatus, ſecus ſi iſta ſint perpetuò, & inſeparabiliter annexa eidem Canonicatui, & n.* 13.

CASUS V.

VAcato Canonicatu, ſeu præbenda Canonicali per
obitum cujuſdam Canonici in Eccleſia Cathe-
drali A. ubi omnes Canonicatus, præbendæ ſunt di-
ſtinctæ, & in qua viget jus optionis, Canonicus an-
tiquior, qui poſſidebat Canonicatum, ſeu præbendam
Canonicalem de Jurepatronatus unà cum domo acci-
dentaliter à Capitulo eidem Canonicatui annexa, il-
lam optavit, dimiſſo Canonicatu, ſeu præbenda pa-
tronali, Canonicus verò antiquus optavit præbendam
patronalem antiquioris, unà cum dicta domo, alius
verò, qui eum ſtatim conſequitur, optavit præben-

dam

dam dimiſſam ab antiquo, & ſic de cæteris. Quæritur an hujuſmodi optio ſuſtineatur tum reſpectu Canonicatus, ſeu præbendæ patronalis, tum reſpectu domus eidem Canonicatui accidentaliter annexæ?

1 Pro intelligentia hujus quæſtionis præſupponendum eſt optionem Canonicam nihil aliud eſſe, niſi jus quoddam competens alicui Cathedrali, vel Collegiatæ, vel Collegio, ut Antiquiores gradatim præbendam vacantem, prima dimiſſa, intrà certum tempus eligere poſſint. Monet. *de option. cap. 1. quæſt. 2.* Paſſerin. *in cap. Cum in tua de conſuetud. in 6. n. 29.* Chokier. *de permut. par. 2. cap. 20. n. 1.* Rot. *deciſ. 240. num. 1.* coram Thomat.

2 Hujuſmodi optio in aliquibus Cathedralibus, Collegiatis, aut Collegiis originem habuit, & fuit introducta non à jure communi, ſed à conſuetudine à jure communi approbata, vel ſtatuto, vel privilegio Apoſtolico, vel ex lege fundationis, nimirum ex eo, quia Fundator Cathedralis, aut Collegiatæ in limine fundationis appoſuerit conditionem à Summo Pontifice approbatam, quòd Canonici gradatim ſecundùm antianitatem poſſint optare præbendam vacantem, quam conditionem in limine fundationis utpote commendabilem apponi poſſe teſtatur, Card. de Luc. *de benef. diſc. 33. n. 3. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 99. n. 25. par. 10. rec.* Adden. ad Pamphil. *deciſ. 190. num. 9. & deciſ. 644. num. 10.* coram Dunoz. Jun.

3 Ad hoc ut optio habeat locum, & poſſit introduci aliquo ex ſupradictis modis in Eccleſiis Cathedralibus, aut Collegiatis, aut Collegiis, requiritur primò, quòd in eis adſit certus, & determinatus numerus Canonicorum, ſeu Canonicatuum, & quòd præbendæ ſint realiter, actualiter, & perpetuò inter ſe diſtinctæ, ita ut dos unius ſit realiter, actualiter, & perpetuò diſtincta à dote alterius. Vel ſaltem requiritur, quòd præbendæ ſint ad tempus realiter, & actualiter diſtinctæ; ex. gr. quòd Capitulum dividat ejus bona in tot præbendas, quot ſunt Cononici, & unicuique Canonico aſſignet ſuam portionem, ſeu præbendam ad tempus, quo elapſo iterum portiones, & præbendæ in commune reducantur; fiatque nova diviſio, aliàs ſi in dictis Eccleſiis non adeſſet certus numerus Canonicatuum, nec diſtinctio præbendarum, optio in eis non haberet locum, cùm non daretur in hoc caſu vacatio præbendarum, prout requiritur. Monet. *de option. cap. 2. num. 2. & ſeqq.* Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua de conſuet. in 6. n. 31.*

4 Cùm hoc tamen diſcrimine, quod in præbendis perpetuò diſtinctis optio eſt contra jus, quia per illam fit mutatio titulorum præbendalium ſine canonica inſtitutione, dum Canonicus ſenior conſequitur præbendam optatam propria auctoritate. Lotther. *de re benef. lib. 2. quæſt. 38. num. 16.* & ideo ad inducendam conſuetudinem optandi in his præbendis requiritur ſpatium 40. annorum. In præbendis verò ad tempus diſtinctis eſt præter jus, quia per illam non fit mutatio titulorum, ſed retento eodem titulo ſolùm mutatur præbenda temporalis, & ideo ad illam inducendam ſufficit tempus 10. annorum. Monet. *ubi ſupra q. 2. num. 19. & ſeqq. & cap. 7. quæſt. 1. num. 18. & ſeqq.* Gonzal. *ſuper regul. 8. Cancell. gloſſ. 34. n. 12. & ſeqq.* Garz. *de benefic. par. 5. cap. 1. num. 458.* Ventrigl. *in prax. par. 1. annot. 6. §. unic. n. 3.* Tondut. *quæſt. benefic. cap. 110. num. 3. & ſeq. tom. 1.* Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua de conſuetud. num. 48.* Rot. *deciſ. 616. num. 3.* coram Dunoz. Jun.

5 Requiritur ſecundò majoritas præbendarum, ſeu quod præbendæ ſint inæquales. Roman. *conſ. 487.* incipien. legat. Teſtator, Gonzal. *ubi ſupra num. 124.*

6 ſed hoc requiſitum non eſt de illis, quæ dicuntur *ſine quo non*, dum data etiam paritate præbendarum in eis introduci poteſt ex conſuetudine jus optandi. Ventrigl. *in prax. par. 1. annotat. 6. §. unic. num. 4.* Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua num. 24. & ſeq.*

7 Requiritur tertiò, quòd præbendæ non ſint reſervatæ Sanctæ Sedi; Etenim ſi ſunt reſervatæ optari non poſſunt, juxta *regul. 8. hodie 9. Cancell.* quæ excludunt conſuetudines etiam immemorabiles, indulta, & privilegia Apoſtolica optandi majores, & pinguiores præbendas, & impedit optionem, ibique Gonzal. *num. 1.* Garz. *de benefic. par. 5. cap. 1. num. 450.* Gratian. *diſceptat. forenſ. 62. num. 7.* Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. cap. 110. n. 6.* Chokier. *par. 2. dict. cap. 20. num. 2.* Rot. *deciſ. 616. num. 2.* coram Dunozett. Jun. Niſi optio competat ex lege fundationis, quia reſervatio non comprehendit beneficia Juriſpatronatus laicalis. Card. de Luc. *de benefic. diſc. 33. num. 3.* Carol. Anton. de Luc. ad Ventrigl. *in prax. par. 1. annot. 6. num. 7.*

Denique requiritur, quòd optio fiat intrà 20. dies; 8
quod tempus 20. dierùm currit ſimul omnibus optare volentibus à die ſcientiæ vacationis præbendæ, ſive Canonicatus, non verò ſinguli Canonici, ſeu unus poſt alium habent 20. dies ad optandum, & caſu quo Canonicus antiquior differat optare intrà legitimum tempus, ita ut ſit periculum ne illud labatur ad damnum juniorum, poterit junior ſequens optare præbendam, quam ille optare debebat, & tenebit optio junioris in eventum quo antiquior intrà tempus ſtatutum non optaverit. Monet. *de option. cap. 5. quæſt. 1. num. 3. & cap. 6. quæſt. 1. num. 2. & ſeqq.* Gonzal. *ſuper regul. 8. Cancell. gloſs. 34. num. 75. & ſeqq.* Ventrigl. *in prax. par. 1. annotat. 6. §. unic. num. 6. & ſeq.* Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. cap. 110. n. 5.* Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua de conſuetud. in 6. num. 60.* Quæ omnia deducuntur ex *Text. in dict. cap. Cùm in tua de conſuetud. in 6.* ibi — *Cùm in tua Eccleſia (in qua conſuetudo habetur, quòd antiquiores Canonici gradatim meliores, ſi voluerint, poſſint cùm vacant, per ſe, vel per alios optare præbendas) provideri mandamus alicui de præbenda nulli alii de jure debita: proximo inibi vacatura: hujuſmodi non obſtante mandato, poterunt ipſi antiquiores, juxta conſuetudinem eamdem optare: cùm præbenda vacabit: & illa, quæ optata non fuerit (ſi nulli ſit debita) erit illi, pro quo ſcripſimus, conferenda. In præbendis verò apud Sedem Apoſtolicam vacantibus, cùm de ipſis per Romanum Pontificem ordinatur, locus prædictæ conſuetudini non exiſtit. Ne autem prætextu ejuſdem conſuetudinis, proviſiones auctoritate Apoſtolica faciendæ, ultra debitum deferantur: ſtatuimus, ut executores ſuper ipſis proviſionibus deputati, optare volentes per viginti dies duntaxat expectent: quibus elapſis liberè in non optatis, ad exequenda ſibi mandata procedant, præfata conſuetudine non obſtante.*

His pro Tyronibus præſuppoſitis, deſcendendo ad propoſitam quæſtionem, cenſeo reſpondendum, præfatam optionem reſpectu Canonicatus, ſeu Præbendæ Patronalis ab antiquiore Canonico dimiſſæ non ſuſtineri; Etenim quamvis in eis Eccleſiis Collegiatis, aut 9
Cathedralibus, ubi omnes præbendæ ſunt de Jurepatronatus, vel ubi ex lege fundationis adeſt jus optandi, locum habere poſſit optio. Cùm in hoc caſu nullum adeſſet præjudicium Patroni; quia iſte etſi non præſentaret ad præbendam optatam; præſentare nihilominus poſſet ad præbendam, quæ inoptata remanet; 10
Tamen in caſu præſenti, ubi in dicta Cathedrali non reperitur niſi unica præbenda de Jurepatronatus, quæ ex lege fundationis non eſt optabilis, reſpectu hujus præbendæ locum habere non poteſt optio, niſi adſit conſenſus Patroni, ſiquidem ipſa impediret Patronum præſentare, & operaretur, ut quis conſequi poſſit beneficium de Jurepatronatus abſque præſentatione Patroni, in tam grave hujus præjudicium, & contra diſpoſitionem *Text. in Canon. Decernimus*, de quo *Par. I. Can. V.* & in præciſis terminis tuetur Monet. *de option. cap. 3. quæſt. 4. n. 112.* ibi — *Quæro quartò an in beneficiis Juriſpatronatus locum habeat optio? Reſpondeo quod non* — quem ſequuntur Tondut. *quæſt. benefic. tom. 1. cap. 110. num. 7.* ibi — *Quartò notandum eſt non eſſe locum optioni in beneficiis Juriſpatronatus laicalis, aut mixti, niſi accedat conſenſus Patroni, aut adſit in contrarium conſuetudo legitimè introducta, nempe per 30. annos contra laicum, & per 40. contra Eccleſiaſticum* — Barboſ. *de Canon. cap. 30. num. 25.* Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua de conſuetud. in 6. quæſt. unic. art. 1. num. 87.*

Unde Canonicus ille antiquus, qui optavit hanc Præbendam Patronalem ab Antiquiore dimiſſam, debet illam dimittere, & redire ad primam Præbendam, quam dimiſit, & dare locum Patrono præſentandi perſonam idoneam ad dictam Præbendam Patronalem, quæ

quæ per liberam dimiſſionem Canonici antiquioris vacavit; ad exemplum illius, qui malè, & ignoranter
11 optans Præbendam Sedi Apoſtolicæ reſervatam, tenetur eam dimittere, & ad primam dimiſſam redire, ad *Text. in cap. Si beneficia de preben. in 6.* ibique Gloſs. *verb. ſi beneficia*, Paſſerin. *num.* 2. *& ſeqq.* Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 34. *num.* 85. Calderin. *conſ.* 6. *de conſuetud. Roman. conſ.* 329. *incipien. Præſens ſub num.* 5. Paſſerin. *in dict. cap. Cùm in tua de conſuetud. num.* 55.

Reſpectu verò domus accidentaliter annexæ eidem Canonicatui, ſeu Præbendæ Patronali, videtur pariter dicendum prædictam optionem non ſuſtineri; quia hujuſmodi domus cùm ſit annexa dicto Canonicatui, ſortitur eamdem naturam Rota *deciſ.* 497. §. *final.* cor. Dunoz. Jun. Unde ſicuti optari non poteſt Canonicatus de Jurepatronatus, ita nec domus huic annexa.

12 Cæterum hoc non obſtante, veritas eſt, quòd ſupradicta optio reſpectu hujus domus ſit valida; Licèt namque optio locum non habeat in Beneficiis, ſeu Canonicatibus, & Præbendis Patronalibus, habet tamen locum in præbendis, vel domibus, ſeu cameris Canonicalibus, aut prædiis accidentaliter per Capitulum annexis eiſdem Canonicatibus Patronalibus, ut in terminis tuetur Paſſerin. *in dict. cap. Cum in tua de conſuetud. in 6. quæſt. unic. art.* 1. *num.* 87. ibi — *Verum, & de iſtis beneficiis loquendo dicendum eſt, quòd in prebendis illis beneficiis annexis accidentaliter optio locum habet; nam Patronus habet jus præſentandi ad beneficium, ſed non habet jus ad hoc, ut præſentatus, & inſtitutus habeat hanc, vel illam prebendam ex illis, quæ accidentaliter annexa ſunt beneficio, & ideo in hujuſmodi prebendis, quæ ſunt juris ipſius Capituli locum habet Capituli diſpoſitio, & ſic locum habet Capituli conſuetudo, ut hujuſmodi prebendæ pinguiores per Antiquiores optari poſſint.*

13 Non obſtat, quòd dicta domus ſit annexa huic Canonicatui; adeòque quòd ſortiatur hujus naturam, quia non eſt ei annexa perpetuò, & inſeparabiliter; quo caſu certò equidem optio, nec reſpectu illius permitteretur, ſed eſt annexa accidentaliter, & revocabiliter; ita ut poſſit ab uno, vel altero Canonicatu ſeparari, licèt hæreat juri ſpirituali Canoniæ; quo caſu bene compatitur cum jure optandi, juxtà diſtinctionem, quam inter utramque annexionem ponit Card. Zabarell. *conſ.* 146. *num.* 4. quem ſequuntur, & approbant Rot. apud Caſſad. *deciſ.* 17. *num.* 2. *de preben. & deciſ.* 281. *par.* 2. apud Caputaquen. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 34. *num.* 32. *& ſeqq.* Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 457. *& ſeqq.* & alii apud Rot. *in Mediolanen. optionis* 29. *Aprilis* 1711. §. *Verùm* coram R. P. D. Falconerio.

CAN. XXVI.

Alexander III. Abbati Sancti Alberti.

CONſultationibus. Et infra: Si aliquis Clericus ab Ordinario Judice in Eccleſia fuerit inſtitutus ad præſentationem illius, qui ejuſdem Eccleſiæ credebatur eſſe Patronus, & poſtea Juſpatronatus alius evicerit in judicio, inſtitutus non debet ab ipſa propter hoc removeri, ſi tempore præſentationis ſuæ, ille, qui eum præſentavit, Juſpatronatus Eccleſiæ poſſidebat, cùm ex hoc ei, qui de jure debet habere, nullum in poſterum præjudicium generetur, ſi verò non poſſidebat, ſed tantùm credebatur eſſe Patronus, cùm non eſſet, poterit ab eadem Eccleſia removeri.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in decretalibus legitur in ordine il 19. ſequens deducitur concluſio.

PRÆSENTATUS AB EXISTENTE IN POSSESSIONE PRÆSENTANDI ANTE VACATIONEM BENEFICII EST INSTITUENDUS, NEC EST REMOVENDUS, SI POSTEA VERUS PATRONUS EVICERIT JUSPATRONATUS — Ita Innocent. Abb. Anan. Butr. Barboſ. Fagnan. Gonzal. hìc.

Id ipſum probatur ex *Textu in cap. Querelam de electione*, ubi etiam Innocentius III. concedit manutentionem exiſtenti in poſſeſſione præſentandi ibi — *Querelam, quam G. titulus Sancti Vitalis Presbyter Cardinalis per Oeconomum Eccleſiæ veſtræ, cujus idem Cardinalis eſt Gubernator, contra P. Presbyterum Eccleſiæ Sancti Salvatoris ſuper Eccleſia ipſa propoſuit, C. Papa Prædeceſſor noſter nobis in minori officio conſtitutis, audiendam commiſit, petebat igitur Oeconomus præfatum P. ab Eccleſia Sancti Salvatoris (quam in præjudicium veſtræ Eccleſiæ, ac injuriam Cardinalis prædicti occupare præſumpſerat) removeri, cùm ipſa Eccleſia pertineat ad Eccleſiam Sanctæ Agathæ pleno jure? &c. Prædictus verò P. reſpondebat, quod ipſe nullam injuriam irrogaverat Cardinali, nec in præjudicium Eccleſiæ veſtræ receperat dictam Eccleſiam, cùm hæc ad illam nullo jure pertineat, &c. ſed ipſe per electionem populi, ad quem de antiqua conſuetudine pertinet electio à Cardinali Sanctæ Suſannæ (cui eadem Eccleſia tanquam Cappella ſuo titulo in ſpiritualibus eſt ſubjecta) Canonicè fuerat inſtitutus. Et infra: Nos igitur rationibus utriuſque partis auditis dictum P. ab impetitione Oeconomi veſtri ſuper electione, ac inſtitutione dè ſe facta in Eccleſia Sancti Salvatoris abſolvimus, & ſuper his præfato Oeconomo ſilentium duximus imponendum, cùm nobis conſtiterit; quòd populus in quaſi poſſeſſione præſentandi Clericum exiſtebat, quando ipſum Presbyterum ad illam elegit, & Eccleſia eadem ſpectat ad titulum Sanctæ Suſannæ in ſpiritualibus pleno jure, ſalva quæſtione ſuper Jurepatronatus inter Eccleſiam veſtram, & populum ſæpe dictæ Eccleſiæ Sancti Salvatoris* — Cui in ſimilibus terminis conſonat alter *Text. in cap. Cùm Eccleſia Sutrina de cauſ. poſſeſſ.* & ſequuntur Rocch. de Curt. *de Jurepatr. in verbo Competens quæſt.* 14. *num.* 32. Lambert. *eodem tract. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 10. Decius *conſ.* 117. *& conſ.* 124. *tom.* 1. Alexander *conſ.* 65. *num.* 42. *lib.* 4. Rot. *deciſ.* 273. *num.* 5. *par.* 3. *diverſ. & deciſ.* 82. *num.* 2. *par.* 19. *recent. & in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Ex hac* coram Eminentiſs. Scotto, *& in Verulana Abbatiæ* 23. *Aprilis* 1706. §. *Aggrediendo* coram Eminentiſſimo Caprara, *& in Olomucen. Juriſdictionis* 14. *Maji* 1708. §. *Quod principium* coram bon. mem. Molines, *& in Bononien. Juriſpatronatus de Galuz. ſuper manutent. & inſtit.* 22. *Aprilis* 1712. §. *Cùm enim* coram R. P. D. Lancetta, *& in Imolen. Cuſtodiæ* 22. *Aprilis* 1711. §. *Cùm enim* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. coram R. P. D. Anſaldo, *& in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Et de facto* coram eodem, *& in Firmana Beneficiorum* 11. *Januarii* 1715. §. *Siquidem* coram R. P. D. Lancetta, *&* 23. *Martii* 1716. §. *Abſque eo* coram eodem, *& in Bituntina Beneficiorum* 13. *Martii* 1716. §. *Juſtificatio* coram R. P. D. Criſpo, *& in Caſertana Beneficii* 15. *Junii* 1716. §. *Ita equidem* coram R. P. D. Althann, *& in Leodien. Paſtoratus* 20. *Martii* 1716. coram R. P. D. Lancetta ſuperiùs impreſs. *Can. XIV. & XV. Caſ. XIII. num.* 38.

Ratio concluſionis fundatur in ſollicitudine, quam habet Eccleſia, ne diutius in præjudicium Divini Cul- 1
tus, & quandoque Animarum, dum inter ſe Patroni litigant ſuper pertinentia, Beneficia vacare contingant; Et in Beneficio poſſeſſionis, quia præſentatio eſt fructus Juriſpatronatus, fructus autem ſpectant ad poſſeſſorem bonæ fidei; non autem ad Proprietarium, ut præter Doctores ſupra relatos aſſerunt Abbas *conſ.* 55. *par.* 1. *num.* 2. Alexander *conſ.* 75. *lib.* 4. *num.* 42. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 71. *num.* 40.

num. 40. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 41. *num.* 7. *in fin.* Lotther. *de re beneſic. lib.* 2. *quæſt.* 14. & *quæſt.* 34. *num.* 20. Rot. *in dict. Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Quinimo*, & §. *Aſt quoque* coram R. P. D. Anſaldo, & *in Bononien. Beneficiorum* 2. *Maji* 1712. §. *Demum* coram R. P. D. Criſpo, & *in Caſertana Beneficii* 27. *Martii* 1715. §. *Indebita* coram Eminentiſſimo Scotto.

Quoad hanc Concluſionem ſequentes examinantur Caſus.

ARGUMENTUM.

Ad acquirendam quaſi poſſeſſionem quid requiratur, quomodo hujuſmodi poſſeſſio probetur, & quibus modis amittatur.

SUMMARIUM.

1 *Numerantur requiſita neceſſaria ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi ad effectum, ut præſentatus ab exiſtente in hac poſſeſſione ſit inſtituendus, & num.* 2. 3. 4. 6. & 11.

5 *Patronus admittere poteſt extraneum ad æqualem participationem juris præſentandi in proprium præjudicium, non verò in præjudicium Compatronorum, his invitis.*

7 *Præſentatio ineffectuata eſt apta conſervandi poſſeſſionem præſentandi jam acquiſitam, non verò eſt apta ad eam acquirendam.*

8 *Præſentatio ex quibus probetur, & dicatur effectuata? & num.* 10.

9 *Beneficium vacare non dicitur per obitum nulliter inſtituti.*

12 *Ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi non requiritur, quòd concurrant plures præſentationes, ſed ſufficit unica præſentatio effectuata, & num.* 13. & 40.

14 *Poſſeſſio præſentandi ex quibus probetur? & n.* 15. *uſque ad* 19. & 34. 43. & 44.

20 *Poſſeſſio præſentandi non probatur ex eo, quod Patronus poſſideat alios fructus Juriſpatronatus.*

21 *Onus probandi, quòd poſſeſſio præſentandi ſit amiſſa, incumbit id alleganti.*

22 *Poſſeſſio præſentandi ex quibus modis amittatur, & quibus non amittatur. Vide ibi, & n.* 26. 27. 28. & 30.

23 *Petitorium, ut abſorbeat poſſeſſorium quomodo conſtare debeat? & num.* 24. & 39.

25 *Petitorium ſi ſit turbidum non eſt recedendum ab ultimo ſtatu; & quæ turbiditas requiratur ad hunc effectum? Vide ibi.*

29 *Præſentatio unius Patroni conſervat poſſeſſionem alterius. Intellige, ut ibi, & num.* 50.

31 *Proviſiones Apoſtolicæ neque firmant, neque immutant ſtatum beneficii.*

32 *Poſſeſſio, ſeu ultimus ſtatus acquiri poteſt etiam reſpectu juris præſentandi paſſivi; Sed ad hunc effectum quid requiratur? Vide ibi, & n.* 54.

33 *Ultimus ſtatus ſemper attenditur, & prævalet in beneficialibus. Amplia, ut num.* 35. 36. 42. & 49.

37 *Status turbidus, & æquivocus non meretur attendi.*

38 *Poſſeſſio ex ſtatu anteriori quæſita remanet per poſteriores revocata. Amplia, ut ibi.*

41 *Præſentatio emiſſa ab exiſtente in poſſeſſione præſentandi eſt præferenda, & num.* 48.

45 *Præſentatio dubia, & æquivoca à ſtatibus antecedentibus recipit interpretationem.*

46 *Status quando dicatur abſorptus ab aliis ſtatibus.*

47 *Inſtitutio regulanda venit à præſentationibus præcedentibus, etiam ſi adeſſet in Cauſa Patronus.*

51 *A diverſo beneficiorum genere argui non licet.*

52 Textus in cap. conſultationibus, *ut non habeat locum, quid requiritur.*

53 *Patronus de jure præſumitur habere libertatem præſentandi quem vult, & non eſſe adſtrictus nominare certum genus perſonarum.*

55 *Quòd Juſpatronatus paſſivum non ſit adſtrictum ad illos de familia ex quibus arguatur? Vide ibi, & num.* 56. *cum duobus ſequentibus.*

CASUS I.

PRo plena notitia, & intelligentia hujus Canonis ſatis celebris; Quæro in hoc Caſu, quæ ſint requiſita ad acquirendam quaſi Poſſeſſionem præſentandi in perſonis privatis; Quomodo hujuſmodi poſſeſſio probetur; Et quibus modis amittatur?

Ad acquirendam quaſi poſſeſſionem præſentandi ad effectum, ut præſentatio facta ab exiſtente in dicta poſſeſſione ſit valida, & mereatur inſtitutionem præſentati vigore diſpoſitionis ſupradicti Canonis plura requiruntur.

Primò; Ut quis vacante Eccleſia, ſive Beneficio 1
præſentaverit; non ſufficit enim ad acquirendam hujuſmodi poſſeſſionem ſimplex nominatio, aut petitio alicujus pro Rectore Beneficii. Dec. *conſ.* 117. *tom.* 1. cùm iſta nominatio ſit potius quædam deſtinatio perſonæ præſentandæ, quàm præſentatio. Lap. *alleg.* 75. *num.* 3. & 6. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 6. *num.* 33. & *ſeqq.* Rot. *in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Parum* coram R. P. D. Criſpo, & firmavi ſuperiùs *Par. I. Can. V. Caſ. II. num.* 2.

Secundò; Quòd præſentaverit bona fide; Poſſeſſor 2
namque malæ fidei juris præſentandi, non poteſt præſentationem, quæ eſt fructus Juriſpatronatus facere ſuam. Abb. *conſ.* 54. *num.* 2. Barboſ. *in hoc Canone num.* 5. §. *Intellige*, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 21. *num.* 83.

Tertiò; Quòd præſentaverit cogitatione Domini, 3
ſeu cum credulitate utendi jure ſuo; nam ſi præſentaverit nomine alieno, & crediderit uti jure alieno; uti præſentare ſolent Procuratores conſtituti ad præſentandum; non acquirit quaſi poſſeſſionem præſentandi, juxta Calderin. *conſ.* 12. *de Jurepatr.* Alexand. *conſ.* 75. *lib.* 4. Dec. *conſ.* 117. & *conſ.* 124. *tom.* 1. Abb. *conſ.* 54. *par.* 1. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. competens quæſt.* 14. *num.* 32. Lambertin. *eodem tract. par.* 1. *lib.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 10. Barboſ. *hic n.* 5. §. *Præſentatus* Rot. *deciſ.* 64. *n.* 34. *par.* 13. *recent.* & *deciſ.* 62. *num.* 1. coram Duran. & *deciſ.* 113. *num.* 34. coram Priolo.

Quartò; Quòd præſentaverit cum ſcientia illius, 4
in cujus præjudicium acquiritur quaſi poſſeſſio præſentandi, nam ſi aliquis ſcit, & patiatur eum præſentare, alius verò non; contra ſcientem, non verò contra ignorantem, aut contradicentem acquiritur hujuſmodi poſſeſſio. Sic licèt Patronus admittere poſſit non Pa- 5
tronum, & extraneum ad æqualem participationem juris præſentandi in proprium præjudicium. Poſth. *de manut. obſerv.* 32. Gregor. *deciſ.* 349. & 417. nequit tamen hoc facere in præjudicium aliorum Compatronorum, his invitis, & contradicentibus, cum ad acquirendam poſſeſſionem præſentandi contra plures requiratur omnium patientia, alias contradictio unius operaretur, ut reſpectu illius quaſi poſſeſſio non acquiratur ad *Text. in leg. per fundum in fin. ff. de ſervit. ruſt. præd.* Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *q.* 3. *art.* 17. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 45. §. 2. *num.* 33. Rot. *deciſ.* 174. *num.* 2. *par.* 2. & *deciſ.* 132. *n.* 4. *par.* 3. *recent.*

Quintò; Quòd præſentatio fuerit effectuata. Gonzal. 6
ad regul. 8. *Cancell. gloſſ.* 45. §. 2. *num.* 37. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 36. Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 9. *num.* 2. Rot. *deciſ.* 71. *num.* 18. *par.* 7. *recent.* & *in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *At præſcindendo*, & §. *Certius* coram R. P. D. Anſaldo, & *in Romana Cappellania Sancti Nicolai* 29. *Junii* 1709. §. *Siquidem* coram eodem ſuperiùs impreſſ. *Can. I.* & *II. Caſ. V. num.* 13. ſeu quod præſentatus aſſecutus fuerit poſſeſſionem beneficii in vim præſentationis, non verò alio jure, ex. gr. in vim ſubrogationis gratioſæ, nimirum ex eo, quia lite pendente cum altero Præſentato, hoc defuncto, ipſe obtinuerit gratiam ſubrogationis gratioſæ in juribus defuncti, quia ſemper eſſet dubium, utrum ſubſequens poſſeſſio adſcribenda foret propriæ præſentationi, vel potius juri demortui Collitigantis; Lotther. *de re benef. lib.* 3. *quæſt.* 13. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 514. *n.* 8. & *ſeqq.* coram Dunoz. Jun. & *deciſ.* 296. *n.* 6. coram Celſo, & *in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Deſcendendo* coram R. P. D. Anſaldo.

7 Ratio eſt, quia licèt præſentatio ineffectuata, ex eo quod ex. gr. concurrebat alter Præſentatus à majori parte Patronorum; aut ex eo, quod aderat alter Præſentatus à medietate Patronorum, qui obtinuit Gratiam derogationis alterius medietatis, apta ſit conſervandi poſſeſſionem præſentandi jam acquiſitam Rot. *in Florentina Juriſpatronatus de Ricaſolis* apud Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *poſt num.* 71. §. *Effectuatio verò in fin. & in Majoricen. Juriſpatronatus* 16. *Maji* 1704. §. *Fortius* coram bon. mem. Mutò, *& in Sorana Juriſpatronatus* 22. *Januarii* 1712. coram R. P. D. Falconerio, *& in Imolen. Cuſtodia* 22. *Aprilis* 1712. §. *Licèt* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Faventina Parochialis* 6. *Maji* 1715. §. *Tertius* coram R. P. D. Lancetta, *& in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Aliquid* coram R. P. D. Criſpo, *& in Piſtorien. Beneficii* 27. *Martii* 1716. §. *Quin imò* coram R. P. D. Cerro; Tamen apta non eſt ad acquirendam quaſi poſſeſſionem.

8 Præſentatio autem dicitur, & probatur effectuata ſi Eccleſia, aut beneficium vacet per obitum ultimi Præſentati, & ab Ordinario inſtituti, juxta Conſil. Calderin. 12. *de Jurepatr.* Oldrad. *conſ.* 229. *n.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 21. *n.* 83. Rot. *deciſ.* 74. *num.* 39. *& ſeq.* coram Duran. *& in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *His itaque* coram R. P. D. Anſaldo; Etenim ſi Rector beneficii defunctus fuiſſet nulliter Præſentatus, minuſque ritè inſtitutus, Be-
9 neficium per illius obitum vacare non diceretur. Rot. *deciſ.* 99. *num.* 17. *par.* 10. *& deciſ.* 423. *num.* 11. *par.* 14. *recentior. & in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Etenim* coram Eminentiſſ. Scotto.

10 Dicitur etiam effectuata ex inſtitutione nulliter facta per Vicarium; Rot. penès Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 104. ibi – *Licèt alias ad acquirendum quaſi poſſeſſionem ſufficiat præſentationem fuiſſe admiſſam, & præſentatum inſtitutum cum effectu ſive bene, ſive male* – Et etiam ſi non conſtet de formali inſtitutione, dummodo nominatus, & præſentatus cum effectu reperiatur in poſſeſſione beneficii, quia præſumptio eſt, quòd poſſederit vigore præſentationis. Rot. *deciſ.* 74. *num.* 33. coram Duran.

11 Sextò, quòd Præſentatus, & inſtitutus fuerit habitus pro Rectore Beneficii; nam ſi ab inſtitutione fuerit appellatum, & ipſa inſtitutio fuerit caſſata, per illam præſentationem non acquiritur quaſi poſſeſſio.

12 Non requiritur tamen ad effectum acquirendi hujuſmodi poſſeſſionem præſentandi, quod concurrant quamplures ſtatus, ſeu præſentationes effectuatæ; ſiquidem quamvis, dato harum concurſu, quaſi poſſeſſio præſentandi magis corroboretur. Rot. *in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 2. *Majii* 1712. §. *Ex his igitur* coram R. P. D. Criſpo, *& in Piſtorien. Beneficii* 27. *Martii* 1716. §. *Verum* coram R. P. D. Cerro.

13 Tamen ut acquiratur dicta poſſeſſio ſufficit unica præſentatio effectuata, ſeu ultimus ſtatus expletus, & effectum ſortitus. Dec. *conſ.* 124. Federic. *conſ.* 234. Monac. *ſuper* 6. *decretal. cap. ſi Laicus de Jurepatr. num.* 9. Barboſ. *hic num.* 6. Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 3. *art.* 11. Franciſc. le Roye *in Comment. ad tit. de Jurepatr. ad cap.* 19. §. *ſed non immeritò*, Rot. *deciſ.* 74. *num.* 1. coram Duran. *& deciſ.* 7. *num.* 1. *cum ſeq. & deciſ.* 539. *n.* 24. *par.* 19. *recent. & in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Ex hac* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Olomucen. Juriſdictionis* 14. *Maji* 1708. §. *Altera reſponſio* coram bon. mem. Molines, *& in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 2. *Maji* 1712. §. *Ex his igitur* coram R. P. D. Criſpo, *& in Caſertana Beneficii* 27. *Martii* 1715. §. *Docuit* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Firmana Beneficiorum* 11. *Januarii* 1715. §. *Siquidem*, *&* 23. *Martii* 1716. §. *Neque obſtat* coram R. P. D. Lancetta.

Ad probandam verò hujuſmodi poſſeſſionem, ſeu aliquem eſſe in poſſeſſione præſentandi quamplura poſſunt eſſe media; & inter cætera probari poteſt

14 Primò; ex pluribus actibus præſentationum; ex confeſſionibus Epiſcoporum, cùm Epiſcopi devenire non ſolent ad ſimiles confeſſiones in eorum, Eccleſiarumque præjudicium, niſi revera conſtaret de hac poſſeſſione, & ex depoſitionibus teſtium; Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *quæſt.* 3. *art.* 9. *n.* 3. Rot. *deciſ.* 309. *num.* 11. coram Ubald. *tom.* 1. *& deciſ.* 168. *n.* 24. *par.* 10. *recent. & in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Quod verò cum duob. ſeqq.* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Olomucen. Juriſdictionis* 11. *Maji* 1708. §. *His in jure conſtitutis* coram bon. mem. Molines, *& in Placentina Parochialis* 22. *Martii* 1715. §. *Quandoquidem* coram R. P. D. Cerro, *& in Aſtoricen. Parochialis* 8. *Junii* 1716. §. *Eoque certius* coram R. P. D. Foſcaro inferiùs legen.

Secundò; Ex enunciativa, & enarrativa Vicarii Epiſcopi, per quam ipſe atteſtetur de præſentatione facta coram ipſo, & de ejus effectuatione. Rot. *deciſ.* 167. *lib.* 1. coram Puteo, *& deciſ.* 74. *num.* 11. *& ſeqq.* coram Duran. 15

Tertiò; Ex viſitatione Apoſtolica Eccleſiæ, ſeu beneficii, ubi fiat mentio ejus Rectorem fuiſſe inſtitutum ad præſentationem Patroni. Rot. *deciſ.* 573. *n.* 4. *par.* 2. *recent. & dict. deciſ.* 74. *n.* 35. coram Duran. 16

Quartò; Ex confeſſione Partis prætendentis excludere Patronum à poſſeſſione præſentandi, juxta *Text. in cap. Per tuas de probat.* Rot. *deciſ.* 1108. *num.* 1. coram Emerix Jun. *& in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Rurſus* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Imolen. Cuſtodiæ* 22. *Aprilis* 1712. §. *Quod ſanè* coram Eminentiſſimo Priolo. 17

Quintò; Ex ſententia, ſeu re judicata, & ex pluribus ſcripturis. Rot. *in Rhegien. Prioratus* 10. *Januarii* 1705. §. *Ceſſatque* coram Eminentiſſ. Priolo, *& in dicta Aſtoricen. Parochialis* 8. *Junii* 1716. §. *Eoque certius*, *& ſuper Remiſſoria* §. *Concurrente* coram R. P. D. Foſcaro. 18

Sextò probatur, ſi in permutatione beneficii Ordinarius requiſierit conſenſum alicujus tamquam exiſtentis in poſſeſſione præſentandi; ex hoc enim actu oſtenditur hujuſmodi poſſeſſio; immo ſi ſubſequatur dictus conſenſus; iſte utpote habens vim præſentationis conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi, præſertim contra Ordinarium, qui illum requiſivit. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 6. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 394. *n.* 2. coram Gregor. ibique Adden. *num.* 7. *& deciſ.* 143. *num.* 5. coram Burart. *& deciſ.* 136. *num.* 2. *par.* 19. *rec. & in Arianen. Archipresbyteratus* 27. *Junii* 1708. §. *Et ex eiſdem* coram Eminentiſſimo Scotto. 19

Sed non probatur hæc poſſeſſio præſentandi ex eo, quod Patronus poſſideat alios fructus Juriſpatronatus; fieri namque poteſt, quòd Patronus habeat hos fructus, ex. gr. jura honorifica, & jus alimentorum ſi ſit inops, & tamen quod non habeat jus præſentandi, uti eſſet ſi huic juri renunciaverit, aut alteri illud donaverit, ut animadvertit Franciſcus le Roye *in Prolegomen. ad tit. de Jurepatr. cap.* 20. *propè fin.* ibi – *Sic etiam aliquando Eccleſiæ Fundator habet omnia jura Patronis debita, vel etiam Clerici præſentationem, aliquando eam non habet, &c. puta ſi huic præſentationi renunciaverit, ſi eam alteri donaverit, habet quidem jura honorifica, jus alimentorum, ſi ad inopiam redactus ſit, ſed non habet præſentationem* – & in Comment. *ad tit. de Jurepatr. ad cap.* 19. §. *ſed non immeritò in fin.* ibi – *Quamvis enim alia quædam jura poſſideat, quæ Patronis exhiberi ſolent, attamen non obtinet in præſentatione, niſi eam poſſideat, quia non ſemper Patronus habet præſentationem.* 20

Conſtito, quod quis ſit in poſſeſſione præſentandi, ſeu probata hac poſſeſſione, dari debet Poſſidenti manutentio vigore hujus Canonis, & ex auctoritatibus ibi in Commentario relatis, dummodo exadverſo hu-
juſmodi poſſeſſio non probetur amiſſa; quod onus pro- 21
bandi poſſeſſionis præſentandi amiſſionem incumbit eam alleganti; dum qui in præteritum poſſedit, habet pro ſe præſumptionem etiam in futurum poſſidendi, animumque continuandi poſſeſſionem. Menoch. *præſumpt.* 64. *n.* 4. *lib.* 6. Rot. *deciſ.* 74. *n.* 45. *& ſeqq.* coram Duran. *& in Mediolan. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Aliquid* coram R. P. D. Criſpo.

Amittitur autem poſſeſſio præſentandi, & non attenditur, adeòut ceſſare dicatur diſpoſitio hujus Canonis; quando pertinentia juris præſentandi, ſeu petitorium ſavore alterius eſt clarum, ſeu conſtat per rem judicatam, publicum, & clarum inſtrumentum fundationis, vel Partis confeſſionem; tunc enim petitorium 22

abſor-

abſorberet poſſeſſorium. Abb. *hic num.* 9. Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 15. *n.* 66. Lagunez *de fructib. par.* 1. *cap.* 31. §. 10. *num.* 18. *& ſeqq.* Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 26. *&* 29. Card. de Luca *de benefic. diſc.* 63. *num.* 11. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 735. *num.* 9. *in fin. par.* 3. *recent. & deciſ.* 423. *num.* 15. *&* 17. *par.* 14. *recent. & in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Conſtabilitis* coram bon. mem. Molines Decano, *& in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Non obſtante* coram bon. mem. Muto, *& in Sorana Juriſpatronatus* 22. *Januarii* 1712. §. *Minimè* coram R. P. D. Falconerio, *& in Firmana Beneficiorum* 12. *Januarii* 1712. §. *Neque dicatur* coram R. P. D. Lancetta, *&* 23. *Martii* 1716. §. *Notoria ſiquidem* coram eodem, *& in Bituntina Beneficiorum* 13. *Martii* 1716. §. *Sed* coram R. P. D. Criſpo inferiùs legen.

24 Secus ſi pertinentia Juriſpatronatus, ſeu petitorium non conſtaret aliquo ex ſupradictis modis, ſed ſolùm per unicam ſententiam latam à Judice favore alterius ſuper dicta pertinentia, per quam decernatur Juſpatronatus non ſpectare ad poſſeſſorem, ſed ad alium; quia hujuſmodi ſententia in petitorio, præſertim ſi ab ea fuiſſet appellatum, non eſſet adeò clara, ut incontinenti poſſeſſorium abſorbere poſſet; tunc enim nullo modo recedi deberet ab ultimo ſtatu; Rot. *in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Atque idipſum* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Aſtoricen. Parochialis ſuper remiſſoria* 8. *Junii* 1716. §. *Articuli ſiquidem* coram R. P. D. Foſcaro.

25 Sicuti non eſſet recedendum ab ultimo ſtatu ſi petitorium eſſet turbidum; ex. gr. ſi eſſet inventum teſtamentum, ubi relinquatur Juſpatronatus favore alterius; & de teſtamenti claritate clarè non conſtaret; Rot. *in Papien. Rectoriæ* 10. *Decembris* 1714. §. *Et in univerſum* coram R. P. D. Cerro, *& in Placentina Parochialis* 22. *Martii* 1715. §. *In conſpectu* coram eodem; hæc namque turbiditas ſatis eſſet, ut habere poſſit locum diſpoſitio hujus Canonis; & quidem ſi eſſet turbidum ea turbiditate, quæ adumbret, & ſuſpenſum reddat animum Judicis ad decernendam tituli validitatem, eo quia contineat ex. gr. plures intricatas facti inſpectiones, & altiores indagines; non verò ea turbiditate, quæ provenit ex cavillationibus, & ſubtilibus Partium exceptionibus; quia non obſtante hac turbiditate petitorium eſſet capax abſorbendi poſſeſſorium, aliàs difficile eſſet dari caſum, quòd proprietas abſorberet poſſeſſionem præſentandi, cùm nulla inveniatur res, ſuper qua ex ingeniorum ſubtilitate aliqua difficultas excitari non poſſit, ut optimè conſiderat Præceptor meus *diſcept. Eccleſ.* 28. *n.* 3. quem ſequitur Rot. *in Firmana Beneficiorum* 23. *Martii* 1716. §. *Abſque eo* coram R. P. D. Lancetta.

26 Amittitur etiam poſſeſſio præſentandi per hoc, quod ultimus ſtatus fuerit contradictus, & exiſtens in poſſeſſione ſuccubuerit in judicio; ſecus ſi lis, & controverſia fuerit definita favore exiſtentis in poſſeſſione; tunc enim ex hac contradictione fortior evaderet, & magis conſtabilitus remaneret ultimus ſtatus. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 53. *n.* 22. Rot. *deciſ.* 433. *num.* 7. *& ſeq. par.* 14. *recent. & in Aretina Beneficii* 21. *Januarii* 1701. §. *Suffocata* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Etenim* coram Eminentiſs. Scotto, *& in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Nec turbat* coram bon. mem. Molines Decano, *& in Oppiden. Beneficii* 7. *Maji* 1703. §. *Minus obſtat* coram bon. mem. Muto, *& in Colonien. Paſtoratus* 14. *Junii* 1715. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Cerro, *& in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Criſpo.

27 Non amittitur verò hujuſmodi poſſeſſio præſentandi per collationem beneficii liberè factam ab Epiſcopo, quæ dedit cauſam liti, nec per deputationem Vicarii, ſeu Oeconomi per modum proviſionis, etiamſi iſte beneficium poſſederit uſque ad mortem, Rot. *deciſ.* 30. *num.* 1. *par.* 2. *recent. & deciſ.* 74. *n.* 49. *cum ſeqq.* coram Duran.

28 Neque amittitur per negligentiam præſentandi, ſeu ex eo, quod in una, vel altera vacatione Beneficii, Patronus non præſentaverit, niſi probetur eum voluiſſe præſentare, & fuiſſe rejectum, Abb. *conſ.* 54. *num.* 3. *lib.* 1. Vivian. *de Jurepatron. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 43. Marant. *reſp.* 6. *num.* 32. *& ſeqq. par.* 3. Eoque magis poſſeſſio præſentandi non amitteretur per negligentiam, ſeu omiſſionem præſentationis, in una, vel altera vacatione, ſi negligentia præſentandi proveniret ex præſumpta ignorantia vacationis, quia ex. gr. Patronus diſtaret à loco Beneficii, Rot. *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Neutra*, *&* §. *Parum* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Sorana Juriſpatronatus* 24. *Novembris* 1713. §. *Potiſſimè* coram R. P. D. Falconerio. Vel ſi Patronus negligens haberet alium compatronum, qui in dd. vacationibus præſentaſſet, quia hujus præſentatio conſervaret poſſeſſionem alte- 29
rius, Rota *in Herbipolen. Vicariæ, & Parochialium ſuper bono jure* 10. *Martii* 1713. §. *Quibus itaque*, *& ſeqq.* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Salernitana Juriſpatronatus* 11. *Martii* 1715. §. *Hac igitur* coram R. P. Falconerio. Niſi conſtaret compatronum præſentaſſe privativè, & animo ſpoliandi alterum Patronum, ad cujus effectum requiritur contradictio cum ſubſequuta acquieſcentia, juxta Calderin. *conſ.* 15. *de Jurepatr.* Ruin. *conſ.* 50. *num.* 10. *lib.* 5. Federic. de Sen. *conſ.* 157. *ſub n.* 3. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 4. *num.* 63. Poſth. *de manut. obſerv.* 71. *num.* 52. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 174. *num.* 10. *par.* 5. *recent. & in Sorana Juriſpatronatus* 22. *Januarii* 1712. §. *Et præcipuè*, *&* §. *Ita dictante* coram R. P. D. Falconerio, *&* 24. *Decembris* 1713. §. *Nil prorſus*, *&* §. *Ad infringendam* coram eodem, *& in Bituntina Beneficiorum* 13. *Martii* 1715. §. *Efficacia* coram R. P. D. Criſpo.

Denique non amittitur poſſeſſio præſentandi, ſi poſt 30
ultimum ſtatum, Beneficium pluries vacaſſet, & pluries proviſum fuiſſet à Sede Apoſtolica abſque præſentatione exiſtentis in poſſeſſione præſentandi; quoniam proviſiones Apoſtolicæ neque firmant, neque immu- 31
tant ſtatum Beneficii, ſive agatur de Jurepatronatus laicali, ſive Eccleſiaſtico, cujus ſtatum multo magis non intervertunt proviſiones Apoſtolicæ, quæ non ſunt contrariæ, ſed compatibiles cum dicto Jurepatronatus Eccleſiaſtico, tamquam ſubjecto reſervationibus Apoſtolicis, Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 18. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 7. *num.* 14. Rot. *in Aſculana Juriſpatronatus* 26. *Januarii* 1703. §. *Quo poſito*, *& in Arian. Archipresbyteratus* 27. *Junii* 1708. §. *Eoque certius* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Nec magis cum ſeqq.* coram R. P. D. Anſaldo, ſuperiùs impreſſ. *Can. XXII. XXIII. & XXIV. Caſ. IV. num.* 31.

Ex hic notandum venit, quod poſſeſſio, & ultimus 32
ſtatus non ſolùm acquiri poteſt reſpectu juriſpræſentandi activi, verùm etiam reſpectu juriſpræſentandi paſſivi, ſeu quis non ſolùm poteſt eſſe in poſſeſſione præſentandi, ſed etiam in poſſeſſione, ut præſentetur à Patrono, eo quia ſemper, & in quacumque vacatione Beneficii illi de ejus familia fuerint præſentati, ſed ad hunc effectum requiritur, quòd præſentationes illorum de ejus familia fuerint factæ ex neceſſitate, nimirum, quòd Patronus volens præſentare extraneum fuerit rejectus, alias dictæ præſentationes præſumerentur factæ ex voluntate Patroni, & ſic eſſent ineptæ ad coercendum Patronum ad præſentandum etiam in poſterum eos de dicta familia, juxta punctualem deciſionem *in Bituntina Beneficiorum* 13. *Martii* 1716. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Criſpo hìc impreſſ.

R. P. D. FOSCARO

Aſtoricen. Parochialis.

Lunæ 8. *Junii* 1716.

Contentio ſuper adjudicatione Parochialis Eccleſiæ Beatæ Mariæ de Laroxo Aſtoricen. Diœceſis in antecedenti vacatione judicialiter à noſtro Tribunali definita favore Antonii Sanchez præſentati à Commendatario Commendæ de Quiroga Ordinis S. Joannis Hieroſolymitani, excluſo Alphonſo de Caſſal ejus Oppoſitore præſentato per Poſſeſſorem Majoratus de Grixoa, ut ex Deciſione edita coram Eminentiſſimo Domi-

Domino meo Cardinali Scotto die 6. Februarii 1699. in recenti ejuſdem Parochialis vacatione renovata extitit coram Me inter duos alios Joſephum nempe, & Thomam ab iiſdem Patronis reſpectivè præſentatos, parique ſorte ſuccubuit Thomas, qui per præſentationem à Poſſeſſore Majoratus de Grixoa reportaverat, eo quod Dubium — *An, & cui ſit danda inſtitutio* — pro Joſepho, præſentatione dicti Commendatoris ſuffulto, eo tantum informante Domini reſolverunt.

33 Exhibuit enim ipſe præſentationem ad ſui favorem legitimè emiſſam à præfato Commendatario, in vacatione immediatè præcedenti præſentante prædictum Antonium Sanchez, per cujus obitum nunc vacat controverſa Parochialis, ſibi propterea debetur inſtitutio, dum jus metitur ab illo, qui ex præſentatione in ultima vacatione effectum ſortita reperitur in poſſeſſione præſentandi, cùm nihil magis obvium ſit, niſi quod in Beneficialibus ultimus ſtatus ſemper prævaleat, & attendatur, ut ex *Text. in cap. Querelam de electïon. & elect. poteſt. & cap. Conſultation. de Jurepatron.* docent Fælin. *in cap. Eam te num. final. ad med. de reſcript.* Federic. de Sen. *conſ.* 434. *n.* 3. *verſ. ſed in caſu propoſito*, Lotther. *de re beneſ. lib.* 4. *quæſt.* 34. *num.* 21. Rot. *in Melevitana Beneficiorum* 10. *Junii* 1712. §. 1. coram R. P. D. Aldrovando, *& in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. coram R. P. D. Criſpo, *& in Bituntina Beneficiorum* 13. *Martii elapſi* §. *Inſtitutio ſiquidem* coram eodem.

Eoque certius, quia in duabus, vel tribus aliis præcedentibus vacationibus plenarium ſortitæ fuerunt effectum præſentationes expletæ à Commendatariis pro tempore; Teſtes itidem examinati de annis 1395. & 1687. de poſſeſſione dd. Commendatorum concludenter deponunt, & plures ſententiæ in judicatum tranſactæ, ipſorum jus, & poſſeſſionem pariter canonizarunt, illà ſcilicet anni 1517. per quam fuit de hac Parochiali privatus Præſentatus ab Authoribus Poſſeſſoris Majoratus de Grixoa, tributa inſtitutione præſentato per Commendatarium: Altera anni 1678. qua mediante fuit adjudicata dicta Parochialis Præſentato per Commendatarium tamquam habentem majorem, & pinguiorem partem Juriſpatronatus, & ultima anni 1699. coram Eminentiſs. Dom. Card. Scotto, quæ poſthabito præſentato à Poſſeſſore Majoratus de Grixoa inſtitutionem conceſſit Collitiganti, qui præſentatio-

34 nem à Commendatario reportaverat, ex quibus ſanè ipſius Commendatoris poſſeſſio redditur undique incontrovertibilis, tum ſcilicet ex tot multiplicatis uniformibus ſtatibus, Rot. *in Mediolan. Prioratus* 12. *Februarii* 1701. §. *Cùm enim in fine* coram Eminentiſſimo Scotto, *Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Talem verò* coram R. P. D. Anſaldo, *Bononien. Beneficiorum de Caſtellis* 2. *Maji* 1712. §. *Ex his igitur*, *& in dicta Bituntina Beneficiorum* §. *Fortius* coram R. P. D. Criſpo; Tum ex Teſtibus, qui optimè probant, dum deponunt de re ſub eorum ſenſu cadente, Innocent. *in cap. Cùm cauſam num.* 3. *de Teſtib.* Rot. *in Aſtoricen. Beneficii* 6. *Februarii* 1699. §. *Adſtipulantibus* coram Eminentiſs. D. meo Card. Scotto, tum demum ex reiterata re judicata, quæ operatur, ut ſtatus per eam efformatus nequeat in ſubſequenti vacatione retractari, vel impugnari, Rot. *in Rheginen. Prioratus* 10. *Januarii* 1705. §. *Ceſſatque* coram Eminentiſs. Dom. meo Card. Priolo, *Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1708. §. *Qualificatiſſimus* coram R. P. D. Omanna, *Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Criſpo, *dicta Aſtoricen. Beneficii* §. *Talis autem* coram Eminentiſſimo Scotto.

35 Concurrente præſertim, quod agitur de Parochiali, quo caſu eo facilius judicandum venit pro ultimo ſtatu, quantumvis adhuc inſtitutio Ordinatio non ſupervenerit, propter intereſſe ovium depaſcendarum, quæ non debent durante longiori diſcuſſione pertinentiæ, & proprietatis tolerare interſtitium carentiæ proprii Paſtoris, Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 14. *&* 23. Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 9. *num.* 5. *& de Paroch. diſc.* 15. *num.* 7. *&* 9. & diſtinguendo optimè advertit R. P. D. meus Anſaldus *in Mediolan. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Præcipuè.*

36 Quin obſtare valeat, quòd Poſſeſſores pro tempore Majoratus de Grixoa præſentaverint ſeſeque oppoſuerint in omnibus aliis vacationibus; nam cùm ipſi ſemper ſuccubuerint, potius inde corroboratur, quàm aliquo turbatur ultimus ſtatus, Franceſ. *variar. reſol. cap.* 34. *ſub n.* 12. Card. de Luc. *de Beneſic. diſc.* 29. *num.* 25. Rot. *in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Nec turbat* coram Reverendiſs. Molines Decano, *Mediolan. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Prout* coram R. P. D. Anſaldo, *& in illius confirmatoria* 7. *Junii* 1715. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. meo Criſpo.

Et licèt in vacationibus ſequutis anno 1609. & 1623. præſentaverit tunc Poſſeſſor Majoratus de Grixoa, contemporaneè tamen eamdem perſonam præſentavit quoque Commendatarius; cumque prævaluerit ſemper præſentatio facta à Commendatariis pro tempore, tum ante hujuſmodi vacationes, ut ex ſententia anni 1517. excludente Præſentatum à Poſſeſſore dicti Majoratus in concurſu Præſentati à Commendatario, tum etiam poſtea, ut ex ſententiis annorum 1678. & 1699. canonizantibus poſſeſſionem, & jus Commendatariorum pro majori parte; vel præſumi debet dictos Præſentatos reportaſſe inſtitutionem potius vigore præſentationis Commendatarii, quàm Poſſeſſoris dicti Majoratus, cùm ſtatus antiquus anni 1517. tanquam uniformis ultimo, ac penultimo, necnon aliis intermediis, cenſeatur eodem modo continuatus, Rot. coram Priol. *deciſ.* 44. *n.* 18. coram Cerr. *deciſ.* 483. *num.* 13. *& dict. Aſtoricen. Parochialis* §. *Potiſſimè* coram Eminentiſſimo Scotto.

Vel ſaltem ſtatus prædicti annorum 1609. & 1623. 37
attendi non merentur tanquam turbidi, & æquivoci, maximè quia conquaſſantur ab ultimo, & penultimo in contradictorio judicio canonizatis, qui unicè attendi debent in præſenti vacatione, Lotther. *de re beneſic. lib.* 1. *quæſt.* 34. *num.* 26. Rot. coram Ninot. *deciſ.* 39. *num.* 12. *& in dict. Mediolanen. Cappellaniæ* §. *Et tantò minus* coram Eminentiſs. Priolo, cùm poſſeſſio ex ſtatu anteriori forſan quæſita remaneat per 38
poſteriores revocata, ſignanter ubi, prout hic, poſteriores rebus indicatis, & ſucceſſiva Partis acquieſcentia muniti reperiuntur, ut in terminis dixit Rot. *in Tuden. Parochialis* 9. *Julii* 1700. §. *Verò hæc* coram Reverendiſs. Conchen. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 31. *Martii* 1702. §. *Multoque minus* coram Eminentiſſimo Scotto.

Hæc faciliùs amplexa fuerunt, eo quod cùm quæſtio ſit inter ipſos Præſentatos ad nudum finem con- 39
ſequendi poſſeſſionem Beneficii, audiri non meretur Thomas, niſi de pertinentia medietatis, vel majoris partis patronatus ad illum, qui ſemetipſum præſentavit, doceatur aut per Inſtrumentum publicum fundationis, & dotationis, aut per confeſſionem Partis, aut per rem judicatam, Geminian. *in cap. Cùm de beneſic. num.* 4. *in fin. & num.* 10. *ad med. de præbend. & dignit. in* 6. cum aliis plenè adductis *in Mediolanen. Beneficii* §. *Aſt quando* coram R. P. D. Anſaldo, *& in eadem* 7. *Junii* 1715. §. *His ita* coram R. P. D. Criſpo, de quibus hactenus nullatenus conſtitit, imò potius urgentia non deficiunt argumenta, quod pinguior pars dicti Juriſpatronatus ſpectet ad Commendatarium, deprompta tam ex eo, quia is ad hunc effectum percipit decimas, & jentaculum à Parocho certa die, quàm etiam ex eo, quia militant pro ipſo binæ ſententiæ vocum præponderantiam ad ſui favorem canonizantes, illa nimirum anni 16[illegible] & altera Eminentiſſimi Scotti, quæ utpote in judicatum tranſactæ viam præcludunt, quo minus in iis [illegible]mata valeant quoquo modo interverti, Rot. *in Tuden. Parochialis* 9. *Junii* 1700. §. *Siquidem* coram Reverendiſſimo Conchen. *in Pennen. Beneficii ſuper pertinentia* 17. *Martii* 1710. §. *Ultra quod* coram R. P. D. Aldrovando, *& in Caſertana Beneficii* 27. *Martii* 1715. §. *Superaccedente* coram Eminentiſſimo Domino meo Cardinali Scotto.

Et ita altera tantùm, &c.

R.

R. P. D. FOSCARO

Aſtoricen. Parochialis.

Lunæ 7. Decemb. 1716.

ELargita Thomæ della Torre nova audientia adverſus deciſionem editam coram Me ſub die 8. Junii proximi præteriti, in qua firmatum fuit, inſtitutionem ad Eccleſiam Parochialem de Laroxo debitam eſſe Joſepho Benito de Quiroga, revocatiſque hodie ad examen illius fundamentis, cùm in hac diſputatione potior adhuc comperta fuerit præſentatio per eumdem Joſephum reportata, Domini cenſuerunt, perſiſtendum eſſe in deciſis. Conſtans enim iterum in facto permanſit, quòd in poſtrema hujus Parochialis vacatione anni 1697. concurrentibus ad inſtitutionem tum Antonio Sanchez de Somoſa præſentato ab Eminentiſſimo Archiepiſcopo Hiſpalen. uti Poſſeſſore Commendæ nuncupat. de Quiroga, tum Alphonſo de Caſſal, præſentato à Poſſeſſore Majoratus de Grixoa poſt acre litigium, noſtri tandem Tribunalis judicio definitum, prævia deciſione edita die 6. Februarii 1699. coram Eminentiſſimo Scotto, Parochialis adjudicata fuit Antonio ſecundùm præſentationem Eminentiſſimi Commendatarii. Unde jure optimo in præſenti vacatione, adhæſivè ad ſtatum in præterita efformatum, concluſum fuit, inſtitutionem debitam eſſe Joſepho,
40 cui aſſiſtit ejuſdem Eminentiſſimi Commendatarii præſentatio; nam cùm ex præſentatione præcedenti, excluſivè ad Præſentatum à Poſſeſſore Majoratus effectum ſortita, Commendatario quæſita dicatur quaſi poſſeſſio præſentandi, juxta theoricam de qua Rip. *in cap. cùm Eccleſia Sutrina num. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet.* Dec. *conſ.* 129. *num.* 3. Calderin. *conſ.* 12. *de Jurepatr.* Spad. *conſ.* 13. *num.* 3. *lib.* 3. cum cæteris laudatis *in Mediolan. Prioratus* 15. *Febr.* 1700. §. *Verùm* coram Reverendiſſimo Dom. meo Decano, *& in dicta deciſ.* Eminentiſs. Scotti §. *Actus enim*;
41 ſuperventa in eodem ſtatu rerum Parochialis vacatione, præferenda omnino eſt præſentatio Commendatarii juxta ejus quaſi poſſeſſionem ex præſentatione admiſſa in ultimo ſtatu legitimè conquiſitam, ut ſunt vulgata jura *in cap. Querelam de elect. & in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* latè exornata in mea præterita deciſione §. *Exhibuit*. Præſertim quia dicta præſentatio canonizata extitit per Sac. Rotam, non obſtante alterius Præſentati contradictione, cùm ex hiſce circumſtantiis ob favorabilem juſtitiæ præſumptionem, qua pollere ſolent ſententiæ in conflictu Partium prolatæ, Bart. *in l. Herennius §. Caja in fin. ff. de evictione.* Menoch. *lib.* 1. *præſumpt.* 67. *num.* 22. Rot. coram Pamphil. *deciſ.* 160. *num.* 6. coram Emerix Jun. *deciſ.* 337. *num.* 4. *& in recent. par.* 18. *deciſ.* 613. *num.* 13. *& par.* 19. *deciſ.* 519. *num.* 9. Validior, &
42 penè inſuperabilis reſurgat ultimus ſtatus, ut paſſim firmavit Rot. coram Ninot. *deciſ.* 39. *n.* 8. *in Mediolanen. Cappellaniæ 9. Maji* 1701. §. *Et tanto magis* coram Eminentiſſimo Priolo, *in Rheginen. Prioratus* 10. *Junii* 1705. §. *Ceſſatque* coram eodem, *in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1708. §. *Qualificatiſſimus* coram bon. mem. Omanna, *in Mediolanen. Beneficii 7. Junii* 1715. §. *Abſque eo, & §. final.* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Bituntina Beneficiorum* 13. *Februarii labentis anni* §. *Fortius quia* coram eodem.
43 Eoque indubitantius, quia revolutis hujus Parochialis proviſionibus, de quibus huc uſque haberi valuit notitia, prælibato ultimo ſtatu circa prælationem nominati à Commendatario, omnes ferè conſonant ſtatus præcedentes. Exordiendo namque à poſterioribus liquet, de anno 1678. diſcordantibus inter ſe Præſentationibus Commendatarii, & Poſſeſſoris Majoratus, contentione in judicio delata, inſtitutionem ab Archidiacono de Robleda obtinuit Franciſcus de la Zarza præſentatus à Commendatario, & juxta Teſtium depoſitiones in mox enunciato ſtatu exhibitas ejuſdem Commendatarii præſentatio facta de Antonio Lopez etiam in antecedenti vacatione prævaluit. Prout contigit in alio ſtatu immediatè præcedenti, in quo Parochialem adeptus fuit Franciſcus Lopez de Solis, ut habetur ex documentis in præfato ſtatu anni 1678. productis. Præterea ex vacatione anni 1517. alius emerſit limpidiſſimus ſtatus, nam per ſcholaſticum Aſtoricen. Judicem in gradu appellationis delegatum revocata extitit inſtitutio ab Archidiacono de Robleda Ordinario Collatore conceſſa Roderico Gonzalez de conſenſu Alvari Perez Oſſorio, & Eliſabethæ Perez aſſertorum Patronorum, & Parochialis adjudicata fuit Joanni Enriquez Præſentato à Commendatario, qui ab inde citra in pacifica illius poſſeſſione continuavit, eo quia Rodericus Collitigans de conſilio ſapientium agnito ejus malo jure liti ampliſſimè renunciavit, & denique interpoſita ex parte Commendatarii appellatione adverſùs inſtitutionem ab eodem Archidiacono de Robleda Collatore anno 1492. demandatam favore Andreæ Gonzalez præſentati per Didacum de Rioſeco authorem Primogeniti de Grixoa, coram Theſaurario Cathedralis Eccleſiæ Aſtoricen. Judice Delegato de anno 1495. examinati fuerunt nonnulli Teſtes circa pertinentiam, & quaſi poſſeſſionem controverſi Juriſpatronatus, qui unanimes in hanc convenerunt depoſitionem, quòd per quinque præcedentes vacationes inſtitutionem indeſinenter reportaſſent Præſentati à Commendatariis.

Unde tot favore Commendæ militantibus ſtatibus, 44
& præ cæteris illis in contradictorio judicio conſtabilitis, ex quibus omnibus patet, controverſam Parochialem per longiſſimi temporis lapſum ferè ſemper adjudicatam fuiſſe ad præſentationem Commendatarii, moderna inſtitutio citra hæſitationem ad normam ultimi ſtatus decernenda eſt, dum ille maximam recipit comprobationem ex multiplicatis præſentationum actibus per tria ferè ſæcula judicialiter approbatis, & plenarium effectum ſortitis, Rot. *in Mediolanen. Prioratus* 13. *Februarii* 1701. §. *Cùm enim* coram Eminentiſſimo Scotto, *in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Talem verò* coram R. P. D. meo Anſaldo *in Bononien. Beneficiorum de Caſtellis* 2. *Maji* 1712. §. *Ex his igitur* coram R. P. D. meo Criſpo, *in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Militat* coram eodem, *in Faventina Parochialis 6. Maji ejuſdem anni* §. *Certius* coram R. P. D. meo Lancetta, *& proſequitur Cauſæ deciſio* §. *Eoque certius.*

Non ad enervandam adeò antiquam, & continuatam quaſi poſſeſſionem præſentandi, in qua Commenda reperitur, quidquam urgere valuit, quòd ſententia anni 1678. detegeretur erronea, eo quia majorem, & pinguiorem partem vocum favore Commendatarii deſumpſerit à majori, & pinguiori perceptione decimarum, quæ nullam connexionem, aut relationem habere valent cum Jurepatronatus. Quoniam prætermiſſa indagine tituli, ex quo ad Commendam pervenerit jus exigendi præfatas decimas, admiſſoque etiam per hypotheſim, quod dicta ſententia aliquam involveret dubietatem per interpoſitionem cauſæ, ſive rationis parum, aut nihil influentis ad pertinentiam Juriſpatronatus, exinde tamen minimè inficitur quaſi poſſeſſio Commendatarii ſimpliciter, & independenter ab eadem decimarum perceptione ex tot aliis enunciatis ſtatibus comprobata, cùm de jure præ- 45
ſentatio dubia, aut æquivoca à ſtatibus antecedentibus, & ſubſequentibus interpretationem, & intelligentiam recipiat, *ut in dicta Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Minimè* coram R. P. D. Anſaldo, *in Lucana Beneficii* 22. *Februarii* 1709. §. *Deſcendendo* coram R. P. D. Falconerio, *& in Oſtunen. Beneficii* 3. *Decembris* 1714. §. *Abſque eo* coram Eminentiſſimo Scotto, *& in Piſtorien. Beneficii* 27. *Martii hujus anni* §. *Verùm* coram R. P. D. Cerro. Non ſubſiſtente replicatione, quòd ſententia quoque Eminentiſſimi Scotti, juxta præcedentem ſtatum prolata, hac eadem notari poſſet incertitudine, & dubietate, nam ex lectura diviſionis clarè nimis deprehenditur, poſtremum hoc judicatum proceſſiſſe ex ſolis præſentationibus de præterito effectum ſortitis, quæ de per ſe præciſivè etiam à quocumque adminiculo boni juris, & pertinentiæ Patronalis præſentantem conſtituunt in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut bene firmatur *in eadem deciſione* §. *Ipſe enim.*

Minuſque contra eoſdem ſtatus contraponi merebantur 46

bantur ſtatus favore poſſeſſoris majoratus in oppoſitum allegati. Primus enim efformatus de anno 1492. in quo inſtitutionem obtinuit præſentatus à Didaco de Rioſeco abſortus penitùs remanſit tum à quinque contrariis ſtatibus præcedentibus probatis coram Theſaurario Aſtoricen. tum ex ſubſequenti anni 1517. firmato ut ſupra dictum eſt in contradictorio judicio, ac ex aliis duobus ſubſequentibus executioni demandatis, uſque ad annum 1609. in quibus ad ſolam præſentationem Commendatarii inſtituti fuerunt Bartholomæus Santalla, & Franciſcus Lopez, ut firmavit Rota *in Mediolanen. Cappellaniæ 9. Maji* 1701. §. *Et tanto magis* coram Eminentiſſimo Priolo. Secundus verò anni 1609. quo tempore conceſſa fuit inſtitutio, juxta concordem utriuſque Patroni præſentationem, nihil revera concludit; utpote continens explicitè clauſulam *ſine præjudicio ulterioris juris, quod unuſquiſque haberet*, quæ de ſui natura omnia præſervavit jura, quæ unicuique tam in petitorio, quàm in poſſeſſorio competiiſſent Marta *de clauſ.* 157. *num.* 2. Rota coram Seraphin. *deciſ.* 403. *n.* 1. *& in recent. deciſ.* 495. *par.* 18. *& in Bononien. fideicommiſſi de Bavoſiis 9. Januarii* 1699. §. *Quibus poſitis* coram Reverendiſſimo Dom. meo Decano. Et tertius denique, in quo præſentationes pariter convenerunt, & cujus occaſione in ſententia inſtitutionis declaratum fuit, controverſum Juſpatronatus pertinere inſolidum ad Commendatarium, & Poſſeſſorem Majoratus, tantæ non eſt relevantiæ, ut alios contrarios ſtatus, & præſertim ultimum confundere valeat, nam admiſſo etiam, quod dicta clauſula in ſolidum æqualem Patronorum pertinentiam deſignaret, quod non tranſibat ſine difficultate apud Informantes pro Joſepho, qui ex ea ſolam integralem pertinentiam Juriſpatronatus, abſque alicujus comparticipatione deduci poſſe contendebant, non verò quod inter eos pro virili, & æqualiter pertinerent, nihilominus quia in ſucceſſiva vacatione, diſcordantibus præſentationibus, prævaluit in contradictorio judicio præſentatio Commendatarii cum ſubſequuta acquieſcentia Competitoris, prout etiam contigit in ultimo ſtatu, indè vel fateri oportet dictam clauſulam de cætero ultroneè, & perfunctoriè ſuperadditam, fuiſſe erroneam, & minimè in facto probatam ad firmata per Rotam *in Mediolanen. Cappellaniæ 9. Maji* 1701. §. *Et tanto magis* coram Eminentiſſimo Dom. meo Cardin. Priolo; Vel quatenus exinde imminuta, ac præjudicata remanſerit quaſi poſſeſſio Commendæ, ſuperventis deindè novis ſententiis, noviſque quatuor ſtatibus eidem enunciativæ contrariis, Commendatarius reſtitutus in omnem caſum, & reintegratus cenſeri deberet in ejus antiqua quaſi poſſeſſione præſentandi, Rota *in recent. deciſ.* 134. *num.* 14. *& ſeqq. par.* 13. *& in Colonien. Beneficii 21. Januarii* 1700. §. *Nec ſubſiſtit* coram bon. mem. Jacometto, *& in Bononien. Beneficii de Caſtello 12. Decembris* 1712. §. *Verum* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Vicen. Parochialis de Aqualata 1. Julii ejuſdem anni* §. *Liquido* coram eodem.

Et hinc conſtito, quòd inſpecto præſentationum numero, & qualitate, quaſi poſſeſſio Commendæ ſuperat, & abſorbet alteram primogeniti, Domini ab ea recedi non poſſe autumarunt ſub obtentu, quòd favore ejuſdem primogeniti conſtaret de æquali pertinentia Juriſpatronatus; Nam quamvis Sac. Rota recedere quandoque ſoleat à regula ultimi ſtatus, ſi incontinenti doceretur de contrario bono jure claro, in præſenti tamen datum non fuit titulum, aut probationem inſpicere, unde contraria pertinentia deſumeretur. Nam aſſumptum illud, quòd antiquitus Juſpatronatus integraliter pertinuiſſet ad Didaeum de Rioſeco, à quò deinde pertranſiverit ad Commendam, & ad Poſſeſſorem Majoratus, pro eo quod reſpicit jus Commendæ; non habet aſſiſtentiam facti, dum ex Teſtibus anno 1495. examinatis conſtat, quod in aliis præcedentibus vacationibus præſentaverint; Et aliud argumentum deſumptum ex eo, quòd Primogenitus, prout Commendatarius percipere ſoleat à Parocho jentaculum in die Aſſumptionis Beatiſſimæ Virginis, deficit pariter in facto, dum contrarium potius liquet ex Teſtibus examinatis in ſtatu 1677. & de cætero parum relevaret in jure, nam eſto, quod præſtatio jentaculi denotaret qualitatem patronalem, non proptèrea pernecesſè concluderet pertinentiam æqualem cum Commendatario.

Qua ſecluſa probatione, ſola, & ſimplex probatio Juriſpatronatus favore primogeniti confundere, & abſorbere nequaquam poſſet quaſi poſſeſſionem præſentandi pro majori parte ex antiquis, & recentioribus ſtatibus favore Commendæ conſtabilita, ut fuit dictum *in Melevitana Beneficii die 15. Junii* 1712. §. *Primo* coram R. P. D. meo Aldrovando, *& in Lucana Cappellaniæ 2. Martii currentis anni per totam, & ſignanter* §. *Finali* coram R. P. D. meo Criſpo, præſertim ad effectum, de quo in præſenti tractatur decidendi 47
ſcilicet inſtitutionem, quæ unicè ut ſupra dictum eſt, regulanda venit à præſentationibus præcedentibus. Etiamſi adeſſet in cauſa Patronus, qui ſuam præſentationem ſuſtineret, quia reſervata indagine boni juris pro judicio petitorio articulus inſtitutionis adhuc ad limites poſſeſſionis, & ultimi ſtatus definiendus eſt, Rota *in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis* 1707. §. *Poſtremo* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Placentina Parochialis 22. Martii* 1715. §. *Quare cum nos verſ. non obtento* coram R. P. D. meo Cerro; eo libentius ubi, prout hic, ipſemet Collitigans petendo Remiſſoriam, & Compulſoriam levitatem ſuarum probationum implicitè fateretur, Rot. *in rec. deciſ.* 617. *num.* 9. *par.* 4. *& in Mediolanen. ſeparationis thori 2. Julii* 1614. §. *Quin Teſtibus* coram R. P. D. meo Criſpo, ac ubi ageretur de Eccleſia Parochiali, cujus adjudicationem quam citius terminandam eſſe monent ad propoſitum adducti per R. P. D. meum Anſaldum *in Mediolanen. Beneficii 1. Aprilis* 1707. §. *Præcipuè, & fuit dictum in prima deciſione hujus cauſæ* coram Me §. *Concurrente præſertim*.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. CRISPO

Bituntina Beneficii.

Veneris 13. *Martii* 1716.

IN Parochiali Eccleſia Sancti Leucii Bituntinæ Civitatis de anno 1642. tribus vacantibus Beneficiis de Jurepatronatus Laicorum *ſub titulo Sanctæ Mariæ Joanni Panzæ, Sanctæ Mariæ della Scala, ac Sanctæ Mariæ della Bianca*, Joannes Sylos unicus illorum Patronus duas diſtinctas perſonas cum ſubſequuta etiam Ordinarii inſtitutione ad illa præſentavit; Cùm autem de anno 1647. iterum primum Beneficium vacaſſet, ac alia duo de anno 1651. in utriſque vacationibus idem Joannes Sylos præſentare continuavit, & ſubſequutum effectum approbationis Ordinarii, nominationes prædictæ obtinuerunt: Memorati Joannis obitu poſtmodum ſequuto, & dictorum trium Beneficiorum iterata vacatione de anno 1671. obventa, Franciſcus Sylos in perſona Clerici Nicolai Sylos nominationem explevit, qui ſolitam inſtitutionem ab Ordinario ſub explicita declaratione fuit aſſequutus, quod dictus Franciſcus unicus Patronus exiſteret. Defuncto verò de anno 1711. Nicolaò proviſo, ex eo quia Franciſcus, qui in antecedenti ſtatu præſentaverat, univerſalem donationem bonorum, ac ipſius Juriſpatronatus pro Cæſare filio exaraverat, Cæſar præfatus patris Donatarius effectus ipſum Franciſcum Donantem nominavit; E contra verò inſurgentibus Theodoro, Alphonſo, & altero Cæſare filiis Jacobi Sylos, iſti Dominicum Sylos præſentarunt, in quo præſentationum conflictu in Curia Epiſcopali gravi orta controverſia, Ordinarius favore Franciſci à Cæſare filio præſentati ſententiam inſtitutionis protulit, ac ulteriùs ipſi Cæſari Patrono manutentionem in quaſi poſſeſſione ſemper *liberè* præſentandi conceſſit; Denuò verò poſt mortem Franciſci Beneficiorum poſſeſſoris de anno 1713. dictorum trium Beneficiorum vacatione ſequuta, Cæſar, qui in ultimo ſtatu manutentionem in quaſi poſſeſſione præſentandi fuerat obtentus, ad eadem Beneficia Clericum Antonium Damianum nominavit; Verum Joannes Robertus Sylos, ac alter Cæſar de eodem cognomento Sylos autumantes ad nominationem dictorum trium beneficiorum poſſe aſpirare, quem

admo-

admodum ad alia tria ſub titulo Sancti Gregorii ab Aſcendentibus Familiæ Sylor fundata præſentaverant, eorum nominationem in perſona Leonatdi Sylos Laici ſub conditione Clericandi expleтunt, eaque coram Vicatio Bituntino exhibita, jura utriuſque Partis ſub acti cenſura poſtquam fuerunt diſcuſſa, favore dicti Damiani à Cæſare præſentati inſtitutionis ſententia exivit, adverſus quam ad reclamationem Leonardi rejectionem paſſi, appellationis cauſa Mihi commiſſa; Aſt quia Damianus gratiam pro Præſentato interim à Sanctiſſimo obtinuerat, literaſque Apoſtolicas Mihi pariter dirigere curaverat, dubium exindè decidendum DD. meis exhibui -- *An literæ Apoſtolicæ Damiani eſſent exequendæ, ſeu potiùs an, & cui ſit danda inſtitutio*, -- & earum juſtitia clara undique comperta affirmativum profluit reſponſum -- *literas Apoſtolicas Antonii eſſe exequendas, & eidem eſſe dandam inſtitutionem*.

48 Juſtificatio ſiquidem literarum Apoſtolicarum circa qualitates Damiani nominati in controverſiam minimè redigebatur, ſed in eo principaliter quæſtio reſederat, an ipſe Damianus à ſolo Cæſare nominatus majorem partem vocum habere dici poſſet reſpectivè ad Leonardum, qui à Joanne Roberto fratre, Dominico Sylos, ac altero Cæſare ſe præſentatum docebat, ſed facili negotio pro Damiano à dict. Cæſare nominato contentio expedita videbatur, recurrendo ad ultimum ſtatum, in quo dictus Cæſar prævia manutentione in jure præſentandi reportata ad hæc tria Beneficia unicus Patronus declaratus liberè præſentavit; In hac itaque nova Beneficiorum vacatione cum ipſe Damianus ab eodem Cæſare pro unico Patrono in ultimo ſtatu recognito, & approbato ſuam nominationem ſortiatur, ejus præſentatio profectò cuicumque alteri venit præferenda, quæ hac aſſiſtentia ultimi ſtatus munita non reperitur, dum vocum majoritas deſumi non aliter valet, quàm habito reſpectu ad præſentationes illorum, qui in ultimo ſtatu præſentarunt, ut per notum *Text. in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* Rota *in Melevitana Beneficiorum* 10. *Junii* 1712. §. 1. coram R. P. D. Aldrovando, *Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Atque idipſum* coram R. P. D. meo Anſaldo, *Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 12. *Decembris* 1712. §. *Inſtitutio* coram Me, & *in Mediolan. Beneficii* 7. *Junii* 1715. *ſub* §. *Militat enim* pariter coram Me.

49 Fortius quia hic ultimus ſtatus per judicialem contentionem evaſit ſtabilitus, ac itidem roboratus per rem judicatam editam favore dicti Cæſaris Patroni ſuper manutentione in poſſeſſione privativè præſentandi pro futuris quoque vacationibus; Status autem ita qualificatus in judicio exequutivo literarum Apoſtolicarum, & inſtitutionis longè exuberare videtur ad effectum ſuſtinendi præſentationem tanta bona fide à Cæſare Patrono expletam, ut millies dixit Rota, & ſignanter *in Rheginen. Prioratus* 10. *Junii* 1705. §. *Ceſſatque in fine* coram Eminentiſs. Priolo, *Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1708. §. *Qualificatiſſimus* coram bon. mem. Omanna, *Mediolanen. Cappellaniæ* 9. *Maji* 1711. §. *Tanto magis* coram eodem Eminentiſſimo Priolo, & *in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Abſque eo quod*, & §. *final.* coram Me. Accedente præſertim, quod ab aliis antiquioribus ſtatibus, hic ultimus confirmatus exiſtit, dum de anno 1642. Joannes Sylos Cæſaris avus tanquam unicus Patronus, ad hæc tria Beneficia nominavit, ac in altero quoque ſtatu anni 1647. & 1651. ipſe ſolus præſentavit. Hoc idem de anno 1671. feciſſe conſtat Franciſcum patrem Cæſaris moderni Patroni, quo caſu tanto minus impugnabilis videtur præſentatio ad formam tot multiplicium ſtatuum emanata Rota *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii* 1701. §. *Cùm enim in fine* coram Eminentiſſimo Scotto, *Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Talem verò* coram R. P. D. meo Anſaldo, *Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 2. *Maji* 1712. §. *Ex his igitur* coram Me, & *in Lucana Cappellaniæ die* 12. *currentis menſis* §. *Non deſunt* pariter coram Me.

Efficacia tot ſtatuum declinari quin poſſit ſub obtentu, quod Juſpatronatus per Joannem Cæſaris aſcendentem ex hæreditate Didaci Sylos, & Minervæ Vulpanæ fuerit acquiſitum, ac voces hæreditatis dicti Didaci, & Minervæ pro majori parte in illos, qui Leonardum præſentarunt, devenire, adeoque tametſi dicti Patroni, qui Leonardum præſentarunt, vel eorum Auctores in ultimis ſtatibus præſentare neglexerint, adhuc ex præſentatione facta à Cæſare, ſeu Franciſco illius patre nedum aliorum Patronorum jus pro futuris vacationibus amiſſum non cenſeatur, ſed etiam præſervata dici poſſit ipſa poſſeſſio præſentandi, quæ 50
ex præſenatione Compatroni etiam quoad non præſentantem optimè conſervatur ex congeſtis *in Herbipolen. Vicariæ, & Parochialium ſuper bono jure* 10. *Martii* 1713. §. *Quibus ita, & ſeqq.* coram Eminentiſſimo Scotto. Siquidem ad objecti remotionem ponderare ſufficeret, quod ſicuti originaria fundatio Beneficiorum, de quibus agitur, minimè reperitur, ſine ullo itaque fundamento natura, & qualitas Juriſpatronatus contra ultimum ſtatum poterit defendi, & ſic eo minùs ex poſſeſſione veri Patroni ad præſentandum admiſſi, conſervata debet cenſeri aliorum aſſertorum Patronorum poſſeſſio, qui nunquam præſentarunt, neque de patronali pertinentia poſſunt docere, quando cæteroquin in præſenti omnis dubitandi occaſio utique ceſſaret, ex quo in ultimis ſtatibus Cæſar pro unico, & vero Patrono ſe geſſit, ac in altero antecedenti tanquam talis Franciſcus ejus pater præſentavit, in quibus terminis nullatenus Patroni Leonardi, qui in ultimis ſtatibus non præſentarunt, à poſſeſſione Cæſaris juvamen poterunt conſequi circa præſervandam eam poſſeſſionem, quam nunquam habuerunt, cùm in hac materia præſentationum, & ultimi ſtatus abſoluti juris ſit, quòd ubicumque Compatronus privativè præſentat, tunc poſſeſſionis beneficium aliis non præſentantibus minimè communicat, juxta conſtantem ſententiam, de qua poſt Calderin. *conſil.* 15. *de Jurepatr.* Corrad. *in prax. benef. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 47. & 48. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 47. Rota coram Puteo *deciſ.* 390. cor. Seraphin. *deciſ.* 1337. *num.* 4. & admiſſum fuit *in Sorana Juriſpatronatus* 22. *Januarii* 1712. §. *Ita dictante* coram R. P. D. meo Falconerio, & *in Salernitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii currentis anni* §. *Verum* coram Me.

Sed in univerſum Leonardi oppoſitio remanet confutata, ex quo aſſerta qualitas compatronalis in illum præſentantibus non alio inhæret fundamento, quàm quòd Juſpatronatus iſtorum Beneficiorum *Sanctæ Mariæ Joannis Panza della Scala, e della Bianca* ex hæreditate Didaci Sylos, & Minervæ Vulpanæ proveniat, & tamen in hujus aſſumpti probationem Inſtrumentum fundationis nullatenus affertur, quod quidem exhiberi non poteſt tanquam deperditum, vel in antiquitatis latebris manens, & profectò ſine hac fundamentali baſi de contraria pertinentia Juriſpatronatus conſtare nuſquam poterit ad durum ſignanter effectum elidendi robur ultimi ſtatus in contradictorio judicio canonizati; Quin loco fundationis poſſint deſervire enunciativæ à Cæſare, & Damiano illius præſentato emiſſæ ſuper qualitate hæreditaria dict. Juriſpatronatus, nec non deciſio emanata *in Bituntina Juriſpatronatus die* 8. *Junii* 1689. coram bon. mem. Urſino, in qua qualitas hæreditaria Beneficiorum de Syleos extitit firmata. Etenim retrogrado ordine diſſerendo, quod attinet ad deciſionem bon. mem. Urſini hæc utique emanavit inter diverſas partes, & in beneficiis diverſi generis nuncupatis Sancti Gregorii, in quibus adeſt, & viget ſpecifica fundatio ad differentiam iſtorum trium Beneficiorum Sanctæ Mariæ, in quibus non reperitur Inſtrumentum fundationis, unde à diverſo 51
illorum Beneficiorum genere ad hæc argui neutiquam licet, ut in terminis Rota *in Monaſterien. Canonicatus* 19. *Februarii* 1714. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. meo Anſaldo. Quo verò ad enunciativas, illæ non præſeferunt, quod Juſpatronatus ab aſſertis Didaco, & Minerva proficiſcatur, cum enunciata qualitas hæreditaria poſſit, & debeat intelligi reſpectu ad Franciſcum illius Patrem; Ultra quod quicquid ſit de his, & ſimilibus argumentis, hoc unum pro evertendo quocumque contrario fundamento ſatis eſſe videtur, quòd cum agatur de ultimo ſtatu per Judicem canonizato, ac aliis anterioribus roborato, hoc caſu, 52
ut diſpoſitio *cap. Conſultationibus de Jurepatr.* poſſit

evitari non ex meris enunciativis, & æquivocis argumentis patronalis proprietas in contrarium debet evinci, ſed ex illo trium probationum genere, nimirum re judicata, Inſtrumento ſundationis, & confeſſione Partis, vel ex æquipollenti, ſine quibus contra ultimum ſtatum nullo pacto venire permittitur ex latè firmatis per Lagunez *de fructibus par.* 1. *cap.* 31. §. 10. *num.* 18. *uſque ad* 38. Rot. *deciſ.* 423. *n.* 15. *& ſeqq. par.* 14. *in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. *Nihilominus*, *& ſeqq.* §. *Licet oppoſitum* coram R. P. D. meo Anſaldo, *Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 12. *Decembris* 1732. §. *In hac igitur* coram Me, *Matheranen. Parochialis* 11. *Januarii* 1712. §. *Quod autem* coram R. P. D. meo Falconerio, *Firmana Beneficiorum* 11. *Januarii* 1615. §. *Neque dicatur* coram R. P. D. meo Lancetta, *& in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii ejuſdem anni* §. *His ita* coram Me,

Ex hactenus diſcuſſis perſpicuè oſtenſo, quòd præſentatio Damiani ultimi ſtatus prærogativa fulcita, ac literarum Apoſtolicarum munimine roborata omnimodam exequutionem debeat promereri, prorſus neglecta comparitione Leonardi tanquam à legitimis Patronis non præſentati. Pro impedienda dd. literarum exequutione nihil obeſſe valebit, quòd ipſe Leonardus ſit ex Deſcendentibus Familiæ de Sylos, pro quibus ſaltem Juſpatronatus paſſivum ſtare cenſeatur, ac ùti talis adverſus Damianum extraneum veniat præferendus. Quandoquidem de aſſerta prælatione favore Deſcendentium, vel per fundationis Inſtrumentum, vel mediante immemorabili, ſeu centenaria, cum ſuis requiſitis conſtare oporteret, neutrum tamen in præſenti potuit verificari, cùm fundatio non reperiatur veluti deperdita, & centenaria pariter non adeſt. Unde, hoc ſecluſo, præſumptio juris pro libertate Patroni militat, ut certum genus perſonarum nominare non adſtringatur, ſed valeat quemlibet ſibi beneviſum præſentare, Capon. *diſcept. forenſ.* 4. *ſub n.* 19. *tom.* 1. Card. de Luc. *de penſion. diſc.* 60. *num.* 40. Panimol. *deciſ.* 10. *num.* 29. Rota *in Sulmonen. Juriſpatronatus* 21. *Januarii* 1715. §. *Itidemque*, *&* 3. *Junii ejuſdem anni* §. *finali* coram R. P. D. meo Falconerio. Et eſt etiam de jure, quòd ubicumque diverſimodè non appareat ſpecificè conſtitutum, ut illi, qui à nominatione activa excluduntur, in paſſiva quoque vocatione comprehenſi non cenſeantur, individualiter habetur *in Vaden. Canonicatus* 10. *Maji* 1715. §. *finali* coram Me,

54 Abſque eo quod pro educenda hac paſſiva relatione pro deſcendentibus familiæ de Sylos ſatis eſſe poſſit, quòd Auctores Cæſaris, qui Damianum præſentavit ad hæc Beneficia, tales Deſcendentes nominare conſueverint. Quoniam cum quæſtio ſit de materia repoſita in ſaculiare Patronorum nominandi vel illos de Familia, vel extraneos, talis ideo obſervantia, ut proficua evadat cum ea qualitate probari tenetur, quod Patroni volentes præſentare extraneum fuerint rejecti; aliàs enim quicumque actus præſentationum pro illis de familia adducantur, nihil officient, cum geſti præſumantur ex voluntate potiùs, quam ex neceſſitate, ut ad propoſitum in ſimili docent, Vivian. *de Jurepatr. par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 37. *& ſeqq.* Rot. coram Merlin. *deciſ.* 825. *num.* 23. *&* 24. *deciſ.* 162. *n.* 19. *& ſeqq. par.* 12. *recent. & deciſ.* 169. *num.* 4. *&* 5. *par.* 14. *Farfen. Canonicatus* 8. *Junii* 1711. §. *Nec praeadducta obſervantia in fine* coram Reverendiſſimo D. Molines Decano, *&* 11. *Decembris ejuſdem anni* §. *Quicquam* coram Me, *Melphicten. Beneficii* 21. *Junii* 1712. §. *Nec robur* coram R. P. D. meo Lancetta, *Cremonen. Beneficii* 4. *Februarii* 1715. §. *In cujus quidem in fin.* coram R. P. D. meo Cerro, *& in Comen. Archipreſbyteratus* 17. *Junii ejuſdem anni* 1715. §. *Hac quod attinet* coram R. P. D. meo Falconerio.

55 De hac autem coactione hic non ſolum doctum eſſe non liquet, ſed e converſo oſtenditur, quod de anno 1642. Canonicus Joſephus Falco extraneus per Joannem Sylos Patronum fuit inſtitutus, ex qua nominatione extranei aliquando facta contrarium profectò argumentum conſurgit, quòd nempe Juſpatronatus ad illos de familia paſſivè reſtrictum non dicatur, prout in fraternizante materia excludendi coactivam præſentationem Sacerdotum, ad propoſitum arguunt Geminian. *in cap. Cum de Benefic. num.* 11. *de præben. in* 6. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 47. *num.* 27. Monet. *de commut. ultim. volunt. cap.* 10. *num.* 142. Rot. coram Mantic. *deciſ.* 129. *per tot. in Melevitana Beneficiorum* 16. *Junii* 1710. §. *Obſervantia in fine* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* §. *At ſi adhuc* coram Eminentiſſimo Priolo, & ad effectum evitandi neceſſitatem præſentandi ſolos originarios, ſeu Patrimoniales conſideravit Rot. *in Comen. Archipreſbyteratus* 17. *Junii* 1715. §. *finali* coram R. P. D. meo Falconerio,

Nec dicatur, quòd ex præſentatione Extranei facta
de anno 1642. obſervantia pro illis de Familia non 56
ſolùm everti, ſed potius confirmari valeat ex eo quia
nominatio extranei fuerit præciſè reſtricta *pro illa vice tantum*. Hæc ſiquidem reſponſio evidenti fallacia laborare detegitur. Ponderando, quod præſentatio dicti anni 1641. non fuit ab ipſo Joanne Sylos directè, & perſonaliter expleta, ſed à Duce Andriæ, tanquam Procuratore *pro ea vice tantùm* conſtituto, hinc patet, quòd objecta reſtrictio nequaquam perſonam Præſentati reſpicit, ſed facultatem præſentandi in Procuratore informet, illam reſtringendo ad eum dumtaxat actum præſentationis ad effectum fortaſſe, ne ille vigore mandati à Patrono reportati etiam in futuris vacationibus præſentare ſibi arrogaret; ſed quid ultro in hac obſervantia pro reſtringenda libertate Patroni præſentandi ſolos de familia inſiſtitur, quando ex relatione Reverendiſſimi Ordinarii Bituntini ad Sacram Congregationem Epiſcoporum, & Regularium tranſmiſſa, conſtat ex perquiſitione actorum Cancellariæ Epiſcopalis reſultare, quòd abſque ulla reclamatione fuerint promiſcuè præſentati, & reſpectivè inſtituti tam Conſanguinei, quàm Extranei. Ordinario autem tanquam de ſtatu omnium beneficiorum ſuæ Diœceſis plenè inſtructo, & informato plena fides præſtatur, Rot. *deciſ.* 122. coram Dunoz. Jun. *& deciſ.* 14. *num.* 7. coram R. P. D. meo Anſaldo, *Herbipolen. Monaſterii* 10. *Junii* 1709. §. *Et augebatur* coram bon. mem. Caffarello, *& in Vilicen. Parochialis ſuper negotio principali* 27. *Junii* 1710. §. *His* coram Eminentiſſimo Priolo.

Hoc præcipuè coadjuvante facto ipſo Leonardi, qui ab aſſertis Patronis poſſeſſione præſentandi deſtitutis nominationem conſequi curavit; ſignum evidens, quòd
agnoverit in paſſiva vocatione parum tutum præſi- 57
dium reperire potuiſſe ad animadverſa per Rot. *in Auguſtana Canonicatus* 21. *Januarii* 1715. *ſub* §. *Non obſtat verſic. ſi enim* coram R. P. D. meo Falconerio, ipſe etenim quatenus in Jurepatronatus paſſivo comprehenſus verè exiſteret, præſentationes à Patronis extorquere non indiguiſſet, cùm illi de genere vocato perinde habeantur, ac ſi ab ipſis Fundatoribus fuiſſent expreſsè præſentati ex plenè congeſtis per Rotam *in Valentina Beneficii* 6. *Decembris* 1713. §. *Clara* coram R. P. D. meo Lancetta, *Aſten. Beneficii* 10. *Decembris* 1714. §. *Et e contra* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Tridentina Cappellania* 5. *Aprilis* 1715. §. *Verùm* coram R. P. D. meo Lancetta.

His denique non abs re alteram circumſtantiam addi
poſſe videbatur depromptam ex ſententia lata in ulti- 58
mo ſtatu, in qua declaratum fuit, Cæſarem Patronum reperiri in quaſi poſſeſſione *liberè* præſentandi, in eaque eſſe manutenendum; Facultas autem *liberè* præſentandi in eodem Cæſare adeſſe ſiquidem nequiret, quoties ille certum genus perſonarum præſentare obſtringeretur; Unde, ut ſententiæ verba ſuperflua non remaneant illiuſque diſpoſitio verificetur, ſub dicta libera facultate præſentandi quælibet paſſiva reſtrictio ad illos de familia excluſa debet cenſeri, juxta animadverſa per Barboſ. *tract. var. diſtinct.* 190. *n.* 13. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 53. *num.* 25. Rot. coram Puteo *deciſ.* 100. *per tot. lib.* 3. *& in recent. deciſ.* 65. *num.* 9. *par.* 1.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Poſſeſſio præſentandi Anteceſſoris an tranſmitti poſſit in hæredes, & ſucceſſores; & an ab iſtis validè allegari, etiam ſi actualiter non præſentaverint.

SUMMARIUM.

1 *Præſentatus ab hærede Exiſtentis in poſſeſſione præſentandi dicitur legitimè præſentatus.*

2 *Poſſeſſio præſentandi anteceſſoris acquiſita ratione dignitatis, aut officii transfertur in ſucceſſorem.*

3 *Poſſeſſio præſentandi anteceſſoris acquiſita ratione perſonæ, licèt non tranſeat in ſucceſſorem quoad factum, tranſit tamen quoad juris effectum, etiam ſi ſucceſſor actualiter non præſentavit, & num. 11. 13. & 20. Amplia, ut num. 5. 14. 15. 16. & 22. Limita, ut num. 6. 21. 28. 29. & 37.*

4 *Poſſeſſio præſentandi donantis Juſpatronatus an tranſeat in donatarium?*

7 *Quòd poſſeſſio præſentandi anteceſſoris tranſeat in ſucceſſorem quoad juris effectum procedit in poſſeſſione juris præſentandi hæreditarii, vel juris præſentandi gentilitii linealis, non verò in poſſeſſione juris præſentandi gentilitii familiaris.*

8 *Gratia derogationis Juriſpatronatus in totum, attenta lite, eſt ſubreptitia, ſi non fuerit narratum Papæ Patronos ante motam litem in petitorio fuiſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi. Et quare? Vide ibi.*

9 *Ad effectum irrogandi præjudicium gratiæ derogatoriæ Juriſpatronatus in totum attenta lite an ſufficiat ſola poſſeſſio juris.*

10 *Filio competit manutentio in jure præſentandi ex quaſi poſſeſſione patris.*

17 *Lite pendente ſuper proprietate, exiſtens in poſſeſſione præſentandi poteſt præſentare, non obſtante Judicis inhibitione. Intellige, ut ibi, & num. 23.*

18 *Dubietas petitorii oritur ex pendentia litis ſuper ipſo; & in controverſiam deduci nequit ab eo, qui obtinuit gratiam derogationis in totum attenta lite.*

19 *Gratia derogationis Juriſpatronatus in totum attenta lite, quando habeat locum?*

24 *Per centenariam obſervantiam lex fundationis cenſeri poteſt immutata, & contraria qualitas Juriſpatronatus induci.*

25 *Poſſeſſio præſentandi acquiritur ex unica præſentatione effectum ſortita.*

26 *Patrono poſſidenti eſt concedenda manutentio in poſſeſſione, & ab eo præſentatus eſt inſtituendus, & num. 27. 30. 34. & 35.*

31 *Ultimus ſtatus attenditur non ſolum ad firmandam poſſeſſionem, ſed etiam ad arguendam naturam Juriſpatronatus pro coloranda eadem poſſeſſione, & num. 39.*

32 *Quod poſſeſſio præſentandi ſit qualificata qualitate familiari ex quibus probetur, & num. 33. 40. 41. & 42.*

36 *Fœminæ ſuccedere poſſunt in defectum maſculorum in Jurepatronatus familiari, non verò deſcendentes ex fœminis.*

38 *Juſpatronatus in dubio præſumitur hæreditarium. Limita, ut num. 43.*

44 *Talis præſumitur fundatio, qualem ſubſequuta obſervantia demonſtrat.*

45 *Juſpatronatus eſſe familiare ex quibus probatur? & num. 46. 47. & 48.*

49 *Juſpatronatus mixtum non tranſit in extraneos.*

50 *Juſpatronatus lineale in ultimo de linea fieri poteſt hæreditarium.*

51 *Diviſio Juriſpatronatus per lineam ex quibus excludatur?*

52 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem rejiciendæ ſunt ad judicium proprietatis.*

CASUS II.

DUo de familia A. exiſtebant in poſſeſſione præſentandi ad Beneficium B. adeout tam ipſi, quàm eorum Auctores ſemper præſentarunt in omnibus vacationibus ad illud cum qualitate familiari, ſeu uti de dicta familia per modum quidem unius Collegii, non verò uti ſinguli. Uno ex ipſis defuncto, relicto hærede extraneo; & vacante hoc interim Beneficio; extraneus hæres præſentavit ad illud quemdam Clericum habilem, & idoneum; e contra ille de familia ſuperſtes præſentavit alium Clericum æquè idoneum. Quæritur in hoc Caſu an Epiſcopus poſſit gratificare, & inſtituere præſentatum ab extraneo, ad excluſionem præſentati ab eo de familia.

In qua dubitatione reſpondendum videtur affirma- 1
tivè; Præſentatus namque ab extraneo dicitur validè, & legitimè præſentatus, cùm ſit præſentatus ab hærede illius, qui in ultima antecedenti vacatione præſentaverat cum ſubſecuto præſentationis effectu, Rot. *in Mediolanen. Cappellania* 25. *Aprilis* 1704. §. *Pro tertia* coram bon. mem. Molines; Unde de plano ſequi videtur, quòd Epiſcopus poſſit illum gratificare, & inſtituere ad excluſionem præſentati ab eo de familia, juxta tertiam propoſitionem ſuperiùs *in Commentario Canonum IX. X. & XI.* deductam, & auctoritates ibi relatas.

Non obſtat ſi dicatur, quòd poſſeſſio præſentandi 2
anteceſſoris, licèt admittatur transferri in ſucceſſorem, quando ſit acquiſita ratione dignitatis, officii, &c. ex quo hæc ſemper dicitur retenta per dignitatem, non transferatur tamen ad illum abſque nova apprehenſione, ſi ſit acquiſita, prout in caſu præſenti, ratione perſonæ, ut teſtantur Cardinalis de Luca *de Jurepatr. diſc.* 63. *num.* 31. & 36. Vivian. *eodem tract. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 16. & 18. Rot. *deciſ.* 364. *num.* 1. coram Coccin. & *deciſ.* 542. *num.* 10. coram Ubald. & alii apud Piton. *diſceptat. Eccleſ.* 28. *num.* 8.

Hæc namque propoſitio, nimirum, quòd poſſeſſio 3
anteceſſoris acquiſita ratione perſonæ non ſuffragetur, nec tranſeat in ſucceſſorem, ſit generaliter ſumpta ſuam patitur limitationem; Diſtinguendum eſt enim inter poſſeſſionem quoad factum, & poſſeſſionem quoad juris effectum; Quamvis poſſeſſio Auctoris quoad factum non ſuffragetur, nec transferatur in hæredem, & ſucceſſorem, abſque nova apprehenſione ejuſdem poſſeſſionis, ſeu abſque nova præſentatione ejuſdem hæredis; transfertur tamen in ipſum hæredem, & ab hoc allegari valet, etiam ſi non præſentaverit quoad juris effectum, ſeu quoad jus præſentandi, & obtinendi inſtitutionem præſentati. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *n.* 118. & *ſeqq.* Rot. *in Mediolan. Juriſpatronatus ſuper manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *Fruſtrà* coram Eminentiſſimo Scotto, & *in Mediolanen. Cappellaniæ* 25. *Aprilis* 1704. §. *Pro tertia* coram bon. mem. Molines, & *in Bononien. Beneficiorum de Caſtello ſuper executione literarum Apoſtolicarum* 12. *Decembris* 1712. §. *finali* coram R. P. D. Criſpo, & *in Placentina Parochialis* 22. *Martii* 1715. §. *Subſtulit* coram R. P. D. Cerro, & *in Salernitana Juriſpatronatus* 11. *Martii* 1715. §. *Verùm quia*, & 13. *Januarii* 1716. §. *Certa* coram R. P.
D. Criſpo inferiùs impreſs. Eodem modo, quo quaſi 4
poſſeſſio præſentandi Patroni donantis Juſpatronatus non tranſit in Donatarium quoad factum, tranſit tamen in ipſum quoad juris effectum, & ab hoc allegari valet, etiamſi non præſentaverit. Rot. *in Florentina Canonicatus* 8. *Maji* 1705. §. *Fuit enim* coram R. P. D. Lancetta, & 2. *Julii* 1706. §. *Ratio decidendi*, & §. *Firmata* coram Eminentiſs. Priolo, & *in Sorana Juriſpatronatus* 22. *Januarii* 1712. §. *Siquidem* coram R. P. D. Falconerio. Fortius in caſu
præſenti, ubi cum hærede extraneo adeſt ille de fami- 5
lia, qui ſimul cum ejuſdem hæredis Auctore in antecedentibus vacationibus præſentavit; quo caſu abſque dubio præfatus hæres dicitur eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut tradit Vivian. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 17. quem ſequuntur Card. de Luc. *eodem tract. diſc.* 63. *num.* 37. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 28. *n.* 8.

Rot. *in Salernitana Juriſpatronatus* 11. *Martii* 1715. §. *Hac igitur* coram R. P. D. Falconerio.

Verùm hoc non obſtante cenſeo in præſentiarum
6 non eſſe locum gratificationi, ſed Epiſcopum teneri inſtituere Præſentatum ab eo de familia; Quoniam præſentatus à dicto hærede extraneo non eſt validè, nec legitimè præſentatus. Siquidem hæres illius de familia defuncti devenire non poterat ad præſentationem vigore poſſeſſionis ſui Auctoris, cùm hujuſmodi poſſeſſio ad ipſum tranſmiſſibilis non ſit, nec ei ullum jus dari valeat ad effectum præſentandi; Ratio eſt, quia eadem poſſeſſio non eſt ſimplex, ſed qualificata, & veſtita qualitate gentilitia familiari, cùm tam ipſe Auctor, quàm ſuperſtes, & eorum anteceſſores in omnibus vacationibus Beneficii præſentarunt cum qualitate familiari, ſeu uti de familia A. Unde hæres præfati defuncti extraneus, & non habens qualitatem ſanguinis, & de familia, allegare non poteſt ad effectum præſentandi dictam poſſeſſionem, neque hæc ei ſuffragari valet, ſed remanſit extincta unà cum eo de familia defuncto; vel conſolidata in altero de familia ſuperſtite, eodem modo quo ipſummet Juſpatronatus gentilitium familiare, defuncto uno de familia, non tranſit in hujus hæredem extraneum, ſed conſolidatum remanet in ſuperſtite de eadem familia, juxta Rot. *deciſ.* 217. *num.* 18. coram Bicch. *&* *deciſ.* 200. *num.* 4. *& ſeq. par.* 6. *recent.* & alias auctoritates ſuperiùs *Can. I. & II. Caſ. XVII. num.* 6. relatas. Et ita in terminis reſolutum fuit à Sacra Rota *in Caſertana Beneficii* 27. *Martii* 1715. §. *Quo verò cum ſeq.* coram Eminentiſſimo Scotto, *&* 15. *Junii* 1716. §. *Si verò* coram R. P. D. Althann inferiùs impreſs.

7 Hinc patet reſponſio ad ea, quæ in contrarium objiciebantur; Etenim quòd poſſeſſio præſentandi Anteceſſoris tranſeat in ſucceſſorem quoad juris effectum; & quòd vigore illius præſentatus à ſucceſſore inſtitui poſſit ab Ordinario, procedit in poſſeſſione juris præſentandi hæreditarii, vel juris præſentandi gentilitii linealis, quod in ultimo de familia fit hæreditarium, & non accreſcit alteri lineæ, ut dixi *Can. I. & II. dict. Caſ. XVII.* non verò militat in poſſeſſione juris præſentandi gentilitii familiaris.

R. P. D. FALCONERIO

Salernitana Juriſpatronatus.

Lunæ 11. *Martii* 1715.

PEndente lite coram Ordinario ſuper inſtitutione ad Beneficia Sanctæ Mariæ à Viro, Sancti Martiani, & Sancti Petri ad Siglia Terræ Giphonis de Jurepatronatus Laicorum inter Aloyſium præſentatum à Marchione Xaverio Gargano ejus fratre, & Joſepho de Pureo, atque Nicolaum præſentatum ab Amadeo, Dominico, Jacobo, & Joanne Gallo; ſub clypeo antiquæ litis ſuper pertinentia dicti Juriſpatronatus vertentis in Sacra Rota coram bon. mem. Rondinino, obtinuit Nicolaus literas Apoſtolicas cum derogatione Juriſpatronatus in totum, attenta lite, & illarum vigore in poſſeſſione dictorum Beneficiorum ſe intruſit: Aſt deinde ex integro commiſſa Cauſa à Signatura Juſtitiæ R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore; eaque diſcuſſa die 26. Februarii 1714. ſub Dubio – *An literæ Apoſtolicæ ſint exequendæ, vel potius an, & cui ſit danda inſtitutio,* – pro Aloyſio informante fuit capta reſolutio, ac ſucceſſivè ſententia Rotalis promulgata, quam hodie, contradicente Nicolao, in gradu appellationis Domini confirmarunt.

8 Latè enim patet vitium ſubreptionis, ſub quo dictæ literæ Apoſtolicæ fuerunt expiſcatæ, dum Pontifici non fuit narratum, Patronos ante motam litem in Petitorio fuiſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ſignanter in tribus ſtatibus ab Ordinario canonizatis de anno 1647. 1657. & 1658. ac in præſenti ſtatu præſentaſſe dict. Aloyſium, quod equidem ſi Pontifici fuiſſet expoſitum, Gratiam derogatoriam Juriſpatronatus in totum ob pendentiam litis in petitorio, non conceſſiſſet, ut optimè firmat dicta deciſio præcedentis inſtantiæ §. *Siquidem*, & ultra ibi allegates probat, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 20. *num.* 53. Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ.* 4. *ſub num.* 54. *& ſeq.* Rota coram ſan. mem. Alexandro VIII. *deciſ.* 263. *num.* 18. Et ratio principalis eſt, quod pendente lite in petitorio, & exiſtentibus Patronis in quaſi poſſeſſione præſentandi, ne commodo eorum poſſeſſionis, lite pendente, priventur, debent in dicta poſſeſſione manuteneri, & Ordinarius tenetur præſentatum ab eis inſtituere, Lancellot. *de attent. par.* 2. *cap.* 4. *de attent. lit. pendent. in præfat. à num.* 642. *uſque ad n.* 650. Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 20. *n.* 19. Murga *de benefic. quæſt.* 3. *num.* 224. Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 6. *num.* 22. Lagun. *de fruct. par.* 1. *cap.* 31. §. 2. *num.* 120. Caſtropal. *oper. moral. tract.* 13. *de benefic. diſp.* 2. *punct.* 28. *num.* 3. Rota *in Januen. Abbatiæ* 27. *Junii* 1707. §. *Non relevante & §. final.* coram Reverendiſſimo Dom. meo Molines Decano, & firmat præcedens deciſio §. *Defectus*.

Pontificia ſiquidem Elargitio, nunquam intendit juribus tertii præjudicare, ideoque in ſuis gratiis apponere ſolet clauſulam – *Dummodo non ſit alteri jus quæſitum*, – ut in his terminis Modern. Roman. *diſcept. Eccleſiaſt.* 28. *ſub num.* 13. *verſ. quod ſi fuiſſet*, cujus vigore præſervatur jus quæſitum ex præſentatione, quamvis non fuerit ſequuta inſtitutio, plenè Roſa *de execut. liter. Apoſtol. cap.* 4. *num.* 112. & conveniunt firmata à Rota coram Emerix Jun. *deciſ.* 1247. *ſub num.* 3. Propterea tunc tantum derogatur in totum Juripatronatus, quando Patroni impediuntur præſentare propter litem, cum tunc non ſolùm nemini inferatur injuria, ut ait Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 8. *n.* 100. Rota *in Romana Cappellaniæ* 25. *Novembris* 1707. §. *Objecto* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, ſed etiam occurratur periculo diutinæ Vacationis Beneficiorum, quatenus foret expectandus exitus litis pro habendis ceteris Patronis, ut concludit dicta præcedens deciſio coram R. P. D. meo Scotto *ſub* §. *Siquidem*, *& in Romana Cappellaniæ* 4. *Februarii* 1708. §. *Quin ſuffragetur* coram eodem.

Pro conſtanti admittebatur à partibus hujuſmodi 9
propoſitio; Sed contendebatur à ſcribentibus pro Nicolao, eam nequire ſibi locum vindicare in hypotheſi, ex quo Patronus, qui Aloyſium præſentavit, non erat in poſſeſſione præſentandi ex propria perſona, ſed ex perſona patris, quæ inefficax reputatur in hac facti ſpecie, cùm ad effectum irrogandi præjudicium gratiæ derogatoriæ Juriſpatronatus in totum, attenta lite, non ſufficiat ſola poſſeſſio juris; Sed requiratur illa facti, cujus tantummodo vigore competit Patrono manutentio, Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ.* 28. *n.* 8. Rota *in Januen. Juriſpatronatus* 17. *Martii* 1603. coram Litta penès Marchesan. *de Commiſſ. par.* 2. *n.* 4. *fol.* 518. coram Priolo *deciſ.* 136. *num.* 19. & poſt Vivian. *de Jurepatron. deciſ.* 43. *num.* 16. Et hac de cauſa poſſeſſio Auctoris non juvat Succeſſori pro continuando actu præſentationis lite pendente ſuper petitorio: quia requiritur continuatio facti, quam Succeſſor non habet, idem Modern. Roman. *ubi ſupra num.* 8. *in fine*, *& ſub n.* 13. *poſt medium verſ. intellige*, Rota *in Vercellen. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Etenim* coram bon. mem. Caffarello.

Et quamvis pro reſponſione fuerit ab altera parte 10
præſuppoſitum pro veriori opinione in Sacra Rota inoleviſſe, quòd filio competat manutentio in jure præſentandi ex quaſi poſſeſſione patris, cum per aditionem paternæ hæreditatis ſtatim filius acquirat poſſeſſionem omnium jurium apud patrem, dum erat in humanis, exiſtentium, ut poſt Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 3. *num.* 37. & Poſth. *de manut. obſerv.* 55. *n.* 33. firmavit Rota *in Mediolanen. Juriſpatronatus ſuper manutentione* 15. *Junii* 1703. §. *Fruſtrà cum ſeqq.* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, *in Mediolan. Cappellaniæ* 25. *Aprilis* 1704. §. *Primo* coram Reverendiſs. D. meo Molines Decano, *in Florentina Canonicatus* 8. *Martii* 1705. §. *Fuit enim* coram R. P. D. meo Lancetta, *in Matheranen. Parochialis* 11. *Januarii* 1712. §. *Quod procedit* coram Me, *& in Bononien. Beneficiorum de Caſtello ſuper executione literarum* 12. *Decembris* 1712. §. *finali* coram R. P. D. meo Criſpo.

Nihil.

11 Nihilominus ad terminorum dilucidationem non abs re erit præmittere illam genericam propoſitionem, quòd in hac materia Juriſpatronatus, quaſi poſſeſſio præſentandi Auctoris, non tranſeat in filium hæredem, ſive ſucceſſorem univerſalem, vel particularem ſine nova apprehenſione, hoc eſt ſine novo uſu, & exercitio juris præſentandi, etiamſi extet Statutum de continuanda poſſeſſione defuncti in hæredem, & non obſtante ſuitate, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *q.* 11. *num.* 115. *cum duobus ſeqq.* Vivian. *de Jurepatronatus par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 16. Poſthum. *de manutent. obſervat.* 55. *num.* 33. Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ.* 27. *num.* 8. Rota coram Gregor. *deciſ.* 222. *n.* 6. *& ſeq.* ubi Adden. *num.* 12. *& deciſ.* 417. *num.* 7. *& ſeq.* ubi pariter Adden. *num.* 14. coram Pænia *deciſ.* 1022. *num.* 3. coram Duran. *deciſ.* 62. *num.* 21. *& ſeq.* coram Coccin. *deciſ.* 464. *à num.* 3. *ad* 6. coram Ubald. *deciſ.* 542. *num.* 7. *& in recent. deciſ.* 260. *num.* 3. *& deciſ.* 337. *ſub num.* 3. *par.* 2. *& deciſ.* 374. *num.* 23. *par.* 11.

12 Verùm, quia dicta propoſitio non eſt indiſtinctè ſumenda, ne in errore verſetur, ideo diſtinguere oportet poſſeſſionem facti à poſſeſſione, quoad effectum juris. Nam, etſi poſſeſſio Auctoris, quoad factum ad ſucceſſorem non tranſeat abſque nova apprehenſione, nec ei proſit pro obtinenda manutentione; tamen quoad effectum juris ſufficiens eſt, tam quoad probationem pertinentiæ, quam quoad jus præſentandi, & obtinendi inſtitutionem præſentati, Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 118. Modern. Roman. *dict. diſcept. Eccleſ.* 28. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 73. *num.* 35. *& deciſ.* 374. *num.* 24. *par.* 11. *recent.* cum aliis relatis *in Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quamobrem* coram R. P. D. meo Anſaldo, *ac in Mediolanen. Cappellaniæ* 22. *Junii* 1703. §. *Minuſque relevat* coram Eminentiſſimo Domino meo Molines Decano; Quam quoque ad effectum, ut ſucceſſor relevetur ab onere probandi deſcendentiam à primo Fundatore, cùm ſufficiat oſtendere deſcendentiam ab illo, qui fuit in quaſi poſſeſſione præſentandi, Vivian. *de Jurepatron. par.* 2. *lib.* 11. *cap.* 5. *num.* 100. *&* 101. Lotther. *ubi ſupra ſub dicto num.* 118. cum aliis adductis à Rot. coram Card. Celſo *deciſ.* 31. *num.* 8.

13 Et licèt Poſth. *de manut. dict. obſervat.* 55. *n.* 33. *poſt medium cum duobus ſeqq.* indiſtinctè defendat, quod in incorporalibus, & per conſequens in quaſi poſſeſſione præſentandi, & eligendi, poſſeſſio Auctoris tranſeat in ſucceſſorem abſque nova apprehenſione, etiam ad effectum obtinendi manutentionem, quoad ſolùm præjudicium Compatronorum, non autem in præjudicium Eccleſiæ; Attamen hoc non provenit, ex quo factum quaſi poſſeſſionis tranſeat in hæredes, vel ſucceſſores; Sed quia ad eos tranſit jus exuberans ad finem, ut eorum præſentato concedatur inſtitutio vigore *cap. Conſultationibus de Jurepatr.* non obſtante, quod ſola dicta quaſi poſſeſſio non ſuffragetur ad effectum canonizandi Juſpatronatus in petitorio contra Eccleſiam, vel Epiſcopum defendentes libertatem Beneficii, Federic. de Sen. *conſ.* 111. *ſub num.* 9. *ad fin. verſ. ſed Epiſcopus*, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 118. *&* 119. Rot. coram Coccin. *deciſ.* 921. *per tot. & in Mediolan. Prioratus* 14. *Februarii* 1701. §. *Quoniam*, *& ſeq.* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, *& in dict. Aretina Beneficii* 23. *Aprilis* 1703. §. *Quamobrem* coram R. P. D. meo Anſaldo; Prout nec pariter ſufficit, quando principaliter inter Compatronos contenditur de pertinentia Juriſpatronatus, etiam ſi ultimus ſtatus ex perſona Auctoris ſatis ſit, quoties lis vertitur inter præſentatos incidenter ad effectum inſtitutionis ad normam *dicti cap. Conſultationibus de Jurepatr.* Adden. ad Gregor. *deciſ.* 77. *num.* 12. Rota coram Priolo *deciſ.* 114. *num.* 19. & coram Amat. Dunozett. *deciſ.* 344. *num.* 3.

14 Memorata autem quaſi poſſeſſio efficax, quoad juris effectum contra alios Compatronos efficacior redditur; quando nullus ex Patronis reperitur in quaſi poſſeſſione præſentandi ex propria perſona, ſed omnes innituntur poſſeſſioni eorum Auctorum, Rota *deciſ.* 73. *à num.* 36. *ad fin. & deciſ.* 374. *n.* 25. *par.* 11. *rec.* & in his terminis procedunt reſoluta à Rota *in dicta Matheranen. Parochialis* 11. *Januarii* 1712. §. *Quod procedit* coram Me.

Hac igitur enucleatione terminorum præmiſſa, etſi collabeſcere videatur propoſitio, quod non tranſeunte poſſeſſione Auctoris in hæredem, ſive ſucceſſorem quoad nudum factum, ſufficiat illius tranſmiſſio quoad juris effectum; Nihilominus in noſtra hypotheſi, ex quo inter præſentantes aderat Joſeph de Puteo, qui ex propria perſona præſentaverat in duobus præcedentibus ſtatibus annorum 1658. & 1673. & præſentavit etiam in hac ipſa vacatione; Sicuti dubitari nequit, eundem Joſephum fuiſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi ex propria perſona, & penès ipſum extitiſſe poſſeſſionem facti, cui præjudicari non valebat per dict. gratiam derogatoriam; Ita pariter non erat datum præjudicium inferre aliis Compatronis innitentibus poſſeſſioni Auctorum, cùm omnes in iſto caſu, & ad iſtum effectum dicantur eſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut limitando optimè probat Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 17. Poſthum. *de manutent. obſerv.* 55. *ſub num.* 33. *verſ. & hæc opinio*, Modern. Roman. *diſceptat. Eccleſ.* 28. *ſub num.* 8. *verſic. ubi ſolùm limit.* Et ratio eſt, quia in Jurepatronatus ad plures eodem jure ſpectante, cum omnes eodem jure utantur, invicem jura communicantur, itaut (ſepoſito caſu, quando quis præſentat animo ſpoliandi alios eorum poſſeſſione) ab uno præſervetur jus, & poſſeſſio alterius Innocent. *in cap. Querelam num.* 3. *de elect.* Federic. de Sen. *conſ.* 102. *ſub num.* 3. *& ſub num.* 5. Abbas *conſ.* 54. *ſub num.* 3. *lib.* 1. Rota *deciſ.* 525. *per tot. par.* 4. *diverſ.* cor. Arguell. *deciſ.* 115. *num.* 8. *&* 9. cor. Priolo *deciſ.* 56. *n.* 25. *in Alatrina Juriſpatronatus* 7. *Decembris* 1705. §. *Minus urget* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, *& in Mediolanen. Beneficii* 1. *Aprilis* 1707. §. 2. coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Sorana Juriſpatr.* 22. *Januarii* 1712. §. *Ita dictante* coram Me.

Potiorique ita exigente ratione; quia Xaverius non innititur unico tantum antecedenti Statuti favore Auctorum, ſed etiam aliis ſuum effectum ſortitis, mediantibus ſententiis inſtitutionum in Judicatum tranſactis, nempe de annis 1656. 1658. & 1673. ex quibus eruitur, quaſi poſſeſſionem præſentandi fuiſſe radicatam in ſua linea, ſive deſcendentia; Unde, cum clarè liquet Auctorem in duobus anterioribus ſtatibus annorum 1658. & 1673. præſentaſſe cum dicto Joſepho de Puteo, & per conſequens jus præſentandi ad plures pertinere, inde ſequitur, ut procul omni dubio poſſeſſio dicti Joſephi eodem jure venientis conſervet poſſeſſionem aliorum. Abbas *dict. conſ.* 54. *ſub n.* 3. *à verſ. Nam ubicumque ad fin. lib.* 1. & in terminis *cap. Conſultationibus de Jurepatr.* firmavit Rota *in Mediolanen. Prioratus* 14. *Februarii* 1701. §. *Quoniam* coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Gubernatore, *in Lucana Beneficii* 21. *Martii* 1703. §. *Quoniam* coram bon. mem. Muto, *in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Januarii* 1708. §. *Minimè relevante* coram R. P. D. meo Lancetta.

Parum relevante, quòd ſuperiùs firmata non procedant, quoties interceſſit Judicis inhibitio, cujus vigore impediti remanent Patroni, ne valeant in præjudicium litis pendentiæ præſentare; Unde, cùm in citatione vigore Commiſſionis impetrata à bon. mem. Rondinino fuerit inſerta ſolita inhibitio, ne interim aliquid in Cauſa innovaretur; conſequens eſt præſentationes, pendente eadem lite, factas fuiſſe attentatas, & ineptas ad tribuendum jus validum præſentato pro obtinenda inſtitutione. Rot. coram Bicch. *deciſ.* 3. *num.* 8. *& ſeq.* cum allegatis; Quoniam præfata inhibitio nil commune habet cum Judicio poſſeſſorio, uti reſpiciens litem ſuper ſola pertinentia; Ideoque ad hoc, ut Poſſeſſori præcludatur via, ne in ſua quaſi poſſeſſione præſentandi continuet, requiritur inhibitio ſpecialis ſuper ipſamet continuatione poſſeſſionis, aliàs pendente lite ſuper proprietate, fieri valet præſentatio, non obſtante Judicis inhibitione, Mareſcott. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 42. *&* 43. cum aliis relatis à Modern. Roman. *diſcept. Eccleſ.* 28. *num.* 11. Rota coram Rembold. *deciſ.* 591. *num.* 24. *& ſeq. in Vercellen. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Eoque fortius* coram bon. mem. Caſſarello, *& in Jannen. Abbatiæ* 27. *Ju-*

27. Junii 1707. §. *Poſita*, §. *Non relevante*, & §. *fin.*
coram Reverendiſſimo D, meo Molines Decano.

Eo minùs reſiſtente, quòd hactenus firmata limi-
tentur, quando clarè conſtat de proprietate, ſive ſal-
tem illico, & incontinenti eadem proprietas diluci-
dari poteſt in excluſionem Præſentantium, idem Mo-
dern. Roman. *ubi ſupra num.* 13. Rota coram Priolo
deciſ. 136. *num.* 18. & *ſeq.* coram Emerix Jun. *de-
ciſ.* 34. *num.* 18. & 19. & *deciſ.* 903. *num.* 4. Quia
dubietas oriens ex pendentia litis in petitorio à Ni-
18 colao in controverſiam deduci nequit, dum os ei clau-
dit ipſamet gratia in ſui favorem obtenta cum dero-
gatione Juriſpatronatus in totum ſub narrativa, quòd
lis indeciſa pendebat in Sacra Rota, ut in puncto
reſpondit, Rota *in Romana Cappellaniæ 24. Novem-
bris 1607.* §. *Addito*, & §. *Nequaquam ſubſiſtente*
coram R. P. D. meo Scotto Almæ Urbis Guberna-
tore. Cætera verò reſpicientia petitorium, uti extranea
ab hodierna quæſtione, conſultò fuerunt prætermiſſa;
cùm ſufficere videantur expenſa in antecedenti deciſione
§. *final.* ad quam Domini remiſſivè ſe habuerunt.

Et ita utraque, &c.

R. P. D. CRISPO

Salernitana Juriſpatronatus.

Lunæ 13. Januarii 1716.

PRævia narrativa antiquæ controverſiæ, quæ ſuper
pertinentia Juriſpatronatus indeciſa in Sacra Rota
verſabatur, literas Apoſtolicas cum derogatione Juriſ-
patronatus in totum, attenta lite, obtinuit Nicolaus
Gallo, cujus vigore in poſſeſſionem Beneficiorum San-
ctæ Mariæ à Vico, Sancti Martiani, & Sancti Petri
ad Syglia Terræ Gyphonis ſe intruſit; Verùm ex in-
tegro Cauſa in noſtro Auditorio Eminentiſſimo Do-
mino Scotto delegata, prævia deciſione edita ſub die
26. Februarii 1714. Nicolao prædicto ſuarum litera-
rum executio extitit denegata, ac reſpectivè Aloyſio
inſtitutio conceſſa; Et re poſtmodum per appellatio-
nem ad R. P. D. meum Falconerium delata, ſolita
præmiſſa deciſione, ſub die nempè 11. Martii anni
mox elapſi, Sententia, prioris confirmatoria, emana-
vit; Adverſus quam iterum Nicolao reclamante, in
ulteriori Cauſæ cognitione mihi commiſſa, dubium
ſuper confirmatione, vel infirmatione Rotalis ſenten-
tiæ propoſui, & in ejuſdem Nicolai contumaciam af-
firmativum reſponſum ſuper firmatione Rotalis Sen-
tentiæ accepi.

Proviſionem ſiquidem Apoſtolicam Nicolao prædi-
cto nullatenus favere poſſe conſtitit; Agitur quippe de
Jurepatronatus Laicorum, ſuper cujus pertinentia licèt
judicialis penderet contentio, aderant tamen Patroni,
in quaſi poſſeſſione præſentandi conſtituti, quive Aloy-
ſium nominaverant, quod utique per Nicolaum Papæ
fuit reticitum, & ad effectum validitatis Gratiæ ne-
ceſſariò exprimi tenebatur, ex eo, quòd non aliter
19 Sedes Apoſtolica ſimiles gratias derogatorias Juriſpa-
tronatus in totum, attenta lite, ſolet elargiri, quam
in caſu, quo nullus ex Patronis in quaſi poſſeſſione
præſentandi exiſtat, nec præſentaſſe reperiatur; Tunc
enim periculo diutinæ vacationis Papa occurrens, ne-
mini injuriam inferens in Beneficii proviſione, ex Pa-
ſtoralis Officii ſollicitudine manus apponere aſſolet,
Rota *in Piſana Prioratus 11. Aprilis 1712.* §. *Aſt
quoque* coram R. P. D. meo Anſaldo; E converſo au-
tem quando Patronos in quaſi poſſeſſione præſentandi
adeſſe comperitur, atque in effectu præſentaſſe con-
ſtet, nulla tunc urget ratio, ut ad Papam recurratur,
cùm ob pendentiam litis in petitorio Patroni de jure
impediti non dicantur, poſſeſſionem continuando, in-
terim præſentare, ita quod Præſentatus inſtitutionem
ab Ordinario omnino debeat promereri, ut in his
terminis explicant Lancellott. *de attent. par.* 2. *cap.* 4.
de attent. lite pendent. in præfat. à num. 642. *ad* 650.
Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 20. *n.* 19. Murg.
de benefic. quæſt. 3. *num.* 224. Lagunez *de fructib.
cap.* 31. §. 2. *num.* 120. Modern. Roman. *diſceptat.
Eccleſiaſt.* 4. *ſub num.* 54. & *ſeqq.* & aliis pluribus
congeſtis optimè firmat *Deciſio hujus Cauſæ 26. Fe-
bruarii 1714.* §. *Defectus*, & *duob. ſeqq.* coram Emi-
nentiſſimo Scotto, & *altera diei 11. Martii 1715.*
§. *Latè enim*, & *ſeq.* coram R. P. D. Falconerio.

Certa hæc regula à Doctoribus amplexa, in præ-
ſenti limitationem pati nequibit, ex quo Patronus,
à quo præſentationem Aloyſius reportavit, in poſſeſ-
ſione præſentandi non ex propria, ſed ex perſona pa-
tris exiſtat, quod in materia Juriſpatronatus ſatis eſſe
minimè videatur, attento quod poſſeſſio Authoris in
exercitio juris præſentandi ſine nova apprehenſione,
non obſtante etiam ſuitate ad filium minimè tranſeat,
juxta plenè congeſtos in deciſ. R. P. D. mei Falco-
nerii *in* §. *Nihilominus* in objectos allegatos, quibus
addi poteſt Corrad. *in prax. Benefic. lib.* 4. *cap.* 4.
num. 17. & *ſeqq.* Hæc ſiquidem propoſitio non ita 20
abſolutè procedit, ſed cum ea diſtinctione venit reci-
pienda, ut locum habeat reſpectu dumtaxat poſſeſſio-
nis facti, quæ cùm ad ſui eſſentiam actus poſitivos
exigat, ſine novo itaque uſu ad hæredem tranſire neu-
tiquam valet; Hoc autem non impedit, ut ſi non
quoad factum, ſaltem quoad juris effectum hujuſmodi
poſſeſſio in ſucceſſorem tranſmittatur, ad hoc, ut præ-
ſentatus ab eo inſtitutionem rite poſſit obtinere, quem-
admodum caſum à caſu ſecernendo, optimè ratioci-
natur, & probat deciſio R. P. Dom. mei Falconerii
§. *Pro conſtanti*, & *tribus ſeqq.* & ultra ibi cumula-
tos tradunt Vivian. *de Jurepatr. lib.* 11. *cap.* 5. *n.* 100.
& 101. Rota *in Mediolanen. Prioratus 14. Februa-
rii 1701.* §. *Neque obſtare*, & *duobus ſeqq.* coram
Eminentiſſimo Scotto, *Derthonen. Beneficii S. Jacobi
20. Aprilis 1708.* §. 1. *in fin.* coram Eminentiſſimo
Polignac, *Nolana Beneficii 23. Februarii 1714.* §. *Re-
ſpectu* coram Me, *Bononien. Beneficiorum de Caſtello
ſuper executione literarum Apoſtolicarum 9. Junii 1713.*
§. *Abſque eo quod* coram R. P. D. meo Anſaldo,
Placentina Parochialis 22. Martii 1715. §. *Subſtulit
in fine* coram R. P. D. meo Cerro, *Faventina Pa-
rochialis 6. Maji 1715.* coram R. P. D. meo Lan-
cetta, & eo tantùm caſu poſſeſſio Auctoris quoad be-
neficium jus hæredi ſuffragari non valeret, quando 21
eadem alicui qualitati perſonali Auctoris cohæret, quæ
ſucceſſori haud conveniret, ut explicant Lagunez *de
fructib. par.* 1. *cap.* 31. §. 8. *n.* 66. Modern. Roman.
diſcept. Eccleſ. 28. *num.* 8. *in fin.* Rot. coram Merlin.
deciſ. 824. *num.* 8. & 9. & melius ad rem declaratum
prodiit *in Caſertana Beneficii 27. Martii 1715.* §. *Ra-
tio autem* coram Eminentiſſimo Scotto.

Verùm præter beneficium juris, & ipſa etiam facti
poſſeſſio Xaverio Patrono, Aloyſium præſentanti favere
dicitur ex eo, quia inter ipſos Præſentantes adeſt Jo-
ſeph de Puteo, qui ex propria perſona tam in duabus
antecedentibus vacationibus, quàm in hac poſtrema,
nominavit; Unde ſicuti exiſtentia, & præſentatio præ-
fati Joſephi aſſecutioni gratiæ derogatoriæ Juriſpatro-
natus adverſabatur; pari modo gratia prædicta in præ-
judicium aliorum Compatronorum obtineri nequibat,
qui iſto caſu innitenes poſſeſſioni eorum Auctorum in
quaſi poſſeſſione præſentandi etiam de facto adeſſe cen-
ſebantur, ex eo perſpicuo fundamento, quod in Jure-
patronatus pluribus Patronis eodem jure ſpectante, in-
vicem beneficium poſſeſſionis communicatur, & per
præſentationem unius factam abſque animo alios ſpo-
liandi de eorum poſſeſſione, alterius Patroni jus, &
poſſeſſio præſervatur, ad benè firmata in deciſione
R. P. D. mei Falconerii *11. Martii 1715.* §. *Hac
igitur*, & præter ibi adductos Calderin. *conſ.* 15. *de
Jurepatr.* Amayden. *de ſtyl. Datariæ lib.* 1. *cap.* 15.
§. 15. *num.* 58. Rota coram Puteo *deciſ.* 298. *lib.* 1.
& *in Faventina Parochialis 6. Maji 1715.* §. *Ter-
tius Patronus* coram R. P. D. meo Lancetta; Eodem
fermè modo, quo poſſeſſio naturalis ſi ab uno ex
Condominis fuerit capta, eadem prodeſt etiam aliis
in civili poſſeſſione conſortibus, Rota *in Romana,
ſeu Tuſcanen. manutentionis 21. Junii 1709.* §. *Ab
anno* coram Reverendiſſimo Molines, & *21. Februa-
rii 1710.* §. *Prout* coram Me.

Abſque eo quod hujuſmodi exercitium juris præſen- 22
tandi præpeditum in præſenti dicatur per inhibitionem
legalem, orientem ex pendentia litis coram bon. mem.
Rondinino, atque virtualiter inſertam in citatione vi-
gore commiſſionis coram eodem reportatæ, quæ de
ſui

ſui natura operetur, ut præſentatio pendente lite expleta, utpote nulla, & attentata pro obtinenda inſtitutione nullatenus Præſentato ſuffragetur, juxta *Text. in cap. 1. & 2. ut lite pendent. in 6.* quem in his terminis exornat Rota *in Romana Cappellania 25. Novembris* 1707. §. *Præterea* coram Eminentiſs. Scotto, *& in Rhegien. Juriſpatronatus* 16. *Januarii* 1708. §. *Atque hinc* coram Reverendiſs. Dom. Molines; Etenim memorata inhibitio cùm contineatur in commiſſione ſuper ſola pertinentia Juriſpatronatus expedita, nec judicium poſſeſſorium comprehendat, ex illa utique aditus minimè præcluſus evaſit, ne poſſeſſor ſuam poſſeſſionem continuando, in contingentia novæ vacationis Beneficii validè poſſet præſentare, ad quem effectum inhibitio ſpecialis requirebatur, ex plenè congeſtis in deciſione R. P. D. mei Falconerii 11. *Martii* 1715. §. *Parum relevante*, & ad rem conferunt tradita *in Hypporegien. Parochialis* 21. *Junii* 1700. §. *Eſt certum* coram Reverendiſſimo Molines, *& in Oſnaburgen. Canonicatus* 14. *Junii anni præteriti* §. *Haud relevante* coram Me.

Fruſtrà autem pro irritanda validitate præſentationis, & reſpectivè deneganda inſtitutione ad favorem Præſentati ad Juriſpatronatus pertinentiam in contrarium recurri viſum fuit mediantibus juribus in præterita inſtantia occaſione expeditionis per Nicolaum adductis, ex quibus emergere contendebatur, quòd Juſpatronatus eſſet merè familiare, in eoque propterea cùm nonniſi maſculi de familia poſſent venire, præſentatio facta à Xaverio Gargano nullius roboris redderetur; Quandoquidem Dominis arriſit reſponſio, quod ex litis pendentia in petitorio, & mediante gratia derogatoria Juriſpatronatus in totum, ſub narrativa, quod lis indeciſa pendebat, os utique clauſum videbatur, ne poſſet Nicolaus ipſius pertinentiam contra ultimum ſtatum allegare; Fortius quia Juſpatronatus, de quo agitur, juxta antecedens ſtatus ferè per centum annorum decurſum non in qualitate gentilitia, & familiari conſtitutum reperiebatur, ſed veluti
24 hæreditarium; Vanum ideo erat claram proprietatem contra poſſeſſorium objicere, dum per centenariam obſervantiam fundationis lex immutata etiam poſſet cenſeri, & contraria qualitas Juriſpatronatus induci; ex eo, quod centenaria tribuit meliorem titulum de Mundo, ut in terminis Juriſpatronatus Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc. 11. num.* 10. Rota *in Majoricen. Beneficii 9. Martii* 1711. §. *final.* cor. bon. mem. Caffarello, *& in Placentina Parochialis* 22. *Martii* 1715. §. *Quandoquidem* coram R. P. D. meo Cerro.

Et ita altera tantùm, &c.

R. P. D. SCOTTO

Caſertana Beneficii.

Mercurii 27. Martii 1715.

DEvoluta in gradu appellationis ad Sacrum Auditorium cognitione controverſiæ ſubortæ inter duos, Angelum videlicet & Joſephum præſentatos ad Beneficium, ſeu Cappellaniam Sanctæ Mariæ Magdalenæ in Eccleſia Parochiali S. Juliani Oppidi Martaniſii exiſtentem de Jurepatronatus laicorum præcedenter per ſententiam inſtitutionis Ordinarii favore Angeli definitæ DD. per me in hodierna audientia de more conſulti – *An, & cui ſit danda inſtitutio* – pro eodem Angelo tantùm informante reſponderunt.

Docuit enim Angelus de legitima præſentatione in ſui perſonam facta à Magdalena, & Antonia, quæ cum ſubſequuto effectu inſtitutionis præſentaverant in ultimo ſtatu anni 1679. Andream ultimum poſſeſſo-
25 rem defunctum, ac propterea cùm dictis mulieribus quæſita fuerit quaſi poſſeſſio ex dicta præſentatione effectum ſortita quantumvis unica Garz. *de Benefic. par. 5. cap. 5. num.* 59. Vivian. *de Jurepatron. lib. 5. par. 2. cap. 4. num.* 29. Rota *in Firmana Beneficiorum* 11. *Januarii* 1715. §. *Hoc autem* coram R. P. D. meo Lancetta; Hinc denegari non poterat inſtitutio Angelo ab illis præſentato, quia in hoc judicio inſtitutionis, quod eſt merè poſſeſſorium Rota *in Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 12. *Decembris* 1712. §. *Hæc ſanè*, *& in Caſſanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Major* coram R. P. D. meo Criſpo, unicè attenditur ultimus ſtatus, & quaſi poſſeſſio, 26
vigore cujus ſicuti competit manutentio Patronis poſſidentibus, ita competit inſtitutio Præſentato *in cap. Conſultationibus de Jurepatr.* & paſſim dixit Rota *in Sorana Juriſpatronatus ſuper inſtitutione* 28. *Januarii* 1710. §. *Non attenta* coram Me, *& in dict. Caſſanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Dubitari* coram R. P. D. meo Criſpo.

Indebita verò è converſo viſa fuit inſtitutio Joſepho, quamvis enim fuerit per eum adducta propemodum falanges præſentationum, nihilominus nulla ex his poterat in conſideratione haberi; earum enim qualitatem, & numerum ſegregantes DD. quoad præſentationes illorum de Stellatis, de Farro, & aliarum perſonarum, quæ neque ipſe, neque illarum Auctores præſentaverant in dicto ultimo ſtatu, non poterant ſuffragari in hoc judicio poſſeſſorio, in quo præſentatio tamquam fructus Juriſpatronatus pertinet dumtaxat ad poſſeſſorem, Lotther. *de re benefic. lib. 1. quæſt. 34. num. 25. & in Aſtoricen. Parochialis 6. Februarii* 1699. §. *Actus* coram Me: Etiamſi conſtare 27
poſſet de pertinentia patronali illorum, qui non ſunt in poſſeſſione præſentandi, niſi etiam quæſtio proprietatis apertè, & illico dirimatur ex illo triplici genere probationis, nempe re judicata, confeſſione Partis, vel publico Inſtrumento ſemper inſpectio pertinentiæ rejicitur ad petitorium, cùm interim manutenendus ſit noviſſimus poſſeſſor, Rota *in Lucana Beneficii* 22. *Februarii* 1709. §. *Quo verò* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in dicta Caſſanen. Beneficii* 27. *Martii* 1713. §. *Dubitari* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Firmana Beneficiorum* 11. *Januarii proximi præteriti* §. *Neque dicatur* coram R. P. D. meo Lancetta.

Quo verò ad alias præſentationes reportatas à fœminis filiabus, & hæredibus Catharinæ, & Dianæ, quæ de facto præſentaverant in dicto ultimo ſtatu, animadvertebant DD. quòd cùm ſupereſſent in humanis prædictæ Magdalena, & Antonia compræſentantes in ultimo ſtatu, & poſſidentes per ſe ipſas, non poterat compoſſeſſio aliarum fœminarum juvare filiabus, & hæredibus, niſi ubi, & quatenus altius aſſumpta indagine naturæ, & qualitatis Juriſpatronatus conſtiterit illud non eſſe familiare, ſed hæreditarium, ſi 28
enim Juſpatronatus eſſet familiare, extinctis fœminis exiſtentibus de familia cum illis extincta remanſit unà cum pertinentia patronali etiam poſſeſſio non tranſmiſſibilis ad filias, & hæredes; in Jurepatronatus enim familiari, licèt admittantur primæ fœminæ de agnatione, & immediatè progenitæ à maſculis, ex collectis per Rot. *in Mantuana Beneficii* 3. *Junii* 1689. §. *Etenim* coram bon. mem. Urſino, *& in Romana Cappellania* 25. *Novembris* 1705. §. *Fundamenta cum ſeqq.* coram R. P. Dom. meo Anſaldo, neutiquam tamen admittuntur ulteriores deſcendentes ex eiſdem fœminis, utpote exiſtentes extra familiam, & de agnatione diverſa, Capon. *diſceptat. 263. artic. 4. num. 40. tom. 4.* Rot. *deciſ. 162. num. 6. par. 11. & deciſ. 679. num. 7. par.* 18. præcipuè in præjudicium Magdalenæ, & Antoniæ, quæ ſolæ ſuperſunt de familia, & de facto poſſident, Rot. *in Firmana Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *finali* coram bon. mem. Muto.

Ratio autem à priori ea eſt, quia licèt poſſeſſio Auctoris, ſi non quoad factum, ſaltem quoad juris 29
effectum tranſeat in ſucceſſorem, nihilominus neutiquam tranſit, nec ullo modo ſuffragatur ubi cohæret alicui qualitati perſonali Auctoris, ex qua oritur juris effectus, tunc enim hæres, & ſucceſſor, niſi doceat ſe habere qualitatem exiſtentem penès defunctum: puta, quòd ſit de familia, non poteſt gaudere quaſi poſſeſſione, quæ quoad factum, & etiam juris effectum expiravit in defuncto, Modern. Roman. *diſceptat. Eccleſ. 28. num. 8. in fin.* Rota coram Merlin. *deciſ. 824. n. 8. & 9. & in Lucana Beneficii* 21. *Martii* 1701. §. *Ea ratione*, & §. *Auctoritates* coram bon. mem. Muto. Et habemus in durioribus terminis æquè poſſidentium, quòd poſſeſſio cum titulo præferatur alteri ſine titulo; Unde eo minus ille, qui nullo titulo qualificatus eſt, & non poſſidet, ſed dumtaxat

allegat poſſeſſionem alterius poteſt obtinere in præjudicium qualificati, & poſſidentis per ſe ipſum, ut proſequitur Rota *dict. deciſ.* 824. *num.* 8. *&* 9. coram Merlino, *& in dicta Lucana Beneficii* 21. *Martii* 1703. §. *Ea ratione* coram bon. mem. Muto.

Donec igitur diſcutiatur in petitorio, & abſolvatur
30 quæſtio tituli, & qualitatis Juriſpatronatus, an ſcilicet ſit familiare, & non tranſmiſſibile ad hæredes, vel potius hæreditarium, & tranſmiſſibile, interim manutentio, & inſtitutio concedenda eſt ad formam ultimi ſtatus, & favore poſſidentium in illo, Rota *in dicta Bononien. Beneficiorum de Caſtello* 12. *Decembris* 1712. §. *Abſque eo quod*, *&* §. *In hac igitur* coram R. P. D. meo Criſpo, *& in dicta Firmana Beneficii* 11. *Januarii* 1715. §. *Neque dicatur* coram R. P. D. meo Lancetta; talis enim, ac tantus eſt favor poſſidentis, & privilegium judicii poſſeſſorii, ut quamdiu oriatur difficultas, vel minima ſuper incluſione, vel excluſione non poſſidentis, de facto poſſeſſor ſit manutenendus ad ſtatum, reſervato jure non poſſidentis in petitorio, Rota *in Mediolan. Beneficii* 11. *Aprilis* 1707. §. *Vel è converſo* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Sorana Juriſpatronatus ſuper manutentione* 27. *Januarii* 1716. §. *Et hinc fruſtra* coram Me.

Quæ quidem regula de per ſe in jure noſtro abſoluta, fortius etiam urgebat, & incaleſcebat in caſu concreto, in quo poſſeſſio Præſentantium in dicto ultimo ſtatu expreſsè, & de facto Comitem habebat, & imbibitam dictam qualitatem Juriſpatronatus familiaris; unde eo magis donec in petitorio decidatur, an dicta qualitas concurrat, necnè, interim danda erat inſtitutio Angelo tamquam præſentato à fœminis
31 poſſidentibus uti de familia in dicto ultimo ſtatu, rejectis cæteris, qui non ſunt de familia, & non poſſident, cùm ultimus ſtatus attendatur, nedum ad firmandam poſſeſſionem, ſed etiam ad arguendam naturam Juriſpatronatus pro coloranda eadem poſſeſſione, Rota *deciſ.* 223. *num.* 14. *par.* 19. *deciſ.* 329. *n.* 4. *par.* 16. *& in Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Hac itaque* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Superlativè autem conſtitit poſſeſſionem fuiſſe in di-
32 cto ultimo ſtatu qualificatam, ſiquidem nedum ipſemet Diana, & Catharina, à quo jus ſuum metiuntur illarum filiæ, & hæredes præſentantes Joſephum Contradictorem verbis non obſcuris præſentarunt *uti de familia Murrone*, & vigore Juriſpatronatus familiaris *Summario num.* 4. *&* 5. verùm etiam Ordinarius conceſſit inſtitutionem Andreæ præſentato ad Beneficium, ſeu Cappellaniam de Jurepatronatus *illorum de familia delli Morroni*, adeout cùm partes ipſæ fecerint præſentationem qualificatam, & Judex eamdem qualitatem canonizaverit, dubium non eſt, quin poſſeſſio remanſerit etiam qualificata, & firmatus ſtatus, Rota *deciſ.* 220. *num.* 9. *&* 10. *par.* 11. *& in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Omnem* coram Me.

Superaccedente ulterius non una, ſed duplici con-
33 feſſione ipſius Joſephi, qui etiam in eodem ultimo ſtatu fuerat Contradictor, altera nempe tacita reſultante ex productione præſentationum imbibitam habentium dictam qualitatem familiarem, quam ideo approbaſſe cenſetur, nec valet amplius impugnare, Rot. *in Hypporegien. Beneficii* 11. *Februarii* 1704. §. *Dictorum*, *& in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Comprobata* coram Me. Maximè poſt emanatam ſententiam inſtitutionis Andreæ ad excluſionem ipſius Joſephi in auctoritatem rei judicatæ tranſactam, per quam præcluſa remanet via intervertendi firmata in dicta ſententia, niſi prævio Beneficio reſtitutionis in integrum, Rota *in Tuden. Parochialis* 9. *Junii* 1700. §. *Siquidem* coram Reverendiſſimo Conchen, *& in Pennen. Beneficii ſuper pertinentia* 17. *Martii* 1710. §. *Ultra quod* coram R. P. D. meo Aldrovando, & altera expreſſa confeſſione, & quidem judiciali, emiſſa in articulis datis ad probandam præcisè qualitatem familiarem, cui jus noſtrum non ſinit poſſe contravenire Rota *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Ex his* coram Eminentiſſimo de la Tremoille, *& in dicta Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *Ad rem itaque* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Quibus ita ſe habentibus, ſuperfluum imò incongruum exiſtimarunt DD. in iſto judicio poſſeſſorio altiùs aggredi examen an verè controverſum Juſpatronatus ſit familiare, nec nè, altiorem hanc indaginem ad petitorium rejicientes, licet per Defenſores Angeli mordicus inculcaretur, quod per lapſum centenariæ numquam præſentaverint, neque extranei, neque filii fœminarum, ſed solùm ipſæ fœminæ Agnatæ præſentantes in capita, & non in ſtirpes, ex quibus omnibus concludi qualitatem familiarem, alias dixit Rota *in dicta Firmana Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. §. *Quinta*, *& ſeqq.* coram bon. mem. Muto.

Dilationi propterea petitæ pro parte Joſephi ex motivo, quod non fuerint integre tranſportata acta, ſignanter facta in præcedentibus antiquis inſtitutionibus, quoniam cum jam à pluribus menſibus poſt ſubſcriptionem dubii fuerit quampluribus intimationibus laceſſitus, viſum fuit ex illius contumacia non eſſe retardandum juſtitiæ complementum Angelo, cui ſufficit tranſportaſſe proceſſum compilatum in prima inſtantia, & intitulatum ab ipſo Cancellario, quod ſit copia omnium, & ſingulorum actorum, quo ſtante tranſportatio dicitur integra, donec contrarium probetur Cardinalis de Luca *de Judic. diſc.* 37. *num.* 45.

Et ita altera tantum, &c.

R. P. D. ALTHANN

Caſertana Beneficii.

Lunæ 15. *Junii* 1716.

GEminis non attentis ſententiis, altera nimirum proprii Ordinarii, poſtrema verò noſtri Sac. Tribunalis, prævia deciſione ſub die 27. Martii 1715. coram Eminentiſs. Scotto, tunc ibi meritò jus dicente, emanata, quibus hilari animo nitebatur Angelus de Letitia præſentatus ad ſimplex Beneficium, ſeu Cappellaniam Sanctæ Mariæ Magdalenæ in Eccleſia Oppidi Marraniſii exiſtentem veluti ſibi propitiis in pronunciata ſui inſtitutione ad excluſionem Joſephi Farri alterius compræſentati, curavit iſte cauſam ulterioris appellationis mihi committi, atque ad illius etiam tramites in hodierna audientia proponi conſuetum dubium, ſed non diſſimili fato audivit reſponſum -- *Sententiam Rotalem eſſe confirmandam*.

Ita equidem apertè præſcribente non minus validitate hactenus non oppugnata inter partes, quàm juſtitia, quibus fulciebatur eadem Rotalis ſententia pro inſtitutione ejuſdem Angeli, tamquam præſentati ab Antonia, & Magdalena fœminis Agnatis, utriſque unicè ſuperſtitibus de familia Morroni, quæ reperitur in quaſi poſſeſſione præſentandi, & cum effectu, uti tales ipſæ præſentarunt in ultimo ſtatu anni 1679. ac inſtitutionem obtinuerunt in perſonam Andreæ de Letitia earum præſentati, atque ultimi Cappellani, per cujus obitum contigit vacatio ejuſdem Beneficii, cum in 34
hujuſmodi poſſeſſorio judicio ille ſit inſtituendus, qui præſentatus oſtenditur per perſonam, juxta ultimum ſtatum in quaſi poſſeſſione præſentandi exiſtentem, ut ſunt *Text. aperti in cap. Querelam* 24. *de elect. cap. cum Eccleſia Sutrina* §. *Nos igitur de cauſ. poſſeſs. & propriet.* & præcipuè *in cap. Conſultationibus de Jurepatron.* & ultra adductos *in deciſ. hujus cauſæ* §. *Docuit* coram Eminentiſs. Scotto continuò reſpondit eadem Rot. *in deciſ.* 82. *n.* 2. *par.* 19. *recent. in Novarien. Beneficiorum* 26. *Novembris* 1703. §. *Fundamentum* coram Eminentiſs. Scotto, *in Comen. Archipresbyteratus* 1715. §. *Contra* coram R. P. D. Falconerio, *in Mediolanen. Beneficii* 7. *Junii* 1715. §. *Militat* coram R. P. D. meo Criſpo *in Faventina Parochialis* 6. *Maji* 1714. §. *Alter enim* coram R. P. D. meo Lancetta *in Piſtorien. Beneficii* 27. *Martii* 1716. §. *Cum enim* coram R. P. D. meo Cerro.

Quin in contrarium urgere valeat, quod Joſephus tamquam præſentatus à majori parte Patronorum exiſtentium in quaſi poſſeſſione præſentandi, ſeu deſcendentium ab aliis, qui in antecedenti vacatione præſentarunt, eſſet inſtituendus ad excluſionem Angeli duas tantùm voces ad ſui favorem numerantis, juxta diſpoſitionem *Text. in cap. Quoniam* 3. *de Jurepatr.*

ibique

ibique Fagnan. *num.* 1. & Rota *in Faventina Bene-*
ficii 3. Julii 1702. §. *Pluralitas* coram Reverendiſ-
ſimo Molines Decano, *& in Mediolanen. Cappella-*
35 *niæ* 23. *Martii* 1703. §. *final.* coram eodem; Etenim
licet Joſeph plures adduxerit præſentationes, verumta-
men illæ ſingillatim perpenſæ inefficaces protinus de-
tegebantur ad impediendam decretam inſtitutionem,
quia ſi agitur de præſentationibus reportatis ab illis
de Stellatis, de Farro, & aliis aſſertis Patronis, &
iſtæ in nulla conſideratione haberi poterant ex eo,
quod, nec ipſi, nec eorum Auctores præſentarunt in
prædicto ultimo ſtatu, quando alias in hoc inſtitu-
tionis judicio non proprietas, ſed poſſeſſio unicè at-
tenditur, adeout ad hunc effectum illi tantùm dican-
tur Patroni, qui in ultima quaſi poſſeſſione præſen-
tandi reperiuntur per *Text. in cap. cum Eccleſia Su-*
trina de cauſ. poſſeſſ. & propriet. cap. conſultationibus
de Jurepatr. & ultra adductos *in deciſ. hujus cauſæ*
§. *Indebita* coram Eminentiſſimo Scotto, in præciſis
terminis dictum fuit *in Mediolanen. Juriſpatronatus*
ſuper manutentione 15. *Junii* 1703. §. *fin.* coram eo-
dem, *in Comen. Juriſpatronatus* 15. *Martii* 1715.
§. *fin. & in Placentina Parochialis* 22. *Martii ejuſ-*
dem anni §. *Prætermiſſa* coram R. P. D. meo Cerro,
in Mediolanen. Beneficii 7. Junii 1715. *ſub* §. *Mili-*
tat coram R. P. D. meo Criſpo, *& in Bituntina*
Beneficiorum 13. *Martii proximi* §. *Juſtificatio* coram
eodem.

Si verò res eſt de reliquis aliis præſentationibus,
36 quas idem Joſeph reportavit ad hæredibus, & filiabus
Catharinæ, & Dianæ, quæ præſentarunt in dicto ul-
timo ſtatu, hæ profectò nullum obicem præſtare vi-
debantur, agitur enim de Jurepatronatus familiari,
in quo etiamſi in defectum maſculorum admittendæ
ſint fœminæ Agnatæ, & immediatè deſcendentes ex
maſculis, id tamen certè porrigi nequit ad deſcen-
dentes ex eiſdem fœminis, ut in puncto reſpondit
Rot. *deciſ.* 679. *num.* 7. *par.* 18. *recent. in dicta Co-*
men. Cappellaniæ 31. *Martii* 1702. §. *Non obſtat*
coram Eminentiſſimo de la Tremoille, *& in Roma-*
na Cappellaniæ 25. *Novembris* 1705. §. *Fundamenta*
coram R. P. D. meo Anſaldo, ac proinde cum Ca-
tharina, & Diana in dicto ultimo ſtatu præſentave-
rint, tamquam Agnatæ de prædicta familia Morro-
37 ni, earum quaſi poſſeſſio præſentandi haud quaquam
favere valet filiabus, & hæredibus hac qualitate agna-
titia, & familiari prorſus deſtitutis ex animadverſis
per Capon. *diſcept.* 263. *art.* 4. *num.* 40. *tom.* 4. La-
gunez *de fruct. par.* 1. *cap.* 31. §. 8. *num.* 66. Rot.
deciſ. 162. *num.* 6. *par.* 11. *recen.* alioſque relatos *in*
deciſ. hujus Cauſæ §. *Quo verò* coram Eminentiſſimo
Scotto, *& in Salernitana Juriſpatronatus* 13. *Jan.*
proximè præteriti §. *Certa hæc regula* coram R. P.
D. meo Criſpo; præſertim in præjudicium Magdale-
næ, & Antoniæ unicè ſuperſtitum de eadem familia,
& de facto poſſidentium, prout monet Rot. *in dicta*
Firmana Juriſpatronatus 21. *Aprilis* 1704. §. *final.*
coram bon. mem. Muto *relat. in deciſ. hujus Cauſæ*
§. *Quo verò in fine* coram Eminentiſſimo Scotto.
38 Non refragante reſponſione, quòd controverſum
Juſpatronatus; ex quo de ejus fundatione non con-
ſtet, juxta præſumptionem juris potius hæreditarium,
quam familiare dici queat, ut ait *Text. in Clem.*
plures de Jurepatr. & ita quaſi poſſeſſio Auctorum
ſuffragari quoque debeat ſucceſſoribus ad effectum de
quo agitur. Quoniam id non procedit quando, ut
in caſu res proponitur in hujuſmodi Judicio poſſeſſo-
rio, in quo cùm ultimus ſtatus appareat qualificatus,
utpote quia præſentationes tunc emiſſæ per fœminas
agnatas leguntur factæ cum expreſſa qualitate fami-
liari ibi — *Ipſis uti de familia Morroni ſpectare jus*
præſentandi, &c. Summ. Angeli num. 5. *&* 6. & ſic
non alia ratione ad ipſas ſpectans Juſpatronatus, niſi
quia erat de familia, prout oſtendit illa dictio — *uti* —
qualificativa perſonæ quemadmodum firmavit Rota
in Mediolanen. Præpoſitura 3. *Martii* 1704. §. *Et*
ſanè coram R. P. D. Anſaldo, *&* 23. *Jan.* 1705.
§. *Suadetque, &* §. *Omnemque* coram Reverendiſſimo
Molines Decano, opus non eſt inſpectionem aſſume-
re; An ſcilicet Juſpatronatus ſit, vel præſumatur gen-
tilitium, ſeu hæreditarium, itaut quaſi poſſeſſio Au-
ctoris ſaltem quoad factum, & juris effectum tran-
ſeat ad ſucceſſorem, ſed ſatis eſſe videtur, quòd præ-
ſentantes Joſephum tali qualitate non polleant, ad
hoc ut illa tamquam altiorem indaginem involvens
ad ſuum Judicium petitorium remittatur, manuten-
tionem tamen interim concedendo fœminis agnatis,
quæ ſuperſunt ad formam nimirum ultimi ſtatus qua-
lificati in quaſi poſſeſſione præſentandi, & ad ſtatum
qualitatis familiaris in quo reperiuntur, ut ultra re-
latos *in deciſ. hujus Cauſæ* §. *Donec* coram Eminen-
tiſſimo Scotto, advertunt Vivian. *de Jurepatronat.*
par. 2. *lib.* 11. *cap.* 7. *n.* 27. Palm. nepos *alleg.* 160.
num. 20. & Rot. *in Placentina Parochialis* 22. *Mar-*
tii 1715. §. *Quare, & in* §. *In conſpectu* coram R. P.
D. meo Cerro, *& in Firmana Beneficii* 11. *Janna-*
rii 1715. §. *Neque dicatur* coram R. P. meo Lan-
cetta, & ratio eſt evidens, quia ultimus ſtatus at- 39
tenditur non tantùm ad firmandam poſſeſſionem, ſed
etiam ad arguendam naturam Juriſpatronatus pro co-
loranda eadem poſſeſſione ex deductis per Rot. *de-*
ciſ. 223. *num.* 14. *par.* 19. *recent. & in Romana Cap-*
pellania S. Nicolai 28. *Junii* 1709. §. *Hæc itaque*
coram R. P. D. meo Anſaldo *relat. in deciſ. hujus*
Cauſæ §. *Quæ quidem* coram Eminentiſſimo Scotto.

Eoque firmius etiam reddebatur in præſenti hypo- 40
teſi hujuſmodi aſſumptum, ex quo erga eumdem ul-
timum ſtatum fauſtè militabant geminæ, & quidem
præſtantiſſimæ facti comprobationes, altera nempe
emergebat ex Ordinarii ſententia illo tempore emana-
ta ſuper inſtitutione præſentati per fœminas de fami-
lia, in qua cùm Ordinarius pariter ad excluſionem
ipſiuſmet Joſephi nunc oppoſitoris conceſſerit inſtitu-
tionem Andreæ, tunc ab illis præſentato per hæc ver-
ba — *de, & ſuper inſtitutione ſimplicis Beneficii, ſeu*
Cappellaniæ, &c. de Jurepatronatus illorum de fami-
lia Morroni, &c. pronunciamus Andream uti præſen-
tatum à Diana, Angela, Alexandra, &c. fore, &
eſſe inſtituendum in ſupradicto Beneficio ſimplici, &c.
de Jurepatronatus delli Morroni — manifeſtum exin-
de evadit tale Juſpatronatus declaratum fuiſſe pro fa-
miliari, ideoque ſi fœminæ, & ſignanter illæ, à
quibus cauſam habent præſentantes, Joſephum præ-
ſentarunt, uti ad Juſpatronatus familiare, & Judex
etiam pronunciando eamdem qualitatem familiarem
ſtatuit, non ſolùm validior undique fit ultimus hic
ſtatus pro ipſa qualitate familiari, veluti firmatus per
ſententiam in Judicatum tranſactam, ut inquit Rot.
in deciſ. 492. *num.* 3. *&* 5. *par.* 3. *recent. deciſ.* 41.
num. 12. poſt Vivian. *de Jurepatr. in Mediolanen.*
Prioratus ſuper qualitate Agnatitia 18. *Junii* 1703.
§. *Omnem denique* coram Eminentiſſimo Scotto, *in*
Faventina Beneficii 11. *Decembris* 1702. §. *Et ex his*
coram clar. mem. Card. Caprara, latiùs *in dicta Fir-*
mana Juriſpatronatus 21. *Aprilis* 1704. impreſſ. penès
Modern. Aſculan. *deciſ. Florent.* 45. §. 1. *num.* 24.
& ſeqq. in Romana Cappellania S. Nicolai 28. *Ju-*
nii 1709. §. *Quid ultra* coram R. P. D. Anſaldo,
& in Aſtoricen. Parochialis 8. *Junii currentis* §. *Eo-*
que certius, & §. *final.* coram R. P. D. meo Foſca-
ro; ſed etiam omnes aditus eidem Joſepho præcluſi
prorſus remanebant ampliùs impugnandi in hoc Ju-
dicio qualitatem illam familiarem à ſe tunc approba-
tam mediante acceptatione, & productione coram
Judice dictarum præſentationum cum eadem qualita-
te in ſui perſonam à fœminis Agnatis factarum, &
admiſſam, ac Canonizatam per ſententiam, quæ con-
tra ipſum promulgata extitit, atque in Judicatum in-
ſuper tranſitum fecit non obtenta prius adverſus eam
reſtitutione in integrum, ut de prima concluſione tra-
dunt Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 22. *num.* 7.
& Rot. coram Zarat. *deciſ.* 2. *num.* 9. *&* 11. *n.* 16.
in dicta Faventina Beneficii 11. *Decembris* 1702.
§. *Habetur, &* §. *Et multo magis* coram clar. mem.
Card. Caprara *in dicta Mediolanen. Prioratus ſuper*
qualitate Agnatitia 18. *Junii* 1703. §. *Comprobata*
coram Eminentiſſimo Scotto *in Hypporegien. Benefi-*
cii 11. *Febr.* 1704. §. *Dictorumque* coram bon. mem.
Muto *in dicta Firmana Juriſpatr.* 21. *Aprilis ejuſ-*
dem anni coram eodem ut ſupra, impreſſ. penès Mo-
dern. Aſculan. *deciſ. Florent.* 45. §. 1. *num.* 26. *&*
ſeqq. & §. 2. *num.* 19. *& in aliis relatis in deciſ.*

hujus

hujus Cauſæ §. *Super accedente* coram Eminentiſſimo
Scotto, & de ſecunda advertit. Rot. *in Tuden. Pa-
rochialis 9. Junii* 1700. §. *Siquidem* coram Reveren-
diſſimo dell'Olmo, *in Pennen. Beneficii ſuper perti-
nentia* 17. *Maji* 1700. §. *Ultra quod* coram R. P.
D. meo Aldrovando *relat. in deciſ. hujus Cauſæ dicto*
§. *Super accedente* coram Eminentiſſimo Scotto.

Altera autem ex ejuſmodi Joſephi Judiciali confeſ-
ſione eruebatur, ipſe enim cùm in Judicio tunc ha-
41 bito contra Andream compræſentatum dederit articu-
los ad probandam qualitatem familiarem, ut in *dicto
Summ. Angeli num.* 8. & examinati deſuper Teſtes
ad ejus inſtantiam hoc ipſum depoſuerint, non vide-
tur quo jure eadem Judicialis Confeſſio hodie per
ipſum impugnari valeat controvertendo illum ultimum
ſtatum à ſua confeſſione comprobatum; quando aliàs
non revocatur in dubium, quòd concurrentibus tri-
bus his circumſtantiis, videlicet declaratione fœmina-
rum, quæ præſentarunt, uti in Jurepatronatus fami-
liari, confeſſione collitigantis cum probatione, ſeu
examine Teſtium, & ſententia in judicatum tranſa-
cta adverſus etiam quoſcumque alios illa apta eſſet
ſtatum firmare, ut animadvertunt Peregrin. *conſ.* 33.
num. 18. *& ſeqq. lib.* 1. *modern. Aſculan. deciſ. flo-
rent.* 45. *num.* 11. *& ſeqq.* & Rot. *in dicta Comen.
Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Et his quoque* co-
ram Eminentiſſimo de la Tremoille *in dicta Firma-
na Juriſpatr.* impreſſ. penès eumdem Modern. Aſculan.
dicta deciſione florent. 45. §. 1. *num.* 8. *& ſeq. & in
dicta Romana Cappellaniæ S. Nicolai* 28. *Junii* 1709.
§. *Ad rem itaque* coram R. P. D. meo Anſaldo.

42 Abſque eo quod eadem qualitas familiaris ita fir-
miter comprobata everti valeat eo ſub prætextu, quòd
in prædicto ultimo ſtatu anni 1679. præſentationes
factæ fuerint cum qualitate hæreditaria, quodque illa
etiam articulata fuerit ab Andrea tunc inſtituto; Ete-
nim præter quamquod non videbatur ſubſiſtere in facto
Andream articulaſſe qualitatem hæreditariam, ſimul-
que præſentationes relatæ in *Summ. Joſephi num.* 6.
habentes enunciativam qualitatis hæreditariæ ſunt il-
læ, quæ emanatunt in ſavorem ejuſdem Joſephi tunc
etiam præſentati, & per ſententiam Ordinarii rejecti
in concurſu Andreæ, per cujus obitum vacavit Be-
neficium, ac proinde præſentationes factæ in perſo-
nam Andreæ præſeferentes qualitatem familiarem,
non autem illæ, quæ remanſerunt ineffectuatæ ſunt
attendendæ, ut dixit Rot. *deciſ.* 220. *n.* 22. *par.* 11.
deciſ. 6. *num.* 9. *par.* 19. *recent. & in Majoricen.
Beneficii* 28. *Novembris* 1704. §. *Hanc autem* coram
bon. mem. Muto, ſemper valida oſtendebatur reſpon-
ſio ex eo deſumpta, quòd ſi quaſi poſſeſſio præſen-
tandi acquiritur in ultimo ſtatu ex illis præſentatio-
nibus ab Ordinario approbatis cum qualitate per
eum expreſſa in ſua ſententia, utique dum Ordina-
rius in ea nulla facta mentione de qualitate hæredi-
taria ſœminarum, ſeu de portione, aut quota, dum-
taxat expreſſit qualitatem familiarem tam Juriſpatro-
natus, quàm Patronorum, dubium eſſe nequit, quod
quaſi poſſeſſio acquiſita fuerit, ac ultimus ſtatus fir-
matus remanſerit pro qualitate familiari, & ſecun-
dùm illum in hodierno judicio poſſeſſorio ſit proce-
dendum, remiſſa ulteriori indagine ad ſuum judicium
petitorium, ex ponderatis per Rot. *in dicta Hippore-
gien. beneficii* 11. *Februarii* 1704. coram bon. mem.
Muto impreſſ. penès Modern. Aſculan. *dicta deciſ.
Floren.* 45. §. 2. *num.* 7. *in Sorana Juriſpatronatus
ſuper manutentione* 27. *Junii* 1710. §. *Et hinc fruſtra*
coram Eminentiſſimo Scotto, & in aliis relatis in
deciſ. hujus Cauſæ §. *Donec*, & §. *Quibus* cor. eodem.

Cæterùm etiamſi extra terminos meri poſſeſſorii
tale negotium peragendum foret, adhuc inſtitutio de-
bita eſſet Angelo, quia ſtante ultimo ſtatu pro qua-
litate familiari, cùm adverſus illum refragari ne-
queant, niſi tria illa probationis genera per Doctores
taxativè requiſita; Confeſſio nempe Partis undique
clara, res judicata ſuper ipſa proprietate, & publi-
cum Inſtrumentum fundationis, cui nihil opponi poſ-
ſit, per ea, quæ poſt *Theoricam Panormitan. in d.
cap. Conſultationibus num.* 9. *verſic. quod ego intelli-
gerem de Jurepatron.* dixit Rota *in Mediolanen. Cap-
pellaniæ* 23. *Martii* 1703. §. *Conſtabilitis* coram Re-
verendiſſimo Molines Dec. *& in Bituntina Beneficio-
rum* 13. *Martii proxime præteriti* §. *Sed in univer-
ſum in fin.* coram R. P. D. meo Criſpo. In illorum
equidem numero adſcribi minimè valet ſola juris 43
præſumptio, & revera licèt juxta illam non docto
de contrario per Inſtrumentum fundationis Juſpatro-
natus præſumatur hæreditarium, attamen quando agi-
tur, prout in caſu, de Jurepatronatus pervetuſto, de
cujus initio, & fundatione non conſtat, ex hujuſmo-
di antiquitate non modò ceſſat illa præſumptio, quod
ſit hæreditarium, ad normam *dicti Text. in Cle-
ment. Plures de Jurepatr.* ſed etiam intrare potius vi-
detur contraria præſumptio, quod nempe ſit gentili-
tium, & familiare, ad evitandas illas inextricabiles
quæſtiones, quas conſiderat Gloſſ. *in dicta Clement.
verb. Plures*, & refert Lambert. *lib.* 1. *quæſt.* 1. *ar-
tic.* 25. *par.* 2. *ſub num.* 6. Spada *conſ.* 12. *num.* 2.
lib. 2. & dixit Rot. coram Pœn. *deciſ.* 94. *num.* 7.
coram Priolo *deciſ.* 159. *num.* 20. *in Bononien. Be-
neficiorum* 28. *Junii* 1690. §. *Qualitas autem* coram
bon. mem. Urſino *in Comen. Cappellaniæ* 31. *Mar-
tii* 1702. §. *Non enim* coram Eminentiſſimo de la
Tremoille, *& in Firmana Juriſpatronatus* 21. *Apri-
lis* 1704. impreſſ. penès Modern. Aſculan. *deciſ. Flo-
rent.* 45. §. 1. *num.* 35.

Adeout ſi ob deficientiam fundationis in hujuſmo- 44
di inter ſe diſſonanti juris præſumptione tutior ſem-
per ſit via recurrendi ad obſervantiam, uti in locum
Inſtrumenti fundationis ſuccedentem, ex qua digno-
ſci ſolet qualitas Juriſpatronatus, cùm talis præſuma-
tur fundatio, qualem ſubſequuta obſervantia demon-
ſtrat, juxta deducta per Franch. *in cap. unic. num.* 5.
de Jurepatr. in 6. Vivian. *eod. tract. lib.* 4. *cap.* 9.
num. 28. *& ſeq.* Ciarlin. *controv.* 1. *num.* 17. Rocc.
diſput. juris ſelect. cap. 190. *num.* 57. *& ſeq. Mo-
dern. Aſculan. deciſ. Florent.* 45. *num.* 10. & Rot.
coram Priol. *deciſ.* 40. *num.* 4. *&* 5. *in Faventina
beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Ex his itaque* coram
clar. mem. Card. Caprara *in dicta Comen. Cappella-
niæ* 31. *Martii* 1702. §. *Fortiuſque* coram Eminen-
tiſſimo de la Tremoille *in Faſſanen. Juriſpatr.* 12.
Martii 1703. §. *De Jurepatr.* coram eodem clar.
mem. Card. Caprara, *& in Mediolanen. Prioratus
ſuper dubio Ignobilium* 20. *Junii* 1703. §. *Et demum*
coram Eminentiſſimo Scotto, *& in dicta Firmana
Juriſpatronatus* 21. *Aprilis* 1704. coram bon. mem.
Muto *impreſſ. ut ſupra num.* 4. Hæc profectò favere 45
undique demonſtrabatur qualitati familiari, conſtat
enim in hac familia de Morrone, quantumvis nume-
roſa ſemper præſentaſſe Agnatos, abſque eo, quod
unquam admiſſi fuerint extranei hæredes, ad præſen-
tandum, ut patet ex ſtatibus annorum 1503. 1592.
1608. 1640. 1643. 1656. & 1681. ut *in Summa An-
geli num.* 9. Unde quemadmodum veriſimile eſt,
quod ſpatio annorum 200. circiter tot extantibus per-
ſonis de familia adeò numeroſa aliquis extraneus
fuerit hæres inſtitutus, ita dum tanto temporis ſpa-
tio nunquam extranei admiſſi reperiuntur ad præſen-
tandum, grandis oritur conjectura qualitatis familia-
ris ex ponderatis per Capon. *diſcept. forenſ.* 223.
num. 3. *& ſeq.* Caren. *reſol.* 10. *n.* 2. *&* 9. & Card.
de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 23. *num.* 6. & Rota *de-
ciſ.* 204. *num.* 13. *& ſeq. par.* 12. *deciſ.* 115. *num.* 1.
par. 14. *rec. Bononien. Beneficiorum* coram bon. mem.
Urſino impreſſ. in Mantiſſ. ad Card. de Luc. *tom.* 3.
deciſ. 7. *num.* 5. *in dicta Comen. Cappellaniæ* 31.
Martii 1702. §. *Accedit* coram Eminentiſſimo de la
Tremoille *in d. Firmana Juriſpatronatus* 21. *Apri-
lis* 1704. impreſſ. penès Modern. Aſculan. *dec. Floren.
deciſ.* 45. §. 1. *num.* 32. *in Florentina Canonicatus*
8. *Maji* 1705. §. *Obſervantia* cor. R. P. D. meo Lan-
cetta, & 2. *Julii* 1706. §. *Satis* cor. Eminent. Priolo.

Atque faciliùs quoque eam convincebat ponderatio
illa, quod in præfatis ſtatibus duplicem centenariam 46
excedentibus apparet etiam plures adhuc præſentaſſe
fœminas Agnatas, quibus extinctis in ſubſequentibus
vacationibus non præſentarunt earum filii, prout eve-
niſſet, ſi Juſpatronatus fuiſſet hæreditarium, ſed con-
tinuarunt præſentare alii tantùm de familia, ut liquet
ex ſtatu anni 1608. ubi præſentarunt Laudonia, &
Laura, quarum filii poſtea præſentaſſe non conſtat,
ita

ita pariter in ſtatibus annorum 1640. 1644. & 1656. ubi præſentaſſe docetur fœminas Agnatas, & earum deſcendentes admiſſos fuiſſe ad præſentandum minimè oſtenditur in illis reſpectivè, ut in ſucceſſivis vacationibus, quod equidem ſi apertè demonſtrat filios fœminarum, idcirco non præſentaſſe, quia non erat de familia, clarum exinde præſtat argumentum, non aliud dijudicandi tale Juſpatronatus, quam familiare ad tradita per Rot. *in dicta deciſ.* 7. impreſſ. in Mantiſſ. ad Card. de Luc. *num.* 5. *tom.* 3. *in Lucana Beneficii* 13. *Junii* 1701. §. *final.* coram bon. mem. Muro, *& in dicta Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Non obſtat* coram Eminentiſſimo de la Tremoille. Maximè quando prout in caſu, aliæ duæ adſtipulantur facti circumſtantiæ, prima ſcilicet quod illi de familia in dictis ſtatibus præſentarunt ſemper jure proprio, & cum qualitate filiationis, altera verò quod nulla facta extitit præſentatio per ratas, & quotas, ut fieri debuiſſet, ſtante numero tot perſonarum, ſed fuit ſemper peracta ſimpliciter, & in capita, hoc enim validum ſubminiſtrat indicium qualitatis familiaris, ut obſervat Vivian. *de Jurepatr. lib.* 4. *cap.* 1. *poſt num.* 71. *verſ.* 3. *quia*, & optimè Modern. Aſculan. *deciſ. florent.* 45. *num.* 8. *&* 9. & dixit, Rot. *in deciſ.* 159. *num.* 2. coram Priolo *in d. Comen. Cappellaniæ* 31. *Martii* 1702. §. *Similiter* coram Eminentiſſimo de la Tremoille *in dicta Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Subſequitur* coram clar. mem. Card. Caprara, *&* 3. *Julii* 1703. §. *Cui ſententiæ* coram bon. mem. Caſſarello, *& in Romana Cappellania S. Nicolai* 28. *Junii* 1709. §. *At ob id lucem* coram R. P. D. meo Anſaldo.

47 Idque eo certius reddebatur tum ex eo, quod in præallegatis ſtatibus ſemper expreſſa fuit qualitas familiaris Juriſpatronatus, nam de anno 1592. in literis inſtitutionis Ordinarii dictum fuit ibi — *Simplici Beneficio S. Mariæ Magdalenæ de Jurepatronatus familiæ delli Morroni* — Et ita expreſſum legitur in ſubſequentibus ſtatibus, & ſententiis Ordinariorum ſuper inſtitutionibus, ex quibus ſanè tanquam exprimentibus qualitatem familiarem nulla emergere videtur hæſitatio, quin probata remaneat ejuſdem Juriſpatronatus familiaritas, ut ponderat Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 35. *num.* 4. *verſ.* 3. & reſpondit Rota *deciſ.* 220. *num.* 10. *par.* 11. *deciſ.* 679. *n.* 7. *&* 8. *par.* 18. *rec. in dicta Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Subſequitur*, *&* §. *Ex his* coram clar. mem. Card. Caprara, *& in Firmana Juriſpatr.* 21. *Aprilis* 1704. coram bon. mem. Muto impreſſ. penès Modern. *Aſculan. deciſ. florent. deciſ.* 45. §. 1. *num.* 23. *& ſeqq.* ubi plures allegat concordantes; tum ex aſſertivis, quod hæc Cappellania eſſet de Jurepatronatus *delli Morroni* emiſſis ab Epiſcopis in duabus perantiquis viſitationibus annorum, videlicet 1482. & 1559. quippe quæ valde conferunt ad probandam qualitatem Juriſpatronatus, cùm Ordinarii præſumantur informati de ſtatu, & qualitate Beneficiorum propriæ Diœceſis, ut advertit Rot. *in deciſ.* 168. *num.* 24. *par.* 10. *recent. in Gerunden. Beneficii* 26. *Aprilis* 1697. §. *In comprobationem* coram Eminentiſſimo Priolo, *& in Aſculana Juriſpatr.* 26. *Januarii* 1703. §. *Accedunt* coram Eminentiſſ. Scotto.

48 Tum denique ex depoſitione Teſtium formiter examinatorum in ſupradicto ultimo ſtatu anni 1678. ad inſtantiam Joſephi, per quos probatum extitit controverſum Juſpatronatus ſemper ſpectaſſe ad familiam de Morroni abſque ulla intermixtione hæredum extraneorum; hæc namque teſtium depoſitio, uti valida, & concludens per Ordinarii ſententiam recognita, atque comprobata plenam conſtituit probationem prædicti Juriſpatronatus familiaris, ut in puncto monent Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 23. *ſub n.* 6. *verſ.* 2. *quia*, & Rot. *in dicta Firmana Juriſpatr.* 21. *Aprilis* 1704. §. *In ſecunda*, *&* §. *Et pro elimitatione* coram bon. mem. Muto. Accedente præſertim ipſiuſmet Joſephi Confeſſione unà cum productione præſentationum ad ſui favorem factarum continentium expreſſionem ejuſdem qualitatis familiaris, ut ſupra dictum eſt, quod utique operatur, ut amplius ab eo impugnari nequeat illa qualitas familiaris, toties per ipſum agnita, & approbata ad tradita per Rot. *in deciſ.* 4. *num.* 1. poſt Vivian. *de Jurepatr. & in Faventina Beneficii* 11. *Decembris* 1702. §. *Et ex his*, *& ſeqq.* coram clar. mem. Card. Caprara, cæteris aliis adductis in dicta *Firmana Juriſpatronatus ubi ſupra* §. *His accedunt* coram bon. mem. Muto impreſſ. penès Modern. Aſculan. *deciſ. florentin.* 45. §. 1. *num.* 27. *&* 30.

Comprobata itaque ex his qualitate familiari ejuſdem Juriſpatronatus obicem minimè præſtare poterat, quod aliquando expreſſa fuerit qualitas hæreditaria, quia hujuſmodi expreſſio in his facti circumſtantiis intelligitur de qualitate hæreditaria ſanguinis, non autem bonorum, ut tradunt Soccin. ſen. *conſ.* 57. *num.* 4. *lib.* 3. Peregrin. *conſ.* 49. *num.* 4. *lib.* 2. & magis in ſpecie reſpondit Rot. *in deciſ.* 166. *n.* 21. *par.* 6. *rec. in Mediolanen. Prioratus ſuper mixtura, & filiis familias* 15. *Junii* 1705. §. *Abſque eo, quod* coram Eminentiſſimo Priolo, *&* 29. *Januarii* 1706. §. *Siquidem* coram bon. mem. Caſſarello, *& in Materanen. Parochialis ſuper pertinentia* 11. *Jan.* 1712. §. *Et ratio* coram R. P. D. meo Falconerio. Vel 49
ad ſummum intelligi valeret de qualitate hæreditaria annexa illis tantùm de familia, itaut exinde arguatur Juſpatronatus mixtum, quod nihil differt ab ipſo familiari, cum pari modo utrumque tranſire nequeat in extraneos, ſeu de aliena familia exiſtentes quemadmodum obſervant, Pariſ. *conſ.* 48. *num.* 9. *&* 10. *lib.* 3. Gabriel. *conſ.* 169. *num.* 5. *lib.* 2. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 11. *num.* 41. *& ſeqq.* & Rot. *deciſ.* 166. *n.* 24. *par.* 6. *rec.* coram Celſo *dec.* 106. *num.* 11. *in Alexanen. Beneficii* 11. *Decembr.* 1711. §. *Cæterum* coram R. P. D. meo Aldrovando, *in dicta Matheranen. Parochialis ſuper pertinentia* 11. *Januarii* 1712. §. *Secundum in fine* coram R. P. D. meo Falconerio, *& in Averſana Beneficii* 4. *Decembris* 1715. §. *Fortius* coram Eminentiſſimo Scotto.

Minuſque tandem obſiſtit, quod cum præfatum Juſ- 50
patronatus ſit lineale, & diviſum in tribus lineis, juxta arborem ex parte Joſephi exhibitam, intrare proinde debeat concluſio, qua mediante illud in una linea durare poſſit familiare, ubi ſuperſunt Agnati, in altera verò fieri valeat hæreditarium ubi Agnati defecerunt, de qua latiùs tradit Rota *in Nolana Juriſpatronatus* 8. *Junii currentis à* §. *Quatenus verò* coram R. P. D. meo Criſpo. Quoniam objectio iſthæc non ſubſiſtit in facto, nec relevaret in jure, non enim regit in facto, dum in eo probatur Agnatos, qui anteactis temporibus præſentarunt, aliquando fuiſſe ſex, aliquando autem ſeptem, & ultrà, non verò tres tantùm exadverſo ſuppoſitos, ut liquet ex ſupradictis ſtatibus relatis in *Summ. Angeli n.* 9. 51
In jure autem non officeret, quia non oſtenditur, prout requiritur pro jurepatronatus lineale, quod in ullo ex dictis ſtatibus aliquis Agnatus unquam præſentaverit per quotam, ſed contrarium clarè convincitur, dum omnes ſimul ſemper præſentarunt, veluti Agnati de familia, & componentes familiam, & hiſce eorum præſentationibus conſonant quoque Sententiæ ab Ordinariis prolatæ, hoc namque caſu omnis excluditur diviſio Juriſpatronatus per lineas, obſervant Cardin. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 55. *n.* 5. *&* 6. R. P. D. meus Anſaldus *in adnot. ad dec.* 52. *num.* 27. *& ſeqq.* & Rot. *in Mediolanen. Præpoſituræ* 3. *Martii* 1704. §. *Huc uſque cum ſeqq.* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Romana Cappellaniæ* 28. *Junii* 1709. §. *Minuſque* coram eodem; Recur- 52
rente ſemper reſponſione, quod ex hactenus deductis denegari ſaltem nequit, quin hujuſmodi propoſitæ exceptiones altiorem requirant indaginem, quod utique eſt pluſquam ſufficiens, ut firmo remanente ultimo ſtatu illæ rejiciantur ad judicium proprietatis ad tradita per Calderin. *conſ.* 23. *de præben.* & inquit Rot. *in Hipporegien. Beneficii* 11. *Februarii* 1704. impreſſ. penès Modern. Aſculan. *deciſ. florent.* 45. §. 2. *n.* 7. *in d. Papien. Rectoriæ* 10. *Decembris* 1714. §. *Et in univerſum*, *& in Comen. Juriſpatr.* 15. *Mar.* 1715. §. *final.* coram R. P. D. meo Cerro *in Mediolanen. Beneficii* 7. *Julii* 1715. §. *His ita* coram R. P. D. meo Criſpo cum aliis relatis *in deciſ. hujus cauſæ* §. *Donec*, *& ſeqq.* coram Eminentiſſimo Scotto.

Et ita utraque, &c.

A R-

ARGUMENTUM.

Exiſtens in Poſſeſſione præſentandi ad unum beneficium, dicitur etiam eſſe in poſſeſſione quoad aliud beneficium ejuſdem fundationis.

SUMMARIUM.

1 *Clauſula*, ſalvo jure Ordinarii, *an efficiat, ut ultimus ſtatus non ſit manutenibilis, & quæ jura præſervet? Vide num.* 4.

2 *Exiſtens in poſſeſſione præſentandi quoad unum beneficium, dicitur etiam eſſe in poſſeſſione quoad aliud beneficium ejuſdem fundationis.*

3 *Sola diverſitas fundationis beneficiorum, & non horum diſtinctio efficit, ut ex poſſeſſione præſentandi ad unum beneficium argui nequeat poſſeſſio reſpectu alterius.*

5 *Ultimus ſtatus quando eſt incertus recurritur ad ſtatus anteriores, qui habentur pro ultimo ſtatu.*

CASUS III.

FUerunt fundata à quodam pio Teſtatore de propriis bonis duo beneficia in quadam Eccleſia cum reſervatione Juriſpatronatus dumtaxat favore ejus deſcendentium, Titius prætendens deſcendere à dicto Teſtatore, & ad ſe ſpectare Juſpatronatus quamvis in quampluribus vacationibus unius ex dictis beneficiis ex. gr. A. pacificè præſentaverit cum ſubſecuto effectu; in ultima tamen vacatione ejuſdem beneficii ejus præſentatio fuit contradicta, & præſentato fuit conceſſa inſtitutio ab Ordinario: cum proteſtatione, quòd ipſe non intendebat canonizare pertinentiam Juriſpatronatus; & cum clauſula præſervativa omnium, & quorumcumque jurium; Vacato autem nuper altero beneficio ex. gr. B. ad quod Titius præfatus nunquam præſentavit; idem innixus poſſeſſioni præſentandi, & ultimo ſtatui in quo reperiebatur reſpectu Beneficii A; præſentavit ad dictum beneficium B. vacans; Quæritur an hujuſmodi præſentatio ſuſtineatur?

Videtur reſpondendum negativè; Agitur enim de duobus beneficiis inter ſe diſtinctis; Unde ex eo, quòd Titius ſit in poſſeſſione præſentandi reſpectu unius, non ſequitur quòd ſit etiam in poſſeſſione reſpectu alterius, & quòd vigore ejuſdem poſſeſſionis poſſit ad alterum præſentare; præſertim concurrente in præſentiarum circumſtantia illa, nimirum, quod poſſeſſio, ſeu ultimus ſtatus, in quo ipſe reperitur reſpectu beneficii A, non fuit pacificus, ſed contra-
1 dictus, & admiſſus cum clauſula *ſalvo jure Ordinarii*, quæ efficit ut ipſe ultimus ſtatus proteſtatus non ſit manutenibilis, nec etiam reſpectu ipſius beneficii A. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 12. Mareſcott. var. *reſol. lib.* 1. *cap.* 55. *num.* 30. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 63. *num.* 19. Poſth. *de manuten. obſerv.* 32. *num.* 16. Rot. *deciſ.* 96. *num.* 15. *par.* 13. *recent.* Fortius igitur non erit manutenibilis, nec reſpectu beneficii B. nec vigore illius poterit Titius ad hoc præſentare.

2 Contrarium tamen venit de jure dicendum; Quoniam cùm ambo beneficia proveniant ex eadem fundatione, & ex eodem fonte, exiſtens in actuali poſſeſſione præſentandi ad unum beneficium, dicitur etiam eſſe in poſſeſſione quoad aliud; & poſſeſſio quoad beneficium A deſervire poteſt ad effectum præſentandi pro beneficio B. eamdem cauſam, & originem habente. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 10. *num.* 20. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 28. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 671. *n.* 2. *& ſeq. par.* 18. *& deciſ.* 130. *n.* 13. *par.* 19. *rec. & in Majoricen. beneficii* 11. *Maji* 1705. §. *final.* coram bon. mem. Muto, *& in Friſingen. Decanatus* 12. *Junii* 1711. §. *Præſertim in fin.* coram bon. mem. Molines, *& in Leodien. Paſtoratus* 20. *Martii* 1716. §. *Eoque certius* coram R. P. D. Lancetta.

3 Nullatenus obſtante, quòd præfata beneficia ſint inter ſe diſtincta; ſola namque eorum diſtinctio nequit operari, nè exiſtens in poſſeſſione præſentandi reſpectu unius dicatur eſſe in poſſeſſione etiam reſpectu alterius, cùm ad hunc effectum requiratur diverſitas fundationis eorumdem beneficiorum; ſeu quod beneficia perveniant à diverſa fundatione, ſiquidem tunc certè ex poſſeſſione præſentandi reſpectu unius, argui non poſſet poſſeſſio etiam reſpectu alicujus beneficii: Rot. *in Monaſterien. Canonicatus* 19. *Febr.* 1714. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Bituntina beneficiorum* 13. *Martii* 1716. §. *Sed in univerſum* coram R. P. D. Criſpo.

Quod verò poſſeſſio præſentandi, ſeu ultimus ſtatus, in quo reperitur dictus Titius, ſit proteſtatus ab Ordinario cum clauſula præſervativa omnium, & quorumcumque jurium, non efficit nè ille ſit manutenibilis, dum illa clauſula præſervat omnia jura in petitorio, non verò in poſſeſſorio. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 28. *num.* 15. Rota *in Piſana Prioratus* 11. *Aprilis* 1712. §. *Quin ullatenus* coram R. P. D. Anſaldo; Sed etiam per malam hypotheſim omiſſo quòd ille ſit turbidus, & non manutenibilis, tamen cùm idem Titius in quampluribus antecedentibus vacationibus beneficii A. præſentaverit pacificè ad illud, iſti ſtatus anteriores ſufficiunt; ad hoc ut ipſe poſſit præſentare ad beneficium B. vacans ejuſdem fundationis, 4
dum ultimus ſtatus, quando eſt incertus, illo poſthabito, ad effectum obtinendi inſtitutionem, recurritur ad ſtatus anteriores, qui tali caſu faciunt figuram ultimi ſtatus, & pro ultimo ſtatu attenduntur. Rot. *in Aretina beneficii* 20. *Januar.* 1701. §. *utique*; *&* 23. *Aprilis* 1703. §. *Minimè* coram R. P. D. Anſaldo, *& in Cremonen. beneficii* 3. *Decembris* 1706. §. *Facilè* coram R. P. D. Lancetta, *& in Lucana beneficii* 22. *Febr.* 1706. §. *Deſcendendo* coram R. P. D. Falconerio. 5

ARGUMENTUM.

Manutentio concedenda eſt exiſtenti in poſſeſſione juris eligendi Veſpillonem.

SUMMARIUM.

1 *Exiſtens in poſſeſſione juris eligendi Veſpillonem eſt manutenendus. Amplia, ut num.* 2.

3 *Jus eligendi Veſpillonem, & ſtatuere taxam pro ſepultura pertinet ad curam, & ſollicitudinem Epiſcopi.*

CASUS IV.

COmmunitas A. ſpatio centum annorum abrogaverat ſibi jus eligendi Veſpillonem, cum privativa, quòd nemo poſſit ſepelire mortuos ejuſdem Civitatis, & funeralium emolumentum accipere, niſi Veſpillo à dicta Communitate electus. Propter quam privativam; ad hujuſmodi munus, ſeu officium ſepeliendi mortuos ſuſcipiendum multi concurrebant, taliter ut à præfata Communitate illud deliberabatur ad extinctionem candelæ plus offerenti, ſicuti datium publicum, & deſcriptum fuerat inter proventus Communitativos in tabella. Sed quia exinde multa proveniebant inconvenientia, Eminentiſſimus Præfectus Boni Regiminis in viſitatione dictæ Communitatis juſſit deleri à tabella dictum officium, & mandavit à Communitate ſupplicari Epiſcopum, ut diminueret taxam ſolvi ſolitam pro ſepultura, qui deputavit Veſpillonem præſcribendo debitam taxam pro ſepultura, de conſenſu tamen, & confirmatione prædictæ Communitatis.

Accidit nuper, quòd deputatus à ſupradicto Epiſcopo criminaliter de furto inquiſitus, ſuum amplius munus exercere non poteſt. Unde Vicarius Generalis alium elegit, qui nunc actualiter hujuſmodi munere fungitur. Sed Communitas redeundo ad ſuas priſtinas prætenſiones, alium elegit ad idem munus Veſpillonis, & inhibuit coram Judice Laico, nè electus à Vicario ſuum munus exerceret. E contra alia expedita fuit inhibitio tam nomine electi à Vicario, quàm nomine Promotus Fiſcalis ejus Curiæ Epiſcopalis contra electum à Communitate, nè ille tale officium exercere auderet. Quibus ſtantibus diſputari contingunt ſequentia dubia:

Pri-

Primò, *An, & cui ſit danda manutentio in jure eligendi Veſpillonem?*

Secundò, *An, & de cujus bono jure conſtet in caſu, &c.* Quæ favore Promotoris Fiſcalis Curiæ Epiſcopalis dictæ Communitatis reſolvenda ſentiebam.

1 Etenim in ordine ad primum Epiſcopus ante vacationem dicti officii Veſpillonis poſſidebat hujuſmodi jus eligendi Veſpillonem, prout non controvertitur à Communitate, ac proinde manutenendus eſt in hac poſſeſſione non ſolùm quia ad effectum manutentionis in quaſi poſſeſſione jurium incorporalium in judicio poſſeſſorio ultimus ſtatus attenditur, juxta Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 577. *num.* 13. Calderin. *conſ.* 12. *de Jurepatr.* Sabell. *Summ. diverſ. in verb. Status num.* 2. Rota *deciſ.* 589. *num.* 1. coram Cavaler. & *deciſ.* 1213. *num.* 5. & *deciſ.* 1437. *num.* 1. coram Seraphin. & auctoritates *in Commentario* relatas. Sed etiam quia in manutentione nudum factum, & ſola detentio conſideratur. Caſtr. *in l. Aquilius ſub num.* 5. *de donat.* Cephal. *conſ.* 16. *ſub num.* 5. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 97. *num.* 10. *par.* 5. *recent. tom.* 1. Et manutentio numquam poſſidenti denegatur, cùm pro manutentione obtinenda ſufficiat ſola poſſeſſio abſque alia tituli productione §. *Retinendæ inſtit. de interdict. l.* 1. §. *Interdictum autem ff. uti poſſid.* Rota *deciſ.* 160. *num.* 1. & 458. *num.* 1. coram Gregor. Poſth. *deciſ.* 402. *num.* 10.

Nec Communitas allegare valet ignorantiam, quia optimè ſcivit, Epiſcopum elegiſſe Veſpillonem, & non reclamavit; Quo caſu amiſit poſſeſſionem hujuſmodi juris eligendi Veſpillonem, juxta doctrinam Giovagnon. *conſ.* 9. *num.* 88. & *conſ.* 11. *num.* 73. & 74. *lib.* 1. Cavaler. *deciſ.* 655. *num.* 22. Poſth. *deciſ.* 58. *num.* 22. & ceſſit dictam poſſeſſionem, itaut in illa manutenendus veniat Epiſcopus, ut optimè docet Natt. *conſ.* 398. *num.* 38. Menoch. *de retinen. remed.* 3. *num.* 259. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *gloſſ.* 34. *num.* 118. Poſth. *deciſ.* 273. *num.* 2.

Immo prædicta Communitas juſſu Eminentiſſimi Præfecti Boni Regiminis ſupplicavit Epiſcopum, ut diminueret taxam ſolvi ſolitam pro ſepultura, & Veſpillonem eligeret, adeoque de voluntate Communitatis Epiſcopus cepit hujuſmodi poſſeſſionem; cui proinde manutentio denegari non valet. Rota *deciſ.* 190. *num.* 2. coram Ubald. Poſth. *obſerv.* 48. *num.* 36. & *ſeqq.*

2 Sed alio etiam titulo manutenendus eſt Epiſcopus in ſuo jure eligendi Veſpillonem, tum quia poſſeſſio in hujuſmodi jure fuit ab ipſo capta authoritate Judicis, ſcilicet Eminentiſſimi Præfecti Boni Regiminis, qui juſſit deleri hujuſmodi officium Veſpillonis à Tabella, quæ quolibet anno ad Sacram Congregationem Boni Regiminis tranſmittitur; & mandavit Communitati ſupplicari Epiſcopum, ut eligeret Veſpillonem, tum etiam quia dicta poſſeſſio non habet juris reſiſtentiam. Quibus caſibus poſſeſſionem hanc, quam habet Epiſcopus in jure eligendi Veſpillonem, manutenendam eſſe docent Angel. *in l. clam poſſidere* §. *Qui ad nundinas num.* 2. *in fine*, & ibi Alexand. *num.* 2. *ff. de acquir. poſſeſſ.* Rota *deciſ.* 802. *num.* 6. *par.* 5. *diverſor.* Poſth. *deciſ.* 219. *num.* 1. & *obſerv.* 44. *num.* 7. Rot. *diverſ. deciſ.* 713. *par.* 4. Et ratio eſt, quia poſſeſſio capta auctoritate Judicis privat alium ſua poſſeſſione. Poſth. *deciſ.* 381. *num.* 1.

3 In ordine ad ſecundum dubium affirmativa pariter ſequitur reſolutio favore Epiſcopi; Nam deputare, & eligere Veſpillonem, ut ex officio habeat ſepelire Subditos Epiſcopi in Eccleſiis eidem ſubjectis, & ſtatuere taxam pro ſepultura pertinet ad curam, & ſollicitudinem Epiſcopi, qui curam, & juriſdictionem habet in tota ſua Diœceſi tam de jure communi, quàm vigore Concilii Tridentini. *Text. in cap. Cum Venerabilis, cap. Cum Dilectus de Relizioſ. domib. cap. auditis de præſcript. Concil. Trident. ſeſſ.* 6. *cap.* 5. & *ſeſſ.* 14. *cap.* 2. 3. & 8. *de reformat.* Rota *deciſ.* 41. *n.* 1. *par.* 5. *recentior. tom.* 1. & *deciſ.* 487. *num.* 1. & 2. *par.* 14. *recent.* Unde videtur eſſe jus proprium Epiſcopi, quod comprobatur etiam ex facto ejuſdem Eminentiſſimi Præfecti Sac. Congregationis Boni Regiminis, qui non juſſiſſet Communitati ſupplicare Epiſcopum, ut diminueret taxam ſolvi ſolitam pro ſepultura, & permittere eamdem eligere Veſpillonem, qui ex officio haberet ſepelire mortuos totius Civitatis in ſuis Eccleſiis, niſi agnoviſſet hoc eſſe Jus propriè conveniens Epiſcopo, & non Communitati Laicali, quæ non poteſt quidquam ſtatuere ſuper rebus ad Eccleſiam pertinentibus. Bartol. *in l. omnes Populi num.* 25. *de jur. jur.* Alex. *conſ.* 27. *num.* 7. *lib.* 1. Rot. *deciſ.* 283. *num.* 7. *par.* 14. *recentior.*

C A N. XXVII.

Lucius III.

PRæterea quoniam Advocati Eccleſiarum jus advocationis, donationis, vel emptionis titulo, aliiſque pro ſua voluntate contractibus, in alios transferre præſumunt fodrum, albergarias, regium, & ſimilia tamquam à propriis ruſticis ab Eccleſiis extorquentes: Præſenti decreto ſtatuimus, eos, ſive Advocati, ſive Patroni, vel Vice-Domini, ſive Cuſtodes, vel Guardias habentes, ſeu quocumque alio nomine cenſeantur, à gravaminibus Eccleſiarum ceſſare, nihilque in ipſis, præter antiquos, & modernos redditus, à locorum Epiſcopis inſtitutos exigere, aut ſi aliud exegerint, excommunicationi ſubdantur. Contractus quoque hujuſmodi, quos fecerunt, vel faciant in futurum, vim aliquam decernimus non habere.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il 23. deducuntur ſequentes concluſiones.

Prima: PATRONUS TITULO PARTICULARI NON POTEST PROPRIA AUCTORITATE ALIENARE JUSPATRONATUS, NEC ALIQUID EXIGERE AB ECCLESIA PATRONATA NISI ID, QUOD FUERIT EI PERMISSUM A JURE, AUT EI RESERVATUM DE CONSENSU ORDINARII IN LIMINE FUNDATIONIS.

Secunda: FUNDATOR IN LIMINE FUNDATIONIS POTEST APPONERE CONDITIONES, QUAS VULT DE CONSENSU ORDINARII, ET ISTÆ SUNT SERVANDÆ -- Innocent. Abbas, Anan. Butrius, Gonzalez Barboſ. hic.

Prima Concluſio probatur etiam ex *Text. in cap. Gravis de cenſib.* ibi -- *Gravis admodum*, & infra: *Eccleſiaſtica Perſonæ, cùm Eccleſias vacare contingit, non aliter quemquam ad ipſarum regimen volunt vacare, niſi aut novum cenſum Eccleſiis illis imponant, aut veterem contra Conſtitutionem Concilii Lateranen. augmentent, ad ipſius ſolutionem inſtituendum Presbyterum juratoria, vel fidejuſſoria cautione cogentes, &c. diſcretioni veſtræ mandamus quatenus quæcumque conſtiterit contra Conſtitutionem prædictam ſuper Eccleſiis, vel earum cenſu, à tempore Conſtitutionis hujuſmodi attentata, in irritum revocantes; Presbyteros, quos ſuper his juramenta illicita præſtitiſſe noveritis, congrua ſatisfactione impoſita faciatis abſolvi eos, qui de cætero contra formam Canonum ſuper his venire præſumpſerint, canonicè punientes* -- *Et ex Concil. Tridentin. in cap.* 9. *ſeſſ.* 25. *de reform. verſ. Patroni*, de quo infra *Par. V.*

Et utraque firmatur ab alio *Text. in cap. Eleutherius* 18. *quæſt.* 2. ibi -- *Eleutherius frater, & Coepiſcopus noſter queritur, quod mater ejus in caſa, quæ Caſtellum dicitur, Oratorium conſtruxerit, ac dedicaverit, & in eodem loco Monachos conſtituerit, ex* qui-

quibus unus eſt Presbyter. Hoc autem tempore dedicationis inter Epiſcopum Cardellum (cujus ipſa Diœceſis eſt) & matrem ſuam aſſerit conveniſſe, ut quidquid dedicationis, vel natalis Martyrum die, quorum in eodem Monaſterio reliquiæ ſunt, per fidelium oblationes intraverit, medietatem quidem habeat ipſum Monaſterium, medietas autem Epiſcopo afferatur, contra quam conventionem Marium Presbyterum (ſive ſciente, ſive neſciente Epiſcopo) Monachis ipſis, vel Presbytero, qui ex eis eſt, vim dicitur intuliſſe, & frequenter moleſtias generare, itaut memoratum Presbyterum propè ceciderit, & Miſſas eum facere nullo modo permittat; Dicens ut quaſi Penſionis nomine, aliquid ſtatuere debeat. Hac igitur omnia diligenter te examinare jubemus; & ſi apud te evidenti ratione conſtiterit, quod à tempore, quo dedicatum eſt ipſum Monaſterium, conditiones ſuperiùs poſitæ convenerint, ſervari eas ex noſtra auctoritate præcipimus; nec aliquid amplius exinde ab aliquo exigatur. Si verò nil tale conſtiterit mediante te, quid Epiſcopo ipſi nomine eulogiæ offerri debeat inter ipſos Monachos, & Presbyterum volumus definiri. Salvo tamen eo, ut Presbyter Gaudentius, qui etiam Monachus eſt, Miſſas in Monaſterio ſuo ſicut conſuevit facere, à nullo ulteriùs debeat prohiberi — & docent Gloſſ. *in cap. Verùm de condit. appoſit. verb. verum, & in cap. cum Bertholdus de ſent. & re judic. verb. quoniam jure.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 5. *num.* 3. Vivian. *eod. tract. lib.* 2. *cap.* 8. *n.* 1. *Rubr. de teſtam. cap.* 86. *num.* 67. Card. de Luc. *de Jurepatronat. diſc.* 64. *num.* 34. Tondut. *quæſt. benef. tit.* 1. *par.* 1. *cap.* 5. *num.* 5. Rota *in Ilcinen. Beneficii* 2. *Julii* 1706. §. *Nec obſtitit* coram R. P. D. Kaunitz, *& in Barchinonen. Beneficii* 2. *Decembris* 1701. §. *Beneficium* coram bon. mem. Eminentiſſimo Caprata, *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 25. *Januarii* 1709. §. *Non attenta* coram R. P. D. Lanceita.

1 Ratio hujus ſecundæ Concluſionis eſt ille finis ſemper intentus à Summis Pontificibus excitandi fideles ad Eccleſiarum, & Beneficiorum fundationem; Ut igitur iſti libenter inducantur ad hujuſmodi fundationem, non ſolùm concedunt fundantibus Beneficia, & Eccleſias Juſpatronatus, ſed etiam facultatem adjiciendi in ipſa fundatione conditiones Sacris Canonibus, Conciliis, & Pontificiis Conſtitutionibus contrarias; dummodo non ſint turpes, impoſſibiles, & contra ſubſtantiam Beneficii, ut optimè animadvertit Reverendiſſimus D. Anſaldus Vir magnæ eruditionis, & doctrinæ, & Sacræ Romanæ Rotæ nunc digniſſimus Decanus in *Volaterrana Beneficii* 7. *Junii* 1709. *in principio*.

Quoad utramque Concluſionem ſequentes differuntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Super beneficiis Patronalibus ad hoc, ut reſervari poſſit penſio: an requiratur conſenſus Patroni; aut illius, favore cujus reſervatum fuit Juſpatronatus paſſivum; & an poſſeſſio exigendi penſionem contra Anteceſſorem ſuffragari poſſit Penſionario pro manutentione etiam contra Succeſſorem.

SUMMARIUM.

1 *Petitorium clarum abſorbet poſſeſſorium.*

2 *Per reſervationem penſionis ſuper beneficio Patronali, an præjudicetur Patrono? & num.* 12.

3 *Penſio non eſt de fructibus Juriſpatronatus.*

4 *Penſionarius exiſtens in poſſeſſione exigendi penſionem eſt in ea manutenendus.*

5 *Ad effectum reportandi manutentionem ſufficit unica exactio termini penſionis. Amplia ut n.* 6.

7 *Poſſeſſio exigendi penſionem contra Anteceſſorem ſuffragatur Penſionario pro manutentione etiam contra ſucceſſorem in beneficio patronali. Amplia ut num.* 8.

9 *Exceptio nullitatis penſionis eſt rejicienda ad Petitorium, & non eſt attendenda in judicio ſummariiſſimo poſſeſſorio ad effectum retardandi ſolutionem penſionis.*

10 *Penſio, quæ datur in titulum beneficii reſervari non poteſt ſuper beneficio Patronali abſque conſenſu Patroni; Et quare? Vide ibi.*

11 *Ad validitatem penſionis, quæ non datur in titulum beneficii, non requiritur conſenſus Patroni; Sed ſufficit quod in gratia reſervationis fiat mentio de Jurepatronatus tam activo, quàm paſſivo. Limita ut ibi.*

13 *Penſio ſi ſit nimis oneroſa Beneficio poteſt Patronus petere illius reductionem, aut ceſſationem.*

14 *Papa ex quo præſumatur habuiſſe notitiam Juriſpatronatus tam activi, quam paſſivi in reſervatione penſionis.*

15 *Patrono debetur penſio, ſi in limine fundationis beneficii, illam ſibi reſervaverit.*

CASUS I.

SUb narrativa, quòd fructus beneficii A. de Jurepatronatus laicali tam activo, quàm paſſivo cujuſdam Familiæ aſcenderent ad annua ſcuta centum, & ſub expreſſione, quòd dictum beneficium erat de Jurepatronatus dictæ familiæ juxta teſtamentariam diſpoſitionem Fundatoris, obtinuit quidam à Summo Pontifice ſibi reſervari ſuper dicto beneficio annuam penſionem ſcutorum decem; quam per plures annos exegit à Beneficiato; Hoc defuncto, ejus ſucceſſor in beneficio denegavit ſolutionem hujuſmodi penſionis eo ſub prætextu, quod literæ Apoſtolicæ reſervationis ſint ſubreptitiæ, & nullæ ex eo, quòd non interceſſerit conſenſus Patroni, nec illorum de familia quorum favore fuit reſervatum Juſpatronatus paſſivum. Introducto proinde judicio coram Ordinario ab eodem Penſionario ſuper manutentione in poſſeſſione exigendi dictam penſionem. Quæritur an hæc manutentio ſit ei concedenda?

Reſpondendum videtur negativè; Quoniam manu-
tentio exigendi penſionem non venit alicui conceden-
da, quando evidenter apparet penſionem eſſe nullam,
quia tunc Penſionarius dicitur eſſe in poſſeſſione exi-
gendi penſionem mala fide, & libertas clara benefi- 1
cii patronalis ab hoc onere impedit, & abſorbet poſ-
ſeſſionem exigendi penſionem juxta Mareſcott. var.
reſol. lib. 1. *cap.* 15. *num.* 66. Lagunez *de fructib.
par.* 1. *cap.* 31. §. 10. *num.* 18. *& ſequentibus* & alias
auctoritates ſuperiùs relatas *Can. XXVI. Caſ. I.* De
nullitate autem penſionis in præſentiarum dubitari mi-
nimè poſſe videtur, ſi quidem ipſa reſervata fuit ſu-
per dicto beneficio Patronali cum ſolo conſenſu Re-
ctoris, irrequiſitis penitùs Patrono, & eis de dicta
familia, quorum favore reſervatum fuit Juſpatronatus
paſſivum Beneficii, quando ad validitatem reſervatio-
nis ejuſdem penſionis omnino neceſſarius fuiſſe vide-
tur conſenſus Patroni, & aliorum intereſſe haben- 2
tium, cum per eam præjudicetur, & maxima læſio
inferatur Patrono non ſolum reſpectu juris alimento-
rum, quæ ei deberentur, ſi indigeret juxta firmata
Par. I. Can. III. verùm etiam reſpectu juriſpræſen-
tandi, dum hoc jus non verſaretur amplius circa Be-
neficium pingue, ſed diminutum Caſſador. *deciſ.* 3.
de Jurepatr. n. 1. *& ſeq.* Covar. *pract. quæſt. cap.* 36.
num. 10.

Et quidem, quòd non debeatur præfato Penſiona-
rio hujuſmodi penſio, ſatis deduci videtur à præſenti
Canone; etenim ſi hujus vigore idemmet Patronus,
ſecluſo caſu inopiæ, non poteſt ullam penſionem exi-
gere ſuper fructibus Beneficii Patronalis, cùm penſio 3
de ſui natura non ſit de fructibus Juriſpatronatus.
Bellemer. *in cap. cùm Bertoldus de ſent. & re judic.
num.* 7. multò minus alius penitùs extraneus ſuper
ſimilibus Beneficiis Patronalibus quidquam exigere
valebit.

His tamen poſthabitis cenſeo manutentionem in 4
poſſeſſione exigendi penſionem contra ſucceſſorem in
hoc Beneficio Patronali præfato Penſionario denegari
non poſſe: Quandoquidem certum eſt, quòd ipſe
abſque ulla contradictione pluties exegit terminos di-
ctæ penſionis deſuper reſervatæ; & tamen ad effectum 5
reportandi manutentionem unica ſufficit exactio. Rip.
in cap. Cùm Eccleſia Sutrina n. 53. *de cauſ. poſſeſſ. &*
pro-

propriet. Roman. conſ. 70. *num.* 11. Poſth. *de manuten. obſerv.* 18. *num.* 36. Rot. *deciſ.* 196. *num.* 2. *par.* 1. *diverſ. & deciſ.* 725. *num.* 3. coram Merlin. *& deciſ.* 637. *num.* 1. apud Poſth. *de manutent. &*
6 *deciſ.* 279. *num.* 2. *par.* 16. *rec.* Et hæc propoſitio adeò vera eſt, ut non ſolùm procedat in unica exactione, ſed etiam in exactione partis unius termini penſionis, veluti proſequuntur Poſth. *loco citat. n.* 37. Tondut. *de penſion. cap.* 50. *num.* 31. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 542. *n.* 1. *in fin.* coram Buratt. *& deciſ.* 888. *num.* 5. coram Dunoz. Jun.

7 Abſque eo, quod quidquam faciat, quòd talis poſſeſſio fuerit acquiſita mediante exactione exercita contra anteceſſorem in Beneficio, quia ipſa eidem pariter ſuffragari debet pro manutentione etiam contra ſucceſſorem, qui nunquam ſolvit, ut docet Tondut. *de penſion. cap.* 37. *num.* 13. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. cap.* 2. *num.* 52. *& ſeq. par.* 1. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 38. *num.* 109. *& ſeqq.* Barboſ. *vot. deciſ.* 5. *num.* 8. Gratian. *diſcept.* 113. *num.* 17. Rot. coram Buratt. *deciſ.* 542. *num.* 1. coram Celſ. *deciſ.* 315. *num.* 5. coram Merlin. *deciſ.* 725. *num.* 2. coram Dunoz. Jun. *deciſ.* 888. *num.* 5. coram Coccin. *deciſ.* 31. *num.* 5. coram Ludoviſ. *deciſ.* 275. *num.* 1. *&* 2. ibique Adden. *num.* 17. *& ſeq.* coram Royas *deciſ.* 390. coram Peutingerio *deciſ.* 308. *utrobique*
8 *num.* 4. Etiam ſi Penſionarius per aliquod tempus ceſſaverit ab exactione penſionis contra anteceſſorem, per hoc enim non intelligeretur cecidiſſe à poſſeſſione, veluti concordantibus plena manu cumulatis probat Barboſ. *in prax. exigen. penſion. par.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 43.

9 Nec quidem hujuſmodi manutentio retardari, & impediri valet, ſub prætextu aſſertæ nullitatis penſionis; hæc namque exceptio rejicienda eſt ad petitorium, nec attendenda venit in hoc judicio ſummariiſſimo poſſeſſorio, in quo ad effectum obtinendi manutentionem ſufficit, quòd Penſionarius ſit in poſſeſſione, etiam ſi agatur contra ſucceſſorem. Tondut. *de penſion. cap.* 37. *num.* 13. *& ſeq.* Card. de Luc. *de Benef. diſc.* 90. *num.* 42. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 547. *num.* 2. *&* 8. *par.* 1. *rec. & deciſ.* 324. *num.* 12. *& ſeq. & deciſ.* 294. *num.* 14. *par.* 18. *tom.* 1. *& deciſ.* 427. *num.* 40. coram Pamphil. *& in Romana Penſionis* 13. *Junii* 1597. *num.* 4. coram Seraphin. apud Marcheſan.

Sed quatenus ea eſſet hìc examinanda, ipſa abſolutè non ſubſiſtit; Diſtinguendum eſt enim inter penſionem, quæ datur, & penſionem, quæ non datur
10 in titulum Beneficii; Penſio, quæ datur in titulum Beneficii, ſeu, quæ extrahitur ex fructibus Beneficii, ut ex ea novus titulus Beneficii perpetui creatur, reſervari non poteſt, nec ſolet à Papa ſuper Beneficio Patronali, abſque conſenſu Patroni, ſed ad illius validitatem requiritur citatio, & conſenſus ejuſdem Patroni; quia per eam diſmembratur beneficium, & novum creatur, quod fieri non poteſt in præjudicium Patroni, ut teſtantur Gigas *de penſion. quæſt.* 23. *num.* 13. Covarr. *pract. quæſt. cap.* 36. *n.* 10. Tondut. *de penſion. cap.* 25. *num.* 7. & aliæ auctoritates ſupe-
11 riùs relat. *Par. I. Can. IV. Caſ. IV. num.* 6. *& ſeq.* Penſio verò, quæ non datur in titulum beneficii, ut eſt illa, de qua agitur, reſervari poteſt à Papa, qui in Beneficialibus ampliſſimam habet poteſtatem, ſuper beneficio Juriſpatronatus laicalis, tam activi, quàm paſſivi abſque conſenſu Patroni, & illorum, quorum favore reſervatum fuit Juſpatronatus paſſivum; nec ad illius validitatem requiritur hujuſmodi conſenſus. Sed ſufficit ſola notitia Juriſpatronatus in Papa, ſeu quòd in gratia reſervationis penſionis fiat mentio de Jurepatronatus tam activo, quàm paſſivo; dummodo hoc ſit ex titulo oneroſo, ſeu ex fundatione, vel dotatione, aut conſtructione, ſecus ſi ex privilegio, aut præſcriptione; quia Papa difficiliùs gravare ſolet hujuſmodi beneficia Patronalia Penſionibus. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum num.* 7. Gigas *de penſionib. quæſt.* 23. *num.* 9. *cum ſeqq.* Tondut. *eodem tract. cap.* 25. *num.* 1. *& ſeq.* Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 361. Covarr. *pract. quæſt. cap.* 36. *n.* 10. Capon. *diſcept.* 193. *n.* 44. *tom.* 3. Rot. *dec.* 902. *n.* 1. *par.* 4. *diverſ. & dec.* 1264. *n.* 1. coram Seraph.

Neque reſervatio dictæ Penſionis ſuper beneficio
Patronali, eſt præjudicialis Patrono; quia per eum 12
non læditur jus præſentandi, nec jus alimentorum; quod in caſu præſenti non eſt certum, nec radicatum, dum non conſtat Patronum eſſe inopem, adeoque nullum eſt præjudicium, quod tunc ſolùm dicitur adeſſe, quando tollitur jus certum, & radicatum, non verò jus merè eventuale, & in ſpe; ut ſuperiùs
dixi *Can. III. Caſ. VI. num.* 8. Et ſi Penſio eſſet ni- 13
mis oneroſa beneficio, aut Eccleſiæ, poſſet Patronus petere illius reductionem, aut caſſationem. Tondut. *de penſion. cap.* 25. *num.* 8. Capon. *diſcept.* 193. *num.* 44. *tom.* 3.

Non obſtat ſi dicatur, quòd in caſu præſenti, non fuerit facta mentio de Jurepatronatus paſſivo illorum
de dicta familia in gratia reſervationis; Quoniam 14
expreſſum fuit Summo Pontifici, quòd præfatum Beneficium A. erat de Jurepatronatus ejuſdem familiæ juxta teſtamentariam Fundatoris diſpoſitionem; quod ſufficit ad evitandam ſubreptionem, & nullitatem reſervationis penſionis. Dum ex hac relatione habita ad Fundatoris teſtamentum præſumitur Papa habuiſſe notitiam, & potuiſſe cogitare beneficium eſſe Juriſpatronatus paſſivi familiæ. Garz. *de benef. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 361. *in fin.* Rot. *deciſ.* 902. *num.* 2. *par.* 4. *diverſ.* & expreſsè *in Peruſina penſionis* 11. *Maji* 1716. §. *Reſpectu* coram R. P. D. Herrera, *in caſu ſequenti impreſſa.*

Id autem, quod pro ratione dubitandi addebatur, 15
quòd Patronus vigore hujus *Canonis* non poſſit ullam penſionem exigere ſuper fructibus beneficii Patronalis, procedit ſolùm in caſu, quo in limine fundationis dictam Penſionem de conſenſu Epiſcopi ſibi non reſervaverit, ſecus in caſu, quo illam ita ſibi reſervaverit.

ARGUMENTUM.

Penſio reſervata ſuper Beneficio patronali, an extinguatur ipſo jure per aſſumptionem Militiæ Pontificiæ?

SUMMARIUM.

1 *Penſio, quando dicatur reſervata in titulum Beneficii, & num.* 15. *&* 32.

2 *Penſio per aſſumptionem militiæ, & ſtatus incompatibilis extinguitur. Amplia ut n.* 3. *&* 21. *& quare. Vide num.* 4. *&* 44.

5 *Penſio, aut Beneficium licèt amittatur per aſſumptionem militiæ Principis ſæcularis, non amittitur tamen ipſo jure per aſſumptionem militiæ Summi Pontificis, & num.* 6. *&* 9.

7 *Clericus per aſſecutionem feudi ſæcularis amittit Clericatum, Beneficium, aut Penſionem, ſecus per aſſecutionem feudi Eccleſiaſtici, & n.* 8.

10 *Clericis, & Eccleſiaſticis in multis caſibus licitum eſt arma aſſumere, & num.* 34.

11 Auditores Sac. Rotæ *erant in ſenſu recedendi à dec.* 69. 216. *&* 338. coram Celſo, *& num.* 61.

12 *Refertur deciſio* Sac. Rotæ *in Peruſina Penſionis* 11. *Maji* 1716. coram R. P. D. Herrera, *per quam definitum fuit penſionem per aſſumptionem militiæ Pontificiæ ipſo jure extingui, & num.* 16.

13 *Valor Beneficii expreſſus in reſervatione penſionis, ex quibus verificetur? Vide ibi.*

14 *Quòd Papa habuerit notitiam Juriſpatronatus paſſivi in reſervatione penſionis, ex quibus præſumatur? Vide ibi.*

17 *Militia ſæcularis de Diametro contrariatur ſtatui Clericali.*

18 *Arma Clericorum ſunt lacrymæ, & orationes.*

19 *Clericus ad ſæculi militaria ſtipendia accedens, Eccleſiaſticis proventibus ipſo jure, & abſque ulla præcedenti monitione privatus remanet.*

20 *Ad effectum amittendi penſiones, & Eccleſiaſtica Beneficia, an Matrimonium, & militia pari paſſu procedant? Vide ibi, & num.* 59.

22 *Opinio* Sac. Rotæ *prævalet ſententiæ omnium doctorum.*

23 *Sum-*

23 *Summus Pontifex in terris duplicem repræſentat perſonam.*
24 *Aſſumens militiam Pontificis pro tuitione ſtatus temporalis, non dicitur inſervire Papæ uti Chriſti Vicario, & pro Eccleſiæ defenſione, ſed Papæ uti Principi ſæculari.*
25 *Per aſſecutionem Officii Capitis Regionis Urbis, an amittantur penſiones?*
26 *Milites Lauretani, ut retinere poſſint penſiones, in quo ſtatu indigeant ſpeciale Papæ privilegio. Vide ibi, & num. 64.*
27 *Reſolutiones Sac. Congregationis Concilii reverenter recipiuntur à Sac. Rota.*
28 *Miles in caſtris continuò degere tenetur, nec alium ſubſtituere valet.*
29 *Argumentum à contrario ſenſu oſt validiſſimum.*
30 *Reſpondetur deciſioni Sac. Rotæ in d. Peruſina Penſionis.*
31 *Penſio quotuplex ſit? Vide ibi.*
33 *Penſio eſt quid ſpirituale, aut ſpirituali annexum.*
34 *Penſio, quæ non datur in titulum Beneficii, vel loco Beneficii, non extinguitur ſi penſionarius uxoretur, vel miles fiat.*
35 *Pœna privationis Beneficii, penſionis, eſt graviſſima, & æquiparatur morti civili.*
36 *Pœna privationis Beneficii, aut penſionis nunquam incurritur ipſo jure, niſi ſit jure expreſſa.*
37 *Lex qualis debeat eſſe ad inducendam pœnam privationis Beneficii, aut penſionis ipſo jure incurrendam? Vide ibi.*
38 *Non adſtat ulla lex, Canon, aut Conſtitutio Apoſtolica, quæ inducat ipſo jure, & ipſo facto amiſſionem penſionis, aut Beneficii propter ſimplicem aſſumptionem militiæ.*
39 *Penſionarius ut privari poſſit penſione propter aſſumptionem militiæ, requiritur trina monitio, vel una pro tribus, & num. 56. Amplia ut num. 40.*
41 *Penſionarius non amittit ipſo jure penſionem ob aſſumptionem militiæ Pontificiæ etiam ſi potentialiter induceret animum ſæva exercendi.*
42 *Quod penſio non amittatur ipſo jure per aſſumptionem militiæ Pontificiæ deducitur ex reſolutione Sac. Congregationis Concilii in contrarium relata, & ex aliis de quibus, num. 43.*
45 *Penſionarius aſſumens militiam Summi Pontificis, ex quibus arguatur non habuiſſe Eccleſiam pro derelicta, & num. 46. & 47. & 54.*
48 *Militia, & feudum quod effectum amiſſionis, aut non amiſſionis penſionis pari paſſu procedant.*
49 *Poteſtas temporalis in ſummo Pontifice eſt acceſſoriè unita poteſtati ſpirituali, & aſſumit illius naturam, jus, & privilegium.*
50 *Juſpatronatus laicale relictum perſonis laicis, uti adminiſtratoribus bonorum Eccleſiæ, non dicitur ampliùs laicale, ſed Eccleſiaſticum.*
51 *Poteſtas temporalis in ſummo Pontifice cùm ſit acceſſoriè unita poteſtati Eccleſiæ, Clericus per aſſecutionem feudi Eccleſiaſtici non deſinit eſſe Miles Chriſti, & Eccleſiæ.*
52 *Clericus ſive inſerviat ſummo Pontifici uti Principi ſpirituali, & Vicario Chriſti, ſive uti Principi temporali nunquam efficitur Miles ſæcularis, ſed ſemper remanet Miles Eccleſiæ, & militia dicitur Eccleſiaſtica.*
55 *Qualibet excuſatio ſufficit ad evitandam pœnam privationis Beneficii, aut penſionis.*
57 *Clericus concubinarius etiam publicus, & inebriari ſolitus, & homicida non amittit ipſo jure penſiones, & Beneficia.*
58 *Gloſſa non facit jus, ſed eſt ſimplex ſententia unius doctoris.*
60 *Virtus Gloſſarum, in quibus conſiſtat?*
62 *Doctor punctualis, & ſinè contradictore, habetur pro caſu legis.*
63 *Opinio, & ſententia Rochæ in caſu præſenti non eſt ſequenda.*

CASUS II.

Quidam penſionarius, cui ſcilicet reſervata fuit certa penſio ſuper Beneficio Juriſpatronatus laicalis, adſcriptus fuit militiæ Pontificiæ in qualitate Ducis. Quæritur an per aſſumptionem hujuſmodi militiæ, ejus penſio fuerit extincta, & Beneficium patronale effectum fuerit liberum ab onere penſionis?

Similis caſus diſputatus fuit in Sac. Rota *in una Peruſina penſionis* inter Dominum Canonicum Paulum Emilium de Rampalibus Beneficiatum, & Dominum Joſephum de Antinoris penſionatium. Scribentes, & juta Canonici de Rampalibus tuentes ſentiebant penſionem reſervatam favore Domini Joſephi de Antinoris fuiſſe ipſo jure extinctam ſequentibus innixi fundamentis.

Animadvertebant enim eumdem Joſephum de Antinoris penſionarium Clericali indumento abjecto, in
exercitu Pontificio armatæ militiæ tanquam Capita-
neum fuiſſe adſcriptum. Et cùm penſio fuerit illi re- 1
ſervata non tanquam laico pro aliquo ſervitio, &
onore temporali, ſed veluti Clerico ad commodiorem
ſuſtentationem, ac propterea in titulum Beneficii, &
tanquam res ſpiritualis, vel ſaltem ſpirituali annexa,
juxta Gig. *de penſion. quæſt.* 54. *n.* 4. Garz. *de benef.*
par. 1. *cap.* 5. *n.* 9. *&* 81. Rot. *deciſ.* 69. *n.* 6. *& ſeq.*
coram Celſo inferebant manifeſtum in jure reddi, con- 2
troverſam Penſionem extinctam fuiſſe propter in excuſabilem incompatibilitatem dicti ſtatus, juxta *Text. in Can. Quicumque* 23. *quæſt.* 8. ibique Gloſſ. *in verb. Quicumque ex Clero Turrecremat. n.* 1. Innocènt. Zabarell. *& alii in cap. final. de Cleric. conjug.* Tondut. *de penſion. cap.* 77. *n.* 1. *& ſeqq.* Sig. *de penſion. quæſt.* 55. *per tot.* Caccialup. *eod. tract. quæſt.* 15. Gambar. *de offic. legat. lib.* 5. *n.* 743. *& ſeqq.* Ciarlin. *controv.* 36. *ſub n.* 42. *& ſeqq. lib.* 1. *& controv.* 136. *n.* 7. *lib.* 2. Caſtropal. *oper. moral. par.* 2. *tract.* 13. *diſpuct.* 1. *punct.* 11. §. 10. *num.* 9. Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 3. *capit.* 14. *num.* 31. Et in terminis Rot. articulo ad partes diſcuſſo cor. Celſ. *deciſ.* 69. *n.* 17. *& ſeqq. & deciſ.* 216. *&* 338. *per tot.* quam ſequitur Rocca *diſp. jur. cap.* 191. *n.* 15. Sicuti enim Miles ſæculi effectus Miles Chriſti deſinit eſſe Miles ſæculi, ita è converſo effectus Miles ſæculi deſinit eſſe Chriſti, ut proſequuntur dicti doctores, & præſertim Rot. cor. Celſo, *d. deciſ.* 69. *num.* 12.

Quam quidem concluſionem taliter etiam amplia- 3
ri aſſerebant, ut procedat, quamvis Clericus factus Miles nunquam iverit ad bellum, neque ſæva exercuerit, ac etiam ſi nulla præceſſerit monitio, ex eo quia penſionem amittit ſtatim, ac ipſo jure, neque per habitus reaſſumptionem recuperat; ut quoad primam propoſitionem aſſiſtit *Textus in Can. Clericum diſt.* 50. in quo ſtatuitur, quòd ex militia Sæculari incompatibilitas cum Clericatu inducatur non ſolùm, quando ſæva actu exercentur, ſed etiam quando ſolùm habitu, ibi -- *Non convenit Militibus Eccleſiæ militare ſæculo, per quod ad effuſionem ſanguinis neceſſe ſit pervenire* -- ibique Gloſſ. *verb. Clericum* ibi -- *Non debent Sæcularem Militiam exercere; per quam ſit neceſſe ad ſanguinis effuſionem pervenire, &c.* Riciul. *de jur. perſon. extra Grem. Eccleſ. lib.* 7. *cap.* 5. *n.* 21. *&* 23. Barboſ. *de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 39. §. 1. *num.* 79. Rocc. *diſput. jur. cap.* 191. *num.* 16. Rot. *deciſ.* 69. *num.* 19. *& deciſ.* 226. *num.* 3. coram Celſ. Et quoad ſecundam propoſitionem. Gonzal. *ſuper regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 15. *n.* 56. Rocc. *dicto cap.* 191. *num.* 17. Rot. *dicta deciſ.* 216. *num.* 6. *& ſeqq.* coram Celſo.

Rationem autem quare incomparibilis ſit militia 4
ſæculi cum militia Chriſti dicebant eſſe quia per illam Clerici diſtrahuntur ab Orationibus, & laude Dei, in quo propriè conſiſtit eorum Ordo, & Inſtitutum, ut ex aurea doctrina Doctoris gentium *in* 2. *ad Corinth. cap.* 10. ibi -- *Arma militiæ noſtræ non carnalia ſunt, ſed potentia Dei, quæ quidem ſunt ſalubres admonitiones, devotæ orationes, &c.* -- & D. Ambroſii *in cauſa* 23. *quæſt.* 8. ibi -- *Non pila quærunt ferrea, non arma, Chriſti Milites, ſed dolor, fletus, orationes, lacrymæ fuerunt mihi adversùs Milites, &c.* probant Barboſ. *in cap.* 2. *de vit. & honeſt. Cleric.* Menoch. *conſ.* 53. *num.* 19. *in fin.* Bald. *conſil.* 439. *ſub num.* 2. *lib.* 5. Criſpolt. *caſ. militar.* 2. *num.* 14. Et quia per illam ad ſanguinis effuſionem perneceſsè deveniri deber, & ſæva præcipi oportet,

quod

quod de directo ſtatui Clericali eſt contrarium, quemadmodum ſtatutum legimus in Sacris paginis 1. *Paralipom. cap. 17. de Rege David* loquente, qui Templum ædificare volebat ibi -- *Non ædificabis mihi domum, quia vir ſanguinum es* -- & repetit Summus Pontifex Nicolaus *in dicta Can. Clericum diſt. 50.* ibique Gloſſ. *verb. Clericum*, *Turrecremat. in Can. primo 23. quæſt. 8.* Bald. *conſ. 439. num. 2. ad med.* Menoch. *conſ. 53. num. 20.* Criſpolt. *dicto caſ. militar. 2. num. 16. & ſeq.*

Ego verò ſcribens in hac Cauſa; Domini mei Advocati Pitonii Nomine conducto; & jura Domini de Antinoris defendens, dicebam Penſionem reſervatam favore ejuſdem de Antinoris ſuper quodam Beneficio, ſeu Capellania patronali, non fuiſſe ipſo jure extinctam, per hujuſmodi aſſumptionem militiæ Pontificiæ. Diſtinguendum eſt enim inter Militiam Princi-
5 pis ſæcularis, & Militiam Summi Pontificis; Licèt Clericus Penſionarius per aſſumptionem militiæ Principis Sæcularis amittat penſionem, etiam ſi ſæva non exerceat, ea ratione, quia militia Principis ſæcularis eſt incompatibilis, & de directo contraria Clericatui ob ſubjectionem Principis ſæcularis, ac ob juramentum, quod ei præſtatur, & eo ipſo, quod Clericus aſſumit militiam Principis ſæcularis, præſumitur in eo voluntas dimittendi Clericatum, & aſſumendi ſtatum ſæcularem, dum miles ſæculi non poteſt eſſe Miles Chriſti Gloſ. *in cap. qualiter verb. quadriennium de Cleric. non reſid. Can. Clerici, & Can. Quicumque 23. quæſt. 8.* Jo: Andr. *in cap. fin. de Cleric. conjug.* Ventrigl. *de penſion. annot. 11. §. 3. num. 24.* Ac proinde attenta hujuſmodi incompatibilitate, eo ipſo, quòd Clericus efficitur Miles Principis ſæcularis amittit Beneficium, & penſionem, juxta Gloſſ. *in cap. fin. verb. redierint de Cleric. non reſid.* Gig. *de penſion. quæſt. 55. num. 4. & 115.* Ciarlin. *controverſ. forenſ. lib. 1. cap. 36. num. 43. & ſeqq.*

6 Tamen per aſſumptionem Militiæ Summi Pontificis Beneficiatus ſimplex, aut Penſionarius, non amittit beneficium, aut Penſionem, quia militia Papæ, non eſt incompatibilis cum Clericatu; Clerici enim nedùm in minoribus, ſed etiam in Sacris, & in Prælatura conſtituti inſervire poſſunt Militiæ Summi Pontificis, & ei tanquam Principi Eccleſiaſtico, & Superiori Clericorum, jurare ſubjectionem, ac fidelitatem, ut optimè diſtinguendo inter unam, & alteram ſpeciem Militiæ firmavit Card. de Luc. *de Penſion. diſc. 46. num. 9.* ibi -- *Dicta ſiquidem incompatibilitas Militiæ Sæcularis cum Clericatu, &c. rectè procedit in Militia Principis Sæcularis, non autem in illa Papæ, cui compatibiliter Clerici, nedum in minoribus, ſed etiam in Sacris, quinimò in Prælatura conſtituti inſerviunt in militia* -- quem ſequuta fuit Rot. *in Romana Penſionis 29. Febr. 1692.* coram bon. mem. Card. Caprara apud Bertachin. *vot. deciſ. 93. n. 38.* ibi -- *Quod per militiam Papæ, & Sedis Apoſtolicæ non amittitur Penſio.*

7 Sicuti patet in Feudo; Clericus enim licèt amittat Clericatum, & conſequenter etiam Beneficium, & Penſionem, ſi recipiat, & aſſumat Feudum à Principe Sæculari, eo quia Feudum Sæculare cùm ſit militia, & quidem major hac, de qua agitur propter formale, ac magis ſolemne fidelitatis, ac ſubjectionis Juramentum, quod præſtatur Principi Laico, eſt incompatibile cum Clericatu ad *Text. in cap. 1. §. Ex hoc illud de feud. femin. & in cap. Qui Clericus ſi de feud. ſu. controv.* Card. de Luc. *de Penſion. diſc. 48.*
8 *num. 3.* tamen per aſſecutionem Feudi Eccleſiaſtici, cujus ſit Princeps, ac Dominus Papa, Clericus non amittit Clericatum, nec Beneficium, ſeu Penſionem, ſed poteſt illud obtinere, & in eo ſuccedere. Jaſon. *conſ. 117. num. 1. tom. 4.* ibi -- *Secundò principaliter bene facit, quia iſtud Feudum eſt Eccleſiaſticum habitum ab Eccleſia, ſeu à Summo Pontifice, non autem eſt Sæculare, &c. Unde jura Feudorum ſuperiùs allegata, quæ prohibent Clericos, vel Religioſos ſuccedere in Feudo Sæculari conceſſo à Principibus Sæcularibus; ſed quod in Feudo Eccleſiaſtico Clericus prohibeatur ſuccedere, iſtud non reperitur in aliquo jure expreſsè prohibitum* -- Fagnan. *in cap. Quæ in Eccleſiarum de Conſtit. num. 104.*

Ita licèt per aſſecutionem Militiæ Principis Sæcularis, Beneficiatus amittat Clericatum, & Beneficium, 9
aut Penſionatius Penſionem, tamen per aſſecutionem Militiæ Eccleſiæ, ſeu Summi Pontificis non amittit Clericatum, nec Beneficium, aut Penſionem, quia non reperitur in aliquo jure expreſſe prohibitum Clericis militare pro eorum ſupremo Principe Eccleſiaſtico, & eum defendere ab invaſionibus, & moleſtiis aliorum Principum; ideoque in Militia Summi Pontificis ceſſant rationes in contrarium adductæ, & quæ adduci poſſunt, videlicet, quia factus eſt miles ſæculi, deſinit eſſe miles Chriſti, & quod nemo militans Deo implicet ſe negotiis Sæcularibus, etenim iſtæ rationes procedunt in Militia Sæculari, non verò in Militia Papæ, ut loquendo de Feudo docet idem Jaſon. *ubi ſupra num. 1. verſ. Et ponderetur.* Fagnan. *in cap. Quæ in Eccleſiarum de Conſtit. num. 104.* Card. de Luc. *de Penſion. d. diſc. 46. num. 10. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 1117. num. 11.* coram Emerix, *& in d. Romana Penſionis* apud Bertachin. *ubi ſupra num. 37.*

Poſita hujuſmodi diſtinctione, cùm Dominus de Antinoris Penſionatius non aſſumpſerit Militiam Principis Sæcularis, ſed Summi Pontificis; & quidem non propter formale bellum offenſivum pro recuperatione alicujus civitatis, vel Provinciæ, ſive ob inimicitiam cum alio Principe, vel ad injuriam ulciſcendam, ſed ſolùm propter proprii Principis Eccleſiaſtici, propriæque Patriæ, ac ſui defenſionem ab eis moleſtiis, quæ ex quadam vana jactatione timeri poterant; quod Clericis, & Eccleſiaſticis licitum eſſe teſtatur Diana *tom. 7. tract. 7. de Bello reſol. 60.* 10
& animadvertit idem Card. de Luca *ubi ſupra n. 13.* eiſdem ferè verbis, ſequitur proinde quòd Penſio ſibi reſervata, non fuerit ipſo jure extincta.

Non obſtat deciſio Sac. Rotæ in Firmana Penſionis coram Celſo *deciſ. 69. & deciſ. 216. & 338.* 11
per tot. quia eadem cauſa repropoſita coram Albergato, Auditores erant in ſenſu recedendi ab ea deciſione, quod ſequutum non fuit in quamdam reverentiam trium deciſionum, & ob ſuperventam mortem collitigantis, quæ finem dedit controverſiæ, ut teſtatur idem Card. de Luc. *de Penſion. d. diſc. 46. num. 8.*

Placuit tamen, his non obſtantibus S. Auditorio 12
in dicta *Peruſina Penſionis 11. Maji 1716.* coram R. P. D. Herrera, hic impreſſa primam ſententiam amplecti, & definire Penſionem per aſſumptionem Militiæ etiam Pontificiæ ipſo jure extingui. Quæ cauſa non fuit amplius proſequuta; ſed per concordiam, & tranſactionem inter partes terminata, per quam Canonicus Emilius de Rampalibus, qui favorabilem obtinuit deciſionem, ceſſit liti; & eadem deciſione obſtante, ſe obligavit ſolvere penſionem Domino de Antinoris, appoſitis variis conditionibus, & reſervatione beneplaciti Apoſtolici.

R. P. D. DE HERRERA.

Peruſina Penſionis.

Lunæ 11. Maji 1716.

ANNUAM Eccleſiaſticam penſionem ducatorum quatuordecim auri de Camera favore Joſephi Antinori reſervatam ſuper fructibus etiam incertis ſimplicis Beneficii, ſeu Cappellaniæ à quondam Petro Paulo Ballarini erectæ, & per Gaſparem Bartoccettum poſſeſſæ ſalvare detrectans Paulus Emilius de Rampalibus modernus dicti Beneficii poſſeſſor, judicialiter à præfato Antinori coram Vicario Generali Peruſiæ pulſatus fuit ad ſolutionem penſionum decurſarum, & inexactarum, etiam pro tempore, quo dictum Beneficium à præfato Gaſpare Bartoccetto immediato Anteceſſore poſſidebatur: Super quo licèt Antinorus coram primo dicto Vicario Generali Victor in omnibus extitiſſet; diſparem tamen ſortem, in gradu appellationis à dicto de Rampalibus coram A. C. interpoſitæ, fuit expertus; dum Vicarii Peruſini judicatum in ea tantùm parte confirmari promeruit, in qua ſupradictus de Rampalibus ad ſolutionem penſionum pro rata temporis ſuæ tantùm poſſeſſionis decurſarum fuerat condemnatus; Quod judicatum cum à

Signatura Juſtitiæ canonizatum deinde fuiſſet, mediante clauſula *ſine præjudicio*, ideo ſæpedictus de Rampalibus ſatius duxit, renunciando Judicio poſſeſſorio, curare, ut de propriorum Jurium ſubſiſtentia in petitorio cognoſceretur, ſuper qua pugna hodie coràm Me validiori conatu inter partes inſtaurata, diverſo marte, quàm in alio antecedenti poſſeſſorio Judicio dimicatum extitit; dum exquiſitis per me Dominis — *An penſio debeatur* — negativum ab eis reſponſum accepi.

Hujus ſanè reſolutionis fundamentum repoſitum quidem non fuit in nullitate reſervationis controverſæ penſionis per Paulum Emilium Actorem fundata in minùs veridica expreſſione valoris Beneficii Papæ facta in annuis aureis ducatis ſexaginta; ac in reticita qualitate Juriſpatronatus paſſivi eidem beneficio
13 inhærentis; Quoniam reſpectu primæ objectionis, ea ſublata remanſit ex depoſitionibus Teſtium in Summario Reſponſionis Antinori exhibitis, ex quibus cùm conſtiterit fructus certos dicti Beneficii, incertis non computatis, annua ſcuta centum excedere; ideo dubitari non valuit de verificatione Valoris in annuis ducatis aureis ſexaginta expreſſis; maximè verò quia hoc ipſum confirmabant ſolutiones controverſæ hujus penſionis factæ per Gaſparem Bartoccettum titularem anteceſſorem, quas ſolutiones ad comprobandam veritatem narrati valoris plurimum conferre dixit Rota *in rec. deciſ.* 186. *num.* 16. *&* *deciſ.* 213. *num.* 23. *par.* 6. coram Gregor. *deciſ.* 245. *num.* 6. ibique Adden. *num.* 14. coram Merlino, *deciſ.* 867. *num.* 5. coram Dunozett. Jun. *deciſ.* 542. *num.* 8. & coram Coccino *deciſ.* 183. *num.* 16.

14 Reſpectu verò ſecundæ objectionis, ea ſatisfecit reſponſio, quod cùm Papa de tali Jurepatronatus ſufficientem notitiam habuerit ex Patronorum conſenſu, & præſentatione, relativa ad Teſtamentum Petri Pauli fundatoris; ideo qualitatis hujuſce patronalis eumdem Papam ignarum fuiſſe in reſervatione controverſæ penſionis, neutiquam dici poteſt; attenta potiſſimùm ſpecifica, & individua relatione ad dictum fundatoris Teſtamentum, per quam relationem, ſufficientem expreſſionem, & ſcientiam omnium in dicta fundatione contentorum induci tradunt Monach. *deciſ. Lucen.* 33. *num.* 1. Cyriac. *controv. forenſ.* 325. *num.* 14. & dixit Rota coram Merlin. *deciſ.* 583. *num.* 5. coram Priol. *deciſ.* 439. *num.* 9. *in Illerden. Hæreditatis de Gomac.* 4. *Junii* 1703. §. *Ad fundamentum* coram R. P. D. meo Anſaldo, *& in Romana locorum Montium* 15. *Januarii* 1714. §. *Non obſtante* coram R. P. D. meo Criſpo.

15 Tota itaque ſic decidendi ratio ſtetit in eo, quòd cum penſio controverſa favore Antinori reſervata non fuerit in remunerationem alicujus ſervitii, ab eo jam impenſi, vel in futurum impendendi, ita ut illa pro laicali, ſeu temporali eſſet habenda, ut advertunt Imol. *in Clement.* 1. §. *Eadem num.* 26. *de ſupplend. neglig. Prælat.* Tondut. *de Penſ. quæſt.* 77. *num.* 14. Gig. *de Penſ. quæſt.* 55. *num.* 1. *& ſeqq.* Garz. *de Benef. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 8. Caccialup. *de penſ. quæſt.* 15. *n.* 3. Sed eidem Antinoro tamquam Clerico aſſignata, & reſervata extiterit pro commodiori ipſius ſuſtentatione, quo caſu in titulum beneficii data dicitur Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 36. *n.* 45. *& ſeq.* Gig. *de penſ. quæſt.* 54. *num.* 67. *utrobique num.* 4. Garz. *de Benefic. par.* 2. *cap.* 5. *num.* 9. & quid Spirituale, vel Spiritualitati annexum conſideratur, ut proſequitur idem Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 36. *num.* 41. 42. Garz. *de Benef. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 9. Rota coram Card. Celſo *deciſ.* 89.
16 *num.* 5. *& ſeqq.* Ideo ſtatim, ac ipſe Antinorus, clericalibus inſigniis ſepoſitis, armatæ militiæ in Copiis Pontificiis nomen dedit, præfata penſio ipſo jure extincta penitùs remanſit juxta communem Doctorum omnium ſententiam, de qua Azor. *Inſtit. moral. par.* 2. *lib.* 8. *cap.* 10. *quæſt.* 4. Gambar. *de offic. legat. lib.* 6. *num.* 743. *& ſeqq.* Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 36. *num.* 42. *&* 43. *& lib.* 2. *cap.* 136. *num.* 8. Pignattell. *conſult. Canon. tom.* 2. *conſult.* 2. *num.* 2. Caccialup. *de Penſion. quæſt.* 15. *num.* 5. Ricciul. *de jur. perſon. extr. grem. Eccleſ. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 26. Gig. *de penſion. quæſt.* 55. *num.* 4. Vivian. *de Jurepatr. lib.* 3. *cap.* 9. *num.* 55. Angel. *de Confeſ. lib.* 2. *quæſt.* 50. *n.* 4. Graſſ. *de effect. Cleric. effect.* 8. *num.* 11. & dixit Rota *deciſ.* 212. *num.* 6. poſt Torr. *de pact. futur. ſucceſſ.* coram Ninott. *deciſ.* 2. *num.* 2. *& articulo magiſtraliter diſcuſſo deciſ.* 69. *n.* 17. *& ſeqq. & deciſ.* 216. *&* 338. *per tot.* coram Card. Celſo, *& in rec. deciſ.* 355. *num.* 9. *par.* 14.

Militia enim Sæcularis de Diametro contrariatur 17
Statuto Clericali, per modum, ut ſicuti miles Chriſti, ſeculi miles eſſe deſinit, cùm Deo, & ſeculo ſimul Militari non poſſit, *can. quicumque il ſecondo* 23. *quæſt.* 8. ita etiam Clericus Militiam Secularem aſſumens, Chriſti miles eſſe deſiit, & indignus efficitur conſequendi fructus, ſeu proventus Eccleſiaſticos qui ſtipendia dicuntur Clericorum, quorum arma lacrymæ ſunt, & orationes, ex ſententia Divi Ambroſii, relata *in Can. convenior.* 23. *qu.* 8. *can. porro* 16. 18
qu. 3. Lup. *de Bello, & Bellator.* §. *Habeas ſub n.* 1. Ricc. *in praxi rerum fori Eccleſ. deciſ.* 371. *num.* 4. Graſſ. *de effect. Clerical. effect.* 20. *n.* 40. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *tit. de diſcipl. Cleric.* §. 18. *n.* 9.

Ex qua adeò evidenti, & inexſcuſabili incompatibilitate inter unam, & alteram militiam Eccleſiaſticam nempe, & Secularem deſcendit, quòd Clericus ad 19
Sæculi militaria ſtipendia accedens, Eccleſiaſticis omnibus proventibus ipſo jure, & abſque ulla præcedenti monitione privatus remanet, juxta Gloſ. *communiter receptam in cap. final. verb. redierint de Cleric. non reſid.* ibi — *ſuper hoc tamen diſtinguo, quia aut habet Eccleſia eum pro derelicto, aut non, ſi habet eum pro derelicto, puta quia contraxit matrimonium, vel factus eſt miles, &c. cùm de hoc conſtiterit; Epiſcopus ſtatim poteſt Eccleſiam illam aliis conferre, &c. ſi verò non habet eum pro derelicto, monendus eſt* — & tradunt *Querada controv. forenſ.* 29. *num.* 43. Ciarlin. *controv. forenſ. lib.* 1. *cap.* 36. *num.* 43. *& lib.* 2. *cap.* 136. *num.* 5. *&* 6. Gig. *de penſ. qu.* 55. *num.* 2. Ricciul. *de jur. perſon. extra grem. Eccleſ. lib.* 7. *cap.* 5. *num.* 14. *& ſeqq.* Tondut. *de penſion. cap.* 77. *num.* 18. Garz. *de Benefic. par.* 1. *cap.* 5. *num.* 11. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſc. par.* 3. *alleg.* 57. *n.* 216. *& de Jur. Eccleſ. par.* 3. *cap.* 14. *num.* 31. Galerat. *de renunciat. centur.* 1. *renunciat.* 31. *num.* 18. Rota *in Romana Penſionis* 14. *Aprilis* 1679. §. *Fruſtrà* coram bon. mem. Card. Taja.

Quidquid in contrarium ſenſerint nonnulli alii Doctores, freti auctoritate Card. de Luc. *lib.* 5. *reſponſ. moral. dub.* 22. *num.* 8. & diſtinguentes contractum Matrimonii tamquam actum irretractabilem ab aſſumptione militiæ, vel alterius Officii Sæcularis, utpote actum ad placitum retractabilem, quo caſu amiſſione beneficiorum, & Eccleſiaſticarum penſionum Clerici monitionem requirere videntur, quia ultra quod eorum opinio confunditur ab alia, communiori Doctorum Calculo, ut ſupra in contrarium recepta; Ad iſtum effectum amittendi penſiones, & Eccleſiaſtica beneficia Matrimonium, & militia inter ſe pari paſſu procedunt, juxta receptam magiſtralem Gloſ. *in cap.* 20
qualiter, verb. quadriennium de Cler. non reſid. ibi — *Quandiu non renunciat, Clericus ſemper eſt, & licèt vagetur, eum non habet Eccleſia pro derelicto, niſi contrahat contrariam negotiationem, ut ſi fiat miles, vel contrahat Matrimonium* — *& in cap. fin. verb. redierint eodem tit.* ibi — *Aut habet Eccleſia pro derelicto, aut non, ſi habet eam pro derelicto, puta quia contraxit matrimonium, vel factus eſt miles* — Compoſt. *in cap.* 1. *col.* 3. *verſ. ſed do milite de regul. jur.* Barbat. *conſ.* 11. *erga fin. verſ. præterea facit lib.* 1. Gig. *de penſ. quæſt.* 55. *num.* 2. *& conſ.* 23. *num.* 3.

In nihilo penitus juvante, quòd Antinorus licèt 21
militiæ Seculari adſcriptus, ſæva tamen nunquam exercuerit; quia vis non ſtat in actu exercito, qui merè accidentaliter ſe habet, ſed in actu primo, hoc eſt in dimiſſione ſtatus Clericalis & aſſumptione cinguli militaris, per quem actum potentialiter quis propoſitum induit ſæva exercendi, quando caſus evenerit; juxta doctrinam Speculat. *lib.* 1. *par.* 1. *de leg. tit. de diſpenſ.* §. *Juxta num.* 10. *verſ. alii etiam*

tales

tales Barboſ. *de Jur. Eccleſ. lib. primo cap.* 39. §. 2. *num.* 79. *& lib.* 3. *cap.* 14. *num.* 31. *& ſeqq.* Majol. *de irregularie. lib.* 2. *cap.* 6. *num.* 5. Franciſc. Marc. *deciſ.* 396. *num.* 3. *verſ. quia irregularitatem par.* 2. Rota coram Card. Celſo *deciſ.* 69. *num.* 19.

Nec controverſæ penſionis extinctionem Antinorus excludere valuit ſub fundamento, quòd Militiæ Summi Pontificis pro tuitione Status Eccleſiaſtici adſcriptus, pro Eccleſia arma ſumpſiſſe, & per conſequens ab Eccleſiaſtica Militia nullatenus receſſiſſe cenſeatur, quidquid ſecus eſſet ſi in militia alterius Principis Sæcularis nomen dediſſet, juxta notata per Card. de Luc. *de Penſ. diſc.* 46. Quia contrarium deciſum habetur in geminis Tribunalis noſtri deciſionibus editis coram bon. mem. Cardinali Celſo *deciſ.* 69. *& deciſ.* 216. *in earumque confirmatoria prima Jul.* 1665. coram bon. mem. Albergato, in quibus, articulo formiter diſcuſſo, ſtabilitum remanſit, aſſumentes etiam Arma Summi Pontificis cujuſcumque Eccleſiaſticæ penſionis fieri incapaces; Unde, cum in hoc articulo clara habeatur Tribunalis noſtri toties confirmata deciſio, in nulla conſideratione habenda eſt opinio Cardinalis de Luca; qui ex proprio judicio, & tamquam
22 privatus Doctor, ſuam defendens ſententiam, contraponendus non eſt Rotæ auctoritati, cujus opinionem nedum Sententiæ unius, verùm etiam omnium Doctorum prævalere notum eſt, & firmant *Veſtr. in praxi lib.* 6. *cap.* 1. *num.* 18. Gratian. *diſcept. for. cap.* 104. *num.* 56. Kokier. *ſuper indult. primar. prec. ſect.* 4. *fol.* 49. Conciol. *allegat. Civil.* 34. *num.* 41. *& allegat.* 43. *num.* 19. Cavall. *commun. contra commun. in proœm. num.* 25. *& ſeqq.* Lotther. *in apparat. de re benefic. n.* 105. Pair. *de cred. cap.* 4. *quæſt.* 7. *num.* 279. Tanagl. de Sac. Rot. Rom. *Auditor. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 1. & dictum fuit in *recent. deciſ.* 256. *num.* 17. *par.* 7. coram Buratto *deciſ.* 863. *num.* 13. *in Romana ſeu Nicien. Fideicommiſſi* 14. *Decembris* 1703. §. *Non ſolum* coram Reverendiſſimo P. D. Molines, *& in Romana evictionis* 17. *Februar.* 1710. §. *Et quidquid dixerint* coram Eminentiſſimo Cardinali Scotto, *& in Camerinen. Succeſſionis* 14. *Junii* 1715. *ſub* §. *Quamquam vero* coram R. P. D. meo Perro.

23 Maximè quia deciſiones prædictæ legali, ac perurgenti admodum ratione vallatæ dignoſcuntur, Romanus enim Pontifex duplicem in terris repræſentat perſonam; alteram Vicarii Chriſti, alteram verò Principis Sæcularis in ditione, patrimonio Divi Petri ſubjecta, in qua ad inſtar alterius uniuſcumque Sæcularis Poteſtatis juriſdictionem, omniaque alia Suprema temporalia Jura exercet. *Pap. vergentis* ibique Fagnan. *num.* 2. *de hæretic. cap.* 9. *Venerabilem qui filii ſint legit.* ibi — *id autem in Patrimonio B. Petri libere poteſt Apoſtolica Sedes efficere, in quo, & Summi Pontificis auctoritatem exercet, & Summi Principis exequitur poteſtatem* — Card. de Luc. *de feud. diſc.* 93.
24 *& de dot. diſc.* 22. *utrobique num.* 6. — Ideoque dum Pontificis militiæ pro tuitione ſtatus temporalis quis ſe adſcribit, inſervire non dicitur Papæ, uti Chriſti Vicario, & pro Eccleſiæ defenſione, quæ juxta illud D. Thomæ Cantuarienſis *more Caſtrorum non cuſtoditur*, ſed Papæ tamquam Principi Sæculari famulatum præbere cenſetur, ut generalibus prætermiſſis, in his præciſis terminis latè probat, contrariis etiam reſpondendo, *Epiſc.* Rocc. *diſput. Jur. cap.* 191. *num.* 32. *& ſeqq.*

25 Et de facto cum in una *Romana Penſionis* 14. *Aprilis* 1679. coram Cardinali Taja dubitatum fuiſſet, an per aſſecutionem officii Capitis Regionis Urbis Eccleſiaſticæ penſiones amitterentur, ſub motivo, quòd eidem officio aliqualis militaris qualitas ineſſet, Rota in ſenſu fuit negativo; non quidem ex eo, quòd hujuſmodi Officiales, qui aliquali Urbis gubernio, potiſſimùm de tempore Sedis Vacantis ſupereminent, Papæ, & conſequenter Eccleſiæ famulatum præbere cenſeantur; Sed quia verè, & realiter præfata officia militari nulla qualitate pollere compertum fuit, ut ex dicta deciſione relata poſt Conſtantin. *ad Stat. Urb. in ordine la* 13. *à num.* 35. *ad* 40.

26 Hoc ipſum præterea confirmante animadverſione, quòd licet Milites Lauretanos, & Pios Milites & Officiales Papæ eſſe non dubitetur; utpote quia ex proprii Inſtituti regulis militare Servitium eidem juxta temporum neceſſitates præſtare teneantur; attamen ad hoc ut in tali ſtatu Eccleſiaſticas penſiones retinere poſſint; Speciali Summorum Pontificum indulto fuerunt muniti, quemadmodum refert Tondut. *de penſion. cap.* 77. *num.* 28. *& ſeqq.* & Rota coram Seraphin. *deciſ.* 758. Quo utique privilegio præfati Militares Ordines opus non habuiſſent, ſi eorum Militaris qualitas cum Clericali ſtatu non eſſet incompatibilis, & per conſequens inductiva extinctionis cujuſcumque Eccleſiaſticæ penſionis, ut in præciſis terminis diſpenſationis retinendi penſiones obſervat Card. de Luc. *de Cenſ. diſc.* 47. *num.* 13. & generaliter dictum fuit *in Bononien. attentatorum* 30. *Junii* 1714. §. *Etenim* coram Reverendiſſimo P. D. Molines, *& in Romana Status Zagaroli* 27. *Martii* 1705. §. *Deveniendo* coram bon. mem. Muto.

Id quod pro indubitato agnovit etiam Sacri Concilii Congregatio, quæ ſub die 20. Junii 1693. cùm per Jacobum Serbolongum Clericum conjugatum ſupplicata fuiſſet pro diſpenſatione retinendi nonnullas Eccleſiaſticas penſiones, ex quo à tribus ante annis per ſan. mem. Alexandrum VIII. deputatus fuerat in Vexilliferum, vulgò *Cornetta* Equitum Levis Armaturæ pro Summi Pontificis cuſtodia; reſpondit dictum *Oratorem eſſe diſpenſandum, facto tamen verbo cum Sanctiſſimo*, quo per ejuſdem Congregationis Secretarium expleto — *Sanctitas Sua Sacræ Congregationis ſententiam benignè approbavit; Oratorem abſolvit ad cautelam in præteritum; penſiones hucuſque perceptas condonavit, ac in futurum cum eo diſpenſavit; itaut durante ſervitio inter cohortes, & ad cuſtodiam Summi Pontificis indultum in Statu Clerici conjugati ampliandum, & extendendum ſit ad hujuſmodi Statum Militarem, ac proinde penſiones præfatas percipere, & retinere valeat, ac ſi Militiæ adſcriptus non eſſet* — Quæ ſanè Sacræ Congregationis Concilii re- 27
ſolutiones, tamquam legis univerſalis vim obtinentes, & in utroque Foro obligatoriæ ex plenè deductis per Fagnan. *in cap. Quoniam de Conſtit. n.* 6. *& ſeqq.* nec non per Paſſerin. *de Stat. Homin. quæſt.* 187. *art.* 1. *obſervat.* 3. *num.* 447. ſemper à Tribunali noſtro reverenter exceptæ fuere, ut pluries declaratum fuit, præſertim coram Peuting. *deciſ.* 5. *num.* 5. *& deciſ.* 318. *num.* 2. coram Cavaler. *deciſ.* 627. *num.* 8. *in Hiſpalen. Viſitationis* 25. *Novembris* 1701. §. *Cumque adverſus* coram Reverendiſſimo P. D. Molines, *& in Baren. Teſtamenti* 21. *Aprilis* 1704. §. *Avulſis* coram R. P. D. meo Anſaldo.

Reſponſione non attenta, quod præfata Sacræ Congregationis Concilii reſolutiò ad cautelam, & pro ſerenitate Oratoris emanaverit, quia ex tenore ejuſdem reſolutionis per Paulum Emilium de Rampalibus actorem in authenticam formam exhibitæ apparuit, eam abſolutè prodiiſſe ſub verbis — *Oratorem eſſe diſpenſandum* — ſub qua etiam formula proceſſit Summus Pontifex in ejuſdem reſolutionis approbatione; ſimpliciter dicendo — *in futurum cum eo diſpenſavit* — & licèt in eadem reſolutionis confirmatione, Papa Oratorem ad cautelam abſolvere quoque expreſſerit, attamen hoc intellexit reſpectu penſionum ab Oratore in præteritum in ſtatu militari perceptarum, quas inſuper eidem condonavit ibi — *Oratorem abſolvit ad cautelam in præteritum, penſiones hucuſque perceptas condonavit, &c.* — quod ſummo jure declaratum fuit, quia cùm Penſionarius Orator antea in dubio, & conſequenter in bona fide verſatus fuiſſet, cum qua etiam bona fide penſiones exegerat, nulla forſan abſolutio pro earumdem penſionum perceptione convalidanda neceſſaria conſiderari poterat, ut ad rem advertit, Fagnan. *in cap. Quoniam de conſtit. num.* 33. *& ſeqq.*

Præmiſſis non obſiſtente deciſione *in Romana Penſionis* 29. *Februarii* 1793. coram bon. mem. Cardinali Caprara, quoniam ea loquitur in terminis Feudatarii Eccleſiaſtici, toto Cœlo diverſis ab iſtis Militum in Caſtris inſervientium; Ille enim militiam ex propria perſona ſequi non tenetur, ſed eam per alios poteſt exercere, quod nullo modo procedere poteſt

reſpectu militis, qui in Caſtris continuò degere tene-
28 tur, nec alium ſubſtituere valet: ut obſervant Soccin. *ſen. conſ.* 257. *ſub num.* 1. *lib.* 2. Jacobin. *de feud. verb. & promiſerunt n.* 2. Fagnan. *in cap. quæ in Eccleſiarum num.* 25. *& ſeqq. de conſtitution.*

Fortiùs quia attentis rationibus, quibus deciſio præfata innixa apparet, illam in præſenti hypotheſi potius aſſiſtere, quam reſiſtere animadvertunt DD. in ea porrò eatenus firmatum extitit, penſionarium per feudi acquiſitionem penſionem Eccleſiaſticam non amiſiſſe, quatenus probata non fuerat qualitas juriſdictionalis cum jure ſanguinis, quod cum Clericatu eſt prorſus incompatibile; Unde ſuppoſita qualitate feudali cum jure ſanguinis, videtur Rotam admittere
29 penſionis extinctionem etiam in Feudatario Eccleſiaſtico, argumento ducto à contrario ſenſu, quòd validiſſimum pluries dictum fuit præſertim in *Ferrarien. Decimarum* 15. *Junii* 1703. §. *Præſuppoſito* coram R. P. D. meo Molines.

Quæ verò, inhærendo opinioni Card. de Luc. *de penſion. diſc.* 46. in eadem deciſione deducta fuere, circa qualitatem militaris ſervitii Papæ præſtiti pro excludenda extinctione penſionis, inducta ex ejuſdem militiæ aſſumptione, tamquam perfunctoriè, ac per tranſennam in eadem deciſione cumulata, ac veluti aliis Tribunalis noſtri deciſionibus, quæſtionem ex profeſſo tractantibus contraria, in nulla penitùs conſideratione habita fuere, prout ea nulla animadverſione digna eſſe, perpetuò noſtrum Tribunal proteſtatum fuit, & in ſpecie coram Seraphino *deciſ.* 299. *in fin.* coram Bichio *deciſ.* 480. *num.* 31. *in rec. deciſ.* 17. *num.* 9. *par.* 7. *& deciſ.* 169. *num.* 31. *par.* 11.

Et ita utraque, &c.

RESPONSIO.

30 Huic deciſioni meum nunquam potui captivare intellectum, adeout firmiter tenebam, quòd ſi hæc cauſa iterum fuiſſet propoſita, Sac. Rota ab ea receſſiſſet, dum examinando ejus rationes, & fundamenta, ea ſubſiſtere non poſſe mihi videntur.

Tota enim ratio fundamentalis ejuſdem deciſionis ſtetit in eo, quòd hæc penſio fuerit aſſignata Domino de Antinoris in titulum Beneficii, & quòd proinde ſtatim ac ipſe Antinorus armatæ militiæ in copiis Pontificiis nomen dedit, præfata penſio *ipſo jure* extincta penitus remanſerit, ut ex §. *Tota* ejuſdem deciſionis, ſed hæc ratio fundamentalis adverſæ reſolutionis videtur procedere non poſſe.

Quoniam in primis hujuſmodi penſio non fuit aſ-
31 ſignata Domino de Antinoris, in titulum Beneficii, & tamquam Beneficium Eccleſiaſticum; Pro cujus veritatis aſſecutione duæ diſtinguendæ ſunt ſpecies penſionum; Alia enim eſt penſio, ſeu portio redditum ſuperexcedentium perpetuò auctoritate ſuperioris ſeparata à redditibus Eccleſiæ, ſeu Beneficii, ut ſit unum Beneficium pro Clerico; Et alia eſt penſio ad tempus ſeparata, ſeu quæ ſimpliciter conſtituitur ad tempus ſuper fructibus Beneficii, & Clerico aſſignatur ad particulare ejus commodum auctoritate ſuperioris juxta diſtinctionem traditam per Fagnan. *in cap. ad audientiam de reſcript. num.* 41. *&* 48. Gigas *de penſion.*
32 *quæſt.* 3. Prima penſio eſt Beneficium Eccleſiaſticum, & datur in titulum Beneficii Eccleſiaſtici, ad *Text. in cap. conquerente de Cleric. non reſiden.* & docent Gigas *de penſ. quæſt.* 1. *n.* 1. *& quæſt.* 28. *num.* 20. Fagnan. *ubi ſupra n.* 44. Tondut. *de penſion. cap.* 17. *num.* 33. *& ſeqq.* Secunda verò penſio non eſt Beneficium Eccleſiaſticum, nec datur in titulum Beneficii Eccleſiaſtici, ſed ut commodiùs Clericus Penſionarius ſuſtentari valeat, Gloſſ. *in cap. Quamvis il primo de præbend. in* 6. *verb. per Beneficia*, ut reprobatis contrariis, ac eorum rationibus tuetur idem Fagnan. *ubi ſupra n.* 98. ibi – *Verùm his non obſtantibus arbitror dicendum, nec penſiones, quæ hodie ex ſtylo Curiæ Clericis reſervantur, eſſe Beneficia Eccleſiaſtica, nec propriè, & ſtrictè loquendo venire Beneficii appellatione* – Imol. *in Clement. Quoniam n.* 34. *de vita, & honeſt. Cleric.* Navar. *conſ.* 43. *num.* 9. *de Simon.* Caccialup. *de penſ. quæſt.* 30. *num.* 10. & alii quos recenſet Rota *in Romana penſionis* 29. *Februarii* 1692. coram Card. Caprara poſt Bertacchin. *vot.* 83. *ſub num.* 28. *&* 29. ubi reprobato, Garz. *de benefic. par.* 5. *capit.* 80. fuit approbata ſententia Fagnani.

Penſio reſervata Domino de Antinoris non eſt primæ, ſed ſecundæ ſpeciei, dum non fuit auctoritate ſuperioris perpetuò ſeparata à fructibus Beneficii per Canonicum de Rampalibus nunc poſſeſſi, ut ſit unum Beneficium, ſed fuit ad tempus ſeparata, & conſtitúta ſuper eiſdem fructibus pro commodiore ſuſtentatione penſionarii. Et licèt ſit quid ſpirituale, aut ſpiritualitati annexum Garz. *de beneſ. par.* 5. *cap.* 5. 33
num. 10. & alii exadverſo relat. *in dict. deciſ.* §. *Tota* non proinde ſequitur, quòd ſit Beneficium, aut detur in titulum Beneficii, ut proſequitur idem Fagnan. *ubi ſupra num.* 115. ibi – *Non obſtant argumenta contraria, nam ad primum, &c. reſpondetur concedendo penſionem hodie non eſſe quid merè temporale, ſed ſpirituali annexum, &c. ſed hoc non ſequitur, ut penſio proprie ſit Beneficium* – Cardinal. de Luca *ad Concil. diſc.* 12. *num.* 5. Si igitur penſio hæc non fuit aſ- 34
ſignata Domino de Antinoris in Beneficium Eccleſiaſticum, ſeu in titulum Beneficii Eccleſiaſtici, ſequitur quòd ipſe aſſumendo militiam Summi Pontificis non amiſerit penſionem juxta Doctrinam Imolæ *in Clement.* 1. §. *Eadem de ſupplen. negligen. Prælat. num.* 26. ibi – *Quid ſi Penſionarius uxoretur, vel miles fiat, an vacet penſio; Dic quod non, ubi non eſt aſſignata in Beneficium Eccleſiaſticum*, quam ſequitur Rota *deciſ.* 335. *num.* 2. coram Bichio.

Verùm etiam per malam Hypotheſim omiſſo, quòd hæc penſio fuerit de prima ſpecie ſuperiùs diſtincta, non inde ſequitur, quòd præfatus de Antinoris penſionarius per aſſumptionem militiæ in copiis Pontificis remanſerit ipſo jure privatus penſione, & hæc ipſo jure extincta, quoniam cùm pœna privationis Beneficiorum, & penſionum ſit graviſſima, & æqui- 35
parata morti civili Rot. *in Friſignen. Parochialis* 8. *Aprilis* 1715. §. *Ex ſimplici* coram Eminentiſſimo Scotto, ad hoc ut Clericus penſionarius, aut Beneficiatus per aſſumptionem militiæ in copiis Pontificis amittat, ſeu privatus remaneat ipſo jure, & ipſo facto penſione, aut Beneficio, indiſpenſabiliter requiritur aliqua lex, Canon, aut Conſtitutio Apoſtolica, quæ hujuſmodi pœnam privationis ipſo jure, & ipſo facto incurrendam imponat, dum juxta communem omnium Doctorum ſententiam pœna privationis numquam incurritur ipſo jure, niſi ſit jure expreſſa Gloſſ. *in cap. tranſmiſſæ de Jurepatr. verb. ex vi Jurepatro-* 36
natus in fine ibi – *quia cùm ſit illud pœna, non debet imponi, niſi exprimatur, quod ſit imponenda* – Fælin. *in cap. inquiſitionis colum.* 2. *extra de accuſ.* ibi – *Eſſe doctrinam, quod numquam aliquis eſt privatus ipſo jure Beneficio, niſi ſit jure expreſſum* – Tiraquell. *in l. ſi umquam verb. revertatur tom.* 6. *n.* 248. ibi – *Quin etiam numquam incurritur pœna privationis ipſo jure, niſi ſit jure expreſſa* – Gabriel. *conſ.* 187. *n.* 6. *tom.* 2. ibi – *Numquam cenſetur ipſo jure pœna impoſita niſi lege exprimatur*, Imol. *in cap. Querelam de jur. juran. num.* 2. ibi – *Et pro hoc etiam facit, quia non reperitur expreſſum, quòd iſtud crimen inducat privationem Beneficii* – & infra ibi – *Quòd pro nullo crimine debet Clericus deponi, niſi in quantum reperiretur in jure expreſſum* – Gonzalez *ad regul. Cancell. gloſſ.* 15. *num.* 136. Rot. *deciſ.* 24. *num.* 8. poſt Tamburin. *de jur. Abbat. tom.* 3.

Immo ad inducendam hanc pœnam privationis Be- 37
neficiorum, aut Penſionum ipſo jure incurrendam, non ſufficit quæcumque lex, ſed hæc debet eſſe talis, ut utatur dictionibus, quæ ſignificent expreſsè ſententiam latam, ut ſunt iſtæ, *ipſo jure, ipſo facto; abſque alia ſententia; authoritate hujus legis; abſque ulla declaratoria; ſtatim; ex tunc, incontinenti, ſinè mora* juxta Gloſſ. *in cap.* 1. *de reſcript. in* 6. *verb. ipſo jure Text. in cap. literas de conceſſ. præben. & in cap. quam ſit*, ibique Gloſſ. *de elect. in* 6. Tuſch. *concluſ.* 719. *num.* 8. 20. *&* 29. *lit. P.* Sayr. *in Cla. Reg. lib.* 3. *cap.* 8. *n.* 18. *& ſeqq.* Si enim lex pœnalis utatur verbis tantùm comminatoriis, ut ſi ibi dicatur – *ſub pœna, ſub interminatione privationis penſionum, aut Beneficiorum inhibemus, prohibemus, &c.* – non continet ſententiam latam, ſed ferendam, ſicuti non con-

continet ſententiam, latam, ſed ferendam, ſi utatur verbo, vel participio ſignificante actionem futuri temporis, aut verbo imperativi modi ſignificante hominis miniſterium ex. gr. ſi dicatur – *Penſione, aut Beneficio erit privandus, aut penſione privetur* – ad Text. *in cap. Dolentes de celebr. Miſſ.* ibique Gloſſ. *verb. ſub pœna, & in cap. cùm eſſet de Teſtament. & in Can. unic. de ſagittar. verb. ſub anathemate, & in cap. ſicut de Simon. verb. ſub interminatione anathematis, & in cap. ſi vir. de Adult. & Stupr. & in cap. Cùm tu de uſur.* Abb. *in cap. 51. diligenti n. 18. de foro competen.* Fælin. *in cap. Rodulphus de reſcript.* Tuſch. *dicta concluſ. 719. num. 11. lit. P.*

38 Poſito hoc incontrovertibili juris principio; in toto corpore juris Canonici nulla adeſt lex, nullus Canon, nec extra illud ulla reperitur Conſtitutio Apoſtolica, quæ inducat ipſo jure, & ipſo facto amiſſionem Penſionis, aut Beneficii propter ſimplicem aſſumptionem militiæ, ut notant Tondut. *de penſion. cap. 77. n. 1. & ſeqq. & num. 10. 11. & 13.* Card. de Luca *de penſion. diſcur. 46. num. 8. diſc. 73. n. 16.* Caten. *reſol. 11. n. 6. & ſeqq.* Rot. *dec. 279. n. 12. par. 16. & deciſ. 253. n. 15. par. 19. recent. & in Romana penſionis 17. Junii 1697.* coram bon. mem. Muto poſt Antonell. *de jur. & oner. Cleric. deciſ. 22. num. 2.*

Unde neceſſariò conſequitur, quòd Dominus de Antinoris per aſſumptionem militiæ in copiis Ponti-
39 ficiis in qualitate Ducis militum non remanſerit ipſo jure, & ipſo facto privatus ſua penſione, nec hæc ipſo jure extincta, ſed ut ea privaretur, ſaltem neceſſaria erat trina monitio, vel una pro tribus, ut eſereret militiam, & ad ſtatum Clericalem rediret, imò etiam, & poſtmodum neceſſaria erat ſententia declaratoria, ut ex præfato inconcuſſo principio deducunt Gig. *de penſ. quæſt. 55. num. 3.* Azzor. *inſtit. moral. par. 2. lib. 8. cap. 10. quæſt. 4.* Caſtropal. *oper. moral. tom. 2. tract. 13. de Benefic. diſput. 1. par. 11. §. 10. num. 9.* Pignattell. *conſult. 2. tom. 2. num. 9.* ibi – *Quatenus verò dicatur penſionem fuiſſe reſervatam uti Clerico, illam tamen non eſſe extinctam ipſo facto, ſed prærequiri legitimam monitionem, ut Clerico Penſionario non parente, & officium Sæculare non deſerente, extingui poſſet, certum omnino exiſtimo* – & *num.* 10. ibi – *Attamen aliqui ſaniores volunt Clericum effectum militem monendum eſſe, antequam penſione Eccleſiaſtica privetur, ut militiam deſerat, & ad ſtatum Clericalem redeat* – Antonell. *de juribus, & oneribus Cleric. lib. 1. par. 3. cap. 41. num. 2.* ibi – *Alioquin ſubjacent pœnæ privationis, non tamen ipſo facto ex ſola præſumptione deſertionis ſtatus Clericalis, ſed poſt trinam legitimam præmiſſam monitionem, vel unam pro tribus, ut militiam deſerant, & ad ſtatum Clericalem redeant, ac etiam poſt ſubſecutam deſuper Judicis ſententiam declaratoriam, ſi in minoribus ordinibus, vel Subdiaconatu, vel Diaconatu ſint conſtituti* – Rota *in Romana penſionis* apud Bertacchin. *vot. deciſiv. 93. num. 39.* ibi – *Ad quem effectum debebat præcedere trina monitio, ſeu ſuperioris interdictum, quo Penſionarius inſtrueretur, antequam privetur* – Rot. *deciſ. 279. n. 4. par. 16. & deciſ. 172. n. 11. par. 19. recent.* & clarè Rot. *in Romana penſionis* coram bon. mem. Eminentiſſimo Cardinali Taja *poſt Conſtantin. ad Statut. Urbis deciſ.* 13. ibi – *Et admiſſo etiam quod officium eſſet militare, & Clericatui repugnans, adhuc Julius prius debuiſſet moneri, & citari ut ſtatim tale officium dimitteret, vel audiret ſe per ſententiam declarari incapacem Beneficii, & penſionis, quia cum privatio iſta caſu inducatur ex præſumptione, qua miles creditur deſerere ſtatum Clericalem, & aſſumere ſtatum omnino incompatibilem, utique cùm hujuſmodi ſtatus poſſit ſubito deſeri, & arma ſtatim deponi, & rediri ad Clericatum, ideo ad inferendam deſertionem ſtatus Clericalis neceſſaria eſt monitio* –

40 Maximè quia idem Dominus de Antinoris ad ſæva numquam devenit, nec alium actum prorſus contrarium Clericatui exercuit, ſed vixit honeſtè, ut Clericus, dum omnibus notum eſt in ultimo Pontificio Armamento, nec ipſum, nec ejus milites ſclopum ullum explodiſſe contra ſuſpectos inimicos Status Eccleſiaſtici, quo caſu eum non amiſiſſe ipſo jure penſionem docent Lotther. *de re benef. lib. 3. quæſt. 26. num. 90.* ibi – *quæ omnia tamen, quoad hanc pœnam amiſſionis Beneficii ipſo jure, non ita de plano procedere intelligerem ſaltem, ubi ad ſæva etiam non eſt deventum* – Tondut. *de penſion. cap. 77. num. 11.* Rodulphin. *alleg. 97. num.* 11.

Nullatenus attenta reſponſione contrariæ deciſionis §. *In nihilo,* quòd licet idem Penſionarius ſæva non exercuerit, potentialiter tamen induit propoſitum ſæva exercendi, quando caſus devenerit; Quo-
niam etiam omiſſo, quòd potentialiter induerit hu- 41
juſmodi animum ſæva exercendi, non per hoc ſequitur, quòd ipſe remanſerit ipſo jure privatus penſione, cùm, ut ſupra dictum fuit, non adſit lex ulla, quæ hujuſmodi pœnam ipſo jure inducat contra eum, qui habet animum exercendi ſæva, ſi enim eſſet impoſita pœna privationis beneficii, aut penſionis ipſo jure incurrenda habenti propoſitum, & animum exercendi ſæva, omnes Beneficiati, aut Penſionarii, qui haberent ſimplicem animum, & propoſitum occidendi proprium inimicum, aut calumniatorem, ac ſuper eo exercendi ſæva, quando caſus deveniret, eſſent ipſo jure privati eorum Beneficiis, & Penſionibus, & plus puniretur ſimplex animus, & propoſitum homicidii, quam ipſum actuale homicidium, dum per hoc etiam qualificatum non amittitur ipſo jure Penſio, aut Beneficium, Gabriel. *conſ. 187. lib. 2. num. 1.* Sabell. *verb. penſion. n. 20. §. Quod penſio.*

Hæc eadem veritas nimirum, quòd per aſſumptio- 42
nem militiæ penſio ipſo jure non extinguatur, nec Penſionarius ipſo jure illa privetur, deducitur ex ipſamet reſolutione Sacræ Congregationis Concilii à contraria deciſione relata in §. *Id quod;* Etenim ſi per aſſumptionem militiæ Pontificiæ ipſo jure extingueretur penſio, Sacra Congregatio non dixiſſet Sorbolongum Penſionarium, & inſervientem militiæ Pontificiæ eſſe diſpenſandum, nec Pontifex cum eo diſpenſaſſet ad cautelam, ſed debuiſſet ei concedere novum Indultum, & de novo reſervare penſionem, quæ ipſo jure fuiſſet extincta; Igitur ſi non dixit eſſe ei concedendum novum Indultum, & ſi hoc Pontifex non conceſſit, ſed ſolùm cum illo diſpenſavit, ſequitur; quòd nec Sacra Congregatio, nec Pontifex exiſtimaverint, penſionem per aſſumptionem militiæ Pontificiæ fuiſſe extinctam ipſo jure, & de facto Sacra Congregatio Concilii, antequam procedatur ad declarandam penſionem extinctam ob aſſumptam militiam armatam, ſemper cenſuit, ut præmittatur monitio, ut tradit Pignattell. *conſult. 2. n. 11. tom. 2.*

Id ipſum admittere videntur Judices, quia in hac 43
Cauſa judicarunt ſuper Poſſeſſorio, ac etiam ipſamet hæc Sacra Rota, nam tam Vicarius Generalis Peruſiæ, quam A. C. ac Signatura Juſtitiæ, non obſtante, quod per beneficiatum fuerit declaratum in his Tribunalibus, quod penſio hæc fuerit extincta ſtatim, ac dictus Penſionarius aſſumpſit militiam in copiis Pontificiis; conceſſerunt eidem Penſionario manutentionem in poſſeſſione exigendi penſionem; Hæc etiam Sacra Rota ſtatuit, quòd per exceptionem militiæ non ſit retardanda poſſeſſio exigendi penſionem, ut *in deciſ. 1143. num.* 4. coram Coccin. ſi hæc penſio fuiſset ipſo jure extincta non competiiſset Penſionario aſsumente militiam manutentio in poſseſſione exigendi penſionem, cùm deficeret ipſo jure jus, & titulus poſseſſionis, ut fuit reſolutum à Sacra Rota *in Neapolitana penſionis 17. Februarii 1698. §. Cùm itaque* coram R. P. D. Anſaldo, ubi ex eo, quia per aſsumptionem ſtatus Conjugalis amittitur ipſo jure penſio, fuit denegata Penſionario, qui contraxit matrimonium, manutentio in poſseſſione exigendi penſionem; Igitur ſi præfati Judices non obſtante dicta exceptione, conceſserunt hujuſmodi manutentionem ſupradictæ penſionis, & Sacra Rota decrevit in ſimili Cauſa eam non eſse retardandam per hanc exceptionem, ſignum evidens, quòd tam dicti Judices, quàm Sacra Rota agnoverint hanc penſionem non fuiſse ipſo jure extinctam per ſuſceptionem militiæ in copiis Pontificiis.

Sed hic non ſiſtunt rationes oſtendentes claram,
& manifeſtam inſubſiſtentiam contrariæ deciſionis. 44
Reflectebam enim, quòd germana ratio etiam à con-

traria deciſione admiſſa in §. *Militia*, *& in* §. *Ex qua*, propter quam amittantur penſiones, & beneficia Eccleſiaſtica ab aſſumente militiam ſæcularem, fundatur in præſumptione, quòd per aſſumptionem talis ſtatus ſæcularis cenſeatur habere tam Eccleſiam, quàm Clericatum pro derelicto, eo quia effectus miles ſæculi deſinit eſſe miles Chriſti. Sed in caſu præſenti nullatenus concluditur in Domino de Antinoris talis animus habendi tam Eccleſiam, quàm Clericatum pro derelicto, tum attento ſubſecuto effectu, tum attenta

45 indole militiæ per ipſum aſſumptæ. Et quidem attento ſubſecuto effectu ipſe poſt diſſolutum ultimum armamentum Pontificium non proſecutus fuit militarem fortunam in aliis bellis, ſed ſtatim dimiſit militiam, rediit ad Clericatum, & ad Eccleſiam, & ſic prædicta præſumptio cauſativa amiſſionis penſionum eliſa remanſit, & refracta, itaut trahi illationem poſſit ad extinctionem penſionis, ut arguit Card. de Luca *in conflict. ration. & leg. obſerv.* 270. *n.* 26. *verſic. tum etiam quia*, *& de translat. penſion. cap.* 13. *ſub num.* 12. *verſ. etſi propoſitio*.

46 Attenta verò indole militiæ per ipſum aſſumptæ, Dominus de Antinoris non aſſumpſit militiam Principis ſæcularis, ſed Summi Pontificis non ad formale bellum offenſivum, ſed ad defenſam Eccleſiæ, & patrimonii Chriſti, & Clericorum, motus non gloriæ inanis, ac divitiarum cupidine, ſed ſuaſionibus Pontificiis, ſeu Summi Pontificis fœliciter Regnantis, qui tanto ſtudio omnes requiſivit ad onus militare ſubeundum. Licèt admittatur, quod Penſionarius per aſſumptionem militiæ Principis ſæcularis, amittat penſionem, eo quia cùm ſe adſcribat ſervitio Principis ſæcularis, & præſtet ei juramentum fidelitatis, cenſetur habere Eccleſiam pro derelicta, & deſinit eſſe miles Chriſti, ſeu Eccleſiæ, & fit miles ſæculi; quo caſu procedere poſſunt geminæ Gloſſæ *in cap. qualiter verb. quadriennium*, *& in cap. fin. verb. redierint de Cleric. non reſid.* & omnes aliæ auctoritates in contraria deciſione relatæ §. *Tota cum duobus ſeqq.*

47 Tamen per aſſumptionem militiæ Summi Pontificis non amittitur penſio, quia Penſionarius per hujuſmodi aſſumptionem militiæ pro defenſione Eccleſiæ non efficitur miles ſæculi, ſed Eccleſiæ, & cùm defendat Eccleſiam dici non poteſt habere Eccleſiam pro derelicta, ut in his terminis firmavit Card. de Luc. *de penſ. diſc.* 46. *num.* 2. *& ſeq. & in tract. de feud. diſc.* 54. *num.* 10. *verſic. unde propterea*, quem poſtea ſequuta fuit Sac. Rota *in Mediolanen. penſionis* 28. *Junii* 1666. §. *Qui à jure* coram Ottalora, *& in Romana penſionis* 29. *Februarii* 1692. coram clar. mem. Cardinali Caprara apud Bertacchin. *vot. deciſ.* 93. *num.* 37.

Non ſubſiſtente reſponſione contrariæ deciſionis in §. *Præmiſſis*, quòd Sacra Rota *in dicta Romana penſionis* coram bon. mem. Eminentiſſimo Caprara loquatur in terminis Feudatarii Eccleſiaſtici toto Cœlo diverſis ab iſtis militum; Etenim juxta ſenſum non ſolùm omnium Doctorum, ſed etiam ipſius Sac. Rotæ

48 *in dicta Romana Penſionis* §. *Cæterum n.* 38. militia, & feudum quoad effectum amiſſionis, aut non amiſſionis penſionis pari paſſu procedunt. Quemadmodum enim licèt Clericus amittat Clericatum, & conſequenter etiam penſionem, ſi recipiat, & aſſumat feudum à Principe ſæculari, eo quia feudum ſæculare cùm ſit militia, & quidem major hac, de qua agitur propter formale, ac magis ſolemne fidelitatis, vel ſubjectionis juramentum, quod præſtatur Principi Laico, eſt incompatibile cum Clericatu ad *Text. in cap. primo* §. *Ex hoc illud de fœmin.* Card. de Luca *de feud. penſ. diſc.* 48. *num.* 3. Nihilominus per aſſecutionem feudi Eccleſiaſtici, cujus ſit Princeps, ac Dominus Papa, Clericus non amittit Clericatum, nec penſionem, ea ratione, quia Clericus per aſſecutionem feudi Eccleſiaſtici non efficitur miles ſæculi, ſed durat miles Eccleſiæ, ut expreſsè docet Jaſon. *conſ.* 117. *ſub num.* 1. *lib.* 4. ibi – *In feudo Eccleſiaſtico ceſſant rationes, quæ aſſignantur in præallegatis juribus feudorum prohibentibus Clericos ſuccedere in feudis, videlicet, qui factus eſt miles Chriſti, deſinit eſſe miles ſæculi, &c. Et quod nemo militans Deo implicet ſe negotiis ſæcularibus; nam iſtæ rationes militant in feudis ſæcularibus, non autem in feudis Eccleſiaſticis; nam propter feudâ Eccleſiaſtica non efficitur miles ſæculi, ſed durat miles Eccleſiæ* – Et ſequuntur Fagnan. *in cap. quæ in Eccleſiarum num.* 164. *de Conſtit.* Oſaſch. *deciſ.* 27. *n.* 17. Bellett. *diſquiſ. Cleric. tit. de Diſciplin.* §. 18. *n.* 15. Ita licèt admittatur, quòd per aſſecutionem militiæ Principis ſæcularis Clericus penſionarius amittat Clericatum, & penſionem, tamen per aſſecutionem militiæ Summi Pontificis non amittit Clericatum, nec penſionem.

Nec Sacra Rota in *dicta Romana penſionis* firmavit penſionarium per feudi acquiſitionem, penſionem Eccleſiaſticam non amiſiſſe, quatenus probata non fuerat qualitas juriſdictionis cum jure ſanguinis, ut prætenditur à contraria deciſione in §. *Fortius*, ſed firmavit penſionarium, per feudi acquiſitionem penſionem Eccleſiaſticam non amiſiſſe quia non præſtitit juramentum ſolemne fidelitatis, vel ſubjectionis Principi ſæculari, ſed Papæ, dum Sacra Rota in dicta deciſione non deſumit incapacitatem feudaliſtæ Principis ſæcularis ab irregularitate, quæ contrahitur à juriſdictione cum jure ſanguinis, ſed à ſubjectione Principi ſæculari, cui præſtatur juramentum de fideliter ſerviendo, ut in §. *Cæterum num.* 38. ibi – *Ideoque cùm incapacitas feudaliſtæ Principis ſæcularis non proveniat ab irregularitate, quæ contrahitur in militia, ſed potiùs à ſubjectione ſæculari Duci militum, vel Principi, cui præſtatur juramentum de fideliter ſerviendo, ceſſante hac ratione incompatibilis ſubjectionis in ſervitio Papæ, cui tamquam legitimo, & univerſali Superiori, ac Domino Eccleſiaſtici præſtant ſubjectionem, & juramentum fidelitatis naturaliter debitæ, &c. reſolvitur proinde quivis ſomus incompatibilitatis, & quævis aſſerta repugnantia cum ſtatu Clericali, quæ ad inducendam privationem penſionis poſitivè requirebatur, dum animus dimiſſionis ſtatus Clericalis præſumitur abeſſe.*

Irrelevans autem omnino mihi videtur eſſe, quod aſſeritur à contraria deciſione in §. *Maximè quia*, videlicet, quòd Clericus etiam aſſumens militiam Summi Pontificis efficiatur Miles ſæculi, & deſinat eſſe Miles Eccleſiæ, eo quia cùm Summus Pontifex in Terris duplicem repræſentet perſonam, alteram Vicarii Chriſti, & Summi Pontificis, & alteram Principis ſæcularis, qui ſe adſcribit militiæ Pontificis pro tuitione ſtatus temporalis, non dicitur inſervire Papæ uti Summo Pontifici, & Vicario Chriſti, ſed Papæ uti Principi ſæculari.

Etenim ex hac repræſentatione duplicis Perſonæ in Summo Pontifice deduci non poteſt, quòd Clericus aſſumens militiam Pontificis efficiatur Miles ſæculi.
In Summo enim Pontifice, & ſi adſit duplex pote- 49
ſtas, nimirum poteſtas Clavium ſpiritualis, & poteſtas temporalis, ratione ditionis, & ſtatus temporalis, tamen cùm hæc poteſtas temporalis ſit acceſſoriè unita poteſtati ſpirituali, & Pontificiæ, quia bona omnia donata fuerunt Chriſto, & D. Petro tamquam Vicario Chriſti, aſſumit hujus naturam veluti quoddam inneſtum indiviſibile; itaut ſicuti poteſtas ſpiritualis Summi Pontificis dicitur Eccleſiaſtica, ita poteſtas temporalis ei acceſſoriè unita dicenda eſt Eccleſiaſtica; Ad inſtar bonorum ſæcularium, quæ donantur Eccleſiæ, & huic uniuntur, quæ deſinunt eſſe ſecularia, & efficiuntur Eccleſiaſtica, ea ratione, quia cùm unum unitur alteri aſſumit jus, naturam, conſuetudinem, & privilegia ejus, cui unitur juxta *Text. in cap. novit in verb. uniendo, nè ſede vacante* ibi – *Si una unitur alteri ſecundum hoc illius naturam, & conſuetudinem, & privilegia aſſumit, cui unitur* – ibique Fagnan. *num.* 3. *& in cap. recolentes* §. *ultimo de ſtat. Monach.* ibique Gloſſ. *verb. competent* ibi – *Et ita id, quod aggregatur alii ipſius naturam imitari debet* R. P. D. Anſaldus *in annot. ad deciſ.* 3. *num.* 15. *& ſeq.* Rot. *in Gerunden. Prioratus ſuper reſervatis* 14. *Decembris* 1703. §. *Prout neque* coram bon. mem. Molines ibi – *Cùm augmentum unum, & idem efficiatur cum re, cui adjicitur, adeoque regulari debet ſecundùm naturam, & qualitatem rei principalis* – *Et in Tridentina Beneficii* 20. *Junii* 1712. §. *Fortiùs* coram R. P. D. Anſaldo ſuperiùs impreſſ. *Par. I. Can. VI. Caſ. II.*

Caſ. II. num. 14. ibi – *Cùm quodlibet augmentum ſe-
quatur naturam ſubjecti principalis, cui facta neſcitur*
50 *augmentatio*. Et adinſtar Juriſpatronatus laicalis reli-
cti Perſonis laicis, quæ ſint adminiſtratores bonorum
Eccleſiæ, in quibus licet adſit poteſtas ſæcularis, ta-
men quia hæc unitur poteſtati ſpirituali adminiſtran-
di bona Eccleſiæ, Juſpatronatus abſolutè, & ſimpli-
citer relictum hujuſmodi Perſonis laicis non dicitur
amplius laicale, ſed Eccleſiaſticum, Lambertin. *de Ju-
repatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 1. *art.* 10. *num.* 6. & 7.
Vivian. *eod. tract. lib.* 1. *cap.* 3. *n.* 13. Garz. *de Be-
nef. par.* 5. *cap.* 1. *num.* 60. & *ſeqq.* Rot. *in Monaſte-
rien. Canonicatus* 29. *Februarii* 1714. §. *Admittebatur*
coram R. P. D. Anſaldo, & alii, quos refert Rota *in
Hildeſimen. Canonicatus* 16. *Martii* 1716. §. *Nihil*
coram R. P. D. Criſpo.

51 Ob quam rationem Clericus eſt capax feudi Eccle-
ſiaſtici; Eſto enim, quod Papa ratione feudorum ge-
rat figuram Principis temporalis, & poteſtatis tempo-
ralis, cùm hæc ſit acceſſoriè unita poteſtati Eccleſiæ,
Clericus per aſſecutionem feudi Eccleſiaſtici non deſi-
nit eſſe Miles Chriſti, & Eccleſiæ, ut docent Jaſon.
d. conſ. 117. Fagnan. *in d. cap. quæ in Eccleſiarum
de conſtit.* Rota *in d. Romana penſionis* coram clar.
52 mem. Card. Caprara. Aliàs ſi admitteremus uti di-
ſtinctam in Summo Pontifice hanc duplicem poteſta-
tem ſæcularem, & temporalem, itaut inſerviendo illi
pro defenſione Eccleſiæ uti Principi ſæculari non eſſet
ei inſervire uti Principi ſpirituali, & Eccleſiaſtico,
nullæ eſſent cenſuræ contra uſurpantes bona Eccle-
ſiæ, & ſtatus Eccleſiaſtici. Nam qui uſurparet Sum-
mo Pontifici aliquam Civitatem, aut aliquam Pro-
vinciam dicere poſſet, auſero hæc bona Summo Pon-
tifici non uti Principi ſpirituali, & Eccleſiaſtico, ſed
uti Principi ſæculari, quod nullatenus dici poteſt,
ac proindè Clericus ſive inſerviat Summo Pontifici
uti Principi ſpirituali, & Vicario Chriſti, ſive uti
Principi temporali, numquam efficitur Miles ſæculi,
ſed ſemper remanet Miles Eccleſiæ, & militia dici-
tur Eccleſiaſtica, & Pontificia, ut per *Text. in cap.
cauſam quæ de judic.* tradunt Lotther. *de re benef.
lib.* 2. *quæſt.* 18. *num.* 6. & *ſeq.* Barboſ. *de Canon.
cap.* 1. *num.* 14. Ceſped. *de exempt. regul. dub.* 380.
num. 9. cum aliis relat. apud Rot. *in Derthuſen. ju-
riſdictionis ſuper gravibus* 4. *Martii* 1697. §. *Jus enim*
coram bon. mem. Pio.

53 Nec propter proprii Principis Eccleſiaſtici defenſio-
nem interdictum eſt Clericis arma ſumere, ut teſta-
tur Diana *tom.* 7. *tract.* 7. *de Bello reſol.* 60. Immo
quamplures ſunt in Jure noſtro permiſſi Caſus, in
quibus licitum eſt Clericis arma aſſumere tam ad pro-
priam defenſam, quàm ad offenſam Hoſtis, prout eſt
quando agitur de Bello ad defenſionem proximi aſſum-
pto juxta Cajetan. *quæſt.* 40. *art.* 2. Layman. *Theolog.
moral. tract.* 3. *cap.* 13. §. *Tertio dixi*, Azor. *inſtit.
moral. par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 16. §. *octavo lit. C.* Dian. *re-
ſolut. moral. par.* 6. *tract.* 4. *de Bello reſol.* 35. *verſic.
ſecundo*, & *par.* 10. *tract.* 2. *de prohibit. ne Cleric. præ-
ſint Exercitib. reſol.* 5. Card. de Lugo *reſponſ. moral.
lib.* 5. *dub.* 14. Card. de Luca *de penſ. d. diſc.* 46.
num. 14. Aut quando agitur de propria, aut proprio-
rum bonorum defenſione, ut docent Suarez. *de Cenſ.
diſput.* 47. *ſect.* 6. *num.* 1. & 2. Diana *reſol. moral.
par.* 10. *tract.* 2. *de prohibit. nè Cleric. præſint exerci-
tib. reſol.* 5. *verſic.* 1. idem Molin. *de Inſtit.* & *Jur.
tract.* 2. *diſput.* 103. *num.* 8. Bellett. *diſquiſit. Cleric.
par.* 1. §. 18. *de diſciplic. Cleric. num.* 14. Card. de
Luc. *de Penſ. ubi ſupra num.* 14. Vel quando agitur de
ſublevamine, & ſalute propriæ patriæ, vel de gloria,
& vita Principis periclitante, vel de communi bono,
ut in puncto primæ propoſitionis teſtantur Layman
Theol. moral. tract. 3. *cap.* 13. *ſub* §. 3. Dian. *reſol.
moral. par.* 6. *tract.* 4. *de Bell. reſol.* 35. & *par.* 10. *d.
reſol.* 5. *verſic. tertio*, *ſi cum aliis* apud Card. de Luca
de Penſion. dicto diſc. 46. *num.* 14. & *in conflictu rat.
& leg. obſerv.* 270. *verſic. tum quia*, & de ſecunda,
monent Molin. *de Juſt.* & *Jur. tract.* 2. *diſput.* 108.
num. 9. Diana *par.* 7. *d. tract.* 4. *reſol.* 35. Layman.
ubi ſupra. Et in propoſito tertiæ propoſitionis tenent
Azor. *inſtit. moral. par.* 3. *lib.* 2. *cap.* 16. §. 8. *queri-
tur*, Molin. *ubi ſupra ſub num.* 10. Card. de Luca,

ubi ſupra num. 14. Bellett. *diſquiſit. Cleric. de diſci-
plin. Cleric.* §. 5. *num.* 158.

Igitur D. de Antinoris, qui aſſumendo Militiam 54
Summi Pontificis, ſciebat ſe inſervire ſupremo Prin-
cipi Eccleſiaſtico, ac Domino omnium Clericorum,
Beneficiatorum, ac Penſionariorum pro defenſione Ec-
cleſiæ; ac etiam ſciebat licitum eſſe Clericis in mul-
tis caſibus ſuperiùs enunciatis, & minoris relevantiæ
arma aſſumere; numquam exiſtimavit ſe habere Ec-
cleſiam, & Clericatum pro derelicto, ſed omni cum
bona fide, & juſtiſſima credulitate proceſſit, ratione
cujus exuberantis bonæ fidei, & juſtiſſimæ creduli-
tatis excludentis animum dimittendi Clericatum, non
eſt dicendum, quod propria penſione remanſerit pri-
vatus ipſo Jure, nè damnum reportet ab actu tam
bene, & laudabiliter patrato etiam cum conſenſu ipſius
Summi Pontificis, ut ad rem noſtram explicat Gloſſ.
in Clement. 2. *verb. rationabiles de vit.* & *honeſtat.
Cleric. per Text. in cap. penult. in verb. Cappas eo-
dem tit.* Card. de Luca *de penſ. diſc.* 71. *num.* 5.
ubi quod quælibet excuſatio ſufficit ad evitandam 55
pœnam privationis beneficii jam obtenti, ſed cùm
non adſit ulla lex, nec Canon, nec Conſtitutio Apo-
ſtolica, quæ imponant pœnam privationis Penſionis
ipſo Jure militantibus in copiis Pontificiis, debebat 56
moneri, & citari, quòd ipſe unà cum Militia non po-
terat retinere penſionem, quòd ſi non obſtante hac
monitione, & citatione idem Penſionarius perſeveraſ-
ſet in ſuſcepta Militia, tunc per ſententiam poterat
privari Penſione juxta Gig. Pignattell. Antonell. &
alios ſuperiùs relatos in §. *Unde*.

Dicitur in ſæpedicta contraria deciſione §. *Militia*,
quòd Arma Clericorum ſunt lacrymæ, & orationes.
Hoc ultro concedimus; ſed quid indè? Clericorum
arma ſunt lacrymæ, & orationes, & non concubi-
natus, fornicationes, ebrietates, & homicidia, & ta- 57
men Clericus concubinarius etiam publicus, & ine-
briari ſolitus, & Homicida non amittit ipſo Jure,
& ipſo facto Penſiones, & Beneficia Rot. *deciſ.* 581.
num. 1. coram Penia. – *Et in Friſingen. Parochialis*
8. *Aprilis* 1715. coram Eminentiſs. Scotto. *Et in
Leodien. Paſtoratus* 16. *Januar.* 1702. *per tot.* coram
bon. mem. Muto. Ergo etiam, etſi Clericorum arma
ſint lacrymæ, & orationes, tamen ſi Clericus efficia-
tur miles præſertim Summi Pontificis non privabitur
ipſo Jure, & ipſo facto propter hanc aſſumptionem
Militiæ Penſione, aut Beneficio.

Contra hæc omnia hactenus deducta, quæ clarè
oſtendunt inſubſiſtentiam contrariæ deciſionis, objici-
tur Gloſſ. *in cap. Qualiter de Cleric. non reſiden.
verb. Quadriennium*, & *in cap. final. eodem tit. verb.
Redierint*, ubi dicitur, quòd miles habet Eccleſiam pro
derelicta, & quod Epiſcopus ſtatim poſſit illam aliis
conferre ibi – *ſi habet eam pro derelicta, puta quia
contraxit Matrimonium, vel factus eſt miles, vel jacu-
lator, cùm de hoc conſtiterit, Epiſcopus ſtatim poteſt
Eccleſiam illius aliis conferre* – Sed ex illa inferri non
poteſt, quòd præfatus Penſionarius aſſumens Militiam
Summi Pontificis, ipſo Jure, & ipſo facto privatus re-
manſerit ſua Penſione, quia gloſſa ſupradicta non eſt 58
aliqua lex, Canon, aut Conſtitutio Apoſtolica, nec
facit Jus, ut teſtatur Gemin. *conſ.* 48. *n.* 5. ibi – *Dicta
autem Doctorum*, & *Gloſſarum, non ſunt approbata per
Papam, itaut faciant Jus* – Sed eſt ſimplex ſenten-
tia unius Doctoris licèt graviſſimi, adeoque vigore
illius non poteſt Penſionarius ipſo Jure privari propria
penſione; Cùm ad hunc effectum requiratur lex, Ca-
non, aut Conſtitutio Apoſtolica, quæ hanc privatio-
nem ipſo Jure incurrendam inducat, ut docent Fæ-
lin. Gabriell. Tiraquell. Imol., & alii Doctores ſu-
periùs allati in §. *Verum etiam*.

Inſuper eadem gloſſa parificat Militiam cum Ma- 59
trimonio, quando inter hæc duo magna intercedit diſ-
ferentia, nam Matrimonium affert ſtatum firmum, &
indiſſolubilem, quem non affert Militia, quæ aliquan-
do exercetur ad breve tempus, vel durante aliqua bre-
vi neceſſitate cum animo redeundi ſtatim ad priorem
ſtatum. Matrimonium autem non poteſt diſſolvi, nec
deſeri juxta differentiam, quam tradunt *Flor. relat.*
per Imol. *in cap. Ut conſultationi de Cleric. conjug.
n.* 4. ibi – *D. Flor. hic notabiliter dicit contrarium ex*

to, quia in Jure hoc non eſt expreſſum, & dicit aliud poſſe dici in Matrimonio, à quo non poteſt recedi, & aliud in caſu iſto, quia factus miles poſſet pœnitere, & habitum Clericalem reaſſumere, & ideo videtur, quòd non perdat Beneficium, ſicut nec contrahens Sponſalia Caren. *reſol,* 11. *num,* 23, ibi – *Quia in Matrimonio non eſt dare contrarium, quia habet perpetuitatem, & eſt Sacramentum, quòd non eſt in Militia, & num.* 29. ibi – *Incompatibilitas inter Matrimonium, & Clericatum eſt expreſſa in Jure, quæ non reperitur expreſſa inter Militiam, & Clericatum* – Antonell, *de jur. & oner. Cleric, lib,* 1. *par.* 3. *cap.* 41. *num.* 5. & 6.

Unde vel eſt dicendum Gloſſam in ſupradictis capitibus loqui de Militia perpetua, quæ affert ſtatum firmum, ſicut affert Matrimonium, & ex qua argui poteſt ille, qui perpetuò ſe adſtrinxit Militia, habere Clericatum, & Eccleſiam pro derelicta; non vero de Militia Pontificia, & temporali; vel non eſt attendenda, cum ſit deſtituta rationibus, & Juribus probantibus ejus concluſionem, in quibus conſiſtit virtus gloſ-
60 ſarum. Gemin. *d. conſ.* 48. *num.* 5. Rolan. *conſ.* 45. *num.* 37. *lib.* 1. Fulgin. *conſ.* 101, *vol.* 4. *verſic. nam aliter intelligendo*, Fagnan. *in cap. ne innitaris de conſtit. num.* 411. Rota *deciſ.* 902. *n.* 7. & *deciſ.* 2223. *num,* 3. coram Coccin. & *deciſ.* 119. *num.* 14. coram Cerro.

Objiciuntur etiam deciſiones la 69. & la 216. & 348. cor. Celſo, in quibus firmatur aſſumentes etiam Arma Summi Pontificis cujuſcumque Eccleſiæ penſionis fieri incapaces, quas ſequutus fuit Rocch, *diſput.*
61 *Jur. cap.* 191. *num.* 25. & *ſeqq.* ſed hæ deciſiones in judicando non ſunt attendendæ, quia recognitæ fuerunt à RR. PP. DD. tunc temporis Auditoribus pro minùs ſubſiſtentibus, fortaſſe propter rationes hactenus adductas, itaut eorum ſenſus erat illas revocare in futuris propoſitionibus, ſi fuiſſent effectuatæ, ut de auditu ab ipſiſmet Auditoribus teſtatur Card. de Luca *de penſ. diſc.* 46. *num.* 8, qui ut ſuperiùs dictum fuit, expreſsè tuetur per aſſumptionem Militiæ Pontificiæ non amitti penſiones; Cui quidem teſtimonio, & Doctrinæ ſtandum eſt, cùm nemo non ſciat quanti ponderis ſit hic Doctor, unde ſufficit ejus punctualiſſimum dictum, tum quia ejus opinio fuit in judicio recepta, & à ſignatura canonizata, ut ipſe teſtatur, ac propterea ejus dicto omnino ſtandum eſt,
62 cùm Doctor punctualis, & ſinè contradictore habeatur pro caſu legis, Gratian. *diſcept. forenſ. cap.* 531. *num,* 21. Rocc. *Epiſcop. Iſclan. diſput. Jur. ſelect. cap.* 191. *num.* 26. Rota *deciſ.* 354. *n.* 24. *par.* 11. & *deciſ.* 106. *num.* 7. *par.* 18. *recent.* & *in Gerunden. Beneficii* 8. *Martii* 1697. §. *Secus autem* coram bon. mem. Muto.
63 Rocchæ autem innixo præfatis deciſionibus, qui ſcribens ad opportunitatem clientis in Judicio ſuccubuit, ſcribente contra eum Card. de Luca, qui ſavorabile judicatum reportavit in Tribunali A. C. deinde canonizatum à ſignatura Juſtitiæ, ut ingenuè fatetur idem Card. de Luca *de penſion. diſc.* 2. & *diſc.* 46. utrobique ſub initio, non eſt deferendum, maximè cùm ratio magis præponderet pro ſententia Card. de Luca, quam pro ſua, adeoque magis inclinandum pro parte ejuſdem Cardinalis, quam Rocchæ, ut tradunt Cavalcan. *diſc.* 11. *n.* 48. *par.* 2. Mart. *in præfat. ad conſil. tit. de Method. ſcriben. in Jur. num.* 53. & 58. Surd. *conſ.* 308. *num.* 12. *lib.* 3.

Denique objicitur exemplum militum Lauretanorum, qui licèt ſint Milites Papæ, tamen ad hoc ut in tali ſtatu Eccleſiaſticas penſiones retinere poſſint, ſpeciali Summorum Pontificum Indulto donati fuere;
64 Sed hoc ſubſiſtere non videtur, dum militibus Lauretanis non fuit conceſſum Indultum retinendi Penſionem in ſtatu militari, ſed ſolùm in ſtatu Matrimoniali, nimirum in caſu, quo miles Lauretanus contraheret Matrimonium etiam cum Bigamia, ut teſtatur Tondut. *de penſ. cap.* 77. *n.* 29. ibi – *Item Militibus Lauretanis ſimile conceſſum eſt Privilegium, ut penſiones Eccleſiaſticas retinere poſſent uſque ad ſummam* 200. *ducatorum auri de Camera non obſtante Matrimonio contrahendo etiam cum Bigamia* – Unde potiùs ex hoc excluditur præſumpta incompatibilitas Militiæ Pontificiæ cum Penſione. Si enim Pontifex conceſſit præfatis militibus Indultum retinendi Penſiones ſolùm in ſtatu Matrimoniali, & non in ſtatu militari, ſignum evidens, quòd ad retinendam Penſionem in eo ſtatu militari non indigebant Indulto, aliàs Pontifex illud conceſſiſſet ſicuti conceſſit illud retinendi Penſiones in ſtatu Matrimoniali. At etiam omiſſo quòd ſtylus ſit requirendi, & obtinendi Indultum Apoſtolicum, ad hoc ut quis unà cum Militia Pontificia poſſit retinere Penſiones; Non proinde ſequitur, quòd ſi aſſumens Militiam Pontificiam illud non requirat, quia bona fide exiſtimat illud non eſſe neceſſarium, cùm inſerviant non Principi Sæculari, ſed immediatè ipſi Summo Pontifici, qui eſt diſpenſator Penſionum, ſit ipſo Jure, & ipſo facto privatus Penſione; Sicuti licèt ad hoc ut poſſidens Beneficium, aut Eccleſiam reſidentialem poſſit per longum tempus abeſſe à reſidentia, requiratur Indultum, & beneplacitum Apoſtolicum, non ſequitur, quòd ſi illud non obtineat, & non reſideat, ſtatim ipſo Jure, & ipſo facto ſit privatus Beneficio reſidentiali; Ergo etiam licèt omittatur, quòd de ſtylo Curiæ, ad hoc ut Penſionarius unà cum Militia Pontificia poſſit retinere Penſionem, requiratur Indultum Apoſtolicum, non proinde ſequitur, quòd ſi dictum Indultum non obtineat, eo quia bona fide illud non requiſivit, ipſo facto, & ipſo Jure ſit privatus Penſione.

Conſtat itaque à primo uſque ad ultimum ſæpedictum de Antinoris Penſionarium, qui aſſumpſit Militiam in copiis pontificiis, non amiſiſſe ipſo facto, & ipſo Jure Penſionem, tum quia non datur ulla lex, Canon, aut conſtitutio, quæ eum privet ipſo Jure dicta Penſione, tum quia bona fide, & juſtiſſima credulitate proceſſit, quando Militiæ Pontificiæ ſe adſcripſit, cùm numquam exiſtimaverit, quòd inſervire Summo Pontifici ſit Eccleſiam, & Clericatum habere pro derelicto. Et optimè ſciebat licitum eſſe Clericis in multis caſibus ſuperiùs expreſſis, maximè in iſto pro defenſione Eccleſiæ, arma aſſumere; Unde nè ei attribuatur in pœnam, quod in præmium adſcribi deberet pro ſervitio præſtito Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, dicendum venit, ejus Penſionem non fuiſſe ipſo Jure extinctam.

ARGUMENTUM.

An, & quæ conditiones apponi à Fundatore in limine fundationis Beneficii, & approbari poſſint ab Epiſcopo?

SUMMARIUM.

1 *Fundator Beneficii poteſt in limine fundationis apponere conditiones, quas vult de conſenſu Ordinarii, dummodo non ſint illicitæ, impoſſibiles, turpes, & contra ſubſtantiam Beneficii.*

2 *Fundator poteſt apponere conditionem, quòd Juſpatronatus ſit alicujus tertii, qui non fundavit, non conſtruxit, nec dotavit Eccleſiam.*

3 *Fundator poteſt apponere conditionem, quòd Patronus poſſit præſentare, & Inſtitutos mutare, quoties ſibi videbitur.*

4 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, quòd Rector Beneficii non teneatur recitare Divinum Officium, ſed ſolùm Officium parvum Beatæ Virginis.*

5 *Fundator in limine fundationis, an poſſit apponere conditionem, quòd Beneficiatus ſatisfactis oneribus poſſit de fructibus exuberantibus Beneficii diſponere, ac ſi eſſent fructus Patrimoniales? Et num.* 12.

6 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, quod fructus Beneficii tam ſufficientes ad ſuſtentationem, quàm exuberantes, cùm vacabit, ſuos faciat.*

7 *Fundator poteſt apponere conditionem, quòd poſſit præſentari ad Beneficium Clericus ſeptennis, etiam ſi aliàs voluiſſet eſſe Sacerdotale.*

8 *Fundator poteſt apponere conditionem, quòd Beneficium non cadat ſub reſervationibus Apoſtolicis.*

9 *In limine fundationis poteſt apponi conditio, quòd Benefi-*

Beneficium poſſit obtineri ab habente pluralitatem Beneficiorum, ſeu quòd non ſit incompatibile.

10 *Fundator in limine fundationis, an poſſit apponere conditionem, quòd Patronus poſſit transferre Beneficium ab uno Altari in aliud? & num. 12.*

11 *Epiſcopus, ſi abſque rationabili cauſa nolit conſentire conditionibus apponendis à Fundatore in limine fundationis Beneficii, poteſt per ſuperiorem compelli, vel ipſe ſuperior dare licentiam.*

13 *Votum Eminentiſſimi Cardinalis Franciſci Barberini in cauſa Pennen. approbationis fundationis, ſeu Beneficii.*

14 *In limine fundationis poteſt apponi conditio, quòd Beneficiatus non poſſit in eadem Eccleſia aliud officium retinere.*

15 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, quòd ſi Summus Pontifex, vel Ordinarius occaſione vacationis Beneficii in Curia, vel ex alio capite reſervaverit ſibi Beneficium, Patronus non teneatur eo caſu ſolvere fructus.*

16 *Fundator in limine fundationis Eccleſiæ Parochialis, aut Cathedralis poteſt ſibi reſervare jus nominandi Prædicatorem in eadem Eccleſia, nec Præſentatus debet rigidè examinari.*

17 *Fundator appoſita in limine fundationis conditione, quòd præſentari debeat ad Beneficium aliquis de familia ipſius, an poſſit extraneum præſentare?*

18 *Fundator Eccleſiæ Collegiatæ poteſt apponere conditionem retinendi in ſuo ſervitio aliquem ex Canonicis dictæ Eccleſiæ. Amplia, ut ibi.*

19 *Fundator Eccleſiæ Collegiatæ poteſt ſibi reſervare jus concedendi in ea Cappellas, Sepulturas, ac jura ſepeliendi.*

20 *In limine fundationis poteſt apponi conditio, ut Beneficium ſit exemptum ab omnibus oneribus.*

21 *Appoſita à Fundatore in limine fundationis conditione, quòd ad beneficium præſentetur Clericus primæ tonſuræ; An ad illud præſentari poſſit Clericus minor 14. annorum?*

22 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, quòd præſentatus ad illud examinari non debeat.*

23 *Conditio appoſita in limine fundationis à Fundatore, quod Patronus præſentet vicinum ſeniorem tali Eccleſiæ, aut tali domo, de quibus vicinis eſt intelligenda.*

24 *Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, quod derogato Juripatronatus, Proviſus Apoſtolicus non obtineat ullos fructus.*

25 *Fundator poteſt apponere conditionem habendi ſedem intrà Presbyterium, & ſibi reſervare jus ſepulturæ in Eccleſia.*

26 *In limine fundationis poteſt apponi conditio, quod Juſpatronatus non tranſmittatur ad hæredes extraneos.*

27 *In limine fundationis poteſt apponi conditio, ut Prædeceſſor eligat ſibi ſucceſſorem in Beneficio etiam nulla ſequuta Ordinarii inſtitutione.*

28 *Fundator poſt Concilium Tridentinum non poteſt reſervare inſtitutionem, ſeu collationem Beneficii inferiori Collatori.*

29 *Fundator poteſt apponere conditionem præſentandi, aut conſtituendi Procuratorem ad præſentandum ad Beneficium vacaturum.*

30 *Cappellania primo loco fundata in una Eccleſia à Fundatore, non poteſt per eum in teſtamento relinqui, ut transferatur ad aliam Eccleſiam.*

31 *Fundator in limine fundationis Canonicatus in Cathedrali, an apponere poſſit conditionem, ut ad eum præſentetur ſibi Proximior etiam ſi ſit infans, & etiam apponere poteſt conditionem, ut vacante Beneficio præſentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiæ?*

32 *Fundator poteſt apponere conditionem, ut vacante beneficio præſentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiæ.*

33 *Poteſt apponere conditionem, ut Rector beneficii faciat oblationem ipſi, aut ejus ſucceſſoribus.*

34 *Poteſt apponere conditionem, ut circa alienationem bonorum in utilitatem beneficii non requiratur conſenſus Epiſcopi, & quòd habens duo beneficia ſimplicia poſſit præſentari ad tertium, & num. 35.*

36 *Non poteſt apponere conditionem, ut ſi Patronus fiat Religioſus, nominet invito Prælato.*

37 *Fundator in limine fundationis poteſt reſervare ſervitutem proſpectus.*

38 *Non poteſt apponere conditionem, ut beneficium ſibi conferatur, ſeu cum reſervatione præſentandi ſe ipſum.*

39 *Poteſt in limine fundationis ſibi reſervare facultatem variandi inſtrumentum fundationis in totum, vel in parte, & apponere conditionem, ut ad Canonicatum, aut beneficium præſentari poſſit etiam Infans, & num. 40.*

41 *Poteſt apponere conditionem, quòd Patronus præſentet cum conſilio alicujus.*

42 *In limine redotationis Eccleſiæ Parochialis apponi non poſſunt conditiones, quòd redditus aſſignati revertantur ad Patronum, & quod Patronus poſſit augere, & minuere ſtipendium, & numerum Viceeuratorum.*

43 *Poteſt apponere conditionem, quòd beneficium patronale conferri non poſſit habenti alterum beneficium.*

44 *Poteſt in limine erectionis Collegiatæ apponere conditionem, ut primæ dignitati concedatur indultum utendi inſigniis Pontificalibus, & alia pacta, de quibus num. 45.*

46 *Poteſt apponere conditionem, quòd ſingulis diebus in Cappella Fundator in Eccleſia Cathedrali celebretur à Presbyteris parvum Officium Sanctæ Crucis, & id impediri non poteſt à Canonicis. Sed intellige, ut ibi.*

47 *Poteſt in limine fundationis Canonicatus adjicere onus Organiſtæ.*

C A S U S III.

QUidam Teſtator cupiens Beneficium erigere, publicum dotationis inſtrumentum exaravit ſub his conditionibus videlicet. *Primò*, Juſpatronatus familiare ſibi, ejuſque deſcendentibus præſervavit. *Secundò*, Patroni verò pro eorum libito valeant Rectorem amovere. *Tertiò*, Si Clericus ex ejus familia ad hujuſmodi Beneficium aſſequendum animum adjiciat, is perpetuò præſentari debeat. *Quartò*, Rectores, ſive Beneficiati in minoribus ordinibus conſtituti, adſtricti ſint dumtaxat B. Virginis officium quotidie perſolvere. *Quintò*, Pro eorum verò conſcientiæ ſecuritate, expreſsè jam dict. Fundator adjunxit, quòd expletis dd. oneribus, reliquum ex fructibus, utcumque ipſi vellent, diſponerent, perinde ac ſi eſſent patrimoniales redditus. *Sextò*, Hujuſmodi Beneficii idoneus etiam habeatur Clericus ſeptennis, dummodo B. Virginis officium calleat. *Septimò*, Cæterùm hoc Beneficium obnoxium nunquam ſit devolutionibus, neque Apoſtolicis affectionibus, ſive reſervationibus, etiam per vacationem in Curia, ſed Juſpatronatus ſemper illibatum Patronis præſervetur. *Octavò*, Nullamque pluralitatem, vel incompatibilitatem, Beneficium hujuſmodi inducere poſſit, etiam ut dicitur ſub eodem tecto. *Nonò*, Facultatem ſibi ipſi, ejuſque ſucceſſoribus, Pius diſponens reſervavit transferendi Beneficium ad quodcumque Altare, ſeu Eccleſiam bene viſam. Quoniam verò cùm Epiſcopus hujuſmodi conditiones ſcilicet quartam, ſextam, ſeptimam, & octavam, nullatenus admittendas cenſeat abſque Beneplacito Apoſtolico; Hinc quæritur, An, & quæ conditiones in erectione beneficii, de quo agitur, ſint approbandæ in caſu, &c.

Omnes eſſe approbandas reſpondendum ſentiebam 1
ſtudens apud R. P. D. meum Petra tunc Sac. Congr. Concilii à ſecretis *in una Pennen. Beneficii*. Quoniam fundator Beneficii poteſt in limine fundationis apponere conditiones, quas vult de conſenſu Ordinarii, juxta *Text. in hoc Can. XXVII.* ibique Innoc. Abb. Gonzal. Barboſ. Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 1. dummodo non ſint illicitæ, impoſſibiles, turpes, & contra ſubſtantiam Beneficii Lotther. *ubi ſupra num.* 19. *& ſeqq.* Rota *deciſ.* 530. *n.* 2. *par.* 1. *recent.* & alias auctoritates in *Commentario* relatas.

Exami-

Examinando autem conditiones, quas fundator apponere deſiderat in limine fundationis Beneficii, de quo agitur, clariſſimè reſultat eas non eſſe nec illicitas, nec turpes, nec impoſſibiles, nec contra ſubſtantiam Beneficii.

2 Prima enim conditio, per quam reſervatur Juſpatronatus pro familia maſculina, iſtaque ceſſante pro fœminina, nullas ex dd. qualitatibus à Jure improbatis habet; Dum fundator poteſt apponere conditionem, quòd Juſpatronatus tam activum, quàm paſſivum, ſit alicujus Tertii, qui non fundavit, non conſtruxit, nec dotavit Eccleſiam. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par*, 2. *quæſt.* 2. *art.* 2. *n.* 6. *& lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 47. Immo caſu, quo ipſe demandaret erectionem Beneficii, aut Canonicatus pro deſcendentibus de Familia, præſumeretur voluiſſe reſervare Juſpatronatus non ſolùm paſſivum, ſed etiam activum favore eorum de ſamilia; cùm nomine *deſcendentium* veniant etiam Fœminæ, quæ quidem capaces non ſunt Juriſpatronatus paſſivi, ſed ſolum activi, ac proinde perneceſſe intelligendum venit quòd voluerit reſervare, etiam Juſpatronatus activum; maximè ſi concurreret obſervantia, ut reſolutum fuit à Sac. Rota *in Forolivien, Juriſpatronatus* 26. *Junii* 1716. §. *Ac nulla* coram R. P. D. Lancetta.

3 Secunda, & tertia conditio approbandæ veniunt, quia conditio, quod Patronus poſſit præſentare, & inſtitutos mutare, quoties ſibi videbitur valet. Lambert. *lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 71. maximè cùm intentio fundatoris ſit, ut ſic detur occaſio gratificandi conſanguineum Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 1. *num.* 3.

Nec manualitas eſt contra ſubſtantiam Beneficii, quia licèt Beneficia ita conferri debeant, ut ſint perpetuò penès proviſum, juxta *Text. in Can. inventum* 16. *quæſt.* 7. *& in Canon. ſatis perverſum* 56. *diſt.* tamen ex diſpoſitione eorumdem Textuum adhuc proviſus removeri poteſt ex cauſa legitima; Ergo non eſt contra naturam Beneficii ipſa ſimplex remotio, & manualitas, ut argumentatur Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 7. *num.* 17. *& ſeqq.* nec de ſubſtantia Beneficii eſt, quòd ſit perpetuum actu, ſed ſufficit, quòd ſit perpetuum habitu ex plenè ſuperiùs deductis *Can. XXI.* An autem hujuſmodi conditio manualitatis ex intervallo apponi poſſit in Beneficio, ſeu an fundator valeat de conſenſu Ordinarii Beneficii ſtatum, & naturam intrinſecam mutare ex intervallo, illud efficiendo ex perpetuo manuale, magna eſt controverſia, nam aliqui voluerunt id Fundatori licere, ea moti ratione, quòd indè reſultet Eccleſiæ utilitas, quia Poſſeſſores hujuſmodi Beneficii amotionem timentes meliùs vivunt meliuſque Eccleſiæ inſerviunt Navarr. *conſ.* 9. *de offic. Ordin.* Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 5. §. 6. *n.* 62. Alii verò contrarium firmarunt Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 15. *num.* 11. Sac. tamen Congr. Concilii *in Ferentina Cappellaniæ* 11. *Aprilis* 1683. Definivit in actu Redotationis, aut augmentationis Dotis Beneficii poſſe ex intervallo apponi conditionem manualitatis.

4 Quarta conditio, qua eximitur Rector Beneficii ab obligatione recitandi dictum officium, & ſolùm obligatur ad officium parvum B. Virginis, non eſt contra ſubſtantiam Beneficii, quia non eſt de hujus ratione, quòd detur determinatè propter dictum officium, quod comprehendit onus recitandi horas Canonicas, ſed quòd detur propter Divina officia, juxta *Text. in cap. Conceſſo* 12. *quæſt.* 2. *& cap. Generaliter* 16. *quæſt.* 1. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 4. *num.* 8. Unde ſufficit ad ſubſtantiam Beneficii, quòd habeat annexum aliquod officium, ſeu aliquod munus ſpirituale, uti eſt officium Beatæ Virginis. Quandoquidem ſub nomine officii, de quo fit mentio in *cap. fin. de reſcript. in* 6. non venit recitatio dumtaxat horarum Canonicarum, ſed quodcumque munus Spirituale, ut optime Suarez *de Relig. C.* 18. *de obligat. recitand. offic. ex vi Beneficii num.* 3.

5 Quinta conditio, qua determinatur, ut Beneficiatus ſatisfactis oneribus, poſſit de fructibus exuberantibus Beneficii diſponere, ac ſi eſſent fructus Patrimoniales, non eſt contra ſubſtantiam Beneficii, ſed contra Jus, quo diſponitur, quod Beneficiatus de fructibus exuberantibus tradere debeat Pauperibus, nec ex eo, quia ſit contra Jus venit improbanda, quia Fundator in fundatione Beneficiorum poteſt apponere conditiones non ſolùm extra, ſed præter, & etiam contra Jus commune. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *artic.* 3. *num.* 14. *& lib.* 2. *par.* 2. *quæſt.* 1. *art.* 7. *num.* 2. *Text. in cap. cum Dilectus de conſuetud.* ibique Gloſſ. *in verb. ſtatutum.* Et ſicuti fundator in limine fundationis poteſt apponere 6
conditionem, quòd fructus Beneficii tam ſufficientes ad ſuſtentationem, quàm exuberantes eùm vacabit ſuos faciat Lambertin. *lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *n.* 53. *Text. in cap. Generalis de elect. in* 6. ibique Gloſſ. *verb. fundatione, & Text. in cap. Eleuterius* 18. *qu.* 2. Non obſtante, quòd poſt fundatum Beneficium, ejuſdem dos unà cum fructibus Deo donata dicatur, fiatque Patrimonium Pauperum, ita etiam hoc non obſtante poterit apponere conditionem, de conſenſu tamen Summi Pontificis, quòd Beneficiatus de fructibus exuberantibus poſſit diſponere, ac ſi eſſent fructus Patrimoniales Gonzal. *in cap. Quæ in Eccleſiarum de Conſtit. num.* 15.

Sexta conditio etiam venit approbanda, quia licèt 7
pueris Eccleſiaſtica Beneficia conferri Jus prohibeat, tamen quia prohibitio eſt variabilis, veluti à mero Jure poſitivo dependens, toleranda eſt lex fundationis, qua mandatur Clericum ſeptem annorum inſtitui in Beneficio, quod procedit in fortioribus terminis, ſcilicet etiam ſi fundator aliàs voluiſſet Beneficium eſſe Sacerdotale, ut in terminis Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *num.* 34. *& ſeq.*

Septima conditio, qua prohibentur affectiones, re- 8
ſervationes, & devolutiones Beneficii eſt approbanda, quia poteſt Fundator apponere hujuſmodi conditionem, & excludere Reſervationes Apoſtolicas, non ſolùm expreſsè, ut tenet Rota apud Vivian. *lib.* 4. *cap.* 9. *poſt num.* 56. §. *Et quod non ſit turpe, & deciſ.* 476. *n.* 1. *par.* 19. *recent. & in Parmen. Beneficii* 28. *Januarii* 1702. §. *At quando eorum* R. P. D. Anſaldo, *&* 27. *Junii* 1703. §. *Quoniam* coram bon. mem. Molines, *& in Tarraconen. Beneficii* 11. *Aprilis* 1712. §. *Excluſio* coram R. P. D. Lancetta, Verùm etiam tacitè per voluntatem deſumptam, ex conjecturis, & præſumptionibus; ex. gr. ſi ipſe fundator, aut alius Patronus laicus reſervaret Juſpatronatus Perſonæ Eccleſiaſticæ, eodem modo, natura, & qualitate quam habebat ipſe Patronus Laicus, tunc non intrarent Reſervationes Apoſtolicæ, quia ipſe diceretur voluiſſe, ut in Perſona Eccleſiaſtica ſubſtituta Juſpatronatus, circa modum illud exercendi, retineret naturam Laicalem, perinde ac ſi viveret, & præſentaret ipſe Patronus Laicus Rot. *in Romana Juriſpatr.* 31. *Maji* 1613. coram Sacrato impreſſ. apud Vivian. *par.* 1. *lib.* 4. *cap.* 9. *ſub num.* 56. Nec obſtat, quòd iſta conditio deroget Juriſdictioni Epiſcopali, quia in limine fundationis poteſt apponi conditio, quæ minuit Jura Epiſcopalia, Lambert. *lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *n.* 55.

Octava conditio etiam eſt approbanda, quia licèt 9
Canones damnent pluralitatem Beneficiorum, tamen quia id non habet perpetuam prohibitionem à Jure naturæ, ſed ſolùm à poſitivo, & penitùs in hac parte variabili, toleranda erit lex contraria in fundatione appoſita, ut docet Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *num.* 42.

Nona conditio, qua datur facultas Patrono trans- 10
ferendi Beneficium ab uno Altari in aliud non eſt contra ſubſtantiam Beneficii. Quia non eſt de ratione Beneficii, quod eſſentialiter ſit infixum tali loco, cùm poſſint plura Beneficia erigi in abſtracto ad unum Altare ſub diverſis etiam invocationibus, ea ratione, quia Spiritualia locum non occupant Lambert. *lib.* 1. *par.* 1. *artic.* 15. *num.* 2. *in fine, & quæſt.* 6. *art.* 1. *num.* 31. *in fine*, Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 2. *num.* 46. Rot. *deciſ.* 206. *num.* 6. *par.* 13. *recent.* & coram Pænia *deciſ.* 1394. *num.* 6. *& in Colonien. Canonicatus* 23. *Junii* 1704. §. *Hinc non relevant* coram Kaunitz, *&* 9. *Decembris* 1707. §. *Præcipuè* coram Anſaldo.

Unde cùm Epiſcopus deneget his legibus ſine cauſa 11
legitima conſentire, juſtè recurrere poteſt fundator ad Sac. Congregationem Concilii, quæ cogat Epiſcopum

ad con-

ad conſentiendum, vel ipſamet conſentiat Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *num.* 18. Innocent. *in cap. in Lateran. num.* 5. *de preben.* Ventrigl. *in praxi par.* 2. *annot.* 1. *ſub num.* 15. ea ratione quia cùm ex diſpoſitione legis, vel ſtatuti in aliquo actu requiritur conſenſus alicujus, ſi non vult conſentire, poteſt per Superiorem compelli, vel ipſe Superior dare licentiam. Lambert. *lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 94. Rot. *in Senogallien. Canonic. de Luchis* 25. *Januarii* 1709. §. *Nullamque* coram R. P. D. Lancetta.

12 Sacra autem Congregatio *in dicta Pennen. Beneficii* 13. *Maji* 1713. reſpondit ad ſupradictum dubium — *Eſſe approbandas omnes conditiones præter quintam, & quoad nonam eſſe permittendam tranſlationem cum conſenſu ordinarii pro tempore, prout de Jure* — Juxta infraſcriptum votum Eminentiſſimi Barberini, de quo antea ipſe Eminentiſſimus fuit ab eadem Sacra Congregatione requiſitus.

VOTUM

Eminentiſſimi Cardinalis

FRANCISCI BARBERINI

In Cauſa Pennen. Approbationis Fundationis.

13 NOnnullas autem ex dd. conditionibus, nempe *quarta, ſexta, ſeptima, octava,* credidit Epiſcopus non eſſe admittendas tamquam rationi, Jurique, ut ipſe ait, contrarias abſque Pontificia diſpenſatione, & proinde oriri injunxit, ut deſuper Apoſtolicum expediret beneplacitum.

Verùm cùm à judicio ordinarii denegantis approbationem alicujus conditionis, quæ venit admittenda, detur appellatio ad Superiorem, qui recognita irrationabilitate denegationis, ſupplet ejuſdem conſenſum. Ideo Pius fundator humiles huic Sacræ Congregationi preces porrexit, quatenus prædictum conſenſum (Si EE. VV. irrationabiliter denegatum fuiſſe videbitur) ſupplere dignentur, cùmque eædem, antequam quidquam ſtatuerent, meum votum benignè exquiſierint, cenſeo.

Injuſtè Epiſcopum denegaſſe approbationem quartæ conditionis, & ſextæ, quæ in idem coincidit, in quibus reſpectivè diſponitur, Beneficiatum teneri ſolummodo ad recitationem officii Beatæ Mariæ, ſub fundamento, quòd recitatio Divini officii ſit de ſubſtantia Beneficii; cùm hoc, juxta commune Canoniſtarum axioma; detur propter officium.

Quia licèt de ſubſtantia Beneficii ſit, ut illud detur propter officium, attamen ſub nomine *Officii* non veniunt tantummodo horæ Canonicæ, prout continentur, & diſpoſitæ reperiuntur in Breviario Romano, quas Officium Divinum nuncupamus, ſed venit quodcumque ſpirituale munus circa ſervitium Eccleſiæ, & Cultum Altaris, ut egregiè explicat Suarez *de Relig. tit. de Relig. Can. cap.* 18. *de obligat. rect. offic. ex vi benef. num.* 3. ibi — *Cùm dicimus, Beneficium dari propter officium ſub nomine officii comprehenditur, quodlibet ſpirituale miniſterium, ſeu ſervitium Eccleſiæ, ſub quo officio multa alia includuntur præter recitationem horarum Canonicarum, ut miniſtratio Sacramentorum; Prædicatio verbi Dei, miniſterium Altaris, & ſpirituale Regimen Eccleſiæ, & ſimilia* — Ideoque nomen illud Officii, propter quod dari dicitur Beneficium, accipi debet in ſuo ſenſu proprio, & latino, itaut idem ſit, ac dicere Beneficium dari propter munus, & exercitium aliquod, quod proprium ſit vitæ Clericalis Profeſſoribus, non verò, ut ſub eo nomine intelligantur ſolummodo horæ Canonicæ, quas vulgariter, & minùs propriè officium vocamus. Et proinde erit quidem contra ſubſtantiam Beneficii illud fundare abſque ullo onere, ſeu Cenſu Eccleſiaſtico circa modum aliquem orandi, laudeſque Deo fundendi, ab Eccleſia approbatum, nil verò obeſſe videtur, quin à piis Fundatoribus in limine fundationis apponi nequeat ſolùm onus recitationis Officii Beatæ Virginis ab Eccleſia approbati, & quod recitandum induxit Sanctus Pius Quintus, poſſidentibus Penſiones Eccleſiaſticas, quas non diſtingui à Beneficiis permulti opinarunt, cùm obligatus ad illud recitandum dici non poſſit habere Beneficium abſque ullo officio, ut ſupra notavi.

Injuſtè pariter ſe geſſit, quoad denegationem approbationis ſecundæ conditionis, in qua diſponitur, ut ſuper eo Beneficio nulla reſervatio, affectio, aut devolutio cadere poſſit, aſſerendo, id derogare juribus Epiſcoporum ob denegatam devolutionem.

Quia cùm nullus Doctor negare audeat, Fundatorem in limine fundationis poſſe præjudicare juribus Sanctæ Sedis prohibendo affectiones, & reſervationes tam provenientes ex regulis Cancellariæ, quàm ex corpore juris clauſas in præjudicium Papæ, & Datariæ Apoſtolicæ, multò fortius præjudicare poterit juri Epiſcoporum prohibendo devolutionem.

Ratio autem, ob quam aliqui opinarunt, prohiberi non poſſe devolutiones, non eſt præjudicium jurium Epiſcopalium, prout cenſet noſter Ordinarius, ſed præjudicium Divini Cultus ob dictas vacationes Beneficiorum, quæ accidere poſſent, prohibitis devolutionibus.

Verùm hac ratione non obſtante, receptius eſt licere fundatoribus devolutionem prohibere eo fundamento, quia licèt eadem prohibeatur, non per hoc cenſetur prohibita termini præfixio, quod facere poterit Ordinarius, quotieſcumque proſpexerit, Patronum ſerotinè nimis, & oſcitanter differre præſentationem, qua præfixione permiſſa; ceſſat præjudicium Divini Cultus, & longævæ vacationis, ut per Card. de Luca *de Jurepatronatus diſc.* 64. *num.* 14. Piton. *diſcept. Eccleſ. pag.* 143. *num.* 40.

Eadem injuſtitia laborat denegatio approbationis octavæ conditionis, in qua diſponitur, ut beneficium fundatum non cauſet pluralitatem, ſeu incompatibilitatem, reſpectu aliorum Beneficiorum, quæ ab ejuſdem Poſſeſſore etiam ſub eodem tecto obtineri poſſint.

Licèt enim dicta conditio ſit contra juris diſpoſitionem, attamen non per hoc erat rejicienda, cùm nil frequentius per ora Canoniſtarum volitet, quàm fundatores poſſe conditiones apponere, etiam juri contrarias, & proinde hoc ſolùm, quòd dicta conditio juri canonico adverſetur, non efficit, ut veniat cæco modo rejicienda, niſi etiam ſit contra ſubſtantiam Beneficii, ut de hujuſmodi conditione aſſerit Cardin. Seraphin. *deciſ.* 612. *num.* 4.

Quinta verò conditio, quam libens admiſit Epiſcopus mihi, prout jacet, admittenda non videtur, aut ſaltem declaratione aliqua indigere; In ea enim diſponitur, ut Beneficiatus de fructibus præfati Beneficii diſponere poſſit, ac ſi eſſent fructus Patrimoniales.

Si enim hujuſmodi conditio intelligitur intrà metam fructuum neceſſariorum pro congrua Beneficiati ſuſtentatione, ultro veniret approbanda, at ſi etiam intelligeretur de fructibus dictam congruam ſuſtentationem exuberantibus, eadem conditio, tamquam contra ſubſtantiam Beneficii non veniret admittenda. Cùm enim poſt fundatum beneficium, ejuſdem dos unà cum fructibus Deo donata dicantur, fiantque Patrimonium Pauperum, non poteſt Beneficiatus, qui uſuario, ſeu uſufructuario æquiparatur de iis ultra menſuram propriæ ſuſtentationis pro libito diſponere, ſed eos indiſpenſabiliter tradere debet Pauperibus, qui eorumdem ſunt Domini: Alias enim repugnaret, quòd Fundator donans Deo, & Pauperibus bona, quæ pro Beneficiis dote aſſignat, quodve eorumdem fructus in uſus prophanos converti poſſe permitteret. Et ita, &c.

Poteſt etiam Fundator Beneficii quamplura alia pacta, & conditiones in limine fundationis apponere, quorum nonnulla ſaltem principaliora ad materiam hujus *Canonis* hic enumerare congruum duxi.

Poteſt enim apponere legem. Primò, ut Præſenta- 14
tus, & obtinens Beneficium non poſſit in eadem Eccleſia aliud officium retinere, & iſta lex eſt ſervanda, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Cæſarauguſtana Portionum* 22. *Martii* 1687.

Secundò, quod ſi Summus Pontifex, vel Ordina- 15
rius loci, ſeu quivis alius poteſtatem habens occaſione vacationis in Curia, vel ex alio capite reſervaverit ſibi beneficium, non teneatur Patronus eo caſu ſolvere fructus, uti hujuſmodi lex, ſeu conditio appoſita

legitur

legitur *in una Fanen. Beneficii*, ubi vacante Beneficio apud Sedem per obitum ultimi Poſſeſſoris, ad inſtantiam Eminentiſſimi Barberini deſtinatum fuit Antonio Joſepho Rotæ Conſanguineo unius ex Compatronis, ſed cum fundationis diſpoſitio opponi videatur prædictæ deſtinationi Beneficii rei examen à Dataria, ad Sacram Congregationem Concilii remiſſum fuit, ubi propoſito dubio — *An ſupplicatio ſignanda ſit cum derogatione dictæ fundationis, præſertim circa ſuſpenſionem fructuum* — Reſponſum fuit ab eadem Sac. Congregatione 14. Junii 1681. — *non eſſe ſignandam* —

16 Tertiò. Fundator in limine fundationis Eccleſiæ Parochialis, aut Cathedralis poteſt ſibi reſervare jus nominandi Prædicatorem in eadem Eccleſia, nec turbari debet à quaſi poſſeſſione illum nominandi. Nec præſentatus debet rigidè examinari cauſa illum rejiciendi, ut reſolutum fuiſſe à Sacra Congregatione Concilii teſtatur Pignatell. *conſult.* 216. *n.* 56. *tom.* 4.

17 Quartò. Poteſt apponere conditionem, quòd præſentari debeat ad Beneficium Patronale aliquis de familia ipſius; ſed, apponendo hanc conditionem non cenſetur voluiſſe ſibi ligare manus, quoad præſentationes ab ipſomet faciendas, itaut non poſſit extraneum præſentare Rot. *deciſ.* 756. *par.* 2. *recent. & in Ilicien. Beneficii* 2. *Julii* 1706. §. *Quia in ordine* coram bon. mem. Kaunitz.

18 Quintò. Fundator Eccleſiæ Collegiatæ poteſt in limine fundationis apponere conditionem retinendi in ſuo ſervitio aliquem ex Canonicis dictæ Eccleſiæ, maximè ſi ſit perſona Illuſtris, & in dignitate conſtituta, quod non poſſet ſi in limine fundationis hujuſmodi conditionem non apponeret, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Seguntina* 20. *Februarii* 1593. *lib.* 7. *pag.* 93. *tergo*.

19 Sextò. Fundator Eccleſiæ Collegiatæ in limine fundationis poteſt ſibi reſervare jus concedendi in ea Cappellas, Sepulturas, ac jura ſepeliendi, juxta reſolutionem Sacræ Congregat. Concilii *in Seguntina* 3. *Novembris* 1594. *lib.* 8. *decret. pag.* 70.

20 Septimò. Fundator poteſt in limine fundationis beneficii apponere conditionem, ut illud ſit exemptum ab omnibus oneribus, quæ conditio ſi ſit approbata ab Ordinario, beneficium non tenetur contribuere Seminario, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Corduben.* 17. . . . . . 1653.

21 Octavò. Fundator poteſt apponere in limine fundationis Beneficii conditionem, ut præſentetur ad illud Clericus primæ Tonſuræ; Quo caſu præſentari non poteſt Clericus minor 14. annorum, ſi fundatio fuerit facta poſt Concilium, ſecùs ſi antea, ut fuit reſolutum ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Mutinen. Beneficiorum* 19. *Septembris* 1682. *& in Feretrana* 18. *Decemb.* 1659. *& in Salernitana* 24. *Martii* 1604. *lib.* 10. *decret. pag.* 81. *& in Valentina* 6. *Aprilis* 1606. *lib.* 10. *decret. pag.* 149. Quia præſumitur, Teſtatorem, quoad ætatem ſe conformare voluiſſe Concilio Tridentino; Doctores verò, qui firmant ad Beneficium Juriſpatronatus præſentari poſſe Clericum ſeptennem, loquuntur in terminis quando Fundator expreſſit minorem ætatem, vel quando Beneficium erectum fuit ante Concilium.

22 Nonò. Fundator in limine fundationis beneficii poteſt apponere conditionem, quòd præſentatus ad illud examinari non debeat, quo caſu dicta conditio intelligenda venit, quatenus aliunde conſter præſentatum eſſe alias idoneum, ut reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Sarſinaten.* 17. *Novembris* 1649. relat. per Monacell. *Formul. fori Eccleſ. par.* 2. *tit.* 15. *formul.* 1. *num.* 13. *verſ. Et ſi diſponeret.*

23 Decimò. Fundator poteſt in limine fundationis apponere conditionem, ut Patronus præſentet vicinum ſeniorem tali Eccleſiæ, aut tali Domui, quo caſu id intelligitur de vicinis, qui majori tempore habitarunt prope dictam Eccleſiam, aut dictam Domum. Et non de ætate ſenioribus; Rot. *deciſ.* 5. *num.* 4. *par.* 9. *tom.* 1. *recent.*

24 Undecimò. Poteſt Fundator in limine fundationis apponere legem, quòd quando derogatur Juripatronatus, Proviſus Apoſtolicus non obtineat aliquos fructus. Card. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 74. *num.* 8.

25 Duodecimò. Poteſt Fundator in limine fundationis apponere conditionem habendi ſedem intrà Presbyterium, & Chorum, necnon ſibi reſervare jus ſepulturæ in Eccleſia, ut dixi *Par. I. Can. I. & II. Caſ. I. num.* 5. *& ſeq. & Caſ. II. num.* 8.

Decimo tertiò. Fundator in limine fundationis poteſt apponere pactum, ut Juſpatronatus non tranſmittatur ad hæredes extraneos; Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 73. *num.* 3. coram Pænia. 26

Decimo-quartò. Fundator Juriſpatronatus poteſt in limine fundationis apponere conditionem, ut prædeceſſor eligat ſibi ſucceſſorem in Beneficio, etiam nulla ſequuta Ordinarii inſtitutione, dummodo electio, ſeu præſentatio ſit facienda per perſonam Eccleſiaſticam, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 9. *art.* 1. *num.* 70. *& art.* 3. *in princ.* Rot. *deciſ.* 530. *num.* 3. *par.* 1. *recent.* 27

Decimo quintò. Fundator poſt Concilium non poteſt reſervare inſtitutionem, ſeu collationem Beneficiorum inferiori Collatori etiam de conſenſu Epiſcopi, ut cavetur in Concilio Tridentino *ſeſſ.* 14. *cap.* 12. *de reformat.* Auctoritates verò, quæ exadverſo allegari poſſunt, ſcilicet, quòd reſervatio collationis inferiori Collatori, excluſo Epiſcopo valeat, ſi Epiſcopus conſentit, juxta Barboſ. *de offic. Epiſcopi allegat.* 72. *num.* 187. procedunt pro beneficiis erectis ante Concilium, ut docet Corrad. *prax. benefic. cap.* 3. *n.* 26. §. *Unde*, & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Burgen. juris inſtituendi* 20. *Decembris* 1687. 28

Decimo ſextò. Fundator in limine fundationis Beneficii poteſt apponere conditionem præſentandi, aut conſtituendi Procuratorem ad præſentandum ad Beneficium vacaturum, Garz. *de Benefic. par.* 10. *cap.* 1. Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc.* 64. Vivian. *eodem tract. lib.* 5. *par.* 2. *cap.* 6. *num.* 13. Rot. *deciſ.* 530. *num.* 2. *par.* 1. *recent. & in Ilcinen. Beneficii* 2. *Julii* 1706. §. *Nec obſtitit* coram R. P. D. Kaunitz. Clauſulam tamen de conſtituendo Procuratorem, ut Patronum præſentet, exiſtimavit Sacra Congregatio Concilii *in Piſtorien.* 6. *Junii* 1600. *&* 17. *Julii ejuſdem anni lib.* 9. *decret. pag.* 90. *&* 94. *tergo* eſſe omnino delendam, & loco illius ſubrogari hanc poſſe, quod liceat Patrono una vice tantùm cedere Juſpatronatus, ut ipſe præſentari poſſit. 29

Decimo ſeptimò. Cappellania primo loco fundata in una Eccleſia à Fundatore, non poteſt per eum in teſtamento relinqui, ut transferatur ad aliam Eccleſiam, ut reſolvit Sacra Congreg. Concilii *in Militen. Cappellaniæ* 1. *Decembris* 1696. ubi conceſſa à Fundatrice PP. S. Dominici facultate transferendi Cappellaniam ad propriam eorum Eccleſiam fuit diſputatum — *An liceat eiſdem PP. transferre dictam Cappellaniam ad eorum Eccleſiam in caſu, &c.* Reſponſum fuit — *negativè*. 30

Decimo octavò. Fundator in limine fundationis Canonicatus in Cathedrali poteſt apponere conditionem, ut ad eum præſentetur ſibi proximior, etiamſi ſit infans; dummodo interveniat conſenſus Epiſcopi; quia licèt prædicta conditio repugnet Sacris Canonibus, & Tridentinæ Synodi decretis, tamen poteſt illam apponere, cùm ei permittatur à jure in limine erectionis adjicere leges ſibi bene viſas, etiam diſpoſitioni juris contrarias, juxta Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *num.* 17. Rot. *in Alexandrina Juriſpatronatus* 4. *Decembris* 1699. §. *Verumtamen*, & §. *Quapropter* coram Eminentiſſimo de la Tremoille, & dixi ſuperiùs *num.* 1. ſecus ſi non interveniret conſenſus Epiſcopi, ut fuit reſolutum à Sac. Rota *in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 25. *Januarii* 1709. coram R. P. D. Lancetta §. *Non attenta*, *confirmata* 23. *Junii* 1710. coram R. P. D. Aldrovando. 31

Decimo nonò. Fundator poteſt apponere conditionem, ut vacante beneficio præſentetur ad illud Sacerdos, aut Clericus alicujus familiæ. Rot. *in Barchinonen. Beneficii* 2. *Decembris* 1701. coram clar. mem. Eminentiſſimo Caprara. 32

Vigeſimò. Fundator in limine fundationis poteſt apponere conditionem, ut Rector Beneficii faciat oblationem ipſi, aut ejus ſucceſſoribus. Amoſtaz *de cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 7. *num.* 45. 33

Vigeſimo primò. Poteſt in limine fundationis adjicere 34

cere conditionem, ut circa alienationem bonorum in utilitatem beneficii non requiratur conſenſus Epiſcopi. Rot. *in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Martii* 1709. §. *Siquidem* coram R. P. D. Aldrovando.

35 Vigeſimo ſecundò. Poteſt etiam apponere conditionem, ut habens duo beneficia ſimplicia præſentari poſſit ad tertium. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *de reformat. cap.* 17. *num.* 8.

36 Vigeſimo tertiò. Fundator in limine fundationis reſervando Juſpatronatus favore alicujus non poteſt apponere conditionem, ut ſi ille fiat Religioſus, nominet invito Prælato. Lezzan. *in Summ. quæſt. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *cap.* 11. *num.* 10.

37 Vigeſimo quartò. Fundator in limine fundationis de conſenſu Epiſcopi poteſt reſervare ſervitutem proſpectus, ſeu quòd Eccleſia habeat portam, qua tranſitus habeatur in domum contiguam Patroni, & quod ex ejus domo in eam proſpectus, ſeu feneſtra aperiatur. Cardin. de Luc. *de ſervitut. diſc.* 16. *num.* 5. Monacell. *Formul. legal. formul.* 10. *tit.* 6. *num.* 18. *tom.* 1. Pauluc. *diſſert.* 23. *art.* 2. *num.* 102.

38 Vigeſimo quintò. Fundator in limine fundationis, aut dotationis beneficii non poteſt apponere pactum, & conditionem de conſenſu Epiſcopi, ut beneficium ſibi conferatur, aut cum reſervatione præſentandi ſeipſum; quia fundare, & dotare beneficium cum hoc pacto eſt ſimoniacum, juxta *Text. in cap. Tua nos de ſimon.* ibique Fagnan. *num.* 3. *& ſeqq.*

39 Vigeſimo ſextò. Poteſt Fundator in limine fundationis ſibi reſervare facultatem variandi Inſtrumentum fundationis in totum, vel in parte, unum, aut plures Patronos ſubſtituendo; qua ſtante facultate ſibi reſervata permiſſum eſt ei ex intervallo tollere, & adjicere quaſcumque ſubſtitutiones ſibi beneviſas, & de Patronatu aliter diſponere, cùm ſimilis reſervatio perinde habeatur ac quædam prorogatio perfectionis fundationis, & conditio actus ſuſpenſiva uſque ad novam declarationem, quæ ubicumque poſtea emanavit ad primum actum fundationis retrotrahitur, & cum ipſa fundatione ſubſtantiatur. Corrad. *in prax. benef. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 150. *& ſeq.* Rot. *in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *final.* coram bon. mem. Molines, & optimè *in Vicen. Juriſpatronatus* 28. *Februarii* 1715. §. *Sed quatenus etiam de hac effectiva deſcendentia*, coram R. P. D. Criſpo.

40 Vigeſimo ſeptimo. Poteſt Fundator in limine fundationis Canonicatus, aut Beneficii apponere conditionem, ut ad illud præſentari poſſit etiam infans, & hujuſmodi conditio eſt ab Ordinario approbanda, quia non eſt illicita, aut turpis, aut impoſſibilis, aut contra ſubſtantiam beneficii, ſed eſt omnino licita, & per Sacros Canones permiſſa in limine fundationis. Lotther. *de re benefic. lib.* 1. *quæſt.* 32. *num.* 19. 34. *& ſeqq.* Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 54. *num.* 8. Rot. *deciſ.* 194. *per tot. par.* 2. *& in Montis Regalis Juriſpatronatus* 7. *Maji* 1708. §. *Progrediendo* coram R. P. D. Anſaldo. Nec eſt contra diſpoſitionem Sacri Concilii Tridentini; quia hoc non ſe intromittit ubi reſiſtit lex fundationis. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 6. *num.* 7. *de reformat.* Rot. *deciſ.* 399. *num.* 5.

41 *& ſeq. par.* 13. *recent.*

Vigeſimo octavò. Poteſt apponere conditionem, quòd Patronus præſentet cum conſilio alicujus, quo caſu Patronus tenetur requirere illius conſilium, illudque debito tempore expectare, aliàs ſi præſentaret, dicto conſilio non requiſito, præſentatio eſſet nulla, non tenetur tamen Patronus illud ſequi, Abb. *in cap. Cùm veteri de elect. num.* 12. ibi – *Prout regulariter in actibus, qui debent expediri cum conſilio alicujus, ille eſt requirendus, & debito tempore expectandus, itaut actus ſit nullus eodem conſilio non petito* – Gratian. *diſcept. Eccleſ. cap.* 122. *num.* 27. ibi – *Quòd Executor, qui debet exequi cum conſilio Guardiani, non tenetur ſequi conſilium illius, quod eſt veriſſimum, quamvis teneatur ipſum requirere.*

42 Vigeſimo nonò. In limine redotationis, aut reſtaurationis Eccleſiæ Parochialis apponi non poſſunt conditiones, quòd redditus aſſignati revertantur ad Patronum, caſu quo recuperentur bona ad Eccleſiam ſpectantia: & quod Patronus poſſit augere, & minuere ſtipendium, & numerum Viceccuratorum, ut fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Taurinen. reſervationis Juriſpatronatus* 12. *Aprilis* 1687.

Trigeſimo. Poteſt apponere Fundator conditionem, 43
quod beneficium patronale conferri non poſſit habenti alterum beneficium; & hoc caſu ſi præſentetur ad illud habens alterum beneficium, præſentatio eſt nulla. Barboſ. *lib.* 3. *vot. deciſ.* 132. *num.* 1. *& ſeqq.* Rot. *in Gerunden. Beneficii* 3. *Junii* 1712. §. *Minimè* coram R. P. D. Falconerio.

Trigeſimo primò. Poteſt in limine erectionis Col- 44
legiatæ apponere conditionem, ut Primæ Dignitati concedatur indultum utendi Inſigniis Pontificalibus; Quod indultum ad preces Fundatoris eſt concedendum. Corrad. *in prax. benef. lib.* 2. *cap.* 14. *à num.* 1. *ad* 36. R. P. D. meus Petra *in Comment. ad Conſtit. Apoſt.* 6. *Urbani VII. num.* 7. *tom.* 3. *pag. mihi* 328.

Trigeſimo ſecundò. Poteſt apponere in limine fun- 45
dationis Canonicatus in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata pacta, & conditiones, quòd illius Poſſeſſor vocetur ſupranumerarius, quòd vocem in Capitulo, præcedentiam ſuper Canonicos primæ erectionis, atque participationem emolumentorum, quæ à piis Chriſti fidelibus Capitulo relinqui contigiſſent, necnon mortuariorum, ac proceſſionum ullo tempore prætendere non valeat, & quòd teneatur pro ejus rata ad expenſas concurrere, quæ conditiones, & pacta ſi fuerint admiſſa per antiquos Canonicos, & per longum tempus obſervata; ſunt etiam in poſterum ſervanda, non obſtante, quòd Ordinarius teſtetur, quòd erectio, & collatio prædicti Canonicatus facta fuerit à ſuis Prædeceſſoribus abſque ulla ex præfatis conditionibus; & conſequenter, quòd iſtæ ſubſiſtere non poſſint, maximè quia Eccleſiæ cultum diminuerent, dum Canonicus nulla diſtributionum ſpe allectus illius ſervitium negligeret; ut in ſimili caſu reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Nepeſina Canonicatuum* 1. *Decembris* 1703.

Trigeſimo tertiò. Fundans Cappellam in Eccleſia 46
Cathedrali poteſt apponere conditionem, quod ſingulis diebus etiam ſolemnibus recitetur in dicta Cappella à Presbyteris, ſeu Manſionariis parvum Officium S. Crucis, & Canonici, dummodo recitatio fiat poſt expleta Divina in Choro Eccleſiæ; impedire non poſſunt appoſitionem hujus conditionis; ſeu recitationem hujuſmodi Officii, juxta reſolutionem Sac. Congregationis Concilii *in Januen. pii oneris* 16. *Novembris* 1715. ubi propoſito dubio – *An Canonici Collegiatæ Eccleſiæ Sanctæ Mariæ Vinearum Januen. Diœceſis poſſint prohibere Presbyteris de Maſſa ejuſdem Eccleſiæ recitationem Officii parvi Sanctæ Crucis in Cappella Sanctiſſimi Crucifixi dictæ Eccleſiæ?* – Reſponſum fuit – *Negativè dummodo recitatio fiat poſt expleta Divina in Choro Eccleſiæ* –

Trigeſimo quartò. Poteſt etiam in limine funda- 47
tionis adjicere Canonicatui, onus Organiſtæ; Licèt enim Epiſcopus etiam per viam Statuti perpetui, & cum conſenſu Capituli non poſſit poſt fundationem Canonicatus adjicere ei onus Organiſtæ; poteſt tamen id fieri per Fundatorem in limine fundationis, ut tuetur Tondut. *quæſt. benefic. par.* 2. *cap.* 3. §. 7. *num.* 10. *& ſeqq.*

ARGUMENTUM.

An Patronus in actu nominationis poſſit imponere Cappellano nova onera, & conditiones?

SUMMARIUM.

1 *Patronus in actu nominationis non poteſt imponere Cappellano nova onera, & conditiones: Nec Cappellanus tenetur iſta adimplere. Amplia, ut num.* 2. *&* 3.

4 *Anteceſſor præjudicare non poteſt Succeſſori.*

CASUS IV.

Caſum hic expono in Sacra Congregat. Concilii diſputatum *in Tudertina Cappellaniæ* 12. *Martii* 1718. dum ſtudebam apud R. P. D. Proſperum de Lambertinis, Virum quidem ingenii claritate perſpicuum,

ſpicuum, loquendi gratia copioſè dotatum de ſanguine Cæſaris Lambertini Epiſcopi Inſulani omnium in materia Juriſpatronatus ſcribentium Magiſtri, qui tractatum illum de Jurepatronatus nunquam ſatis commendabilem edidit, & nunc meritiſſimum ejuſdem Sacræ Congregationis Secretarium, & R. P. D. mei Anſidei Succeſſorem, Caſus igitur ita ſe habebat.

Anno 1686. Confratres Societatis Beatiſſimæ Virginis de Lilio Terræ Aquaſpartæ Diœceſis Tudertinæ poſt factam nonnullorum bonorum aſſignationem, Cappellaniam perpetuam instituerunt, reſervando ſibi metipſis jus nominandi, ſive præſentandi, & onera Cappellano impoſito celebrandi certum numerum Miſſarum, & alias quaſdam ſacras functiones pro Confraternitate peragendi, & pro prima vice in Cappellanum perpetuum nominaverunt Clericum Stephanum Gentilem, qui cùm dictam Cappellaniam liberè reſignaverit in ea ad præſentationem eorumdem Confratrum *die* 18. *Julii* 1701. inſtitutus fuit ab Epiſcopo Clericus Lucius Antonius Moſcatellus, qui pariter poſt lapſum nonnullorum annorum Cappellaniæ renunciavit. Facta autem nova nominatione à Confratribus in Perſona Clerici Cajetani Corſetti in actu hujus nominationis ſuperaddiderunt Cappellano nonnulla alia onera, & ſignanter audiendi Confeſſiones Confratrum, & ſororum, adepta per ſupradictum Clericum Corſetti poſſeſſione Cappellaniæ fuit ab eodem excitata prætenſio, ſe videlicet non teneri niſi ad onera in fundatione expreſſa; Unde inter cætera propoſitum fuit dubium — *An Clericus Cajetanus Corſetti teneatur ad onera de novo appoſita in nominatione de ſè facta à Confratribus, & non memorata in Fundatione*.

1 Cui reſpondendum ſentiebam *negativè*. Etenim Patronus poſt fundationem Beneficii non poteſt apponere, & ſuperaddere Beneficiato, aut Cappellano nova onera, nec iſte tenetur illa adimplere, juxta Gloſ. *in cap. Cùm dilectus verb. conſtitutio de conſuetud.* Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 2. *quæſt.* 4. *art.* 4. *n.* 2. Corrad. *in prax. benef. lib.* 2. *cap.* 10. *n.* 150. *&* 160. Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *in dicta Tudertina Cappellaniæ ubi ſupra ad primum.*

2 Quod procedit etiam ſi eadem nominatio cum dictis novis oneribus, aut conditionibus fuiſſet admiſſa, & approbata ab Ordinario; adhuc Cappellanus, aut Beneficiatus non tenetur hujſmodi onera, & conditiones adimplere. Siquidem & ſi cauſa efficiens Juriſpatronatus ſit ipſa approbatio Ordinarii, quando tamen Cappellania, aut Beneficium eſt jam in eſſe deductum, & Ordinarii aſſenſu auctorizatum; à litera fundationis amplius recedi non permittitur, nec novas qualitates ab eodem Ordinario, vel ab ejus Vicario Generali denuò ſuperimponi ne Fideles à Beneficiorum fundatione retrahantur, Fagnan. *in cap. Conquerente num.* 24. *& ſeqq. de Cleric. non reſid.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 3. *cap.* 8. *num.* 6. Cardin. de Luc. *de benefic. diſc.* 96. *n.* 7. Pignatell. *conſult.* 111. *num.* 17. *tom.* 9. Rot. *in Farfen. Canonicatus* 11. *Decembris* 1711. §. *Ad effectum*, *&* §. *Cujus quidem* coram R. P. D. Criſpo, & pluries reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii, ſignanter *in Sarnen.* 3. *Julii* 1690. *lib.* 40. *decret. pag.* 340. *& in Aſten. Cappellaniæ* 14. *Februarii* 1699. *fol.* 57. *lib.* 59. *decret.*

3 Immo idem Cappellanus, aut Beneficiatus non teneretur hujuſmodi oneribus & conditionibus de novo ſuperimpoſitis ſatisfacere, etiam ſi hæc in antecedentibus vacationibus fuiſſent ab ejus Anteceſſoribus ac-
4 ceptata, quia iſti non habebant jus obligandi ſe, ſuoſque Succeſſores, eiſque irrogandi ullum præjudicium Oldrad. *conſ.* 226. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 452. *num.* 35. coram Bicchio, ac proinde unuſquiſque horum non tenetur ad relevationem promiſſionis facti Anteceſſoris, qualiſcumque fuerit, Ancharan. *conſ.* 34. *num.* 11. Rota *deciſ.* 494. *num.* 13. *par.* 18. *tom.* 2. *recent.*

Et ita reſolutum fuit à ſæpedicta Sacra Congregatione Concilii *in Florentina* 12. *Martii* 1718. ubi non obſtante, quòd Rector cujuſdam Cappellaniæ ſe ſubjecerit oneribus celebrandi bis Miſſas in hebdomada, faciendi quolibet anno Feſtivitatem Sanctorum Franciſci, & Hieronymi cum impenſa ſcutorum trium, & faciendi unum Officium Defunctorum, à Vicario Generali impoſitis, tamen quia repertum fuit hæc onera non fuiſſe appoſita in limine fundationis dictum fuit, ſucceſſorem in dicta Cappellania non teneri adimplere eadem onera.

ARGUMENTUM.

Legato Dotium jam inſtituto an Epiſcopus poſſit adjicere conditionem quod Perſonæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, & an poſſit prohibere habentibus jus nominandi, ne nominent Perſonas ſibi dependentes, & Familiares?

SUMMARIUM.

1 *Ad Epiſcopum ex officio ſpectat curare, ut omnes Fidei rudimenta ſciant.*

2 *Epiſcopus an poſſit imponere Legato pio novas conditiones, & onera, quæ non ſint ei prajudicialia? & num.* 5.

3 *Epiſcopus Legato Dotium imponere non poteſt de novo conditionem; ut Perſonæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, & quare? Vide ibi.*

4 *Papa nunquam intendit prajudicare Patronis, aut paſſivè vocatis ad Beneficia, & ad alia opera pia.*

6 *Epiſcopus hortari poteſt habentes jus nominandi puellas, ad Legatum Dotium, ut potius nominent puellas, quæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, quam illas, quæ talem Doctrinam non frequentaverint.*

7 *Epiſcopus prohibere non poteſt habentibus jus nominandi ad Dotes ne nominent puellas ſibi dependentes, & familiares.*

CASUS V.

QUidam Teſtator in ultimo, quo deceſſit elogio reliquit omnia ejus bona cuidam Congregationi Nobilium, ut ex eorum fructibus diſtribuerentur quolibet anno quatuor dotes favore quatuor puellarum propriæ Patriæ, quæ ſint pauperes, honeſtæ, & bonæ famæ, reſervando jus nominandi puellas ad hujuſmodi Dotes, eidem Congregationi, Epiſcopus autem in actu viſitationis in diſtribuendis hiſce Dotibus duas voluit apponere conditiones, nimirum quòd Perſonæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam; & quòd concurrentibus puellis exiſtentibus, & quæ extiterunt in actuali ſervitio illarum Perſonarum habentium votum in diſtributione dotium, hujuſmodi Perſonæ abſtineri debeant pro ea vice à præſtatione ſuffragii ſub pœna nullitatis actus. Sed cùm has conditiones obſervare recuſet præſata Congregatio in diſtributione dd. Dotium, hinc duo quæruntur.

Primò: *An Epiſcopus in diſtributione Dotium per Congregationem facienda, poſſit adjicere conditionem, quòd puellæ nominandæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam?*

Secundò: *An idem Epiſcopus poſſit prohibere Perſonis ejuſdem Congregationis habentibus jus votandi in diſtributione dotium ne præſtent votum, caſu quo concurrant puellæ ab ipſis dependentes, aut quæ ſunt, & fuerunt in eorum actuali ſervitio ſub pœna nullitatis actus.*

Et prima facie reſpondendum videtur ad primum 1
dubium affirmativè, quia ſpectat ad Epiſcopum ex officio curare, ut omnes Fidei rudimenta ſciant, ut ea rite doceantur, ac explicentur, & ad hoc exequendum Curatos Animarum ſpecialiter compellere, unde ex officio poterat Epiſcopus requirere in puellis nominandis ad ſupradictas Dotes qualitatem frequentationis Doctrinæ Chriſtianæ, juxta *Text. in cap. Ante Baptiſmum de conſecrat. diſt.* 3. Concil. Trident. *cap.* 4. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi allegat.* 76. *num.* 37.

Nec adverſatur quòd verſemur in caſu Legati Dotium jam fundati, & inſtituti à Teſtatore abſque requiſito frequentationis Doctrinæ Chriſtianæ, ac proinde non poſſe videtur Epiſcopus poſt fundationem præfati Legati jam factam, apponere hujuſmodi con- 2
ditionem; Quoniam diſtinguendum eſt inter novas condi-

conditiones, & pacta præjudicialia, & oneroſa Eccleſiæ, & Legato pio, & inter novas conditiones, & pacta non præjudicialia, ſed utilia Eccleſiæ, aut Legato pio. Licèt enim prima apponi non poſſint à Fundatore, tamen ſecunda apponi valet poſt fundationem; adeoque cum ſupradicta conditio frequentationis Doctrinæ Chriſtianæ non ſit præjudicialis, imò utilis Legato Dotium, ſequitur quòd potuerit Epiſcopus illam apponere poſt ejuſdem Legati fundationem, Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. Pro eo quæſt.* 13. *num.* 29. ibi – *Ego in hoc puncto credo dicendum quòd ſi nova conditiones, vel nova pacta ſint præjudicialia Eccleſiæ Patronata, & illi oneroſa, tunc non poſſint apponi poſt fundationem, ſi autem ſint utilia Eccleſiæ, vel non præjudicialia, & tunc fieri poſſint, quia nihil eſt, quod repugnet* –

3 Verùm hoc non obſtante cenſeo dicendum, non poſſe Epiſcopum imponere huic Legato Dotium prædictam conditonem; hæc enim eſt præjudicialis tum habenti jus nominandi activum, tum habenti jus nominandi paſſivum ad has dotes. Et quidem eſt præjudicialis habenti jus nominandi activum; quia ejus vigore Congregatio non haberet amplius amplam, & liberam facultatem ſibi tributam à Teſtatore nominandi quaſcumque Puellas de ejus Patria: Dummodo ſint Pauperes, honeſtæ, & bonæ famæ; Sed eſſet adſtricta nominare ſolùm illas Puellas, quæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam; Eſſet etiam præjudicialis habenti jus nominandi paſſivum, quia Puellæ illæ cæteroquin honeſtæ, pauperes, & integræ famæ, & capaces juxta voluntatem teſtatoris conſequendi dotes; ſi non frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, ratione hujus conditionis arceréntur à conſecutione hujuſmodi legati; adeoque dicta conditio, huic legato jam inſtituto, adjici, & apponi non poteſt ab Epiſcopo ne fideles retrahantur ab operibus piis; ob quam
4 rationem: ſi ipſemet Summus Pontifex nunquam intendit præjudicare Patronis, aut paſſivè vocatis ad beneficia, aut alia opera pia ad tradita per Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 51. *num.* 38, *& ſeq.* Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. cap.* 5. *n.* 177, & aliàs penès Rot. *in Urgellen. Beneficii, ſeu Canonicatus* 22. *Junii* 1716. §. *Subreptionis* coram R. P. D. Herrera. Multo minùs Epiſcopus, & alius inferior poterit præjudicare eiſdem Patronis, aut paſſivè vocatis, & adjicere legatis jam inſtitutis nova onera, & conditiones, juxta Bald. *in leg. unica* §. *Accedit in fin. Cod. de rei ux. act.* ibi – *qui non apponit alia pacta in initio, in conventione, non poteſt poſtea illa apponere ex poſt* – Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *q.* 9. *art.* 1. *num.* 51.

5 Non obſtat, quòd ſæpedicta conditio frequentationis Doctrinæ Chriſtianæ non ſit præjudicialis, immò ſit utilis Legato Dotium, & conſequenter capax, ut de novo apponi poſſit ab Epiſcopo; juxta auctoritatem Rocch. de Curt. in contrarium relat. quia Doctrina hujus Auctoris, quod apponi poſſint poſt fundationem Eccleſiæ, inſtitutionem legati, nova onera, & conditiones, quando iſta non ſunt præjudicialia Eccleſiæ, aut legato; procedit accedente conſenſu Fundatoris, aut Patroni; aut his inſtantibus, ut legenti patet; Non verò diſſentientibus Patronis.

6 Poterit tamen Epiſcopus hortari habentes jus nominandi ad Dotes, ut potius nominent Puellas illas, quæ frequentaverint Doctrinam Chriſtianam, quam illas, quæ talem Doctrinam non frequentaverint; quæ quidem exhortatio eſſet uniformi Epiſtolæ Paſtorali Summi noſtri Pontificis Clementis XI. fœliciter Regnantis *die* 16. *Martii* 1703. edita relat. per Gennettum *tom.* 7. *ſuæ Theologiæ fol.* 377. *&* 381. *verſ.* 4. Non verò illos, aut Puellas ab ipſis nominandas cogere mulctis, & pœnis ad audiendam Doctrinam, ut docet Bullar. min. *in Concil. cap.* 4. *ſeſſ.* 24. *de reform. in obſervat. verb. teneri*.

7 Quoad ſecundum dubium exiſtimo non poſſe Epiſcopum prohibere perſonis ejuſdem Congregationis habentibus jus votandi in diſtributione dotium, ne præſtent votum, caſu quo concurrant Puellæ ab ipſis dependentes, aut quæ ſunt, & fuerunt in earum actuali ſervitio, ſub pœna nullitatis actus. Etenim Epiſcopus non poteſt privare aliquem proprio jure ei competente ex diſpoſitione Teſtatoris, niſi concurrente juſta, & rationabili cauſa; Nec familiaritas, & dependentia Puellarum ab ipſis poteſt eſſe rationabilis cauſa privandi dictas perſonas exercitio juris votandi pro ea vice, ex eo, quòd hujuſmodi familiaritas, & dependentia poſſit eſſe cauſa ſuſpicionis fraudis, & murmurationis. Nam licèt filius ſit familiaris, & dependens à Patre, tamen Pater poteſt votare pro filio, *Text. in leg. item eorum ff. quod cujuſque Univerſitatis nomine*; Ita licèt Puellæ concurrentes ſint familiares, & dependentes à Patronis dictæ Congregationis, non video, qua cauſa iſtæ non poſſint votare pro illis. Ratio autem eſt, quia ne præſumatur delictum, potius præſumitur elector habere præ oculis jus, & intereſſe publicum, quam privatum ſanguinis, & amicitiæ, ut expreſsè docet Matta poſt Cocchier. *de cauſ. Conciſtor. ſect.* 22. *num.* 67. Rot. *in Giennen. juris votandi* 9. *Februarii* 1705. §. *Et hinc* coram Eminentiſſimo Scotto.

ARGUMENTUM.

Pactum appoſitum in limine fundationis, quòd Cappellania remaneat ſemper vacans, uſquequo habilis ex deſcendentibus adveniret ad illam obtinendam, & in tali caſu interim bona aſſignata in dotem eidem Cappellaniæ poſſiderentur à Patrono, approbatum ab Ordinario cum clauſula – *Quæ tamen à diſpoſitione Sacrorum Canonum diſcreparent, approbare non intendit* -- non ſuſtinetur.

SUMMARIUM.

1 *Pactum appoſitum in limine fundationis, quòd Cappellania remaneat ſemper vacans, uſquequo habilis ex deſcendentibus adveniret ad illam obtinendam, & in tali caſu interim bona in dotem aſſignata poſſiderentur à Patrono, non ſuſtinetur.*

2 *Pactum contrarium juri approbatum ab Epiſcopo cum clauſula* – Dummodo non ſit juri contarium -- *non dicitur approbatum, ſed expreſsè rejectum.*

3 *Ordinarius tempore non habili cogi non poteſt ad approbandas conditiones in limine fundationis.*

4 *Suſpenſio proviſionis Beneficii longæva eſt contra naturam illius, ut ſit perpetuum, quidquid ſit de aliqua ſuſpenſione parvi temporis.*

5 *Pactum, quod Patronus recipiat fructus Beneficii, permiſſa diuturna vacatione non poteſt approbari ab Epiſcopo, ſed requiritur approbatio Papæ.*

CASUS VI.

Titius demandavit ſuis hæredibus fundationem, & dotationem unius Cappellæ auctoritate Ordinarii erigendæ in titulum perpetui Beneficii Eccleſiaſtici cum reſervatione Juriſpatronatus tam activi, quàm paſſivi favore deſcendentium, demandans ulterius Patronis pro tempore, ut ſemper tenerentur præſentare Ordinario in Rectorem unum ex dd. deſcendentibus, ſi exiſteret, qui eſſet habilis, ſeu diſpoſitus ad Clericatum, etiam minor 14. annis, hoc inſuper addito – *quòd non exiſtente aliquo ex dd. deſcendentibus habili, ſeu diſpoſito ad Clericatum, tunc dicta Cappellania remaneret ſemper vacans, nullo facto loco devolutioni, uſquequo habilis ex eis adveniret ad illam obtinendam. Et in tali caſu interim bona in dotem aſſignata eidem Cppellaniæ poſſiderentur ab ejuſdem Patronis, etiamſi per plures annos vacatura eſſet. Dummodo tamen fideliter ſatisfieret oneribus ſæpè dictæ Cappellaniæ, & reliquum ex fructibus ſpectet, & approprietur eiſdem Patronis pro rata ſingulis, perindè ac ſi vocati eſſent per viam fideicommiſſi* – Poſt fundatam præmiſſo modo dictam Cappellaniam, Ordinarius in decreto approbationis Juriſpatronatus, & conditionum à fundatore adjectarum hanc clauſulam addidit – *quæ tamen à diſpoſitione Sacrorum Canonum diſcreparent, approbare non intendit.*

Per obitum ultimi Cappellani factus eſt caſus à Funda-

Fundatore proviſus, dum unus ex compatronis unicum habet filium ætate triennali, & ſic inſufficiente ad obtinendum Clericatum. Unde inſurrexit difficultas, an debeat fieri locus vacationi, & perceptioni fructuum Cappellaniæ per Patronos, juxta pactum à Teſtatore impoſitum, ac proinde quæritur, an ſit ſuſpendenda proviſio dicti Beneficii, ſeu Cappellaniæ, donec infans vocatus à Teſtatore perveniat ad legitimam ætatem, conceſſa interim adminiſtratione bonorum, & perceptione fructuum ad formam præfatæ diſpoſitionis,

1 Studens apud R. P. D. meum Petra in una *Florentina Juriſpatronatus*, ubi ſimilis caſus agitabatur, reſpondendum ſentiebam negativè, quia pactum prædictum eſt contra jus, tum quia importat vacarionem Beneficii per longum tempus, tum etiam quia Laici Patroni obtinerent fructus ſpirituales Beneficii; ſibi appropriantes, quod reliquum erit, celebratis Miſſis, quod neutiquam à Sacris Canonibus eſt permiſſum, Concilio Tridentino præſertim contrarium diſponente *ſeſſ. 22. cap. 11. de reformat.* Card. de Luca *de Jurepatron. diſc.* 20. *num.* 12. *& diſc.* 93. *num.* 2.

2 Et Ordinarius in limine fundationis expreſsè cavit non intendere ſe approbare pacta contra Sacros Canones, & ſic quoad dicta pacta deficit expreſſus Epiſcopi conſenſus, quem reſtrinxit ad limites juris, ut in his præciſis terminis pacti contra jus in limine fundationis adjecti per Patronum non cenſeri approbatum, ſed expreſsè rejectum ſtante clauſula conſimili appoſita ab Epiſcopo, reſolvit Rota *in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 25. *Junii* 1709. §. *Et ſanè* coram Lancetta.

3 Non obſtat, quod Ordinarius cogi potuerit ad approbandam in limine fundationis conditionem prædictam, quia hoc forſan obtinere potuiſſet tempore habili, ſed cum non fuerit effectivè coactus, quin Patroni permiſerint ipſam fundationem, & deinde inſtitutionem fieri, juxta formam præſcriptam: Ideo non eſt amplius locus pœnitentiæ, & non eſt attendendum, quod fieri potuerit, ſed quid factum fuit, ut dixit Rota *in Aſten. Prioratus* 7. *Decembris* 1708. §. *Nihilque* coram Aldrovando.

Verùm rationabile non videtur dictum pactum, quod induceret vacabilitatem Beneficii per plures annos, qui poſſent eſſe etiam 40. quia deberet remanere vacans Beneficium, donec eſſet ſpes, ut adveniret

4 aliquis deſcendens habilis, quæ ſuſpenſio tam longæva eſt contra naturam Beneficii, & deſtruit ſubſtantiam ejus, ut ſit perpetuum Card. de Luca *diſc.* 93. *n.* 2. *de Jurepatr.* & quidquid ſit de aliqua ſuſpenſione parvi temporis, idem denegat in diuturna vacatione Pitonius meus Præceptor *diſcept.* 62. *n.* 40. *verſic. Ego tamen.*

5 Et quòd recipiant Patroni fructus Beneficii permiſſa diuturna vacatione, non videtur pactum rationabile ſaltem, ut poſſit approbari ab Epiſcopo, ſed requiritur approbatio Papæ, Rot. *deciſ.* 194. *par.* 2. *recent.*

Ut etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Pennen. Beneficii ſuperius relata Caſ. I.*

Eadem verò Sacra Congregatio *in dicta Florentina Juriſpatronatus die* 24. *Januarii* 1711. diſtulit reſolutionem hujus dubii.

ARGUMENTUM.

Appoſita lege in fundatione Archipresbyteratus in Eccleſia Cathedrali erecti, ut Archipresbyter teneatur exercere Curam Animarum, an ipſe Archipresbyter vigore hujus legis teneatur etiam ad explicationem Verbi Dei in diebus Dominicis?

SUMMARIUM.

1 *Formalis prædicatio in Cathedrali, licèt non ſpectet ad Parochum, ſed ad Epiſcopum; Ad Parochum tamen ſpectat explicatio verbi Dei? & num.* 3.

2 *Archipresbyter Eccleſiæ Cathedralis habens annexam curam Animarum tenetur inter Miſſarum Solemnia ad explicationem Verbi Dei, diebus Dominicis, & aliis feſtivis.*

CASUS VII.

Titius fundavit, ac dotavit in Eccleſia Cathedrali Archipresbyteratum cum reſervatione Juriſpatronatus favore ſuorum deſcendentium, ea lege, & pacto appoſito, ut Archipresbyter teneatur exercere curam Animarum; quæritur an Archipresbyter ſtante hujuſmodi lege teneatur in Cathedrali inter Miſſarum ſolemnia diebus Dominicis ad explicationem Verbi Dei?

Reſpondeo affirmativè, quia cùm dictus Archipresbyter vigore præfatæ legis fundationis habeat annexam in Cathedrali curam Animarum dicitur Parochus, ac proinde licèt ad ipſum non ſpectet formalis prædicatio in Cathedrali, cùm hæc pertineat ad Epiſcopum, ſpectat tamen explicatio Verbi Dei, juxta diſpoſitionem *Text. in Clementin. Dudum de ſepultur.* ibique Vitalin. *num.* 7. 1

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Tuſculana explicationis Verbi Dei* 29. *Julii* 1713. ubi expoſitum fuit, quòd Provicarius Generalis Tuſculi ſub pecuniaria mulcta locis Piis applicanda, ſedulo monuit Andream Breſcianum Archipresbyterum Cathedralis Eccleſiæ, ut memor Parochialis officii, rarioniſque, qua Deo obſtringitur, diebus Feſtivis, vel ſaltem Dominicis minimè prætermitteret pabulum Verbi Dei ovibus ſuis exhibere, juxta præſcriptum Apoſtolicæ viſitationis, & Synodalium conſtitutionum. Verùm enim verò præfatus Archipresbyter ab hujuſmodi præcepto appellationem interpoſuit ad Sacram Congregationem Viſitationis, remiſſaque ſubinde hujuſmodi cauſa in EE. PP. conſenſu decidenda, in præſentiarum Promotor Fiſcalis contendit, quòd ſibi tantùm blandiatur Archipresbyter, qui explicationem Divini Verbi ſubire recuſat; Eodem tamen pro hujuſmodi libertate declamante, & præſertim ſub obtentu, quòd licèt in cæteris Eccleſiis tam Urbicis, quàm Diœceſis, Parochi teneantur plebem in lege Domini erudire, in Cathedrali tamen Eccleſia id munus obire debeat Epiſcopus, vel per ſe, vel per alios idoneos ſubſtitutos, quatenus legitimo detineatur impedimento. Unde propoſito Dubio — *An Archipresbyter Cathedralis Eccleſiæ Tuſculi teneatur inter Miſſarum ſolemnia ad explicationem Verbi Dei diebus Dominicis, & aliis Feſtivis* — Reſpondit — *Affirmativè, & amplius* —

Et ita ego etiam ſentiebam ſtudens in hac cauſa tum attenta diſpoſitione Synodali id expreſsè ſancien te; tum attenta diſpoſitione Juris communis, juxta quam prædicandi officium ſpectat ad Rectores Parochiarum, & Curatos in eorum Eccleſiis, in quibus curam habent Animarum, juxta *Clementinam Dudum* §. *Hujuſmodi de Sepult.* ibique Vitalin. *num.* 7. Abbas *in cap. Quod Dei timorem de Stat. Monach.* Surd. *conſ.* 25. *num.* 10. Rot. *deciſ.* 234. *n.* 41. *par.* 6. *rec.* & juxta Tridentinum *cap.* 2. *ſeſſ.* 5. *de reform. cap.* 8. *ſeſſ.* 22. *de Sacrific. Miſſ.* Barboſ. *ad Concil. cap.* 7. *ſeſſ.* 24. *de reformat. num.* 2. 2

Non obſtat, quòd munus prædicandi propriè, & præcipuè ad Epiſcopum pertineat, juxta Tridentinum *ſeſſ.* 5. *de reform. cap.* 2. *& ſeſſ.* 24. *cap.* 4. Monacell. *formul.* 8. *tit.* 13. *num.* 2. *tom.* 2. Adeoque ipſe in Cathedrali, & non Archipresbyter inter Miſſarum ſolemnia tenetur ad explicationem Verbi Dei; Quia onus prædicandi, quod incumbit Epiſcopo, non reſtringitur ad Cathedralem à Concilio Tridentino, ſed eſt reſpectu totius Diœceſis; Fælin. *in cap. Excommunicamus de hæretic. num.* 4. *tom.* 3. Unde cùm in Eccleſia Cathedrali Tuſculi adſit cura Animarum ſpecialiter annexa Archipresbytero, hic in dicta Eccleſia debet prædicare Abb. *in cap. Inter cætera n.* 1. *de offic. Judic. Ordin.* Pignatell. *conſult.* 151. *num.* 11. *tom.* 10. Et Epiſcopus nonniſi poſt illum, & in defectum illius; Exemplo Gubernatoris Navis, qui poſt aliorum ſermones, ac ſententias de eo, quid orta tempeſtate faciendum eſſe videatur in Navi, poſtremus ſententiam ſuam dicit approbando, aut reprobando aliorum Judicia, cui tandem parere oportet, nec aliter Epiſcopus, qui Gubernator eſt Eccleſiæ, loqui debet, non quaſi obtinens poſtremas partes, ſed quaſi omnium primus, poſt quam Presbyteri dixerint, ipſe approbare, aut 3

repro-

reprobare, illorum dicta, quaſi ſuperior debet, juxta documentum Sancti Clementis *lib. 2. conſt. Apoſtol. Can.* 57. ubi dum Sanctus agit de Epiſcopis, & Presbyteris ait — *Deinde hortentur Populum Presbyteri non omnes ſimul, ſed ſingulariter, & poſtremus eorum Epiſcopus* — Ut refert Gonzal. *in cap. Inter cætera de offic. Judic. Ordin. num.* 12.

ARGUMENTUM.

Quando in diſpoſitione Teſtatoris fit mentio de pluribus oneribus Miſſarum; An omnia Bona ibi relicta habeant annexa dicta onera?

SUMMARIUM.

1 *Bona ſtabilia, de quibus fit mentio Teſtamento ſi non habent annexum onus Miſſarum, nec Loca Montium, quæ veniunt ſub nomine ſtabilium, habebunt annexum hujuſmodi onus.*

CASUS VIII.

Quidam inſtituit hæredem Monaſterium PP. Theatinorum Sancti Andreæ de Valle in Urbe ſequentibus verbis: *Iſtituiſco mio Erede univerſale, e particolare ſopra tutti li miei Beni ſtabili, ed annue entrate, che poſſiedo, il Monaſtero de PP. Teatini di Sant' Andrea della Valle di detta Città di Roma, &c. e ſpecialmente ſtanno ſottopoſti detti Beni alla ſoddisfazione di ſcudi otto l'anno per la celebrazione di Meſſe, &c. E perchè detti Beni ſtabili l' ho poſſeduti con qualche ſcrupolo, laſcio al detto Monaſtero tutte l'altre conſiſtenti in cinque, o ſei Luoghi di Monti, &c. ſiccome ogn' altra coſa, ch' egli terrà nel mio, &c. di tutte l'altre robbe, che io laſcio a' detti PP. prego li medeſimi a farmi la carità di riceverſele per Sacrifizii deſtinati alla Cappella dell' Anime del Purgatorio ſituata nella Chieſa di detto loro Monaſtero in ſuffraggio delle dette Anime del Purgatorio, e mia.*

Quo caſu quæritur: *An loca Montium relicta dd. Patribus Theatinis ſubjaceant oneri Miſſarum celebrandarum in Cappella Animarum Purgantium eorum Eccleſiæ?*

1 Reſpondeo: Negativè, quia dd. loca Montium comprehenduntur in prima Inſtitutione omnium ſtabilium, & introituum annuorum, dum ipſa veniunt ſub nomine ſtabilium, & annui redditus Card. de Luca *de Regul. diſc.* 43. *num.* 12. Rot. *deciſ.* 66. *num.* 10. cor. Royas. Unde ſicuti Bona ſtabilia, de quibus fit mentio in prima inſtitutione non habet annexum onus Miſſarum in Cappella Animarum Purgantium dictæ Eccleſiæ, ſed ſolùm habent annexum onus ſcutorum octo pro tot Miſſis, ita nec dd. Loca Montium; Solùm hujuſmodi onus Miſſarum in dicta Cappella habent aliæ res, quæ relinquuntur dd. Patribus in ſecunda Inſtitutione ibi — *Di tutte l'altre robbe, che io laſcio, &c.*

Et ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione *in Romana oneris Miſſarum* 20. *Februarii* 1712. per quam reſolutionem fuerunt revocatæ reſolutiones prius habitæ in eadem cauſa 24. *Maji* 1710. & 18. *Julii* 1711.

ARGUMENTUM.

Erecto Beneficio in Eccleſia Cathedrali, & appoſito onere Beneficiato celebrandi Miſſas, & Divina Officia, ac inſerviendi, & reſidendi in Eccleſia, an Beneficium ſit reſidentiale?

SUMMARIUM.

1 *Reſidentia eſt triplex.*
2 *Promotus ad Canonicatum, aut ad Parochiam tenetur per ſeipſum, & non per ſubſtitutum inſervire; & num.* 3.
4 *Beneficium ſimplex de jure communi reſidentiam requirit.*
5 *Beneficium ſimplex ex generali conſuetudine non eſt reſidentiale; Sed limita, ut num.* 14.
6 *Onus celebrationis Miſſarum injunctum beneficio non reddit illud reſidentiale.*
7 *Per ſe facere quis dicitur, qui per alium facit; Intellige, ut num.* 15.
8 *Verbum inſervire, an inferat per neceſſe reſidentiam?*
9 *Reſidentia an, & quando differat ab intereſſentia; & quid ſit reſidere, & quid intereſſe. Vide ibi, & num.* 16.
10 *Beneficium ex quibus conjecturis, & circumſtantiis probetur, quod ſit reſidentiale. Vide ibi, & num.* 11. 12. & 13.

CASUS IX.

Fundatum fuit à quodam pio Teſtatore auctoritate Ordinarii Beneficium A. in quadam Eccleſia Cathedrali cum reſervatione Juriſpatronatus favore ſui Fratris ejuſque deſcendentium, & cum onere, quod Beneficiatus, ſive Cappellanus præſentandus, & inſtituendus ſit Sacerdos jam ordinatus, qui ſingulis diebus, juſto impedimento ceſſante celebrare teneatur, & debeat Miſſas, & Divina Officia, ac inſervire, & reſidere in dicta Eccleſia Cathedrali. Quæritur an hujuſmodi Beneficium ſit formaliter, & cum effectu reſidentiale?

Triplex eſt ſpecies reſidentiæ; Alia enim eſt continua, & præciſa ſub privatione Tituli, ſi Beneficiatus continuò non reſideat; Alia non continua, ſed in certis temporibus; Alia continua, ſed tantùm cauſativa, ſub ſola privatione fructuum, caſu quo Beneficiatus negligat reſidere, juxta Innocent. Joan. Andr. Butr. Imol. *in cap. final. de Cleric. non reſid.* quos ſequitur Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſs.* 15. *n.* 20. Rot. *deciſ.* 483. *num.* 1. *par.* 1. *recent. & in Pampilonen. Beneficii de Allo* 13. *Februarii* 1705. §. *Ad effectum* coram bon. mem. R. P. D. Caffarello, & *in Auguſtana Canonicatus Provinciæ Moguntinæ* 14. *Martii* 1710. §. *Præmiſſo* coram bon. mem. Molines. Hinc Beneficium de quo agitur videtur nulla ex his reſidentiæ ſpeciebus qualificatum; Etenim ipſum non eſt aliqua Dignitas, Perſonatus, aut Præbenda in Cathedrali, vel Collegiata erecta, quæ eſt reſidentialis ſaltem cauſativè; & cui promotus ad illam tenetur per 2
ſeipſum, & non per ſubſtitutum inſervire, juxta Concilium Tridentinum *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 12. Neque eſt aliqua Eccleſia Parochialis; quæ eſt præciſè reſidentialis, & cui Parochus; niſi ſit annexa Dignitati, aut præbendæ; per ſeipſum, non autem per Vi- 3
carium tenetur deſervire, juxta *Text. in cap. Extirpandæ* §. *Qui verò de Præben. & Dignit.* ibi — *Qui verò Parochialem habet Eccleſiam non per Vicarium, ſed per ipſum illi deſerviat in ordine, quem ipſius Eccleſiæ cura requirit* — ſed eſt purum ſimplex Beneficium, quod licet de jure communi reſidentiam requi- 4
rat, juxta *Text. in cap. Quia nonnulli de Cleric. non reſiden.* ubi ſtatuitur conferri Eccleſiam, aut miniſterium Eccleſiaſticum illi ſoli perſonæ, quæ poſſit reſidere in loco, & per ſeipſam, & non per ſubſtitutum proprium officium adimplere, ibi — *Cùm igitur Eccleſia, vel Eccleſiaſticum Miniſterium committi debuerit, talis ad hoc perſona quæratur, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſeipſam valeat exercere* — Gonzal. *in cap. Relatum de Cleric. non reſid. n.* 12. Fagnan. *in cap. Conquerente de Cleric. non reſid. n.* 2. Navarr. *conſ.* 7. *de Cleric. non reſiden. num.* 2. Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 27. *n.* 8. Garz. *de benef. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 1. tamen ex generali, & communi con- 5
ſuetudine non eſt reſidentiale; Garz. *ubi ſupra num.* 3. Fagnan. *ubi ſupra num.* 4. de Marin. *reſol. lib.* 1. *cap.* 107. *num.* 3. Card. de Luc. *de benefic. diſc.* 47. *num.* 14. Rot. *deciſ.* 639. *num.* 5. coram Seraph. & *deciſ.* 825. *num.* 2. coram Merlin.

Nec hujuſmodi reſidentia in hoc Beneficio deduci valet, ex eo quòd Fundator impoſuerit onus Beneficiato celebrandi Miſſas, & Divina Officia; celebratio 6
namque Miſſarum apta non eſt concludere hanc reſidentiam, ut expreſsè tuentur Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 2. *alleg.* 24. *num.* 44. Card. de Luc. *de benefic. diſc.* 58. *num.* 2. Rot. *in Auguſtana Canonicatus Provinciæ Moguntinæ* 14. *Martii* 1710. §. *Quo*

verò coram bon. mem. Molines Decano. Ea ratione,
quia cùm idem Fundator non adſtrinxerit dictum Be-
neficiatum ad obeunda præfata munia per ſeipſum,
7 ille poterit per alium ea adimplere dum propriè, &
verè per ſe facere quis dicatur, qui per alium facit,
juxta regulam *qui per alium de regul. jur. in 6.* Sicuti
eadem reſidentia argui minimè poteſt ex quo Fundator
8 voluerit, quòd Beneficiatus inſerviat Eccleſiæ, quia
cùm verbum *inſervire* ſit referibile ad ſervitium cele-
brationis Miſſarum, non infert pernecesſè reſidentiam,
maximè ſi concurreret tenuitas redditùum beneficii,
ut optimè animadvertit Card. de Luc. *de Benef. dict.
diſc. 58. num. 7. & ſeqq.*

Neque eamdem reſidentiam formalem importare vi-
dentur alia verba Fundatoris nimirum, quòd Benefi-
ciatus reſideat in dicta Eccleſia Cathedrali; Siquidem
verbum *Reſidere* non importat reſidentiam formalem,
9 & cum effectu, ſeu intereſſentiam, cùm aliud ſit re-
ſidere, & aliud intereſſe; reſidere namque eſt habitare
in loco, ubi adeſt Eccleſia; intereſſe verò eſt eſſe præ-
ſentem in Eccleſia, quando Divina celebrantur, &
ſimul exhibere miniſterium celebrationi. Caſſador. *deciſ.
unic. de Cleric. non reſiden. num. 5.* Piton. *diſceptat.
Eccleſ. 1. n. 7.* Rub. *in annot. ad deciſ. 576. n. 139.
par. 4. tom. 3. recent.*

10 Sed re melius perpenſa, & verbis fundationis ſeriò
conſideratis contrarium verius de jure exiſtimo. Quam-
plures namque concurrunt circumſtantiæ, & conje-
cturæ ſuadentes Beneficium hoc eſſe reſidentiale, &
quidem reſidentia formali, & cum effectu. Prima
ſiquidem eſt illa, quòd Beneficium ſit à Teſtatore
fundatum in Eccleſia Cathedrali; ex quo arguitur
illud eſſe reſidentiale, & quòd Beneficiatus teneatur
inſervire per ſeipſum, & non per ſubſtitutum Eccle-
ſiæ. Ratio eſt, quia cùm omnia Beneficia, Canoni-
catus, & Præbendæ in Cathedralibus ſint reſidentia-
lia, Fundator erigendo Beneficium in Eccleſia Cathe-
drali præſumitur voluiſſe illud eſſe uniforme aliis Be-
neficiis ejuſdem Cathedralis, juxta Fagnan. *in cap. Ut
Abbates num. 105. verſ. ſin autem*, Cardin. de Luca
de Benefic. diſc. 58. num. 3. & ſeqq. Rot. *in Mona-
ſterien. Canonicatus 6. Decembris* 1706. §. *Quibus*
coram R. P. D. Lancetta.

11 Secunda circumſtantia eſt, quia idem Teſtator di-
ſpoſuit, quòd Beneficiatus debeat celebrare Divina Of-
ficia, celebrare autem Divina Officia in Eccleſia Ca-
thedrali, idem eſt ac inſervire choro; ac proinde vo-
luit Beneficium eſſe reſidentiale, dum quando Benefi-
ciatus, aut Cappellanus habet annexum ſervitium chori
in Cathedrali, vel Collegiata, tunc Beneficium, ſive
Cappellania dicitur reſidentialis; ut reſolutum fuiſſe
à Sacra Congregatione Concilii *in Ferrarien. 4. De-
cembris* 1627. teſtatur Barboſ. ad Concil. *ſeſſ. 7. de
reform. cap. 4. num.* 10. ibi — *Cappellanus in Eccleſia
Cathedrali tenetur ad reſidentiam, ſtante fundatione
ſuæ Cappellæ cum onere quarumdam Miſſarum, & in-
ſerviendi in choro.*

12 Tertia circumſtantia eſt, quia voluit, quòd Bene-
ficiatus inſerviat Eccleſiæ; hæc namque circumſtantia
requirens ſervitium Eccleſiæ Cathedralis, reddit Bene-
ficium reſidentiale, ut docent Fagnan. *in cap. Ut Ab-
bates n. 89. 91. & ſeqq.* Rot. *deciſ. 399. n. 2. & 5.*
coram Merlin. & reſolutum fuiſſe ab eadem Sacra
Congregat. Concilii *in Viterbien. 11. Januarii* 1620.
affirmat idemmet Barboſ. *in Summ. Apoſtolic. deciſ.
in verb. Cappellanus num.* 13. ibi — *Cappellanus per
ſeipſum tenetur inſervire Divinis, poſita inſtitutione
Cappellæ infraſcripti tenoris — Qui quidem Cappella-
nus teneatur, & obligatus ſit qualibet hebdomada di-
cere in ipſa Eccleſia pro remiſſione peccatorum Teſta-
toris duas Miſſas, & deſervire Eccleſiæ in Divinis.*

13 Quarta denique circumſtantia eſt, quòd ipſe Teſta-
tor ultra prædicta demandavit etiam, quòd Benefi-
ciatus reſideat in dicta Eccleſia Cathedrali. Funda-
tores autem ſecundùm vulgarem modum loquendi no-
mine reſidentiæ intelligunt reſidentiam perſonalem,
ſeu quòd Beneficiatus per ſeipſum, & non per ſubſti-
tutum celebret Divina Officia; ut teſtantur Navarr.
conſ. 7. de Cleric. non reſid. num. 1. Fagnan. *in cap.
Conquerente de Cleric. non reſid. n. 21. & in cap. Ut
Abbates de ætat. & qualit. num.* 101.

His poſitis reſpondendo ad ea, quæ in contrarium 14
objiciebantur, non obſtat, quòd ex generali conſue-
tudine Beneficia ſimplicia reſidentiam non requirant,
quia non procedit niſi aliud ſit inductum jure ſpe-
ciali, ſeu niſi voluntas Fundatoris, alitèr expreſsè,
vel tacitè diſponat. Fagnan. *in cap. Conquerente de
Cleric. non reſid. num.* 4. Cardin. de Luc. *de Beneſic.
diſc. 58. num.* 2.

Contrariæ verò animadverſiones evertere nequaquam
valent præfatas circumſtantias ſuadentes reſidentialita-
tem perſonalem Beneficii; Quoniam, quòd Fundator
in actu, quo injunxit Beneficiato onus celebrationis
Divinorum Officiorum, & ſervitii Eccleſiæ, cum non
adſtinxerit ad illud obeundum per ſeipſum; non pro-
inde ſequitur, quòd idem Beneficiatus poſſit dictum
onus adimplere per alium, juxta Regulam; *Qui per* 15
alium, &c. etenim Regula hæc in caſu præſenti, ubi
requiſitum fuit ſervitium perſonale actu, & electa fuit
induſtria Perſonæ, limitatur, & non habet locum,
ut optimè conſiderat Gonzal. *in cap. Relatam de Cleric.
non reſid. num.* 14.

Quod autem aliud ſit reſidere, & aliud intereſſe, 16
adeoque ex quo Fundator voluerit Beneficiatum reſi-
dere in Eccleſia Cathedrali, inferri non poſſit, quòd
voluerit etiam ei intereſſe abſolutè, & abſque ullâ
diſtinctione, non ſubſiſtit; Diſtinguendum eſt igitur
inter verbum *Reſidere* ſimpliciter prolatum, & ver-
bum *Reſidere* prolatum cum addito, nimirum *in Ec-
cleſia*. Ac inſuper diſtinguendum eſt, inter verbum
Reſidere in Eccleſia ſecundùm ſe ſumptum; & ver-
bum *Reſidere in Eccleſia* unitum cum altero verbo,
& Divina Officia celebrare; Licèt aliud ſit *Reſidere*
ſimpliciter ſumptum, & aliud *intereſſe*, ex auctorita-
tibus ſuperiùs in contrarium relatis §. *Neque*; ac etiam
licèt aliud ſit *Reſidere in Eccleſia*, & aliud *intereſſe*;
cùm dari poſſit caſus, quòd quis reſideat in Eccleſia;
& tamen quòd non interſit Divinis Officiis, ut eſſet
ex. gr. Si quis permaneret in Eccleſia confabulando
cum Amicis; aut audiendo Confeſſiones, docendo
Doctrinam Chriſtianam, aut celebrando Miſſam pri-
vatam tempore Divinorum, juxta Joann. Andr. *in
cap. Ad liberandam de Judæis num. 2.* Ventrigl. *in
prax. annot. 19. §. 1. num.* 8. Piton. *diſcept. Eccleſ. 1.
num.* 26. Tamen *Reſidere in Eccleſia* unitum cum
altero verbo; *Et Divina Officia celebrare*; prout eſt
caſus noſter, ubi Fundator juſſit Beneficiatum non
ſolum reſidere in Eccleſia Cathedrali, ſed etiam ibi-
dem Divina Officia celebrare; idem eſt *ac intereſſe
Divinis Officiis*; & talis reſidentia non differt ab in-
tereſſentia, ſed intelligitur cum effectu; videlicet quòd
Beneficiatus per ſe obeat Divina Officia, juxta Do-
ctrinam Hoſtien. *in cap. Ad liberandam de Judæis ſub
num. 1. Ego etiam*, quem ſequuntur ibidem Anan.
num. 13. Fælin. *num.* 6. Fagnan. *in cap. Conquerente
de Cleric. non reſid. num.* 14. Antonell. *de loco legal.
cap. 13. quæſt. 5. num.* 37.

Et ita me ſtudente apud R. P. D. meum Petra in
ſimilibus terminis reſolutum fuit à Sacra Congrega-
tione Concilii in *Bononien. celebrationis Miſſarum
1. Junii* 1709. in reſponſione *ad Primum*.

ARGUMENTUM.

An Beneficium, cujus oneribus ſatisfieri non
poteſt per alium, niſi in caſu infirmitatis,
& quod conferri poteſt Clerico, ſit reſi-
dentiale?

SUMMARIUM.

1 *Beneficium, cujus oneribus ſatisfieri non poteſt per
alium, niſi in caſu infirmitatis, eſt reſiden-
tiale.*

2 *Exceptio celebrandi per alium in caſu neceſſitatis
firmat regulam in contrarium, ut nempe ſecluſo
caſu neceſſitatis, Fundator voluerit celebratio-
nem Miſſarum per ſeipſum.*

3 *Cappellaniæ de jure communi reſidentiam requi-
runt.*

4 *Beneficium eſt reſidentiale, ſi Beneficiatus in caſu
abſen-*

abſentia teneatur reportare licentiam à Superiore, & ſi redditus Beneficii ſint valde pingues, & num. 5.

C A S U S X.

Penè neglectum remanſerat Beneficium ſub invocatione Sancti Leonardi in loco Puechach, adeoùt nulla ejuſdem fundationis cuſtodiretur memoria, nullumque antiquum, ac proventuum documentum ſupereſſet, propterea jam de anno 1653. Archiepiſcopus Salisburgenſis pro ſui muneris idem Beneficium reſtauravit, ac iterum erexit, ſibi, ejuſque Succeſſoribus, reſervato jure præſentandi Clericum ſæcularem pro tempore, qui adſtrictus foret ter Miſſæ Sacrificium celebrare in qualibet hebdomada, & feſtivis diebus, ac inſuper quolibet Sabbato in arce Clingenſi; Addunt Beneficiatus (quemadmodum legitur in fundatione) ſi impoſterum ob indiſpoſitionem corporis, aut aliis de cauſis prædictas Miſſas ipſemet celebrare non poſſet, is tamen eaſdem ſine defectu ex proprio ſuo marſupio per alios ſupplere, & legi faciat. Pro dote verò hujuſce Beneficii præter domum Beneficialem, & hortulum, jam dictus Archiepiſcopus aſſignavit annuam ſummam florenorum ſupra 300. ex Eccleſia Sancti Leonardi redditus, qui pia fidelium liberalitate ſenſim adaucti fuere. Profectò ſeptemdecim ab hinc annis Beneficium hujuſmodi obtinuit Bernardinus Pancherius, qui ſatis ejuſdem oneribus perfungi pro certo habet per alium Subſtitutum, ſibi perſuadens, quod nullo reſidentiæ onere ſit gravatus. Hinc Promotor Fiſcalis Curiæ Archiepiſcopalis Salisburgenſis recurſum habuit ad Sacram Congregationem Concilii, quatenus ipſa decernere dignaretur, jam dictum Beneficium perſonalis reſidentiæ onere eſſe affectum, tum quia ex lege fundationis domus Beneficialis aſſignatur, tum ex eo, quod in caſu dumtaxat infirmitatis per alium ſupplere indulgeatur; ac tandem perſpecta opimi ejuſdem Beneficii dote, & quidem idem Promotor ſubtexuit hujuſmodi onus ſatis conſtitutum jamdudum fuiſſe prælibato Pancherio, qui in actu collationis præ cæteris hanc declarationem emiſit — *Bernardinus Pancherius comparet, & ad ſanctam eidem propoſitionem ſe judicialiter declaravit, primò ipſi collatum ſibi Beneficium Sancti Leonardi in Puechach perſonaliter reſidere, & eidem annexas functiones ipſemet peragere, ſecundò abſque habita Superiorum licentia ab eodem nequaquam abeſſe, neque ſe abſentare* — Reportata itaque Conſiſtorii Archiepiſcopalis informatione, ac indicto competenti termino ipſi Pancherio, ut judicio Sacræ Congregationis iſterer, ſub die 11. Junii 1713. relatæ fuerunt preces per Summarium, exindeque in ejuſdem contumacia reſcriptum prodiit — *Beneficium eſſe reſidentiale, & Ordinarius procedat ſervatis ſervandis contra Beneficiatum* — Hinc ſanè excitatus, expeditus Bernardinus Pancherius enixè contendebat, quod nullo reſidendi onere prægravari poſſit, inſpecto tenore erectionis Beneficii, ex qua Clericum inſtitui poſſe elicitur; cæteroquin verò ſubdit, fundatorem nil aliud caviſſe, niſi quod Sacrificia omninò offerantur per Subſtitutum, etiam ſi Rector morbo vexaretur, quodve nullius momenti haberi debeat aſſerta declaratio ex ſuppoſita cauſa ab ipſo in actu collationis extorta; Tandem proſequitur, quod alterius opera procul dubio uti poteſt in Beneficii oneribus explendis, juxta expreſſam fundationis Indulgentiam, cum adverſa prematur valetudine; Quapropter diſputata fuerunt ſequentia dubia:

Primò — *An ſit ſtandum, vel recedendum à deciſis ſub die 11. Junii 1713. & quatenus in deciſis?*

Secundò — *An modernus Beneficiatus poſſit per alium ſupplere?*

1 Studens in hac Cauſa ad primum reſpondendum cenſebam — *In deciſis* — Quoniam Archiepiſcopus Salisburgen. in nova fundatione, ſeu erectione Beneficii Eccleſiæ Sancti Leonardi, poſtquam gravavit Beneficiatum diverſis oneribus Miſſarum ibidem celebrandarum, diſpoſuit, quòd ob indiſpoſitionem corporis, aut aliis de cauſis, ex quibus non valeat Beneficiatus per ſe ipſum prædictas Miſſas celebrare, poſſit per alium Sacerdotem ſupplere, & dictas Miſſas legi facere, ut in Inſtrumento fundationis ibi. *Quamvis Beneficiatus in poſterum ob indiſpoſitionem corporis, vel aliis de cauſis prædictas Miſſas ipſemet celebrare non poſſit, is tamen ſine defectu eaſdem ex proprio ſuo marſupio, per alios ſupplori, & legi faciat.* Quæ exceptio celebrandi per alium in caſu neceſſitatis, & 2
infirmitatis, firmat regulam in contrarium, ut nempe ſecluſo caſu infirmitatis, vel alterius impedimenti voluerit Fundator celebrationem Miſſarum per ſe ipſum, ut in individuo firmavit Rota *deciſ.* 403. *n.* 3. *&* 4. *par.* 12. *recent.*

Et quamvis contrariam opinionem tenuiſſe videatur Sacra Congregatio 29. Maji 1649. ut in caſu relato apud Pignatell. *conſult.* 2. *num.* 10. *tom.* 2. Attamen in poſterioribus decretis devenit in ſententiam Sacræ Rotæ, ubi ſupra, quòd per licentiam celebrandi per alium attributam in caſu impedimenti, Cappellanus ſit adſtrictus celebrare per ſe ipſum extra caſum infirmitatis, vel impedimenti, ut ex reſolutione 18. Decembris 1688. relata apud Monacell. *Formular. fori Eccleſiaſtici par.* 2. *titul.* 13. *formul.* 2. *num.* 55. In qua opinione perſeveravit *in Romana Cappellaniarum* 16. *Martii* 1709. ubi agebatur de caſu, quo Fundator dixerat — *Quali Cappellani voglio che ſtano tenuti a celebrare ogni giorno in detta Cappella la Meſſa, ed eſſendo impediti detti Cappellani di non potere celebrare dette Meſſe quando voglio, e mi contento, che poſſino farle celebrare da altri Sacerdoti a loro arbitrio* — Et Sacra Congregatio reſolvit — *Cappellanias eſſe reſidentiales.*

Et hæc fuiſſe videtur voluntas prædicti Archiepiſcopi fundatoris, quia conformatur cum aſſiſtentia juris communis, juxta quam etiam ſimplices Cappellaniæ reſidentiam requirunt, ut tradunt Lotther. *de re benefic. lib.* 3. *quæſt.* 27. *num.* 8. Amoſtaz. *de cauſis piis lib.* 3. *cap.* 11. *n.* 1. Panimoll. *deciſ.* 130. *n.* 15. Garz. *de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 1. Ideoque facienda eſt interpretatio, per quam fiat reditus ad jus commune, dum Beneficia ſimplicia ex conſuetudine tantum reſidentiam non requirunt, Lotther. *ubi proxime num.* 9. Garz. *ubi ſupra num.* 3. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. *num.* 3. 3

Eo magis prædictum Beneficium videtur eſſe reſidentiale, quia Beneficiatus, juxta ejus obligationem, ſi cogeretur abeſſe propter urgentiam alicujus negotii, reportare tenetur licentiam à Superiore; Cùm in reſidentia ſolùm præciſa requiratur hujuſmodi licentia, juxta Tridentin. *ſeſſ.* 23. *cap.* 1. *de reformat.* ibique Barboſ. *num.* 66. *& ſeqq.* Garz. *de Benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 34. 4

Reflectendo inſuper, quòd redditus prædicti Beneficii ſunt valde pingues, quod eſt potiſſimum argumentum arguendi reſidentialitatem Cappellaniæ, ut in puncto Gonzal. *in cap. Conquerente num.* 2. *de Cleric. non reſiden.* 5

Ad ſecundum *Affirmativè*, quia ex ipſa lege fundationis expreſsè habetur, quòd Beneficiatus ob indiſpoſitionem corporis, vel aliis ex cauſis poteſt per alium ſupplere; Unde cùm modernus Beneficiatus pluribus afficiatur corporis indiſpoſitionibus, & attentis præſentibus bellis ſit ſubjectus continuis incommodis militum, ſeu aliorum malorum hominum, ut ex depoſitionibus Medici, & alterius Teſtis, ſequitur, quòd poſſit per Subſtitutum ſupplere.

Et ita reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Salisburgen. Reſidentiæ* 4. *Februarii* 1713.

A R G U M E N T U M.

Appoſito pacto in limine fundationis Canonicatus, quòd Canonicus teneatur reſidere, & intereſſe Divinis Officiis, ſi non reſideat an, & quando amittat diſtributiones?

S U M M A R I U M.

1 *Canonici Beneficiati, aut Portionarii in Cathedralibus, aut Eccleſiis Collegiatis debent reſidere, nec poſſunt abeſſe à reſidentia ultra tres menſes.*

2 *Fructus Præbendarum Canonicalium conſiſtunt in duobus, ſcilicet in corpore ipſius præbendæ, & in diſtributionibus quotidianis.*
3 *Canonicus ſi non reſideat, nec interſit Divinis Officiis, eo quia eſt in ſervitio Epiſcopi non amittit diſtributiones quotidianas, Amplia, ut ibi, & limita, ut ibi.*
4 *Epiſcopus poteſt aſſumere Canonicum ad ſui famulatum, qui ei inſerviat.*
5 *Canonico inſervienti Epiſcopo, an, & quando debeantur duæ ex tribus partibus diſtributionum, reſervata tertia parte favore Canonicorum actu inſervientium.*
6 *Indultum conceſſum Epiſcopo Leodienſi, an comprehendat non ſolum illos Canonicos, quorum opera utitur in uſu Regiminis ſuæ Diœceſis, ſed etiam illos quorum opera utitur in quacumque functione. & num. 8.*
7 *Dictio* – Quocumque – *eſt tam lata, ut ſuum effectum operetur neceſſe eſt, ut comprehendat omnia.*
9 *Indultum conceſſum Epiſcopo Leodienſi ſuffragatur Canonicis pro illius Eccleſiæ, & Principatus aſſumptis ad effectum conſequendi diſtributiones quotidianas, anniverſaria, omniaque emolumenta debita ratione reſidentiæ, & intereſſentiæ in Choro, niſi aliter diſpoſitum non fuerit à Teſtatoribus.*
10 *Diſpoſitionibus Teſtatorum Summus Pontifex derogare non ſolet.*
11 *Privilegium Principis decet eſſe manſurum.*
12 *Depoſitiones ad proprium Commendum exaratæ nihil probant.*
13 *Ex inobſervantia præcedentis Ind[illegible] fieri non poteſt illatio ad inobſervantiam conſimilis Indulti poſterioris.*
14 *Canonici, qui non expleverunt annalem, & ſtrictam reſidentiam ad formam Statutorum propriæ Eccleſiæ, & aſſumpti ab Epiſcopo Leodienſi pro ſervitio Diœceſis non gaudent præfato Indulto, nec quoad maſſam groſſam, nec quoad alia emolumenta.*
15 *Canonicus ſi non reſideat, nec interſit Divinis Officiis eo, quia ſit Infirmus, non amittit diſtributiones quotidianas, & num. 18. & 19.*
16 *An, & quæ infirmitas ſit cauſa ſufficiens ad lucrandas diſtributiones, & num. 17.*
17 *Diſtributiones quotidianæ non debentur Canonico infirmo, ſi alias ſanus non eſſet ſolus reſidere.*
19 *Infirmitas Canonici non reſidentis ex quibus probetur.*
20 *Epiſcopus an poſſit reſtringere Indultum eximens Canonicum infirmum à reſidentia durante infirmitate?*
21 *Ex eo, quod Canonicus infirmus tranſeat ad domum vicinam, deſcendat quandoque in ſuum viridarium, deſumi non poteſt argumentum ad poſſibilitatem accedendi ad Chorum.*
22 *Statutum, quod non eſt in obſervantia, non eſt attendendum.*
23 *Indultum vacandi à Choro ex cauſa infirmitatis obtentum à Canonico infirmo, ſuffragatur pro laudemiis quindenniis, exceptis anniverſariis.*
24 *Canonico coadjuto infirmo non debentur diſtributiones, ſi coadjutor ſanus non interſit Divinis Officiis.*
25 *Canonicus jubilatus percipit omnes diſtributiones.*
26 *Canonicus obtinere non poteſt Indultum jubilationis, niſi poſt 40. annorum ſervitium continuum Eccleſiæ præſtitum.*
27 *Jubilatio conceditur Canonico non ſolum in præmium continui laboris præſtiti Eccleſiæ ſpatio 40. annorum, ſed etiam conſtito de aliqua alia cauſa commiſerationis una cum laudabili ſervitio, ut num. 22.*
28 *Tempus, quo Canonicus fuit abſens à Choro ex indulto, an computari poſſit ad effectum obtinendi jubilationem?*
29 *Jubilatio conceditur Canonico, qui præſtitit Eccleſiæ continuum 40. annorum ſervitium, & num. 30.*
31 *Anni Coadjutoriæ, an computari poſſint in ſervitio quadragenario ad effectum obtinendi Indultum jubilationis.*
32 *Indultum jubilationis ſuffragatur indiſtincte, quoad omnes diſtributiones.*
33 *Canonicus ſi non reſideat, nec interſit Divinis Officiis, eo quia ſit carceratus, exulatus, excommunicatus, aut ſuſpenſus injuſte, aut detentus per vim ab aliquo, non amittit diſtributiones quotidianas, ſed intellige, ut ibi.*
34 *Canonico impedito, aut violenter à Capitulo expulſo à poſſeſſione Canonicatus debentur diſtributiones; Et quare? Vide num. 35.*
36 *Canonicus abſens ex Privilegio, vel pro evidenti Eccleſiæ utilitate, vel quia [illegible] neceſſitas non intereſſet, lucratur diſtributiones.*
37 *Canonicus abſens ex cauſa Terræmotus lucratur diſtributiones.*
38 *Canonicus, ſi non reſideat, nec interſit Divinis Officiis, eo quia nolit reſidere, amittit diſtributiones quotidianas, quæ accreſcunt præſentibus, & intereſſentibus.*
39 *Canonicus non reſidens primo anno privatur dimidia parte fructuum, ſecundo anno omnibus fructibus, creſcente autem contumacia poteſt cogi ad reſidendum per Cenſuras, vel privari Beneficio. Limita, ut num. 40.*
41 *Canonicus non reſidens ad hoc ut privari poſſit dimidia parte fructuum, aut omnibus fructibus, aut Canonicatu, quid requiritur?*
42 *In perſonaliter citato non requiritur trina monitio.*
43 *Canonicus abſens, ſi perſonaliter citari non poſſit, quid ſit agendum?*

C A S U S XL

TItius fundavit Canonicatum in primæva erectione Eccleſiæ Cathedralis cum reſervatione Jurispatronatus favore ſuorum deſcendentium appoſita lege, ut Canonicus teneatur reſidere, & intereſſe Divinis Officiis, juxta morem, & conſuetudinem aliorum Canonicorum. Quæritur an ſi Canonicus non reſideat, nec interſit Divinis Officiis amittat diſtributiones quotidianas.

Pro cujus reſolutione ſciendum eſt, quòd Canonici Beneficiati, aut Portionarii in Cathedralibus, aut Eccleſiis Collegiatis Inſignibus debent reſidere, & intereſſe ſtatutis horis Divinis Officiis, nec [illegible] abeſſe à reſidentia ultra tres menſes [illegible] diſtributiones debeantur ſolis intereſſentibus [illegible] verò, qui non reſident, nec interſunt ultra tres menſes, non obſtante quocumque ſtatuto, & conſuetudine primo anno priventur dimidia parte fructuum; ſecundo anno omnibus fructibus; creſcente autem contumacia procedendum eſt ad privationem tituli, juxta diſpoſitionem Concilii Tridentini *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 12. Quæ conciliaris diſpoſitio conformatur diſpoſitioni *Text. in cap. Conſ*[illegible] *de Cler. non reſiden. in Eccleſia, vel præbenda in* 6. ibique Gemin. & Monach. *num.* 6. 1

Sciendum eſt etiam, quòd fructus Præbendarum Canonicalium conſiſtunt in duobus, ſcilicet in corpore ipſius Præbendæ, ut quando quilibet Canonicus habet certas poſſeſſiones pro ſua Præbenda, & in diſtributionibus quotidianis, quæ dantur, vel in pecuniis, vel in Cibariis, puta pane, & vino, juxta Gloſſ. *in dicto cap. Conſuetudinem verb. conſuetudinem* ibique Gemin. *num.* 1. §. *Statuimus,* Abb. *in cap. De cætero de Cleric. non reſiden.* quæ quotidianæ diſtributiones introductæ fuerunt, ut Canonici melius venirent horis Divinis, videlicet, ut ſi non amore Dei, ſaltem cupiditate pecuniæ interveniant Divinis ſervitiis, juxta ſupradictam Gloſſam, [illegible] Monach. *num.* 5. Quibus præſuppoſitis. 2

Reſpondeo ad quæſtionem Primò. ſi Canonicus non reſideat, nec interſit Divinis Officiis juxta morem, & conſuetudinem aliorum Canonicorum, eo quia ſit in ſervitio Epiſcopi, non amittit omnes di- 3

ſtribu-

ſtributiones quotidianas, ſi in iſtis conſiſtant fructus Canonicatus, ſed ſolùm tertiam partem illarum; juxta *Text. in cap. De cætero de Cleric. non reſiden.* ibique Abb. *num.* 1. Butr. *num.* 1. *&* 2. Anan. *num.* 1. dummodo Canonicus inſerviens Epiſcopo hoc non affectaverit Anan. *ubi ſupra num.* 1.

Et ita etiam reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in Anagnina diſtributionum 27. Maji 1713. ubi expoſitum fuit, quòd Epiſcopus Anagninus, ſuæ conſcientiæ moderatorem, ac Theologum ſelegit Sacerdotem Camillum Paſcuccium, cui ſubinde Cathedralis Eccleſiæ Canonicalem præbendam contulit. Quoniam verò ſub anno 1710. mox dictus Paſcuccius per trimeſtre Epiſcopi lateri adhæſit in oppido Acuti, plerique ex Canonicis in dubium revocare cœperunt, num hujuſce abſentiæ tempore lucrifacere ipſe poſſit ejuſmodi præbendæ proventus, qui ex quotidianis diſtributionibus integre conſtituuntur; Quare prælaudato Paſcuccio ad A. C. provocante ſuper executione decreti emanati in Anagnina diei 17. Aprilis 1706. quo jam deciſum perhibetur, Canonicum familiarem Epiſcopi in ſui abſentia percipere poſſe diſtributiones, amiſſa dumtaxat tertia parte, Capitulum, & Canonici exagerantes, reſolutionem præindicatam, unica tantùm Parte informante, tunc emanaſſe, controverſiam hujuſmodi ad Sac. Congregationem remiſerunt.

Unde propoſito dubio: *An Canonico Camillo Paſcuccio Familiari, & commenſali Epiſcopi, & per eumdem in ſui Theologum aſſumpto, & apud eumdem Epiſcopum tempore æſtivo degentem in Terra Acuti debeantur diſtributiones quotidianæ, & pro qua parte?* Reſponſum fuit: *Affirmativè amiſſa tertia Parte.*

In quam ſententiam Ego quoque inclinabam ſtudens in hac cauſa, apud R. P. D. meum Petra. Et-
4 enim Epiſcopus potuit aſſumere Canonicum Paſcuccium ad ſui famulatum, qui eidem inſerviat, juxta *Text. in cap. De cætero, & in cap. ad Audientiam* 15.
5 *de Cleric. non reſiden.* Et cùm omnes fructus, ſive redditus Eccleſiæ Cathedralis Anagninæ conſiſtant in diſtributionibus quotidianis eidem Canonico debentur duæ ex tribus partibus dd. diſtributionum, reſervata tertia parte favore Canonicorum actu dictæ Eccleſiæ inſervientium; Fagnan. *in dict. cap. De cætero n.* 3. *& ſeqq.* Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 53. *num.* 143. ubi refert reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in una Compoſtellana* 2. *Julii* 1633. favore familiaris, ac Magiſtri cubiculi illius Epiſcopi. Garz. *de Benefic. par.* 3. *cap.* 2. *tit. de reſid. Dignit. Canon. num.* 351. Pignatell. *conſult.* 49. *tom.* 5. *& conſult.* 115. *num.* 27. *tom.* 9.

Idem etiam ſentiebam *in una Leodien. fructuum, & diſtributionum* 2. *Decembris* 1713. ubi ſuppliciter exponente Joſepho Clemente ex Ducibus Bavariæ Epiſcopo, & Principe Leodienſi, quòd pro impiorum dogmatum extirpatione, ac pro bono, felicique regimine Diœceſis tum locorum numero, tum Cleri Sæcularis, & Regularis copia undique ampliſſimæ, quamplurium Eccleſiaſticarum Perſonarum opera admodum indigeret, SS. D. N. ex voto, Sacræ Congregationis Concilii cum hujuſcemodi Indulto cohoneſtare eſt dignatus: *Tibi ad quinquennium à data præſentium computandum dictæ Diœceſis Leodienſis opera in uſu Regiminis ejuſdem Diœceſis, nec non in quacumque functione, ſeu munere, quòd te, ſive uti prædictæ Eccleſiæ Leodien. quoad temporalia ſolum, quò verò ad Spiritualia, & ab eis dependentia unà cum coadminiſtratore, ut præfertur, deputato, & pro tempore auctoritate Apoſtolica deputando Adminiſtratorem, ſive uti Principem in temporalibus ratione ejuſdem Eccleſiæ concernat, ubicumque etiam extra Diœceſim præfatam degas, uti liberè, & licitè poſſis, ita tamen ut ex quacumque Eccleſia, ſive Leodien. ſive alia Civitatis, & Diœceſis hujuſmodi non plures, quàm duos aſſumas, & dummodo ipſi Canonici ſe criminalibus negotiis non immiſceant, licentiam, & facultatem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & impartimur, ac inſuper Canonicis præfatis, quòd donec in muneribus ſibi per ſe, quoad temporalia ſolum, quò verò ad Spiritualia, & ab eis dependentia unà cum Coadminiſtratore præfato vigore præſentium impoſitis, fuerint occupati ab eorum reſpectivè Eccleſiis abeſſe, ac interim omnia, & ſingula, fructus, redditus, proventus, Jura, obventiones, ac emolumenta quæcumque ac diſtributiones etiam quotidianas ordinarias, & extraordinarias, & ad eos ratione ſuorum Canonicatuum, & Præbendarum, ſi in dd. Eccleſiis reſpectivè perſonaliter reſiderent, ac Divinis Officiis aſſiduè intereſſent, auctoritate præſentis, ac tenore concedimus, & indulgemus:* Quoniam verò prælaudatus Epiſcopus, & Princeps, qui in his temporum perturbationibus extra Leodienſem Diœceſim moram trahit, jam ſub die 19. Novembris 1704. Paſtoris turmarum ad ſui Corporis cuſtodiam Excubantium munus contulit Joanni Renero Berto Canonico Collegiatæ Foſſenſis ejuſdem Diœceſis cum communicatione Privilegiorum præmemorati Indulti, contigit, quòd ejuſdem Collegiatæ Capitulum in dubium revocet, numquid prælibatus Canonicus in ſui abſentia percipere valeat fructus, & diſtributiones non ſecus, ac ſi Choro intereſſet. Quare juxta morem deſuper informare requiſitus, Eminentiſſimus Buſſius tunc Nuncius ad tractum Rheni, veritatem expoſitorum comprobavit, propitiumque oratori votum aperuit, eo ſub obtentu, quòd jam dictum Indultum Canonicis faveat in quacumque functione, vel munere prælaudato Epiſcopo morem gerentibus; Cæterum idem Eminentiſſimus Relator quædam Jura ſibi ex parte Capituli exhibita tranſmiſit, quibus idem commonſtrare nititur ejuſdem Indulti participes tantùm fieri poſſe Canonicos, quorum opera in negotiis, & Gubernio Leodienſis Diœceſis ſæpedictus Epiſcopus, & Princeps utitur, nequidem verò id allegari poſſe ab oratore, qui Paſtorale munus inter militares turmas ejuſdem Principis cuſtodiæ addictas exequitur extra prælibatam Diœceſim. Unde propoſito dubio: *An Indultum conceſſum Epiſcopo Leodienſi ſuffragetur Canonico Joanni Renero Berto in caſu, & ad effectum, de quo agitur.*

Affirmativè reſolvendum dicebam, quoniam hujuſ- 6
modi Indultum comprehendit non ſolùm illos Canonicos, quorum opera utitur Epiſcopus Leodien. in uſu Regiminis ſuæ Diœceſis, ſed etiam illos, quorum opera utitur in quacumque functione ſeu munere, & ubicumque etiam extra Diœceſim præfatam ipſe degat ibi: *Tibi ad quinquennium à data præſentium computandum, octo Canonicorum dictæ Diœceſis Leodienſis opera in uſu Regiminis ejuſdem Diœceſis, nec non in quacumque functione, ſeu munere, quòd te ſive uti prædictæ Eccleſiæ Leodien. &c. ſive uti Principem in temporalibus ratione ejuſdem Eccleſiæ concernant, ubicumque etiam extra Diœceſim præfatam degas, uti liberè, & licitè poſſis.* Unde cùm Pontifex Indultum non reſtrinxerit ad ſolum caſum utendi opera Canonicorum eligendorum in negotiis Eccleſiaſticis reſpicientibus gubernium Eccleſiæ, ſed in quocumque munere, & functione, quæ dicto *Quocumque*, eſt tam 7
lata, ut ſuum effectum operetur neceſſe eſt, ut comprehendat omne munus, omnemque functionem. Tuſc. *lit. D. verb. Dictio concluſ.* 351. *num.* 1. *& ſeqq.* Rot. *deciſ.* 265. *num.* 26. coram Otthobon. & cùm dictum munus, ſeu functionem non coarctaverit ad qualitatem Principis Eccleſiaſtici, ſed illam expreſsè ampliaverit ad qualitatem Principis Sæcularis. Quod etiam deſumitur ex limitatione facta à Pontifice non præſtandi ſervitium in negotiis criminalibus, ibi: *Dummodo ipſi Canonici ſe criminalibus negotiis non immiſceant.* Quæ limitatio firmat Regulam, quòd in cæteris aliis officiis, & functionibus permiſſum fuerit Indultario, uti opera Canonicorum, ob vulgaria principia, quòd exceptio firmat Regulam, quodque cenſetur permiſſum, quod non reperitur prohibitum, Rot. *deciſ.* 606. *num.* 16. *par.* 19. *tom.* 2. Barboſ. *axiom.* 178. *num.* 1. Sequitur, quòd Epiſcopus Leodien. poterat uti opera Canonici Joannis Reneri Berti in munere Paſtoris Turmarum ad ſui Corporis cuſtodiam excubantium, ac proinde vigore præfati Indulti ei debentur fructus, & diſtributiones pro tempore in eo contento abeſſendi pro ſervitio Epiſcopi, non ſecus ac ſi Choro intereſſet, ut reſolvit Sacra Congregatio *in Nolana Diſtributionum* 6. *Februarii* 1700. *tom.* 5. *pag.* 687. *num.* 4.

Præſertim quia Canonicus prædictus inſerviens pro turmis deſtinatis pro cuſtodia ipſius Epiſcopi cenſetur

inſervire ipſi Diœceſi, cui præſident, cùm Diœceſis ſit in Epiſcopo, & cenſeatur inſervire Diœceſi, Fagnan. *in cap. De cætero num.* 12. *de Cleric. non reſiden.*

Nec agitur de præjudicio Capituli, quia cùm Epiſcopus Leodien. habeat facultatem utendi opera octo Canonicorum in uſu Regiminis Diœceſis, nec non in quacumque functione, ſeu munere; poterat uti opera Canonici Reneri Berti in aliqua alia functione, & ſi adhuc ei deberentur fructus, & diſtributiones pro tempore abſentiæ, Placuit tamen Sacræ Con-
8 gregationi contrarium definire, & reſpondere propoſito dubio *Negativè;* quam reſolutionem confirmavit etiam die 10. *Julii* 1717. Eo ſub motivo quòd orator non fuit aſſumptus ab Epiſcopo Leodienſi ad ea munera, de quibus loquitur Indultum.

Sed ponamus, quòd Epiſcopus Leodienſis aſſumat octo Canonicos Diœceſis ad formam præfati Indulti, Quæro

Primò; *An hoc Indultum ſuffragetur eiſdem Canonicis pro ſervitio illius Diœceſis, & Principatus aſſumptis ad effectum conſequendi diſtributiones quotidianas, Anniverſaria, omniaque emolumenta, quæ debentur ratione perſonalis reſidentiæ, & intereſſentiæ in choro, in caſu, &c.*

Secundò: *An Canonici aſſumpti pro ſervitio, ut ſupra, & qui non expleverunt annalem, & ſtrictam reſidentiam ad formam Statutorum propriæ Eccleſiæ gaudeant Indulto prædicto tam quoad maſſam groſſam, quàm quoad alia emolumenta in caſu, &c.*

Hujuſmodi dubia diſputata fuerunt in Sacra Congregatione Concilii, me ſtudente apud R. P. D. meum Anſidæum *in Leodien. Indulti* 10. *Julii* 1717. Eis igitur reſpondendum ſentiebam, prout infra.

Ad primum quidem *affirmativè, quando aliter di-*
9 *ſpoſitum non fuerit à Teſtatoribus.* Ita enim apertè ſuadere videtur litera Pontificii Indulti concedentis Canonicis aſſumptis, & abeſſentibus pro ſervitio Diœceſis, & Principatus Epiſcopi Leodienſis facultatem non ſolùm percipiendi fructus Maſſæ Capitularis, verùm etiam diſtributiones quotidianas, anniverſaria, omniaque emolumenta, quæ debentur ratione perſonalis reſidentiæ, & intereſſentiæ in choro ibi -- *Ac inſuper donec in muneribus vigore præſentium occupati fuerint ab eorum Eccleſiis abeſſe, ac interim fructus omnes, &c. obventiones, & emolumenta quæcumque, ac diſtributiones etiam quotidianas ordinarias, & extraordinarias, &c. cum ea integritate percipere valeant, cum qua percipere poſſent, ſi perſonaliter reſiderent, ac Divinis Officiis aſſiduè intereſſent.* Unde,
10 niſi obſtent diſpoſitiones Teſtatorum, quibus derogari non ſolet à Summo Pontifice, ſed omnino veniunt ſervandæ, ne retrahantur fideles à piis operibus, Fagnan. *in cap. Tua nobis de teſtam. num.* 14. Cardin. de Luca *de benefic. diſc.* 95. *num.* 8. Præfatum Indultum ſuffragari debet eiſdem Canonicis ad effectum conſequendi diſtributiones quotidianas, an-
11 niverſaria, omniaque alia emolumenta, quæ debentur ratione perſonalis reſidentiæ, & intereſſentiæ in choro, cùm deceat privilegium Principis, in eis, quæ ibi determinantur, eſſe manſurum. Gloſs. *in Clement. Cùm ſit de cenſib. verb. volumus*, & in ſimilibus terminis reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *in Colonien. Diſtributionum* 8. *Maji* 1671.

Non obſtare dicebam documenta, quæ in contrarium allegabantur, ex quibus probare contendebatur inobſervantia Indulti, de quo agitur, reſpectu diſtributionum, & anniverſariorum in Eccleſia Leodien. quia in primis obſervabam ex nonnullis eorum de-
12 duci non poſſe hujuſmodi inobſervantiam, uti erant depoſitiones Cleri Leodienſis, quæ cùm eſſent ab eo exaratæ ad proprium commodum, nihil probant, Cardinalis de Luca *de donat. diſc.* 16. *num.* 3. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 314. *num.* 8. Et licèt admittatur aliquo modo probari inobſervantia ſimilium Indultorum antecedenter ad præſens Indultum, de quo agitur, Epiſcopo Leodien. conceſſorum ex exemplis nonnullorum Canonicorum Indultariorum, qui non receperunt diſtributiones, & anniverſaria; non obſtante, quòd illa vigore Indulti à propriis Capitulis petierint. Tamen hæc inobſervantia antecedentium Indultorum obſcurare non poteſt claram diſpoſitionem præſentis Indulti, & efficere, quòd illud non ſit comprehenſivum etiam diſtributionum, & anniverſario- 13
rum; cùm ex inobſervantia, & non uſu præcedentis Indulti fieri non poſſit illatio ad inobſervantiam conſimilis Indulti poſterioris, cui innituntur hodierni Canonici Indultarii, ad *Text. in cap. Porrò, & cap. Recepimus, & cap. Sanè de privil.* Attento præcipuè, quòd huic inobſervantiæ derogatum fuit per controverſum Indultum, utpote munitum clauſula derogatoria cujuſcumque contrariæ conſuetudinis ibi -- *Non obſtantibus, &c. ſtatutis, & conſuetudinibus* -- quæ clauſula tollit omnia, quæ diſpoſitioni, in qua eſt appoſita, obſtare poſſunt, Barboſ. *de clauſ. clauſ.* 82. *num.* 4.

Ad ſecundum verò *negativè;* quia Indultum com- 14
prehendit illos Canonicos, qui ſunt capaces percipiendi fructus, & alia emolumenta Canonicatus, ut patet ex tenore ejuſdem Indulti, in quo conceditur Canonicis facultas percipiendi in abſentia fructus, & diſtributiones, quas reſidendo perciperent; Ergo loquitur de illis Canonicis, qui reſidendo ſunt capaces fructus percipere; Canonici autem, qui non expleverunt annalem, & ſtrictam reſidentiam ſunt incapaces percipiendi fructus Canonicatus, juxta Statuta propriæ Eccleſiæ, adeoque Indultum ipſos non comprehendit, nec cùm ſit odioſum, & contra jus commune, eſt ad eos extendendum in præjudicium aliorum Canonicorum. Mantic. *deciſ.* 163. *num.* 5. Fagnan. *in cap. Olim de verb. ſignific. num.* 18. & 26.

Non adverſatur clauſula -- *non obſtantibus Statutis* -- in eodem Indulto appoſita, quia cùm non fuerit facta de illis ſpecialis mentio Summo Pontifici, per ipſam non dicitur eis derogatum. Barboſ. *de clauſ. clauſ.* 84. *num.* 1. & 2. Fagnan. *in cap. Nonnulli num.* 39. *de reſcript.* Nec fuit neceſſarium eis derogare, quia ſunt quamplurimi Canonici capaces in tot Eccleſiis Diœceſis, ex quibus valet Epiſcopus ſeligere octo Canonicos ad formam Indulti.

Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione ubi ſupra *in dicta Leodien. Indulti.*

Reſpondeo ſecundò. Si Canonicus non reſideat, 15
nec interſit Divinis Officiis, eo quia ſit infirmus, non amittit diſtributiones quotidianas, quamvis propria culpa in infirmitatem inciderit. Gemin. *in cap. Conſuetudinem de Cleric. non reſiden. in* 6. §. *Qui verò num.* 1. Barboſ. ad Concil. *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reformat. num.* 88. & 95. Ratio eſt, quia infirmus intelligitur, & fingitur Eccleſiæ deſervire. Ergo ſi fingitur deſervire Eccleſiæ, debet conſequi omnes fructus, quos conſequeretur, ſi continuò in Eccleſia reſideret, dum fictio ſuper aliquo principali trahitur ad id, quod venit in conſequentiam fictionis. Et ratio ulterior eſt, ne duplici damno afficiatur, juxta communem regulam: *Afflicto non eſt addenda afflictio.* Monach. *in dicto cap. Conſuetudinem num.* 16. & *ſeqq.*

Sic qui ad Eccleſiam ſe conferre non poteſt, quia 16
eſt debilis in cruribus, ſeu tibiis, qui eſt cæcus effectus, & propterea Miſſas, & Divina Officia celebrare non poteſt, qui podagra laborat, vel ſumit medicinam, aut ſanguine minuitur, qui ſanitatis cauſa, ſeu alium locum petit, qui lepra, aut alio morbo contagioſo cogitur ab Urbe diſcedere, poteſt diſtributiones quotidianas, & cætera emolumenta lucrari perinde ac ſi Divinis intereſſet. Gemin. *in dicto cap. Conſuetudinem* §. *Quin verò*, ibique Monach. Barboſ. *ubi ſupra num.* 89. & *ſeqq.*

Sed non omnis infirmitas eſt cauſa ſufficiens ad 17
lucrandas diſtributiones, ſed illa, quæ eſt cauſa, propter quam non intereſt Divinis; Illa verò, quæ non eſt cauſa, propter quam non intereſt, ut quando etiamſi non fuiſſet infirmus, non interfuiſſet Divinis, non eſt cauſa ſufficiens ad lucrandas diſtributiones. Gemin. *in dict. cap. Conſuetudinem* §. *Qui verò n.* 4. ibique Monach. *num.* 18. Barboſ. ad Concil. *dict. cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *n.* 96. Et juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii *in Aſculana* 5. *Junii* 1706. ubi inter alia dubia propoſito illo, nempe -- *An diſtributiones quotidianæ debeantur Canonico infirmo, ſi aliàs ſanus non eſſet ſolitus reſidere?* Reſponſum fuit -- *negativè.*

Et ita

Et ita reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in Mediolanen. Diſtributionum* 4. *Februarii* 1713. ubi expoſitum fuit, quòd quampluribus preſſus infirmitatibus Joſeph Sirtorus Canonicus Sanctæ Mariæ Scalenſis ſexagenario major jam ſub die 15. Januarii 1707. ex benignitate Sacræ Congregationis annale indultum vacandi à ſervitio chori reportavit cum ſolitis clauſulis, *quod interim fructibus, & diſtributionibus frui poſſit, perinde ac ſi Divinis perſonaliter intereſſet*. Hujuſce ſanè Indulti prorogationem multoties idem Canonicus obtinuit, atque poſtremò *ſub die* 10. *Decembris* 1709. ſub his verbis – *Sacra Congregatio, &c. petitam prorogationem ad triennium ab ultima die præcedentis Indulti computandum pro arbitrio, & prudentia Eminentiſſimi Archiepiſcopi ex cauſa præmiſſa benignè Oratori impertita eſt*. – Verùm mox laudatus Præſul ſub die 5. *Martii* ſubſequentis, annalem tantùm prorogationem jam dicto Oratori impertitus fuit, ſibi reſervato jure hujuſmodi Indultum protrahendi ad tempus in eo præſtitum, ſi tamdiu infirmitates invaluiſſent; Cùm itaque eodem anno effluxo Capitulum autumet eumdem Oratorem Divinis non intereſſentem, nullis ſubinde frui poſſe diſtributionibus, idem adhuc ſuis habitualibus languoribus affectus benignitatem EE. PP. imploravit, quatenus tam pro præterito Indulti obtenti effectu non fruſtretur, quàm impoſterum eadem perſeverante cauſa novam prorogationem ipſi indulgeant. Requiſitus itaque deſuper informare Vicarius Capitularis ſupraſcriptorum veritatem enunciat, atque indagaſſe ſubdit, quòd prælaudatus Cardinalis Archiepiſcopus ideo poſtremam prorogationem pro unius anni curriculo dumtaxat executus fuit, ut obſequeretur enixis contradictionibus Capituli, quod adhuc etiam perſeverat, exagerando Oratoris infirmitates non adeò continuas, & graves eſſe, ut eum præpediant à civili amicorum conſuetudine, & quin auram captare poſſit in quodam ipſius viridario, proindeque nec idoneam excuſationem à chori ſervitio præbere eò certius, cùm ex Statuti diſpoſitione nemo ex Canonicis admitti debeat ad participationem diſtributionum, niſi in canonica pro majori anni parte reſidentiam fecerit; Cæterùm idem ipſe Relator ſubdit, ejuſmodi Statutum exoleviſſe. Perſpectis itaque præ cæteris iteratis Phyſicorum atteſtationibus ſuper malè affecta Oratoris valetudine, humiliter idem expetiit reſolutionem infraſcripti dubii – *An, & à qua die debeantur diſtributiones?*

18 Quod *affirmativè*, & à die 22. Februarii 1711. per totum reſiduum triennii ſtudens in hac cauſa reſpondendum ſentiebam; infirmitas enim eſt una ex cauſis literaliter expreſſis *in cap. unico de Cleric. non reſiden. in* 6. confirmat. à Sacro Concilio Tridentino *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reformat.* ibique Barboſ. *num.* 88. qua ſtante Canonici abſentes lucrantur diſtributiones.

19 Quod autem Canonicum Joſephum Sirturum detineat infirmitas plenè probatur tum ex atteſtationibus Phyſicorum, tum ex relatione Vicarii Capitularis aſſerentis morbum, ſcilicet difficilem reſpirationem, febrium frequentiam, dolores hypocondriacos, ac colicis, necnon etiam paralyſim, nedum perſeverare, ſed nullam deſinendi ſpem oſtendere; quibus atteſtationibus multum defert Sacra Congregatio, ut in *Lauretana Diſtributionum* 8. *Auguſti* 1711. Et attenta continuatione indiſpoſitionum ejuſdem Canonici, diſtributiones ei debentur integre de jure communi in vim *dicti Text. in cap. unic. de Cleric. non reſiden.* & reſolvit hæc Sacra Congregatio *in Romana Diſtributionum* 14. *Novembris* 1699. *tom.* 5. *pag.* 659. *num.* 6. multoque magis ei debentur diſtributiones à *die* 22. *Februarii* 1711. cùm indultum obtinuerit ab eadem Sacra Congregatione die 7. Decembris 1709. ad triennium ſcilicet uſque ad 7. Decembris 1712. quo ſtante denegari non poſſunt diſtributiones, ut reſolvit Sacra Congregatio.

20 Nec Eminentiſſimus Archiepiſcopus poterat illud reſtringere tantummodo ad annum, quia licèt executio ejuſdem Indulti fuerit commiſſa eidem Archiepiſcopo pro ejus arbitrio, & prudentia, & tamen non poterat uti hujuſmodi arbitrio contra diſpoſitionem legis eximentis à reſidentia Canonicum infirmum, eique concedentis diſtributiones, cùm arbitrium à jure regulari debeat, Rota coram Cavaler. *deciſ.* 11. *num.* 1. adeoque durante infirmitate præfati Canonici, non poterat reſtringere Indultum tantummodo ad annum.

Non obſtat, quòd præfatus Canonicus à propriis 21
manſionibus tranſeat ad domum vicinam, deſcendat quandoque in ſuum viridarium, quaſi quod ſi infirmitas non impedit, quo minus valeat hæc omnia agere, neque illi per conſequens acceſſum ad Chorum impedire poſſit; Quoniam cùm hujuſmodi actiones fieri ſoleat, ut ægrotus tot, tantiſque indiſpoſitionibus afflictus, aliquod ſublevamen quandoque ſentiat, deſumi non poteſt ab illis argumentum ad poſſibilitatem accedendi ad Chorum, ut in puncto reſpondit Rota *in una Januen. Juriſpatronatus* impreſs. penès Marcheſan. *de Commiſſ. par.* 1. *fol. mihi* 520. immò ab onere reſidendi excuſaretur, ſi ſanitatis cauſa balnea, ſeu alium locum peteret, etſi egrederetur à Civitate, ut aura ſalubriori uti valeat, juxta Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *num.* 93. *& de offic. & poteſt. Epiſcop. allegat.* 53. *n.* 169. *& de jure Eccleſ. univerſ. lib.* 3. *cap.* 18. *num.* 6.

Minuſque officit certum ſtatutum Collegiatæ ſtatuens neminem ex Canonicis admitti ad diſtributiones, niſi pro majori parte anni in Canonica ipſius Eccleſiæ reſidentiam fecerit; Etenim ſtatutum hujuſ- 22
modi non eſt hodie in obſervantia, prout ex confeſſione Canonicorum refert ipſe Vicarius Capitularis; Adeoque de illo nulla conſideratio habenda eſt. Surd. *conſ.* 58. *num.* 9. Gratian. *diſcept.* 865. *num.* 10.

Sicuti de facto in nulla conſideratione habitum fuit à Canonicis dictæ Collegiatæ, quando per decennium liberè conſenſerunt, ut præfatus Canonicus Sirturus infirmus, lucraretur ſuas diſtributiones etiam ſi non reſideret in dicta Canonica.

Et ſi Canonicus infirmus obtineat indultum va- 23
candi à Choro ex cauſa infirmitatis, illud ſuffragari valet pro laudemiis, quindenniis, aliiſque functionibus in Eccleſia peragendis, exceptis anniverſariis, & in quibus diverſimodè fuerit à Teſtatoribus diſpoſitum, itaut in ejus abſentia ex dicta cauſa infirmitatis lucrari debeat omnia emolumenta cujuſvis generis, & ſpeciei, ut reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Romana jurium Canonicalium* 5. *Maji* 1703. ubi expoſitum fuit, quod obtinuit die 30. Septembris anni præteriti Joannes Petrus Strada Canonicus Collegiatæ Eccleſiæ SS. Celſi, & Juliani à Sacra Congregatione Indultum vacandi à ſervitio Chori ad biennium attento quodam incurabili morbo, quod patitur, necnon doloribus, & aſſiduis incommodis ab eodem provenientibus cum ſolitis clauſulis, quod ſcilicèt – *Interim omnes fructus, & diſtributiones quotidianas ſui Canonicatus perciperet, non ſecus ac ſi Choro, & Divinis Officiis perſonaliter intereſſet* – Renuit autem Capitulum, & Canonici ejuſdem Eccleſiæ nonnulla emolumenta præfato Canonico perſolvere eo ſub fundamento, quòd in dicto Indulto non ſint comprehenſa, & ſignanter illa ex actibus Capitularibus provenientia, ac portionem communium, laudemii, & ſimilium; Unde propoſitis dubiis.

Primò – *An Canonico Strada, cui ex cauſa infirmitatis fuit conceſſum indultum vacandi à Choro, aliiſque Officiis Divinis, illud etiam ſuffragari valeat pro laudemiis, quindenniis, Capitulis, actibuſque Capitularibus, Anniverſariis, Feſtivitatibus, Proceſſionibus, ac pro quibuſvis functionibus in Eccleſia peragen. itaut lucrari debeat omnia emolumenta cujuſvis generis, & ſpeciei, communia nuncupata, ac etiam victualia, & candelas, & quatenus affirmativè.*

Secundò – *An eidem Canonico competat pro ſua rata parte etiam jus accreſcendi earum diſtributionum, & communium, quæ ob abſentiam, vel vacationem Canonicorum intereſſentibus accreſcunt, & à qua die ſupradicta omnia debeantur.*

Reſponſum fuit ad primum – *Affirmativè etiam quoad laudemia, exceptis Anniverſariis, aliiſque conventionibus non fixis, & in quibus diverſimodè fuerit à Teſtatoribus diſpoſitum* – Ad ſecundum – *Affirmativè à die præſentationis Indulti.*

24 Sed ſi Coadjutor ſanus non interſit Divinis Officiis, diſtributiones non debentur Canonico Coadjuto infirmo, juxta reſolutionem Sacræ Congregat. Concilii *in dicta Aſculana* 5. *Junii* 1706. ubi propoſito dubio – *An debeantur Canonicis Coadjutis infirmis diſtributiones, ſi Coadjutores ſani non interveniunt* – reſponſum fuit – *Negativè, & amplius*,

25 Reſpondeo tertiò. Si Canonicus non reſideat, nec interſit Divinis Officiis, eo quia ſit jubilatus, non amittit, ſed percipit omnes diſtributiones, ac ſi perſonaliter reſideret,

26 Sed Canonicus obtinere non poteſt Indultum Jubilationis, niſi poſt 40. annorum ſervitium continuò Eccleſiæ præſtitum, ut pluries reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Averſana* 20. *Martii* 1700. *& in Tranen. Jubilationis* 13. *Januarii* 1703. *& in Ripana Jubilationis* 29. *Novembris* 1710. *& in Romana Jubilationis* 6. *Auguſti* 1712. ubi expoſitum fuit, quod ab anno uſque 1669. Præbendam Canonicalem in Eccleſia SS. Celſi, & Juliani obtinuit Joannes Petrus Strada, eique exactiſſimum impendiſſe ſervitium aſſerit ad annum uſque 1702. quo exinde tempore, cum inciſionem paſſus Choro ſiſtere nequiret, ab EE. PP. benignitate reportavit biennale Indultum vacationis cum clauſula – *Et interim omnes fructus, & diſtributiones quotidianas ſui Canonicatus percipere, non ſecus, ac ſi Choro, & Divinis Officiis perſonaliter intereſſet* –, quod ſanè eadem perſeverante, quinimo in dies exacerbante infirmitatis cauſa dictus Canonicus jubilationis Indultum demiſsè expoſcit, autumans quadragenarium curriculum jam abſolviſſe, computatis triginta tribus annis, quibus aſſiduum Eccleſiæ ſervitium perſolvit cum aliis poſt reportatum ſæpedictum Indultum effluxis. Super quibus Oratoris precibus requiſitus Eminentiſſimus Urbis Vicarius animadvertit quadraginta pluſquam annos exactos eſſe, quo Orator Canonicalem præbendam obtinuit, cæterùm de ſervitii aſſiduitate ſibi nequaquam conſtare ſubdit,

Unde propoſito dubio – *An Oratoris precibus ſit annuendum* – reſponſum fuit – *Negativè, & amplius* –

27 Et ita Ego etiam ſentiebam ſtudens in hac Cauſa, quoniam jubilatio conceditur Canonico in præmium continui laboris præſtiti Eccleſiæ ſpatio 40. annorum – *Ad inſtar militis Veterani, qui tamdiu inſervit, nullo munere perſonali detentus poſt labores ſuos perenni quiete perfruatur* – ſunt verba *Text. in l. 1. Cod. de Veter. lib.* 12, juxta ſupradictas reſolutiones Congregationis Concilii,

Canonicus autem Strada ſervierit Eccleſiæ S. Celſi ſolùm ſpatio 33. annorum, nec conſtat de laudabili, & continuo ſervitio toto hoc tempore ex libris Eccleſiæ, juxta relationem Eminentiſſimi Vicarii,

Non obſtat, quod ab anno 1695. uſque ad 1702. & ſic ſpatio ſeptem annorum obtinuerit Indultum, per quod diſpenſatus fuit à Choro, aliiſque Divinis Officiis, & interim omnes fructus, & diſtributiones quotidianas ſui Canonicatus percipere valeret non ſecus, ac ſi eis verè, & perſonaliter intereſſet; Quia
28 tempus illud ſeptem annorum, quo idem Canonicus Strada fuit abſens à Choro ex Indulto, computari non poteſt ad effectum obtinendi jubilationem. Ratio eſt, quia Indultum prædictum conceſſum à Papa Canonico ſolùm ad effectum percipiendi diſtributiones, non poteſt extendi ad alium effectum ſcilicet computandi annos abſentiæ pro obtinenda jubilatione. Sabell. *ſumm. diverſ.* §. *Privilegium tom.* 3. *num.* 1. §. *Et quod* Tuſch. *concluſ.* 734. *lit. P. num.* 7.

29 Si verò Canonicus continuum 40. annorum Eccleſiæ præſtiterit ſervitium conceditur ipſi Indultum jubilationis, ut fuit conceſſum à Sacra Congregatione Concilii *in Bergomen. Jubilationis* 8. *Auguſti* 1716. cuidam Martino Antonio Guerrini Canonico Subdiaconali Cathedralis Eccleſiæ, qui de conſenſu Capituli petiit Indultum jubilationis exponens, quod ipſe inchoaverit ſervitium dictæ Eccleſiæ uti Coadjutor Canonici Antonii ejus Patrui die 4. Novembris 1675. defuncto verò Coadjuto die 19. Januarii 1684. uti Principalis à dicta die continuaverit integrum ſervitium uſque ad menſem Octobris 1705. à quo tempore ob habituales infirmitates ab Ordinario approbatas ſingulis annis à Sacra Congregatione Indultum obtinuerit vacandi à ſervitio Chori pro horis Matutini, & Primæ; Unde propoſito dubio – *Ad Indultum jubilationis ſit concedendum in caſu, &c.* – Reſponſum fuit – *Affirmativè ad formam conſenſus* –

Et quidem optima ratione, quia uti dicebam meum aperiendo votum.

Conſtat Canonicum Martinum Guerrinum lauda- 30
biliter inſerviſſe Eccleſiæ Cathedrali ſpatio 40. annorum ab anno ſcilicet 1675. uſque in præſens, adeoque dignus & Indulto Jubilationis, quod à Sacra Congregatione concedi ſolet Canonico, qui continuum 40. annorum ſervitium Eccleſiæ præſtitit ad inſtar Militis Veterani Armatæ Militiæ, qui ob diuturnum, & continuum ſervitium eximitur à Lege ab ulteriori onere. A. *Text. in l. 1. Cod. de Veter. lib.* 12. *& leg. à muneribus ff. de muner. & honor.* Pignatell. *conſult.* 224. *num.* 12. *tom.* 4. Monacell. *Formular. fori Eccleſiaſt. tit.* 2. *formul.* 4. *num.* 13. *tom.* 1. Maximè cùm concurrat unà cum laudabili ſervitio quadragenario, Infirmitas habitualis ejuſdem Canonici; quo caſu adeſſe dicitur aliud fundamentum, cui innititur hoc Indultum, B. Pignatell. *ubi ſupra num.* 19. Monacell. *ubi ſupra*, & concurrat etiam conſenſus Capituli; & gratia hujuſmodi non afferat ullum præjudicium Eccleſiæ, & Capitulo, quod conſtituitur ex tribus dignitatibus 41. Canonicis, ultra Cappellanos, & Sacerdotes inferiorum ordinum.

Non obſtat, quòd Canonicus orator ab anno 1675. uſque ad annum 1684. & ſic ſpatio novem annorum, ſervitium Eccleſiæ præſtiterit uti coadjutor Canonici ſui Patrui, ita ut in ſervitio quadragenario connumerari non debeat tempus præſtiti ſervitii, ex titulo
coadjutoriæ; Quoniam hæc Sacra Congregatio in ſer- 31
vitio quadragenario, aliàs computavit tempus ſervitii præſtiti à Canonico etiam nomine coadjutorio, ut in *Bergomen. die* 11. *Februarii* 1696. *& in Brixien.* 27. *Martii* 1683. ubi ponuntur in calculo anni duo coadjutoriæ, *& in Novarien.* 4. *Auguſti* 1691. ubi anni quinque,

Minuſque adverſatur quòd ab anno 1705. uſque in præſens obtinuerit Gratiam ab hac Sacra Congregatione abeſſendi à Matutino, & Prima, adeoque dici non poſſit quòd integraliter per annos 40. inſervierit Eccleſiæ. Etenim, hujuſmodi Gratia fuit ei conceſſa ex cauſa habitualis infirmitatis; & in cæteris horis ſemper aſſiduam præſtitit aſſiſtentiam,

Et hìc nota, quòd Indultum Jubilationis obtentum 32
à Canonico ſuffragatur indiſtinctè, quoad omnes diſtributiones, ut reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Burgi S. Donnini Jubilationis* 19. *Aprilis* 1704. ubi cum conſuetum Jubilationis Indultum obtinuerit à Sac. Congregatione Joannes Jacobus Razzinus Canonicus Eccleſiæ Cathedralis poſt quadragenarium ſervitium continuò, ac laudabiliter expletum, Capitulum tamen, & Canonici illud impugnarunt putantes eidem Razzino ſuffragari non debere indiſtinctè, quòd omnes diſtributiones, ſed dumtaxat quoad ordinarias, non autem extraordinarias, quas intelligunt eas eſſe quæ per decretum bon. mem. Epiſcopi Pallavicini de anno 1666. aſſignatæ reperiuntur pro qualibet hora Canonica, & Intereſſentibus tantùm debentur. Habito igitur ad Sacram Congregationem recurſu per Canonicum Razzinum ſupplicando declarari omnes indiſtinctè diſtributiones ſibi deberi, cùm virtute præfati Indulti Jubilationis in omnibus cenſeri debeat, ac ſi verè præſens eſſet, ac proinde propoſitis dubiis.

Primo: *An Indultum Jubilationis conceſſum Razzino ſub die* 29. *Aprilis* 1702. *ſuffragetur pro participatione omnium fructuum, & diſtributionum etiam extraordinariarum, & contentarum in decreto bon. mem. Epiſcopi Pallavicini; & quatenus affirmativè.*

Secundo: *An dd. diſtributiones veniant per Canonicos reſtituendæ à die intimati Indulti*. Reſponſum fuit: *Affirmativè ad utrumque.*

Reſpondeo quartò. Si Canonicus non reſideat, nec 33
interſit Divinis Officiis, eò quia ſit carceratus injuſtè, exulatus injuſtè, excommunicatus, aut ſuſpenſus injuſtè, detentus per vim ab aliquo, ut propterea non poſſit in Eccleſia Divinis intereſſe officiis, non amittit diſtributiones quotidianas, ſed dum pendet quæſtio

ſuper

ſuper juſtitia, vel injuſtitia carcerationis, exilii, &c. debet petere fructus, & redditus conſervari, ut conſtito de injuſtitia, reſtituantur ipſi abſoluto; Cùm hoc difficiliùs fieri poſſit fructibus jam conſumptis. Intellige tamen, ſi antea hujuſmodi Canonicus ſolitus erat frequentare chorum, & Divinis intereſſe. Monach. *in d. cap. conſuetud. de Cleric. non reſiden. in 6. num.* 22. Barboſ. *ad Concil. ubi ſupra n.* 101.
34 *& ſeqq.* Inſuper nec amittit diſtributiones ſi ſit injuſtè impeditus, & ſit violenter à Capitulo expulſus à poſſeſſione Canonicatus, ſed Capitulum tenetur reintegrare, & reſtituere Canonico taliter impedito omnes fructus, & diſtributiones perceptas à die expulſionis à poſſeſſione, aut præſtiti impedimenti in adipiſcenda poſſeſſione, quæ in odium impedientis habetur pro capta. Gonzal. *ad reg. 8. Cancell. §. 7. proœm. verſ. & hæc quinta*, Rot. *deciſ.* 173. *n.* 1. coram Royas,

35 Quia cùm cauſa non reſidendi fuerit impedimentum injuſtè præſtitum à Capitulo; hinc Capitulum non poterat diſtributiones ſibimet ipſi adjudicare, vel in cauſas ſibi bene viſas erogare, ſed illæ ſpectare debent ad Canonicum ratione talis impedimenti abſentem, qui ſicut jacturam diſtributionum paſſus fuit ex facto Capituli, ita æquitati conſentaneum eſt, ut ab eodem Capitulo damni reparationem aſſequatur. Rot. *in Bovinen. Archidiaconatus ſuper fructibus 29. Martii* 1715. §. *Reſolutioni* coram Eminentiſſimo Scotto, & in his præciſis terminis eadem Rot. *in Vuormatien, Decanatus ſuper fructibus 26. Febr.* 1717. §. *Abſque eo quod* coram R. P. D. Criſpo.

36 Reſpondeo quintò. Si Canonicus non reſideat, nec interſit Divinis Officiis, eò quia ſit abſens ex privilegio, vel pro evidenti Eccleſiæ utilitate, vel eò quia adſit neceſſitas recedendi, ſeu non intereſſendi Divinis Officiis, nimirum ex cauſa peſtis, aut hoſti-
37 litaris, aut etiam ex cauſa terræmotus non amittit, ſed lucratur diſtributiones. Gemin. *in d. cap. Conſuetudinem de Cleric. non reſid. in 6. §. Statuimus num.* 5. ibique Monach. *num.* 13. *& num.* 26. *&* 28. Barboſ. *ad Concil. d. cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reform. num.* 75. 97. *&* 99.

Et ita quoad abſentiam ex cauſa terræmotus reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Reatina Diſtributionum* 19. *Aprilis* 1704. ubi expoſitum fuit, quòd reportata à Sacra Congregatione facultate per Capitulum, & Canonicos Cathedralis Reatis celebrandi Divina Officia ſub Tentorio, tempore quo notiſſimæ terræ concuſſiones etiam in dicta Civitate ſæviebant, attenta ruina, quam Eccleſia Cathedralis minabatur, nonnulli ex ipſis Canonicis, minorem tamen Capituli partem conſtituentes, renuerunt in dicto Tentorio aſſiſtentiam Divinis Officiis præſtare; Unde ad inſtantiam cæterorum Canonicorum ibidem intereſſentium in vim ſupradictæ facultatis Sacræ Congregationis, EE. PP. per plura, ac reiterata decreta, Sanctiſſimo etiam poſtremo loco approbante, demandarunt Vicario Apoſtolico, ut præfatos Canonicos reluctantes omnino cogeret ad interveniendum unà cum aliis in dicto Tentorio ſub pœnis amiſſionis diſtributionum, aliiſque à Sacro Concilio Tridentino, & Conſtitutionibus Capitularibus contra non intereſſentes præſcriptis, prout tandem poſt demandatam quoque executionem dictorum decretorum à R. P. D. Auditore Sanctiſſimi, obtemperarunt; Ceſſato autem exinde timore præfatarum concuſſionum, factoque regreſſu per Canonicos ad officiandum in Eccleſia Cathedrali, exorta fuit controverſia ſuper participatione diſtributionum inter Canonicos, qui in Tentorio Divina Officia ab initio perſolverunt, & alios, qui ibidem perſolvere recuſarunt. Unde propoſitis dubiis.

Primò, *An Canonici Beneficiati, & Clerici Cathedralis à die intermiſſi ſervitii in Eccleſia ex cauſa terremotus ſint admittendi ad diſtributiones quotidianas, anniverſaria, & nocturna, uſque ad dies completi Tentorii, ſeu potiùs illa adaucta cenſeantur aliis, qui in Eccleſia Divina Officia perſolverunt?*

Secundò, *An Canonici Beneficiati, & Clerici ejuſdem Cathedralis, qui completo Tentorio ſub eadem Eccleſia Divina Officia continuarunt, ſint admittendi ad diſtributiones quotidianas, nocturna, & anniverſaria, ſeu potiùs iſta adaugenda ſint aliis, qui ſub Tentorio Divina Officia perſolverunt?*

Reſponſum fuit: *Ad primum, quoad primam Affirmativè, & quoad ſecundam partem Negativè. Ad ſecundum, Affirmativè ex gratia.*

Reſpondeo ſextò, ſi Canonicus non reſideat, nec 38
interſit Divinis Officiis, eò quia nolit reſidere, amittit diſtributiones quotidianas, quæ accreſcunt præſentibus, & intereſſentibus in officiis. Anan. *in cap. licèt de præben. & dignit. num.* 2. & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Aſculana* 5. *Junii* 1709. *Ad quartum*, qui Intereſſentes poſſunt dicto Canonico abſenti remittere, & donare amiſſas diſtributiones ob non reſidentiam, ſecus ſi non accreſcerent Intereſſentibus, ſed deberent converti in utilitatem Eccleſiæ. Gemin. *in cap. conſuetudinem de Cleric. non reſid. in 6. num.* 10. *in fine*, Barboſ. *ad Concil. d. cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *num.* 108.

Immo, ut ſuperiùs dixi *num.* 1. primo anno priva- 39
tur dimidia parte fructuum, ſecundo anno omnibus fructibus, creſcente autem contumacia poteſt Superior illum cogere ad reſidendum per cenſuras, vel ipſum privare Beneficio, juxta *Textum expreſſum in cap. Relatum de Cleric. non reſiden.* ibi — *Relatum eſt nobis, quod cùm in Lateranen. Concilio ſtatutum ſit, ut perſona tali Eccleſia, vel Beneficium Eccleſiaſticum conferatur, quæ reſidere in loco, & curam ejus per ſe valeat exercere, nonnulli ad Eccleſias præſentati hoc ſe poſſe affirmant, ſed efficere contradicunt. Et infrà: Cum igitur verba accipienda ſint cum effectu, tales ſi præſentati fuerint non debent admitti, & admiſſi poterunt amoveri: niſi fortè de licentia ſuorum Prælatorum, vel ſtudio literarum, vel pro aliis honeſtis cauſis contigerit eos abeſſe.* Et diſpoſitum fuit à Sac. Conc. Trident. *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Anan. *in cap. ex parte de Cleric. non reſid. num.* 4. ibique Gonzal. *num.* 5.

Quod tamen procedit, niſi aliter fuerit diſpoſitum 40
à Fundatore Canonicatus; quia ſi in fundatione vel nullum fuit injunctum onus reſidentiæ nec expreſsè nec tacitè, vel ſolùm præſcripta fuit reſidentia temporalis, & non continua; vel quatenus continua, ſi ea demandata fuit ſub pœna amiſſionis fructuum tantùm, & non tituli; tunc non habet locum Concilium Tridentinum *ubi ſupra*; quia hoc ibi non induxit novum onus, ſed fundationes Canonicatuum reliquit, prout Fundatores demandaverant. Fagnan. *in cap. Licèt de præben. num.* 58. Garz. *de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 312. Barboſ. ad Concil. Trident. *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *num.* 64. Card. de Luc. *in annot. ad idem Concil. diſc.* 4. *ſub num.* 12. & alii, quos refert, & ſequitur Rot. *in Auguſtana Canonicatus Provinciæ Moguntinæ* 14. *Martii* 1710. §. *Pro talis* coram Reverendiſſimo bon. mem. Molines.

Sed ad hoc ut Canonicus non reſidens privari poſ- 41
ſit dimidia parte fructuum, aut omnibus fructibus, aut Canonicatu, aut Præbenda ob contumaciam in non reſidendo requiritur, quod præcedat citatio perſonalis, alias ſententia privationis, aut privatio ipſa Canonicatus non ſuſtinetur, & Canonicus privatus eſt reintegrandus etiam quoad fructus præteritos, & diſtributiones juxta Gloſſ. *in dicto cap. relatum verb. amoveri*, ut reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii in *Iſerien. Canonicatus* 22. *Februarii* 1710. ubi expoſitum fuit, quod Abſente Martino de Marco Canonico à reſidentia ſui Canonicatus, Promotor Fiſcalis illius Curiæ Epiſcopalis ſub die 8. Januarii 1703. inſtitit coram Epiſcopo, ut procederetur contra dictum Canonicum non reſidentem ad formam Sacrorum Canonum, & Sacri Concilii Tridentini *cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Unde pluribus deſuper examinatis teſtibus deponentibus de abſentia dicti Canonici uſque de menſe Septembris 1702. eoſque neſcire fatentibus, ubinam is tunc reperiretur, & pariter aſſeverantibus præbendas illorum Canonicatuum tenuiſſimi redditus eſſe, quin, & illam Canonici de Marco vix attingere carolenos quatuor, reliquis omnibus redditibus conſiſtentibus in quotidianis diſtributionibus nonniſi præſentibus acquiri ſolitis, Epiſcopus ad reiteratam inſtantiam ejuſdem Promotoris Fiſcalis decrevit citationem hujuſmodi *Rev. Dominum*

Mar-

Martinum de Marco Canonicum Cathedralis d. Civitatis per trinas citationes ad valvas prædicta Cathedralis monendum fore ad reſidendum aſſignato eidem termino dierum quindecim in qualibet citatione. Et ita, &c. Ad tenorem hujus decreti expeditæ fuerunt contra eumdem literæ citatoriales, ſeu Monitoriales per diverſas dilationes quindecim dierum pro qualibet cum termino peremptorio — *Ad perſonaliter redeundum ad reſidentiam ſui Canonicatus, alias termino prædicto elapſo compareat ad videndum ſe Canonicatu prædicto, ejuſque Præbenda ad formam Sacri Concilii Tridentini privari, attenta fructuum Præbendæ tenuitate, & ex quo obventiones omnes Canonicatus prædicti in diſtributionibus quotidianis conſiſtentes intereſſentibus accreſcunt, &c.* iiſque Monitorialibus per Curſorem executis per affixionem ad valvas Eccleſiæ Cathedralis, ſub diebus nempe 18. *Aprilis* 7. & 28. *Maji* prælibati anni 1704. incuſatiſque in ſingulis earum terminis, contumaciis adversùs ſæpedictum Canonicum non comparentem, antedictus Epiſcopus prævia monitione ad ſententiam pro die craſtina, executa etiam ad valvas Cathedrales diffinitivè ſententiavit ſub die 17. ſubſequentis menſis Decembris 1704. dictum Canonicum de Marco fore privandum, prout privavit Canonicatu, & Præbenda, quam in ea Cathedrali obtinebat; Cùmque exinde dictus Canonicatus ſic vacans fuerit primo proviſus in perſonam Petri de Auguſtino, qui dicitur illum reſignaſſe, ac poſtmodum in perſonam Joſephi Græci, recurſum propterea habuit tanquam gravatus dictus de Marco ad Sac. Congregationem, tum quia in dicto Proceſſu non fuit ſervata forma Sacri Concilii loco præallegato; tum pariter ex defectu citationis Perſonalis. Unde quæſitum fuit.

Primò: *An privatio Canonicatus poſſeſſi à Rev. Martino de Marco facta ab Epiſcopo ſuſtineatur? Et quatenus negativè.*

Secundò: *An dictus Rev. Martinus ſit ad illum reintegrandus, etiam quoad fructus præteritos?*

Et Sacra Congregatio reſpondit: *Ad primam negativè: Ad ſecundum affirmativè.*

42 Et in perſonaliter citato non requiritur trina monitio, ſed ſufficit una etiam extrajudicialis. *Text. in cap. ex parte de Cleric. non reſid.* ibique Gloſſ. Abb. *num.* 3. Anan. *num.* 1. Butr. *num.* 4. Fagnan. *num.* 1. Gonzal. *in cap. ex tua de Cleric. non reſid. num.* 2. Barboſ. *ad concil. dicto cap.* 12. *ſeſſ.* 24. *n.* 70. & 71.

43 Sed ſi perſonaliter citari non poſſit, quia ignoratur, ubi ſit, vel longè abſit, itaut commodè non valeat citatio ad ipſum pervenire, debet in ejus Eccleſia trinæ citationis edictum publicari (non ſufficit enim una citatio pro tribus) & poſt ultimum edictum per ſex menſes expectari, itaut privatio aliter facta eſt nulla, juxta *Text. in dicto cap. ex tua de Cleric. non reſid.* ibique, Abb. *num.* 1. Anan. *n.* 1. Butr. *num.* 1. Fagnan. *num.* 1. Gonzal. *n.* 4. Barboſ. *ad Concil. ubi ſupra num.* 70.

ARGUMENTUM.

Appoſito à Fundatore Collegiatæ de Jurepatronatus onere Miſſæ Conventualis in limine fundationis, An, & quando Canonici teneantur ad illius applicationem pro anima ejuſdem Fundatoris?

SUMMARIUM.

1 *Aliud eſt canere, & aliud celebrare Miſſam Conventualem.*
2 *Quis videtur habere voluntatem, prout verba ſonant.*
3 *Quod Fundator noluerit applicationem Miſſæ Conventualis pro ejus Anima, ex quibus præſumatur: & num.* 4. & 5.
6 *Capitulum de jure non ſolum tenetur celebrare, ſed etiam applicare Miſſam Conventualem pro Benefactore.*
7 *Miſſa Conventualis eſt pars Divini Officii.*
8 *Referuntur quamplures reſolutiones Sacr. Congregationis Concilii, in quibus reſolutum fuit Canonicos teneri ad applicationem Miſſæ Conventualis, & num.* 9. 10. 18. & 22.
11 *Onus celebrandi Miſſam Conventualem, an ſpectet ad ſolos Canonicos, vel etiam ſpectet ad Beneficiatos Choro addictos? & num.* 23.
12 *Ceſſante legitimo impedimento, non per ſubſtitutum, ſed per ſeipſos tenentur canere Miſſam Conventualem.*
13 *Capitulares, an teneantur reddere rationem Preſbyteris participantibus? & num.* 4.
15 *Adminiſtratio Communeria de jure ſpectat ad Canonicos, privativè, quoad Presbyteros.*
16 *Presbyteri participantes de Maſſa Communeria, an poſſint ad nutum Canonicorum amoveri?*
17 *Beneficia, an, & quando reduci poſſunt?*
19 *Canonici à die adepti Canonicatus, an teneantur ſatisfacere Miſſas Conventuales uſque adhuc non applicatas?*
20 *Miſſa de Anniverſario, an cedere poſſit loco Miſſæ Conventualis.*
21 *Habentes curam animarum tenentur diebus feſtivis Miſſam Parochialem applicare pro Populo.*
24 *Quando injungitur celebratio Miſſarum de jure intelligitur cum applicatione. Limita ut ibi.*
25 *Pro debito capituli mandatum exequi debet contra bona ipſius Capituli, non verò contra unum ex Canonicis.*
26 *Canonici tenentur applicare Miſſam conventualem, non obſtante conſuetudine immemorabili in contrarium, ac tenuitate præbendarum, & non obſtante, quod in impoſitione oneris Miſſæ Conventualis Fundator uſus fuerit ſolo termino cantent.*
27 *Canonici tenentur ad applicationem Miſſæ Conventualis, etiam ſi Fundator eam non expreſſerit, & quare? Vide ibi.*

CASUS XII.

AUctoritate Apoſtolica quidam pius Fundator erexit, ac dotavit de propriis bonis Eccleſiam Collegiatam A. conſtituendo ibi unam Dignitatem Archidiaconalem, duodecim Præbendas Canonicales non ſatis pingues, & totidem Beneficia ſimplicia; & in limine fundationis appoſuit varia onera, & conditiones, nimirum, quòd Archidiaconus, Canonici, & Beneficiati Horas canonicas, Miſſas, ac alia Divina Officia tam diurna, quàm nocturna celebrent; Quòd Archidiaconus cantare debeat Miſſas Conventuales in quibuſdam ſolemnioribus diebus, Canonici in ſingulis diebus feſtis, Beneficiati verò in cæteris diebus ferialibus; & quòd quolibet anno celebrent duo Anniverſaria tantùm pro ipſius anima, parentum, & conſanguineorum; Epiſcopus autem viſitando hanc Collegiatam invenit Archidiaconum, Canonicos, & Beneficiatos prædictos celebraſſe quidem quolibet anno dicta anniverſaria pro anima Fundatoris, ejuſque conſanguineorum, ac etiam Miſſas Conventuales; ſed has nunquam applicaſſe, proinde demandavit eis, ut applicarent Miſſas Conventuales pro Fundatore, & Benefactoribus. Quæritur, an præfati Archidiaconus, Canonici, & Beneficiati teneantur in hoc caſu ad applicationem Miſſæ Conventualis.

Er prima conſideratione videtur dicendum non teneri; Reflectendo namque ad formam, & modum, quo Fundator præſcripſit onus celebrandi Miſſam Conventualem Archidiacono, Canonicis, & Beneficiatis, clarè dignoſcitur ejus mens, & voluntas non fuiſſe, ut dicta Miſſa pro ejus anima, & Benefactoribus applicaretur; Quoniam in limine fundationis Collegiatæ injungendo onus Miſſæ Conventualis uſus fuit termino *cantent*, ibi – *Quòd Archidiaconus cantare debeat Miſſas Conventuales*. Onus verò anniverſariorum pro ejus, ſuorumque animabus imponendo, uſus fuit termino *celebrent*, ibi — *quòd quolibet anno celebrent duo Anniverſaria*. Unde cùm aliud ſit cantare 1
Miſſam Conventualem, aliud verò illam celebrare; dum hoc ſecundum regulariter tendit in ſuffragium animarum, Cantus verò in decorem Eccleſiæ, & ad mores inſtruendos, ac animos exultatione virtutis trajiciendos in cultum Domini, & ut per oblectamenta aurium infirmior animus in affectum pietatis exur-

exurgat, juxta Auguſtinum, quem refert Pignatell. conſult. 41. num. 3. & 5. tom. 3. ſequitur, quòd reſpectu utriuſque oneris diverſa ſit voluntas, Fundatoris, nempe, quòd reſpectu anniverſariorum voluerit applicationem; reſpectu verò Miſſæ Conventualis ad dictam applicationem non reſpexerit, ſed ſolùm ad
2 decorem Eccleſiæ, cultum Dei, & ad fovendam pietatem fidelium, quis enim videtur habere voluntatem, prout verba ſonant, ad Text. in l. Labeo §. idem ff. de ſupellect. legat. l. Nepos Proculo ff. de verb. ſignif. Maſcard. de probat. concluſ. 1422. n. 24.

3 Inſuper aſſignavit Fundator ſupradictis Canonicis præbendas tenues, & inſufficientes ad ſuſtinendum onus applicationis Miſſarum Conventualium; qua ſtante circumſtantia, licèt idem Fundator voluerit ut cantaretur Miſſa Conventualis, non proinde ſequitur, quòd voluerit etiam ejuſdem applicationem, ad tradita per Sanchez tom. 3. par. 3. diſp. 86. ſect. 3. Tamburin. de Sacrif. Miſſæ lib. 3. cap. 1. §. 3. num. 14. Bordon. conſ. reg. tom. 1. reſol. 25. num. 6. Fraſcinell. ſect. 4. concluſ. 4. §. 15.

4 Quod etiam eruitur ex diſcretivo modo loquendi, quem adhibuit idem Fundator, nam pro Anniverſariis expreſſit applicationem pro ejus, ſuorumque animabus, quam non expreſſit pro Miſſa Conventuali, qui modus in eadem oratione valde conducit ad interpretationem, & præſumptionem diverſæ voluntatis reſpectu utriuſque oneris, nimirum quòd reſpectu Miſſæ Conventualis non voluerit applicationem, quam voluerit reſpectu Anniverſarii ex regula quòd pro non diſpoſito habetur, quod Teſtator ſciens non expreſſit, Rot. deciſ. 102. num. 11. par. 18. rec. & in Maceraten. Fideicommiſſi 23. Januar. 1693. §. Accedit in fin. coram bon. mem. Muto. Ac etiam reſultat ex aliis verbis ejuſdem Fundatoris, quibus injunxit onus Canonicis celebrandi duo Anniverſaria tantùm, ibi — Et quod quolibet anno celebrent duo Anniverſaria tantùm — Unde ſe reſtrinxit, & limitavit ad certum onus, & excluſit onus applicationis Miſſæ Conventualis, dum dictio Tantùm, eſt exceptiva, limitat, reſtringit, & excludit; ut in l. Julianus, & in l. & non tantùm ff. de petit. hered. Pariſ. conſ. 7. n. 13. lib. 2. & alii quos refert Barboſ. de diction. dict. 401. num. 5. adeoque ceſſat hæc duplicata obligatio applicandi tum Anniverſarium prædictum, tum Miſſam Conventualem per Text. in cap. cum creatura de celebr. Miſſ.

5 Quæ omnia comprobat ſubſecuta obſervantia, quæ eſt optima voluntatis interpres, dum à die erectionis Collegiatæ uſque nunc Archidiaconus, & Canonici præfati nunquam applicarunt Miſſam Conventualem pro Fundatore, & Benefactoribus, ex quo arguitur, ut non pro applicatione, ſed pro debito cultu, decore, & officiatura Collegiatæ, Miſſa Conventualis fuerit impoſita, ut docent Bordon. oper. moral. tom. 4. par. 3. de anniverſ. & Cappell. reſol. 140. ſub n. 5. verſic. demum, Paſqualig. de Sacrific. Miſſæ tom. 2. quæſt. 955. num. 7.

6 Prædictis tamen non obſtantibus arbitror Archidiaconum, Canonicos, & Beneficiatos præfatos teneri ad applicationem Miſſæ Conventualis pro Fundatore. Etenim onus celebrationis, & applicationis Miſſæ Conventualis, eſt de jure intrinſecum Cathedralitati, ſeu Collegialitati Eccleſiæ, itaut Capitulum non ſolùm teneatur celebrare quotidie Miſſam Conventualem juxta Text. in cap. cum Creatura de celebrat. Miſſar. ibique Fagnan. nu. 21. Pignatell. conſult. 61. num. 9. tom. 3. Sed etiam illam applicare pro Bene-
7 factoribus, & Fundatoribus; Ea ratione quia Miſſa Conventualis eſt pars, & quidem præcipua Divini Officii. Gloſſ. in Clement. 1. de celebrat. Miſſar. Paſqualig. de Sacrif. nov. leg. quæſt. 899. num. 3. Pignatell. conſult. 322. num. 1. circa med. tom. 1. & conſult. 61. num. 9. & ſeqq. tom. 3. Monacell. in formul. legal. tom. 1. par. 1. tit. 2. form. 4. num. 27. Monet. de diſtribut. quotid. par. 2. quæſt. 3. Capitulum autem tenetur ad celebrationem Divini Officii juxta diſpoſitionem Tridentini ſeſſ. 24. de reform. cap. 12. §. Omnes. Pignatell. dicta conſult. 322. n. 1. & conſequenter tenetur etiam ad celebrationem, & applicationem Miſſæ Conventualis; ut præter reſolutiones Sacræ Congregationis relat. per Criſpin. viſit. Paſtoral. par. 2. §. 20. num. 31. noviſſimè reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione in quampluribus cauſis.

Et in primis in Camerinen. applicationis Miſſæ 8
Conventualis 28. Junii 1704. ubi detrectantibus Præpoſito, Canonicis, & Beneficiatis Eccleſiæ S. Martini Terræ Calderolæ Auctoritate Apoſtolica in Collegiatam erectæ à clar. mem. Cardinali Pallotta, applicare Miſſam Conventualem pro Fundatore, & Benefactoribus, & ſub motivo, quia Collegiata erecta fuit à particulari Benefactore, qui nullum aliud onus eiſdem imponere voluit præter duo Anniverſaria celebranda quolibet anno pro ipſius Anima, & ſuorum parentum, & conſanguineorum; & quia aderat conſuetudo non applicandi; hoc tamen non obſtante reſcripſit — Præpoſitum, Canonicos, & Beneficiatos teneri ad applicationem Miſſæ Parochialis, & Conventualis pro Populo, & Benefactoribus reſpectivè —

Et in Tuſculana Miſſæ Conventualis 21. Apri- 9
lis 1708. ubi negligentibus Canonicis Cathedralis canere, & applicare Miſſam Conventualem opportunis diebus, & prætendente Archipresbytero ſe uti Curæ Animarum addicto ad eam non teneri, vel ſi quando teneatur, ut ipſimet canenti præfatam Miſſam aſſiſtere debeant Diaconus, & Subdiaconus; ad depellendam hanc pravam corruptelam Eminentiſſimus Urſinus Zelantiſſimus Paſtor inhærens cuidam decreto Viſitatoris Apoſtolici lato de anno 1660. Edictum proferri juſſit anno 1701. in quo ſub pœna pecuniaria omnes ad illorum obligatos devinxit ad celebrandam cunctis diebus etiam ferialibus Miſſam Conventualem juxta tenorem ejuſdem decreti; Unde propoſitis ſequentibus dubiis.

I. *An ſingulis diebus ſit celebranda Miſſa Conventualis:* Et quatenus affirmativè?

II. *An dicta Miſſa diebus feriatis ſit celebranda per Turnum per Canonicos tantum, vel per ſolos Beneficiatos, vel per utroſque?*

III. *An dictis diebus feriatis ſit celebranda dicta Miſſa cum cantu, vel ſine?*

IV. *An Archipresbyter teneatur celebrare Miſſam Conventualem juxta Turnum, vel potius ſit exemptus, & quatenus teneatur?*

V. *An dictus Archipresbyter poſſit cogere Canonicos, & Beneficiatos ad ſibi aſſiſtendum pro Diacono, & Subdiacono?*

VI. *An itidem Canonici poſſint dictis diebus feriatis cogere reliquos Canonicos, Beneficiatos ad ſibi aſſiſtendum pro Diacono, & Subdiacono, ſicut poteſt cogere Archipresbyter?*

VII. *An, & à quibus dicta Miſſa Conventualis ſit applicanda pro Benefactoribus in caſu, &c.*

Sacra Congregatio reſpondit; Ad I. *Affirmativè;* Ad II. *Per utroſque;* Ad III. *Affirmativè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem.* Et ita etiam in ſimili dubio reſolutum fuit *in Camerinen. Miſſæ Conventualis* 7. *Decembris* 1709. ubi in reſponſione ad ſecundum, & tertium dubium dictum fuit Miſſam Conventualem eſſe celebrandam cum cantu, & ante concionem tempore Quadrageſimæ ſi adſit conſuetudo illam ita celebrandi. Ad IV. *Dilata;* Ad V. *Affirmativè.* Ad VI. *Servetur Decretum Viſitatoris Apoſtolici anni* 1703. Ad VII. *Affirmativè, & ab omnibus Celebrantibus.*

Et in *Squillacen. Miſſæ Conventualis, & Commu- 10
neriæ* 24. *Septembris* 1712. ubi contendentibus Canonicis Cathedralis onus Miſſæ Conventualis ſpectare non ad ſe ſolos, verùm etiam ad Presbyteros participantes de quadam Maſſa, quæ *Communeria* nuncupatur proveniente ex piis legatis cum Miſſarum onere, & Anniverſariorum, quorum celebratio inter Canonicos, & Presbyteros participantes per ſingulas hebdomadas, æqualiter dividebatur; Diſputata fuerunt infraſcripta dubia.

I. *An onus celebrandi Miſſam Conventualem ſpectet ad ſolos Canonicos in caſu, &c.*

II. *An redditus Maſſæ Communeriæ compoſitæ ex legatis piis, debeant dividi in tres partes, itaut duæ dividantur inter Canonicos tantum, & tertia pars inter alios Presbyteros, vel potius debeat æqualiter*

ter dividi inter ſingulos Canonicos, & Presbyteros in caſu, &c.

III. *An Capitulares teneantur reddere rationem Presbyteris participantibus in caſu, &c.*

IV. *An adminiſtratio Communeriæ ſpectet ad ſolos Canonicos privativè, quoad Presbyteros in caſu, &c.*

V. *An Presbyteri participantes de dicta Maſſa Communeriæ poſſint ad nutum Canonicorum amoveri in caſu, &c.*

VI. *An, & quomodo ſit numerus Presbyterorum reducendus in caſu, &c.*

VII. *An dicti Presbyteri participantes teneantur intervenire Choro, cæteriſque Sacris Functionibus ſicuti Canonici, ſeu quomodo in caſu, &c.*

Quibus Sac. Congregatio reſponſum dedit. Ad I. *Affirmativè*. Ad II. *Affirmativè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem, itaut quilibet Canonicus habeat duplicem portionem, & quilibet Presbyter ſimplicem exceptis legatis, in quibus aliàs per Teſtatores diſpoſitum fuerit;* Ad III. *Negativè, ſed eſſe reddendam rationem Epiſcopo cum aſſiſtentia deputatorum eligen. à Presbyteris Communeriæ, communicatis computis, quatenus per iſtos petantur.* Ad IV. *Affirmativè*. Ad V. *Negativè*. Ad VI. *Negativè*. Ad VII. *Servetur ſolitum*.

11 Et ita Ego etiam ſentiebam ſtudens in hac Cauſa apud R. P. D. meum Petra; Et quidem in ordine ad primum dubium, *Affirmativè*, quia onus aſſiſtendi Choro, ac recitandi Divinum Officium ſpectat ad ſolos Canonicos, & conſequenter ad ipſos quoque pertinere debet quotidiana celebratio Miſſæ Conventualis tanquam præcipua pars Divini Officii juxta auctoritates ſuperiùs relatas *num.* 16. quibus addo Criſpin. *de viſit. par.* 2. §. 20. *num.* 21. ubi per extenſum refert decretum ab eadem Sacra Congregatione editum in *Tuſculana* 16. *Novembris* 1652. per hæc verba — *Congregatio Concilii cenſuit Canonicos Cathedralis teneri quotidiè ad celebrationem Miſſæ Conventualis, non obſtante quacumque conſuetudine contra-*

12 *ria* — adeout ceſſante legitimo impedimento nequeunt illi ſatisfacere per ſubſtitutum, ſed debent per ſe ipſos canere Miſſam Conventualem. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *alleg.* 53. *num.* 137. Hurtad. *reſol. moral. tom.* 1. *tract.* 2. *cap.* 5. *num.* 205. Criſpin. *dicto* §. 20. *num.* 34.

Ad Secundum: *Affirmativè quoad primam, & Negativè quoad Secundam partem*, itaut quilibet Canonicus habeat duplicatam portionem, & quilibet Presbyter ſimplicem exceptis legatis, in quibus aliàs per teſtatores diſpoſitum fuerit. Quia ita fuit Conventum in Inſtrumento ſtipulato anno 1491. inter Canonicos, & Presbyteros.

13 Ad Tertium. *Negativè*, quia de Jure communi adminiſtratio Maſſæ communis, ſeu Bonorum Eccleſiæ ſpectat ad Canonicos, qui habent plenam facultatem illa adminiſtrandi, & de illis diſponendi abſque eo, quòd ullam rationem reddere teneantur Beneficiatis Portionatiis, ſeu aliis quibuſcumque Presbyteris, cùm iſti debeant tantùm ſervire Eccleſiæ, non autem ſe ingerere in adminiſtratione introituum Eccleſiæ, ut tenent Gloſſ. *in cap. penult. in verb. Aſſiſios de Cleric. non reſiden.* ibique Butr. *num.* 8. & Abb. *num.* 9. Rot. coram Cæſar. de Graff. *deciſ.* 4. *per tot. de his, quæ fiunt à majori parte Capituli*, & coram Verall. *deciſ.* 84. *num.* 2. *par.* 1. & coram Cavaler. *deciſ.* 57. *num.* 1. *& ſeqq. & deciſ.* 183. *&* 189. *per tot. par.* 7. *recent.*

Et ratio ea eſt, quia adminiſtratio Bonorum Eccleſiæ juxta diſpoſitionem Juris communis ſpectat ad Capitulum, ut ait Fælin. *in cap. edoceri num.* 3. *& ſeq. de reſcript.* Cavaler. *deciſ.* 57. *num.* 2. Nomine autem Capituli non veniunt nec Beneficiati, nec Portionatii, nec alii Presbyteri, prout in hiſce præciſis terminis dixit Rota *d. deciſ.* 4. coram Cæſar de Graff. *& deciſ.* 76. *num.* 4. *par.* 7. *recent.*

14 In nihilo obſtante, quòd cùm Presbyteri participent de Introitibus Communeriæ, & habeant Intereſſe in illis, ſequitur eis competere Jus adminiſtrandi, & exigendi redditionem rationis à Canonicis juxta tradita per Vitalin. *in Clement.* 11. *Qui num.* 13. *& ſeqq. de ætat. & qualitat.* per regulam; Quod omnes tangit, *de Regul. Jur. in* 6. Cavaler. *d. deciſ.* 57. *num.* 6. Quandoquidem prædicta procederent, quando Maſſa Communeriæ conſtituta eſſet de bonis propriis, & redditibus ipſorum Presbyterorum, quo caſu ipſis competeret Jure proprio, ſed cùm in noſtro caſu hæc Maſſa fiat ex redditibus relictis Eccleſiæ, ſeu communeriæ, ſequitur, quòd Presbyteri percipiant tertiam partem non Jure proprio, ſed Jure Eccleſiæ, adeoque audiendi non ſunt dd. Presbyteri, prout reſpondit Rota *deciſ.* 4. coram Cæſar. de Graff. *n.* 13. Unde credebam eſſe reddendam rationem Epiſcopo cum aſſiſtentia Deputatorum eligendorum à Presbyteris Communeriæ, communicatis computis, quatenus per iſtos petantur.

Ad quartum: *Affirmativè*. Quia Canonicis aſſiſtit diſpoſitio Juris communis, ut ſuperius dixi; Nec non obſervantia duorum Sæculorum, quia ſemper ſoli Canonici Bona Communeriæ adminiſtratunt. 15

Ad quintum: *Negativè*. Quia iidem Presbyteri Jure proprio, & independenter ab aſſenſu Canonicorum ordinantur ad titulum ipſius Communeriæ, & non ſunt meri Cappellani mercenariè conducti pro adimplendis oneribus Communeriæ. 16

Ad Sextum: *Negativè*. Quia non conſtat de tenuitate reddituum, tunc enim Beneficia, etiam quæ dantur in titulum collativum reduci poſſunt, quando concurrit tenuitas reddituum. Lotther. *de re Benefic. lib.* 1. *quæſt.* 14. *num.* 19. *&* 21. Card. de Luc. *de Canonic. diſc.* 19. *num.* 9. *&* 11. Mantic. *deciſ.* 114. *num.* 2. *& deciſ.* 229. *num.* 3. 17

Ad Septimum: *Servetur ſolitum*. Reſpondendum dicebam; Quia repugnat cuicumque Convenientiæ, ſive legali, ſive politicæ, quòd ea, quæ diuturnum rerum Statum, cum Felici Gubernio habuerunt, ſubvertantur mutationibus, & novitatibus contra *Text. in L. minime ff. de Legibus*. Gonzal. *in cap. cùm conſuetudinis* 9. *num.* 2. *&* 3. *de conſuetudin.*

Et *in Balneoregien. Miſſæ Parochialis, & Conventualis* 19. *Auguſti* 1713. ubi cùm in Diœceſana Synodo Balneoregien. ſub anno 1710. coacta, præceteris laudabiliter ſtatutis pro Eccleſiaſtica diſciplina cuſtodiendis, ſedulo injunctum fuerit, quòd in Tabella onerum Miſſarum, primum deſcribatur Miſſa Conventualis pro Benefactoribus, & Fundatoribus applicanda, non obſtantibus tenuitate reddituum, atque conſuetudine non applicandi, Parochialium verò Eccleſiarum Rectores quibuſcumque Dominicis, aliiſque feſtivis diebus, Sacrificium pro ovibus ſibi ipſis creditis offerre debeant, etiam ſi congrua deſtituantur, quòd ſi uberes fructus percipiant, ſingulis diebus Miſſam Parochialem applicare teneantur, Canonici Miſſas Parochiales, & Conventuales unanimi conſenſu offerre recuſarunt, tum innixi aſſertæ conſuetudini, tum prætenſæ tenuitati reddituum, tum quia onera hujuſmodi in erectione minimè fuerunt impoſita; Unde examinatis ſequentibus dubiis in Sacra Congregatione. 18

I. *An Canonici Eccleſiæ Cathedralis, & Parochialis Balneoregii teneantur applicare quotidie Miſſam Conventualem pro Fundatoribus, & Benefactoribus in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè.

II. *An ſinguli Canonici teneantur à die adepti Canonicatus ſatisfacere Miſſas Conventuales uſque adhuc non applicatas, in caſu, &c.*

III. *An Miſſæ de Anniverſario, quæ cantantur in Choro in quatuor menſibus anni, diebus non impeditis, cedere debeant loco Miſſæ Conventualis, in caſu, &c.* & quatenus negativè.

IV. *An Canonici teneantur celebrare, & applicare tam dictam Miſſam de Anniverſario, quàm Conventuales in caſu, &c.*

V. *An ultra Miſſam Conventualem ſit celebranda, & applicanda diebus Feſtivis Miſſa Parochialis, à Canonicis per Turnum, ſive potius à Canonicis Curatis in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè, vel à Curatis, vel à Canonicis ſingulis per Turnum.

VI. *An occurrente quòd prædicti duo Canonici Curati, vel alii Canonici celebrent Miſſam Conventualem per Turnum diebus Dominicis, ac Feſtivis de Præcepto, tunc teneantur per alium celebrari facere Miſſam Parochialem, in caſu, &c.*

VII. *An*

VII. *An quatenus Miſſa Parochialis ſit celebranda in diebus Feſtivis à Canonicis Curatis in Parochia contradæ Rhotæ ſufficiat celebratio, & applicatio unius Miſſæ pro Populo, ſeu potius ambo Canonici Curati teneantur ad applicationem ſupradictæ Miſſæ.*

VIII. *An Canonicus Curatus Eccleſiæ Parochialis contradæ Civitæ, ubi reſidere tenetur exemptus à ſervitio Chori teneatur per Turnum cantare, & applicare in Cathedrali Miſſam Conventualem, & celebrare aliam Miſſam in Aurora, quæ celebratur per Turnum in dicta Eccleſia ab omnibus Canonicis, tam diebus Feſtivis, quam Ferialibus in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè in omnibus.

IX. *An occurrente, quòd celebret per Turnum Miſſam Conventualem, ſive aliam in Aurora diebus Feſtivis, de Præcepto, tunc teneatur per alium celebrari facere Miſſam Parochialem in Eccleſia Parochiali Civitæ, in caſu, &c.*

Prodiit reſponſum; Ad I. & II. *Affirmativè*. Ad III. *Negativè*. Ad IV. *Affirmativè*; Ad V. *Negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem*; Ad VI. *Affirmativè*, Ad VII. *Sufficere unicam celebrationem, & applicationem*. Ad VIII. *Negativè*. Ad IX. *Proviſum in octavo*. Et quidem optima ratione præ cæteris ad primum *Affirmativè*, reſponſum fuiſſe dicebam, ſtudens in hac cauſa apud eumdem R. P. D. meum Perm, ex auctoritatibus, & rationibus ſuperius allegatis *num.* 11.

19 Ad Secundum *Affirmativè*, quia ſtante ſupradicta obligatione celebrandi, & applicandi quotidie Miſſam Conventualem oritur onus ſingulis Canonicis, ut quilibet teneatur à die adepti Canonicatus ſatisfacere Miſſas Conventuales, uſque adhuc non applicatas, dum enim non ſatisfecerunt eorum propriæ obligationi, tenentur ex juſtitia reſarcire, quod omiſerunt Pignatell. *conſult.* 61. *num.* 19. *tom.* 3.

20 Ad Tertium *Negativè*, quia ſunt onera diſtincta, & diverſa.

Ad Quartum *Affirmativè*; quia cùm ſint onera diſtincta, non valent cum unica Miſſa, utrique obligationi ſatisfacere; Paſſerin. *de ſtat. Homin. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 4. *n.* 991. Monacell. *tom.* 2. *tit.* 16. *formul.* 2. *num.* 20. Etſi Canonicus habeat annexam curam Animarum, ultra Miſſam Conventualem, celebrare, & applicare debet diebus Feſtivis Miſſam Parochialem.

21 Ad Quintum, *Negativè quoad primam, & affirmativè quoad ſecundam partem*. Quia habentes curam Animarum tenentur pro ſuis ovibus ſacrificium offerre juxta Tridentinum *ſeſſ.* 23. *cap.* 1. *de reform.* ſaltem diebus Feſtis de Præcepto, ſive Curati habeant integram congruam; ſive illam non habeant ob tenuitatem redituum Parochialium; Monacell. *tom.* 1. *par.* 1. *tit.* 3. *form.* 2. *num.* 4.

Ad Sextum; *Affirmativè*; Quia ſi nequeant per ſeipſos Miſſam Parochialem celebrare, & applicare ob impedimentum celebrationis Miſſæ Conventualis; utique tenentur per aliam hujuſmodi obligationi Miſſæ Parochialis ſatisfacere ad tradita per Paſqualig. *de Sacrific. nov. leg. quæſt.* 854. *num.* 1.

22 Denique, & in *Burgi Sancti Domini Miſſæ Conventualis* 16. *Maii* 1716. Ubi cùm Clemens VIII. in ejus Bulla Erectionis Cathedralis Sancti Donini inter alias præſcripſerit legem, ut Vicarius obligatus ſit canere, & dicere ſingulo die Miſſam Conventualem, perintereſſe, & adjuvare Divinis Officiis, ceſſante tamen impedimento curæ; Et cùm in ſtatutis Eccleſiæ ab ordinario approbatis decernatur Miſſam Conventualem in Feſtis Primæ Claſſis celebrandam eſſe à dignitatibus, in reliquis Feſtis, & diebus Dominicis, à Canonicis, & in Feſtis à Vicario perpetuo, eoque impedito vel à Sacriſta, vel à Sacerdote deputato à Chori Præfecto; Modernus Epiſcopus occaſione S. Viſitationis inveniens nullam fuiſſe factam Miſſæ Conventualis applicationem pro Benefactoribus, decrevit per Dignitates, Canonicos, & Vicarium dictam Miſſam applicari pro Benefactoribus, & pro illius diſtributione perſolvi Julium unum à Theſaurario Capituli ex redditibus Menſæ Capitularis, qui ſuperſunt, ordinariis oneribus dimiſſis; Nec non decrevit juxta Miſſalis rubricam in quatuor Temporibus, & vigiliis duas celebrari Miſſas Conventuales, & augeri diſtributionem quotidianam pro Miſſa ad rationem unius ſolidi tam pro quolibet Canonico, quàm pro quolibet reſidente, & pecuniam ſumendam eſſe ex introitibus Menſæ Capitularis, qui ſuperſunt; Quæ decreta cùm exequi renuerint ſupradicti Canonici; propoſita fuerunt ſequentia dubia.

I. *An ſit onus Capituli Eccleſiæ Cathedralis quotidiana applicatio Miſſæ Conventualis? in caſu, &c.*

II. *An dignitates in ſolemnioribus feſtivitatibus, Canonici in diebus feſtivis, & Vicarius perpetuus in feriis teneantur applicare Miſſam Conventualem pro Benefactoribus ad formam Decreti Reverendiſſimi Epiſcopi in caſu, &c.*

III. *An dignitatibus, Canonicis, & Vicario perpetuo debita ſit eleemoſyna unius julii pro qualibet Miſſa Conventuali ultra emolumenta Præbendarum, & Vicariæ reſpectivè? in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè.

IV. *An dicta eleemoſyna pro Miſſa Conventuali Dignitatibus, Canonicis, & Vicario perpetuo ſolvenda ſit ex redditibus capituli ad formam decreti Reverendiſſimi Epiſcopi in caſu, &c.*

V. *An mandata relaxata contra Capitulum, & Canonicos pro eleemoſyna Miſſarum Conventualium celebratarum per Vicarium perpetuum, & conſummata contra Canonicum Laurentium de Rubeis ſuſtineantur, ſeu potius ſit reintegrandus cum refectione damnorum, & intereſſe, in caſu, &c.*

VI. *An diebus quatuor Temporum, & Vigiliarum, in quibus ex rubrica Miſſalis cantari debent duæ Miſſæ, Canonici debeant canere aliam Miſſam ad formam dictæ rubricæ ultra ſolitam Miſſam Conventualem? in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè.

VII. *An pro hujuſmodi Miſſa celebranda ad formam dictæ rubricæ augeri debeant diſtributiones, tam Canonicis, quam Vicario perpetuo, & aliis Reſidentibus? in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè.

VIII. *An dictum augmentum ſumi debeat ex redditibus Capituli ad formam Decreti Reverendiſſimi Epiſcopi, ſeu potius ſit aliunde providendum per Epiſcopum? in caſu, &c.* Et quatenus affirmativè, quoad ſecundam partem.

IX. *An Capitulum, ſeu Canonici teneantur ad celebrationem dictæ Miſſæ ad formam dictæ rubricæ, donec factum fuerit dictum augmentum in caſu, &c.*

Quibus Sacræ Congregationi placuit reſcribere, Ad I. *Affirmativè*. Ad II. *Affirmativè*. Ad III. *Affirmativè per modum diſtributionis*. Ad IV. *Affirmativè*. Ad V. *quoad primam partem negativè, quoad ſecundam ad mentem*: Ad VI. *Affirmativè*. Ad VII. *Affirmativè*. Ad VIII. *Affirmativè quoad primam partem, & negativè, quoad ſecundam*. Ad XI. *Satis proviſum*.

Et ita ego quoque (exceptis tertio, & quarto dubio) ſentiebam, ſtudens apud R. P. D. meum Auditorem in hac cauſa; Et quidem ad primum affirmativè ex rationibus ſupra expoſitis num. 6.

Ad ſecundum *Affirmativè*. Quoniam in aſſignatione annuor. ſcut. 100. facta Vicario perpetuo pro ejus congrua ab Epiſcopo Linato de anno 1605. in executionem bullæ erectionis Cathedralis Clementis VIII. injunctum fuit eidem Vicario onus canendi, & dicendi ſingulo die Miſſam Conventualem, & omnia ea facere, & exequi, quæ Curatores d. Eccleſiæ conſueverunt. Inſuper condita fuerunt quamplura ſtatuta pro regulanda dictorum Officiorum celebratione confirmata ab Epiſcopo Linato de an. 1611. publicata Capitulo, Vicario perpetuo, aliiſque Beneficiatis in unum congregatis, & ab his acceptata etiam cum juramento, & uſque nunc obſervata, in quibus onus Celebrationis Miſſæ Conventualis ita legitur diſtributum, nimirum quod Dignitates in ſolemnioribus Feſtivitatibus, Canonici in diebus feſtivis, Vicarius perpetuus in diebus ferialibus, & eo impedito Sacriſta; ſin minus alii Presbyteri reſidentes per Chori Præfectum deſignandi teneantur celebrare Miſſam Conventualem. Quæ diſtributio oneris Celebrationis Miſſæ Conventualis inter dignitates, Canonicos, & Vicarium perpetuum paſſim admittitur, dum tale onus inſpectis S. Canonibus, & etiam praxi 23
quamplurium Eccleſiarum non eſt neceſſario reſtri-

ctum

ſtum ad ſolos Canonicos, ſed extendi poteſt ad omnes Beneficiatos Choro addictos, Fagnan. *in cap. ut Abbates de ætat. & qualit. num.* 80. *& ſeqq.* & plurics reſolvit eadem Sac. Congregatio apud Criſpin. *par.* 2. §. 20. *num.* 36. *& ſeqq.* Garz. *de benef. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 495.

Unde cum vigore hujuſmodi ſtatutorum, & conſuetudinis hujus Eccleſiæ Dignitates, Canonici, & Vicarius perpetuus dicto ordine diſtributo teneantur celebrare Miſſam Conventualem, ſequitur quod teneantur etiam illam applicare pro Benefactoribus;
24 Quando enim injungitur celebratio Miſſarum de jure intelligitur cum applicatione, etiam ſi non fuerit hoc expreſſum, quia quod de jure ineſt opus non eſt ut exprimatur, ſed ſubintelligitur perinde ac ſi fuerit expreſſum, niſi expreſſa fuerit cauſa, quod non teneatur Sacrificium applicare, Mantic. *de tacit. lib.* 1. *tit.* 25. *num.* 29. Pignatel. *conſul.* 61. *n.* 13. *tom.* 3. Nicol. *in floſcul. verb. Miſſa num.* 34. *§. Præterea*; & fuit reſolutum *à dicta Sac. Congregatione in Aretina applicationis Sacrificii* 28. *Aprilis* 1629. *&* 8. *Maji* 1677. Non obſtante conſuetudine in contrarium per centum annos, & ultra, ut fuit reſolutum *in Tuſculana* 16. *Novembris* 1652. penes Criſpin. *Viſit. paſtoral. par.* 2. §. 20. *num.* 31.

Ad Tertium reſpondendum dicebam *negative*. Patet ex ſupradictis, quod Dignitates, Canonici, & Vicarius perpetuus vigore ſtatutorum, & conſuetudinis hujus Eccleſiæ teneantur non ſolum ad celebrationem, ſed etiam ad applicationem Miſſæ Conventualis ordine præmiſſo, Unde hodiernus Epiſcopus injungens eis applicationem Miſſæ Conventualis non impoſuit eiſdem novum onus, ſed onus applicationis Miſſæ Conventualis, quod ab initio eis erat inditum, & ab ipſis per abuſum non adimpletum, mandavit adimpleri, ac proinde non ſunt ab Epiſcopo eiſdem Dignitatibus, Canonicis, & Vicario perpetuo aſſignanda nova emolumenta, & nova merces pro applicatione Miſſæ Conventualis, ſed contenti eſſe debent de emolumentis, quæ ſibi ab initio fuerunt conſtituta, Rot. *deciſ.* 22. *num.* 1. coram Mantic. *& deciſ.* 429. *num.* 3. coram Ludoviſ. etiam ſi eſſent tenuia. Fagnan. *in cap. ut Abbates num.* 82. *& ſeq. de ætat. & qualit.* Monacell. *in formul. tom.* 1. *in append. ad Conſtit. ſan. mem. Innocentii XII. n.* 12. Maximè reſpectu Vicarii perpetui, cui in erectione Vicariæ, & in ſtatutis Eccleſiæ injunctum fuit onus celebrandi, & conſequenter etiam applicandi Miſſam Conventualem correſpective non ſolum ad emolumentum ſibi aſſignatum ſcut. 100. ſed etiam ad alia emolumenta ab eo tanquam uno de choro etiam in abſentia, & impedito ex cura Animarum percipienda.

Ad quartum *Proviſum in tertio*; quia cum ex ſupradictis non ſit ſolvenda præfata eleemoſyna, nec eſt deducenda ex redditibus Capituli.

Ad quintum. *Negative quoad primam, & Affirmative quoad ſecundam partem*; Tum quia conſtat ex ſupradictis Capitulum, & Canonicos non teneri dare novum emolumentum, & novam mercedem Vicario perpetuo pro applicatione Miſſæ Conventualis, ad quam tenebatur ex vi dotationis Vicariæ, & ex vi ſtatutorum, & conſuetudinis ſupradictæ cum ſolis emolumentis ab initio ei aſſignatis. Tum quia
25 etiam omiſſo quod Capitulum ad hoc teneretur, tamen cum hoc eſſet debitum Capituli, & non ſingulorum de Capitulo, non poterant dicta mandata conſummari contra unum ex dictis Canonicis, ſed debebant exequi contra bona ipſius Capituli. Bart. *in l. ſicut ff. quod cujuſq. univerſ. nom.* Rot. *deciſ.* 182. *num.* 2. *& ſeq.* coram Merlin. Et conſequenter Canonicus de Rubeis executatus pro prætenſo debito Capituli eſt reintegrandus de omnibus damnis, & intereſſe, Rot. *deciſ.* 220. *num.* 8. poſt Poſth. *de ſubhaſt.*

Ad ſextum *Affirmative*. Ita enim diſponit Rubrica Miſſalis tertia in principio. Criſpin. *de Viſit. Paſtor. par.* 2. §. 20. *num.* 32. *& ſeq.* & fuit reſolutum à dicta Sac. Congregatione *in Aretina* 11. *Martii* 1704.

Ad ſeptimum *Affirmative*. Quoniam hæc ſecunda Miſſa in quatuor Temporibus, & Vigiliis à die erectionis Cathedralis uſque nunc, & ſic per centum, & ultra annos non apparet unquam à Canonicis, & aliis Presbyteris reſidentibus cantata, ita ut obligatio eam canendi fuit de novo eis impoſita ab Epiſcopo ad formam d. Rubricæ, adeoque juſtum fuit augere eis diſtributiones pro dicta Miſſa; aucto enim labore, augeri debet & præmium, Rot. *deciſ.* 168. *num.* 2. *& deciſ.* 163. *num.* 4. coram Merlin. ut ſic præfati reſidentes dulcedine præmii hujus augmenti diſtributionum libentius celebrent dictam Miſſam, eique aſſiſtant; Diſtributiones enim quotidianæ ſingulis horis canonicis, adeoque etiam huic ſecundæ Miſſæ aſſignari debent, aliàs de facili chorus, & cultus Dei defereretur. Garz. *de benefic. par.* 3. *cap.* 2. *num.* 487. *& ſeqq.* Barboſ. ad Concil. *ſeſſ.* 21. *cap.* 3. *num.* 14. *& ſeq.* Card. de Luca *ad Concil. diſc.* 15. *num.* 1.

Ad octavum *Affirmative* ex fructibus ſuperexcreſcentibus, ſeu ſuperfluis Capituli ad formam decreti, vel majori quantitate juxta proportionem fructuum ſuperexcreſcentium; Adſunt enim in hac Cathedrali fructus ſuperflui, & ſuperexcreſcentes Capituli provenientes ex legatis, ut teſtatur Epiſcopus, & fateri videtur idem Capitulum, adeoque valide potuit Epiſcopus augmentum diſtributionum pro hac ſecunda Miſſa ſumere ex hujuſmodi redditibus ſuperfluis. Si enim quando adſunt aliquæ horæ, quæ nullas diſtributiones habent, aut tenues, poſſunt eis aſſignari rationabiles diſtributiones detrahendo aliquam partem fructuum etiam à præbendis, ut teſtatur Barboſ. *ad Concil. cap.* 3. *ſeſſ.* 21. *num.* 15. [illegible] poterunt aſſignari huic Miſſæ, pro qua nullum fuit aſſignatum emolumentum, diſtributiones detrahendæ non à fructibus præbendarum, ſed à fructibus ſuperfluis Capituli, de quibus ſervientes etiam, qui non contulerunt, participare poſſunt, juxta *Tex.* [illegible] *cap.* [illegible] *de Cleric. non reſid. in* 6. Rot. *deciſ.* 720. *num.* 4. *par.* 3. *rec.*

Ad nonum: *Satis proviſum*.

Ex his igitur omnibus reſolutionibus clarè apparet eſſe firmam, & conſtantem opinionem Sac. Congregationis Concilii, quod Canonici ſive Cathedralis, ſive Collegiatæ teneantur non ſolùm ad celebrationem, verùm etiam ad applicationem Miſſæ Conventualis pro Fundatoribus, ſeu Benefactoribus. Hinc reſ- 26
pondendo ad objecta ſuperius in contrarium allata, ea nullatenus adverſantur; Quoniam, quod Fundator præfatæ Collegiatæ A. injungendo onus Miſſæ Conventualis Archidiacono, Canonicis, & Beneficiatis uſus fuerit termino *cantent*, non verò *celebrent*; quod redditus Canonicales ſint tenues; quod ſupradicti Archidiaconus, Canonici, & Beneficiati nunquam applicaverint Miſſam Conventualem pro Fundatore, ſunt reflexiones, quæ eximere non valent Canonicos ab applicatione dictæ Miſſæ Conventualis; ut non obſtantibus his eiſdem animadverſionibus reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione Concilii *in dicta Camer.* [illegible] *applicationis Miſſæ Conventualis* 28. *Junii* 1704. *& in dicta Balnoregien. Miſſæ Parochialis, & Conventualis* 19. *Auguſti* 1713. & antecedenter *in Foroſempronien. celebrationis Miſſarum* 7. *Auguſti* 1683. *pag.* 250. *lib.* 33. *Decret. & in Feretrana* 25. *Septembris* [illegible] *pag.* 485. *lib.* 34. in quibus demandata fuit dicta applicatio, non obſtante conſuetudine immemorabili, ac tenuitate præbendarum; ac non obſtante, quod in impoſitione oneris Miſſæ Conventualis Fundator uſus fuerit termino *cantent*.

Quod vero Fundator loquendo de Anniverſariis voluerit eorum applicationem pro ejus anima; loquendo vero de Miſſa Conventuali, nec verbum quicquam dixerit de illius applicatione, ex hoc diſ[illegible] modo loquendi in caſu præſenti argui non poteſt diverſa voluntas ejuſdem Fundatoris reſpectu
utriuſque oneris. Siquidem Fundator loquendo de 27
Miſſa Conventuali, non expreſſit illius applicationem pro ejus anima; quia cum onus celebrationis, & applicationis Miſſæ Conventualis ſit de jure annexum Cathedralitati, & Collegialitati, non erat neceſſarium quod id exprimeret, quod enim de jure ineſt, opus non eſt, ut exprimatur, ſed ſubintelligitur, pro-

indo

inde ac ſi fuerit expreſſum. Mantic. *de tacit. lib.* 1. *tit.* 25. *n.* 29. Pignattel. *conſult.* 45. *n.* 24. *tom.* 3.

ARGUMENTUM.

Impoſito à Fundatore in limine fundationis onere Cappellano, quod celebret quotidie, an teneatur etiam quotidie applicare Miſſam pro ejus anima?

SUMMARIUM.

1 *Quando à Fundatore injungitur Cappellano onus celebrandi Miſſam, cenſetur ei injunctum etiam onus illam applicandi; Amplia; ut ibi. Limita, ut num.* 2.

3 *A diſcretivo modo loquendi Fundatoris arguitur quando ipſe voluerit, & quando non applicationem Miſſæ pro ejus anima, Amplia, ut n.* 4.

CASUS XIII.

EXpoſita fuit in Sac. Congregatione Concilii *die* 26. *Martii* 1718. ſequens facti ſeriès. Calamellus de Calamellis, poſt fabricatam anno 1348. Cappellam in Cathedrali Eccleſia Ferrarienſi ſub invocatione Sanctorum Joannis Evangeliſtæ; & Antonii Viennenſis, duas in illa fundavit Cappellanias, aliam redditus ſcutorum centum, aliam redditus ſcutorum quinquaginta, cum onere, quod *Cappellani continuè celebrent Miſſas, ita quod diebus ferialibus ſpecialiter pro anima ipſius Calamelli; Patris Matriſque ſuæ fratrum, & ſororum, ſuorum nepotum propinquorum, & benefactorum ſuorum, & Dominæ Catharinæ ejus uxoris, & omnium fidelium defunctorum Miſſas celebrent mortuorum, quod ſi fuerint negligentes, pro qualibet vice ſolvant denarios ſex per Reverendiſſimum Epiſcopum convertendos ad dictum uſum.*

In executionem oneris injuncti Cappellani quotidiè Miſſas celebrarunt, & celebrant, ſed Miſſas nec applicarunt, nec applicant, niſi illis diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*; & pro hujus facti ratione, nedum longævam afferunt obſervantiam, ſed ulterius innituntur viſitationi factæ anno 1689. à clar. mem. Cardinali Cerro Epiſcopo Ferrarienſi, in qua loquendo de applicatione Miſſarum, quæ fieri debebat à Cappellanis poſſidentibus præfatas Cappellanias, ſic ſtatuit *mandavit celebrare quotidie; & cum applicatione Sacrificii diebus ferialibus ad tenorem fundationis.*

Collato Epiſcopatu Ferrarienſi Eminentiſs. D. Cardinali Ruffo; in Congregatione ab ipſo deputata ſuper viſitatione ſuæ Diœceſis, ſuppoſita fuit examini diſpoſitio ſæpe memorati Calamelli de Calamellis, & exiſtimatum fuit Cappellanos ab eo inſtitutos nullatenus ſatisfacere propriæ obligationi; celebrando quotidie, & applicando tantummodo Miſſam diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur *de ea*, ſed teneri ad celebrandum quotidie cum applicatione, itaut ſola differentia inter dies, in quibus fit Officium duplex, & inter dies, in quibus duplex Officium non fit, conſiſtere debeat in hoc, quod in diebus, in quibus non ſit Officium duplex, celebrare teneantur Miſſas mortuorum, quas celebrare non debent in diebus Officii duplicis, abſque eo, quòd tamen applicationem omittant ullo die, ſive ſit, ſive non ſit dies Officii duplicis.

Ab hoc Congregationis deputatæ ſenſu, Cappellani ſe gravatos exiſtimantes recurſum habuerunt ad ſupradictam Sac. Congregationem, ubi diſputata fuerunt ſequentia dubia:

I. *An Cappellani inſtituti à Calamello de Calamellis teneantur quocumque die Miſſam applicare pro anima Fundatoris, & ejus propinquorum, & quatenus negativè.*

II. *An teneantur tantummodo applicare Miſſas diebus ferialibus, in quibus in Kalendario dicitur* de ea, *& quatenus negativè.*

III. *In quibus diebus teneantur applicare.*

Studens in hac cauſa apud R. P. D. prælaudatum Lambertinum, meum aperiendo votum ad primum reſpondendum ſentiebam *negativè*; Licèt enim regulariter quando à Fundatore injungitur Cappellanis onus celebrandi Miſſas; cenſeatur etiam eis injunctum onus illas applicandi pro anima ejuſdem Fundatoris; 1 etiamſi non repetiatur explicitè expreſſum, ea ratione, quia Fundator per ejus diſpoſitionem præſumitur ſibi conſuluiſſe, eo meliori modo, quo potuit; Bonaccin. *tom.* 1. *tit. de Sacram. Euchariſt. diſput.* 4. *punct. ultim.* §. 2. *num.* 14. *fol.* 94. Gavant. *in rubric. Miſſal. par.* 3. *tit.* 12. *num.* 5. *verſ. eadem Sac. Congregatio, à Spiritu Sancto tit. de Miſſæ Sacrific. tract.* 7. *diſput.* 6. *ſection.* 2. *num.* 245. *in fin.* Pignattell. *conſult.* 139. *num.* 12. §. *Verùm, & num.* 16. *tom.* 1. *& conſult.* 61. *num.* 13. *tom.* 3. Monacell. *formul. legal.* 2. *tit.* 13. *num.* 55. *par.* 2. *pag. mihi* 59. Matthæucc. *offic. Cur. cap.* 10. §. 2. *num.* 63. Et pluries reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii præſertim *in Tinen. applicationis Sacrificii* 18. *Auguſti* 1668. *lib.* 26. *decret. fol.* 61. ubi ſic legitur -- *Ex diſpoſitione Teſtamentaria antiquitus facta à pio Teſtatore reperitur fundata quædam Cappellania cum onere Cappellano pro tempore Sacrum faciendi ſingulis Dominicis, aliiſque Feſtivis diebus; nulla adjecta declaratione; ad cujus ſuffragium applicandum eſſet Sacrificium; Ideò Epiſcopus Tinen. ſupplicat per Sacram Congregationem declarari; an hujuſmodi Sacrificium applicandum ſit pro Anima ipſius Teſtatoris, an verò ad libitum Cappellani; uti hactenus factum eſſe comperiit.* Die 18. Auguſti 1668. Sac. Congregatio Concilii reſpondit; *applicandum eſſe Sacrificium pro Anima Teſtatoris* -- Et cum hoc eodem ſenſu eadem Sac. Congregatio proceſſit *in Lucana anni* 1693. *pag.* 241. *à tergo, & in Collen. ejuſdem anni pag.* 264. *lib.* 33. *& in alia Collen. anni* 1686. *lib.* 35. *& in Vicentina anni* 1688. *fol.* 471. *lib.* 38. *& in Spoletana applicationis, ſeu reductionis Miſſarum* 1710. *fol.* 4. *à tergo lib.* 60. 2 Tamen hoc limitatur quando ex verbis, aut aliis conjecturis oppoſitum colligatur. Pignattell. *dicta conſult.* 139. *n.* 12. §. *Verum tom.* 1. & juxta reſolutionem ejuſdem Sac. Congregationis *in Aretina applicationis Sacrificii* 8. *Maji* 1677. *& in Aretina* 28. *Aprilis* 1629. ibi -- *niſi in fundatione expreſsè cautum ſit, quòd non teneatur Sacrificium applicare* --

3 In caſu præſenti habetur ex verbis fundationis mens Fundatoris fuiſſe, quod Cappellani celebrent quidem quotidie, non verò, quod quotidie applicent Miſſas, dum hanc applicationem ſolùm demandavit diebus ferialibus ibi -- *continuò celebrent Miſſas, ita quòd diebus ferialibus ſpecialiter pro Anima ipſius Calamelli, &c. Miſſas celebrent mortuorum* -- Ergo in aliis diebus non ferialibus, nimirum diebus Dominicis, & feſtivis, in quibus applicationem hanc non expreſſit, illam noluiſſe dicitur, juxta naturam diſcretivæ, quæ arguit voluntatis diverſitatem inter unum, & alium caſum in eis, quæ dependent à ſola voluntate diſponentis, & aliunde non ſubintelliguntur, Card. de Luc. *de donat. diſc.* 8. *num.* 23. *& de fideic. diſc.* 56. *num.* 11. & in ſimilibus terminis diſcretivæ reſolutum fuit à præfata Sac. Congregatione *in Collen. Applicationis Sacrificii anno* 1685. ubi agendo de quadam diſpoſitione, in qua cautum fuerat, ut Cappellanus pro tempore Miſſas celebraret omnibus diebus Hebdomadæ, præter unum, cum hoc, quòd tres Miſſæ qualibet hebdomada celebrarentur de mortuis pro Anima Fundatoris, cenſuit Cappellanum teneri applicare dumtaxat tres Miſſas de mortuis, & non alias. Item in alia *Collen. applicationis Sacrificii anno* 1689. tractando de quadam Cappellania inſtituta cum onere Miſſam quotidie celebrandi hora determinata, poſt terminatum ſcilicet Officium Divinum in Cathedrali, ut Mercatores, & Scholarum diſcipuli, illi intereſſe poſſent, reſpondit Cappellanum non teneri applicare Sacrificium pro Anima Fundatoris; *& in Taurinen. Applicationis Sacrificii* 31. *Januar.* 1682. ubi ex eo quia quidam Teſtator mandans celebrationem Miſſæ diſpoſuerit, quòd in Collecta, vel in Memento fieret ejus memoria, & nihil dixerit de applicatione Miſſæ; Sac. Congregatio propoſito dubio -- *An Cappellanus, de quo agitur, teneatur applicare Sacrificium pro Anima, vel ad intentionem Fundatoris, vel ſatis ſit, quod illius*

memo-

memoriam habeat in Orationibus, quæ fiunt in Collecta, aut in Memento – reſpondit – *Non teneri* – *& in Romana applicationis* 8. *Febr.* 1710. ubi ſtante hujuſmodi modo diſcretivo loquendi – *An Præpoſitus, & Cappellani Inſignis Cappellæ B. Virginis de Clementia in Baſilica S. Mariæ Transtiberim teneantur ad applicationem Miſſarum, &c.* – reſolvit – *Negativè* – *& in Tricaſtinen. applicationis Sacrificii Miſſæ*, in qua quæſtio erat de quadam Cappellania fundata cum obligatione celebrandi quotidie quadam hora determinata pro commoditate nonnullarum Monialium, & applicandi qualibet feria ſecunda non impedita Miſſam Mortuorum pro anima Fundatoris, reſpondit *anno* 1711. Miſſam eſſe applicandam ad libitum Sacerdotis celebrantis, excepta Miſſa in feria ſecunda applicanda pro Anima Fundatoris, uti habetur *pag.* 332. *&* 358. *à tergo lib.* 61. *decret. & in Romana reductionis, & applicationis Miſſarum* 15. *Decembris* 1714. ubi diſputato dubio – *An eſſet die Sabbati Miſſa applicanda in hypotheſi, in qua Fundator demandaverat applicationem aliis hebdomadæ diebus, & applicationem non demandaverat die Sabbati, ſed ſimplicem in illa celebrationem* – Reſponſum fuit – *Negativè*.

4 Concurrente præſertim obſervantia ſubſecuta ab Epiſcopis in Viſitationibus approbata, non applicandi quotidie Miſſas, quæ optimè declarat hanc fuiſſe mentem Fundatoris, non gravandi ſcilicet Cappellanos quotidiana applicatione pro ejus Anima. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 29. *num.* 160.

Ad ſecundum – *Negativè*; quia cùm Fundator eſſet laicus, & ſive veriſimiliter ignarus feriarum, & dierum, in quibus in Kalendario ſit Officium de Feria, nomine dierum ferialium non præſumitur intellexiſſe de illis tantùm diebus, in quibus in Kalen-
5 dario dicitur *de ea*; attento præcipuè pingui ſtipendio unicuique ex dictis Cappellanis aſſignato, dum uni aſſignavit annua ſcuta centum, alteri annua ſcuta quinquaginta, aliàs cum ſingulo menſe pauci, aut nulli adſint dies, in quibus ſit Officium *de ea*, nunquam, aut paucis diebus applicarentur Miſſæ.

Ad tertium dicebam; teneri applicare omnibus diebus, quibus celebrari poſſunt Miſſæ Defunctorum; cum nomine dierum ferialium vulgariter veniant illi dies, in quibus celebrari valent Miſſæ Defunctorum, quæ dici poſſunt quocumque die, præterquam in Feſtis duplicibus, & Dominicis.

Sacræ verò Congregationi *in Ferrarien. applicationis Miſſarum dicta die* 26. *Martii* 1718. non ſine magna Votorum ſciſſura placuit ſupradictis dubiis reſpondere; Ad primum *Affirmativè*, in reliquis *Satis proviſum*.

ARGUMENTUM.

Cappellania ex lege fundationis an, & quando dicatur Sacerdotalis; & an Cappellano laboranti morbo Paralytico, poſſit concedi facultas celebrandi Miſſam, ad quam teneatur; cum aſſiſtentia Sacerdotis?

SUMMARIUM.

1 *Verbum* Sacerdos *in lingua latina prolatum venit ſolùm ille, qui eſt conſtitutus in ordine Presbyterali, ſecus ſi ſit prolatum in lingua Italica, & vulgari.*

2 *Ex ſola lege fundationis quòd Cappellanus celebret Miſſam, an Cappellania ſit Sacerdotalis? & num.* 18.

3 *Cappellaniam eſſe Sacerdotalem, an, & quando probatur ex ſubſecuta obſervantia? & n.* 20.

4 *Cappellania, aut beneficia ſimplicia de jure communi qualitatem Sacerdotalem non requirunt? & num.* 22.

5 *Ad effectum cognoſcendi qualitatem Cappellaniarum voluntas Fundatoris eſt attendenda.*

6 *Cappellania non dicitur Sacerdotalis ex quacumque expreſſione* Sacerdotis *per Fundatores facta in limine fundationis.*

7 *Verbum* Sacerdos *ſtare poteſt* demonſtrativè, & qualificativè, *& quando his modis ſtare dicatur? Vide ibi, & num.* 17.

8 *Verbum* Sacerdos *ſi ſtet* demonſtrativè, *Cappellania non eſt Sacerdotalis; ſecus ſi ſtet* qualificativè; *& num.* 9. *Intellige ut ibi.*

10 *Cappellania quando dicatur actu, & quando habitu Sacerdotalis? Vide ibi, & n.* 12. *uſque ad* 16.

11 *Qualitas à Fundatore requiſita ante præſentationem concurrere debet de tempore præſentationis.*

19 *Cappellania ſemper præſumitur ſimplex, & non Sacerdotalis, ſi deſint verba præceptiva celebrandi per ſe ipſum, aut prohibitiva celebrandi per alium? & num.* 23.

21 *Cappellano laboranti continuè morbo Paralytico non eſt concedenda facultas celebrandi Miſſam cum aſſiſtentia Sacerdotis.*

24 *Ab onere reſidendi in Eccleſia non infertur Cappellaniam eſſe Sacerdotalem.*

25 *Cappellaniam non eſſe Sacerdotalem probatur ex obſervantia.*

27 *Obſervantia pro qualitate Sacerdotali, ex quibus actibus non dicatur.*

28 *Reſervato Jure patronatus pluribus uti univerſis, hoc reſidere dicitur penes ipſam univerſitatem, & non penes quamlibet Perſonam ſingulariter ſumptam.*

29 *Negligentia præſentati in producendo nominationem Patroni, non præjudicat hujus quaſi poſſeſſioni ex impleta præſentatione quæſita.*

30 *Reſervato Jurepatronatus Rectori, & Parochianis duæ voces æquales conſtitutæ dicuntur? Amplia, ut num.* 31.

CASUS XIV.

INſtituit quidam Pius Fundator Cappellaniam in Eccleſia A. juſſitque ad eam nominari Sacerdotem, qui celebrare quotidie debeat Miſſam pro ejus Anima; Cappellania hæc retro actis temporibus fuit poſſeſſa, & à Sacerdotibus, & à Clericis; Modernus autem Cappellanus laborans morbo paralytico cupit de conſenſu Patroni illam reſignare favore ſui Nepotis Clerici; ſed dubitans Cappellaniam eſſe Sacerdotalem, ac proinde illius reſignationem fieri non poſſe favore ſimplicis Clerici quærit.

Primò: *An hujuſmodi Cappellania ſit Sacerdotalis. Et quatenus Affirmativè.*

Secundò: *An poſſit ei concedi facultas celebrandi Miſſam cum aſſiſtentia Sacerdotis.*

Quoad Primum, primo aſpectu apparet Cappellaniam, ex diſpoſitione Fundatoris eſſe Sacerdotalem, hic enim, in limine reſervationis Juriſpatronatus injungendo Patrono nominare Cappellanum, uſus eſt termino *Sacerdotis*, non in idiomate italico, ſed in lingua Latina, ibi: *juſſitque ad eam nominari Sacerdotem*. Adeoque præſumitur voluiſſe qualificare Cappellaniam, qualitate Sacerdotali, & eam eſſe Sacer-
dotalem; dum nomine *Sacerdotis* in lingua Latina 1
prolato verè, & propriè venit ſolùm ille, qui eſt in ordine Presbyterali conſtitutus; ad differentiam nominis *Sacerdotis* in lingua Vulgari, & Italica prolati, quod eſt aptum comprehendere Clericos etiam in Minoribus conſtitutos, ut animadvertitur per Card. de Luc. *de benef. diſc.* 61. *num.* 11. *& diſc.* 96. *n.* 16. *& ſeq.* Rot. *deciſ.* 496. *num.* 8. *par.* 1. *& deciſ.* 216. *num.* 3. *par.* 2. *rec.*

Fortius animadvertendo, quòd ultra vocabulum 2
Sacerdotis in lingua Latina idem Fundator adhibuit etiam terminum *celebrare*, voluitque Cappellanum quotidie celebrare Miſſam pro ejus Anima; celebratio autem expleri non poteſt per ſimplicem Clericum, nec huic convenire; ſed eſſentialiter requirit Ordinem Sacerdotalem; ut in terminis ſimilis diſpoſitionis expreſsè tuetur Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. *art.* 27. *num.* 9. ibi: *Sequitur ergo, quòd ex ſola lege in Fundatione appoſita ut præſentandus ibidem celebret Miſſam, licèt non exprimat, quòd ſit Sacerdos, dicitur Cappellania Sacerdotalis.* Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 9. *&* 10. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi alleg.* 24. *num.* 37. *par.* 2. Garz. *de benefic. par.* 7. *cap.* 1. *n.* 58. Rot. *dec.* 416. *num.* 3.

num. 3. *par.* 1. *rec.* & *deciſ.* 248. *num.* 1. & *deciſ.* 263, *num.* 2. coram Emerix Jun. & *in Tyburtina Cappellaniæ* 16. *Martii* 1711. §. *De quibus autem* coram Eminentiſſimo Priolo,

3 Quod confirmat etiam ſubſequta obſervantia; dum ad dictam Cappellaniam nominati fuerunt Sacerdotes, quæ obſervantia videtur concludere, & firmare Cappellaniam eſſe Sacerdotalem. Card. de Luc. *de benef. diſc.* 61, *num.* 13, Rot. *deciſ.* 53. *num.* 11, & *ſeq.* coram Merlin. & *deciſ.* 522. *num.* 16. *par.* 18, *rec.* maxime ſi ſit proxima Fundationi; nimirum ſi ipſemet fundator, aut Patronus ejus ſucceſſor, primo nominaverit ad Cappellaniam aliquem actu Sacerdotem; Lotther, *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 47. *num.* 29. & *ſeq.* Rot. *deciſ.* 825, *num.* 32. coram Merlin. & *in Melphicten. Beneficii* 21. *Junii* 1712, §. *Atque hæc* coram R. P. D. Lancetta,

4 His tamen omnibus poſthabitis arbitror hujuſmodi Cappellaniam non eſſe Sacerdotalem non ſolùm ex Generali juridica præſumptione excludente in Cappellaniis, & Beneficiis ſimplicibus qualitatem Sacerdotalem, cum qua Fundator ſemper præſumitur, ſe uniformare voluiſſe donec contrarium probetur Card. de Luc. *de benef. diſc.* 16, *num.* 3. Adden. ad Pamphil. *deciſ.* 99. *num.* 7. Rot. *deciſ.* 825, *num.* 2. coram Merlin. & *in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711, §. *Occaſionem* coram Eminentiſs. Priolo, & 21. *Junii* 1712. §. *Juris namque* coram R. P. D. Lancetta.

5 Verùm etiam ex ipſamet diſpoſitione Fundatoris; quæ ad effectum cognoſcendi qualitatem Cappellaniarum principaliter venit attendenda juxta Rot. *in Gerunden. Beneficii* 8. *Martii* 1697. §. *Nec iterum* coram bon. mem. Muto, & *in Rhegien. Juriſpatronatus* 16. *Januar.* 1708. §. *Quod autem* coram bon. mem. Molines,

6 Pro cujus veritatis aſſecutione præſupponendum eſt, non ex quacumque expreſſione, & nuncupatione *Sacerdotis* per Fundatores facta in limine fundationis Cappellaniarum hæ conſtitutæ dicuntur in ſtatu Sacerdotali; ut optime animadvertit Rota *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §. *Negocium* coram

7 R. P. D. Cerro. Sciendum eſt enim quòd verbum *Sacerdos* ſtare poteſt *demonſtrativè*, nimirum ad deſignandam ſolùm qualitalem muneris exercendi, ſeu ad explicandum onus Miſſarum, & ſtare poteſt *qualificativè*, ad qualificandam Perſonam Cappellani, ſeu Beneficiati. Dicitur autem ſtare *demonſtrativè* quando deſunt verba præceptiva celebrandi per ſe ipſum, vel prohibitiva nè Miſſæ per alium celebrari valeant; E contra dicitur ſtare *qualificativè* quando adſunt hujuſmodi verba præceptiva celebrandi per ſe ipſum, & non per alium, aut alia ſimilia; juxta Doctrinam, & Theoricam Lapi *alleg.* 35. quam amplexa eſt Sac. Rota in magiſtrali deciſione 825. *n.* 4. & *ſeqq.* coram Merlin. & *in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *cum enim* cor. Eminentiſs. Priolo, & 21. *Jun.* 1712. §. *Juris namque* coram R. P. D. Lancetta; & *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §. *Negocium* coram R. P. D. Cerro; & *in Cremonen. Beneficii* 4. *Februar.* 1715. §. *Ex inſtrumento* coram eodem.

8 Si verbum *Sacerdos* in limine fundationis Cappellaniæ ſtet *demonſtrativè*, Cappellania non eſt ſacerdotalis, ſed ſimpliciter Clericalis, & conferri poteſt ſimplici Clerico, imò, & puero poſt decimum quartum annum, qui Miſſas celebrari facere poteſt per alium, ut notant Sanchez *conſil. moral. lib.* 7. *cap.* 3. *dub.* 48. *n.* 14. Lap. *d. alleg.* 35. *n.* 2. & *alleg.* 117. *num.* 2. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. *n.* 26. Amoſtaz. *de cauſ. piis lib.* 3. *cap.* 2. *num.* 43. Lara *de anniverſ.* & *Cappell. lib.* 2. *cap.* 7. *num.* 7. Pignatell. *conſult.* 2. *num.* 16. *tom.* 7. Rot. *in Romana Cappellaniæ* apud Marcheſan. *de commiſſion. par.* 1. *tom.* 1. *num.* 1. & *ſeqq. pag.* 140. & *in d. Cremonen. Beneficii* §. *Ex inſtrumento hic impreſſa.*

9 Si verò ſtet *qualificativè* Cappellania dicitur Sacerdotalis. Pignatell. *conſult.* 2. *num.* 18. *tom.* 7. Saminiat. *controv.* 38. *num.* 35. Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 1. *num.* 98. cum hac differentia, quòd ſi ſtet *qualificativè*, ſeu ad qualificandum Cappellanum de tempore vacationis; aut nominationis, ſeu Inſtitutionis, Cappellania dicitur Sacerdotalis actu; ſi vero ſtet *qualificativè* de tempore proſecutionis, ſeu poſteriori ad nominationem, vel inſtitutionem Cappellania dicitur Sacerdotalis habitu; ſeu non requirit ad ſui poſſeſſionem, quòd quis habeat ordinem Sacerdotalem, ſed ſatis eſt quòd ſit habilis ad illum accipiendum, & tenetur illum recipere, quàm citius poteſt; temporibus tamen competentibus,

Sic ſi Fundator diſponat præſentandum eſſe ad Be- 10
neficium aliquem de Familia A. ſi contingat illum fieri Sacerdotem, in hoc caſu, quia Fundator ſuppoſuit Sacerdotium præcedere debere ipſam electionem, ſeu præſentationem; Beneficium dicitur Sacerdotale actu Rocc. *diſput. jur. cap.* 190. *num.* 13. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 263. *num.* 8. & *ſeqq.* & *deciſ.* 148. *num.* 1. & *deciſ.* 278. *num.* 3. & *deciſ.* 364. *num.* 1. & *deciſ.* 871. *num.* 1. coram Seraph. & *deciſ.* 216. *num.* 2. *par.* 2. & *deciſ.* 607. *n.* 15. *par.* 18. *rec.* & *in Rhegien. Juriſpatronatus* 16. *Januar.* 1708.
§. *Quod autem* coram bon. mem. Molines; adeò ut 11
non poteſt quis illud obtinere, niſi de tempore præſentationis ſit actu Sacerdos, quia qualitas à Fundatore requiſita in Perſona præſentanda ante præſentationem, concurrere debet de tempore præſentationis, juxta Abb. *in cap. cùm in cunctis* §. *Inferiora n.* 10. & *ſeq. de Elect.* Vivian. *de Jurepatr. par.* 2. *lib.* 8. *cap.* 7. *num.* 49. & *alios* apud Rot. *in Gerunden. Beneficii* 3. *Junii* 1712. §. *Objectum* coram R. P. D. Falconerio. Si à Teſtatore ita fuerit diſpoſitum — *Percio hà ordinato, che ſe vi ſarà qualche Sacerdote della Famiglia A. e ſufficiente di Dottrina, che quello ſia o debba eſſere eletto a tal benefizio, e non eſſendovene de' ſufficienti nella detta Famiglia, hà dato la facoltà a i Patroni di poter eleggere uno ſufficiente* —
Beneficium dicitur actu Sacerdotale, ut fuit reſolu- 12
tum à Sac. Congregatione Concilii in *Tridentina Beneficii* 5. *Junii* 1688. Si in Inſtrumento Fundatio-
nis legantur hæc verba — *Il Cappellano non poſſa par-* 13
tire, ne laſciare di celebrare le Meſſe — In permiſſione diſcedendi — *Sia obligato laſciare un' altro Sacerdote in vece ſua, quale debba celebrare le Meſſe per lui* — *Eſſendovi Preti della caſata A. ſi debba dare a loro, altrimente a i Preti della caſa B.* — Cappellania, eſt Sacerdotalis actu, juxta reſolutionem ejuſdem Sac. Congregationis *in Interamnen. Cappellaniæ* 3. *Fe-*
bruar. 1685. Si Beneficium ſit fundatum cum verbis — 14
Eſſe debeat in perpetuum Beneficium Sacerdotale, &c. Inſtitui debeat Presbyter idoneus — Eſt actu Sacerdotale, nec ejus eſt capax ille, qui infra annum promoveri non poteſt, ut reſolvit d. Sac. Congregatio in *Dubium Beneficii* 8. *Maji* 1677. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 5. *num.* 9. adden. ad Buratt.
deciſ. 21. *n.* 28. Si Fundator diſponat — *che eſſendoci* 15
Sacerdoti della Famiglia A. per linea maſculina, in tal caſo vuole che ſucceda nella Cappellania, e non eſſendoci per detta linea, vuole che ſucceda per linea feminina col peſo ſuddetto, intendendo che ſia Sacerdote, e non altrimente — Cappellania dicitur actu Sacerdotalis, ut fuit reſolutum à d. Sac. Congregatione in *Nepeſina Cappellania* 27. *Maji* 1713. *ad Primum.*
Si Teſtator demandet erectionem Cappellaniæ; & cùm 16
erigat nunc pro tunc, *quando e. g. Tizio ſarà arrivato all' età di celebrare il S. Sacrifizio*; Cappellania, non eſt actu, ſed habitu Sacerdotalis, ut in reſponſione, ad Sacerdotem reſolvit eadem Sac. Congregatio Concilii *in Romana Cappellaniæ* 12. *Maji* 1714.

Præſuppoſita hujuſmodi Doctrina in caſu præſenti 17
Verbum *Sacerdos* in limine fundationis Cappellaniæ à præfato Fundatore expreſſum ſtat demonſtrativè ad deſignandam ſolam qualitatem muneris exercendi; & non qualificativè ad qualificandam Perſonam illud exercere debentem, cùm deſint verba præceptiva celebrandi per ſe ipſum, & prohibitiva celebrandi per alium, aut alia æquipollentia, adeoque Cappellania hæc eſt ſimplex, & non Sacerdotalis, juxta auctoritates ſuperiùs relatas §. *Si verbum*; quibus addo Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 47. *num.* 37. Pignatell. *conſult.* 2. *num.* 16. *in fin. tom.* 7. ibi — *Quando enim dicitur quòd eligatur Sacerdos, qui Miſſas celebret, non deſignatur qualitas pro idoneitate eligendi, ſed qualitas muneris exercendi, & idcirco non requiritur quòd ſit actu, vel potentia Sacerdos* — Rota

deciſ. 825. *num.* 12. coram Merlin. *& in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Cùm enim*, *&* §. *Hinc* coram Eminentiſs. Priolo; *&* 21. *Junii* 1712. §. *Juris* coram R. P. D. Lancetta, *& in Tridentina Cappellania* 5. *Aprilis* 1715. §. *Negocium* coram R. P. D. Cerro; *& Cremonen. Beneficii* 4. *Februarii* 1715. §. *Ex inſtrumento*, coram eodem hic impreſſ.

18 Nullatenus attento, quòd ultra verbum *Sacerdos* idem Fundator uſus fuerit etiam verbo *celebrare;* quia hoc non obſtante adhuc Cappellania non eſt Sacerdotalis, juxta ſenſum Sac. Congregationis Concilii *in Romana celebrationis* 20. *Novembris* 1674. ubi non obſtante, quòd Fundator dixerit -- *che il Cappellano debba dire le Meſſe* -- Reſponſum fuit, *quòd Cappellania non ſit Sacerdotalis;* Ratio eſt, quia Fundatores hujuſmodi Cappellaniarum non præſumuntur reſpicere ad aliud, quam ad celebrationem Miſſarum, & ſuffragia pro eorum animabus, volentes ſcilicet opus operatum, & non opus operantis, ut advertit Pignattell. *d. conſult.* 2. *num.* 15. Rot. *deciſ.* 535. *ſub*
19 *num.* 27. *& ſeq. par.* 19. *recent.* Ideoque Cappellania ſemper præſumitur ſimplex, & non Sacerdotalis, niſi, ut dixi, concurrant verba -- *celebret per ſe ipſum* -- ſeu injungatur onus Cappellano celebrandi per ſe, Lap. *d. alleg.* 35. Rot. *deciſ.* 747. *n.* 7. cor. Cerro, *& deciſ.* 13. *num.* 12. coram Bichio, *& deciſ.* 84. *num.* 9. coram Priolo, & juxta reſolutiones Sac. Congregationis Concilii *in Mediolanen. Cappellaniæ* 23. *Febr.* 1699. *& in Præneſtina* 28. *Julii* 1662. Vel removeatur facultas celebrandi per alium, vel ubi Teſtator juſſit celebrare Miſſas per Sacerdotem de ſua familia ſi talis repetiatur Sacerdos, ſin minus ſubſtituat Sacerdotem de alia familia, ut apud Rocc. *diſput. jur. d. cap.* 190. *num.* 12. *& ſeq.* & in aliis caſibus apud Pignattell. *d. conſult.* 2. *num.* 14.

20 Nec urget animadverſio, quòd ad dictam Cappellaniam pluries præſentati fuerunt Sacerdotes; ex his enim actibus deduci non poteſt obſervantia, nec in linea præſcriptiva, nec in linea interpretativa; non quidem in linea præſcriptiva, quia ad hunc effectum requiritur, quòd ſemper, & per centenariam præſentati fuerint Sacerdotes ad dictam Cappellaniam cum ſubſecuto effectu, juxta Rot. *in Baren. Beneficii* 1. *Decembris* 1713. §. *Augebatur* coram Eminentiſs. Scotto. Et non ſufficit, quòd quandoque fuerint præſentati Sacerdotes; quia hoc evenire potuit per accidens, nimirum ex eo, quia præſentati erant Sacerdotes per accidens, qui quidem aſpirare poſſunt ad Cappellaniam Clericalem; vel ex eo, quia ipſi in concurſu Clericorum, fuerunt ab Epiſcopo prælecti per viam gratificationis, ut optimè Rot. *in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Sed neque* coram Eminentiſſimo Priolo, immo cùm dicta Cappellania fuerit etiam poſſeſſa à Clericis, dicenda eſt Clericalis, juxta Rot. *in dicta Melphicten.* §. *Minus*. Nec in linea interpretativa etiam ſi ſit proxima fundationi; quia poteſt dari caſus, quòd prima nominatio Sacerdotis ſit tribuenda privilegio conſanguinitatis; ex eo quia ad Cappellaniam fuerit primò præſentatus conſanguineus, qui per accidens erat Sacerdos; & non ſit neceſſariò referibilis ad prærogativam Sacerdotii, ut bene Rot. *in Tridentina Cappellaniæ* 5. *Aprilis* 1715. §. *Quin oppoſitum* coram R. P. D. Cerro.

21 Deſcendendo verò ad ſecundum. Dubium cenſeo reſpondendum, ſuppoſita qualitate Sacerdotali præfatæ Cappellaniæ; & quòd dictus Cappellanus teneatur celebrare Miſſas, non poſſe huic concedi facultatem celebrandi cum aſſiſtentia Sacerdotis; Morbus enim paralyticus, quo laborat idem Cappellanus eſt frequens, & continuus, & conſequenter ei deneganda venit facultas celebrandi Miſſam cum aſſiſtentia Sacerdotis, quæ concedi non ſolet, niſi quando morbus eſt raròcontingibilis, & non frequens, juxta *Text. in Can. Illud* 7. *quæſt.* 1. ubi dicitur non admitti Sacerdotem adjutorem, quando frequens, & continuus eſt morbus Celebrantis, & juxta *gloſ. in Can. Communiter verb. de iis diſt.* 33. & ita noviſſimè reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Civitatis Caſtellanæ* 21. *Maji* 1718. ubi cùm quidam Sacerdos Canonicus Cathedralis Eccleſiæ Civitatis Caſtellanæ fuerit ab Ordinario ſuſpenſus à celebratione Miſſæ propter morbum paralyticum quo laborabat, ſupplicavit pro facultate celebrandi Miſſam cum aſſiſtentia Sacerdotis; & propoſito dubio -- *An Oratoris precibus ſit annuendum* -- Reſponſum fuit -- *Negativè*.

R. P. D. CERRO

Cremonen. Beneficii.

Lunæ 4. *Febr.* 1715.

EAdem juſtificatio literarum Apoſtolicarum obtentarum per Abbatem Valentinum Ceriolum uti præſentatum à moderno Præpoſito Parochialis Eccleſiæ S. Lucæ Cremonæ cum derogatione alterius medietatis vocis Patronorum, quæ *ſub die* 9. *Martii anni præteriti* coram R. P. D. meo Lancetta obtinuit, ut pro illarum exequutione reſcriberetur; Promeruit *hodie*, ut delegata mihi à Signatura Juſtitiæ nova Cauſæ cognitione cum clauſula -- *Alteri, qui ad legitimam* -- Domini cenſuerint *procedendum eſſe ad legitimam earumdem literarum exequutionem*, quæ ex ſpeciali judicii privilegio retardari non debet niſi exceptionibus undique convincentibus, ac inficientibus ipſarum ſubſtantiam ex relatis *in Compoſtellana Parochialis* 8. *Junii* 1696. §. *Juſtificatio* coram Reverendiſſimo Molines Decano.

Cujus profectò ponderis non ſunt illæ, quæ denuò afferebantur ab informantibus pro Jacobo Marengo eo tendentes, ut reportatas literas Ērioli labefactatas oſtenderent duplici vitio obreptionis, & ſubreptionis, altero ſcilicet ob reticentiam veri, ex quo impetrans non expreſſerit Summo Pontifici controverſum Beneficium eſſe Sacerdotale, nec Jacobum compræſentatum eſſe etiam Compatronum; Et altero ob expreſſionem falſi, quia expoſuit, ſe fuiſſe nominatum à medietate Patronorum, quando Præpoſitus dictæ Eccleſiæ Parochialis, vel non eſt Patronus, vel de per ſe conſtituere non poteſt Vocum medietatem; Nam ſermonem ordiendo à qualitate Sacerdotali, diſtat longo intervallo, quod ea impreſſa dici poſſit in hoc Beneficio, quod tam nitidè Jacobus probare cogebatur, non ſolum quia ſub iſta obreptione impugnat literas obtentas pro Præſentato, ſed, & fortius quia in oppoſitum urget juris regula Cappellaniam ſimpliciter Clericalem præſumens, niſi Fundator contra- 22
rium expreſſerit verbis non aptis recipere alium diverſum ſenſum, quam Sacerdotii actualis juxta plenè relata Sanchez *conſil. moral. lib.* 7. *cap.* 2. *dub.* 48. *num.* 14. cum aliis per Rotam *in Melphycten. Beneficii* 21. *Junii* 1712. §. *Juris namque*. *&* 5. *Decembris ejuſdem anni* §. *Et ſanè* coram R. P. D. meo Lancetta.

Ex inſtrumento enim fundationis nil aliud colligi- 23
tur, quam nominatio Sacerdotis, & Presbyteri ſub certo Miſſarum onere, quæ ſanè ubi non adſint, vel verba præceptiva celebrandi per ſe ipſum, vel prohibitiva celebrandi per alium continere non valent Beneficium Sacerdotale, quia adjecta cenſetur ad demonſtrandum inſtrumentum, non autem qualificativè ad perſonam Sacerdotis pro celebratione Miſſarum, in qua pluſquam opus operantis conſideratur, opus operatum, ut ex originali doctrina, quæ tribuitur Lap. *alleg.* 35. fuit ſemper conſtans opinio noſtri Tribunalis, prout de verbo *Presbyteri* videre eſt coram Mantica *deciſ.* 129. *num.* 2. & coram Merlin. *in celebri deciſ.* 825. *n.* 12. *& in Melevitana Beneficiorum* 16. *Junii* 1710. §. *Neque præmiſſis* coram R. P. D. meo Falconerio, & de altero *Sacerdotis* legitur firmatum coram Buratt. *deciſ.* 82. *n.* 2. *& ſeq.* & cor. Priolo *deciſ.* 41. *num.* 11. & coram Emerix Jun. *deciſ.* 322. *n.* 2. *& in Ortonen. Beneficii* 20. *Mar.* 1708. §. *Parum* cor. R. P. D. meo Scotto, *&* 10. *Jun.* 1710. §. *final.* cor. Eminentiſs. D. Card. de Polignac, *& in Melphicten. Beneficii* 26. *Junii* 1711. coram Eminentiſſ. D. Card. Priolo, *&* 21. *Junii*, *&* 5. *Decembris* 1712. cor. R. P. D. meo Lancetta; Eamdemque ſententiam amplexa fuit Sacra Congregatio Concilii, ut refert Pignatell. *conſult.* 2. *num.* 6. *& ſeqq.* quinimo etiamſi Fundator per plures vices verba *Sacerdotis*

gemi-

geminaverit, ut de verbis — *ſi debba eleggere un Prete Sacerdote* eadem Sacra Congregatio *in Nepeſina Cappellaniæ 16. Novembris 1708. in reſponſione ad primum*, & de caſu ubi per ſeptem vices dictum fuerat *ab uno Sacerdote de familia, quatenus adſit, ſin minus ab aliis Sacerdotibus, qui quidem Sacerdotes ſint Cappellani* — cenſuit Cappellaniam non eſſe Sacerdotalem, *in Tyburtina Cappellania 9. Decemb.* 1690. penès Monacell. *in formular. par. 2. tit. 15. formul. prima num. 17.*

Quin contraria Fundatoris voluntas ſuaderi valeat ex facultate ſpecialiter impartita Cappellanis celebrari faciendi Anniverſarium, miſſaſque privatas, quoties legitimo impedimento eſſent detenti: Ultra quod enim dictum arbitrium, celebrari faciendi non fuit ſemper reſtrictum ad ſolum caſum impedimenti, dum ſubſequentibus verbis datum legitur indefinitè ibi — *celebrare, ſeu celebrare facere*, à qua poſteriori parte bene declaratur etiam prima, ubi Fundator facultatem conceſſerat celebrandi per alium in caſu impedimenti juxta regulam, *Text. in l. ſi ſervus §. finali, & in l. quod filio in princip. ff. de legat.* 1. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 1229. *num.* 12. Urget nihilominus reſponſio data in *praecedenti deciſione* R. P. D. mei Lancettæ, quòd ſcilicet ubi alia non adſint argumenta conjectura ipſa inefficax reputatur, ut Cappellania dicatur Sacerdotalis ex punctuali reſolutione S. Congregationis Concilii *29. Maji 1699.* relata per Pignat. *d. conſult. 2. num. 10. tom. 7.*

24 Nec magis confert Fundatoris præceptum Cappellanis injunctum de reſidendo in Eccleſia, quia ut bene advertit *deciſio ante dicta §. Minus* ab onere reſidendi non bene infertur ad onus celebrandi per ſe ipſum, & reſidentia volita intelligitur non præciſè, ſed cauſativè, ut præter auctoritates ibi allegatas tenent Nicol. *lucubrat. Canon. lib. 3. tit. 41. num. 18. verſ. ſed dubium eſt*, de Marin. *reſolut. lib. 2. cap. 39. num. 2. cum tribus ſeqq.* Abſque eo quòd reſidentia præciſa erui rite valeret à privatione Cappellaniæ illico comminata; Quoniam ab hujuſmodi objecto facilè poſſet expediri, animadvertendo reſidentiam in Eccleſia demandatam fuiſſe dumtaxat in teſtamento Anghinorii Fundatoris, neutiquam verò in ipſa Cappellaniarum fundatione, cujus unicè lex attendenda eſt, ut patet ex omnibus etiam ſtatibus antecedentibus, in quibus reſidentia nec neceſſaria reputata fuit, nec umquam ſervata; Et nihilo tamen minus prædictum reſidendi onus examinando juxta diſpoſita in teſtamento Fundatoris, nec in illo juſta aliqua ratione probari poteſt, pœnam privationis appoſitam fuiſſe oneri reſidendi; Teſtator etenim poſtquam Cappellanis eligendis mandaverat implementum certi Miſſarum numeri, necnon reſidentiam in Eccleſia S. Lucæ, juſſit deinde per ſeparatam periodum — *ſi Cappellanus ceſſaret adimplere ea omnia, & ſingula prædicta privatus eſſe intelligatur* — quare fit evidens privationem injunctam non fuiſſe in pœnam non factæ reſidentiæ, ſed ad plectendum Cappellanum deficientem in implemento Miſſarum, ac Anniverſarii, ad quod uti præcedens; ac reſpiciens Fundatoris favorem referri debet verbum *prædicta* — per regulam de qua Barboſ. *dict.* 395. *num.* 1. *& ſeq.* & Rot. *deciſ.* 153. *n.* 30. *& deciſ.* 374. *num.* 24. *par.* 17. *rec.* & firmat *laudata deciſio §. Pœna.*

25 At ſi iſta qualitas Sacerdotalis nec ex aſſiſtentia juris, nec ex lege fundationis Cappellaniæ ſive tacita, ſive expreſſa convinci ullo pacto valebat, penitùs, penituſque excludebatur ex conformi obſervantia fidiſſima interprete eſſentiæ, & naturæ cujuſcumque Beneficii, ut teſtatur Rota *in Melphicten. Beneficii 26. Junii §. At ſi adhuc* coram Eminentiſs. Priolo, *& 21. Junii §. Atque hæc, & 12. Decembris 1712. §. Cum itaque* coram R. P. D. meo Lancetta, cum quibus tranſit *deciſio*, quæ revidetur §. *Omnemque;* Siquidem conſtat ex ſtatu anni 1594. ad hanc Cappellaniam uti vacantem per obitum Julii della Foſſa ſimplicem Clericum præſentatum fuiſſe Georgium de Caballis; Anno 1621. per reſignationem eam obtinuiſſe Honuphrium Camporeum ſimplicem Clericum ſub expreſſione — *de perpetuo ſimplici Beneficio Eccleſiaſtico per Clericos ſæculares obtineri ſolito.* Anno 1683. proviſum fuiſſe per vacationem in Curia Franciſcum Mariam à Porta; Ac de anno 1698. collatum fuiſſe à Sede Apoſtolica Carolo à Porta, quorum uterque erat ſimplex Clericus; ſicuti alteram Cappellaniam erectam ex mandato ejuſdem Fundatoris, & ſub eadem verborum formula obtentam fuiſſe anno 1552. à Sede Apoſtolica per Joannem Clementem Schizzium ſimplicem Clericum, anno 1612. ob iſtius reſignationem per Joannem Galeatium Schizzium, ac demum in ultimo ſtatu anni 1695. illam impetraſſe Jo: Baptiſtam Vicecomitem etiam Clericum ſimplicem, quam adhuc poſſidet.

Et ubi etiam urgentior addi velit obſervantia, iſta 26
nec deficit, optimèque reſultat ex ſtatibus pro utraque Cappellania firmatis pro ſimplici Clerico etiam in contradictorio judicio; Quandoquidem anno 1564. cùm præſentatus fuerit ad Cappellaniam, de qua nunc eſt controverſia, Paulus della Foſſa, ac inſuper gratioſam ſubrogationem reportaverit ſub ea aſſertiva, quòd fervore devotionis accenſus Clericali militiæ adſcribi deſideraret, licèt ſimplex Clericus, Cappellaniam obtinuit in contradictione Alphonſi Paleotti Coopoſitoris; Ac reſpectu alterius Cappellaniæ proviſo per reſignationem de anno 1650. Jo: Baptiſta Schizzio, non attenta contradictione Vicinorum facta coram Ordinario ſuper illius incapacitate, ducta ab eo, quod eſſet ſimplex Clericus, pronunciatum fuit pro validitate reſignationis; Et de anno 1660. in eiſdem fermè terminis, in quibus hodie verſamur in concurſu Pauli Roræ Sacerdotis nominati per Vicinos, Joannes Baptiſta Ceriolus ſimplex Clericus à Præpoſito Eccleſiæ præſentatus promeruit ſibi Cappellaniam adjudicari; Quæ quidem ſic judicialis obſervantia omnem præcludit aditum diverſimodè naturam Beneficii interpretandi, non ſolùm ob id, quod in ſpecie firmatum fuit in hacmet Cappellania, verùm etiam ex eo, quod judicatum reperitur iteratò in altera omnino conſimili, cùm ambæ procedant ab uno, eodemque Fundatore, & Juſpatronatus eadem ſtructura verborum fuit reſervatum, ut dixit Rota *in Becanaten. Beneficii 20. Martii* 1702. §. *Quin relevet* coram clar. mem. Card. Caprara, *& in Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januar.* 1708. §. *Neque obſtat* coram bon. mem. Omanna.

In cujus quidem obſervantiæ ſic ſtabilitæ con- 27
curſu parum attendi promeruit contraria obſervantia pro qualitate Sacerdotali; Vel enim iſta educi contendebatur, ex quo aliquando ad hanc Cappellaniam nominati fuerint Sacerdotes, & hoc nihil influit ad intentum, quia Sacerdotium rectè compatitur cum Clericatu, quod efficit, ut Presbyteri, rectè adſpirare queant ad Beneficium ſimpliciter Clericale per ea quæ notat Ciarlin. *controv.* 201. *n.* 19. & approbavit, Rot. coram Mantic. *deciſ.* 129. *num.* 3. *verſ. nec ad rem*, & coram Priolo *deciſ.* 34. *num.* 14. & coram Merlin. *d. deciſ.* 825. *num.* 23. *& in d. Melphicten. Beneficii 26. Junii* 1711. §. *Minus* coram Eminentiſſimo Priolo, *& 11. Junii* 1712. §. *Nec robur* cor. R. P. D. meo Lancetta; Vel reſultare prætendebatur ex diſpenſatione Apoſtolica obtenta ab aliquibus ex præſentatis, & cùm hoc non evenerit ex eo, quòd nominati fuerint ſub conditione præfatam diſpenſationem reportandi, iſta impetrata dicitur ex proprio arbitrio, & ad majorem cautelam, ut reſpondit Rota *in Andrien. Canonicatus 7. Maji* 1706. §. *Quod ſi* coram Reverendiſſimo Kaunitz Epiſcopo Labacen. cum aliis *in præterita deciſione §. Quin urgeat;* Vel demùm arguebatur ab enunciativa emiſſa anno 1617. occaſione proviſionis ſequutæ in perſonam clar. mem. Card. Camporei; *quod ſcilicet Beneficium erat Sacerdotale, non tamen perſonalem reſidentiam requirebat* — Et neque ex ea concluditur allegata qualitas Sacerdotalis, quia non emanaverit in præſentatione facta à Patronis, ſed in proviſione Apoſtolica ſub incerta expreſſione facta ab eodem Cardinali per clauſulam — *ſicut accepimus* — quæ idcirco proviſio ob deficientem informationem tam in Pontifice, quàm in Cardinali de jure eſt, ut immutare non dicatur verum ſtatum Beneficii, ut docuit Rot. cor. Dunozett. Senior. *deciſ.* 265. *num.* 4. & coram Priolo *deciſ.* 252. *n.* 11.

& in rec. deciſ. 266. *num.* 16. *par.* 15. Quando de cætero, ut ex obſervantia elici rite poſſit qualitas Sacerdotalis, probandum neceſſariò eſſet, quod inter duos Præſentatos unum Clericum, & alterum Sacerdotem, iſte inſtitutus fuerit rejecto Clerico, ut requirit Rot. *in Parſen. Canonicatus* 11. *Decembris* 1711. §. *Quidquam* coram R. P. D. meo Criſpo, & in ſæpius laudata *Melphicten. Beneficii* 21. *Junii* 1712. *eodem* §. *Nec robur* coram R. P. D. meo Lancetta.

Sublata prima parte obreptionis innixæ reticentiæ
28 qualitatis Sacerdotalis, faciliùs evertitur altera deſumpta ab eo, quòd Pontifici ſubticitum fuerit Jacobum Marengum ultra medietatem vocis Patronorum, eſſe etiam Compatronum, uti natum, & incolam Parochiæ Sancti Lucæ, quibus jus præſentandi fuerat relictum, atque ob id præferendum in aſſequutione hujus Cappellaniæ; Etenim animadvertebatur Juſpatronatus activum reſervatum non fuiſſe illis de Parochia, ſeu Vicinis *uti ſingulis*, ſed tamquam *unum corpus* conſtituentibus, in quibus terminis Juſpatronatus non ſpectat ad quamliber perſonam ſingulariter ſumptam, nec quiſque licitè poteſt ſibi uti Patrono prælationem adſciſcere, ſed reſidere dicitur penès ipſam Univerſitatem in genere ad hoc ut Patroni cenſeantur ſinguli, non uti ſinguli, ſed uti univerſi, ut bene unum Caſum ab altero diſtinguendo cenſuere Lap. *allegat.* 78. *n.* 4. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 2. *quæſtion.* 2. *artic.* 8. *ſub num.* 17. Vivian. *eodem tract. lib.* 8. *cap.* 2. *num.* 2. Card. de Luca *pariter de Jurepatron. diſc.* 34. *num.* 12. & teſtatur Rota *deciſ.* 82. *num.* 4. *par.* 7. *rec.*

Atque ex his à primo vitio obreptionis ducto à taciturnitate, & prætermiſſione veri procedendo ad ſecundum ſubreptionis promanantis ab expoſitione falſi optimè ſubſiſtit expreſſio facta in ſupplicatione Cerioli pro obtinenda derogatione alterius medietatis vocum, quod ipſe præſentatus à Præpoſito dictæ Eccleſiæ habebat pro ſe vocis medietatem, ut inquit *antecedens deciſio* §. *Hujuſmodi* non refragante duplici objecto, ſub quo ſcribentes pro Marengo eam redarguere conabantur: Altero ſcilicet, quòd tranſlata omnimoda animarum Cura hujus Eccleſiæ in Patres ſtrictioris Obſervantiæ in eos tranſlatum judicari debeat etiam Juſpatronatus in modum, ut non remanſerit penes Præpoſitum ſæcularem, & altero quod ubi adhuc apud iſtum continuaverit, nihilominùs memoratus Præpoſitus ſæcularis non conſtituat de per ſe medietatem vocis, ex quo verſemur in Jurepatronatus relicto Rectori, & Vicinis, quibus propterea cum competat jure Collegii, & Univerſitatis nullum aliud jus queat Rector ſibi aſſerere niſi uti caput principale vicinorum, ac unà cum illis.

Quandoquidem iſtiuſmodi aſſumptum in utraque ſui parte collabeſcit, ad quem effectum ſatis profectò eſſet ultimus ſtatus hujus Cappellaniæ in perſona Joannis Baptiſtæ Ravaſi ultimi poſſeſſoris, juxta illum enim palàm fit, quod Præpoſitus ſæcularis, præſentavit ſeorſim à vicinis pro una voce, & ſic pro medie-
29 tate Juriſpatronatus, & quamvis idem Ravaſius coram Ordinario non exhibuerit niſi præſentationem de ſe factam à vicinis, ejus negligentia in producendo etiam nominationem Præpoſiti nil detraxit quaſi poſſeſſioni jam ei quæſitæ ex impleta præſentatione juxta Calderin. *conſ. ultim. verſ. ſi ergo.* Rota cor. Duran. *deciſ.* 74. *num.* 58. & coram Ubald. *deciſ.* 79. *n.* 7. *& in recent. deciſ.* 136. *num.* 38. *par.* 19. Ex qua ſanè præſentatione cum innegabile ſit, quod idem Præpoſitus conſtitutus revera fuerit in quaſi poſſeſſione præſentandi pro dicta medietate ad *Text. in cap. cum Eccleſia Sutrina de election.* Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 5. *num.* 55. & tradit Rota coram Priolo *deciſ.* 113. *num.* 19. *& in Melevitana Juriſpatronatus* 23. *Januarii* 1708. §. *Qualificatiſſimus* cor. bon. mem. Omanna; Emergit exindè pleniſſima juſtificatio narrativæ expoſitæ in Literis Apoſtolicis, in quibus unicè inſpicitur, quod præſentationes fiant à Patronis illis, qui reperiantur in quaſi poſſeſſione præſentandi, ut ad ornatum *Text. in celebri cap. conſultationibus de Jurepatr.* ſemper reſpondit noſtrum Tribunal, ut videre eſt *in recent. deciſ.* 73. *à num.* 17. *par.* 11. & plenius *in Oſtunen. Beneficii* 3. *Decembris anni præteriti* coram R. P. D. meo Scotto *Almæ Urbis Gubernatore, & in Papien. Rectoriæ* 10. *pariter Decembris ejuſdem anni* §. *Utriuſque cum ſeq.* cor. Me; Et in ſpecie ad effectum præſervandi gratiam ab obreptione Rot. coram Cavaler. *deciſ.* 540. *num.* 8. *& in recent. deciſ.* 162. *num.* 31. *par.* 12. *& in Cracovien. Archidiaconatus* 11. *Februarii* 1700. §. *Pariformiter* coram Reverendiſſimo dell'Olmo.

Verùm occurrendo etiam diſtinctim uni, ac alteri objecti membro, quatenus tranſlatio Curæ in Patres Reformatos minoris obſervantiæ fundari velit in conceſſione eis facta de Eccleſia, domo, ejuſque juribus, ruit illico aſſumptum, quia appellatione dictorum jurium comprehendi non poteſt jus hoc Parochiale, & tranſlatio interpretari congruè valet, quàm de juribus temporalibus annexis ædificiis materialibus Eccleſiæ, & domus, ut aliàs reſtrinxit Rota *in Firmana juriſdictionis ſuper reſervatis* 15. *Aprilis* 1701. §. *Non officiente* coram Reverendiſſimo D. Decano: Quatenus verò inferri prætendatur à tranſlatione exercitii curæ Animarum penès prædictos Religioſos, argumentum minoris habet relevantiæ non ſolùm ob ipſam naturam, & eſſentiam curæ habitualis, ac tituli Præpoſituræ, qui tamquam prorſus diſtinctus, & ſeparatus à mero exercitio curæ actualis non poteſt ipſius nomine uſurpari, & ob id optimè continuare quibat penès antiquum Præpoſitum ſæcularem, ut in his terminis obſervavit Rota *in Recineten. Beneficii* 10. *Martii* 1702. §. *Hinc inanis* coram clar. mem. Card. Caprara, ſed manifeſtius, quia in ipſa tranſlatione hujus exercitii curæ explicitè cautum fuit de nullo inferendo præjudicio Præpoſito ſæculari, ejuſque ſucceſſoribus in dicta Præpoſitura quoad titulum præfatæ Eccleſiæ, & quoad fructus, redditus, & proventus, ex qua quidem literali præſervatione, nefas eſſet dubitare, quod ſicuti jus præſentandi eſt in fructu principali Præpoſituræ, ita antiquo Præpoſito cenſeatur reſervatum, ut proſequitur deciſio R. P. D. mei Lancettæ §. *Ultra quod cum ſeq.* ubi ulterius adnotatur alterum obſtaculum, quod in acquiſitione juris hujuſmodi præbet eiſdem Religioſis eorum altiſſima paupertas.

Nec major impendendus eſt labor in ſubmovenda
poſtrema parte repoſita in ſimultanea vocatione Re- 30
ctoris, & Parochianorum; Huic enim intellectui apertè adverſatur litera ipſius fundationis jus præſentandi reſervans *Rectori, & Vicinis, ſeu Parochianis ejuſdem Eccleſiæ* — per quam ideo duæ voces æquales conſtitutæ dicuntur, quarum altera Rectori, altera verò competat Parochianis, ut ex *punctuali deciſione* Rotæ coram Creſcent. 4. *de Jurepatr.* luculenter ſtatuitur *in deciſione præfata* §. *Hujuſmodi;* Abſque eo quod antedicta æqualis diviſio in duas voces impediatur à verbis ſubſequentibus — *vel majori parte eorum* — Ea enim non qualificant illam vocis partem, quæ in principio relicta fuerat Rectori, ſed ultimam reſervatam Vicinis, ſeu Parochianis, cui immediatè cohærent, nè ſcilicet iſti uti ſinguli præſentationem explerent, prout validè potuiſſent lege fundationis ſecluſa, ſed collegialiter, & per modum Univerſitatis nominare compellerentur, ut pluribus adductis probat *dicta deciſio* §. *Abſque eo quod cum duob. ſeqq.* in quibus confutatur Burſat. *conſ.* 324. qui denuo in oppoſitum circumferebatur.

Idque mirificè comprobatum fuit ab uniformi ob- 31
ſervantia, juxta quam anno 1613. Vicini una cum Religioſo Curato præſentantibus Franciſcum Scalvum, ac è contra Præpoſito ſæculari ſeorſim nominante Franciſcum Brivium, non aliàs primus ex competitoribus aſſequi valuit Cappellaniam, quam poſt obtentam gratiam Apoſtolicam, ſub explicita derogatione medietatis vocum; Ac anno 1660. non curata præſentatione à Vicinis expleta de Paulo Rota Cappellaniæ poſſeſſionem ab Exequutore reportavit Jo: Baptiſta Ceriolus ſuffultus ſola nominatione Præpoſiti ſæcularis, ſub qua gratiam Apoſtolicam impetraverat pro Præſentato cum derogatione alterius medietatis vocum; prout idem ſervatum fuit in præcedenti ultimo ſtatu, ut ſupra fuit animadverſum; Quod autem tam certum eſt in jure, quam quod pro veritate debeat haberi id quod non obſervatum ſolùm plu-

pluries fuit, ſed in contradictorio certamine judicatum etiam reperitur, per ea, quæ tradit Rot. *in Mediolanen. Prioratus ſuper qualitate agnatitia* 18. *Junii* 1703. §. *Omnem* coram R. P. D. meo Scotto, *& in Caſertana Beneficii* 13. *Decembris* 1709. §. *Neque* coram Reverendiſſimo Kaunitz.

Spreta prorsùs contraria obſervantia, quæ minùs juridicè colligebatur exadverſo à pluribus actibus rurſus repetitis; ſiquidem ſtatus anni 1481. tametſi præſeferat Præpoſitum præſentaſſe unà cum vicinis, adhuc indicat etiam quod ipſe contradiſtinctè ab iſtis vocatur Patronus, & ſimili modo nominaverit Paulum *della Foſſa*; Alter anni 1564. non probat interventum Præpoſiti Sæcularis, ſed ſolius Guardiani Religioſi, quem intervenire conſueviſſe uti caput, & pro ſola directione, de qua ſermo habetur in deciſione R. P. D. mei Lancettæ §. *Aut allegatur*; Alter anni 1698. remanſit ſinè effectu, quia tunc per vacationem in Curia fuit de Cappellania proviſus Joannes Carolus della Porta; & tandem ultimus an. 1703. apprimè retorquetur, quia in eo Præpoſitus Sæcularis præſentationem peregit pro integra ſua medietate ſeorſim à vicinis, qui unà cum Superiori Religioſo collegialiter præſentaverant: Quapropter nemo non agnoſcit, quam parum fidendum ſit memoratis actibus pro efformanda quaſi poſſeſſione præſentandi, pro qua documenta adeò nitida requiruntur, ut nil penitùs eis objici poſſit juxta elementarem propoſitionem, de qua Rota *in dicta Melevitana Juriſpatronatus* 13. *Januarii* 1708. §. *Finali* coram bon. mem. Omanna, cum aliis *in dicta Papien. Rectoriæ* 10. *Decembris anni proximi præteriti* §. *Et in univerſum* coram Me.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Requiſita à Fundatore in limine fundationis Canonicatus qualitate actualis Sacerdotii reſpectu exterorum in actu præſentationis; An dicta qualitas cenſeatur etiam volita reſpectu conſanguineorum, vel potius ſufficiat, quòd iſti ad effectum obtinendi Canonicatum, promoveri poſſint infra annum, quando nullus eorum eſt actu Sacerdos, & an cum Conſanguineis ſit quoad hoc diſpenſandum?

SUMMARIUM.

1 *Beneficium reſpectu extraneorum poteſt eſſe actu Sacerdotale, reſpectu verò eorum de ſanguine non actu Sacerdotale.*

2 *Papa in proviſionibus Apoſtolicis ſolet ſervare leges appoſitas in fundatione, ſed limita, ut ibi.*

3 *Papa facilius diſpenſat cum eis, qui ſunt proximi ætati requiſitæ. Amplia, ut ibi.*

CASUS XV.

SEquens facti ſeries expoſita fuit in Sac. Congregatione Concilii. Maria Farrochi de loco Capranicæ ſub ultimo ejus Teſtamenro, quod condidit de anno 1647. relicto hærede uſufructuario Joanne Stalpello ejus viro, poſt hujus obitum demandavit, ut ex omnibus ſuis bonis erigeretur unus Canonicatus in Eccleſia Collegiata Sancti Joannis primodicti loci, ac voluit juſnominandi Canonicum pro tempore ſpectare ad Capirulum, & Canonicos ejuſdem Collegiatæ, ea adjecta lege — *li quali non poſſino nominar Canonico, il quale non ſia Sacerdote nell'atto, che ſarà nominato, &c. e caſo, che detto Giovanni ſuo marito in vita ſua ſi contentaſſe eriggere il detto Canonicato, e l'uſufrutto di dd. ſuoi beni voleſſe applicarlo al detto Canonico, e rinunciarlo, dice, e dichiara, che ſia in ſuo arbitrio l'elezione del Canonico per queſta prima volta, e poſſa anche eleggerlo, anchorche non ſia Sacerdote. E venendo poi la vacanza di detto Canonicato per morte di detto Canonico così eletto, ſpetti la nominazione al Capitolo di San Giovanni nel modo, come ſi è detto di ſopra. Dichiara di più, che venendo il caſo dell'elezione di detti Canonici, il Capitolo ſia tenuto nominare al detto Canonicato Sacerdoti, quando ci ſiano di caſa Scalpelli deſcendenti però della linea ſolamente maſculina, eſcluſa la femina di Franceſco, e Paolo figli del qu. Ceſare Scalpelli, e quando vi foſſero Sacerdoti dell'una, e l'altra linea ugualmente meritevoli, rimette in tutto, e per tutto all'arbitrio del medemo Capitolo l'elezzione di chi più gli parerà, e non eſſendovi di dette linee, ſimilmente vuole, che ſia in arbitrio del medemo Capitolo di eleggere chi Sacerdote più gli parerà, e piacerà* — Injuncto randem onere eidem Canonico celebrandi, ſeu celebrandi, ſeu celebrari faciendi, ac obeundi omnes functiones, quæ peraguntur à reliquis Canonicis dictæ Collegiatæ, atque ulteriùs celebrandi quinque Miſſas pro anima ipſius Teſtatricis infra octavam omnium Defunctorum, & in caſu legitimi impedimenti in hebdomada ſubſequenti, vel ad ſummum per torum menſem Novembris.

Vacavit nuper dictus Canonicatus de Menſe Maji prope defluxo per obirum extra Curiam Stephani Porti, ad eumque Capitulum nominavit Petrum Scalpellum Sacerdotem de Familia contemplata, & Canonicum ſupradictæ Collegiatæ, ſed is ætate preſſus, & quia non vult Canonicatum, quem poſſidet dimittere, nominationem prædictam recuſavit. Propterea Joſeph Scalpellus Clericus vigeſimum quartum annum agens, ſupplicationem porrexit Datariæ pro gratia obtinendi Canonicatus prædicti vacati in Menſe Sedi Apoſtolicæ reſervato, ac ſibi debiti tanquam Deſcendenti de Familia de Scalpellis contemplata à Teſtatrice. Remiſſa autem d. ſupplicatione ab Eminentiſſimo Prodatario ad Sac. Congregationem Concilii, fuit ibi diſputatum dubium — *An ſit locus petitæ diſpenſationi?*

Cui affirmativè reſpondendum ſentiebam ſtudens 1
in *una Sutrina Canonicatus* apud R. P. D. meum Petra; Dummodo infra annum promoveri ſe faciat ad Sacerdotium. Quoniam in primis qualitatem Sacerdotalem in caſu præſenti non videtur requiri in actu nominationis, quoad deſcendentes de Familia de Scalpellis, prout demandatur reſpectu aliorum exterorum ex eo, quòd Teſtatrix in deſignata nominatione dd. deſcendentium omiſit repetere illa verba *nell'atto*, quæ adjecerat in nominatione aliorum, ac ideo videtur ſufficere Perſonæ nominandæ aptitudinem; ut infra annum promoveri poſſit ad Sacerdotium. Nec eſt quid novùm, quòd Beneficium reſpectu extraneorum ſit actu Sacerdotale, reſpectu vero eorum de Sanguine non ſit actu Sacerdotale. Rot. *in Gerunden. Juriſpatronatus* 4. *Febr.* 1715. §. *Hinc ceſſat*, *&* 1. *Julii ejuſdem anni* §. *Non obſtat* coram R. P. D. Lancetra.

Sed eriam omiſſo, quòd reſpectu etiam dictorum deſcendentium Canonicatus ipſe ſit actu Sacerdotalis,
adhuc ille venit adjudicandus Oratori, & cum hoc eſt 2
diſpenſandum, quia licèt Papa in Apoſtolicis Proviſionibus ſoleat ſervare leges appoſitas in fundarione, & concedere Beneficia illi Perſonarum generi, & cum iiſdem qualitatibus à Fundaroribus injunctis. Rot. *in Leodien. ſeu Aquiſgranen.* 22. *Junii* 1703. coram Rev. D. Molines, & reſponſum fuir à Sac. Congregarione Concilii *in Pampilonen. Beneficii de Tafalla* 16. *Martii* 1709. Attamen aliquando ſolet diſpenſare; juſta aliqua concurrente cauſa, qualis eſſet, ſi nullus alius qualificarus aſpiret ad Beneficium, & providendus ſit conjunctus Patrono, prout in his terminis docet Corrad. tradens Indultum ſimilis diſpenſarionis, *in prax. beneſi. lib.* 4. *cap.* 6. *num.* 12. *& lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 59. *& ſeqq.* Quæ cauſæ videnrur ad amuſſim ſuffragari Oratori, qui licèt non ſit de propria familia Fundatricis, tamen eſt de Familia illius viri à Fundarrice ſpecialiter prædilecta, & contemplata, ac ulterius decorata prærogativa prælationis ad præſentationem paſſivam; Quis enim dixerit, quòd ſi Fundatrix prævidiſſet hunc caſum, nollet diſpenſari cum oratore, qui intrà paucos Menſes cum Indulto uti arctatus aſſequi poteſt Sacerdotium? cum alioquin verum ſit, quod tradunt DD. quod Papa faci- 3
liùs diſpenſat cum ſimilibus providendis proximis ætati requiſitæ. Corrad. *in praxi diſpenſat. lib.* 4. *cap.* 1. *num.* 22. Fortiùs verò dum nullus adeſt conrradictor qualificatus, qui concurrat, quemadmodum Sac. Congreg. Concilii in caſu fortiori diſpenſandum

cenſuit cum proviſo de Beneficio Sacerdotali in ætate annorum 20. cum clauſula, ut adveniente tempore ſe promoveri faceret ad Sacerdotium, & interim onera adimplerentur, ut in *Parmen. diſpenſationis* 13. *Aprilis* 1710. ac notabilis eſt deciſio 216. *par.* 2. *recent.* ubi Papa diſpenſavit cum Clerico ad obtinendum Beneficium Presbyterale actu etiam exiſtente contradictore, qui cæteroquin nec quidem habebat eam qualitatem. Cæterum Capitulum, clarum eſt, non eſſe legitimum Contradictorem in proviſionibus Beneficiorum, dum collatio hujus Canonicatus ſpectat ad Sedem Apoſtolicam, attenta illius vacatione in Menſe Maji reſervata, eo quòd agatur de Jurepatronatus Eccleſiaſtico, utpote ſpectante ad Capitulum Collegiatæ, unde ſubjicitur regulæ Menſium 8. *Cancell.* Garz. *de Benefic. par.* 5. *cap.* 1. *n.* 554. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell.* Gloſſ. 18. *num.* 5. & aliud intereſſe habendi Sacerdotem eſt valdè remotum in caſu brevi ſubmovendum cum aſſumptione Sacerdotii Oratoris. Idcirco tradunt DD. Practici, quòd quando conceditur hujuſmodi diſpenſatio, apponi ſolet in litteris de Stylo Datariæ clauſula, ut interim Canonicatui deſerviatur per ſubſtitutum ab Ordinario approban. Amayden. *de Styl. Datar. lib.* 1. *cap.* 16. §. 1. *num.* 37. *& ſeq.* Corrad. *in prax. diſpenſ. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 30. *& ſeq.* Rota *de execut. litterar. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *num.* 390.

Tandem non obſtat, quòd orator non petierit diſpenſationem à Papa, ſed gratiam dumtaxat; ſi quidem ſufficit, quòd in ſupplicatione narraverit qualitatem actualis Sacerdotis in Canonicatu; Unde gratiam petendo implicite diſpenſationem quoque petiiſſe videtur; Ultra quod hæc non dicitur propriè diſpenſatio, ſed Indultum, ut inquit Corrad. *in ſupradicta formula prax. Beneficial. lib.* 4. *cap.* 6. *n.* 12. Et ita reſolutum fuit ab eadem S. Congregatione in Sutrina Canonicatus 28. *Novembris* 1711.

ARGUMENTUM.

Mandante Fundatore, quod ad Canonicatum erectum in Eccleſia Collegiata, aut Cathedrali præſentandus ſit aliquis in Sacris conſtitutus, ſive Presbyter, qui debeat celebrare, aut celebrari facere Miſſas, an hujuſmodi Canonicatus ſit Sacerdotalis; Et quid ſi qualitas Sacerdotalis fuiſſet Canonicatui adjecta poſt ejus erectionem?

SUMMARIUM.

1 *Canonicatus Eccleſiarum, ſive Collegiatarum, ſive Cathedralium de jure communi non exigunt Ordinem Sacrum, nec Sacerdotalem; quid autem poſt Concilium Tridentinum? Vide n.* 2.

3 *Canonicatum erectum in Eccleſia Collegiata non eſſe Sacerdotalem ex quibus arguatur; Vide ibi, & num.* 4.

5 *Canonicatui ſemel erecto qualitas Sacerdotalis amplius apponi non poteſt.*

6 *Canonicatus erectus in Eccleſia Cathedrali pro uno Presbytero, an ſit Sacerdotalis?*

CASUS XVI.

QUidam fundavit in Eccleſia Collegiata Canonicatum A. cum reſervatione Juriſpatronatus tam activi, quàm paſſivi favore ſuorum conſanguineorum quos ſummopere diligebat, ea adjecta conditione, quòd conſanguineus præſentandus debeat eſſe in Sacris conſtitutus, ſeu Presbyter qui celebrare, aut celebrari facere debeat Miſſas pro ejus Anima; & caſu, quo non adſit Conſanguineus ita qualificatus, dedit Patronis liberam facultatem præſentandi etiam extraneum; dummodo iſte ſit in Sacris conſtitutus, ſeu Presbyter; Quæritur an hujuſmodi Canonicatus ſit Sacerdotalis?

Videtur reſpondendum affirmativè, tum quia fuit erectus in Collegiata, ubi Canonicatus ſolent eſſe Presbyterales; tum quia Fundator expreſsè voluit præſentandum eſſe Presbyterum, eique injunxit onus celebrandi Miſſas, adeoque præſumi videtur requiſiviſſe in præſentando actuale Sacerdotium, cum celebratio Miſſarum expleri non poſſit niſi per habentem ordinem Sacerdotalem; ex auctoritatibus ſuperiùs relatis *Caſ. XIV.* §. *Fortius*.

His tamen non obſtantibus contrarium verius de 1
jure cenſeo; Canonicatus namque quarumcumque Eccleſiarum ſive Collegiatarum, ſive Cathedralium de jure communi non exigunt ordinem Sacerdotalem, imò nec ordinem Sacrum juxta Abb. *in cap.* 2. *n.* 5. *de inſtit.* Pariſ. *conſ.* 125. *lib.* 4. Ceccoper. *lucubrat. canonic. lib.* 3. *n.* 114. Gratian. *diſcept.* 591. *num.* 3. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 5. *n.* 94. Barboſ. *vot. deciſ.* 113. *num.* 2. *& ſeqq. lib.* 3. Rot. *deciſ.* 421. *n.* 4.
par. 1. *rec.* quæ juris communis diſpoſitio licèt fuerit 2
correcta à Concilio Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 12. *de reform.* reſpectu Canonicatuum Eccleſiarum Cathedralium, exigendo in eis ordinem Sacerdotalem, vel Sacrum ſaltem infra annum, intacta tamen remanſit reſpectu Canonicatuum Collegiatarum etiam inſignium; Unde ſequitur quod ad hos aſſequendos non requiratur ordo Sacerdotalis, ſed ſufficiat prima Tonſura, ac ætas quatuordecim annorum inchoata juxta declarationem ſan. mem. Gregorii XIII. & reſolutiones Sac. Congregationis Concilii apud Fagnan. *in cap. cum in cunctis num.* 85. *de elect.* Garz. *de benef. par.* 7. *cap.* 4. *num.* 34. Gratian. *diſcept.* 482. *n.* 1. 9. *&* 12. *& diſcept.* 591. *num.* 3. *& ſeqq.* Barboſ. *dicto vot. deciſ.* 113. *num.* 2. *& ſeqq. & de poteſt. Epiſcopi alleg.* 60. *num.* 71. *& de Canonic. cap.* 13. *n.* 14. Scerell. *deciſ.* 76. *num.* 18. Rot. *deciſ.* 34. *num.* 34. coram Arguelles, *& deciſ.* 766. *num.* 4. *& ſeq. par.* 18. *tom.* 2. *rec.*

Poſita hac juris diſpoſitione, quòd Fundator voluerit ſe cum ea conformare in erigendo hujuſmodi Canonicatum in dicta Eccleſia Collegiata, ſeu quòd voluerit illum non eſſe Sacerdotalem, duæ præſertim circumſtantiæ, ſeu animadverſiones ſuadent.

Et prima quidem occurrit ea animadverſio; quòd 3
Fundator voluerit præſentandum ad Canonicatum eſſe debere in Sacris conſtitutum, ſeu Presbyterum, ex quo reſultat mentem Fundatoris non fuiſſe neceſſariò exigere in perſona præſentanda qualitatem Sacerdotalem. Sed fuiſſe indifferentem, & poſuiſſe in arbitrio Patronorum præſentare perſonam qualificatam, vel ordine Sacro, vel ordine Sacerdotali, juxta naturam dictionis, *ſeu* quæ dicitur ſtare alternativè ad *Text. in cap. in alternativis* 70. *de regul. jur. in* 6. Andreol. *controv.* 331. *num.* 15. Barboſ. *vot. deciſ.* 113. *n.* 10. *lib.* 3. Rot. *deciſ.* 247. *num.* 19. *par.* 5. *& dec.* 283. *num.* 2. *par.* 15. *& deciſ.* 161. *num.* 14. *& deciſ.* 387. *num.* 3. *par.* 18. *rec. & deciſ.* 58. *num.* 9. coram Bich. *& deciſ.* 206. *num.* 21. coram Priolo.

Secunda verò eſt illa circumſtantia, quòd idem 4
Fundator non obligavit Canonicum celebrare per ſe ipſum; Sed dedit ei liberam facultatem celebrandi etiam per alium ibi — *qui celebrare, aut celebrari facere debeat Miſſas pro ejus Anima* — ex quo clarè datur intelligi, non eſſe in eo neceſſariam qualitatem Sacerdotalem, nec Canonicatum eſſe Sacerdotalem. Roſ. *de execut. liter. Apoſtolic. par.* 1. *cap.* 6. *n.* 179. Rot. *deciſ.* 367. *num.* 14. *& ſeq.* coram Celſo *& deciſ.* 719. *num.* 2. *par.* 2. *rec. & in Melphicten. beneficii* 26. *Junii* 1711. §. *Cum enim* coram Eminentiſs. Priolo, *&* 21. *Junii* 1712. §. *Quin potius* cor. R. P. D. Lancetta, *& in Farfen. Canonicatus* 11. *Decembris* 1711. §. *In prædictorum* coram R. P. D. Criſpo. Quod nullam admitteret difficultatem, ſi qualitas Sacerdotalis fuiſſet à Fundatore, aut ab ejus Succeſſore adjecta Canonicatui poſt completam, & perfectam ejus erectionem; tunc enim nullatenus eſſet Sacerdotalis,
quia Canonicatui ſemel erecto qualitas Sacerdotalis 5
amplius apponi non poteſt. Rot. *deciſ.* 393. *num.* 8. coram Celſo, *& deciſ.* 72. *n.* 10. *par.* 9. *rec. & in dicta Farfen. Canonicatus* §. *Ad effectum* cor. R. P. D. Criſpo. Et ita in ſimilibus terminis reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii in *Syracuſana Canonicatus* 21. *Auguſti* 1706. ubi cùm quidam Fundator in limine fundationis Canonicatus, ſeu Dignitatis Choriſtæ erectæ in Collegiata Eccleſia S. Georgii in Oppido Modicæ adjecerit conditionem ut *major natu de certis lineis, ſeu familiis, & in ſtatu Clericali,*

ſeu

ſeu in Sacris conſtitutus, & capax ad aſcenſionem Canonicatus, & dignitatis Choriſtæ tantùm eligi debeat in infinitum, illeque ſemper præferatur, dubitatum fuit – *An ad obtinendam dignitatem Choriſtæ, ſeu Canonicatum, de quo agitur, requiratur ordo ſacer, ſeu qualitas Sacerdotalis, in caſu, &c.* Cui dubio Sac. Congregatio reſpondit – *Negativè*.

Hinc non obſtat, quod hujuſmodi Canonicatus ſit erectus in Eccleſia Collegiata, hæc enim circumſtancia non arguit illum eſſe Sacerdotalem, dum, ut ſuperiùs præmiſi, Canonicatus Eccleſiarum Collegiatarum, nec ex diſpoſitione juris communis, nec Concilii Tridentini, exigunt Sacerdotium. Minuſque adverſatur, quod ſupradictus Fundator exegerit præſentandum eſſe Presbyterum, quia in primis non exegit hoc determinatè, ſed disjunctivè; vel Presbyterum, vel in Sacris conſtitutum. Et etiam omiſſo, quod determinatè expreſſerit illum eſſe Presbyterum, adhuc ex hoc argui non poteſt Canonicatum ex mente Fundatoris eſſe Sacerdotalem juxta auctoritates ſuperiùs
6 relatas *Caſ. XIV. §. Pro cujus.* Immo etiam ſi fundaſſet Canonicatum non in ſimplici Eccleſia Collegiata, ſed quod magis eſt in ipſa Eccleſia Cathedrali, cum expreſſione *Presbyteri*, ſeu pro uno *Presbytero;* adhuc Canonicatus non diceretur Sacerdotalis; ut reſolutum fuit ab eadem Sac. Congregatione Concilii me ſtudente apud R. P. D. meum Petra *in Piſtorien. Canonicatus* 1. *Aprilis* 1713. ubi cum quidam Chriſtophorus de Pannuzzis fundaſſet Canonicatum in Eccleſia Cathedrali *pro uno Presbytero ſæculari futuro ipſius Eccleſiæ Canonico, qui Miſſas ſibi injunctas celebrare, ſeu celebrari faciat, atque apud ipſam majorem Eccleſiam reſidere teneatur;* Diſputatum fuit – *An Prabenda erecta à Chriſtophoro de Pannuzzis in Eccleſia Cathedrali ſit Presbyteralis* – cui Sacræ Congregationi placuit reſpondere -- *Negativè* inſtante Clerico Joanne Baptiſta Ptolemæo de dicto Canonicatu proviſo Nobili Piſtorienſi, nepote Eminentiſſimi Cardinalis Ptolemæi Viri quidem in Hiſtoria Eccleſiaſtica eruditiſſimi, & in Doctrina Dogmatica optimè verſati, in qua dum ſtudio operam dabam in Almo Urbis Collegio ubi idem Eminentiſſimus erat publicus Lector, fuit meus Præceptor, atque variis Polemicis Diſſertationibus me exercuit.

ARGUMENTUM.

Ex eo, quod Fundator exegerit in Perſona præſentanda qualitates de jure communi requiſitas, exemplificando unam ex his qualitatibus, an, & quando inferatur voluiſſe conſtituere Juſpatronatus paſſivum favore habentis dictam qualitatem exemplificatam?

SUMMARIUM.

1 *Factum Fundatoris eſt attendendum pro declaratione ejus mentis.*

2 *Fundator ſi exigat in perſona præſentanda qualitatem ſervitii Sacriſtiæ, Doctrinæ, aut bonorum morum per verba præceptiva dicitur voluiſſe conſtituere Juſpatronatus paſſivum favore habentium dictam qualitatem, ſecus ſi hanc qualitatem exigat per verba hortatoria, & merè recordatoria, & num.* 7.

3 *Ordinatio juxta Concilium Tridentinum debet eſſe ad titulum Beneficii Eccleſiaſtici.*

4 *Cappellania quando dicatur perpetua, & collativa.*

5 *Præſentatus à majori parte Patronorum dicitur verè, & efficaciter præſentatus.*

6 *Qualificatus ad formam fundationis aſſequi debet Beneficium.*

7 *Juſpatronatus paſſivum pro certo genere perſonarum quando adeſſe dicatur.*

8 *Fundator ſi injunxerit Patrono onus præſentandi* – Giovani di buona vita, e che averanno ſervito la Chieſa – *ex quibus arguatur noluiſſe conſtituere Juſpatronatus paſſivum favore inſervientium Eccleſiæ, & num.* 9. 10. 11. & 12.

13 *Electio minùs digni, & non de gremio Eccleſiæ*

redargui poteſt de injuſtitia, non verò de nullitate.

CASUS XVII.

EXpoſita fuit in Sacra Congregatione Concilii ſequens teſtamentaria diſpoſitio Canonici Raynaldi – *Laſcio agl' Illuſtriſſimi, e Reverendiſſimi Signori miei Canonici ſcudi* 6000. *in tanti luoghi de' monti per iſtituirne, & erigere tre Cappellanie nella SS. Baſilica di San Pietro, acciocchè dalli Cappellani ſi celebrino in ſuffraggio dell' anima mia, &c. qual numero di Meſſe, che comporterà l' annuo frutto di due mila ſcudi per ciaſcheduno.* Quali Cappellani voglio, che ſi nominino, e deputino dalli medeſimi Signori Canonici, ma che ſiino, e ciaſcheduno ſia del numero de' Chierici della noſtra Sagreſtia, li più virtuoſi, più morigerati, e più dotti, che pro tempore vi ſaranno, dichiarando, che iſtituiſco queſte Cappellanie meramente per Benefizio della Sagreſtia, ed acciocchè li Chierici di eſſa ſi ſtudiino d' eſſere abili, e dotti per potere poi aſpirare, e dette Cappellanie meritare: *E queſta prima volta prego gl' Illuſtriſſimi, e Reverendiſſimi Signori Canonici a contentarſi, che io nomini ad una di eſſe Cappellanie, come nomino il Signor Don Epifanio, quale avevo già nominato in un' altro teſtamento, &c. ancorchè ſia Sacerdote per corriſpondere all' affetto, che mi ha ſempre moſtrato. Ad un' altro nomino il Signor Filippo Mancini, ed alla terza nomino il Signor Barcari, acciocchè poſſa promoverſi al Sacerdozio, quale ſe in tempo della mia morte averà ottenuto, li Signori Canonici eleggeranno, e nomineranno altro ſufficiente, che abbia biſogno di Patrimonio per promoverſi* – Capitulum itaque Vaticanæ Baſilicæ, cui jus honorificum eligendi Cappellanos competit, dubitavit num Epiphanio Gizzio, qui poſt conditum Teſtamentum, ante verò pii diſponentis obitum inter Clericos Beneficiatos cooptatus fuit, proptereaque ſervitutem Sacriſtiæ penitùs reliquit, adjudicari debeat altera ex Cappellaniis, cùm Teſtator, ut inquit, proſpexiſſe potiùs videatur commodum inſervientium eidem Sacrario, quàm prædilexiſſe prænominatum Gizzium. Dubitavit etiam idem Capitulum num Cappellaniæ hujuſmodi aſſignari poſſint Clericis in titulum S. Patrimonii, vel ſaltem ea conditione adjuncta, quod ſtatim ac aliunde ipſi fuerint commodè proviſi, ſervitutemque Sacriſtiæ dereliquerint, fas ſit Capitulo alios Clericos actu inſervientes præeligere; Hinc propoſitis dubiis.

Primo. *An una ex Cappellaniis, de quibus agitur ſit aſſignanda D. Epiphanio, licèt non ſit amplius de gremio Clericorum Sacriſtiæ Baſilicæ Sancti Petri, immo ſit Clericus Beneficiatus ejuſdem Baſilicæ, in caſu, &c.*

Secundo. *An ſingulæ Cappellaniæ, de quibus agitur, ſint aſſignandæ Clericis dictæ Sacriſtiæ in titulum Patrimonii, quo ſe promoveri poſſint ad Sacerdotium, & quatenus affirmativè.*

Tertio. *An ſint liberè aſſignandæ, vel potius cum clauſula, quod cùm fuerint aliunde proviſi, quo commodè vivere poſſint, & dimittant ſervitium dictæ Sacriſtiæ, debeat Capitulum alios Clericos dictæ Sacriſtiæ nominare, in caſu, &c.*

Ad primum, votum meum aperiendo – *Affirmativè* – reſpondendum ſentiebam; Quoniam Canonicus Raynaldus in ejus teſtamento nominavit ad unam ex Cappellaniis à ſe fundatis Epiphanium Gizzium non ſolùm ob ſervitium præſtitum Sacriſtiæ Baſilicæ Sancti Petri ſpatio 35. annorum, ſed etiam ob gratificandum ejus affectum, ut ex particula teſtamenti ibi – *Per corriſpondere all' affetto, che mi ha ſempre moſtrato* – Et quando nominavit præfatum Epiphanium ad dictam Cappellaniam, ille non inſerviebat Sacriſtiæ, ſed Choro S. Petri, quod factum attendendum eſt pro declaratione, mentem Raynaldi Fundatoris non eſſe, exigere in Epiphanio qualitatem actualis ſervitii, aut gremialitatis Clericorum Sacriſtiæ pro obtinenda dicta Cappellania juxta Rotam *in Romana Cappellania* coram Pamphil. apud Corrad. *in prax. benefic. lib. 2. cap. 10. num.* 116. *verſic. & eo magis*, Sanchez *conſil. moral. lib. 7. cap. 3. dub.* 48. *num.* 14. 1

Nihil obſtante, quod Fundator declaraverit ſe inſtituere dictas Cappellanias: *meramente per Beneſizio della Sagreſtia, ed acciocchè i Chierici di eſſa ſi ſtudiino di eſſere abili, e dotti per potere poi aſpirare a*
2 *detta Cappellania, e meritarle* — Quoniam licèt per hanc diſpoſitionem Fundator conſtituerit Juſpatronatus paſſivum favore Clericorum inſervientium Sacriſtiæ Baſilicæ S. Petri, quia non proceſſit per verba hortatoria, aut merè recordatoria earum qualitatum, quæ ſpectandæ ſunt pro facienda præſentatione juxta diſpoſitionem juris, quæ hortatur eligi meliores, & in ſervitio Eccleſiæ exiſtentes, *ut in Canon. Hortamur diſt. 81. & in Can. Nullus invitis diſt. 61. & in cap. innotuit de elect.* ſed proceſſit per verba præceptiva, & diſpoſitiva, mandando Canonicis ut præſentent Clericos inſervientes dictæ Sacriſtiæ, ibi — *Quali Cappellani voglio che ſi nominino, e deputino dalli medemi Signori Canonici, ma che ſiano, e ciaſchedunno ſia del numero de' Chierici della noſtra Sagreſtia, li più virtuoſi, più morigerati, e più dotti, &c.* — Quo caſu conſtituere voluiſſe dicitur Juſpatronatus paſſivum favore dictorum Clericorum, juxta Roc. de Curt. *de Jurepatr. verb. honorificum quæſt. 18. in fin.* Lar. *de Anniverſ. & Cappell. lib. 2. cap. 2. num. 1. & in terminis reſolutum fuit* à Sac. Rota *in Camerinen. Beneficiatus 2. Julii 1708.* coram bon. mem. Molines inferiùs impreſſ. Tamen hac lege idem Fundator ligavit Capitulum, ut in poſterum præſentaret ad dictas Cappellanias eos, qui haberent dictam qualitatem gremialitatis, non verò ſe ipſum ligavit, ut dixit Rota *in Ilcien. Beneficii 2. Julii 1706. §. Quia in ordine* coram R. P. D. Kaunitz.

Ad ſecundum negativè videtur reſolvendum, quia Fundator dedit facultatem Clericis prædictæ Sacriſtiæ obtinentibus dictas Cappellanias ſe promovendi ad Sacerdotium, nullatenus exprimendo ſuam voluntatem eſſe, ut ordinarentur titulo illarum, tamquam ad titulum Patrimonii: Unde ſequitur, quòd ipſe ſe voluerit conformare diſpoſitioni Concilii Tridentini
3 *ſeſſ. 21. de reform. cap. 21.* juxta quam ordinatio debet eſſe ad titulum beneficii Eccleſiaſtici, juxta Rotam *deciſ. 228. num. 9.* coram Duran. *& deciſ. 450. num. 6. par. 1. recent.*

Quando enim Fundator diſponit, ut ad titulum Cappellaniæ quis ordinari poſſit, ejus voluntas eſt, ut fiat Cappellania Eccleſiaſtica; Et licèt ad hoc requiratur conſenſus Epiſcopi, iſte tamen non requiritur, ut antecedat, ſed ſufficit, ut poſtea præſtetur, ut expreſsè docet Amoſtaz. *de Cauſis Piis lib. 3. cap. 2. num. 7. & ſeq.* Barboſ. ad Concil. *ſeſſ. 21. de reform. cap. 2. num. 12.*

Ad tertium affirmativè quoad primam, & ne-
4 gativè quoad ſecundam partem crederem reſpondendum; Quoniam cùm prædicti Clerici ſint cum dictis Cappellaniis ordinandi tamquam ad titulum Beneficii, ſequitur, quòd illæ ſint perpetuæ, & collativæ, & conſequenter liberè aſſignandæ.

Nullatenus obſtante, quòd Fundator in ejus teſtamento dixerit — *Alla terza nomino il Signor Barcari, acciocchè poſſa promoverſi al Sacerdotio, quale ſe in tempo della mia morte averà ottenuto, li Signori Canonici eleggeranno, e nomineranno altro ſufficiente* — Ex hoc enim ſolùm deduci poteſt, quòd Fundator de tempore nominationis noluerit Clericum dictæ Sacriſtiæ habere qualitatem Sacerdotalem, non verò quòd poſt nominationem, & poſſeſſionem dictæ Cappellaniæ, Clericus illam dimittat, ſi fuerit aliunde proviſus, quo commodè vivere poſſit, & ſi dimiſerit ſervitium Sacriſtiæ.

Sacra autem Congregatio reſpondit — Ad primum, & ad ſecundum — Affirmativè. Ad tertium — Affirmativè, quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem.

R. P. D. MOLINES DECANO.

Lunæ 2. Julii 1708.

CLarum Pietatis monumentum pro Divini Cultus augmento, & honorificentia Oppidi Apiti ſuæ Patriæ inſtituit Joannes Jacobus Baldinus olim in Urbe non obſcuri nominis Medicinæ Profeſſor. Fundavit quippe adhuc vivens inſignem Collegiatam, duodecim Canonicis compoſitam illorum ſingulis præbenda ſcutorum centum annuorum conſtabilita, deinde moriens ſuum ſibi ſcripſit hæredem ejuſdem Collegiatæ Capitulum cum onere erectionis octo Beneficiatorum, reſervato favore ejuſdem Capituli Jurepatronatus, & præſentandi eoſdem Beneficiatos, in quorum electione nonnulla commendavit obſervanda, & inter alia — *Che tanto nell' elezione de' Beneſiziati, quanto delle Zitelle* (quas pariter dotari mandaverat) *ſe non eleggeranno i buoni, e meritevoli, onero conſcientias eorum; Ricordando in oltre, che nell' elezione de' Beneſiziati ſi abbia ſempre riguardo a quei Giovani di buona vita, che averanno ſervito per qualche tempo la Chieſa.*

Poſt effectuatam hujuſcemodi Beneficiatorum erectionem Capitulum ſemper cum omni pace in illorum vacationibus devenit ad Succeſſorum electiones, & ſinè ulla quoque controverſia obtinens majorem partem Suffragiorum Capitularium ab Ordinario inſtitutionem reportavit. Non ita tamen accidit in ultima vacatione. Nam concurrentibus Julio Cæſare Madagnino, & Joanne Andrea Sparapano, coadunato Capitulo pro explenda electione, Madagninus habuit ſeptem favorabilia Suffragia, & ſex contraria, Sparapanus vero ſex favorabilia, & ſeptem contraria. Majori Suffragiorum numero ſuffultus Madagninus ſibi blandiebatur abſque ullo diſcrimine Inſtitutionem ab Ordinario conſequuturum. Sed vana ejus ſpes remanſit, nam prætendente Sparano Capitulum contra expreſſum Baldini Fundatoris præceptum, illum uti Sacerdotem ſervitio Eccleſiæ à pluribus annis addictum poſtpoſuiſſe Madagnino Adoleſcenti Studiis grammaticalibus adhuc incumbenti, Ordinarius, ſpreta electione Capitulari, Sparapano inſtitutionem conceſſit. A cujus Judicio interpoſita per Madagninum appellatione, mihique delegata diſceptandum hodiè propoſui dubium: *An, & cui ſit danda Inſtitutio in caſu.* Eamque dandam eſſe Madagnino Domini reſponderunt.

Ea ratione, quià cùm coadunato infra legitima tempora Capitulo, major illius pars nominaverit Madagninum, & minor elegerit Sparapanum, explorati Juris eſt, Inſtitutionem deberi Madagnino habenti nominationem completam, & non Sparapano eadem carenti. In hiſce enim electionibus Patronalibus obtinens 5
majorem partem Vocalium dicitur verè, & efficaciter nominatus, & electus, habenſque minorem cenſetur excluſus, *cap. Quoniam de Jurepatr. Clement. Plures eodem tit.* Lambert. *de Jurepatr. lib. 2. par. 3. qu. 4. art. 1. num. 1.* Vivian. *eodem tract. lib. 12. cap. 8. num. 1.* Rota coram Celſ. *deciſ. 85. num. 1. & deciſ. 280. num. 1. par. 7. Recent. & in Abellina Juriſpatronatus 18. Junii 1696. §. Siquidem* coram Me, *& in Melevitana Juriſpatron. 5. Junii 1697. §. Cùm enim, pariter* coram Me.

Nequaquam officiente, quòd Fundator præceperit Canonicis, ut in electionibus eos ſpecialiter reſpicerent, & conſiderarent, qui aliquo tempore præſtiterint ſervitium Eccleſiæ Collegiatæ; Proindeque cùm ejuſmodi qualificatione præditus eſſet Sparapanus, eaque deſtitutus reperiretur Madagninus, non iſti, ſed illi debita erat inſtitutio, quantumvis minora eligentium reportaſſet Suffragia, imò etiamſi prorſus nullum obtinuiſſet, ex famigerata juris propoſitione, quòd qualificatus in documento fundationis utpote præelectus à Fundatore aſſequi debeat Beneficium, 6
etiam ſinè Patroni nominatione petita, & denegata, ſeu aliis non qualificatis conceſſa, ex collectis per Card. de Luc. *de Jurepatronatus diſc. 18. num. 3. & diſc. 50. eodem num.* Roc. *diſput. jur. Select. diſputat. 190. num. 21. & 23.* Rota coram Bich. *deciſ. 189. num. 10. & deciſ. 264. num. 8. & in Recent. deciſ. 251. num. fin. par. 10. & deciſ. 372. num. 10. par. 17.*

Quandoquidem penſatis verbis fundationis qualificantibus Clericos inſervientes Eccleſiæ ſupra recitatis, iiſque interpretatis juxta probabiliorem ſenſum Fundatoris, convenire Suffragia Dominorum, mentem illius nequaquam fuiſſe ordinandi Juſpatronatus

paſ-

paſſivum ad illorum favorem, ſed eoſdem ſpecialiter commendandi Electoribus, ſine tamen præciſa, & obligatoria neceſſitate ipſoſmet ſemper nominandi. Et in omni caſu concludebant, quòd ubi revera adeſſet præfatum Juſpatronatus paſſivum favore addictorum ſervitio Eccleſiæ, adhuc Inſtitutio debeatur Madagnino Requiſitum iſtud etiam habenti, unà cum nominatione Capituli in excluſionem Spatapani, hujuſmodi nominatione carentis.

7 Priorem aſſumpti partem in eo fundabant Domini, quòd Juſpatronatus paſſivum favore certi generis Perſonarum, tunc demum regulariter cenſetur, & dicitur reſervatum, quoties Fundator vel per ſeipſum de tempore fundationis Beneficii pro tempore vacationum certas, ac deſignatas perſonas eligit, & nominat, vel quoties per verba diſpoſitiva, & præceptiva mandat Patronis, ut illas eligant, ſeu præſentent, ex firmatis per Rocchum *de Jurepatr. verbo honorificum quæſt.* 18. *in fin.* Hojad. *de Incompatib. benef. cap.* 3. *num.* 132. *& cap.* 24. *num.* 107. Perez de Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 1. Azor. *Inſtitut. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 4. *quæſt.* 25. Garz. *de Benef. par.* 7. *cap.* 15. *num.* 1. *cum ſeqq.* Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 8. *num.* 109. Pax Jord. Lucubrat. *tom.* 2. *lib.* 10. *tit.* 26. *num.* 1. *cum ſeqq.*

8 Nullo ex recitatis modis uſus eſt Baldinus Fundator, quia nec de tempore fundationis Beneficiatorum prælegit inſervientes Eccleſiæ, nec minùs præceptivo, & obligatorio juſſu mandavit Canonicis Patronis, ut illos ſemper, & indiſpenſabiliter eligerent, eis tribuendo jus dicendi de nullitate electionis extra ipſos factæ. Sed primitus gravavit conſcientiam eligentium; *Se non eleggeranno li buoni, e meritevoli*, & conſecutivè per modum recordationis inſinuavit, ut habere deberent reſpectum juvenum optimæ vitæ aliquo tempore Eccleſiæ inſervientium, ibi — *Ricordando in oltre che nell'elezione delli Beneſiziati ſi abbia ſempre riguardo di darli a quelli Giovani di buona vita, che averanno ſervito per qualche tempo la Chieſa, &c.* Quæ ſanè loquendi formula inſpecto ſenſu obvio non important præceptum poſitivum non eligendi alios, qui non haberent requiſitum Servitii Eccleſiæ, ſed optimam, & Canonicam præſeferunt inſinuationem, & monitionem, ut Capitulum in electionibus oculos, mentemque converteret ad Perſonas probas, & meritis Eccleſiaſticis decoratas, illoque ſignanter ſervitii Eccleſiæ, abſque tamen præciſa obligatione non nominandi alios dignos, meritos dicto ſervitio carentes. Quam ſanè intelligentiam ex pluribus Domini deſumpſere, & primo ex quo præcipuum requiſitum à Fundatore volitum in Beneficiaris fuit probitas morum, & merita, ibi — *Se non eleggeranno i buoni, e meritevoli gravo eorum conſcientiam*, cùm autem quis poſſit eſſe multipliciter emeritus ad obtinenda Beneficia etiam ſine illo requiſito ſervitii Eccleſiæ, dicendum eſt, quòd dum principaliter Fundator requiſivit merita in genere, illud ſpeciale ſervitii Eccleſiæ conſequutivè adjectum non propoſuerit per modum præcepti, ſed per modum commendationis, & conſilii cæteris paribus. Aliàs in concurſu Theologi ex. gr. vel Canoniſtæ, qui Eccleſiæ non inſervierit cum ſimplici Clerico vulgariſſimæ ſcientiæ, ſed Eccleſiæ emancipato, juxta mentem Fundatoris, iſte, & non ille in electione præferendus eſſet, quod affirmari nequit, quia Fundator per modum regulæ voluit, ut Beneficiati eſſent emeriti, inter autem merita ad obtinenda Beneficia primum locum obtinet doctrina, & rerum Eccleſiaſticarum ſcientia, *cap. Cùm in cunctis de elect. cap. Grave nimis de præbend. Cleric. par.* 1. *de ætat. & qualit.* Concil. Trid. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 18. Pariſ. *de reſignat. lib.* 4. *quæſt.* 4. *num.* 2. cùm aliis plena manu congeſtis per Garz. *de Benefic. quæſt.* 7. *cap.* 7. *per tot.*

9 Secundò quia non dixit Fundator, quòd Canonici debeant omnino eligere Eccleſiæ ſervitio emancipatos ſub pœna nullitatis electionis, ſi non eligerent, ſed juſſit, ut de illis habendus eſſet reſpectus, ibi, *riguardo*, quòd verbum juxta ſenſum proprium, & grammaticale non importat obligationem, ſed commendationem; Nec in ſubjecta materia, juxta juris diſpoſitionem aliter interpretandum eſt, quia licèt in jure Canonico Electores eligere graventur illos de gremio Eccleſiæ, ut in *Can. Nullus invitis diſt.* 61. ibi — *Ut quilibet habeat fructum ſuæ militiæ in Eccleſia, in qua ſuam tranſegit ætatem*, & magna fuerit inter veteres Canoniſtas quæſtio, majore parte Capituli eligente unum de aliena Eccleſia, minore alterum de eadem, utra electio prævalere debeat; Gloſſ. *tamen magiſtralis in cap. Cùm inter* 21. *de elect.* relatis juribus Canonicis pro utraque opinione militantibus ſequitur illam, quòd electio de extraneo facta à majori parte prævalere debeat, quia in nullo Textu Canonico imponitur pœna nullitatis electionis factæ de extraneo, poſthabito gremiali Eccleſiæ; Proindeque jura ſtatuentia prælationem eorum de Eccleſia potius id ſtatuere videntur ex ratione magnæ honeſtatis, & convenientiæ, quam neceſſitatis actum contrarium inficientis, ibi — *Tamen dixit* (& melius ut mihi videtur) *quòd electio facta à majori parte Capituli prævalet undecumque, ſive de ſua Eccleſia eligat, ſive de alia, dummodo aliud Canonicum non obſiſtat* — Et infra, *quid reſpondebis illi cap.* 16. *diſt. nullus, &c. dicas quòd verum eſt, quòd ita deberet fieri, & honeſtum eſſet, & de jure eſt, Si tamen major pars aliter facit, valet, quia in hoc renunciavit juri ſuo.* Idque ipſum tradit alia optima Gloſſ. *in cap. Ne pro defectu* 41. *de elect.* ibi — *Dico, quòd primò debet inquirere* (ideſt Metropolitanus ad quam devoluta fuerat electio) *perſonas Eccleſiæ vacantis, & eligere de gremio ipſius Eccleſiæ, & illud debuit fieri per illa jura diſt.* 16. *Can. Nullus, &c. ſed ſi hoc non fecerit, nihilominus valebit electio, nam multa fieri non debent; facta tamen manent, &c. & nuſquam invenies; quòd propter hoc caſſetur electio*, & tenent communiter relati per Garz. *de Benefic. lib.* 7. *cap.* 9. *num.* 6. *&* 7. & requiſitum illud ſervitii Eccleſiæ tunc demum eſt ſemper conſiderandum modo ſpeciali, & quodammodo obligatorio, quoties eligentium Vota ſcinderentur in duas partes æquales, tunc enim cæteris paribus, qui eſt de gremio Eccleſiæ præferendus eſt extraneo, Garz. *loco citat. ſub num.* 8. Rot. *deciſ.* 413. *num.* 1. *par.* 1. *diverſ.* Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 2. *cap.* 3. *num.* 19.

Tertiò, ac fortiùs, quia ſæpedictus Fundator; Ca- 10
nonicis tranſgredientibus ejus optimas inſinuationes, & Canonica Conſilia non impoſuit pœnam nullitatis actus electionis, ſed gravavit eorum conſcientias; Unde fit, quòd ad ſummum Canonici poſthabitis Inſervientibus Eccleſiæ reddere debent rationem in foro pœnitentiario, non autem in foro externo; Prout in ſpecie habetur, quòd licèt juxta ſtrictam Sacrorum Canonum Cenſuram Electores Eccleſiaſtici in Beneficiis etiam ſimplicibus Curam Animarum non habentibus nequeant præſentare dignum omiſſo notabiliter digniori *cap.* 2. *de offic. Cuſtod.* ibi — *Ut ad hoc opus tales ordinentur, quales meliores, & ſanctiores eſſe viderit cap. Conſtitutis de appellat.* ibi — *Sub animæ periculum Canonicos adjuravit, ut ſecundùm Deum, & juxta conſcientiam ſuam unum eligerent, quem Eccleſiæ magis utilem, & idoneum reputarent, cap. unico, ut Eccleſiaſtic. benefic. ſine diminut.* conferant, ibi — *Debuiſti Eccleſiaſticum Officium, & Beneficium in perſona magis idonea diſpenſare*, & tradunt communiter Summiſtæ, & Theologi poſt S. Thomam 2. 2. *quæſt.* 63. *art.* 1. *&* 2. *quæſt.* 185. *art.* 3. *& quodlibet* 4. *art.* 15. *& quodlibet* 6. *artic.* 9. Sanchez *conſil. lib.* 2. *cap.* 1. *dubit.* 2. *num.* 16. Azor. *Inſtit. moral. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 15. *n.* 6. Caſtropal. *oper. moral. tom.* 2. *tract.* 13. *diſput.* 2. *punct.* 11. §. 2. Mend. Stater *opin. differt.* 13. *quæſt.* 17. *num.* 261. & ex noſtris Barboſ. *de Paroch. cap.* 2. *num.* 98. *& in cap. Cùm nobis* 19. *de elect. num.* 3. Garz. *de Benefic. par.* 7. *cap.* 16. *num.* 2. *cum ſeqq.*

Conveniunt tamen æquè Theologi, & Canoniſtæ, 11
quòd electio facta de digno omiſſo digniori ſuſtinetur, & non retractatur, ſed eligentes omittentes digniorem ſine debita cauſa peccant contra Juſtitiam diſtributivam, S. Thomas *in dict.* 2. 2. *quæſt.* 63. *artic. ad tertium*, & cæteri Theologi, & Canoniſtæ ſupra citati, quibus additur Dec. *conſil.* 129. *num.* 2. ubi probat Abbatem contrarium ſentientem, Fagnan. *in cap. Cùm dilectus num.* 18. *&* 19. *de conſuetud. & in*

cap.

cap. Cùm autem num. 29. *&* 30. *de Jurepatr.* Rota *deciſ.* 65. *num.* 8. *par.* 1. *recent.*

12 Quarto demum, quia quando Fundator voluit inſtituere Juſpatronatus paſſivum favore certarum perſonarum, uſus eſt verbis imperativis, & præceptivis directis Capitulo ad hoc, ut illos omnino eligant, & cæteris præferant, ibi – *Per l'affetto, che ho portato al ſopradetto Don Tomaſo, e per gli obblighi, che ho a lui, ed al Signor Guidobaldo ſuo fratello, ordino, e voglio, che ogni volta, che in caſa ſua, e ſuoi deſcendenti in perpetuo vi ſia qualche perſona atta, a poter godere uno di queſti Benefiziati venendo la vacanza, e domandandolo il Capitolo, che averà la nominazione, gli lo debba dar ſempre, e lo debba preferire ad ogn'altro* – Si ergo ubi Fundator voluit inſtituere Juſpatronatus paſſivum, ſcivit illud ordinare, & ordinavit verbis præceptivis, & obligatoriis, ibi: *Glelo debba dar ſempre*, ubi qualificando eligendos in genere, & inſervientes Eccleſiæ uſus non eſt hac formula præceptiva, & neceſſitativa, ſed altera reſpectus, ſeu reflexionis, & conſiderationis gravando tantùm eligentium conſcientias, certè non voluit ad illorum favorem inſtituere Juſpatronatus paſſivum tribuens Jus dictæ Eccleſiæ inſervientibus ad rem, ſeu Beneficium, ſed facere intellexit peculiarem commendationem, & inſinuationem Canonicam regulandam ad formam Juris communis, cum quo præſumitur Fundatores ſe conformare voluiſſe Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 27. *num.* 33. Rota *in Aprutina Beneficii* 19. *Junii* 1715. §. *Nam quamvis* coram R. P. D. meo Scotto.

Ex quibus manet dilucidè probata prima pars aſſumpti, quòd Sparapanus ſub obtentu dicti Juriſpatronatus paſſivi nequit à controverſa Inſtitutione repellere Madagninum à majori parte Capituli electum, ſed in omni caſu ubi ex ſuppoſitione dictum Juſpatronatus adeſſet, viſa fuit juſtificata ſecunda pars aſſumpti, quòd Madagninus non careat requiſito ſervitii Eccleſiæ, cùm de tempore quo traxit moram in Patrio Oppido, jugiter intenderit in Auditorium Sacroſanctum Sacrificii Miſſæ celebrantium, & frequenter etiam cotta indutus in Majoribus, & Solemnioribus Miſſis Thuribulum geſtaverit, aliaque ſimilia expleverit Eccleſiaſtica miniſteria ſuæ ætati accommodata, ut ex atteſtatione plurium Canonicorum. Parum officiente, quòd miniſteria præſtita per Sparapanum ſint majora, & longioris temporis, quia Fundator conſideravit ſervitia, quæ præſtari poterant à Juvenibus, nec quidem diuturna, ſed pro aliquo tempore, ibi – *Sì abbi ſempre riguardo di darli a quelli Giovani di buona vita, che averanno ſervito per qualche tempo la Chieſa* – Unde mens Fundatoris ſatis adimpleta dicitur mediante electione Adoleſcentis pro aliquo tempore Eccleſiam inſervientis, quamvis poſthabitus fuiſſet Sacerdos majoris, & diuturnioris ſervitii requiſitum oſtendens, & in omni caſu licèt melius, & honeſtius fuiſſet eligere habentem prærogativam majoris, quam minoris ſervitii; Tamen non ideo facta electio ejus, qui minùs ſervierit, irritari debet optimo argu-
13 mento ducto à ſupradictis propoſitionibus, quòd electio minùs digni, & de non gremio Eccleſiæ redargui poteſt de injuſtitia purganda in foro conſcientiæ, non verò in foro fori mediante actus nullitate; Quamvis cæteroquin in caſu præſenti Canonici per actum publicum declaraverint, quòd in electione Madagnini impleverint voluntatem Teſtatoris, citra quòd ullum in conſcientia ſenſerint offendiculum, id quod de Jure præſumitur, juxta famigeratum principium, de quo latè Barboſ. *tract. varii axiom.* 36. *num.* 4. *cùm ſeq. & in Valentina Beneficii* 7. *Junii* 1694. §. *Addebatur verſicul. & demum*, coram R. P. D. meo Priolo.

Et ita utraque, &c.

ARGUMENTUM.

Exigente Fundatore in Præſentando ad Beneficium gradus Magiſterii in Sacra Theologia, aut Doctoratus in decretis, aut Licentiaturæ in approbata univerſitate, an poſſit præſentari ad Beneficium ille, qui habet ſolùm gradum Baccalaureatus, aut gradum Magiſterii obtentum à Collegio Doctorum?

SUMMARIUM.

1 *Gradus Baccalaureatus non ſufficit ad effectum aſſequendi, aut retinendi Beneficium, exigente Fundatore in Perſona præſentanda qualitates Doctoratus Magiſterii, aut Licentiaturæ in aliqua approbata univerſitate? & num.* 4.

2 *Nec ad dictum effectum ſufficit Gradus Magiſterii, à Collegio Doctorum Mediolani obtentus? & num.* 5.

3 *Sed requiruntur prædictæ qualitates in præſentando de tempore præſentationis.*

6 *Urgentibus magna utilitate, aut neceſſitate Eccleſiæ, Beneficium debitum Doctori, aut Magiſtro, &c. ex diſpenſatione Apoſtolica conferri poteſt non Doctori, neque Magiſtro.*

7 *Cappellania debita certo generi Perſonarum, an, & quando conferri poſſit non qualificato.*

CASUS XVIII.

IN limine fundationis Beneficii appoſuit quidam Fundator de conſenſu Ordinarii conditionem, quòd præſentandus ad illud debeat eſſe Magiſter in Sacra Theologia, aut Doctor in decretis, aut Licentiatus in aliqua approbata univerſitate, addito inſuper ei onere celebrandi, aut celebrare faciendi Miſſam Quotidianam pro ejus Anima; Obtinuit ex præſentatione Patroni hoc Beneficium, quidam Clericus, qui erat inſignitus tantummodo gradibus Baccalaureatus, in publica univerſitate; & Magiſterii à Collegio Doctorum Mediolani obtenti; Quæro, an hujuſmodi Gradus ſuffragari poſſit ad effectum retinendi dictum Beneficium.

Cui quæſtioni breviter reſpondeo *Negativè*. Etenim 1
Fundator in perſona præſentanda expreſsè requiſivit qualitates Magiſterii in Theologia, aut Doctoratus in decretis, aut Licentiaturæ in aliqua approbata Univerſitate; nulla penitùs facta mentione gradus Baccalaurei, unde hujuſmodi gradus ſuffragari eidem perſonæ minimè poteſt, nec ad effectum acquirendi, nec retinendi dictum beneficium, cùm ſit totaliter diverſus à præfatis gradibus ab eodem Fundatore deſideratis.

Minuſque ſuffragari poteſt ad eumdem effectum al- 2
ter gradus Magiſterii à ſupradicto Clerico obtenti à Collegio Doctorum Mediolani; quoniam promoti in hoc Collegio non gaudent qualitatibus, & privilegiis, quibus gaudent promoti in publica Univerſitate; non obſtante Privilegio Pii IV. eidem Collegio conceſſo; urget enim in contrarium Conſtitutio Sancti Pii V. *la* 60. *incipien. Quamvis Bullar. nov. tom.* 2. revocatoria omnium Privilegiorum Officialibus, & aliis quibuſcumque conceſſorum creandi Doctores, Licentiatos, & Magiſtros. Sed ad effectum acquirendi, aut 3
retinendi præfatum beneficium omnino requiritur gradus Magiſterii in Sacra Theologia, aut Doctoratus in Decretis, aut Licentiaturæ in aliqua approbata Univerſitate; & quidem actu de tempore præſentationis, & non ſufficit quod adſit in habitu ad actum reducendus infra tempus legitimam, ſeu poſt præſentationem, ad *Text. in cap. Si eo tempore de reſcript. in* 6. Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi alleg.* 72. *num.* 104. Rot. *deciſ.* 23. *num.* 14. coram Priolo, *& deciſ.* 680. *n.* 4. coram Buratto; & in ſimilibus terminis Magiſterii, Licentiaturæ Doctoratus ex lege Fundationis requiſiti, eadem Rot. *in Auguſtana Canonicatus* 25. *Januar.* 1709. §. *Minime cum ſeq.* coram R. P. D. Aldrovando.

Et ita quoad gradum Baccalaureatus reſolutum fuit 4
à Sacra Congregatione Concilii, me ſtudente apud R. P. D. meum Petra *in Uliſbonen. Gradus* 30. *Martii* 1715. ubi cum in limine fundationis inſignis Col-

legiatæ

legiatæ Sancti Thomæ Apoſtoli ex benignitate Sanctiſſimi Domini Noſtri feliciter regnantis in Cappella Regia Ulixbonenſi erectæ, ab Ordinarii juriſdictione exemptæ, ac Regis Patronatui ſuppoſitæ; fuerit ab eodem Summo Pontifice demandatum, quòd *in ea Decanatus, qui principalis, & prima Dignitas pro Decano, qui actu in Sacra Theologia Magiſter, aut in decretis Doctor, vel Licentiatus in publica, & approbata Univerſitate exiſtat, ſeu infra annum à die ſuæ inſtitutionis gradum Magiſterii in Theologia, aut Doctoratus, vel licentiatus in decretis in publica, & approbata Univerſitate hujuſmodi ſuſcipere omnino teneatur* — Et cùm hujuſmodi Decanatum obtinuerit ex Regia nominatione Joſeph Emanuel ex Comitibus de Atalaja gradu Baccalaurei in Univerſitate Colimbrienſi tantummodò inſignitus; dubitatum fuit — *An gradus Baccalaurei, de quo agitur, ſuffragetur Joſeph Emanuel ad retinendum Decanatum Collegiatæ Sancti Thomæ in caſu, &c.* — cui Sacra Congregatio reſpondit — *Negativè, ſed conſulendum Sanctiſſimo pro gratia relaxationis decreti.*

5 Et quoad gradum Magiſterii reſolutum fuit, me ſtudente apud R. P. D. meum Anſidæum *in Novarien. Doctoratus 8. Auguſti* 1716. ubi cum quidam Joannes Antonius Paſtorius fuiſſet à Sancta Sede proviſus de Canonicatu cum Præbenda Theologali in Collegiata Sancti Juliani Oppidi Guardiani, ea præſcripta lege; *Ut infra annum proximum gradum Magiſterii in Theologia in aliqua approbata Univerſitate Studii generalis ſuſcipere teneatur*; Et cùm Capitulum dicto Paſtorio diſtributiones denegaverit, eo quia gradum Magiſterii non à publica aliqua Univerſitate, ſed à Collegio Doctorum Mediolani obtinuerat; diſputatum fuit — *An gradus Magiſterii obtentus à Collegio Mediolani ſuffragetur in caſu, &c.* Et Sacra Congregatio reſpondit — *Negativè* — uti etiam antecedenter ab eadem reſolutum fuit *in Mediolanen. inſtante Collegio Doctorum die* 12. *Decembris* 1654. *& in Comen.* 15. *Septembris* 1674. ibi — *Sacra hæc Congregatio viſis Privilegiis, & aliis juribus exhibitis poſt maturam diſcuſſionem cenſuit promotos in dicto Collegio non gaudere qualitatibus, & privilegiis, quibus gaudent promoti in publica Univerſitatè, de quibus loquitur Sac. Concilium ad præſcriptum reſolutionis Sac. Congregationis* —

6 Cæterùm urgente utilitate, aut aliqua gravi neceſſitate, ex. gr. ſi non adeſſet ullus, qui vellet inſigniri qualitate Doctorali, Magiſterii, aut Licentiaturæ, attenta tenuitate redditnum, & multiplicitate onerum beneficii; Ne hoc remaneret vacans poſſet ex diſpenſatione Apoſtolica conferri perſonæ dd. gradibus à Fundatore requiſitis non inſignitæ; juxta reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in Pientina Laureæ Doctoralis* 16. *Maji* 1716. ſuperiùs relat. *Par. I. Can. V.*

7 *Caſ. XVI, num.* 5. Sicuti Cappellania actu Sacerdotalis de Jurepatronatus; & habens annexum onus Miſſarum ſi non compareat, nec inveniatur ullus Sacerdos, qui velit illam acceptare, poteſt conferri ſimplici Clerico de conſenſu Patroni, qui teneatur Miſſas celebrari facere, ea ratione, quia quoties qualificatus non comparet, nec petit beneficium ſibi debitum, videtur juri ſuo renunciare, & Summus Pontifex non tenetur illum quærere; juxta reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in Ariminen. Cappellaniæ* 28. *Junii* 1704. & docent Corrad. *in prax. benefic. lib.* 2. *cap.* 12. *à n.* 59. *ad* 62. Gonzal. *ad regul.* 8. *gloſſ.* 56. *num.* 88. *& ſeq.* Rot. *in Dertuſen. Beneficii* 29. *Aprilis* 1701. §. *Licèt* coram R. P. D. Lancetta, *& in Valentina Beneficii* 16. *Januarii* 1704. §. *Quamvis* coram eodem, *& in Barchinonen. Beneficii* 13. *Januarii* 1710. §. *Replicationi* coram R. P. D. Aldrovando.

ARGUMENTUM.

Sacerdos gravatus oneribus Miſſarum non poteſt recipere nova onera, niſi utriſque intrà modicum tempus poſſit ſatisfacere.

SUMMARIUM.

1 *Cappellani gravati aliis oneribus Miſſarum non poſſunt recipere nova onera, & novas eleemoſynas pro Miſſis manualibus, niſi poſſint utriſque oneribus intrà modicum tempus ſatisfacere.*

CASUS XIX.

CAppellani Eccleſiæ A. non obſtantibus innumeris oneribus Miſſarum per ipſos ſatisfaciendarum, receperunt innumeras eleemoſynas Miſſarum manualium, quas pia devotio Populi obtulit cuidam miraculoſæ Imagini Beatæ Virginis; Sed quia his magnis oneribus Miſſarum per ipſos ſatisfieri minimè poterat intrà modicum tempus, proinde ſupplicarunt in Sacra Congregatione Concilii pro conceſſione Brevis Apoſtolici inveſtiendi in tot bonis ſtabilibus dictas eleemoſynas, ad effectum celebrandi ſingulis annis in perpetuum tot Miſſas, quot capient fructus retrahendi ex inveſtimento dictorum bonorum.

Quæritur. An hujuſmodi Privilegium, ſeu Breve Apoſtolicum ſit eis concedendum?

Reſpondendum ſentiebam — *Negativè*, quia Cap- 1
pellani prædicti gravati aliis oneribus Miſſarum, non poterant recipere nova onera, & novas eleemoſynas pro Miſſis manualibus, niſi poterant utriuſque oneribus intrà modicum tempus, ſcilicet intrà menſem, aut 50. aut 60. dies ſatisfacere, & niſi fecerint proteſtationem, ſe non poſſe ſatisfacere tot Miſſis, qua proteſtatione non obſtante, adhuc offerentes voluerint, quòd ipſi Cappellani reciperent dictas eleemoſynas, juxta decretum Urbani VIII. *de Miſſ. celebr.* quod ita ſe habet — *Eleemoſynas verò manuales, & quotidianas pro Miſſis celebrandis, ita demum iidem accipere poſſint, ſi oneribus antea impoſitis, ita ſatisfecerint, ut nova quoquè onera ſuſcipere valeant; alioquin omnino abſtineant ab hujuſmodi eleemoſynis etiam ſponte oblatis in futurum recipiendis, & capſulas auferant ab Eccleſiis cum inſcriptione illa*, ELEEMOSINA PRO MISSIS — Et juxta reſolutionem Sacræ Congregationis Concilii apud Dian. *tract.* 1. *de celebr. Miſſar. reſol.* 48. *num.* 2.

Unde Epiſcopus in hoc Caſu debet celebrari facere à dictis Cappellanis in Eccleſia A. tot Miſſas, quot celebrari ab eis poſſunt; Cæteras vero Miſſas celebrari facere debet in aliis Eccleſiis, uſque ad complementum numeri Miſſarum correſpondentis eleemoſynis.

Et ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in una Florentina Miſſarum* 20. *Februarii* 1712. *& 5. Martii ejuſdem anni.*

ARGUMENTUM.

Impoſito onere Miſſarum à Fundatore in limine fundationis Cappellaniæ, & diminutis redditibus pro earum celebratione aſſignatis, an, & quando earumdem reductio concedenda ſit?

SUMMARIUM.

1 *Legatum concipi poteſt* taxativè, *vel* demonſtrativè, *& quando dicatur taxativè, aut demonſtrativè conceptum.*

2 *Reductio Miſſarum conceditur, quando legatum eſt taxativè conceptum; Sed limita, ut num.* 5. *uſque ad* 8.

3 *Reductio Miſſarum quomodo ſit facienda?*

4 *In reducendis diverſis oneribus potius reducenda ſunt alia onera; quam onus Miſſarum.*

9 *Reductio Miſſarum non conceditur, quando Legatum eſt demonſtrativè conceptum.*

CASUS XX.

INjungentibus Fundatoribus Cappellaniarum in limine fundationis Cappellanis onera Miſſarum, ſæpius contigit, quòd fructus aſſignati ab eiſdem Fundatoribus non correſpondeant præfatis oneribus Miſſarum, itaut Cappellani cogantur recurrere ad Sacram Congregationem Concilii pro reductione eorumdem onerum. Unde quærendum hìc duxi, an, & quando concedenda ſit hujuſmodi reductio?

Pro cujus reſolutione ſciendum eſt, quòd Legatum 1

Miſſa-

Miſſarum concipi poteſt *taxativè* nimirum, quando Fundator incipit à quantitate, ſeu legat determinatam quantitatem rei, ſeu pecuniæ, & deinde injungit onus Miſſarum. *Et demonſtrativè* ſcilicet quando Teſtator incipit ab onere, & deindè legat, ſeu aſſignat quantitatem rei.

2 Quando legatum Miſſarum eſt taxativè conceptum, tunc conceditur reductio Miſſarum, juxta Menoch. *conſ.* 1162. *num.* 17. §. *Secundus eſt caſus*, Gratian. *diſcept.* 988. *num.* 17. *& ſeqq.* Rota coram Merlin. *deciſ.* 55. *num.* 6. & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Camerinen. reductionis Miſſarum die* 24. *Julii* 1677. *in Brixien. ſub die* 1. *Decembris* 1685. *Piſtorien. ſub die* 28. *Septembris* 1686. *in Romana celebrationis Miſſarum* 31. *Martii* 1696. *& in Romana legati* 7. *Octobris* 1679. *& in Firmana reductionis Miſſarum* 24. *Auguſti* 1686. *& in Romana reductionis onerum* 16. *Maji* 1699.

3 Reductio autem Miſſarum eſt facienda ad ratam fructuum bonorum aſſignatorum, juxta reſolutionem ejuſdem Sacræ Congregationis *in Comen. Reductionis Miſſarum* 26. *Aprilis* 1698.

Si autem contingat Cappellaniam eſſe gravatam diverſis oneribus, ex. gr. Miſſarum, & Chori, & eſſe locum eorumdem reductioni ob diminutionem reddi-
4 tuum; Regula generalis eſt, quod in reducendis dd. oneribus potiùs reducendum ſit onus Chori, quàm Miſſarum ea ratione, quia plus ſuffragii capit Anima defuncti ex celebratione Miſſarum, quàm ex recitatione in Choro Divini Officii, vel Beatæ Virginis, aut Defunctorum. Pagnan. *in cap. Ex parte de Conſtit. num.* 34. Monacell. *Formular. legal. form.* 19. *tit.* 10. *par.* 1. *num.* 25. *& ſeq. pag.* 219. Hæc tamen regula limitationem recipit in caſu contrariæ mentis Teſtatoris; in hoc enim caſu reductio oneris Miſſarum, & Chori facienda eſt proportionabiliter, & pro rata, quia, ut inquit Paſſerinus *de ſtatu Hominum tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 4. *num.* 1101. Dei honor, & Eccleſiæ Cultus, & hominis juſti utilitas plurium requirit exercitia virtutum, & bonorum operum; & ita me ſtudente apud R. P. D. meum Anſidæum reſolutum fuit ab eadem Sacra Congregatione *in Bracharen. reductionis onerum* 11. *Septembris* 1717. ubi cum notabiliter diminuti fuiſſent redditus nonnullarum Cappellaniarum indiſtinctè à Fundatore aſſignati pro oneribus Miſſarum, & Chori; Cappellani ſupplicarunt pro reductione utriuſque oneris pro rata; Unde propoſito dubio -- *An, & quomodo ſit locus reductioni Miſſarum, & Chori, ſeu potius reducendum, vel debendum ſit tantum onus Chori in caſu, &c.* Reſponſum fuit -- *Eſſe locum reductioni utriuſque oneris juxta modum propoſitum ab Archiepiſcopo* --

5 Sed tamen in aliquibus caſibus etiamſi legatum ſit conceptum *taxativè*, non conceditur reductio Miſſarum.

Primò. Si Teſtator legaverit redditus conſiſtentes in locis Montium pro celebratione Miſſarum obligando hæredem ad ſupplendum in caſu inexigibilitatis, tunc ſequuta diminutione redditu um, non conceditur reductio Miſſarum; ut reſolvit Sac. Congregatio Concilii *in Romana reductionis Miſſarum* 7. *Septembris* 1697.

6 Secundò. Nec hujuſmodi reductio Miſſarum eſt facienda, ſi Teſtator obligaverit totam hæreditatem pro illarum celebratione, & hæredes dederint aliquam proprietatem loco Pio, cujus fructus deinde diminuantur, ut reſolvit eadem Sacra Congregatio *in Neapolitana ſub die* 21. *Maji* 1678. *& in Romana* 3. *Februarii* 1685. *& in Lucana* 15. *Decembris* 1685. *& in Interamnen.* 18. *Maji* 1686.

7 Tertiò. Nec eſt concedenda reductio Miſſarum, ſi Teſtator injunxerit hæredi aſſignare redditum annuum, & ipſe aſſignavit Prædia, quæ poſtea deteriorata remanſerunt, quia cum legatum ſit factum in annuo redditu, remanet ſemper gravata hæreditas, ut reſolvit eadem Sacra Congregatio *in dicta Romana die* 3. *Februarii* 1685. *& in Lucana reductionis Miſſarum* 15. *Decembris ejuſdem anni.*

8 Quartò. Nec reductio Miſſarum eſt concedenda, ſi redditus ſint diminuti ex eo, quòd hæres, qui tenebatur ſolvere annuam ſummam, aſſignaverit loco illius prædium præter voluntatem Teſtatoris, quia non poterat hæres obligationem ſui auctoris novare per aſſignationem, & certi Prædii ſuppoſitionem, loco generalis hypothecæ, cum numquam liceat hæredi præjudicare facto ſui Auctoris, & ſpecialiter in materia Miſſarum, in qua latiſſima interpretatio adhibetur adverſus hæredes. Carol. Anton. de Luca *in obſervat. ad deciſ. de Franch.* 236. *num.* 4. Olea *deciſ. tit.* 14. *quæſt.* 5. *num.* 20. & reſolvit Sacra Congregatio Concilii *in Neapolitana Miſſarum* 21. *Maji* 1678.

Quando verò Legatum eſt demonſtrativè conceptum, 9
ſeu incipit ab onere, tunc diminutis redditibus reductio Miſſarum non conceditur, ſed hæredes tenentur ad ſupplementum. Tondut. *quæſt. benefic. tom.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 162. *num.* 5. Paſqualin. *de Sacrific. tom.* 2. *quæſt.* 1023. & ſæpiſſimè fuit reſolutum à Sacra Congregatione Concilii *in Cavallicen. Miſſarum* 27. *Martii* 1677. *in Lucen. reductionis Miſſarum* 28. *Auguſti* 1683. *& in Novarien. reductionis Miſſarum* 29. *Julii* 1690. *& in Lucana reductionis Miſſarum* 11. *Januarii* 1684. *& in Cremen. reductionis Miſſarum* 17. *Auguſti* 1697. & noviſſimè me ſtudente apud R. P. D. meum Lambertinum *in Faraonen. Reductionis Miſſarum* 7. *Maji* 1718. ubi cùm fuerit injunctum à quodam Fundatore duobus Cappellanis, ut celebrarent duas Miſſas quotidianas in Eccleſia Fratrum Cappuccinorum Sancti Antonii loci de Laule, juſſit ad hunc effectum ſuo hæredi, ut ex fructibus hæreditariis ſolverentur unicuique Cappellano ſcuta 25. monetæ Romanæ pro qualibet; Sed quia tractu temporis aucta fuit eleemoſyna Miſſarum; itaut inveniri non potuerint Sacerdotes, qui pro tenui eleemoſyna relicta onus aſſumere voluerint celebrationem Miſſarum, ſupplices preces porrectæ fuerunt pro reductione duarum Cappellaniarum ad unam tantùm Cappellaniam, & Miſſam quotidianam unde propoſito dubio -- *An ſit locus reductioni Miſſarum cum duobus Cappellanis ad manualem, ſeu potius unioni Cappellaniarum ad unam tantum quotidianam, in caſu, &c.* -- reſponſum fuit -- *Negativè* -- quia hujuſmodi legatum ab EE. PP. recognitum fuit demonſtrativè, & non taxativè conceptum.

ARGUMENTUM.

Quando onus eſt injunctum legatario *taxativè* ad fructus rei legatæ diminutis fructibus conceditur reductio oneris.

SUMMARIUM.

1 *Reductio oneris conceditur, quando legatum eſt taxativè conceptum, ſecus quando eſt demonſtrativè conceptum.*

CASUS XXI.

Quidam reliquit Eccleſiæ A. ſcuta 6000. in forma legati, adjuncto dictæ Eccleſiæ onere præſtandi ſummam ſcutorum 100. Præpoſito, & ſcutorum 50. quatuor Canonicis pro unoquoque taxativè ex fructibus dd. ſcutorum 6000. ſed quia dicti fructus hic, & nunc inveniuntur diminuti, & inſufficientes ad præſtandas dictas ſummas, Eccleſia legataria ſupplicavit pro reductione dictarum ſummarum ad ratam fructuum.

Quæritur, an ſit concedenda hujuſmodi reductio?

Reſpondeo affirmativè. Quia onus præſtandi dictas 1
ſummas fuit injunctum Eccleſiæ legatariæ taxativè ad fructus ſcutorum 6000. & fructus non ſunt diminuti ex culpa Eccleſiæ legatariæ.

Quando enim onus adjicitur Eccleſiæ legatariæ ſolvendi aliquam annuam præſtationem *taxativè* ex fructibus rei legatæ, & fructus non diminuatur ex culpa Eccleſiæ, ipſa Eccleſia non tenetur ad majorem annuam ſummam, quam important fructus ipſorum bonorum: Quidquid ſecus eſſet, ſi Teſtator injunxiſſet onus adimplendi aliquod opus *indiſtinctè* relinquendo aliquod capitale, Gratian. *diſceptat. forenſ. cap.* 916. *num.* 14. *& ſeqq.* Pignatell. *tom.* 6. *conſult.* 69. *n.* 3. Rot. *deciſ.* 165. *par.* 9. *& deciſ.* 55. coram Merlin. In primo caſu onus reducitur ad fructus præſentes ex ea ratione, quia legatum primo loco expreſſum cenſetur

habere

habere clauſulam, ut teneatur Legatarius ex fructibus onus adimplere, ſicque ad ratam eorum reductio ſemper dari debet.

Et ita ſentiebam *in una Senen. reductionis fructuum Canonicatuum* 20. *Februarii* 1712. ſed Eminentiſſimi PP. definiverunt *negativè*, ex eo, quòd exiſtimarunt diminutionem dictorum fructuum rei legatæ eſſe imputabilem Eccleſiæ legatariæ.

ARGUMENTUM.

An, & quando obligatio Anteceſſorum non liget ſucceſſores, ad effectum eis denegandi reductionem Miſſarum?

SUMMARIUM.

1 *Conceſſa reductione, Miſſæ ſunt reducendæ ad numerum correſpondentem diminutioni capitalium.*
2 *Obligatio Anteceſſorum an, & quando liget ſucceſſores ad effectum ei denegandi reductionem Miſſarum?*
3 *Tranſactio perſonalis, ut fiat realis requiritur Beneplacitum Apoſtolicum.*

CASUS XXII.

Titius reliquit fructus ad ſummam ſcutorum 28. variorum cenſuum Archipresbytero, & Sacerdotibus Terræ A. cum onere celebrandi Miſſam pro anima ſua quolibet die, & Archipresbyter, & Sacerdotes acceptarunt dictum legatum, & fecerunt obligationem adimplendi dictum onus Miſſarum pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus: Viventibus ſupradictis Archipresbytero, & Sacerdotibus hujuſmodi onus fuit adimpletum, ſed ſucceſſores, cùm fructus dicti legati ſint diminuti non propria culpa, petunt reductionem Miſſarum ad ratam correſpondentem fructus. Unde quæritur an, & quomodo concedenda ſit hujuſmodi reductio?

1 Reſpondeo eſſe concedendam reductionem Miſſarum, & ad manualem, quia hujuſmodi legatum non eſt demonſtrativè, ſed taxativè conceptum, & conſtat de diminutione redditum: Quapropter Miſſæ ſunt reducendæ ad numerum correſpondentem diminutioni capitalium, Paſqualig. *quæſt.* 1078. *num.* 2. ſicut enim animæ ſuffragiis non debent defraudari, ita neque congruo ſtipendio celebrantes, Alphonſ. de Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 1. *cap.* 16. *num.* 6.

2 Nec obſtat, quòd Presbyteri anteceſſores ſe obligarunt pro ſe, & ſuis ſucceſſoribus adimplendi dictum onus Miſſarum, quia hujuſmodi obligatio non potuit afficere ſucceſſores inter ſe diſſidentes, & quos nulla Collegialitatis, aut Communionis ſpecies conſtipavit, uti deſtituti ſignis ad illam requiſitis, de quibus loquitur Mantic. *deciſ.* 208. & R. P. D. Petra *in ſuis Comment. ſect.* 3. *num.* 19. Et conſequenter unuſquiſque illorum eſt ſuæ voluntatis Dominus, ac proinde non tenetur ad relevationem promiſſionis facti anteceſſorum qualiſcumque fuerit, Rot. *deciſ.* 494. *n.* 13. *par.* 18. *tom.* 2. *recent. Et obligatio facta inter Eccleſiaſticas perſonas non ligat ſucceſſores*, Tuſch. *lit. F. concluſ.* 350. *num.* 5. Ancharan. *conſil.* 34. *num.* 11.

3 Et licèt admittatur extenſio dictæ obligationis ad ſucceſſores, adhuc illa eſt inefficax ex defectu Beneplaciti Apoſtolici, cujus interventus requiritur ad hoc, ut tranſactio perſonalis fiat realis *ex cap. Veniens de tranſact. ubi gloſſ. in verb. confirmatum*, Rot. *deciſ.* 270. *num.* 3. *par.* 4. *tom.* 2. & R. P. D. Petra *conſtit.* 6. *Honorii III. num.* 106.

Et ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione *in Alatrina reductionis Miſſarum* 20. *Februarii* 1712.

ARGUMENTUM.

Reductio Miſſarum facta ab Epiſcopo in limine fundationis Cappellaniæ ſuſtinetur, & hæredes facta dotatione in quantitate expreſſa per Teſtatorem ad nihil amplius tenentur, ſi ea tractu temporis minuatur, quoad fructus.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus an, & quando habeat facultatem reducendi onera Miſſarum ad minorem numerum? & num.* 2.
3 *Fundatio Miſſarum ubi eſt jam facta, & acceptata dicitur jus quæſitum Eccleſiæ, quod tollere nequeunt Epiſcopi.*
4 *Quando legatum ſtat demonſtrativè, tunc diminutis fructibus aſſignatis pro ejus adimplemento, hæres tenetur aliunde adimplere, ſecus ſi legatum ſtet taxativè.*
5 *Dote Beneficii legitimè aſſignata ab hærede in quantitate per Fundatorem expreſſa, hæres ad nihil amplius tenetur, ſi ea tractu temporis minuatur.*
6 *Taxativa favore piæ cauſæ, an, & quando reſolvenda ſit in demonſtrativam.*

CASUS XXIII.

Titius in ſuo ultimo teſtamento ordinavit hæredibus ſuis fundari Cappellaniam cum aſſignatione dotis ſcutorum 1000. extrahendæ ab hæreditate, vel in denariis, vel in bonis ſtabilibus, & cum reſervatione Juriſpatronatus activi favore eorumdem, itaut fructus dictorum ſcut. 1000. eſſent Cappellani, cum onere celebrandi in perpetuum Miſſam quotidianam.

Hinc pro adimplemento hujuſmodi diſpoſitionis, inſtiterunt hæredes coram Epiſcopo pro fundatione dictæ Cappellaniæ, qui eis conceſſit licentiam, ſed quia conſideravit, quod fructus dictorum ſcutorum non erant ſufficientes pro eleemoſyna Miſſæ quotidianæ, reduxit Miſſas ad minorem numerum; Quo caſu.

Quæritur. An hujuſmodi reductio Miſſarum fieri poterat ab Epiſcopo: Et an hæredes in caſu, quo fructus dotis aſſignatæ, juxta mentem Teſtatoris minuantur, teneantur ſupplere hujuſmodi defectum, & deterioramentum?

In ordine ad primum affirmativè de jure reſpondendum cenſeo; Quoniam de jure communi, & ex Concilio Tridentino competit Epiſcopis facultas reducendi onera Miſſarum ad minorem numerum, juxta Antonell. *de Regimin. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 14. *num.* 7. Barboſ. *de poteſt. Epiſcopi alleg.* 29. *num.* 1. *& ſeqq.* Corrad. *in prax. benefic. lib.* 2. *cap.* 11. *n.* 1. *& ſeqq.* Navarr. *in Manual. cap.* 25. *num.* 138. *in fine.* 1

Et licèt conſtitutio Urbani VIII. *de reduction. Miſſar.* prohibeat Epiſcopis fieri reductionem Miſſarum, tamen ipſa loquitur, quando fundatio Cappellaniæ cum onere Miſſarum eſt facta, & acceptata, juxta Barboſ. *de offic. Epiſcopi allegat.* 29. *num.* 5. *& in collect. ad Concil. ſeſſ.* 25. *de reform. cap.* 4. *n.* 10. non autem quando nondum eſt facta, nec acceptata, ſed eſt facienda, ut hic, tunc enim in limine fundationis fieri poteſt ab Epiſcopo reductio Miſſarum, ut diſtinguendo firmat Tondut. *quæſt. benef. par.* 3. *cap.* 172. *num.* 3. Diana *oper. moral. tom.* 2. *tract.* 1. *reſol.* 12. *n.* 2. *reſol.* 13. *& reſol.* 14. *num.* 3. Paſſerin. *de ſtat. Homin. tom.* 2. *quæſt.* 187. *art.* 3. *n.* 1050. *verſic. Ex quo colligendum.* 2

Et ratio diſtinctionis eſt, quia ubi fundatio Miſſarum eſt jam facta, & acceptata, dicitur jus quæſitum Eccleſiæ, ſeu Cappellæ, quod tollere nequeunt Epiſcopi ex prohibitione præallegatæ conſtitutionis, ſecus autem ubi res eſt in fieri, & antequam fundatio deducatur adeſt numerus Miſſarum ab Epiſcopo taxatur, & minoratur. In his enim terminis nondum Eccleſiæ jus eſt quæſitum, & conſequenter adhuc earum conſtitutio pœnalis non extenditur tanquam ad diverſum, & diverſa ratione munitum, ut in ſpecie diſtinguendo inter jus quæſitum, & quærendum, quod licèt primo caſu requiratur Apoſtolicus aſſenſus, non tamen in ſecundo, Turricell. *de rebus Eccleſiaſt. non alien.* 3

alien. cap. 15. *num.* 93. Rot. *deciſ.* 233. *n.* 6. *&* 7. *& deciſ.* 284. *num.* 8. *&* 9. *par.* 3. *lib.* 3. *diverſ.* & coram Puteo *deciſ.* 207. *num.* 1. *lib.* 2.

4 In ordine ad ſecundum quæſitum pro parte negativa declinandum exiſtimo; Quoniam non fuit injunctum hæredibus onus celebrare faciendi tot Miſſas cum aſſignatione ſtipendii, aut certi fundi pro dote, tunc enim etiamſi fundus non adſit vel deficiat, vel deterioretur, ſemper hæres tenetur aliunde adimplere onus, quia in hoc caſu quantitas pecuniæ relictæ dicitur ſtare demonſtrativè, juxta doctrinam Fælin. *in cap. Super literis de reſcript. & aliorum ſuperiùs relat. Caſ. XX.* Sed onus celebrandi Miſſas fuit injunctum Cappellano, & hæredibus ſolùm fuit injunctum onus aſſignandi dotem ſcutorum 1000. extrahendam ab hæreditate, quo caſu dos data pro fundatione Cappellaniæ dicitur ſtare taxativè, itaut ſi tractu temporis ipſa minuatur circa fructus, non exinde hæres tenetur ad ſupplementum, juxta Roſ. *conſult.* 61. *num.* 9. Surd. *de alimen. quæſt.* 26. *tit.* 4. *num.* 1. *& ſeqq.* Noguer. *quæſt. ſingul. diſput.* 2. *de Miſſis, & Cappell. quæſt.* 4. §. 2. *per tot.* Rota coram Merlin. *deciſ.* 55. *per tot.* & firmavit Sacra Congregatio Concilii, *in Romana celebrationis Miſſarum* 31. *Martii* 1695. apud Bertacchin. *in vot. deciſ.* 106. *n.* 1. *& ſeq. uſque ad n.* 5.

5 Et eſt concluſio indubitata, quod ubi agitur de dotatione, hæc hanc qualitatem habet, ut legitimè ab initio facta in quantitate per fundatorem expreſſa, hæres ad nihil amplius teneatur, ſi ea tractu temporis minuatur, ſed detrimentum cedit Eccleſiæ, Lotther. *de re benefic. lib.* 2. *quæſt.* 15. *num.* 12. Ghuſman. *de evict. quæſt.* 30. *n.* 73. Monet. *de commut. ult. volunt. cap.* 6. *num.* 193. Paſqualig. *de Sacrific. Miſſ. q.* 1026. *num.* 3. *&* 4. Rot. *deciſ.* 230. *n.* 5. *par.* 1. *& deciſ.* 56. *num.* 19. *par.* 2. *diverſ. & deciſ.* 521. *num.* 2. *par.* 2. *recent.* & coram Pænia *deciſ.* 616. *num.* 9. & coram Cerr. *deciſ.* 333. *num.* 9. ibi — *Eſtque de natura dotationis, ut legitime ab initio facta, & ſufficiente, Patronus ad nihil amplius teneatur ſi tractu temporis minuatur, ſed detrimentum cedit Eccleſiæ.*

6 Abſque eo, quod ulla vis fieri poſſit, animadverſio illa nimirum, quòd verſemur in terminis piæ cauſæ, inter cujus privilegia enumeratur, quod taxativa reſolvenda ſit in demonſtrativam, quia licèt id docuerit Roman. *in ſuo ſingulari conſil.* 43. quem ſequuti ſunt Tiraquell. *de privileg. cauſæ piæ privileg.* 63. *in fin.* Simon. de Prætis *de interpret. ultim. volunt. lib.* 4. *impreſſ. ultim. dub.* 3. *num.* 10. Tondut. *quæſt. benef. cap.* 90. *num.* 2. *tom.* 2. Manſ. *conſult.* 17. *num.* 49. Rot. *deciſ.* 117. *num.* 9. *par.* 17. *recent.* verior nihilominus, receptiorque ſententia eſt, quòd in terminis etiam piæ cauſæ taxativa locum obtineat, nec quod adſit hoc piæ cauſæ privilegium, quod taxativa reſolvatur in demonſtrativam, uti materia funditus examinata concludunt, Caſtill. *controv. lib.* 4. *cap.* 54. *n.* 20. *& ſeqq.* Rovit. *deciſ.* 57. *num.* 9. *& ſeqq.* Rot. *conſult.* 6. *num.* 4. *& ſeqq.* & contraria ad ſummum procedere poſſent in dubio, non autem quando prout hic taxativa eſt clara, & aperta, Marant. *reſponſ.* 15. *n.* 80. *& ſeq. par.* 4. Card. de Luca *de legat. diſc.* 14. *n.* 2. Rot. *deciſ.* 117. *num.* 11. *par.* 17. *recent.*

ARGUMENTUM.

An, & quando Beneficiatus teneatur ad omnia onera Beneficii non obſtante ultimo ſtatu in contrarium?

SUMMARIUM.

1 *Oneribus impoſitis in limine fundationis derogari non poteſt.*

2 *Ultimus ſtatus etiam cum immemorabili non attenditur, quando adeſt clara lex fundationis aliter diſponens.*

3 *Reductio ſuſtineri non poteſt, niſi concurrente tenuitate redditnum.*

CASUS XXIV.

FUndator Beneficii A. de anno 1402. in limine fundationis impoſuit Beneficiato onus celebrandi Miſſas Dominicis ſolemnibus, & aliis diebus feſtivis, & Miſſas tres in tribus diebus cujuslibet hebdomadæ; onus intereſſendi Divinis Officiis, & onus celebrandi Miſſam ſolemnem in feſtivitate Sancti Silveſtri, & unius anniverſarii quolibet anno cum Miſſa ſolemni pro anima fundatoris, & aſſignavit pro dote dicti Beneficii caſamentum cum domo, & ædificio, & ſeptem petia terræ conſtituentia unum prædium, cujus fructus hodie aſcendunt ad ſcuta 65. monetæ Romanæ circiter. Beneficiatus obtulit annuatim Miſſas dumtaxat 36. quemadmodum ejus Prædeceſſores ab immemorabili tempore perſolverunt, ſibi ulterius perſuadens jam dicti Beneficii onera moderata fuiſſe in generali reductione, quam olim impartitus fuit Nicolaus V. Unde quæritur, ad quot Miſſas teneatur Beneficiatus?

Reſpondeo teneri quoad Miſſas ad formam funda- 1
tionis, quia hujuſmodi oneribus impoſitis in limine
fundationis derogari non poteſt, juxta diſpoſitionem
Concilii *cap.* 4. *ſeſſ.* 25. *de reformat.*

Non obſtat ultimus ſtatus Beneficii cum immemo-
rabili, ſcilicet, quòd Beneficiatus ſolùm celebret ab
immemorabili Miſſas 36. quia ultimus ſtatus etiam 2
cum immemorabili non attenditur, quando adeſt clara
lex fundationis aliter diſponens, Rot. *deciſ.* 737. *n.* 6.
par. 2. *recent. & deciſ.* 229. *num.* 3. *par.* 1. *recent.*

Hæc reductio dd. onerum ad Miſſas 36. quæ præ-
ſumitur facta de anno 1452. vigore cujuſdam Indulti
Apoſtolici Nicolai V. ſuſtineri poſſe videtur, quia hu-
juſmodi Indultum concedit facultatem Ordinario redu-
cendi onera Beneficiorum, attentis tenuitate, & qua-
litate dictorum Beneficiorum. Unde cùm fructus dicti
Beneficii aſcendat ad ſcuta 65. & ſic cum ejus red-
ditus non ſint adeò tenues, non poterat Ordinarius
reducere prædicta onera ad ſolum onus Miſſarum 36.
cùm reductio ſuſtineri non poſſit; niſi concurrente 3
tenuitate reddituum, itaut non facilè inveniatur, qui
pro eis velit dictas Miſſas celebrare, Barboſ. ad Concil.
Trident. *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 4. Amoſtaz. *de cauſ.
piis lib.* 2. *cap.* 12. *num.* 1. *& ſeqq.*

Et ita fuit reſolutum *in Mutien. onerum Miſſarum* 25. *Junii* 1712.

ARGUMENTUM.

An reductio onerum à Fundatore impoſitorum facta ab eo, qui exceſſit limites commiſſionis reductionis ſuſtineatur?

SUMMARIUM.

1 *Reductio onerum factà ab eo, qui exceſſit limites commiſſionis reductionis non ſuſtinetur, etiamſi in commiſſione legantur verba* — Pro ſuo arbitrio — *Et num.* 2.

CASUS XXV.

SUppliciter exponente Archiconfraternitate Beatæ Mariæ Suffragii, ſe imparem omnino eſſe quindecim Miſſarum oneribus explendis tum ob diminutos eorum capitalium fructus, tum quoque, quod nullis potiebatur redditibus, quos erogare poſſit pro ſacris peragendis, atque Eccleſiæ ſartis tectis conſervandis jam ſub die 9. Aprilis 1707. Sacra Congregatio benignè commiſit clar. mem. Cardinali Capraræ tunc Protectori, ut præfata omnia Miſſarum onera, juxta proportionatam quantitatem reddituum, &c. dempto priùs obulo pro qualibet Miſſa in cauſam Sacrorum utenſilium erogando, quatenus Eccleſia non habeat redditus ad hunc effectum aſſignatos, ad rationem eleemoſynæ manualis pro ſuo arbitrio, & prudentia reducat; Verùm enim verò prælaudatus Cardinalis Protector ſibi collato utens arbitrio, in reductione, quam executus fuit nedum obulum pro qualibet Miſſa deduci juſſit. Verùm quidem alias neceſſarias impenſas ultra utenſilia, Sacriſtiæ ſcilicet, Clericorum inſervientium Miſſis, Exactoris, & Ratiocinatoris, aliaque, ut inquit, ad formam decreti ſeptimi Sacræ Congregationis Concilii, de celebratione Miſſarum, de jure deducenda. Hinc Promotor Fiſcalis Viſitationis Apoſtolicæ autumans Eminentiſſimum eumdem Protectorem in commemo-

memorata detractione exceſſiſſe, diſputata fuerunt ſequentia dubia.

Primo. *An, & quomodo reductio Miſſarum peracta à clar. mem. Cardinali Caprara ſuſtineatur, & quatenus negativè.*

Secundo. *An ſit locus ſanationi, vel potiùs ſit concedenda nova reductio.*

1 Ad primum reſpondendum ſentiebam hujuſmodi reductionem Miſſarum ſuſtineri, quoad deductionem obuli in qualibet Miſſa pro ſacris utenſilibus, non verò quoad deductionem aliarum expenſarum, ſcilicet pro Sacriſtia, Clericis Miſſis inſervientibus, Exactore, & Ratiocinatore. Quoniam Sac. Congregatio 9. Aprilis 1707. commiſſit Cardinali Capraræ bon. mem. tunc Protectori Archiconfraternitatis Beatæ Mariæ Suffragii, reductionem quorumdam onerum, cum ſola deductione obuli pro qualibet Miſſa, in cauſam Sacr. Utenſilium erogandi his verbis — *Ut præfata omnia Miſſarum onera, juxta proportionatam quantitatem redituum (dempto priùs obulo pro qualibet Miſſa in Cauſam Sacrorum Utenſilium erogando, quatenùs Eccleſia non habeat redditus ad hunc effectum aſſignatos) ad rationem eleemoſynæ manualis pro ſuo arbitrio, & prudentia reducat* — Unde præfatus Cardinalis dedùcendo alias expenſas præter dictum obulum exceſſit limites commiſſionis, quia revera id non continebatur in literis commiſſionis, ideoque quidquid per ipſum geſtum eſt, præter, vel contra formam commiſſionis dicitur ipſo jure nullum, juxta *Text. in cap. Cum dilecta de reſcript.* ibique Gloſs. *in verbi juris ordinem*, Abbas *num.* 4. Barboſ. *num.* 4.

Et cùm præfatum reſcriptum exprimat ſolùm deductionem obuli pro Sac. Utenſilibus, ad ipſam tantùm reſtringitur, & ampliari non potuit à prædicto Cardinali ad deductionem aliarum expenſarum, ut bene notant Barboſ. *in dicto cap. Cum dilecta de reſcript. num.* 6.

2 Non obſtant illa verba reſcripti ibi — *Pro ſuo arbitrio* — quia hujuſmodi arbitrium cadit ſolum ſupra reductione Miſſarum, juxta proportionatam reddituum quantitatem, ut nempe idem Protector cognoſcere, ac ſtabilire poſſet quanta, & quænam reddituum quantitas cuilibet oneri quotannis verè correſpondeat, non autem ſupra ipſa expenſarum deductione, ut apparet ex tenore, & forma ejuſdem reſcripti, ubi non dicitur: *Pro arbitrio ſuo deducat expenſas* — Sed *pro arbitrio ſuo, & prudentia reducat* — Qui tenor, ſeu forma reſcripti ſervari debet à Delegato. Rota *deciſ.* 39. *num.* 1. *par.* 1. *recent.*

Ad ſecundum. Proviſum in primo.

Sacra autem Congregatio Concilii *in Romana reductionis Miſſarum* 3. *Decembris* 1712. Ad primum reſpondit — *Negativè* — Ad ſecundum — *Audiatur Eminentiſſimus modernus Protector.*

ARGUMENTUM.

An ſit locus reductioni Miſſarum à Fundatore in limine fundationis Cappellano impoſitarum, quando injunctum fuit hæredi onus ſubrogandi alium fundum tutum, & ſufficientem pro illarum celebratione?

SUMMARIUM.

1 *Teſtatore aſſignante pro dote Cappellaniæ fundum, non* demonſtrativè, *ſed* taxativè, *eſt locus reductioni Miſſarum.*

2 *Dictio* Et *conjungit, & concurſum copulatorum requirit.*

CASUS XXVI.

SUpremo urgente fato Joannes Baptiſta Maffazonus in ultimis tabulis exaratis de anno 1704. hæredibus, ut aſſeritur, ex aſſe nominatis ejus filiabus Beneficium, ſeu Cappellaniam erigi juſſit ſub invocatione Sancti Joannis Baptiſtæ, pro cujus Beneficii dote idem ipſe pius Teſtator præſtituit quamdam ruſticam domum cum ſuis pertinentiis certis finibus deſignatis, cum onere Cappellano injuncto Miſſarum quinque hebdomadalium, quarum una celebraretur prima albente diei feſtivi luce, exindeque hæc ulteriùs addidit — *In oltre diſpone, e vuole, che ove detta Caſina, e Beni non ſiano ſufficienti per la celebrazione di dette cinque Meſſe Ebdomadarie nel modo, come ſopra, e che l'infraſcritto Signor Guaita ſuo Genero eleggeſſe d'appropriarſi detta Caſina, e Beni, in tal caſo dichiara, che il medeſimo poſſi ciò fare, con ciò però, che il medeſimo ſurroghi altro fondo ſicuro, e ſufficiente per la celebrazione di dette Meſſe, e ſue diſpenſe, &c.* — Poſt quam ſanè Guaita Teſtatoris Gener optioni ſibi collatæ plenimodè renunciavit, modernus Cappellanus Joſeph Antonius Verbellius impar ſe agnoſcens, jam dictis ſubeundis oneribus ob tenuitatem reddituum, vix pertingentium ſummam ſcut. 28. cum alterius dimidio, ex quibus detractis laicalibus oneribus, & ſumptibus procul dubio neceſſariis pro reſtaurationibus libera dumtaxat remanere aſſeruntur annua ſcut. 16. 50. Hinc quæritur an ſit locus reductioni.

Affirmativè reſpondebam. Quoniam Teſtator aſſignavit pro dote Cappellaniæ fundum non demonſtrativè, ſed taxativè, incipiendo ab aſſignatione dotis, quo caſu eſt locus reductioni Miſſarum. Sacra Congregatio *in Romana Legati 7. Octobris* 1679. in reſponſione ad ſecundum Tondut. *quæſt. benef. tom.* 2. *par.* 3. *cap.* 162. *num.* 5. 1

Non obſtat, quòd Teſtator injunxerit Guaitæ onus ſubrogandi alium fundum tutum, & ſufficientem pro celebratione dictarum Miſſarum; Quoniam hujuſmodi onus fuit injunctum eidem Guaitæ, concurrentibus copulativè duabus circumſtantiis, nempe inſufficientia reddituum fundi aſſignati, & appropriatio ejuſdem fundi ibi — *In oltre diſpone, e vuole, che ove detta Caſina, e Beni non ſiano ſufficienti per la celebrazione di dette Meſſe Ebdomadarie, &c. e che l'infraſcritto Signor Guaita ſuo Genero eleggeſſe d'approprlarſi detta Caſina, e Beni, in tal caſo dichiara, che il medeſimo poſſi ciò fare, con ciò però, che il medeſimo ſurroghi altro fondo ſicuro, e ſufficiente per la celebrazione di dette Meſſe.* Unde licèt concurrat prima circumſtantia, nempè inſufficientia reddituum, tamen cùm præfatus Guaita renunciaverit juri ſibi à Teſtatore collato, ſequitur, quòd non teneatur ſubrogare alium fundum tutum, & ſufficientem, dum dictio *Et* conjungit, & concurſum copulatorum requirit Barboſ. 2 *de diction. diction.* 110. *num.* 6. *propè finem*, Rota *deciſ.* 167. *num.* 11. *par.* 5. *recent.* Eo magis quia idem Guaita non eſt hæres, nec ullum hæreditatis commodum ſentit.

Sacra verò Congregatio *in Vercellen. reductionis Miſſarum* 17. *Junii* 1713. reſpondit — *Dilata, & citentur heredes.*

ARGUMENTUM.

A quibus debeatur ſupplementum annui redditus pro Sac. Supellectilibus, cæterorumque utenſilium conſumptione in celebrandis Miſſis à Teſtatore in limine fundationis Cappellaniæ volitis.

SUMMARIUM.

1 *Conſtitutio quòd onus ſubminiſtrandi expenſas pro Sac. Utenſilium conſumptione, pertineat ad Cappellanos eſt ſervanda. Amplia, ut num.* 2.

3 *Legatum quando dicatur ſtare taxativè?*

4 *Regula, quòd legatum pium ſortiatur potiùs indolem demonſtrationis, quàm taxationis, quando procedat?*

5 *Annui redditus pro Sacrorum Utenſilium conſumptione, in qua ſumma ſupplendi ſint à Cappellanis?*

CASUS XXVII.

CHriſtophorus Magnus in ejus ultimo, ſub quo deceſſit teſtamento rogato de anno 1706. ordinavit, ut poſt ejus obitum quinque erigerentur Cappellaniæ laicales ſub perpetuo ſuo familiari Jurepatronatus,

natus, binæ ſcilicet in Eccleſia Societatis SS. Crucifixi Oppidi Civitatis Novæ, alia in Eccleſia Monialium Sancti Joannis, & reliquæ duæ in Eccleſia Sacrorum Stigmatum ejuſdem Oppidi, injuncto onere earum ſingulis Cappellanis ad nutum amovibilibus quotidie Sacrum peragendi pro ſuffragio animæ ſuæ, & ſuorum. Pro dote earumdem Cappellaniarum reliquit Teſtator 75. loca montium non vacabilium, ex quorum fructibus voluit attribui unicuique ex dictis Cappellanis annua ſcuta 45. ordinavit inſuper, ut ponerentur in multiplicio ſex alia loca Montis Sancti Petri, ad effectum, ut ex eo multiplico ſupplerentur fructus ſupradictorum locorum Montium primo aſſignatorum in caſu eorum extractionis, ſeu extinctionis, quemadmodum in caſu diminutionis dicti multiplici juſſit, ut ad ejus ratam diminuerentur redditus dd. Cappellaniarum. Denique legavit idem Teſtator prænominatis Eccleſiis alia loca quinque, & ſextum unum Montis Sancti Petri tertiæ Erectionis, ut eorum fructus erogarentur in conſumptione Utenſilium, quibus opus eſt Cappellanis pro celebratione dictarum Miſſarum, videlicet loca tria, & tertium unum Eccleſiæ Sacrorum Stigmatum, locum unum, & 33. centeſ. Eccleſiæ Societatis, ac dimidium loci unius Eccleſiæ Monialium.

Sequuta erectione dictarum Cappellaniarum agnoſcentes Officiales primodictæ Societatis, ac Syndici præfati Monaſterii Monialium, fructus locorum Montium ipſis aſſignatorum pro conſumptione utenſilium memoratorum neutiquam ſufficientes eſſe ferendo ſumptui, qui in eo Oppido requiritur pro hujuſmodi conſumptione, ac renuente Aloyſio Magno, hærede Teſtatoris eum ſupplere, recurſum habuerunt ad Sacram Congregationem Concilii pro declaratione. Requiſitus ex tunc clar. mem. Cardinalis Cincius Archiepiſcopus informare, tranſmiſit in ejus relatione exaratam Conſtitutionem Synodalem ſub tit. *de celebrat. Miſſar.* hujus tenoris — *Habent tamen præciſam quantitatem ſolvendam à Beneficiatis pro Sacræ ſupellectilis, cæterorumque utenſilium conſumptione, ſi ea ſibi ſumminiſtrare faciant à Rectoribus Eccleſiarum, in quibus habeant onus celebrandi, nempe ſcutum unum pro qualibet annua Officiatura, quæ conſtat uno Sacro ſingulis hebdomadis, & plus, minuſque ad eamdem rationem, ſi numero plures, vel minores ſint Miſſæ celebrandæ.* Adeout juxta hanc legem pro qualibet Miſſa quotidiana requirantur pro utenſilibus ſcuta ſeptem; Verùm ſubjunxit idem Cardinalis Relator hujuſmodi Conſtitutionem Synodalem inibi communiter non obſervari, ſed conſuetudinem eſſe in ea Diœceſi ſolvendi pro utenſilibus unius officiaturæ conſtantis unam Miſſam ſingulis hebdomadis, obulos dumtaxat quinquaginta, itaut pro qualibet Miſſa quotidiana, computentur utenſilia in annuis ſcutis tribus cum dimidio; adeoque attenta utraque lege, aſſignamentum à Teſtatore relictum ſemper ſit inſufficiens, credidit nihilominus idemmet Cardinalis Relator in præſenti caſu non eſſe habendam rationem conſuetudinis ſibi vindicantis, ubi nullum eſt aſſignatum capitale pro utenſilibus, ſed onus reperitur penès ipſos Beneficiatos, ſeu aliter obligatos ad celebrationem Miſſarum. At ubi prout hìc eſt aſſignatum capitale, & onus exigendi eſt penès ipſa loca Pia non ſine aliqua impenſa, & periculo extractionum, cenſuit non eſſe recedendum à præſcripta taxatione Synodali, diſputatum proinde fuit ſequens dubium — *An debeatur ſupplementum annui redditus pro Sacræ Supellectilis, cæterorumque utenſilium conſumptione.* Cui Sacra Congregatio *in Firmana Sacrarum ſupellectilium* 14. *Novembris* 1711. reſpondit — *Affirmative* — Repropoſita autem hujuſmodi Cauſa 8. Julii 1713. ſuper dubio — *A quibus debeatur ſupplementum annui redditus pro Sacræ Supellectilis, cæterarumque utenſilium conſumptione, & in qua ſumma in caſu, &c.* — Deberi à Cappellanis, & nullatenus teneri Joannem Aloyſium Magnum hæredem Fundatoris Cappellaniarum reſpondendum ſentiebam.
1 Etenim vigore Conſtitutionis Synodalis in Diœceſi Firmana vigentis diſponitur, quod onus ſubminiſtrandi expenſas pro Sacræ ſupellectilis, cæterorumque utenſilium conſumptione pertineat ad Cappellanos Miſſas celebrantes, quando Sacra ſupellex à Miniſtris Eccleſiarum præſtatur ibi — *Habeant tamen præciſam quantitatem ſolvendam à beneficiatis pro Sacræ ſupellectilis, cæterorumque utenſilium conſumptione, ſi ea ſibi ſubminiſtrare faciant à Rectoribus Eccleſiarum, in quibus habent onus celebrandi* — quæ conſtitutio ſervanda eſt in tota Diœceſi, utpote obligatoria. Rota coram Zarat. *deciſ.* 74. *num.* 30. & coram Emerix *deciſ.* 740. *num.* 2.

2 Multoque magis quia Cappellani conſequuntur annua ſcuta 45. cum lucro ſcut. 20. circiter ultra conſuetam eleemoſynam; Unde inſpecto emolumento adeo notabili, omnis æquitas poſtulat, ut ſentiant modicum gravamen expenſarum pro conſumptione Sacræ ſupellectilis, quemadmodum ratione pinguis eleemoſynæ eadem Sacra Congregatio in Cauſa *Nucerina Paganorum die* 2. *Maji* 1705. reſpondit — *Taxam Sacræ Supellectilis ſolvendam eſſe à Cappellanis* —

3 Nullatenus verò ad hujuſmodi onus expenſarum pro conſumptione Sacrorum utenſilium, tenetur hæres Fundatoris, quia iſte faciendo hujuſmodi Legatum locorum Montium, de quo agitur, incepit ab illorum traditione, ac deinde proceſſit ad executionem, deſtinando ſcilicet opus, in quod illorum fructus erogari debeant, & ſub unica verborum ſtructura aſſignationem locorum Montium, & executionem legati concipiendo ibi — *Per ragione di Legato, &c. laſcia luoghi cinque, ed un ſeſto, con condizione, che li frutti di detti luoghi reſpettivamente debbano ſervire per conſumo degl' Utenſili* — Quæ omnia demonſtrant legatum ſtare taxativè, ut probant Bertacchin. *vot. deciſ.* 106. *num.* 2. Rovit. *deciſ.* 57. *num.* 11. Rota cor. Merlin. *deciſ.* 55. *num.* 1. & 2. & *deciſ.* 530. *n.* 16. *par.* 10. *recent.* Ac proindè favore hæredis Fundatoris militat regula eximens hæredem ab onere ſupplendi, quoties Fundus, & Bona pro annui legati Pii ſatisfactione relicta, quæ ſufficientem redditum non ſubminiſtrent, in diſpoſitione Teſtatoris ſtant taxativè, non verò demonſtrativè, ut poſt Caſtrenſ. *conſ.* 338. *n.* 3. *lib.* 1. firmant Monet. *de commut. ult. volunt. cap.* 6. *n.* 176. Perez de Lara *de Anniverſ. & Cappell. lib.* 1. *cap.* 15. *num.* 120. Bordon. *de legat. cap.* 10. *n.* 53. Monacell. *in Formular. fori Eccleſiaſt. tom.* 1. *form.* 19. *tit.* 10. *num.* 22. & 34.

4 Nec officit regula, quòd legatum Pium uti latam recipiens interpretationem ſortiatur potiùs indolem demonſtrationis, quam taxationis; Ideoque ſi fundus relictus à Teſtatore in redditu non ſufficiat pro implemento operis demandati, hæres teneatur ſupplere ex aliis bonis; Nam regula iſta procedit in dubio, ſecus autem quando clara eſt voluntas Teſtatoris nil aliud relinquendi, iſto enim caſu fundus taxativè ſemper ſtare cenſetur. Bertacchin. *dicto voto* 106. *num.* 4. Rot. *deciſ.* 117. *n.* 11. *par.* 17. & *deciſ.* 530. *n.* 18. *par.* 16. *recent.*

5 In qua autem ſumma ſupplendi ſint à Cappellanis annui redditus pro Sac. Utenſilium conſumptione ſtandum eſt conſuetudini Diœceſis Firmanæ, quæ præſcribit ſolutionem bonon. 50. pro qualibet annua officiatura, quæ conſuetudo omninò attendenda eſt; unde dicerem, quòd favore Eccleſiæ Sanctiſſimi Crucifixi addendus eſſet locus unus reddens alia ſcuta tria præter aſſignata à Fundatore quolibet anno, favore autem Eccleſiæ Sancti Joannis Baptiſtæ duæ tertiæ partes addendæ eſſent alterius loci conſtituentes majorem fructum annuum in ſcutis duobus, ſupplendo in totum locum unum cum duabus tertiis partibus alterius loci.

Sacra verò Congregatio Concilii dicta die 8. Julii 1713. reſpondit — *Dilata, & proponatur cum iiſdem ſcripturis in Firmana Sacrarum Supellectilium.*

ARGU-

ARGUMENTUM.

An poſſit imponi cenſus ſuper bonis à Fundatore pro Cappellaniis, ad effectum dicta bona reſtaurandi ſuſpenſa interim Cappellaniarum erectione, donec ex penſionibus reſtauratorum bonorum, cenſus extinguatur.

SUMMARIUM.

1 *Poteſt imponi cenſus ſuper bonis relictis à Fundatore pro Cappellaniis ad effectum dicta bona reſtaurandi, ſuſpenſa interim Cappellaniarum erectione, donec expenſionibus reſtauratorum bonorum, cenſus extinguatur.*

CASUS XXVIII.

Titius in ſuo Teſtamento hæredes inſtituit Canonicos, & Capitulum Eccleſiæ A. cum onere quotidie recitandi horas Canonicas in Choro, & Anniverſarium die ſui obitus perpetuò celebrandi, omneſque hæreditatis redditus erogandi in quotidianas diſtributiones ſolùm Choro intereſſentibus dandas; Deinde voluit, quòd penſiones Domus ſuæ habitationis diſtribuerentur æqualiter tot Cappellanis, quot juxta eos à Canonicis eligi poſſent.

Cùm autem hujuſmodi domus reperta ſit in ſtatu ruinoſo, & expenſa reſtaurationis aſcenderet ad ſcut. 600. hinc Canonici ſupplicarunt pro facultate imponendi ad hunc effectum cenſum in ſorte ejuſdem ſummæ, ſuſpenſa interim Cappellanorum electione, donec ex penſionibus reſtauratæ domus cenſus extinguatur. Unde,

Quæritur; An, & quomodo Oratorum precibus ſit annuendum?

1 Reſpondeo eſſe annuendum pro conceſſione dictæ facultatis juxta modum; quia concurrit neceſſitas reædificandi dictam domum, & utilitas, quæ retraheretur, ſi reædificaretur, quibus concurrentibus concedi ſolet dicta facultas.

Quòd autem hujuſmodi cenſus extinguendus ſit ex penſionibus dictæ domus, & interim ſuſpendenda ſit electio Cappellanorum uſque ad extinctionem dicti cenſus, videtur annuendum; Quia onus erigendi dictas Cappellanias fuit taxativè impoſitum ſuper redditibus domus, nam Teſtator ſub unica, eademque oratione ſignificavit quid, & unde erigi deberet ibi — *Intendo, e voglio, che li Signori Canonici debbano iſtituire quattro Cappellanie, e quelle dare a quattro Sacerdoti o più, o meno, ſecondo ſarà l' Entrata, e parerà alla loro prudenza* — juxta diſtinctionem inter unam, & duplicem orationem, de qua Bald. *conſ* 151. *num.* 1. *lib.* 5. Rot. *deciſ.* 488. *num.* 7. *&* *deciſ.* 530. *num.* 16. *par.* 19. *tom.* 2. Ac proinde ſicuti ſpectabit ad Cappellanias commodum, & augumentum penſionum, quòd ex reædificatione domus proveniet, ita par eſt, ut ipſas tangat etiam damnum, & diminutio, quod eſt adeò verum, ut ſi domus ob ejus vetuſtatem collabeſceret, aut alio quocumque modo penſiones domus deficerent ſine culpa Canonicorum, nec etiam ónus ſuper ea impoſitum valeret amplius ſubſiſtere ad *Text. in l. quidam teſtam. in princip. ff. de legat.* 1. Torr. *var. quæſt. tom.* 1. *de legat. tit.* 4. *quæſt.* 2. *num.* 19. Rota *deciſ.* 106. *num.* 9. *&* 10. *par.* 14. *recent.*

Non obſtat, quòd Capitulum adiverit hæreditatem Titii ſine beneficio Legis, & Inventarii, & conſequenter tenetur de proprio perſolvere dicta onera Cappellaniarum, quia hoc procedit de Creditoribus hæreditariis ob cauſam onéroſam, ſecus de legatariis hæreditatis, tunc enim Eccleſia, aut alius locus Pius hæres ob omiſſionem inventarii non tenetur de proprio, & ultra Vires hæreditarias perſolvere Legatum Pium. Rota coram Coccin. *deciſ.* 1462. *num.* 17. *&* *deciſ.* 493. *num.* 28. *&* 29. *par.* 4. *tom.* 2. *recent.*

Et ita fuit reſolutum à Sacra Congregatione 9. Aprilis 1712. in una *Bononien. facultatis alienandi.*

CAN. XXVIII.

Clemens III.

Nobis fuit. Et infra: Inquiſitioni tuæ tale damus reſponſum, quòd ſi quis Eccleſiam cum aſſenſu Diœceſani conſtruxit, ex eo Juſpatronatus acquirit. Cæterum in Conventuali Eccleſia non Electioni Prælati faciendæ, ſed jam factæ honeſtiùs Patroni poſtulatur aſſenſus, niſi aliter de ſua juriſdictione obtineat, ut partes ſuas interponere debeat Electioni tractandæ; Secus tamen eſt in Cappella, in qua unus Presbyter à Patrono eligitur, & pro inſtitutione habenda loci Epiſcopo præſentatur. Pro fundatione quoque Eccleſiæ honor Proceſſionis Fundatori ſervatur, & ſi ad inopiam vergat, ab Eccleſia illi modeſtè ſuccurritur, ſicut in Sacris Canonibus eſt inſtitutum.

COMMENTARIUM.

Ex hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il 25. ſequentes deducuntur concluſiones.

Prima: Ad hoc, ut acquiratur Juspatronatus, ex constructione, dotatione, aut fundatione Ecclesiæ, requiritur consensus Episcopi.

Secunda: Patronus in Ecclesiis Conventualibus non habet juspræsentandi Prælatum, sed solum habet jus consentiendi Electioni Prælati jam factæ, secus in aliis Ecclesiis simplicibus etiam Parochialibus.

Tertia: Patronus ex constructione, et fundatione Ecclesiæ acquirit honorem Processionis, et jus alimentorum: Ita Gloſs. *hic* Innocent. Abb. Anan. Butr. Fagnan. Barboſ. Gonzal. *hic* Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 10. *&* *quæſt.* 11. *art.* 2. 3. *&* 4. Archidiac. *ſuper ſexto Decretal. in cap. ſi Laicus de Jurepatr.* Salgad. *Labyrint. Credit. tom.* 4. *art.* 3. *de libert. Beneficiorum num.* 18. Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 70. *n.* 20. Vivian. *de Jurepatr. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 7. Amoſtaz. *de Cauſis piis lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 33. Tamburin. *de jure Abbat. diſput.* 9. *quæſt.* 21. *num.* 2. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 55. *num.* 4. Rota *deciſ.* 265. *num.* 5. *&* 6. cor. Cavaler. *& in Mediolan. Archipresbyteratus* 27. *Januarii* 1710. §. *Verba* coram R. P. D. Falconerio.

Clemens III. complectitur in hoc *Canone* quidquid ſeparatim ſtatuitur *in Canonibus Piæ mentis*, *Quicumque*, *Filiis*, & *Decernimus*, quos ſuperiùs *in Prima Parte* expoſui, & ſolùm ulteriùs requirit conſenſum Epiſcopi jam antecedenter requiſitum à Concilio Aureliano *Can. Nemo Eccleſiam de Conſecrat. diſt.* 1. in fundatione, conſtructione, & dotatione Eccleſiarum ibi — *Nemo Eccleſiam ædificet, antequam Epiſcopus Civitatis veniat, & ibidem Crucem figat publicè, atrium deſignet, & antè præfiniat, qui ædificare vult, quæ ad luminaria, ad cuſtodiam, & ad ſtipendia cuſtodum ſufficiant, & oſtenſa donatione ſic domum ædificet, & poſtquam conſecrata fuerit, atrium ejuſdem Eccleſiæ Sancta Aqua conſpergat* — Qui quidem conſenſus ſufficit etiam pro reſervatione Juriſpatronatus abſque alio diſtincto conſenſu Amoſtaz. *de Cauſis piis lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 42. Rot. *deciſ.* 336. *num.* 4. cor. Cavaler. Licèt contrarium doceatur à Lambert. *lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 21. *art.* 3. *num.* 5. Cujus tamen Doctrina, quoad hoc communiter à Doctoribus hodie non eſt recepta. 1

Ratio autem primæ Concluſionis eſt, quia Epiſcopus debet cognoſcere locum fundationis Eccleſiæ, ſufficien- 2

tiam doris, & qualitatem perſonæ Eccleſiam conſtruentis, & quia conſenſus Ordinarii, ſive Epiſcopi eſt cauſa efficiens Juriſpatronatus omnino requiſita ad formam, & perfectionem illius, cùm tale Juſpatronatus ſpiritualitati annexum in hominum commercio eſſe non poſſet, niſi mediante conſenſu, & auctoritate Domini qualis eſt Eccleſia, pro qua ſupplet Ordinarius, qui tenetur recognoſcere perſonam novi Patroni, & prout Eccleſiæ ſuæ proficuum eſſe exiſtimat, approbandam; ideoque ad hoc, ut Juſpatronatus de non eſſe ad eſſe deducatur, indiſpenſabiliter intervenire debet hujuſmodi conſenſus, ut docent Lambert, *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 2. art. 5. n. 1. & ſeqq.* Rocch. de Curt. *eod. tract. verb. pro eo, quod n. 1. & 7.* Abb. *conſ. 59. num.* 3. Calderin. *de Jurepatron. conſ.* 20. Rocch. *deciſ.* 223. *num. 7. par. 1. diverſ. & in Aſten. Prioratus ſuper pertinentia* 20. *Martii* 1709. §. *Quamvis* coram R. P. D. Aldrovando, *& in Lucana Beneficii* 26. *Junii* 1709. §. *Inſuper* coram R. P. D. Falconerio, *& in Senogallien. Canonicatus de Luchis* 23. *Junii* 1710. §. *Minimè* coram R. P. D. Aldrovando, *& in Tridentina Cappellaniæ* 2. *Martii* 1714. §. *Certi* coram R. P. D. Falconerio.

ARGUMENTUM.

Accedente Epiſcopo ad Eccleſiam Cathedralem, aut Collegiatam de Jurepatronatus laicali, an liceat Patrono, eum aſſociare ad ſiniſtram, & uni ex Canonicis ad dexteram, tam in ingreſſu, quàm in egreſſu ab Eccleſia, ſeu potiùs talis inceſſus, tam ad ſiniſtram, quàm ad dexteram ſpectet privativè ad ſolos Canonicos?

SUMMARIUM.

1 *Juris conditio ſemper in infinitum decurrit, & novas quotidie deproperat edere formas.*

2 *Laici in aſſociatione Epiſcopi, ſive ſint Magiſtratus, ſive alii viri nobiles præire debent immediatè ante Epiſcopum.*

3 *Dictio* aliis *comprehendit etiam alios non expreſſos, imò diverſos.*

4 *Canonici, & Epiſcopus faciunt unum corpus.*

5 *Monſtruoſum eſt inter Caput, & membra in eodem corpore aliquid extraneum commiſceri.*

6 *Patronus poteſt aſſociare Epiſcopum non indutum Mitra, & Pontificalibus accedentem ad Eccleſiam, tam in ingreſſu, quam egreſſu, ad ſiniſtram, & unus ex Canonicis ad dexteram, & quare? Vide num. 7. Amplia, ut num. 8. Secus Procurator Vicarius, cui miniſter Patroni, & num. 10. Aut quando Epiſcopus eſt indutus Mitra, & Pontificalibus, & num. 11.*

9 *Jus aſſociandi Epiſcopum ad ſiniſtram competere poteſt ex conſuetudine Magiſtratui licèt ſæculari.*

CASUS I.

Licèt quoad *tertiam Concluſionem* ſuperiùs *in Prima
Parte* dictum fuerit, adeò quod videbantur ſuffi-
1 cere jam ibi dicta, nihilominus quia miſera juris con-
ditio ſemper in infinitum decurrit, & novas quotidiè
deproperat edere formas; ut dicit Imperator *in l. 2.
Cod. de veter. jur. enuc.* oportet novis, & emergen-
tibus caſibus novas etiam accommodare deciſiones.
Caſus igitur eſt ſequens.

Cùm accederet Epiſcopus ad Eccleſiam Cathedralem A. de Jurepatronatus laicali, Patronus quando ibi reperiebatur ſemper ſolebat aſſociare Epiſcopum ad ſiniſtram & unus ex Canonicis ad dexteram, tam in ingreſſu, quàm in egreſſu ab Eccleſia. Nuper Canonici ejuſdem Cathedralis inſurgentes contra Patronum prætendunt eum excludere ab hujuſmodi aſſociatione, & hanc ad ipſos ſolos, tam ad dexteram, quàm ad ſiniſtram privativè ſpectare. Quæro proinde in hoc caſu, an liceat Patrono laico aſſociare Epiſcopum venientem ad Eccleſiam Cathedralem Patronalem ad ſiniſtram, & uni ex Canonicis ad dexteram, tam in ingreſſu, quàm in egreſſu ab Eccleſia, vel potiùs talis inceſſus tam ad ſiniſtram, quàm ad dexteram ſpectet privativè ad ſolos Canonicos?

In hac quæſtione reſpondendum videtur non licere
Patrono Laico aſſociare Epiſcopum accedentem ad Ec-
cleſiam Cathedralem Patronalem ad ſiniſtram; Sed aſ-
ſociatio tam ad dexteram, quàm ad ſiniſtram ſpectare
ad ſolos Canonicos privativè; Clara eſt enim diſpo- 2
ſitio cæremonialis *lib. 1. cap.* 15. diſponentis, perſo-
nas laicas, ſive ſint Magiſtratus, ſive alii, viri nobi-
les, & illuſtres debere præire immediatè ante Epiſco-
pum, ibi — *Præibunt familiares Epiſcopi, etſi adierit
Magiſtratus, aut alii nobiles, & illuſtres viri imme-
diatè ante Epiſcopum* — Unde Patrono laico non con-
venit aſſociare Epiſcopum ad ſiniſtram: ſed debet præ-
ire, & talis aſſociatio tam ad dexteram, quàm ad
ſiniſtram competere debet ſolis Canonicis; In nihilo
obſtante, quòd cæremoniale non loquatur de Patrono;
ſufficit enim quòd dixerit *aut alii nobiles, & illuſtres
viri*, ad effectum comprehendendi etiam Patronos, juxta 3
dictionem *alii*, cujus natura eſt continere in ſe quam-
dam generalitatem, & comprehendere etiam alios non
expreſſos, imò diverſos ab expreſſis, ut docet Socin.
conſ. 300. *ſub num. 2. verſ. tertio principaliter*. Natt.
conſ. 546. *n. 2. & ſeq.* Barboſ. *de dictionib. dict.* 26.
num. 15.

Ratio autem videtur eſſe quia Canonici, & Epi- 4
ſcopus faciunt unum corpus, cujus caput eſt idem
Epiſcopus, & Canonici membra. *Cap. Novit 4. de
his, quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu capitul.* Mon-
ſtruoſum autem eſſet inter caput, & membra in eodem 5
corpore aliquid extraneum commiſceri, ſcilicet Patro-
num laicum, qui cùm Canonicis uniretur ad aſſo-
ciandum Epiſcopum accedentem ad Eccleſiam patro-
nalem, dum nullus extraneus nec ordine legali, nec
naturali inter caput, & membra inſeri poteſt, & con-
ſequenter Patronus laicus aſſociare non poteſt etiam
ad ſiniſtram, Epiſcopum, & ſe cum Canonicis com-
miſceri; ſed præire debet immediatè ante Epiſcopum.
Gratian. *diſcept.* 111. *num.* 3. Card. de Luc. *de Præem.
diſc.* 18. *num.* 2.

Hæc omnia ingerere videntur dubitationem pro ex- 6
cluſione Patroni laici ab hujuſmodi aſſociatione Epi-
ſcopi, etiam ad ſiniſtram, ſed re maturè perpenſa cen-
ſeo in hoc caſu poſſe Patronum aſſociare Epiſcopum
venientem ad Eccleſiam Patronalem ad ſiniſtram, &
unum ex Canonicis ad dexteram tam in ingreſſu,
quàm in egreſſu, quando Patronus reperitur præſens
in Eccleſia, non verò hujuſmodi aſſociationem tam
ad dexteram, quàm ad ſiniſtram ſpectare privativè ad
ſolos Canonicos; Quoniam aſſociare Epiſcopum ad
ſiniſtram accedentem ad Eccleſiam patronatam non
indutum Mitra, & Pontificalibus, eſt honor, & actus
merè Urbanitatis extrà functionem Eccleſiaſticam, non
læſivus præeminentiæ debitæ Capitulo nec inconve-
niens laico, quando hic ſe ponit ad ſiniſtram cedendo
Canonicis dexteram; ad *Text. in cap. Solitæ de major.
& obed.* ibique Abb. *num.* 6. Pignatell. *conſult.* 36.
num. 8. & ſeqq. tom. 4. Rot. *in Caſſanen. jurium Paro-
chialium, ſeu præeminentiarum* 6. *Junii* 1707. §. *ſiqui-
dem* cor. bon. mem. Caſſarello. Unde Patrono laico
competere poteſt hujuſmodi honor, & jus aſſociandi
ad ſiniſtram Epiſcopum accedentem ad Eccleſiam pa-
tronatam non indutum Mitra & Pontificalibus, juxta
diſpoſitionem hujus *Canonis Nobis; & Can. I. & II.
de quibus Prima Parte*. Laici enim in obſequiis vo-
luntariis redundantibus in honorem Eccleſiæ, & Ec-
cleſiaſticorum ſunt omni dulcedine invitandi, & jam
cum aliqua relatione rigoris juris, ut alliciantur ad
perſeverandum in propoſito Eccleſiæ, & Eccleſiaſticis
favorabili, ut magis creſcat, & honoretur dignitas
Epiſcoporum, Valeron. *de tranſact. tit. 3. quæſt. 6.
num.* 45. ibi — *ut ſunt præcedentiæ, & præcedentiæ
Patrono competentes in Eccleſia patronata ſedendi in
honorabiliori loco, & ambulandi propè Prælatum in
Proceſſionibus* —

Ratio autem videtur eſſe quia Eccleſia Cathedralis 7
patronata duplicem figuram gerit, unam Eccleſiæ Ca-
thedralis, quæ repræſentatur per Canonicos, & alte-
ram Patronatæ quæ repræſentatur per Patronum, ita
ut, *ut Patronata* poterit exercere hunc actum Urba-

nitatis

nitatis aſſociandi ad ſiniſtram proprium ſponſum ad eam accedentem per Patronum; ſicuti ut *Eccleſia Cathedralis* poteſt & debet exercere eumdem actum Urbanitatis ad dexteram per Canonicos, juxta Caſtald. *in prax. Ceremon. lib.* 1. *ſeſſ.* 8. *cap.* 1. Panimoll. *deciſ.* 1. *annot.* 11. *num.* 3.

8 Eoque magis Patronus laicus poterit aſſociare ad ſiniſtram Epiſcopum venientem ad Eccleſiam patronatam tam in ingreſſu, quàm in egreſſu unà cum uno ex Canonicis, & ſic medium ducere per Eccleſiam ſi ipſe fuit ſolitus ità ſemper aſſociandi Epiſcopum, quando reperiebatur in Eccleſia; dum omnibus notum eſt in hac materia præcedentiæ, ubi legis diſpoſitio ceſſat, totum deſumi ex conſuetudine, quæ pro lege reputatur, & qui habet conſuetudinem habere dicitur juris aſſiſtentiam; ut expreſsè docet Rot. *deciſ.* 817. *num.* 3. coram Pænia, *&* 781. *num.* 6. *par.* 18. *& in Pampilonen. Præminentiarum* 3. *Febr.* 1700. §. *Fortius vero*, *&* 7. *Martii* 1701. §. *Iterum* cor. dell'Olmo.

9 Quod comprobatur paritate Magiſtratus; ſi enim unus ex Magiſtratu ſemper aſſociavit ad ſiniſtram Epiſcopum venientem ad Eccleſiam, & unus ex Canonicis ad dexteram, hujuſmodi conſuetudo eſt ſervanda, & Magiſtratui licèt Sæculari, competere debet hujuſmodi jus aſſociandi, juxta reſolutionem Sac. Congr. Rituum *in Æſina* 3. *Auguſti* 1612. *relat.* à Barboſ. *in Summ. Apoſtol. deciſ. collect.* 228. *num.* 11. & à Panimoll. *deciſ.* 1. *annot.* 11. *num.* 19. *& ſeqq.* Ergo etiam, & à fortiori Patrono licèt laico & habenti pro ſe conſuetudinem aſſociandi Epiſcopum ad ſiniſtram; poterit eum ſic aſſociare.

10 Cæterùm ſi Epiſcopus accederet ad Eccleſiam Cathedralem Patronalem, & non reperiretur ibi Patronus; ſed adeſſet hujus Procurator, Vicarius, aut Miniſter, in tali caſu jus aſſociandi Epiſcopum tam ad dexteram, quàm ad ſiniſtram ſpectaret ad ſolos Canonicos, & non ad Procuratorem, aut Miniſtrum Patroni, quia, Procuratori, aut Miniſtro Patroni non debetur honor debitus Patrono, nec ille debet habere omnia honorifica tractamenta, quæ ipſi Patrono præſenti competerent. Card. de Luc. *de præem. diſc.* 44. *num.* 7. *in fin.*

11 Non obſtat cæremoniale Romanum *dicto cap.* 15. Quoniam diſtinguendum eſt inter actum SS. Functionum, & actum meræ Urbanitatis extra Sacras functiones; cæremoniale Romanum, & ratio in contrarium deducta procedit in actu SS. Functionum, & quando Epiſcopus eſt indutus Mitra, & Pontificalibus, tunc enim Epiſcopus aſſociari debet à ſolis Canonicis, & monſtruoſum eſſet laicos, & alios extraneos commiſceri inter Canonicos, & Epiſcopum; non verò procedit in actu meræ Urbanitatis, & voluntario aſſociandi Epiſcopum ad ſiniſtram, quando accedit ad Eccleſiam Patronalem.

ARGUMENTUM.

Conſenſus Epiſcopi requiſitus ad effectum acquirendi Juriſpatronatus Beneficii, quando intervenire debeat ex quibus tacitè inducatur, & an Epiſcopus compelli poſſit ad conſentiendum; & an præſtari valeat per inferiorem.

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus ſi ſit Fundator beneficii non poteſt auctorizare illius erectionem cum reſervatione Juriſpatronatus.*

2 *Conſenſus Ordinarii requiritur non ſolùm ad acquirendum Juſpatronatus activum, verum etiam paſſivum.*

3 *Conſenſus Ordinarii quando intervenire debeat?*

4 *Epiſcopus pro præſtatione hujuſmodi conſenſus, non poteſt tamquam ex debito aliquod munus exigere à Fundatore.*

5 *An hujuſmodi conſenſus tacitè inducatur ex admiſſione præſentationum, & ex inſtitutionibus.*

6 *Epiſcopus compelli poteſt ad conſentiendum, ſi abſque legitima cauſa nolit conſentire.*

7 *Prælatus inferior habens juriſdictionem quaſi Epiſcopalem poteſt præſtare hujuſmodi conſenſum.*

8 *Vicarius Generalis Epiſcopi poteſt conſentire reſervationi Juriſpatronatus, ſi habeat ſpeciale mandatum Epiſcopi.*

9 *Capitulum ſede vacante, poteſt præſtare dictum conſenſum.*

CASUS II.

Certum eſt juxta *primam Concluſionem*, quòd ad acquirendum Juſpatronatus requiratur conſenſus Epiſcopi illius loci, in quo fundatur, conſtituitur, & dotatur Eccleſia, & illius Epiſcopi, qui non ſit Fundator Beneficii, etenim ſi ſit Fundator Beneficii, & 1
de propriis bonis illud erigat cum reſervatione Juriſpatronatus pro ſe, & ſua familia, non poteſt auctorizare hanc erectionem, quia partes Judicis, & Fundatoris in examinando illarum juſtitiam ſuſtinere non valet. Rot. *deciſ.* 22. *num.* 9. poſt Monacell. *Formul. legal. tom.* 2. Et quidem hujuſmodi conſenſus requiri- 2
tur non ſolùm ad acquirendum Juſpatronatus activum, verùm etiam paſſivum Rot. *in Vaden. Canonicatus* 30. *Junii* 1704. §. *Secus* coram bon. mem. Reverendiſſimo Molines.

Unde quæritur in hoc Caſu; Primò – *Quando hujuſmodi conſenſus intervenire debeat?*

Secundò – *An tacitè inducatur ex admiſſione præſentationum, ſeu ex inſtitutionibus factis per Epiſcopum.*

Tertiò – *An Epiſcopus compelli poſſit ad conſentiendum.*

Quartò – *An præſtari poſſit per inferiorem?*

Quoad primum cenſeo conſenſum Ordinarii inter- 3
venire debere, vel in actu conſtructionis, fundationis, & dotationis Eccleſiæ, vel ex poſt, & tunc quando intervenit, acquiritur Juſpatronatus. Barboſ. *in hoc Can. XXVIII. num.* 2. Gonzal. *n.* 2. Rocch. de Curt. *de Jurepatr. verb. pro eo num.* 2. Lambert. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 12. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 72. Rot. *deciſ.* 727. *num.* 8. coram Ubaldo, *& in Tuden. Cappellæ* 23. *Januarii* 1705. §. *Neque obſtat* coram Eminentiſſimo Scotto.

Epiſcopus autem pro præſtatione conſenſus in reſer- 4
vatione Juriſpatronatus, & in fundatione Eccleſiarum, & beneficiorum non poteſt tamquam ex debito aliquod munus exigere à Fundatore, juxta Textum expreſſum *in Can. Placuit* 1. *quæſt.* 2. ibi – *Placuit ut quoties ab aliquo Fidelium ad Conſecrandas Eccleſias Epiſcopi invitantur, non quaſi ex debito munus aliquod à Fundatore requirunt, ſed ſi ipſe quidem aliquid ex ſuo voto obtulerit, non reſpuant: Si verò aut paupertas illum, aut neceſſitas retinet, nihil exigatur ab illo. Hoc tamen unuſquiſque Epiſcoporum meminerit, ut non prius dedicet Eccleſiam, niſi antea dotem Baſilica, & obſequium ipſius per donationem chartulæ confirmatum accipiat; Nam non levis culpa eſt iſta temeritas, ſi ſine luminariis, vel ſine ſubſtantiali ſuſtentatione eorum, qui ibidem ſervituri ſunt, tanquam domus privata, conſecretur Eccleſia –*

Quoad ſecundum; Hujuſmodi conſenſum requiſi- 5
tum ad acquiſitionem Juriſpatronatus tacitè induci ex admiſſione præſentationum, & ex inſtitutionibus factis per Epiſcopum ſimpliciter, & indiſtinctè docent Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 55. *num.* 10. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 1. *num.* 26. Rot. *in Aquen. Juriſpatronatus* 7. *Novembris* 1601. coram Card. Lancelloto impreſſ. apud Marcheſan. *de commiſſ. par.* 1. *pag.* 454. contrarium tamen tuetur Salgad. *labyrint. Credit. tom.* 4. *de libert. Benefic. & Cappell. recup. art.* 13. inter cætera motus ea ratione, quia non obſtantibus præſentationibus, & inſtitutionibus factis poteſt Epiſcopus quandocumque agere de libertate Beneficii; Si autem ex admiſſione præſentationum, & ex inſtitutionibus tacitè induceretur ſupradictus conſenſus, non poſſet Epiſcopus de hac libertate amplius agere; igitur ex illis tacitè non inducitur dictus conſenſus. Nec acquiritur proprietas Juriſpatronatus, quamvis acquiratur quaſi poſſeſſio præſentandi; concludit tamen præfatos Doctores eſſe intelligendos quando admiſſionem præſentationum præceſſit plena cauſæ cognitio ſuper ipſa Juriſpatronatus exiſtentia.

In ordine ad tertium, indubitata eſt Doctorum opi- 6
nio, quòd Epiſcopus compelli poſſit ad conſentiendum ſi ſine juſta cauſa nolit conſentire, tum per Archiepi-

ſcopum, tum per Pontificem, Abb. *conſ.* 59. *num.* 3. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 16. *& ſeq.* Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 39.

7 Denique ad quartum reſpondeo; quòd Abbas, & quilibet alius Prælatus inferior poteſt præſtare hujuſmodi conſenſum, & vigore illius acquirere Juſpatronatus in Eccleſia, dummodò habeat Juriſdictionem Epiſcopalem, ſeu Diœceſanam. Abb. *conſ.* 59. *num.* 3. §. *Tertio principaliter*, Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 14. Garz. *de benef. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 71. Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 38. Tamburin. *de jure Abbat. diſp.* 9. *quæſt.* 21. *num.* 3. Rot. *deciſ.* 85. *par.* 2. *diverſ.*

8 Vicarius Generalis Epiſcopi poteſt præſtare hujuſmodi conſenſum, dummodo habeat ab Epiſcopo ſpeciale mandatum, ſecus ſi habeat ſolùm generale mandatum, quia præſtare hujuſmodi conſenſum eſt de majoribus, quæ non tranſeunt cum generali mandato, Calderin. *de offic. Vicarii conſ.* 3. Garz. *de benefic. par.* 5. *cap.* 9. *num.* 75. Vivian. *de Jurepatron. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 10. Gratian. *diſcept.* 303. *num.* 12. Amoſtaz. *de Cauſis piis lib.* 5. *cap.* 5. *num.* 36. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 55. *num.* 5. At ſi Vicarius abſque dicto ſpeciali mandato erigeret beneficium cum reſervatione Juriſpatronatus; talis erectio, & reſervatio ſuſtineretur, ſi Epiſcopus eam approbaret, & ratificaret: Rot. *deciſ.* 865. *num.* 3. *&* 4. coram Ubald.

9 Capitulum ſede vacante poteſt præſtare hujuſmodi conſenſum, quia ſuccedit Epiſcopo in juriſdictionalibus. Calderin. *conſ.* 3. *de Jurepatron.* Garz. *ubi ſupra num.* 79. Vivian. *ubi ſupra num.* 15.

ARGUMENTUM.

Conſenſus Epiſcopi an requiratur in fundatione, conſtructione, aut dotatione Cappellaniarum merè laicalium, necnon Hoſpitalis, aut Collegii ad effectum acquirendi in eis Juſpatronatus, ſeu jus præſentandi?

SUMMARIUM.

1 *Dignitates in Cathedralibus an, & quando poſſint admittere, & acceptare fundationes Miſſarum, & Anniverſariorum abſque conſenſu Capituli; & num.* 5.

2 *Fundatio Cappellaniæ merè laicalis, ſeu legati Miſſarum adimplendi per Regularem in Eccleſia Sæculari abſque hujus Rectoris conſenſu eſt nulla.*

3 *Ad effectum acquirendi Juſpatronatus, ſeu jus nominandi in Cappellaniis, Hoſpitali, aut Collegio merè laicalibus non requiritur conſenſus Epiſcopi.*

4 *In erectione Cappellæ, aut Oratorii an ſint ſervanda ſolemnia præſcripta* in Can. Nullus, & Can. Nemo de conſecrat. diſt. 1. *ad effectum, ut ibi celebrari poſſint Miſſæ?*

CASUS III.

ORdinavit quidam pius Teſtator in ejus poſtremis tabulis celebrationem Miſſæ quotidianæ, ſeu Cappellaniam merè laicalem cum onere Miſſarum in quadam Cappella erecta propè Eccleſiam Cathedralem de hujus dominio cum ſolo conſenſu Præpoſiti ejuſdem Cathedralis, diſſentiente irrationabiliter tamen Capitulo, reſervavitque jus nominandi Cappellanum favore ſuorum Conſanguineorum irrequiſito penitùs Epiſcopo; Quæritur an fundatio hujuſmodi Cappellaniæ merè laicalis cum reſervatione juris nominandi abſque conſenſu Epiſcopi facta ſuſtineatur.

Reſpondendum videtur negativè, non ſolùm quia hæc fundatio Cappellaniæ, & reſervatio juris nominandi Cappellanum fuit facta à Teſtatore abſque conſenſu Epiſcopi vigore hujus *Canonis* omninò requiſito; verùm etiam quia ipſa Cappellania merè laicalis, ſeu legatum Miſſarum adimpleri non poteſt in præfata Cappella, quoniam hæc erecta fuit abſque ſolemnitatibus requiſitis, & præſcriptis *in Can. Nullus, & Can. Ne-*
1 *mo de conſecr. diſtinct.* 1. Et etiam quia fundatio ejuſdem Cappellaniæ, ſeu legati Miſſarum fuit acceptata, & admiſſa à ſolo Præpoſito abſque conſenſu Capituli; adeoque ipſa eſt nulla, quia cùm ſupradicta Cappella ſit de dominio Cathedralis, ſeu Capituli, ad hoc ſpectat admiſſio fundationum Miſſarum, Anniverſariorum, & exercitium omnium, & quorumcumque actuum reſpicientium Eccleſiæ regimen, & gubernium, & non poterat Præpoſitus abſque copulativo aſſenſu, & permiſſione ipſius Capituli ad actum acceptationis devenire, ad *Text. in cap. Relatum de teſtam. & cap. Cum omnes de conſtit. & in cap. Novit & cap. Quanto de his quæ fiunt à Prælat. ſine conſenſu Capituli*, Pignatell. *conſult.* 49. *num.* 2. *tom.* 6. *& conſult.* 86. *n.* 3. *tom.* 9. Tondut. *quæſt. benef. tom.* 1. *cap.* 1. *num.* 9. & alii quos refert, & ſequitur Rot. *in Gerunden. fundationum* 24. *Januarii* 1701. §. *Fundamentalis* coram R. P. D. Lancetta.

Eodem modo, quo eſſet nulla fundatio Cappellaniæ 2
merè laicalis, ſeu legati Miſſarum adimplendi per Cappellanum Regularem in Eccleſia Sæculari abſque hujus Rectoris conſenſu, cùm ad effectum, ut Regularibus licitum ſit in Eccleſia Sæculari celebrare, requiratur conſenſus Rectoris, prout è converſo opus ſit ſæcularibus licentia ſuperioris, ut valeant in Eccleſia Regularium celebrare. Calderin. *conſ.* 28. *de regul.* Barboſ. *in ſumm. Apoſtolic. deciſ.* 474. *num.* 14. *& deciſ.* 634. *num.* 8. Amoſtaz. *de Cauſ. piis lib.* 5. *cap.* 3. *ſub n.* 46. & expreſsè Rot. *in Majoricen. fundationis* 24. *Novembris* 1704. §. *Quidquid* coram R. P. D. Omanna.

His tamen minimè attentis cenſeo fundationem præ- 3
fatæ Cappellaniæ, & reſervationem juris nominandi Cappellanum favore Conſanguineorum Teſtatoris abſque conſenſu Ordinarii factam ſuſtineri: ſiquidem licèt hujuſmodi conſenſus requiratur pro validitate reſervationis Juriſpatronatus Eccleſiarum, aut Beneficiorum Eccleſiaſticorum, tamen non requiritur in reſervatione Juriſpatronatus Cappellaniarum merè laicalium, aut Hoſpitalis, aut Collegii laicalis; Sed Fundatores fundare, & reſervare poſſunt jus nominandi Cappellanum ad Cappellaniam merè laicalem, aut Puellas ad dotes, aut Miniſtros in Hoſpitali laicali, aut Rectores adoleſcentes, & Juvenes in Collegio pariter laicali, irrequiſito penitùs Epiſcopo; quia præſens *Canon* loquitur ſolùm de Eccleſiis, & beneficiis Eccleſiaſticis; nec extendi debet ad ſimiles Cappellanias, Hoſpitalia, & Collegia merè laicalia; cùm in his ceſſet illius ratio *in Commentario* ſuperiùs relata, ut docent Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 11. *art.* 11. *&* 14. Card. de Luc. *eod. tract. diſc.* 55. *num.* 7. Pignatell. *conſult.* 139. *num.* 2. *tom.* 10. Adden. ad Buratt. *deciſ.* 1. *num.* 22.

Non obſtat, quòd in erectione Cappellæ, ubi de- 4
mandata fuit fundatio dictæ Cappellaniæ, ſeu celebratio Miſſarum non fuerint ſervata ſolemnia præſcripta *in Can. Nullus, & in Can. Nemo* ubi ſupra, quia requiſita per dictos Canones ſpectant ad formalitatem conſecrationis Eccleſiæ; quæ non eſt neceſſaria pro celebratione Miſſæ in his parvis Cappellis, & Oratoriis, quæ ſatis eſt, quòd ſint Divino Cultui dicata, & Epiſcopi auctoritate conſuetis Eccleſiæ precibus, & per ſolam Aquæ Sacræ aſperſionem benedicta, juxta Azor. *inſtit. moral. lib.* 10. *cap.* 26. §. 14. Barboſ. *de jur. Eccleſ. univerſ. lib.* 2. *cap.* 2. *num.* 28. Paſqualig. *de Sacrific. quæſt.* 511. *num.* 1. & ſimili objecto his præciſis terminis reſpondet Rot. *in Tuden. Cappellæ* 23. *Januarii* 1705. §. *Baſis* coram Eminentiſs. Scotto.

Minuſque adverſatur, quòd fundatio ejuſdem Cappellaniæ fuerit admiſſa, & acceptata à ſolo Præpoſito diſſentiente Capitulo; quia cùm diſſenſus iſte Capituli fuerit irrationabilis, & cùm agatur de fundatione Cappellaniæ, per quam abſque ullo præjudicio Menſæ Capitularis, augetur Divinus Cultus, Animarumque ſolatium, licitum erat Præpoſito, & cuivis alteri Dignitati Cathedralis illum admittere, & acceptare, ut ad limitationem *Textus in cap. Cum acceſſiſſent de conſtit.* tradunt Fælin. *in dicto cap. num.* 16. *in fin.* Abb. *in cap. Cùm olim num.* 6. ibique Imol. *num.* 4. Butr. *num.* 8. *de conſuetud.* & reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Sabinen. Archidiaconatus* 2. *Junii* 1696. quam reſolutionem refert, & ſequitur Rot. *in Gerunden. fundationum* 24. *Januarii* 1701. §. *Non attenta, &* §. *Quoniam* cor. R. P. D. Lancetta.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Conſenſus Ordinarii requiſitus in erectione Beneficii in Eccleſia Titulari cum reſervatione Juriſpatronatus, an ſit præſtandus per Cardinalem Titularem, vel potius per Cardinalem Vicarium Urbis?

SUMMARIUM.

1 *Cardinalis Vicarius Urbis habet plenariam juriſdictionem Epiſcopalem in Diœceſi Romana.*

2 *Juſpræſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, necnon jus inſtituendi, & conferendi beneficia, an ſpectare poſſit alteri, qui non habeat juriſdictionem Epiſcopalem cum Territorio ſeparato? & num. 20.*

3 *Cardinalis Urbis Vicarius habet jus cognoſcendi cauſas ſubditorum titulis Cardinalium.*

4 *Refertur reſolutio Gregorii XIII. Quomodo autem procedat? Vide num. 24.*

5 *In uno corpore monſtruoſum eſt eſſe plura capita.*

6 *Juſpræſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, necnon inſtituendi, & conferendi beneficia erecta in Eccleſiis titularibus ſpectat ad Cardinales Titulares cumulativè, cum Eminentiſſimo Vicario Urbis, & num. 7.*

8 *Cardinalis in eorum Titulis habent juriſdictionem Epiſcopalem.*

9 *Juriſdictio conceſſa alicui abſolutè, & ſimpliciter intelligitur conceſſa accumulativè, & non privativè ad Epiſcopum.*

10 *Viſitatio, & excommunicatio poſſunt eſſe apud plures in ſolidum.*

11 *Actus juriſdictionales Epiſcopales competere poſſunt alteri accumulativè cum Epiſcopo.*

12 *Jus inſtituendi, & conferendi beneficia in eadem Diœceſi competere poteſt alteri cumulativè cum Epiſcopo.*

13 *Refertur conſtitutio Sixti V. incipien.* Religioſa *la* 55.

14 *Referuntur verba diplomatis titulorum S. R. E. Cardinalium.*

15 *Ei, cui commiſſum eſt regimen, merum, & mixtum Imperium tributum eſſe cenſetur.*

16 *Verbum* plenariè *omnem juriſdictionem comprehendit.*

17 *Juſpræſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, necnon inſtituendi, & conferendi beneficia eſt quid annexum juriſdictioni Epiſcopali.*

18 *Cardinalibus competunt plures actus juriſdictionales, & præeminentiales in Eccleſiis titularibus.*

19 *Cardinalibus quare competere debet jus præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, necnon jus inſtituendi, & conferendi beneficia in Eccleſiis Titularibus.*

21 *Ad hoc, ut quis ex non uſu, & ex uſu alterius dicatur excluſus à juribus Epiſcopalibus, quid requiritur?*

22 *Cardinales, ubi agitur de auferendo jus eis conceſſum intuitu Cardinalitiæ dignitatis numquam comprehenduntur ſub quacumque generali diſpoſitione, niſi de eis fiat ſpecialis mentio.*

23 *Jura præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, necnon inſtituendi, & conferendi beneficia non fuerunt conceſſa Epiſcopis à Concilio Tridentino.*

25 *Non eſt monſtruoſum in una, eademque Diœceſi dare apud unam perſonam juriſdictionem univerſalem in tota Diœceſi, & apud aliam perſonam juriſdictionem particularem in certis Eccleſiis Diœceſis.*

CASUS IV.

FUndante Titio beneficium in Eccleſia Titulari A. cum reſervatione Juriſpatronatus favore ſui, ſuorumque deſcendentium, quæritur quis debeat præſtare conſenſum in hujuſmodi erectione, & reſervatione Juriſpatronatus, Cardinalis Vicarius Urbis ne, aut potius Cardinalis Titularis? & ad quem ex iſtis ſpectet inſtitutio, & collatio ejuſdem Beneficii?

Franc. de Fargna, Tom. II.

Quæſtionem iſtam ſatis celebrem, & valde agitatam D. meus Advocatus Pitonius ſimpliciter, & indiſtinctè reſolvendam exiſtimat favore Eminentiſs. Cardinalis Vicarii Urbis ſequentibus ſuffultus fundamentis.

Quia jus præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, & jus inſtituendi, ſpectat ad juriſdictionem Epiſcopalem, ſolus autem Cardinalis Vicarius 1
Urbis habet plenariam juriſdictionem in omnes Eccleſias, Clerum, & Populum Romanæ Diœceſis, juxta *Text. in cap. Sua nobis de offic. Vicarii*, ubi Barboſ. *ſub n.* 2. *& juxta Conſtitutiones I. Pauli II.* 28 *Julii II. & XXXVI. Pauli III. Bullar. nov. tom.* 1. Unde ad ipſum ſolum ſpectare debet jus præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, & inſtituendi, & conferendi nova beneficia in Eccleſiis Titularibus, cùm iſti actus competere non poſſint niſi Epiſcopo, aut alteri, qui habeat juriſdictionem Epiſcopalem cum 2
Territorio ſeparato. Lambertin. *de Jurepatron. par.* 1. *lib.* 1. *art.* 5. *quæſt.* 2. *num.* 2. Concil. Trident. *ſeſſ.* 4. *cap.* 12. *de reform.* Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 5. *num.* 40. *& lib.* 2. *quæſt.* 7. *n.* 2. Monacell. *in Formul. fori Eccleſ. par.* 1. *tit.* 2. *form.* 1. *n.* 2. Rot. *deciſ.* 316. *num.* 29. *par.* 10. Itaut, qui prætendit habere juriſdictionem Epiſcopalem in Urbe, oſtendere debet ſe habere juriſdictionem ſimul cum Territorio ſeparato, cùm abſque hujuſmodi ſeparatione Territorii non ſit dabilis abſoluta juriſdictio in Diœceſi alterius, Card. de Luc. *de Juriſdict. diſc.* 1. Rota *deciſ.* 70. *num.* 29. *par.* 13. *& deciſ.* 340. *par.* 15.

Quod comprobat etiam paritate: nam Cardinalis 3
Urbis Vicarius habet jus cognoſcendi cauſas ſubditorum Titulis Cardinalium, non obſtante, quòd iſti habeant jus Epiſcopale, Joann. Andr. *in cap. Sua nobis de offic. Vicarii num.* 11. Butr. *n.* 17. Zabarell. *n.* 3. Bellamer. *num.* 8. Panorm. *num.* 5. Neque iſti unquam habuerunt Tribunal. contentioſæ juriſdictionis, Cherubin. *in Compend. Bullar. ad Conſtitut. I. Pauli II. ſchol.* 1. Mandoſ. *in regul.* 7. *Cancell. quæſt.* 2. *n.* 7. Ergo etiam habebit jus reſervandi Juſpatronatus in erectione beneficiorum in Eccleſiis Titularibus, necnon jus inſtituendi ad illa.

Et licet Cardinales Titulares ante publicationem Sacri Concilii Tridentini exercerent actus juriſdictionales in Eccleſiis Titularibus, tamen nunc poſt publicationem illos amiſerunt, nec eorum juriſdictio in dictis Eccleſiis eſt amplius in uſu, ſed conſuetudo, & praxis eſt in contrarium, ut teſtatur Card. de Luc. *in relat. Rom. Curiæ diſc.* 13. *num.* 13. *& diſc.* 34. *num.* 17. *de juriſdict. & in Miſcell. Eccleſ. diſc.* 1. *num.* 24. Quod demonſtrare contendit primo ex eo quia Concilium Tridentinum omnes actus juriſdictionales, nempe jus approbandi Confeſſarios, jus dandi licentiam concionandi, jus deputandi Oeconomos in Parochialibus, & concurſum faciendi, jus diſpenſandi ſuper irregularitatibus, jus cognoſcendi cauſas matrimoniales, criminales, & civiles, jus viſitandi, jus inſtituendi, jus examinandi præſentatos, jus uniendi beneficia, recognoſcendi beneficia de Jurepatronatus, jus faciendi commutationes ultimarum voluntatum, & decernendi monitoria ad revelandum res deperditas, ſeu ſubtractas decrevit ſpectare ad ſolos Epiſcopos, derogando privilegiis, conſuetudinibus etiam immemorabilibus, ut in *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. *de reform. & cap.* 5. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 6. *&* 20. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 12. *ſeſſ.* 14. *& cap.* 13. *ſeſſ.* 7. *& cap.* 18. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 9. *ſeſſ.* 25. *& cap.* 15. *ſeſſ.* 24. *& cap.* 9. *ſeſſ.* 25. *& cap.* 6. *ſeſſ.* 22. *& cap.* 3. *ſeſſ.* 25. *de reformat.*

Secundò, quia Gregorius XIII. reſolvit Cardinales 4
Titulares non poſſe amplius in ſuis Eccleſiis habere illas facultates, quæ per Concilium Tridentinum fuerunt tributæ Epiſcopis in ſuis Diœceſibus, quam reſolutionem refert Nicol. *in Floſcul. in verb. Cardinalis ſub num.* 13. ibi – *De Cardinalibus, qui habent titulos Eccleſiarum Urbis cum dubitatum eſſet, an poſſent in ſuis Eccleſiis titularibus, & in eorum ſubditis uti illis facultatibus, quæ à Concilio Tridentino ſunt Epiſcopis in ſuis Civitatibus, & Diœceſibus, & ſpecialiter illis, quæ comprehenduntur in decreto C. liceat 6. ſeſſ. 24. diſcuſſo articulo, Gregorius XIII. dixit ſe nolle ea, quæ Epiſcopis conceſſa ſunt à Concilio Tridentino com-*

petere Cardinalibus in ſuis Titulis, *quia licet habeant quaſi Epiſcopalem juriſdictionem, non tamen ibi ſunt verè, & propriè Epiſcopi* – & teſtantur Fagnan. *in cap. His quæ de major. & obed. num. 16. & in cap. Ne pro dilatione n. 42. de pœnit. & remiſſ.* Pignatell. *conſult.* 117. *num.* 141. *tom.* 10. Unde cùm jura præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, inſtituendi, & conferendi tributa ſint à Concilio Epiſcopis in ſuis Diœceſibus, ſequitur juxta mentem Gregorii XIII. non poſſe amplius ea competere Cardinalibus in ſuis Titulis.

Tertiò denique id ipſum probat ex abſurdo, nam ſi Cardinales in Eccleſiis Titularibus haberent juriſdictionem Epiſcopalem, ibique exercerent actus juriſdictionales, ſequeretur, quòd in hac Diœceſi Romana plenariè ſubjecta Eminentiſs. Vicario Urbis eſſent tot capita quot eſſent Eccleſiæ Titulares, quod eſt omnino
5 abſurdum, dum in uno corpore, ſeu in una Diœceſi monſtruoſum eſt eſſe plura capita, Hoſtien. *in cap. Cum contingat num.* 1. *de foro compet. & in cap. Quanto num.* 13. *de offic. Ordin.* Gratian. *diſcept.* 212. *n.* 16. *&* 17. Rota *deciſ.* 324. *num.* 11. *par.* 1. *recent.*

His tamen non obſtantibus perſpectis, & attentis diſpoſitione juris, Doctorum auctoritate, Conſtitutione Sixti V. verbis diplomatis Titulorum, necnon ratione, cenſeo jus præſtandi conſenſum, in reſervatione
6 Juriſpatronatus, necnon jus inſtituendi, & conferendi beneficia erecta in Eccleſiis Titularibus ſpectare ad Cardinales Titulares, non privativè, ſed accumulativè cum Eminentiſſimo Vicario Urbis, itaut inter Eminentiſſimos Titulares, & Eminentiſſimum Urbis Vicarium ſit locus præventioni.

7 Et quidem attentis diſpoſitione juris communis, ac doctorum auctoritate habemus *Textum expreſſum in cap. His, quæ de major. & obed.* ubi ſtatuitur Cardi-
8 nales in eorum Titulis habere juriſdictionem Epiſcopalem, & facultatem excommunicandi, abſolvendi, ſuſpendendi, interdicendi, corrigendi Clericos, & Presbyteros eis ſubditos, qui ipſis præſtare debent obedientiam, reverentiam, & honorificentiam.

Quem Textum ſequuntur, Abbas n. 1. ibi – *Cardinales habent in Titulo ſuo, & in Eccleſiis ſubjectis Titulo juriſdictionem Epiſcopalem, unde habent correctionem, & poteſtatem fulminandi cenſuram Eccleſiaſticam.*

Anania num. 1. ibi – *Cardinales etiam non Epiſcopi habent juriſdictionem Epiſcopalem in Eccleſiis, & Cappellis ſibi ſubjectis.*

Imola num. 5. ibi – *Cardinalis etiam non Epiſcopus in Eccleſiis ſibi ſubjectis habet Epiſcopalem juriſdictionem.*

Bellamer. num. 2. ibi – *Secundo nota, quod Cardinales in Titulis ſuis juriſdictionem quaſi Epiſcopalem habere videntur.*

Fælinus n. 1. ibi – *Cardinales habent in Titulis, in Eccleſiis ſibi ſubjectis juriſdictionem Epiſcopalem.*

Baldus num. 1. ibi – *Cardinales in omnibus Eccleſiis ſubjectis Titulo Cardinalatus habent juriſdictionem Epiſcopalem, ea tamen, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis non habent niſi ipſi Cardinales ſint Epiſcopi.*

Fagnan. num. 15. ibi – *Cardinales habere in ſuo Titulo, & in Eccleſiis Titulo ſubjectis Epiſcopalem juriſdictionem.*

Gonzal. ibi – *Presbyteros Cardinales habere in ſuis Titulis, ſive Eccleſiis omnem juriſdictionem.*

Barboſa num. 2. ibi – *Cardinales habere juriſdictionem Epiſcopalem in Eccleſiis, quarum ſunt titulares.*

Probus ad Monach. in cap. unico de major. & obed. in 6. n. 3. ibi – *Tituli Cardinalium comparantur Eccleſiis Epiſcopalibus, quia habent juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, quam non habent Tituli inferioris citra Epiſcopos.*

Paſſerinus in dicto cap. unico n. 12. ibi – *Quamvis aliàs Cardinales in ſuis Titulis habeant juriſdictionem quaſi Epiſcopalem.*

Imola in Clement. Ne Romani de elect. num. 23. ibi – *Quarto quæro an Cardinales in Eccleſiis ſuis habeantur loco Epiſcoporum? dic ſi ſunt Epiſcopi habentur loco Epiſcoporum quoad juriſdictionalia, & quoad Epiſcopalia, vel quoad juriſdictionalia tantum.*

Tuſchus concluſ. 99. lit. C. tom. 1. num. 48. ibi – *Cardinales juriſdictionem Epiſcopalem habent in ſuis Titulis, & in Eccleſiis ſibi ſubjectis, ideo poſſunt excommunicare, & omnia alia facere, quæ ſunt juriſdictionis Epiſcopalis.*

Carol. Anton. de Luc. ad Gratian. diſcept. 298. num. 23. §. Nihilominus ibi – *Unde ſtatuenda eſt tanquam certiſſima concluſio, quod S. R. E. Cardinales in Eccleſia ſuorum titulorum juriſdictionem Epiſcopalem habent.*

Rota in Romana juris tumulandi 20. Febr. 1702. coram Eminentiſs. Priolo §. Hujus ibi – *Hujus tam antiquæ, quàm noviſſimæ aſſignationis cauſa ex communi doctorum ſententia firmatum remanſit, quod Cardinales in ſuis Eccleſiis titularibus habent juriſdictionem Epiſcopalem* – Et §. Et utriſque ibi – *Et utriſque reſpondet obſervantia, & juriſdictio, quam exercent Cardinales in ſuis Eccleſiis. Iſti enim elevant Baldachinum, incedunt cum Rocchetto diſcooperto, viſitant, obedientiam exigunt, benedictionem diſpenſant etiam ipſimet Cardinales Diaconi ex Decreto Sac. Congregationis formiter diſputato articulo, &c. conferunt beneficia, &c. & cum omnino correſpondeant illis, quæ per Epiſcopos explicantur, ut in cap. Conquerente de offic. Ordin. nullum dubium remanet quin juriſdictio, quam habent Cardinales in ſuis Eccleſiis titularibus, non minus ex qualitate perſonarum, quam ex amplitudine verborum, & intentione Summi Pontificis comparari debeant cum juriſdictione Epiſcoporum in eorum Cathedralibus.*

Si igitur ex diſpoſitione juris, & tot doctorum te- 9
ſtimonio Cardinales Titulares habent juriſdictionem Epiſcopalem in eorum Titulis exiſtentibus intrà Diœceſim Romanam, cujus caput eſt Eminentiſs. Vicarius ſequitur, quod in eiſdem Titulis habeant juſpræſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus necnon jus inſtituendi, & conferendi beneficia in eis erecta tamquam ſpectans, & quid annexum juriſdictioni Epiſcopali, non quidem excluſivè, & privativè ad Eminentiſſimum Vicarium, ſed accumulativè, itaut ſit inter ipſos locus præventioni, quia Honorius III. *in præcitato cap. His quæ de major. & obed.* ut ibi teſtantur ſupradicti doctores, conceſſit Cardinalibus in eorum Titulis juriſdictionem Epiſcopalem abſolutè, & ſimpliciter abſque taxativa ſolis, & non aliis; conceſſa alicui juriſdictione Epiſcopali intrà Diœceſim alicujus Epiſcopi abſolutè, & ſimpliciter abſque ulla taxativa; intelligitur ei conceſſa juriſdictio accumulativè, & non privativè ad Epiſcopum, ut firmat Fælin. *in cap. Auditis de præſcript. num. 9. & in cap. Paſtoralis num. 2. de offic. Ordin.*

Nec eſt in jure novum quòd Juriſdictio Epiſcopalis poſſit eſſe in eadem Civitate, aut Diœceſi penès plures accumulativè ita ut ſit inter ipſos locus præven-
tioni; nam viſitatio, & excommunicatio poſſunt eſſe 10
apud plures in ſolidum, non ſolùm per concurſum alternativum, ſed etiam ſimultaneè, juxta *Text. in cap. 1. de offic. Ordinan. cap. 2. de offic. Archidiac.* Alexand. de Nevo *in cap. Auditis de præſcript. n.* 21. Cardin. de Luc. *de juriſdict. diſc.* 4. *num.* 4. Rot. *in Burgen. juriſdictionis, ſeu viſitationis* 3. *Julii* 1713. §. *Conſtabilito* cor. bon. mem. Barbadico, *& in Conſtantien. Juriſdictionis ſuper bono jure* 13. *Aprilis* 1714. §. *Quamvis* coram Eminentiſs. Scotto. Inſuper ſi tam Epiſcopus, quàm alius Prælatus in eadem Diœceſi ſpatio 40. annorum exerceant actus juriſdictionales Epi-
ſcopales, illi actus competunt Prælato cumulativè cum 11
Epiſcopo, juxta *Text. in cap. Auditis de præſcript.* ibique Doctores omnes, Ergo etiam jus præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus necnon jus inſtituendi, & conferendi beneficia competere poterit Cardinalibus Titularibus in eorum Titulis cumulativè
cum Eminentiſs. Vicario, ut in terminis juris inſti- 12
tuendi, & conferendi beneficia, poſſe hoc competere in eadem Diœceſi, aut Civitate Prælato cumulativè cum Epiſcopo teſtantur Baldus *conſ.* 439. *num.* 12. ibi – *Si Plebanus in ſuo Plebanatu præſcripſit Inſtitutionem, Epiſcopus nullo modo ſe intromittere debet, quod eſt verum ſi habuit poſſeſſionem per excluſionem Epiſcopi, &c. Licet Plebanus habeat pro ſe conſuetudinem non tamen Epiſcopus eſt factus exul à jure communi, & ille, cui præſentabunt Patroni, inſtituet, quia cumulata eſt poteſtas, non abſorpta* – Fagnan. *in cap. Auditis de præſcript. num.* 6. Et quòd compati-

bilis

bilis ſit concurſus plurium Prælatorum, ſeu Superio-
rum Eccleſiaſticorum in eodem loco, vel diverſis re-
ſpectibus, vel per comulativam, probat Card. de Luc.
de juriſdict. diſc. 1. *num.* 27.

Perſpectis autem verbis conſtitutionis Sixti V. nec
non diplomatis titulorum clarè deſumitur Cardinales
in eorum titulis habere jus præſtandi conſenſum in
reſervatione Juriſpatronatus, & jus inſtituendi, &
conferendi beneficia in eis erecta.

13 Sixtus V. in ejus Conſtitutione la 55. incipiente
Religioſa, ut legitur in Bullario *tom.* 2. ita diſponit –
*Religioſa Sanctorum Pontificum prædeceſſorum noſtro-
rum providentia inſtitutum olim fuit, &c. ut S. R. E.
Presbyteris certæ in Urbe Roma Eccleſiæ titulo appel-
latæ.* Quaſi quædam cujuſque propriæ Diœceſes; *Dia-
conis verò Urbis Regiones ad Chriſtianæ Religionis
propagationem, & conſervationem aſſignarentur. Quæ
quidem S. Inſtitutio plurium ſæculorum continuata ſe-
rie, ac pro temporum varietate ſuſceptis incrementis
ad noſtram uſque ætatem ſervata ita viget, ut præ-
ter ſex Epiſcopos Cardinales, qui certis Cathedralibus
Eccleſiis urbi finitimis præſunt; ſingulis Presbyteris,
& Diaconis Cardinalibus propriæ in urbe Eccleſiæ,
tituli videlicet & Diaconiæ cum ſuis Clero, & Po-
pulo*, ac quaſi Epiſcopali juriſdictione in ſpiritualibus,
& temporalibus *regendæ, & adminiſtrandæ commit-
tantur* – Et §. 12. ejuſdem Conſtitutionis ita legitur –
*Sic igitur ipſi Cardinales, quibus hujuſmodi Eccleſia-
rum regimen, cura, & adminiſtratio pro tempore com-
miſſa erunt, eas in Spiritualibus, & temporalibus ſol-
licitè, fideliter, & prudenter regant & gubernent, ac
juxta conſtitutionem bon. mem. Leonis Papæ X. præde-
ceſſoris noſtri in Concilio Lateranenſi noviſſimò cele-
brato etiam frequenter viſitent, circa cultum Divinum
invigilent, mores, ac vitam Cleri, & Populi eis ſub-
jecti diligenter explorent, eoſque ad rectè, & honeſtè
vivendum paterno moneant affectu, bonorum, ac tem-
poralium redditu**u**m curam gerant, &c.* –

14 Verba diplomatis Titulorum ita ſe habent – *Tibi
pro tuo Cardinalatus titulo concedimus, & aſſignamus,
&c. Teque illi in Presbyterum Cardinalem præficimus,
curam, & regimen, & adminiſtrationem ipſius Eccleſiæ
tibi in Spiritualibus, & temperalibus plenariè commit-
tendo, ita quòd liceat tibi regiminis, & adminiſtra-
tionis ejuſdem Eccleſiæ, ac membrorum, jurium, & per-
tinentiarium hujuſmodi poſſeſſionem ſive quaſi per te,
vel per alium ſive alios propria auctoritate liberè ap-
prehendere, & de illorum fructibus, redditibus, & pro-
ventibus, & emolumentis univerſis diſponere, & ordi-
nare, &c. Quo circa circumſpectioni tuæ per Apoſtolica
ſcripta mandamus quatenus curam & adminiſtrationem
prædictas ſic exercere ſtudeas ſollicitè, fideliter, & pru-
denter, quòd dicta Eccleſia Gubernatori provido, &
fructuoſo adminiſtratori gaudeat ſe commiſſam, Teque
valeas exindè apud nos non immerito commendari* –

Igitur ſi Cardinales vigore Sixtinæ Conſtitutionis,
nec non diplomatis titulorum habent regimen, cu-
ram, & adminiſtrationem tam in Spiritualibus, quàm
temporalibus in Eccleſiis Titularibus tamquam quaſi
quibuſdam cujuſcumque propriis Diœceſibus, & ſic hæ
eiſdem Cardinalibus plenariè ſunt commiſſæ, mani-
feſtè ſequitur ipſos in dd. Eccleſiis habere juriſdictio-
15 nem Epiſcopalem, dum ei, cui commiſſum eſt regi-
men; merum & mixtum imperium tributum eſſe cen-
ſetur. *Text. in l. unic. in princ.* Caſtren. *conſ.* 187.
num. 2. *vol.* 1. Et verbum *plenariè* omnem juriſdictio-
16 nem comprehendit, juxta Innocent. *in cap. Præterea
ſuper verb. plenariè de offic. Delegat.* Caſtren. *conſ.* 187.
num. 1. *vol.* 2. Et conſequenter ad ipſos in eiſdem Ec-
cleſiis ſpectare jus præſtandi conſenſum in reſervatione
Juriſpatronatus, & jus inſtituendi, & conferendi be-
17 neficia in eis erecta, cùm utrumque jus ſit pars præ-
cipua juriſdictionis Epiſcopalis, & quid ſpectans, &
ei annexum, juxta *Text. in cap. Conquerente de offic.
Ordin.* ibique Abbat. *num.* 2. Fagnan. *n.* 18. Barboſ.
num. 1. & à contrario ſenſu ſic diſponit *Textus in
cap. Cùm & plantare §. in Eccleſiis* ibique Gloſs. *verb.
pleno de jure privileg.* ibi – *Sed à contrario videtur quòd
ſi utroque jure pertineat ad illos*, (ideſt quoad Spiritua-
lia, & temporalia, & ibi explicat) *Inſtitutio, & deſti-
tutio quoad Spiritualia, & temporalia ad ipſos pertinet* –

Et ita etiam ex eo quòd Cardinales habeant juriſ- 18
dictionem Epiſcopalem in eorum Titulis arguunt Do-
ctores eis competere in dictis Eccleſiis non ſolùm In-
ſtitutionem, & deſtitutionem, ut aſſerunt Monach. *in
cap. Unic. de major. & obed. in* 6. *num.* 3. ibi – *In-
ſtitutionem, & deſtitutionem in Eccleſiis titularibus
ſpectare ad Cardinales, quia habent in Titulis ſuis
quaſi jus Epiſcopale, quod alias non haberent, cùm de
jure communi inſtitutio, & deſtitutio ad Epiſcopos ſpe-
ctet* – Fælin. *in cap. His quæ de major. & obed. n.* 1.
ibi – *In ipſis Inſtitutio, & deſtitutio ſpectat ad Car-
dinales, ſed in aliis ſpectat ad Epiſcopum* – Fagnan.
in cap. Querelam de elect. ibi – *A Cardinali S. Su-
ſannæ, cui eadem Eccleſia tamquam Cappella ſuo titulo
in Spiritualibus eſt ſubjecta, Canonicus fuerat inſti-
tutus* – Sed etiam arguunt eis competere in eiſdem
Eccleſiis alios actus juriſdictionales, & præeminentiales,
nempè viſitationem, poteſtatem excommunicandi, ab-
ſolvendi, ſuſpendendi, interdicendi, corrigendi Cleri-
cos, & Presbyteros ſibi ſubditos, qui ei præſtare de-
bent obedientiam, reverentiam, & honorificentiam;
jus admittendi reſignationes beneficiorum, & confe-
rendi primam tonſuram, & minores ordines ſuis ſub-
ditis, & familiaribus, nec non utendi Inſigniis Pon-
tificalibus, & ſolemnem Benedictionem impartiendi
more Epiſcoporum licèt Epiſcopi non ſint. Fælin. *in
cap. His quæ de major. & obed. n.* 1. ibique Fagnan.
num. 20. 24. & 25. Barboſ. *n.* 3. Hoſtien. *in cap.* 1.
de ſupplen. neglig. Prælat. Tuſc. *concluſ. jur.* 99. *n.* 50.
lit. c. tom. 1. Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 8. *n.* 50.

Ratio autem quare conſenſus præſtandus in erectio- 19
ne Beneficii cum reſervatione Juriſpatronatus, nec non
jus inſtituendi, & conferendi Beneficia in Eccleſiis
Titularibus erecta ſpectare debet ad Eminentiſs. Car-
dinales Titulares, non verò privativè ad Eminentiſs.
Urbis Vicarium eſt tum quia, cùm ut ex ſupradictis
probavimus, cura, & regimen Titulorum plenariè
tam in Spiritualibus quàm temporalibus ſpectet ad Car-
dinales Titulares, congruum, & rationabile eſt ad
ipſos ſpectare examinare locum erectionis Beneficio-
rum, eorum dotem, nec non videre, & bene diſcer-
nere, an ſit congruum & expediens, quòd in Eccleſia
titulari, fundans beneficium ſit Patronus Rocch. de
Curt. *de Jurepatr. verb. pro eo, quòd de Diœceſani
conſenſu num.* 7. Lambert. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1.
quæſt. 2. *art.* 5. *num.* 1. *propè finem, & art.* 10. *n.* 1.
Tum etiam quia ut ſic magis Cardinales alliciantur
ad reſidendum, dum ſi abſcedant à Curia prærogati-
vam hanc juris inſtituendi, & conferendi Beneficia,
quamdiù abſentia duraverit amittunt, & Papæ ſunt
reſervata omnia Beneficia, officia, quæ alias ad eorum
collationem ſpectarent, ſive ratione ſeptem Epiſcopa-
tuum, ſive ratione ſuarum Eccleſiarum, & Titulo-
rum, in quibus conſtat eos habere jus quaſi Epiſco-
pale; Juxta *regul.* 8. *Cancell.* Lotther. *de re Benefic.
lib.* 2. *quæſt.* 2. *num.* 8. *& quæſt.* 35. *num.* 11.

Non obſtant ex adverſo ſuperiùs deducta; Verum
quidem eſt Eminentiſs. Urbis Vicarium habere plena-
riam juriſdictionem in omnes Eccleſias, Clerum, &
Populum Romanæ Diœceſis, ſed non exinde ſequitur
ad ipſum ſolùm, & non ad Eminentiſs. Cardinales
ſpectare juſpræſtandi conſenſum in reſervatione Juriſ-
patronatus, & jus inſtituendi, & conferendi beneficia 20
in Eccleſiis Titularibus erecta; dum ad exercenda hu-
juſmodi jura non requiritur plenaria juriſdictio Epi-
ſcopalis cum territorio ſeparato; ſed ſufficit habere ju-
riſdictionem Epiſcopalem; quæ ſola requiritur ex diſpo-
ſitione *Canonis*, in illis verbis; *ſi qui Eccleſiam cùm
aſſenſu Diœceſani conſtruxit;* ſub cujus nomine in hac
materia venit quilibet habens poteſtatem Epiſcopalem.
Vivian. *de Jurepatron. par.* 1. *lib.* 2. *cap.* 1. *num.* 19.
Lambertin. *eod. tract. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 14.
num. 1. ibi – *Poſſe intervenire conſenſum alterius Præ-
lati dummodo habeat Epiſcopalem poteſtatem, & ſic
Diœceſanum, &c. ille enim Diœceſanus dicitur* – Abb.
conſil. 59. *num.* 1. *verſ.* Tertio principaliter conſidero,
ibi – *Quoniam nec ex conſtructione, nec ex dotatione
quis acquirit Juſpatronatus, niſi hoc faciat de conſenſu
Diœceſani, ideſt Epiſcopi, vel habentis jus Epiſcopale in
loco* – Lotther. *de re Benef. lib.* 1. *quæſt.* 5. *n.* 48. & 52.
ibi – *Hæc autem quaſi Epiſcopalis juriſdictio procul*

dubio ſufficit ad illam dedicationem temporalium pro beneficio Eccleſiaſtico — & dixi ſuperiùs *Caſ.* 11. *n.* 7.

Quòd autem Eminentiſs. Urbis Vicarius habeat jus cognoſcendi cauſas ſubditorum Titulis Cardinalium; hoc non probat eum hujuſmodi jus habere in Eccleſiis titularibus privativè ad Eminentiſs. Cardinales; cùm ratione cumulativæ poſſit dict. jus competere utriſque; ſed etiam omiſſo, quòd competat privativè Eminentiſſimo Vicario, non exinde tamen argui poteſt, quòd ſicuti hujuſmodi jus cognoſcendi cauſas ſubditorum Titulis Cardinalium ſpectat privativè ad illum; ita etiam jus reſervandi Juſpatronatus in erectione Beneficiorum in Eccleſiis titularibus, nec non jus inſtituendi ad illa ſpectare debebit privativè ad eundem Eminentiſs. Vicarium; quoniam ſtat bene ſimul Pontificem tamquam Pontificem non autem tamquam Ordinarium Urbis ad tollendas confuſiones ita ſtatuiſſe in iſto caſu, non indè tamen inferri poteſt in reliquis ſublatam eſſe plenariam juriſdictionem aliàs Cardinalibus competentem in eorum titulis; nam etiam ipſorummet Ordinariorum juriſdictionem per Apoſtolicas Conſtitutiones in aliquibus caſibus limitatam eſſe videmus, & tamen ea in reliquis firma remanet. Card. de Luc. *de Juriſdict. diſc.* 34. *num.* 18. & bene Rot. *in dict. Roman. juris tumulandi* 20. *Februarii* 1712. coram Eminentiſs. Priolo §. *de actibus*, ibi — *Nam ſi quoad nonnullos actus ita voluit Summus Pontifex pro meliori regimine, & ad evitandam tantam juriſdictionum ſciſſuram, & varietatem in una, eademque Civitate, &c. non bene infertur quòd exinde Eccleſiæ titulares dici ampliùs non debeant veluti particulares Diœceſes, & quòd Cardinales non habeant jura Epiſcopalia; neque gaudeant illis privilegiis quibus utuntur Epiſcopi in ſuis Cathedralibus, &c. Et poſſet reſponderi, quòd etiam in Epiſcopis videmus diminutam illorum juriſdictionem ex Privilegiis à Summis Pontificibus conceſſis Regularibus, Monaſteriis, & ſimilibus, & nihilominus Epiſcopi gaudent cæteris omnibus honoribus, & prærogativis* —

Nec officit dicere, quòd non ſit amplius in uſu juriſdictio Epiſcopalis Cardinalium in Eccleſiis Titularibus, dum Eminentiſs. Vicarius exercet in illis actus juriſdictionales, præſtet conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, quandoque inſtituit, & confert beneficia; ex hoc enim licèt probari poſſit non eſſe amplius in uſu juriſdictionem Epiſcopalem Cardinalium in Eccleſiis Titularibus privativam ad Eminentiſs. Vicarium, non autem probari poteſt non eſſe amplius in uſu juriſdictionem cumulativam, cum illo; Sicuti enim ſi quis intrà Diœceſim Epiſcopi utatur juribus Epiſcopalibus, & Epiſcopus illis non utatur non ſequitur, per hoc, quòd Epiſcopus dicatur excluſus, & non poſſit etiam ipſe amplius uti eiſdem actibus ad terminos *Text. in cap. Auditis de præſcript.* Ita ex eo, quòd Eminent. Vicarius utatur in Eccleſiis Titularibus actibus juriſdictionalibus, quibus quandoque non utuntur, nec exercent Eminentiſs. Cardinales Titulares; non per hoc proinde iſti dici debent excluſi, & quòd non poſ-
21 ſint ſi velint uti eiſdem actibus juriſdictionalibus. Ratio eſt, quia ad hoc ut quis ex non uſu, & ex uſu alterius dicatur excluſus à juribus Epiſcopalibus, requiritur tale factum ex parte utentis, & poſſidentis, per quod ſit veriſimile ipſum utentem habuiſſe animum poſſidendi ſub iſta qualitate alium excludendi, & per quod ſit veriſimile alium non utentem ſcientem, & patientem poſſeſſionem ſuæ juriſdictionis animo amiſiſſe, vel quia exiſtimat ſe repulſum, aut poſſe repelli Bellamer. *in cap. Auditis de præſcript. num.* 32. Bald. *conſ.* 439. *num.* 11. *tom.* 3.

Probare contenditur ex adverſo ſupra in §. *Et licèt* poſt publicationem Concilii Tridentini Cardinales Titulares amiſiſſe juriſdictionem Epiſcopalem in Eccleſiis Titularibus, & hoc duplici medio; Primo ex eo quia Concilium Tridentinum omnes actu juriſdictiones decrevit ſpectare ad ſolos Epiſcopos derogando Privilegiis, conſuetudinibus etiam immemorabilibus, Secundo ex eo quia Gregorius XIII. reſolvit ſe nolle ea, quæ Epiſcopis conceſſa ſunt à Concilio Tridentino, competere Cardinalibus in ſuis Titulis.

Quod attinet ad primum, hoc mihi videtur omnino inefficax ad probandum Cardinales poſt publicationem Tridentini amiſiſſe in eorum Titulis juriſdictionem Epiſcopalem; nam in primis non ſubſiſtit quòd Concilium Tridentinum in locis ſupra citatis §. *Et licèt* decreverit juſpræſtandi conſenſum in reſervatione juriſpatronatus, nec non jus inſtituendi, & conferendi beneficia ſpectare ad ſolos Epiſcopos, ut legenti patet, ſed etiam omiſſo, quod ita decreverit; tamen non per hoc intelligitur voluiſſe comprehendere Cardinales, & eis auferre præfata jura eis conceſſa intuitu Cardinalitiæ Dignitatis; transferendo hæc ad ſolos Epiſcopos, quia notum eſt in jure quòd licèt ubi diſpoſitio eſt concepta per verba univerſalia, & illius ratio eſt proportionabilis ad Cardinales, ii ſub ea comprehenduntur, juxta Fælin. *in cap. Ad aures n.* 11. *de reſcript.*
tamen ſi agatur de auferendo à Cardinalibus jus eis 22
conceſſum intuitu Cardinalitiæ Dignitatis nunquam comprehenduntur ſub quacumque generali diſpoſitione, vel etiam particulari ut cumque generaliter concepta, niſi de eis fiat ſpecialis mentio Roman. *conſ.* 498. *n.* 6. *& ſeqq.* Tuſch. *concluſ. jur.* 100. *n.* 27. *lit. c.* Lotther. *de re benef. lib.* 1. *quæſt.* 8. *num.* 85. *cum ſeqq.*

Quod verò attinet ad reſolutionem Gregorii XIII. non video quomodo ex illa inferri poſſit Cardinales non amplius habere jus præſtandi conſenſum, in reſervatione Juriſpatronatus, nec jus inſtituendi, & conferendi beneficia in Eccleſiis Titularibus, nam Gregorius XIII. noluit competere Cardinalibus in ſuis Titulis ſolùm ea, quæ ſunt conceſſa Epiſcopis à Concilio Tridentino; Jura autem præſtandi conſenſum in 23
reſervatione Juriſpatronatus, nec non inſtituendi, & conferendi beneficia, non fuerunt conceſſa Epiſcopis à Concilio Tridentino, dum ante Concilium jam habebant & poterant ea exercere, juxta *Text. in cap. Conquerente de offic. Ordin.* itaut eadem facultas præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, & inſtituendi, & conferendi beneficia Epiſcopis per Concilium attributa, non eſt nova juriſdictionis conceſſio, ſed antiquæ confirmatio, vel excitatio, juxta diſtinctionem deſumptam *ex cap. Licèt in corrigendis de offic. Ordin.* Rot. *in Firmana juriſdictionis ſuper modo viſitandi* 20. *Martii* 1702. §. *Et quamvis* coram Rever. Molines Decano; Unde ex illa reſolutione inferri non poteſt Cardinalibus non competere præfata jura in ſuis Titulis; immo deducitur ea competere; & ſic potius dicta reſolutio retorquetur, nam ſi Summus Pontifex noluit competere Cardinalibus in ſuis Titulis, eaque ſunt conceſſa Epiſcopis à Concilio Tridentino; Ergo ea, quæ non ſunt conceſſa Epiſcopis ab eodem Concilio voluit Cardinalibus competere; ſed prædicta jura non fuerunt Epiſcopis conceſſa à Concilio, dum ante illud jam Epiſcopi poſſidebant; Ergo voluit ea Cardinalibus competere in eorum Titulis, ut arguit Fagnan. *in cap. His, quæ de major. & obed. num.* 17.

Procedit igitur præfata reſolutio quoad ea, quæ 24
competunt Epiſcopis reſpectu Regularium, qui cùm ante Concilium Apoſtolicis Privilegiis à patria Epiſcoporum juriſdictione eſſent emancipati, ut ſuperius notavi *Can. XIV. & XV. Caſ. VIII. num.* 3. idem Concilium eamdem juriſdictionem in aliquibus caſibus & plura jura in eoſdem Regulares reſtituit, & Epiſcopis conceſſit; ſcilicet conceſſit jus viſitandi jure delegato Monaſteria in iis, quæ attinent ad conſervationem, & reſtitutionem clauſuræ. *Cap.* 5. *de Regul. & monial. ſeſſ.* 25. jus viſitandi Eccleſias, & Perſonas Regulares quoad ea, quæ concernunt curam Animarum, & adminiſtrationem Sacramentorum. *Cap.* 12. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* Jus vocandi Regulares exemptos ad publicas Proceſſiones. *Cap.* 12. *ſeſſ.* 25. *de Reform.* Jus prohibendi Regularibus imprimi, ſeu imprimere facere libros de rebus Sacris ſine approbatione ordinarii *ſeſſ.* 4. in decreto de uſu, & editione SS. librorum; Jus compellendi exemptos ad lectionem Sac. Scripturæ in eorum Monaſteriis. *Cap.* 1. *ſeſſ.* 5. *de Reform.* Jus concedendi licentiam Regularibus, prædicandi in Eccleſiis ſæcularibus. *Cap.* 2. *ſeſſ.* 5. *de Reform.* Jus viſitandi, puniendi, & corrigendi exemptos degentes extra Monaſterium. *Cap.* 3. *ſeſſ.* 6. *de Reform.* Jus viſitandi & corrigendi Monaſteria, in quibus non viget Regularis obſervantia. *Cap.* 8. *ſeſſ.* 21. Jus examinandi Regulares ad hoc ut ordinari poſſint. *Cap.* 12. *ſeſſ.* 23. Jus approbandi Regulares pro audiendis Confeſſionibus

Sæcu-

Sæcularium. *Cap. 15. ſeſſ. 23.* Unde hæc jura conceſſa Epiſcopis à Concilio Tridentino voluit Gregorius XIII. competere Cardinalibus Titularibus Eccleſiarum Regularium, non verò ea, quæ per Concilium non fuerunt Epiſcopis conceſſa, ut etiam fuit definitum à Congregatione particulari 5. *Auguſti* 1668. ibi -- *Regulares Sanctæ Mariæ in Via eſſe ſubditos Titulari in concernentibus cultum Eccleſiæ* -- ut refert Card. de Luc. *de Juriſdict. diſc. 34. num. 26.* Sicuti etiam Innocentius XII. per ejus Conſtitutionem la 108. in ejus Bullario parvò noluit prædicta jura competere Cardinalibus in Eccleſiis Titularibus Regularium, ſed dumtaxat competere voluit facultatem, ſeu juriſdictionem in iis, quæ ſervitium Eccleſiæ, ſeu loci pii circa tamen diſciplinam Eccleſiaſticam concernunt. Et in his terminis aſſerit procedere dictam reſolutionem Pignatell. *conſult. 117. num. 142. tom. 10.*

Denique inſubſiſtens eſt, in ſubjecta materia, abſurdum plurium capitum in eodem corpore, ſi Cardinales in eorum Titulis haberent juriſdictionem Epiſcopalem, & poſſent in eis exercere jura præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, nec non inſtituendi, & conferendi beneficia; Quoniam diſtinguendum eſt inter juriſdictionem Epiſcopalem omnimodam, univerſalem privativam; & juriſdictionem Epiſcopalem ſemiplenam, particularem, ſeu cumulativam; Licèt monſtruoſum eſſet in una, & eadem Diœceſi, in una, eademque Eccleſia juriſdictionem Epiſcopalem univerſalem, plenariam, & privativam eſſe penès plures in ſolidum, quia tunc darentur duo capita
25 in uno corpore; tamen non eſt monſtruoſum in una, eademque Diœceſi dare apud unam Perſonam juriſdictionem univerſalem, & plenariam in tota Diœceſi, & apud aliam Perſonam juriſdictionem particularem ſive privativam, ſive cumulativam in certis Eccleſiis Diœceſis, quia juriſdictio poteſt eſſe penès plures per modum Communionis, exercenda tamen per præventionem, & tunc ſolùm habens juriſdictionem univerſalem eſſe caput in univerſa Diœceſi, alius verò habens juriſdictionem particularem cumulativam, ſive privativam conſideratur tamquam membrum cui conceſſæ ſunt aliquæ operationes juriſdictionis, in quibus ab ipſo capite impediri non valet; Cùm autem ſolus Eminentiſs. Vicarius habeat juriſdictionem univerſalem, & omnimodam in Diœceſi Romana, non eſt monſtruoſum, quòd Eminentiſs. Cardinales habeant juriſdictionem particularem, ſeu jus præſtandi conſenſum in reſervatione Juriſpatronatus, nec non jus inſtituendi, & conferendi beneficia in locis ejuſdem Romanæ Diœceſis, nempe in eorum Titulis, & quidem cumulativè cum Eminentiſs. Vicario, ita ut ſit inter ipſos locus præventioni, ut docet Rot. *in Nullius, ſeu Fulden. Juriſdictionis 27. Aprilis 1705. §. ſiquidem* coram Rever. Molines Decano, *&* 1. *Junii* 1708. *§. aſt quicquid* coram R. P. D. Anſaldo.

ARGUMENTUM.

Ad effectum acquirendi Juſpatronatus in limine fundationis, conſtructionis, aut dotationis Eccleſiæ, ſive beneficii an requiratur expreſſa ejuſdem Juriſpatronatus reſervatio?

SUMMARIUM.

1 *Fundator in Eccleſiis inferioribus, ſeu in Canonicatibus, Præbendis, & Beneficiis ſimplicibus erectis in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata acquirit Juſpatronatus, etiam ſi expreſsè illud non ſibi reſervet in limine fundationis, dummodo illud non remittat.*

2 *Remiſſio Juriſpatronatus argui non poteſt ex ſimplici tolerantia Fundatoris, quòd Eccleſia pro prima vice liberè provideatur ab ordinario; ſecus ex longæva tolerantia? & num.* 3.

4 *Omnes Eccleſiæ præſumuntur Patronales, ſed revera omnes tales non ſunt.*

5 *Fundator in Cappellis, Altaribus, Cappellaniis, & Beneficiis ſimplicibus, erectis in Eccleſia Conventuali, ſeu Regulari acquirit Juſpatronatus, abſque expreſſa illius reſervatione.*

6 *In Eccleſiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus, ex earum fundatione, conſtructione, aut dotatione acquiritur Juſpatronatus quoad effectus honoris, & oneris; non verò quoad effectum juris præſentandi in eis primas dignitates.*

7 *Ad affectum acquirendi in his jus præſentandi primas dignitates, requiritur illius expreſſa reſervatio, de conſenſu, & beneplacito Apoſtolico; Et quare? Vide num.* 8.

CASUS V.

ÆDificavit, & dotavit de propriis bonis, ac de conſenſu legitimi Superioris quidam pius fundator Eccleſiam, & in limine hujus fundationis Juſpatronatus nominatim ſibi non reſervavit; Quæritur an ex ſola fundatione, conſtructione, aut dotatione Eccleſiæ fundator acquiſierit in ea Juſpatronatus, vel potius opus fuit ſpeciali illius juris reſervatione?

Dicendum videtur non acquiſiviſſe Juſpatronatus, quia cùm hoc expreſsè illud in limine fundationis ſibi non reſervaverit, præſumitur illud remiſiſſe, & voluiſſe Eccleſiam eſſe liberam; aliàs ſi ex ſola conſtructione, fundatione, aut dotatione Eccleſiæ acquireretur Juſpatronatus, omnes Eccleſiæ eſſent Patronales, quòd eſt falſum, cùm plures ſint Eccleſiæ, quæ nullos omnino Patronos agnoſcunt.

At pro clara hujus dubii reſolutione procedendum 1
eſt cum diſtinctione; Aut loquimur de Eccleſiis ſimplicibus, & inferioribus, vel de Canonicatibus Præbendis, aut beneficiis ſimplicibus in Eccleſia Cathedrali, aut Collegiata erectis, & in his Juſpatronatus acquiritur ex eorum fundatione, conſtructione, aut dotatione, & non requiritur, quòd illud Fundator ſibi expreſsè reſervet in limine fundationis; quia præſens *Canon* non requirit hujuſmodi reſervationem, ſed ſolùm dicit -- *Quod ſi quis Eccleſiam cum aſſenſu Diœceſani conſtruxit, ex eo Juſpatronatus acquirit* -- Unde ſi fundator Juſpatronatus expreſsè non remiſerit, illud acquirit, etiam ſi in limine Fundationis, illud expreſsè ſibi non reſervaverit, juxta *Textum in cap. Significavit, de Teſtib. & atteſt.* ibi -- *Significavit nobis Presbyter Sancti N. Sabin. Diœceſis quòd Fundatores ejuſdem Eccleſiæ liberam eam eſſe volentes, fundationis tempore ſe in ea nihil juris retinere dixerunt; Unde timens ne proceſſu temporis, probationis copia valeat deperire, provideri ſuper hoc idem Presbyter poſtulavit. Quo circa mandamus, quatenus Teſtes idoneos quos ipſe ſuper hoc duxerit producendos, examines diligenter, & eorum dicta in publica redigi facias monumenta, denunciando Fundatoribus antedictis, vel eorum hæredibus, ut receptioni Teſtium, ſi velint, interſint, & ſuper denunciatione ſic facta, confici facias publicum inſtrumentum* -- ibique Abb. *num.* 1. Fælin. *num.* 2. Barboſ. *num.* 3. *& in hoc Can. Nobis num.* 4. ibique Fagnan. Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 2. art. 4. num. 1.* Barboſ. *vot. deciſ. 76. num. 85. lib. 3.* Cardin. de Luca *de Jurepatr. diſc. 55. num. 3.* Patiſ. *conſ. 35. num. 26.* Rot. *deciſ. 421. num. 2. par. 2. rec. & deciſ. 265. num. 4.* coram Cavaler.

Quæ remiſſio argui non poteſt ex ſimplici toleran- 2
tia Fundatoris, quòd Eccleſia pro prima vice liberè provideatur ab Ordinario, cùm hujuſmodi tolerantia ſolùm concludat remiſſionem, & renunciationem juris præſentandi pro illa tantummodo vice, non autem in perpetuum, tum ex regula quòd actus particularis trahi non poteſt in conſequentiam univerſalem, maximè in materia ſtricta renunciationis, & remiſſionis proprii juris, ut probat *Textus in L. Item quæritur §. qui impleto ff. de Locan.* tum etiam, quia non implicat beneficium Juriſpatronatus poſſe liberè conferri ab ordinario, & collationem ſuſtineri, Patrono volente, & non reclamante, juxta Fælin. *in cap. Cùm Bertoldus de ſent. & re judicat. num.* 13. & alias auctoritates ſuperiùs allatas *Par. I. Can. V. Caſ. XXI. n.* 1.
Et ſolùm argui poteſt quòd fundator remiſerit Juſpa- 3
tronatus ex longæva tolerantia, quando ſcilicet effluxit multum tempus à die conſtructionis, in quo pluries fuit liberè ordinata Eccleſia abſque eo, quòd fuerit facta aliqua præſentatio, & ſic quando Eccleſia præſcripſit libertatem Abb. *conſ. 106. lib. 2.* Piton. *diſcept. Eccleſ. 3. num. 77.*

4 Poſita autem hac ſententia omnes Eccleſiæ præſumuntur quidem Patronales, cùm iſtæ non naſcantur, ſed fiant; non verò; quòd revera omnes tales ſint, quia quamplures ſunt Eccleſiæ; reſpectu quarum Fundatores non utendo, Juſpatronatus amiſerunt, & quamplures ſunt, reſpectu quarum Juripatronatus ſtatim in ipſa fundatione renunciarunt; uti eſt caſus ſupradicti Textus *Significavit*.

5 Aut loquimur de Cappellis, Altaribus, Cappellaniis, vel Beneficiis ſimplicibus erectis in Eccleſia Conventuali ſeu Regulari, & in his quoque acquiritur Juſpatronatus ex fundatione, conſtructione, dotatione, abſque expreſſa illius reſervatione, dummodo hoc fiat de conſenſu Epiſcopi, & Regularium Lambertin. *de Jurepatron. lib. 1. par. 1. quæſt. 11. art. 7. num.* 4. Pariſ. *conſ.* 35. Barboſ. *in hoc Canone n.* 3. Tambur. *de jure Abbat. diſput. 7. quæſit. 5. num. 15. tom.* 1. Rot. *deciſ.* 265. coram Cavaler. *& deciſ. 865. nu. 9. & ſeq.* coram Ubaldo.

6 Aut loquimur de ipſiſmet Eccleſiis Cathedralibus, Collegiatis, & Conventualibus; & in his acquiritur Juſpatronatus quoad effectus oneris, & honoris, ſeu quoad præeminentias, & jus honorificum, non verò quoad effectum præſentandi primas dignitates, ut docent communiter Doctores in hoc *Canone*, & tradunt Lambert. *de Jurepatr. lib. 1. par. 1. quæſt. 11. art.* 2. 3. *&* 4. Rocch. de Curt. *eod. tract. verb. in Eccleſia num. 1. & ſeq.* Tamburin. *de jure Abbat. diſput. 7. quæſit. 5. num. 16. tom. 1.* Alexand. *conſ. 74. num. 5. lib.* 4. Piton. *diſcept. Eccleſ.* 4. Rot. coram Cavaler. *deciſ. 265. num. 6. & ſeq. & deciſ. 321. n. 6. par. 5. tom. 1. recent. & deciſ. 1799. num. 12. & ſeq.* coram
7 Coccin. Sed ad effectum acquirendi in eis, jus præſentandi primas Dignitates requiritur quòd fundator ſibi illud expreſsè reſervet in limine fundationis, de conſenſu, & Beneplacito Apoſtolico, juxta Gloſſ. *in hoc Canone verb. niſi aliter* ibique Butr. *n.* 25. Abb. *num.* 9. Fagnan. *num.* 14. Barboſ. *n.* 3. Gonzal. *n.* 5. Lambertin. & Rocch. de Curt. *ubi ſupra* Vivian. *de Jurepatr. lib. 2. cap. 1. ſub num.* 13. Tambur. *de jure Abbat. diſput. 7. quæſit. 5. num. 2. tom.* 1. Amoſtaz. *de cauſis piis lib. 5. cap. 5. n.* 79. Piton. *dict. diſcept. Eccleſ. 4. num.* 73. Rot. *deciſ. 53. num. 1. par. 1. & deciſ. 421. num. 2. par. 2. recent.* Ratio eſt quia cùm
8 hujuſmodi primæ dignitates, immediatè provideantur per Sedem Apoſtolicam; vel per electionem Capitulorum, fundator, niſi in limine fundationis, hoc ſibi reſervaverit de conſenſu Apoſtolico; in eis ſe intromittere non poteſt, dum Fundatori, ſive Patrono vigore fundationis, conſtructionis, aut dotationis non competit electio, ſed ſolùm præſentatio, vel jus electioni Prælati, jam factæ conſentiendi, juxta ſecundam Concluſionem *in Commentario* deductam, cui conſonat alter *Textus in cap. Sacroſancta de Elect.* ibi – *Sacroſancta Romana Eccleſia, & infra: Sanè propoſuiſti in noſtra præſentia, quòd ſuper ordinatione Prioris Monaſterii Sancti Pancratii ad Cluniacen. Eccleſiam pertinentis cum Comite de Varenna Patrono ipſius quidem prædeceſſor tuus de conſenſu capituli ſui compoſitionem quamdam inivit juri contrariam, & Eccleſiæ ipſi damnoſam; videlicet, ut in optione ſit ipſius comitis, aſſumere ad Prioratum dicti Monaſterii (Cluniacen. & de charitate, Prioribus duntaxat exceptis) unum de duobus melioribus totius Cluniacen. ordinis, quos Abbas duxerit nominandos, & infra: Attendentes itaque quòd jus eligendi in Collegiata Eccleſia non cadit in laicum, & ideò id eſſet pernicioſum exemplo, & redundaret in diſpendium Eccleſiæ libertatis, volumus, ut dictum prioratum liberè poſſis (non obſtante compoſitione ipſa) ſicuti alios Prioratus tibi ſubditos ordinare: Denunciando ordinationem factam patrono, ut ſuum ſi voluerit honeſtum impertiatur aſſenſum* – Gloſſ. *in cap. Abbatem 18. quæſt. 2.* ibique Bellamer. *num.* 1.

ARGUMENTUM.

Ædificato, ac dotato Monaſterio Monialium propriis bonis, & expenſis Communitatis pro Puellis Nobilibus Civitatis, an Moniales poſſint recuſare admittere in Educandas Puellas Nobiles ejuſdem Civitatis, & his præferre Puellas Nobiles exteras?

SUMMARIUM.

1 *Nulla Puella admitti debet in Monaſterio pro Educanda, niſi de conſenſu Monialium? Intellige, ut num.* 15.

2 *Iſte conſenſus debet eſſe liber, & præſtitus ſaltem à majori parte Monialium.*

3 *Nemo domi ſuæ exteram recipere tenetur invitus.*

4 *Recipere hanc, vel illam Educandam pendet ex libero arbitrio, & placito Monialium.*

5 *Conſtitutio de aggregandis habentibus certas qualitates per verba præceptiva* – Recipiatur, & admittatur – *quomodo intelligatur? Vide ibi.*

6 *In Admiſſione Educandarum proceditur per ſcrutinium.*

7 *Abſurdum eſt admittere Puellas ad convivendum cum Monialibus contra harum voluntatem.*

8 *Juſpatronatus acquiritur ei ex cujus bonis Monaſterium fundatum fuit, non autem illi, qui fuit Auctor fundationis.*

9 *Moniales in Monaſterio à Nobilibus Civitatis propriis ſumptibus ædificato pro Puellis Nobilibus tenentur has admittere in Educandas; in concurſu exterarum; & ſi illas recuſarent, recuſatio eſſet irrationabilis, & non ſuſtineretur? Amplia, ut num.* 11.

10 *Ex dotatione, aut conſtructione Monaſterii pro Puellis Nobilibus, iſtæ acquirunt jus paſſivæ receptionis in eo? Amplia, ut num.* 12.

13 *Jus paſſivæ receptionis in Educandas quòd fuerit tacitè reſervatum in limine fundationis Monaſterii pro Puellis Nobilibus, ex quibus arguatur.*

14 *In caſibus diverſis attendi non debent Leges, Deciſiones, & Reſolutiones in Litera, ſeu ſimpliciter.*

16 *Conſenſus ſine juſta cauſa denegatus ſuppleri debet per Superiorem.*

17 *Verbum ad* Libitum, *ſeu ad* Placitum *in Literis pro Educandis dari ſolitis appoſitum, quid importet, quando agitur de Monaſterio fundato pro Nobilibus? Vide ibi.*

18 *Refertur reſolutio Sac. Congregationis* in Salernitana Educationis Nobilis Puellæ.

CASUS VI.

CAſum hìc propono in Sacra Congregatione Epiſcoporum, & Regularium ventilatum *in Salernitana Educationis Nobilis Puellæ*, Eminentiſs. & Reverendiſs. Dom. Cardin. Grimaldo bon. mem. Ponente qui ita ſe habet.

Ex octo Monaſteriis antiquitus ædificatis, atque dotatis piis largitionibus nobilium civium, Populique Salerni; Sixtus V. fel. record. per ejus Conſtitutionem motu proprio emologatam uſque de anno 1589. ad tria reduci demandavit, nimirum illa Sanctæ Sophiæ, Sanctæ Mariæ Monialium, & Sancti Michaelis univit, & incorporavit Monaſterio Sancti Georgii; alia Sanctæ Mariæ Pietatis, & Sanctæ Mariæ Magdalenæ redigi præſcripſit in unum ex tribus vacuis per Apoſtolicos Viſitatores deſignandum, Reliqua S. Laurentii, & Sancti Spiritus ad aliud unum pariter reduci præcepit; Et ne præeminentia, ac prærogativa Nobilium ipſius Civitatis cum Popularibus confuſa evaderet, pro Nobilibus memorata Monaſteria Sancti Georgii, & Sanctæ Mariæ Pietatis deſignavit; Pro Civibus verò, & Popularibus deſtinavit, illud erigendum cum antedictis geminis Monaſterii Sancti Spiritus, & Sancti Laurentii, ex poſt denominatum Sancti Michaelis Archangeli de Populo, & dum eidem Pontifici innotuerat quòd præfata Monaſteria Sancti Georgii, & Sanctæ Mariæ Pietatis erant addicta pro Nobilibus Familiis, nondum uſus fuit illa prærogativa denominandi

nandi Monaſterium Nobilium, ſed præcipuè ordinavit per verbum imperativum receptionem Puellarum Educandarum Nobilium, ibi – *Sed ibi tantummodo recipiantur Puellæ Virgines Nobilium ibi Profeſſionem emiſſuræ* –

Cumque poſt prælaudatam Reformationem, & reductionem iſtorum Monaſteriorum S. Mariæ Pietatis pro Nobilibus, & S. Michaelis Archangeli pro Populo, præ eorum inopia, & egeſtate nec conſtrui, nec perfici valuerant, propterea nobilis Civitas Salerni pia munificentia ſubire curavit onus integralis ædificationis, & conſervationis, uſque ad creationem debiti ducat. 30. *mil.* & uſque ad ſolutionem ducat. 300. factam Reverendiſſ. Archiepiſcopo Surrentino uti viſitatori Apoſtolico, præter alias ingentes pecuniarum Summas erogatas in executionem Ordinum Proregis Neapolis.

Et in evincentem comprobationem tot beneficiorum adeò profuſa manu elargitorum, peculiariter erga præfatum Monaſterium S. Mariæ Pietatis, cœtus Nobilium ſemper præelegit Deputatos aſſiſtentes pro eorum negotiis pro tractandis, & conſtabiliendis, ac pro eorum indigentiis in univerſum; illis attributa honorificentia aſſociandi Archiepiſcopum viſitantem, ita ut Moniales ipſæ ſinè eorum conſilio, & aſſenſu exteras Educandas admittere non valuerunt, & ad exercendam aliquam gratitudinis demonſtrationem, occaſione renovationis Abbatiſſarum conſueverunt iſtæ dulcia eiſdem Deputatis diſtribuere.

Quamvis à primordio iſta Monaſteria reperiantur conſtructa ad inſtantiam Nobilium, ſucceſſivè ſuper ædificata eorum graviſſimis ſumptibus, & ſi deſtinata comprobentur pro recipiendis Puellis Nobilibus, quamquam ſemper in illis fuerint receptæ Puellæ ipſorum Nobilium, quodque neque ullo unquam tempore innuatur caſus quòd fuerint rejectæ ab admiſſione in Educationem; & licèt in hac religioſa obſervantia vivant Moniales Monaſteriorum S. Georgii, & S. Mariæ Magdalenæ pariformiter Nobilium, & pro Nobilibus deſtinatorum, nihilominus nonnullæ Moniales ſæpedicti Monaſterii S. Mariæ Pietatis abſorbentes præ earum potentia reliquas Sanctimoniales in concurſu aliarum Puellarum Nobilium exterarum excluſerunt Nobilem Puellam Joannam pervetuſtæ, ac Nobilis familiæ Mazza in Sedilibus Nobilitatis dictæ Civitatis antiquitus, & per quamplura ſæcula adſcriptæ; Archiepiſcopus autem prævidens quæ abſurda, quæ inconvenientia, quæ inimicitiæ ex hac excluſione ſubmovente totum cœtum Nobilium, exoriri valuiſſent, perſonaliter ſe contulit ad dictum Monaſterium, ubi advocatis Monialibus reluctantibus, eiſdem ſuadere curavit ea omnia, quæ juſtitiæ, quæ rationi, quæ æquitati, quæ prudentiæ, quæ gratitudini, quæ ipſi Nobilitati congruebant; ſed tandem reſponſum præbuerunt – *Che loro erano libere, e volevano nel loro Monaſtero, chi loro piaceva* – Quo publico reſponſo tota Civitas commota eſt, omneſque Nobiles congregati recurſum habuerunt ad Archiepiſcopum, ut jura, quæ ipſis præ tot, tantiſque eorum meritis conſoventur pandere dignaretur Sac. Congregationi Epiſcoporum, & Regularium, à qua nondum Progenitores Nobilis Puellæ ejectæ, verùm etiam totus cœtus Nobilium humiliter declarari expoſtulavit Excluſionem, ſeu recuſationem præfatæ Nobilis Puellæ ab admiſſione in Educandam non ſuſtineri.

Dominus meus Advocatus Pitonius tuendo jura dd. Monialium ſtabat pro validitate hujuſmodi excluſionis, motus inter cætera ex illo principio quòd
1 nemo in Domum alienam intrare poteſt invito Domino, & ſic nulla Puella admitti valet pro Educanda in aliquo Monaſterio, niſi ita velint Moniales ſub quarum educatione ſtare, & cum quibus vivere debet, ne alias introducendo Puellam non bene viſam detur campus ponendi in Virginibus Deo dicatis Zizaniam, & turbationem Monaſtiex, & Religioſæ quietis, in qua famulari debent Altiſſimo, ut ait *Textus in Auth. apud quos oporteat cauſas dicere Monachos;* & hinc propterea inolevit Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium invariabilis ſtilus, ut in illis Monaſteriis, in quibus permiſſa eſt receptio Educandarum, numquam licentia concedatur, niſi conditionaliter, dummodo accedat conſenſus Monialium capitulariter datus, quemadmodum ſancitum extitit in Decreto generali Sac. Congregationis Concilii 31. *Auguſti* 1575. ibi – *Si tamen, &c. ſcriptam licentiam impetraverint, atque Abbatiſſæ, & reliquarum Monialium conſenſus acceſſerit* – ſicuti legitur in eodem Decreto per extenſum relato apud Bonacin. *oper. moral. tom.* 1. *tit. de clauſur. quæſt.* 4. *punct.* 4. *num.* 15. *& ſeqq.* Joan. Bapt. Piton. *in Conſtit. & deciſ. pro Epiſc. & Abbat. num.* 82. & communiter tradiderunt Donat. *in prax. quæſt. regul. tom.* 4. *tract.* 5. *quæſt.* 32. *num.* 7. Tamburin. *de jur. Abbatiſſ. diſp.* 1. *quæſit.* 1. *n.* 6. Ricc. *in prax. par.* 4. *reſol.* 205. *num.* 1. Barboſ. *ad Concil. ſeſſ.* 25. *cap.* 5. *de Regul. num.* 95. *& de jur. Eccleſ. lib.* 1. *cap.* 44. *num.* 51. *&* 54. *& de poteſt. Epiſcopi alleg.* 102. *num.* 63. Monacell. *in formul. for. Eccleſ. par.* 1. *tit.* 11. *num.* 4. qui conſenſus debet eſſe præſtitus 2
ſaltem à majori parte Monialium, & debet eſſe liber, ſeu dependens ab earum arbitrio, ut reſolvit Sac. Congregatio 14. *Martii* 1652. apud Nicol. *in Floſcul. in verb. Educandæ num.* 10.

Et ita ſemper intelligitur conſenſus, ut nempe ſit
in mero arbitrio illum dare debentis dare, vel dene- 3
gare, cùm nemo Domi ſuæ exterum recipere teneatur invitus, & ſtat pro ratione placitum, & voluptas, ut ait Bartol. *in l. dotem ff. ſolut. matrimon.* Rocch. *diſput. jur. cap.* 15. *num.* 10. cùm iſte non ſit actus juſtitiæ, ſed voluntatis, & placiti Monialium, qui regulatur ſecundùm propriam conſcientiam, & proprii genii libertatem, ut in ſubjecta materia tradunt Paſqualig. *ad Lauret.* Monacell. *in formul. for. Eccleſ. tom.* 1. *tit.* 11. *formul.* 11. *num.* 13. Tondut. *quæſt. benef. par.* 1. *cap.* 24. *num.* 2. *& ſeqq.* Rodriguez *quæſt. regul. tom.* 3. *quæſt.* 9. *art.* 2. Rot. coram Emerix Jun. *deciſ.* 296. *num.* 14. *& deciſ.* 388. *num.* 9. *& ſeqq. par.* 16. *& deciſ.* 95. *num.* 7. *& ſeqq. par.* 17. *rec.*

In idem coincidere dicebat idem Dominus Advocatus ipſam legem ſundationis Monaſterii, quòd licèt enuncietur reſtauratum, & applicatum pro clauſura Nobilium Puellarum Virginum, attamen reſpectu Puellarum pro educatione recipiendarum ita dictum fuit – *concedentes etiam eiſdem Abbatiſſæ, & Monialibus in Monaſteriis ſic erectis facultatem recipiendi Puellas pro educatione* – quæ verba cùm ſint merè facultativa, & in arbitrio Monialium ponentia receptionem Educandarum, eo magis comprobant generalem regulam in omnibus Monaſteriis, re- 4
ceptam quòd recipere, vel non recipere hanc, vel illam Educandam pendet ex libero arbitrio, & placito Monialium. Mantic. *tacit. lib.* 13. *cap.* 15. *num.* 63. Card. de Luc. *de ſervit. diſc.* 13. *num.* 2. Rot. cor. Cerr. *deciſ.* 336. *num.* 10. Rocc. *diſput. jur. cap.* 177. *num.* 46. *& in Aprutina Beneficii* 19. *Junii* 1705. §. *minus relevat* coram Eminentiſſimo Scotto; *& in Aſten. Prioratus ſuper inſtitutione* 15. *Januar.* 1708. §. *Abſque eo, quòd* coram R. P. D. Lancetta.

Non obſtare ſubjungebat, quòd Monaſterium, de quo agitur, ſit deſtinatum pro Puellis Nobilibus, hoc enim ſolùm probat honorificentiam Monaſterii, juxta quam recipere non poſſet in præjudicium Nobilium Puellas ignobiles, non autem probat quòd omnes, & quaſcumque Puellas Nobiles coactivè recipere teneatur, neque dependeat receptio ab illarum arbitrio, electione, & conſenſu, ut habemus in terminis fortioribus Collegii Doctorum Philoſophiæ, &
medicinæ habentis Conſtitutionem de aggregandis ha- 5
bentibus certas qualitates per verba præceptiva – *Recipiatur, & admittatur* – quòd adhuc Conſtitutio intelligatur prohibitivè de non recipiendis aliis, quam qualificatis, non autem præceptivè cogendi collegiales, ut quoſcumque recipiant præſcriptas qualitates habentes, juxta Rot. *deciſ.* 180. *num.* 24. *& ſeqq. par.* 9. *& deciſ.* 388. *num.* 9. *& ſeqq. par.* 16. *& deciſ.* 95. *num.* 7. *& ſeqq. par.* 17. *& deciſ.* 296. *num.* 15. *& ſeqq.* coram Emerix Jun.

Ea ratione quòd ubi admiſſio, & receptio facien-
da venit per ſcrutinium, tunc data dicitur plena li- 6
bertas vocalibus ſuffragandi pro, & contra, ſicut volunt, alias non eſſet ſcrutinium, prout in admiſſione

Edu-

Educandarum per ſcrutinium proceditur, ex auctoritatibus ſupra relatis, & juxta Conſtitutionem Urbani VIII. de qua Donat. *in prax. regul. Tom. 4. tract. 5. quæſt.* 21. *num.* 1. *in fin.* Rot. *dicta deciſ.* 180. *num.* 24. *&* 39. *par.* 9. *& deciſ.* 388. *num.* 10. *par.* 16. *& deciſ.* 95. *num.* 10. *par.* 17. *&*
7 *deciſ.* 296. *num.* 15. coram Emerix Jun. ſuffragante etiam naturali ratione quòd abſurdum foret admittere Puellas ad convivendum cum Monialibus contra harum voluntatem, contra *Text. in l. qui admittitur ff. pro ſocio*, & advertit Tondut. *quæſt. benef. par.* 1. *cap.* 24. *num.* 3. Miranda *in tract. de Monial. quæſt.* 8. *art.* 1. Roderic. *quæſt. regul. tom.* 3. *quæſt.* 9. *art.* 2. Card. de Luc. *de Canon. diſc.* 21. *num.* 17. *& reſolvit* Sac. Congregatio apud Monacell. *in formul. tom.* 1. *tit.* 11. *formul.* 11. *num.* 13.

8 Et ſolùm poſſe addebat forſàn hanc prætenſionem aliquod fomentum habere in caſu quo Nobilitas Salerni, ſeu Familiæ Nobiles fundaſſent, & dotaſſent de propriis bonis Monaſteria, cum lege ibi recipiendi eatum Filias, & conſanguineas ad formam Jurispatronatus paſſivi, quod in præſenti aſſerebat non verificari, cùm Monaſterium fuerit fundatum, & dotatum de bonis liberis; nihil obſtante, quòd ad inſtantiam Nobilium fundatio reſtaurata fuerit, ut præciſis terminis firmavit Panormitan. *conſ.* 57. *num.* 5. *lib.* 1. Spad. *conſ.* 33. *num.* 2. *lib.* 2. Rot. coram Coccin. *deciſ.* 1613. *num.* 12. *& in Placentina Jurispatronatus* 23. *Martii* 1703. §. *Tum demum* coram bon. mem. Molines, ibi — *Juſpatronatus, quod acquiritur ei, ex cujus bonis res proceſſit, non autem illi, qui fuit auctor fundationis* — *&* 10. *Martii* 1704. §. *pro ut non urgent* coram eodem, *& in Parmen. Beneficii* 1. *Martii* 1700. §. *Neque obſtare* coram Eminentiſſimo Scotto.

9 His tamen non obſtantibus Ego mei Patrui nomine appoſito; ſcribens in hac cauſa, ad defenſam Nobilis Puellæ Mazza, ac totius cœtus Nobilium Salerni dicebam excluſionem, ſeu Recuſationem præfatæ Nobilis Puellæ ab admiſſione in Educandam eſſe irrationabilem, & non ſuſtineri; Quandoquidem non peragitur de nuda, & ſimplici admiſſione Puellæ Educandæ, cujuſque ſit generis, nec de Monaſterio, nulla obligatione adſtricto recipiendi potius unam, quam alteram puellam Nobilem; ſed verſamur in Monaſterio S. Mariæ Pietatis à Nobilibus Civitatis Salerni fundato, ab iſtis ſuperædificato, & conſtructo pro recipiendis, & admittendis eorum Puellis, & ubi ipſemet prælaudatus Sixtus V. hiſce commilitantibus meritis demandavit quòd ibi — *tantummodo recipiantur Puellæ Virgines Nobilium* — Unde Moniales ejuſdem Monaſterii tenebantur admittere in Educandam Nobilem Puellam Mazza, ad excluſionem aliarum Puellarum Nobilium exterarum, non ſolùm, quia juſtum, & æquum eſt, quòd Nobilitas Salernitana, quæ hujuſmodi graves expenſas, & onera ſuſtinuit, & ſuſtinet pro præfato Monaſterio, ſentiat hoc commodum, ut ab eo recipiantur ejus Puellæ Nobiles, & hæ utpote originariæ, & benemeritæ præferantur exteris, cùm omnis juridica æquitas exigat, quòd cæteris paribus potius veniat admittenda Puella, ex cujus Avorum, & Proavorum bonis fundatum eſt Monaſterium, quam pænitùs extranea, & originaria potius, & magis qualificata, quàm non originaria, juxta Gloſſ. *in Can. Neminem diſt.* 70. Rot. *in Alatrina Jurispatronatus* 15. *Junii* 1705. §. *Non obſtante, &* 7. *Decembris ejuſdem anni* coram Eminentiſs.
10 Scotto; & alias auctoritates ſuperius relatas *Can. IX. X. XI. Caſ. VII.* Verum etiam quia Puellæ Nobiles Salernitanæ vigore conſtructionis, & ædificationis ejuſdem Monaſterii, ab earum Majoribus factæ acquiſitum habent jus paſſivæ receptionis in eodem Monaſterio, juxta diſpoſitionem hujus *Canonis*, & ad *Text. in can. Filiis, vel Nepotibus, & can. Piæ mentis* 16. *quæſt.* 7. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *quæſt.* 1. *num.* 10. *& lib.* 1. *par.* 1. *art.* 2. *quæſt.* 7. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 4. Rot. *deciſ.* 615. *num.* 2. *par.* 1. *rec.*

11 Eoque potentius in caſu noſtro ubi antiquata irrepſit conſuetudo per gemina ſæcula obſervata, & nunquam interrupta ſemper admittendi Puellas Nobilium abſque aliqua interruptione, & abſque eo, quòd prædictæ Moniales allegare valeant unicum exemplum, quòd nec ab ipſis, neque ab antiquis Monialibus fuerit Puella Nobilium Salerni reprobata, quæ bis centenaria, & ultra poſſeſſio nemo non videt quantum conferat ad concludendum Puellas Nobiles Salernitanas habere jus, ut admittantur, & recipiantur in hoc Monaſterio ad excluſionem exterarum juxta Bald. *in l.* 1. *num.* 3. *in fin. ff. famil. Erciſc.* Maſcard. *de probat. conſult.* 540. *num.* 23. *& alios quos, refert* Rot. *in Calaritana Cappella* 14. *Junii* 1713. §. *Et ſane* coram R. P. D. Lancetta.

Abſque eo, quòd in minimo perturbet animadver- 12
ſio à præfato Domino Advocato ſuperius §. *Et ſolum* excitata, nimirum, quòd Nobilitas Salerni in limine conſtructionis, & dotationis ipſius Monaſterii non ſibi reſervaverit expreſsè hujuſmodi jus favore propriarum Puellarum, quodque propterea pia elargitione, pro acquirenda benemerita proceſſerint ad dotationem, conſtructionem, & ædificationem, ut innuunt Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 57. *num.* 5. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 7. *num.* 7. *& quæſt.* 3. *num.* 20. *& ſeq.*

Quoniam cùm ipſa Nobilitas in primis devenerit ad hanc conſtructionem, & ædificationem erogatione ingentis pecuniarum ſummæ in executionem Bullæ Sixti V. præcipientis quòd in eodem Monaſterio tantummodo recipiantur Puellæ Nobilium, & ſic ad hunc finem ut in eo reciperentur propriæ Filiæ Nobiles, hinc licèt non expreſsè ſibi reſervaverit hujuſmodi jus paſſivæ receptionis, hoc tamen pro ejus acquiſitione non requiritur; ſufficit enim quòd ipſa Nobilitas iſtud jus non remiſerit, ſeu tacite illud reſervaverit juxta Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 1. *par.* 1. *quæſt.* 2. *art.* 4. *num.* 1. Rot. *deciſ.* 42. *n.* 2. *par.* 2. *rec.* & alias auctoritates in Superiori *Caſu V. num.* 1. relatas.

Quòd autem præfata Nobilitas tacite reſervaverit 13
jus iſtud paſſivæ receptionis in dicto Monaſterio pro Puellis Nobilibus clare deſumitur ex ſubſecuto effectu, dum, ut dixi, per gemina ſæcula, & ultra ſemper in eo admiſſæ fuerunt Puellæ nobiles Salernitanæ, & Moniales in tanto temporis curſu numquam auſæ ſunt illas excludere, & pro earum effrænata voluntate admittere potius extraneas; Quæ biſcentenaria poſſeſſio clare convincit præfatum jus paſſivæ receptionis non fuiſſe à Nobilitate remiſſum, ſed tacite reſervatum favore propriarum Puellarum juxta auctoritates ſuperius relatas §. *Eoque potentius*. Hocque idem jus paſſivæ receptionis comprobant denominationes, & innumeræ enunciativæ, quibus exprimitur, & denominatur Monaſterium eſſe Nobilium juxta Rot. *deciſ.* 211. *num.* 1. *in fin. par.* 1. *& deciſ.* 360. *num.* 3. *& ſeq. par.* 2. *& deciſ.* 172. *n.* 3. *& deciſ.* 661. *num.* 1. *& ſeq. par.* 3. *rec.*

Admittimus, & cuilibet, in materiis Eccleſiaſticis verſato notiſſimum eſt; quòd nemo in domum alienam intrare poteſt invito domino; quod in recipiendis Puellis in Monaſteriis cauſa Educationis inter cæteras conditiones illa potiſſimum expoſcitur, quòd intercedat conſenſus Monialium, & quod admiſſio, ſeu repulſatio Puellarum in Educationem ſint repoſitæ libero Arbitrio Monialium ex communi Canoniſtarum ſententia, ex præſcripto ſacrorum Canonum, Apoſtolicarum conſtitutionum, ac reſolutionum Sac. Congregationis Epiſcoporum, & regularium recenſitarum per Barboſ. *de offic. & poteſt. Epiſcopi par.* 3. *allegat.* 102. *n.* 63. *& ad Concil. ſeſſ.* 25. *de Regul.*
& Monial. cap. 5. *num.* 96. At quia ut plurimum in 14
cauſis, quæ exagitantur, recurrunt caſus diverſi, diverſis præmuniti circumſtantiis, ideo monemur attendi non debere Leges, Deciſiones, & reſolutiones in litera, & ſimpliciter in caſu diverſo, in quo diverſæ recurruut circumſtantiæ juxta monitum Card. de Luc. de Paroch. *diſc.* 1. *num.* 27. §. *final. & diſc.* 12. *ſub num.* 12.

Hinc licet hæ, & ſimiles propoſitiones veræ ſint, 15
vel in caſu quo Monaſterium præ ejus indigentiis ſubſtentare nequeat Educandas, vel ubi peragatur de admiſſione plurium Puellarum Nobilium Salerni, in quo caſu poſſunt potius unam, quam alteram reci-

pere,

pere, non tamen procedit, ubi Monaſterium non reperitur depauperatum, ubi ſubvenitur aſſueta annua præſtatione ducat. 40. pro alimentis, & ubi non concurrunt aliæ Puellæ Nobiles Salernitanæ, ſed ſolùm Nobilis Puella Mazza expoſtulata Nobilitate prædita, & præ ejus innocenti ætate annorum ſeptem deſtituta prorſus omni imaginabili exceptione perſonali, & ubi ipſum Monaſterium fuit à primordio ejus fundationis deſtinatum, ædificatum, & conſtructum impenſis Civitatis Salerni pro recipiendis educandis de ejus cœtu Nobilium; in hiſce quippe terminis dari non valet arbitrium effrænatum cum gravi præjudicio alterius & ſemper intelligitur commiſſum arbitrio boni viri Rot. *deciſ.* 118. *num.* 3. *&* 31. *par.* 17. *rec. &* 18. *tom.* 2. *deciſ.* 431. *n.* 26. *& deciſ.* 557. *num.* 2. vel ſaltem aliquo modo regulari debet à jure, ut erudite de more diſtinguit R. P. D. meus Petra in ejus *Comment. tom.* 1. *ad conſtit. Urbani II. fol.* 337. *à num.* 39. *ad* 40. ubi in terminis effrænati arbitrii Epiſcopi denegandi ordinationem non arctatis, tuetur illis competere, niſi appellationem, ſaltem recurſum ad Sacram Congregationem, quæ adſtringit Epiſcopos ad minus per extrajudicialem informationem cauſam denegatæ ordinationis referre, ut plures recenſendo reſolutiones, & ſignanter illam famigeratam *in Rhemen.* 21. *Aprilis* 1668. proſequitur idem R. P. D. Petra, ubi ſupra *ſub num.* 44. 46. *&* 48.

Indicent igitur Moniales cauſam electionis prædictæ Nobilis Puellæ, quòd fortaſſe non ſit Nobilitate prædita? Illam uſque adhuc controvertere auſæ non ſunt; quòd Locus pro Educandis deſtinatus non vacet? & non credimus, quia ſunt optime conſciæ quòd ex ſeptem locis præfinitis duo vacant, & quinque repleti reperiuntur, pro ut non ſunt immemores
16 quòd loco acceptandi dictam Nobilem Patritiam, admiſerunt potius aliam exteram; cùm igitur ſinè juſta cauſa conſenſus fuerit denegatus, propterea ſuperior ſive eadem Sac. Congregatio Epiſcoporum illum ſupplere debet juxta monitum Abbat. *in cap. cùm dilectus de Jurepatr.* Card. *in Clement. unic. de rerum permutat, quæſt,* 40. cum reliquis congeſtis per Card. de Luc. *de Jurepatr, diſc.* 1. *num.* 9. Rot. *deciſ.* 520. *num.* 4. coram Gregor. etiam compellendo Moniales præfati Monaſterii ad admittendum non quidem in concurſu plurium Puellarum Nobilium Salerni potiùs unam, quam aliam, ſed in concurſu harum, & plurium Puellarum Nobilium diverſæ originis potiùs Puellam Nobilem Salernitanam, quam exteram. Abbaſ. *conſ.* 59. *num.* 3. Lambertin. *de Jurepatron, lib.* 1. *quæſt.* 2. *artic.* 17. Alias ſi eſſet poſitum in libro arbitrio Monialium excludere Nobilem Salernitanam in concurſu Puellæ exteræ, duo ſequerentur inconvenientia; Primum quòd Puellæ Salernitanæ, ſeu illarum Parentes gravarentur duplicatis impenſis mittendi proprias Filias ad Monaſteria, extra earum Patriam; Secundum vero quòd adeò celebre breve Sixtinum, eorum favore emanatum remaneret prorſus fruſtraneum, quia illius executio ſuper admiſſione, vel ejectione Nobilium penderet à voluntate Monialium, quæ quantum volubiles ſint, experientia notum eſt ut advertit Card. de Albic. *de Inconſtan, in judic. in præfat. num.* 39.

17 Denique non adverſantur aſſuetæ litteræ ejuſdem Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium committentis receptionem Puellarum Educandarum ad placitum Monialium; Quoniam cùm verſemur non in ſimplici Monaſterio pollente libera, & effrænata facultate recipiendi Puellas, quas voluerit, ſed bene quidem in Monaſterio, dotato, & conſtructo impenſis Nobilium, & pro Puellis Nobilibus, ac Patritiis peculiariter deſtinato, in iſto caſu verbum *ad Libitum*, ſeu *ad Placitum* importat arbitrium boni viri regulandum à ſua cauſa juſta, & rationabili, ut plerique firmant graves Doctores, inter quos Abbas *in cap. cùm veniſſent num.* 5. *de conſtit.* Alex. *conſ.* 214. *num.* 3. *lib.* 6. Corneu. *conſ.* 173. *num.* 5. *volum.* 3. Barboſ. *clauſul.* 3. *num.* 8. *clauſ.* 6. *num.* 3. Gratian. *cap.* 755. *num.* 5. & in terminis ubi ſit data facultas liberè nominandi, ſeu eligendi, quem quis ſibi placuerit, quòd debeat ſe regulare juſta, & rationabili cauſa, ita ut electio, & nominatio de inhabili ſuſtineri minimè poſſit, ſecluſo, & reprobato habili, & idoneo, optimè tuetur idem Gratian. *cap.* 758. *n.* 23. *& ſeqq.*

Et ita obtinui ab eadem Sacra Congregatione Epi- 18
ſcoporum, & Regularium, quæ *die* 18. *Decemb.* 1716. non obſtantibus rationibus per Dominum meum Advocatum Pitonium ſuperiùs in contrarium expoſitis definivit – *Recuſationem Puellæ Mazza fuiſſe irrationabilem, & ad mentem* – quæ fuit – *ut ſcribatur Archiepiſcopo, ut Puellæ Nobiles Salernitanæ habentes requiſita præferantur exteris.*

C A N. XXIX.

Innocentius III. Rothomagen. Archiepiſcopo.

PEr noſtras poſtulaſti literas edoceri utrum Clericus aliquis ad vacantem Eccleſiam, in qua jus obtinet patronatus, ſe ipſum, ſi idoneus eſt valeat præſentare. Cum igitur nullus ſe ingerere debeat Eccleſiaſticæ prælationis officiis; Inquiſitioni tuæ taliter reſpondemus, quod nullus ſe poſſit ad Perſonatum alicujus Eccleſiæ præſentare, quantumcumque idoneus ſit, & quibuſcumque ſtudii meritis adjuvetur.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il 26. ſequens deducitur concluſio.

PATRONUS NON POTEST SE IPSUM PRÆSENTARE AD BENEFICIUM, SEU ECCLESIAM VACANTEM.

Ratio hujus concluſionis eſt, quia nemo debet ſe 1
ingerere officio Eccleſiaſticæ Prælationis, & quia Patronus cum debeat præſentare idoneum, ſi ſe ipſum
præſentaret, ſe ipſum laudaret, ac proinde tamquam 2
ambitioſus eſſet repellendus à Beneficio; Et quia debet dari diſtinctio inter Præſentantem, & Præſentatum. Ita Innocent. Abbas, Anania, Butr. Barboſa, Gonzal. hìc, Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 1. *num.* 5. Vivian. *eodem tract. par.* 2. *lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 1. Ventrigl. *in prax. de Jurepatr. annot.* 1. §. 3. *num.* 66. Pignatell. *conſult.* 54. *n.* 29. *tom.* 10. Rubeu. *de teſtam. cap.* 76. *num.* 235. *&* 253. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *de bonis Cleric.* §. 11. *num.* 23. Actolin. *reſol.* 58. *num.* 69. Card. de Luc. *de Jurepatr. diſc.* 31. *num.* 5. Rot. *deciſ.* 599. *n.* 11. *par.* 4. *tom.* 3. *& deciſ.* 430. *n.* 38. *par.* 9. *tom.* 2. *rec.*

Hoc idem probatur etiam ex *Textu in cap. cum ad* 3
noſtram de inſtit. ubi ſtatuitur, quod is, ad quem ſpectat collatio Dignitatum ſe ipſum inſtituere non poſſit ibi – *Cum ad noſtram, & infra: Illud autem volumus vos ignorare, quod poſtquam M. fuit Abbas effectus cuſtodiam de jure non potuit obtinere, quia cum ratione Abbatiæ ad ipſum pertineat donatio tam cuſtodiæ, quam aliarum Dignitatum, ac etiam Præbendarum in Eccleſia Patrinen. cuſtodiam ipſarum recipere non potuit à ſe ipſo, cùm inter dantem, & recipientem debeat eſſe diſtinctio perſonalis.* –

Quoad hanc concluſionem ſequentes proponuntur Caſus.

ARGUMENTUM.

Patronus an poſſit nominare ſe ipſum ad Cappellaniam merè laicalem?

SUMMARIUM.

1 *Patronus poteſt conſentire collationi Beneficii ſibi factæ ab Epiſcopo, & præſentationi ſibi factæ*

ab

ab aliis Compatronis non verò ſe ipſum ad illud præſentare. Limita, ut num. 4.

2 *Procurator conſtitutus à Patrono non poteſt hunc præſentare.*

3 *Patronus poteſt ſe ipſum nominare ad Cappellaniam merè laicalem,*

4 *Patronus, cui competat Juſpatronatus paſſivum ſi ſit unicus poteſt ſe ipſum præſentare ad beneficium Eccleſiaſticum.*

C A S U S I.

JUſſit quidam Teſtator erigi de propriis bonis Cappellaniam merè laicalem injuncto onere Cappellano celebrandi, aut celebrari faciendi nonnullas Miſſas in certo Altari, ac reſervato jure nominandi Cappellanum favore ſuorum hæredum; Defuncto ultimo Cappellano; Heres ejuſdem Teſtatoris nominavit ſe ipſum ad dictam Cappellaniam, Quæritur an hujuſmodi nominatio ſuſtineatur?

1 Cui quæſtioni negativè reſpondendum videtur; Licèt enim Patronus poſſit conſentire collationi beneficii, aut Cappellaniæ ſibi factæ ab Epiſcopo, ac etiam conſentire præſentationi ſibi factæ ab aliis compatronis, qui conſenſus auget numerum præſentantium ea ratione quia conſentiendo dictæ collationi, aut præſentationi non facit contra præſentem *Canonem*, dum hujuſmodi collatio, aut præſentatio non haberet originem ab ipſo Patrono, nec ipſe in hoc Caſu diceretur ſe ingerere Eccleſiaſticæ Prælationis Officio, ut docent Abb. *num.* 3. Butr. Gonzal. *num.* 2. hic Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 7. & 8. *art.* 4. Ventrigl. *in prax. de Jurepatr. annot.* 1. §. 3. *num.* 67. Vivian. *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 9. *num.* 10. Bellett. *diſquiſit. Cleric. par.* 1. *de bonis Cleric.* §. 11. *num.* 26. Actolin. *reſol.* 58. *num.* 71. Tamen non poteſt ſe nominare, & præſentare ad Beneficium, ſeu Cappellaniam, juxta expreſſam diſpoſitionem hujus
2 *Canonis;* Immò nec Procurator ab eo conſtitutus poteſt illum præſentare, quia ſic Patronus diceretur præſentare ſe ipſum, ita dictante illo principio, qui per alium facit, per ſe ipſum facere videtur. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 9. Barboſ. *hic num.* 3. Vivian. *eodem tract. lib.* 6. *cap.* 9. *n.* 17. Caren. *reſol.* 10. *num.* 8.

3 At hoc non obſtante contrarium verius de jure procedit; non agitur enim de Cappellania Eccleſiaſtica, & erecta auctoritate Epiſcopi, ſed agitur de Cappellania merè laicali; ſeu legato Miſſarum; unde poterit Patronus ſe ipſum ad illam nominare, imò ſibi eam conferre, abſque ulla ambitionis nota, cùm nihil ſit, quod hoc prohibeat, dum *Canon* iſte loquens de beneficiis Eccleſiaſticis; extendi non debet ad hujuſmodi Cappellanias merè laicales. Rot. *in Senogallien. Cappellania* 16. *Aprilis* 1696. §. *Etenim* coram bon. mem. Molines, & reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Auximana Cappellaniarum* 16. *Decembris* 1702. ubi propoſitis dubiis. Primò — *An dictæ Cappellaniæ reputari debeant ad inſtar hereditatis merè prophanæ, ſintque ita laicales, ut ad illas nominari poſſint etiam laici, Mulieros, & Pueri* — Secundò — *An ſucceſſores dd. heredum, & habentes facultatem nominandi Cappellanos poſſint nominare ſe ipſos* — reſponſum fuit ad primum — *Affirmativè quoad primam partem, & Negativè quoad ſecundam* — Ad ſecundum — *Affirmativè* —

4 Ea verò ſuperius in contrarium allata militant in Beneficiis, ſeu Cappellaniis Eccleſiaſticis; & quidem militant in his Cappellaniis, reſpectu quarum Patronus habeat ſolùm Juſpatronatus activum, etenim ſi Patronus reſpectu illarum habeat etiam Juſpatronatus paſſivum, & ſit unicus, poterit ad illas ſeipſum validè præſentare; quia præſentatio hæc non diceretur habere originem à ſe ipſo, ſed ab ipſomet Fundatore, qui eum ad illas vocavit. Manſ. *conſultat.* 109. *num.* 15. *tom.* 2.

A R G U M E N T U M.

An Patronus poſſit præſentare ſe ipſum per viam precum ad Beneficium Eccleſiaſticum?

S U M M A R I U M.

1 *An præſentare ſe ipſum per viam precum ſit ſimoniacum, & num.* 3.

2 *Patronus poteſt præſentare ſe ipſum per viam precum; imò & ejus Procurator poteſt illum ita præſentare,*

C A S U S II.

QUæro in hoc Caſu an Patronus præſentare poſſit ſe ipſum per viam precum ad Beneficium Eccleſiaſticum.

Videtur dicendum, quòd non poſſit Patronus per 1
viam precum præſentare ſe ipſum ad Beneficium Eccleſiaſticum, ſeu ſupplicare Epiſcopum ut ſibi conferat beneficium; hoc enim eſſet committere ſimoniam, & conferre aliquid ſpirituale pro temporali, nimirum beneficium intuitu precum, quod dici non poteſt, ut innuere videtur Gloſſa *in cap. ſuam de ætat. & qualit. verb. nullum prorsùs* ibi — *Non enim preces carnales debet reſpicere qui eſt Ordinator, ſed tantùm merita, & providentiam ordinandi; & ideo nota quòd cùm quis eligitur, vel ordinatur, aut ſuis precibus intervenientibus, aut alienis; Si ſuis, dicunt quidam, & Hugo cum eis, quod quantumcumcumque ſit idoneus, ſimonia committitur* —

Verum hoc non obſtante cenſeo Patronum, qui 2
vellet ſuum de Jurepatronatus adipiſci Beneficium, poſſe procedere per viam deprecationis, & ſupplicationis factæ Epiſcopo ut ſibi conferat Beneficium. Abb. *num.* 2. Gonzal. *n.* 2. Barboſ. *num.* 5. hìc Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 8. *art.* 3. Rot. *deciſ.* 20. *num.* 3. coram Celſo, & *deciſ.* 363. *num.* 10. *par.* 9. & *deciſ.* 141. *num.* 5. *par.* 14. *rec.* Tondut. *quæſt. benef. par.* 2. *cap.* 4. §. 9. *num.* 29. *tom.* 1. Rot. *in Derthonen. Beneficii S. Catharinæ* 2. *Aprilis* 1708. §. *Juſpatronatus* coram Polignac. & *in Majoricen. Beneficii* 1. *Febr.* 1709. §. *Nullimodè adverſante* coram R. P. D. Falconerio, & *in Granaten. Cappellaniæ* 27. *Novembris* 1713. §. *Ea viviſſima* coram eodem, imò & ejus Procurator poteſt præſentare Patronum per viam precum, ut fuit reſolutum à Sac. Congregatione Concilii *in Faventina præſentationis* 10. *Junii* 1679. quo caſu poteſt Ordinarius illum gratificando admittere; ſed tamen ad id non tenetur ex debito. Rot. *deciſ.* 430. *num.* 40. *par.* 9. *tom.* 2. *rec.*

Nec ex hoc committitur ulla ſimonia, quia non 3
præſumitur Epiſcopus in conferendo beneficium Patrono ſupplicanti pro ſe ipſo ſe movere ex ejus precibus, ſed potius ſe movere ob uniformandum ſe præſumptæ menti fundatoris, qui ſicuti præ aliis ipſum Patronum prædilexit in reſervatione Juriſpatronatus activi, ita juſtum, & congruum eſt, quod Epiſcopus gratificet eumdem Patronum, illumque aliis præferat in collatione beneficii, quando ipſe Patronus non explet formalem præſentationem favore alterius, ſed ſupplicat pro ſe ipſo, juxta ſuperiùs firmata *Can. IX. X. XI. Caſ. VIII. num.* 8.

C A N. XXX.

Innocentius III. Archidiacono, & Cancellario Altiſſiodoren.

CUm dilectus filius. Et infrà: Cùm Hoſtienſis Epiſcopus tunc Apoſtolicæ Sedis Legatus Archidiacono Carnoten. mandaverit, ut Eccleſiam, quam in Archidiaconatu ſuo, primò vacare contingeret, donationi ſuæ ſervaret, inhi-

inhibens nè alicui conſerret eamdem, de qua G. Clerico diſpoſuerat providere, & Eccleſia de Berovilla ibi vacaſſet, idem Archidiaconus contra mandatum ejuſdem Legati, ad ipſam G. Subdiaconum præſentavit, cujus facto ab eodem Legato caſſato, ipſe præfato G. conceſſit Eccleſiam ſic vacantem, &c. Et infra: Vacante verò quadam Præbenda in Eccleſia Sancti Martini Carnoten. Diœceſ. Epiſcopus dictam Eccleſiam ad præſentationem Archidiaconi H. Clerico, Præbendam verò præfato G. aſſignari curavit, unde ipſe H. ſupplicabat eamdem ſibi Eccleſiam confirmari, utpote quia ad præſentationem Archidiaconi veri Patroni ſe dicebat adeptum, &c. Et infra: Nos igitur attendentes, quod etſi præfatus Archidiaconus memoratum G. tanquam Laicus, ad illam Eccleſiam præſentaſſet, quia tamen per Diœceſanum Epiſcopum admiſſus non fuit, ſed dictus H. ab eodem Archidiacono præſentatus, à Diœceſano Epiſcopo inſtitutus, juxta Statutum Alexandri Papæ, non primus, ſed ſecundus jus eſt aſſecutus in Eccleſia memorata, etſi Archidiaconus præfatum G. tanquam Clericus præſentavit; Quoniam in eo, quod tanquam Clericus faciebat, ſuberat juriſdictioni Legati; Unde poſtquam idem Legatus donationem illius Eccleſiæ ſibi decreverat reſervandam, ad eam tamquam Clericus non potuit quempiam præſentare, præſentationem ipſius minùs canonicè factam decernimus irritam, & ea non obtenta, conceſſionem ejuſdem Eccleſiæ factam prænominato H. pronunciamus canonicam extitiſſe, adjudicantes eidem præfatam Eccleſiam, cum fructibus medio tempore perceptis ex ea plenè, & pacificè poſſidendam, prædicto G. ſuper hoc perpetuum ſilentium imponendo.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il 28. ſequentem deduco concluſionem.

LEGATUS A LATERE POTEST SIBI RESERVARE, ET LIBERE CONFERRE BENEFICIA DE JUREPATRONATUS ECCLESIATICO, INVITO, ET IRREQUISITO PATRONO, SECUS BENEFICIA DE JUREPATRONATUS LAICALI, Gloſſ. Innocent. Abb. Anan. *num.* 8. Burr. Barboſ. *num.* 4. Gonzal. hìc Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 1. & 2. Rocc. de Curt. *eodem tract. in verb. honorificum num.* 4. Federic. de Sen. *conſ.* 65. Socin. Fallen. *Regul. jur. regul.* 356. §. *Secundo*.

1 Legatus dicitur à *legando*, aut *legendo* quaſi priùs lectus, & electus, ut publicum negocium peregre, & auctoritate publica agat, & pertractet.

2 Legatorum autem Sedis Apoſtolicæ tria ſunt genera; alii enim dicuntur Legati à latere, eo quia à latere Pontificis mittuntur, ut ait *Leo Pontifex epiſt.* 14. *ad Fauſtum in illis verbis — Cùm propter Cauſam Fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de latere in eum mitterem, qui defenſioni veritatis aſſiſteret* — Alii ſunt Legati *Nati* ita appellati, quia cum ipſa Dignitate, quam obtinent, ipſo jure legatorum officium nanciſcuntur. Alii ſunt Legati *Miſſi*, illi videlicet, qui cum ſint à latere Pontificis, neque naſcuntur legati, tamen in aliquam Provinciam mittuntur ob eorum induſtriam, & rerum peritiam; Inter alias diffe-
rentias, quæ dantur inter Legatum à Latere, & alios 3
legatos, hæc aſſignatur à Doctoribus, quæ facit ad Caſum præſentem; nimirum quod Legatus à latere conferre poſſit Beneficia vacantia in ſua Provincia, etiamſi præſentatio ad Patronum Clericum ſpectet juxta ſupradictam concluſionem; Legati verò miſſi, vel nati nullam habent jure legationis facultatem conferendi beneficia juxta *Text. in cap.* 1. *de offic. legat. in* 6. & *cap. ſi à Sede* 31. *de præb. in* 6.

Ratio autem ſupradictæ concluſionis eſt, quia Le- 4
gatus à latere cùm gerat vices Romani Pontificis in Provinciis ſibi deſignatis cum amplitudine poteſtatis, quam alii legati non habent, ideò ſicut Romanus Pontifex poteſt conferre quæcumque Beneficia etiam de Jurepatronatus Eccleſiaſtico; ita & Legatus à latere ratione legationis ſibi commiſſæ poterit conferre Beneficia vacantia etiam de Jurepatronatus in ſua Provincia.

Quoad hanc concluſionem ſequens examinatur Caſus.

ARGUMENTUM.

Legatus à Latere, quæ Beneficia Juriſpatronatus poſſit, & quæ non poſſit ſibi reſervare, & liberè conferre.

SUMMARIUM.

1 *Legatus à latere hodie non poteſt ſibi reſervare, & liberè conferre beneficia vacatura de Jurepatronatus Eccleſiaſtico pro certa perſona, ſecus in genere,*
2 *Nec poteſt ſibi reſervare, & liberè conferre beneficia Juriſpatronatus laicorum; Limita ut ibi.*
3 *Nec Beneficia Juriſpatronatus mixti.*

CASUS UNICUS.

NE quicquam, quantum fieri poteſt, intactum relinquamus; ad materiam hujus *Canonis* videndum eſt in hoc Caſu, quæ Beneficia Juriſpatronatus poſſit Legatus à Latere, & quæ non poſſit ſibi reſervare, & liberè conferre; remittendo de cætero Lectorem ad *Sextam Partem* hujus Operis, ubi plures examinantur Caſus concernentes hujuſmodi Beneficiorum reſervationes.

Legatus igitur à Latere antiquitus poterat reſervare 1
beneficia vacatura in ſua Provincia de Jurepatronatus Eccleſiaſtico etiam pro certa perſona; Abb. Burr. *n.* 16. Anan. *num.* 3. & 4. Barboſ. *num.* 2. hic Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 1. *num.* 2. Hodiè tamen hujuſmodi reſervationes pro certa perſona fieri non poſſunt per Legatum à Latere juxta diſpoſitionem Tridentini *ſeſſ.* 24. *de reform. cap.* 19. licèt fieri poſſint in genere.

Non poteſt tamen idem Legatus reſervare, & li- 2
berè conferre Beneficia Juriſpatronatus laicalis niſi iſtud competat Laico ex Privilegio, aut ex præſcriptione. Etenim ſi ei competat ex privilegio, & præſcriptione, & non ex fundatione, conſtructione, aut dotatione, poteſt ipſi Juripatronatus Laicorum derogare. Cravett. *conſ.* 63. *num.* 6. *par.* 1. Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 2. *par.* 3. *quæſt.* 8. *art.* 3. Alexand. *conſ.* 74. *tom.* 4. Federic. de Sen. *conſ.* 65.

Minuſque valet ſibi reſervare, & liberè conferre 3
Beneficia de Jurepatronatus mixto, quia Juſparronatus mixtum reputatur merè laicale. Barboſ. *hìc num.* 4. Gemin. *ſuper* 6. *decretal. cap. unic. de Jurepatr.* §. *Verum num.* 10. Lotther. *de re benef. lib.* 2. *quæſt.* 10. *num.* 72. & *ſeqq.*

CAN. XXXI.

Innocentius III. Aurien. Epiſcopo.

POſtulaſti per Sedem Apoſtolicam edoceri, ut cùm Rectores Parochialium Eccleſiarum quoſdam præſentent ad ſuarum Eccleſiarum titulos ordinandos, utrum electio talium ad ipſos Rectores pertineat, vel etiam ad Patronos, & ſi in his Patronorum non eſt requirendus aſſenſus, utrum jus illis ſalvum maneat eligendi, ut cùm ipſas Eccleſias vacare contigerit, intitulatis hujuſmodi non ſint alii præferendi? Ad quod breviter reſpondemus, quod per intitulationem hujuſmodi, nullum Patronis præjudicium generatur, quin poſſint alios ad illas Eccleſias cùm vacaverint præſentare: niſi de Patronorum proceſſiſſent aſſenſu.

COMMENTARIUM.

EX hoc Canone, qui in Decretalibus legitur in ordine il 30. ſequentes deducuntur concluſiones.

Prima – RECTOR ECCLESIÆ PAROCHIALIS POTEST ELIGERE PRO EJUS SERVITIO, ET PRÆSENTARE CLERICOS ORDINANDOS AD TITULUM SUÆ ECCLESIÆ, ETIAM SINE CONSENSU, ET INVITO PATRONO, QUI ORDINATI, ET INTITULATI IN EA ECCLESIA AD PRÆSENTATIONEM RECTORIS, NON HABENT ULLUM JUS IN ILLA PRÆTER JUS ALIMENTORUM.

Secunda – PATRONUS SI NON CONSENTIT HUJUSMODI INTITULATIONI FACTÆ AD PRÆSENTATIONEM RECTORIS IN ORDINE AD HABENDA ALIMENTA IN CASU INOPIÆ, PRÆFERTUR INTITULATIS, ET ORDINATIS, ET POSTQUAM VACAVERIT ECCLESIA POTEST REMOVERE INTITULATOS, ET PRÆSENTARE AD ILLUM QUEMCUMQUE VOLUERIT. SI VERO CONSENTIT DICTÆ INTITULATIONI, ET ORDINATIONI IN CASU INOPIÆ, NON PRÆFERTUR INTITULATIS, NEC POSTQUAM VACAVERIT ECCLESIA, POTEST ILLOS REMOVERE, ET TENETUR DE HONESTATE ILLOS PRÆSENTARE. Ità Gloſſ. Innoc. Abb. Anan. Butr. Barboſ. Gonzal. hic Lambertin. *de Jurepatr. lib.* 3. *qu.* 5. *art.* 6. *&* 7. Covarr. *practic. quaſt. lib. unic. cap.* 36. *num.* 10. Gonzal. *ad regul.* 8. *Cancell. gloſſ.* 5. §. 3. *num.* 38. *verſic. ſimiliter*. Rot. *in Puteolana juriſdictionis* 3. *Julii* 1705. §. *Reſpectu*, *&* §. *Minimè* coram R. P. D. Lancetta, & conſonat alter *Textus in Can. Illud* 7. *quæſt.* 1. ubi demandatur Rectorem Eccleſiæ habere aliquem adjutorem ſecum, qui Divina Officia, & cœpta Sacramenta expleat, ſi eidem Rectori aliqua neceſſitas ingruerit ibi – *Illud Divini oraculi monentis ſinguli præcaventes, quod ſcribitur (væ ſoli quia cùm ceciderit, non habet ſublevamen) summopere verendum nobis eſt, & cavendum nè horis illis, atque temporibus, quibus Domino pſallitur, vel Sacrificatur, unicuique Divinis ſingulariter Officiis inſiſtenti pernicioſa paſſio, vel corporis qualibet invaletudo occurrat, quæ aut corpus ſubitò ſubrui faciat, aut mentem alienatione, vel terrore confundat. Pro hujuſmodi ergo caſibus præcaventes, neceſſarium duximus inſtituere, ut ubi temporis, vel loci, ſive cleri copia ſuffragatur, habeat quiſquis illic canens Deo, atque ſacrificans poſt ſe vicini ſolaminis adjutorem, ut ſi aliquo caſu ille, qui officia impleturus accedit, turbatus fuerit, vel ad terram eliſus à tergo ſemper habeat, qui ejus vicem exequatur intrepidus* –

Ratio autem principalis concluſionis deſumitur ex Textu *in cap. Propoſuit de filiis Presbyteror.* quia nimirum Rector Eccleſiæ Parochialis nequit Miſſarum ſolemnia, & alia Divina Officia celebrare ſinè alicujus Clerici, & Miniſtri adjutorio; qui eum adjuvet in exercendis Divinis, ibi – *Propoſuit nobis R. Lator præſentium, quod cum ad Eccleſiam de Saleb à Domino fundi fuerit præſentatus, tu curam Animarum noluiſti ſibi committere pro eo, quod eſſet filius Sacerdotis; Cæterum quia indignum eſt, ut ipſe poſtquam eſt in Subdiaconum ordinatus, omninò debeat Eccleſiaſtici beneficii proviſione carere; mandamus quatenus aliquem honeſtum Presbyterum cum aſſenſu ejuſdem Clerici invenire ſtudeas, qui Eccleſiæ ſerviat ſupradictæ, &c. Non enim ſolus Presbyter Miſſarum ſolemnia, vel alia Divina Officia poteſt ſinè Miniſtri ſuffragio celebrare* – Et ideo Rector poteſt aſſumere Coadjutorem ſecum, ſeu præſentare Clericum ordinandum ad titulum ſuæ Eccleſiæ; pro hujus ſervitio; Quæ quidem præſentatio nullatenus eſt præjudicialis Patrono, ſi iſte non conſentit hujuſmodi intitulationi factæ ad præſentationem Rectoris, quia eſt præſentatio ad ordinem, & ad intitulationem, ſeu ut Clericus ordinetur ad titulum ſuæ Eccleſiæ, vel ut in ſubſidium, ut cum eo Divinum Officium celebret, & miniſteria Religionis impendat, non verò eſt præſentatio ad inſtitutionem, quæ fit Jurepatronatus, ſeu ut Clericus inſtituatur in Eccleſia, ut innuit Franciſcus de Roye *in Prolegomena ad tit. de Jurepatr. cap.* 20. *in fin. & in Comment. ad hunc Canonem* §. *In cap. noſtro*. Adeò ut Patronus non obſtante hac præſentatione Clerici ordinandi facta per Rectorem; hoc defuncto non tenetur dictum Clericum intitulatum præſentare ad Eccleſiam vacantem, ſed poteſt illum removere, & quemcumque voluerit ad illam præſentare; ſecus ſi conſentiat intitulationi, tunc enim fit ei præjudicium, quia poſtea tenetur de honeſtate illum præſentare. Gloſſ. *hic verb. utrum electio*.

Quoad has concluſiones examinantur infraſcripti Caſus.

ARGUMENTUM.

Electio Sacriſtæ, Clerici inſervienti Miſſis, ac deputatio Cappellani in Coadjutorem in Eccleſia Parochiali Patronali, caſu quo Parochus nequeat per ſe ipſum adimplere onera Parochiæ, ad quem ſpectet, & an Patronus condemnari poſſit ad aſſignandum eidem Coadjutori congruam?

SUMMARIUM.

1 *Epiſcopus fundatam habet intentionem occurrendi neceſſitatibus Eccleſiarum propriæ Diœceſis. Intellige ut num.* 5.

2 *Electio Sacriſtæ, Clerici inſervientis Miſſis, ac deputatio Coadjutoris, ſeu Vicarii temporanei in propria Parochia ſpectat ad Parochum.*

3 *Parochus poteſt ſibi deputare Coadjutorem in cura Animarum non ſolum ſinè licentia Epiſcopi, ſed etiam ſinè conſenſu Patroni.*

4 *Epiſcopus habet jus cogendi Parochum ad aſſumendum ſibi coadjutorem in caſu, quo ipſe nequeat per ſe adimplere onera Parochiæ, & n.* 11.

6 *Refertur reſolutio Sac. Congregationis Concilii in Tridentina deputationis Coadjutoris.*

7 *Coadjutor, ſeu Vicarius temporaneus nequit impedire Parochum nè exerceat functiones Parochiales in Parochia, nec poteſt lucrari emolumenta Parochialia. Intellige ut ibi.*

8 *Parochus tenetur aſſignare congruam Coadjutori ex fructibus Parochiæ ſi ſint ſufficientes, aliàs tenentur Parochiani; & num.* 13.

9 *Patronus ſi percipiat decimas Parochiæ condemnari poteſt ad hujuſmodi aſſignationem congruæ, aliàs ſecus.*

10 *Quando ſit locus reſtitutioni in integrum adversùs rem judicatam? Vide ibi.*

12 *Epiſcopus cogere poteſt Patronum, qui percipit decimas Parochiæ ad eligendum alterum Cappellanum pro celebrando Miſſam in Aurora, ſi adſit neceſſitas, ac ad aſſignandam ei congruam, & num.* 14.

14 *Diſ-*

14 *Diſſenſus Parochi non attenditur urgente neceſſitate conſtituendi Coadjutorem, ſeu Vicarium temporaneum.*

CASUS I.

PRæ multitudine populi Parochus Eccleſiæ Parochialis A. cum præſto eſſe nequiret omnium Parochianorum ſpiritualibus neceſſitatibus cum notabili eorum incommodo, & animarum diſpendio; Epiſcopus tempus quatuor dierum præſtitit Parocho, ut præſentaret unum Sacerdotem Coadjutorem in animarum cura, qui confirmationem ab ipſo expeteret; Quoniam verò idem Parochus neglexit nominationem facere juxta tempus præfinitum, Epiſcopus deputavit in dicta Eccleſia Parochiali in Coadjutorem Sacerdotem A. qui teneatur in Divinis inſervire atque Rectorem in adminiſtratione Sacramentorum coadjuvare: Cùm autem ab hac deputatione Coadjutoris facta ab Epiſcopo reclamet præfatus Parochus; hinc quæritur — *An deputatio Coadjutoris Parocho ſuſtineatur?*

1 Videtur dicendum ipſam ſuſtineri; Epiſcopus namque fundatam habet in jure intentionem occurrendi neceſſitatibus Eccleſiarum exiſtentium intrà limites propriæ Diœceſis, ibique deputandi Miniſtros, ad *Text. in cap. omnes Baſilicæ 16. quæſt. 7. cap. conquerente de offic. judic. ordin.* Rot. *deciſ.* 334. *n.* 4. *par.* 13. *rec. & in Valven. & Sulmonen. juriſdictionis ſuper manutentione* 10. *Decembris* 1714. §. *Quam* coram R. P. D. Falconerio. Unde perſpectis numero Animarum, quantitate redditum Parochialium, ac inſufficientia ipſiuſmet ſolius Parochi dictæ Eccleſiæ Parochialis, validè potuit ipſi Parocho deputare Coadjutorem; qui eum adjuvaret in Cura Animarum; maximè cùm ad hanc deputationem devenerit aſſignato prius termino eidem Parocho ad nominandum ſibi Coadjutorem; & hoc per ipſum intrà dictum terminum non nominato.

2 At hoc non obſtante cenſeo reſpondendum præfatam deputationem Coadjutoris, ſeu Vicarii temporalis factam ab Epiſcopo non ſuſtineri; Siquidem jus deputandi miniſtros in Eccleſia Parochiali Patronali pro ejus ſervitio de jure ſpectat ad hujus Rectorem, qui habere dicitur totale ejuſdem Eccleſiæ regimen, & gubernium; adeout Parochus in propria Eccleſia Parochiali non ſolùm poteſt eligere, & deputare Sacriſtam, & Clericum Miſſis inſervientem; verùm etiam ſibi aſſumere Sacerdotem in Vicarium, ſeu Coadjutorem temporaneum; qui eum coadjuvet, & admini-

3 ſtret in Cura animarum; & quidem non ſolùm ſinè licentia Epiſcopi juxta reſolutionem Sac. Congregationis Concilii *in Pragen. juriſdictionis* 14. *Jan.* 1708. *ad decimum;* Sed etiam abſque conſenſu Patroni, juxta diſpoſitionem hujus *Canonis;* & docent Covarr. *practicar. quæſt. lib. unic. cap.* 36. *num.* 10. Valeron. *de tranſact. tit.* 3. *quæſt.* 6. *num.* 32. & plenè probat Barboſ. *vot. deciſ.* 56. *num.* 56.

4 Igitur Epiſcopus poterat quidem cogere dictum Parochum ſibi nominare aliquem Sacerdotem in Coadjutorem; non verò talem Coadjutorem ei deputare; cùm Epiſcopus vigore Concilii Tridentini *cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *de reformat.* habeat ſolùm hujuſmodi jus cogendi Parochos ad ſibi adjungendos tot Sacerdotes, quot ſufficiant pro Sacramentorum adminiſtratione; non verò jus deputandi eis Coadjutorem, ibi: *Epiſcopi etiam tamquam Apoſtolicæ Sedis delegati in omnibus Eccleſiis Parochialibus, vel Baptiſmalibus, in quibus Populus ita numeroſus ſit, ut unus Rector non poſſit ſufficere Eccleſiaſticis Sacramentis miniſtrandis, & Cultui Divino peragendo, cogant Rectores, vel alios ad quos pertinet, ſibi tot Sacerdotes ad hoc munus adjungere, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, & Cultum Divinum celebrandum.*

5 Nullatenus adverſante, quod Epiſcopus habeat juris aſſiſtentiam occurrendi neceſſitatibus Eccleſiarum intrà propriam Diœceſim exiſtentium, ibique Miniſtros deputandi, quia hoc procedit quoad conceſſionem, viſitationem, quoad facultatem examinandi, & approbandi Sacerdotem in Coadjutorem à Parocho nominatum, eique licentiam concedendi, ad hoc ut Eccleſiæ inſervire valeat, Miniſtroſque corrigendi; vel procedit in Eccleſiis pleno jure ſubjectis Epiſcopo, ejuſque Menſæ unitis, ſive carentibus Rectore, aut alio legitimo Adminiſtratore; Secus in præſenti, ubi Eccleſia Parochialis, ſuum Rectorem habet, ut ferè his eiſdem verbis ſimili objecto reſpondet Sac. Rota *in Puteolana juriſdictionis* 3. *Julii* 1705. §. *Minimè cum ſeq.* coram R. P. D. Lancetta.

Et ita in ſimili Caſu reſolutum fuit à Sacra Congregatione Concilii *in Triventina Deputationis Coadjutoris* 11. *Januar.* 1716. ubi cùm Epiſcopus, elapſo termino Parocho Eccleſiæ Parochialis S. Angeli Terræ Froſoloni, aſſignato ad nominandum Coadjutorem hunc eidem Parocho deputaverit, quæſitum fuit — *An deputatio Coadjutoris Rectori Eccleſiæ Parochialis S. Angeli Terræ Fruſoloni ſuſtineatur* — cui Sac. Congregatio reſpondit — *Negativè, & Ordinarius provideat ad formam Concilii.* 6

Deputatio igitur Coadjutoris, & aliorum Miniſtrorum ſpectat, ut dixi, ad ipſum Rectorem, qui tamen Coadjutor, ſeu Vicarius temporaneus nequit Parochum impedire, nè exerceat functiones Parochiales pro ſuo arbitrio in Eccleſia, nec poteſt lucrari emolumenta funerum, Baptiſmorum, & matrimoniorum, quæ ſunt jura Parochialia, & ſolita dari Parocho, niſi adſit in contrarium obſervantia juxta reſolutionem Sac. Congregationis Concilii *in Veliterna ſervitii, ſeu Parochialis* 17. *Junii* 1702. *in reſponſione ad ſecundum, & tertium.* Et eidem Coadjutori tenetur Parochus aſſignare congruam ex fructibus Parochiæ ſi ſint ſufficientes, aliàs teneretur Parochiani eam ſubminiſtrare juxta Sac. Concilium Tridentinum *cap.* 4. *ſeſſ.* 21. *& cap.* 13. *ſeſſ.* 24. *de reform.* Rot. *deciſ.* 204. *num.* 5. *& ſeq. par.* 17. *rec.* Nec ad hanc congruam aſſignandam condemnari poſſet Patronus; niſi in caſu, quo ipſe aliquo legitimo titulo perciperet decimas Parochiæ; ut reſolvit Sac. Rota *in Pampilonen. Miſſæ in Aurora* 26. *Junii* 1716. cor. R. P. D. Althann. hìc impreſſa. 7 8 9

R. P. D. ALTHANN

Pampilonen. Miſſæ in Aurora.

Veneris 26. *Junii* 1716.

AGnoſcentes Incolæ Loci de Narvarte, ſexaginta circiter compoſiti domibus, pleriſque inter ſe diſſitis etiam per ſpatium medietatis Leucæ, ob non exiſtentiam alterius Eccleſiæ, quàm Parochialis, quod in diebus feſtivis omnes accedere nequirent ad illam unicam Miſſam, quam vocant *Popularem*, per Parochum celebrari ſolitam, nè Paſtores, cæterique Parochiani Urbani Sacrum audire omitterent, ob impoſſibilitatem, & periculum relinquendi omnes ſimul, eodemque tempore, proprias domos, & Armenta, operæ pretium duxerunt inſtare coram Ordinario Pampilonen. ut in adjutorium Divini Cultus deſtinaret aliquem Cappellanum, qui in diebus de præcepto feſtivis tantùm alteram celebraret Miſſam in Aurora, ad hoc, ut unà ſimul conſultum eſſet Cultui Divino, & propriis incumbentiis, aliiſque Domeſticis neceſſitatibus, & voti compotes effecti remanſerunt; Nam idem Ordinarius, audita depoſitione 26. Teſtium ſuper expoſitis ab Univerſitate ejuſdem Loci inductorum, & recognoſcens etiam ex depoſitione aliorum Teſtium ex parte Parochi examinatorum ſuper redditibus certis ejuſdem Parochialis, quòd iſti non aſcenderent, niſi ad ducatos triginta, ſententiam definitivam protulit, in qua condemnavit Joannem de Vicunna & Zozaya tunc Patronum, ejuſque in Patronatu Succeſſores ad extrahendos ex ſuis decimis annuos ducatos viginti pro d. Cappellano deſuper celebraturo in aurora, reſervato tamen eidem Patrono jure illum nominandi, confirmatam ſubinde in gradu appellationis per Patronum, & Parochum interpoſitæ in Curia Metropolitana Burgen. & licèt ab hujuſmodi poſteriori ſententia appellaverint, attamen, cùm intrà biennium non tranſportaverint acta, eadem ſententia tranſitum fecit in rem judicatam, qua de re conſultis hodie per me Dominis, *An conſtet de*

cauſis

cauſis reſtitutionis in integrum, negativum prodiit reſponſum.

10 Stetit decidendi ratio in eo, quod agebatur de re judicata de ſui natura rem claram, & manifeſtam faciente, adversùs quam, niſi doceatur de earumdem ſententiarum injuſtitia, ex qua deſumi valeat læſio, haud quaquam locus eſſe videtur extraordinario remedio reſtitutionis in integrum, ut monet Innocen. *in cap. ex literis de reſtit. in integr.* ibique Butr. *in fine verſic. quandoque petitur*, & Abb. *verſic. dubium*, Bald. *in leg. fin. C. ſi minor. ſeu major.* & Rot. *deciſ.* 207. *num.* 2. *par.* 17. *deciſ.* 194. *num.* 1. *&* 2. *par.* 19. *rec. & in Romana donationis* 21. *Jun.* 1706. §. *Siquidem* coram Eminentiſſimo Scotto, *in Firmana Commendæ* 23. *Martii proximè præteriti* §. *Perſpicua* coram Me, *& in Hiſpalen. Decimarum* 23. *Martii proximè præteriti* §. *Nulla quippè*, pariter coram Me. Maximè, quando, prout in caſu, acceſſit etiam ejuſdem Succeſſoris in Patronatu declaratio, ſe non opponendi prædictæ inſtantiæ ab incolis factæ, quinimo illi conſentiendi, ut in illorum *Summar. num.* 5. cum tunc petens reſtitutionem in integrum majori onere gravetur, injuſtitiam rei judicatæ claram undique probandi, adeout nullo colore defendi queat, ut tradunt Bart. *in l.* 1. *n.* 5. *&* 9. *Cod. ſi adverſ. rem judic.* Gallerat. *de renunc. lib.* 2. *cap.* 5. *num.* 7. *& ſeq.* & Rot. *deciſ.* 626. *num.* 11. *par.* 18. *deciſ.* 414. *num.* 14. *par.* 19. *rec. in Romana ornatus* 6. *Jun.* 1708. §. *Præterea* cor. bon. mem. Ornanna, *& in Neapolitana ampliationis Eccleſiæ, & Sacriſtiæ* 15. *Maji proximè præteriti* §. *Reſtitutioni in integrum* coram R. P. D. meo Criſpo.

In præſenti autem caſu tantum abeſt, quod de hujuſmodi injuſtitia doceri valeat, ut potius è converſo ejuſdem Rei Judicatæ Juſtitia undique perſpicua effulgeat ex ipſa diſpoſitione *Sac. Concilii Tridenti-*
11 *ni cap.* 4. *de ref. ſeſſ.* 21. In eo enim non ſolùm demandatur, quod Epiſcopi cogere debeant Rectores Parochiarum, vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot Sacerdotes adjungere, quot ſufficiant ad Sacramenta exhibenda, *& Cultum Divinum celebrandum*, ſed etiam præcipitur, ſi Parochiani ob diſtantiam, ſeu difficultatem, ſive magnum incommodum ad percipienda Sacramenta, & Divina Officia audienda accedere nequeant, Parochias dividi, novaſque pro eiſdem Parochianis diſtantibus conſtrui, cui ultimæ parti etiam conſonat diſpoſitio *Text. in cap. ad audientiam de Eccleſ. ædifican.* & de utraque teſtatur Fagnan. *in eodem cap. ad audientiam num.* 16. *& pluribus ſequen. & num.* 24.

Ab hujuſmodi profectò clara diſpoſitione in neceſſarium conſequens emergit, quod concurrentibus in hypotheſi omnibus illis cauſis ibi expreſſis, utpote concludenter probatis per tot Teſtes, ſi erat in facultate Epiſcopi devenire ad novæ Parochiæ erectionem intrà illius limites, etiam invito Rectore ejuſdem Eccleſiæ Matricis, ut præter d. diſpoſitionem Conciliarem, tenet Gloſſ. *in dicto cap. ad audientiam de Eccleſ. ædific.* ibique Innocen. *& Hoſtienſ. ambo in princ. in verbo ſine magna difficultate*, & Fagnan. *num.* 16. *& plurib. ſequen.* & ſignanter *ſub num.* 20. *verſ. ideoque*, & dixit Rota *in deciſ.* 239. *num.* 3. *& deciſ.* 484. *num.* 1. *rec. & deciſ.* 375. *num.* 3.
12 coram Emerix Jun. Quanto fortius valuit, mitius agendo, condemnare, & cogere Patronum, ejuſque Succeſſores pro tempore ad eligendum alterum Cappellanum pro celebrando Miſſam in Aurorà, ad eorum libitum nominandum, eique per Patronos pro tempore ad extradendos dd. annuos ducatos 20. cùm in hoc nil aliud feciſſe dicatur, niſi uti remedio à diſpoſitione Conciliari *in dicto cap.* 4. *in princ.* ſibi impartito, cogendi ſcilicet Rectorem, ut ſibi Sacerdotem adjungat ad Sacramenta exhibenda, & Cultum Divinum, atque Sacrum celebrandum tempore, quo Parochiani illud audire valeant, prout in puncto probat idem Fagnan. *in dicto cap. ad audientiam de Eccleſ. ædifican. num.* 20. *verſ. ideoque* 24. *&* 25. & in his expreſſis terminis celebrationis Miſſæ in Aurora adeſt reſolutio Sac. Congregationis Epiſcoporum, & Regularium edita 18. Februarii 1592. relat. per Nicol. *in Floſcul. verb. Miſſa num.* 31.

Quin aliquod gravamen deſumi valeat, ex quo fuerit condemnatus Patronus ad ſubminiſtrandam prædictam tenuem congruam ducatorum 20. eidem Cappellano; nam ſi Parochus ex fructibus certis, juxta depoſitionem Teſtium, non percipit niſi ducatos 30. qui ex decimis ſibi ſolvuntur ab eodem Patrono, cogi utique minimè potuit idem Parochus ad d. ſubminiſtrationem ex aliis emolumentis ſibi eventualiter obvenientibus ex ſpontaneis Parochianorum oblationibus, cum hæ, tamquam incertæ, ſubjici nequeant d. oneri certo, quando alias neque ſunt imputabiles in principalem congruam ipſi Parocho debitam, ut dixit Rot. *deciſ.* 429. *num.* 8. coram Greg. *& deciſ.* 420.
num. 2. *par.* 1. *rec.* & Parochiani non tenentur, niſi 13
in ſubſidium, quatenus ſcilicet ſatis non forent decimæ, cæterique fructus certi ad Parochialem ſpectantes, juxta ſancita per *Sac. Concil. Trident. ſeſſ.* 21. *d. cap.* 4. *& ſeſſ.* 24. *cap.* 13. *de ref.* & reſpondit Rot. *in deciſ.* 204. *num.* 5. *& ſeq. par.* 17. *rec.* Evidens exinde redditur, quod omni cum juſtitia idem Patronus, ejuſque ſucceſſores fuerunt condemnati ad eamdem ſubminiſtrationem faciendam Cappellano à ſe ipſis nominando, quia ſicut Patroni percipiunt cunctas decimas hujus Parochiæ, ut deponunt Teſtes ab utraque parte examinati, ita ex illis ſolvi debet dicta ſubminiſtratio, ut in ſpecie tradit Fagnan. *in cap. cum contingat de decim. num.* 44. *& ſeqq.* cùm eiſdem decimis inſitum ſit onus, etiam de jure Divino, ſuſtentandi Miniſtros Parochialis Eccleſiæ, juxta *Can. omnes Decimæ* 17. *quæſt.* 7. *cap. cum tua de decim.* Rot. coram Gregor. *dicta deciſ.* 429. ubi Adden. *num.* 4. *in rec. deciſ.* 392. *per tot. & ſignanter n.* 6. *par.* 13. & in puncto, quòd Patronus Eccleſiæ ex immemorabili conſuetudine, & Apoſtolico Privilegio decimas percipiens teneatur ad hujuſmodi congruæ aſſignationem probat Tondut. *de Penſ. cap.* 8. *num.* 5. *&* 8. & reſpondit Rot. *deciſ.* 5. *par.* 2. *diverſ. deciſ.* 420. *num.* 7. *& ſequen. par.* 1. *rec. deciſ.* 84. *in princ.* coram Millino *deciſ.* 839. *num.* 3. coram Seraphin. *& deciſ.* 361. *num.* 9. coram Benincaſ.

Multoque minus obſiſtere viſa fuit oppoſitio Paro- 14
chi, ejuſque denegatus conſenſus; quoniam urgente, ut hic, neceſſitate conſtituendi Cappellanum in adimplementum celebrationis Cultus Divini, ejus diſſenſus, & oppoſitio non attenditur, cùm tunc agatur pro impleto ſuæ obligationis, juxta d. literalem diſpoſitionem *Sac. Concil. Tridentin. d. cap.* 4. relat. in his terminis per Fagnan. *in d. cap. cum contingat de decim. cap.* 42. *& ſeq.* eoque fortius, quando, prout in caſu, juxta Canoniſtarum opinionem, de qua Fagnan. *in d. cap. ad audientiam de Eccleſ. ædifican. ſub num.* 20. *verſ. ideoque*, idem Parochus nullam habet cauſam contradicendi; tum quia præjudicium allegatum quoad diminutionem oblationum, quæ ipſi Parocho fieri ſolent in celebratione Miſſæ Popularis, ex quo etiam admiſſa aliqua illarum diminutione, adhuc Parochus remaneret congruè proviſus, cum de præſenti, comprehenſis illis ducatis 30. ſubminiſtratis à Patrono, percipiat annuos duc. 350. juxta depoſitionem Teſtium ejuſdem Univerſitatis, vel ſaltem ducatos 200. juxta Teſtes ab ipſo Parocho inductos, & ulteriùs, ſi non adeſſent prædictæ decimæ à Patrono poſſeſſæ, ſtante hujuſmodi neceſſitate, valeret etiam Ordinarius illis aſſignare ratam dictarum obventionum, abſque conſenſu Rectoris juxta opinionem Fagnan. *in dicto cap. cum contingat de decim. ſub d. num.* 42. *& ſeq.* Tum etiam quia favor, & augmentum Cultus Divini ſimilia præjudicia non curat, ſed longè antecellit, ut inquit *Text. in cap. ad audientiam de Eccleſ. ædific.* Rot. cor. Seraphin. *deciſ.* 847. *num.* 3. *& in rec. deciſ.* 258. *num.* 23. *par.* 7. *& deciſ.* 165. *num.* 17. *par.* 16. & cæteris adductis in ſupradicta *Neapolitana ampliationis Eccleſiæ, & Sacriſtiæ* 15. *Maji proximè præteriti* §. *Aſque eo, quod* coram R. P. D. meo Criſpo.

Et ita unica, &c.

ARGU-

ARGUMENTUM.

Canonico ſeni, aut infirmo poſſidenti Canonicatum de Jurepatronatus, an dari poſſit Coadjutor cum futura ſucceſſione abſque conſenſu Patroni?

SUMMARIUM.

1 *Summus Pontifex ex Cauſis præſcriptis à Sac. Concilio Tridentino dare ſolet Canonico infirmo, aut ſeni Coadjutorem cum futura ſucceſſione.*

2 *Summus Pontifex concedere non ſolet Coadjutorem cum futura ſucceſſione Canonico infirmo, aut ſeni abſque conſenſu Patronorum.*

3 *Rot. deciſ. 162. par. 12. rec. non firmat in deputationibus Coadjutorum cum futura ſucceſſione non requiri conſenſum Patronorum laicorum.*

4 *Coadjutor vivente Coadjuto debet habere ultimum locum tam in choro, quàm in aliis functionibus Eccleſiaſticis.*

5 *Poteſt intereſſe choro, & Divinis Officiis, etiam quando Canonicus Coadjutus intereſt.*

6 *Non poteſt ad Officia Capitularia validè eligi, nec illa exercere. Limita ut ibi.*

7 *Canonicus Coadjutor poteſt per ſeipſum explere functiones Eccleſiaſticas, & eo impedito, aut nolente, jus eas explendi non devolvitur ad Canonicum in turno ſuccedentem; ſed ſpectat ad Coadjutorem.*

CASUS II.

GRavi infirmitate, ac ferè decrepita ſenectute laborans quidam Canonicus Cathedralis A. qui poſſidet Canonicatum de Jurepatronatus Laicorum: ſupplicavit, ac obtinuit ſibi dari à Dataria Apoſtolica Coadjutorem cum futura ſucceſſione, nulla facta mentione, quod Canonicatus erat de Jurepatronatus laicali; Quæritur in hoc caſu, an literæ Apoſtolicæ Coadjutoriæ ſint exequendæ?

1 Affirmativè reſpondendum videtur; Summus namque Pontifex concurrentibus cauſis expreſſis, & præſcriptis à Sac. Concilio Tridentino *cap. 7. ſeſſ. 25. de reform.* nimirum urgente neceſſitate, & evidenti utilitate dare poteſt, & ſolet Canonico infirmo, aut ſeni Coadjutorem cum futura ſucceſſione, nè fraudetur debitis ſervitiis Eccleſia, quæ habet à Coadjutore illas operas, quas Coadjutus non poteſt præſtare ob ſenectutem, vel infirmitatem, aut aliam inhabilitatem. Fagnan. *in cap. Nulla de conceſſ. præben. n.* 84. Gavant. *in Enchirid. ſive Manual. Epiſcop. verb. Coadjutor n.* 5. Ventrigl. *in prax. tom.* 2. *annot.* 13. §. *unic. num.* 17. Gratian. *diſcept.* 805. *n.* 31. §. *unic. num.* 39.

Non obſtat, quod Canonicatus ſit de Jurepatronatus Laicorum, & quod hoc non fuerit expreſſum Summo Pontifici. Hæc namque animadverſio retardare non valet executionem ſupradictarum literarum Coadjutoriæ; Quoniam videtur id non eſſe exprimendum, dum videtur non eſſe neceſſarius conſenſus Patronorum, non ſolùm in datione Coadjutoris merè temporalis, ut in *ſuperiori Caſu* firmatum fuit, ſed nec in datione Coadjutoris perpetui cum futura ſucceſſione; ſiquidem cùm poſſit Coadjutor decedere ante Coadjutum, & de tempore gratiæ non ſit aperta vacatio ad favorem Patronorum, nullum eis fit præjudicium, ut loquitur Rot. *deciſ.* 162. *n.* 47. *par.* 12. *rec.*

2 Hoc tamen non obſtante, cenſeo præfatas literas Apoſtolicas Coadjutoriæ non eſſe exequendas, & eſſe ſubreptitias; Etenim ſi Papa sciviſſet Canonicatum hunc eſſe Juriſpatronatus laicalis, gratiam Coadjutoriæ cum futura ſucceſſione non conceſſiſſet, aut difficiliùs; cùm non intendat per ſuas gratias unquam præjudicare laicis, nè iſti retrahantur a fundatione, conſtructione, aut dotatione Eccleſiarum, & conſequenter non intendat dare hujuſmodi Coadjutorias perpetuas abſque conſenſu Patronorum laicorum, ad hunc effectum omninò requiſito, niſi expreſſè eorum Juripatronatus deroget, ut docent Lambertin. *de Jurepatron. lib.* 2. *par.* 1. *quæſt.* 6. *art.* 20. *num.* 4. ibi — *Unde ſi de hujuſmodi Coadjutoribus, & futuris ſucceſſoribus loquimur, & Papa illos concedit, & derogat expreſſè Patronis laicis, quod facere non poteſt, &c. aliàs ſi non derogaret expreſſè, dicerem non intelligi eis præjudicatum, unde moriente eodem Rectore, Patroni laici poterunt præſentare, non ita dicerem de Patronis Eccleſiaſticis, cùm illis poſſit Papa præjudicare* — Vivian. *eodem tract. par.* 2. *lib.* 5. *cap.* 5. *n.* 151. ibi — *Et ſi detur Coadjutor cum futura ſucceſſione Rectori Eccleſiæ Patronatæ, requiritur conſenſus Patroni, niſi ei ſit expreſſè derogatum* — Gonzal. *ſuper reg.* 8. *Cancell. gloſ.* 5. §. 9. *num.* 18.

Hinc non adverſatur *dicta deciſ.* 162. *par.* 12. *rec. ubi ſupra*, ibi enim Sac. Rota non firmavit, quod 3
in deputationibus Coadjutorum cum futura ſucceſſione non requiratur conſenſus Patronorum laicorum; ſed ſolùm aſſeritur, quod Domini de hoc non leviter dubitarunt, eo ſub motivo, quod cùm poſſit Coadjutor decedere ante Coadjutum, nullum Patronis fit præjudicium; ſed hoc motivum dubitandi mihi videtur inefficax, cùm potius ſit veriſimilis præmorientia Coadjuti ſenis, ac graviter infirmi, quàm Coadjutoris ſani, & juvenis.

Et hìc nota, quod Coadjutor vivente Coadjuto de- 4
bet habere ultimum locum tam in choro, quàm in aliis functionibus Eccleſiaſticis, juxta ſenſum Sac. Congregationis Concilii *in Narnien.* 5. *Maji* 1646. *Lib. Decret.* 18. *pag.* 90. *ad tertium*, quod poſſit intereſſe 5
choro, & Divinis Officiis, etiam quando Canonicus Coadjutus intereſt, ſecus verò Capitulo, aut actibus Capitularibus; eadem Sac. Congregatio *in dicta Narnien. ubi ſupra, & in Bergomen. reſidentiæ* 5. *Junii* 1655. *Lib. Decret.* 19. *pag.* 470. *ter.* Quod non 6
poſſit ad Officia Capitularia validè eligi, nec illa exercere, niſi aliter in literis Apoſtolicis Coadjutoriæ ſit proviſum *in Piſauren.* 4. *Julii* 1654. *Lib. Decr.* 19. *pag.* 362. Quod Canonicus Coadjutus poſſit per ſei- 7
pſum explere functiones Eccleſiaſticas, non obſtante, quod habeat Coadjutorem; & eo impedito, aut nolente poteſt illas peragere Coadjutor; non verò quod jus eas explendi devolvatur ad Canonicum in turno ſuccedentem; ut noviſſimè reſolutum fuit à Sac. Congregatione Concilii *in Florentina Præeminentiarum* 9. *Aprilis* 1718. me ſtudente apud R. P. D. Lambertinum meritiſſimum ejuſdem Sac. Congregationis Secretarium, ubi cùm Canonici Collegiatæ Eccleſiæ S. Laurentii prætenderent Coadjutum per ſeipſum explere non poſſe functiones nuncupatas de Hebdomada, & Turno; nec eo impedito, aut nolente, eas peragi debere à Coadjutore, ſed à Canonicis proximè ſuccedentibus, fuerunt diſputata ſequentia dubia, nimirum Primò: *An Canonicus Coadjutus poſſit per ſeipſum explere functiones nuncupatas de Hebdomada, & Turno in caſu, &c.* Secundò: *An eo impedito, vel nolente poſſit dictas functiones peragere Coadjutor, ſeu potius jus eas explendi devolvatur ad Canonicum in Turno ſuccedentem in caſu, &c.* Quibus reſponſum fuit: Ad primum *Affirmativè:* Ad ſecundum *Affirmativè quoad primam, & negativè quoad ſecundam partem.* Et hæc pro hac *Secunda Parte* hujus Operis dicta ſufficiant ad majorem Dei, Deiparæque Virginis gloriam.

F I N I S.

AIIT 1.316.206